Juif

NAZIONALE
13
12 E
29
G. I. 1.
13-17. E. 48

Digitized by Google

ANTONI AVGVSTINI

ARCHIEP. TARRACONEN.
I.V. Doctoris, & vindicis clariſsimi, nobiliſsimiq. olim Sacri Palatij Apoſtolici Auditoris.

IVRIS PONTIFICII Veteris Epitome.

In tres Partes diuiſa
De Perſonis, de Rebus, & de Iudicijs.

TOMVS PRIMVS

Ad Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. D.
ALEXANDRVM PERETTVM
CARDINALEM A MONTEALTO
S.R.E. VICECANCELLARIVM

Typis, & Expenſis Alfonſi Ciaconi.

ROMÆ. Apud *Stephanum Paulinum* MDCXIIII *Superiorum permiſsu.*

S. Pauli Romæ in Col.

Imprimatur ſi videbitur R.P.M. Sacri Palatij Apoſtolici.

Caeſar Fidelis Viceſger.

POſtulante R.P.F. Ludouico Yſtella Magiſtro Sacr. Palat. Ap. perlegi primum Tomum Epitomes Iuris Pontificij veteris D. Antonij Auguſtini Archiepiſcopi Taraconen. & nihil continet, quid fidei Catholicæ, aut bonis moribus repugnet, quinimo opus valdè vtile Reipub. Chriſtian. & tanto viro dignum eſſe iudico, debereque Typis mandari. Quod atteſtor. Romæ die 22. Decembris 1611.

Antonius Epiſcopus Sarnenſis.

Imprimatur. F. Thomas Pallauicinus Bonon. Mag. & Reu. P. F. Ludouici Yſtella Sac. Pal. Ap. Mag. Socius Ord. Prædicatorum.

ILL.MO ET REV.MO D. D.

ALEXANDRO PERETTO

CARD. A MONTEALTO S.R.E. VICECANCELLARIO D.D. COLENDISSIMO,

ALFONSVS CIACONVS HISPANVS. F.

ENCELADVM aliquem, Orphica licentia effinxit, ſub pondere Aethnæi montis ſpirantem. Eos adumbrauit, qui alicuius heroicæ virtutis admiratione æſtuantes, ſub ingenti altitudine illius ſidunt; cum viribus emenſis, eam nec ſatis ſuſpicere, nec dignè venerari, nec vt par eſt colere potis ſint. Enceladum me, Illuſtriſſime Princeps, cenſe, a meo in Te animo Magno. Aſpirabam ego quoque inter Tuos cultores minimus, Tuum Triplex, Religionis, Moderationis, ac Beneficentiæ faſtigium, publicè venerari, reuereri, obſeruare. Verum tantam ſublimitatis Tuæ magnitudinem perſpexi, vt mihi ſuccumbendum fuerat, niſi hæc Sacrarum Legum Magni Tharaconenſis Archiepiſcopi docta manu exarata Epitome, quaſi ergata quædam valens, me arrexiſſet. Eam enim a meo prelo exilientem, Tuæ Religioni, Moderationi, & Beneficentiæ dum offero, dico, conſecro; aliqua vel ex parte me feciſſe ſatis puto, cultui, deuotioni, obſeruantiæ, quam Tuis Altiſſimis virtutum Montibus, pari ſubmiſſione ac ſtudio, debeo, exhibeo. Nullus maior index promptæ voluntatis, quam is qui Tuos Illuſtriſſimos honores exumbrat. Exumbrat breue iſtud Sanctarum Sanctionum Breuiarium. Nullam enim virtutum, Sacro Principe Eccleſiæ dignarum, rotunda virgula cingit, quam in Te omnibus paraſangis elatam, non vniuerſus Orbis ſuſpiciat, admiretur, colat. Religionem! Quaſi ex Te viuo exemplo duxiſſet. Animi magnitudinem, iuxta ac moderationem! Si Antonius Auguſtinus auctor libri ſuperſtes ſcriberet, nullam præter Te imaginem ſtatuiſſet, ex qua Sanctæ Eccleſiæ heroum magnitudinem conformaſſet. Beneficentiam in Sanctis Apicibus deſideratam! Hac εὐεργεσία adeo in ſublime & excelſum euaſiſti, vt fere nullus eſt qui conſequi poſſit, promptitudinem animi, benignitatem vultus, munificentiam manus, quam non in Colaces, nec in Halapantas, ſed in Templa, Sacra, Sacerdotes, Collegia, Noſocomia, Orphanotrophia, Clerum, Sophiæ alumnos, ciues, exteros, opis & ſtipis egenos, imitatione poſt Deum liberalitatis fontem, Magni Xyſti auunculi Tui, diducis, & aperis. Cælum liquidis vlnis, terram, mare, & quæ in eis amplectitur; quia immenſum! & Tu quia vaſto animo,

non tantum paræciæ, Vrbis, Italiæ, ſed & Vrbis indigenter complecteris,foues,iuuas. Vix numerari poſſunt Eccleſiæ,à Te vel inſtauratæ, vel erectæ: Sacra,vel inſtituta,vel amplificata; Sacerdotia vel ornata, vel diuitata; Pietatis & doctrinæ Gymnaſia, vel ædificata, vel prouentibus aucta: miſeri ad extrema redacti, diurno demenſo à Te recreati: Virgines intemeratæ, ne pudicitiæ iactura vitam viuerent, pretio in dotem expenſo, à neceſſitate vindicatæ: Infelices victimæ ex fuliginoſo fornice, ad Sanctiorem pœnitentiam redemptæ: ære alieno oppreſſi, Tibi ſupplices, à graui manu, liberati: extorres, diſperſam & vagam vitam miſerabiliter viuentes, lare & domo accepti, donati; fame perituri, qui ne funeribus itinera complerent, vſque ad ſaturam ſatiati: & in ſumma, nulli, qui à Te aliqua ratione, conſilio, auxilio, non beati. Inſolentius hæc fortè an impudentius, Tuo rubori me aliquis affricare dixerit! Eſto ſanè. Non potui, nec volui, nec debui, non meminiſſe eorum, quæ quantus quantus orbis eſt, miratur, ſuſpicit, prædicat: dum Te Religionis lumen, Virtutis exemplar, Patrem Pauperum, omnes venerantur, colunt, obſeruant: & pertinax memoria, viribus æternis, hæc Tua verè decora comprehendere laborat. Magnum illum Imperatorem, Tuum agnominem antiquitas ſuſcipiebat, propter copioſum odoris defluuium, quod è corpore ſpirabat. Nam ei per cutem iucundus adeò expiraſſe odor narratur,vt odorata aromatis in modum fragrantia induſium ſatiaret: quod ipſum caloris haud tenuis extitit argumentum. Te verò non nemo colit,non propter aliquos innatantes ac renidentes, quos velut homine indignos abominaris olores: ſed ob Religionis, Virtutis, & Magnanimitatis excellentiorem fragrantiam, quam à Tuo faſtigio, magis, quam aliquis Aethneus mons perpetuis floribus vernans,tam copioſè affundis, vt nemo ſit qui à Tuo charitatis calore non caleat,nemo qui à bono Chriſti in Teodore non recreetur. Indicium id eſt, non tenuis, ac ſuperficiarij alicuius, ſed immenſi chariſtici illius feruoris;quem is qui ignem venit mittere,in tui pectoris intimiore ara ſuccendit. Hanc ego in Religione Sacra Tuam pietatem obſeruo: in Moderatione animi virtutem colo; in Munificentia manus charitatem ſuſpicio, ac ſumma omnia Illuſtriſs. Celſ. Tuæ ex animo demiſſo precor. Romæ ex Baſilica Antoniniana Kalen. Nouemb. A. S. 1613.

IVRIS PONTIFICII VETERIS

EPITOME.

Eius partes tres.
De perſonis.
De rebus.
De iudiciis.

PRIMAE PARTIS DE PERSONIS LIBRI DVODECIM.

I.	*De Pontifice Maximo.*	*pag.* 1.
II.	*De Patriarchis, & Primatibus.*	66.
III.	*De Archiepiſcopis, & Metropolitanis.*	84.
IV.	*De Epiſcopis, ſiue Pontificibus, vel Sacerdotibus.*	100.
V.	*De Conciliis, & Synodis, ſiue Conuentibus.*	213.
VI.	*Chorepiſcopis, & Presbyteris, ſiue Sacerdotibus.*	272.
VII.	*De Diaconis, & Hypodiaconis, & Diaconiſsis.*	328.
IIX.	*De Acolythis, & aliis Clericis inferioribus.*	351.
IX.	*De Monachis, & Canonicis regularibus, & de ſacris Virginibus.*	387.
X.	*De Laicis catholicis*	444.
XI.	*De Haereticis, & Apoſtatis, & Schiſmaticis.*	473.
XII.	*De Iudaeis, & Paganis.*	546.

Libri primi de Pontifice Maximo Tituli XXII.

I	De Petri Apoſtoli, & ſucceſſorum Romanorum Pontificum Primatu.	pagina 1.
II	De fide catholica Eccleſiae Romanae.	7.
III	Pontifex Maximus eſt Paſtor vniuerſalis.	9.
IV	Romana Eccleſia mater eſt, & caput aliarum.	15.
V	De electione, & conſecratione Pont. Max.	19.
VI	De Conciliorum generalium conuocatione ad Pont. Max. pertinente.	21. & 215
VII	Praeeſſe Legatos Pont. Max. in conciliis.	24. & 25.
IIX	De confirmatione conciliorum a Pontifice Maximo.	26. & 217.
IX	De reſtitutione damnatorum, & eiectorum a ſynodis, & de damnandis a Pont. Max. ſine ſynodis.	28.
X	De maioribus negotiis ad Pont. Max. referendis. Pars prior.	29.
	De variis negotiis ad Pont. Max. referendis. Pars poſterior.	31.
XI	Epiſcopos, & Metropolitanos, & Primates conſtituere, Pontificis Maximi eſt.	33.
XII	Epiſcoporum mutatio ad Pontificem Maximum pertinet.	34.
XIII	Pontifex Max. omnes iudicat, & iudicatur a nemine.	34.
XIV	Solus Pont. Max. iudicat Epiſcopos.	37.
XV	Ad Pontificem Maximum appellatur ab omnibus.	42.
XVI	Pontifex Max. Imperatores, & Reges poteſt excommunicare, & priuare ditione, illorumq. ſubditos fidelitatis ſacramento ſoluere.	45.
XVII	De decretis, & decretalibus Pontificum Maximorum.	46.
XIIX	De poenis, quibus afficiuntur ii, qui Pont. Max. iniuriam faciunt, aut eius praecepta contemnunt, aut facultates eius, aut Eccleſiae Romanae ſurripiunt.	49.
XIX	Varia priuilegia, & decreta Pontificis Max.	50.
	Pontifex Max. multas confirmat Epiſcoporum electiones. Pars prima.	50.
	Proferatur nomen Pont. Max. in Miſſae celebratione. Pars ſecunda.	ibid.
	De ſanctitate, qua multi Pontifices Max. praediti fuerunt. Pars tertia.	ibid.
	De ſacramento, quo ſe obligauit Bonifacius Epiſcopus Gregorio II. Pars quarta.	51.
	Alia priuilegia, quae ad certum caput redigi non poſſunt. Pars quinta.	Ibid.
	Varia decreta, quae ſummam Pontificis Max. poteſtatem indicare videntur. Pars ſexta.	52
XX	Communia de Pontifice Max.	53

†† De

De accuſatione,& purgatione Pōtificis Maximi. Pars prior. ibid.
Varia pars poſterior. ibid.
XXI De Legatis,& delegatis Pont.Max. 65
XXII De Epiſcopis Cardinalibus. Pars prima. 57
De Presbyteris Cardinalibus. Pars ſecunda. 58
De Diacoois Cardinalibus. Pars tertia. 63
De Cardinalibus omnibus. Pars quarta. 64

Libri II. de Patriarchis, & Primatibus. Tit XXVII.

I De inſtitutione, & electione Patriarcharum, & Primatum. pag.66
II De numero,loco,& dignitate Patriarcharum. 67
III De Patriarcha Alexandrino. 69
IV De Patriarcha Antiocheno. 70
V De Patriarcha Hieroſolymitano. 71
VI De Patriarcha CP. ibid.
VII De prouinciis,quae ad ſingulos Patriarchas pertinent. 74
VIII Patriarcha electus ſynodicam ad alios Patriarchas mittit. ibid.
IX De variis Primatibus Orientis. ibid.
X De Primatibus Africae. ibid.
XI De Galliae Primatibus. 75
XII De priuilegiis Primatum. ibid.
XIII De reuerentia, quae debetur Patriarchis, & Primatibus. 76
XIV Ad Patriarchas, & Primates pertinent maiores cauſae,& grauiora negotia. ibid.
XV Patriarchae,& Primates dant iudices. 77
XVI Patriarchae, & Primates iudicant de Metropolitanis. ibid.
XVII Patriarchae,& Primates iudicant Epiſcopos. ibid.
XVIII De appellatione ad Patriarchas, & Primates. 78
XIX Patriarchae,& Primates poſſunt Epiſcopos,& Metropolitanos excōmunicare,& deponere. 79
XX Patriarchae, & Primatis eſt congregare concilia prouincialia. ibid.
XXI Patriarchae,& Primatis eſt Epiſcopos ſuſpenſos abſoluere, ſpoliatos reſtituere, innocentesq.defendere. 80
XXII De modo,quo Ignatius Patriarcha CP. reconciliauit Epiſcopos,presbyteros,& alios clericos. ibid.
XXIII Ne quiſquam laicus ſubito aſcendat ad Patriarchatus dignitatem. ibid.
XXIV De his quae Patriarchae, vel Primatis facere prohibentur. 81
XXV Patriarchae,& Primates a Pont.Max.vel a ſynodo generali iudicantur. ibid.
XXVI Quibus de cauſis poſſint Patriarchae excommunicari,& deponi. 83
XXVII Communia de Patriarchis, & Primatibus. 84

Libri tertii de Archiepiſcopis, & Metropolitanis. Tit. XIX.

I De inſtitutione Archiepiſcoporum. 84
II De conſecratione,& electione, & confirmatione Archiepiſcoporum. 85
III De reuerentia, quae debetur Archiepiſcopis. 86
IV De pallio Archiepiſcoporum. 87
V Ne vnus Metropolitanus duas prouincias obtineat,neq.vnā prouinciā in duas diuidat. 88
VI Archiepiſcopi eſt Epiſcopos ordinare, aut illorum ordinationi conſenſum praebere. ibid.
VII In adminiſtratione ſacramentorum & celebratione Diuinorum officiorum ſequantur Epiſcopi Prouinciales ordinem praeſcriptum a Metropolitano. 90
VIII Varia negotia ad Archiepiſcopū pertinentia. ibid.
IX De cura Metropolitani erga eccleſiam ſuam, & dioeceſes, & perſonas ſubditorū Epiſcoporum; & de ſede vacante. 91
X Archiepiſcopi eſt vocare Epiſcopos ad concilium. 92. & 251
XI De iudiciis Metropolitanorum. 93
XII Archiepiſcopus audit appellationes, & querelas, quae de Epiſcopis deferuntur. 94.
XIII Archiepiſcopus circumeat dioeceſim, cū opus fuerit. 95
XIV Ne Archiepiſcopus auaritiae cauſa ſuffraganeorum dioeceſes circumeat. ibid.
XV Archiepiſcopi a Pont.Max.a Patriarcha, & a ſynodo iudicantur. 96
XVI Nihil Metropolitanus ſine Epiſcopis,nihil Epiſcopi ſine Metropolitano agere debent; exceptis iis,quæ ad ſingulorum parochias pertinent. 97
XVII De iis, quae Archiepiſcopi facere prohibētur. 98
XVIII De variis quibuſdam Metropolitanis eccleſiis, quarum mentio fit in conciliis, & Pontificum epiſtolis. 99
XIX Communia de Archiepiſcopis. ibid.

Libri quarti de Epiſcopis, ſiue Pontificibus vel Sacerdotibus. Tit. XC.

I De poteſtate, & dignitate Epiſcopi. 100
II De inſtitutione Epiſcoporum, & de officio ipſorum. 102
III Quibus gradibus debeat Epiſcopus aſcendere ad Epiſcopatum. 104
IV Populus, & clerus olim ſolebant in electione oſtendere,quem vellent ſibi præeſſe Epiſcopum, & non populus ſolus. 106
V Qualis debeat eligi Epiſcopus. 108
VI Neophyti non poſſunt eligi Epiſcopi neque laici 212.& 463.
VII Digami non poſſunt eligi Epiſcopi. 115
VIII Ne homines improbi,aut alias indigni eligantur Epiſcopi. 116
IX Ne indocti eligantur Epiſcopi. 117
X Nullus ordinetur Epiſcopus,qui non ſit natus annos triginta. 117
XI Quorum membrorum defectus vetet aliquem eſſe Epiſcopum. ibid.
XII Poteſtas ſaecularis ne in Epiſcopi electione auctoritatem ſuam tyrannice interponat. ibid.
XIII Ne quiſquam per ſimoniam eligatur, aut conſecretur Epiſcopus. 120
XIV Communia de electione Epiſcopi. 122
XV Qui dignus eſt Epiſcopatu,non debet illum recuſare. 123
XVI De confirmatione electionis Epiſcopi. 124
XVII De numero Epiſcoporum,qui intereſſe debent conſecrationi Epiſcopi. ibid.
XVIII Epiſcopus non ordinetur ſine conſenſu Metropolitani. 126
XIX De caeremoniis, quae ſeruari debent in conſecratione Epiſcopi. 127
XX Communia de conſecratione Epiſcopi 128
XXI Quae debeant obſeruari in conſtituendis nouis Epiſcopatibus. ibid.
XXII Epiſcopi non conſtituantur in oppidis, neque in paruis ciuitatibus. 129
XXIII Ne duo ſint Epiſcopi vnius ciuitatis. 130
XXIV Ne viuēte Epiſcopo alius Epiſcopus cōſtituatur. ibid.
XXV De Epiſcopo qui non vult ſuſcipere curā ſui Epiſcopatus, & de eo,quem populus ſuſcipere non vult. 131

XXVI De

XXVI De vita, & honeſtate Epiſcoporum. ibid.
XXVII De veſtibus,& inſignibus Epiſcoporum. 134.
XXIIX De tonſura Epiſcopi. 135
XXIX De domo, veſtitu, & ſupellectile Epiſcopi. ibid.
XXX De temperantia Epiſcopi in victu. 136
XXXI Epiſcopus pauperes alat. 137
XXXII Epiſcopi quos libros legere debeant. 139
XXXIII Ne Epiſcopus venationi, aut aucupiis operã det. 140
XXXIV Ne Epiſcopus ludos ſaeculares ſpectet. ibid.
XXXV De caſtitate Epiſcopi. 141
XXXVI Ne Epiſcopus vxorem ducere audeat. ibid.
XXXVII Epiſcopus, qui habet vxorem abſtineat ab illa. 142
XXXIIX Ne apud Epiſcopum habitent feminae, praeter matrem,& ſororem &c. 143
XXXIX Ne femina vlla apud Epiſcopum habitet. 145
XL Ne Epiſcopi ſoli cum feminis loquantur. ibid.
XLI De Epiſcopo lapſo a caſtitate. 146
XLII Ne quiſquam audiat Miſſam Epiſcopi, quem certo ſcit concubinam habere. ibid.
XLIII Epiſcopus habeat ſemper ſecum teſtes ſuae vitae. 147
XLIV Epiſcopi eſt conficere chriſma. ibid.
XLV Epiſcopi eſt conferre ſacramentum confirmationis. 148
XLVI Epiſcopi munus eſt, conſecrare eccleſias, & altaria. 149
XLVII Ne Epiſcopus pretium vllum accipiat cauſa conſecrandi eccleſias. ibid.
IIL Ne Epiſcopus in aliena diœceſi eccleſias cõſecret. ibid.
IL Solus Epiſcopus confert ſacros ordines, & virgines conſecrat. 150
L Ne Epiſcopus clericum alienum ordinet, aut ſuſcipiat. ibid.
LI Epiſcopus ſeruet canonum ſtatuta in conferẽdis ordinibus,& beneficiis; aut det poenas. 152
LII Ne Epiſcopus cauſa adminiſtrandi ſacramenta, munera accipiat. 154
LIII Ne Epiſcopus in conferendis eccleſiis parochialibus aut aliis beneficiis, vllam ſimoniae ſuſpicionem det. 158
LIV Ne Epiſcopus in aliena diœceſi Epiſcopalia munera exequatur. 159
LV Epiſcopi contineant ſe ſuis finibus, abſtineãtq. alienis. 160
LVI Epiſcopus nihil faciat ſine conſenſu Archiepiſcopi, praeter ea, quae pertinent ad ſuam diœceſim; & obtemperet illi. 161
LVII De vigilantia Epiſcopi in paſcendo grege. 162
LIIX Epiſcopi adhibeant diligentiam in oppugnandis haereticis, 165.& 490
LIX Munus Epiſcopi eſt docere clericos, & reliquum populum. 166
LX De iudicio Epiſcopi. 171
LXI De immunitate Epiſcoporum. 175
LXII Epiſcopus corrigat ſubditos. ibid.
LXIII Epiſcopi viſitent diœceſes. 178
LXIV De ſumptibus qui decernuntur Epiſcopis, cũ viſitant diœceſes. 179
LXV Epiſcopi veniant ad ſynodum. 180.& 255
LXVI Qui prius ordinati ſunt Epiſcopi, priorem locum obtinere debent. 182.& 217
LXVII Epiſcopi habeant honorem presbyteris. ibid.
LXIIX Ne Epiſcopi ſint ſuperbi. 183
LXIX Ne Epiſcopus ſit iracundus. 184
LXX Ne Epiſcopus tributa clericis imponat, neue ipſorum, aut Eccleſiae res iniuſte eripiat. ibid.
LXXI Ne Epiſcopus in vlla re auaritiae, aut ſimoniae ſuſpicionem praebeat. 186
LXXII Ne Epiſcopi Principibus laicis honorẽ nimiũ tribuant. ibid.
LXXIII Ne Epiſcopi negotiis ſaecularibus operam dent. 187
LXXIV Ne Epiſcopus armis vtatur. 188
LXXV Ne Epiſcopi conſtituant ſibi ſucceſſores. ibid.
LXXVI De adiutoribus Epiſcoporum. 189
LXXVII Ne Epiſcopus relicta ſua eccleſia ad aliam ſe transferat, niſi magna ex cauſa. ibid.
LXXIIX De reſidentia Epiſcoporum, & ne ſine graui cauſa Imperatorem adeant. 192
LXXIX Ne Epiſcopus dimittat Epiſcopatum. 193
XXC Epiſcopus res eccleſiae curet, illaſq. ſecundum canonum ſtatuta diſpenſet. 194
XXCI De parte, quae ex bonis eccleſiaſticis ad Epiſcopum pertinet. 199
XXCII Omnia eccleſiaſtica grauiora ad Epiſcopum deferantur; nihilque agant presbyteri ſine ipſius conſenſu. 200
XXCIII Ne quiſquam bona Epiſcopi defuncti ſurripere audeat. 201
XXCIV Cum Epiſcopus non poteſt, curet Archiepiſcopus res eccleſiae. 203
XXCV Epiſcopus cum diſcedit longius ex diœceſi, deferat litteras commendaticias. 204
XXCVI Peregrino Epiſcopo locus ſacrificandi detur. ibid.
XXCVII Reuereantur omnes Epiſcopum, nulluſq. illi iniuriam facere audeat. ibid.
XXCIIX Ne presbyteri, aut Abbates Epiſcoporum munera attingant. 210
XXCIX Presbyter non poteſt reconciliare paenitentẽ ſine iuſſu Epiſcopi. ibid. & 312
XC Communia de Epiſcopis. 211

Libri quinti de concilijs, & ſynodis, ſiue conuentibus. Tituli XLV.

I De auctoritate conciliorum. 213
II Quibus de cauſis concilia congregari oporteat, & in primis maiora. 214
III Conciliorum generalium conuocatio ad Pont. Max. pertinet. 215, & 21
IV Legatos Pont. Max. praeeſſe in conciliis. 215. & 24
V Quo pacto cõcilium habeatur, & de modeſtia, quam omnes in eo ſeruare debent. 216
VI Vt prius ordinati Epiſcopi priorem locum in conciliis obtineant. 217. & 182
VII Concilium generale ſingulis annis habeatur. ibid.
IIX Concilium generale non iudicat de Pontifice Maximo. Ibid.
IX Pontifex Maximus confirmat generale concilium. ibid. & 26
X Canones conciliorum, & Pontificum decreta ſeruentur ab omnibus. ibid.
XI De quatuor concilijs generalibus Nicaeno, Conſtantinopolitano, Epheſino,& Chalcedonenſi. 222
XII De ſynodo Nicaena. 226
XIII De numero canonum concilii Nicaeni. 228
XIV Canones quidam concilii Nicaeni, praeter viginti notos. ibid.
XV De ſymbolo Nicaeno, & CP. 229
XVI De CP. ſecunda ſynodo generali. 230
XVII De Epheſina tertia ſynodo generali. 231
XIIX De Calcedonenſis quarta generali ſynodo. 232
XIX De quinta ſynodo generali, Conſtantinopolitana ſecunda. 233
XX De tertia Conſtantinopolitana, & ſexta generali ſynodo. 236
XXI De repetita ſynodo ſexta Conſtantinopolitana in Trullo. 238

XXII De Nicaeno ſecundo, ſiue VII. generali concilio; & de octauo, CP. quarto. 240
XXIII De eiſdem octo conciliis generalibus varia. 241
XXIV De variis conciliis, in quibus interfuerunt Romani Pontifices, praeter ea, quorum extſtant acta, & canones. ibid.
XXV De conſtitutis Romanorum Pontificum, praeter ſupraſcripta. 247
XXVI De falſis conciliis, aut veris corruptis, item de falſis, aut corruptis decretis Pontificum Romanorum, & de falſis Epiſcopis, aut Legatis, & ſubſcriptionibus conciliorum. 248
XXVII Patriarchae eſt conuocare Metropolitanos omnes ſibi ſubiectos ad ſynodum. 251
XXVIII Archiepiſcopi eſt vocare Epiſcopos ad concilium. ibid. & 92
XXIX Ne Archiepiſcopus conuocet aliena concilia. 251
XXX Synodus prouincialis ſingulis annis ſaltem ſemel cogatur. 252
XXXI Quo pacto concilium prouinciale publicari extra locum concilii debeat. 255
XXXII Epiſcopi veniant ad ſynodum prouincialem. ibid. & 180
XXXIII Qui presbyteri, & Abbates interſint in ſynodis. 255
XXXIV Laici non interſunt in conciliis non generalibus. 256
XXXV Res omnes magnae, & arduae ad ſynodum deferantur. ibid.
XXXVI Iudicia de rebus grauioribus ad ſynodum deferuntur. 258
XXXVII Synodus iudicat inter Epiſcopos, & clericos. 262
XXXVIII Synodi eſt punire Epiſcopos, presbyteros, & reliquos clericos. ibid.
XXXIX De appellatione ad ſynodum. 265
XL Reconcilientur in ſynodo Epiſcopi, vel clerici diſſidentes. ibid.
XLI De poena, qua afficitur, qui ſynodo non obtemperat. ibid.
XLII A ſynodis damnatos, & eiectos Pont. Max. reſtituit, & alia acta reſcindit. 266
XLIII De ſynodis damnatis. ibid.
De ſynodo Ariminenſi Arianorum. Pars prima. ibid.
De ſynodo Epheſina ſecunda Dioſcori. Pars ſecunda. ibid.
De pſeudoſynodo CP. Iconomachorum ſub Conſtantino Copronymo Imper. Pars tertia. 267
De pſeudoſynodis CP. Photii. Pars quarta. ibid.
De ſynodo quadam Romana, in qua damnatus eſt Formoſus Papa. Pars V. 269
De aliis conciliis inutilibus, & damnatis. Pars ſexta. ibid.
XLIV Communia de conciliis. 270
XLV De ſynodis Epiſcopalibus. 271

Libri ſexti de Chorepiſcopis, & Presbyteris, ſiue Sacerdotibus, Tituli LXIII.

I De inſtitutione Chorepiſcoporum, & ne Chorepiſcopi Epiſcoporum munera attingere audeant. 272
II De rebus, quas Chorepiſcopi facere poſſunt. 276
III De inſtitutione presbyterorum. ibid.
IV De poteſtate, & dignitate presbyteri, ſiue ſacerdotis. 277
V De ordinatione presbyterorum. 279
VI Ne laicus ſtatim presbyter fiat. ibidem. & 463
VII Qui prohibeantur eſſe presbyteri. 281
VIII De aetate presbyterorum. 283
IX Presbyteri ſint docti, & ſciant adminiſtrare ſacramenta. ibid.
X Munus presbyteri eſt docere, & corrigere plebem. 285
XI Ne presbyteri eccleſias accipiant a laicis, ſed ab Epiſcopis. 287
XII De parte, quae ex redditibus eccleſiaſticis ad presbyterum pertinet. 289
XIII Quo modo presbyteri bona eccleſiae diſpenſare debeant. ibid.
XIV Presbyter pauperes alat. 290
XV De benedictione presbyteri. ibid.
XVI De varijs muneribus presbyteri. ibid.
XVII Presbyteri conſtituantur in vicis, & in paruis ciuitatibus. 291
XVIII De reſidentia, & miniſterio presbyterorum in ſuis eccleſijs; & vt presbyteri, qui in vicis degunt, diebus ſollemnioribus ad ciuitatem veniant. ibid.
XIX Eccleſiis presbyteri proprij praeficiantur, & non conducticii. ibid.
XX De modo eligendi parochum: & vt electus curam populi ſuſcipiat. 292
XXI De presbyteris peregrinis. ibid.
XXII Ne presbyteri parochianos alienos apud ſe recipiant: neue illis ſacramenta conferant. ibid.
XXIII Varia de parochis, & eccleſijs parochialibus. 293
XXIV Habeatur honor presbyteris. ibid.
XXV De ordine antiquorum presbyterorum & aliorum clericorum ſeruando. 295
XXVI De vita, & honeſtate presbyterorum. ibid.
XXVII De caſtitate presbyteri. 297
XXVIII Ne presbyter vxorem ducere audeat, aut concubinam. 298
XXIX Presbyter, qui habet vxorem, abſtineat ab illa. 299
XXX Ne apud presbyterum habitent feminae praeter matrem, & ſororem, & quaſdam alias perſonas. 302
XXXI Ne femina vlla apud presbyterum habitet. 304
XXXII Ne presbyter ſolus ſermones conferat cum feminis. 305
XXXIII De presbyteris, qui in fornicationem inciderunt. 306
XXXIV Ne quiſquam audiat Miſſam presbyteri, quem ſcit concubinam habere. 307
XXXV Presbyter habeat ſemper ſecum teſtes ſuae vitae. 308
XXXVI De temperantia presbyteri in victu. ibid.
XXXVII De veſtibus ſacerdotum. 309
XXXVIII De tonſura presbyteri. 310
XXXIX Presbyteri obediant Epiſcopo. ibid.
XL Presbyteri nihil agant ſine conſenſu Epiſcopi. 311
XLI Presbyter petat chriſma a ſuo Epiſcopo, & nō ab alieno. 312
XLII Presbyter non poteſt reconciliare paenitētem iniuſſu Epiſcopi. ibid. & 210
XLIII Ne presbyter duas eccleſias obtineat. 312
XLIV Ne presbyter relicta ſua eccleſia ad aliam ſe transferat. 313
XLV De presbyteris, qui ante ordinationem, vel poſtea crimen capitale commiſerunt. 314
XLVI Presbyter, qui paenitentiam ſuſcepit, ea peracta poteſt ſacra facere. 314
XLVII Nullam presbyteri in ordinum ſuſceptione, aut reliquorum ſacramentorum adminiſtratione ſimoniam committant. ibid.

XLVIII Ne

IIL Ne presbyteri pretio ſacerdotia conſequantur. 318
IL Ne presbyteri auaritiae ſtudeant. 319
L Ne presbyteri negotijs ſaecularibus dent operam. ibid.
LI Ne presbyter ludos ſaeculares ſpectet. 320
LII Ne presbyteri vagentur per plateas, aut alibi. 321
LIII Ne presbyter venationi, aut aucupio operam det. ibid.
LIV Ne presbyter arma portet. ibid.
LV De varijs rebus, quas presbyteri facere prohibentur. 322
LVI De Presbyteris, qui prohibentur offerre ſacrificium. 323
LVII Presbyter excommunicatus a ſuo Epiſcopo, non ſuſcipiatur ab alio. ibid.
LIIX Ne presbyter ſine formata ſuſcipiatur. ibid.
LIX De feminis, quae presbyterae appellantur. 324
LX De filijs presbyterorum. ibid. & 429
LXI De Archipresbyteris, & de eorum officio. 325
LXII De Decanis. 326
LXIII De Capitulis, & Collegiis, & Canonicis eccleſiarum cathedralium. ibid.

Libri ſeptimi de Diaconis, & Hypodiaconis, & Diaconiſſis. Tituli XL.

I DE inſtitutione diaconorum, & de varijs eorum muneribus. 328
II Diaconi miniſtri ſunt presbyterorum in ſacrificio miſſae, poſſuntque eucharistiam tribuere laicis. 330
III A quo ordinetur diaconus, & ne quiſquam praeter Epiſcopum manus illi imponat. ibid.
IV Ne quis diaconus, aut hypodiaconus ordinetur, qui non prius ordines inferiores ſuſcipiat. ibid. & 354. & 463
V De aetate, & qualitate ordinandorum diaconorum. 331
VI De veſtibus, & inſignibus diaconorum. 332
VII De alimentis diaconorum. 333
IIX Diaconi habeant honorem Epiſcopis, & presbyteris, & antiquioribus diaconis; & clerici inferiores diaconis. ibid.
IX Diaconi nihil agant ſine conſenſu Epiſcopi, & reuereantur illum. 334
X Diaconi, & alii clerici, qui in vicis degunt, diebus ſollemnioribus ad ciuitatem veniant. 335
XI Ne diaconus in aliena ciuitate commoretur, neue ſuam eccleſiam relinquat. ibid.
XII Ne diaconus ſine litteris ſui Epiſcopi ſuſcipiatur. ibid.
XIII De vita, & honeſtate diaconorum, & hypodiaconorum. 336
XIV De temperantia diaconi, & hypodiaconi in victu. ibid.
XV De caſtitate diaconi, & hypodiaconi. ibid.
XVI Ne diaconus, vel hypodiaconus vxorem ducere audeat, aut concubinam habere. 337
XVII Diaconus, & hypodiaconus, qui habet vxorem, abſtineat ab ea. 338
XIIX Ne apud diaconum, vel hypodiaconum habitent feminae, praeter matrem, & ſororem. &c. 341
XIX Ne diaconus ſolus ſermones conferat cum feminis. 342
XX De diaconis, & hypodiaconis, qui in fornicationem inciderunt. 343
XXI De filijs diaconorum, & aliorum clericorū. ibid.
XXII Diaconus, & hypodiaconus habeant ſemper ſecum teſtes ſuae vitae. 344
XXIII Ne diaconi, aut hypodiaconi vſuras exigant. ibid.
XXIV De diaconis, qui pretio ordines obtinent, aut res alias ſpiritales vendunt. ibid.
XXV Ne diaconi, aut hypodiaconi negotijs ſaecularibus operam dent. 345
XXVI Ne diaconus veſtitu ſaeculari vtatur. ibid.
XXVII Ne diaconus venationi, aut aucupiis operam det. ibid.
XXIIX Diaconus non poteſt offerre ſacrificium. 346
XXIX Diaconus non baptizet iniuſſu Epiſcopi, aut presbyteri, niſi cum neceſſitas compellit. ibid.
XXX De diacono, vel hypodiacono, qui crimen capitale ante ordinationem, vel poſtea cōmiſit. ibid.
XXXI Communia de diaconis. ibid.
XXXII De Archidiacono, & de officio, & poteſtate eius. 347
XXXIII De hypodiaconis, & muneribus, quae ad eos pertinent. 349
XXXIV Hypodiaconus non ordinetur ante viceſimū annum. ibid.
XXXV De caerimonijs in ordinatione hypodiaconi. 350
XXXVI De his, quae hypodiaconi facere prohibentur. ibid.
XXXVII Diaconiſſae non ordinentur ante quadrageſimum annum. ibid.
XXXIIX Diaconiſſae non nubant. ibid.
XXXIX De diaconiſſis non ordinandis. 351
XL Communia de diaconiſſis. ibid.

Libri octaui de Acolythis, & alijs clericis inferioribus. Tituli XLIIX.

I DE acolythis, & eorum officio. 351
II De exorciſtis, & de eorum officio. 352
III De lectoribus, & eorum officio, & de his, quae facere prohibentur. ibid.
IV De oſtiarijs, & de eorum officio. 353
V De pſalmiſtis, ſiue cantoribus & de cuſtodibus martyrum; & de eorum officijs. ibid.
VI De minoribus ordinibus ante ſacros ordines ſuſcipiendis. 354. & 330
VII Clerici inferioris ordinis habeant clericis ordinis ſuperioris, & laici clericis honorem. 354
IIX Clerici, qui non ſunt ſacris ordinibus initiati vxores ducere poſſunt. ibid.
IX De oeconomo, defenſore, executore, & paramonario, & de eorum officio. 355
X De clericorum nomine, & munere. ibid.
XI De tonſura clericorum. 356
XII Quales debeant eſſe clerici. 357
XIII Clerici meliores collocentur in altiori dignitatis gradu. 358
XIV Clerici ordinantur ab Epiſcopo, vel Chorepiſcopo, cum conſenſu clericorum. 359
XV Ne clericus alienus ordinetur ſine licentia ſui Epiſcopi. ibid.
XVI De his, qui clerici ordinari non prohibētur. 360
XVII De vita communi clericorum. ibid.
XIIX Quo pacto ſint educandi clerici a pueritia. 361
XIX De alimentis clericorum. 362
XX Ne plures clerici in eccleſijs conſtituantur, quam earum facultates ferre poſſunt. 363
XXI Clerici victū ſibi quaerant aliquo artificio, vel opere. 364
XXII De exerciationibus clericorum. ibid
XXIII De veſtibus clericorum. ibid.
XXIV Clerici ſeruent grauitatem, & ludos ſaeculares non ſpectent. 365
XXV De ordine clericorum ſeruando. 366
XXVI Ne qui clerici habeant feminas, pter matrē, &c. ibid.

XXVII Ne

XXVII Ne clericus feminis valde familiariter vtatur, neque ſolus cum illis ſermones conferat. 367
XXIIX Communia de continentia clericorum. 369
XXIX Clerici reuereantur Epiſcopum, & nihil agāt ſine eius conſenſu. ib.d.
XXX Ne clericus ſine litteris ſui Epiſcopi diſcedat, neue ab vllo ſuſcipiatur. 370
XXXI Ne clericus in aliena ciuitate commoretur, neque ſuam eccleſiam relinquat. 371
XXXII Ne quiſquam clericum alienum a ſuo Epiſcopo auocet. 373
XXXIII Nullus clericus cenſeatur in duabus eccleſiis, aut in vna duo obtineat beneficia. ibid.
XXXIV Ne clerici a laicis eccleſias accipiant, neue laici illas conferant. 374
XXXV De immunitate clericorum. ibid.
XXXVI De clericis, qui in ordinum ſuſceptione, aut in aliorum ſacramentorum adminiſtratione ſimoniam committunt. 375
XXXVII Ne clerici beneficia eccleſiaſtica, aut res alias ſpiritales emant, aut vendant. 379
XXXIIX Ne clerici exigant vſuras. 380
XXXIX Ne clerici negotijs ſaecularibus dent operam. 381
XL Ne clerici alea ludant. 383
XLI Ne clerici vagentur, aut otioſi in foro ſedeant. ibid.
XLII Ne clerici venationi, aut aucupio operam dent. ibid.
XLIII Ne clerici armis vtantur. 384
XLIV Ne clerici gulae, aut ebrietati dediti ſint. ibid.
XLV Clerici ne ingrediantur tabernas. 385
XLVI De poena, qua afficitur clericus, qui munus ſuum negligit. ibid.
XLVII De clericis apoſtatis. 386
XLIIX Communia de clericis. ibid.

Libri IX. de Monachis, & Canonicis regularibus, & de ſacris virginibus. Tituli LXXVII.

I NE religiones nouae inſtituātur; neve monaſteria ſine iuſſu Epiſcopi aedificētur. 387
II De voto. ibid.
III Ne quiſquam ante legitimam aetatem monachus fiat. 388
IV Ne quis inuitus efficiatur monachus. ibid.
V Ne quiſquam fiat monachus cum ſpe aſcendendi ad altioris dignitatis gradum. ibid.
VI In monaſterijs tantum hae perſonae ſint, quae ali poſſint. 389
VII De probatione regularium perſonarum. ibid.
IIX De profeſſione monachorum. ibid.
IX Monachi ſeruent regulam, quam profitentur. 390
X Filij a parentibus monaſterio traditi, ſi poſtea conſenſerint, non poſſunt inde diſcedere. 391
XI De coniugibus, qui ad religionem ſe cōferunt. ibid.
XII Quo pacto ſerui poſſint fieri monachi. ibid.
XIII Quibus de cauſis aliquae perſonae monaſterijs includantur. 392
XIV De paupertate, & obedientia monachorum. 393
XV De ieiunijs monachorum. 395
XVI De virginitatis laudibus. ibid.
XVII De caſtitate monachorum, & Canonicorum. ibid.
XIIX Ne monachi cum feminis ſint in balneis. 397
XIX Ne feminae habitēt in monaſterijs monachorum aut ea ingrediātur; neque viri introeāt in monaſteria ſanctimonialium. ibid.
XX Ne monaſteria monachorum, & ſanctimonialium ſint duplicia, vel vicina; neque in eodē choro ſint. ibid.
XXI Presbyteri, aut monachi, qui faciunt ſacra apud ſanctimoniales, ſtatim diſcedant. 398
XXII Ne monachi, vel Canonici feminis, neue ſanctimoniales viris valde familiariter vtātur. ibid.
XXIII De ſanctimonialibus lapſis, & de earum corruptoribus. 399
XXIV De virginibus ſacris quae per vim fuerunt ſtupratae. 404
XXV Ne ſanctimonialis habitet cum Epiſcopo, aut presbytero, aut quocumque alio viro. ibid.
XXVI Ne quiſpiam praeficiatur monaſterijs ſanctimonialium iniuſſu Epiſcopi: neue ipſe praefectus familiariter verſetur cum eis. 405
XXVII Monachi & ſanctimoniales horas canonicas cantent. ibid.
XXIIX Monachi aſcendere poſſunt ad ſacros ordines, ſi Epiſcopus, & Abbas aſſenſum praebeant. ibid.
XXIX Monachi, qui ad Epiſcopatum aſcendunt, vti debent veſtitu monachali. 407
XXX Etiam clerici poſſunt monachi fieri. ibid.
XXXI De monachis, & ſanctimonialibus ab inſtituto vitae curſu diſcedentibus. ibid.
XXXII De varijs rebus, quas monachi facere prohibentur. 409
XXXIII Ne monachi negotijs ſecularibus dent operam. 410
XXXIV Ne ſimoniae locus vllus ſit apud monachos, & ſanctimoniales. 412
XXXV Ne monachi ſenerentur. 413
XXXVI Ne monachi introeant in tabernas, aut ebrietati ſint dediti. ibid.
XXXVII Ne monachi interſint nuptiis, aut laudis publicis, aut turpibus. 414
XXXIIX De monachorum vel ſanctimonialiū veſtitu. ibid.
XXXIX Ne monachi laicis ſacramenta tribuant. ibid.
XL Quonam modo poſſint monachi, vel Canonici ex vna religione ad aliam ſe conferre. 414
XLI De monachis, qui vagantur, aut ignoti ſunt, aut fingunt ſe monachos eſſe. 415
XLII De monachis ſolitarijs, & eremitis. 416
XLIII De Abbate, ſiue Praepoſito monachorum, & de electione eius, & munere. 417
XLIV De Prioribus monachorum. 419
XLV Abbates monachorum & Canonicorum & Abbatiſſae dent operam, vt ſuppetant monachis, quae neceſſaria ſunt. 419
XLVI Ne vnus Abbas praeſit duobus monaſterijs, aut duo Abbates vni monaſterio. 420
XLVII De capitulo Abbatum. ibid.
IIL Ne laici monachis praeſint, aut apud illos habitent, aut Abbatias conferant; neue monachi eas ab ipſis accipere audeant. 421
IL De Abbatibus, & aliis Praelatis Canonicorū, & de eorum munere. 422
L De vita, & honeſtate Canonicorum. 424
LI De victu, & veſtitu Canonicorum. 426
LII De Canonicis beati Auguſtini, quibus nihil erat proprium. 428
LIII De capitulis Canonicorum, & de viſitandis eorum monaſterijs. ibid.
LIV De clauſtris Canonicorū, & de officio ianitoris. 429
LV De caellario, & p ſtrino praefectis, & de aliis famulis Canonicorum. ibid.
LVI De noſocomio Canonicorum. ibid.
LVII Filii presbyterorū, vel Canonicorū & alij illegitimi Canonici ſacris poſſūt initiari. ibi. & 342
LIIX Communia de Canonicis regularibus. ibid.
LIX De Canonicis feminis. 430
LX Ad Epiſcopum pertinet cura monachorum, & ſacrarum virginum, & monaſteriorum. 431
LXI Monachi, & Canonici, & sāctimoniales ſint in poteſtate Epiſc. illūq. reuereantur; & ne iniuſſu

iuſſu ipſius diſcedant. 435
LXII Ne Epiſcopi poteſtate ſibi in monachos conceſſa abutantur. 433
LXIII Ne Abbas iniuſſu Epiſcopi res monaſterii alienet. ibid.
LXIV Monachi decimas praediorum dent eccleſiis. 434
LXV Qualis debeat eſſe Abbatiſſa, & de eius munere. ibid.
LXVI Qua aetate, & qua de re oporteat virgines conſeruari. 435
LXVII Ne quiſquam praeter Epiſcopum virgines cõſecrari. 436
LXIIX De conſecratione viduarum. ibid.
LXIX Virgines aliquae, & viduae non conſecratae nubere prohibentur. 437
LXX Ne virgines nuptas execrentur. 438
LXXI Sanctimoniales ne egrediantur ex monaſterio; & de portaria, ſiue ianitrice. ibid.
LXXII Virgines, & viduae, quae ſe Deo conſecrant, vitent corporis nimium ornatum. 439
LXXIII Ne ſanctimoniales vaſa ſacra, aut pallas contingant. ibid.
LXXIV Communis de ſanctimonialibus. 440
LXXV De priuilegiis conceſſis aliquibus religioſis, & ne eis abutantur. ibid.
LXXVI De quibuſdam Pontificibus Maximis, qui monaſteria aedificarunt. 441
LXXVII Communia de monachis. ibid.

Libri decimi de Laicis catholicis *Tituli XXIIX.*

I QVales debeant eſſe Chriſtiani. 444
II Qualis debeat eſſe Rex, & quod ſit eius munus. 446
III De Regis poteſtate, & de dignitate poteſtatis ſacerdotalis, quae maior eſt Regia. 449
IV De vtilitate, quam optimi Principes rebus eccleſiaſticis afferunt. 451
V Quales iudices, & miniſtros a Rege conſtitui oporteat. ibid.
VI Ne Rex ſit ſuperbus, aut crudelis. 452
VII Subditi Regibus obediant, & opem ferant. ibid.
IIX Communia de Regibus. 453
IX Laici primitias, decimas, & oblationes clericis perſoluant: & ne ſuas, aut alienas ſibi retinere audeant. 453
X Ne laici beneficia iniuſſu Epiſcopi tribuere, aut clerici ab ipſis accipere audeant. 455
XI Ne laici rebus eccleſiaſticis ſe immiſceant, aut eas ſibi vindicent, aut tributa clericis imponant. 459
XII Ne laici Gentilium, aut Iudaeorum, aut haereticorum dies feſtos colant, aut illorum ſuperſtitionibus faueant. 462
XIII Ne laici fiant Epiſcopi, presbyteri, vel diaconi aut inferioris ordinis clerici: ſed per gradus & tempora aſcendant. 112. 279. 330. 354. & 463.
XIV Ne laici dominicis, & feſtis diebus abſint ab eccleſia ſua. 464
XV Fideles erudiantur a ſacerdotibus. ibid.
XVI De honore a laicis, & aliis deferendo his, qui digni ſunt. ibid.
XVII De energumenis, & amentibus. 465
XIIX Parentes filios nutriant, & erudiant. ibid.
XIX Filii obediant parentibus & ſerui dominis ſuis. 466
XX De ſeruis, & libertis non ordinandis. 467. & alibi.
XXI Quo pacto ſerui poſſint effici monachi. 467
XXII Quo modo manumitti poſſint ſerui eccleſiae. ibid.
XXIII Liberti eccleſiae ſemper ſunt addicti ipſi eccleſiae, cuius fuerunt ſerui, & omnes eorum poſteri. 468
XXIV Quibus de cauſis liberti eccleſiae in ſeruitutẽ reuocentur. ibid.
XXV De coniugio ſeruorum, & libertorum. 469
XXVI De manumiſſis in eccleſia. 470
XXVII Communia de ſeruis, & libertis eccleſiae, & aliorum. 470
XXIIX Communia de laicis. 471

Libri vndecimi de Haereticis, & Apoſtatis, & Schiſmaticis. *Tituli LVI.*

I NE quiſquam de fide catholica diſputet in turba: neve ſymbolum fidei componat. 473
II Fide recta, & operibus bonis cõſequimur Chriſtiani aeternam felicitatem. 474
III Communia de fide. 477
IV De apoſtatis, & de paenitentia illis imponenda. ibid.
V De paenitentia imponenda haereticis reſipiſcentibus. 482
VI De recipiendis haereticis, cum reſipiſcunt. ibid.
VII Haeretici, cum recipiuntur ab eccleſia, deteſtentur haereſim, in qua fuerunt. 484
IIX Haeretici ſine forma Eccleſiae baptizati, ſi ad Eccleſiam veniunt, iterum baptizentur. 487
IX Haeretici rite baptizati per manus impoſitionem, aut per fidei profeſſionem ſuſcipiantur ab Eccleſia. 488
X Baptizati apud haereticos, qui formam Eccleſiae ſeruant, non rebaptizentur. 489
XI Num haeretici poſt mortem poſſint damnari, aut abſolui. 490
XII Epiſcopi adhibeant diligentiam in oppugnandis haereticis. ibid & 65
XIII Principum eſt, opem ferre Eccleſiae contra haereticos. 490
XIV De libris haereticorum reiiciendis, & comburendis. 491
XV Haereticis mos eſt, catholicorum libros deprauare. 492
XVI Ne catholici communicent cum haereticis, neve illorum dona accipiant. 493
XVII Ne catholici matrimonia cum haereticis contrahant. 495
XIIX Haereticus non poteſt accuſare, neque eſſe teſtis. ibid.
XIX Ne clerici donent, aut relinquant bona ſua haereticis. 497
XX De ordinatis ab haereticis, & ſchiſmaticis. ibid.
XXI Ne haeretici, aut baptizati ab haereticis ſacris initientur, exceptis Nouatianis, & aliis quibuſdam. 500
XXII De poenis, que propoſitae ſunt fautoribus haereticorum. 501
XXIII De baſilicis haereticorum. 503
XXIV De Nouatianis, ſiue Catharis, & de paenitentia lapſis non deneganda. ibid.
XXV De Origenis, & ſociorum damnatione. 504
XXVI Contra Paulum Samoſatenum, & Photinum, & alios, qui Chriſtum tantum eſſe hominem dicebant. 505
XXVII Contra Sabbelianos, & Patriſpaſſianos: perſonas Diuinas reuera diſtinctas eſſe. 506
XXIIX De Manichaeis, & de variis eorum erroribus. 507
XXIX Contra Manichaeos, Priſcillianiſtas, Euſtathianos, & alios, qui cibos carnium deteſtabantur. 508

xxx Con-

XXX Contra Catharos,Manichaeos, Euſtathianos, Priſcillianiſtas, & alios,qui primas,vel ſecundas nuptias damnabant. 509
XXXI De aequalitate trium Diuinarum perſonarum contra Arianos. ibid.
XXXII Varia de Arianis. 511.
XXXIII Contra Macedonium, qui Spiritum ſanctum creaturam eſſe dicebat. 512
XXXIV Contra Euſtathium, & ſocios, qui varias hæreſes amplectebantur. ibid.
XXXV Contra Apollinarem, qui Chriſtum animam rationis participem habere negabat. 513
XXXVI De Priſcillianiſtis, variiſq.eorum erroribus. 514
XXXVII Contra Priſcillianiſtas, qui dicebant, non omnia a Deo fuiſſe creata. 516
XXXIIX De anima & corpore humano, & de reſurrectione mortuorum decreta catholica contra Manichaeos,Priſcillianiſtas,& alios haereticos. ibid.
XXXIX Contra Pelagianos,qui gratiam Diuinam non eſſe neceſſariam, ſed liberum arbitrium homini ſufficere dicebant. 517
xLII De baptiſmo pueris neceſſario,& de peccato originali: contra Pelagianos, & alios haereticos. 521
XLI Contra Pelagianos, qui dicebant, iuſtum numquam peccare. 524
XLII De Donatiſtis,qui baptiſmum haereticorum nullo modo admittebant. ibid.
XLIII Contra Neſtorianos, & eos, qui in Chriſto duas perſonas conſtituebant. 525
XLIV Contra Eutychem, Dioſcorum, Acephalos, & alios haereticos,qui in Chriſto duas naturas negabant. 526
XLV Ne quiſquam addat Triſagio: Qui crucifixus es &c.contra Petrum Fullonẽ Antiochenũ. 529
XLVI Contra Monothelitas, qui tantum vnam voluntatem, & vnam operationem Chriſto tribuebant. ibid.
XLVII De Iconomachis, & de veneratione imaginũ. 531
IIL Contra Berengarium,& reliquos Sacramentarios,qui corpus Chriſti vere eſſe in ſacramento Euchariſtiae negant. ibid.
IL Contra Gilbertum Porretanum Pictauienſem Epiſcopum. 534
L Contra aliquos haereticos,qui liberum arbitrium negant. ibid.
LI Contra Græcos, qui dicunt Spiritum ſanctum procedere tantum a Patre, & non a Filio. Pars prior. 535
Varia decreta,in quibus Spiritus ſanctus dicitur procedere a Patre, non facta mentione Filii: in quibus tamen non excluditur Filius. Pars poſterior. 535
LII Contra varios haereticos, quorum haereſes ad certa capita redigi vix poſſunt. 537
LIII De Poenis, quae ſunt haereticis conſtitutae. 540
Anathemata contra haereticos. Pars prior. ibidem
De aliis poenis haereticorum. Pars poſterior. 541
LIV De ſchiſmaticis. ibid.
LV Varia decreta,in quibus ſimonia dicitur haereſis ſimoniaca. 543
LVI Communia de haereticis,& ſchiſmaticis. 544

Libri XII. de Iudaeis; & Paganis Tituli XXV.

I Ne Iudaei inuiti cogantur ſuſcipere Chriſtianam religionem. 546
II De priuilegiis Iudaeorum,qui ad Chriſtianam fidem ſe conferunt. ibid.
III De Iudæis,qui a religione Chriſtiana defecerunt. 547
IV Iudaeorum filii fideles apud Chriſtianos educentur;& non priuentur haereditate paterna. ibid.
V De Iudaeorum ſeruis, praeſertim Chriſtianis. ibid.
VI Nulli Iudaeis magiſtratus, aut honores mandentur. 549
VII Ne Iudaei Chriſtianas, neue Chriſtiani Iudaeas vxores ducant, aut illis copulentur. 550
IIX Ne Iudaei clericos accuſent, ne ve Chriſtianorum teſtimonia recuſent. ibid.
IX Ne Chriſtiani cum Iudaeis cibum ſumant, ne ve eis valde familiariter vtantur. 551
X Ne Iudaei in feriis Paſſionis,& Reſurrectionis Chriſti in publicum prodeant. ibid.
XI Ne Chriſtiani Iudaeorum ferias agant, neve alio modo eorum ritibus faueant. 552
XII Ne Iudaei Chriſtianos vſuris vexent. 552
XIII Principes Chriſtiani propulſent ab Eccleſia iniurias Iudaeorum. ibid.
XIV Communia de Iudaeis. 553
XV De Paganis: & quod Eccleſia cupit omnes infideles ad fidei cognitionem peruenire. 554
XVI Dent operam Chriſtiani, vt aboleatur cultus idolorum. ibid.
XVII Ne Pagani cogantur ſuſcipere fidem Chriſti. 556
XIIX Ne Chriſtiani communicẽt cum Paganis,neq. eorum libros legant. ibid.
XIX Ne fideles coniūgantur cum Paganis. 557
XX Ne Chriſtiani Paganorum ſuperſtitioni faueant. ibid.
XXI Ne Chriſtiani deferant ad Paganos arma, & alia,quibus ipſi nocere poſſint reipub.Chriſtianæ. 558
XXII Pagani non gerant magiſtratus,neque habeant mancipia Chriſtiana. 559
XXIII Infidelis non poteſt accuſare Chriſtianum. ibid.
XXIV De iis,qui credunt, & nondum ſunt baptizati. ibid.
XXV Communia de Paganis. ibid.

A N-

ANTONII AVGVSTINI ARCHIEP. TARRACON.

Iuris Pontificij veteris Epitome.

EIVS PARTES SVNT TRES.

In prima agitur de Perſonis.
In ſecunda de Rebus.
In tertia de Iudicijs.

LIBER PRIMVS.

DE PONTIFICE MAXIMO.

De Petri Apoſtoli,& ſucceſſorum Romanorum Pontificum Primatu. TIT. I.

CAPVT I.

EGO dico tibi;quia tu es Petrus, & ſuper hanc petram aedificabo Eccleſiam meam; & portae inferi non praeualebunt aduerſus eam: Et tibi dabo claues Regni caelorum: Et quodcumque ligaueris ſuper terram, erit ligatũ & in caelis: & quodcumq. ſolueris ſuper terram,erit ſolutum & in caelis *Chriſt.apud Matth.c.16.*

CAP. II.

Cum prandiſſent,dicit Simoni Petro Ieſus: Simon Ioannis,diligis me plus his? dicit ei: Etiam Domine,tu ſcis,quia amo te. Dicit ei: Paſce agnos meos. Dicit ei iterum: Simon Ioannis,diligis me? Ait illi: Etiam Domine, tu ſcis, quia amo te. Dicit ei. Paſce agnos meos. Dicit ei tertio: Simon Ioannis, amas me? Contriſtatus eſt Petrus,quia dixit ei tertio amas me?& dixit ei: Domine, tu omnia ſcis; tu ſcis, quia amo te. Dicit ei: Paſce oues meas.*Iann.c.vlt.*

CAP. III.

Sanctiſſimus, ac Beatiſſimus Papa, caput vniuerſalis Eccleſiae Leo,per nos,vt Legatos ſuos, ſancta Synodo conſentiente, Petri Apoſtoli praeditus dignitate, qui Eccleſiae fundamẽtum,& petra fidei, & caeleſtis regni ianitor nuncupatur,Epiſcopali *(Dioſcorum)*dignitate nudauit.*Paſchaſinus,& alij in Chalc. Syn.act.16.poſt epiſt. Marciani Imper.*

CAP. IIII.

Summus nobiſcum concertabat Apoſtolor. Princeps. illius enim imitatorẽ, & ſedis ſucceſſorem habuimus fautorem,& diuini ſacramenti myſterium illuſtrantẽ per litteras,&c. Per Agathonem Petrus loquebatur, &c. *vi. Syn.act.18.in fine.*

CAP. V.

Ait Dominus ad Petrum Apoſtolorũ principaliſſimam ſummitatem: Tu es Petrus, & ſuper hãc petram aedificabo Eccleſiã meam. *Matt.16.* *Epiſtola encyclia Synodi viij.CP.ſub Hadriano II.poſt princ.act.2.*

CAP. VI.

Nos omnipotẽtis Dei miſericordia,& beator.Apoſtolor.Petri, & Pauli auctoritate cõfiſi,ex illa,quam nobis licet indigne Deus ligandi,atque ſoluendi contulit poteſtatem, omnibus,qui laborẽ proprijs perſonis ſubierint,& expenſis,plenam ſuor.peccaminum,de quib.liberaliter fuerint corde contriti,& cõfeſſi,veniam indulgemus. *Innoc.iij in concil. gen.Later c.vlt.*

CAP. VII. *Diſt. 21, c.3.*

Quamuis vniuerſae per orbem catholicae Eccleſiae vnus thalamus Chriſti ſit: ſancta tamen Romana Catholica, & Apoſtolica Eccleſia,nullis ſynodicis conſtitutis, ceteris eccleſijs praelata eſt; ſed euangelica voce Domini,& Saluatoris noſtri primatum obtinuit. *Matt.16.* Tu es Petrus,&c.& portae, &c. & tibi dabo, &c.& quaecumque,&c.Cui data eſt etiam ſocietas beatiſſimi Pauli Apoſtoli vaſis electionis,qui non diuerſo, ſicut haeretici garriunt, ſed vno tempore,vno,eodemq. die glorioſa morte cum Petro,in vrbe Roma, ſub Caeſare Nerone agonizans coronatus eſt: & pariter ſupradictam ſanctam Romanam Eccleſiam *† hancq.* Chriſto Domino cõſecrauerunt,taleſq. † omnibus vrbibus in vniuerſo mundo ſua praeſentia, atq. venerando triumpho praetulerunt. Eſt ergo prima Petri Apoſtoli ſedes Romana Eccleſia,non habens maculam,neque rugam, nec aliquid huiuſmodi.*Gelaſ.& lxx. in Synodo Rom.in prin.Burchardus Vormacien. Epiſcopus lib.3.c.220.Iuo Carnoten.Epiſc.lib. 4. tit.1.c.3.Panor. Anſel.Lucen. Epiſc. lib.1. c. 68.& 69.decreti, ſiue authen.canon. Tarracon.lib.1.c.295.*

CAP. VIII.

Interdicimus in nomine Domini Ieſu Chriſti,& ex auctoritate beati Petri Principis Apoſtolor. prohibemus, cuius vice huic ſanctae

Romanae Eccleſiae praeſidemus, auctore Deo; vt nullus Epiſcopor. dolos, vel immiſsiones aliquas facere praeſumat, &c. *Gregor. in Syn. Later. de monachis nigris in prin.*

CAP. IX.

Poſuit Photius in caelum os ſuũ, & lingua eius exijt ſuper terram; dum videlicet contra diuinam ordinationem relictus, in beati Petri Principis Apoſtolorum primatu diſpoſitam putridi gurgitis guttur aperuit; & aduerſus eiuſdem regni caeleſtis clauigeri Apoſtolicam ſedem, & praecipuam, ac ſummam dignitatem, & poteſtatem, linguam ſuam ſerpentis exacuit; vitam ſcilicet deceſſoris mei, beatae recordationis Papae Nicolai laceſſere nullo modo metuens, nec nobis, qui eius vix digni famuli, vt non dicam ſequaces extitimus, parcere vtcumq. conſentiens; videlicet vtroſque maledictis impetere, quantum in ſe fuit, & blaſphemis inficere verbis exiſtimans. *Hadria. ij. in Synod. Roma. in princ. apud Syno. viij. CP. Act. 7.*

CAP. X.

Ipſa (*Sedes Romana*) firmamentum a Deo fixum, & immobile percepit: quoniam ipſam, formam vniuerſorum titulorum luciduſſimam, Dominus Ieſus Chriſtus veſtram Apoſtolicam conſtituit ſedem. Ipſa eſt enim ſacer vertex, in quo omnes Eccleſiae vertuntur, ſuſtentantur, releuantur, &c. Tu es enim, ſicut *Matt. 16.* diuinum veraciter teſtatur eloquium, Petrus; & ſuper fundamentum tuum, Eccleſiae colũnae, id eſt, Epiſcopi, qui Eccleſiam ſuſtinere, & proprijs humeris portare debent, tibi ſunt confirmatae, tibiq. claues regni caelorum commiſit, atq. ligare, & ſoluere poteſtatiue, quae in terra, & quae in caelis ſunt, promulgauit. Tu profanarum haereſum, & impetitorum, atq. omnium infeſtantium depoſitor, vt Princeps, & doctor, caputq. omnium orthodoxae doctrinae, & immaculatae fidei exiſtis. *Athanaſius, & alij Epiſcopi Aegypt. ad Felic. ij. ante med.*

CAP. XI.

Diſt. 40. c. 1. Nõ nos beatum Petrum, ſicut dicitis, a Domino cum ſedis priuilegijs, vel ſucceſſores eius, peccandi iudicamus licentiam ſuſcepiſſe. ille perennem meritorũ dotẽ cum haereditate innocẽtiae miſit ad poſteros, &c. Quis enim ſanctum eſſe dubitet, quem apex tantae dignitatis attollit? In quo ſi deſunt bona acquiſita per meritum, ſufficiunt, quae a loci deceſſore praeſtantur. Aut enim claros ad haec faſtigia erigit, aut qui eriguntur, † illuſtrat: praenoſcit enim, quid Eccleſiar. fundamento ſit habile, ſuper quod ipſa moles innititur. *Ennod. pro Symma. poſt princ. Gregor. vij. lib. 8. ep. 21. reg. Tarrac. li. 1. c. 75.*

† eligun-tur. f.

CAP. XII.

Diſt. 21. c. 2. In nouo teſtamento poſt Chriſtum ſacerdotalis ordo a Petro Apoſtolo coepit. Ipſi enim primum datus eſt Pontificatus in Eccleſia Chriſti. ſic enim loquitur ad eum Dominus: *Matt. 16.* Tu es Petrus, & ſuper hanc petram, &c. Hic ergo ligandi, ſoluendiq. poteſtatem primus accepit, primuſque ad fidem populum virtute ſuae praedicationis adduxit. Siquidẽ & ceteri Apoſtoli cum Petro par conſortium honoris, & poteſtatis acceperunt, &c. *Iſidor. lib. 2. c. 6. de eccl. off. apud Aquiſgr. c. 9. Anaclet. epiſt. 2. in medio. Burch. lib. 1. c. 1. Iuo lib. 3. tit. 7. c. 7. Panor & par. 5. c. 1. decr. Anſelm. lib. 1. cap. 1. Caeſaraug. lib. 2. cap. 59.*

CAP. XIII.

Loquitur Dominus ad Petrum. Ego dico tibi, quia tu es Petrus, &c. ſuper vnum aedificat Eccleſiam, &c. Hoc erant vtique ceteri Apoſtoli, quod fuit Petrus, pari cõſortio praediti, & honoris, & poteſtatis, ſed exordium ab vnitate proficiſcitur, vt Eccleſia Chriſti vna monſtretur. &c. *Cypria. de vnitate Eccleſ. in prin. Anſel. lib. 1. c. 10. Tarr. lib. 1. c. 291.* *24. q. 1. c. 18. Matt. 16.*

CAP. XIIII.

Eorum morborum, quae in membris ſunt Chriſti, & Dei Saluatoris omnium noſtrorum capitis, & ſponſae catholicae, & Apoſtolicae Eccleſiae vnum, & ſingularem, praecellentẽ, atque catholiciſsimum Medicum, ipſe Princeps ſummus, & fortiſſimus ordinator, & curator, & ſolus ex toto magiſter Deus omniũ produxit; videlicet tuam fraternam ſanctitatem, & paternam almitatem. propter quae dixit Petro magno, & ſummo Apoſtolorum: *Matt. 16.* Tu es Petrus, & ſuper hanc petram aedificabo Eccleſiam meam, & portae inferi non praeualebunt aduerſus eam. & iterum: Tibi dabo claues regni caelorum, & quodcumq; ligaueris ſuper terram, erit ligatum & in caelo, † & quodcumque ſolueris ſuper terrã, erit ſolutum & in caelis. Talis enim beatas voces, non ſecundum quandam vtiq. ſortem, Apoſtolorum Principi ſolum circumſcripſit, & definiuit; ſed per eum ad omnes, qui poſt illum ſecundum ipſum efficiendi erant ſummi paſtores, & diuini ſacri Pontifices ſenioris Romae tranſmiſit. *Ignatius Patriarcha CP. ad Hadr. ij. in prin. apud viij. Syn. CP. Act. 3.*

† caelis. f.

CAP. XV.

Simon Petrus, qui verae fidei merito, & integrae praedicationis obtentu fundamentum eſſe Eccleſiae definitus eſt: qua de cauſa etiam Domini ore diuino cognominatus eſt *Ioan. 1.* Petrus; qui fuit primitiae electionis Domini, Apoſtolorum primus; cui & primo Deus Pater filium reuelauit; cui & Chriſtus competenter beatitudinem contulit; qui & vocatus eſt, & electus, & cõuiua Domini, & comes effectus, tamquam bonus, & probatiſsimus diſcipulus; qui obſcuriorem mundi plagam Occidentis, velut omnium potentior, illuminare praeceptus eſt. *Clemens ep. 1. in prin.*

CAP. XVI.

Ipſi trado à Domino mihi traditam poteſtatem ligandi, & ſoluendi: vt de omnib. quibuſcumq. decreuerit in terris, hoc decretum ſit & in caelis, &c. Haec cathedra eum, qui cupit eam, & audacter expetit, non requirit; ſed ornatum morib. & in verbis eruditũ, &c. ſi peri-

ſi periculum times,&c. amplius peccas, &c. Omnes vitae huius occupationes abijcias; ne fideiuſſor exiſtas, ne aduocatus litium fias, &c. nec mūdialis negotij occaſione pplexus, &c. ne poſſis verbo Dei vacare,&c. Ea eo fiet, vt tu, tamquam qui non docueris, quae ad ſalutem hominum pertinent, deponaris; & diſcipuli per ignorantiam pereant, &c. *Clem. ep. 1. in prin. Anſel. lib. 1. c. 3.*

11. q. 1. te quidem. c. 30.

CAP. XVII.

Diſt. 21 c. 2.

Matt. 16. c.

In nouo teſtamento poſt Chriſtum Dominum à Petro ſacerdotalis coepit ordo: quia ipſi primo Pōtificatus in Eccleſia Chriſti datus eſt, dicēte Domino ad eum. Tu es Petrus, & ſuper hāc petram.&c. & tibi dabo,&c. Hic ergo ligandi, atq. ſoluendi poteſtatem primus accepit à Domino, primusq. ad fidem populum virtute ſuae praedicationis adduxit. ceteri vero Apoſtoli cum eodem pari cōſortio honorem, & poteſtatem acceperunt, ipſumque Principem eor. eſſe voluerunt,&c. *Anacle ep 2 in medio Iſidor lib. 2. c. 6. de Eccleſ offic apud Aquiſgr c 9 Burch. & Anſel. l. 1. c 1 Iuo p. 5 c. 1. decr & l. 3 tit. 7. c 7 pan. Caeſaraug lib. 2. cap 59.*

CAP. XVIII.

Diſt. 22. c. 2.

Matth. 16. c.

Rom 1 b.

Haec [ſacroſancta Romana, & Apoſtolica Eccleſia non ab Apoſtolis, ſed ab ipſo Domino Saluatore noſtro primatum obtinuit, & eminētiam poteſtatis ſuper vniuerſas Eccleſias, ac totum Chriſtiani populi gregem aſſecuta eſt. ſicut ipſe beato Petro Apoſtolo dixit: Tu es Petrus,&c. & portae,&c. & tibi dabo, &c. & quaecumq. &c. Adhibita eſt etiam ſocietas in eadem Romana Vrbe beatiſſimi Apoſtoli Pauli vaſis electionis, &c. & licet pro omnib aſſidua apud Deum omnium ſanctorum effundatur oratio, &c. Paulus Romanis id pollicetur,&c. quod ſine intermiſſione memoriam veſtri facio ſemper in orationibus meis. Prima ergo ſedes eſt caeleſti beneficio Romanae Eccleſiae, quam beatiſſimi Petrus, & Paulus ſuo martyrio conſecrarunt. *Anacle. ep. 3. poſt princ. Iuo lib. 4. tit. 1. cap. 2. & 4. panor. & parte 5. cap. 2. & 26. decr. Anſelm. lib. 1. cap. 2. & cap. 66. Tarrac. lib. 1. cap. 275. & 294. Caeſaraug. lib. 2. cap. 60.*

CAP. XIX.

Diſt. 22. ſa r. ſ. 2 p. lier.

* * *

Pſal. 98.

Inter beatos Apoſtolos quaedam fuit diſcretio; & licet omnes eſſent Apoſtoli, Petro tamen a Domino eſt conceſſum, & ipſi inter ſe id ipſum voluerunt: vt reliquis omnibus praeeſſet Apoſtolis, & Cephas ideſt caput, & principium teneret Apoſtolatus, qui & eandem formam ſuis ſucceſſoribus, & reliqui Apoſtoli Epiſcopis tenendam tradiderunt,&c. & in veteri teſtamento ſcriptū eſt: Moyſes, & Aaron in ſacerdotibus eius. id eſt, primi inter eos fuerunt. *Idem Anacl. in cad. epiſt. 3. poſt princ. Burch. lib 1. c 159. Iuo par. 5. cap. 269. decr. Anſel. lib. 1. c. 7. Caeſar. lib. 2. c. 60.*

CAP. XX.

7. q. 1. mutationes. c. 34.

Petrus ſanctus magiſter noſter, & Princeps Apoſtolorum, de Antiochia vtilitatis cauſa translatus eſt Romam; vt ibidem potius proficere poſſet. Euſebius quoque de parua quadam Ciuitate, Apoſtolica auctoritate mutatus eſt Alexandriam. *Anter. ep ſing. in princ. Burch. lib. 1. cap. 77. Iuo li. 3. tit. 6. cap. 1. panor. & par. 5. cap. 183. decr. Anſel. lib. 6. c. 94.*

CAP. XXI.

Beatus Apoſtolorum Princeps Petrus in ordinatione Clementis alloquens populum inter cetera ait. Si inimicus,&c. *Fabia ep. 1. poſt medium.*

CAP. XXII.

24. q. 1. c. 15.

Matt. 16. c.

Rogamus vos fratres; vt non aliud doceatis, neque ſentiatis; quam quod à beato Petro Apoſtolo, & à reliquis Apoſtolis, & Patribus accepiſtis. ab illo enim primo inſtructi eſtis; ideo non oportet vos proprium derelinquere patrem, & alios ſequi. Ipſe enim caput eſt totius Eccleſiae, cui ait Dominus: Tu es Petrus,&c. *Marcell. ep. 1. in prin. Anſ li. 1. c. 15.*

CAP. XXIII.

Matt. 16. c. 3. q. 6. c. 9.

† & iuxta eius ſententiam.

† cōſilio.

Ipſi primae ſedis Eccleſiae conuocandarū generalium ſynodorum iura, & iudicia Epiſcoporum ſingulari priuilegio Euangelicis, & Apoſtolicis, atque canonicis conceſſa ſunt inſtitutis. quia ſemper maiores cauſae ad ſedem Apoſtolicam multis auctoritatibus referri praeceptae ſunt. Nec vllo modo poteſt maior à minori iudicari. Ipſa namq omnib. maior, & praelata eſt Eccleſijs, quae non ſolummodo canonum ſanctorum Patrū decretis, ſed Domini Saluatoris noſtri voce ſingularem obtinuit principatum. Tu es, inquit, Petrus,&c. & quodcumque ligaueris. Porro [dudum à ſanctis Apoſtolis, ſucceſſoribuſq. eorum in praefatis antiquis decretum fuerat ſtatutis, quae hactenus ſancta. & vniuerſalis Apoſtolica tenet Eccleſia: Non oportere praeter ſententiam Romani Pontificis concilia celebrari, nec Epiſcopum damnari. quoniam Sanctam Romanam Eccleſiam Primatē omnium Eccleſiarum eſſe voluerunt. & ſicut B. Petrus Apoſtolus primus fuit omnium Apoſtolorum: ita & haec Eccleſia ipſius nomine conſecrata, Domino inſtituente, prima, & caput ſit ceterarum, & ad eam quaſi ad matrem, atq. apicem omnes maiores Eccleſiae cauſae, & iudicia Epiſcoporum recurrant, (eiuſq. iuſta ſententia † terminum ſumant. Nec extra Romanum quidquam ex his debere decerni Pontificem, &c. nec liceat Metropolitanis, inconſulto Romano Pontifice, aut maiores Eccleſiae cauſas deturbare, aut Epiſcopos damnare: ſed communi Sanctae Romanae ſedis Epiſcopi concilio, † & concordi actione, quaeq. ſunt Chriſti zelo agenda, diſponant vnanimiter, recteq ſentiant, & ea, quae ſenſerint, non ſibimet diſcrepando, ſed Deo placita perficiant. *Iulius ep. 1. in medio. Hadr. c 3. ad Epiſcopum Mediomatr. Capitulare lib. 6. c. 287. & lib. 7. c. 150. in additis. Anſel. lib. 2. c. 42.*

CAP. XXIV.

Inter beatiſſimos Apoſtolos in ſimilitudine honoris fuit quaedam diſcretio poteſtatis; & cum omnium par eſſet electio, vni ta-

men datum eſt, vt ceteris praemineret. de qua forma Epiſcoporum quaedam orta eſt diſtinctio.&c.per quos ad vnam B. Petri ſedē vniuerſalis Eccleſiae cura conflueret,& nihil
Diſt. 11. nolite.c.3 & de conſecr. d.1. c.5. baſilicas. in fi.
vſquam a ſuo capite diſſideret.&c.Satis enim indignum eſt,quemquam vel Pontificum, vel ordinum ſubſequentium hanc regulam refutare,quam beati Petri ſedē,& ſequi videat, & docere.&c. *Iulius ep.1. in fi. Leo ep. 82. in fi.Gelaſ.ep.1.c.11.Anſel lib.5.cap.4.*

CAP. XXV.

Iulius ſanctae Romanae, & Apoſtolicae Eccleſiae Epiſcop. Euſebio,Theognio,Theodoro,Berintho,& ceteris Oriētalibus Epiſcopis.Decuerat vos aduerſus ſanctam Romanā Eccleſiam,& Apoſtolicam,limate,& non ironice loqui. quoniam & ipſe Dominus noſter Ieſus Chriſtus eam decenter allocutus ait:
Mat.16.c
Tu es Petrus.&c.Habet enim poteſtatem ſingulari priuilegio ſibi conceſſam, aperire, & claudere ianuas regni caeleſtis,quibus voluerit.Nam ſi ei detrahere,quae Domini ore ſacrata,atque deſuper exaltata eſt, non renuiſtis;nec mirum ſi fratribus iniurias irrogare non ceſſetis. *Iulius ep.2. in prin. Gregor.vij. lib.8.reg.ep.21.Iuo lib.4.tit.1.c.11.panor.*

CAP. XXVI.

Incipiamus ergo adiuuante Deo, & ſancto Petro Apoſtolo,per quē Apoſtolatus, & Epiſcopatus in Chriſto coepit exordium.&c. *Felix ij.ep.1.poſt prin.Inn.ep.2.in prin.*

CAP. XXVII.

Primates illi, & non alij ſint, qui in Nicaena ſynodo ſunt conſtituti. Reliqui vero, qui Metropoles tenent ſedes, Archiepiſcopi vocantur,& non Primates, ſalua in omnibus Apoſtolicae ſedis dignitate, quae ei ab ipſo Domino eſt conceſſa,& poſtea a ſanctis Patribus roborata. *Felix ij.ep.1.c.12.Burchar.lib. 1.c.163.Iuo par.5.c.273.decr.*

CAP. XXVIII.

Monet ergo Apoſtolus, non amplius nos inuicem temere iudicare. temere enim iudicat,ſi quis Epiſcopum abſque ſedis Apoſtolicae auctoritate condemnat: cum ei hoc ſpe-
Ro. 14. b
cialiter priuilegium reſeruatum ſit. ſed hoc iudicate magis,inquit,ne ponatis offendiculum fratri,vel ſcandalum.Patenter enim his, & alijs innumerabilibus decretorū teſtimonijs,omnibus manifeſtum eſt,nō debere Epiſcopum damnari,licet eius perſcrutetur opinio,donec iudicium de ore noſtrae Apoſtolicae auctoritatis, hoc eſt Principis Apoſtolorum cognoſcatur. vtpote quoniam ſolus, & prae omnibus creditus eſt, atque percipere
Mat.16.c
meruit a Rege Regum Chriſto Deo claues regni caelorum ad aperiendum fidelibus, & beniuolis hominibus in eundem Dominum noſtrum,& claudendum infidelibus, & maliuolis,atque ſuis ſacerdotib.& ſanctae Eccleſiae ſuo pretioſo ſanguine redemptae impugnatoribus,ſiue nocentibus.&c. *Dama. ep. 3. ad Steph.& concilia Africae ante finem.*

CAP. XXIX.

Cum in vnum plurimi fratres conueniſſemus ad ſancti Apoſtoli Petri reliquias; per quem & Apoſtolatus,& Epiſcopatus in Chriſto coepit exordium.&c. *Syric. ep.4. in prin. Inn.ep.2.in prin.*

CAP. XXX.

Diſt.11.c. nō
Quis neſciat,aut non aduertat id, quod a Principe Apoſtolorum Petro Romanae Eccleſiae traditum eſt,ac nūc vſque cuſtoditur, ab omnibus debere ſeruari?nec ſuperduci,aut introduci aliquid, quod aut auctoritatem non habeat, aut aliunde accipere videatur exemplum?Praeſertim cum ſit manifeſtum in omnem Italiam,Gallias,Hiſpanias, Africam,atque Siciliam,inſulasq. interiacentes, nullum inſtituiſſe eccleſias,niſi eos, quos venerabilis Apoſtolus Petrus,aut eius ſucceſſores conſtituerunt ſacerdotes.Aut legant,ſi in his prouincijs alius Apoſtolorum inuenitur, aut legitur docuiſſe.Quod ſi non legunt,quia nuſquam inuenitur; oportet eos hoc ſequi, quod Eccleſia Romana cuſtodit, a qua eos principium accepiſſe non dubium eſt:ne dum peregrinis aſſertionibus ſtudent, caput inſtitutionum videantur omittere.&c. *Innoc. ep. 1.in prin.Decentio Epiſcopo Eugubino. Burchar.lib.3.c.125.decreti.Iuo par.4.c.67.decr. Anſelm.lib.1.c.41.*

CAP. XXXI.

Incipiamus adiuuante Deo, & ſancto Dei Apoſtolo Petro,per quem & Apoſtolatus, & Epiſcopatus in Chriſto coepit exordium. *Innoc.ep.2.in prin. ad Victoricum Rotomag. Syric.ep.4.in princ.Felix ij.ep.1..*

CAP. XXXII.

Eccleſia Antiochena,quam priusquam ad vrbem perueniret Romanam, beatus Apoſtolus Petrus ſua praeſentia illuſtrauit, velut germana Eccleſiae Romanae, diu ſe ab eadē alienam eſſe non paſſa eſt.&c. *Inn.ep.14.*

CAP. XXXIII.

Antiochena prima primi Apoſtoli ſedes eſſe monſtratur. &c. quaeq. vrbis Romae ſedi non cederet,niſi quod illa in tranſitu meruit,iſta ſuſceptum apud ſe,conſummatumq. gaudet. *Inn.ep.18.c.1.*

CAP. XXXIIII.

Religioſa clementiſſimi Principis fides, ſciens ad ſuam gloriam maxime pertinere, ſi intra Eccleſiam Catholicam nullius erroris germen exurgeret; hanc reuerentiam diuinis detulit inſtitutis, vt ad ſanctae diſpoſitionis effectum, auctoritatem Apoſtolicae ſedis adhiberet,tamquam ab ipſo beatiſſimo Petro cuperet declarari,quod in eius confeſſione laudatum ſit;quando dicente Domino: Quē me eſſe dicunt homines?filiū hominis?
Mat.16.b
varias quidē diuerſorum opiniones diſcipuli memorarunt:ſed cum ab eis, quid ipſi crederent,quaereretur;Princeps Apoſtolorū plenitudinē fidei breui ſermone cōplexus, Tu es, inquit,Chriſtus filius Dei viui. *Leo ep. 14.in prin.ad Eph.ſyn.ſecundā.*

CAP. XXXV.

Cum vniuerſalis Eccleſiae per illius prin-
cipalis petrae aedificationem ſacta ſit petra,
& primus Apoſtolorum beatiſſimus Petrus,
Matt.16. voce Domini dicentis audierit;Tu es Petrus,
c. & ſuper hanc petram aedificabo Eccleſiam
meam:Quis eſt,niſi aut Antichriſtus, ant Dia
bolus,qui pulſare audeat inexpugnabilem
veritatem? *Leo ep.73. ad Leon. Auguſt. poſt
prin.*

CAP. XXXVI.

24.q.1.c. Cum beatiſſimus Petrus Apoſtolicum à
16. Domino acceperit principatum, & Romana
Eccleſia in eius permaneat inſtitutis; nefas
eſt credere,quod ſanctus diſcipulus eius Mar
cus, qui Alexandrinã primus Eccleſiam gu-
bernauit,alijs regulis traditionum ſuarum
decreta formauerit. *Leo epiſt. 79. vel 81. ad
Dioſcorum Alexan. in prin. Anſelm. Lucen.
lib.1. cap.30.*

CAP. XXXVII.

Diuinae cultum religionis, quem in om-
nes gentes,omneſq. nationes Dei voluit gra-
Diſt. 19. tia coruſcare, [ita Dominus noſter Ieſus
c.7. Chriſtus humani generis Saluator inſtituit;
vt veritas,quae antea legis, & Prophetarum
praeconio continebatur, per Apoſtolicam
tubam in ſalutem vniuerſitatis exiret. ſicut
ſcriptum eſt: In omnem terram exiuit ſonus
Pſal.18. eorum, & in fines orbis terrae verba eorum.
Sed huius muneris ſacramentum, ita Domi-
nus ad omnium Apoſtolorum officium per-
tinere voluit;vt in beatiſſimo Petro Apoſto-
lorum omnium ſummo, principaliter collo-
caret;vt ab ipſo, quaſi quodam capite, dona
ſua velut in corpus omne diffunderet: vt ex-
ortem ſe myſterij intelligeret eſſe diuini, qui
auſus fuiſſet à Petri ſoliditate recedere, &c.
Hilarius Eccleſiarum ſtatum, & concordiam
ſacerdotum nouis praeſumptionibus turba-
turus, exceſſit ita ſuae vos cupiens ſubdere
poteſtati;vt ſe beato Apoſtolo Petro non pa-
tiatur eſſe ſubiectum, ordinationes ſibi om-
nium per Gallias eccleſiarum vinditans, ip-
ſius quoq; beatiſſimi Petri reuerentiam ver-
bis arrogantioribus minuendo;cui cum prae
ceteris ſoluendi, & ligandi tradita ſit pote-
ſtas,paſcendarum tamen ouium cura ſpecia-
lius mandata eſt;cui quiſquis principatum
aeſtimat denegandũ,illius quidem nullo mo
do poteſt minuere dignitatem; ſed inflatus
ſpiritus ſuperbiae ſuae ſemetipſum in infer-
na demergit. *Leo ep.87. ad Epiſcopos Vien-
nen.prouin.in prin. Iuo par.5.c.6.decret.*

CAP. XXXVIII.

Si cunctis generaliter ſacerdotibus recte
diuina tractantibus fidelium conuenit corda
ſubmitti; quanto potius ſedis illius Praeſuli
conſenſus eſt adhibendus,quem cunctis ſacer
dotibus, & Diuinitas ſumma voluit praemi-
nere, & ſubſequens Eccleſiae generalis iugi-
ter pietas celebrauit? &c. quem Chriſti vox
praetulit vniuerſis: quem Eccleſia veneran-
da confeſſa ſemper eſt, & habet deuota Pri-
matem.&c.*Gelaſ.ep.5.ad Anaſtaſ.Auguſt.in
prin.Greg.vij.lib.8.Regiſtri ep.21. poſt prin.*

CAP. XXXIX.

Nunc incepi ſententiare contra te; immo
ille, qui vertex eſt omnium paſtoralium ſe-
dium, in ſanctis laudibus florens Apoſtolo-
rum verè optimus Petrus, cuius tu nomine
aequalis es,ſed nõ opinione,neque fide; quo-
niam ab iſtius recta intentione, & immacu-
lata fide valde declinaſti.*Felix iiij. ad Petrũ
Antiochen.poſt princip ante v. ſyno.*

CAP. XL.

Memor ſum,me ſub illius nomine Eccle- *24.q.1.c.*
ſiae praſidere, cuius à Domino Ieſu Chriſto *10.*
eſt glorificata confeſſio, & cuius fides omnes *Matt.16.*
quidem haereſes deſtruit, ſed maximè impie *c.*
tatem praeſentis erroris expugnat. & intelli
go aliter mihi non licere,quam vt omnes co
natus meos ei cauſae, in qua vniuerſalis Ec-
cleſiae ſalus infeſtatur,impendam. *Pelag.ep.
vni.in fine.Calliſt.ep.1.in fine Xyſt.ij. epiſt.
1.in princip.Anſelm.lib.1.cap. 36.*

CAP. XLI.

Chriſti oues,qui Chriſtum amat, diligen-
ter, & cum magna cura paſcat,quoniam ip-
ſius ſanctae ſedis,cui per abundantiam diui-
nae gratiae praeſumus, ipſius amore, & re-
uerentia cohortamur. &c. ne beati magiſtri
noſtri Petri ſummi Apoſtoli dilectio, qua ſe
amatorem Dei eſſe teſtatus eſt,vana inuenia-
tur in nobis.&c. tantuſq. nos beati Petri A-
poſtolorũ Principis amor accendat, vt in oui
li ipſius,cuius omnes creaturae ſũt traditae,
omnes taliter errantes redintegrare feſtine-
tis.*Io.iij.ep.vni.poſt med.Anſel.lib.1. c.55.*

CAP. XLII.

Si cum à fidelibus (*Petrus*) culparetur, *V.2.q.7.*
auctoritatem, quam in ſancta Eccleſia ac- *c.40. Pe-*
ceperat, attendiſſet; reſpondere poterat, vt *trus.*
paſtorem ſuum oues, quae ei commiſſae
fuerant, reprehendere non auderent. ſed
ſi in querela fidelium aliquid de tua pote-
ſtate diceret; profecto doctor manſuetudi-
nis non fuiſſet, &c. Si ergo paſtor Eccle-
ſiae, Apoſtolorum Princeps, ſigna, & mi-
racula ſingulariter faciens, non dedignatus
eſt in cauſa reprehenſionis ſuae rationem
humiliter reddere; quanto magis nos pec-
catores, cum de re aliqua reprehendimur,
reprehenſores noſtros ratione humili pla-
care debemus? *Gregor.epiſt. 7.lib.9. ep.39.
regiſt. ad Theoctiſt. in medio.*

CAP. XLIII.

Nos licet humillimi ſummis viribus eni-
timur, vt Chriſtiani veſtri imperii reſpub.
in qua beati Petri Apoſtolorum Principis ſe
des fundata eſt, cuius auctoritatem omnes
Chriſtianae nobiſcum nationes venerantur,
& colunt, per ipſius beati Petri Apoſtoli re-
uerentiam, omnium gentium ſublimior eſſe
monſtretur. *Agatho,& alij in ep.ad Conſtan-
tinum iiij.Imper.poſt med.vj.ſyn. act.4.*

CAP. XLIV.

Et quia definitionẽ rectae fidei pleniſſime
(*ſexta ſynodus*)praedicauit, quã & Apoſto-

lica ſedes beati Petri Apoſtoli, cuius licet impares miniſterio fungimur, venerante: ſuſcipit: idcirco & nos, & per noſtrum officium haec veneranda ſedes Apoſtolica concorditer, ac vnanimiter his, quae definita ſunt ab ea, conſentit, & beati Petri auctoritate confir-

Mat. 16. mat: ſicut ſupra ſolidatã petram, qui Chriſtus eſt, ab ipſo Domino adeptus firmitatem. *Leo.ij.ad Conſtantinum iiij. Auguſtum in medio poſt vj. Syno.*

CAP. XLV.

Bene noſti ſatis, quia beatus Apoſtolus Petrus, & Epiſcopatus principium exſtitit, & conſulenti tibi de ſtatu Eccleſiae, non ex no-

Sap. 10. d bis, ſed eius gratia, qui aperit os mutorum, & linguas infantium facit diſertas, qualiter tenere debeas, Apoſtolici vigoris doctrinam, dicimus. *Gregor.iij.epiſt.4.in princ.*

CAP. XLVI.

Deſideratis noſſe, quot ſint veraciter Patriarchae. Veraciter illi habendi ſunt Patriarchae, qui ſedes Apoſtolicas per ſucceſſiones Pontificum obtinent. id eſt, qui illis praeſunt Eccleſijs, quas Apoſtoli inſtituiſſe probantur. Romanam videlicet, & Alexandrinam, & Antiochenam. Romanam, quam ſanctorum Principes Apoſtolorũ Petrus, ac Paulus, & praedicatione ſua inſtituerunt, & pro Chriſti amore, fuſo proprio ſanguine ſacrauerunt. *Nicol. ad conſulta Bulgaror. c. 92.*

CAP. XLVII.

Etſi cunctis generaliter ſacerdotibus diuina tractantibus fidelium cõuenit corda ſubmittit; quanto potius ſedis illius Pontifici conſenſus eſt adhibendus, quem cunctae Eccleſiae generalis iugiter pietas celebrauit? Vbi clementia veſtra euidẽter aduertit, nunquam quouis penitus humano cõſilio eleuare ſe quemquam poſſe contra illius priuilegium, vel confeſſionẽ, quem Chriſti vox praetulit vniuerſis; quem Eccleſia veneranda cõfeſſa ſemper eſt, & habet deuota Primatem. Impelli non valent humanis praeſumptionibus, quae diuino ſunt iudicio conſtituta. *Nicol. epiſt. 1. ad Mich. Imper. prope finem.*

CAP. XLVIII.

Quem habeatis praeceptorem, operaepretium eſt cognoſcere, Coryphaeum Apoſtolorum Petrum, quem caput omnium Eccleſiarũ poſuit Chriſtus dicens: Paſce agnos meos.

Io. 21. d. CP. *viij. al. ix. ſub Ioan. viij. Act. 2. in ep. eiuſdem Papae ad Baſil. Imp.*

CAP. XLIX.

Quod Romana Eccleſia à ſolo Deo ſit fundata. *Gregor. vij. lib. 2. Regiſt. in dictato.*

CAP. L.

In Domino Ieſu Chriſto confidimus, quia beatus Petrus Apoſtolus, quem Dominus Ieſus Chriſtus Rex gloriae Principem ſuper regna mundi conſtituit, cui te fidelem exhibes, te ad honorem deſiderij tui adducet. *Gregor. vij. lib. 2. Regiſt. epiſt. 66.*

CAP. LI.

Hilarius fecit decretalem, & per vniuerſum Orientem ſparſit, & epiſtolas de Fide catholica, confirmans tres ſynodos, Nicaenã, Epheſinam, & Chalcedonenſem, & tomum ſancti Archiepiſcopi Leonis. & damnauit Eutychen, & Neſtorium, & omnes eorum ſequaces, & omnes haereſes, confirmãs dominationem, & principatum Sanctae ſedis catholicae, & Apoſtolicae. *Ex Pontif.*

CAP. LII.

Debemus cum omni competenti deuotione (*Fidem*) defendere, & dignitatem propriae venerationis beato Apoſtolo Petro intemeratam, & in noſtris temporibus conſeruare; quatenus beatiſsimus Romanae ciuitatis Epiſcopus, cui principatum ſacerdotij ſuper omnes antiquitas cõtulit, locum habeat, ac facultatem de fide, & ſacerdotibus iudicare *Valentinianus ad Theodoſium Patrem ante Chalc. ſyn.*

CAP. LIII.

Tuam Sanctitatem principatum in Epiſcopatu diuinae fidei poſsidentem ſacris litteris in principio iuſtum credimus alloquendam, &c. *Valentinianus, & Marcianus ad Leonem ante Chalc Syn.*

CAP. LIV.

Haec Petrus, qui eſt petra fidei, & Princeps Apoſtolorum, intemerata ſeruauit. *Conſtantinus iv. Imp. in edicto ad populum Occiden. in fi. vj. ſyn. act. 18.*

CAP. LV.

Petrus Apoſtolicae ſedis primus Dux ſeruilem, & temerariam inſaniam verberans Iudaici auditus inſtrumentum gladio amputauit. *Cõſtãtinus, & Irene in ep. ad ſyn. Nicaen. ante fi vij. ſyn. act. 1.*

CAP. LVI.

Impetens CP. ciuitatis Epiſcopum Flauianum; eo quod libellum ad Apoſtolicam ſedẽ miſerit, & ad omnes Epiſcopos harum partium, per eos, qui directi fuerunt in concilio à Reuerendiſſimo Epiſcopo Romae, qui ſecundum definitiones Nicaeni concilij conſueti ſunt intereſſe, &c. ad Concilij, & Apoſtolicae ſedis iudicium tranſmittatur, in qua primus ille, qui caeleſtes claues dignus fuit accipere, principatũ Epiſcopatus ordinauit: quando ſcilicet decet nos huic maximae ciuitati, quae domina omnium eſt ciuitatum ſuarum, in omnibus reuerentiam conſeruare. *Galla Placidia Theodoſio filio ante Chal. ſyn.*

CAP. LVII.

Tua clementia ſecundum catholicam fidẽ, quod ſemper nobiſcum fecit, & nunc ſimiliter conſpirare dignetur: vt quidquid in illo tumultuoſo, miſerrimoq. concilio conſtitutum eſt, omni virtute remoueatur: vt omnib. integris permanentibus, ad Apoſtolicae ſedis, in qua primus Apoſtolorum beatus Petrus, qui etiã claues Regni caeleſtis ſuſcipiẽs, ſacerdotij principatum tenuit, Epiſcopatus cauſa mittatur. Debemus. n. primatũ in omnib. immortali conuerſationi tribuere, quae totum mundũ propriae virtutis dominatione compleuit, & noſtro imperio orbem gubernandum, ſeruandumq. commiſit. *Galla Placidia Pulcheriae Auguſtae ante Chalc. ſyn.*

De

De fide catholica Eccleſiae Romanae. Tit. II.

CAP. I.

AIt Dominus: Simon, Simon, ecce Satanas expetiuit vos, vt cribraret, ſicut triticũ: ego autem rogaui pro te, vt non deficiat fides tua; et tu aliquando conuerſus confirma fratres tuos. *Chriſt. apud Lucam cap.* 22.

CAP. II.

Primum quidem gratias ago Deo meo per Ieſum Chriſtum pro omnibus vobis, quia fides veſtra annuntiatur in vniuerſo mundo. *Paul. ad Roman. c.* 1.

CAP. III.

Ro. 1. b. Cui Chriſti lumen circumfulſit, quique nos per Euangelium generauit, Paulus vere diuinus Apoſtolus Romanis ſcribens, & ſtudium ſincerae fidei eorum erga verum Deum noſtrũ exoſculatus, ſic ait: Fides veſtra praedicatur in vniuerſo orbe. Hoc teſtimonium, & nos inſequi par eſt, temerariumq. repugnare arbitramur. quamobrem Hadrianus veteris Romae Primas, & teſtatorum Principum ſucceſſor clarè, & verè ſcripſit, &c *Tharaſ. act.* 2. *vij. ſyn poſt epiſt.* Hadria. *ad Tharaſium.*

CAP. IV.

Sancta ſynodus dixit. Vniuerſa ſancta ſynodus ſic credit, & ſic docet. (*Haec verba proferunt Patres aſſentientes* Hadriano *Pontifici Max. & Tharaſio* CP. *de ventratione imaginum*) *vij ſyn. act* 2. *ibid.*

CAP. V.

Apoſtolica ſedes, quod rectum eſt, conſueuit attenta conſideratione defendere, & quod deuium eſſe inuenerit, euitare. *Eugen. iij. in ſyn. Remen. c.* 17.

CAP. VI.

Nos Deum in vobis primitus adorantes, cui ſine querela ſeruitis, ad fidẽ recurrimus Apoſtolico ore laudatã, inde reſponſa quaerentes, vnde nihil errore, nihil praeſumptione, ſed Pontificali totum deliberatione praecipitur. *Aſcanius, & alij Epiſcopi Tarracon. prouinciae in ep. ad Hilarium Papam in prin.*

CAP. VII.

Omnes generaliter alloquamur, qui iuſte, & piè volunt viuere in communione ſanctae
Epheſ. 4. Eccleſiae catholicae, quae eſt vnum corpus
Mat. 16. c. Chriſti, cui vnus eſt Dominus, vna fides, vnũ baptiſma; quae cum generaliter ab vno capite Chriſto ſuper petram, id eſt ſuper confeſsionem Petri, ſit aedificata; manifeſtum tamen eſt in omnem Italiam, Gallias, & Hiſpaniam nullum inſtituiſſe Eccleſiam, niſi eos, quos venerabilis Petrus, aut eius ſucceſſores conſtituerunt ſacerdotes. Et quoniam Eccleſia in noſtris quoque partibus, vt dictũ eſt, ſuper hanc petrae ſoliditatem non tantum fundata, ſed ab eo, eiuſq. ſucceſſoribus etiam edocta; cum Dei gratia ipſius beati Petri ſuffragantib. meritis, firmitatem fidei, quã primo percepit, hactenus inconcuſſam ſeruare ſtuduit, nullaq. perfidor. conſortia recepit. *Troil. c.* 15. *Vid. Inn. ep.* 1. *in prin.*

CAP. VIII.

Nauigare audẽt, (*loquitur de quibuſdam haereticis Nouatianis*) & ad Petri cathedrã, atque Eccleſiam principalem, vnde vnitas ſacerdotalis exorta eſt; à ſchiſmaticis, & profanis litteras ferre? nec cogitare eos eſſe Romanos, quorum fides, Apoſtolo praedicante, *Rom. 1. b.* laudata eſt: ad quos perfidia habere non poſſit acceſſum. *Cypr. ep.* 3. *ad Cornel. poſt mediũ.*

CAP. IX.

Prima ſalus eſt rectae fidei regulam cuſtodire, & à conſtitutis Patrum nullatenus deuiare. *25. q. 1. c. 9.* & quia non poteſt Domini noſtri Ieſu Chriſti praetermitti ſententia dicentis: Tu es Petrus, &c. & haec, quae dicta ſunt, rerum probantur effectibus, *Mat. 16. c.* quia in ſede Apoſtolica extra maculam ſemper eſt catholica ſeruata religio. de qua ſpe, & fide minime ſeparari cupientes, & Patrum ſequentes conſtituta; anathematizamus omnes, qui contra ſanctam Romanam, & Apoſtolicam Eccleſiã ſuperbiendo, ſuas erigunt ceruices; ſequentes in omnibus Apoſtolicam ſedem, & praedicãtes eius omnia conſtituta; & per omnia ſpero, vt in vna communione vobiſcum, quam ſedes Apoſtolica praedicat, eſſe merear. in qua eſt integra, & vera Chriſtianae religionis, & perfecta ſoliditas, promittens ſequeſtratos à communione Eccleſiae catholicae, id eſt, non cõſentientes ſedi Apoſtolicae, eorum nomina inter ſacra non recitanda eſſe myſteria. quod ſi in aliquo à profeſsione mea deuiare tentauero; his, quos damnaui, complicem mea ſententia, me eſſe profiteor. Hanc autem profeſsionem meam manu mea ſubſcripſi, & Bonifacio Sancto, & venerabili Papae vrbis Romae direxi, damnans, & anteceſſores, & ſucceſſores meos, & omnes, qui ſanctae Romanae, & Apoſtolicae Eccleſiae priuilegia caſſare nituntur. *Verba haec Eulalii Chartha. Epiſcopi apud Bonif. ij. ep. vni. in medio. Similis profeſsio Io. CP. ad Hormiſdam poſt prin. & alia* Miſſa *in* Hiſpaniam *ab* Hormiſda *ep.* 5. *in medio.*

CAP. X.

In ſede Apoſtolica inuiolabilis ſemper catholica cuſtoditur religio, &c. *Io.* CP. *ad Hormiſdam ante medium. Euſeb. ep.* 3. *poſt prin.* *24. q. 1. c. 11.*

CAP. XI.

In omnibus hortamur te frater honorabilis; vt his, quae à beatiſsimo Papa Romanae ciuitatis ſcripta ſunt, obedienter attendas; quoniam beatus Petrus, qui in propria ſede & viuit, & praeſidet, praeſtat quaerentibus fidei veritatem. Nos enim pro ſtudio pacis, & fidei, extra conſenſum Romanae ciuitatis Epiſcopi cauſas audire non poſſumus. *Petrus Rauen. Epiſcopus ad Eutychem. in fine ante Chalc. ſyn.*

CAP. XII.

Memor ſum, me ſub illius nomine Eccleſiae praeſidere, *24. q. 1. c. 10.* cuius à Domino Ieſu Chriſto eſt glorificata confeſsio; & cuius fides omnes ſẽper deſtruit errores. & intelligo aliter mihi non licere, quam vt omnes conatus meos ei cauſae, in qua vniuerſalis Eccleſiae ſalus infeſtatur impendã. *Calliſt. ep.* 1. *in fi. Xyſt. ij. ep.* 1.

Digitized by Google

ep.1.in prin. Pelag.ep.vn.in ſi. Anſ.l.1.c.36.

CAP. XIII.

24.q.1.a recta.c.9. Haec ſancta, & Apoſtolica mater omnium Eccleſiarum Chriſti Eccleſia, quae per Dei omnipotentis gratiam a tramite Apoſtolicae traditionis, numquam erraſſe probatur, nec haereticis nouitatibus deprauata ſuccubuit;ſed vt in exordio normam fidei Apoſtolicae percepit ab auctoribus ſuis Apoſtolor. Chriſti Principibus, illibata fine tenus manet,ſecundum ipſius Domini Saluatoris diuinam pollicitationem, qui diſcipulorum ſuorum Principi in ſuis fatus eſt Euangelijs. Lu. 22.c. Petre, inquiens, ecce Satanas expetiuit, vt cribraret vos ſicut qui cribrat triticum; ego autem pro te rogaui, vt non deficiat fides tua. & tu aliquando conuerſus, confirma fratres tuos.&c.*Lucius ep.vnica in ſi. Felix ep. 3. in ſi. Marcus in ep.ad Athan.in prin. Agatho ep. ad Conſtan.Imp.poſt prin.lecta in vj.ſyn.act. 4.Anſel.l.1.c.13.& 35.*

CAP. XIIII.

24.q.1.c.30. Memor ſum, me ſub illius nomine Eccleſiae praeſidere, cuius a Domino Ieſu Chriſto eſt glorificata confeſſio;& cuius fides nullum vmquam fallit, ſed omnes quidem haereſes deſtruit. Intelligo autem mihi aliter non licere, quã vt omnes conatus meos ei cauſae, in qua vniuerſalis Eccleſiae ſalus infeſtatur, impendam.*Xyſt.ij.ep.1.in prin.Calliſt. ep.1. in ſi.Pelag.ep.vn.in ſi.Anſel.li.1.c.36.*

CAP. XV.

24.q.1.a recta.c.9 Haec Apoſtolorum eſt viua traditio: haec vera caritas,quae praedicanda eſt,& veraciter diligenda,ac fouenda,atq. fiducialiter ab omnib.tenenda.Haec ſancta, & Apoſtolica mater omnium eccleſiarum Chriſti Eccleſia, quae per Dei omnipotentis gratiam, a tramite Apoſtolicae traditionis, numquam erraſſe probatur, nec ab haereticis nouitatibus deprauanda ſuccubuit.ſed vt in exordio normã fidei Chriſtianae percepit ab auctoribus ſuis Apoſtolor.Chriſti Principibus, illibata fine tenus manet,ſecundum ipſius Domini Saluatoris diuinam pollicitationem,qui ſuorum diſcipulorum Principi in ſuis fatus eſt Euangelijs: Lu. 22.c. Petre,ecce Satanas expetiuit te,vt cribraret vos ſicut qui cribrat triticum.ego autem pro te rogaui, vt non deficiat fides tua: & tu aliquando conuerſus confirma fratres tuos.&c.qui fidem B. Petri non defecturam promiſit, & confirmare eum fratres ſuos admonuit, quod Apoſtolicos Pontifices, meae exiguitatis praedeceſſores, confidenter feciſſe ſemper cunctis eſt cognitum: quorum, & puſillitas mea,licet impar & minima, pro ſuſcepto tamen diuina dignatione miniſterio pediſſequa cupit exiſtere.*Felix ep. 3. in fine. Lucius ep.vnica in ſi.Marcus ep.vn.in prin. & Agath.ep.ad Conſtan. iv. Imp.poſt princ. apud ſyn.vj.act.4.Anſel.li.1.c.3.& 35.& 60.*

CAP. XVI.

Vnum hoc immobile fundamentum, vna haec felix fidei petra Petri ore confeſſa. Matt.16.c. Tu es,inquit, Chriſtus filius Dei viui,tanta in ſe argumenta ſuſtinens veritatis, quantae peruerſitatis quaeſtionis, & infidelitatis calumniae mouebuntur.*Eutyc.in ep.1.in prin.*

CAP. XVII.

Regulam catholicae fidei iiſdem ſtudes tenere veſtigijs,quibus eam in Apoſtolica ſede cognoſcis eſſe fundatam. &c. *Caius ep. 1. in prin.*

CAP. XIIX.

Prima ſalus eſt, recte fidei regulas cuſtodire, & a conſtitutis Patrum nullatenus deuiare. 24.q.1.c.9. Nec poteſt Domini noſtri Ieſu Chriſti praetermitti ſententia dicentis:Tu es Petrus.&c. Matt.16.c. & haec,quae dicta ſunt, rerum probantur effectib. quia [in ſede Apoſtolica extra maculam ſemper eſt catholica ſeruata religio. 24.q.1.c.11. *Euſeb.ep.3.poſt prin.Vide Hormiſd.ep.5.Ioann. CP.ad Hormiſd.Hadria.ij.in libello in prin. lecto act.1.ſyn.8.CP.*

CAP. XIX.

Dominis venerabilibus fratribus Athanaſio,& vniuerſis Aegyptior.Epiſcopis,Marcus ſãctae Romanae,Apoſtolicaeq. ſedis,& vniuerſalis Eccleſiae Epiſcopus. &c. Sed nos, & vos,illoſq. abſq. vlla in poſterũ turbatione, vnum ſentire optaremus,& ſancta Romana Eccleſia,quae ſemper immaculata manſit, & Domino praeuidente,& beato Petro Apoſtolo opem ferente,in futuro manebit,ſine vlla haereticor.inſultatione, firma, & immobilis omni tẽpore perſiſteret.&c. Haec Apoſtolor. 24.q.1.a recta.c.9. viua traditio.haec eſt vera caritas,quae praedicanda eſt,& praecipue diligenda, ac fouẽda, atque fiducialiter ab omnib. tenenda. Haec ſancta, & Apoſtolica mater omniũ Eccleſiar.Chriſti Eccleſia, quae per omnipotentis Dei gratiam, a tramite Apoſtolicae traditionis,numquã erraſſe probatur; nec haereticor.nouitatib. deprauanda ſuccubuit. ſed vt in exordio normam fidei Chriſtianae percepit ab auctoribus ſuis Apoſtolorum Chriſti Principib.illibata fine tenus manet,ſecũdum ipſius Domini Saluatoris diuinam pollicitationem,qui diſcipulor.ſuorum Principi in ſuis fatus eſt Euangelijs: Petre, inquiens, ecce Satan.&c.qui fidem B.Petri non defecturam Luc. 22.c. promiſit, & confirmare eum fratres ſuos admonuit,quod Apoſtolicos Pontifices meae exiguitatis praedeceſſores,confidenter feciſſe ſemper,cunctis eſt cognitum. *Marcus ep. vn. in prin.Felix ep.3.in fin.Lucius epiſt.vn. in ſi.Anſel.lib.1.c.13.& 35.& 60.*

CAP. XX.

Dilectiſſimo filio Athanaſio, & omnib. in vnum congregatis, & de Trinitatis fide recte ſentientibus Aegyptiorũ Epiſcopis,Liberius Papa. Olim, & ab initio tantam percepimus a beato Petro Apoſtolor. Principe fiduciam, vt habeamus auctoritatem pro vniuerſali Eccleſia ad rectam defendendam fidem; quatenus nulli liceat ſtatum ſanctae Eccleſiae commouere ad laeſionem recte credentium, abſque ſui periculo honoris. *Liberius ep.1.in princ.Vid.Dionyſ.ep.2.in prin.*

CAP.

C A P. XXI.

Ad confitendum gratiam Dei, cuius operi, ac dignationi nihil penitus ſubtrahendum eſt; ſatis ſufficere credimus, quidquid Apoſtolicae ſedis nos ſcripta docuerunt: vt prorſus non opinemur catholicum, quod apparuit praefixis ſententijs eſſe contrarium. *Caeleſt. ep.1.c.13.*

C A P. XXII.

24.q.1.c.12. Quotiens fidei ratio ventilatur, arbitror omnes fratres, & coepiſcopos noſtros, non niſi ad Petrum, id eſt, ſui nominis, & honoris anctorem, referre debere; velut nunc retulit veſtra dilectin: quod per totum mundũ poſſit eccleſijs omnibus in commune prodeſſe. *Innoc in ep.26.ad concil. Mileuit. ante med. Anſel.lib.1.c.27.& l.2.c.54.*

CAP. XXIII.

Memor ſum, me ſub illius nomine Eccleſiae praeſidere, cuius a Domino Ieſu Chriſto eſt glorificata confeſſio, & cuius fides omnes quidem haereſes deſtruit, ſed maxime impietatem praeſenris erroris expugnat. *Leo epiſt. 30.ad Marcianum, & Fauſtum in fine.*

C A P. XXIV.

(Eccleſia dicit) Dei vnigenitus filins in cõfeſſione primi Apoſtolorum fundanit me. *Felix iv.in ep.ad Zenonem Imper.ante fi.ante v.ſynod.*

CAP. XXV.

Haec eſt Apoſtolica, atque Euangelica traditio, quam tenet ſpiritalis veſtri feliciſſimi
Mat. 16. c. imperij mater Apoſtolica Chriſti Eccleſia. &c. Petri vera confeſſio, a Patre de caelis eſt reuelata, pro qua a Domino omnium beatus eſſe pronunciatus eſt Petrns. qui & ſpiritales oues Eccleſiae ab ipſo Redemptore omnium
Io. vlt. d. terna commendatione paſcendas ſuſcepit. Cnius adnitente praeſidio, haec Apoſtolica eius Eccleſia, numquã a via veritatis in qualibet erroris parte deflexa eſt. Cuius anctoritatem, vtpote Apoſtolorum omnium Principis, ſemper omnis catholica Chriſti Eccleſia, & vniuerſales ſynodi fideliter amplectentes in cunctis ſecutae ſunt, omneſq. venerabiles Patres Apoſtolicam eius doctrinam amplexi. &c. *Agatho in ep. ad Imp. poſt princ. lecta in vj.ſyn.act.4.*

C A P. XXVI.

Vos maxime in traditione orthodoxae fidei Eccleſiae beati Petri, & Pauli Principum Apoſtolorum acquieſcetis; eamq. amplectemini, quemadmodum a ſuperioribus Imperatoribus factum eſt, qui Vicarium eius ex toto corde dilexerunt. Quapropter veſtra quoque a Deo data maieſtas ſanctiſſimam Romanã
Mat. 16. c. Eccleſiam Principum Apoſtolorum, quibus à Deo ipſo data eſt poteſtas ſoluendi, & ligandi peccata, cum in caelo, tum in terra, honorabit. Ipſi ſcilicet veſtri regni propugnatores erunt, cunctaſq. barbaras nationes pedibus veſtris ſubijcient; vt quocumq; ire perrexeritis, victores vos declarent. Hi ſiquidẽ Principes Apoſtolorũ ſunt, qui catholicã, & orthodoxã fidẽ auſpicati, per ſcripta quidẽ, velnti legibus latis, fidẽ ſuam ſeruandam praeceperunt, omnibus, ſ. qui in ſedes illorum ſucceſſuri erant, & in fide eorum vſq; ad cõſummationem ſaeculi permãſuri, atq; ita noſtra ſeruat Eccleſia, & ſanctas eorũ figuras veneratur. Vnde in hunc vſq; diem venerãdis horum imaginibus eccleſiae noſtrae ornatae, ac cõſpicuae ſunt, quemadmodum ſanctiſſimus, & beatiſſimus Papa Silueſter in principio Chriſtianorum noſtrorum orthodoxa fide teſtatur. &c. *Hadrian. ad Conſtantinum, & Irenem, poſt prin. vij. ſyn. act.2.*

CAP. XXVII.

Beatus Petrus, qui in ſede ſua viuit, & praeſidet, dat quaerentibus fidei veritatem. Nam & ſancta Romana Eccleſia ſemper ſine macula fuit, & ruga; nimirum, qui ille hanc inſtitnit, cuius fidei confeſſio diuinitus exſtitit approbata: ad quam videlicet Chriſtianitatis fidem, licet eius myſteria cõſummate nullus intelligere valeat, vobis inſinuandã, inſpirãte Deo, ecce ſcripta noſtra, & miſſos, ac diuerſos codices, in patriam veſtram deſtinauimus. *Nicol. ad Conſul. Bulgarorum. c.106.*

C A P. XXIIX.

Quia non poteſt Domini noſtri Ieſu Chriſti praetermitti ſententia dicentis: Tu es Petrus, & ſuper hanc petram aedificabo Eccleſiam meam. haec, quae dicta ſunt, rerũ pro- Mat.16.c.
bantur effectibus, quia in ſede Apoſtolica immaculata eſt ſemper catholica reſeruata religio, & ſancta celebrata doctrina. Ab huius ergo fide, atq. doctrina ſeparari minime cupientes, & Patrum, & praecipue ſanctorum ſedis Apoſtolicae Praeſulum ſequentes in omnibus conſtituta, anathematizamus Photium, qui contra ſacras regulas, & ſanctorum Pontificum Romanorum veneranda decreta repente, de curiali adminiſtratione, ſaeculariq. militia ſublatus, ſuperſtite Ignatio Patriarcha in Conſtantioopolitana eſt peruaſorie, immo tyrannice a quibuſdam ſchiſmaticis, vel anathematizatis, atque depoſitis inſtitutus. *Hadria.ij.apud ſyn. CP.viij. act. 1. in libell.dato ab Hadr.ij.legatis, in prin. Vide Euſeb.ep.3.poſt prin.*

CAP. XXIX.

Quod Romana Eccleſia numquam errauit, nec in perpetuum, Scriptura teſtante, errabit. *Gregor.vij.lib.2.regiſtri in dictato.*

C A P. XXX.

Quod catholicus non habeatur, qui non concordat Romanae Eccleſiae. *Greg.vij.lib. 2.regiſtri in dictato.*

Pontifex Max. eſt Paſtor vniuerſalis. Tit. III.

C A P. I.

Ego dico tibi; quia tu es Petrus, & ſuper hanc petram aedificabo Eccleſiam meam, & portae inferi non praeualebunt aduerſus eam: Et tibi dabo claues regni caelorum: Et quodcunq; ligaueris ſuper terrã, erit ligatũ & in caelis, & quodcunque ſolue-

ris

Digitized by Google

ris ſuper terram, erit ſolutum, & in caelis. *Chriſtus apud Matth c.16.* CAP. II.

Cum prādiſſent, dicit Simoni Petro Ieſus: Simon Ioannis, diligis me plus his? dicit ei: Etiam Domine, tu ſcis, quia amo te. Dicit ei: Paſce agnos meos. Dicit ei iterum: Simon Ioannis diligis me? ait illi: Etiam Domine, tu ſcis, quia amo te. Dicit ei: Paſce agnos meos. Dicit ei tertio: Simon Ioannis, amas me? Contriſtatus eſt Petrus, quia dixit ei tertio, Amas me? Et dixit ei: Domine, tu omnia noſti; tu ſcis, quia amo te. Dicit ei: Paſce oues meas, *Ioan.c.vlt.* CAP. III.

Diſt. 65. mos. c. 6. Mores antiqui ſeruentur: vt in Aegypto, Libya, & Pentapoli Alexandrinus Epiſcopus habeat omnem poteſtatem: quoniam Romano quoque Epiſcopo haec conſuetudo eſt. *Nicaen. 6. Vide c. 17. Synodi viij. ſub Hadria. ij. Anſelm. lib. 4. cap. 44. Caeſar. lib. 2. c. 65.*

C A P. IIII.

Paſchaſinus vir reuer. Epiſcopus Vicarius ſedis Apoſtolicae recitauit. CCCXVIII. ſanctorum Patrum canon ſextus. Quod Eccleſia *Diſt 65. c. 6. mos.* Romana ſemper habuit primatum. Teneat autē & Aegyptus, vt Epiſcopus Alexandriae omnium habeat poteſtatem: quoniam & Romano Epiſcopo haec eſt cōſuetudo, &c. *Chalc. act 16. poſt prin. Anſel. li. 4. c. 44. Caeſ. lib. 2. c. 65.* C A P. V.

Sanctiſſimo, & beatiſſimo vniuerſali Archiepiſcopo, & Patriarchæ magnæ Romae Leoni, &c. *Iſchirion in libello lecto in ſynod. Chalced act. 1. Athanaſ. presbyter Alex. ibid. Sophronius ibid.* C A P. VI.

Sanctiſſimo, & Deo amantiſſimo, & vniuerſali Archiepiſcopo, & Patriarchæ magnae Romae Leoni, & ſanctae, & vniuerſali Chalcedonēſi ſynodo, quae voluntate Diuina Dei praeceptione congregata eſt. *Libellus Theodori Eccleſiae Alexandrinae diaconi lectus act. 1. Chalc. ſyn.* C A P. VII.

Tertio beatiſſimi, & Apoſtolici viri vniuerſalis Eccleſiae Papae Leonis, Neſtorij, & Eutychetis haereſim damnantis, directa ſcripta, quid vera fides habeat, expoſuerunt. *Paſchaſinus Legatus Ap. in Chalc. ſyn. act. 4.*

C A P. VIII.

Domino ſanctiſſimo, & coangelico, maximo, & ſummo ſacerdoti, & vniuerſali Papae Hadriano, ſancta haec vniuerſalis Synodus CP. congregata ſalute m. *Synod. viij. CP. in ep. ad Hadr. ij act. vltima.* CAP. IX.

Anno ab incarnatione ſempiterni Principij milleſimo ſeptuageſimo nono, menſe Februarij indictione ſecunda, Pontificatus vero Domini Gregorij vniuerſalis Pōtificis ſeptimi anno ſexto, ex praecepto ſedis Apoſtolicae conuenerunt finitimi, & diuerſarum, prouinciarū Archiepiſcopi, Epiſcopi, religioſaeq. perſonae, vt ſanctam ſynodum celebrarent. *Gregor. vij. in Conc. anni vij. lib. 6. Regiſtri.* C A P. X.

De eſ. in. Eccleſiarum Praelati hoc ſalutare ſtatutū ad quaeſtum pecuniae, vel grauamē aliquod non conuertant, &c. quoniam ſuper his Apoſtolica ſedes auctore Domino attentiſſime vigilabit. *Inn. iij. in Conc. gene. Lat. cap. 7.* *di. ord. c. 13. Gr 9. & c. 1 eo. ti. in 4. collect.*

C A P. X I.

Xyſtus vniuerſalis, Apoſtolicae Eccleſiae Epiſcopus, omnibus Epiſcopis (*Hiſpaniae*) in Domino ſalutem. Cognoſcat veſtra ſapientia, cariſsimi fratres, quia [in hac ſancta ſede Apoſtolica à nobis, & reliquis Epiſcopis ſtatutum eſt, &c. *Xyſt. ep. 2. in prin. Burch. lib. 3. c. 214. Iuo li. 2. c. 70. & li. 3. c. 264. decr.* *De ſiſm. d. 1 c. 40.*

C A P. X I I.

Iſta praecauentes, & ſtultor. animos praeuidentes, cura paſtorali, cū omnibus Epiſcopis, & ſanctae Romanae, atq. vniuerſalis Eccleſiae vtriuſq. ordinis fidelibus ſtatuimus, non ita in Eccleſiaſticis agendum eſſe negotijs, ſicut in ſaecularibus. *Eutychia. ep. 2. poſt prin.* CAP. XIII.

Viſum eſt nobis, ac vniuerſo concilio, vt nos diuinis praeceptis, & Apoſtolicis monitis informati, qui pro omnium Eccleſiarum ſtatu, impigro vigilare debemus affectu: ſi quidquam reprehenſioni vſquam inuenitur obnoxium, celeri ſollicitudine ab ignorantiae imperitia, aut a praeſumptionis vſurpatione reuocemus. His taliter conſideratis, atque diſcretis, tamquam omnium curam gerentes propter ſedis propriae dignitatem, ſuſcepimus eos in communionem, &c. quoniā huic ſanctae ſedi, propter prauorum hominū inſidias, ipſo Domino inſtituente, & ſanctis Apoſtolis, eorumq. ſucceſſoribus per ſingula concilia roborantibus, hoc ſemper licuit, licebitq Domino auxiliante in perpetuū, &c. *Iul. ep 2. ante canones, & c. 1.* CAP. XIV.

Felix almae Romanae Vrbis, & vniuerſalis Eccleſiae Epiſcopus, & ſancta ſynodus, quae in Vrbem Romam conuenit. *Felix ij. ep. 1. in princ.* CAP. XV.

Felix ſanctae vniuerſalis Eccleſiae Papa, atque per gratiam Dei Catholicae, & Apoſtolicae Eccleſiae Vrbis Romae Epiſcopus, vna cum ſancto concilio noſtro Reuerendiſſimor. ſacerdotum huc nobiſcum conuenientiū, &c. *Felix ij. ep. 2. in prin.* CAP. XVI.

Domino ſancto, & Apoſtolici culminis venerando Marco ſanctae Romanae, & Apoſtolicae ſedis, atq vniuerſalis Eccleſiae Papae. *Athanaſ & vniuerſi Aegyptior. Epiſcopi, &c.*

C A P. XVII.

Domino beatiſſimo, & honorabili ſancto Patri Liberio Papae, Athanaſius, & vniuerſi Aegyptiorum Epiſcopi in vnum ſynodice apud Alexandriam congregati. Veſtrae beatiſsimae Paternitatis iura penes Deum ſunt manifeſta, dum praedicationibus ſ. Apoſtolicis, & doctrinis verae fidei cultura vniuerſa repleta ſit terra; per diuinorum tamen eruditionem eloquiorum, veſtra inſtruente admonitione exhortatoria, ſuperaedificatur orthodoxa Chriſti Eccleſia, Apoſtolica inſtitutio-

ne

Digitized by Google

ne fundata, & à fidelibus Patribus firmiſſime roborata, ad quam omnia omnes beatiſſimi Apoſtoli pari honoris,& poteſtatis conſortio praediti, populorum agmina conuertentes, pie, ſanctéq. de tenebris ad lumen, de lapſu ad veram fidem, de morte ad vitam homines diuinae praedeſtinationis gratia praeſcitos, ſalutaribus praeceptis, ac monitis perduxerunt.quorum ſanctorum Apoſtolorum veſtra fraternitas honorãda ſequens merita, & perfectius implens exempla, Eccleſiam Dei morum probitate, & actuum ſanctitate cõdecorat, & fide ſacra, Chriſtianiſq. moribus vigẽs,quae fieri Deo placita praecipit, ſtudijs Pontificalibus indeſinenter operatur, & perficir,ſeruans legis diuinae mandata,&c. Ea, quae à ſancta ſede veſtra, Apoſtolorum,eorumq. ſucceſſor. praedicatione ſuſcepimus, praedicamus,&c. *Athan. & alij ad Liberium in princ.* CAP. XVIII.

Vniuerſalis vobis à Chriſto Ieſu commiſſa eſt Eccleſia,vt pro omnibus laboretis, & cunctis opem ferre non negligatis,&c. Aeterna te ſeruet Diuinitas per multos annos ſanctiſſime Patrum Pater. *Athan. & alij ad Liberium in fine.* CAP. XIX.

Scimus, vt ſemper veſtrae ſedis Praeſules, primo Apoſtoli, deinde ſucceſſores eorum fecerunt; vos vniuerſalis Eccleſiae, & maxime Epiſcoporum,qui oculi,propter contemplationem,& ſpeculationem vocantur Domini, curam gerere. *Athan. & alij ad Felic.ij. poſt med.Vid. Felix Epiſcopus ad Gregor.*

CAP. XX.

Domino beatiſſimo, & Apoſtolica reuerẽtia à nobis in Chriſto colendo Papae Hilario, Aſcanius Epiſcopus, & vniuerſi Epiſcopi Tarraconenſis prouinciae. Etſi nulla dictaret neceſſitas eccleſiaſticae diſciplinae,expetendum reuera nobis fuerat illud priuilegium ſedis veſtrae, quo ſuſceptis regni clauibus poſt reſurrectionem Saluatoris per totum orbem beatiſsimi Petri ſingularis praedicatio vniuerſorũ illuminatione proſpexit. Cuius Vicarij principatus,ſicut eminet,ita metuendus eſt ab omnibus,& amandus. Proinde nos Deum in vobis primitus adorantes, cui ſine querela ſeruitis, ad fidem † recurrimus, † ſedem. Apoſtolico ore laudatã,inde reſponſa quaerentes,vnde nihil errore,nihil praeſumptione, ſed Pontificali totum deliberatione percipitur.*Aſcanius, & alij Tarracon. Epiſcopi ad Hilar.ep.2.in prin.* CAP. XXI.

De conſec. d.3.c.26. Domino,& ſanctiſſimo fratri Silueſtro Epiſcopo, &c. [De obſeruatione Paſchae Domini, vt vno die, & tempore per omnem orbem obſeruetur, & iuxta conſuetudinem litteras ad omnes tu dirigas.*Arel.i.c.* 1. *Iuo par.*4.*c.* 19.*decreti.* CAP. XXII.

Si quid illud eſt magnum,vel paruum,quo variari videmur, ad vnam formulam praefixis rationabiliter capitulis reuocetur. Praecipuè cum & de certis quibuſdam cauſſis inſtructionem apud nos ſedis Apoſtolicae habeamus, quae ad interrogationes ſuas quondam venerandae memoriae praedeceſſoris tui Profuturi prudentia ab ipſa beatiſſimi Petri accepit cathedra.&c. Relecta eſt auctoritas ſedis Apoſtolicae ad quondam Profuturum directa Epiſcopum,&c.*Brac.i.c.* 18.

CAP. XXIII.

Placuit, vt eodem ordine miſſae celebrarentur ab omnibus quo Profuturus quondam huius Metropolitanae Eccleſiae Epiſcopus ab ipſa Apoſtolicae ſedis auctoritate ſuſcepit ſcriptum.*Brac.i.c.*22. CAP. XXIV.

Placuit, vt nullus eum baptizãdi ordinem prætermittat,quẽ & antea tenuit metropolitana Bracarenſis Eccleſia, & pro amputanda aliquorum dubietate, praedictus Profuturus Epiſcopus ſcriptum, & ſibi directum à ſede beatiſsimi Petri Apoſtoli ſuſcepit. *Brac.*1.*c.* 23. CAP. XXV.

Dilectiſſimo Domino fratri Syricio, Ambroſius, Sabinus, Baſſianus, & ceteri. Recognouimus, litteris ſanctitatis tuae, boni paſtoris excubias, qui diligenter commiſſam tibi ianuam ſerues,& pia ſollicitudine Chriſti ouile cuſtodias,dignus quem oues Domini audiant,& ſequantur, &c. *Ambroſ. & alij ad Syric.in prin.* CAP. XXVI.

Neque aliunde haereſes obortae, aut nata ſunt ſchiſmata; quam inde, quod ſacerdoti Dei non obtemperatur, nec vnus in Eccleſia ad tempus ſacerdos, & ad tempus iudex vice Chriſti cogitatur,&c.*Cypr.lib.*1.*ep.* 3. *& ep.* 3.*ad Cornelium poſt prin* CAP. XXVII.

Nos,inquiunt,Cornelium Epiſcopum ſanctiſsimae catholicae Eccleſiae, erectũ à Deo omnipotente, & Chriſto Domino noſtro ſcimus,&c.Nec ignoramus, vnum Deum eſſe, & vnum Chriſtum Dominum,quem confeſsi ſumus,vnum Spiritum ſanctum, vnum Epiſcopum in catholica Eccleſia eſſe debere. *Apud Cypr.ad Corn.ep.*12 *in fi.* CAP. XXIIX.

Beatiſsimae veſtrae ſalutis, ac ſanctitatis iura penes Deum ſunt manifeſta, dum praedicationibus ſcilicet Apoſtolicis, & doctrinae verae fidei cultura, vniuerſa repleta ſit terra: per diuinorum tamen eruditionem eloquiorum, veſtra inſtruente admonitione exhortatoria, ſuperaedificatur orthodoxa Chriſti Eccleſia Apoſtolica inſtitutione fundata,& à fidelibus Patribus firmiſsime roborata,&c.Scimus enim, vt ſemper ſanctae ſedis Praeſules,primo Apoſtoli, deinde ſucceſſores eorum fecerunt, vos vniuerſalis Eccleſiae,& maximè Epiſcoporum, qui oculi propter contemplationem, & ſpeculationem vocantur, Domini curam gerere, ac de religione, & lege veſtra aſsidue cogitare, ſicut ſcriptum eſt: Beatus vir, qui meditatur in lege Domini die,ac nocte. *Pſal.*1. *Felix Siciliae Epiſcop.ad Gregor. in princ. & ante finem. Vid. Athan.ad Felicem ij.* CAP. XXIX.

Domino noſtro ſanctiſsimo, & beatiſsimo Archi-

Archiepiſcopo antiquae Romae, & oecumenico Patriarchae Agapeto Marianus presbyter. *in V. ſyn. act.* 1. CAP. XXX.

Alexander Epiſcopus omnibus orthodoxis, &c. Cogitantibus nobis metum diuini iudicij, & poſt vitam hanc vnumquemq. prout geſſerit recepturū, quid veniat in querelam, tacere non licuit; ſed nobis, vobis loqui ne- *Iſa. 58. a.* ceſſitas imperauit, dicente Propheta: Exalta vt tuba vocem tuam. Et cui omnium eccleſiarum commiſſa eſt cura, ſi diſſimulem, audiam *Mat. 15. a.* Domino dicente: Reiecistis mandatum Dei, *Marc. 7. b* vt ſtatuatis traditiones veſtras. *Alexan. ep. 1. in princ. Syric. ep. 3. in prin.*

CAP. XXXI.

De cōſ. d. 3. celebritatem. 22 Victor Romanae, ac vniuerſalis Eccleſiae Archiepiſcopus Theophilo Epiſcopo, & cunctis fratribus in Alexandria, &c. Celebritatem Sācti Paſchae die Dominica agi debere, & praedeceſſores noſtri iam ſtatuerunt, & nos illud vobis eadem die celebrari ſolemniter mandamus: quia non decet, vt membra à capite diſcrepent, nec contraria gerant. *Victor. ep. 1. in prin. Iuo par. 4. c. 4. decret. Anſelm. li. 9. c. 60.* CAP. XXXII.

Tantam à Domino huius ſanctae Sedis, & Apoſtolicae Eccleſiae fundatore, & B. Petro Principe Apoſtolorum accepimus fiduciam: vt pro Chriſti vniuerſali ſanguine redempta Eccleſia, impigro laboremus affectu, & omnibus Domino famulantibus ſuccurramus, & cunctis pie viuentibus Apoſtolica auctoritate opem feramus. *Zephyr. epiſt. 2. in princ.*

CAP. XXXIII.

Pontianus Sanctae, & vniuerſalis Eccleſiae Epiſcopus, omnibus recte Dominum† colentibus ſalutem, &c. *Pontia. ep. 2. in princ.* (†Deum.)

CAP. XXXIV.

Dilectiſſimis, vbique catholicae Eccleſiae comminiſtris, Fabianus ſalutem in Domino. Diuinis praeceptis, & Apoſtolicis monemur inſtitutis, vt pro cunctarum Eccleſiarum ſtatu impigro vigilemus affectu. Vnde conſequens eſt, debere vos ſcire, quae apud Romanam in ſacro aguntur ritu Eccleſiam; vt eius ſequentes exempla, eius veri filij inueniamini, quae veſtra eſt mater vocata. *Fabian. ep. 1. in prin. Leo ep. 4. in princ. Anſel. lib. 1. c. 34.*

CAP. XXXV.

Haec ipſe Dominus prohibet, id eſt, non debere iurare. haec Apoſtoli maximè omnes; haec Sācti viri praedeceſſores noſtri, qui huic sāctae vniuerſali Apoſtolicae Eccleſiae praefuerunt, &c. Hortamur frater, & monemus tuam dilectionem; vt omnes ſemper prout melius potueris, adiuues, conſortes, & conſoleris: & ſacramenta, ſuper quibus hanc ſanctam Romanam, ac vniuerſalem Eccleſiam conſulere voluiſti, fieri prohibeas. *Cornel. ep. 2. in princ. & in fine.* CAP. XXXVI.

Is, qui Euangelium vindicabat, neſciebat in Eccleſia Catholica vnum Epiſcopum eſſe debere, vti videbat eſſe presbyteros xlvj. diaconos vij. ſubdiaconos vij. acolytos xlij. exorciſtas, lectores, oſtiarios lij. viduas cum indigentibus mille quingentas, quos omnes Deus alit in Eccleſia ſua. *Corne. apud Euſeb. lib. 6. cap. 33.* CAP. XXXVII.

Haec illis partibus quibus moraris, & in omnibus, quibus potueris, cunctis nota facito, & obſeruari Apoſtolica mandato auctoritate. quia & noſtri, nobiſq. commiſsi in Sancta, Apoſtolica, & vniuerſali Eccleſia, omnes haec obſeruare nunc, & futuris temporibus profeſsi ſunt. *Stephan. ep. 1. in fine.*

CAP. XXXVIII.

Stephanus Sanctae, Apoſtolicae, & vniuerſalis Romanae Eccleſiae Epiſcopus, omnibus per diuerſas prouincias conſtitutis Epiſcopis, in Domino ſalutem. *Steph. ep. 2. in prin.*

CAP. XXXIX.

Flagitate, vt Deus, & Dominus noſter, qui eſt refugium pauperum, & ſpes humilium, ſanctam ſuam Eccleſiam, pretioſo videlicet ſanguine ſuo redemptam, & nos, qui eandem Sanctam Eccleſiam docere, regere, portare, & tueri debemus, de praedictis oppreſſionibus, & tentationibus huius ſaeculi nequam, atque de omnibus neceſſitatibus noſtris miſericorditer eruat, &c. *Steph ep. 2. in fine.*

CAP. XL.

Olim, & ab initio tantam percepimus à beato Petro Apoſtolorum Principe fiduciā; vt habeamus auctoritatem vniuerſali Eccleſiae, auxiliante Domino ſubuenire, & quidquid noxium eſt, auctoritate Apoſtolica corrigere, & emendare. Ad hoc enim diuinae diſpenſationis prouiſio, gradus, & diuerſos cōſtituit ordines eſſe diſtinctos, vt dum reuerentiam minores potioribus exhiberent, & potiores minoribus dilectionem impenderent; vna concordiae fieret ex diuerſitate contextio, & rectè officior. gereretur adminiſtratio ſingulorum *Dionyſ. ep. 2. in prin. Vide Liber. ep. 1. in prin. & Boniſ. ij. ep. 1. Anſel. lib. 1. c. 39.* CAP. XLI.

Dilectiſsimis fratribus vniuerſis Epiſcopis per Antiochenam prouinciā conſtitutis, Marcellus. Sollicitudinem omnium eccleſiarum iuxta Apoſtolum, circumferētes, diuinae circa nos gratiae memores eſſe debemus, qui *2. Cor. 11 g.* nos per dignationis ſuae miſericordiam, ob hoc ad faſtigium ſacerdotale prouexit, vt mandatis ipſius inhaerentes, in quadam Sacerdotum eius ſpecula conſtituti, prohibeamus illicita, & ſequenda doceamus. *Marcellus ep. 1. in prin.* CAP. XLII.

Benedictus Dominus Deus noſter, qui per miſericordiam ſuam, Romanam Eccleſiam B. Petri Apoſtolorum Principis ſacerdotio ditauit, nobiſque viam monſtrandam circa nos, propter vniuerſalem curam, quam nobis propter priuilegium eiuſdem Eccleſiae, caritas † indulſit, &c. *Euſeb. ep. 3. in princ.* († caritatis.)

CAP. XLIII.

Dominis venerabilibus fratribus Athanaſio,

ſio,& vniuerſis Aegyptiorum Epiſcopis,Marcus ſanctae, Romanae, Apoſtolicaeque ſedis & vniuerſals Eccleſiae Epiſcopus. *Mar. ep. vni.*

CAP. XLIV.

24.q.1.c. 13. Officij noſtri conſideratione non eſt nobis diſſimulare, non eſt tacere libertas, quibus maior cunctis Chriſtianae Religionis zelus incumbit;nec per taciturnitatem aut fauere, aut conſentire videamur fratrũ nocumentis. *Iulius ep.1.in fi.Anſ.lib.1.c.38.*

CAP.XLV.

De qua forma Epiſcoporum quaedam eſt orta diſtinctio.&c.per quos ad vnam B.Petri ſedem vniuerſalis Eccleſiae cura confluetet, & nihil vſquam a ſuo capite diſsideret. *Iul. ep.1.in fine.Leo ep.82.in fine.*

CAP. XLVI.

2.q.7.in illa.c.4. Portemus onera omnium, qui grauantur; quinimmo haec portat in nobis beatus Apoſtolus Petrus, cuius vice fungimur legatione, & cuius regula informamur; quatenus eius fulti auxilio, ab omnibus nunc, & in perpetuum,tueamur aduerſis.*Iulius ep. 2.in fine poſt canones.*

CAP. XLVII.

Oportet nos, qui ſupra domum eius, hoc eſt, vniuerſalem Eccleſiam catholicam, epiſcopale ſuſcepimus miniſterium, ſollicite vigilare; ne de ſacris eius muneribus, id eſt, Apoſtolicis viris, Apoſtolorumque ſucceſſoribus, atque miniſtris quiſquam, nobis, dormitantibus,valeat ſupprimi, atque iniuſte,nobiſque inconſultis,damnari.*Damaſ.ep.3.ad Stephanum, & alios Epiſcop.in prin.*

CAP. XLVIII.

Tantus vos beati Petri Apoſtolorum Principis amor incẽdat;vt in ouili ipſius,cui omnes creaturae ſunt traditae,omnes taliter errantes, ſanctis veſtris ſtudijs ſummo redintegrare cum deſiderio feſtinetis. *Damaſ. ep.4. ante fin.Io.iij.epiſt.ſing.ante fin.*

CAP. XLIX.

Hiere. 9. d Si beatus Propheta ad lugẽda populi peccata, non ſibi ait lacrymas poſſe ſufficere; quanto nos poſſumus dolore percelli, cum eorum, qui in noſtro ſunt corpore, compellimur facinora deplorare: quibus praecipue,
2.Cor.11 g ſecundum beatum Paulum,inſtantia cotidiana,& ſollicitudo omnium eccleſiarum, indeſinenter incumbit? quis infirmatur, & ego non infirmor? quis ſcandalizatur, & ego non uror? *Syrici ep.1.c.7.*

CAP. L.

2.Cor.11 g Diligenter, & congrue Apoſtolici conſulitis honoris arcana; honoris inquam,illius, quem praeter illa, quae ſunt extrinſecus, ſollicitudo manet omnium eccleſiarum ſuper anxijs rebus,quae ſit tenenda ſententia: antiquae ſcilicet regulae formam ſecuti, quam toto ſemper ab orbe mecum noſtis eſſe ſeruatam. &c. Neque enim haec ueſtram credo latere prudentiam,qui id etiam actione firmaſtis.ſcientes,quod per omnes prouincias de Apoſtolico fonte petentibus reſpon-
24.q.1.c. 12. ſa ſemper emanent.Praeſertim [quotiens fidei ratio uentilatur:arbitror omnes fratres, & coepiſcopos noſtros, non niſi ad Petrum, id eſt ſui nominis, & honoris auctorem, referre debere; velut nunc retulit veſtra dilectio: quod per totum mundum poſſit eccleſijs omnibus in commune prodeſſe. *Innocent. ep.25. vel 26. ad Mileuit. concil. poſt princ. Anſel.lib.1.c.27.& lib.2.cap.54.*

CAP. LI.

Diuinis praeceptis, & Apoſtolicis monitis incitamur, vt pro omnium eccleſiarum ſtatu 25.q.1.c. 2.
impigro vigilemus affectu,ac ſi quid vſquam reprehenſioni inueniatur obnoxium, celeri ſollicitudine, aut ab ignorantiae impetitia; aut à praeſumptionis vſurpatione reuocemus. Monente enim Dominicae vocis impe- Io.21.c.
rio,quo beatiſſimus Apoſtolus Petrus trina repetitione myſticae ſanctionis imbuitur, vt Chriſti oues, qui Chriſtum diligit, paſcat: ipſius ſedis,cui per abundãtiam diuinae gratiae praeſumus, reuerentia cohortamur; vt periculum deſidiae, quantum poſſumus declinemus: ne profeſſio ſummi Apoſtoli, qua ſe amatorem Domini eſſe teſtatus eſt, vana inueniatur in nobis.*Leo ep.4.in prin. Fabia. ep.1.in prin.Greg.iv.in ep.inc.Diuinis.Anſel. lib.1.cap.34.& 43.& lib. 2. cap. 22. Caeſar. lib.5.cap.6.Tarrac.lib.1.cap.286.*

CAP. LII.

Talis protinus de clero proprio Barcino- 7.q.1.nomen.c.30
nenſibus Epiſcopus ordinetur, qualẽ te praecipue frater Aſcani opportet eligere, & deceat conſecrare: ne ſi aliter forte factum fuerit, non ſine obiurgatione tui maxime nominis retundat noſtra praeceptio, quod in iniuriam Dei,a quo ſpecialiter ſacerdotaliũ eſt gratia dignitatum,didicerimus admiſſũ. *Hilar.ep.1.ad Aſcanium Epiſc.c.3. Anſel.li.6.c.101.*

CAP. LIII.

Diuinae circa nos gratiae memores eſſe debemus,qui nos per dignationis ſuae miſericordiam, ob hoc ad faſtigium ſacerdotale prouexit, vt mandatis ipſius inhaerentes, & in quadam ſacerdotij eius ſpecula conſtituti, prohibeamus illicita,& ſequenda doceamus. *Hilar.ep.3.in prin.*

CAP. LIV.

Olim, & ab initio tantam percepimus a beato Petro Apoſtolorum Principe fiduciam; vt habeamus auctoritatem,vniuerſali Eccleſiae auxiliante Domino ſubuenire; & quidquid nociuum eſt, auctoritate Apoſtolica corrigere,& emẽdare. [Ad hoc enim diuinae Diſt. 89. c.vlt.
diſpoſitionis prouiſio gradus diuerſos, & ordines conſtituit eſſe diſtinctos; vt dum reuerentiam minores prioribus exhiberent, & potiores minoribus dilectionẽ impenderent; vna concordiae fieret ex diuerſitate cõtextio, & recte officiorũ gereretur adminiſtratio ſingulorum. Neque enim vniuerſitas alia poterit ratione ſubſiſtere, niſi huiuſmodi magnus eam differentiae ordo ſeruaret. &c. Caeleſtium militiarũ exempla nos inſtruunt. &c. vnumquodq. ſalubriter tunc completur officium,cum fuerit vnus,ad quem poſſit recurri

Digitized by Google

praepoſitus. *Boniſ.ij.epiſt.1.in princ. Grego. lib.4.epiſt.52. Vide Dionyſ.ep.2.in prin. Gregor.vij.lib.6.ep.35. ad Rothomagen. & alios Epiſcop.*

CAP. LV.

Certe pro beati Petri Apoſtolorum Principis honore, per venerandam Chalcedonenſem ſynodum Romano Pontifici oblatum eſt. Sed nullus eorum vmquam hoc ſingularitatis nomen aſſumpſit, nec vti conſenſit. Ne dũ priuatũ aliquod daretur vni, honore debito ſacerdotes priuarentur vniuerſi. Quid eſt ergo, quod nõ huius vocabuli gloriam, & oblatam non quaerimus; & alter ſibi hanc eripere etiam non oblatam praeſumit? *Gregor. l. 4 ep.32. ad Mauricium Auguſtum.*

CAP. LVI.

Sicut venerãda mihi veſtra ſanctitas nouit, per ſanctam Chalcedonenſem ſynodum Pontifici ſedis Apoſtolicae, cui Deo diſponente deſeruio, hoc vniuerſitatis nomen oblatum eſt. Sed nullus vmquam deceſſorum meorum hoc tam Profano vocabulo vti conſenſit; quia videlicet, etſi vnus Patriarcha vniuerſalis dicitur; Patriarcharum nomen ceteris derogatur. Sed abſit hoc, abſit a Chriſtiani mente id ſibi velle quempiam arripere, vnde fratrum honorem ſuorum imminuere ex quãtulacumque parte videatur. Cum ergo nos hunc honorem nolumus oblatum ſuſcipere: penſate, quam ignominioſum ſit hunc ſibi quempiam violenter vſurpare voluiſſe. Propterea ſanctitas veſtra in ſuis epiſtolis neminem vmquam vniuerſalem nominet: ne ſibi debitum detrahat, cum alteri honorem offert indebitum. *Greg.lib.4.epiſt.36. ad Eulog. Epiſcop. Alex. & Anaſt. Epiſcop. Antioch.*

CAP. LVII.

Numquid nam non, ſicut veſtra ſanctitas nouit, per venerandum Chalcedonenſe concilium huius Apoſtolicae ſedis Antiſtites, cui Deo diſponente deſeruio, vniuerſales oblato honore vocati ſunt? ſed tamen nullus vmquã tali vocabulo appellari voluit. Nullus ſibi temerarium nomen arripuit; ne ſi ſibi in Pontificatus gradu gloriam ſingularitatis arriperet, hanc omnibus fratribus denegaſſe videretur. *Greg.lib.4.ep.38. ad Ioan. Epiſcop. Conſtantinop.*

CAP. LIIX.

V. Diſtin. 99.c.vlt. in cuius notis haec explicantur.

Ecce in praefatione Epiſtolae, quam ad me ipſum, qui prohibui direxiſtis, ſuperbae appellationis verbum, vniuerſalem Papam me dicentes, imprimere curaſtis. Quod peto dulciſsima mihi ſanctitas veſtra vltra nõ faciat, quia vobis ſubtrahitur, quod alteri plus quam ratio exigit praebetur: ego .n. nõ verbis quaero proſperari, ſed moribus; nec honorem eſſe deputo, in quo fratres meos honorem ſuum perdere cognoſco. meus namq. honor eſt, honor vniuerſalis Eccleſiae, meus honor eſt fratrum meorum ſolidus vigor. Tunc ego vere honoratus ſum, cum ſingulis quibuſque honor debitus non negatur. Si enim vniuerſalem me Papam veſtra ſanctitas dicit; negat hoc ſe eſſe, quod me fatetur vniuerſum. Sed abſit hoc. Recedant verba, quae vanitatem inflant, caritatem vulnerant. Et quidem in ſancta Chalcedonenſi ſynodo, atque poſt à ſubſequentibus Patribus hoc deceſſoribus meis oblatum, veſtra ſanctitas nouit. Sed tamen nullus eorum vti hoc vmquã vocabulo voluit; vt dum in hoc mundo honorem ſacerdotum diligerent omnium, apud omnipotentem Deum cuſtodirent ſuum. *Gregor lib.7. epiſt.30. ad Eulog. Epiſc. Alexand. Anſel.lib.6.c.124. Tarrac.lib.3.c.66.*

CAP. LIX.

Ego autem pro te rogaui, vt non deficiat fides tua: & tu aliquando conuerſus confirma fratres tuos. *Luc.22.a* Confirmare eum fratres ſuos admonuit, quod Apoſtolicos Pontifices meae exiguitatis praedeceſſores confidenter feciſſe ſemper, cunctis eſt cognitum. &c. *Agatho in epiſt. ad Conſtantinum Imperat. poſt princ. lecta in vj. ſyn. act.4.*

CAP. LX.

Diuinis praeceptis, & Apoſtolicis ſaluberrimis incitamur monitis, vt pro omnium eccleſiarum ſtatu, impigro vigilemus affectu. *25.q.1.c.1* &c. & quia cunctarum diſpoſitione diuina eccleſiarum curam gerimus. &c. Nihil prius de eo, quod ad ſinum ſanctae Romanae confugit Eccleſiae, eiuſque implorat auxilium, decernatur: *2.q.6.c.11.decr.* quam ab eiuſdem Eccleſiae fuerit praeceptum auctoritate; quae vices ſuas ita alijs impertiuit eccleſiis, vt in partem ſint vocatae ſollicitudinis, non in plenitudinem poteſtatis. ſi ſecus fiat, ab officio cleri ſubmotus, Apoſtolicae auctoritatis reus ab omnibus iudicetur. &c. *Gregor.iv. in epiſt. incip. diuinis: Leo ep.4. in prin. Iuo par.5. c. 349. decr. & in ep.1. ad Richerium Archiepiſcopum Senonen. Anſel.lib.2.c.17. Tarracon. lib.1.cap.286. Caeſar. lib.5.cap.6.*

CAP. LXI.

Quoniam cunctarum Chriſti ouium cura conſtringimur, cum vices ipſius gerimus, cui ſpecialiter diuinitus dicitur: Paſce oues meas: *Io.21.c* & iterum: Tu aliquando conuerſus confirma fratres tuos: *Luc.22.d* non potuimus negligere, quo minus viſitaremus oues diſperſas, & diſsipatas; vel quo minus confirmaremus in fide, & bonis moribus fratres noſtros, & proximos. *Nicol. epiſt. ad Epiſcopos Aſiae, & Africae.*

CAP. LXII.

Priuilegia huic ſanctae Eccleſiae a Chriſto donata. &c. nos cogunt, noſq. compellunt, omnium habere ſollicitudinem eccleſiarum Dei. *Nic.ep. ad Mich. Imp. poſt med.*

CAP. LXIII.

Per has tres praecipuas eccleſias (*loquitur de* Romana, *Alexãdrina, & Antiochena*) omnium eccleſiarum ſollicitudo beatorum Apoſtolorum Principum Petri, ac Pauli proculdubio moderamen expectat. pro quib. Patrib. nos, diuinitus incremento gratiae miniſtrato, nati ſumus, filij, & conſtituti licet indi-

gni,

gni, licet eis longe meritis impares, Principes ſuper omnem terram, id eſt, ſuper vniuerſam Eccleſiam. Terra enim Eccleſia dicitur, ſicut ſcriptum eſt: Non ſic impij, non ſic, ſed tamquam puluis, quem proijcit ventus a facie terrae. Quae, ſicut ſanctus Auguſtinus exponit, Eccleſia intelligitur. *Nic. ad Micha. Imper. poſt med.*

Pſal. 1.

CAP. LXIV.

1.q.1.ca. 123.& 9.q.3.c.21. Per principalem beatorum Apoſtolorum Petri, ac Pauli, de qua ſupra partim expoſuimus, poteſtatem, ius habemus, non ſolum monachos, verum etiam quoslibet clericos de quacunque dioeceſi, cũ neceſſe fuerit ad nos conuocare, atque eccleſiaſticis exigentibus opportunitatibus inuitare. *Nicol. ad Micha. Imper. ante fin. Anſelm. li. 1. c. 72.*

CAP. LXV.

Hanc profeſsionem meam ego ille Epiſcopus manu propria ſcripſi, & tibi ſanctiſsimo, ac ter beato, & coangelico Domino, ſummo Pontifici, & vniuerſali Papae, Hadriano per legatos tuos, Donatum videlicet, Stephanũ, ſanctiſsimos Epiſcopos, atque Marinum ſanctae catholicae Romanae Eccleſiae Diaconũ obtuli, menſe illo, die illo. *Syno. CP. viij. act. 1. ſub Hadr. ij. in libello dato ab ipſo* Hadr. *legatis.*

CAP. LXVI.

Quod ſolus Romanus Pontifex iure dicatur vniuerſalis. *Greg. vij. lib. 2. reg in dictato.*

CAP. LXVII.

Interfuiſtis & vos cum vniuerſali Principe paſtorum, ſimul cum ipſo diuinitus loquentes, tam in ſpiritu, quamque littera. &c. tamquam ipſius diuini Petri vocem Agathonis relationẽ ſupermirati ſumus. *Conſtantinus Imp. ad ſynodum Roman. vj. ſyno. CP. act. 18. poſt medium, & ante finem.*

CAP. LXIIX.

Imperator Flauius Conſtantinus fidelis magnus Imperator, * ſacra * Dono ſanctiſsimo, ac beatiſsimo Archiepiſcopo antiquae noſtrae Romae, & vniuerſali Papae. *Conſtantinus (iv.) ante vj. ſyn.*

CAP. LXIX.

Iuſtinianus (II.) Imperat. Ioanni (V.) ſanctiſsimo, ac beatiſsimo Archiepiſcopo antiquae almae vrbis, atque vniuerſali Papae. *In fi. vj. ſynod.*

CAP. LXX.

Eccleſiam in Chriſto vnam, & ouile vni obſecundans paſtori, cuius tu miniſter, ac immolator exſiſtis veriſsimus. *Baſil.* Imp. *in ep. ad Nicol. Papam, in fi. apud Syn. iix. CP. ſub Hadr. 2. act. 3.*

Romana Eccleſia mater eſt, & caput aliarum. Tit. IV.

CAP. I.

Mat. 18. c. SI vbi ſunt duo, aut tres congregati in nomine (*Chriſti*) ibi ſe in medio eorum fore perhibuit: quantam circa ſacerdotes peculiaritatem potuit demonſtrare, qui & patriae, & liberis ſuae confeſsionis notitiam praetulerunt? Quibus tu quidem ſicut membris caput praeeras. *Chalc. ep. ad Leon. poſt prin. act. 3.*

CAP. II.

Vt priuilegium ſanctae Romanae Eccleſiae, quod a priſcis tẽporibus per pijſsimos Imperatores ſtabilitum eſt, atque firmatum, ita nunc a nobis firmetur, & diebus noſtris, ſicut condecet, immutilatum ſeruetur, & ſancta Romana Eccleſia mater veſtra exaltetur, protegatur, ac defendatur; quae caput imperij veſtri eſt. *Rauenn. conc ſub Ioanne ix. p. 3. c. 2.*

CAP. III.

Si quis ſententiam, ſiue doctrinam (*Abbatis*) Ioachim in hac parte defendere, vel approbare praeſumpſerit; tamquam haereticus ab omnibus confutetur. In nullo tamen per hoc, Florentino † monaſterio, cuius ipſe Ioachim exſtitit inſtitutor, volumus derogari; maxime cum idem Ioachim omnia ſcripta ſua nobis aſsignari mandauerit, Apoſtolicae ſedis iudicio approbanda, ſeu etiam corrigẽda, dictans epiſtolam, cui propria manu ſubſcripſit, in qua firmiter confitetur, ſe illam fidem tenere, quam Romana tenet Eccleſia, quae cunctorum fidelium, diſponente Domino, mater eſt, & magiſtra. *Innoc. iij. in Conc. gen. Lat. c. 2. in fine.*

De ſummo Tr. c. 2. in fi. Gre. ix. & in 4. collec.

† Florẽſi.

CAP. IV.

Baptizatos a Latinis, ipſi Graeci rebaptizare auſu temerario praeſumebãt, & adhuc, ſicut accepimus, quidam agere hoc non verentur. Volentes ergo tantum ab Eccleſia Dei ſcandalum amouere, ſacro ſuadente cõcilio diſtricte praecipimus, vt talia de cetero non praeſumant, conformantes ſe tamquã obedientiae filij, ſacroſanctae Romanae Eccleſiae matri ſuae, vt ſit vnum ouile, & vnus paſtor. *Inno. iii. in conc. gen. Later. c. 4.*

De Bapt. c. vlt. apud Gre. ix. & c. 1. eod tit. in 4. collect.

Cap. V.

Antiqua Patriarchalium ſedium priuilegia renouantes, ſacra vniuerſali ſynodo approbante ſancimus; vt poſt Romanam Eccleſiam, quae, diſponente Domino, ſuper omnes alias ordinariae poteſtatis obtinet principatum; vt pote mater vniuerſor. Chriſti fideliũ, & magiſtra, Conſtantinopolitana primum, Alexandrina ſecundum, Antiochena tertiũ, Hieroſolymitana quartum locum obtineant, ſeruata cuilibet propria dignitate. ita quod poſtquam eorum Antiſtites a Romano Pontifice receperint pallium, quod eſt plenitudinis Pontificalis inſigne, praeſtito ſibi fidelitatis, & obedientiae iuramento, licenter & ipſi ſuis ſuffraganeis pallium largiantur, recipientes pro ſe profeſſionem canonicam, & pro Romana Eccleſia ſponſionem obedientiae ab eiſdem. Dominicae vero crucis vexillum ante ſe faciant vbiq. deferri, niſi in vrbe Romana, & vbicumque Summus Pontifex praeſens extiterit, vel eius Legatus vtens inſignis Apoſtolicae dignitatis. In omnibus autẽ prouincijs eorũ iuriſdictioni ſubiectis,

De priuileg. 23. Greg. ix. c. 6 eo. tit. in 4. coll.

Digitized by Google

ad eos,cum neceſſe fuerit prouocetur: ſaluis appellationibus ad ſedem Apoſtolicã interpoſitis, quibus eſt ab omnibus humiliter deferendum. *Innoc. iij. in conc. gen. Lat. c. 5.*

CAP. VI.

Optamus,vt a veſtrae ſanctae ſedis auctoritate,quae eſt mater, & caput omnium Eccleſiarum,ad correctionem, & recreationem fidelium orthodoxorum (*ſeptuaginta capitula Nicaeni concilij*) percipere per praeſentes legatos mereamur.&c. Vere nouimus, Apoſtolatus veſtri cor gratia ſancti ſpiritus in tantum eſſe accenſum; vt omnibus oppreſſis ſuccurratis: quanto magis nobis, qui, licet exigui ordinis,tamen veſtri ſumus, vobiſque obedientes, cum omnibus nobis commiſſis, & ſumus, & ſemper eſſe volumus. *Athanaſius,& alij ad Marcum Papam,poſt med.*

CAP. VII.

9. q. 3. c. 14 aliorũ. in fine.

Sanctorum voce patet, Pontificum dignitatem ſedis eius (*Romanae*) factam toto orbe venerabilem,dum illi, quidquid fidelium eſt,vbique ſubmittitur, dum totius corporis caput eſſe deſignatur. *Ennod. pro Symma. poſt med. Anſel. li. 1. c. 24. Caeſar. lib. 5. c. 2.*

CAP. IIX.

His,& alijs fulti quamplurimi Dominicis praeceptis, cum omnibus huius ſanctae ſedis, quam Dominus caput totius Eccleſiae conſtituit, membris, talia fieri prohibemus. Nam & à praedeceſſoribus noſtris inhibitum legimus, vt nemo contriſtet doctores. Ipſe namque Apoſtolorũ Princeps in ordinatione beati Clementis populum inſtruens ait: Quicumque contriſtauerit doctorem veritatis,peccat in Chriſtum, & patrem omnium exacerbat Deum. *Alex. ep. 1. ante medium.*

CAP. IX.

Oſtendit Hincmarus ipſi Chriſtianiſſimo Principi (*Carolo*) coram ſancta ſynodo diploma ſacrum, ipſius venerandi Principis manibus inſignitum,& ſigillo ſubterſignatum, ex approbatione ſuae ordinationis ad eandem ſanctam,& Apoſtolicam, omnium ſcilicet eccleſiarum matrem,Romanam Eccleſiã. *Synod. apud D. Medardum in cauſſa Hincmari,poſt med.* CAP. X.

In memoriam beati Petri Apoſtoli, honoremus ſanctam,Romanam,& Apoſtolicam ſedem; vt quae nobis ſacerdotalis mater eſt dignitatis,eſſe debeat magiſtra eccleſiaſticae rationis. Quare ſeruanda eſt cum manſuetudine humilitas; vt licet vix ferendum,ab illa ſancta ſede imponatur iugum,conferamus, † & pia deuotione toleremus. *Tribur. c. 30.*

† feramus f.

CAP. XI.

Si quae cauſae difficiliores inter vos ortae fuerint, ad huius ſanctae ſedis apicem eas, quaſi ad caput,referte; vt Apoſtolico terminentur iudicio. quia ſic Dominum velle, ab eoque ita conſtitutum eſſe, antedictis teſtimonijs declaratur. [Haec vero Apoſtolica ſedes cardo, & caput omnium eccleſiarum, à Domino,& non ab alio eſt conſtituta;& ſicut cardine oſtiũ regitur, ſic huius ſanctae ſedis auctoritate omnes Eccleſiae,Domino diſponente,reguntur. *Anacle. ep. 3. poſt prin. Burchar. li. 1. c. 178. Iuo lib. 4. tit. 1. c. 2. panor. & par. 5. c. 294. decr. Anſel. lib. 1. c. 2. in fine.*

Diſt. 22. ſacroſancta. c. 2. in fine.

CAP. XII.

Vos Apoſtolica auctoritate inſtruimus, omnes eadem ſeruare debere,quia & nos eadem ſeruamus: nec debetis à capite quoquo modo diſſidere. &c. *Pius ep. 1. in prin. Iuo p. 4. c. 3. decret.* CAP. XIII.

De conſec. d. 3. noſſe. 21.

Hanc ſanctam ſedem Apoſtolicam omniũ eccleſiarum caput eſſe (*Chriſtus*) praecepit, ipſo dicente Principi Apoſtolorum Petro: Tu es Petrus. &c. & portae. &c. & tibi dabo. &c. quodcumque ligaueritis. &c. *Pius ep. 1. in prin.* CAP. XIV.

Matt. 16. c

Celebritatem ſancti Paſchae die Dominica agi debere, & praedeceſſoris noſtri iam ſtatuerunt,& nos illud vobis eadem die celebrari ſolemniter mandamus; quia non decet,vt membra à capite diſcrepent, nec contraria gerant. *Victor ep. 1. in prin. Iuo part. 4. c. 4. decr. Anſel. lib. 9. cap. 60.*

De conſ. d. 3. c. 22.

CAP. XV.

Ad ſedem Apoſtolicam ab omnibus,maxime tamen ab oppreſſis, appellandum eſt, & concurrendum,quaſi ad matrem,vt eius vberibus nutriantur, auctoritate defendantur, & a ſuis oppreſſionibus releuentur: quia non poteſt, nec debet mater obliuiſci filium ſuũ. *Zephyr. ep. 1. in med. Anſel. lib. 2. c. 6. Tarrac. lib. 1. c. 276.* CAP. XVI.

2. q. 6. c. 8. ad Romanam.

Non decet † a capite membra diſſidere: † ſed iuxta ſacrae Scripturae teſtimonium, omnia membra caput ſequantur. Nulli vero dubium eſt, quod Apoſtolica Eccleſia mater ſit omnium eccleſiarum; a cuius vos regulis nullatenus conuenit deuiare. Et ſicut dei filius venit facere voluntatem Patris;ſic & vos voluntatem veſtrae impleatis matris, quae eſt Eccleſia, cuius caput, vt praedictum eſt, Romana exiſtit eccleſia. Quidquid ergo ſine diſcretione iuſtitiae cõtra huius diſciplinam actum fuerit, ratum haberi, ratio nulla permittit. *Calliſt. ep. 1. in prin. Anſel. lib. 1. c. 12. Tarrac. lib. 1. c. 277.*

d. 12. c. 1. † debent † diſcedere. 1. Cor. 12. d.

CAP. XVII.

Diuinis praeceptis, & Apoſtolicis monemur inſtitutis; vt pro cũctarum Eccleſiarum ſtatu impigro vigilemus affectu. Vnde conſequens eſt,debere vos ſcire, quae apud Romanam in ſacro aguntur ritu Eccleſiam; vt eius ſequentes exempla, eius veri filij inueniamini, quae veſtra eſt mater vocata. *Fabian. ep. 1. in prin. Leo ep. 4. in princ. Gregor. iv. in ep. incip. Diuinis. Anſel. lib. 1. c. 34.*

CAP. XIIX.

Singuli prouideant, ne talia audeant perpetrare, [amputato totius vſurpationis exceſſu; quia nullus debet praeſumere, quae ſibi non videntur eſſe conceſſa: quam culpam

25. q. 2. c. 22.

nullo

nullo modo potuiſſetis incidere; ſi vnde conſecrationem honoris accipitis, inde legem totius obſeruantiae ſumeretis: & beati Apoſtoli Petri ſedes, quae vobis ſacerdotalis mater eſt dignitatis, eſſet eccleſiaſticae magiſtra rationis. *Iulius ep.1.in fi. Anſel.lib.2.ca. 61. & lib.6.c.127.*

CAP. XIX.

Decreto ... 3.diſt. ... 22.
Qui metropoles tenent ſedes, Archiepiſcopi vocantur, & non Primates, ſalua in omnibus Apoſtolicae ſedis dignitate, quae ei ab ipſo Domino eſt conceſſa, & poſtea à Sanctis Patrib. roborata. *Felix ij. ep.1.c.12. Burch. l. 1.c.163. Iuo par.5.c.273. decr.*

CAP. XX.

2.q.6.c. 16. quotiens. Matth. ...
Dum praedictam Romanam matrem appellauerint Eccleſiā, aut ab ea ſe audiri expoſcerint; nullus eos aut excommunicare, aut eorum ſedes ſubripere. &c. praeſumat. &c. ſed & ipſum in Nicaena ſynodo conſtitutum eſt. &c. Quando tu Athanaſi, & Paulus CP. Aſclepius Gazae, & Lucianus Hadrianopolites ab Orientalibus Epiſcopis, inconſulto ſanctae memoriae Iulio praedeceſſore noſtro, damnati eſtis, ad eū, quaſi ad totius orbis caput, vt ſemper huic ſanctae ſedi licitū fuit, confugiſtis. *Felix ij. ep.1.c.19. Anſel.lib. 2.c.59. Tarrac.lib.2.c.43.*

De conſ. 4.3.c.22.

CAP. XXI.

.6.c.8. Roma-...
Aduerti, ſedi Apoſtolicae, ad quam relatio quaſi ad caput eccleſiarum miſſa currebat, fieri iniuriam, cuius adhuc in ambiguum ſententia duceretur. *Inno. ep.22. in princ. ad Epiſcopos Macedoniae.*

CAP. XXII.

1.c.1. ebent ſcede ... 17.12.
Inquirendo de his rebus, quas omni cum ſollicitudine decet a ſacerdotibus, maxime à vero, iuſtoque, & catholico tractari concilio, antiquae traditionis exempla ſeruantes. &c. ad noſtrum referendum approbaſtis eſſe iudicium, ſcientes, quid Apoſtolicae ſedi, cū omnes hoc loco poſiti ipſum ſequi deſideremus Apoſtolum, debeatur, à quo ipſe Epiſcopatus, & tota auctoritas huius nominis emerſit. Quem ſequentes, tam mala, iam damnare nouimus, quam probare laudanda: vel id vero, quod Patrum inſtituta ſacerdotali officio cuſtodientes, non cenſetis eſſe calcanda: quod illi non humana, ſed diuina decreuere ſententia: vt quidquid, quamuis de diſiūctis, remotiſq. prouincijs ageretur, non prius ducerent finiendum, niſi ad huius ſedis notitiā perueniret; vt tota huius auctoritate iuſta pronuntiatio firmaretur: indeque ſumerent ceterae eccleſiae quid praecipere, quos ablueré, quos veluti in coeno inemundabili ſordidatos, mundi digna corporibus vnda vitaret. *Innoc. ep.25. ad concil. Carthag. in prin.*

CAP. XXIII.

Diſt. 97. c.1.
Bonifacius Epiſcopus Honorio Auguſto. [Eccleſiae meae, cui Deus noſter meum ſacerdotium vobis res humanas regentibus deputauit, cura conſtringit; ne cauſis eius, quāuis adhuc corporis incommoditate detinear, propter conuentus, qui a ſacerdotibus vniuerſis, & clericis, & Chriſtianae plebis perturbationibus agitantur, apud aures Chriſtianiſsimi Principis deſim. &c. Ipſa ergo, quae vni deſponſata eſt, veſtra tamen mater eſt, Eccleſia, hac pietatem veſtram legatione, quam ſuis ſacerdotibus commiſit, appellat. &c. teſte, apud quem, & de cuius ſede agitur, ſancto Petro, ſollicitis pro religionis obſeruantia vocibus clamat. *Bonif. ep.1. ad* Honor. *Imper. in prin.*

CAP. XXIV.

Hanc culpam nullo modo potuiſſetis incidere; ſi vnde conſecrationem honoris accepiſtis, inde legem totius obſeruantiae ſumeretis: & beati Petri Apoſtoli ſedes, quae vobis ſacerdotalis mater eſt dignitatis, eſſet eccleſiaſticae magiſtra rationis. *Leo ep.4. ad Epiſcop. Sicil. c.1. Anſel. lib.9.c.15.*

CAP. XXV.

Remeantibus ad nos fratribus, & conſacerdotibus noſtris, quos ad ſanctum conciliū ſedes beati Petri direxit; agnouimus, dilectionem tuam ſuperno adiutorio, nobiſcum, tam Neſtorianae impietatis, quam Eutychianae veſaniae, exſtitiſſe victricē. Vnde gloriamur in Domino, qui nullum nos in noſtris fratribus detrimentum ſuſtinere permiſit; ſed quae noſtro prius miniſterio definierat, vniuerſae fraternitatis irretractabili firmauit aſſenſu. vt vere a ſe prodijſſe oſtenderit, quod prius a prima omnium ſede formatum, totius Chriſtiani orbis iudicium recepiſſet: vt in hoc quoque capiti membra concordent, in quo nobis amplius accreſcit gaudendi materia; dum & tanto magis ſe perculit inimicus, quanto contra Chriſti miniſtros ſaeuius inſurrexit: Nam ne aliarum ſedium, ad eam, quam ceteris omniū Dominus ſtatuit praeſidere, conſenſus aſſentatio videretur, aut alia quaelibet ſubrepere poſſet diuerſa ſuſpicio; inuenti prius ſunt, qui de iudicijs noſtris ambigerent. *Leo ep.61. ad Theodoretū* Cyri *Epiſcopum, in prin.*

CAP. XXVI.

Satis indignum eſt, quemquam vel Pontificum, vel ordinum ſubſequentium hanc obſeruationem refutare, quam beati Petri ſedem & ſequi videat, & docere. ſatiſque conueniens ſit, vt totum corpus Eccleſiae in hac ſibimet obſeruatione concordet, quam illic vigere conſpiciat, vbi Dominus Eccleſiae totius poſuit principatum. &c. *Gelaſ. ep. 1.c.11. Vide Vorma.48. Anſel. lib.5.c.4.* De conſecr. d.1. baſilicas.c.5.

CAP. XXVII.

Apoſtolicae ſedis auctoritas, quod cunctis ſaeculis Chriſtianis, & Eccleſiae praelata ſit vniuerſae, & canonum ſerie paternorum, & multiplici traditione firmatur. *Gelaſ. ep.5. ad Anaſt. Aug. in fine.*

CAP. XXIIX.

Ad ſedem Apoſtolicam miſiſtis ſuper quibuſdā cōſultis quaſi ad caput: vt inde accipe-

retis reſponſa, vnde omnis Eccleſia totius religionis ſumpſit exordium. *Felix iv. ep. 1. in prin.*

CAP. XXIX.

Nulli vel tenuiter ſentienti, vel pleniter ſapienti dubium eſt, quod Eccleſia Romana fundamentum, & forma ſit Eccleſiarum. A qua omnes eccleſias principium ſumpſiſſe, nemo recte credentium ignorat. Quoniam licet omnium Apoſtolorum par eſſet electio, beato tamen Petro conceſſum eſt, vt ceteris praemineret. vnde & Cephas vocatur, quia caput eſt, & primus omnium Apoſtolorum; & quod in capite praeceſſit, in membris ſequi neceſſe eſt. Quam ob rem ſancta Romana Eccleſia, eius merito, Domini voce conſecrata, & ſanctorum Patrum auctoritate roborata, primatum tenet omnium eccleſiarũ. Ad quam tam ſumma Epiſcoporum iudicia, & negotia, atque querelae, quam & maiores eccleſiarum quaeſtiones, quaſi ad caput ſem-
2. q. 6. c. 12. & 14. per referenda ſunt. Nam & qui ſe ſcit alijs eſſe praepoſitum, non moleſte ferat, aliquam eſſe ſibi praelatum. Ipſa namque Eccleſia, quae prima eſt, ita reliquis eccleſijs vices ſuas credidit largiendas; vt in partem ſint vocatae ſollicitudinis, non in plenitudinem poteſtatis. Vnde omnium appellãtium Apoſtolicam ſedem Epiſcoporum iudicia, & cunctarum maiorum negotia cauſarum eidem ſanctae ſedi riſeruata eſſe liquet. praeſertim cum in his omnibus eius ſemper ſit expectãdum conſultum, cuius tramiti ſi quis obuiare tentauerit, ſacerdotum cauſas ſe, non ſine honoris ſui periculo, apud eandem ſedem nouerit redditurum. *Vigil. ep. vn. c. 7. Iulius ep. 1. in fi. Leo ep. 82. in fi. Tolet. xi. c. 10. Greg. iv. ad omnes Epiſcopos German. & Galliae in ep. incip. Diuinis. Anſel. lib. 1. c. 9. & lib. 2. c. 18.*

CAP. XXX.

Orate fratres, vt honor Eccleſiaſticis noſtris diebus non euacuetur; nec vnquam Romana ſedes, quae inſtituente Domino caput eſt omnium eccleſiarum, priuilegijs ſuis vſquam careat, aut ſpolietur. *Pelag. ij. ep. 1. ante medium.*

CAP. XXXI.

His portitoribus, & teſtimonia aliquorũ ſanctorum Patrum, quos haec Apoſtolica Chriſti Eccleſia ſuſcipit, cum eorum libris tradidimus; vt facultatem ſuggerendi à benigniſsimo veſtrae Chriſtianitatis imperio cõſecuti, ex his dumtaxat ſatisfacere ſtudeant, dum Imperialis manſuetudo praeceperit, quid haec ſpiritalis mater eorum, ac Deo propagati imperij Apoſtolica Chriſti Eccleſia credat, & praedicet, non per eloquentiam ſaecularem, quae nec ſuppetit idiotis hominib. ſed per ſinceritatem Apoſtolicae fidei, in qua & ab incunabilis edocti, vſque in finem propagatori veſtri imperii caeli Domino omnes nobiſcum deprecamur ſeruire, atque obedire. *Agatho ep. ad Conſtan. iv. Imp. poſt prin. apud ſyn. vi. act. 4.*

CAP. XXXII.

Nulli dubium ſit, quod non ſolum Pontificalis accuſatio, ſed omnis ſanctae religionis relatio ad ſedem Apoſtolicam quaſi ad caput eccleſiarum debet referri. &c. *Gregor. iv. Epiſcopis per Galliam, & Germ. Anſel. l. 1. c. 20.*

CAP. XXXIII.

Veſtra ſanctitas pijſsimis, & triumphatoribus noſtris Imperatoribus inducat in animum, vt falſam congregationem illam ſine conſenſu, ac praeſentia Apoſtolicae ſedis, contra omnem Patrum venerabilium traditionem, contra venerandas imagines, ſine ordine, & debita conuocatione factam, execretur. quo omne zizanium ab Eccleſia eradicetur, & Ieſu Chriſti Domini noſtri verbum im-
pleatur. Et portae inferor. &c. Tu es Petrus. Mat. 16.
&c. cuius etiam ſedes per totum terrarum orbem primatum obtinens lucet, omniumque eccleſiarum Dei caput exiſtit. Vnde & ipſe beatus Petrus Apoſtolus Dei iuſſu Eccleſiam paſcens, nihil omnino praetermiſit; ſed vbiq; principatum obtinuit, & obtinet. Cui etiam, & noſtrae beatae, & Apoſtolicae ſedi, quae eſt omnium eccleſiarum Dei caput, velim beata veſtra ſanctitas ex ſincera mente, & toto corde agglutinetur, vtpote quae re uera ſit recte ſentiens, & pietatis incorruptae cõſeruatrix. *Hadr. ad Tharaſ. C P. poſt med. vij. ſyn. act. 2.*

CAP. XXXIV.

Dicendum eſt omnibus Gallis, & per verã obedientiam praecipiendum, vt vnaquaeque domus ſaltem vnum denarium annuatim ſoluant beato Petro, ſi eum recognoſcunt Patrem, & paſtorem ſuum more antiquo. nam Carol. Imperator, ſicut legitur in tomo eius, qui in archiuio eccleſiae beati Petri habetur, in tribus locis annuatim colligebat mille, & ducentas libras ad ſeruitium Apoſtolicae ſedis, excepto hoc, quod vnuſquiſq; propria deuotione offerebat. *Greg. vij. lib. 8. regiſt. epiſt. 23.*

CAP. XXXV.

Conſtantinus, & Helena adeo ſanctam matrem veſtram, catholicam, & ſpiritualem Romanam Eccleſiam exaltarunt; vt planè ſpes ſit, eorum appellationẽ in veſtra cognomenta tranſituram. &c. *Hadrian. ad Conſtantin. & Irenem, in prin. vij. ſyn. act. 2.*

CAP. XXXVI.

Animaduertendum eſt, quia non Nicaena, non denique vlla ſynodus quidquam Romanae contulit Eccleſiae priuilegii, quae in Petro nouerat eam totius iura poteſtatis pleniter meruiſſe, & cunctarum Chriſti ouium regimen accepiſſe, ſicut beatus Praeſul Bonifacius, atteſtatur, vniuerſis Epiſcopis per Theſſaliam conſtitutis ſcribens. Inſtitutio vniuerſalis naſcentis Eccleſiae de beati Petri ſumpſit honore principium, in quo regimen eius, & ſumma conſiſtit. Ex eius enim eccleſiaſtica diſciplina per omnes Eccleſias, religionis iam creſcente cultura, fons emanauit. Nicaenae ſynodi non aliud praecepta teſtãtur, adeo vt non aliquid ſuper eam auſa ſit conſtituere; cum videret nihil ſupra meritum

ſuum

ſuum poſſe conferri. Omnia deniq; huic nouerat Domini ſermone conceſſa. Si omnia, ergo nihil defuit, quod illi non ceſſerit. Deniq; ſi inſtituta Nicaenae ſynodi diligenter inſpiciantur, inuenietur profecto, quia Romanae Eccleſiae nullum eadem ſynodus cōtulit incrementum; ſed potius ex eius forma, quod Alexandrinae eccleſiae tribueret particulariter, ſumpſit exemplum. Haec igitur, & his ſimilia, nos pro cunctis Eccleſijs ſollicitos reddunt. Haec etiam de Conſtantinopolitana Eccleſia impigram curam arripere vehementer hortantur. Haec inquam Ignatium Patriarcham, nulla regula, nulloque ordine eccleſiaſtico dictante deiectum, tamquam fratrem adiuuare compellunt. Nam & inter cetera is, per quem nobis praecipue iſta ſunt priuilegia collata, Tu aliquando conuerſus, (*Luc.* 22.) audiuit à Domino, confirma fratres tuos. ſiquidem & ideo in culpam cecidit, vt ſciret, qualiter eorum infirmitatis miſereri debuiſſet. Haec priuilegia Photium, viuente Ignatio, in caulas Dominicas non per oſtium, ſed aliunde aſcendentem, & paſtorem impellentem, & oues diſpergentem, nobis & ab honore, quem irregulariter vſurpauit, & a communione Chriſtianorum amouere, diuinitus inſpirata iuſſerunt. *Nic. ad Mich. Imp. poſt med.*

CAP. XXXVII.

Quod audiens ſancta Romana Eccleſia mater veſtra, & totius Chriſtianitatis, ſicut ſcitis, magiſtra, congregato e diuerſis partibus concilio multorum ſacerdotum. &c. Gotefredum excommunicauit, & anathematis iaculo, vna cum omnibus ſibi conſentientib. transfixit. *Greg. vij. lib. 2. regiſt. ep. 15. in medio.*

CAP. XXXIIX.

Vt filios cariſsimos vos adhortor, & moneo: vt vos ſicut bonae ſoboles, etſi poſt diuturnas ſciſſuras, demum tamen, vt matrem reuera veſtram Romanam Eccleſiam recognoſcatis; & vos fratres Epiſcopi Romanae Eccleſiae ordinem, & officium recipiatis, non Toletanae, vel cuiuslibet aliae, ſed iſtius, quae à Petro, & Paulo ſupra firmam petram per Chriſtum fundata eſt, & ſanguine conſecrata, cui portae inferi, id eſt, linguae haereticorum, numquam praeualere potuerunt, ſicut cetera regna Occidentis, & Septentrionis, teneatis. Vnde enim nò dubitatis vos ſuſcepiſſe religionis exordium, reſtat etiam, vt inde recipiatis in eccleſiaſtico ordine diuinum officium. *Greg. vij. lib.* 1. *regiſtr. ep. 67. ante medium.*

De electione, & conſecratione Pon. Max. Tit. V.

CAP. I.

De elect. c. 6. Greg. ix. c. 15. eo. tit. in 3. collec. † *Romani.*

LIcet de euitanda diſcordia in electione Summi † Pōtificis, manifeſta ſatis a noſtris praedeceſſoribus cōſtituta manauerint. &c. Nos de conſilio fratrum noſtrorum, & ſacri approbatione concilij, aliquid decreuimus adiungendum. Statuimus igitur, vt ſi inter Cardinales de ſubſtituendo Pontifice non potuerit plena eſſe concordia, & duabus partibus concordantibus, tertia pars noluerit cō cordare, aut ſibi alium praeſumpſerit ordinare: † ille Romanus Pontifex habeatur, † qui à duabus partibus fuerit electus, & receptus. Si quis autem de tertiae partis nominatione confiſus, quia rem non poteſt, ſibi nomen Epiſcopi vſurpauerit: tam ipſe, quam qui eum receperint, excommunicationi ſubiaceant, & totius ſacri ordinis priuatione multentur: ita vt viatici eis etiam, niſi tantum in vltimis, communio denegetur. Et niſi reſipuerint, cum Dathan, & Abiron, quos terra viuos abſorbuit, accipiant portionem. (*Num.* 16.) Praeterea ſi a paucioribus aliquis, quam à duabus partibus fuerit electus ad Apoſtolatus officium; niſi maior concordia interceſſerit, nullatenus aſſumatur, & praedictae poenae ſubiaceat, ſi humiliter noluerit abſtinere. Ex hoc tamen nullum alijs eccleſiis praeiudicium generetur. &c. quia quod in eis dubium venerit, ſuperioris poterit iudicio definiri. In Romana vero Eccleſia aliquid ſpeciale conſtituitur, quia nō poteſt recurſus ad ſuperiorem haberi. *Alex. iij. in Conc. Later. c.* 1.

† nominare.
† ab vniuerſa Eccleſia accipiatur Epiſcop.

CAP. II.

Diſt. 79. c. 2.

Si quis presbyter, aut diaconus, aut clericus, Papa incolumi, & eo inconſulto, aut ſubſcriptionem pro Romano Pontificatu, commodare, aut pitatia † promittere, aut ſacramentum praebere tentauerit, aut aliquod certe ſuffragium polliceri, vel de hac cauſa priuatis conuenticulis factis deliberare, atq; decernere; loci ſui dignitate, atque communione priuetur. *Symma. ſyn. Rom. 1. c. 3. & 4. Burch. lib. 1. c. 223. Iuo par. 5. c. 236. decr. Anſel. lib. 6. c. 1. Caeſar. lib. 3. c. 4. Tarrac. l. 3. c. 56.*

† pitatio

CAP. III.

Diſt. 79. c. 10. & 8. qu. 1. in prin.

Si, quod abſit, tranſitus Papae inopinatus euenerit; vt de ſui electione ſucceſſoris non poſsit ante decernere: ſi quidem in vnum totius inclinauerit eccleſiaſtici ordinis electio; conſecretur electus Epiſcopus. ſi enim, vt fieri ſolet, ſtudia coeperint eſſe diuerſa eorum de quibus certamen emerſerit; vincat ſententia plurimor. *Symma. in Syno. Ro. j. c. 4. Iuo lib. 3. tit. 1. c. 2. panor. Anſel. lib. 6. cap. 1. Deus dedit cap. 1. Caeſar. lib. 3. c. 4. Tarrac. l. 3. c. 57.*

CAP. IV.

Diſt. 79. c. 2. in f.

Si quis ad eccleſiaſticam pertulerit notitiam conſilia eorum, qui contra hanc ſynodum de Pontificatus egerint ambitu, & rationabili probatione conuicerit; particeps actionis huiuſmodi, non ſolum purgatus ab omni culpa ſit; ſed etiam remuneratione, quae non indigna ſit, ſubleuetur. *Symma. in Syno. Rom. j. cap. 5. Anſel. lib. 6. c. 1.*

CAP. V.

Quia neceſsitatis cauſa de Portuenſi eccleſia

cleſia Formoſus pro vitae merito ad Apoſtolicam ſedem proueƈtus eſt, ſtatuimus, & omnino decernimus, vt id in exemplum nullus adſumat. *Rauen. conc. ſub Io. ix. c. 3.*

CAP. VI.

Diſt. 63. c. quia ſāſta 28. Quia ſanƈta Romana Eccleſia, cui Deo au ƈtore praeſidemus, plurimas patitur violentias Pontifice obeunte, quae ob hoc inferuntur, quia abſque Imperatoris notitia, & ſuorum Legatorum praeſentia Pontificis fit conſecratio; nec canonico ritu, & conſuetudine, ab Imperatore direƈti interſint nuntij, qui violentiam, & ſcandala in eius conſecratione non permittant fieri: volumus, id vt deinceps abdicatur, & inſtituendus Pontifex conuenientibus Epiſcopis, & vniuerſo clero eligatur, expetente ſenatu, & populo: qui ordinandus eſt, ſit in conſpeƈtu omnium celeberrime eleƈtus, ab omnibus, praeſentibus Legatis Imperialibus conſecretur; nulluſque ſine periculo iuramenta, vel promiſſiones aliquas noua adinuentione ab eo audeat extorquere, niſi quae antiqua exigit conſuetudo, ne Eccleſia ſcandalizetur, vel Imperatoris honorificentia minuatur. *Rauenn. concil. ſub Io. ix. c. 10. panor. 13. c. 1. Steph. Papa.*

CAP. VII.

Diſt. 23. c. 1. in nomine. Nicolaus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, omnibus Epiſcopis catholicis, cunƈtoq. clero, & populo. &c. Vigilantia vniuerſalis regiminis aſſiduam ſollicitudinem omnibus debentes, ſaluti quoque veſtrae prouidentes, quae in Romana ſynodo coram CXIII. Epiſcopis, nobis praeſidentibus, ſunt conſtituta &c. exequutores eorum vos eſſe optamus, & Apoſtolica auƈtoritate iubendo mandamus, &c. Primo eſt ſtatutũ, vt eleƈtio Romani Pontificis in poteſtate Cardinalium Epiſcoporũ Diſt. 79. c. 1. & 9. ſi quis. ſit ita, vt [ſi quis ſine praemiſſa concordi, ac canonica eleƈtione eorum, ac deinde ſequentium ordinum, religioſorum, clericorum, & laicorum conſenſu inthronizatur; non Papa, vel Apoſtolicus, ſed Apoſtaticus habeatur. *Nicol. ij. in conc. Rom. CXIII. Epiſcopor. c. 1. Iuo par. 5. c. 80. decr. Anſel. lib. 6. cap. 13. & in addit. c. 12. Caeſaraug. lib. 3. c. 9.*

CAP. VIII.

Diſt. 79. c. 1. & 9. ſi quis. Auƈtoritate Apoſtolica decernimus, quod in alijs conuentibus noſtris decreuimus, vt [ſi quis pecunia, vel gratia humana, vel populari, ſeu militari tumultu, ſine concordi, & canonica eleƈtione, ac benediƈtione Cardinalium Epiſcoporum, ac deinde ſequentium ordinum, religioſorum clericorum, fuerit Apoſtolicae ſedi inthronizatus, non Papa, vel Apoſtolicus, ſed Apoſtaticus habeatur. Liceatq; Cardinalibus, Epiſcopis, cum religioſis, & Deum timentibus clericis, & laicis, inuaſorem etiam cum anathemate, & humano auxilio, & ſtudio à ſede Apoſtolica repellere, & quem dignum iudicauerint, praeponere. Quod ſi hoc intra vrbẽ pficere nequiuerint, noſtra auƈtoritate Apoſtolica extra vrbem congregati in loco, qui eis placuerit, eligant quem digniorem, & vtiliorem Apoſtolicae ſedi perſpexerint, conceſſa ei auƈtoritate regendi, & diſponendi res, & vtilitatem ſanƈtae Romanae Eccleſiae, ſecundum quod ei melius videbitur, iuxta qualitatem temporis, quaſi iam omnino inthronizatus ſit. *Nicol. ij. in conc. Rom. CXIII. Epiſcoporum in fi. Iuo par. 5. c. 80. decr. Anſelm. lib 6. cap. 13. & 12. in addit. Caeſaraug. lib. 3. c. 9. & 10.*

CAP. IX.

Hic ipſe Petrus in auribus totius Eccleſiae haec protulit verba: Clementem hunc Epiſcopum vobis ordino, quem prae ceteris expertus ſum Deum colentem, homines diligentem, caſtum, diſcendi ſtudijs deditum, ſobrium, benignum, iuſtum, patientem. &c. *Clemen. ep. 1. in princ.*

CAP. X.

Tu ad hoc ſolum vacato, vt opportune, & ſine intermiſſione doceas verbum Dei, per quod ſalutem conſequi poſſint. Illi vero cum tanta reuerentia tua verba ſuſcipiant, tamquam, qui ſciant legatum te, & praeconem eſſe veritatis. *Petrus apud Clemen. ep. 1. poſt prin.*

CAP. XI. 8. q. 1. c. ...

Petrus Princeps Apoſtolorum adiutores ſibi adſciuit Linum, & Cletum: non tamen poteſtatem Pontificij, aut ligandi, aut ſoluendi eis normam tradidit, ſed ſucceſſori ſuo ſanƈto Clementi, qui ſedem Apoſtolicam poſt eum, & poteſtatem Pontificalem, tradente ſibi B. Petro, tenere promeruit: Linus vero, & Cletus miniſtrabant exteriora. Princeps autem Apoſtolorum Petrus verbo, & orationi inſiſtebat, quae non incongruè ad traditionẽ Spiritus ſanƈti per manus impoſitionem pertinent. &c. Linum namque & Cletum nihil legitur vmquam ex Pontificali miniſterio egiſſe poteſtatiue, ſed quantum eis à beato Petro praecipiebatur, ſolummodo agebant. &c. *Ioann. iij. ep. vn. poſt prin. Anſel. l. 1. c. 55.*

CAP. XII.

Mortuo Alexandro (II.) poſt triduanum ieiunium, poſt litanias, & multorum orationem eleemoſynis conditam, eleƈtio faƈta eſt. *Gregor. vij. lib. 1. regiſtr. epiſt. 1.*

CAP. XIII.

Beatus Petrus Apoſtolus, & Princeps Apoſtolorũ. &c. primo ſedit in cathedra Epiſcopatus Antiochiae ann. vij &c. Romae an. xxv. m. ij. dieb. iij. &c. ſcripſit duas epiſtolas Catholicas, & canonicas, & Euangelium Marci. &c. Ordinauit duos Epiſcopos Linum, & Cletum, qui praeſentialiter omne miniſterium ſacerdotale in vrbe Roma populo exhiberẽt, ipſe vero oratione, & praedicatione populum erudiens vacabat. &c. Clemẽtem Epiſcopum conſecrauit, cui cathedram, & Eccleſiam omnem diſponendam commiſit dicens: Sicut mihi gubernandi tradita eſt à Domino meo Ieſu Chriſto poteſtas ligandi, ſoluendiq. ita & ego tibi cõmitto, vt ordines diſpoſitores diuerſarũ cauſarum, per quos aƈtus * non * eccle-

cleſiaſtici profligentur, & tu minime curis ſaeculi deditus reperiaris, ſed ſolum orationi, & praedicationi ad populum vacare ſtude. *Damaſ. in Petri.* CAP. XIV.

Marcus conſtituit, vt Epiſcopus Oſtienſis, qui conſecrat Epiſcopos Vrbis, tunc pallio vteretur, & ab eodē Epiſcopus vrbis Romae conſecraretur. *Damaſ. in Marci.*

CAP. XV.

Bonifacius II. congregauit ſynodum in baſilica B. Petri Apoſtoli, & fecit conſtitutū; vt ſibi ſucceſſorem ordinaret. quo conſtituto cum chirographis ſacerdotum, & iureiurando ante confeſſionē beati Apoſtoli Petri diaconem Vigilium conſtituit. ſed facta iterum ſynodo, hoc cenſuerunt ſacerdotes omnes, propter reuerentiam ſanctae ſedis; & quia contra canones fuerat hoc factum; & quia culpa eum reſpiciebat, vt ſucceſſorē ſibi conſtitueret, ipſe Bonifacius reum ſe confeſſus eſt maieſtatis, quod diaconem Vigilium ſua ſubſcriptione chirographi ante confeſſionem B. Apoſtoli Petri ſucceſſorem conſtituiſſet, ac ipſum conſtitutum in praeſentia omnium ſacerdotum, & cleri, & ſenatus incendio conſumpſit. *Ex Pontif.* CAP. XVI.

Pelagius II. ordinatur abſque iuſſione Principis, eo quod Longobardi obſiderent ciuitatem Romanam, & multa vaſtatio ab eis in Italia fieret. Inueſtiuit corpus B. Petri Apoſtoli tabulis argenteis deauratis. *Ex Pontif.* CAP. XVII.

cap. 21 d. 63. cap. Agatho. Agatho ſuſcepit diualem iuſſionem ſecundum ſuam poſtulationē, vt ſuggeſſit, per quā releuata eſt quantitas, quae ſolita erat dari pro ordinatione Pontificis faciendi. ſic tamen, vt ſi contigerit poſt eius tranſitum electionem fieri, nō debeat ordinari, qui electus fueriт, niſi prius decretus generalis † introducatur in regiam vrbem, ſecundum antiquā conſuetudinem, & cum eorum ſcientia, & iuſſione debet ordinatio prouenire. *Ex Pontif.*

* * *

† decreti generale

CAP. XIIX.

Leo II. ſanctiſſimus vir ordinatus eſt à tribus Epiſcopis, id eſt, Andrea Oſtienſi, Ioanne Portuenſi, & Placentino Veliternenſi: pro eo quod Eccleſia Albanenſis Epiſcopum minime habuit. *Ex Pontif.* CAP. XIX.

Conuocatis ad ſe Epiſcopis, & Cardinalibus (*Victor iij. Romanus Pontifex*) monuit, ac iuſſit, vt iuxta Gregorii Papae ſtatutum, Othonem Oſtienſem Epiſcopum quamprimum eligerent, Pontificemq. conſtituerent. Quem, quia praeſens aderat, manu apprehēſum ceteris Epiſcopis tradidit dicens: Accipite eum, & in Romana ſede locate, meamq. vicem, quouſque id facere poſſitis, habetote. *Ex lib. 3. chron. Caſſinen. Leonis Oſtien. Epiſcopi cap. 72.* CAP. XX.

Ne ſede Apoſtolica diu lugeat proprio deſtituta paſtore, congregati in baſilica beati Petri ad vincula, nos ſanctae Romanae Eccleſiae catholicae, & Apoſtolicae Cardinales, clerici, acolythi, ſubdiaconi, diaconi, presbyteri, praeſentibus venerabilibus, Epiſcopis, Abbatibus, clericis, & monachis, conſentientibus, plurimis turbis vtriuſque ſexus, diuerſique ordinis acclamantibus, eligimus nobis in paſtorem, & ſummum Pontificem virum religioſum, geminae ſcientiae, prudētia pollentem, aequitatis, & iuſtitiae praeſtantiſſimum amatorem. &c. Hildebrandum venerabilem Archidiaconum, quemadmodū ex vſq; in ſempiternum & eſſe, & dici Gregorium Papam volumus, & approbamus. Placet vobis? Placet. Vultis eum? Volumus. Laudatis eum? Laudamus. *Gregorij vij regiſt. ante ep. 1.* CAP XXI.

Victor Honorius inclytus, triumphator; ſemper Auguſtus ſancto, ac venerabili Bonifacio Papae vrbis Romae Aeternae. Scripta beatitudinis tuae debita reuerentiae gratulatione ſuſcepimus. &c. Denique beatitudine tua praedicante id ad cunctorum clericorū notitiam volumus peruenire: vt ſi quid forte religioni tuae, quod non optamus, humana ſorte cōtigerit; ſciant omnes, ab ambitionibus eſſe ceſſandum. At [ſi duo contra fas temeritate certantes fuerint ordinati; nullū ex his futurum penitus ſacerdotem, ſed illum ſolum in ſede Apoſtolica permanſurum, quē ex numero clericorum noua ordinatione diuinum iudicium, & vniuerſitatis conſenſus elegerit. &c. *Honor. Auguſt. ad Bonif. Papam. Anſel. lib. 6. c. 14.* *Diſt. 97. cap. 2.* *Diſt. 79. cap. 8.*

De Conciliorum generalium conuocatione ad Pont. Max. pertinente. Tit. VI.

CAP. I.

PAſchaſinus, & Lucentius, & Iulianus venerandi Epiſcopi, & Bonifacius reuerendus presbyter, Vicarij ſedis Apoſtolicae per Paſchaſinum dixerunt: Synodus (*Epheſina*) proferri non poteſt, in qua illa neſaria delicta relecta ſunt; & ob hoc ad lectionē videntur eſſe ſuperflua, quae ibi ſunt acta. ſi ergo & a beatiſſimo, & Apoſtolico Romanae vrbis Epiſcopo omnia, quae ibi geſta ſunt, vana ſūt habita; claret, quia & ſanctiſſimus Epiſcopus Antiochenae ciuitatis extra haec eſt. &c. & Principē adeamus, quatenus illud concilium ſacra, & pia lege, neque nominari praecipiat. &c. Cecropius Epiſcopus Sebaſtopolitanus dixit: Illud concilium dicere non debemus, quia nec Apoſtolica auctoritate coactum eſt, neque rite peractum. Epiſcopi clamauerunt: Omnes haec dicimus. *Chalc. act. 10. in fine.* CAP. II.

Quomodo magna eſt, & vniuerſalis (*loquitur de quadam pſeudoſynodo*) in quam neque omnes conſenſerunt, & reliquarum eccleſiarum praefecti non admiſerūt, ſed anathema-

te

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

te eam deuouerunt?Non habuit cooperariũ, vt haec,quae nunc celebratur,Romanum Papam,neque illius ſacerdotes,neque per Vicarios,neque per prouinciales litteras, quemadmodũm fieri in ſynodis debet. Quin etiam neque concordantes ſibi habuit Orientis Patriarchas,Alexandrinum inquam,Antiochenum,& vrbis ſanctae Summos Pontifices,neque cum illis etiam myſtas,& ſacerdotes *vij. ſyn.act.6.tom.1.poſt prin.in refutatione pſeudoſyn.CP.*

CAP. III.

Diſt.65. c.6.mos. Sancta, & vniuerſalis Nicaena prima ſynodus antiquam conſuetudinem iubet ſeruari per Aegyptum,& prouincias,quae ſub ipſa ſunt, ita vt horum omnium Alexandrinus Epiſcopus habeat poteſtatem, dicens: quia in Romanorũ ciuitate huiuſmodi mos praeualuit.qua de cauſa & hac magna,& ſancta ſynodus,tam in ſeniori,& noua Roma, quam in ſede Antiochiae, & Hieroſolymorum,priſcam conſuetudinẽ decernit in omnibus conſeruare: ita vt earum Praeſulis vniuerſorum Metropolitanorum, qui ab ipſis promouentur,& ſiue per manus impoſitionem, ſiue per pallij dationem † Epiſcopalis dignitatis firmitatem accipiant,habeant poteſtatem videlicet ad cõuocandum eos, vrgente neceſsitate,ad ſynodalem conuentum, vel etiam ad coërcendum illos,& corrigendum, cum fama eos ſuper quibuſdam delictis forſitã accuſauerit. ſed quoniam ſunt quidam Metropolitanorum,qui ne ſecundum vocationem Apoſtolici Praeſulis occurrant, à mundi Principibus ſe detineri ſine ratione cauſſantur; placuit talem excuſationem omnimodis eſſe inualidam. *Synod.iix.c.17.ſub* Hadr.ij. *Nicae. c.6.Anſel.lib.4.c.44.Caeſaraug.lib.2.c.65.*

† paludationem

CAP. IV.

Damaſus, & ceteri Epiſcopi Romae congregati, dilectiſsimis fratribus in Illyrico cõſtitutis Epiſcopis,in Domino ſalutem. &c. Neque praeiudicium aliquod fieri potuit per numerum Arimini congregatum: quando conſtat,neque Romanum Epiſcopum, cuius ante omnia decebat eos expectare decretum, neque Vincentium, neque alios praebuiſſe conſenſum.&c. *Damaſ.ep. 5. Illyrici Epiſcopis in medio.Theodor.lib.2.c.22.*

CAP. V.

Diſt.17.c. 6. cõcilioruũ p.1. Memorati Pontifices *(iuſſu Theodorici Regis congregati)* ſuggeſſerunt ipſum *(Symmachum)* qui dicebatur impetitus, debuiſſe ſynodum conuocare. ſcientes, quia eius ſedis primum Petri Apoſtoli meritum, vel principatus,deinde ſecuta iuſsione Domini,conciliorum venerandorum auctoritas ſingularem in eccleſijs tradidit poteſtatem:nec ante dictae ſedis Antiſtitem minorum ſubiacuiſſe iudicio.&c. *Symma.ſynod. Rom. iv. in princ. Nicol.ep.ad Mich.Imp.ante med.*

CAP. VI.

Rege quodam Italiae Theodorico Papam Symmachum vſque ad damnationem impetere volente, & ideo quotquot potuit ex Liguria,Aemilia,Valeria, & ex diuerſis regionibus,& ex Sicilia inſula,huius rei gratia Epiſcopos Romam occurrere praecipiente, & his ad ſe venientibus dicente, plura ad ſe de Papae Symmachi artibus horrẽda fuiſſe perlata;& in ſynodi, ſi vera eſſet inimicorum eius obiectio,iudicatione conſtare. Venerabiles Antiſtites,ipſum qui dicebatur impetitus,debuiſſe ſynodum conuocare, perhibuerunt: ferentes quia eius ſedi primum Petri Apoſtoli meritum,vel principatus, deinde ſecuta iuſsione Domini,conciliorum venerãdorum auctoritas, & ſingularem in eccleſijs tradidit poteſtatem. Hadria.ij.*in ſyno Rom. in princ. allocutionis tertiae, lecta apud ſyn. CP.viij.act.7.*

CAP. VII.

Scimus,in Nicaena magna ſynodo cccxiix. Epiſcoporum ab omnibus concorditer eſſe roboratum: non debere abſque Romani Pontificis ſententia,concilia celebrare, nec Epiſcopos damnare.licet haec, & alia quamplura neceſſaria ab haereticis, qui nos quotidie infeſtant,& perdere nituntur,vt facilius nos capere poſsint, ſint ſynodica capitula incenſa,nobiſque ſublata. &c. *Athanaſ. & alij ad Felicem ij.poſt princ.Anſel.lib.2.c.50.*

CAP. IIX.

Nouam deinde culpam, & quam inueſtigatio noſtra tranſierat,recluſiſtis; quare Papa ſine exempli inſtituto praecedentis,ſynodum conuocauit, vt de criminum eius obiectione cognoſcerent.&c.Hoccine ergo nullo conſtabat exemplo,vt ſacerdotum Papa concilium conuocaret, cuius arbitrium eſt collectio ſynodalis?Ennod.*pro Symma.ante med.*

CAP. IX.

Miſsis cum auctoritate Apoſtolica Vicarijs,& epiſtolis decretalibus,iuſsiſti fieri Cõſtantinopoli ſynodum, pro multis quidem neceſsitatibus Eccleſiae, ſed praecipue pro reſtitutione Ignatij, & damnatione Photij. *Anaſtaſius bibliothecarius in proemio iix.ſyn. CP.ad* Hadr.ij.*in medio.*

CAP. X.

(Apoſtoli,eorumque ſucceſſores) conſtituerunt; vt nulla ſynodus fieret, praeter ſedis *(Apoſtolicae)* auctoritatem: nec vllus Epiſcopus niſi in legitima ſynodo ſuo tempore Apoſtolica auctoritate conuocata,ſuper quibuslibet criminibus pulſatus audiatur, vel iudicetur.&c.*Marcell.ep.1. in prin. Anſ.lib. 2.c.7.*

CAP. XI.

Synodum,abſque huius ſanctae ſedis auctoritate,Epiſcoporum,quamquam quoſdam Epiſcopos poſsitis congregare, non poteſtis regulariter facere,neque vllum Epiſcopum, qui hanc appellauerit Apoſtolicam ſedem, damnare, antequam hinc ſententia finitiua procedat. &c. Nullus Epiſcopus niſi in legitima ſynodo ſuo tempore Apoſtolica,aut regulari auctoritate conuocata, ſuper quibuslibet pulſatus criminibus audiatur,vel iudicetur: ne innocẽs damnetur,aut perdat communi-

munionem. *Marcellus ep. 2. poſt prin. Anſel. lib. 2. cap. 62. Iuo par. 4. c. 240. decr.*

CAP. XII.

Ipſi primae ſedis Eccleſiae conuocandarum generalium ſynodorum iura, & iudicia Epiſcoporum ſingulari priuilegio Euangelicis, & Apoſtolicis, atque canonicis conceſſa ſunt inſtitutis; quia ſemper maiores cauſae ad ſedem Apoſtolicam multis auctoritatibus referri praeceptae ſunt. Et poſtea. Porro [du- 3.q.6.c.9.
dum à ſanctis Apoſtolis, ſucceſſoribusq. eorum in praefatis antiquis decretum fuerat ſtatutis, quae hactenus ſacta, & vniuerſalis Apoſtolica tenet Eccleſia, nō oportere praeter ſententiam Romani Pontificis concilia celebrari, nec Epiſcopum damnari: quoniam ſanctam Romanam Eccleſiam Primatem omnium eccleſiarum eſſe voluerunt. etc. *Ex Niceae. ſyn. apud Iul. in ep. 1. in med. cōtra Orientales. Capitul. lib. 6. c. 287. Anſel. lib. 2. c. 42.*

CAP. XIII.

Vellem vos magis ad iam dictam canonicam conuenire vocationem, vt coram vniuerſali concilio redderetis rationem, cur ſynodum ad ſtatum eccleſiarum, & fratrum in Antiochiam ſubuertendum, & Nicaeni magni concilij deſtructionem feciſtis? aut cur nobis inconſultis Epiſcopos in eam conuocaſtis? ad quam nec Maximus Hieroſolymitanus venit, nec noſtra interfuit legatio. Canonibus quippe in Nicaena ſynodo iubentibus non debere praeter ſententiam Romani Pontificis vllo modo concilia celebrari, nec Epiſcopos damnari. aut cur in praedictorū loco fratrum alios adulteros poſuiſtis? antequam penes nos, aut apocriſarios noſtros eorum cauſſa canonice examinata, finemq; perciperet rectum. &c. Scripſi vobis, & omnibus, qui in Antiochiam fueratis congregati, arguens vos. &c. cur Athanaſium, ſuoſque conſectatores ad veſtrum concilium conuocaſſetis? canonibus ſcilicet praecipientibus, nihil extra Romanum decerni Pontificē, cui haec, & maiora eccleſiarum negotia, tam ab ipſo Domino, quam ab omnibus vniuerſorū conciliorum fratribus; ſpeciali, vt iam dictum eſt, priuilegio contradita ſunt. *Iul. ep. 2. in prin.*

CAP. XIV.

Miror vos tam audaces eſſe, & tam impudenter egiſſe, & terminos, ac iura beati Petri Apoſtolorum Principis inuaſiſſe. ſui enim iuris erat, vt abſque eius ſanctae ſedis auctoritate nullus deberet aut concilia celebrare, aut Epiſcopos ad ſynodum conuocare, vel damnare. &c. quae omnia vos temerare non timuiſtis. Quid ergo eſt aliud talis praeſumptio, niſi Apoſtolorum, eorumque ſucceſſorū decreta tranſgredi? *Iul. ep. 2. c. 1.*

CAP. XV.

Diſt. 17. regula c. 1. Quod ſcripſiſtis, non poſſe Athanaſium à pauciore numero Epiſcoporum reſtitui, quam depoſitus fuerat. &c. Odio praedicti Athanaſij hanc regulā protuliſtis, quae nullas habet vires, nec habere poterit: quoniam nec ab orthodoxis Epiſcopis hoc concilium actum eſt, nec Romanae Eccleſiae legatio interfuit: canonib. praecipientibus ſine eius auctoritate concilia fieri non debere. nec vllum ratum eſt, aut erit vmquam concilium, quod non fultum fuerit eius auctoritate. Nec recte egiſtis, quod nobis inconſultis conciliū celebraſtis, eosque ad concilium vocaſtis, & damnare praeſumpſiſtis, canonibus iubentibus, nihil ex his, abſque huius ſanctae ſedis auctoritate, fieri debere. &c. *Iulius ep. 2. cap. 29. & 30. Anſelm. lib. 2. cap. 47.*

CAP. XVI.

Synodum ſine (*ſedis Apoſtolicae*) auctoritate fieri non eſt catholicum. &c. neque vlla vmquam concilia rata leguntur, quae nō ſunt fulta Apoſtolica auctoritate. *Damaſ. ep 3. c. 2. Burch. lib. 1. c. 179. Iuo par. 5. c. 295. decret. Anſel. lib. 2. cap. 60. Tarrac. l. 2. c. 45.*

CAP. XVII.

Scitote, me criminari a quodam Baſſo, & iniuſte perſequi: quod audiens Valentinia- 2.q.5. mandaſtis.10.
nus Auguſtus noſtra auctoritate ſynodum congregati iuſſit, & facto concilio cum magna examinatione ſatisfaciens omnibus. &c. *Xyſt. iij. ep. vn. in prin.*

CAP. XIIX.

Habeatur inter vos Epiſcopale concilium, & ad eum locum, qui omnibus oportunus ſit, vicinarum prouinciarum conueniant ſacerdotes; vt ſecundum ea, quae ad tua conſulta reſpondimus, pleniſſimo diſquiratur examine, an ſint aliqui inter Epiſcopos, qui huius haereſeos contagio polluantur, a communione ſine dubio ſeparandi, ſi nefandiſſimam ſectam per omnium ſenſuum prauitates damnare noluerint. &c. Dedimus itaque litteras ad fratres, & coepiſcopos noſtros, Tarraconenſes, Carthaginenſes, Luſitanos, atque Gallicos † eiſque concilium ſynodi generalis indiximus. Ad tuae dilectionis ſollicitudinē † Gallaicos f.
pertinebit, vt noſtrae ordinationis auctoritas ad praedictarum prouinciarum Epiſcopos deferatur. *Leo ep. 91. ad Turibium Aſtoricen. Epiſcopum c. 17.*

CAP. XIX.

Sedes Apoſtolica Dioſcorum ſecundae ſedis Praeſulem ſua auctoritate damnauit. &c. & vt ſynodus Chalcedonenſis fieret, ſola decreuit. *Gelaſ. ep. 6. ad Epiſcopos Dardan. poſt prin.*

CAP. XX.

Dilectiſsimis fratribus vniuerſis Epiſcopis, qui illicita vocatione Ioannis Conſtantinopolitani Epiſcopi ad ſynodum Conſtantinopolim conuenerunt, Pelagius. &c. Relatum eſt ad Apoſtolicam ſedem, Ioannem Conſtantinopolitanum Epiſcopum vniuerſalem ſe ſubſcribere, voſque ex hac ſua praeſumptione ad ſynodum conuocare generale. Cum generalium ſynodorum conuocādi auctoritas Apoſtolicae ſedi beati Petri ſingulari priuilegio ſit tradita, & nulla vmquam ſynodus rata legatur, quae Apoſtolica auctoritate nō fuerit fulta. Quapropter quidquid

in

in praedicto veſtro connenticulo, quia ſynodus taliter praeſumpta eſſe non potuit, ſtatuiſtis.&c. praecipio omnia vana, & caſſata eſſe.&c. [Multis denuo Apoſtolicis, & canonicis, atque eccleſiaſticis inſtruimus regulis, non debere, abſque ſententia Romani Pontificis concilia celebrari. Quapropter, vt iam dictum eſt, recte non concilium, ſed veſtrum conuenticulum, vel conciliabulum caſſatur, & quidquid in eo actum eſt, irritum habetur, & vacuum. Vos quoque deinceps videte, ve nullius hortatu talia praeſumatis, ſi Apoſtolicae ſedis communione carere non vultis. &c. Vniuerſalitatis quoque nomen, quod ſibi illicite vſurpauit, nolite attendere: nec vocatione eius ad ſynodum abſque auctoritate ſedis Apoſtolicae vnquã venire; ſi Apoſtolicae ſedis, & ceterorum Epiſcoporum communione vultis frui. *Pelag. ij. ep. 1. in prin. Anſel. lib. 2. cap. 34.*

Diſt. 17. c. 5.

CAP. XXI.

Quod nulla ſynodus abſque praecepto Romani Pontificis debeat generalis vocari. *Gregor. vij. lib. 2. regiſtri in dictato.*

CAP. XXII.

Tuam ſanctitatem principatum in epiſcopatu diuinae fidei poſſidentem, ſacris litteris in principio iuſtum credimus alloquendam. &c. quatenus omni impio errore ſublato, per celebrandam ſynodum, te auctore, maxima pax circa omnes Epiſcopos fidei catholicae fiat. *Valentinianus, & Marcianus ad Leonem ante Chalc. ſyn.*

CAP. XXIII.

Maximus Hieroſolymitanus non adfuit, ſed neque Iulius interfuit maximae Romae Praeſul, neque in locum ſuum aliquem deſtinanit; cum eccleſiaſtica regula iubeat, non oportere praeter ſententiam Romani Pontificis concilia celebrari. *Socra. lib. 4. cap. 9. & 19. tripar. Vid. Marcellini hiſtoriam.*

Praeeſſe Legatos Pont. Max. in concilijs. Tit. VII.

CAP. I.

PAſchaſinus Epiſcopus Eccleſiae Lilybitanae vice beatiſſimi, atq. Apoſtolici vniuerſalis Eccleſiae Papae vrbis Romae Leonis, ſanctae ſynodo praeſidẽs, in Dioſcori dãnatione conſenſu vniuerſalis concilij ſubſcripſi. Lucentius Epiſcopus Eſculanae Eccleſiae ſimiliter. Caelius Bonifacius presbyter ſanctae Eccleſiae Romanae ſimiliter. &c. Iulianus Epiſcopus Coo, & Legatus Eccleſiae Romanae ſubſcripſi. *Chalc. act. 3. ante finem.*

CAP. II.

Paſchaſinus Epiſcopus vice Domini mei beatiſſimi, atque Apoſtolici vniuerſalis Eccleſiae Papae vrbis Romae Leonis ſynodo praeſidens ſtatui, conſenſi, & ſubſcripſi. Lucentius Epiſcopus Eccleſiae ciuitatis Eſculanae, Vicarius Domini mei beatiſſimi, atque Apoſtolici viri vniuerſalis Eccleſiae Papae vrbis Romae Leonis in ſynodo Graece relecta ſubſcripſi. Bonifacius presbyter vrbis Romae Vicarius domini mei beatiſſimi, & Apoſtolici viri vniuerſalis Eccleſiae Papae vrbis Romae Leonis cum vniuerſa ſynodo conſenſi, & ſubſcripſi. &c. Iulianus Epiſcopus, & Legatus ſedis Apoſtolicae ſimiliter. *Chalcedon. ſyn. act. 6. in medio.*

CAP. III.

Paſchaſinus, & Lucentius reuerendiſſ. Epiſcopi, & Bonifacius reuerendus presbyter, inſuper & Iulianus reuer. Epiſcopus Coenſis habentes locum Apoſtolicae ſedis dixerunt. Sanctiſſimum, & venerandum Epiſcopum Theodoretum, & ſanctiſſimus, & beatiſſimus vniuerſae Eccleſiae Epiſcopus vrbis Romae Leo, dudum in communionem ſuſcepit. &c. *Chalcedon. act. 8. poſt medium.*

CAP. IV.

Paſchaſinus, & Lucentius Epiſcopi, & Bonifacius presbyter tenẽtes locum ſedis Apoſtolicae, quia miſsi Apoſtolici ſemper in ſynodis prius loqui, & confirmare ſoliti ſunt, per Paſchaſinum dixerunt. &c. *Chal. act. 1. ante fi.*

CAP. V.

Vnde ſanctiſsimus, ac beatiſsimus Papa, caput vniuerſalis Eccleſiae, Leo per nos, vt Legatos ſuos, ſancta ſynodo conſentiente, Petri Apoſtoli praeditus dignitate, qui Eccleſiae fundamentum, & petra fidei, & caeleſtis regni ianitor nuncupatur, Epiſcopali eum dignitate nudauit. &c. *Paſchaſinus, & alij in fi. ep. de damnatione Dioſcori, poſt epiſt. Marciani Imper. apud Chalced. ſyn. act. 16.*

CAP. VI.

Conuenientibus Donato, & Stephano Epiſcopis, & Marino diacono, & locum tenentibus Hadriani II. ſanctiſsimi Archiepiſcopi ſenioris Romae, & Ignatio Archiepiſcopo CP. nouae Romae. Hic primo ſynodus exegit à Legatis Romanae ſedis litteras, quibus nota facerent poteſtatem ſuam, vt praeſiderent in ſynodo. at illi produxerunt epiſtolam Hadriani Papae ad Baſilium Imperatorem, cuius titulus eſt. Hadrianus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. pijſsimo Imperatori Baſilio Auguſto Chriſtianiſsimo, & deſiderabiliſsimo filio. Legationis excellentiae tuae. &c. Volumus per veſtrae pietatis induſtriam CP. numeroſum celebrari concilium, cui noſtri quoque miſsi praeſidentes, & culparum perſonarumque differentias liquido cognoſcentes, iuxta quod in mandatis acceperunt, ſingulorum libere diſcretiones exerceant. in quo ſacro coetu, execrãdi vanitatis concilij, quod aduerſum hanc ſedem actum eſt, cuncta decernimus exemplaria à poſſeſſoribus ſuis ablata, contẽplantibus cunctis igne cremari. Nec ſupereſſe apud quẽlibet ex his omnibus saltẽ vnum iota, vel vnũ apicem, niſi quis totius clericatus, immo totius nominis Chriſtiani anathemate percuſſus, carere voluerit. &c. & dilectos fratres meos Donatum ſcilicet Eccleſiae Oſtienſis, & Stephanum Eccleſiae

ſiae Nepeſinae reuerendiſs. Epiſcopos, atque filium meum Marinū Apoſtolicae ſedis diaconum, conſiliarios noſtros, tuae commendamus pietati. Precamur, vt eos ob amorem praecipuorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, a quorum ſede mittuntur, benigne ſuſcipias, & tamquam nobiſmetipſis aures credulitatis accommodes. *Syno. iix. gen. ſub Hadr. ij. act. 1 in prin.*

CAP. VII.

Poſt lectionem canonum, iterum ſtans in medio Bahanes magnificētiſſimus Patricius, & Praepoſitus per iuſſionem Chriſti amicorum Imperatorum dixit ad ſanctiſſimos loci ſeruatores. Poſt lectionem diuinorum, & ſacrorum canonum, quid deliberat ſanctitas veſtra adhuc fieri? Sanctiſſimi Vicarij ſenioris Romae, ac Orientalium ſedium dixerunt: Subſequatur expoſitus terminus, in quo curſim omnia continentur, quae acta ſunt in hac ſancta ſynodo, & legatur in audientia omnium, ſi placet huic ſanctae ſynodo. Sancta ſynodus dixit: Placet. Iuſtum enim, & bonum eſt. *ſyn. iix. gen. ſub* Hadr. *ij. act.* 10. *poſt canones.*

CAP. IIX.

Sanctorum Patrum conſtitutionem prolatam nulla patiamini temeritate violari, ſeruātes omnimodis perſonae noſtrae in vobis, quos vice noſtra tranſmiſimus, dignitatem. ac ſi qui forte ciuitatum ſuarum ſplendore confiſi, aliquid ſibi tentauerint vſurpare; hoc qua dignum eſt conſtantia, retundatis. *Leo ad Vicarios ſuos. Chalc. act. 16. poſt prin.*

CAP. IX.

Quoniam pietas veſtra apud Epheſum conſtituit ſynodale concilium; fratres meos Iulianum Epiſcopum, & Renatum presbyterum, & filium meum Hilarium diaconum miſi, qui ad vicem praeſentiae meae pro negotij qualitate ſufficerent. *Leo ep. 12. ad Theodoſ. Vid. ep. 13. ad* Pulcheriam. *in fi.*

CAP. X.

Quamuis ad diem concilij Epiſcopalis, quem pietas veſtra conſtituit, (*loquitur cum Theodoſio Imperatore*) occurrere me ratio nulla permittat, cum nec aliqua ex hoc exempla praeceſſerint, & temporalis neceſsitas me non patiatur deſerere ciuitatem, praeſertim cum tam euidens fidei cauſa ſit, vt rationabilibus cauſis ab indicenda ſynodo fuiſſet abſtinendum: tamen in quantum Dominus iuuare dignatur, meum ſtudium commodaui, vt clementiae veſtrae ſtatutis aliquatenus pareatur, ordinatis hinc fratribus meis, qui amputandis ſcandalis pro cauſae aequitate ſufficiant, quique praeſentiae meae impleant vicem. *Leo ep. 15. ad Theodoſ.*

CAP. XI.

Amplectendum eſt clementiſsimi Principis (*loquitur de Marciano Imperatore*) plenum religion conſilium, quo ſanctam fraternitatem veſtram ad deſtruendas inſidias diaboli, & ad reformandam eccleſiaſticam pacem voluit conuenire, beatiſsimi Petri iure; atque honore ſeruato, adeo, vt nos quoque ſuis litteris inuitaret, vt venerabili ſynodo noſtram praeſentiam praeberemus: quod quidem nec neceſsitas temporis, nec vlla conſuetudo poterat permittere. Tamen in his fratribus Paſchaſino, & Lucentio Epiſcopis; Bonifacio, & Baſilio presbyteris, qui ab Apoſtolica ſede directi ſunt, me ſynodo veſtra fraternitatis exiſtimet praeſidere, non abiuncta a vobis praeſentia mea, qui nunc in Vicarijs meis adſum, & iam dudum in fidei catholicae praedicatione non deſum. *Leo ep. 45. ad ſyn. Chalced. in prin.*

CAP. XII.

Quia quidam de fratrib. quod ſine dolore non dicimus, contra turbines falſitatis non valuere catholicam tenere conſtātiam, praedictum fratrem, & coepiſcopum meum (*loquitur de Paſchaſio Lylibitano Epiſcopo*) vice mea ſynodo conuenit praeſidere. *Leo epiſt. 47. ad Marcian. Imper. prope fin.*

CAP. XIII.

Fratres mei, qui vice mea Orientali ſynodo praeſederunt (*loquitur de ſynodo Chalcedonenſi*) quae vota retulere, ſignifico, confirmata catholica fide, & glorificata Apoſtolicae praedicationis triumpho; quod etiam hi, qui ad deuiandum ſeducti fuerant, vel impulſi, recepta veritatis luce laetantur. *Leo ep. 92. ad Ruſticum, & alios Galliar. Epiſcopos. in fine.*

CAP. XIV.

Ipſi ſecundo in Nicaea collectae ſynodo Apoſtolica noſtra ſedes praeſedit, & prima contra male ſentientes ſpiritalem ſagittam emiſit. *Nic. ep. ad Mich. Imp. poſt med.*

CAP. XV.

Miramur, & multum anxii ſumus, quod vt ſemper conſuetum eſt, valde neceſſarium fuit, vt ſi qnando Legatus Apoſtolicae ſedis concilium in remotis partibus celebrauerit, ſine mora ad annuntiandum omnia, quae egiſſet, reuerteretur: tua fraternitas poſt peractam ſynodum, in qua tot negotia emerſerunt, nec ad nos redijt, nec eum, qui ſecum eſt, remiſit. *Greg. vij. li. 1. regiſt. epiſt. 16. in princ.*

CAP. XVI.

Noſtis Oſium Epiſcopum in Nicaeno, & Cyrillum in Epheſino concilio Romanorum vice eiſdem concedentibus functos fuiſſe Pontificum. Syagrio quoque Auguſtudunenſi Epiſcopo Lugdunenſis Antiſtitis ſuffraganeo ſanctum Papam Gregorium celebrandi generalis in Gallia concilij vicem ſuam legitis indulſiſſe. Sed quid haec de Epiſcopis loquimur? cum idem ſanctus PaPa monachum quendam Hilarum nomine, in Africae partibus, litterarum ſuarum auctoritate fultum, vſque adeo ſuum fecerit eſſe Vicarium, vt per eum ibidem concilium generale celebraretur; & quidquid ſynodus ſancta decerneret, ad finem, eo exequente perduceretur. *Gregor. vij. lib. 6. regiſt. ep. 2. ante medium.*

CAP. XVII.

Quod Legatus Romani Pontificis omnib.

Epiſcopis praeſit in concilio, etiam inferioris gradus,& aduerſus eos ſententiam depoſitionis dare poſſit. *Greg.vij.lib. 2.regiſtr.in dictato.*

CAP. XIIX.

Volumus, atque Apoſtolica auctoritate praecipimus; vt Legatum noſtrum, Amatum videlicet Olorenſem Epiſcopum, cui vicem noſtram in partibus veſtris (*in Britannia*) commiſimus, ſtudeat veſtra fraternitas reuerenter conuocare,& vt illo agente concilium congregetur. *Gregor.vij.lib.7.ep.10. in prin.*

De confirmatione Conciliorum a Pontif. Max. Tit. IIX.

CAP. I.

Beatiſſimo Papae vrbis Romae cum omni reuerentia colendo Silueſtro, Oſius Epiſcopus prouinciae Hiſpaniae, Ciuitatis Cordubenſ. (*& Macarius Epiſcopus Eccleſiae CP.*)& Victor, & Vincentius presbyteri vrbis Romae ordinati ex directione tua. &c. Quidquid conſtituimus in concilio Nicaeno, precamur veſtri oris conſortio confirmetur. *Nicae.conc.ad Silueſtrum in fi. Anſel. lib. 1. c.58.*

CAP. II.

Silueſter Epiſcopus ſedis Apoſtolicae, & ſanctae Eccleſiae catholicae reuerendae religionis vrbis Romae fratribus, & coepiſcopis, qui in Nicaenum concilium conuenerũt, in Domino ſalutem. Gaudeo promptam vos benignitatem ſeruare, nam & confirmo, ſigoque ad doctrinae veſtrae reclamãtes de myſterio, vel vnitate Trinitatis, chriſmatis vos ſecundum dicta,& doctrinam Euangelicam, ſanctam accepiſſe gratiam. de quo examinationis probo veritate fuiſſe, & eſſe manſura, quae in veſtrum, noſtrumq. manauere myſterium; meum chirographum, & diſcipulorum meorũ offero in veſtro ſancto concilio, quidquid cõſtituiſtis vna parem dare conſenſum. &c. *Silueſter in ep.ad ſyn. Nicaen.*

CAP. III.

Silueſter Epiſcopus ſanctae,& Apoſtolicae ſedis Praeſul vrbis Romae dixit: Quidquid in Nicaea Bithyniae conſtitutum eſt.&c. cõfirmamus. Omnes, qui auſi fuerint diſſoluere definitionem eius cõcilij, anathematizamus. *Silueſter in conc.cclxxv. Epiſcopor.c.1.*

CAP. IV.

Damaſus, & ceteri Epiſcopi Romae congregati dilectiſſimis fratribus in Illyrico cõſtitutis Epiſcopis, in Domino ſalutem. &c. Neque praeiudicium aliquod fieri potuit per numerũ Arimini congregatum; quando conſtat, neque Romanum Epiſcopum, cuius ante omnia decebat eos expectare decretum, neque Vincentium, qui tantis annis epiſcopatum inuiolabiliter cuſtodiuit, neq; alios talibus praebuiſſe conſenſum, maxime dum, qui per circumuentionem declinaſſe videbantur, ipſi denuo vtentes meliori conſilio, haec ſibi diſplicere teſtati ſunt. *Damaſ.epiſt. 5.in princ.& in med.*

CAP. V.

Hoc itaque geſtum (*in Concilio Carthagin.*) domine frater, ſanctae caritati tuae intimandum duximus; vt ſtatutis noſtrae mediocritatis etiam Apoſtolicae ſedis adhibeatur auctoritas.&c. *Aurelius,& alij in concil. Carthag.ad Innocent.in princ.*

CAP. VI.

Prioris Epheſinae ſynodi, cui ſanctae memoriae Cyrillus Epiſcopus tunc praſedit, in Neſtorium ſpecialiter ſtatuta permaneant. *Leo ep.45.ad ſyn.Chalced.in fin.*

CAP. VII.

Cum veſtro praecipue opere ſit effectum, vt per ſynodale concilium damnatis impij dogmatis defenſoribus, omnes vires ſacrilegus error amittere: (*loquitur de haereſi Eutychiana*) ad eiuſdẽ deuotionis pertinet palmam, ſi malum, quod in ſuis ducibus eſt oppreſſum, etiam in quibuſcumq. reliquiis deleatur. Quod facilius clementia veſtra arbitretur implendum, ſi per vniuerſas eccleſias definitiones ſanctae ſynodi Chalcedonenſis Apoſtolicae ſedi placuiſſe doceantur. De quo quidem ratio non fuit ambigendi, cum ei fidei omnium ſubſcribendo conſenſus acceſſerit, quae a me ſecundum formam Apoſtolicae doctrinae,& & paternae traditionis emiſſa eſt; & per fratrem meũ Lucianum Epiſcopum talia,& ad gloriam veſtram,& ad Conſtantinopolitanum Antiſtitem ſcripta direxi, quae euidenter oſtenderent, me, ea, quae de fide catholica in praedicta ſynodo definita fuerant, approbare. ſed quia in eiſdem litteris ea, quae per occaſionem ſynodi male ſunt attentata reprehenderam, maluit praedictus Antiſtes meam gratulationem tacere, quam ſuum ambitum publicare.&c. Quia vero omnib. modis obediendum eſt pietati veſtrae, religioſiſſimaeq. voluntati, conſtitutionib. ſynodalib. quae mihi de confirmatione fidei Catholicae,& haereticorum damnatione placuerunt, libens adieci ſententiam meã. *Leo ep.57.ad Marcianum Auguſtum.*

CAP. IIX.

Quod piiſsimus Imperator ad omnes Epiſcopos, qui Chalcedonenſi ſynodo interfuere, voluit me ſcripta dirigere, quibus quae illic de fidei ſunt regula definita firmarem, libenter impleui, ne fallax cuiuſquam ſimulatio tentiam meã haberi vellet incertã. cum per CP. Epiſcopum, cui laetitiã meã largiter indicaui, in omnium potuerit notitiam peruenire quod ſcripſeram, niſi maluiſſet meũ gaudium tacere, quam repulſam ſui ambitus publicare. *Leo ep.58. ad Pulcheriam Auguſtam in fin.*

CAP. IX.

Omnem fraternitatẽ veſtram noſſe nõ ambigo, definitiones ſanctae ſynodi, quae ob cõfirmationem fidei in Chalcedonenſi ciuitate cele-

celebrata eſt, toto corde me fuiſſe complexũ. &c. Hoc autem non ſolum ex ipſo beatiſſimae conſenſionis affectu,ſed etiam & ex epiſtolis, quas poſt reditum meorum ad Conſtantinopolitanae vrbis Epiſcopum dedi,potuiſſetis agnoſcere, ſi vobis reſponſionem ſedis Apoſtolicae manifeſtare voluiſſet.Ne ergo per malignos interpretes dubitabile videatur,vtrum, quae in ſynodo Chalcedonẽſi per vnanimitatem veſtram de fide ſtatuta ſunt, approbem: haec ad omnes fratres, & coepiſcopos noſtros, qui praedicto concilio interfuerunt,ſcripta direxi. quae glorioſiſſimus, & clementiſſimus Princeps in notitiam veſtram mittere,pro catholicae fidei amore dignabitur;vt & fraterna vniuerſitas, & omnium fidelium corda cognoſcant, me non ſolum per fratres, qui vicem meam exequuti ſunt,ſed etiam per approbationem geſtorum ſynodalium propriam vobiſcum iniſſe ſententiã,in ſola videlicet fidei cauſa,quod ſaepe dicendum eſt, propter quam generale concilium, & ex praecepto Chriſtianorum Principum, & ex conſenſu Apoſtolicae ſedis placuit congregari,damnatis haereticis, qui ſi corrigi voluiſſent, nulla penitus reſideret de vera Domini noſtri Ieſu Chriſti incarnatione dubitatio. Vnde ſi quis auſus fuerit, vel Neſtorij perfidiam tueri, vel Eutychetis, ac Dioſcori impium dogma defendere, a catholicorũ communione reſecetur. *Leo ep.59. ad Synod.Chalced.*

CAP. X.

Epiſtolam meam ad Chalcedonenſem ſynodum datam,praeſentibus Epiſcopis, & clericis lectam fuiſſe,tuis epiſtolis retuliſti: ſed vſque ad illud capitulum,quo ea, quae de fide acta ſunt,meus videtur firmaſſe conſenſus. vnde miratus ſum,quod reliqua,quae ſecuta ſunt,non pariter in notitiam eorum, quibus ſunt lecta,prolata ſint. cum maxime omnib. innoteſcere debuiſſet,improbum a nobis ambitum notatum fuiſſe;vt a nouis vſurpationibus conſtituta inuiolata ſeruarentur. *Leo ep. 66.ad Iulian.Epiſc.*

CAP. XI.

25.q.1.c.1 Confidimus, quod nullus iam veraciter Chriſtianus ignoret,vniuſcuiuſq; ſynodi conſtitutum, quod vniuerſalis Eccleſiae probauit aſſenſus, nullam magis exequi ſedẽ prae ceteris oportere, quam primam, quae & vnamquamque ſynodum ſua auctoritate confirmat,& continuata moderatione cuſtodit, pro ſuo ſcilicet Principatu, quem beatus Petrus Apoſtolus Domini voce perceptum, Eccleſia nihilominus ſubſequente,& tenuit ſemper,& tenebit. *Gelaſ.ep.6. ad Epiſcopos Dardaniae in prin.Anſelm.lib.1. cap. 49. & lib. 12.cap.69.Tarrac.lib.1.c.283.*

CAP. XII.

Sanctam, vniuerſalem, & magnam ſextam ſynodum Apoſtolica ſedes beati Petri Apoſtoli veneranter ſuſcipit.idcirco & nos,& per noſtrum officium haec veneranda ſedes Apoſtolica concorditer,ac vnanimiter his, quae definita ſunt ab ea, conſentit, & beati Petri auctoritate confirmat, ſicut ſupra ſolidatam petram,qui Chriſtus eſt,ab ipſo Domino adeptus firmitatem. &c. *Leo ij. ep. ad Conſtant. iv.Imper.in med.poſt vj.ſynod gen.* *Matt.16.*

CAP. XIII.

Omnium noſtrorum conuentum,& vniuerſalis huius, atque catholicae ſynodi conſenſum,& conſonantiam.&c.confirma coangelicis praeceptionibus, & admonitionibus veſtris. vt per ſapientiſſimum magiſterium veſtrum etiam alijs vniuerſis eccleſijs perſonet,& ſuſcipiatur veritatis verbum, & iuſtitiae decretum.*Syn.iix.gen. CP. ſub* Hadr.ij. *in epiſt.ad eundem* Hadr.

CAP. XIV.

Non dicatis, non eguiſſe vos in cauſa pietatis Romanae Eccleſiae, quae collecta concilia ſua auctoritate firmat, ſua moderatione cuſtodit. vnde quaedam eorum,quia conſenſum Romani Pontificis non habuerunt,valetudinem perdiderunt. Quomodo non egeat quaelibet ſynodus Romanae ſedis,quando in Epheſino latrocinio, cunctis Praeſulibus, & ipſis quoque Patriarchis prolabentibus, niſi magnus Leo, imitator ſcilicet illius Leonis, de quo ſcriptum eſt: Vicit Leo de tribu Iuda: diuinitus excitatus, os aperiens, totum orbem,& ipſos quoque Auguſtos concuteret, & ad pietatem commoneret,religio catholica penitus corruiſſet? *Nic.ad Michael. Imp. poſt med.* *Apoc.5.*

CAP. XV.

Volumus caritatem tuam litteris ſuis ſignificare, vtrum veſtra recipiat, quod Eccleſia vniuerſalis amplectitur, fidem ſcilicet quatuor conciliorum, quae a ſanctis Patribus comprobata, a Romanis Pontificibus Silueſtro, Leone, alijſque Apoſtolica ſunt auctoritate firmata. inter quos nihilominus beatiſſimus Gregorius Papa Doctor egregius maioribus Eccleſiae Alexandrinae, Antiochenae, alijſque in epiſtola ſua ſeſe eam tenere his verbis teſtatus eſt: Quia corde creditur ad iuſtitiam, ore autem confeſſio fit ad ſalutem; ſicut ſancti Euangelij quattuor libros, ſic quatuor concilia ſuſcipere, & venerari me fateor.&c. Quintum quoque conciliũ pariter veneror.*Greg.vij.lib.8.regiſtr. epiſt.1.poſt princip.*

CAP. XVI.

Beatus Leo direxit fidei catholicae tomũ, & expoſuit damnans omnes haereſes. Idem beatiſsimus Leo Archiepiſcopus multas epiſtolas fidei miſit, quae hodie archiuio Eccleſiae Romanae reconditae tenentur. Hic firmauit frequenter ſuis epiſtolis ſynodum Chalcedonenſem. Ad Marcianum Auguſtum miſit epiſtolas XII. ad Leonem Auguſtum epiſtolas XIII.ad Flauianum Epiſcopum epiſtolas IX. ad Epiſcopos per Orientem epiſt. XIIX. per quas fidem ſynodi confirmauit.*Ex Pontif.*

CAP. XVII.

Hilarius fecit decretalem, & per vniuerſum Orientem ſparſit, & epiſtolas de fide catholica: confirmans tres ſynodos, Nicaenam, Epheſinam, & Chalcedonenſem. *Ex Pontif.*

De reſtitutione damnatorum, & eiectorum a ſynodis, & de damnandis a Pontif. Max. ſine ſynodis. Tit. IX.

CAP. I.

VT prouincialis ſynodus retractetur per Vicarios vrbis Romani Epiſcopi, ſi ipſe decreuerit. *Nicae. LIX. apud Iulium ep. 2. c. 21.*

CAP. II.

Deinde lecta eſt definitio Epiſcoporum Orientis ſuper depoſitione Ignatij, quae facta fuerat prius, quam Vicarij ſenioris Romae veniſſent; quae conueniebat cum ea, quae facta fuerat à ſynodo Romana praeſente Nicolao Papa. *viij. ſyn. act. 1. ſub Hadr. ij. in fine.*

CAP. III.

Afferuntur exempla reſtitutorum à Romana Eccleſia, qui ab alijs fuerant depoſiti. *CP. iix. al. ix. ſub Io. iix. act. 2. in ep. eiuſdem Papae. Ivo in prologo panor. & decr.*

CAP. IV.

*** Petrus Cardinalis Legatus affert exempla reſtitutorum ab Eccleſia Romana, Flauianū CP. Ioannem Chryſoſt. Cyrillum Hieroſoly. & Polychronium, & alios. *apud Syn. CP. iix. al. ix. act. 2.*

CAP. V.

Definiuit ſancta ſynodus, vt ſi qui ex Italia clerici, vel laici, vel Epiſcopi in Aſia, vel Europa, vel Libya † commorātes, a ſanctiſsimo Papa Ioanne ſub vinculo, aut depoſitione, aut anathemate poſiti ſint; hi etiam ſint apud ſanctiſsimum Patriarcham CP. Photium in eodem genere poenae, hoc eſt, vel depoſiti, vel anathemate vincti. Quos vero Photius ſanctiſs. noſter Patriarcha clericos, vel laicos, vel ex maioribus, vel ex minorib. Pontificib. in quacumq. paroecia ſub excommunicatione, vel depoſitione, vel anathemate poſuerit: etiam ſanctiſs. Papa Ioannes, & quae ſub eo eſt, ſancta Dei Romanor. Eccleſia habeat eos in eodem genere poenae; nullum tamen priuilegijs ſedis ſanctiſsimae Romanor. Eccleſiae, & eius Antiſtitis praeiudicium, aut nūc, aut futuris tēporib. oriatur. *Syno. iix. vel ix. CP. ſub Io. viij. c. 1.*

† Africa. Haec ſynodus dānata fuit a S. Rom. Pontifice maxime hic canō.

CAP. VI.

Pietatis affectu hic ſanctiſs. Papa ſub geſta ſynodica reuocauit Apoſtolica auctoritate, multos ab alijs Epiſcopis excommunicatos, & à Tyrannis eiectos, ad communionem, & reſtituit eos in Eccleſijs, quib. fuerant olim inſtituti, ſub ſatisfactione, atq. purgatos eos recepit, dans exempla futuris, eruendi ſacerdotes de perſequentium manib. *Ex decretis Siluestri, in epilogo in fin.*

CAP. VII.

Ebbo Archiepiſcopus Remenſis ab Archiepiſcopatu deiectus fuit; inſuper & ab Apoſtolica ſede, ſicuti in geſtis Pontificum corā Principe, ſynodo relectum eſt, a Sergio Papa confirmāte deiectionem illius damnatus extitit, vt in laica tantummodo communione permaneret. *Sueſſion. apud D. Medardum in cauſſa* Hincmari.

CAP. IIX.

Fratres, quos timore terreno iniuſte damnaſtis, ſcitote a nobis iuſte eſſe reſtitutos. *9. q. 3. c. 19.* Quibus ex ſancti Petri, & Apoſtolica auctoritate, omnia, quae eis ablata ſunt, integerrime reddi praecipimus, ſi non vultis vos, & Principes veſtri, a collegio noſtro, & mēbris Eccleſiae ſeparari. *Xyſt. ij. ep. 2. in med. Burch. lib. 1. c. 192. Ivo par. 5. c. 247. decr. Anſelm. lib. 2. cap. 23. Caeſar. lib. 5. c. 7.*

CAP. IX.

Ideo ſummopere a me, cui vice Apoſtolorum Principis vniuerſalis Eccleſia cura commiſſa eſt, prouidendum eſt, auxiliante ipſo ſūmo Apoſtolo, ne deinceps talia fiant. Quoniā [ideo huic ſanctae ſedi praefata priuilegia ſpecialiter ſunt conceſſa, *2. q. 6. c. 10. & 17.* tam de congregandis cōcilijs, & iudicijs, ac reſtitutionib. Epiſcoporum, quam de ſummis Eccleſiarum negotijs; vt ab ea omnes oppreſsi auxilium, & iniuſte damnati reſtitutionem ſumant, & talia ab improbis ne praeſumantur abſque vltione, nec exerceātur abſque damnatione. &c. Nec recte egiſtis, quod nobis inconſultis concilium celebraſtis, eoſque ad concilium vocaſtis, & damnare praeſumpſiſtis, canonib. iubentib. nihil ex his, abſque huius ſanctae ſedis auctoritate fieri debere. &c. *Iulius ep. 2. c. 30.*

CAP. X.

Olim, & ab initio in concilijs celebratis tantam nos percepimus a beato Petro Apoſtolorum Principe fiduciam, vt auctoritatem habeamus, ad veritatem pro noſtra pace defendendam; quatenus nulli liceat, ſic eam munitam in aliquo commouere, dum repente laeſio remouetur. *Leo. ad Theodoſ. in princ. ante Chalcedonenſ. ſynod.*

CAP. XI.

Reuocare ſe a ſua opinione debuerat (*Eutyches*) nec ita Eccleſiae Praeſules commouere, vt [damnationis ſententiam mereretur accipere; *24. q. 2. c. 5.* quam vtique ſi in ſua ſententia voluerit permanere, nullus poterit relaxare. ſedis enim Apoſtolicae moderatio hanc temperantiam obſeruat, vt & ſeuerius agat cum obduratis, & veniam cupiat praeſtare correctis. *Leo epiſt. 13. ad Pulcheriam, poſt medium.*

CCP. XII.

Nec illa praeterimus, quod Apoſtolica ſede frequenter, vt dictum eſt, more maiorum, etiam ſine vlla ſynodo praecedente, *9. q. 3. cū ſtd. 17. in fine.* & ſoluendi, quos ſynodus inique damnauerat, & damnandi nulla exiſtēte ſynodo, quos opor-

oportuit, habuerit poteſtatem, Athanaſium, Ioannem Conſtantinopolitanum, Flauianũ. &c. *Gelaſ. epiſ. 6. ad Epiſcopos Dardaniae ante medium. Anſel. lib. 1. cap. 48. & lib. 2. c. 16. & lib. 12. c. 69.*

CAP. XIII.

Theodorus Caeſareae Cappadociae Epiſcopus multorum criminum reus à Vigilio Romano Pontifice excommunicatur, & deponitur: & Menas CP. Epiſcopus, reliquique omnes Archiepiſcopi, & Epiſcopi ad eius dioecefim pertinentes, eorundem fere criminum participes, ab eodem Vigilio excommunicantur. *Vigilius poſt epiſt. primam.*

CAP. XIV.

Vitalianus Ioannem Epiſcopum Lampeon à Paulo Archiepiſcopo, & ſynodo Cretenſi iniuſte damnatum, in priſtinũ dignitatis gradum reſtituit. *Vital. ep. 1. ad Paulum Archiepiſcopum Cretenſem, & ep. 2. ad Vaanum, & ep. 4. ad Georgium Epiſc. Syracuſanum.*

CAP. XV.

Quod abſentes Papa poſſit deponere. *Gregor. vij. lib. 2. regiſt. in dictato.*

CAP. XVI.

Quod abſque ſynodali conuentu poſſit Romanus Pontifex Epiſcopos deponere, & reconciliare. *Greg. vij lib. 2 regiſt. in dictato.*

CAP. XVII.

Diſt. 17. c. 6. Ergo [concilia ſacerdotum eccleſiaſticis legibus quotannis decreta per prouincias, quia praeſentiam Papae non habent valitudinem perdiderunt? legite inſaniſſimi, aliquando in illis, praeter Apoſtolici apicis ſanctionem, aliquid conſtitutum, & non de maiorib. negotijs, ad collationem, ſi quid occurrerit, praefatae ſedis arbitrio fuiſſe ſeruatum. ſic enim habes, [ſi quis Epiſcoporum (2. q. 6. c. 33.) iudicio prouinciali depoſitus fuerit, Romanum Papam, ſi placet, rurſus appellet, & ipſe, ſi videtur, reparet iudicia in opitulatione damnati. *Ennod pro Symma. poſt med Sardic. c. 3. Iuo par. 4. c. 242. & par. 5. c. 27. decr. Anſel. lib. 2. c. 57.*

CAP. XIIX.

Sedes Apoſtolica diſcens tantam iniuſtitiã (*loquitur de depoſitione Ignatij Patriarchae*) impune deſeri minime paſſa eſt; ſed ſcribit, à tali praeſumptione ceſſandum, ſuoque decreto Photium non obedientem cum complicibus ſacra dignitate nudat, & cum fautoribus anathema eſſe decernit. *Anaſtaſ. Bibliothec. in praefatione conc. CP. iix ſub Hadr. ij.*

De maioribus negotiis ad Pont. Max. referendis. Tit. X.

PARS PRIOR.

CAP. I.

Apoſtolicae ſedis diſpoſitioni omnes maiores eccleſiaſticas cauſas, & Epiſcoporum iudicia antiqua Apoſtolorum, eorũq. ſucceſſorum, atq; canonum auctoritas reſeruauit. *Nicaen. xiix. apud Iul. c. 2. Capitul. lib. 7. c. 156. in add. Burch. lib. 1. c. 144. Iuo par. 5. c. 257. decr.*

CAP. II.

Cum quis ex rationabili cauſa putauerit appellandum, iudex ſuperior de appellatione cognoſcat: &, ſi minus eum rationabiliter appellaſſe cognouerit, illum ad inferiorem remittat, & in expenſis alteri parti cõdemnet. Alloquin ipſe procedat, ſaluis conſtitutionibus de maioribus cauſis ad ſedem Apoſtolicam perferendis. *Innoc. iij. in conc. Later. c. 35.* (De appel. ca. 59 apud Gregor. ix. c. 3. eod. tit. in 4. coll.)

CAP. III.

Nos inimici noſtri implicauerũt afflictionibus, & cotidie facere moliuntur, & apprehendere, aut ferris nos conſtringi minantur, niſi eorum conſentiamus erroribus: quod nequaquam vobis inconſultis agere praeſumimus, canonibus quippe iubentibus, abſque Romano nos de maioribus cauſis nihil debere decernere Pontifice. *Athan. & alij ep. ad Felicem ij. in prin.*

CAP. IV.

Veſtrae ſedi Epiſcoporum iudicia, & ſummorum finem Eccleſiaſticorum negotiorum in honore beatiſſimi Petri, Patrum decreta omnium cunctam reſeruauere ſententiam. *Steph. Archiep. & alij ad Damaſ.*

CAP. V.

Vnaqueque prouincia ſuos debet iuſtos, & non iniquos habere iudices, & nõ extraneos, niſi Apoſtolicae ſedis huius decreuerit auctoritas. &c. Quod ſi difficiliores ortae fuerint quaeſtiones, aut Epiſcoporum, vel maiorum iudicia, aut maiores cauſae fuerint, ad ſedẽ Apoſtolicam, ſi appellatum fuerit, referantur. Quoniam Apoſtoli hoc ſtatuerunt iuſſione Saluatoris; vt maiores, & difficiles quaeſtiones ſemper ad ſedem deferantur Apoſtolicam, ſuper quam Chriſtus vniuerſam conſtruxit Eccleſiam, dicente ipſo ad beatum Principem Apoſtolorum Petrum: Tu es Petrus, & ſuper hanc petram aedificabo Eccleſiam meam. & reliqua. *Anacle. ep. 1. in fi. Anſel. lib. 3. c. 80.* (3. q. 6. ca. 13. — 2. q. 6. c. omnis. c. 3 — Matt. 16. c.)

CAP. VI.

Ad Primates poſt ſedem Apoſtolicam ſumma negotia conueniant. &c. Epiſcoporumque cauſae, & ſummorum negotiorum iudicia, ſalua Apoſtolicae ſedis auctoritate, iuſtiſſime terminentur. *Anacle. ep. 2. cap. 4. Vide Gregor. vij. lib 6. regiſtr. ep. 35. ad Rotbomag. Epiſcopum, & alios. Iuo lib. 4. tit. 3. cap. 1. panor. & par. 5. c. 53. decr. Caeſar. lib. 2. c. 73.*

CAP. VII.

Si quae cauſae difficiliores inter vos ortae fuerint, ad huius ſanctae ſedis apicem eas, quaſi ad caput referte. *Anaclet. ep. 3. in in med.* Burch *lib. 1. cap. 178. Iuo lib. 4. tit. 1. c. 2. panor. & par. 5. c. 294. decret.*

CAP. IIX.

Dilectiſſimis fratribus vniuerſis Africae regionis Epiſcopis, Euariſtus. Dilectio veſtra normam ſecuta prudentium, ad ſedem Apoſtoli-

ſtolicam referre maluit,quaſi ad caput, quid debere de rebus dubijs cuſtodire potius, quã vſurpatione praeſumere. *Euariſt. epiſt.1.in prin.Vide Innocen.ep.3.in princ.*

CAP. IX.

11 q.1.c. 15. Relatum eſt ad huius ſanctae, & Apoſtolicae ſedis apicem, cui ſummarum diſpoſitiones cauſarum; & omnia negotia eccleſiarum ab ipſo Domino tradita ſunt,quaſi ad caput, ipſoque dicēte Principi Apoſtolorum Petro:
Matt.16. c. Tu es Petrus.&c. quod quidam aemuli Chriſti, ſacerdotes Dei ad iudices publicos accuſare praeſumant.&c. *Alex. ep.1.in prin. Anſ. lib.2.cap.35.*

CAP. X.

Iudicia Epiſcoporum, maioreſq. Eccleſiae cauſſae,à ſede Apoſtolica,& non ab alia, ſicut Apoſtoli, & ſancti ſucceſſores eorum ſtatuerunt, cum alijs Epiſcopis ſunt terminandae. Quia licet in alios transferatur Epiſcopos, beato tamen Apoſtolo Petro dictum eſt:
Matt.16. c. Quaecunque ligaueris.&c. & quaecumque ſolueris.&c.& reliqua priuilegia, quae ſoli huic ſanctae ſedi conceſſa ſunt,& in conſtitutis Apoſtolorum, eorumque ſucceſſorum, alijſque quampluribus cum eis concinentib.
† ſexaginta. habentur inſerta. Septuaginta † enim Apoſtoli ſententias praefixerunt cum alijs quamplu-
Diſt. 16. c.2.ſexaginta. rimis Epiſcopis, & ſeruandas cenſuerunt. *Zephy.ep.1.in prin.Burch.lib.1. cap. 154. & 157.Iuo lib.4.tit.12.cap.11.& lib.2. tit. 11. c.17.panor.& par.5.c.245.& 267. & par.4. c.107.in fine,decr. Anſel.lib.2.c. 6. & lib. 3. c.65.& 66.& 41.Caeſar.lib.1.c.29.*

CAP. XI.

Diſt. 20. vrbes.c.1 Ad Primates Epiſcoporum negotia, ſalua in omnibus Apoſtolica auctoritate, & maiores cauſae poſt Apoſtolicam ſedem ſunt referendae. *Steph.ep.2.c.5.Anſel.lib.6.c.109.*

CAP. XII.

Semper dubia, & maiora negotia terminũ ab hac ſancta ſede a tempore Apoſtolorum, qui eam ſuis documentis inſtruxerunt, accipere conſueuerunt. & ideo recte feciſti, quod huius ſanctae ſedis conſultis te,ceteroſq. firmari,& inſtrui voluiſti. *Felix ep.3.in prin.*

CAP. XIII.

Quaecumq. difficiles quaeſtiones per ſingulas prouincias exortae fuerint, ſemper ad ſedem Apoſtolicam referantur. *Caius ep.vni. in fi. Anſel.lib.2.c.39.*

CAP. XIV.

Matt.16. c. Sedes Apoſtolica primitus apud vos, quae
24.q.1.rogamus.15 poſtea, iubente Domino, Romam tranſlata eſt,cui adminiculante gratia Diuina,hodierna praeſidemus die. Nec ab eius diſpoſitione vos deuiare oportet,ad quam cuncta maiora
2.q.6.ad Romanã. c.6. eccleſiaſtica negotia,Diuina diſponente gratia,iuſſa ſunt referri, vt ab ea regulariter diſponantur, a qua ſumpſere principia. Si veſtra vero Antiochena, quae olim prima erat, Romanae ceſſit ſedi:nulla eſt, quae eius non ſubiecta ſit ditioni. *Marcellus ep.1. in princ. Anſelm.lib.1.c.15.& lib.2.cap.7.*

CAP. XV.

Dei ordinatione taliter ordinatum eſſe, credimus; ne omnes poſterorum cuncta ſibi vindicarent,ſed ſemper maiores cauſae, ſicut ſunt Epiſcoporum, & potiorum curae negotiorum, ad vnam beati Petri Principis Apoſtolorum ſedem confluerent,vt inde ſuſcipiãt finem iudiciorum,vnde acceperunt initium inſtitutionum, ne quandoq. à ſuo diſcreparet capite. *Miltiad.ep.ſing.poſt prin. Burch. lib. 1.cap.2.Iuo par.5.cap.46.decr.*

CAP. XVI.

Ad ſedem Apoſtolicam, quaſi ad matrem, atque apicem,omnes maiores Eccleſiae cauſſae,& iudicia Epiſcopor. recurrant. *Iul. ep. 1.in med.*

CAP. XVII.

Scitote, hunc typhum deinceps non eſſe paſſuros,vt ea,quae ad hanc ſpecialiter ſanctam pertinent ſedem, ſicut iudicia Epiſcoporum,& maiores Eccleſiae cauſſae, vos patiamur nobis inconſultis inuadere, abſq. veſtri ſtatus periculo. *Iul.ep.1.ad Oriental. ante finem.*

CAP. XIIX.

Scripſi vobis,& omnibus,qui in Antiochiã fueratis congregati, arguens vos primum de iniurijs litterarum;deinde,cur Athanaſium, ſuoſque conſectatores ad veſtrum concilium conuocaſſetis,canonibus ſcilicet praecipientibus,nihil extra Romanum decerni Pontificem,cui haec,& maiora eccleſiarum negotia, tam ab ipſo Domino,quam ab omnibus vniuerſorum conciliorum fratribus,ſpeciali, vt iam dictum eſt, priuilegio contradita ſunt. *Iul.ep.2.poſt prin.*

CAP. XIX.

Sedi Apoſtolicae maiores cauſſae reſeruatae ſunt,atque ſolidatae. *Dam.ep.3.in med.*

CAP. XX.

Licet vobis ſint nota Patrum decreta, mirari tamen non poſſumus veſtram ſollertiam circa inſtituta maior.vt cuncta, quae poſſunt aliquam recipere dubitationem, ad nos quaſi ad caput,vt ſemper fuit conſuetudo, deferre non deſinatis: vt inde capiatis reſponſa, vnde accepiſtis inſtitutionem, & normam recte viuendi. Vnde & vos non immemores canonũ eſſe recordamur,qui & id ipſum fieri praecipiunt: non vt vobis ſcientiae eccleſiaſticae regulae aliquid deſit; ſed vt auctoritate ſedis Apoſtolicae fulti, in nullo ob eius deuietis regulis. *Damaſ.ep.4.in prin.*

CAP. XXI.

Nec alicui liceat,ſine praeiudicio tamen Romanae Eccleſiae, cui in omnibus cauſis debetur† reuerentia cuſtodiri,relictis his ſacerdotibus, qui in eadem prouincia Dei eccleſias nutu diuino gubernant, ad alias conuolare prouincias.&c. Si autem maiores cauſae in medium fuerint deuolutae,ad ſedem Apoſtolicam, ſicut ſynodus ſtatuit, & vetus conſuetudo exigit, poſt iudicium Epiſcopale referantur. *Innoc.ad Victoric.ep.2.c. 3. Vide Nicaen.xviij.apud Iul.Capitul.lib.6.c. 287. the.8.& lib.7.c.109.Anſel.lib.2. cap. 53. & lib.* 3.q.6.non liceat.14. † debet f

lib.3.cap.73.Tarrac.lib.2.cap.20.

CAP. XXII.

Dilectio tua inſtitutum ſecuta prudentiũ, ad ſedem Apoſtolicam referre maluit, quid de rebus dubijs cuſtodire deberet potius, quã vſurpatione praeſumpta, quae ſibi viderentur, de ſingulis obtinere. *Inno.ep.3. in prin.*

CAP. XXIII.

Mirari non poſſumus, dilectionem tuam ſequi inſtituta maior. omniaque quae poſsũt aliquam recipere dubitationem, ad nos quaſi ad caput, atque ad apicem Epiſcopatus referre: vt conſulta videlicet ſedes Apoſtolica ex ipſis rebus dubijs certum aliquid faciendum pronuntiet. Quod & nos libenter accipimus, & dilectionem tuam memorem canonũ approbamus. *Inno.ep.4.in prin.*

CAP. XXIV.

Cum maiora negotia, & difficiliores cauſſarum exitus liberum tibi eſſet ſub noſtrae ſententiae expectatione ſuſpendere; nec ratio tibi, nec neceſſitas fuit, in id, quod menſuram tuam excederet, deuiandi. *Leo ep.82.in prin. ad Anaſtaſium Theſſalonicen. Legatum ſedis Apoſtolicae.*

CAP. XXV.

Diſt.18.c.2. de conciliis.

Si forte inter ipſos, qui praeſunt, de maioribus peccatis cauſa naſcatur, quae prouinciali nequeat examine definiri; fraternitatẽ tuam de totius negotij qualitate Metropolitanos curabit inſtruere: & ſi coram poſitis partibus, nec tuo fuerit res ſopita iudicio; ad noſtram cognitionem, quidquid illud eſt, transferatur. *Leo ep.82.c.7.ad Anaſtaſ. Epiſ. Theſſalo. Legatum ſedis Apoſtolicae. Burch.l.1.c.43. Iuo lib.4.tit.2.cap.1.panor. & par.4. c.241.decret.*

CAP. XXVI.

Si in eo, quod fratribus tractandum, definiendumve credideris, diuerſa eorum fuerit a tua voluntate ſententia, ad nos omnia ſub geſtorum teſtificatione referantur; vt remotis ambiguitatibus, quod Deo placeat, decernatur. *Leo ep.82.c.11.ad Anaſtaſium Theſſalonicenſ. Legatum ſedis Apoſtolicae.*

CAP. XXVII.

Si emerſerint cauſſae, quae ad ſtatum eccleſiarum, & ad concordiam pertineant ſacerdotum; illic ſub timore Domini volumus ventilentur, & de componendis, atque compoſitis omnibus ad nos relatio plena mittatur; vt ea, quae iuxta eccleſiaſticum morem iuſte, & rationabiliter fuerint definita, mea quoque ſententia roborentur. *Leo ep.85. ad Epiſ.Mauritaniae.c.5.in fi.*

CAP. XXIIX.

Ad ſanctam Romanam Eccleſiam tã ſumma Epiſcoporum iudicia, & negotia, atque querelae, quam & maiores eccleſiarũ quaeſtiones, quaſi ad caput ſemper referẽda ſunt. *Vigil.ep.vn.c.7.*

CAP. XXIX.

Diſt. 17. multis c. 5. in fine. † vetus f

Maiores, & difficiles quaeſtiones, vt ſancta ſynodus ſtatuit, & beata † cõſuetudo exigit, ad ſedem Apoſtolicam ſemper referãtur. *Pelagius Secundus epiſt. 1. in fine. Anſelm. lib.2.c.34.*

CAP. XXX.

Non aliud nobis cõuenit praedicare, praeter quod a ſanctis Patribus ſumus edocti. ſi vero & noui aliquid, inimici aſtutia agente, acciderit, quod tua ſancta fraternitas minime per canonum inſtituta diſcernere poſſit, hoc nobis nõ pigeat inſinuare, quatenus Deo iuuante, quaeque ad emendationem nouae plebis eſſe poſſunt, tibi abſque tarditate reſpondere maturemus. *Zach.ep. 6. in fi.ad Boniſ.Epiſc.*

CAP. XXXI.

In his omnibus aderit miſericordia Dei miſſis noſtris, & futuro Epiſcopo veſtro, qui vos inſtruat, & quid agere debeatis, abundanter erudiat. Sed & illi ſiue nũc, ſiue poſt haec ſemper in rebus dubijs, & negotijs maiorib. ſedem, totius Eccleſiae more, conſulent Apoſtolicam. & ab illa inſtructi, in quibus oportet, inſtituẽt, & quae Dei ſunt, ſedula praedicatione docebunt. *Nic.ad conſ. Bulgar. cap. 106.*

CAP. XXXII.

Quod maiores cauſae cuiuſcumque eccleſiae ad Apoſtolicam ſedem referri debeant. *Greg.vij.lib.2.regiſt.in dictato.*

De varijs negotijs ad Pont.Max.referendis. Tit. X.

PARS POSTERIOR.

CAP. I.

DE presbyteris, diaconib. ſeu clericis, qui inter ſe cauſam habuerint, nullo modo praeſumant publicis actoribus interpellationẽ facere, niſi ſuo Epiſcopo. & ſi forſitan Epiſcopus contra eum habuerit, ad vicinum Epiſcopum confugium faciat, iuxta canonum ſtatuta. & ſi minime conuenerit, vt decidatur inter eos contentio, apud Apoſtolicam veniat ſedem. *Zachar.in ſyn.Rom.c.12.*

CAP. II.

Quotiens defuncto Paſtore alicuius eccleſiae, alius ei canonice ſubrogandus, inſtantia viſitatoris Epiſcopi, qui ei ab Apoſtolica, vel Metropolitana ſede directus eſt, clerus, & populus, remota omni ſaeculari ambitione, timore, atque gratia, Apoſtolicae ſedis, vel Metropolitani ſui conſenſu, Paſtorem ſibi ſecundum Deum eligant. qui ſi correptus aliquo vitio aliter agere praeſumpſerit, electionis perperam factae omni fructu carebit, & de cetero nullam electionis poteſtatem habebit. electionis vero poteſtas omnis in deliberatione ſedis Apoſtolicae, ſiue Metropolitani ſui conſiſtat. *Greg.vij.in conc.Rom.ann. vij.ſui Pontificatus.c.6.*

CAP. III.

Nullus laicus decimas ſuas, aut eccleſiã, aut quidquid eccleſiaſtici iuris eſt, ſine conſenſu Epiſcopi, vel Romani conceſſione Pontificis, monaſterijs, aut Canonicis offerre praeſumat: quod ſi quis Epiſcopus, improbitatis, & auaritiae cauſa, conſentire noluerit;

Digitized by Google

rit;Romano Pontifici nuntietur, & cum eius licentia, quod offerendum eſt, offerat. *Vrba. ij. in concil. apud Melphiam, c. 5.*

CAP. IIII.

De reliq. e vlt. Gregor ix. c. 2. de immu. eccle. in 4. coll.

Inuentas reliquias de nouo nemo publice venerari praeſumat, niſi prius auctoritate Romani Pontificis fuerint approbatae. *Inno. iij. in concil. Lateran. gen. cap. 62.*

CAP. V.

De paenit. c 14. Gregor. ix. & c. 5. eodē tit. in 4. collect.

Eleemoſynarum quoque quaeſtores. &c. admitti, niſi Apoſtoli, vel dioeceſani Epiſcopi litteras veras exhibeant, prohibemus. Et tunc praeter id, quod in ipſis continebitur litteris, nihil populo proponere permittantur. Formam vero, quam communiter talib. Apoſtolica ſedes indulget, duximus experimendam, vt ſecundum eam dioeceſani Epiſcopi ſuas litteras moderentur. &c. Infra hũc quoque dierum numerum indulgentiarum litteras praecipimus moderari, quae pro quibuſlibet cauſis aliquotiens conceduntur; cum Romanus Pontifex, qui plenitudinem obtinet poteſtatis, hoc in talibus moderamen cõſueuerit obſeruare. *Inn. iij. in conc. gen. Later. c. 62.*

CAP. VI.

Diſt. 96. c. 10 ſ. cũq. 16. q. 7. non placuit. 23.

Laurentius Epiſcopus Mediolanenſis eccleſiae dixit: Iſta ſcriptura nullum Romanae ciuitatis potuit obligare Pontificem: quia non licuit laico ſtatuendi in Eccleſia, praeter Papam Romanum habere aliquam poteſtatem, cui obſequendi manet neceſſitas. &c. *Synod. Rom. iij. Symma. c. 3. Deusd. c. 1. & 4. Anſel. lib. 5. c. 8. & c 9. Caeſar. lib. 7. c. 143.*

CAP. VII.

Silnanus Epiſcopus Calagurae poſtponēs Patrum regulas, & veſtra inſtituta deſpiciēs, nullis petentibus populis, Epiſcopum ordinauit, alterum fratrem noſtrum presbyterũ, cui inuito, & repugnanti impoſuerat manus, Epiſcopum fecit. &c. Proinde quia his praeſumptionibus, quae vnitatem diuidunt, quae ſchiſma faciũt, velociter debet occurri; quae ſumus ſedem veſtram, vt quod ſuper hac parte obſeruare velitis, Apoſtolicis affatibus inſtruamur: quatenus fraternitate collecta, prolatis in medium venerandae ſynodi conſtitutis, contra rebellionis ſpiritum veſtra auctoritate ſubnixi, quod oporteat, & de ordinatore, & de ordinato fieri, intelligere Deo iuuante poſſimus. *Aſcanius, & alij ep. 11. ad Hilar in med. & fin.*

CAP. IIX.

Haec ad ſanctitatem tuam de cõcilio Numidiae ſcripta dixerimus, imitantes Carthaginenſem eccleſiã, & Carthaginenſis prouinciae coepiſcopos noſtros, quos ad ſedem Apoſtolicam, quam beatus illuſtras, de hac cauſa ſcripſiſſe comperimus. *Ep. Mileuit. cõc. ad Innoc. in fine, poſt epiſt. 25.*

CAP. IX.

Petitur confirmatio canonis a Papa Bonifacio, & Epiſcopis illarum partium de ſacris libris. *Carth. 24. G. Carth. iij. c. 47. L.*

CAP. X.

Quotiens dubitatur de Paſchate; per Metropolitanos, a ſede Apoſtolicã ſacra conſtitutio teneatur. *Aurel. iv. cap. 1.*

CAP. XI.

Si quilibet, ſiue ſit presbyter, ſiue ſit diaconus, aliquam perturbationem machinando, & noſtro miniſterio inſidiando, redarguatur falſam ab Apoſtolico detuliſſe epiſtolam, vel aliud quid, quod inde non conuenerit, ſalua fide, & integra circa Apoſtolicum humilitate; penes Epiſcopum ſit poteſtas, verũ eum in carcerem, aut in aliam detrudat cuſtodiam, vſquequo per epiſtolã, aut per idoneos ſuae partis Legatos, Apoſtolicam interpellet ſublimitatem, vt potiſſimum ſua ſancta legatione dignetur decernere, quid de talibus iuſto ordine lex Romana ſtatuat, definire; vt & is corrigatur, & ceteris modus imponatur. *Tribur. cap. 30.*

CAP. XII.

Fabianus Epiſcopus vrbis Romae omnib. Orientalibus Epiſcopis, & cunctis fidelibus in Domino ſalutem. Exigit dilectio veſtra ſedis Apoſtolicae conſulta, quae vobis denegare non poſſumus, nec debemus. Hoc autem & praedeceſſores noſtros multarum regionum Epiſcopos egiſſe liquet; & nos, qui in eadem ſedem Domino largiente collocati ſumus, agere debere, fraterna caritas, & obedientiae debitum compellit. *Fabia. ep. 2. in prin.*

CAP. XIII.

Scitote, omnes ſuggeſtiones veſtras fidei catholicae profuturas, me dignanter ſuſcepiſſe; vt ipſarum quoque opera, & pax Chriſtiana reparari, & error impius poſſit aboleri. & ſi amplius de talibus, aut de his ſimilibus aliquid fuerit deliberãdum, celeriter ad nos relatio dirigatur, vt pertractata qualitate horum, noſtra, quid obſeruari debeat, ſollicitudo conſtituat. *Euſeb. ep. 1. in fin.*

CAP. XIV.

Cum omni feſtinatione vos omnes ad huius ſanctae ſedis reuerentiam volo concurrere: quatenus geſtorum apud vos integritatem, per vos ipſos poſſitis oſtendere. *Iulius ep. 2. in prin.*

CAP. XV.

Inter ceteras Eccleſiae Romanae curas, & Apoſtolicae ſedis occupationes, quibus diuerſorum conſulta fideli, ac medica diſceptatione tractamus. &c. frater, & coepiſcopus noſter Iulius dilectionis veſtrae litteras, quas ex Mileuitano concilio cura fidei propenſiore miſiſtis, mihi inopinanter ingeſſit, Carthaginenſis etiam ſynodi querelae parilis ſcripta ſubiungens. *Inn. ep. 26. ad Mileuit. concil. in princ.*

CAP. XVI.

Quotiens fidei ratio ventilatur, arbitror omnes fratres, & coepiſcopos noſtros, non niſi ad Petrum, id eſt, ſui nominis, & honoris auctorem, referre debere, velut nunc retulit veſtra dilectio; quod per totum mundum poſſit eccleſijs omnibus in commune prodeſſe. *Innocen. in epiſt. 26. ad concil. Mileuit. ante med. Anſel. lib. 1. c. 27. & lib. 2. c. 54.* *24. q. 1. c. 12.*

CAP.

CAP. XVII.

Ne pro ſuo libitu (*Epiſcopi*) iura ſtudeant aliena peruadere, abſque ſedis Apoſtolicae iuſta diſpoſitione mandante *Gelaſ. ep. 1. c. 5.*

CAP. XIIX.

De cõſ. d. 1. de locorum. c. 3. Ne abſq; praecepto ſedis Apoſtolicae eccleſiae, vel oratoria cõſecrentur. *Gelaſ. ep. 1. c. 27.*

CAP. XIX.

Quantum ad religionem pertinet, non niſi Apoſtolicae ſedi, iuxta canones, debetur ſumma iudicij totius. *Gelaſ. ep. 4. ad Fauſtum in fine.*

CAP. XX.

Petiſtis per Hilarium Chartulariũ noſtrũ à beatae memoriae praedeceſſore noſtro, vt omnes vobis retro temporum conſuetudines ſeruarentur, quae a beati Petri Apoſtolorum Principis ordinationum initiis hactenus vetuſtas longa ſeruauit. Et [nos quidem iuxta Diſt. 12. c. 8. ſeriem relationis veſtrae;] [conſuetudinem, Diſt. 11. c. 6. quae tamen contra fidem catholicam nihil vſurpare dignoſcitur, immotam † permanere † inuiolatam. concedimus. *Greg. lib. 1. ep. 75. poſt princ. & ep. 54. ad Lugdun. Archiep. & ep. 179 ad Gualterium Beluacen. Burch lib. 3. c. 124. Iuo lib. 2. tit. 12. c. 21. panor. & par. 4. c. 66. & c. 204. decr. Caeſaraug. lib. 1. cap. 26.*

Epiſcopos, & Metropolitanos, & Primates conſtituere, Pontificis Max. eſt. Tit. X I.

CAP. I.

QVod non aliae Metropolitanae Eccleſiae, vel Primates ſint, niſi illae, quae prius Primates erant, & poſt Chriſti aduentum auctoritate Apoſtolica, & ſynodali Primatum habere meruerunt. *Nicae. xlvij. apud Iul. ep. 2. c. 12.*

CAP. II.

Omnes generaliter alloquamur, qui iuſte, & pie volunt viuere in communione ſanctae Eccleſiae Catholicae, quae eſt vnum corpus Chriſti, cui vnus eſt Dominus, vna fides, vnũ Eph. 4. a baptiſma. quae cum generaliter ab vno capite Chriſto ſuper petram, id eſt, ſuper confeſſionem Petri, ſit aedificata; manifeſtum tamen eſt, in omnem Italiam, Gallias, & Hiſpaniam nullũ inſtituiſſe eccleſias, niſi eos, quos venerabilis Petrus, aut eius ſucceſſores conſtituerunt ſacerdotes. & quoniam Eccleſia in noſtris quoque partibus, vt dictum eſt, ſuper hanc petrae ſoliditatem non tantum fundata, ſed ab eo, eiuſq; ſucceſſoribus etiam edocta; cum Dei gratia ipſius beati Petri ſuffragantibus meritis, firmitatem fidei, quam primo percepit, hactenus inconcuſſam ſeruare 24. q. 1. c. 12. ſtuduit, nullaque perfidorum conſortia recepit. *Troſleia. c. 15. Vid. Inn. ep. 1.*

CAP. III.

Epiſcopos per ſingulas ciuitates, quibus ille (*hoc eſt Petrus*) non miſerat, nobis mittere praecepit. &c. Vos autem per veſtras dioeceſes Epiſcopos ſacrate, & mittite: quia nos ad alias partes agere curabimus. Aliquos ad Gallias, Hiſpaniaſq. mittemus, & quoſad Germaniam, & Italiam, & ad reliquas gentes. &c. *Clem. ep. 1. in med Vid. Anaclet. ep. 1. c. 4.*

CAP. IV.

Illi, qui in Metropoli a Beato Petro Apoſtolo, ordinante Domino. & praedeceſſore noſtro ſancto Clemente, ſeu a nobis conſtituti ſunt, non omnes Primates, vel Patriarchae eſſe poſſunt. Sed illae vrbes, quae praefatis, & priſcis temporibus primatum tenuere, Epiſcoporum, Patriarcharum, aut Primatum nomine fruantur. *Anacl. ep. 3. c. 3.*

CAP. V.

Flagitauit à nobis pro ſuis ſyllabis praedictus ſanctiſsimus vir (*Bonifacius*) per Apoſtolicam auctoritatem veſtras confirmari ſedes (*loquitur de tribus ſedibus Epiſcopalibus, quae a Bonifacio Legato ſedis Apoſtolicae fuerant conſtitutae*) Pro quo nos ardenti animo & diuino iuuamine, ac auctoritate beati Petri Apoſtolorũ Principis, cui data eſt a Deo, & Saluatore noſtro Ieſu Chriſto ligandi, ſoluendique poteſtas peccata hominum in caelo, & in terra, cõfirmamus, atque ſolidas permanere veſtras Epiſcopales ſedes ſancimus. Mat. 16. b Intercedentes † ipſius Principis Apoſtolorũ auctoritate. &c. vt nullus audeat contra eandem veſtram venire ordinationem. † interdicentes f. *Zach. ep. 1. in prin.*

CAP. VI.

De ciuitate illa, quae nuper Agrippina vocabatur, nunc vero Colonia, iuxta petitionem Francorum, noſtraeq. auctoritatis praeceptum, nomini tuo Metropolim cõfirmauimus, & tuae Sanctitati direximus, pro futuris temporibus ad eiuſdem Metropolitanae Eccleſiae ſtabilitatem. *Zachar ep. 4. in fi.*

CAP. VII.

Statuimus per Apoſtolicam auctoritatem Epiſcopales illic (*in Germania*) eſſe ſedes, quae per ſucceſſionem Epiſcopos mereantur, & populis praeſint, atque in quibus verbum praedicationis ſubiectis inſinuetur, id eſt, in caſtello, quod dicitur Vvirtzburg: & alterum in oppido, quod nominatur Buraburg; tertium in loco, qui dicitur Erphesfurt, ita vt nulli poſt haec liceat cuiquam haec, quae a nobis ſancita ſunt, quoquo modo violare, quae auctoritate beati Petri Apoſtoli firma eſſe decreuimus. *Zach ep. 6. ad Bonif. in prin.*

CAP. IIX.

Secundum tuae Sanctitatis petitionem tribus Epiſcopis tuis ſingulas confirmationis epiſtolas miſimus, quas per tuae Sanctitatis manus eis largiri volumus. *Zachar. ep. 6. in fine.*

CAP. IX.

Vos ſiue Patriarcham, ſiue Archiepiſcopũ, ſiue Epiſcopum vobis ordinari poſtuletis, a nemine nunc velle congruentius, quam a Põtifice ſedis beati Petri, a quo & Epiſcopatus, & Apoſtolatus ſumpſit initium, hunc ordinare valetis. In quo hic eſt ordo ſeruandus; vt videlicet a ſedis Apoſtolicae Praeſule ſit nũc vobis Epiſcopus conſecrandus; qui, ſi Chriſti plebs,

plebs,ipſo praeſtante creſcit,Archiepiſcopatus priuilegia per nos accipiat. *Nicol.ad cõſulta Bulgar.c.73.*

CAP. X.

Quod ſoli Romano Pontifici licet, pro temporis neceſſitate, nouas leges condere, nouas plebes congregare, de Canonica Abbatiam facere,& e contra; diuitem Epiſcopatum diuidere,& inopes vnire. *Greg.vij.lib.2.regiſt.in dictato.*

Epiſcoporum mutatio ad Pont. Max.pertinet. Tit. XII.

CAP. I.

7.q.1.ſicut.c.11. Epiſcopus non dimittat eccleſiam,ad quã ſacratus eſt,abſque ineuitabili neceſſitate,aut Apoſtolica,vel regulari mutatione; nec alteri ſe ambitus cauſa coniungat. *Euariſt.epiſt.2.in prin.Burch.lib.1.c.76.Iuo par.5.c.182.decret.Anſel.lib.6.c.102.Tarrac.lib.3.c.67.*

CAP. II.

7.q.1.c.39.ſicut.inſi. Si vtilitatis cauſa fuerit mutãdus (*Epiſcopus*) non per ſe hoc agat, ſed fratribus inuitantibus, & auctoritate huius ſanctae ſedis faciat, non ambitus cauſa,ſed vtilitatis. *Caliſt.ep.2.ante med.Burch.lib.1.c.80.Iuo lib.3.tit.5.c.27.panor.& par.5.c.186.decr.*

CAP. III.

Significaſti etiam litteris tuis, quendam fratrem,nomine,& actu Dei ſeruum, cauſa vtilitatis te velle mutare in locum,& ciuitatem defuncti, licet quidam dicant, hoc fieri non licere, niſi conſenſum Apoſtolicae ſedis habuiſſes. Quapropter ſcias frater dilectiſſime,aliud eſſe cauſam neceſſitatis, & vtilitatis,& aliud cauſam praeſumptionis, & propriae voluntatis. Non ergo mutat ſedem,qui non mutat mentem. Quis enim vmquam audet dicere, ſanctum Petrum Apoſtolorum Principem non bene egiſſe, quando mutauit ſedem de Antiochia in Romam? aut quis eũ negat ob id ſanctum non eſſe, aut dignitatẽ, aut meritum vmquam Apoſtolatus, tam in caelis,quam in terris perdidiſſe? *Pelag.ij.ep.2.in prin.*

CAP. IV.

Quod Romano Pontifici liceat de ſede ad ſedem,neceſſitate cogẽte,Epiſcopos transmutare. *Greg.vij.lib.2.regiſt.in dicta.*

Pontifex Max.omnes iudicat, & iudicatur a nemine. Tit. XIII.

CAP. I.

V.d.21.c.vlt.in 12.tom. Praeſumpſit Dioſcorus & excommunicationem dictare aduerſus ſanctiſsimum, & beatiſsimum Archiepiſcopum magnae Romae Leonem.&c. Vnde (*idem*) Leo per nos, & praeſentem ſanctam ſynodum, vna cum ter beatiſsimo,& omni laude digno beato Petro Apoſtolo, qui eſt petra, & crepido catholicae Eccleſiae;& ille, qui eſt rectae fidei fundamentum, nudauit eum tam Epiſcopatus dignitate,quam etiam & ab omni ſacerdotali alienauit miniſterio. *Chalced.act.3.in damnatione Dioſcori.Nic.ep.ad Mich.Imper.ante med.*

CAP. II.

Quoniam ſuper alias ſuas nequitias aduerſus ipſam Apoſtolicam ſedem (*Dioſcorus*) latrauit, & excommunicationis litteras aduerſus ſanctiſsimum, & beatiſsimum Papam Leonem facere conatus eſt. &c. decenter ab vniuerſali concilio ſacerdotio eſt nudatus, & ab epiſcopali dignitate pronuntiatus eſt alienus. *Chalc.in medio ep.ad Valentinian.& Marcian.Impp. act.3.Nic.ep.ad Mich. Imp. ante med.* ubi ſupr.

CAP. III.

Cõtra ipſum,cui vineae cuſtodia à Saluatore commiſſa eſt,extendit (*Dioſcorus*) inſaniam, id eſt, contra tuam quoque Apoſtolicam Sanctitatem: & excommunicationem meditatus eſt contra te,qui corpus Eccleſiae vnire feſtinas.&c. *Chalced.ſyn.in ep.ad Leonẽ in med.act.3.*

CAP. IV.

Quoniam quidem apparuit Photium poſt prolatam contra ſe iuſtiſsimam ſententiam, & damnationẽ à Sanctiſs.Papa Nicolao. &c. concilium vanitatis colligentem depoſitorias accuſationes, & crimina contra beatiſſimum Papam Nicolaum commouiſſe, & anathema procaciter, & audacter contra eum, & cunctos communicantes ei ſaepe promulgaſſe. &c. Anathematizamus Photium. &c. Quemadmodum & fortiſsimus pietatis athleta Martinus ſanctiſsimus Papa Romanus tales ſynodice pepulit. *iix.ſyn.c.6.ſub Hadr.ij.*

CAP. V.

Dominicum ſermonem,quem Chriſtus ſãctis Apoſtolis,& diſcipulis ſuis dixit: Quia qui vos recipit,me recipit, & qui vos ſpernit, me ſpernit; (Luc.10.c) ad omnes etiam, qui poſt eos ſecundum ipſos facti ſunt Summi Pontifices, & paſtorum Principes, in Eccleſia catholica, dictum eſſe credentes; [definimus, neminem prorſus mundi potentium, quemquam eorũ, (Diſt.22.c.vlt.) qui Patriarchalibus ſedibus praeſunt, inhonorare, aut mouere a proprio throno tentare: ſed omni reuerentia,& honore dignos iudicare; praecipue quidem ſanctiſsimum Papam ſenioris Romae, deinceps autem Conſtantinopoleos Patriarcham, deinde vero Alexandriae,ac Antiochiae, atque Hieroſolymorum. ſed nec alium quemquam † conſcriptiones contra ſanctiſsimum Papam ſenioris Romae,ac verba complicare, vel componere ſub occaſione quaſi diffamatorum quorumdam criminum, quod & nuper Photius fecit, & multo ante Dioſcorus. Quiſquis autem tanta iactantia, & audacia vſus † fuerit, vt ſecundum Photium & Dioſcorum,in ſcriptis, vel ſine ſcriptis,iniurias quaſdam contra ſedem Petri Principis Apoſtolorum moueat; aequalem,& eandem,quam illi cõdemnationem accipiat. Si vero quis aliqua poteſtate fruens, vel potens pellere tentauerit praefatum Apoſtolicae cathedrae Papam,aut alio-

† quemcumque.

† auſus.

rum

rum Patriarcharum quemquam, anathema fit. Porro ſi ſynodns vniuerſalis fuerit congregata, & facta fuerit etiam de ſancta Romanorum Eccleſia quaeuis ambiguitas,
bi ſup. † propo. ſita. & controuerſia; oportet venerabiliter, & cum conuenienti reuerentia, de oppoſita † quaeſtione ſciſcitari, & ſolutionem accipere, & aut proficere, aut profectum facere; non tamen audacter ſententiam dicere contra ſenioris Romae Summos Pontifices. *iix ſynod. ſub Hadr. 2. c. 21. Anſel. li. 2. c. 72. Deusdedit. c. 3.*

CAP. VI.

Salua in omnibus Apoſtolica auctoritate, nullus Epiſcopus alterius parochianum ordinet, vel iudicet. *Nicaen. xxvi. apud Iulium ep. 2. cap. 6. Xyſt. ij. ep. 2.*

CAP. VII.

V. d. 21. c. 1. Nūc autem. Synodus vniuerſa hoc dixit cunctorum iudicio: Tu eris iudex, ex te enim damnaberis, ex te iuſtificaberis, tamen in noſtra praeſentia. illuc vero dum veneris ad iudicium tuū, ex te tunc damnaberis, & ex te iuſtificaberis. Tu enim iudex, tu reus † &c.
† tui eris Reſpondit Petrns, & dixit ad Marcellinum Epiſcopum: Iam audi Pontifex, & iudica cauſam tuam; quoniam ex ore tuo iuſtificaberis, & ex ore tuo condemnaberis: quoniam nulla membra ſana eſſe poſſunt, ſi caput maeſtum fuerit. &c. Iuſte ore ſuo condemnatus eſt, & ore ſuo anathema ſuſcepit Maranatha, quoniam ore ſuo condemnatus eſt; nemo enim vmquam iudicauit Pontificem, nec Praeſul ſacerdotem ſuum, quoniam prima ſedes non judicabitur a quoquam. &c. *Acta conc. Sinueſſa. ſub Marcellin. Nicol. in epiſt. ad Mich. Imperat. ante medium.*

CAP. IIX.

Lat. tu 14. 4. c. 2 Non damnabitur Praeſul, niſi in lxxij. teſtib. Neque Praeſul ſummus a quoquam iudicabitur, quoniam ſcriptum eſt. Non eſt diſcipulus ſupra magiſtrum. Presbyter autem
Diſt. 21. vlt. Cardinalis, niſi xliv. teſtib. Diaconus Cardinarius conſtitutus vrbis Romae, niſi in xxvj. Subdiaconus, acolythus, exorciſta, lector, oſtiarins, niſi in vij. teſtibns non damnabitur. *Synod. Rom. cclxiix. Epiſcoporum ſub Silueſtr. in epilogo, & c. 3. Vid. Nicol. ep. ad Mich. Imp. ante medium.* Hadr. c. 52. & *68. ad Epiſc. Mediom. & Mag. ſyn. ſub Arnul. c. 12. Capitul. lib. 1. c. 139. Burch. lib. 1. c. 151. Iuo lib. 4.*
† quem cumque *tit. 8. c. 7. panor. & par. 5. cap. 264. & par. 6. cap. 334. decr. Deusded. cap. 3.*

CAP. IX.

Nemo diiudicet primam ſedem, quoniam
9. q. 3. c. 13. omnes ſedes a prima ſede iuſtitiam deſiderant temperari. Neque ab Auguſto, neque ab
† tuis. omni elero, neque a Regibus, neque a populo iudex iudicabitur. *Silueſter in ſynod. Roma. cclxxxiv. Epiſcopor. cap. 20. Iuo lib. 4. tit. 1. c. 5. panor. Deusd. c. 3. Anſel. lib. 1. c. 19. & lib. 4. c. 39. Caeſarau. lib. 5. c. 1. Tarrac. lib. 1. c. 281.*

CAP. X.

De damnatione Acacij CP. Epiſcopi vide Felicem in epiſto. ad eundem, quae cum lxvij. Epiſcopis ſcripta eſt.

CAP. XI.

Cum ex diuerſis prouincijs ad vrbem Romam conuenire ſacerdotes regia praecepiſſet auctoritas; vt de ijs, quae venerabili Papae Symmacho Apoſtolicae ſedis Praeſuli, *Diſt. 17. c. 6. concilia. §. 1.*
ab aduerſarijs ipſius dicebantur impingi, ſanctum concilium iudicaret legitime. &c. Memorati Pontifices, quibus alligādi imminebat occaſio, ſuggeſſerunt ipſum, qui dicebatur impetitus, debuiſſe ſynodum conuocare, ſcientes, quia eius ſedi primum Petri Apoſtoli meritum, vel principatus, deinde ſecuta iuſſione Domini conciliorum venerandorum auctoritas, ſingularem in Eccleſijs tradidit poteſtatem; nec antedictae ſedis Antiſtitem minorum ſubiacuiſſe iudicio, in propoſitione ſimili, facile forma aliqua teſtaretur. &c. Cum Dei noſtri obteſtatione decernimus, vt Symmachus Papa ſedis Apoſtolicae *d. c. 6. §. Symmac.*
Praeſul, quantum ad homines reſpicit, quia totum, cauſis obſiſtentibus ſuperius deſignatis conſtat arbitrio Diuino fuiſſe dimiſſum; ſit immunis, & liber, & Chriſtianae plebi ſine aliqua de obiectis oblatione, in omnibus eccleſijs ſuis, ad ius ſedis ſuae pertinentibus tradat Diuina myſteria: quia eum ob impugnatorum ſuorum impetitionem, propter ſuperius deſignatas cauſas obligari non potuiſſe cognouimus. &c. Laurentius Epiſcopus eccleſiae Mediolanenſis, huic ſtatuto noſtro, in quo totam cauſam Dei iudicio commiſimus, ſubſcripſi. Petrus Epiſcopus Eccleſiae Rauennatis, huic ſtatuto noſtro, in quo totam cauſā Dei iudicio commiſimus, ſubſcripſi. &c. *Syno. Rom. iv. ſub Symmacho in prin. & in fi. Nicol ep. ad Mich. Imp. ante med.*

CAP. XII.

Conciliabulum vanitatis a Photio, & huius fautore Michaele, videlicet tyrannice imperante CP. nuper aduerſus Apoſtolicae ſedis reuerentiam, & priuilegium congregatum, vtpote veritatis inimicum, & omni falſitate repletum, cum & ſibi conſentientium animas interficiens Epheſino latrocinio comparandum fore ſtatuimus, & ipſius execranda geſta quibuſcumque habeantur monumētis inſerta, ſummi iudicis Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſanctorum Apoſtolorum Principū Petri, & Pauli, noſtraeque mediocritatis auctoritate penitus abolenda decernimus: ita vt igni tradantur, & anathemate perpetuo percellantur. Similiter & de ceteris ſcripturis, quae viris iam nominatis auctoribus cōtra eandem ſedem tempore diuerſo ſunt editae, gerendum definimus. *Hadrian. ij. in ſyn. Rom. can. 1. 1. apud ſyn. iix. generalem act. 7. ante finem.*

CAP. XIII.

Romanum Pontificem de omnium eccleſiarum Praeſulib. iudicaſſe legimus; de eo vero quemquam iudicaſſe non legimus. licet enim Honorio ab Orientalibus poſt mortem anathema ſit dictum, ſciendum tamen eſt, quia fuerat ſuper haereſi accuſatus, propter *.*.

quod

quod ſolum licitum eſt minoribus maiorum ſuorum motibus reſiſtendi, † vel prauos ſenſus libere reſpuendi. † quamuis & ibi nec Patriarcharum, nec ceterorum Antiſtitum quiſpiam † de eo fas fuerit proferēdi ſententiam, niſi eiuſdē primae ſedis Pontificis conſenſus praeceſſiſſet auctoritas. *Hadrian. ij. in ſyn. Roman. apud ſyno. CP. viij. act. 7. in prin. allocutionis tertiae.*

† reſiſtere f. † reſpuere f. † cuipiā f.

CAP. XIV.

Epiſcopi iuſſu Theodorici Regis congregati, negarunt Romanae ſedis Antiſtitem minorum ſubiacuiſſe iudicio. Ad poſtremum vero iſti ipſi venerabiles Praeſules, cum vidiſſent, quod non ſine ſui diſcrimine potuiſſent contra caput ſe erigere; quidquid de ſaepe fati Symmachi Papae actib. delatum fuerat, totum Dei iudicio reſeruarunt: ita vt ſingulariter quique in ſubſcriptione ſua, hoc patenter iudicent, perhibentes: Laurentius Epiſcopus eccleſiae Mediolanenſis huic ſtatuto noſtro, in quo totam cauſam Dei iudicio cōmiſimus, ſubſcripſi. ſimiliter Petro Epiſcopo Rauennatis, & ceteris Epiſcopis ſubſcribentibus. H*adria. ij. in ſyn.* Rom. *allocutione tertia poſt prin. apud ſyn.* CP. *iix. act. 7.*

CAP. XV.

Oſtendam Dioſcorum contra geſtum in metropoli Nicaena concilium temerarium extitiſſe. &c. excommunicationem namque faciens contra ſanctiſſimum, & beatiſſimum Apoſtolicae ſedis magnae Romae Epiſcopū ſuaſit ſubſcribere. &c. C*halc. ſyn. act. 3. in libello Theodori diaconi ad Leonem Pap. &* C*halced. conc. in med.*

CAP. XVI.

Diſt. 21. c. vlt. in fine. Anatolius Archiepiſc. CP. dixit: Propter fidem non eſt damnatus Dioſcorus, ſed quia excommunicationem fecit domino Archiepiſcopo Leoni, & tertio vocatus eſt, & non venit, & ideo damnatus eſt. C*halc. act. 5. poſt med.*

CAP. XVII.

Maximus Exconſul dixit: Non licet aduerſus Pontificem dare ſententiam. &c. *Syno. Rom. ſub Xyſto iij. in cauſa eiuſdem Xyſti. Nicol. in ep. ad Mich. Imp. ante med.*

CAP. XIIX.

9. q. 3. c. 14. Alior. hominum cauſſas Deus voluit per homines terminare, ſed ſedis iſtius Praeſulis ſuo ſine quaeſtione reſeruauit arbitrio. Voluit B. Petri Apoſtoli ſucceſſores caelo tantum debere innocentiam. &c. *Enno. pro Symma. Iuo li. 4. ti. 1. c. 7. panor. & par. 5. c. 10. decr. Anſel. lib. 1. c. 24 Caeſar. lib. 5. c. 2.* T*arrac. lib. 1. c. 284.*

CAP. XIX.

Audiuimus, vos a ſede ſancti Petri iniuſte pulſum, exilio deſtinatum, &c. Quid putas de nobis fieri, Pater ſumme, cum de Summo Paſtore, & Vicario ſancti Petri talia fiunt? *Amator Epiſc. ad* S*iluerium.*

CAP. XX.

9. q. 3. c. 15. Facta ſubditorum iudicantur a nobis, noſtra vero iudicat Deus. *Anter. ep. ſingul. poſt med. Anſel. lib. 1. c. 53.*

CAP. XXI.

Iudices alij eſſe non debent, niſi quos ipſe, qui impetitur, elegerit; aut quos ſuo cū conſenſu haec ſancta ſedes, aut eius Primates auctoritate huius ſanctae ſedis delegauerint. *Iulius ep. 2. c. 34. ex concil. Nicae. Iuo lib. 4. tit. 11. c. 2. panor. Anſel. lib. 3. c. 21.* *11. q. 1. c. 4.*

CAP. XXII.

Nec extra propriam fiat prouinciam primo diſcuſſionis accuſatio, ſine Apoſtolica praeceptione; cui in omnib. cauſis debet reuerentia cuſtodiri. quoniam & antiqua docet hoc Patrum regula, in qua & Imperialia pariter ſtatuta concinunt. &c. & reliqua talia, & his ſimilia, ſalua tamen in omnib. Apoſtolica auctoritate, vt nihil in his definiatur prius, quam ei placere cognoſcatur, qua omnes fultos eſſe oportet; & ſi quid eis graue, intolerandumq. acciderit, eius ſemper eſt expectanda cenſura. *Damaſ. ep. 3. c. 8. Interpres Cod. Theod. lib. 9. tit. 1. conſt. 10. Iuo par. 6. c. 347. decr.* *3. q. 9. c. 9.*

CAP. XXIII.

Damnatus a Rom. Pont. non poteſt ab alijs abſolui. G*elaſ. ep. 3. in tomo de anathematis uinculo, cuius initium eſt; Ne forte, ante fi.*

CAP. XXIV.

Nobis opponunt canones, dum neſciunt quid loquantur. Contra quos hoc ipſo venire ſe produnt, quod primae ſedi ſana, rectaq. ſuadenti parere fugiunt. [Ipſi ſunt canones, qui appellationes totius Eccleſiae ad huius ſedis examen voluere deferri. Ab ipſa nuſquam prorſus appellari debere ſanxerunt; ac per hoc illam de tota Eccleſia iudicare, ipſam ad nullius commeare iudicium; nec de eius vmquam praeceperunt iudicio iudicari, ſententiamque illius conſtituerunt non oportere diſſolui, cuius potius decreta ſequenda mandarunt. *Gelaſ. ep. 4. ad Fauſtum ante medium. Nicol, ad Mich. Imp. ante fin.* I*uo lib. 4. tit. 1. c. 10. panor. & par. 5. c. 9. & c. 19. decr. & ep. 1. ad Richerium Archiep. Senon. Anſel. lib. 1. c. 72. et lib. 2. cap. 56.* *9. q. 3. c. 16. & c. 10. in fin.*

CAP. XXV.

Quae traditione maior. Apoſtolicā ſedem in iudicium vocant? an ſecundae ſedis Antiſtites, & tertiae, ceteriq. bene ſibi conſcij ſacerdotes depelli debuerunt? & qui religionis exiſtit inimicus, depelli non debuit? Viderint ergo, ſi alios habent canones, quibus ſuas ineptias exequantur. Ceterum iſti, qui ſacri, qui eccleſiaſtici, qui legitimi celebrantur, ſedem Apoſtolicam ad iudicium vocare non poſſunt. G*elaſ. ep. 4. ad* F*auſtum in medio. Iuo par. 5. c. 9. decr. et ep. 1. ad Richerium Senon.* *Diſt. 21. c. 5.*

CAP. XXVI.

Nec plane tacemus, quod [cuncta per mundum nouit Eccleſia, quoniam quorumlibet ſententijs ligata Pontificum ſedes beati Petri Apoſtoli ius habeat reſoluendi, vtpote quae de omni Eccleſia fas habeat iudicandi, neq. cuiquā de eius liceat iudicare iudicio. Siquidem ad illam de qualibet mundi parte cano- *9. q. 3. c. 17. & 18.*

canones appellare voluerunt; ab illa autem nemo ſit appellare permiſſus. *Gelaſ. ep.6. ad Epiſcopos Dardan. ante medi. Vid.* Nicol. *ad Epiſcopos Galliae in ep. inc. quamuis. Iuo lib. 4.tit.1.c.8.panor. Anſel.lib.1.c.47.& lib.2.c. 16.& c.24.et lib.12.c.69.Tarrac.lib.1.c.283.*

CAP. XXVII.

Neque Praeſul ſummus a quoquam iudica
Luc. 6. e bitur, quia dicente Domino: Non eſt diſcipulus ſupra magiſtrum. *Hadr.ad Epiſcop. Mediomatr.c.52.& 68.Magun.ſub Arnul c.12.*

CAP. XXIIX.

Ne ſine auctoritate canonica quidquam proſequi videamur, ſancti Chalcedonẽſis concilij ſanctiones ad memoriam reducamus, quae ita decernunt. &c. Si aduerſus prouin-
11.q.1.c. ciae Metropolitanum Epiſcopus, vel cleri-
47.ſi clericus.in ſi. cus, habet quaerelam petat Primatem dioeceſeos, aut ſedem Regiae vrbis Conſtantinopolitanae. &c. Cum dixiſſet, Petat Primatem dioeceſeos, praeceptum poſuit eadem ſancta ſynodus, regulamque conſtituit. Cum vero diſiunctiua coniunctione addidiſſet; aut ſedem Regiae vrbis Conſtantinopolitanae; liquet profecto, quia hoc ſecundum permiſſionem indulſit. &c. Quanto magis ad potioris auctoritatis iudicium tẽditur quaerimonia; tanto adhuc amplius, maius culmen petendum eſt, quouſque gradatim perueniatur ad eam ſedem, cuius cauſa aut a ſe negotiorum meritis exigentibus in melius commutatur, aut ſolius Dei ſine quaeſtione reſeruatur arbitrio. Quem autem Primatem dioeceſeos ſancta ſynodus dixerit, praeter Apoſtoli primi Vicarium, nullus penitus intelligitur. Ipſe eſt enim Primas, qui & primus habetur, & ſummus. Quae viritim, ſi locus exegerit, in ſubditis demonſtrabimus. Ne vero moueat, quia ſingulari numero dioeceſeos dictum eſt, ſciendum eſt, quia tantundem valet dixiſſe, Primatem dioeceſeos, quantum ſi perhibuiſſet, dioeceſeon. *Nicol.ep.ad Mich. Imper.poſt med.Chalced.c.9.Capitul.li.7.c.152. in additis.Iuo par.6.cap.360.decr.*

CAP. XXIX.

9.q.3.c. Patet ſedis Apoſtolicae, cuius auctoritate
10. maior non eſt, iudicium a nemine fore retractandum, neque cuiquam de eius liceat iudicare iudicio. Siquidem ad illam de qualibet mundi parte canones appellari voluerunt: ab illa autem nemo ſit appellare permiſſus. Iuxta quod & Boniſacius, atque Gelaſius ſanctiſſimi Praeſules, non ſuis adinuentionibus, ſed Eccleſiae Romanae conſuetudinem non ignorantes dicunt: Boniſacius quidem Ruſo, & ceteris Epiſcopis per Theſſaliam, & alias prouincias conſtitutis ſcribens: Nemo, ait, vmquam Apoſtolico culmini, de cuius iudicio non licet retractare, manus obuias audacter intulit; nemo in hoc rebellis extitit, niſi, qui de ſe voluit iudicari, *Nicol.ad Michael. Imp.poſt med. Iuo li.4.tit.1.c.10.pan. & par. 5.c.19.decr.Anſel.lib.1.c.72.*

CAP. XXX.

Nulla regula, nullaque conſuetudo demonſtrat, ſedis Apoſtolicae ſemel prolatam ſententiam, ipſa non annuente, vltra poſſe mutari. *Nicol.ep.ad Mich.Imp.ante ſi.*

CAP. XXXI.

Nemo fidelium iniuriam beati Petri Principatui impune corrupit, † in cuius videlicet † Intulit
contumeliam, vt ſanctus Bonifacius Papa ſ.
ſcribit, quiſquis ſurgit, habitator caeleſtium
non poteſt eſſe regnorum: Tibi inquit dabo *Matt.16.*
claues regni caelorum, in quod nullus abſque *e.*
gratia genitoris intrabit. & rurſus. Nemo vmquam Apoſtolico culmini, de cuius inquit iudicio non licet retractari, manus obuias audacter intulit, nemo in hoc rebellis extitit, niſi qui de ſe voluit iudicari. *Hadria.ij.in ſynod.Rom.allocut.iij.poſt medium apud ſynod.* CP.*viij.act.7.Viden.Nicolaus ad Mich. Imp. prope finem.*

CAP. XXXII.

Petrus, & ſui ſucceſſores liberum de omni Eccleſia habent iudicium, cum nemo debeat eorum dimouere ſtatum, quia ſumma ſedes a nemine iudicatur. *Leo ix.ep.ad Mich.c.32.*

CAP. XXXIII.

Quod a nemine Romanus Pontifex iudicari debeat. *Gregor.vij.lib.2.regiſt.in dictato.*

CAP. XXXIV.

Quod ſententia Romani Pontificis a nullo debeat retractari, & ipſe omnium ſolus retractare poſſit. *Idem ibidem.*

CAP. XXXV.

Silnerio veniente Patarã venerabilis Epiſcopus ciuitatis ipſius venit ad Imperatorẽ, & iudicium Dei conteſtatus eſt de tantae ſedis Epiſcopi expulſione: multos eſſe dicens in hoc mundo Reges, & non eſſe vnum, ſicut ille Papa eſt ſuper Eccleſiam mundi totius, a ſua ſede expulſus. *Liberat.c.22.in medio.*

Solus Pontifex Max. iudicat omnes Epiſcopos. Tit. XIV.

CAP. I.

Apoſtolicae ſedis diſpoſitioni omnes maiores eccleſiaſticas cauſas, & Epiſcoporum iudicia antiqua Apoſtolorum, eorumque ſucceſſorum, atque canonum auctoritas reſeruauit. *Nicae.18.apud Iul.ep.2.c.2. Capitul.lib.7.cap.156.in add. Burch. lib.1. cap. 144.Iuo par.5.cap.257.decr.*

CAP II.

Saluo in omnibus Romane Eccleſiae pri- *9.q.3.c.*
uilegio, nullus Metropolitanus, abſque ce- *4.ſaluo.*
terorum omnium comprouincialium Epiſcoporum inſtantia, aliquorum audiat cauſas
eorum † quia irritae erunt, immo & cauſam † Epiſco
in ſynodo pro facto dabit. *Nicae. lj. apud* porum ſ.
Iulium ep.2.cap.14.

CAP. III.

Salua Apoſtolicae Eccleſiae auctorritate,

nullus Epiſcopus extra ſuam prouinciam ad iudicium deuocetur. ſed euocatus ipſe canonice in loco omnibus congruo, tempore ſynodali,ob omnibus comprouincialibus Epiſcopis audiatur, qui concordem ſuper eum, canonicamque proferre debẽt ſententiam; cum idem clericis, & laicis concedatur. ſi ipſe Metropolitanũ, aut iudices ſuſpectos habuerit,aut infenſos ſenſerit;apud Primates dioeceſeos,aut apud Romanae ſedis Pontifices iudicetur. *Nicae. liij. apud Iulium ep.*2.*c.*17. *Burch.lib.*1.*c.*170.*Iuo par.*5.*c.*280.*decr.*

CAP. IV.

Primates accuſatum diſcutientes Epiſcopũm, non ante ſententiam proferant damnationis, quam Apoſtolica freti auctoritate, aut reum ſe ipſe confiteatur, aut per innocentes, & canonice examinatos regulariter teſtes conuincatur. *Nicae. lxvj. apud Iul.ep.*2. *c.*26.

CAP. V.

Sancimus, omnia, quae (*a Nicolao Pont. Rom.& Hadriano ij.*) ſynodice per diuerſa tempora expoſita ſunt, & promulgata, tam pro defenſione,ac ſtatu CP. eccleſiae,& ſummi ſacerdotis eius,Ignatij videlicet Patriarchae, quam etiam pro Photij neophyti, & inuaſoris expulſione, ac condemnatione ſeruari ſemper,ac cuſtodiri immutilata pariter & illaeſa.*Syn.iix. gen.ſub Hadr.ij.c.*2.

CAP. VI.

[✝Accedẽtibus. *De exceſ.* *Praela.*12 *Grego.ix.* *& c. vn. eo. titu. in* 4.*collect.* *6. q.4. Oſius.c.vlt.*] Aſcendentibus ✝ ad nos de diuerſis mundi partibus Epiſcoporum quaerelis, intelleximus graues, & grandes Abbatum exceſſus. *Innoc.iij. in con.gen.Lat.cap.*60.

CAP. VII.

Si quis Epiſcopus in aliquo negotio condemnatus ſit, & putet ſe bonam cauſam habere, ſi rurſus iudicium innouetur;Petri Apoſtoli memoria honoretur, & ſcribatur a iudicantibus Iulio Epiſcopo Romae,vt per vicinos Epiſcopos. (*ſcribatur Epiſcopo Romae,vel a iudicantibus, vel a vicinis Epiſcopis: l.*) vt ſi videatur oportere, iudicium renouetur, & cognitores ipſe praebeat. ſi non videatur renouari,oportet, vt firma maneãt, quae iudicata ſunt. *Sard.*3.G.4.*L.*

CAP. IIX.

Si quis Epiſcopus depoſitus ſit iudicio Epiſcoporum vicinorum, & velit ſe defendere (*in vrbe Ro.l.*) non prius in eius ſede alius ſubſtituatur, quam Romanus Epiſcopus cognoſcat, & definiat. *Sard.*4.*G.*5.*L.*

CAP. IX.

[*9. q. 3. c. 12.*] Antiquis regulis ſancitum eſt,vt quidquid quamuis in remotis, aut longinquis poſitis prouincijs,ſuper Epiſcoporum quaerelis,aut accuſationibus ageretur, non prius tractandum,vel accipiẽdum eſſet, quam ad notitiam almae ſedis veſtrae fuiſſet deductũ; vt huius auctoritate iuſta,quae fuiſſet, pronunciatio infirmaretur,aut firmaretur. Indeque ſumerent normam, vnde eccleſiae ſumpſere praedicationis exordium: ne paſſim ab inſidiatoribus columnae euerterentur Eccleſiae. Certum eſt enim, eidem ſanctae ſedi veſtrae, in honorem beatiſſimi Petri, Patrũ decreta peculiarem decreuiſſe reuerentiam Dei,pro rebus inquirendis, atque determinandis, quas ſollicite decet,iuſteque ab ipſo Praeſulũ examinari vertice Apoſtolico, cuius ſollicitudo ſemper fuit,& eſt,tam mala damnare, quam probare damnanda. *Atha.& alij epiſt.ad Felicem ij.in medio.Iuo par.*5.*c.*15.*decr. Anſel. lib.*2.*c.*52.

CAP. X.

Beatiſſimo domino, & Apoſtolico culmine ſublimato, ſancti Patri Patrum Damaſo Papae, & ſummo omnium Praeſulum Pontifici,Stephanus Archiepiſcopus concilij Mauritaniae, & vniuerſi Epiſcopi de tribus concilijs Africanae prouinciae. Notum veſtrae facimus Beatitudini, quod quidam fratres in confinio nobis poſiti, quoſdam fratres noſtros, venerabiles videlicet Epiſcopos, vobis inconſultis a proprio deijciunt gradu, vel deijcere moliuntur; cum veſtrae ſedi Epiſcoporum iudicia, & ſummorum finem eccleſiaſticorum negotiorum in honore beatiſſimi Patri, Petrum decreta cunctam reſeruauere ſententiam,inquirendi reuerentia de Dei rebus,quas omni cura, & ſollicitudine obſeruare debemus.Maxime vero iuſte debent ab ipſo Praeſulum examinari vertice Apoſtolico, cuius vetuſta ſollicitudo eſt, tam mala damnare, quam releuare laudanda. [Antiquis *9. q. 3. c. 12.*
enim regulis ſancitum eſt, vt quidquid horum, quamuis in remotis, vel in longinquo poſitis ageretur prouincijs, non prius tractandum,vel accipiẽdum ſit, niſi ad notitiam almae ſedis veſtrae fuiſſet deductum; vt eius auctoritate, iuxta quod fuiſſet pronũtiatum, firmaretur. &c. Deus ergo creator omnium, conſeruet longaeuum Apoſtolatum veſtrum ad ſtabilitatem eccleſiarum ſanctarum, & orthodoxae fidei; voſque Paſtorem bonum. &c. *Stephanus, & alij ad Damaſum, in prin. Athan. & alij ad Felic.ij. in medio. Iuo par.* 5.*cap.*15.*decr.Anſel.lib.*2.*cap.*52.

CAP. XI.

Ceſſa ab huiuſmodi tua impia praecipitatione, non addas ſcandalum ſcandalo, & non eris cauſa perditionis magis ſimplicium hominum, ne praeſidens noſter Felix ſecundum canones ſententiam dicat contra te. &c. *Iuſtinian. Epiſcopus Siciliae ad Petrum Antiochen.Epiſcop poſt medium,ante v.ſynod.*

CAP. XII.

Sin autẽ aduerſus Epiſcopos aliquã quaerelam habueritis. &c. inquirendũ erit,& auctoritate huius ſanctae ſedis terminandum. *3.q.2.audiuimus. c.4.*
*Euar.ep.*2.*in prin.Vid.Cle.ep.*1.*Burch.li.*1.*c.*140.*Iuo par.*5.*c.*254. *decr. Anſel.lib.*3.*c.*82. *Caeſar.lib.*5.*c.*53.*Tarrac. lib.*2.*c.*38.

CAP. XIII.

Ab hac ſancta ſede,a ſanctis Apoſtolis tueri,defendi, & liberari Epiſcopi iuſſi ſunt, vt ſicut eorum diſpoſitione,ordinante Domino, *8.q.5.c.5 quilibet in med.*

primi-

primitus ſunt conſtituti, ſic huius ſanctae ſedis, cuius diſpoſitioni eorum cauſas,& iudicia ſeruauerunt, protectione, futuris temporibus ſint ab omnibus peruerſitatibus ſemper liberi. vnde culpantur hi, qui aliter circa fratres egerint, quam huius ſedis rectoribus placere cognouerint. *Xyſt.ep.2.in medio.*

CAP. XIV.

9.q.3 ſi autem.6. Si Metropolitanus incorrigibilis, & comprouincialibus inobediens apparuerit; ad hanc Apoſtolicam ſedem, cui omnia Epiſcoporum iudicia terminare praecepta ſunt, eius contumacia referatur, vt vindicta de eo fiat,& ceteri timorem habeant. Si autem propter nimiam longinquitatem, aut temporis incommoditatem, vel itineris aſperitatem, graue ad hanc ſedem eius cauſam deferre fuerit; tunc ad eius Primatem cauſa deferatur, & penes ipſum huius ſanctae ſedis auctoritate iudicetur. ſimiliter ſi aliquis Epiſcoporum ſuum Metropolitanum ſuſpectum habuerit, apud Primatem dioeceſeos, aut apud hanc Apoſtolicam ſedem audiatur. *Anicet. ep.1. in prin. Burch.lib.1.cap.63. Iuo libro 4.tit.4.cap.2.panor.& par.5.cap.54.decr. Anſel.lib.2.cap.21.in Rom.*

CAP. XV.

De accuſationibus clericorum quia omnes eorum accuſationes difficile eſt ad ſedem
†finitima Apoſtolicam deferre, finitiua † Epiſcopo-
ſ.3.2. rum tantum iudicia huc deferantur, vt huius ſanctae ſedis auctoritate finiantur; ſicut ab Apoſtolis,eorumque ſucceſſoribus multorum conſenſu Epiſcoporum iam definitum eſt. nec in eorum eccleſijs, alij aut praeponantur, aut ordinentur ante, quam hic eorum iuſte terminentur negotia. Quoniam
3.q.6.c.7. [quamuis liceat apud prouinciales, & Metropolitanos,atque Primates eorum ventilare accuſationes, vel criminationes: non tamen licet definire ſecus, quam praedictum eſt. &c. *Eleuth. ep.1. in princ. Vide Nicae. 19. apud* Iulium. *Iuo.lib.4.tit.12. cap.12.panor. & par.6. cap.316. decr.*

CAP. XVI.

Decuerat, vt ſi aliquid egiſſent contra ſuum ordinem (*loquitur de quibuſdam Epiſcopis, qui damnati fuerant*) mandare nobis, & expectare, quid ad veſtra conſulta reſcriberemus, in tantũ, vt ſi etiam quidquam graue, intolerandumque committerent, noſtra praeſtolaretur cenſura; vt nihil prius, aut aliquid aliud decerneretis, quam quod nobis placere cognoueritis. *Xyſt.ij. epiſt. 2. ante fin. ad Epiſcopos Hiſpan.*

CAP. XVII.

Ea vos iudicare ad Apoſtolicam delatum eſt ſedem, quae praeter noſtram vobis definire non licet auctoritatem, Epiſcoporum cauſas. Vnde ita conſtitutum liquet a tempo
4.q.ſi ulibi n. med. *3.q.6.c.5* re Apoſtolorum, & deinceps placuit,vt [accuſatus, vel iudicatus a comprouincialibus in aliqua cauſa Epiſcopus licenter appellet, & adeat Apoſtolicae ſedis Pontificem. &c. *Victor ep.1.in prin.Xyſt.ij.epiſt.1.poſt med. Capitul.lib.7.c.155.in addit.Burch.lib.1.c.144. & 176.Iuo lib.4.tit.12.c.2.panor.& par.5.c.257.decr.Anſel.lib.2.c.9.& 11. Caeſar.lib.5. c.60.*

CAP. XIIX.

In inſtitutis legitur Apoſtolicis. [Si quis putauerit ſe a proprio Metropolitano grauari; apud Patriarcham, vel Primatem dioeceſeos, aut penes vniuerſalis Apoſtolicae Eccleſiae iudicetur ſedem. Nihil aliud eſt fratres talis praeſumptio, niſi Apoſtolorum, ſuorumque ſucceſſorum terminos tranſgredi, eorumque decreta violare. Culpantur enim, vt ſcriptum eſt, fratres, qui aliter circa Epiſcopos iudicare praeſumant, quam Apoſtolicae ſedis Papae fieri placuerit. & quis eſt, qui iudicat eum, quem Dominus ſibi,& huic ſanctae ſedi reſeruari voluit iudicandum? &c. *Victor ep.1. in medio.Vid. Nic.19. & 21. apud Iulium epiſt.2. cap.4.& Xyſt.ij.epiſt.1. poſt med. Had.cap.6.ad Epiſcopum Mediom. Capitul.lib.7.c.151. in addit. Burch. lib.1.c.144.Iuo lib.4.tit.12.c.2.panor. & par.5.cap.257.decr.Anſel.lib.2.cap.9.& 11.* *2.q.6.c.7 & 15.*

CAP. XIX.

Patriarchae, vel [Primates accuſatum diſcutientes Epiſcopum, non ante ſententiam proferant finitiuam, quam Apoſtolica fulti auctoritate, aut reum ſeipſum confiteatur, aut per &c. lxxii. teſtes conuincatur. &c. finis vero eius cauſae ad ſedem Apoſtolicam deferatur, vt ibidem terminetur, nec antea finiatur, ſicut ab Apoſtolis, vel ſucceſſoribus eorum olim ſtatutum eſt, quam eius auctoritate fulciatur. Ad eam quoque ab omnibus maxime tamen ab oppreſſis appellandum eſt, & concurrendum quaſi ad matrem, vt eius vberibus nutriantur, auctoritate defendantur, & a ſuis oppreſſionibus releuentur; quia non poteſt, nec debet mater obliuiſci filium ſuum. Iudicia enim Epiſcoporũ a ſede Apoſtolica ſunt terminanda. *Zeph.ep.1.poſt prin. Burch.lib.1.c.154.& 157.Iuo lib.4.tit.12. c. 11.panor. & par.5.c.245.& 267. decr. Anſel.lib.2. cap.6.& lib.3.c.65.et 66.Caeſar.lib.5.c.41.Tarrac.lib.1.c.276.& lib.1.c.52.* *2.q.2.c.5.* *3.q.8.c.1 in fine.* *5.q.4.duodecim.c.2* *2.q.6.ad Romanã.c.8.*

CAP. XX.

Si a fide deuiauerit Epiſcopus, erit corrigendus prius ſecrete a ſubditis ſuis. quod ſi incorrigibilis, quod abſit,apparuerit; tunc erit accuſandus ad Primates ſuos, aut ad ſedem Apoſtolicam. *Fabian. ep.2.in fin.*

CAP. XXI.

Nullus Epiſcopus, niſi in legitima ſynodo ſuo tempore Apoſtolica auctoritate conuocata, ſuper quibuſlibet criminibus pulſatus audiatur,vel iudicetur. quia, vt dictum eſt, Epiſcoporum iudicia, & ſummarum cauſarum negotia, ſiue cuncta dubia,Apoſtolicae ſedis auctoritate ſunt agenda,& finienda; & omnia comprouincialia negotia huius ſanctae vniuerſalis,& Apoſtolicae Eccleſiae ſunt

retractanda iudicio, ſi huius Eccleſiae Pontifex praeceperit. Nec cui liceat, ſine praeiudicio Romanae Eccleſiae, cui in omnibus cauſis debetur reuerentia cuſtodiri, relictis his ſacerdotibus qui in eadem prouincia Dei eccleſias nutu diuino gubernant, ad alias conuolare prouincias, vel aliarum prouinciarum Epiſcoporum iudicium experiri, vel pati: ſed omnibus eiuſdem prouinciae Epiſcopis congregatis, iudicium auctoritate huius ſedis terminetur. Quod tamen, vt praefatum eſt, per eius Vicarios, ſi libuerit, erit tractandum, & quidquid iniuſte actum eſt, reformandum. Paſtoralis ergo cura officij nos admonet, deſtitutis ſuccurrere. &c. *Marcellus ep.1. in princ. & ep.2. in med. Anſel. lib. 1. cap. 15. & lib. 2. cap. 7.*

CAP. XXII.

Epiſcopos nolite iudicare, nolite condemnare abſque ſedis huius auctoritate: quod ſi feceritis, irrita erunt veſtra iudicia, & vos condemnabimini. Hoc enim priuilegium huic ſanctae ſedi a temporibus Apoſtolorum ſtatutum eſt ſeruare, quod illaeſum manet vſque in hodiernum diem. Epiſcopos ergo, quos ſibi Dominus tamquam oculos elegit, & columnas Eccleſiae eſſe voluit, quibus etiam ligandi, & ſoluendi dedit poteſtatem, ſuo iudicio reſeruauit, hocque priuilegium beato clauigero Petro ſua vice ſolummodo commiſit. Quod eius iuſte praerogatiuum ſuccreſcit ſedi futuris haereditandum, atque tenendum temporibus, quoniam & inter beatos Apoſtolos fuit quaedam diſcretio poteſtatis. & licet cunctorum par electio foret, beato tamen Petro conceſſum eſt, vt alijs praeemineret, eorumque quae ad querelam venirent, cauſas, & interrogationes prudenter diſponeret. Quod, Dei ordinatione, taliter ordinatum eſſe credimus, ne omnes in poſterum cuncta ſibi vindicarent, ſed ſemper maiores cauſae, ſicut ſunt Epiſcoporum, & potiorum curae negotiorum, ad vnam beati Principis Apoſtolorum Petri ſedem confluerent; vt inde ſuſcipiant finem iudiciorum, vnde acceperunt initium inſtitutionum; ne quandoque a ſuo diſcreparent capite. *Militiad. ep.1. in princ. Burch. lib.1. cap.2. Iuo par.5. cap.46. decr.*

CAP. XXIII.

† typum Et nos ſcitote hūc typhum † deinceps non eſſe paſſuros, vt ea, quae ad hanc ſpecialiter ſanctam pertinent ſedem, ſicut iudicia Epiſcoporum, & maiores Eccleſiae cauſas vos patiamur nobis inconſultis inuadere, abſque veſtri ſtatus periculo. ſed ſi quis ab hodierna die, & deinceps Epiſcopum, praeter huius ſanctae ſedis ſententiam damnare, aut propria pellere ſede praeſumpſerit; ſciat ſe irrecuperabiliter eſſe damnatum, & proprio carere perpetim honore: eoſque qui abſque huius ſedis ſunt electi ſententia, vel damnati, huius ſanctae ſedis auctoritate ſcitote priſtinam recipere communionem, & in proprijs reſtitui ſedibus. quoniam & prius, a tempore ſcilicet Apoſtolorum, haec huic ſedi ſanctae conceſſa ſunt, & poſtea in memorata Nicaena ſynodo propter prauorum hominum infeſtationes, atque haereticorum perſecutiones, & inſidiantium molimina fratrum, ſunt concorditer ab omnibus corroborata, vt magis ſinguli prouideant, ne talia audeāt perpetrare, & caueant, ſi non propter Deum, & amorem fratrum, tamen propter opprobrium hominum. &c. Quam culpam nullo modo potuiſſetis incidere, ſi vnde conſecrationem honoris accipitis, inde legem totius obſeruantiae ſumeretis, & beati Apoſtoli Petri ſedes, quae vobis ſacerdotalis mater eſt dignitatis, eſſet eccleſiaſticae magiſtrationis. *Iul. ep.1. ante fi. Anſel. li.2. c.43.*

CAP. XXIV.

Eccleſiaſticam ſequentes regulam, vos (*loquitur cum Epiſcopis Orientalibus Arianis*) & illos (*Athanaſium, & alios*) Romae regulariter ad iudicium die ſtatuta, non ſub anguſto temporis ſpatio, vt excuſatio locum non inueniat, litteris, & apocriſarijs euocauimus. Illique vocatione ſuſcepta ad diem praeſtitutum venere, ſed vos, ne veſtris mendacijs caperemini, veſtraque calumnia enudaretur; venire diſtuliſtis. *Iul. ep.2. in prin.*

CAP. XXV.

Miror vos tam audaces eſſe, & tam impudenter egiſſe, & terminos, ac iura beati Petri Apoſtolorum Principis inuaſiſſe. Sui enim iuris erat, vt abſque eius ſanctae ſedis auctoritate, nullus deberet, aut concilia celebrare, aut Epiſcopos ad ſynodū conuocare, vel damnare. &c. Quae omnia vos temerare non timuiſtis. Quid ergo eſt aliud talis praeſumptio, niſi quod Apoſtolorum eorumque ſucceſſorum decreta tranſgredi nō timuiſtis? &c. *Iulius ep.2. c.1. Anſel. lib.2. c.46.*

CAP. XXVI.

Quamquam comprouincialibus Epiſcopis vna cum eorum Metropolitano ſuae prouinciae, cauſas Epiſcoporum liceat concorditer agitare: non tamen, ſicut in praedicta (*Nicaena*) te praeſente (*Athanaſi*) conſtitutū eſt ſynodo, licet definire abſquè Romani Pontificis auctoritate. Quod ſi ſecus a quibuſdam praeſumptū fuerit; ipſi, qui hoc egerint, ſuae praeſumptionis ſuſcipiant damnum: & illi, qui ab eis perperam excōmunicati, aut damnati fuerint, auctoritate huius ſanctae ſedis, & beati praeceptoris noſtri clauigeri Petri poteſtate ſoluantur, atq. reſtituantur. ipſi enim ait Dominus: Quaecumque ſolueris ſuper terram, erunt ſoluta & in caelis. Matt. 16. c.
[Quotiens Epiſcopi ſe a ſuis comprouincialibus, vel a Metropolitano putauerint praegrauari, aut eos ſuſpectos habuerint; mox Romanā appellent ſedem, ad quam eos abſq. vlla detentione, aut ſuarū rerū ablatione libere ire liceat. & dum praedictam Romanam matrē appellauerint Eccleſiā, aut ab ea ſe audiri expoſcerint; 2. q.6. c.16.

rint; nullus eos aut excommunicare, aut eorum ſedes ſubripere, aut eorum res auferre, aut aliquam eis vim inferre praeſumat, antequam eorũ cauſa Romani Pontificis auctoritate finiatur. Quod ſi aliter a quoquam praeſumptum fuerit, nihil erit, ſed viribus cařebit. Nam nec hoc perperam praeſumimus, ſed & ipſum in Nicaena ſynodo conſtitutum, & anteceſſores noſtros egiſſe, bene Athanaſi noſtri, &c. His, & alijs quamplurimis documentis manifeſtum eſt, nullum damnari, aut ſuis ſpoliari rebus debere Epiſcopum, qui hanc ſanctam ſedem interpellauerit, aut ſibi defenſatricem adſciuerit, donec iudicium de eo noſtrae Apoſtolicae auctoritatis, hoc eſt, Principis Apoſtolor. Petri agnoſcat. Quia ſolummodo Chriſtus Ieſus huic ſanctae ſedi, id eſt Apoſtolicae, hoc facere commiſit, vtpote quoniam ſolus, atque prae omnibus praefatus Princeps Apoſtolorum creditus eſt, atque percipere meruit a Rege Regum Chriſto Deo claues regni caelorum. *Felix ij. ep. 1. cap. 18. & 19. Anſelm. libro 2. cap. 59. Tarrac. lib. 2. cap. 43.*

CAP. XXVII.

Damaſus ſeruus ſeruorum Dei, atque per gratiam eius Epiſcopus ſanctae catholicae Eccleſiae vrbis Romae, Stephano Archiepiſcopo concilij Mauritaniae, vt vniuerſis Epiſcopis Africanae prouinciae. &c. Pro qua re oportet iuxta veſtram prudentem commonitionem, magis autem ſecundum Domini diuinam praeceptionem, nos qui ſupra domum eius, hoc eſt, vniuerſalem Eccleſiam catholicam Epiſcopale ſuſcepimus miniſterium, ſollicite vigilare, vt ne quid de ſacris eius muneribus; id eſt, Apoſtolicis viris, Apoſtolorumque ſucceſſoribus, atque miniſtris quiſquam. &c. nobis inconſultis damnari valeat. Scitis firmamentum adeo fixum, & immobile, atque titulum luciſsimum ſuorum ſacerdotum, id eſt omnium Epiſcoporum Apoſtolicam ſedem eſſe conſtitutam, & verticem

Mat. 16. eccleſiarum. Tu es Petrus, ait Dominus, & ſuper firmamentum tuum Eccleſiae columnae, qui Epiſcopi intelliguntur, confirmatae ſunt, & tibi claues regni caelorum commiſi, atque ligare, & ſoluere poteſtatem, quae in caelis ſunt, & quae in terris, promulgaui,

3. q. 6. c. 6 &c. [Diſcutere namque Epiſcopos, & ſummas eccleſiaſticorum negociorum cauſas, Metropolitano, vna cum omnibus ſuis comprouincialibus, ita vt nemo ex eis deſit, & omnes in ſingulorum concordent negotijs, licet: ſed definire eorum, atque eccleſiaſticarum ſummas querelas cauſarum, vel damnare Epiſcopos, abſque huius ſanctae ſedis auctoritate, minime licet: quam omnes appellare, ſi neceſſe fuerit, & eius fulciri auxilio oportet. *Dam. ep. 3. in prin. Burch. lib. 1. c. 179. Iuo par. 5. c. 293. decr. Anſel. lib. 2. c. 60. Tarrac. lib. 2. c. 45.*

CAP. XXIIX.

Quae illicite contra praefixos fratres (*loquitur de quibuſdam Epiſcopis*) egerunt, cito corrigant; & quos nobis inconſultis laeſerunt, nobis inconſultis plena ſatisfactione ſanent, & cito ſibi eos reconcilient, ſi noluerint Apoſtolicae ſedis ſuſcipere cenſuram. Nam ſi quid fortaſſe in eis, aut contra eos emerſerat, noſtrum fuerat expectandum examen; vt noſtra, vt ſemper huic fuit ſedi conceſſum priuilegium, aut condemnarentur auctoritate, aut fulcirentur auxilio. Neque enim ſuo pro libitu, noſtra debuerant iura peruadere, abſque Apoſtolicae ſedis diſpoſitione mandante. A talibus deinceps omnes ſe abſtineant ſacerdotes, qui noluerint ab Apoſtolicae petrae, ſuper quam Chriſtus, vt praedictum eſt, vniuerſalem conſtruxit Eccleſiam, cui Epiſcoporum ſumma iudicia, atque maiorum cauſae reſeruatae ſunt, atque ſolidatae, cenſura, ac ſacerdotali honori ſecludi. *Dam. ep. 3. c. 7. themate vltimo.*

CAP. XXIX.

Quidquid veſtra caritas de cauſa (*Maximi Epiſcopi*) duxerit decernendum, cum ad nos relatum fuerit, noſtra, vt condecet, neceſſe eſt, auctoritate firmetur: *Boniſ. ep. 2. in fin. Burch. lib. 1. c. 161. Iuo par. 5. c. 271. decr.*

CAP. XXX.

Ad Eccleſiam Romanam ſumma Epiſcoporũ negotia, & iudicia, quaſi ad caput ſemper referenda ſunt. *Vigil. ep. vni. c. 7. Anſel. lib. 2. c. 18.* *2. q. 6. c. 12. qui ſe ſcit.*

CAP. XXXI.

Oportebat tuam fraternitatem (*loquitur cum Paulo Archiepiſcopo Cretenſi*) ſecundum canonum vigorem, tempore, quo ſe petijt (*Ioannes Epiſcopus Lampeon*) ad nos venire, eum abſoluere tuis litteris; quem non ſolum noluiſti canonice abſoluere ad Principis Apoſtolorum limina, ſed magis reſpondiſti ei indecenter, inquiens; Quia non competenter quaeris. Quae ergo ſancti ſanxerunt Patres, indecentia ſunt? an placentia tibi decentia ſunt? *Vitalian. ep. 1. in med.*

CAP. XXXII.

Si aduerſus prouinciae Metropolitanum Epiſcopus, vel clericus habuerit querelam, petat Primatem dioeceſeos, & apud ipſum iudicetur, aut apud ſedem Apoſtolicam. *Hadr. ad Epiſc. Medio. c. 26. Capitul. lib. 7. c. 321.*

CAP. XXXIII.

Nulli dubium ſit, quod non ſolum Pontificalis accuſatio, ſed omnis ſanctae religionis relatio ad ſedem Apoſtolicam, quaſi ad caput eccleſiarum debeat referri. *Greg. iv. Epiſcopis per Galliam, & Germaniam. Anſel. lib. 1. c. 20.* *Diſt 12. c. 2. praeceptis.*

CAP. XXXIV.

Si is, quem damnandum eſſe dixerint homines, fuerit Epiſcopus, qui ſuam cauſam in praeſentia Romanae ſedis Epiſcopi petierit; nullus ſuper illum finitiuam dare ſententiam praeſumat. *Leo iv. ep. ad Epiſcop. Britan.* *29. 5. c. 4. Nullum in fin.*

CAP. XXXV.

Ceterum, vt calamum ad Conſtantinopolitanos Praeſules ſpecialiter oſtendamus, aut

numquam omnino, aut certe vix eorum aliquis, ſine conſenſu Roma. Pont. reperitur eiectus, qui tamen hactenus inter depoſitos annumeretur, & non ab haereticis, vel tyrannis pulſus, aut interemptus commemoretur. Deniq; vt ex his paucos commemoremus, nonne Maximus, poſtquam multum à Damaſo Papa laboratum eſt, Conſtantinopoli pulſus eſt? Nonne Neſtorius? Nonne Acacius? Nonne Anthimus, Sergius, Pyrrhus, Paulus, Petrus, ſedis Apoſtolicae diſcurrentibus conſultationibus ac decretis eiecti ſunt? *Nicol. ep. ad Mich. Imp. paulo ante med.*

CAP. XXXVI.

Quoniam de perſona Ignatij, atque Photij nihil diſcretius, atque mitius, nec non & ſalubrius arbitramur, vt vterque Romam ad renouandum examen veniat, hoc magnopere volumus, & vt vos annuatis, ſalubriter admonemus. &c. Porro ne dicatis, praeter Eccleſiae legem, Ignatiũ, vel Photium Romam venire ſanxiſſe; ſcitote, nos antiqui Patris, & praedeceſſoris noſtri Iulij in hoc ſecutos eſſe exemplum. Qui iuxta quod in epiſtola ſua reperitur, his, qui conuenerant Antiochiae, hoc praecepiſſe dinoſcitur, & Theodoritus hiſtoriographus in his hoc ipſum verbis oſtendit: Verum, inquiens, Euſebius, eiuſque conſortes, calumnias in Athanaſium factas Iulio Roman. Pontif. deſtinauerunt, qui eccleſiaſticam ſequens regulam, etiam ipſos Romam venire praecepit, & venerabilem Athanaſium ad iudicium regulariter euocauit. Ille continuo euocatione ſuſcepta venit. Quod ſi ad hoc dicitis, Ille quidem vocauit, ſed ipſi venire contempſerunt: audite ſequentia, & videbitis, vtrum in laudem, an in vituperium, iſta ſit illis putata contemptio. Subiunxit enim idem hiſtoriographus, dicens: Calumniarũ vero ſarcinatores Romã quidem profecti non ſunt, ſcientes, facile ſuum poſſe capi mendacium. *Nicol. ep. ad Mich. Imp. ante fi.*

CAP. XXXVII.

Photium, qui licet ſit a deceſſore meo, & a nobis pro criminibus ante patratis iure damnatus, & anathematizatus, nunc tamen, quia recentioribus exceſſibus priores iniquitates tranſcendit, & ponens in coelũ os ſuum, aduerſus veneranda ſedis Apoſtolicae priuilegia noua temeritate prorupit, cui reſiſtere minime formidauit, Apoſtolicae auctoritatis cenſura iterato damnamus, & anathematis nexibus innodamus. Si tamen viua voce, ac propria Apoſtolicae ſedi in omnib. obedire ſpoponderit, & profanum conciliabulum a ſe CP. celebratum damnauerit, laicae communionis gratiam non negamus. *Hadrian. ij. relatus in viij. ſyn. CP. act. 7. ante finem.*

CAP. XXXVIII.

Quod ſolus Romanus Pontifex poſſit deponere Epiſcopos, vel reconciliare. *Gregor. vij. lib. 2. regiſtr. in dictato.*

CAP. XXXIX.

Quod Romani Pontificis praecepto, & licentia, ſubiectos † liceat accuſare. *Idẽ ibid.* † ſubiectis.

CAP. XL.

Sub Simplicij Epiſcopatu venit relatio de Graecia ab Acacio CP. Epiſcopo, & affirmauit Petrum Alexandriae vrbis Eutychianiſtam haereticum: facta petitione ab Acacio Epiſcopo chirographo conſtructa. Eodem tempore fuit Eccleſia, hoc eſt, prima ſedes Apoſtolica executrix. Tũc Simplicius damnauit Petrum Alexandrinum. &c. *Ex Pontif.*

CAP. XLI.

Gelaſius fecit ſynodum, & miſit per tractum Orientis, & iterum damnauit in perpetuum Acacium, & Petrum, ſi non paenitentes ſub ſatisfactione libelli poſtularent paenitentiam, ſecundum humanitatem primae ſedis Eccleſiae. *Ex Pontif.*

CAP. XLII.

Non modicum detrimentum eſt ex his, quae geſta ſunt, vt fides. &c. perturbata ſit ad arbitriũ vnius hominis, qui in ſynodo Epheſinae ciuitatis odium, & contentiones potius exercuiſſe narratur, militum praeſentia, & metu impetens CP. ciuitatis Epiſcopum Flauianum, eo quod libellum ad Apoſtolicam ſedem miſerit, & ad omnes Epiſcopos harum partium, per eos, qui directi fuerunt in concilio a Reuerentiſſimo Epiſcopo Romae, qui ſecundum definitiones Nicaeni concilij conſueti ſunt intereſſe. *Galla Placidia ad Theodoſ. filium ante Chalced. concil. poſt prin.*

Ad Pont. Max. Appellatur ab omnibus. Tit. XV.

CAP. I.

VT [omnes Epiſcopi, qui in quibuſdam 2.q.6.c.5.
grauioribus pulſantur, vel criminantur cauſis, quotiens neceſſe fuerit, libere Apoſtolicam appellent ſedem, atq. ad eam quaſi ad matrem cõfugiant, vt ab ea, ſicut ſemper fuĩt, pie fulciantur, defendantur, & liberentur. cuius diſpoſitioni omnes maiores eccleſiaſticas cauſas, & Epiſcoporum iudicia antiqua Apoſtolorum, eorumque ſucceſſorum, atq. canonum auctoritas reſeruauit. &c. *Nicae. xviij. apud Iulium in epiſtol. 2. contra Orient. cap. 2. Capitul. lib. 7. c. 156. in addit. Burch. lib. 1. c. 144. Iuo par. 5. c. 257. decr. & lib. 4. tit. 12. c. 2. panor.*

CAP. II.

Quoniã culpãtur Epiſcopi, qui aliter erga fratres egerint, quam eiuſdẽ ſedis Papae fieri placuerit: placuit, vt [accuſatus, vel indica 1.q.6.c.5
tus a cõprouincialib. in aliqua cauſa Epiſcopus, licẽter appellet, & adeat Apoſtolicae ſedis Pontificẽ, qui aut per ſe, aut per Vicarios ſuos eius retractari negotiũ procuret. & dum iterato iudicio Põtifex cauſam ſuã agit, nullus alius in eius loco ponatur, aut ordinetur Epiſcopus. Quoniã, quamquã a cõprouincialib. Epiſcopis accuſati, cauſam Põtificis ſcrutari

tari liceat;non tamen definiri inconſulto Romano Pōtifice permiſſum eſt,eū B.Petro Apoſtolo,& non ab alio, quam ab ipſo dictum
Mat.16.c fit Domino: Quaecumque ligaueris.&c.*Nicaen.xix.apud* Iulium *epiſt.2.cap.3.Capitul.lib.7.cap.155.& 156. in addit. Burch. lib.1.c.144.& 176.Iuo lib.4 tit.12. c.2. panor.& par.5.cap. 257. decr.Anſelm.lib.2. cap.11.& 75.& 81.Caeſar lib.5.cap.60.*

C A P. III.

1.q.6.c.7.& 15. Si quis putauerit,ſe a proprio Metropolitano grauari, apud Primatem dioeceſeos;aut penes vniuerſalis Apoſtolicae Eccleſiae Papam iudicetur.*Nicae.xxi. apud Iulium, ep.2.c.4.Victor ep.1.in medio.Xyſt.ii.ep. 1. ante fin.Hadr.c.6. ad Epiſcopum Mediom. Capit. lib.7.cap.151.in addit.Burch.lib.1. cap. 144. Iuo par.5.c.257.decr.& lib.4.tit. 12. cap. 2. in fine.panor.Anſel.lib.2.c.9.& 11.*

C A P. IV.

Placuit,vt ſi accuſatus,vel damnatus Epiſcopus appellauerit Romanum Pontificem, id ſtatuendum eſt, quod ipſe iuſte cenſuerit. *Nicae.xli.apud* Iul.*ep.2 cap.10.Fabia. ep.3. poſt prin.Burch. lib.1.c.144.Iuo par. 5. cap. 257.decr.*

C A P. V.

2.q.6.ſi quis Epiſcop.c.35. Placuit,vt ſi Epiſcopus accuſatus fuerit, & iudicauerint congregati Epiſcopi prouinciae illius,& de gradu ſuo deiecerint eum, & appellare Epiſcopo placuerit, & confugere ad beatiſsimum Epiſcopum Romanum,& voluerit audiri,& iuſtum putauerit, vt renouetur examen;ſcribere his Epiſcopis dignetur, qui in finitima prouincia ſunt, vt ipſi diligenter omnia requirāt, & iuxta fidem veritatis definiant. Quod ſi is,qui rogat cauſam ſuam iterū audiri,deprecatione ſua mouerit Epiſcopum Romanum, vt e latere ſuo presbyterum mittat; erit in poteſtate Epiſcopi Romani,quid velit,& quid exiſtimet ſuſcipiendū. & ſi decreuerit mittendos eſſe, qui praeſentes cum Epiſcopis iudicent, habentes auctoritatem eius,a quo deſtinati ſunt; erit in ſuo arbitrio. Si vero crediderit ſufficere Epiſcopos,vt negotio terminum imponant: faciat, quod ſapientiſsimo conſilio ſuo iudicauerit. *Nic.ſynodus apud Zoſimum in commonitorio. refertur in concilio* Carthag.*vj. cap.* 3. L. *& ante canones* Carthag.Graecos, *& in epiſtola Carth.c.135.G.concilij Cartha.vj.ad Bonifacium L.*Vide *eadem verba Sard.cap.5.G.7.L. Ennod.pro Symma.* Nicol. *ep. 2. non edita ad Epiſcopos apud Conaicin.Iuo par. 5. cap. 27. decret. Anſelm.lib.2.cap.57.*

C A P. VI.

Si quis Epiſcopus deponatur iudicio Epiſcoporum comprouincialium,& dicat rurſus ſibi defenſionem competere *(in vrbe Roma. L.*non ante *(poſt appellationem* L.*)* in ſedem eius alter conſtituatur,quam Romanus Epiſcopus cognoſcendus definierit.*Sard.iv. G.5. L.*

C C P. VII.

Similiter a ſupradictis Patribus eſt definitum conſonanter; vt ſi quiſquam Epiſcoporum,aut Metropolitanum, aut comprouinciales,vel iudices ſuſpectos habuerit; vel veſtram ſanctam Romanam interpellet ſedem, cui ab ipſo Domino poteſtas ligandi, ac ſoluendi, ſpeciali eſt priuilegio ſuper alios cōceſſa. Ipſa enim firmamentum a Deo fixum, & immobile percepit, quoniam ipſam formam vniuerſorum titulorum lucidiſsimam Dominus Ieſus Chriſtus veſtram Apoſtolicā conſtituit ſedem; ipſa eſt enim ſacer vertex, in quo omnes vertuntur, ſuſtentantur, releuantur.&c.*Athan.& alij ad Felicem y. ante medium.*

C A P. IIX.

Si quis Epiſcoporum iudicio prouinciali depoſitus fuerit,Romanum Papam,ſi placet, rurſus appellet;& ipſe, ſi videtur reparet iudicia in opitulatione damnati. *Ennod.pro Symma.poſt med.ex can.5.conc. Sardic.*

C A P. IX.

Omnis oppreſſus libere ſacerdotum, ſi voluerit,appellet iudiciū. & à nullo prohibeatur: ſed ab his fulciatur, & liberetur. &c. Quod ſi difficiliores ortae fuerint quaeſtiones, aut Epiſcoporum,vel maiorum iudicia, aut maiores cauſae fuerint; ad ſedem Apoſtolicam,ſi appellatum fuerit,referantur.*Anac. ep.1.ante fi.* 2.q.6.c.3

C A P. X.

Si quis veſtrum *(Epiſcopi)* pulſatus fuerit in aliqua aduerſitate, licenter hanc ſanctam, & Apoſtolicam appellet ſedem, & ad eam quaſi ad caput ſuffugium habeat; ne innocens damnetur,aut eccleſia ſua detrimentum patiatur.Si autem ei neceſſe fuerit,eamque appellare minime auſus fuerit, & vocatus tamen ab hac ſancta ſede fuerit; nō renuat venire,ſed confeſtim,vt ei nuntiatum fuerit,venire feſtinet, & cauſas pro quibus vocatus eſt, prudenter diſponat, atque ſi neceſſe aliquid corrigere fuerit,cum his, quos hic primos inuenerit,corrigat.Ad Eccleſiam tamen ſuam non prius reuertatur, quam litteris Apoſtolicis, vel formatis pleniter inſtructus, atque purgatus ſit,ſi fuerit vnde,vt poſtquam domum reuerſus fuerit,cognoſcāt vicini ſui, qualiter hic ſua,aliorumque cauſa diſcuſſa fuerit, quatenus ea abſque aliqua ambiguitate nuntiare,& praedicare omnibus poſsit. *Xyſt.ep.2. in med. Iuo par.5.c.3.decret. Anſel.lib.2.c.8.Caeſar.lib 5.cap.4. Tarrac.lib. 1.cap.180.* 2.q.6.c.4 8 q 5.qui lib.c. vn.

C A P. XI.

Ita conſtitutum liquet a tempore Apoſtolorum,& deinceps. Placuit vt [accuſatus,vel iudicatus.&c. *(vt xix. Nicae. apud Iul.)* Et alibi in inſtitutis legitur Apoſtolicis. [Si quis putauerit ſe a proprio Metropolitano grauari, apud Patriarcham, vel Primatem dioeceſeos, aut penes vniuerſalis Apoſtolicae Eccleſiae iudicetur ſedem.&c. *Victor ep. 1.Nicae.xxi.apud Iul.Chalc.cap.9. Aquiſgr. c.86.Hadr.c.6. ad Epiſcopū Mediom. Xyſtus ij.ep. 1.* Capitul.*lib.7. cap.151. in addit. Iuo lib.4.* 3.q.6.c.9 2.q.6.c.7 & c.15.

lib. 4. tit. 12. cap. 12. panor. Anſelm. lib. 2. cap. 9. & 11. Caeſar. lib. 9. cap. 6.

CAP. XII.

2. q. 6. ad Romanā. c. 8. Ad ſedem Apoſtolicam ab omnibus, maxime tamen ab oppreſsis, appellandum eſt, & concurrendum, quaſi ad matrem, vt eius vberibus nutriantur, auctoritate defendantur, & a ſuis oppreſsionibus releuentur. *Zephy. ep. 1. in med. Anſel. lib. 2. c. 7. Tarrac. lib. 1. c. 276.*

CAP. XIII.

Placuit, vt ſi Epiſcopus accuſatus appellauerit Apoſtolicam ſedem, id ſtatuendum, quod eiuſdem ſedis Pontifex cenſuerit. *Fabian. ep. 3. poſt princ. Xyſtus iij. ep. vni. cap. 5. Hadr. ad Epiſc. Mediom. c. 21. Capitul. lib. 7. c. 315. & in additis c. 353.*

CAP. XIV.

Nullus ſacerdotum cauſam ſuam alieno committat iudicio, niſi ad ſedem Apoſtolicā fuerit appellatum. C*ornel. epiſt. 2. ante finem. Iuo lib. 4. tit. 5. c. 3. panor.*

CAP. XV.

3. q. 6. vltra c. 4. et c. 16. nemi nem in fi. Omnis accuſatio intra prouinciam audiatur, & a comprouincialibus terminetur, niſi ad Apoſtolicam ſedem fuerit tantum appellatum. *Steph. epiſt. 2. ante med. Vid.* Hadr. *c. 10. in ep. ad Epiſcop. Mediom. C. de Theod. lib. 9. tit. 1. conſt. 5. Capitul. lib. 7. c. 143. in addit. & lib. 6. c. 287.* Iuo *lib. 4. tit. 5. c. 4. panor. & epiſt. 29. ad* Richerium *Senonen. Anſelm. lib. 3. c. 74. Tarrac. lib. 2. c. 19.*

CAP. XVI.

In hac ſancta ſede dudum a multis Epiſcopis conſtitutum erat, & modo ad veſtrum, & ceterorum fratrum auxilium eſt denuo roboratum: vt [omnes Epiſcopi, qui in quibuſdam. &c. *(vt Nicaen. xviij. xix. xxi. apud* Iulium*) Xyſt. ij. epiſt. 1. in med.* 2. q. 6. c. 5.

CAP. XVII.

2. q. 6. c. 6 ad Rom. Ad ſedem Apoſtolicam omnes, quaſi ad caput, iuxta Apoſtolorum eorumque ſucceſſor. ſanctiones, Epiſcopi, qui voluerint, vel quib. neceſſe fuerit, ſuffugere, eamque appellare debent. vt inde accipiant tuitionem, & liberationem; vnde acceperunt informationem, atque conſecrationem. Quod omnibus minime conuenit denegare Epiſcopis, ſed abſque vlla cuſtodia, aut excommunicatione, vel damnatione, vel ſpoliatione, libere ire conce datur. *Marcellus ep. 1. in prin. Anſ. lib. 2. c. 7.*

CAP. XIIX.

Diſt. 17. c. 1. Nullum Epiſcopum, qui hanc appellauerit Apoſtolicam ſedem damnare poteſtis, antequam hinc ſententia finitiua procedat. Nam ſi ſaeculares in publicis iudicijs, libellis vtuntur appellatorijs, quanto magis ſacerdotibus haec eadem agere licet, qui ſuper illos ſunt? *Marcellus ep. 2. in med. Iuo par. 4. cap. 240. decr. Anſelm. lib. 2. cap. 62.*

CAP. XIX.

Si ſe viderit quiſquam veſtrum praegrauari, hanc ſedem appellet, huc recurrat; vt ſemper inſtituta fuit conſuetudo; quia ex voluntarie eis compatiemur, & libenter pro-ut Dominus dederit, adminiculum feremus. Nec a quoquam, fratres, inhibeatur, aut obiurgetur, qui noſtrae conſors communionis eſſe voluerit, ſed magis ei veniendi auxilium praeſtetur. quia ſufficit vnicuique obiurgatio, quae fit a plurimis. *Miltiad. ep. 1. in prin.*

CAP. XX.

Similiter in iam fata ſynodo (*Nicaena*) ſtatutum eſt, vt [vltra prouinciae terminos accuſandi licentia non progrediatur, niſi ad hanc Apoſtolicam ſedem fuerit prouocatum, ad quam omnes, qui voluerint, libere, & abſque vllo impedimento a quibuſdam agendo confluere debent. &c. *Iulius ep. 2. c. 31. Hadr. c. 10. ad Epiſcopum Mediom. Cod. Theod. lib. 9. tit. 1. conſt. 5. Capitul. lib. 6. c. 287. ibe. 7. Iuo lib. 4. tit. 5. c. 4. panor. & ep. 29. ad Richerium Senonen. Anſ. lib. 3. c. 74. Tarrac. lib. 2. c. 19.* 3. q. 6. c. 4 et c. 16. in fine.

CAP. XXI.

Quotiens Epiſcopi ſe a ſuis comprouincialibus, vel a Metropolitano putauerint praegrauari, aut eos ſuſpectos habuerint; mox Romanam appellent ſedem, ad quam eos abſque vlla detentione, aut ſuarum rerū ablatione libere ire liceat. & dum praedictam Romanam matrem appellauerint Eccleſiam, aut ab ea ſe audiri expoſcerint; nullus eos aut excommunicare, aut eorum ſedes ſubripere, aut eorum res auferre, aut aliquam eis vim inferre praeſumat, antequam eorum cauſa Romani Pontificis auctoritate finiatur. Quod ſi aliter a quoquam praeſumptum fuerit, nihil erit, ſed viribus carebit. Nam nec hoc perperam praeſumimus, ſed & ipſum in Nicaena ſynodo cōſtitutum eſt. &c. *Felix ij. ep. 1. c. 19. Anſelm. lib. 2. c. 59. Tarrac. lib. 2. c. 43.* 2. q. 6. c. 16

CAP. XXII.

His, & alijs quamplurimis documentis manifeſtum eſt, nullum damnari, aut ſuis ſpoliari rebus debere Epiſcopum; qui hanc ſanctam ſedem interpellauerit, aut ſibi defenſatricem adſciuerit, donec iudicium de eo noſtrae Apoſtolicae auctoritatis, hoc eſt, Principis Apoſtolorum Petri agnoſcat. &c. *ibid.*

CAP. XXIII.

Damnare Epiſcopos, abſque huius ſanctae ſedis auctoritate, minime licet: quam omnes appellare, ſi neceſſe fuerit, & eius fulciri auxilio oportet. *Dam. ep. 3. in prin. Burch. lib. 1. c. 179. Iuo par. 5. c. 295. decr. Anſelm. lib. 2. c. 64. Tarrac. lib. 2. cap. 45.* 3. q. 6. dicenteres. c. 6.

CAP. XXIV.

Omnes partium noſtrarum eccleſiae, omnes manſuetudini veſtrae cum gemitibus, & lacrymis ſupplicant ſacerdotes; vt, quia & noſtri legati fideliter reclamarunt, (*loquitur de pſeudoſynodo Epheſina*) & eiſdem libellum appellationis Flauianus Epiſcopus dedit, generalem ſynodum iubeatis intra Italiam celebrari, quae omnes offenſiones ita aut repellat, aut mitiget, ne aliquid vltra ſit vel in fide dubium, vel in caritate diuiſum. &c. Quā aūt poſt appellationē interpoſitā hoc neceſ-

ſarie

ſarie poſtuletur, canonũ Nicaeae habitorum decreta teſtantur, quae a totius mundi ſunt ſacerdotibus conſtituta. *Leo ep. 23. ad Theod. Imp. circa finem,* CAP. XXV.

Cauſam Lupicini Epiſcopi illic iubemus audiri: cui multum, & ſaepius poſtulanti communionem hac ratione reddidimus; quoniam cum ad noſtrum iudicium prouocaſſet, immerito eum pendente negotio a communione videbamus fuiſſe ſuſpenſum. Adiectum etiã illud eſt, quod huic temere ſuperordinatus eſſe cognoſcitur, qui non debuit ordinari, antequam Lupicinus in praeſenti poſitus, aut confutatus, aut certe confeſſus iuſtae poſſet ſubiacere ſententiae: vt vacantem locum, quemadmodum diſciplina eccleſiaſtica exigit, is, qui conſecrabatur, exciperet. *Leo epiſt. 85. ad Epiſcopos Afric. c. 2. Capitul. lib. 7. cap. 157. in additis.* CAP. XXVI.

Nobiſcum veſtra fraternitas recognoſcat, Apoſtolicam ſedem, pro ſui reuerentia, a veſtrae etiam prouinciae ſacerdotib. innumeris relationibus eſſe conſultam, & pro diuerſarum, quemadmodum vetus conſuetudo poſcebat, appellatione cauſarum, aut retractata, aut confirmata fuiſſe iudicia. *Leo epiſt. 89. ad Epiſcopos Viennen. prouinc. poſt prin.*

CAP. XXVII.

9. q. 3. c. 16. Ipſi ſunt canones, qui appellationes totius Eccleſiae ad huius ſedis examen voluere deferri. Ab ipſa vero nuſquam prorſus appellari debere ſanxerunt. ac per hoc illam de tota Eccleſia iudicare, ipſam ad nullius commeare iudicium. &c. *Gelaſ. epiſt. 4. ad Fauſt. ante med. Nicol. in epiſt. ad Michaelem Imp. Iuo par. 5. c. 9. decret. & in epiſt. 1. ad Richerium Senonen. Archiep. Anſ. lib. 2. c. 56.*

CAP. XXVIII.

Vide 9. q. 3. c. 17. & 18. Ad ſedem B. Petri de qualibet mundi parte canones appellare voluerunt, ab illa autẽ nemo ſit appellare permiſſus. *Gelaſ. epiſt. 6. ad Epiſc. Dard. ante med.* CAP. XXIX.

2. q. 6. c. 12. qui ſe. Omnium appellantium Apoſtolicam ſedẽ Epiſcoporum iudicia, & cunctarum maiorum negotia cauſarum, eidem ſanctae ſedi (*Rom.*) reſeruata eſſe liquet. *Vigilius ep. vnic. cap. 7. Anſel. Lucen. lib. 2. c. 18.* CAP. XXX.

Nullus audeat condemnare Apoſtolicam ſedem appellantem. *Greg. vij. lib. 2. regiſtr.*

Pontifex Max. Imperatores, & Reges poteſt excommunicare, & priuare ditione, illorumque ſubditos fidelitatis ſacramento ſoluere. Tit. XVI.

CAP. I.

QVod Romano Pontifici liceat Imperatores deponere. *Gregor. vij. lib. 1. regiſt. in dictato.* CAP. II.

Quod a fidelitate iniquorũ poſſit Romanus Pontifex ſubiectos abſoluere. *Gregor. vij. lib. 1. regiſtr. in dictato.* CAP. III.

Ex parte omnipotentis Dei Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, per tuam poteſtatem, & auctoritatem (*cum Petro Apoſtolo loquitur*) Henrico Regi filio Henrici Imperatoris, qui contra tuam Eccleſiam, inaudita ſuperbia, inſurrexit, totius regni gubernacula Teutonicorũ, & Italiae contradico, & omnes Chriſtianos a vinculo iuramenti, quod ſibi fecerunt, vel facient, abſoluo; & vt nullus ei, ſicut Regi ſeruiat, interdico. dignum eſt enim, vt qui ſtudet honorem Eccleſiae tuae imminuere, ipſum honorem amittat, quem videtur habere. & quia ſicut Chriſtianus contempſit obedire, nec ad Deum redijt, quem dimiſit, participando excommunicatis, & multas iniquitates faciendo, meaque monita, quae pro ſua ſalute ſibi miſi, te teſte ſpernendo, ſeque ab Eccleſia tua, tentans eam ſcindere, ſeparando, vinculo anathematis eum vice tua alligo. *Greg. vij. lib. 3. regiſtr. poſt epiſt. 5.*

CAP. IV.

Zacharias Papa Regem Francorum depoſuit, & Francigenas a vinculo iuramẽti, quod ſibi fecerant, abſoluit. *Greg. vij. lib. 4. regiſtr. ep. 2. poſt prin.* CAP. V.

Ad oppidum Canuſij, in quo morati ſumus cum paucis, aduenit (*Rex Henricus*) ibiq. per triduum ante portam caſtri depoſito omni regio cultu, miſerabiliter, vtpote diſcalciatus, & laneis indutus perſiſtens, non prius cum multo fletu Apoſtolicae miſerationis auxilium, & conſolationem implorare deſtitit; quam omnes, qui ibi aderant, ad pietatem, & compaſſionis miſericordiam mouit. denique inſtantia compunctionis eius, & tanta hominum, qui aderant, ſupplicatione deuicti, tandem eum relaxato anathematis vinculo, in communionis gratiam, & ſinum ſanctae matris Eccleſiae accepimus. *Greg. vij. lib. 4. regiſtr. epiſt. 12. in medio.* CAP. VI.

Confidens de iudicio, & miſericordia Dei, eiuſq. pijſſimae matris ſemper Virginis Mariae, fultus veſtra auctoritate (*cum Petro, & Paulo Apoſtolis loquitur*) Henricum, quem Regem dicunt, omneſq. fautores eius, excommunicationi ſubijcio, & anathematis vinculis alligo, & iterum regnum Teutonicorum, & Italiae ex parte omnipotentis Dei, & veſtra, interdicens ei omnem poteſtatem, & dignitatem illi regiam tollo, & vt nullus Chriſtianus ei ſicut Regi obediat, interdico; omneſq; qui iurauerunt, vel iurabunt, de regni dominatione, & iuramenti promiſſione abſoluo. Vt Rodulphus regnum Teutonicorum regat, & defendat, quem Teutonici elegerunt ſibi in Regem, ad veſtram fidelitatem, ex parte veſtra dono, largior, & concedo. omnibus ſibi fideliter adhaerentibus abſolutionem omnium peccatorum, veſtramque benedictionem in hac vita, & in futuro veſtra fretus fiducia largior. *Gregor. vij. in conc. Rom. anni vii. in fine.*

CAP.

CAP. VII.

Anno ab incarnatione Domini milleſimo octuageſimoptimo celebrata eſt ſynodus Romae, in qua Henricum, & omnes ſautores eius, qui in praeterita excommunicatione animum indurauerant, iterum excommunicauit, & anathematizauit. *Greg vij. in concil. Roman. ann. iix.*

CAP. IIX.

Beatus Gregorius Papa Reges a ſua dignitate cadere ſtatuit, qui Apoſtolicae ſedis decreta violare praeſumpſerint, ſeribens ad quendam Senatorem Abbatem his verbis: Si quis Regum, ſacerdotum, iudicum, atque ſaecularium perſonarum hanc conſtitutionis noſtrae paginam agnoſcens, contra eam venire tentauerit, poteſtatis, honoriſq. ſui dignitate careat. *Gregor. vij. lib. 8. regiſt. ep. 21. poſt prin. Greg. j. lib. 11. ep. 10. in fine.*

CAP. IX.

25. q. 6. c. 3. alius.

Zacharias, Regem Francorum, nō tam pro ſuis iniquitatibus, quam pro eo, quod tantae poteſtati non erat vtilis, a regno depoſuit, & Pipinum Caroli Magni Imperatoris patrem in eius loco ſubſtituit, omneſque Francigenas a iuramento fidelitatis, quod illi fecerant, abſoluit. *Greg. vij. li. 8. regiſt. ep. 21. ad Herimannum Meten. Epiſcop. ante med.*

CAP. X.

Ab hac hora, & deinceps fidelis ero per rectam fidem B. Petro Apoſtolo, eiuſque Vicario Papae Gregorio, qui nunc in carne viuit: & quodcumque mihi ipſe Papa praeceperit, ſuis videlicet verbis, per veram obedientiā fideliter, ſicut oportet Chriſtianum, obſeruabo. De ordinatione vero eccleſiarum, & de terris, vel cenſu, quae Conſtantinus Imperator, vel Carolus ſancto Petro dederunt, & de omnibus eccleſijs, vel praedijs, quae Apoſtolicae ſedi ab aliquibus viris, vel mulieribus aliquo tempore ſunt oblata, vel conceſſa, & in mea ſint, vel fuerint poteſtate, ita conueniam cum Papa, vt periculum ſacrilegii, & perditionem animae meae non incurram, & Deo, ſanctoque Petro adiuuante Chriſto, dignum honorem, & vtilitatem impendam. *Apud Gregor. vij. lib. 9. regiſtr. poſt epiſt. 3. Iuramentum Imperatoris.*

CAP. XI.

De haere. c. 13. Gr. ix. ti. e 2. eo. tit. in 4. collect.

Si dominus temporalis requiſitus, & monitus ab Eccleſia, terram ſuam purgare neglexerit ab haeretica feditate, per Metropolitanum, & comprouinciales Epiſcopos excommunicationis vinculo innodetur. & ſi ſatisfacere contempſerit infra annum, ſignificetur hoc Summo Pontifici, vt ex tunc ipſe vaſallos ab eius fidelitate denuntiet abſolutos, & terram exponat catholicis occupandam. *Inn. iij. in conc. gen. Later. c. 3.*

De decretis, & decretalibus Pontificum Maximorum. Tit. XVII.

CAP. I.

Heb. 13. e

OBedite praepoſitis veſtris, & ſubiacete illis: ipſi enim peruigilant pro animabus veſtris, tamquam rationem reddituri: Paulus magnus Apoſtolus praecipit. Itaque beatiſſimum Papam Nicolaum, tamquam organum ſancti Spiritus habentes, nec non & ſanctum Hadrianum Papam ſucceſſorē eius definimus, atque ſancimus, vt ea omnia, quae ab eis ſynodice per diuerſa tempora expoſita ſunt, & promulgata editis cauſis, tam pro defenſione, ac ſtatu CP. Eccleſiae, & ſummi ſacerdotis eius, Ignatij videlicet ſanctiſſimi Patriarchae, quam etiam pro Photij neophyti, & inuaſoris expulſione, & condemnatione ſeruari ſemper, & cuſtodiri immutilata pariter, & illaeſa; & nullum Epiſcoporum, aut Archipresbyterorom, vel diaconorum, aut quempiam de catalogo clericorum euertere, & reprobare aliquid horum audere. Quiſquis autem poſt hanc definitionem noſtram comprehenſus fuerit, ſpernēs quidquā capitulorum, & decretorum, quae ab illis expoſita ſunt; ſiquidem ſacerdos fuerit, aut clericus, a proprio decidat honore ſimul, & ordine; monachus autem, vel laicus, cuiuſcumque ſit dignitatis, ſegregetur, donec paenitēs profiteatur ſe conſeruaturum praedictorum editionem. *Syno. viij. c. 2. ſub Hadr. ij.*

CAP. II.

De accuſ. 24. Greg. ix. et c. 4. eo. ti. in 4 collect.

Qualiter, & quando debeat Praelatus procedere ad inquirendum, & puniendum ſubditorum exceſſus, ex auctoritatibus noui, & veteris Teſtamenti colligitur euidēter; ex quibus poſtea proceſſerūt canonicae ſanctiones; ſicut olim aperte diſtinximus, & nunc ſacri approbatione concilij confirmamus. *Innoc. iij. in conc. gen. Lat. c. 8.*

CAP. III.

Diſt. 15. ſancta. c. 3. §. item.

Item epiſtolam Leonis Papae ad Flauianū CP. Epiſcopum deſtinatam, cuius textum quiſpiam ſi vſq; ad vnum iota diſputauerit, & non eam in omnibus venerabiliter receperit; anathema ſit. Item opuſcula, atque tractatus omnium orthodoxorum Patrum, qui in nullo a ſanctae Eccleſiae Romanae conſortio deuiarunt, nec ab eius fide, vel praedicatione ſeiuncti ſunt; ſed ipſius communionis per gratiam Dei, vſque in vltimum diem vitae ſuae fuere participes, legendos decernimus. Item decretales epiſtolas, quas beatiſſimi Papae pro diuerſis temporibus ab vrbe Romana pro diuerſorum Patrum conſolatione dederunt, venerabiliter recipiendas. *Gelaſ. & lxx. in ſynod. Nicol. ad Epiſcopos Galliae. Burch. lib. 3. c. 220. Iuo lib. 2. tit. 11. c. 3. panor. & par. 4. c. 64. & par. 5. cap. 33. decret. Anſel. lib. 6. c. 193. Caeſar. lib. 1. c 48.*

Diſt. 19. c. 1. § conſonas.

CAP. IV.

Ego pro lege Dei, pro paternis conſeruandis canonibus pro veneratione Apoſtolorū, pro priuilegijs defendendis ſedis Apoſtolorum, proq; ſanctae mentionis deceſſoris mei Papae Nicolai praedicanda memoria, & ſequentibus actibus, atque celebrandis definitionibus, non ſolum rata incommoda perpeti, verum etiam more ſanctorum praedeceſſorum

Digitized by Google

ſorum meorum Pontificum, in promptu habeo;ſi neceſſe ſit,mortis ſuſtinere diſcrimen. *Hadria.ii.in ſynod.Rom. allocutione prima poſt med.lecta apud ſyn.viij.CP.act.* 7.

CAP. V.

Vos haec,& alia ſanctorum Patrum ſtatuta fideliter,& Chriſtiana reuerentia obſeruate, ſi vultis de ſanctae Romanae Eccleſiae, & Apoſtolicae ſedis pace,& communione, atq; benedictione gaudere. *Nicol.ii.in conc. Rom. cxiij.Epiſcopor.*

CAP. VI.

Amplector omnem diuinam ſcripturam, ſcilicet veteris,& noui Teſtamenti,& decreta ſanctorum Patrum Romanorum Pontificum, & praecipue decreta domini mei Gregorij, & beatae memoriae Papae Vrbani. Quae ipſi laudauerunt,laudo;quae ipſi tenuerunt,teneo;quae confirmauerunt,confirmo,quae dãnauerunt,damno; quae repulerunt, repello; quae interdixerunt, interdico; quae prohibuerunt, prohibeo, in omnibus, & per omnia,& in his ſemper perſeuerabo. *Paſchalis ij.in ſyno.Later.*

CAP. VII.

Quis ſacerdotum contra decreta talia, quae a ſede Apoſtolica proceſſerunt, agere praeſumat?vel quis,quod peius eſt, contra ſententiam,quam vas electionis Paulus Apoſtolus,Spiritu ſancto miniſtrante, promulgauit,aliud cõſcribere vlla ratione praeſumat? Cum dicat ipſe per Spiritum ſanctum: Qui praedicauerit praeter id qđ praedicaui, anathema ſit.& quorum auctoritas valere poſſit, niſi quos ſedes Apoſtolica ſemper aut intromiſit,aut apocryphos fecit? *Turo.ij.c.*21. *Gala.1.d*

CAP. IIX.

Permaneant in ſuo vigore conciliorum omnium conſtituta, ſimul & ſynodicae ſanctorum Praeſulum Romanorum epiſtolae. *Tolet.iij.c.*1.

CAP. IX.

Quid a nobis ſacramenti *(baptiſmi)* diuerſitate faciendum ſit, Apoſtolicae ſedis informemur praeceptis,non noſtram, ſed paternã inſtitutionem ſequentes. *Tolet.iv.c.*5.

CAP. X.

Nos pari tenore,& reuerentia traditiones ſanctorum Apoſtolorum, ſeu Reuerentiſſimorum Patrum, qui in ſupradictis concilijs adfuerũt,omni cum veneratione ſuſcipimus, amplectimur,defendimus,praedicamus,praecipue ſanctae memoriae Leonis Apoſtolicae ſedis Praeſulis dicta. *Manſuetus Epiſcopus, & ſyn.Mediolan.ep.ad Conſtantinum vj.Imperatorem.*

CAP. XI.

De veneratione, quae debetur Pontifici Maximo,& ipſius decretis, vide multa apud ſynodum habitam in monaſterio D. Medardi Sueſſion.in cauſa Hincmari.

CAP. XII.

Haec praecepta nemo credat abſque ſui periculo negligere,vel diſsimulare; quia in iudicio Dei ignis aeterni tormenta ſuſtinebit,qui eccleſiaſtica decreta neglexerit. *Clemens ep.*1.*in fine.*

CAP. XIII.

State fratres, & tenete traditiones Apoſtolorum,& Apoſtolicae ſedis.&c. *Anter.ep. vn.in fine.*

CAP. XIV.

Ipſe *(Deus)* te,tuoſque, & diuina, & Apoſtolicae ſedis inſtituta illibata ſeruare, & nos, atque omnes fideles ad potiora ſemper conſcendere concedat.&c. Haec illis partib. quibus moraris,& in oĩb.us quibus potueris, cunctis nota facito, & obſeruare Apoſtolica mandato auctoritate: quia & noſtri, nobiſq. commiſsi,in ſancta, Apoſtolica, & vniuerſali Eccleſia,omnes haec obſeruare, nunc,& futuris temporibus profeſsi ſunt. *Steph.ep.*1.*in fi.*

CAP. XV.

Nolite errare fratres,doctrinis varijs, & extraneis nolite abduci. En inſtituta Apoſtolorum,& Apoſtolicorum virorum, canoneſq. habetis: his fruimini,his circumdamini, his delectamini,his armamini.&c. Satis indignũ eſt,quemquam,vel Pontificum, vel ordinum ſubſequentium,hanc regulam refutare,quam beati Petri ſedem,& ſequi videat, & docere. *Iule.p.*1.*in fi.Gelaſ.ep.*1.*c.*11.*Anſ.lib.*1.*c.*8. *& lib.*5.*c.*4. *Diſt.*11.*c.*3. *Hebr.*14.*d* *De cõſec.d* 1.*c.*5. *baſilicas.*

CAP. XVI.

Diuinis, & Apoſtolicis conſtitutionibus pareatis,& in nullo patiamini prouidentiſsima canonum decreta violari: quatenus & Nicaenorum canonum conſtituta, & quae a nobis, vel a predeceſſoribus noſtris ſunt prouide,& ſalubriter decreta,intemerata permaneant in futuro. *Liber.ep.*2.*in fi.ad omnes Epiſcopos.*

CAP. XVII.

Omnia haec decretalia, & cunctorum deceſſorum noſtrorum conſtituta quae de eccleſiaſticis ordinibus,& canonum promulgata ſunt diſciplinis,ita a vobis, & omnibus Epiſcopis, ac cunctis generaliter ſacerdotibus cuſtodiri debere mandamus;vt ſi quis in illa commiſerit, veniã ſibi deinceps nouerit denegari. *Damaſ.ep.*4.*in fin. Numidiae Epiſcopis. Anſel.li.*4.*cap.*47. 25.*q.*1.*c.*12.

CAP. XIIX.

Scripta Sanctitatis tuae debita veneratione ſuſcepimus, in quibus ſitire venerationẽ, ac prudentiam tuam Apoſtolica inſtituta cognouimus. Qua de re quaedam ex his,quae petiſti, miſimus: & quaedam adhuc,cum iterum miſeris, mittere cupimus. Nullum tamen a beati Petri Principis Apoſtolorum fine, praedeceſſorum noſtrorum praetermiſimus,de quorũ ſtatutis aliquid tibi per Ammonium presbyterum, & Felicem diaconum ſub certis ſignaculis non mitteremus. Quae te & cuſtodire optamus, & alijs praedicanda,ac publicanda mandamus,vt ab omnibus inuiolate debita veneratione cuſtodiantur, & inuiolate ſeruentur,atque ab omnibus futuris temporibus diligenter venerentur:quia violatores voluntarij canonum grauiter a ſanctis Patribus iudicantur.&c. His itaq. rite deliberatis, † & ad eccleſiarum veſtrarum notitiam noſtra deliberatione perlatis, pa- † delibatis *f.*

rere

rere vos eorundem ſanctorum canonum regulis conuenit. &c. *Damaſ. ad Aurel. ante concilia.*

CAP. XIX.

Ad ſingulas cauſas, de quibus per filium noſtrum Baſianum presbyterum ad Romanam Eccleſiam, vt pote ad caput tui corporis retuliſti, ſufficientia, quantum opinor, reſpõſa reddidimus. Nunc fraternitatis tuae animum ad ſeruandos canones, & tenenda decretalia conſtituta, magis, ac magis incitamus. &c. & quamquam ſtatuta ſedis Apoſtolicae, vel canonum venerabilia definita, ſacerdotum nulli Domini ignorare ſit liberũ: vtilius tamen eſſe poterit, ſi ea, quae ad te ſpeciali nomine generaliter ſcripta ſunt, per vnanimitatis tuae ſollicitudinem in vniuerſorum fratrum noſtrorum notitiam perferantur. *Syric. ep. 1. in fin.*

CAP. XX.

Antiquae traditionis exempla ſeruantes, & eccleſiaſticae memores diſciplinae, noſtrae religionis vigorem, non minus nunc in conſulendo, quam antea cum pronuntiaretis veneratione firmatis, qui ad noſtrum referendum approbatis eſſe iudicium, ſcientes, quid Apoſtolicae ſedi, cum omnes hoc loco poſiti ipſum ſequi deſideremus Apoſtolũ, debeatur; a quo ipſe Epiſcopatus, & tota auctoritas huius nominis emerſit. Quem ſequentes, tam mala iam damnare nouimus; quam probare laudanda. vel id, velut quod vera Patrum inſtituta ſacerdotali officio cuſtodientes, non cenſetis eſſe calcanda, quod illi non humana, ſed diuina decreuere ſententia; vt quidquid, quamuis de diſiunctis, remotiſque prouincijs cogeretur, non prius ducerent finiendum, niſi ad eius ſedis notitiam perueniret; vt tota huius auctoritate, iuſta quae fuerit pronuntiatio, firmaretur: indeque ſumerent ceterae eccleſiae, velut de natali ſuo fonte, aquae cunctae procederent, & per diuerſas totius mundi regiones, puri capitis incorruptae manarent, quid praecipere, quos abluere, quos veluti in coeno inemundabili ſordidatos, mundis digna corporibus, vnda vitaret. &c. *Inno. ep. 24. in prin. vel 25. ad concil. Carthaginenſ.*

CAP. XXI.

Diſt. 38. nulli. 4. Quae a nobis res digna ſeruabitur, ſi decretalium norma conſtitutorum pro aliquorum libitu, licentia populis permiſſa, frangatur? *Caeleſti. ep. 3. in princ. Burch. lib. 2. cap. 160. Iuo par. 6. c. 251. decr. Tarrac. lib. 3. c. 2.*

CAP. XXII.

Diſt. 19 c. 1. p. quib. 25. q. 1. c. 12. Omnia decretalia conſtituta, tam beatae recordationis Innocentij, quam omniũ praedeceſſorum noſtrorum, quae de eccleſiaſticis ordinibus, & canonum ordinata ſunt diſciplinis, ita veſtram dilectionem cuſtodire debere mandamus, vt ſi quis illa contempſerit, veniam ſibi deinceps nouerit denegari. *Leo ep. 1. in fin. Epiſcopis Campaniae. Damaſ. ep. 4. in fin. Nicol. ad Epiſcopos Galliae. Iuo par. 5. c. 33. decr. Anſel. lib. 4. c. 47. Caeſar. lib. 1. c. 32. Tarrac. lib. 3. c. 6.*

CAP. XXIII.

Adiuuãte gratia Dei facilius poterit prouideri, vt in eccleſiis Chriſti nulla ſcandala, nulli naſcantur errores: cum coram beatiſſimo Apoſtolo Petro id ſemper in commune tractatum fuerit, vt omnia inſtituta, canonumque decreta apud omnes Domini ſacerdotes inuiolata permaneant. *Leo ep. 4. ad Epiſcop. Sicil. c. 7.*

CAP. XXIV.

Supereſt, vt concordi obedientia ſalubres ſuſcipiatis hortatus; & nihil per contentionem agentes, ſed ad omne ſtudium deuotionis vnanimes, diuinis, & Apoſtolicis conſtitutionibus pareatis, & in nullo patiamini pia canonum decreta violari. *Leo epiſt. 85. c. 2. ad Epiſc. African.*

CAP. XXV.

Neceſſaria rerum diſpoſitione conſtringimur, & Apoſtolicae ſedis moderamine conuenimur; ſic canonum paternorum decreta librare, & retro Praeſulum, deceſſorumque noſtrorum praecepta metiri; vt, quae praeſentium neceſſitas temporum reſtaurandis eccleſiis relaxanda depoſcit; adhibita conſideratione diligenti, quantum poteſt fieri, temperemus. *Gelaſ. ep. 1. c. 1. Hadr. ij. in ep. ad Imp. Baſilium poſt prin. lecta in iix. ſyno. CP. act. 1. Iuo par. 3. c. 151. decr. Anſelm. lib. 5. c. 83. Caeſar. lib. 2. cap. 53.* *1. q. 7. c. 6 Neceſſaria.*

CAP. XXVI.

Ne clericorum quiſquam ſe huius offenſae futurum confidat immunem, ſi his, quae ſalubriter ſequenda deprompſimus, ſiue Epiſcopum, ſiue presbyterum, ſiue diaconum viderit excedentem, non protinus ad aures noſtras deferre curauerit, probationibus dumtaxat competenter exhibitis; vt tranſgreſſoris vltio fiat, & ceteris interdictio delinquendi. Sui vero modis omnibus erit vnuſquiſq; Pontificum ordinis, & honoris eliſor, ſi cuiquam clericorum, vel Eccleſiae totius auditui haec putauerit ſupprimenda. *Gelaſ. ep. 1. cap. 30. Anſelm. lib. 7. c. 154.* *2. q. 7. qua propter. c. 41*

CAP. XXVII.

Illud peculiarius pro amore imperij veſtri, & beatitudine, quae conſequi poterit regnum, pro Apoſtolico officio praedicamus; vt ſicut decet, & Spiritus ſanctus dictat, monitis noſtris obedientia praebeatur; vt bona omnia veſtram rempublicam conſequantur. *Anaſt. ij. ad Anaſtaſ. Imp. epiſt. 1. c. 6.*

CAP. XXIIX.

Tranſgredi Apoſtolica ſtatuta abſque trãſgreſſoris gradus periculo nullatenus poſſunt. *Io. ep. 1. poſt med.*

CAP. XXIX.

Congruum nobis viſum eſt, litteris ſedis Apoſtolicae vos monere, praecepta diuina, & Apoſtolicae ſedis inſtituta viriliter peragere, & prohibita non tangere. &c. *Ioan. iij. ep. vni. in prin.*

CAP. XXX.

Praecepta Domini, atque ſanctae ſedis Apoſtolicae, quae vice Domini Saluatoris legatione fungitur, monita fideliter amplectendum-

peragenda. *Pelag. ij. ep. 1. ante fin.*

CAP. XXXI.

Haec nos ita tenere cupimus, vobiſque tenere, ac docere mandamus; vt ea, quae a ſanctis Patribus ante nos ſunt ſtatuta, non proterue irrumpere, ſed fideliter ſeruare optemus. *Greg. ad Felic. Siciliae Epiſc. c. 3. lib. 12. reg. ep. 37. al. 31.*

CAP. XXXII.

25 q. 2. c. 4. Lev. 11. Si ea deſtruerem, quae anteceſſores noſtri ſtatuerunt; non conſtructor, ſed euerſor eſſe iuſte comprobarer. omne enim regnum. &c. *Greg. ep. 7. ad Felic. c. 1. quae eſt lib. 12. regiſt. ep. 31.*

CAP. XXXIII.

Hoc ſanctitatem tuam firmiſsime, vt teneas hortamur; vt ſanctorum Patrum institutis, & conſultis ſacrorum canonum omnimodo obſequi debeas; quia nos nullatenus aliud praedicamus, & aliud agimus. *Zachar. ep. 4. in med.*

CAP. XXXIV.

Abſit hoc, vt praedeceſſor noſter ita praeciperet. Nec enim ab Apoſtolica ſede illa diriguntur, quae contraria eſſe Patrum, ſine canonum inſtitutis perhibentur. *Zachar. ep. 6. poſt med. Vide Bonif. Epiſc. ad Zachar. ante fi.*

CAP. XXXV.

Diſt. 19. c. 5. Nulli fas eſt, vel velle, vel poſſe tranſgredi Apoſtolicae ſedis praecepta. &c. *Greg. iv. ad Epiſcopos Galliae, & Germ. incip. diuinis. Iuo par. 5. c. 11. & 349. decret. Anſel. lib. 2. cap. 19. Caeſar. lib. 2. c. 41. Tarrac. lib. 1. c. 288.*

De poenis, quibus afficiuntur ij, qui Pontifici Max. iniuriam faciunt, aut eius praecepta contemnunt, aut facultates eius, aut Eccleſiae Romanae ſurripiũt. Tit. XVIII.

CAP. I.

ANathemati ſubmiſit (*Photius*) beatiſsimum Papam Nicolaum, & omnes illi communicantes, neque ſummitati eius, neq; quod magis eſt, Eccleſiae, quae a finibus vſq; ad finem conſtat, vllo modo parcens. Hunc repulimus, atque anathematizauimus, atque a catholica, & Apoſtolica Eccleſia fecimus alienum, per datam nobis poteſtatem in Spiritu ſancto. *Epiſtola encyclia ſynodi iix. CP. in med ſub Hadr. ij. act. 10.*

CAP. II.

Nemo fidelium iniuriam beati Petri Principatui impune corrupit †, in cuius videlicet contumeliam, vt ſanctus Bonifacius Papa ſcribit, quiſquis ſurgit, habitator caeleſtium non poteſt eſſe regnorum: Tibi, inquit, dabo claues regni caelorum, in quod nullus abſq; gratia genitoris intrabit. Et rurſus: Nemo vmquã Apoſtolico culmini, de cuius, inquit, iudicio nõ licet retractari, manus obuias audacter intulit; nemo in hoc rebellis exſtitit, niſi qui de ſe voluit iudicari. *Hadr. ij. in ſyn. Rom. allocut. 3. poſt med. apud ſyn. CP. iix. act. 7. Vid. Nic. ad Mich. Imp. prope finem.*

† intulit ſ.

Mat. 16. c.

CAP. III.

Violatores, ſeu corruptores ſacri tumuli eiuſdem domini Formoſi Papae, qui ſub foedere conſpirationis ad capiendum theſaurũ, corpus illius trahentes in fluuium Tiberim iactare non timuerunt; Diuina auctoritate, ſynodalique noſtro conſultu, niſi reſipuerint, ſint a ſanctae Dei Eccleſiae liminibus ſeparati. *Rauen. conc. ſub Io. ix. cap. 9.*

CAP. IV.

Quia ſceleſtiſsima conſuetudo inoleuit, vt obeunte ſanctae Romanae Eccleſiae Pontifice, ipſum Patriarchium depraedari ſoleat; & non ſolum in eodem ſancto Patriarchio, ſed etiam per totam ciuitatem, & ſuburbana eis talis bacchatur praeſumptio; nec non quia & id inultum hactenus neglectum eſt, adeo vt omnia epiſcopia eadem patiantur, vniuſcuiuſque eccleſiae obeunte Pontifice; penitus, quod ne vlterius praeſumatur, omnimodis interdicimus. quod qui facere praeſumpſerit, non ſolum eccleſiaſtica cenſura, ſed etiam Imperiali indignatione feriatur. *Rauennaten. conc. ſub Ioann. ix. c. 11.*

CAP. V.

Epiſcoporum, qui excommunicato Regi communicare praeſumunt, ordinatio, & conſecratio, apud Deum, teſte beato Gregorio, fit execratio. cum enim obedire Apoſtolicae ſedi ſuperbe contemnunt, ſcelus idololatriae, teſte Samuele incurrunt. *Greg. vii. lib. 4. reg. ep. 2. ante fin.*

CAP. VI.

Qui Apoſtolicae ſedi obedire contemnit, ſcelus idololatriae incurrit, & beatus Gregorius Doctor ſanctus, & humillimus, Reges decreuit a ſuis dignitatibus cadere, & participatione corporis, & ſanguinis Domini noſtri Ieſu Chriſti carere, ſi praeſumerent Apoſtolicae ſedis praecepta contemnere. Si enim caeleſtia, & ſpiritualia ſedes beati Petri ſoluit, & iudicat; quanto magis terrena, & ſaecularia? *Greg. vij. lib. 2. reg. ep. 24. poſt medium.*

CAP. VII.

Qui ab Apoſtolica ſede diſcordat, eiq. inobediens eſt, confirmãte Samuele, peccatum ariolandi, & idololatriae ſcelus committit. Dicente quoq. B. Ambroſio. Haereticum eſſe conſtat, qui Romanae Eccleſiae non concordat. *Greg. vij. lib. 7. reg. ep. 24. in fine.* 1. Reg. 15

CAP. IIX.

Qui Apoſtolicae ſedis ſaluberrimo praecepto obedire noluerit, idololatriae peccatũ incurrit, teſte Samuele, & beato Gregorio adſtruente. Peccatum enim ariolandi eſt, non obedire; & ſcelus idololatriae, nolle acquieſcere. Peccatum igitur paganitatis incurrit, quiſquis, dum Chriſtianum ſe aſſerit, ſedi Apoſtolicae obedire contemnit. *Ex Grego. vii. decret.* 1. Reg. 15

CAP. IX.

Ad hoc ſanctae Romanae Eccleſiae poſſeſſiones quietas ſeruare per Dei gratiam cupiẽtes, praecipimus, & ſub diſtrictione anathematis interdicimus; ne aliqua militaris per-

ſona Beneuentanam B. Petri ciuitatem praeſumat inuadere, aut violenter tenere. Si quis aliter praeſumpſerit, anathematis vinculo teneatur. *Calliſt. ij. in conc. Rom. c. 8.*

C A P. X.

Alienationes, quae ſpecialiter per Othonem, Guidonem, Hieremiam, ſeu forte Philippum vbilibet de poſſeſſionibus Rauennatis exarchatus factae ſunt, damnamus. *Calliſt. ij. in conc. Rom. c. 21.*

Varia priuilegia, & decreta Pontif. Max. Tit. XIX.

Pont. Max. confirmat Epiſcoporum electiones.

PARS PRIMA.

C A P. I.

De elect. c. 44. Gr. ix. c. 11. co. tit. in 4. collect.

QVi ad Romanum pertinent immediate Pontificem, ad percipiendam ſui confirmationem officij, eius ſe conſpectui, ſi cõmode poteſt fieri, perſonaliter repraeſentẽt, vel perſonas tranſmittant idoneas, per quas diligens inquiſitio ſuper electionis proceſſu, & electi poſsit haberi. vt ſic demum per ipſius circumſpectionem conſilij, ſui plenitudinem aſſequantur officij, cum eis nihil obſtiterit, de canonicis inſtitutis. ita quod interim valde remoti, videlicet vltra Italiam conſtituti, ſi electi fuerint in concordia, diſpenſatiue, propter neceſsitates, & vtilitates eccleſiarum, in ſpiritualibus, & temporalibus adminiſtrent. &c. Munus vero conſecrationis, ſeu benedictionis recipiant, ſicut hactenus reciperet conſueuerunt. *Innocent. iij. in conc. gener. Later. cap. 26.*

C A P. II.

Porrexit Hincmarus Archiepiſcopus Remenſis epiſtolam totius Galliae Epiſcoporum manibus ſubterſcriptam ad Apoſtolicam ſedem, pro confirmatione ipſius ſedis, &c. Oſtendit etiam ipſi Chriſtianiſsimo Principi coram ſancta ſynodo diploma ſacrum, ipſius veuerandi Principis manibus inſignitum, & ſigillo ſubterſignatum ex approbatione ſuae ordinationis, ad eandem ſanctam, & Apoſtolicam, omnium ſcilicet eccleſiarum matrem, Romanam Eccleſiam. *Sueſſon. apud D. Medard. in cauſa Hincmari.*

Proferatur nomen Pontificis Max. in Miſſae celebratione.

PARS SECVNDA.

C A P. III.

ET hoc nobis iuſtum viſum eſt, vt nomen Domini Papae quicumque ſedi Apoſtolicae praefuerit, in noſtris eccleſijs recitetur. *Vaſen. 2. c. 4.*

C A P. IV.

Poſt quaeſtionum torrentes, venerabilem Laurentium, & Petrum Epiſcopos, a communione Papae ſe ſuſpendiſſe replicatis, & quidquid prouidit cautio conuocatorum, ducitis ad crimen impetiti. Vllo ne ergo tempore dum celebrarentur ab his ſacra Miſſarum, a nominis eius commemoratione ceſſatum eſt? *Ennod pro Symma. poſt med.*

C A P. V.

Quod ſolius Romani Pontificis nomen in eccleſijs recitetur. *Greg. vij. lib. 2. regiſt. in dictato.*

De ſanctitate, qua multi Pontifices Maximi praediti fuerunt.

PARS TERTIA.

CAP. VI.

SCitis vtique vos, qui meruiſtis obſecundare ſanctiſsimo Nicolao Papae lucernae Eccleſiae, luminari totius orbis, & ipſius cõminiſtri eſtis effecti, quia incomparabilis erat vita, & ſermone reſplendens, quem paene, nec macula tetigit. *Libellus Epiſcoporum petentium ueniam. in prin. apud ſyn. iix. CP. ſub* Hadr. *ij. act. 2. poſt princ.*

CAP. VII.

Diſt. 40. non nos. c. 1.

Beatus Petrus perennem meritorum dotẽ cum haereditate innocentiae miſit ad poſteros. &c. Quis enim ſanctum eſſe dubitet, quẽ apex tantae dignitatis attollit? in quo ſi deſint bona acquiſita per meritum, ſufficiunt, quae a loci deceſſore praeſtantur. aut enim claros ad haec faſtigia erigit, aut eos, qui eriguntur, illuſtrat. *Ennodius pro Symmacho apud Greg. vij. lib. 8. regiſt. epiſt. 21. in fine. Tarracon. lib. 1. cap. 75.*

CAP. IIX.

Quod Romanus Pontifex, ſi canonice fuerit ordinatus, meritis B. Petri indubitanter efficitur ſanctus, teſtante S. Ennodio Papienſi Epiſcopo, & multis Patribus fauentibus ſicuti in decretis B. Symmachi Papae cõtinetur. *Greg. vij. lib. 2. regiſtr. in dictato.*

CAP. IX.

A mundi principio paucisſimi per diuerſa terrarum regna Reges ſancti: cum in vna tantum Pontificum ſeriatim ſuccedentium ſede, videlicet Romana, a tempore beati Petri Apoſtoli ferme centum inter ſanctiſsimos computentur. cur autem hoc, niſi quia Reges terrae, & Principes vana gloria illecti, ſicut praelibatum eſt, quae ſua ſunt, ſpiritualibus rebus praeferunt; religioſi autem Pontifices vanam gloriam deſpicientes, quae Dei ſunt, carnalib. reb. praeponunt? illi in ſe delinquẽtes facile puniunt, in Deum peccantes aequo animo ferunt, iſti in ſe peccantibus cito ignoſcunt, Deum offendentib. nõ leuiter parcunt. illi terrenis actib. nimiũ dediti, ſpiritualia paruipendunt, iſti caeleſtia ſedulo me-

meditantes, quae ſunt terrena contemnunt. *Greg. vii. lib. 8. regiſt. epiſt. 21. ante finem.*

De ſacramento, quo ſe obligauit Bonifacius Epiſcopus Gregorio II.

PARS QVARTA.

CAP. X.

IN nomine Dei, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, imperante domino Leone a Deo coronato magno Imperatore, anno ſexto poſt Conſulatum eius, ſed & Conſtantino magno Imperatore eius filio, anno quarto indictionis ſextae. Promitto ego Bonifacius gratia Dei Epiſcopus, vobis beato Apoſtolorum Principi, Vicarioque tuo beatae Papae Gregorio, ſucceſſoribuſq. eius per Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum, Trinitatem inſeparabilem, & hoc ſacratiſſimum corpus tuũ, me omnem fidem, & puritatem ſanctae fidei catholicae exhibere, & in vnitate eiuſdem fidei Deo operante perſiſtere, in qua Chriſtianorum ſalus eſſe ſine dubio cõprobatur: nullo modo me contra vnitatem communis, & vniuerſalis Eccleſiae ſuadente quopiam conſentire; ſed, vt dixi, fidem, & puritatem meã, atque concurſum, tibi, & vtilitatibus tuae
Matt. 16. Eccleſiae, cui a Domino Deo poteſtas ligandi, ſoluendique data eſt, & praedicto Vicario tuo, atque ſucceſſoribus eius per omnia exhibere. ſed & ſi agnouero Antiſtites cõtra inſtituta antiqua ſanctorum Patrum conuerſari, cum eis nullam habere communionem, aut coniunctionem, ſed magis ſi valuero prohibere, prohibebo: ſi minus, fideliter domino meo Apoſtolico renuntiabo. Quod ſi, quod abſit, contra huius promiſſionis ſeriem aliquid facere, quolibet modo,
Act. 5. vel occaſione tentauero, reus inueniar in aeterno iudicio, vltionem Ananiae, & Saphirae incurram. &c. Hunc autem indiculum ſacramenti ego Bonifacius exiguus Epiſcopus manu propria ſubſcripſi, atque poſitum ſupra ſacratiſſimum corpus tuum, vt ſuperius legitur, Deo teſte, & iudice, praeſtiti ſacramentum, quod & cõſeruare promitto. *Bonif. ante epiſt. 1. Greg. ij.*

Alia priuilegia, quae ad certum caput redigi non poſſunt.

PARS QVINTA.

CAP. XI.

16. q. 7. c. 24. d. 96. c. 1. p. Ex laicis. SCriptura, quae in ſacerdotali concilio recitata eſt, euidentiſsimis documentis conſtat inualida. Primum, quod contra Patrum regulas a laicis, quamuis religioſis, quibus nulla de eccleſiaſticis facultatibus aliquid diſponendi legitur vmquam attributa facultas, facta videtur. Deinde quod nullius Praeſulis Apoſtolicae ſedis ſubſcriptione firmata docetur. *Synod. Roma. iii. Symma. cap. 3. Stephan. epiſt. 2. cap. 9. Paſchal. ij. capit. 2. Calliſt. ij. cap. 4. Troſle. cap. 3. Capitul. lib. 5. cap. 249. & lib. 6. cap. 294. Burch. lib. 15. cap. 35. Iuo par. 16. cap. 36. decr. Deuſd. cap. 4. Anſelm. lib. 5. cap. 10. Caeſaraug. lib. 7. c. 112. Tarrac. lib. 1. c. 59.*

CAP. XII.

De his, qui ab Imperatore vrbis Romae aliquid petunt, vt prius adeant Iulium Papã. &c. vide Sard. c. 9.

CAP. XIII.

Qui ad comitatum eunt, cauſam ſuam Carthaginenſi, & Romano Epiſcopis oſtendant. Apolyticam ferant Romam, & illic ab Epiſcopo Romano aliam accipiant ad comitatum. Nam ſi Romam profectus ſilentio ad comitatum tranſeat, communione priuetur. ſi noua cauſa eundi acceſſerit Romae exiſtenti, dicat eam Romano Epiſcopo, & apolyticam accipiat. *Carth. 109. G. Afric. 73. L.*

CAP. XIIII.

Eccleſiae, ſediſque Romanae priuilegia cunctarum eccleſiarum priuilegijs ſua ineffabili prouidentia *(Deus)* praetulit. &c. Rogamus omnipotentem Deum, vt qui ſuae cognitionis vobis reſeruauit myſterium, tribuat quoque noſſe ad plenum ſuae diſpoſitionis, qua ſancta Eccleſia moderatur, arcanum, & quae ſint, vel quãta, & qualia priuilegia Eccleſiae Romanae, & ex quo ceperint exordiũ, & quis eius ſummae auctoritatis auctor exiſtat, vobis clementer aperiat. &c. Porro ſi nos non audieritis, reſtat, vt ſitis apud nos neceſſario, quales Dominus noſter Ieſus Chriſtus hos haberi praecepit, qui Eccleſiam Dei audire cõtempſerint. praeſertim cum Eccleſiae Romanae priuilegia Chriſti ore in beato Petro firmata, in Eccleſia ipſa diſpoſita, antiquitus obſeruata, & a ſanctis vniuerſalibus ſynodis celebrata, atque a cuncta Eccleſia iugiter venerata nullatenus poſſint minui, nullatenus infringi, nullatenus cõmutari: quoniã fundamentum, quod Deus poſuit, humanus non valet amouere conatus: & quod Deus ſtatuit, firmum validumque conſiſtat. &c. Priuilegia inquam iſtius ſedis, vel Eccleſiae perpetua ſunt, diuinitus radicata, atque plantata ſunt; impingi poſſunt, transferri non poſſunt. quae ante imperium veſtrum fuerunt, & permanent hactenus illibata; manebuntq. poſt vos, & quouſq; Chriſtianum nomẽ praedicatum fuerit, illa ſubſiſtere non ceſſabunt immutilata. Iſta igitur priuilegia, huic ſanctae Eccleſiae à Chriſto donata, à ſynodis non donata, ſed iam ſolummodo celebrata, & venerata. *Nicol. ep. ad Mich. Imperat. poſt med.*

CAP. XV.

Quod cum excommunicatis a Pontifice maximo, inter cetera, nec in eadem domo debemus manere. *Gregor. vij. lib. 2. regiſtr. in dictato.*

CAP. XVI.

Quod ſolus Romanus Pontifex poſſit vti

Imperialib. inſignijs. *Greg. vii. lib. 2. regiſt. in dictato.*

CAP. XVII.

Quod ſolius Papae pedes omnes Principes deoſculentur. *Greg. vij. lib. 2. reg. in dictato.*

CAP. XIIX.

Quod (*Papae*) nomen vnicum eſt in mundo, *Greg. vij. lib. 2. regiſt. in dictato.*

CAP. XIX.

Quod de omni Eccleſia quemcumque voluerit clericum Romanus Pontifex valeat ordinare. *Greg. vij lib. 2. regiſt. in dictato.*

CAP. XX.

Quod a Romano Pontifice ordinatus alij Eccleſiae praeeſſe poteſt, ſed non militare. & quod ab aliquo Epiſcopo non debet ſuperiorem gradum accipere. *Gregor. vij. lib. 2. regiſtr. in dictato.*

CAP. XXI.

Quod nullum capitulum, nullus liber, canonicus habeatur, abſque auctoritate Romani Pontificis. *Greg. vij. lib. 2. reg. in dictato.*

CAP. XXII.

Quod ſententia Romani Pontificis a nullo debeat retractari; & ipſe omnium ſolus retractare poſſit. *Greg. vij. lib. 2. reg. in dictato.*

CAP. XXIII.

Quod Romani Pontificis praecepto, & licentia, ſubiectos liceat accuſare. *Greg. vij. li. 2. regiſt. in dictato.*

CAP. XXIV.

Quod ſoli Romano Pontifici licet, pro temporis neceſſitate, nouas leges condere, nouas plebes congregare, de canonica Abbatiam facere, & e contra, diuitem Epiſcopatum diuidere, & inopes vnire. *Gregor. vij. lib. 2. regiſt. in dictato.*

Varia decreta, quae ſummam Pont. Max. poteſtatem indicare videntur.

PARS SEXTA.

CAP. XXV.

c. 3 de priuileg. Gregor. ix. & in 1. coll.

FRatrum, & coepiſcoporum noſtrorum vehementi conqueſtione comperimus, quod fratres Templi, & Hoſpitalis, alii quoque religioſae profeſſionis, indulta ſibi ab Apoſtolica ſede excedentes priuilegia, contra Epiſcopalem auctoritatẽ multa praeſumũt. &c. *Alex. iij. in conc.* Later. c. 2.

CAP. XXVI.

De haret. 13. Greg. ix. et c. 2. eo. ti. in 4 collect.

Clerici non exhibeant huiuſmodi peſtilentibus (*loquitur de haereticis*) eccleſiaſtica ſacramenta, nec eos Chriſtianae praeſumant ſepulturae tradere; nec eleemoſynas, aut oblationes eorum accipiant. Alioquin clerici ſuo priuentur officio, ad quod numquam reſtituantur, abſque indulto ſedis Apoſtolicae ſpeciali. &c. Omnes, qui prohibiti, vel non miſſi, praeter auctoritatem ab Apoſtolica ſede, vel catholico Epiſcopo loci ſuſceptam, publice, vel priuatim praedicationis officiũ vſurpare praeſumpſerit, excommunicationis vinculo innodentur. *Innoc. iij. in conc. gen. Later. c. 3.*

CAP. XXVII.

De praeb. c. 28. apud Gregor ix. & c. 4. eo. ti. in 4 coll.

De multa prouidentia fuit in Lateranenſi concilio prohibitum, vt nullus diuerſas dignitates eccleſiaſticas, & plures Eccleſias parochiales reciperet contra ſacrorum canonum inſtituta. &c. Hoc idem in perſonatibus decernimus obſeruandum, addentes, vt in eadẽ eccleſia nullus plures dignitates, aut perſonatus habere praeſumat, etiam ſi curam non habeant animarum. Circa ſublimes tamen, & litteratas perſonas, quae maioribus ſunt beneficiis honorandae, cum ratio poſtulauerit, per ſedem Apoſtolicam poterit diſpenſari. *Innoc. iij. in conc. gen.* Later. c. 29.

CAP. XXIIX.

De praeb. 29. Greg. ix. c. 5. eo. tit. in 4. collect.

Qui poſt primam, & ſecundam correctionem fuerit repertus culpabilis (*loquitur de ijs qui beneficia conferunt indignis*) à conferendis beneficijs per concilium (*prouinciale*) ſuſpendatur: & huiuſmodi ſuſpenſionis ſententia, praeter Romani Pontificis auctoritatem, aut proprij Patriarchae, minime relaxetur. *Innoc. iij in conc. gen. Later. c. 30. in fine.*

CAP. XXIX.

De imm. eccl. c. 7. Greg. ix. & c. 3. de cenſib. in 4. collect.

Si quando forſan Epiſcopus ſimul cũ clericis tantam neceſſitatem, vel vtilitatem inſpexerint, vt abſque vlla coactione ad releuãdas vtilitates, & neceſſitates communes, vbi laicor. non ſuppetunt facultates, ſubſidia per eccleſias duxerint conferenda, praedicti laici humiliter, & deuote recipiant cũ actionibus gratiar. Propter imprudentiam tamen quorundam, Romanum prius conſulant Pontificem, cuius intereſt communibus vtilitatib. prouidere. *Inno. iii. in conc. gen. Lat. c. 46.*

CAP. XXX.

De priu. c. 24. Greg. ix. c. 7. eo. tit. in 4. collect.

VT priuilegia, quae quibuſdam religioſis perſonis Romana conceſſit Eccleſia, permaneant inconuulſa; quaedã in eis duximus declaranda, ne minus ſane intellecta pertrahant ad abuſum, propter quem merito poſſint reuocari. quia priuilegium meretur amittere, qui permiſſa ſibi abutitur poteſtate. &c. *Inno. iii. in conc. gen. Later. c. 57.*

CAP. XXXI.

Ad liberandam terram ſanctam de manibus impiorum, &c. de prudentum virorum conſilio, & ſacro approbante concilio definimus, vt ita cruce ſignati ſe praeparent. &c. Alij apud Meſſanam, & partes vtrobique vicinas, vbi & nos perſonaliter, Domino annuente, diſpoſuimus tunc adeſſe, quatenus noſtro cõſilio, & auxilio exercitus Chriſtianus ſalubriter ordinetur, cum benedictione diuina, & Apoſtolica profecturus. &c. Iis, qui per terram ſunt profecturi, Legatum idoneum de noſtro latere ad conſilium, & auxilium concedemus. &c. illis dumtaxat exceptis, quibus tale impedimentum occurrerit, propter quod ſecundum ſedis Apoſtolicae prouidentiam, votum eorum commutari debeat merito, vel differri. &c. Ex parte Apoſtolica renuentibus firmiter proteſtentur Epiſco-

piſcopi, & alij, qui curam obtinent animarum, vt ſciant ſe ſuper hoc nobis in nouiſſimo diſtricti examinis Dei coram tremendo iudice reſponſuros. &c. Ne vero in humeros hominum onera grauia, & importabilia imponere videamur, quae digito noſtro mouere nolimus, ſimiles illis, qui dicunt vtique, ſed non faciunt: ecce nos de ijs, quae vltra neceſſarias, & moderatas expenſas potuimus reſeruare. &c. ex communi cōcilij approbatione ſtatuimus, vt omnes omnino clerici, tam ſubditi, quam Praelati, viceſimam partem eccleſiaſticorum prouentuum vſque ad triennium conferant in ſubſidium terrae ſanctae, per manus eorum, qui ad hoc Apoſtolica fuerint prouidentia ordinati. &c. Nos autem, & fratres noſtri ſāctae Romanae Eccleſiae Cardinales plenarie decimam perſoluemus. *Inn. iij. in gen. conc. Later. c. vlt.*

Matt. 13.

CAP. XXXII.

Si quis in errore Priſcilliani ſectam ſequitur, vel profitetur, vt aliud in ſalubri baptiſmo contra ſedem ſancti Petri faciat, anathema ſit. *Tolet. 1. in fine, vel Aquis Caelenis.*

CAP. XXXIII.

Vt extra conſcientiam ſedis Apoſtolicae, hoc eſt Primatis, nemo audeat ordinare. *Syrir. ep. 4. c. 1. Vidend. Inn. ep. 2. c. 1.*

CAP. XXXIV.

vide diſt. 64. c. 5. Quae [huic ſanctae ſedi conceſſa ſunt, nullus vſurpare ſine eius cōſultu praeſumat, qui non vult honore eccleſiaſtico indignus vt † contemptor iudicari. *Damaſ. ep. 3. c. 8. them. 5. Anſel. lib. 1. c. 54. Caeſaraug. lib. 6. c. 55.*

Diſt. 17. c. 3.

† ita

CAP. XXXV.

Non negamus, ſedis Apoſtolicae ſententiā poſſe in melius commutari, cum aut ſibi ſubreptum aliquid fuerit, aut ipſa pro conſideratione aetatum, vel temporum, ſeu grauium neceſſitatum, diſpenſatorie quiddam ordinare decreuerit; quoniam & egregium Apoſtolum Paulum quaedam feciſſe diſpenſatorie legimus, quae poſtea reprobaſſe dinoſcitur. *Nic. ep. ad Mich. Imp. ante fi. Iuo p. 5. c. 19. decr. Anſelm. lib. 1. c. 72.*

35. q. 9. c. 6. ſententiam.

CAP. XXXVI.

Xyſtus cōſtituit, vt quicumque Epiſcopus euocatus fuerit ad ſedem Romanam Apoſtolicam, rediens ad parochiam ſuam, nō ſuſciperetur, niſi cum formatis ſalutationis ad plebem à ſede Apoſtolica. *Damaſ. in Xyſti.*

Communia de Pont. Max. Tit. XX.

De accuſatione, & purgatione Pontif. Max.

PARS PRIOR.

CAP. I.

SCitote, me criminari a quodam Baſſo, & iniuſte perſequi: quod audiens Valentinianus Auguſtus, noſtra auctoritate ſynodū congregari iuſſit. & facto concilio cum magna examinatione ſatisfaciens omnibus, licet euadere aliter potuiſſem, ſuſpicionem tamen fugiens coram omnibus me purgaui, me ſcilicet a ſuſpicione, & aemulatione liberās, ſed non alijs, qui noluerint, aut ſponte hoc non elegerint, faciendo formam, exemplumque dans. *Xyſt. 3. ep. vn. poſt med.*

2. q. 5. mandaſtis 10.

CAP. II.

Xyſtus III. poſt annum j. menſ. viij. incriminatur a quodam Baſſo. Valentinianus Auguſtus iuſſit concilium congregari: & facto conuentu cum magna examinatione per iudicium ſynodicum purgatur a lvi. Epiſcopis. & condemnatur Baſſus a ſynodo. ita tamen vt vltimo die viaticum ei non negaretur, propter humanitatem pietatis Eccleſiae. Valentinianus cum matre Placida proſcriptione Baſſum condemnauerunt, & omnia praedia facultatum eius, Eccleſiae catholicae ſociarunt. Is intra tres menſes moritur; cuius corpus Xyſtus Epiſcopus cum linteaminibus, & aromatibus manibus ſuis tractans recondidit, & ſepeliuit ad B. Petrum Apoſtolum in cubiculo parentum eius. *Ex Pontif. De eadem re vide acta.*

CAP. III.

Damaſus inuidioſe accuſatus, ac incriminatus de adulterio, facta ſynodo purgatus eſt a xliv. Epiſcopis. qui etiam damnauerunt Concordium, & Calliſtum diacones accuſatores eius, & proiecerunt de Eccleſia. *Ex Pont.*

CAP. IV.

Senatores miſerunt relationē Regi Theodorico, & coeperunt agere, vt Viſitatorem daret Rex ſedi Apoſtolicae. Tunc Rex dedit Petrum Altinae Ciuitatis Epiſcopum, quod canones prohibent. ideo in ſynodo damnatus eſt Petrus, & Laurentius Antipapa; & Symmachus confirmatus in Pontificatu. *Ex Pont. in Symma.*

Varia.

PARS POSTERIOR.

CAP. V.

PRaeſenti decreto conſtituo, vt quidam ex clericis, vel etiam ex monachis electi, miniſterio cubiculi Pontificalis obſequātur (*loquitur de cubiculo Romani Pontificis*) vt is, qui in loco eſt regiminis, habeat teſtes tales, qui vitae eius in ſecreto conuerſationē videant, quique ex viſione ſedula exemplum perfectum ſumant. *Rom ſyn. ſub Greg. c. 2.* 2. q. 7. c. 58. cū paſtoris poſt princ.

CAP. VI.

Modus ſepeliendi Romanum Pontificem. *Greg. in ſyn. Rom. c. 4.*

CAP. VII.

Sed hoc ſcire vos volumus; quoniam ſācta Rom. Eccleſia tantum eſt ad nihilū deducta; quod & eleemoſynae, quae pauperibus pro ſoſpitate veſtri Imperii diſtribui ſolebant, & & ſtipendia clericorum, ac famulorum eius, omnimodis sūt euacuata, pro quibus vero ad

 ſtabi-

dem gente occureit orationis voto. *Ex Pontif.*

CAP. XXIX.

Dicendum eſt omnibus Gallis, & per veram obedientiam praecipiendũ; vt vnaquaeque domus ſaltem vnnm denarium annuatim ſoluant beato Peteo; ſi eum recognoſcũt Patrem, & Paſtorem ſuum more antiquo. Nã Carolus Imperator ſicut legitur in tomo eius, qui in aechiuiõ eccleſiae beati Petri habetur, in tribus locis annuatim colligebat mille, & dueentas libras ad ſeruitium Apoſtolicae ſedis, excepto hoc, quod vnuſquiſq. propria deuotione offerebat. *Gregor. vij. libro 8. reg. ep. 23.*

De Legatis, & Delegatis Pontif. Max. Tit. XXI.

CAP. I.

IGnatius in medium trahitur coram miſſis Apoſtolicae ſedis, iam ſenio feſſus ſtatuitur, & denuo damnationi ſubmittitur, quin & ſacerdotalibus infulis ſpoliatur, quaſi validior fieret depoſicio, vbi ſedis Apoſtolicae per Vicarios ſuos auctoritas adfuiſſee. *Conſtantinop. iix. ſub Had. ij. in præfatione Anaſ. biblioth.*

CAP. II.

Donatus, & Stephanus ſanctiſſimi, & Marinus Deo amautiſſimus diaconus Vicarij ſeniores Romae dixerunt: Hoc nos vſque nunc non inuenimus in vniueeſali ſynodo factum; vt Vicarij ſenioris Romae a quolibet perpendantur, vtrum ealem exiſtimationem habeãt. *Synod. gen. iix. ſub Had. quae eſt CP. iv. act. 1.*

CAP. III.

De off. ordi. 13 Gregor. ix. & c. 1 eo. tit. in 4. collect.

Si Canonici a diuinis ceſſaueriut. &c. Metropolitanus ad quaerelam Epiſcopi, tamquam ſuper hoc delegatus a nobis, taliter eos per cenſuram eccleſiaſticam, cognita veritate caſtiget; quod poenae metu talia de cetero non praeſumant. &c. *Innoc. iij. in con. gen. Lat. c. 7. Vide c. vlt. e. conc.*

CAP. IV.

De ſta monach. c 7. Greg. ix. & c. 2. eo. titu. in 4. collect.

Ordinentur in eodem capitulo religioſae, ac circũſpectae perſonae, quae ſingulas Abbatias einſdem eegni, ſiue prouinciae non ſolum monachorum, ſed etiam monialium, ſecundum formam ſibi praefixam, vice noſtra ſtudeant viſitare. &c. ita quod ſi Rectorem loci cognouerint ab adminiſtratione penitus amouendum; denuntient Epiſcopo proprio, vt illum amouere procuret. Quod ſi non fecerit, ipſi viſitatores hoc ceſeeant ad Apoſtolicam ſedem examinandũ. &c. ſi vero in hac nouitate quidquam difficultatis emerſeeit, quod per praedictas perſonas nequeat expediei, ad Apoſtolicae ſedis iudicium abſque ſcandalo referatur, ceteris obſeruatis. &c. *Innocen. iij. in conc. gen. Lat. cap. 12.*

CAP. V.

De cenſib. 23. Greg. ix & c. 2. & 4. eod. titu. in 4. collect.

Procurationes, quae viſitationis ratione debẽtur Epiſcopis. &c. etiam Apoſtolicae ſedis Legatis, aut Nuntijs, abſque manifeſta, & neceſſaria cauſa nullatenus exigantur, niſi quando praeſentialiter officium viſitationis impendunt. & tunc euectionnm, & perſonaeum mediocritatem obſeruẽt in Lateranenſi concilio definitam. Hoc adhibito moderamine circa Legatos, & Nuntios; vt cum oportuerit eos apnd aliquem locum moram facere neceſſariam, ne locus ille propter illos nimium aggraueenr, procurationes recipiant moderatas ab alijs eccleſijs, vel perſonis, quae nõdum fuerunt de ſuis procurationibus aggrauatae. *Inno iij. in conc. gen. Later. c. 33.*

CAP. VI.

De immu. e. eleſ. c. 8. Greg. ix. & c. 4. de cenſibus, in 4. collect.

Quia Praelati plerique veprocurationem, aut ſeruitium aliquod impendant Legato, vel alij, plus extorquent a ſubditis, quam exſolnant, id de cetero fieri. &c. prohibemus. *Innoc. iij. in conc. gen. Lat. cap. 34.*

CAP. VII.

Anno ab incarnatione Domini milleſimo octuageſimo primo eelebeata eſt ſynodus Romae. in qua, inter cetera, ſententiam depoſitionis Archiepiſcoporum Arelatenſis, & Narbonenſis, atque excommunieationis per Legatos Apoſtolicae ſedis promulgatam, Dominus Papa his, qui aderant, collaudantibus firmauit. *Gregor. vij. in conc. Roman. anni iix. lib. iix. regiſtr. ante epiſt. 21.*

CAP. IIX.

Philippus Rex Francorum, ſi Nuntijs Papae ad Gallias ituris de ſatisfactione ſua, & emendatione ſecuritaeem non fecerit, habeatur excommunicatus. *Greg. vij. in ſynodo Roman. anni 2.*

CAP. IX.

Quia ſecuus, & Legatus Apoſtolicae ſedis eſſe dinoſcor, vnum ſit verbum meum hic, & veſtrum ibi, ſi contingat ad iudicium auctoritatis veſtrae, vt pariter miſſos dirigamus. *Bonif. Epiſcop. ad Zachar. in med.*

CAP. X.

Fratres noſtros Iulianum Epiſcopnm, & Renatum presbyterum tituli ſancti Clementis, ſed & filium meum Hilarium diaconũ vice noſtra direximus: quibus Dulcitium notarium noſtrũ, cuius fides nobis eſt ſaepe probata, ſociauimus. *Leo ep. 5. in fin. al. ep. 10. ad Flauian.*

CAP. XI.

Illud quod (*Theodoſius Imperator*) me credidit debere intereſſe concilio, etiamſi ſecundũ aliquod praecedens exigeretur exemplum, nunc tamen nequaquam poſſit impleri, &c. in his fratribus meis, quos vice mea miſi, me quoque adeſſe cum ceteris, qui affuerint, aeſtimate: quibus ſecundum cauſam, ſatis mihi & geſtorũ ſerie, & ipſius, de quo agitur, profeſſione patefactã, euidenter, & plene quid ſecuandũ eſſet, oſtendi. *Leo ep. 13. ad Pulcher. ante fi.*

CAP. XII.

Binos de coepiſcopis meis, & compresbyteris ordinaui, qui vicem meam implere ſufficerent, etiam datis ad venerabilem ſynodum (*Chalcedonenſem*) congruentibus ſcriptis,

ptis,

ptis, quibus fraternitas aduocata cognoſce-
ret,quam formam ſeruare in hac dijudicatio
ne debetet; ne vlla temeritas aut fidei regu-
lis,aut eanouum ſtatutis,aut benignitatis re-
medijs obuiaret.*Leo epiſ.49. ad Pulcher. poſt
prin.*

CAP. XIII.

Si quid ab his fratribus quos ad ſanctam
ſynodum vice mea miſi, praeter id, quod ad
cauſam fidei pertinebat,geſtum eſſe perhibe-
tur, nullius erit penitus firmitatis: quia ad
hoc tãtum ab Apoſtolica ſede ſunt directi,vt
exeuſſis haereſibus,catholieae eſſent fidei de-
fenſores.*Leo epiſt.60.ad Maxim.Epiſc.Antio
chen.ante fi.*

CAP. XIV.

Leo Epiſcopus vrbis Romae Anaſtaſio Epi
ſcopo Theſſalonicenſi. Quanta fraternitati
tuae a beatiſſimi Petri Apoſtoli auctoritate
ſint commiſſa, & qualia etiam noſtro tibi fa-
uore ſint credita,conſidera. &c. quoniam ſi-
cut ptaeceſſores mei praeceſſoribus tuis, ita
etiam ego dilectioni tuae, ptiorum ſecutus
exemplum,vices mei moderaminis delegaui.
&c. Atticus veteris Epiti Metropolitanus
†Nicopolitanus. 3.q.6.multum.8. † Antiſtes de indigniſſima aſtrictione eſt con
queſtus. &c. Vices enim noſtras ita tuae cre-
didimus caritati,vt in partem ſis vocatus ſol-
licitudinis, non in plenitudinem poteſtatis.
vnde ſicut multum nos ea, quae a te pie ſunt
curata laetificant: ita nimium ea, quae per-
peram ſunt geſta, contriſtant. Et neceſſe eſt,
poſt multarum experimenta cauſarum ſolli-
citius proſpici,& diligẽtius praecaueri;qua-
tenus per ſpiritum caritatis, & paeis, omnis
materia ſcandalorum de eccleſijs Domini,
quas tibi commendauimus,auferatur, praee-
minente quidem in illis prouincijs Epiſcopa-
tus tui faſtigio, ſed amputato totius vſurpa-
tionis exceſſu. *Leo epiſt.82. in princ.& cap.
1.Anſelm.lib.2.cap.90.in addit.*

CAP. XV.

Diſt.65. c.4. De perſona conſecrãdi Epiſcopi,& de cle-
ri, plebiſque conſenſu Metropolitanus Epi-
ſeopus ad fraternitatem tuam referat, quod-
que in prouincia bene placuit,ſcite te faciat,
vt ordinationem rite eelebrandam tua quo-
que firmet auctoritas: quae rectis diſpoſitio-
nibus nihil morae, aut difficultatis debet af-
ferre; ne gregibus Domini diu deſit eura pa-
Diſt 63. c.19. ſtorum. [Metropolitano vero defuncto. &c.
optimus eligatur: de cuius nomine ad tuam
notitiam prouinciales referant ſacerdotes,
impleturi vota poſcentium, ſi quod ipſis pla-
cap 13.de elect.in 1. collect. cuit,tibi quoque placuiſſe eognouerint: [ſi-
cut enim iuſtas electiones nullis dilationi-
bus volumus fatigari, ita nihil permittimus
te ignotãte praeſumi. *Leo ibi.ep.54.al.ep.82.
c.6.ad Anaſta.Epiſc.* Iuo *par.5. cap.348.dec.
Deus d.c.1.Anſel.lib.6.c.10.Caeſar lib.3.c.1.*

CAP. XVI.

Diſt.18. c.2. De concilijs Epiſcopalibus. &c. & ſi forte
inter ipſos,qui praeſunt, de maioribus quod
abſit, peccatis cauſa naſcatur, quae prouin-
ciali nequeat examine definiri,fraternitatem
tuam de totius negotij qualitate Metropoli-
tanos curabit inſtruere.& ſi corã poſitis par-
tibus nec tuo fuerit res ſopita iudicio,ad no-
ſtrã cognitionem,quidquid illud eſt,transfe-
ratur.*Leo d.ep.54.al.82.c.7.*B*urc.lib.1. c.43.*
I*uo lib.4.tit.2.c.1.panor.& par.4.c.241.decr.*

CAP. XVII.

Si intra prouinciam res agatur, transfu-
gam cleticum ad ſuam eccleſiam Metropoli-
tanus redire cõpellet. ſi autem longius pro-
ceſsit,tui praecepti auctoritate reuocabitur,
vt nec cupiditati, nec ambitioni occaſio re-
linquatur. *Leo d. ep. 54. al.82.cap. 9. Anſel.
lib.7.cap.161.Iuo par.6.c.69.decr.*

CAP. XIIX.

In euocandis ad te Epiſcopis,moderatiſsi-
mum te eſſe volumus,ne per maioris diligen-
tiae ſpeciem,fraternis videaris gloriari iniu-
rijs. Vnde ſi cauſa aliqua maior extiterit, ob
quam neceſſarium fraternum aduocare con-
uentum, binos de ſingulis prouincijs Epiſco-
pos, quos Metropolitani crediderint eſſe mit
tendos,ad fraternitatẽ tuam venire ſufficiat,
ita, vt a praeſtituto tempore, non vltra
quindecim dies,qui cõuenerint,retardentur.
Leo d ep.82.cap. 10.

CAP. XIX.

Congruum duximus, vicaria ſedis noſtrae
te auctoritate fulciri,cuius vigore munitus,
Apoſtolicae inſtitutionis decreta,vel ſancto-
rum terminos Patrum, nullo modo tranſcen-
di permittas.&c.*Simpli.ep.1.ad Zenonem Hi
ſpal.Epiſc.*

CAP. XX.

Seruatis priuilegijs Metropolitanorum, vi
ces vobis Apoſtolicae ſedis eatenus delega- 25.q.2.6.
mus,vt inſpectis iſtis,ſiue ea,quae ad canones
pertinẽt,ſiue ea,quae a nobis ſunt nuper man
data,ſeruentur, ſiue ea, quae de eccleſiaſticis
cauſis,tuae reuelationi contigerunt;ſub tua
nobis inſinuatione pãdantur.*Hormiſda ep.* 3.

CAP. XXI.

Vices noſtras per Baethicam, Luſitaniam-
que prouincias,ſaluis priuilegijs,quae Metro
politanis Epiſcopis decreuit antiquitas,prae
ſenti tibi auctoritate committimus,augentes
tuam huius participatione miniſterij digni-
tatem. &c. Quotiens vniuerſalis poſcit reli-
gionis cauſa,ad concilium te cuncti fratres
euocante conueniant, & ſi quos eorum ſpecia
lis negotij pulſat contentio, iurgia inter eos
oborta compeſce, diſcuſſa ſacris legibus de-
terminando certamina. Quidquid autem il-
lis pro fide, & veteribus conſtitutis,vel pro-
uida diſpoſitione praecipies,vel perſonae no
ſtrae auctoritate firmabis,totum ad ſciẽtiam
noſtrã inſtructae relationis atteſtatione per-
ueniat.H*ormiſ.ep.7.ad Saluſtium* H*iſpal.Epi
ſcopum.*

CAP. XXII.

Synodi,quam fiendam decreuimus,fratri,
coepiſcopoque noſtro Syagrio,quem veſtrum
proprie nouimus, ſpecialiter delegare cura-
uimus. Quem petimus,vt & ſupplicantem
libẽter audire,& ope iuuare dignemini; qua-
tenus,

ctuus, quod ad mercedem veſtram reſpiciat, in cunctis finibus iuri veſtro ſubiectis, pia, & Deo placita procedat ordinatio ſacerdotum. *Greg. ad Brunithild. Regin. lib. 7. reg. ep. 113. c. 3.*

CAP. XXIII.

Sanctiſſimum, ac reuerentiſſimum Bonifacium fratrem noſtrum Archiepiſcopum Apoſtolicae ſedis Legatum, & vicem noſtram praeſentantem habetis. &c. *Zachar. ep. 3. ad diuer. Epiſcopos, poſt medium.*

CAP. XXIV.

Suggeſſit ſancta fraternitas tua in ſuis apicibus, [quod praedeceſſor noſter beatae memoriae Gregorius huius ſanctae ſedis Apoſtolicae Praeſul, dum ad praedicandum verbum Euangelij tuam miſiſſet fraternitatem in Germaniae partibus, & gentibus illis paganis verbo pollicitationis te eſſe munitum, ita vt orthodoxos Epiſcopos, presbyteros, vel quoſcumque reperire potuiſſes, in verbo exhortationis perfectos amplius confirmares, & eis communicares. &c. *Zach. ep. 5. ad Bonif. Epiſcop. Iuo par. 2. c. 96. decret.* 11. q. 3. c. 105.

CAP. XXV.

Arelatenſis eccleſia in regionibus Gallicanis Primatus priuilegio, & ſedis Apoſtolicae vicibus decoratur. *Nicol. ep. ad Mich. Imp. ante med.*

CAP. XXVI.

Apparet, Legatos noſtros non cauſa pietatis a vobis, ita crudelitatis argumento fuiſſe quaeſitos. Verum ad quid fuerint petiti, res ipſa declarat; videlicet, vt quod de Ignatio iudicandum erat, & acceptum apud omnes, & fixum ſemper maneret, vtpote quod tantae auctoritatis Vicarij indicaſſent. *Nicol. epiſt. ad Mich. Imp. poſt med.*

CAP. XXVII.

Miramur, & multum anxij ſumus; quod cũ ſemper conſuetum valde neceſſarium fuerit, vt ſi quando Legatus Apoſtolicae ſedis concilium in remotis partibus celebrauerit, ſine mora ad annuntiandum omnia, quae egiſſet, reuerteretur: tua fraternitas poſt peractam ſynodum, in qua tot negotia emerſerunt, neq ad nos redijt, nec eum, qui ſecum eſt, conſiderata vel neceſſitate, vel noſtra expectatione remiſit. *Greg. vij. lib. 1. regiſt. ep. 16. in prin.*

CAP. XXVIII.

Confratrem noſtrum Matiſconenſem Epiſcopum, quem interuenientibus quibuſdam rationabilibus cauſis ordinauimus, ad vos cum noſtris litteris, & Apoſtolico ſigillo mittimus. *Gregor. vij. lib. 1. reg. ep. 79.*

CAP. XXIX.

Clerici ſanctae Mariae, & ſancti Audomari, multoties in prouincialibus ſynodis coram Epiſcopo veſtro, & confratre noſtro Apoſtolicae ſedis Legato, in Pictauenſi concilio quaerelam fecerunt. *Greg. vij. lib. 6. reg. ep. 8.*

CAP. XXX.

Committimus tibi (*loquitur de Epiſcopo Piſano*) tuiſque ſucceſſoribus vicem noſtram in Corſica inſula, ſi tamen ipſi conſenſu Romani Pontificis, & electione Piſani populi ita canonice intrauerint, ſicut te conſtat intraſſe, & ſecundum quod Deus tibi tradidit. *Gregor. vij. lib. 6. reg. ep. 12. in medio.*

CAP. XXXI.

Excommunicationem, quam in te pro ipſa Eccleſia Legatus noſter Hugo Dienſis Epiſcopus in concilio Pictauienſi iaculatus eſt, auctoritate Apoſtolica confirmamus. *Greg. vij. lib. 6. regiſtr. epiſtol. 40.*

CAP. XXXII.

Depoſitionis ſententiam a Legato noſtro Dienſi Epiſcopo in Lugdunenſi concilio religioſorum virorum conſilio prolatam, & nos dictante iuſtitia in Romana ſynodo Apoſtolica auctoritate firmauimus. *Gregor. vij. lib. 7. regiſt. epiſt. 20.*

De Epiſcopis Cardinalibus.

Tit. XXII.

PARS PRIMA.

CAP. I.

Anno iij. piiſſimorum Imperatorum Baſilij, & Conſtantini, conuenientibus Donato, & Stephano Epiſcopis, & Mariano Apoſtolicae Sedis diacono, locum tenentibus Hadriani ij. Sanctiſſimi Archiepiſcopi ſenioris Romae. &c. *Synodus congregata eſt CP. & c. ita. Synodus generalis CP. iij. ſub Hadrian. ij. Act. 1. in principio.*

CAP. II.

Dilectos fratres meos Donatum, ſcilicet eccleſiae Oſtienſis, & Stephanum Eccleſiae Nepeſinae Reuerendiſſimos Epiſcopos, atque filium meum Marinum Apoſtolicae ſedis diaconum, conſiliarios noſtros tuae commendamus pietati. precamur, vt eos ob amorem praecipuorum Apoſtolorum Petri, & Pauli (a quorum ſede mittuntur) benigne ſuſcipias, & tamquam nobiſmetipſis aures credulitatis accommodes. *Hadrianus ij in epiſt. ad Baſil. Imperatorem relata in principio viij. Synodi Act. 1.*

CAP. III.

Nicolaus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, omnibus Epiſcopis Catholicis cum vtroque clero, & populo. &c. Vigilantia vniuerſalis regiminis aſſiduam ſolicitudinem omnibus debentes, ſaluti quoque veſtrae prouidentes, quae in Romana Synodo coram cxiij. Epiſcopis, nobis praeſidentibus, ſunt conſtituta. &c. executores vos eſſe optamus, & Apoſtolica auctoritate iubendo mandamus. &c. Primo eſt ſtatutum, vt electio Romani Pontificis in poteſtate Cardinalium Epiſcoporum ſit, ita vt ſi quis ſine praemiſſa, concordi, ac canonica electione eorum, ac deinde ſequentium ordinum, religioſorum clericorum, ac laicorum cõſenſu intronizatur; non Papa, vel Apoſtolicus, ſed Apoſtaticus habeatur. *Nicol. ij. in concil. Roman. cxiij. Epiſcop cap. 1. Iuo p. 4. c. 8. p. 5. c. 80. decret. Anſel. lib. 6. cap. 13. 15. 16. & in addit.* v. d. 23. c. in nomine. & d. 79 c. 1. & 9. ſi quis. d. 74. c. 1. & 4. ſi quis.

dit. capitulo 12. Caeſaraug. libro 3. cap. 9.

C A P. IV.

diſt. 79. c. 1. & 9. ſi quis.

Auctoritate Apoſtolica decernimus, quod in alijs conuentibus noſtris decreuimus; vt ſi quis pecunia, vel gratia humana, vel populari, ſeu militari tumultu, ſine concordi, & canonica electione, ac benedictione Cardinalium Epiſcoporum, ac deinde frequentium ordinum, religioſorum, clericorum fuerit Apoſtolicae ſedi intronizatus, non Papa, vel Apoſtolicus, ſed Apoſtaticus habeatur. liceatque Cardinalibus Epiſcopis cum religioſis, & Deum timētibus clericis, & laicis inuaſorem etiam eum anathemate, & humano auxilio, & ſtudio à ſede Apoſtolica repellere, & quem digne iudicauerint proponere. &c. *Nicol. ij. in fin. Iuo, Anſelm. 5.* Caeſarauguſt. 5. & *capitulo* 10.

C A P. V.

Ad communem cauſam pie, & fideliter exequendam fratres noſtros Iulianum epiſcopum, & Renatum praesbyter. tituli S. Clementis, ſed & filium meum Hylarium diaconum vice noſtra direximus. &c. *Leo epiſt. 10. al. 5. ad Flauian.* CP. *epiſc. in fin.*

C A P. VI.

Stephanus ſtatuit, vt omni die dominico à ſeptem Epiſcopis Cardinalibus hebdomadarijs, qui in Eccleſia Saluatoris obſeruant, miſſarum ſolēnia ſuper altare B. Petri celebrentur, & Gloria in excelſis Deo dicatur. *Stephan. iij. dictus iv. cum concil. Lateran. Anaſtaſ. bibliothecar. in eius vita. Pontific.*

C A P. VII.

Secundum pijſſimam iuſsionem a Deo protegendae manſuetudinis veſtrae; pro obedientia, quam debuimus, non pro confidentia eorum ſcientiae, quos dirigimus, praeſentes famulos noſtros Abundantium, & Ioannem reuerēdiſſimos fratres noſtros epiſcopos; Theodorū & Georgium dilectiſſimos filios noſtros praesbyteros, cum dilectiſſimo filio noſtro Ioanne Diacono, & Conſtantino Subdiacono; Sanctae huius ſpiritualis matris Apoſtolicae ſedis; nec non & Theodorum praesbyterum Legatum Sanctae Rauennat. Eccleſiae, & religioſos ſeruos Dei monachos cum ſcripturarum cordis deuotione curauimus demandare. &c. *Agatho epiſt. ad Conſtantinum maiorem,* Heraclium, *& Tyberium, Aug. v. Synodum vj. General.* CP. iij. *& Sacram Imperat. Conſtant. ad Georgium* Patriarcham.

C A P. IIX.

His igitur veſtrae ſerenitatis auribus intimatis, ſciat. &c. Miſſos ſibi a Praeſulatu noſtro, Deo auctore, deſtinatos, Donatum videlicet reuerentiſſimū, & ſanctiſſimum Sanctae Eccleſiae Oſtienſis Epiſcopum, & religioſos, ac venerabiles Sanctae Romanae Eccleſiae Leonem tituli Sancti Chriſti martyris Laurentij, qui appellatur Damaſi presbyteri, † atque Marinum Apoſtolicae noſtrae ſedis diaconum. &c. *Nicolaus. in epiſtol. ad Michael. Imperat. incipit, quanto maiora. prope finem, & in epiſt. ad Bardam Caeſarem incipientē. Poſtquam Dei, in medio. v. etiam epiſt. 70. ad Hincmar. Archiepiſc. Rhemen.* Pontificale *in eius vita.*

† presbyterum. f.

C A P. IX.

c. per venerabilē, qui filij ſint legitimi 1. praeterea 13. apud Gregor. ix. & in 3. col. c. 2.

Nos ei (*Philippo Francorum Regi in cauſa diuortij cum Regina Eliſabet*) poſt reſtitutionem Reginae, ſuper hoc venerabilem fratrem noſtrum Oſtienſem Epiſcopum, & dilectum filium I. Tituli, S. Priſcae presbyterum Cardinalē cognitores duximus deputandós. &c. *Innoc. iij. ad VV. montis Peſulan.*

C A P. X.

Marcus conſtituit, vt epiſcopus Oſtienſis, qui conſecrat epiſcopum vrbis, tunc pallio vteretur; & ab eodē epiſcopus vrbis Romae conſecraretur. *Damaſ. in Marci.*

C A P. XI.

Vrbanum ij. tres epiſcopi Cardinales, Portuen. Tuſculanen. Albanenſ. Summum Pontificem elegerunt, acclamante populo. &c. *Caſſin. chronicon. lib. 4. c. 2. Petri diaconi.*

De praesbyteris Cardinalibus.
Tit. XXII.

PARS SECVNDA.

C A P. I.

† Victus.

Oſius epiſcopus ciuitatis Cordubenſis Romanum Pontificis legatus, Victor, † & Vincentius Romani praesbyteri Arium damnarunt, Omouſion definierunt, & pro venerabili viro Papa, & epiſcopo, inquiunt, noſtro Silueſtro ſubſcripſimus. ante omnes alios cccxiix. *Synodus Nicaen. act. 5. Leon ix. epiſt. ad Petr. Antiochenſ. in fin. & Grego. vij. lib. 6. regiſt. epiſt. 2. ante medium.*

C A P. II.

Beatiſſimo Papae vrbis Romae cum omni reuerentia colendo Sylueſtro, Oſius epiſcopus Prouinciae Hiſpaniae Ciuitatis Cordubenſis, & Macarius epiſcopus eccleſiae CP. & Victor, & Vincentius praesbyteri vrbis Romae, ordinati ex directione tua. &c. Quidquid conſtituimus in cōcilio Nicaeno praecamus veſtri oris cōſortio confirmetur. *Nicae. concil. ad Sylueſtrum. in fine. Anſelm. libro 1. capitulo 58.*

C A P. III.

Miſimus ad vos Arcadium, & Proiectum epiſcopos, & Philippum presbyterum Sāctos fratres, vnanimeſq. ac probatos noſtros comminiſtros, qui noſtra in ſe cura ſuſcepta, actis veſtris intererunt, quaeque à nobis ſunt conſtituta ſuo calculo denuo confirmabunt. *Caeleſt. in epiſt. ad conc. Epheſ. in eo lecta in actis tom. 2. cap. 14.*

C A P. IV.

Conſulatu dominorum noſtrorum ſemper Auguſtorum Flauij quidem Theodoſij xiij.

Valen-

Valentiniani vero iij. vj. Id. Iul. &c. Epheſi ſynodo pijſſimis ac Deo dilectiſſimis epiſcopis nominatis in pijſſimi Memnonis epiſcopi Baſilica conſidentibus introierunt, vnaq; cum caeteris conſederunt qui ex Italia venerant: videlicet Arcadius, & Proiectus pijſſimi, Deoque dilectiſſimi epiſcopi, & legati; nec non Philippus Deo addictiſſimus presbyter, Apoſtolicaeque ſedis legatus. Poſtquam autem conſediſſent omnes, Philippus Apoſtolicae ſedis presbyter, & legatus dixit. &c. *In conc. Epheſ. generali to. 2. c. 13. in actis.*

CAP. V.

Philippus presbyter, & Apoſtolicae Sedis legatus dixit: nulli dubium immo ſaeculis omnibus notum eſt, ſanctum, beatiſſimumque Petrum Apoſtolorum Principem, & caput, fideique columnam, eccleſiae catholicae fundamentum, à domino noſtro Ieſu Chriſto caeleſtis Regni claues accepiſſe, ſoluendique atque ligandi poteſtate, quam acceperat, vſum fuiſſe; necnon per ſucceſſores ſuos huc uſque ſemper viuere, cauſaſque diſcernere, ſemperque victurum eſſe. Huius itaqae ordinarius ſucceſſor, & vicarius ſanctus, beatiſſimuſque Papa, & epiſcopus noſter Caeleſtinus nos pro ſe quaſi Vicarios ad hanc ſanctam Synodum miſit. &c. *in concil. Epheſ. act to. 2. c. 16.*

CAP. VI.

Paſchaſinus epiſcopus eccleſiae Lilybitanae vice Beatiſſimi, atque Apoſtolici vniuerſalis eccleſiae Papae vrbis Romae Leonis ſanctae Synodo praeſidens, in Dioſcori damnatione conſenſu vniuerſalis concilij ſubſcripſi. Lucentius epiſcopus Eſculanae Ciuitatis; ſimiliter Caelius, Bonifacius presbyter eccleſiae Romanae ſimiliter. &c. Iulianus epiſcopus Coo, & Legatus eccleſiae Rom. ſubſcripſi. &c. *Calcedon. act. 3. ad fin. & act. 6. 8. 10. & D. Leo. epist. 45. ad Synod. Calcedon. in principio.*

CAP. VII.

Agatho Rom. Pontif. direxit Abundantiũ Paternenſem, Ioannem Regitanum, & Ioan. Portuenſem epiſcopos, Theodorum, & Georgium presbyteros, Ioannem diaconũ, & Conſtantinum ſubdiaconum, Theodorum presbyterum Rauennatem, atque religioſos ſeruos Dei Monachos CP. vt eius vice praeſiderẽt. *vj. Synodo generali iij. CP. v. Pontificale in Agathone, & Leone ij. ad Conſtantinum iv. fin. eiuſdem Synodi.*

CAP. IIX.

Synodus generalis Nicae congregatur Petro viro religioſiſſimo Archipresbytero, quae Romae eſt, Sanctiſſimae B. Petri Apoſtoli eccleſiae. praeterea Petro pijſſimo Monacho, & gubernatore monaſterij S. Sabbae apud Romanos vicarijs exiſtentibus Apoſtolicae ſedis, cui praeerat Sanctiſſimus, Beatiſſimuſq. Archiepiſcopus veteris Romae Hadrianus. &c. praeſentibus ac praeſidẽtibus, qui etiam primi ante omnes epiſcopos ſubſcripſere. *vij. Synodus generalis ij. Nicae in principio.*

CAP. IX.

Presbyter Cardinalis, niſi xliv. † teſtibus non damnabitur. Diaconus autem Cardinarius † conſtitutus vrbis Romae, niſi in xxvj. † &c. *Silueſt. in epilo. Rom. ſyn. Idem c. 3. ſyn. Rom. cc. xxxiv. Epiſc. Hadr. c. 68. ad Epiſcop. Mediom. Magun. ſub Arnul. cap. 12. Capit. lib. 1. c. 139. Iuo lib. 4 tit. 8. c. 7. panor. & par. 6. cap. 334. decr. Deuſd. c. 3.*

2. quaſ 4. Praeſul. c. 2.
† lxxiv.
† Cardinalis.
† xxxvij.

CAP. X.

Subſcripſerunt presbyteri numero lxvij. Coelius Laurentius Archipresbyter tit. ſanctae Praxedis his ſubſcripſi. &c. Aſterius preſbyter tituli ſancti Pudentis. Andreas preſbyter tit. ſancti Matthaei. &c. *In ſubſcriptionibus ſynod. Romanae primae ſub Symmacho.*

CAP. XI.

Subſcriptio presbyterorum. Laurentius presbyter tituli ſancti Silueſtri ſubſcripſit. Ioannes presbyter ſancti Vitalis. Speciosus presbyter ſancti Clementis. &c. *In ſubſcriptionib. ſynodi Rom. ſub Greg. lib. 4. c. 88. regiſt.*

CAP. XII.

Subſcriptio presbyterorum. Siſinnius humilis presbyter ſanctae Romanae eccleſiae, tituli ſancti Laurentij, qui appellatur Lucinae, huic conſtituto a nobis promulgato ſubſcripſi. Ioannes presbyter S. Rom. Eccl. tituli S. Sixti † ſubſcripſi. Siſinnius presb. S. Ro. Ec. tituli S. Caeciliae ſubſcripſi. &c. *In ſubſcript. ſynodi Romanae ſub Greg. ij. exſtat etiam in extremo regiſtro Gregor. j.*

† Xyſti ſ.

CAP. XIII.

Anaſtaſius presbyter cardinis noſtri, quem nos in titulo beati Marcelli martyris, atque Pontificis ordinauimus, contra ſtatuta Patrum, propriam eccleſiã deſerens. &c. in alienis degit. &c. Et poſtea. Anaſtaſium iam nuper excommunicatũ presbyterum tituli ſancti Marcelli. &c. a ſacerdotali miniſterio modis omnibus remouemus. &c. Et in fine. Subſcriptio presbyterorum. Romanus Archipreſbyter tituli ſanctae Pudẽtianae. Sergius preſbyter tituli ſancti Clementis. Leo S. Caeciliae. &c. *Romana ſynodo ſub Leone quarto.*

De cle. nõ reſide. c. 2. Greg. ix. & in 1. collect.

CAP. XIV.

Georgius Archipresbyter ſanctae Romanae Eccleſiae, tituli ſancti Laurentij, qui appellatur Lucinae, his ſententijs. &c. manu propria ſubſcripſi. Romanus presbyter S. Rom. Eccleſiae tituli S. Ioannis, & Pauli ſimiliter ſubſcripſi. Maro presbyter S. R. E. tituli S. Cyriaci, ſimiliter ſubſcripſi. &c. *Roman. ſyn. ſub Hadr. ij. relata in iix. ſyn. gen. actio. 7.*

CAP. XV.

Sergium, Benedictum, atque Marinum dudũ presbyteros ſanctae Romanae Eccleſiae, ſeu Leonem, Paſchalem, & Ioannem dudum diaconos ſanctae ſedis Apoſtolicae, iuſte, & canonice dãnatos, ſi aliquis. &c. inter eccleſiaſticos viros habuerit. &c. ſciat ſe fore anathemate perculsũ. &c. *Ioa. ix. in cõc. Raue. c. 8.*

CAP.

CAP. XVI.

[*Diſ.79.c.1.*] Electio Romani Pontificis in poteſtate Cardinalium Epiſcoporum ſit: ita vt [ſi quis Apoſtolicae ſedi, ſine praemiſſa concordi, & canonica electione eorum, ac deinde ſequentium ordinum. &c. conſenſu, inthronizatur; non Papa, vel Apoſtolicus, ſed Apoſtaticus habeatur. *Nicol. ij. in ſyn. Rom. exiij. Epiſc. c. 1. Anſel. lib. 6. c. 12. in addit. Caeſar. lib. 7. c. 9.*

CAP. XVII.

[*Diſt. 79. c. 9.*] Auctoritate Apoſtolica decernimus, quod in alijs conuentibus noſtris decreuimus; vt [ſi quis pecunia, vel gratia. &c. ſine concordi, & canonica electione, ac benedictione Cardinalium * Epiſcoporum,* ac deinde ſequentium ordinum religioſorum clericorum fuerit Apoſtolicae ſedi inthronizatus, nō Papa, vel Apoſtolicus, ſed apoſtaticus habeatur. Liceatque Cardinalibus Epiſcopis cum religioſis clericis, & laicis inuaſorem. &c. a ſede Apoſtolica repellere. &c. *Nicol. ij. in d. ſyn. Rom. c. vlt.* Iuo *par. 5. cap. 80. decr. Anſel. lib. 6. cap. 13. Caeſar. lib. 3. c. 10.*

CAP. XIIX.

Gnibertus contra canonum, & Romanorum Pontificum iura, nullo Cardinalium Epiſcoporum praecedente iudicio, nullo Romani cleri approbante ſuffragio. &c. perditionis caput effectus eſt. &c. Sed cū Gregorius. &c. ad eternam reqniem euolaſſet; vnanimi concordia Epiſcopi, & Cardinales, prouincialeſque Antiſtites, vna cum Romano clero, & populo, paruitatem noſtram. &c. Apoſtolicae ſedi praefecerunt. &c. Ricardus Maſſilienſis Abbas Romae noſtram electionem cum Cardinalibus, & Epiſcopis egerat. &c. *Victor iij. in ſynodo Beneuen.*

CAP. XIX.

Pontifex narranit omnib. qnaliter ab Henrico Teutonicorum Rege cū Epiſcopis quibuſdam, & Cardinalibus, tam presbyteris, quam diaconibus. &c. capins fuerit, atque coactus. &c. & iuramenta per Epiſcopos, ſeu Cardinales fieri praeceperit. &c. Et in fine. Archiepiſcopi vero, & Epiſcopi quoque presbyteri Cardinales, qui interfuerunt ipſi concilio, hi ſunt. &c. Presbyteri Cardinales. B. Cardinalis titul. S. Marci. R. Cardin. titul. S. Clementis. R. Card. tit. S. Priſcae. &c. *Lateranen ſyn ſub Paſch. ij.*

CAP. XX.

Concilio Lateranen. ſub Paſchali ij. anno Domini M.cxij. Pontificatus xiij. ſubſcripſere Cardinales presbyteri xvj. diaconi viij. *In actis concilij Pet. Diaco. lib. iv. c. xlvij. presbyteros Cardinales numerat xv.*

CAP. XXI.

[*d. 79. c. oportebat. 3.*] Oportebat, vt haec ſacroſancta Domina Noſtra Romana Eccleſia (iuxta quod à B. Petro, & eius ſucceſſoribus inſtitutum eſt) rite ordinaretur; vt in Apoſtolatus culmen vnus de Cardinalibus presbyteris, aut Diaconis conſecraretur. &c. [Si quis ex Epiſcopis, vel Monachis, vel Laicis contra Canonum [*c. ſi quis. d. 79.*] & Sanctorum Patrum inſtituta prorumpens in gradum filiorum Sanctae Romanae Eccleſiae, ideſt presbyterorum Cardinalium, & diaconorum, ire praeſumpſerit, & hanc Apoſtolicam Sedem inuadere quilibet ex ſupradictis temtauerit, & ad ſummum Pontificalem honorem aſcendere voluerit, ipſi, & ſibi fauentibus fiat perpetuū anathema. &c. Si quis reſiſtere praeſumpſerit Sacerdotibus, atque Primatibus Eccleſiae, vel cuncto Clero ad eligendum Pontificem Romanum ſecundum Canonicam traditionem, anathema ſit. &c. [*d. 79. c. nullus 4.*] Nē quis laicus, vel ex alio ordine, niſi presbyter, vel diaconus Cardinalis factus fuerit, ad ſacri Pontificatus honorem poſſit promoueri. &c. *Stephanus iij. dictus iv cum Concil. Anaſtaſ. Bibliothec. in eius uita. Deusdedit, addit. p. 1. Conc. factum in Baſilica Conſtantiniana, act. 3. Anſelm. lib. 6. c. 24. 25. 26. in Pontifie. Roman. m. 5. Polic. l. 1. tit. 4. S. Anton. l. 6. cap. 24.*

CAP. XXII.

Qui cum veniſſent (*Vrbanus, Sidonius, Maximus a* Nouato *decepti, quos laudauit* Ci*pryan. vt conf ſſores Chriſti*) & à presbyteris quae geſſerant exigerentur, circumuentos ſe eſſe affirmarunt. &c. Omni igitur actu ad me perlato cōtrahere placuit presbyterium. Adfuerunt etiam Epiſcopi quinque, qui & hodie praeſentes fuerunt, vt firmato conſilio, quid circa perſonas eorum obſeruari deberet, con ſenſu omnium ſtatueretur. *Cornel. in ep. ad Cypria. vi. epiſtolas* Cypria. *46. & 49.*

CAP. XXIII.

Cypriano Papæ, Presbyteri & Diaconis Romae conſiſtentes. &c. Omnes nos decet pro corpore totius Eccleſiae, cuius per varias quaſque Prouincias membra ſugeſta ſunt, excubare. &c. *Roman. Cler. ad B. Cyprian. Carthaginen. Epiſcop. Epiſt 30. inter Epiſt. Cypr. uel libro 5. epiſt. 13. uel epiſt. etiā ſi. ſeu ſil. epiſt. 3.*

CAP. XXIV.

De eccleſijs parochitanis. &c. ſeqnaris, quod nos in Romana Eccleſia nuper egiſſe cognoſcitur. [Eccleſias ſingulas ſingulis preſ- [*13. q. 1. c. 1.*] byteris dedimus; parochias, & coemeteria eis diuiſimus. &c. *Dionyſ. ep. 2. poſt prin Burchar. lib. 3. c. 43. Iuo lib. 2. tit. 4. cap. 16. panor. & par. 3. cap. 47. decr. Anſel. lib. 7. cap. 112. & lib. 5. cap. 81. in Rom.*

CAP. XXV.

Ad omnem cauſam pie, & fideliter exequendam, fratres noſtros Iulianum Epiſcopum, & Renatum presbyterum tituli ſancti Clementis, ſed & filium meum Hilarium diaconum vice noſtra direximus. &c. *Leo ep. 10. olim 5. ad Flauian. Conſtantinopolitan. Epiſcop. in fine.*

CAP. XXVI.

Quoniā pietas veſtra apud Epheſum conſtituit ſynodale Concilium, fratres meos Iu-

liauum

lianum Epiſcopum, & Renatum presbyterum & filium meum Hilarium diaconum miſi, qui ad vicem praeſentiae meae pro negotijs qualitate ſufficerent. *Leo ep. 12. ad Theodoſium v. ep. 13. ad Pulcher in fi. & 14. ad Concil.*

C A P. XXVII.

Quia Clementiſſimus Imperator pro beneuolentia, ac pietate animi ſui indicendũ credidit Epiſcopale Concilium per fratres noſtros Iulianum Epiſcopum, & Renatum preſbyterum, ſed & filium meum diaconum Hilarium, & quos ex latere meo vice mea miſi ad fratrem meum Flauianum ſcripta direxi. &c. *Leo epiſt. 18. ad Iulia. vide 5. epiſ. 19. & 20. ad Flauia.*

C A P. XXIIX.

Nobis comperta ſunt (*male acta in pſeudo Synodo Epheſina a Dioſcoro*) non incerto nuntio, ſed ab ipſis Reuerẽdiſ. Epiſcopis, qui a nobis miſſi ſunt, & fideliſſimo rerum, quos geſta ſunt narratore Hilario Diacono noſtro. &c. *Leo ad Theodoſ. in actis conc. Chalcedon.*

C A P. XXIX.

Vt autem ſalubribus curis velocior, pleniorq. auxiliãte domino per veſtrae clementiae fidem praeſtetur effectus, ad pietatem veſtram fratres, & Epiſcopos noſtros Abundiũ, & Aſterium, ſed et Baſilium, & Sentorem preſbyteros, quorum mihi deuotio eſt probata direxi, per quos, quae noſtrae forma ſit fidei manifeſtatis inſtructionibus quas miſimus poſſitis dignãter agnoſcere. *Leo. epiſ. 31. ad Theodoſ. v. epiſ. 32. ad Archimandritas. CP. & ep. 33. ad Pulcher. Aug. de eiſdem, & 34. ad Martinum presbyt.*

C A P. XXX.

Nec me quoque vt voluit veſtra clementia ab illo credatis abeſſe cõcilio, cũ in his fratribus quos direxi, ideſt Paſchaſino, & Lucentio Epiſcopis, Bonifacio, & Baſilio presbyteris, ſed & fratre meo Iuliano, quem eorum volui eſſe participem, ẽt mea ſit aeſtimanda praeſentia. &c. *Leo ep. 41. ad Mart. Aug. 52. ad eũd. & 53. ad Pulcher. Aug. ep. 51. ad Anatol. CP. epiſc.*

C A P. XXXI.

Praecedẽtib. literis indicaui fratres meos Lucentium Epiſcopum, & Baſilium presbyterũ, qui ſolicitudinis meae partes poſſunt implere, direxi, fauori eos pietatis veſtrae in omnibus quae ſunt agenda cõmendans. &c. *Leo. ep. 42. ad Mart. Aug. ep. 43. ad Pulcher. Aug. et 44. ep. ad Anathol. ep. & 45 ad conc. Chalced.*

C A P. XXXII.

Quia vos amore catholicae fidei cõgregationem nunc fieri voluiſtis, ne deuoto obuiare viderer arbitrio, fratrẽ, & Epiſcopum meum Paſchaſinum de ea Prouincia, quae videtur eſſe ſecurior euocatum, qui vicem praeſentiae meae poſſit implere, direxi. Bonifacio fratre noſtro, & compresbytero ſociato, & his quos antea miſeramus, adiunctis, conſortem illis fratrem quoque meum Iulianum addentes Epiſcopum. &c. *Leo epiſt. 47. & 48. ad Martian. Aug. & epiſt. 49. ad Pulcher. Auguſt.*

C A P. XXXIII.

Germa. Epiſcop. Capuan. Ioan. Epiſc. Blãd. presbyteri; Felix, atque Dioſco. Diaconi miſſi ſunt ab Hormiſda Romano Pontifice ad Concilium. CP. ad petitionẽ Iuſtini Imperatoris, & Io. Epiſcopi CP. cum Synodo. *vide Epiſtolas Hormiſdae poſt 34. ſunt. cõiunctae illorum epiſtol. v. 35. 36. 37. 46. 47. 48. 49. 50. 56. 57. & poſt. 62. 65. 66.*

C A P. XXXIV.

Suſcipite praeces noſtras per Ennodium, atq. Fortunatum fratres, & Epiſcopos noſtros necnõ Venantium presbyterum, atque Vitalem Diaconum, vel Hilarium notarium filios noſtros, quorum apud nos fides in Dei timore, ſtudiumque perclaruit, pro veſtro amore tranſmiſſas, & placidã vice noſtra ſupplicationibus conſcientiam accommodate. &c. *Hormiſda. ep. 4. ad Anaſt. Aug. v. Sacra. Anaſtaſ. ad Hormiſd. de eiſdem v. Hormiſdae ep. 17. 18. 19. 25. & poſt. epiſt. 20.*

C A P. XXXV.

Ioannes Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, dilectis filijs Cardinalibus, & clericis eccleſiae Apoſtolorum, perpetuo in Chriſti ſeruitio manentibus. Quoniam primitiuam Eccleſiam poſt incarnationem † Chriſti duodecim Apoſtoli praedicatione illuſtrauerũt. &c. Placuit mihi Ioanni vrbis Romae humillimo Pontifici, eccleſiam duodecim Apoſtolorum conſumare, quam Pelagius Papa bonae memoriae praedeceſſor meus ante Palatium Conſtantij initiauerat. &c. Hanc etiam in natali (*ſanctorum*) Apoſtolorum Philippi, & Iacobi, quod eſt kal. Maij, ad honorẽ omnium Apoſtolorum decenter dedicatam, titulum Cardinalem illam conſtituimus: nec non & parochiam, ſicut ceteri tituli vrbis habent. &c. *Ioan. iij. in priuil. eius tit.* † Aſcẽſionem f.

C A P. XXXVI.

Peruenit ad nos, quod Populonenſis eccleſia ita ſit ſacerdotis officio deſtituta, vt nec paenitẽtia decedẽtibus ibidem, nec baptiſma poſſit praeſtari infantibus. &c. Memoratae eccleſiae viſitator accedas; vt vnum Cardinalem illic presbyterum, & duos debeas diaconos ordinare. In parochijs vero praefatae eccleſiae tres ſimiliter presbyteros. &c. *Greg. li. 1. reg. ep. 15. Balbino Epiſcopo Roſſellano.*

C A P. XXXVII.

Quorundam ad nos relatione peruenit, Coſmam, qui ex monacho monaſterij ſanctae Luciae, a deceſſore veſtro Maximiano, in eccleſia Syracuſana factus, *eſt*, ſubdiaconus, atque a vobis poſtea in poſſeſſione, quae Iuliana dicitur, presbyter eſt ordinatus. &c. magnae benignitatis eſt, ſi eum in eccleſia, vbi ſubdiaconi eſt functus officio, ſanctitas veſtra reducere, atque illic presbyterum voluerit conſtituere Cardinalem. &c. *Idem Greg. lib. 11. ep. 32. c. 34. ad Ioan. Epiſc. indict. 6. Ioan. Diaco. lib. 3. c. 10. vitae B. Greg.* Diſ. 74. c. 6.

F C A P.

Digitized by Google

CAP. XXXIIX.

Denique eccleſiae CP. hortamur ſtatum; vt tales alere omni religione eruditos ſtudeat viros, qui ad honorem Cardinis ipſius ſanctae eccleſiae, ſuis Praeſulibus mortuis, vel quolibet caſu amodo diſcedentibus valeant ſubrogari. Quod non ſolum in tanto Patriarchatu obſeruari omnino debet; verum etiam in ſingulis quibuſque ciuitatibus ex conſuetudine canonica, magna cum cautela ſeruatur. *Nicol. in epiſt. ad Michael. Imper. incip. Sereniſſimi Imperij in fine. Itē̄ in iix. ſyn. CP. ſub Hadri. ij. actio. 4.*

CAP. XXXIX.

His igitur veſtrae Serenitatis auribus intimatis, ſciat. &c. miſſos ſibi a Praeſulatu noſtro, Deo auctore, deſtinatos, Donatum videlicet reuerentiſs. & ſanctiſs. ſanctae eccleſiae Oſtienſis Epiſcopum, & religioſos, ac venerabiles ſanctae Romanae Eccleſiae Leonem, tituli ſancti Chriſti martyris Laurentij, qui appellatur Damaſi, presbyteri, † atque Marinum Apoſtolicae noſtrae ſedis diaconem. &c. *Nicol. in epiſt. ad eund. Micha. Imp. incip. Quanto maiora. prope finem. & in epiſt. ad Bardam Caeſar. incipient. Poſtquam Dei in medio.*

† presbyterum f.

CAP. XL.

Poſt mortem Photij fratris noſtri, nullus ex dignitate mundana ad Pontificalem honorem aſcendat; ſed ex presbyteris Cardinalibus eiuſdem eccleſiae, vel ex diaconibus, aut ex alijs ſacerdotib. qui ſub eccleſia CP. conſiſtunt. *Ioan. iix. in epiſt. ad Baſil. Imp.*

CAP. XLI.

Sicut cardo immobilis permanens ducit, & reducit oſtium: ſic Petrus, & ſui ſucceſſores liberum de omni Eccleſia habent iudiciū: cum nemo debeat eorum dimouere ſtatum: quia ſumma ſedes a nemine iudicatur. Vnde clerici eius Cardinales dicuntur, cardini vtique illi, quo cetera mouentur, vicinius adhaerentes. *Leo ix. ad Mich. CP. Epiſcopum c. 32. Iuo. p. 5. c. 44. ſi. decre.*

CAP. XLII.

Hunc dilectum filium Hugonem, & Cardinalem S. R. Eccl. Presbyterum in partes illas Hiſpaniarum miſimus, in cuius ore noſtra ad vos conſilia, & decreta plenius, apertiuſque diſſerenda, ac vice noſtra diſponenda poſuimus. *Gregor. vij. 2. kal. Maij indict. xj. ad Hiſpaniarum Principes, de hac Cardinale multa in actis Alex. ij. & Greg vij. diciturque praefuiſſe nomine Alexandrini ij. Concilio Barcinonen. anno M. lxiv.*

CAP. XLIII.

Cletus ex praecepto B. Petri xxv. presbyteros ordinauit in vrbe Roma. *Dama. in Cleto.*

CAP. XLIV.

Euariſt.[b] titulos in vrbe Roma diuiſit preſbyteris. *Damaſ. in Euar.*

CAP. XLV.

Dionyſius presbyteris eccleſias diuiſit, & coemeteria, parochiaſque & dioeceſes cōſtituit. *Damaſ. in Dionyſ.*

CAP. XLVI.

Marcellus xxv. titulos in vrbe Roma conſtituit, quaſi dioeceſes, propter baptiſmum, & paenitentiam multorum, qui conuertebantur ex paganis, & propter ſepulturas martyrum. Hic ordinauit xxv. presbyteros in vrbe Roma. &c. Lucina vidua ſuſcepit beatum virum, quae & domū ſuam nomine tituli beati Marcelli dedicauit. *Dama. in Marcello.*

CAP. XLVII.

Silueſter fecit in vrbe Roma eccleſiam in praedio Equitij presbyteri ſui iuxta thermas Domitianas, † quem titulum Romanum conſtituit, qui vſque hodie appellatur, titulus Equitij. &c. *Et poſt alia:* Eiſdem temporibus conſtituit B. Silueſter in vrbe Roma titulum ſuum in regione tertia, iuxta thermas Domitianas, quae cognominantur Traianae, titulū ſcilicet Silueſtri. &c. Obtulit & omnia neceſſaria titulo Equitij. *Dama. in Silueſt.*

† Traianas.

CAP. XLVIII.

Damaſus conſtituit titulum in vrbe Roma baſilicam, quam ipſe conſtruxerat (*iuxta theatrum S. Laurentij.*) &c. *Ex Pontif.*

CAP. XLIX.

Innocentius dedicauit baſilicam ſanctorum Geruaſij, & Protaſij, ex deuotione teſtamenti cuiuſdam illuſtris feminae Veſtinae. &c. In quo loco ex delegatione eiuſdem Veſtinae titulum Romanum conſtituit. &c. *Et poſtea.* Et ex diſpoſitione Veſtinae, tituli ſupradicti presbyteris eſt conceſſa poteſtas. *Ex Pontif.*

CAP. L.

Leo renouauit poſt cladem Vandalicā omnia miniſteria ſacrata argentea per omnes titulos de conflatis hydrijs ſex. &c. *Ex Pontif.*

CAP. LI.

Hilarius fecit ſcyphos per titulos xxv. pendentes libras x. &c. *Ex Pontif.*

CAP. LII.

Felix (III.) natione Romanus ex Patre Felice presbytero de titulo Faſciolae ſedit annos iix. &c. *Ex Pontif.*

CAP. LIII.

Michael Bulgarorum Rex per Petrum Legatum ab Hadriano ij. Roma. Pont. petijt vt Formoſum Epiſcopum Portuenſ. eius Regni Archiepiſcopum faceret, aut vt Marinum R. E. Diaconum bene compertum Archiepiſcopum conſecratum & remitteret, aut aliquem ex Cardinalibus presbyteris duntaxat ſuae Eccleſiae Bulgaris eligendum dirigeret. &c. Optionem dedit Pontifex Regi vt quem vellet in Archiepiſcopum eligeret, exceptis Marino, & Formoſo. *Anaſtaſ. Bibliothi. in Adria. ij. vita.*

CAP. LIV.

Si quando neceſſitas ordinandi ſacerdotis obrepſit; neque Cardinalis eccleſiae ſuae, neque monachos monaſterij ſui penitus excuſauit. &c. Ex presbyteris Cardinalib. eccleſiae ſuae

ſuae conſecrauit Epiſcopos, Boniſacium Regij, Habenrium Peruſij, & Donum Meſſanae Siciliae. *Ioan. Diaco. lib. 3. c. 7. vitae B. Greg.*

CAP. LV.

Cumque Greg. perecepta occaſione ſuae eccleſiae Cardinales, ſi tamen conſentirent, ſatis voluntarie prouheheret: neminem. &c. violenter promouere certabat. *Ioa. Diaco. d. li. 3. c. 48.*

CAP. LVI.

Item Cardinales violenter in parochijs ſorenſibus ordinatos, in priſtinum cardinē Gregorius reuocabat. Quapropter Ioanni Epiſcopo Syracuſano ſcribens ait: [Quorundam ad nos. &c. vt lib. 11. reg. epiſt. 32. c. 34. *Ioan. Diaco. d. lib. 3. c. 10.* Diſt. 74. c. 6.

CAP. LVII.

Ego N. S.R.E. diaconus, vel presbyter, aut Epiſcopus Cardinalis electus, vt fiā per Dei gratiam huius ſanctae Apoſtolicae ſedis humilis miniſter, profiteor tibi B. Petre. &c. Si qua vero emerſerunt contra canonicam diſciplinam, filiorum meorum S.R.E. Cardinalium, cum quorum conſilio, conſenſu, directione, & rememoratione miniſterium meum geram, & peragam; conſilio emendare (*curabo.*) *Profeſſio Rom. Pontif. ex libro Diurno.*

CAP. LIIX.

Hora diei prima ante ſolis ortum, eijciantur omnes ab eccleſia, obſeratiſque foribus cunctis, ad vnam ianuam, per quam ſacerdotes ingredi oportet, oſtiarij ſtabunt; & conuenientes ſacerdotes pariter cum Epiſcopo, introibunt, & ſecundum ordinis ſui tempus reſidebūt. Poſt hos ingrediantur & diaconi. &c. Deinde forenſes ingrediantur presbyteri. &c. *Forma, ſiue ordo ſynodi Epiſcopalis apud Iuo. par. 4. c. 246. decr.*

CAP. LIX.

Quibus taliter narratis, perſcrutandi, & inquirendi ſunt Cardinales ſacerdotes, & Leuitae, nec non & reliqui, videlicet, de credulitate Trinitatis. &c. *Ibid. Iuo d. p. 4. c. 250. decr.*

De Diaconis Cardinalibus, Tit. XXII.

CAP. I.

Sabinus Canuſij, Epiphanius Eſculanorū, Aſterius Salernitorū † Leo Nolanorū Romanorū. Rusticus Feſulanorū, Theophanes diaconus Romanus, Pelagius diaconus Romanus, omnes quidem ex Italia regione ab Apoſtolica ſede nuper miſi. &c. *praeſiderunt, & primi ſubſcripſerunt in 5. gener. ſynodo CP. ij.* † Romanorū f.

CAP. II.

Comperimus non incerto nuncio, ſed fideliſſimo rerum, quae geſtae ſunt, narratore Hylario Diacono noſtro, qui vix ne ſubſcribere per vim cogeretur (*in pſeudo Epheſina ij. Synodo*) effugit. &c. *Leo ep xxiij. ad Theod. Aug. cont. Epheſ. pſeudo ſynod. lib ep. eius xxiv. ad Pulcheriam Aug. & xxv. ad Flauiam, & ep. xxvij. ad Anaſtaſ. epiſc. 1. Theſſalonicen.*

CAP. III.

Diaconus cardinarius † conſtitutus vrbis Romae, niſi in xxvj. † (*teſtibus*) non damnabitur. *Silueſt. in epilo. Rom ſyno. & in ſynodo Rom. cclxxxiv. Epiſc. c. 3. Hadr. c. 68. ad Epiſcop. Mediom. Magun ſub Arnul. c. 12. Capit. li. 1. c. 139. Iuo li. 4. ti. 8. c. 7. panor. & par. 6. c. 334. decr. Deusd. c. 3.* 1. q. 2. Praeſ. c. 2 † Cardinalis, vel cardine conſtrictus. † xxxvij. vel xxxvj

CAP. IV.

Conſtituit, vt diaconi non eſſent plures per parochiarū examen, niſi duo: & diaconi Cardinales vrbis Romae ſeptem. &c. *Silueſter in d ſyn. Rom. c. 6.*

CAP. V.

Vt [a ſubdiacono vſque ad lectorem omnes ſubditi ſint diacono Cardinali vrbis Romae, in eccleſia honorem repraeſentantes eidem. *Silue. in d ſyn. Rom c. 7. Burch. lib. 2. c. 234. Iuo part 6. c. 299. decr. Anſel. lib. 7. c. 62.* Diſt. 93 c. 5.

CAP. VI.

Silueſter fecit vij. regiones, & diuiſit diaconibus. Erant autem diacones iſti: Fabianus, Marcus, Liberius, Arcidamus, & Iulius. Ordinauit quoque & alios duos, Priſcum, & Theodorum. &c. *Silueſter in d ſyn. Rom. actio. 2. ante c. 11.*

CAP. VII.

In ſubdiaconatu ſit annis v. deinde ad diaconatus honorem pertingat fixus, donec rogantib. xxx. presbyteris examen, vt eſſet diaconus Cardinalis: quia a prima ſede erat eon ſtitutum, vt ſeruiret annos vij. *Silueſt. in ead. ſyn. c. 11.*

CAP. IIX.

Subſcripſerunt omnes in (*Euphemij*) damnationē, Epiſcopi numero lxxv. † & duo diacones Cardinales Romani, & tres presbyteri, & tres Epiſcopi, qui directi fuerant. &c. *Hieroſol. ſyn. relata in ſyn. Rom ſub Xyſto iij. c. 8.* † lxxvj.

CAP. IX.

Subſcriptio diaconorum. Cyprianus diaconus ſanctae Eccleſiae Romanae, regionis vij. his ſubſcripſi. &c. Anaſtaſius diaconus regionis primae ſubſcripſi. Ioannes diaconus regionis ſecundae ſubſcripſi. Tarrenis † diaconus regionis primae † ſubſcripſi. Tertullus diaconus regionis quartae ſubſcripſi. *Romana ſyn. prima ſub Symma. in fine.* † Tarrenſis. † Tertiae f.

CAP. X.

Subſcriptio diaconorum. Petrus indignus Archidiaconus ſanctae ſedis Apoſtolicae ſub ſcripſi. Muſehus humilis diaconus ſanctae ſedis Apoſt. ſubſcripſi. Greg. indignus, & humilis diaconus S. ſedis Apoſt. ſubſcr. Benedictus indignus diaconus S. ſedis Apoſt. huic conſtituto a nobis promulgato ſubſcripſi. *Rom. ſyn. ſub Gregor. ij. in fine.*

CAP. XI.

Leonem, Paſchalem, & Ioannem dudum diaconos ſanctae ſedis Apoſtolicae, iuſte, & canonice damnatos, ſi aliquis. &c. inter eccleſiaſticos viros habuerit. &c. ſciat ſe fore anathemate percuſſum. &c. *Ioan. ix. in conc. Rauen. c. 8.*

CAP. XII.

Pontifex narrauit omnib. qualiter ab Henrico Teutonicorum Rege cum Epiſcopis qui buſdā, & Cardinalib. tam presbyteris, quam diaconibus. &c. captus fuerit. &c. Et in fine. Diaconi Cardinales: Abbas Sublacen. Ioānes

Caietan. Abbas S. Andreae. Leo, Greg. Saldo, Theobaldus, & Roſimanus. *Lateran. ſynod. ſub Paſch. ij.*

CAP. XIII.

Septẽ diaconos in vrbe Roma per ſeptem regiones ciuitatis, ſicut a Patribus accepimus habemus. &c. *Fabia. epiſt. 1. in princ. Anſel. li. 7. c. 77.*

CAP. XIV.

Regiones, ſicut in hac vrbe fecimus, per ſingulas vrbes, quae populoſae fuerint, diaconibus diuidentur. *Caius epiſt. vni. in fi. Anſel li. 7. c. 79.*

CAP. XV.

Liberatus diaconus, ſi a deceſſore tuo non factus eſt Cardinalis, ordinatis a te diaconibus nulla debet ratione praeponi. &c. Vltimũ inter diacones ſtare conſtitue. &c. Si poſt haec Cardinalem facere volueris; niſi Pontificis ſui cõceſſionem ſolemni more meruerit; abſtinendum ab omni eius incardinatione memineris. *Greg. lib. 1. ep. 81 ad Ianua. Caralit. Archiep.* Ioan. *diaco. lib. 3. c. 21. de vita B. Gregorij.*

CAP. XVI.

Praeſentium lator (*eſt*) Felix diaconus. &c. ſuſtentationi eius pietatis intuitu prouidentes, in tua eccleſia Syracuſana eum praeuidimus cardinandum, ſiue vt officium diaconatus expleat, ſeu certe, vt ſola eiuſdem officij pro ſuſtentanda paupertate ſua commoda conſequatur. &c. *Idem Gregor. lib. 3 epiſt. 14. ad Maximian. Epiſc.* Ioan. *diacon. lib. 3. c. 20. de vita* B. *Gregorij.*

CAP. XVII.

Diſ. 71. c. 5. Fraternitatem tuam a nobis petiſſe recolimus, vt Gratianũ eccleſiae Venafranae diaconũ, tuae concederemus eccleſiae cardinandum. Et quoniam nec Epiſcopum, cui obſecundare (*debeat*) nec propriam habet eccleſiam. &c. Scriptis tibi praeſentibus eum neceſſario duximus concedendum, habiturus † licentiam, diaconum illum, noſtra interueniente auctoritate, eccleſiae tuae Deo propitio conſtituere Cardinalem. *Idem Greg. lib. 5. ep. 11 cap. 111. Fortunato Epiſcop. Neapolita. indict. 14. Ioan. diacon lib. 3. c. 20. de vita B. Gregor. Anſelm. lib. 7. cap. 75.*

† habituro f.

CAP. XIIX.

Conſtitutis in praeſentia noſtra dilectis filijs I. Clerico, & magiſtro Aaone OS. G. procuratore, & R. dilecto filio ſubdiaconi noſtri procuratore, dilect fil G. S. Mariae in Porticu Diaconum Cardinalem conceſſimus Auditorem, in cuius praeſentia. &c. Nos autem his, & alijs, quae coram Cardinale praedicto fuere, plenius intellectis. &c. *Innoc. iij. in ep. ad Alembrandum ſubdiaconum Mediolanenſem.*

CAP. XIX.

Diſ 93. c. 12. diacon. Act. 6. Septem diaconos ex canone eſſe oportet, etſi magna vrbs ſit, quod ex libro Actuum conſtat. *Neocaeſ. c. vlt. Trull 16. Aquiſgr. 62. Barch. lib. 2. c. 219. & 220. Iuo part. 6. c. 294. & 295. decret.*

CAP. XX.

Euariſtus ſeptem diaconos ordinauit, qui cuſtodirent Epiſcopum praedicantem propter ſtilum veritatis. *Dama. in Euariſto.*

CAP. XXI.

Fabianus regiones diuiſit diaconib. & fecit ſeptem ſubdiacones. &c. *Damaſ. in Fabiano.*

CAP. XXII.

Caius regiones diuiſit diacobus. *Damaſ. in Caio. in ueteri libro.*

CAP. XXIII.

Ex presbyteris Cardinalib. eccleſiae ſuae conſecrauit Epiſcopos, Bonifaciũ Regij. &c. Ex ſubdiaconibus vero, Glorioſum Oſtiae. &c. Solis diaconibus Apoſtolicae ſedis. &c. parcebat. Quorũ cum xix. plenitudine redundaret, ipſe Bonifacium, Florentinum, & Epiphanium conſecrauit. Nec quemquam eorum ab officio, niſi Laurentium Archidiaconum. &c. ſequeſtrauit. *Ioa. diaco. in uita Greg. li. 3. c. 7.*

CAP. XXIV.

Aliarum parochiarum clericos ſibi, & alijs diſcretiſſimus Pontifex diſcretiſſime incardinare curabat. Quapropter Heliae presbytero. & Abbati prouinciae Iſauriae ſcribens; [Filium, inquit, veſtrum Epiphanium. &c. diaconum quidem fecimus: ſed quiſquis ſemel in hac eccleſia ſacrum ordinem acceperit, egrediendi ex ea vlterius licentiam non habet. &c. Ioannes *diacon. d. lib. 3. c. 19. Greg. lib. 4. epiſt. 30. cap. 74. regiſtr. Anſelm. lib. 7. cap. 73. Tarrac. lib. 1. cap. 208.* *1. q. 1. c. 122.*

CAP. XXV.

Ego N. S. R. E. diaconus, vel presbyter, aut Epiſcopus Cardinalis, electus, vt fiã per Dei gratiam huius ſanctae Apoſtolicae ſedis humilis miniſter, profiteor tibi B. Petre. &c. *Profeſſio Rom.* Pontif. *ex libro* Diurno.

De Cardinalibus omnibus. Pars IV.

CAP. I.

Anno dominicae Incarnationis M. clxiij. indictione x. anno iv. iij. ſui Põtificatus in octauis Pentecoſtes iv. kal. Iunij ſaepe dictus Alexander Papa (*Tertius*) in Eccleſia S. Mauritij Turonis concilium celebrauit: in quo interfuerunt Cardinales nu. xvij. Epiſcopi cxxiv. Abbates cdxiv. cdxij. cdxij. &c. *ex actis Turo. concilij ſub Alex. iij.*

CAP. II.

Licet de euitanda diſcordia in electione Sũmi Romani Pontificis manifeſta ſatis a noſtris praedeceſſoribus conſtituta manauerint. &c. Nos de conſilio fratrum noſtrorum, & ſacri approbatione concilij, aliquid decreuimus adiungendum. Statuimus igitur, vt ſi inter Cardinales de ſubſtituendo Pontifice non potuerit eſſe plena concordia, & duabus partibus cõcordantibus, tertia pars noluerit concordare, † aut ſibi alium praeſumpſerit ordinare: ille Romanus Pontifex habeatur, qui à duabus partibus fuerit electus, & receptus. &c. Praeterea ſi à paucioribus aliquis, quam à duab. partibus fuerit electus ad Apoſtolatus officium; niſi maior concordia interceſſe- *De elect. c. 6. Greg. ex. ca. 15. eo. tit. in 1. col.*

† nominare.

ceſſerit, nullatenus aſſumatur. &c. *Alex. iij. in concil. Later. c.* 1.

CAP. III.

Statuimus, quod Archiepiſcopi parochias viſitantes. &c. Leuectionis numerum non excedant. Cardinales vero xx. vel xxv. non excedant. Epiſcopi xx. vel xxx. &c. *Alex. iij. in d. conc. Lateran. c.* 4.

CAP. IV.

Nos & fratres noſtri S.R.E. Card. plenarie decimam perſoluemus (in ſubſidiū terrae Sanctae) *Innocen. iij. in conc. gen. Later. c. vlt. in med.*

CAP. V.

Ex noſtra praeſenti conſtitutione bis in mēſe, vel eo amplius, vel apud illū, vel illum titulum, ſiue apud illam, vel illam Diaconiā: ſiue apud alias quaſlibet Eccleſias vos cōuenire mandamus, & ob veſtram & inferiorum clericorum vitam, & mores, & qualitates, & habitus veſtrū perſcrutando, & qualiter quilibet praepoſiti ſe erga ſubditos habeant, vel quod ſubditi ſuis praepoſitis non obediant, & ad quaeque illicita amputāda, clericorum quoque, & laicorum quaerimonias, quae ad noſtrum iudicium pertinent, quantum fieri poteſt definiendas. Quippe cum ſicut noſtram manſuetudinem Moyſi, ita & veſtram fraternitatem ſeptuaginta ſeniorum, qui ſub eodem cauſarum negotia dijudicabant, viciſitudinē gerere, certum habeamus. Item monaſteria Abbatibus viduata, & Abbatiā, noſtra praecedente conſcientia, ſubſtitutionem his, qui ſunt inter nos, vel fuerint monaſticae profeſſionis diſponenda committimus. Propter ſollicitudinem autem Eccleſiarū, & clericorum earundem diſciplinam, ſiue laicorum quaerimonias definiendas, bis in hebdomada ad Sacroſanctum Palatium, iuxta decreta praedeceſſoris noſtri Leonis iv. vos conuenire mandamus. Item ſancimus de parochijs noſtris, quantumque Pontifici competit, Pontificali beneficio vos in perpetuum poſſidere, & in principalibus Eccleſijs, iuxta primatum veſtrae cōſecrationis, viciſſim officia diuina peragere, & earum oblationibus, ſalua ſemper Cardinalium Diaconorum priſca conſuetudine, participare æqualiter ad Cardinales conſtitutione, tam propter vſum veſtrum, quam in Eccleſiarum veſtrarum luminarium concinationes. &c. *Ioannes iix. ex lib. Canonum M.S. in Vaticana Bibliotheca. Baron. to. x. ad an. x. Pontif.* 882.

CAP. VI.

Sicut cardo immobilis permanēs ducit, & reducit oſtium: ſic Petrus, & ſui ſucceſſores liberum de omni Eccleſia habent iudiciū, cum nemo debeat eorum dimouere ſtatum: quia ſumma ſedes a nemine iudicatur. Vnde clerici eius Cardinales dicuntur, cardini vtiq. illi, quo caetera mouentur, vicinius adhaerentes. *Leo ix. ep. ad Micha. CP. epiſco. c.* 32.

CAP. VII.

Sed quia ſic in Deuteronomio continetur, ſi difficile, & ambiguum apud te iudiciū eſſe proſpexeris inter ſanguinem, & ſanguinem; (*c. per venerabilē* 1. *qui filij*) cauſam & cauſam, lepram & lepram: & adiudicium intra portas tuas videris variari, ſurge & aſcende ad locum, quem elegerit dominus Deus tuus, venienſque ad ſacerdotes Leuitici generis, & ad iudicē, qui fuerit illo tempore, quaereſque ab eis, qui iudicabant tibi iudicij veritatem, & facies quaecumque dixerint, qui praeſunt loco, quem elegerint, & docuerint te iuxta legem eius. &c. Sunt autem ſacerdotes Leuitici generis fratres noſtri, qui nobis iure Leuitico in executione ſacerdotalis officij coadiutores exiſtunt. Is vero ſuper eos ſacerdotes, ſiue iudex exiſtit, cui dominus dixit in Petro. Quodcumque ligaueris ſuper terram. &c. *Innoc. iij. in epiſ. ad iv. virum nobilem montis Peſulani.* (*ſint legitimi* 13. *S. rationib. Greg. ix. & c. 2 eo. tit. in 3. col.*)

CAP. IIX.

Ne ſedes Apoſtolica diu lugeat proprio deſtituta Paſtore, congregati in Baſilica B. Petri ad Vincula nos S.R.E. Catholicae, & Apoſtolicae Cardinales, Clerici, Acolyti, Subdiaconi, Diaconi, Presbyteri, praeſentibus venerabilibus Epiſcopis, Abbatibus, Clericis & Monachis conſentientibus plurimis turbis vtriuſque ſexus, diuerſique ordinis acclamantibus eligimus nobis in paſtorē, & Summum Pontificem virum religioſum, geminae ſcientiae, prudentia pollentem, aequitatis, & iuſtitiae praeſtantiſſimum amatorem. &c. Nildebrandum, venerabilem Archidiaconū, quemadmodum, & vſque in ſempiternum & eſſe, & dici Gregorium Papam volumus, & approbamus. *Initio regiſt. Greg. vij.*

CAP. IX.

Hyginius Clerum cōpoſuit, gradus diſtinxit ſuperiorū & inferiorum, eorū, qui praeeſſent, & qui ſubeſſent, vt ſecreti in ſua vrbis regione, titulo vel paroecia ſine confeſſione populus diuina myſteria docerent ſacramenta adminiſtrarent, & ſingulos presbyteros cum alijs clericis in vno quoque titulo conſtituit. *Damaſ. in Hygin. & Pontificale.*

CAP. X.

Leo iij. defuncto Hadriano Papa (ij.) cōcorditer a Cardinalibus in Papā electus eſt. &c. cum magna ſolemnitate ſuorum Cardinaliū, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Praelatorum, ac Primatum ad Imperatorē Carolum in Germnaiam veniēs. &c. Venit a colonia in Vuerdam ſtipatus Imperatoria maieſtate, & ſacrato choro Sanctorum Cardinaliū, & Archiepiſcoporum & multorum procerū, Nonis Septembris anni Dominicae Incarnationis cc. M. iij. de aſſenſu pariter, & cōſenſu ſuorum Cardinalium, caeterorumq. Praelatorum illic coram adſtantium ſolemnitates catalogo Sanctorum confeſſorum S. Suuibertū adſcripſit. Erant vero Cardinales Archiepiſcopi Bernard. Oſtienſ. Fortunatus Treuirorū, Theodorus, Sabinēſium Presbyteri, Nicolaus tituli S. crucis in Hieruſalem, Euſtochius S Praxedis, Bonifacius tituli S. Marcellini, & Petri. Epiſcopi alij. &c. S. Ludgerus in Epiſtola ad Baxfridum Traiectenſem Epiſcopum.

LIBER SECVNDVS

De Patriarchis, & Primatibus.

DE INSTITVTIONE, ET ELECTIONE *Patriarcharum, & Primatum.*

TIT. PRIMVS.

CAP. I.

QVOD non aliae Metropolitanae eccleſiae, vel Primates ſint, niſi illae, quae prius Primates erāt & poſt Chriſti aduētū auctoritate Apoſtolica, & ſynodali Primatum habere meruerūt. reliquae vero non Primates, ſed Metropoles vocentur, eorumque Epiſcopi non Primatum, ſed aut Metropolitanorum, aut Archiepiſcoporum nomine fruantur. *Nicaen xlvy. apud Iul. epiſt.2.cap.12.*

CAP II.

Diſt. 63. c.1. & 2. Sancta haec, & vniuerſalis ſynodus definiuit, & ſtatuit, neminem laicorum Principum, vel potentum ſemet inſerere electioni, vel promotioni Patriarchae, vel Metropolitae, aut cuiuſlibet Epiſcopi. &c. *viy ſyn. CP. cap 22. ſub Hadr. y. Iuo lib.3.tit.2.c.1. panor. & par. 5.c.122. decr. Deuſd. c.1. Anſel. lib.6.cap. 20. Caeſar. lib.3 c.63. Tarrac. lib.1.c 47.*

CAP. III.

Vos per veſtras dioceeſes Epiſcopos ſacrate, & mittite: quia nos ad alias partes, quod

Diſtin. 50 c.2. idem iuſſit Petrus, agere curabimus. &c. [In illis vero ciuitatibus, in quibus olim apud ethnicos Archiflammes eorum, atque primi legis doctores erant, Epiſcoporum Primates poni praecepit, vel Patriarchas, qui reliquorum Epiſcoporum iudicia, & maiora, quoties neceſſe foret, negotia in fide agitarent, & ſecundum Dei voluntatem, ſicut conſtituerunt ſancti Apoſtoli, ita vt ne quis iniuſte periclitaretur, definirent. &c. *Clem. epiſ.1. poſt med. Vid. Leo ix. ad Epiſcopos Africae epiſt.3. ante finem. Burch. lib.1.c.155. Anſel. lib.6.c.105.*

CAP. IV.

Diſtin 99 c.1. Prouinciae multo ante Chriſti aduentum tempore diuiſae ſunt maxima ex parte, & poſtea ab Apoſtolis, & B. Clemente praedeceſſore noſtro ipſa diuiſio eſt renouata, & in capita prouinciarum vbi dudum Primates legis ſaeculi erant, ac prima iudiciaria poteſtas, ad quos, qui per reliquas ciuitates commorabantur, quando eis neceſſe erat, qui ad aulam Imperatoris, vel Regum confugere non poterant, vel quibus permiſſum nō erat, confugiebant pro oppreſſionibus, vel iniuſtitijs ſuis, ipſoſque appellabant, quotiens opus erat, ſicut in lege eorum praeceptum erat. Ipſis quoq. in ciuitatibus, vel locis Patriarchas, vel Primates, qui vnam formam tenent, licet diuerſa ſint nomina, leges diuinae, & eccleſiaſticae poni, & eſſe iuſſeruet; ad quos Epiſcopi, ſi neceſſe fuerit, confugerēt, eoſque appellarent, & ipſi Primatum nomine fruerentur, & non alij. Reliquae vero metropolitanae ciuitates, quae minores iudices habebāt, licet maiores Comitibus eſſent, haberent Metropolitanos ſuos, qui praedictis iuſte obedirent Primatibus. &c. Primates tamen & tūc, & nunc habere iuſſae ſunt. &c. Haec ab antiquis, haec ab Apoſtolis, haec a ſanctis Patribus accepimus. &c. *Anaclet. ep.2. cap.4. Vid. Greg. vy lib 6. regiſ. ep.35. ad Rothomag. Epiſcopum, & alios, Iuo lib.4. tit.3.c.1. panor. & par.5.c.53. decr. Caeſar. lib.2.c.73.*

CAP. V.

Epiſcoporum ordo vnus eſt. licet ſint Primates illi, qui primas ciuitates tenent. qui & in quibuſdam locis Patriarchae a nonnullis vocantur. Illi autem, qui in metropoli a B. Petro Apoſtolo, ordināte Domino, & a praedeceſſore noſtro ſancto Clemente, ſeu a nobis conſtituti ſunt, non omnes Primates, vel Patriarchae eſſe poſſunt: ſed illae vrbes, quae praefatis, & priſcis temporibus primatum tenuere, Epiſcoporum, Patriarcharū, aut Primatum nomine fruantur. &c. *Anacl. ep.3.c.3.*

CAP. VI.

Nulli Archiepiſcopi Primates vocentur, niſi illi, qui primas tenent ciuitates, quarum Epiſcopos Apoſtoli, & ſucceſſores Apoſtolorum regulariter Patriarchas, & Primates eſſe conſtituerunt, niſi aliqua gens deinceps ad fidē conuertatur, cui neceſſe ſit propter multitudinem eorum, Primatem conſtitui. Reliqui vero, qui alias Metropolitanas ſedes adepti ſunt, non Primates, ſed Metropolitani nominentur. *Anicet. ep.1. poſt prin. Vid. Hadri. c.23. ad Epiſc. Mediom. Capit. lib.7. cap 439. Burch. lib.1.c.28. Iuo lib.4. tit.4. cap.1. panor. & par.5. capitulo 54 & 139. decret. Anſelm. libro 2. capitulo 13. in Roman. Caeſar. libro 2. capitulo 74.* Diſtin. 99 c.2.

CAP.

CAP. VII.

Nulli Metropolitani, aut alij Epiſcopi appellantur Primates, niſi qui primas ſedes tenent, & quorum ciuitates antiqui primates eſſe cenſuerunt. Reliqui vero, qui ceteras metropolitanas ciuitates adepti ſunt, non Primates, ſed aut Archiepiſcopi, aut Metropolitani vocentur. [Vrbes enim, & loca, qui- Diſt. 80. c. 1. bus Primates praeſidere debent, non a modernis, ſed etiam multis ante aduentum Chriſti ſunt ſtatuta temporibus; quarum Primates etiam gentiles, pro maioribus etiam negotijs appellabant. In ipſis vero vrbibus poſt Chriſti aduentum Apoſtoli, & ſucceſſores eorum Patriarchas, vel Primates poſuerunt. *Stepha. ep. 2. c. 5. Anſelm. lib. 6. c. 109.*

CAP. VIII.

Primates illi, & non alij ſint, qui in Nicaena ſynodo ſunt conſtituti. Reliqui vero, qui Metropoles tenent ſedes, Archiepiſcopi vocantur, & non Primates. ſalua in omnibus Apoſtolicae ſedis dignitate, quae ei ab ipſo Domino eſt conceſſa, & poſtea a ſanctis Patribus roborata. F*elix ij. ep. 1. cap. 12. Burch. lib. 1. cap. 163. Iuo par. 5. c. 273. decr.*

CAP. IX.

Inter beatiſſimos Apoſtolos in ſimilitudine honoris fuit quaedam diſcretio poteſtatis; & cum omnium par eſſet electio, vni tamen datum eſt, vt ceteris praemineret. de qua forma Epiſcoporum quoque eſt orta diſtinctio, & magna diſpoſitione prouiſum eſt; ne omnes ſibi omnia vindicarent, ſed eſſent in ſingulis prouinciis ſinguli, quorũ inter fratres haberetur prima ſententia. & rurſus quidam in maioribus vrbib. cõſtituti, ſollicitudinem ſuſciperent ampliorem; per quos ad vnam Petri ſedem vniuerſalis Eccleſiae cura conflueret, & nihil vmquam a ſuo capite diſ- 2. q. 6. c. 11. et 14. ſideret. [Qui ergo quibuſdam ſcit, ſe eſſe praepoſitum, non moleſte ferat, aliquem ſibi eſſe praelatum, ſed obedientiam, quam exigit, etiam ipſe dependat. &c. *Leo ep. 82 in fi. ad Anaſtaſium Epiſcopum. Iul. ep. 1. in fi. Vigilius ep. vnic. cap. 7. Gregor. iv. ad omnes Epiſcopos in epiſt. incip. Diuinis. Tolet. xi. cap. 10. Anſelm. lib. 2. cap. 18.*

De numero, loco, & dignitate Patriarcharum. Tit. II.

CAP. I.

Diſt. 65. c. 6. mos. Mores antiqui ſeruentur: vt in Aegypto, Libya, & Pentapoli Alexandrinus Epiſcopus habeat omnem poteſtatem: quoniam Romano quoque Epiſcopo haec conſuetudo eſt. Sic etiam in Antiochia, & in aliis prouincijs ſua priuilegia eccleſiis (*Metropolitanis* L.) ſeruentur. *Nicae. c. 6. Vide Chalc. act. 16. ante med. Anſelm. lib. 4. c. 44. l. 2. c. 65.*

CAP. II.

Diſt. 65. mos. c. 6. Sãcta, & vniuerſalis Nicaena prima ſynodus antiquam conſuetudinem iubet ſeruari per Aegyptum, & prouincias, quae ſub ipſa ſunt; ita vt horum omnium Alexandrinus Epiſcopus habeat poteſtatem, dicens: quia in Romanorum ciuitate huiuſmodi mos praeualuit. Qua pro cauſa & haec magna, & ſancta ſynodus, tam in ſeniori, & noua Roma, quam in ſede Antiochiae, & Hieroſolymorũ priſcam conſuetudinem decernit in omnibus conſeruari. &c. *viij. ſyn. CP. ſub Hadr. ij. c. 17. Nicae. c. 6. Anſ. lib. 4. c. 44. Caeſar. li. 2. c. 65.*

CAP. III.

Definimus, neminem prorſus mundi poten- Diſt. 22. c. vlt. tium quemquam eorum, qui Patriarchalibus ſedibus praeſunt, inhonorare, aut mouere a proprio throno dignos iudicare; praecipue quidẽ ſanctiſſimum Papam ſenioris Romae, deinceps autem Conſtantinopoleos Patriarcham, deinde vero Alexandriae, ac Antiochiae, atque Hieroſolymorum. Si vero quis aliqua poteſtate fruens, vel potens pellere tentauerit praefatum Apoſtolicae cathedrae Papam, aut aliorum Patriarcharum quemquam: anathema ſit. *viij. ſyno. c. 21. ſub Hadr. ij. Deuſd. c. 3. Anſelm. lib. 2. c. 72.*

CAP. IV.

Antiqua Patriarchalium ſedium priuile- De priui. 23. Greg. ix. & c. 6. eo. ti. in 4. collect. gia renouantes, ſacra vniuerſali ſynodo approbante ſancimus; vt poſt Romanam Eccleſiam, &c. CP. primum, Alexandrina ſecundũ, Antiochena tertium, Hieroſolymitana quartum locum obtineant, reſeruata cuilibet propria dignitate. ita quod, poſtquam eorum Antiſtites a Romano Pontifice receperint pallium, quod eſt plenitudinis Pontificalis inſigne, praeſtito ſibi fidelitatis, & obedientiae iuramento, licenter & ipſi ſuis ſuffraganeis pallium largiantur, recipientes pro ſe profeſſionem canonicam, & pro Romana Eccleſia ſponſionem obedientiae ab eiſdem. Dominicae vero crucis vexillum ante ſe faciant vbique deferri, niſi in vrbe Romana, & vbicumque Summus Pontifex praeſens extiterit, vel eius Legatus vtens inſignijs Apoſtolicae dignitatis. In omnibus autem prouinciis eorum iuriſdictioni ſubiectis, ad eos, cũ neceſſe fuerit, prouocetur: ſaluis appellationibus ad ſedem Apoſtolicã interpoſitis, quibus eſt ab omnibus humiliter deferendum. *Innoc. iij. in conc. gener. cap. 5.*

CAP. V.

Prima ſedes eſt caeleſti beneficio Roma- Diſt. 22. c. 2. p. 1. nae Eccleſiae. &c. Secunda autem ſedes apud Alexandriam beati nomine a Marco eius diſcipulo, atque Euangeliſta conſecrata eſt. Quia ipſe & in Aegypto primum verbum veritatis directus a Petro praedicauit, & glorioſum ſuſcepit martyrium. Cui venerabilis ſucceſſit (*Anianus, & poſt hunc*) Abilius. Tertia autem ſedes apud Antiochiam eiuſdem beati Petri Apoſtoli nomine habetur honorabilis: quia illic prius quam Romam veniret, & habitauit, & (*Zachaeum, poſtea Euodiũ,*

poſt

poſt quem) Ignatium Epiſcopum conſtituit; & illic primum nomen Chriſtianorum nouellae gẽtis exortum eſt. Reliquas vero in quodam tomo conſcriptas direximus. Inde namque & beati Apoſtoli inter ſe ſtatuerunt, vt Epiſcopi ſingularum ſcirent gentium, quis inter eos primus eſſet, quatenus ad eum potior eorum ſollicitudo pertineret. Nam & inter beatos Apoſtolos quaedã fuit diſcretio. *Anaclet.ep.3.ante med. Incer. in praefa. Nic. ſyn. Burch.lib.1.cap.159. Iuo lib.4.tit.1.cap.4. panor.& par.5.cap.2.& 26.& 269. decr. Anſel lib.1.cap.7.& 66. Caeſar.lib.4.c.60.*

C A P. VI.

Haec ſancta Romana Eccleſia, & Antiochena a tempore Apoſtolorum cuſtodit, haec Hieroſolymorum, & Epheſinorum tenet, in quib. Apoſtoli praeſidentes, haec docuerunt. *Fabia.ep.2.in princ.*

C A P. VII.

25.q.1.c.2.& 17. Priuilegia Eccleſiarum ſanctorum Patrum canonibus inſtituta *(loquitur de Eccleſijs Patriarchalibus)* & venerabilis Nicaenae ſynodi fixa decretis, nulla poſſunt improbitate conuelli, nulla nouitate mutari. *Leo ep. 29. al.ep.52.ad Marcianum Augu.poſt. poſt med. Anſelm.lib.4.c.2. Caeſar.lib.7.c.13. Tarrac.l. 1.c.298.*

C A P. VIII.

Dignũ eſt te Apoſtolicae ſedis in hac ſollicitudine conſortem, ad augendam fiduciam priuilegia tertiae ſedis agnoſcere, vt in nullo cuiuſquam ambitione *(Anatolium CP. inſinuat)* minuantur. &c. Et ſi enim diuerſa nonnumquam ſunt merita Praeſulum, tamen iura remanent ſedium: quibus etſi poſſunt aemuli perturbationem aliquam fortaſſis inferre, non tamen poſſunt minuere dignitatẽ. Vnde, cũ aliquid pro Antiochenae eccleſiae priuilegijs dilectio tua agendum eſſe crediderit, proprijs litteris ſtudeat explicare, vt & nos conſultationi tuae abſolute, & cõgrue reſpondere poſſimus. *Leo epiſt.60.ad Maxim. Antiochen. Epiſcopum in medio.*

C A P. IX.

Numquid Acacius, vt Ioannem quemlibet hominem, catholicum tamen, a catholicis ordinatum, de Alexandria excluderet, Petrumque in haereſi iam detectum, atque damnatũ, abſque ſedis Apoſtolicae conſultatione reciperet, aliqua ſynodo ſaltem illic habita, hoc audacter arripuit? vt Calendionem de Antiochia depelleret, haereticumq. Petrum, quem ipſe damnauerat, abſque notitia ſedis Apoſtolicae rurſus admitteret, aliqua ſynonodo id feciſſe monſtratur? ſi certe de dignitate agitur ciuitatum, ſecundae ſedis, & tertiae maior eſt dignitas Sacerdotum, quam eius ciuitatis, quae nõ ſolum inter ſedes minime numeratur, ſed nec inter Metropolitanorum iura cenſetur. Nam quod dicitis Regiae ciuitatis, alia eſt poteſtas regni ſaecularis, alia eccleſiaſticarum diſtributio dignitatum. *Gelaſ. epiſt.6. ad Epiſcopos Dardan. in med.*

C A P. X.

Deſideratis noſſe, quot ſint veraciter Patriarchae. Veraciter illi habendi ſunt Patriarchae, qui ſedes Apoſtolicas per ſucceſſiones Pontificum obtinent, id eſt, qui illis praeſunt eccleſiis, quas Apoſtoli inſtituiſſe probantur: Romanam videlicet, Alexandrinam, & Antiochenam. Romanam, quam ſanctorum Principes Apoſtolorum Petrus, & Paulus, & praedicatione ſua inſtituerunt, & pro Chriſti amore fuſo proprio ſanguine ſacrauerunt. Alexandrinam, quam Euangeliſta Marcus diſcipulus, & de baptiſmate Petri filius, a Petro miſſus inſtituit, & Domino Chriſto cruore dicauit. Antiochenam, in qua conuentu magno ſanctorum facto primum fideles dicti ſunt Chriſtiani, & quam beatus Petrus, prius quam Romam veniret, per annos aliquot gubernauit. *Nicolaus ad conſulta Bulgarorum, c.92.*

C A P. XI.

Hi *(Petrus & Paulus)* tamquam duo luminaria magna caeli, in Eccleſia Romana diuinitus conſtituti. &c. in ea vno, eodemq. die martyrium conſummantes, ſanctam Romanam Eccleſiam roſeo cruore ſuo conſecrauerunt. &c. Alexandrinam Eccleſiam ſuam fecerunt, per beatum ſcilicet Marcum, vnius horum filium, ac diſcipulum. &c. Fecerat autem beatiſſimmus Petrus praeſentia corporali; & Eccleſiam Antiochenam iam ſuam. quae, ſicut beatus Papa dicit Innocentius, vrbis Romae ſedi non cederet, niſi quod illa in tranſitu meruit, iſta ſuſceptum apud ſe, cõſummatumq. gauderet. Per has igitur tres praecipuas eccleſias, omnium eccleſiarum ſollicitudo beatorum Apoſtolorum Principũ Petri, ac Pauli proculdubio moderamẽ exſpectat. *Nicol. in ep. ad Michael. Imper. poſt med. Innoc.ep.18.c.5. vel c.41. in corp.can.*

C A P. XII.

Statuimus, vt diaconus, etiam ſi in dignitate, id eſt, in quouis ſit officio Eccleſiaſtico, ante presbyterum ne ſedeat, praeterquam ſi proprii Patriarchae, vel Metropolitani vicẽ gerens, adſit in alia ciuitate ſuper aliquo capite. Tunc enim, vt locum illius implens honorabitur. *Triul.c.7. Iuo par.6.c.123. decr.* Diſt.93. c.vlt.

C A P. XIII.

Dominus, & Deus noſter, qui dixit, fiant luminaria in firmamento caeli, ad illuminationem terrae, & fecit duo magna luminaria, luminare quidem maius in principio diei, minus autem in principio noctis, & poſuit ea in firmamento caeli, & tamquam quaedam magna luminaria, videlicet quinque Patriarchalia capita, in illuminationem totius terrae, quo praeſint die, ac nocte, & ſeparent inter lumen, & tenebras; id eſt, inter eos, qui agũt opera lucis, hoc eſt diuina, & inter eos, qui agunt opera tenebrarum. *Metrophanes Metropol. Smyrnae apud ſyn. viii. gener. act. 6. ſub Hadr. 2. in prin.* v.c.6. de maior. & obed.

C A P. XIV.

Sancimus; vt *(Romana ſedes)* principatum teneat, Diſt.96. c.14. Con-

ſtantinus. in prin. teneat, tam ſuper quattuor praecipuas ſedes, Antiochenam, Alexandrinam, Conſtantinopolitanam, Hieroſolymitanam, quamque ſuper omnes in vniuerſo orbe terrarum Dei eccleſias. *Conſtantinus in edicto donationis, in medio ante conc. Nicaen. Balſam. ad Phot. tit.8.cap.1.nomocan. Deusd cap.4 Anſel. lib. 4.c.33. Caeſar. lib.2.c.72. Tarrac lib.6.c.33.*

CAP. XV.

Diſt 22. c.3. Conſtantinopolitanae In CP. ſynodo regulam protulerunt, vt CP. Epiſcopus haberet honoris priuilegia poſt Pont. Romanum, eo quod Noua Roma eſt. Firmauerunt rurſus Nicaenam fidem, & Patriarchas conſtituerunt, diſtribuentes prouincias, vt Epiſcopi vniuſcuiuſque dioeceſis ad eccleſias non irent extraneas, quod perſecutionis tempore indifferenter agebatur. Nectario CP. & Thraciam: Helladio Ponticam, qui poſt Baſilium fuit: Gregorio Nyſſeno Baſilij germano Caeſaream Cappadociae: Troilo Melitanae Armeniae ius Patriarchae dederunt: Aſianam dioeceſim Iconij Amphilochius eſt ſortitus: Optimus Antiochiae Piſidiae: Aegyptum Timotheo Alexandrino diſtribuerunt. Orientalium eccleſiarum gubernationem Praeſulibus commiſerunt, Pelagio Laodiceno, & Diodoro Tarſi: Antiochenae eccleſiae priuilegia reſeruãtes, quae Melitio dederunt. Definierunt pariter, vt ſi quid in prouincia qualibet emergeret, prouinciae concilio finiretur. *Tripar. lib.9.cap.13. Vide CP. ſynod. cap.3.G.5.L. & Chalced. 28. Canon ſic De Primatu eccleſiae CP. a Romana ſede non eſt receptus, vt conſtat ex Leonis ep. 51. al.53. & alijs.*

De Patriarcha Alexandrino. Tit. III.

CAP. I.

Diſt. ... NVnciatur ſynodo veniſſe Ioſeph Vicarium Alexandrinae ſedis. huius hortãte ſynodo epiſtola commendaticia legitur. & ipſe receptus, quae acta ſunt in viij. actionib. praedictis, approbat. *viij. ſyn. act. ix. ſub Hadr. ij. in prin.*

CAP. II.

Secunda ſedes apud Alexandriam B. Petri nomine a Marco eius diſcipulo, & Euangeliſta conſecrata eſt. ipſeq. a Petro Apoſtolo in Aegyptum directus, verbum veritatis praedicauit, & glorioſum conſummauit martyriũ. *Gelaſ. & ſynod. lxx. poſt princ.*

CAP. III.

7.q.1. mutationem. Euſebius de quadam parua ciuitate, Apoſtolica auctoritate mutatus eſt Alexandriã. *Anter. ep. vn. in prin. Burch. lib.1.c.77. Iuo li. 3.tit.6.cap.1. panor. & par.5.cap.183. decret. Anſel. lib.6.cap.94. Tarrac. lib.3.c.66.*

CAP. IV.

Nec dubitare vos credo, Athanaſium ſacrae legis doctorem, non ſolum a nobis, ſed etiam a Nicaena ſynodo, verae fidei cultorem eſſe comprobatum; qui defuncto Alexandro mirabili ſene, qui Arij proſtrauerat blaſphemias, poſt quinque menſes Nicaeni concilij, Alexãdrinorum eccleſiae ſuſcepit praeſulatum. &c. *Iul. ep.1. in princ.*

CAP. V.

De Alexãdrina eccleſia, & Dioſcoro, Athanaſio, Theophilo, & Cyrillo, & B. Marco Epiſcopis. *Leo ep.49. vel 50. ad Epiſcopos Gallia.*

CAP. VI.

Non conuellantur prouincialium iura Primatum, nec priuilegijs antiquitus inſtitutis Metropolitani Antiſtites fraudentur. Nihil Alexandrinae ſedi eius, quam per ſanctum Marcum Euangeliſtam beati Petri diſcipulũ meruit, pereat dignitatis. Nec Dioſcoro in impietatis ſuae pertinacia corruente, ſplendor tãtae Eccleſiae tenebris obſcuretur alienis. *Leo ep.51. in fine ad Anatolium CP.*

CAP. VII.

Fratrem Proterium Alexandrinae vrbis Epiſcopum, gratulor ſatisfactionis plenas de fide ſua ad nos litteras direxiſſe, & manifeſte, quidnam teneat indicaſſe: cui me dignã gratiam, pro fidei ipſius ſinceritate, neceſſe eſt praeſtare, vt honorem in nullo ſuae perdat eccleſiae, ſed ſedis ſuae priuilegio, paternae antiquitatis exemplum; iuxta canonum illibata iura, poſſideat. *Leo ep.66. ad Iulian. Epiſcop.*

CAP. IIX.

De Proterio Alexandrino multa, vbi laudantur Athanaſius, Theophilus, & Cyrillus eiuſdem eccleſiae Epiſcopi. *Leo ep.32. vel 67. ad Marcian. Auguſt.*

CAP. IX.

Cũ beatiſſimus Petrus Apoſtolicum a Domino acceperit Principatum, nefas eſt credere, quod ſanctus diſcipulus eius Marcus, qui Alexãdrinam primus eccleſiam gubernauit, aliis regulis traditionum ſuarum decreta formauit. &c. *Leo ep. 9. vel 79. ad Dioſcorum in princip. Anſel. lib.1.c.30.* *24.q.1.c. 16.*

CAP. X.

Alexandrina ſecunda ſedes, Antiochena tertia. *Gelaſ. epiſt. 4. ad Fauſtum, & 6. ad Epiſcopos Dardan.*

CAP. XI.

De Timotheo, & Ioanne Alexandrino. *Gelaſ. epiſt. 4. ad Fauſtum.*

CAP. XII.

Quis Patriarcharum ſecundus ſit a Romano, conſulitis. Iuxta quod ſancta Romana tenet Eccleſia, & Nicaeni canones innuunt, & ſancti Praeſules Romanorum defendunt, & ipſa ratio docet; Alexandrinus Patriarcharum a Romano Papa ſecundus eſt. *Nicol. ad conſulta Bulga. c.93.*

CAP. XIII.

De pallio Athanaſij ad Felicem II. ſe id ſumpſiſſe Romae, ſed appellat ſtolam: & Liberatus in Breuiario c.20. ait, pallium beati Marci Alexandriae fuiſſe. *Vide Proſperum c.20.*

CAP. XIV.

Conſuetudo eſt Alexandriae (*Patriarchã*) qui defuncto ſuccedit, excubias ſuper defuncti

ſti corpus agere, manumque dexteram eius capiti ſuo imponere, & ſepulto manib. ſuis, accipere collo ſuo B. Marci pallium, & tunc legitime ſedore. *Liberat.c.20.*

CAP. XV.

Gelaſij temporibus iterum venit relatio de Graecia, eo quod multa mala, & homicidia fierent a Petro, & Acacio CP. Eodem tempore fugiens Ioannes Alexandrinus Epiſcopus catholicus venit Romam ad ſedem Apoſtolicam, quem beatus Gelaſius ſuſcepit cum gloria, cui etiam & ſecundam ſedem praebuit. *Ex Pontif.*

CAP. XVI.

De Timotheo, & Petro Alexandrinis Epiſcopis, *Acacius ad Simplic. Felix iij. ad Acac.* CP. *Epiſcopum ep. 1.*

De Patriarcha Antiocheno. Tit. IV.

CAP. I.

NE Epiſcopus Antiochenus ordinationes in Cypro adminiſtraret. *Epheſ. decretum.*

CAP II.

Tertia ſedes apud Antiochiam beatiſſimi Petri nomine habetur honorabilis, eo quod illic, priuſquam Romam veniſſet, habitauit; & illic primum nomen Chriſtianorum nouellae gentis exortum eſt. *Gelaſ. & ſyn. lxx. Epiſcoporum. Vide ante conc. Nicae.*

CAP. III.

Dilectiſſimis fratribus vniuerſis Epiſcopis per Antiochenam prouinciam conſtitutis, Marcellus. &c. [Rogamus ergo vos fratres, 24.q.1. c.15.
vt non aliud doceatis, neque ſentiatis, quam quod a Beato Petro Apoſtolo, & a reliquis Apoſtolis, & Patribus accepiſtis. Ab illo enim primo inſtructi eſtis, ideo non oportet vos proprium derelinquere Patrem, & alios ſequi. Ipſe enim caput eſt totius Eccleſiae, cui ait Dominus: Tu es Petrus, &c. Eius enim
Mat.16.c ſedes primitus apud vos fuit, quae poſtea iubente Domino Romam tranſlata eſt. &c. Si veſtra vero Antiochena, quae olim prima erat, Romanae ceſſit ſedi, nulla eſt, quae eius non ſubiecta ſit ditioni. &c. *Marcellus ep. 1. in princ. Anſelm. lib. 1. cap. 15.*

CAP. IV.

Eccleſia Antiochena, quam priuſquam ad vrbem perueniret Romam, beatus Apoſtolus Petrus ſua praeſentia illuſtrauit, velut germana Eccleſiae Romanae diu ſe ab eodem alienam eſſe non paſſa eſt. &c. Ipſius ciuitatis Epiſcopus (*eſt*) frater meus Alexander. &c. *Innoc. ep. 14.*

CAP. V.

De Alexandro Antiocheno Epiſcopo. *Innocent. ep. 14. 15. 16. 17. 18. 19.*

CAP. VI.

Reuoluentes auctoritatem Nicaenae ſynodi, quae vna omnium per orbem terrarum explicat mentem ſacerdotum, quae cenſuit de Antiochena eccleſia, cunctis fidelibus ne dixerim ſacerdotibus eſſe neceſſarium cuſtodire; quam ſuper dioeceſim ſuam praedictã eccleſiam, non ſuper aliquam prouinciam, recognoſcimus conſtitutam. Vnde aduertimus, non tam pro ciuitatis magnificentia hoc eidem attributum, quam quod prima primi Apoſtoli ſedes eſſe monſtretur, vbi & nomen accepit religio Chriſtiana, & quae conuentum Apoſtolorum apud ſe fieri celeberrimum meruit, quaeque vrbis Romae ſedi non cederet, niſi quod illa in tranſitu meruit, iſta ſuſceptum apud ſe, conſummatumq. gaudet. *Inn. ep. 18. in prin. ad Alex. Epiſc.*

CAP. VII.

Antiochena eccleſia, in qua primum praedicante Apoſtolo Petro Chriſtianum nomen exortum eſt, in paternae conſtitutionis ordine perſeueret, & in tertio gradu collocata numquam ſe fiat inferior. *Leo ep. 51. in fine ad Anatolium* CP. *Vide de eadem re. ep. 52. 53. 57.*

CAP. VIII.

Oportet dilectionem tuam toto corde perſpicere, cuius Eccleſiae gubernaculis te Dominus voluerit praeſidere (*loquitur de eccleſia Antiochena*) & cuius meminiſſe doctrinae, quam praecipuus Apoſtolorum omniũ beatiſſimus Petrus per totum mundum quidem vniformi praedicatione, ſed ſpeciali magiſterio in Antiochena, & Romana vrbe fundauit. &c. Neque vllo modo ſinas in Orientalibus eccleſiis, maximeque in his, quas Antiochenae ſedi ſacratiſſimorum Patrum Nicaeni canones deputauere, ab improbis haereticis Euãgelio inſultari. &c. Dignum eſt enim, te Apoſtolicae ſedis in hac ſollicitudine cõſortem, & ad augendam fiduciam priuilegia tertiae ſedis agnoſcere, vt in nullo cuiuſquã ambitione minuantur. &c. *Leo ep. 60. ad Maximum Antiochen. Epiſc. poſt princ.*

CAP. IX.

Antiochena tertia ſedes. *Gelaſ. ep. 4. ad Fauſtum, & 6. ad Epiſcopos Dardaniae.*

CAP. X.

Contra Petrum Antiochenum, & de Calendione Antiocheno. *Gelaſ. ep. 4. ad Fauſt.*

CAP. XI.

Importabilibus verbis impie garrulaſti, & non iudicaſti cedere praedictis ſanctis Patribus, qui ornarũt ſedem beatae memoriae, & multum triumphantis Ignatij Martyris, cuius tu indignus exiſtis. &c. *Felix iv. ad Petrum Antioch. Epiſc. ante v. ſyn. in prin.*

CAP. XII.

Petrus primogenitus, & diaboli filius, & qui ſanctae Antiochenae Eccleſiae indigniſſime ſe ingeſſit, ſanctamque ſedem Pontificatus Ignatij Martyris polluit, qui Petri dextera Epiſcopus ordinatus eſt, Euſtathiiq. confeſſoris, ac praeſidentis cccxviij. Patrum, qui in Nicaea conuenerunt. &c. *Felix iv. in ep. ad Zenonem Imper. ante v. ſyno. ante medium epiſt.*

De

De Patriarcha Hieroſolymitano. Tit. V.

CAP. I.

Diſt. 65. quoniam c. 7.

QVoniam conſuetudo viget, & antiqua traditio eſt, vt Aelienſis Epiſcopus honoretur: habeat is quidem honorem, ſed Metropoli ſua dignitas ſeruetur. *Nicae. cap. 7. Vide Chalced act. 6. in princ.*

CAP. II.

Erat quidam ſacerdos, nomine Polychronius, Epiſcopus Hieroſolymitanus. Is per imprudentiam ſenectutis dicebat, quod Hieruſalem prima ſedes eſſet, & ore ſuperbo quaſi ſuperiorem affirmabat ſe Pontificem eſſe, & ſummum ſacerdotem, & accepto munere ordinabat Epiſcopos, presbyteros, diacones, & eccleſias dedicabat. Contra quem Xyſtus iij. ſynodum congregauit. *Synod. Romana ſub Xyſto iij. in expurgatione Polychronij.*

CAP. III.

Clemens Iacobo fratri Domini, & Epiſcopo Epiſcoporum regenti Hebraeorum ſanctam eccleſiam Hieroſolymis: ſed & omnes eccleſias, quae vbique Dei prouidentia fundatae ſunt, cum presbyteris, & diaconibus, & ceteris omnibus fratribus pax ſit ſemper. *Clem. ep. 1. in prin.*

CAP. IV.

Diſt. 66. Archie. c. 2.

Hieroſolymitarum primus Archiepiſcopus beatus Iacobus Iuſtus frater Domini a Petro, Iacobo, & Ioãne Apoſtolis eſt ordinatus. *Anacl. ep. 2. in prin. refert Anicet. ep. 1. in princ. Burch. lib. 1. c. 15. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 10. panor. & p. 5. c. 69. decr. Anſelm. lib. 6. c. 47.*

CAP. V.

Cur nobis inconſultis Epiſcopos Antiochiam conuocaſtis, ad quam nec Maximus Hieroſolymitanus venit, nec noſtra interfuit legatio? *Iul. epiſt. 2. poſt princ.*

CAP. VI.

De Hieroſolymitano Epiſcopo, & de Proterio Alexandrino, & de Theophili Alexandrini de Paſchate opinione. *Leo ep. 43. al. 66. ad Iulian. Epiſc.*

CAP. VII.

Ad Iuuenalem Hieroſolym. Epiſcopum. *Leo ep. 47. al. ep. 70.*

CAP. IIX.

Conſtantinopolitanus, & Hieroſolymitanus Antiſtites, licet dicantur Patriarchae, non tantae tamen auctoritatis, quantae Alexandrinus, & Antiochenus exiſtunt. Hieroſolymitanus enim Praeſul, licet & ipſe Patriarcha dicatur, & ſecundum antiquam cõſuetudinem, ac Nicaenam ſynodũ honorandus ſit, ſalua tamen Metropoli propria dignitate: ſed & in eadem ſancta, & magna ſynodo nequaquam Hieroſolymitanus, ſed Aliae Epiſcopus dicitur. Nic. *ad conſulta Bulg. c. 92.*

CAP. IX.

Hieroſolymitanus Epiſcopus pro tanti loci reuerentia ab omnibus habetur honorabilis: maxime quod illic primus beatiſſimus Iacobus, qui dicebatur Iuſtus, qui etiam ſecundum carnem frater Domini nuncupatus eſt, a Petro, Iacobo, & Ioanne Apoſtolis eſt Epiſcopus ordinatus. Itaque ſecũdum antiquiorum Patrum definitionem, ſedes prima in Hieroſolymis eſſe minime dicitur: ne forte ab infidelibus, aut idiotis ſedes Domini noſtri Ieſu Chriſti, quae in caelo eſt, in terra eſſe putaretur. *Incert. in praefatione Nicaeni concil.*

CAP. X.

Tantum Hieroſolymitanae Eccleſiae omnes fauorem impendunt, quaſi matri Chriſtiani nominis, vt nemo audeat ab ea ſe diſcernere. *Iuſtinus* Imp. *ep. 2. ad* Hormiſd. *cuius initium eſt: Quo fuimus.*

De Patriarcha Conſtantinopolitano. Tit. VI.

CAP. I.

COnſtantinopoleos Epiſcopus habeat honoris priuilegia (*Primatus honorem* L.) poſt Rom. Epiſcopum, cum ſit noua Roma. CP. 3. G. 5. *L. refert Chalc. c. 28. & Trul. 36. Hos canones a Rom. Pontif. confirmatos non fuiſſe conſtat ex c. xiii & ſequentib.*

Diſt. 22. c. 3. Conſtantinopolitanae.

CAP. II.

Epiſcopi CL. in ſynodo CP. ſub Theodoſio maiore, iuſta ratione moti dederunt paria priuilegia ſedi CP. Nouae Romae, quae olim Patres Antiquae Romae dederant. Cũ enim imperio, & ſenatu decoretur, in eccleſiaſticis quoque rebus erat magnificanda: cum poſt illam ſecunda ſit. Metropolitani Pontices, & Aſianae, & Thraciae dioeceſeos, & in barbaricis Epiſcopi, a ſola eadem ſede CP. ordinenentur. Ipſi vero Metropolitani cum ſuis Epiſcopis in ſingulis ſuis dioeceſibus Epiſcopos ordinent, vt diuinis canonibus cõtinetur. Ipſi vero ab Archiepiſcopo CP. ordinentur. decreta vero ex more fiant, & referantur. *Chal. 28. refert Trul. 36.*

CAP. III.

v. notationem c. ſuperioris.

Confirmauimus CL. ſanctorum Patrum, qui Conſtantinopoli congregati ſunt, regulã ſub piae memoriae Theodoſio, quae praecepit poſt veſtram ſanctiſſimam, & Apoſtolicã ſedem honorem habere Conſtantinopolitanam, quae ſecunda eſt ordinata. *Chalc. ſyno. ad Leonem* in *fi. act. 3.*

CAP. IV.

(*Anthimo* CP. *vel Trapezuntio*) ſuffectus eſt Mennas ab Agapeto praeſente. & a temporibus Petri Apoſtoli, nullum alium Orientalis eccleſia ſuſcepit Epiſcopum manibus ſedis Apoſtolicae ordinatum. *In v. ſyn. act. 3.*

CAP. V.

9. q. 3. cũ ſimus. c. 3.

Si Metropolitanus in ſua eccleſia non cõſtituat oeconomum, CP. Epiſcopus ſua auctoritate conſtituat. Nic. *ij. c. 11. Iuo par. 5. cap. 374. decr.*

CAP. VI.

Miſſae ſunt & aliae litterae a ſanctiſſimo Papa veteris Romae ad Tharaſium ſanctiſſimum, Patriarcham noſtrum. &c. Dilecto fratri Tharaſio Patriarchae, Hadrianus ſeruus ſer-

ſeruorum Dei ſalutem, Paſtoralibus curis. &c.*vij.ſyn.act.*2.

CAP. VII.

Beatiſſimo, & ſanctiſſimo Domino Tharaſio Archiepiſcopo CP. Patriarchae, Orientales Pontifices, & ſacerdotes in Domino gaudere. Lectis. &c.*vij.ſyn.act.*3.

CAP. IIX.

Petrus deuotiſſimus presbyter locum retinens ſanctiſſimi Papae Romani e charta legit. Tharaſio ſanctiſsimo Archiepiſcopo CP. nouae Romae Patriarchae, & omni ſacrae, & vniuerſali ſynodo Petrus Primas presbyterorum ſanctiſsimae Eccleſiae ſancti, & omnibus ſaeculis celebrati Petri Apoſtoli, & Petrus presbyter, & praeſes ſancti Sabae, ambo Vicarii Hadriani ſanctiſſimi Papae veteris Romae. Iuſſû. &c. *vii.ſyn.act.5.in fine.*

CAP. IX.

Definiuit ſancta ſynodus, vt ſi qui ex Italia clerici, vel laici, vel Epiſcopi in Aſia, vel Europa, vel Libya † commorantes, a ſanctiſſimo Papa Ioanne ſub vinculo, aut depoſitione, aut anathemate poſiti ſint: hi etiam ſint apud ſanctiſs. Patriarcham CP. Photium in eodem genere poenae, hoc eſt vel depoſiti, vel anathemate vincti. Quos vero Photius ſanctiſs. noſter Patriarcha clericos, vel laicos, vel ex maioribus, vel minoribus Pontificibus in quacumque paroecia ſub excommunicatione, vel depoſitione, vel anathemate poſuerit: etiam ſanctiſs. Papa Ioannes, & quae ſub eo eſt, ſancta Dei Romanorum Eccleſia habeat eos in eodem genere poenae nullum tamen priuilegijs ſedis ſanctiſsimae Romanorum Eccleſiae, & eius Antiſtitis praeiudicium, aut nunc, aut futuris temporibus oriatur. *Syn. viij. vel ix. CP. ſub Ioanne viii. c.1. Haec ſynodus damnata fuit a Romano Pont.*

† Africa

CAP. X.

De Ioanne Mirando Epiſcopo (CP.) *Inn. ep.14.16.18.19.*

CAP. XI.

De Attico CP. Epiſcopo. *Vide Innoc. epiſt. 14.16.17.*

CAP. XII.

De Flauiano CP. Epiſcopo. *Leo.ep.2.3.4.5. &c.uel 7.8.9.10.&c.*

CAP. XIII.

Poſt conſecrationem Antiocheni Epiſcopi, quam tibimet contra canonicam regulam vindicaſti. &c. ſacratiſſimas Nicaenorum canonum cõſtitutiones conaris infringere, quo ſecundi honoris priuilegium ſedes Alexandrina perderet, & Antiochena Eccleſia proprietatem tertiae dignitatis amitteret: vt his locis iuri tuo ſubditis, omnes Metropolitani Epiſcopi proprio honore priuentur. &c. *Leo ep.28.al.51.ad Anatolium CP.poſt prin.*

CAP. XIV.

Perſuaſioni tuae in nullo penitus ſuffragatur quorundam Epiſcoporum ante ſexaginta, vt iactas, annos facta ſubſcriptio, numquamque a praedeceſſoribus tuis ad Apoſtolicae ſedis tranſmiſſa notitiam; cui ab initio ſui caducae, dudumque collapſae, ſera nunc, & inutilia ſubicere fomenta voluiſti, eliciendo a fratribus ſpeciem conſenſionis, quam tibi in ſuam iniuriam verecundia fatigata praeberet. *Leo in ead.ep.51.ad Anatolium Epiſcopum CP.poſt med.*

CAP. XV.

Agite, quod & Chriſtianae eſt probitatis, & Regiae, vt praedictus Epiſcopus *(Conſtantinop.)* pareat Patribus, conſulat paci, neque ſibi aeſtimet licuiſſe, quod Antiochenae Eccleſiae, ſine vllo exemplo, contra ſtatuta canonum, Epiſcopũ ordinare præſumpſit; quod nos amore reparandae fidei, & pacis ſtudio retractare ceſſauimus. *Leo ep.29.al.52.in fine ad Marcian.Aug.*

CAP. XVI.

Frater, & coepiſcopus meus Anatolius parum conſiderauit, quanto pietatis veſtrae beneficio, & mei fauoris aſſenſu, Cõſtantinopolitanae eccleſiae ſacerdotium fuerit conſecutus: & non tam de adeptis gauiſus, quam de immodicis appetendis ſupra mẽſuram ſui honoris accenſus eſt, credens, huic tam intẽperanti cupiditati poſſe prodeſſe, quam ei quorundam conſenſum praebuiſſe dicitur, exorta ſubſcriptio, cum tam deſtruendis mox conatibus contradictio fratrum, & coepiſcoporum meorũ vicem meam agentium, fideliter, & laudabiliter obuiaret. Quoniam contra ſtatuta paternorum canonum, quae ante longiſſimae aetatis annos in vrbe Nicaena ſpiritualibus ſunt fundata decretis, nihil cuique addere conceditur. &c. Conſtantinopolitanae vero Praeſuli Eccleſiae, quia amplius, quam aſſecutus eſt, concupiſcit, quid illi ſatisfaciet, ſi tantae vrbis magnificentia, & claritudo non ſufficit? Superbum nimis eſt, & immoderatum, vltra fines proprios tendere, & antiquitate calcata, alienum ius velle praeripere, atque vt vnius creſcat dignitas, tot Metropolitanorum impugnare primatus, quietiſque prouincijs, & olim ſanctae ſynodi Nicaenae moderatione depoſitis, bellum nouae perturbationis referre, atque vt venerabilium Patrum decreta ſoluãtur, quorundam Epiſcoporum proferre conſenſum, qui tot annorum ſeries negauit effectum. Nam ſexageſimus fere annus huius iactantiae eſſe iactatur, qua ſe praedictus Epiſcopus aeſtimat adiuuari, fruſtra cupiens id ſibi prodeſſe, quod etiam ſi quiſquam auſus eſt velle, nullus tamen potuit obtinere. *Leo ep.53.ad Pulcheriam, poſt prin.*

CAP. XVII.

De cuſtodiendis ſanctorum Patrum ſtatutis, quae in ſynodo Nicaena inuiolabilibus ſunt fixa decretis, obſeruantiam veſtrae ſanctitatis admoneo, vt iura eccleſiarum, ſicut ab illis cccxviij. Patribus diuinitus inſpiratis ſunt ordinata, permaneant. Nihil alienũ improbus ambitus cõcupiſcat: nec per alterius imminutionem ſuũ aliquis quaerat augmentum. Quantumlibet enim extortis aſſentationibus ſeſe inſtruat vanitatis elatio, & appetitus ſuos conciliorum aeſtimet nomine roborandos, infirmum, atque irritum erit,

quid

quidquid a praedictorum Patrum canonibus diſcreparit. Quorum regulis Apoſtolica ſedes,quam reuerenter vtatur,ſcriptorum meorum quibus CP. Antiſtitis conatus repuli, poterit ſanctitas veſtra lectione cognoſcere. *Leo ep.59.ad Syn.Chalced.in fin.*

CAP. XIIX.

De Anatolio, Flauiano, Attico, Proclo, Ioanne CP. epiſcopis. *Leo ep.45.al.69. ad Anatolium Epiſcopum.* CAP. XIX.

Ne forte,quod ſolent,dicant,quod ſi ſynodus Chalcedonenſis admittitur; omnia conſtare debeant, quae illic videntur eſſe deprompta. &c. Cognoſcant illud ſecundum ſcripturas ſanctas,traditionemq maiorum, ſecundum canones,regulaſque Eccleſiae, pro fide communi, & veritate catholica, & Apoſtolica, pro qua hanc fieri ſedes Apoſtolica delegauit, factamq. firmauit,a tota Eccleſia indubitanter admitti: alia autem, quae per incompetentem praeſumptionem illic prolata ſunt,vel potius ventilata,quae ſedes Apoſtolica gerenda nullatenus delegauit,mox a Vicariis ſedis Apoſtolicae cōtradicta, manifeſtum eſt,quae ſedes Apoſtolica,etiam petente Marciano Principe, nullatenus approbauit,quae Praeſul eccleſiae Conſtantinopolitanae tunc Anatolius,nec ſe praeſumpſiſſe profeſſus eſt, & in Apoſtolicae ſedis Antiſtitis non negauit poſita poteſtate: quae ideo ſedes Apoſtolica non recepit, quia quae priuilegijs vniuerſalis Eccleſiae contraria probantur,nulla ratione ſuſtinet. *Gelaſ. in tom. de Anathem.in prin.* CAP. XX.

Diſt.22. c.5. Qua traditione maiorum Apoſtolicam ſedem in iudicium vocant? &c. Ceterum iſti, qui ſacri, qui eccleſiaſtici, qui legitimi celebrantur,ſedem Apoſtolicam ad iudicium vocare non poſſunt: & Conſtantinopolitanae ciuitatis Epiſcopus, qui vtique per canones inter ſedes nullum nomen accepit, in communionem recidens perfidorum, nō debuit ſubmoueri? An,qui homini mentitus dicitur Imperatori, & qui Imperatorem laeſiſſe prohibentur depelli debuerunt: & in Deum, qui ſummus,& verus eſt Imperator, Acacium delinquentem, ſinceramque communionem diuini ſacramenti ſtudētem miſcere cum perfidis,ſecundum ſynodm, qua haec eſt damnata perfidia,non oportebat excludi? *Gelaſ. ep. 4.ad Fauſtum poſt med. Iuo par.5.cap. 9. decr.& ep.1.ad Richer.Senonen.*

CAP. XXI.

Cuius ſedis epiſcopus(CP.)? cuius Metropolitanae ciuitatis Antiſtes? nōne parochiae Heraclienſis eccleſiae? *Gelaſ.ep.6. ad Epiſcopos Dardan.ante med.Anſel.lib.2.cap.24. & lib.12.c.69.* CAP. XXII.

Riſimus,quod praerogatiuam voluit Acacio comparari,quod Epiſcopus fuerit regiae ciuitatis. Numquid apud Mediolanum, Rauennam,Sirmium, Treuiros multis temporibus non conſtitit Imperator? &c. Si certe de dignitate agitur ciuitatum, ſecundae ſedis, & tertiae maior eſt dignitas ſacerdotum, quam eius ciuitatis,quae non ſolum inter ſedes minime numeratur, ſed nec inter Metropolitanorum iura cenſetur. *Gelaſ.ep.6. ad Epiſcopos Dardan.poſt med.*Nic.*epiſt. ad Mich. Imp.ante med.Anſelm.lib.12.cap.69.*

CAP. XXIII.

Multa contra Io.CP.Epiſcopum, qui ſe vniuerſalem appellabat,& concilium generale conuocabat. *Pelag.ij.ep.1.in prin.* [Nullus Patriarcharum hoc tam profano vocabulo vmquam vtatur: quia ſi vnus † Patriarcha vniuerſalis dicitur,Patriarcharum nomen ceteris derogatur.&c. *Pelag.ij.ibid.Anſelm.lib. 6.c.123.Tarrac.lib.3.c.65.* Diſt.99. c.4. † ſummus.

CAP. XXIV.

Conſtantinopolitanus, & Hieroſolymitanus Antiſtites, licet dicantur Patriarchae, non tantae tamen auctoritatis, quantae Alexandrinus,& Antiochenus exſiſtunt. Nam Conſtantinopolitanam eccleſiam, nec Apoſtolorum quiſquam inſtituit,nec Nicaena ſynodus, quae cunctis ſynodis celebrior, & venerabilior eſt, eius mentionem aliquā fecit, ſed ſolum quia Conſtantinopolis noua Roma dicta eſt; fauore Principum, potius quam ratione, Patriarcha eius Pontifex appellatus eſt. *Nicolaus ad conſulta Bulgarorum cap.92.*

CAP. XXV.

Renouantes canonem CP.& Chalced.definimus, vt CP. ſedes aequalibus priuilegiis fruatur cum ſede antiquioris Romae, & in eccleſiaſticis rebus,vt illa magni fiat, ſecundum habens poſt illam locum; poſt quam Alexandrina ſit,deinde Antiochena, poſtea Hieroſolymitana. *Trul.36. Vide CP.3.C.5. L.Chalc.28.* Diſt.22.c. 6.

CAP. XXVI.

Praeſidente ſanctiſſimo, & beatiſſimo domino noſtro oecumenico Archiepiſcopo, & Patriarcha Menna.&c.Euphemius Deo amātiſſimus Diaconus,& primicerius. Notariorum dixit. *In v.ſyn.CP. in princ.De oecumenici, uel vniuerſalis nomine, quod Patriarcha CP.ſibi vſurpabat,vide c.26.*

CAP. XXVII.

Quemadmodum cōtinent litterae ſanctiſſimi Papae veteris Romae Hadriani, & ſecundum ſententiam beatiſſimi, & vniuerſalis Patriarchae Taraſij ſic ſentio.&c. *Baſilius Ancyrae Epiſc.vij.ſyn.act.2.poſt epiſt.* Hadr. *ad Taraſ.* CAP. XXIIX.

Licet ſedes Apoſtolica nunc vſque contradicat,(*priuilegijs* CP.*Epiſcopi*) quod a ſynodo (*Chalced.*)firmatum eſt, Imperatoris patrocinio permanet quodammodo. *Liberat.c. 13.* CAP. XXIX.

Imp.Pius Pacificus Fl.Conſtantinus fidelis in Ieſu Chriſto Deo,Georgio ſanctiſs.ac beatiſs.Archiepiſcopo CP.& vniuerſali Patriarchae.*Conſtantinus iv.ante vj.ſynodum.*

De Prouincijs, quae ad ſingulos Patriarchas pertinent. Tit. VII.

CAP. I.

Diſt 6. c. 6. mos. ANtiqua conſuetudo ſeruetur per Aegyptum, Libyam, & Pentapolim, ita vt Alexandrinus Epiſcopus horum omnium habeat poteſtatem, quia & vrbis Romae Epiſcopo parilis † mos eſt. Similiter autem & apud Antiochiam, ceteraſque prouincias ſuis priuilegia ſeruentur Eccleſijs. *Nicae. c. 6. Vide Chalc. act. 16. poſt prin. Anſelm. lib. 4 cap. 44. Caeſaraug. lib. 4. cap. 65.*

† hic

CAP. II.

9. q. 2. c. 8 Epiſcopi, qui extra dioeceſim ſunt, ad finitimas eccleſias non accedant, neque eas confundant; ſed iuxta canones, Alexandriae Epiſcopus Aegyptios adminiſtret: Orientis Epiſcopi Orientem gubernent, ſeruatis priuilegiis Nicaenis canonibus datis Antiochiae eccleſiae. *CP. 2.*

CAP. III.

Maximus ſanctiſſimus Epiſcopus, ſeu Antiochienſium ſanctiſſima Eccleſia duas Phoenicias, & Arabiam ſub propria habet poteſtate. Iuuenalis autem ſanctiſſimus Hieroſolymorum Epiſcopus, ſiue ſanctiſſima eccleſia, quae ſub eo eſt, tres Palaeſtinas itidem ſub propria habeat poteſtate. *Chalced. act. 7. poſt med.*

CAP. IV.

Eam conſuetudinem, quae ex longo iam tempore permanſit, quam habuit Conſtantinopolitanorum ſancta Dei eccleſia, ad ordinandum Metropolitanos prouinciarum tam Aſianae, quam Ponticae, vel Thraciae, & nūc ſynodali decreto firmauimus. *Chalcedon. ad Leonem act. 3. poſt med.*

CAP. V.

Ponticae, & Aſianae, & Thraciae dioeceſis Metropolitani ſoli, praeterea Epiſcopi praedictarum dioeceſum, quae ſunt inter barbaros, a throno ſanctiſſimae Conſtātinopolitanae eccleſiae ordinentur: vnoquoque ſcilicet praedictarum dioeceſum Metropolitano cum prouinciae Epiſcopis prouinciae Epiſcopos ordinante, quemadmodum diuinis canonibus eſt traditum. *Chal. c. 28.*

CAP. VI.

Cum Ioannes Cypri inſulae Primas cum populo ſuo in Helleſpontum prouinciā profectus ſit ob barbarorum incurſiones, & ob libertatem a Gentilium ſeruitute conſequēdam, & vt ſubijceretur Chriſtianis ea inſula, vt factum eſt prouidentia Dei, & virtute Imperatoris placuit, vt immutata ſint a ſynodo in Epheſo data ei ſedi priuilegia, vt noua Iuſtinianopolis ius habeat Conſtantinopolitanae vrbis, eiuſq; Epiſcopus ceteris Helleſponti prouinciae Epiſcopis praeſideat, & a ſuis Epiſcopis ordinetur, iuxta veterem conſuetudinē. Nam in vnaquaq; eccleſia mores eſſe ſeruandos, ſancti Patres dixerunt. Epiſcopus vero Cyzicenorū ſubijcitur Iuſtinianopolitano, vt ceteri Epiſcopi, & ab Ioanne Epiſcopo ordinabitur. *Trull. 39. Nicae. c. 6.*

Patriarcha electus ſynodicam ad alios Patriarchas mittit. Tit. VIII.

CAP. I.

QVotiens in quatuor praecipuis ſedibus Antiſtites ordinantur; ſynodales ſibi epiſtolas viciſſim mittunt, in quibus ſe ſanctā Chalcedonenſem ſynodum cum alijs generalibus ſynodis cuſtodire fatentur. *Greg. ep. 4. ad Secundinum incluſum poſt prin. lib. 7. c. 53. reg.*

CAP. II.

Quandoquidem antiqua quaedam obſeruantia, immo vero Apoſtolica traditio in eccleſijs diu obtinuit; vt illi, qui recens aſſumpti fuiſſent ad ſummi alicuius ſacerdotij gradus, illis qui & ante eos, & multis temporib. ſummi ſacerdotij gradum obtinuiſſent, fidem ſuam exponerent: viſum eſt mihi haec ſecuto, & me ſubmittere vobis, & manifeſte meae fidei confeſſionem apud vos exponere. &c. *Tharaſ. in epiſt. ad Epiſcopos Orientis, vij. ſyn. act. 3. in prin.*

De varijs Primatibus Orientis. Tit. IX.

CAP. I.

APud Epheſum beatiſſimus Ioānes Apoſtolus multo tempore poſt reſurrectionem, & aſcenſionem in caelos Domini noſtri Ieſu Chriſti commoratus eſt: ibique etiam Euangelium, quod ſecundum Ioannem dicitur, diuina inſpiratione conſcripſit, atque requieuit. & ob hoc Epiſcopus Epheſinus pro tanti Apoſtoli, & Euangeliſtae memoria, ceteris Epiſcopis Metropolitanis in ſynodis honorabiliorē obtinet ſedem. *Incert. in praefatio. in Nicaen. conci. incipient. beatiſſimo.*

CAP. II.

Vt noua Iuſtinianopolis Conſtantinopolis ius habeat, & qui in ea conſtituitur in primis pius, ac religioſiſſimus Epiſcopus, praeſit omnibus Helleſpontinorum prouinciae Epiſcopis, & a ſuis Epiſcopis eligatur ex antiqua conſuetudine. Mores enim, qui ſunt in vnaquaque Eccleſia diuini etiam noſtri Patres ſeruandos cenſuerunt, Cyzicenorum ciuitatis Epiſcopi praedicti Iuſtiniani ciuitatis ſubiecto exiſtente. *Trul. ſyn. c. 39. Vid. Nicae. c. 6.*

De Primatibus Africae. Tit. X.

CAP. I.

DOminis venerabilib. fratribus Proſpero Numidiae primae ſedis Epiſcopo, Leoni. &c. *Damaſ. epiſt. 4. in princ.*

CAP. II.

Valentinus Epiſcopus primae ſedis Numidicae

dicae regionis. *Carth.* 10. G. *Carth. ii. c.* 8. *L.* 134. G.

CAP. III.

Vt ſingulae prouinciae ſingulos habeant Primates, Mauritania Sitifenſis non Primatem Numidiae prouinciae, ſed proprium habeat, aliorum Primatum Africae, & Epiſcoporum conſenſu, propter longinquitatem. *Carth.* 17. G.

CAP. IV.

† Creſconius f. Crincentianus, † & Aurelius Epiſcopi primas ſedis duarum Numidiarum. *Carth.* 33. *G.*

CAP. V.

Miſonius Epiſcopus primae ſedis. *Carth.* 33. G.

CAP. VI.

Diſt. 99. 3. Primae ſedis Epiſcopus non appellatur Exarchus (*Princeps L.*) ſacerdotum, vel ſummus ſacerdos, aut quid ſimile, ſed tantum Epiſcopus primae ſedis. *Carth.* 39. G. *Carth. iij. c.* 26. *L. Africa.* 6. L. *Capit. lib.* 7. *c.* 29. *Burch. lib.* 1. *cap.* 3. *Iuo par.* 5. *cap.* 57. *decr.*

CAP. VII.

Coram Primate Numidiae cōpareat Creſconius Epiſcopus, deinde in Concilio totius Africae. *Carth.* 78. G. *Afric.* 44. L.

CAP. IIX.

Nuntius Epiſcopus primae ſedis Mauritaniae Sitifenſis. *Carth.* 86. *G. Afric.* 52. L.

CAP. IX.

Sāctippus Epiſcopus primae ſedis Numidiae. *Carth.* 86. & 87. *G. Afric.* 52, 53. *L. Mileuit.* 13. L.

CAP. X.

Saluo iure Primatum Numidiae, & Mauritaniae, vt in matrice, & chartotheca Numidiae, & iure primae ſedis, & Metropolis Cōſtantinae, antiquius ordinati Epiſcopi, poſterius ordinatis praeferantur. *Carth.* 87. G. *Mileu.* 13. L. (*de Metropoli Conſt. nihil.* L.) *ſed vide Afric.* 53. L.

CAP. XI.

Congregato concilio in eccleſia Apoſtolorum plebis Telenſis, beatus Pater primae ſedis Epiſcopus Donatianus ciuitatis Telenſis cum reſediſſet. &c. Vincentius, & Fortunatianus dixerunt. *Telen. conc. in princ. inter epiſtolas Syricii.*

De Galliae Primatibus. Tit. XI.

CAP. I.

Hilarius (*Viennenſis Epiſcopus*) eccleſiarum ſtatum, & concordiam ſacerdotum nouis praeſumptionibus turbaturus exceſſit, ita ſuae vos cupiens ſubdere poteſtati, vt ſe beato Apoſtolo Petro nō patiatur eſſe ſubiectum, ordinationes ſibi omnium per Gallias eccleſiarum vindicans, & debitam Metropolitanis ſacerdotibus in ſuum ius transferens dignitatem. *Leo epiſt.* 87. *ad Epiſcopos Viennenſ. poſt princip.*

CAP. II.

25. q. 2. c. 5. In Galliarum Epiſcopis nullā tibi auctoritatem tribuimus. quia ab antiquis praedeceſſorum meorum temporibus pallium Arelatenſis Epiſcopus accepit, quem nos priuare auctoritate percepta minime debemus. Britannorum vero omnes Epiſcopos tuae fraternitati committimus, vt indocti doceantur infirmi perſuaſione roborentur, peruerſi auctoritate corrigantur. *Greg. ad Auguſt. Cantuar. Interr.* 7. *al.* 9. *Anſelm. lib* 6. *c.* 89. *Tarrac. lib.* 4. *c.* 24.

CAP. III.

Arelatenſis Eccleſia in regionibus Gallicanis Primatus priuilegio, & ſedis Apoſtolicae vicibus decoratur. *Nic. ep. ad Mich. Imp. ante medium.*

CAP. IV.

poſtulaſti a nobis, quatenus dignitatem ab anteceſſoribus noſtris conceſſam eccleſiæ, cui Deo auctore praeeſſe dignoſceris, confirmaremus, & quaeque ſub infeſtatione hoſtili Apoſtolicae ſedis definitione tueremur. Inclinati precibus tuis, confirmamus Primatum ſuper quatuor prouincias Lugdunenſis eccleſiae tuae. & per eam tibi, tuiſque ſucceſſoribus his tantum, qui nullo interueniente munere electi, vel promoti fuerint. Prouincias autem illas, quas vobis confirmamus, dicimus Lugdunenſem, Rothomagenſem, Turonenſem, & Senonenſem; vt hae videlicet prouinciae condignam obedientiam Lugdunenſi eccleſiaa exhibeāt, & honorem, quem Romani Pontifices reddēdum eſſe ſcriptis proprijs praefixerunt, humiliter, & deuote perſoluant; ſalua in omnibus Apoſtolicae ſedis reuerentia, & auctoritate. *Greg. vii. lib.* 6. *reg. ep.* 34.

CAP. V.

Ad Arelatenſis Epiſcopi arbitrium ſynodus eſt congreganda; ad quam vrbem ex omnibus mundi partibus, praecipue Gallicanis, ſancti Martini † tempore legimus celebratū fuiſſe concilium, atque conuentum. Si quis commonitus infirmitatis cauſa defuerit, perſonam vice ſua dirigat. *Arel. ii. c.* 18. † Marini, vel Maurini.

CAP. VI.

Inter Epiſcopos vrbium Arelatenſis, & Viennenſis, qui de Primatus apud nos honore certabant, a ſancta ſynodo definitum eſt, vt qui ex eis comprobauerit ſuam ciuitatem eſſe Metropolim, is totius prouinciae honorem Primatus obtineat, & ipſe iuxta praeceptum canonum, ordinationum habeat poteſtatem. Certe ad pacis vinculum conſeruandum, hoc conſilio vtiliori decretum eſt, vt ſi placet memoratarum vrbium Epiſcopis, vnaqueque de his, viciniores ſibi inter prouincias vindicet ciuitates. *Taurinat. c.* 1.

De priuilegijs Primatum. Tit. XII.

CAP. I.

Extra conſcientiam ſedis Apoſtolicae, hoc eſt Primatis, nemo audeat ordinare. *Syric. ep.* 4. *c.* 1. *Innoc. ep.* 2. *cap.* 1. *Vid. diſt.* 64. *c.* 5.

CAP. II.

Cum Primatis voluntate tres Epiſcopi ordinent Epiſcopum. *Carthag.* 13. G. *Carth. ij. cap.* 12. *Diſt.* 65. *placet. c.* 5

CAP. III.

Singulis annis ſynodus fiat, ad quam omnes, qui primas ſedes habent prouinciarum, ex ſuis ſynodis duos, vel plures eligant Legatos. *Chart.* 18. G. *Carth. iij. c.* 1. *L.*

CAP. IV.

Epiſcopi mare non exeant, niſi cum decreto primae ſedis eius prouinciae Epiſcopi; hoc eſt, niſi a Primate formatam acceperit, quae dicitur abſoluta. *Carth.* 23. *G. Carth. iij. c.* 28. L.

CAP. V.

Si res eccleſiae neceſſitate vrgente vendẽda eſt, Primas certior fiat, & de conſilio ceterorum Epiſcoporum conſentiat. *Charb.* 26. G. *Carth. v. c.* 4. *L. Iuo par.* 3. *c.* 153. *decr. Anſ. lib.* 5. *cap.* 45. [*27. q. 4. c. 39. nullus*]

CAP. VI.

Epiſcopus Carthaginenſis poteſt vndecumque accipere alienum clericum, & ordinare Epiſcopum, presbyterum, vel diaconum, admonito Epiſcopo, cuius eſt ille clericus, etſi ſingularis ſit; *Carth.* 55. G. *Carth. iii. c.* 45. L. *Afric.* 22. L. *Aquiſgran.* 91.

CAP. VII.

Primates eligunt mittendos ad ſynodum: eiſdem excuſationes non venientium deferũtur. *Carth.* 77. G. *Carth. v. c.* 10. L. *Afric.* 43. *L. Capitul. lib.* 7. *c.* 460. [*Diſt. 18. placuit, 10.*]

CAP. VIII.

Epiſcopus Carthaginenſis nomine omniũ ſubſcribat, & mittat litteras. *Carth.* 86. 109. G. *Mileu.* 10. L. *Afric.* 52. 73. 94. *L.*

CAP. IX.

Placuit, vt plebes, quae numquam habuerunt proprios Epiſcopos, niſi ex concilio plenario vniuſcuiuſque prouinciae, & Primatis decretũ fuerit, minime excipiãt. *Carth.* 102. G. *concil. Afric. c.* 65. *L.*

De reuerentia, quae debetur Patriarchis, & Primatibus. Tit. XIII.

CAP. I.

NVllus laicus, monachus, clericus ante diligentem examinationem, & ſynodicam ſententiam, a communione ſe ſeparet proprij Patriarchae, licet criminalem quamlibet cauſam eius ſe noſſe praetendat. ſed neque recuſet nomen ipſius referre inter diuina myſteria, vel officia. &c. Quod etiam circa Patriarcham ſuum Metropolitas facere oportet. &c. *viij. ſyn.* CP. *c.* 10. *ſub* *Hadr. ij.*

CAP. II.

Praecipit ſancta ſynodus, ne amplius laici ficticium Patriarcham, aut ficticios Epiſcopos irriſionis cauſa, vt ſolebant, conſtituere audeant; praeſcribit autem poenam tranſgreſſorib. *Syn. viij. gen. ſub Hadr. ij. c.* 16.

CAP. III.

Definimus, neminem prorſus mundi potentium, quemquam eorum, qui Patriarchalib. ſedibus praeſunt, inhonorare, aut mouere a proprio throno tentare; ſed omni reuerentia & honore dignos iudicare, praecipue quidem ſanctiſſimum Papam ſenioris Romae, deinceps autem Conſtantinopoleos Patriarchã, deinde vero Alexandriae, & Antiochiae, atque Hieroſolymorum. *Syno. viii. gen. cap.* 21. *ſub Hadr. ij. Anſelm. lib.* 2. *c.* 72. *Deuſd. c.* 3. [*Diſt. 22. c. vlt.*]

CAP IV.

Varijs detractionibus, atque accuſationibus non decet laceractari Primatem, ſed magis Patrum regulis roborari. nec facile, aut indifferenter ſuſcipere accuſationes praeſumant. *Felix ij. ep.* 1. *c.* 10. Capitul. *lib.* 6. *c.* 287. *the.* 5.

CAP. V.

Epiſcopi vniuſcuiuſque nationis ſuum Primatem noſcant, quem vt caput habeant, & nihil amplius rerum praeter eius voluntatem gerant. ſed in ſuis paroeciis, & earum vicis verſentur. Is quoque ſine Epiſcopis nil agat. hinc concordia naſcatur, & gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto. *Ap.* 34. G. 35. L.

Ad Patriarchas, & Primates pertinent maiores cauſae, & grauiora negotia. Tit. XIV.

CAP. I.

EPiſcoporum iudicia, & maiora Eccleſiarum negotia ad Primates, vel Patriarchas ſunt deferenda. *B. Petrus apud Clem. ep.* 1. *poſt med.* Leo *ix. ad Epiſcopos Africae epiſt.* 3. *ante fin. Burch. lib.* 1. *c.* 155. *Anſelm. lib.* 6. *c.* 105. [*Diſt. 80. c. 2. in illis.*]

CAP. II.

Ad (*Primates*) poſt ſedem Apoſtolicam ſumma negotia conueniant, vt ibidem, quib. neceſſe fuerit, releuentur, & iuſte reſtituantur; & ij, qui iniuſte opprimuntur, iuſte reformentur, atque fulciantur. Epiſcoporumque cauſae, & ſummorum negotiorum iudicia, ſalua Apoſtolicae ſedis auctoritate, iuſtiſſime terminentur. Haec ab antiquis, haec ab Apoſtolis, haec a ſanctis Patribus accepimus. *Anacl. ep.* 2. *c.* 4. *Vide eund. epiſt.* 1. *ante finem.*

CAP. III.

Ad (*Patriarchas, vel Primates*) Epiſcoporum negotia, ſalua in omnibus Apoſtolica auctoritate, & maiores cauſae poſt Apoſtolicam ſedem ſunt referendae. *Steph. ep.* 2. *c.* 5. *Anſel. lib.* 6. *c.* 109. [*Diſt. 80. vrbes. c. 1.*]

CAP. IV.

Ne Epiſcopus ſine conſenſu Primatis res eccleſiaſticas alienet. *Pariſienſ. ſub Ludouico, & Lothario lib.* 1. *cap.* 17.

CAP. V.

Primates, qui Epiſcoporum, & ſummorum eccleſiaſticorum negotiorum cauſas ſuſcipere debent, in praefixa Nicaena ſynodo ſint dinumerati, ne in poſterum contentio ex hoc oriretur. *Athanaſius, & alij in epiſtola ad Felicem ii, ante medium.*

Patriarchae, & Primates dant iudices. Tit. XV.

CAP. I.

11. q. 1. c. 4. IVdices alij eſſe non debent quam quos ipſe, qui impetitur, elegerit, aut quos ſuo cum conſenſu haec ſancta ſedes, aut eius Primates auctoritate huius ſanctae ſedis delegauerint. *Iul. ep. 2. cap. 34. Iuo lib. 4. tit. 11. c. 2. pan. Anſel. lib. 3. c. 21.*

CAP. II.

16. q. 6. c. 2. placuit. c. 3 de foro compe. Greg. ix. c. 4. eo. ti. in 1. coll. De litteris Primatum, & de iudicibus datis a Primatibus. *Carthag.* 121. *G. Mileuit.* 21. *L. &* 122. *G. Mileui.* 24. *L. Afr.* 87. 88. 89. *Burchar. lib. 1. c. 68. & 70. Iuo par. 5. cap. 176. & 177. decr. Caeſar. lib. 4. c. 126.*

Patriarchae, & Primates iudicant de Metropolitanis. Tit. XVI.

CAP. I.

11. q. 1. ſi clericus. 47. in fin. SI aduerſus Metropolitanum, Epiſcopus vel clericus controuerſiam habeat, accipiat Primatem dioeceſeos, vel CP. ſedem, & illic iudicetur. *Chalc. 9. & 17. Nicae. xxj. apud Iul. & 54. Nicol. in ep. ad Mich. Imper. in med. Hadr. c. 6. ad Epiſcopum Mediom. Aquiſgr. 86. Capit. lib. 7. c. 151. in addit. Iuo par. 6. c. 360. decr. Tarrac. lib. 1. c. 148.*

CAP. II.

24. 6. c. 7 & 15. Si quis putauerit ſe a proprio Metropolitano grauari, apud Primatem dioeceſeos, aut penes vniuerſalis Apoſtolicae Eccleſiae Papam iudicetur. *Nicae. xxj. apud Iul. ep. 2. c. 4. Xyſt. ij. ep. 1. ante med. Victor ep. 1. in med. Hadria. d. c. 6. Burch. lib. 1. c. 144. Iuo par. 5. cap. 257. decr. & lib. 4. ti. 12. c. 2. in fine panor. Anſel. lib. 2. c. 9. & 11.*

CAP. III.

Similiter Epiſcopos concurrere ad Patriarchale caput decernimus, [qui a Metropolitis ſuis talia pertuliſſe fatentur *(loquitur de Epiſcopis, qui ſe iniuſte fuiſſe depoſitos conquerebantur)* vt apud Patriarcham de Metropolitis, qui ſub ipſo ſunt, iuſtam, & ſine ſuſpicione ſententiam, negotium quod mouetur, accipiat. Inſuper etiam nullo modo quiſquam Metropolitanorum, vel Epiſcoporum a vicinis Metropolitis, vel Epiſcopis prouinciae ſuae iudicetur, licet quaedam incurriſſe crimina perhibeatur, ſed a ſolo Patriarcha proprio iudicetur, cuius ſententiam rationabilem, & iudicium iuſtum, ac ſine ſuſpicione fore decernimus: eo quod apud eum honorabiliores quique colligũtur, ac per hoc ratum, & firmum penitus ſit, quod ab ipſo fuerit iudicatum. Si quis autem non acquieuerit ijs, quae a nobis edita ſunt, excommunicatus exiſtat. *viij. ſynod. CP. c. 26. ſub Hadr. ij.*

CAP. IV.

9. q. 3. c. 6 Si Metropolitanus incorrigibilis, & comprouincialibus inobediens apparuerit, *(et ſi autem propter aliquam cauſam)* graue ad hanc ſedem eius cauſam deferre fuerit, ad eius Primatem cauſa deferatur, & penes ipſum, huius ſanctae ſedis auctoritate iudicetur. Si *(Epiſcopus)* ſuum Metropolitanum ſuſpectum habet, apud Primatem, aut apud Apoſtolicam ſedem audiatur. *Anicet. ep. 1. in prin. Burch. li. 1. c. 63. Iuo lib. 4. tit. 4. c. 1. panor. & par. 5. c. 54. et 243. decret.*

CAP. V.

Si aduerſus prouinciae Metropolitanum Epiſcopus, vel clericus habuerit quaerelam, petat Primatem dioeceſeos, & apud ipſum iudicetur, aut apud ſedem Apoſtolicam. *Hadrian. ad Epiſcop. Mediom. cap. 26. Capitul. libro 7. cap. 321.*

Patriarchae, & Primates iudicant Epiſcopos. Tit. XVII.

CAP. I.

SAlua Apoſtolicae Eccleſiae auctoritate, nullus Epiſcopus extra ſuam prouinciam ad iudicium deuocetur, ſed euocatus ipſe canonice in loco omnibus congruo, tempore ſynodali, ab omnibus comprouincialibus Epiſcopis audiatur. &c. Si ipſe Metropolitanum, aut iudices ſuſpectos habuerit, aut infenſos ſenſerit; apud Primates dioeceſeos, aut apud Romanae ſedis Pontifices iudicetur. *Nicae. liv. apud Iul. ep. 2. c. 17. Hadrian. ad Epiſcopum Medic. 18. Capitul. lib. 7. c. 314. Burch. lib. 1. c. 170. Iuo par. 5. c. 280. decr. Anſel. lib. 3. c. 88.*

CAP. II.

(Patriarchae, *vel*) Primates accuſatum diſcutientes Epiſcopum, non ante ſententiam proferant damnationis, † quam Apoſtolica freti † auctoritate, aut reum ſe ipſe confiteatur, aut per innocentes, & canonice examinatos regulariter teſtes conuincatur *(LXXII.)* *Nicaen. lxj. apud Iul. ep. 2. c. 26. Zephy. ep. 1. in prin. Felix ep. 1. ante med. Burch. lib. 1. c. 154. et 157. Iuo lib. 4. tit. 12. c. 11. panor. et par. 5. c. 267. decr. Anſel. lib. 3. c. 65. et 66. Tarrac. libro 2. cap. 40.* 2. q. 1. c. 4. primates. † definitionis. † fulti.

CAP. III.

Primates, vel Patriarchae reliquorum Epiſcoporum iudicia, & maiora negotia in fide agitent, & ſecundum Dei voluntatem, ſicut conſtituerunt ſancti Apoſtoli, ita ut ne quis iniuſte periclitetur, definiant. Archiepiſcopi quoque iudicia Epiſcoporum, & maiora eccleſiarum negotia agant. ſed ſi Epiſcopi reclamauerint, vel eos ſuſpectos habuerint, ad Primates, uel Patriarchas transferantur. *Clem. epiſt. 1 poſt med. Burch. lib. 1. c. 155. Anſel. lib. 6. c. 105.* Diſ. 80. c. 2. in illis.

CAP. IV.

Ad xij. prouinciae iudices, ad quorum iudicium omnes cauſae ciuitatum referuntur, deferatur negotium. Si autem fuerit eccleſiaſticum, apud Epiſcopos interueniẽte Primate. &c. 2. q. 6. c. 3 omnes.

te. &c. Si autem difficiles cauſae, aut maiora negotia orta fuerint, ad maiorem ſedem referantur. & ſi illic facile diſcerni non potuerint, aut iuſte terminari, vbi fuerit ſummorũ congregata congregatio, iuſte, & Deo placite coram Patriarcha, aut Primate, eccleſiaſtica iudicentur negotia. *Ancl. ep. 1. ante fin.*

CAP. V.

De his clericis, vel laicis, qui Epiſcopos, vel reliquos ſacerdotes, prius tam ad Primates eorum, quam ad reliquos accuſant iudi-
Oſe. c. 5. à. ces, ait Dominus: Audi domus Iſrael, & domus Regis auſculta, & attendite ſacerdotes, quia vobis iudiciũ eſt. &c. *Alex. ep. 1. poſt prin.*

CAP. VI.

2. q. 7. c. 16. Si quis erga Epiſcopum, vel actores eccleſiae quamlibet quaerelam, aut actionem iuſte ſe habere crediderit. &c. nõ prius Primates aut alios iudices adeat, quam ipſos, a quibus ſe laeſum aeſtimat, conueniat familiariter, vt ab eis aut ſuam iuſtitiã accipiat, aut iuſtam excuſationem. &c. *Alex. ep. 1. in med. Burch. lib. 1. c. 132. & 144. Iuo libro 4. tit. 5. cap. 6. panor. & part. 5. cap. 242. & 257. decr. Anſel. lib. 3. cap. 81.*

CAP. VII.

3. q. 6. c. 7 Quamuis liceat apud Prouinciales, & Metropolitanos, atque Primates (*Epiſcoporum*) ventilare accuſationes, vel criminationes: non tamen licet definire ſecus, quam praedictum eſt. Reliquorum vero clericorum apud Prouinciales, & Metropolitanos, & Primates & ventilare, & iuſte definire licet. *Eleuther. epiſ. 1. ante med. Iuo lib. 4. tit. 12. c. 12. panor. & part. 6. c. 316. decr.*

CAP. IIX.

Si a fide deuiauerit Epiſcopus, erit corrigendus prius ſecrete a ſubditis ſuis. quod ſi incorrigibilis apparuerit, tunc erit accuſandus ad Primates ſuos, aut ad ſedem Apoſtolicam. *Fabia. ep. 2. in fine.*

CAP. IX.

Nullus praefati ordinis vir (*loquitur de Epiſcopis*) accuſari poteſt, aut reſpondere ſuis accuſatoribus debet, prius quam regulariter a ſuo Primate vocatus ſit, locumq. de-
1. Cor. c. 6 fendendi, & inquirendi accipiat. &c. Et licet Apoſtolo prohibente, inter Chriſtianos non debeant accuſationes exerceri, ſed ſi prohiberi non poterit, accuſationes Epiſcoporum ad memoratos Primates debent ab accuſatoribus deferri. *Steph. ep. 2. c. 4. Burch. lib. 1. c. 177. Iuo par. 5. c. 293. decr.*

CAP. X.

c. 2. de accuſ. Greg. ix. c. 8. eodem titu. in 1. coll. Si quis Epiſcopus ab illis accuſatorib. qui recipiendi ſunt, fuerit accuſatus. &c. tunc ad ſummos Primates cauſa eius canonice deferatur. *Fel. ep. 2. in princ. Hadria. c. 5. ad Epiſc. Mediom. Capitul. lib. 7. c. 143. in addit. Burch. lib. 1. c. 174. Iuo par. 5. c. 292. decr.*

CAP. XI.

Eſt namque ſynodicis decretum inſtitutis, vt nemo Epiſcopum penes ſaeculares arbitros accuſet, ſed apud ſummos Primates. &c. Si quis Epiſcopum poſt haec elegerit accuſare, ſummis Primatibus Epiſcoporum ſuam indicet cauſam, & non ſaecularibus qui magis ad pacem, quam ad iudicium eos reuocent. &c. [Si Primates accuſatores Epiſco- *5. q. 2. ca. ib.*
porum cum eis pacificare familiariter minime potuerint, tunc tempore legitimo eos ad ſynodum conuocent. &c. *Felix y. ep. 1. c. 1. & 3. Burch. lib. 1. c. 167. & 221. Iuo par. 5. cap. 335. & 277. decr.*

CAP. XII.

Accuſati (*Epiſcopi*) cauſam accuſator apud Primates canonice deferat. &c. *Felix ij. ep. 1. c. 8.*

CAP. XIII.

Quiſquis Epiſcoporum accuſatur, ad Pri- *4. q. 5. c. 1*
matem † prouinciae ipſius cauſam deferat *† Primates.*
accuſator, nec a communione ſuſpendatur,
† cui crimen intenditur, niſi ad cauſam ſuam *† arceatur.*
dicendam Primatis † litteris die ſtatuta euo *† elector*
catus minime occurrerit. *Carthagin. 19. C.* *iudicum.*
Carth. iij. c. 7. Tullen. poſt epiſ. ſynod. Burch. *libro 1. c. 160. Iuo lib. 4. tit. 10. c. 2. panor. et par. 5. c. 270. decr. Anſel. lib. 3. c. 33.*

CAP. XIV.

Si erga Epiſcopos, vel actores eccleſiae quiſquam cauſam habuerit, eõs cum caritate manſuete conueniat, vt ab eis vulnus, vnde agitur, recte ſanetur, aut ipſe, ſi ſecus egerit, accuſator excommunicetur. Quod ſi ab eis nihil valuerit recte percipere, tunc primo ſummos adeat Primates, & ipſi tempore congruo canonice eos conuocare debebunt. &c. *Atha. et alij in ep. ad* Felicem *ij. poſt prin. ex concil.* N*icae. Vide Alex. ep. 1. in medio.*

CAP. XV.

Vt omnes Metropolitani, vel reliqui Epiſcopi ſua odia, aut vindictas in reliquos Epiſcopos exercere non valeãt, ideo nominatim in Nicaena ſynodo expreſſi ſunt Primates, qui reliquos Epiſcopos audire, & iudicare debeant; ne vlla fraus in iudicio Epiſcoporum poſſit irruere. *Athanaſius et alij in eadem epiſtola ad* Felicem *ij. in fine.*

De appellatione ad Patriarchas, & Primates. Tit. XIIX.

CAP. I.

ILle, qui pulſatus fuerit, ſi iudices ſuſpectos *De regulis iuris in 1. c. 1.*
habuerit, liceat appellare Primates. *Nicae. c. 60. apud Iul. ep. 2. c. 25. Eleuth. ep. 1. ante fi.* Felix *ep. 1. poſt prin.* Hadr. *c. 8. ad Epiſcopum Mediom. Anianus nouell. Valentiniani, et Marciani, Neminem exhiberi, poſt Cod. Theodoſ. Capitul. lib. 7. c. 144. in additis. Iuo par. 6. c. 318. et 330. decr. Anſel. lib. 3. c. 28.*

CAP. II.

Quicumque presbyter, aut diaconus a proprio epiſcopo depoſitus fuerit propter aliquod crimen, vel ſi quamlibet iniuſtitiam ſe pati dixerit, & non acquieuerit iudicio pro-

prij

Digitized by Google

Prij Epiſcopi.&c. poteſtatem habeat ad Metropolitam ipſius prouinciae concurrere.&c. Epiſcopos concurrere ad Patriarchale caput decernimus, qui a Metropolitis ſuis talia pertuliſſe fatentur: vt apud Patriarcham, & Metropolitas, qui ſub ipſo ſunt, iuſtam, & ſine ſuſpicione ſententiam, negotium, quod mouetur, accipiat. *Syn.iix.gen.* CP.*c.26.ſub* Hadr. *ij.*

CAP. III.

c.antiqua 23 de pri uileg.Greg.ix. c. 6.eod.tit. in 4. coll. In omnibus prouincijs (*Patriarcharum*) iuriſdictioni ſubiectis, ad eos, cum neceſſe fuerit, prouocetur; ſaluis appellationibus ad ſedem Apoſtolicam interpoſitis, quibus eſt ab omnibus humiliter deferendum. *Innocen.iij. in conc.gen.Later.c.5.*

CAP. IV.

Vid. diſt. 99.c.1. Ad Patriarchas, & Primates, Epiſcopi, ſi neceſſe fuerit, confugiant, eoſque appellent. *Anacl.ep.2.poſt med. Iuo li.4.tit.3.c.1.panor. et par.3.c.53.decr.Caeſar.lib.2.c.73.*

CAP. V.

2.q.6 ca. 34. placuit. 12.q.3.c. 34. preſbyteri. Appellationes ab Epiſcopis ad Primates prouinciarũ deferantur, non ad iudicia tranſmarina. *Carth.c.28.et 126.G. Afric. cap.92. Mileuit.c.22.L.*

Patriarchae, & Primates poſſunt Epiſcopos, & Metropolitanos excommunicare. Tit. XIX.

CAP. I.

PAtriarchae habeant poteſtatem ad coërcendum Metropolitanos, vrgente neceſſitate, & ad corrigendum, cum fama eos ſuper quibuſdam delictis forſitan accuſauerit. *Syn.ijx.c.17.ſub* Hadr.*ij.*

CAP. II.

Definit haec ſancta ſynodus, nullũ Archiepiſcoporum, aut Metropolitanorũ relinquere propriam eccleſiam, & ſub occaſione quaſi viſitationis ad alias accedere, & poteſtate propria contra infirmiores abuti, & conſumere redditus, qui apud illos inueniuntur. &c. Quiſquis ergo Metropolitanorum poſt hanc definitionem noſtram, tale quid facere tentauerit: poenam a Patriarcha ſubeat, qui per tempus fuerit, ſecundum congruentiam iniuſtitiae, ac auaritiae ſuae, & deponatur, & ſequeſtretur. *viij ſynod.*CP.*c.19.ſub Hadr.ij.*

CAP. III.

Si quis Epiſcopus, aut Metropolita praeter hanc definitionem noſtram abſtulerit aliquem locum a quoquam (*qui illum per emphyteuſim percepit*) putans, quod eccleſiam propriam defendat; ſequeſtretur a proprio Patriarcha per aliquod tempus, dans primo, quod per poteſtatem ſuam abſtulit, vel ſurripuit.&c.*viij.ſyno.CP.c.10.ſub* Hadr.*ij.*

CAP. IV.

Quiſquis Metropolitanorum. &c. non per ſe cum timore Dei, & alacritate, ſeu cõſcientia bona, debita miniſteria in propria ciuitate, ſed per ſuffraganeos Epiſcopos ſuos efficere tentauerit, poenas exſoluat coram proprio Patriarcha, aut deponatur. *iix.ſyn.*CP. *c.24.ſub* Had.*ij.*

CAP. V.

Si nolit Epiſcopus iudicibus electis obedire; primae ſedis Epiſcopus det litteras, vt nullus Epiſcopus cum eo communicet, donec obediat. *Carth.123.*G.*Mileu.24.*L. *Afr.89.* L. *Iuo libro 4.titul. 12.cap.8.panor.et par.6. cap.365.decr.* *2.queſt.6. quiſquis. 19.*

Patriarchae, & Primatis eſt congregare concilia Prouincialia. Tit. XX.

CAP. I.

SAncta, & uniuerſalis Nicaena prima ſynodus antiquam conſuetudinem iubet ſeruari per Aegyptum, & prouincias, quae ſub ipſa ſunt; ita vt horum omnium Alexandrinus Epiſcopus habeat poteſtatẽ: dicens, quia in Romanorum ciuitate huiuſmodi mos praeualuit. qua pro cauſa & haec magna, & ſancta ſynodus, tam in ſeniori, & noua Roma, quã in ſede Antiochiae, & Hieroſolymorum priſcam conſuetudinem decernit in omnibus conſeruari: ita vt earum Praeſules uniuerſorum Metropolitanorum, qui ab ipſis promouentur, & ſiue per manus impoſitionem, ſiue per paludationem † Epiſcopalis dignitatis firmitatem accipiant, habeant poteſtatem; uidelicet ad conuocandum eos urgente neceſſitate ad ſynodalem conuentum, vel etiam ad coercendos illos, & corrigendum, cum fama eos ſuper quibuſdam delictis forſitan accuſauerit. Sed quoniam ſunt quidam Metropolitanorum, qui ne ſecundum vocationem Apoſtolici Praeſulis occurrant, a mundi Principibus ſe detineri ſine ratione cauſantur, placuit, talem excuſationem omnimodis eſſe inualidam. Cum enim Principes pro ſuis cauſis conuentus frequenter agant, impium eſt, vt ſummos Praeſules ad ſynodos, pro eccleſiaſticis negotijs celebrandis impediant.&c. Conſueuerũt autem Metropolitani bis in anno ſynodos facere, ideoque ſicut dicunt ad Patriarchale penitus non poſſe concurrere caput. Sed ſancta haec, & vniuerſalis ſynodus, nec concilia, quae a Metropolitanis fiunt, interdicens, multo magis illa nouit rationabiliora eſſe, ac vtiliora Metropolitanorum concilijs, quae a Patriarchali ſede congregãtur. &c. Quos leges Eccleſiae ſeuere condemnantes, omni excuſatione remota ſubiacere vocationibus proprij Patriarchae, ſiue cum communiter, ſiue cum ſigillatim factae fuerint, exigunt. &c. Quiſquis ergo Metropolitanorum proprium Patriarcham contempſerit, & vocationi eius, quae ſiue ad vnum, & ſolum, ſiue ad plures, & omnes fit, & abſque validiſſima *Diſtin. 65 mos.c.6.* *† palij datione f.*

ſima aegrotatione, vel Paganorum incurſu, non obedierit, & per totos duos menſes poſt notitiam vocationis ad proprium venire Patriarcham minime feſtinauerit; vel ſi quocumque modo latitare, aut non cognoſcere nuntium ab illo miſſum tentauerit; ſegregetur. ſi vero intra vnum annum eandem contumaciam, & obedientiam demonſtrauerit, deponatur omnimodis, & ab omni ſacerdotali operatione decidat, atque a dignitate, & honore, qui Metropolitanis conuenit, propellatur. Is autem, qui huic definitioni non obedierit, etiam anathema ſit. *iix. ſyno.* CP. *c.17. ſub* Hadr. *ij. Nicae. c.6. Anſel. lib.4.c.44. Caeſar. lib.2.c.65.*

C A P. II.

c.2 de accuſ. Greg. ix. & c.8. eod. tit. in 1 collect. Si quis Epiſcopus ab illis accuſatoribus, qui recipiēdi ſunt, fuerit accuſatus; poſtquam ipſe ab eis caritatiue conuentus fuerit, vt ipſam cauſam emendare debeat, & eam corrigere noluerit; non olim, ſed tunc ad ſummos Primates cauſa eius canonice deferatur. Qui in congruo loco infra ipſam prouinciam, tempore congruo, id eſt autumnali, vel aeſtiuo, concilium regulariter conuocare debebunt, ita vt ab omnibus eiuſdem prouinciae Epiſcopis inibi audiatur. &c. *lxx. Epiſcopi in ſynodo apud* Felicem *ep.2. in prin.* Hadr. *c.5. the. 1. & 2. ad Epiſcopum Mediom.* Burch. *lib.1.c.174. Iuo par.5.c.292. decr. Anſel. li.3.c.88.*

C A P. III.

Quicumque cauſam habuerit, apud ſuos iudices iudicetur. &c. ſi fuerit eccleſiaſticum negotium, apud Epiſcopos interueniente Primate, ſiquidem maior cauſa fuerit; ſi vero minor, Metropolitano. &c. Si autem difficiles cauſae, aut maiora negotia orta fuerint, ad maiorem ſedem referantur. & ſi illic facile diſcerni non potuerint, aut iuſte terminari: vbi fuerit ſummorum congregata congregatio, quae per ſingulos annos bis fieri ſolet, & debet, iuſte, & Deo placite coram Patriarcha, aut Primate eccleſiaſtico, † & coram Patricio * ſaecularia iudicentur negotia in commune. *Anacl. ep.1. in fine.* (2.q.6. omnis. c.3.; † eccleſiaſtica f.)

C A P. IV.

De côſecr. d.3.c.24. placuit. Scribatur ad Primates omnium prouinciarum, vt cum ad ſynodum vocant, hunc diem obſeruent, x. kal. Sept. *(non impediant. xi kal. Nou.* L.*)* Carth. *74.* G. Carth. *V. c.7. L. Afr.* 40. L.

Patriarchae, & Primatis eſt Epiſcopos ſuſpenſos abſoluere, ſpoliatos reſtituere, innocenteſque defendere. Tit. XXI.

C A P. I.

c. graue. 29. de prae be. Greg. PRaecipimus, vt praetermiſſis indignis aſſumant (*Praelati ad eccleſiaſtica beneficia*) idoneos, qui Deo, & eccleſijs velint, & valeant gratum impendere famulatum; fiatque de hoc in Prouinciali concilio diligens inquiſitio annuatim; ita quod, qui poſt primam, & ſecundam correctionem fuerit repertus culpabilis; a conferendis beneficijs per ipſum concilium ſuſpendatur. &c. Huiuſmodi ſuſpenſionis ſentētia, praeter Romani Pontificis auctoritatem, aut proprij Patriarchae, minime relaxetur; vt in hoc quoque quattuor Patriarchales ſedes ſpecialiter honorentur. *Inno. iij. in conc. gen. Later. c.30.* ix.c.5. eo. titu. in 4. collect.

C A P. II.

Recto oculo Primates eccleſiarum vtiliter praeuideant, ne quiſquam eorum (*Epiſcoporum*) innocens vexetur, aut ſcandalizetur. *Euariſtus epiſtol.2. in med. Anſelm. libro 3. cap.12.*

C A P. III.

Primates, & ſynodus ablata Epiſcopis ſpoliatis reſtituant. &c. *Stepha. ep.2. poſt princ. Capitul. lib.7.c.131. in addit. Burch. libro 1.c.142. Iuo par.5.c.255. decr.* 2.q.2. nullus. 3.

C A P. IV.

Antiquitus decretum eſt: vt omnes poſſeſſiones, & omnia ſibi ſublata, atque fructus cunctos ante litem conteſtatam praeceptor, vel Primas poſſeſſori reſtituat. *Euſeb. ep.2. in fin. Ioan. ep.1. Iuo lib.4. tit.6.c.4. panor.* 2.q.2.c.1

De modo, quo Ignatius Patriarcha Conſtantinopolitanus reconciliauit Epiſcopos, presbyteros, & alios clericos. Tit. XXII.

C A P. I.

FOrma *reconciliationis Epiſcoporum*) Ponentes Epiſcopi libellum ſuper ſancta Euangelia, & pretioſa ligna, & rurſus ſumentes eum, dederunt Ignatio ſanctiſſimo Patriarchae Conſtantinopoleos, & ſumens Patriarcha ſuperhumeralia tradidit eis. *Syn. iix. gen.* CP. *act.2. ſub* Had. *ij. ante fi.* Paria Epiſcopis facientes (*presbyteri*) tradiderunt libellum paenitentiae; deinde ſcribentes & ipſi Romanum libellum, ſuſceperunt a Patriarcha oraria ſua. *Ibid.* Facientibus (*diaconis*) ſimilia Epiſcopis, & presbyteris, accipiens Patriarcha oraria ipſorum reddidit eis. *Synod. iix. gen.* CP. *act.2. ſub* Had. *ij. in fin.* Facientibus (*ſubdiaconis*) ſimilia, pari modo dedit & ipſis (*Patriarcha*) proprij honoris inſignia. *Ibidem.*

Ne quiſquam laicus ſubito aſcendat ad Patriarchatus dignitatem. Tit. XXIII.

C A P. I.

REnouamus, & confirmamus terminos, & vacationes, quae olim a ſanctis Apoſtolis, &

lis, & beatis patribus noſtris editae, legem in Eccleſia poſuerunt, Non oportere Antiſtitem promouere quemquam, qui eſt vel ſecundum fidem, vel ſecundum ſacerdotalem ſortem neophytus; ne inflatus in iudicium incidat, & laqueum diaboli, ſicut dicit Apoſto-
n. 3. lus. Prioribus ergo canonibus concordantes definimus, neminem de Senatoria dignitate, vel mundana conuerſatione nuper tonſum cum intentione, vel expectatione Pontificatus, vel Patriarchatus honoris, clericum aut monachum factum ad huiuſmodi ſcendere gradum, licet per ſingulos ordines diuini ſacerdotij plurimum temporis feciſſe probetur. Si vero quis per nullam ſuſpicionem praedictae concupiſcentiae expectationis, ſed propter ipſum bonum humilitatis, quae eſt circa Chriſtum Ieſum, abrenuntians mundo fiat clericus, aut monachus, & omnem gradum eccleſiaſticum tranſiens per definita nunc tempora irreprehenſibilis inuentus extiterit, & probatus; ita vt in gradu lectoris annum compleat, in ſubdiaconi vero duos, ſicque diaconus tribus, & presbyter quatuor annis, bene placuit huic ſanctae, ac vniuerſali ſynodo eligi hunc, & admitti. Circa eos autem, qui religioſe morati ſunt in ordine clericorum, & monachorum, digni iudicati ſunt Pontificatus dignitate, pariter & honore, praedictum tẽpus abbreuiamus. nimirum ſecundum quod Epiſcoporum Praelati probauerint, qui per tempora fuerint. *Synod. iix. gener. ſub Hadr. ij. c. 5.*

CAP. II.

Iubet Ioannes iix. Pontifex Maximus, vt mortuo Photio nemo ex laicis fiat Patriarcha, ſed Cardinalis presbyter, aut diaconus, aut alius ex alijs eccleſiaſticis; & diſpenſat cum Photio, vt Hadrianus cum Tharaſio. *Synod. CP. ix. ſub* Ioann. *iij x. act. 2. Iuo in prologo panormiae, & decreti.* Hae Synod. *non fuit legitima, vt ſupra diximus.*

CAP. III.

Refert Ioannes iix. Pontifex Maximus exemplum Hadriani Papae, qui ignouit Tharaſio Patriarchae ex laicis ſumpto, propter zelum de imaginibus ſacris; ſed id trahi non debere ad alia, quin potius Epiſcopum eſſe conſtituendum ex veteranis presbyteris. *Ioan. iix. in epiſt. ad omnes Epiſcopos, apud ix. ſynod. CP.*

CAP. IV.

11. q. 2. Durum eſt, vt hi, quos conſtat in ſeruitio
lon. 38. Domini cum primae ſedis Antiſtite deſudaſſe, ab his, qui ſuarum rerum incubitatores, atque vagantes fuiſſe cognoſcuntur, deſpecti aliquatenus crucientur. *Ilerden. 16. in fine.*

De his, quae Patriarchae, vel Primati facere prohibentur. Tit. XXIV.

CAP. I.

NVllus Primas. vel Metropolitanus dioeceſani eccleſiam, vel parochiam, aut aliquem de eius parochia praeſumat excommunicare, vel iudicare, vel aliquid agere abſque eius conſilio, vel iudicio; ſed hoc obſeruet, quod ab Apoſtolis, ac Patribus, & praedeceſſoribus noſtris eſt ſtatutum, & a nobis confirmatum. &c. [Nullus Primas, nullus Metropolitanus, nulluſque reliquorum Epiſcoporum alterius adeat ciuitatem, aut ad poſſeſſionem accedat, quae ad eum non pertinet, & alterius Epiſcopi eſt parochiae, ſuper cuiuſquam diſpoſitione, niſi vocatus ab eo, cuius iuris eſſe dinoſcitur, aut quidquam ibi diſponat, vel ordinet, aut iudicet, ſi ſui gradus honore potiri voluerit. ſin aliter praeſumpſerit, damnabitur, & cooperatores, atque conſentientes. &c. *Calliſt. ep. 2. poſt prin. & ante med. Burch. lib. 1. c. 66. Iuo lib. 4. tit. 4. c. 2. panor. & par. 5. c. 100. & 101. & p. 14 c. 72. decr. Anſel. lib. 6. c. 119. Tarrac. lib. 3. cap. 75. Caeſar. lib. 5. cap. 18.*

9. q. 3. c. 7 (first margin note, beside the first line of Cap. I); 9. q. 2. c. 3 (beside "confirmatum")

Patriarchae, & Primates a Pontif. Max. vel a ſynodo generali iudicantur. Tit. XXV.

CAP. I.

ANathematizamus etiam Photium, qui contra ſacras regulas, & ſanctorum Pontificum Roman. veneranda decreta repente de curiali adminiſtratione, ſaecularique militia ſublatus, ſuperſtite Ignatio Patriarcha Conſtantinopoli eſt peruaſorie, immo tyrannice a quibuſdam ſchiſmaticis, vel anathematizatis, atque depoſitis inſtitutus in eccleſia; donec ſedis Apoſtolicae ſanctionibus inobediens perſeuerans, eius ſententiam tam de ſe, quam de Patriarcha noſtro Ignatio ſpreuerit & conciliabuli acta, quod ſe auctore contra ſedem Apoſtolicam congregatum eſt, anathematizare diſtulerit. &c. damnantes omnes, qui in illis damnati ſunt, & praecipue iam dictum Photium, & Gregorium Syracuſanum patricidas, videlicet, qui contra ſpiritalem patrem ſuum linguas eximere minime formidarunt, atque perſeuerantes in ſchiſmate, ſequaces eorum, nec non & qui in illorum communionis ſocietate permanſerint: ſancta ſynodus dixit. Omnibus placet libellus a ſancta Romana Eccleſia expoſitus. *viij. ſyn. CP. ſub* Hadr. *ij. act. 1. in prin. libell.*

CAP. II.

Deinde lecta eſt difinitio Epiſcoporum Oriẽtis ſuper depoſitione Ignatij, quae facta fuerat

fuerat prius, quam Vicarij ſenioris Romae veniſſent, quae conueniebat cum ea, quae facta fuerat a ſynodo Romana praeſente Nicolao Papa. *viij. ſyn. CP. act. 1. ſub Hadr. ij.*

CAP. III.

In hoc conuentu lecta eſt epiſtola Imperatoris Baſilij, & epiſtola Ignatij Patriarchae ad Hadrianum Papam, & deinde epiſtola Hadriani Papae ad Ignatium Patriarcham ſuper dãnatione Photij, & ſuorum ſectatorum. *iix ſyno. CP. act. 3. ſub Hadr. ij.*

CAP. IV.

Secundo legitur altera eiuſdem Nicolai ad Photium epiſtola, in qua inuehitur in illum propter vſurpatum ſacerdotium contra ordinem ſacrorum canonum, & reſpondit de Nectario, & Tharaſio, & Ambroſio. *iix. ſyn. CP. act. 4. ſub Hadr. ij. ante fin.*

CAP. V.

De Tharaſij promotione, qui ex laicali coetu ad Patriarchatus ex templo culmen promotus eſt, Hadrianus Papa dicit. Quod niſi in erigendis imaginibus feruentius contra illarum depoſitores, atque conculcatores, vt verus miles Chriſti reſiſteres, nequaquam veſtrae conſecrationi aſſenſum praeberemus, aut in ordine Patriarchatus veſtram dilectionem ſuſciperemus. *Nicol. ep. ad Photium poſt prin. apud ſyn. iix. act. 4 ſub Hadr. ij.*

CAP. VI.

Beatiſſimum Papam Nicolaum tamquam organum ſancti ſpiritus habentes, necnon & ſanctiſs. Hadrianum Papam ſucceſſorem eius definimus, atque ſancimus, ea omnia, quae ab eis ſynodice per diuerſa tempora expoſita ſunt, & promulgata, tam pro defenſione, ac ſtatu CP. eccleſiae, & ſummi ſacerdotis eius, Ignatij videlicet ſanctiſſimi Patriarchae, quam etiam pro Photij neophyti, & inuaſoris expulſione, ac condemnatione ſeruari ſemper, & cuſtodiri. *Synod. iix. CP. cap. 2. ſub Hadrian. ij.*

CAP. VII.

Amorem principatus, vtpote quandã malam radicem exortorum in Eccleſia ſcandalorum radicitus excidentes, eum, qui temere, & praeuaricatorie, ac irregulariter, veluti quidam grauis lupus, in Chriſti ouile inſilijt Photium ſcilicet, qui mille tumultibus & turbationibus orbem terrae repleuit, iuſto decreto damnantes, promulgantes numquam fuiſſe prius, aut nunc eſſe Epiſcopum, nec eos, qui in aliquo ſacerdotali gradu ab eo conſecuti, vel promoti sũt, manere in eo, ad quod prouecti ſunt. Inſuper & eos, qui ab illo conſuetas orationes ad praepoſiturae promotionem ſuſceperunt, ab huiuſmodi patrocinio coercemus. ſed & eccleſiae, quas vt putatur, tam Photius, quam ij, qui ab ipſo conſecrati ſunt, dedicauerunt, vel ſi commotas menſas ſtabilierunt, rurſus dedicari, & inthronizari, atque ſtabiliri decernimus. omnibus maxime quae in ipſo, & ab ipſo ad ſacerdotalis gradus acceptionem, vel damnationẽ acta ſunt, in irritum ductis. Dicit enim vniuerſorum Deus per Prophetam: Quia tu ſcientiam repuliſti, & ego repellam te, ne ſacerdotio fungaris mihi, & oblitus es legis Dei tui, & ego obliuiſcar filiorum tuorum. ſic peccauerunt mihi, gloriam ipſorum in inhonorantiam ponam: peccata populi mei comedent, & in iniuſtitijs ſuis accipient animas ſuas. & iterum dicit; Quia multiplicauit Ephraim altaria in peccatum, facta ſunt ei altaria dilecta; ſcribam in ea multitudinem (*al. ſcribam ei multiplices leges meas iix. ſyno.* CP. *cap. 4. ſub Hadrian. ij.*

Oſe. 4.

Oſe. 8.

CAP. IIX.

Quoniam quidem apparuit Photium poſt prolatam contra ſe iuſtiſſimam ſententiam, & damnationem a ſanctiſſimo Papa Nicolao, propter nequiſſimam inuaſionem CP. eccleſiae, cum alijs malis operibus ſuis, etiã quoſdam nequam, & adulatores de plateis, & vicis inueniſſe, & Vicarios hos ſanctiſſimarum trium Patriarchalium ſedium Orientis nominaſſe, ac praepoſuiſſe, atque cum his eccleſiam malignantium, & concilium vanitatis colligentem depoſitorias accuſationes, & crimina contra beatiſſimum Papam Nicolaum commouiſſe, & anathema procaciter, & audacter contra eum, & cunctos communicantes ei, ſaepe promulgaſſe. Quorum quaſi monumentorum libros nos quoque vidimus, ab ipſo maligno opere, ac fallaci dictatione confuſos; qui etiam ſynodice ab igne conſumpti ſunt. Huius rei gratia, pro cautela eccleſiaſtici ordinis, anathematizamus primitus ipſum Photium, etiã propter huiuſmodi cauſam, deinde vero & omnem, qui amodo calliditatem fraudulenter egerit, & verbum veritatis adulterauerit, & falſos Vicarios ſimulauerit, vel libros dictatos mendacijs finxerint, & ad propriorum fauorem votorũ commentus fuerit, quemadmodum & fortiſſimus pietatis athleta Martinus ſanctiſſimus Papa Romanus tales ſynodice pepulit. *viij. ſynod. CP. c. 6. ſub Hadr. ij.*

CAP. IX.

Variam, & diuerſam malitiam antiquitus in eccleſia CP. infelix operatus eſt Photius. vidimus enim, quod & multum ante tyrannicum praeſidatum, propriae manus ſcriptionibus muniebat adhaerentes ſibi clientes, ad diſcendam ſapientiam, quae a Deo ſtulta facta eſt, cum manifeſte noua eſt inuentio, & ſanctis Patribus noſtris, & magiſtris Eccleſiae penitus aliena. Igitur quoniam omnem colligationem iniquitatis ſoluere, & chirographa violentorum contractuum diſrumpere praecipimus definiuit ſancta, & vniuerſalis ſynodus, neminem ex his omnibus a nunc tale tenere, vel ſeruare chirographum: ſed abſque quolibet offendiculo indubitanter, & intrepide tam docere, quam diſcere omnes, qui ad vtrumque conſiſtunt idonei, praeter hos, qui

qui erroris inueniuntur,& haereticae impietatis ſeruituti redacti; huiuſmodi enim certiſſime, & docere,& diſcere interdicimus. ſi quis autem deprehenſus fuerit, hanc definitionem noſtram ſpernens,atque praeuaricãs, ſi quidem clericus eſt, a proprio gradu decidat, laicus vero ſequeſtretur, vtpote qui non credit dominico verbo perhibenti. Quodcumque ligaueritis ſuper terram, erit ligatum & in caelis, & quodcumque ſolueritis ſuper terram, erit ſolutum & in caelis. *iix. CP. cap. 9. ſub* Hadr. *ij.* *Matt. 16.*

CAP. X.

Et hoc debite ſancta ſynodus definiuit,quatenus Epiſcopi, presbyteri, diaconi, & ſubdiaconi magnae Eccleſiae, qui conſecrationem Methodij,& Ignatij ſanctiſſimorum Patriarcharum habuerunt, & ſecundum inſolẽs illud, & duriſſimum cor Pharaonis obdurati ſunt,& vſque nunc minime cum hac ſancta, & vniuerſali ſynodo conuenerunt;ſed nec nobis conſonare in verbo veritatis voluerunt; quinimmo inuaſori Photio concorditer conſenſerunt,depoſiti ſint,& omnino ſacerdotali operatione priuati,quemadmodũ,& multum ante beatiſſimus Papa Nicolaus iudicauit.& nequaquam tales in ſacerdotij catalogo recipiantur,etiam ſi ex hoc conuerti voluerint, niſi in perceptione ſanctificationum, qua dignos nullatenus eos,niſi per multam miſericordiam iudicamus. non enim ſunt digni ad priorem honorẽ reſtitutionis locum per paenitentiam inuenire, ſecundum exoſum illum Eſau, licet cum lacrymis expetiſſet eã. *viij. ſyno. CP. c. 25. ſub* Hadr. *ij.*

CAP. XI.

Habe cum his,quos libenter amplecteris, portionem ex ſententia praeſenti, quam per tuae tibi direximus eccleſiae defenſorem ſacerdotali honore, & communione catholica, nec nõ etiam a fidelium numero ſegregatus. ſublatum tibi nomen,& muhus miniſterij ſacerdotalis agnoſce, ſancti ſpiritus iudicio,& Apoſtolica auctoritate damnatus nũquamque anathematis vinculis exuendus. *Felix iij. cum lxvij. Epiſcopis ad Acacium CP. in fi.*

CAP. XII.

Aurelius Carthaginenſis eccleſiae olim Epiſcopus cum collegis ſuis,inſtigante diabolo, ſuperbire temporibus praedeceſſorum noſtrorum Bonifacij,atque Caeleſtini contra Romanam Eccleſiam coepit, ſed videns ſe modo peccatis Aurelij Eulalius a Romanae Eccleſiae communione ſegregatum, humilians recognouit ſe, pacem, & communionem Romanae Eccleſiae petens, ſubſcribendo vna cum collegis ſuis, damnauit Apoſtolica auctoritate omnes ſcripturas, quae aduerſus Romanae Eccleſiae priuilegia factae quoquo ingenio fuerunt. *Bonif. ij. epiſ. vni. in fine.*

Quibus de cauſis poſſint Patriarchae excommunicari, & deponi.

Tit. XXVI.

CAP. I.

PHotius falſos Vicarios ſanctiſſimarum trium Patriarchalium ſedium Orientis nominauit, ac propoſuit, atque cum his eccleſiam malignantium, & concilium vanitatis colligens,depoſitarias accuſationes, & crimina contra beatiſſimum Papam Nicolaum commouit, & anathema procaciter, & audacter contra eum, & cunctos communicantes ei, ſaepe promulgauit. Quorum quaſi monumentorum libros nos quoque vidimus, ab ipſo maligno opere, ac fallaci dictatione conſutos,qui etiam ſynodice ab igne conſumpti ſunt. *Synod. gen. iix. capitulo 6. ſub Hadrian. ij.*

CAP. II.

Omnia mihi licent, ſed non omnia expediunt;omnia mihi licent,ſed non omnia aedificant, dicit alicubi Paulus magnus Apoſtolus. Igitur quoniam omnia ad vtilitatem, & perfectionem ſanctae Dei Eccleſiae, & nihil omnino per contentionem, vel inanem gloriam facere debemus, & quoniam auditibus noſtris fama ſonuit, quod non ſolum haeretici, & ij, qui ſanctae CP. eccleſiae ſacerdotium ſortiti, & † orthodoxi, ac legitimi Patriarchae a ſacerdotali catalogo (propriae manus † ſcripta facere ad propriam tutelam, fauoremque ſuum, & quaſi ſtabilitatem exigant, & compellant: viſum eſt ſanctae huic, & vniuerſali ſynodo, nequaquam id ex hoc a quopiam fieri, excepto eo, quod ſecundum formam, & conſuetudinem, pro ſincera fide noſtra, tempore conſecrationis Epiſcoporum exigitur. quod enim aliter fit, omnino non expedit, ſed neque ad aedificationem Eccleſiae pertinet. Quiſquis ergo auſus fuerit ſoluere hanc definitionem noſtrãm,& aut expetierit, aut paruerit expetentibus honore proprio decidat. *viij. ſynod. CP. cap. 8. ſub Hadrian. ij.* *1. Cor. 6. e.* *† ſed ſ.* *† propria manu.*

CAP. III.

Si quiſpiam imperatorum, vel potentum, aut magnatum taliter illudere diuinis,& talem, ac tantam iniuriam impie in diuinum ſacerdotium facere, vel admittere tentauerit (*ficticium quendam Patriarcham conſtituendo*) arguatur a Patriarcha illius temporis, & Epiſcopis, qui cum ipſo fuerint, & ſegregetur, & indignus diuinis myſterijs iudicetur. &c. Si vero Patriarcha CP. & ſuffraganei eius Epiſcopi, quod factum fuerit, cognoſcentes,neglexerint debitum aduerſus eos oſtendere zelum; deponantur, & a proprio ſacerdotio, ac honore pellantur. *viij. ſynod. CP. c. 16 ſub* Hadr. *ij.*

CAP. IV.

Photius ob id ſpecialiter condẽnatur, quoniam

niam depoſitionem, vel anathema praeſumpſit in ſanctae memoriae Papam Nicolaum nominare. *Anaſtaſius bibliothe. in proem. iix. ſyn.ad* Hadr.ij.

C A P. V.

Primates expelli poſſunt ab eccleſia, & a dioeceſibus ſi ſaepins vocati noluerint venire ad ſynodum. *Carth.54.G.Carth.iij.c.43.*L.

Communia de Patriarchis,& Primatibus. Tit. XXVII.

C A P. I.

NE laici Principes ſe electioni Patriarcharum ingerant. *Synod. viij.gen. cap. 22. ſub* Hadr.ij.

C A P. II.

Volumus, & mandamus; vt Patriarchae, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Abbates,& alij,qui curam obtinent animarum, ſtudioſe proponant ſibi commiſſis verbum crucis; obſecrantes per Patrem,& Filium,& Spiritũ ſanctum. &c.Reges,Duces,Principes,Marchiones,Comites,& Barones,alioſque magnates,nec non communiones ciuitatum, vt qui perſonaliter non acceſſerint in ſubſidium terrae ſanctae, competentem conſerant numerum bellatorum.&c. *Inno.iij.in con.gen.*Lat.*c.vltimo.*

C A P. III.

Arbitramur, vt ſicut Metropolitanos auctoritate ordinas ſingulari, (*loquitur cum Epiſcopo Alexandr.*) ſic & ceteros non ſine permiſſu, conſcientiaque tua ſinas Epiſcopos procreari. In quibus hunc modum recte ſeruabis,vt longe poſitos litteris datis ordinari cenſeas ab his,qui nunc eos ſuo tantum ordinant arbitratu; vicinos autem,ſi aeſtimas,ad manus impoſitionẽ tuae gratiae ſtatuas peruenire. Quorum enim te maxima expectat cura,praecipue tuum debent mereri iudicium. *Inno.ep.18.in prin.ad Alex.Epiſcopum.*

C A P. IV.

Vos, ſiue Patriarcham, ſiue Archiepiſcopum, ſiue Epiſcopum vobis ordinari poſtuletis, a nemine nunc velle congruentius, quam a Pontifice Beati Petri, a quo & Epiſcopatus, & Apoſtolatus ſumpſit initium, hunc ordinare valetis. *Nicolaus ad conſulta Bulgaror.c.73.*

C A P. V.

Vbicumque, & maxime in eo loco, in quo primae cathedrae conſtitutus eſt Epiſcopus, interrogentur hi, qui communicatorias litteras tradunt, an omnia recta habeant, & ſuo teſtimonio comprobent. *Elib.58.*

C A P. VI.

Apolyticae, (*Formatae. L.*) a Primatibus, vel alijs Epiſcopis clericis dandae, habeant diem Paſchae. Si ea obſcura ſit, praeteritae Paſchae diem, vt in publicis actibus ſcribitur, Poſt Conſulatum. *Carthag.109.G. Mileu..20. L.Afr.73.*L.

C A P. VII.

Durum eſt, vt hi, quos conſtat in ſeruitio Domini cum primae ſedis Antiſtite deſudaſſe, ab his, qui ſuarum rerum incubitatores, atque vagantes fuiſſe cognoſcuntur, deſpecti aliquatenus crucientur. *Iler.16.in fine.* *12. q.2. hoc.38.*

C A P. IIX.

Significamus Deo placitae Paternitati veſtrae, die xvij. kalen. Auguſtin. indictionis quartae, noſtram humilitatem, Diuina gratia, ſuo, vt praecepit, munere praeueniente, veſtris ſanctis, ac Deo dignis precibus in ſancta Romana Eccleſia Põtificalis honoris accepiſſe conſecrationem, & ſtolam, *Athanaſ. & alij ad Felic.ij.poſt med.*

L I B E R T E R T I V S

De Archiepiſcopis,& Metropolitanis.

DE INSTITVTIONE ARCHIEPIſcoporum.

T I T. P R I M V S.

Diſtin.80 c.2. IN illis ciuitatibus, in quibus dudũ apud ethnicos erant Archiflamines minores, Archiepiſcopos inſtitui (*B.Petrus*) praecepit, qui nõ tamen Primatũ, ſed Archiepiſcoporũ fruerentur nomine.&c.In ſingulis vero reliquis ciuitatib. ſingulos Epiſcopos conſtitui praecepit, qui non Primatum, aut Archiepiſcoporũ, aut Metropolitanorum nomine, quia matres ciuitatum non tenent, ſed Epiſcoporũ tantum vocabulo potirentur. &c. *Cle.ep.1.poſt med.Leo 1x.ep.3.ad Epiſcopos Africae,ante fi.Anſel.li.6.c.105.*

C A P. II.

In capite prouinciarum vbi dudũ Primates legis ſaeculi erant, Patriarchas, vel Primates

leges

Dist.99. c.1 prouin tiam. leges diuinae, & eccleſiaſticae poni, & eſſe inſ ſerunt. Reliquae Metropolitanae ciuitates, quae minores iudices habebant, licet maiores Comitibus eſſent, haberent Metropolitanos ſuos, qui praedictis iuſte obedirent Primatibus, ſicut & in legibus ſaeculi olim ordinatum erat: qui non Primatum, ſed aut Metropolitanorum, aut Archiepiſcoporum nomine fruerentur. Et licet ſingulae Metropoles ciuitates ſuas prouincias habeant, & ſuos Metropolitanos iudices habere debeant Epiſcopos, ſicut prius Metropolitanos iudices habebant ſaeculares; Primates tamen & tunc, & nunc habere iuſſae ſunt, ad quos poſt ſedem Apoſtolicam ſumma negotia conueniant. &c. *Anacl. ep. 2. poſt med. Vid. Gregor vii. lib. 6. reg. ep. 35. ad Rothomag. & alios Epiſcopos. Iuo lib. 4. tit. 3. c. 1. panor. & par. 5. c. 53. decr. Anſelm. lib. 6. c. 100. Caeſar. lib. 2. c. 73.*

CAP. III.

Non omnes Primates, vel Patriarchae eſſe poſſunt; ſed illae vrbes, quae praefatis, & priſcis temporibus Primatum tenuere, Patriarcharum, aut Primatum nomine fruantur: reliquae vero Metropoles, Archiepiſcoporum, 2.q.1 cc.31 aut Metropolitanorum, & nō Patriarcharum aut Primatum vtantur nominibus: quia hęc eadem & leges ſaeculi in ſuis continent Principibus. Aliae autem primae ciuitates, quas vobis conſcriptas in quodam tomo mittimus, a ſanctis Apoſtolis, & a B. Clemente, ſiue a nobis Primates praedicatores acceperunt. *Anacl. ep. 3. poſt prin. Anſel. lib. 6. c. 106.*

CAP. IV.

Nulli Archiepiſcopi Primates vocentur, niſi illi, qui primas tenent ciuitates. &c. Reliqui vero, qui alias Metropolitanas ſedes adepti ſunt, non Primates, ſed Metropolitani nominentur. *Anic. ep. 1. poſt prin.*

CAP. V.

Nulli Metropolitani, aut alij Epiſcopi appellentur Primates, niſi qui primas ſedes tenent, & quorum ciuitates antiqui primates eſſe cenſuerunt. Reliqui vero, qui ceteras Metropolitanas ciuitates adepti ſunt, non Primates, ſed aut Archiepiſcopi, aut Metropolitani vocentur. *Stephan. ep. 2. ante med.*

CAP. VI.

Inter beatiſſimos Apoſtolos in ſimilitudine honoris fuit quaedam diſcretio poteſtatis; & cum omnium par eſſet electio, vni tamen datum eſt, vt ceteris praemineret. de qua forma Epiſcoporum quaedam orta eſt diſtinctio, & magna ordinatione prouiſum eſt; ne omnes ſibi omnia vindicarent, ſed eſſent in ſingulis prouincijs ſinguli, quorum inter fratres haberetur prima ſententia. Et rurſum quidam in maioribus vrbibus conſtituti, ſollicitudinem eius ſuſciperent ampliorem, per quos ad vnam Petri ſedē vniuerſalis Eccleſiae cura conflueret, & nihil vſquam a ſuo 2.q.6.c.12 capite diſſideret. [Qui ergo ſcit ſe quibuſ- & 14. & dam praepoſitum, non moleſte ferat, aliquem ſibi eſſe praelatum] ſed obedientiam, quam diſtin.23. exigit, etiam ipſe dependat. *Iulius ep. 1. in fi.* quāquam *Vide Iul. ep. 2. Vigil. ep. vni. c. 7. Leo. ep. 82. in fi.* c.6. in fin. *Greg. iv. ad omnes Epiſcopos in ep. incip. diuinis. Tolet. xj. c. 10. Anſel. lib. 2. c. 18.*

CAP. VII.

Primates illi, & non alij ſint, qui in Nicaena ſynodo ſunt conſtituti. Reliqui vero, qui Metropoles tenent ſedes, Archiepiſcopi vocantur, & non Primates, ſalua in omnibus Apoſtolicae ſedis dignitate, quae ei ab ipſo Domino eſt conceſſa, & poſtea a ſanctis Patribus roborata. *Felix. ij. ep. 1. c. 12. Burch. li. 1. c. 163. Iuo par. 5. c. 273. decr.*

CAP. IIX.

Secundum ſanctorum Patrum canones ſpiritu Dei conditos, & totius mundi reuerentia 25.q.2.c. conſecratos; Metropolitanos ſingularum 5. igitur. prouinciarum Epiſcopos, quibus ex delegatione noſtra fraternitatis tuae cura praetenditur, ius traditae ſibi antiquitus dignitatis intemeratum habere decernimus, ita vt a regulis praeſtitutis nulla aut negligentia, aut praeſumptione diſcedant. *Leo ep. 54. alias ep. 82. c. 2. ad Anaſt. Theſſalon. Iuo p. 5. c. 346. decre.*

CAP. IX.

Scitote certam prouinciam eſſe, quae ha- 6.q.3.c.2 bet x. vel xj. ciuitates; & vnum Regem, & totidem minores poteſtates ſub ſe, & vnum Epiſcopum, alioſque ſuffragatores x. vel xj. Epiſcopos iudices: ad quorum iudicium omnes cauſae Epiſcoporum, & reliquorum ſacerdotum referantur. &c. *Pelag. ij. ep. 1. in fi. Iuo li. 4. tit. 3. c. 2. panor. Anſel. lib. 6. c. 107. Tarrac. lib. 2. cap. 21.*

CAP. X.

In loco, vbi numquam Patriarcha, vel Archiepiſcopus conſtitutus eſt, a maiori eſt primitus inſtituendus; quoniam ſecundum Apoſtolum minor a maiori benedicitur, deinde Heb.7.b. vero accepta licentia, & pallij vſu, ordinat ipſe ſibi deinde Epiſcopos, qui ſucceſſorem ſuum valeant ordinare. *Nicol. ad conſulta Bulgaror. cap. 73.*

De conſecratione, & electione, & confirmatione Archiepiſcoporum. Tit. II.

CAP. I.

NE laici Principes ſe electioni Archiepiſcoporum ingerant. *Syn. iix. gen. CP. c. 22.*

CAP. II.

Si Archiepiſcopus diē obierit, & alter ordi- Diſ 66. nandus Archiepiſcopus electus fuerit; omnes Archiepiſcopus.c.1 eiuſdem prouinciae Epiſcopi ad ſedē Metro- & de tēp. poleos conueniant, vt ab omnibus ipſe ordine- ordinat. tur. oportet autem, vt ipſe, qui illis omnibus c.6. greg. praeeſſe debet, ab omnibus illis eligatur, & ix et c.9. ordinetur. Reliqui vero [cōprouinciales Epi- de elec. in ſcopi, ſi neceſſe fuerit, ceteris conſentientib. a 1. collect. tribus iuſſu Archiepiſcopi conſecrari poſſint Diſtin.64 c.4.

Epiſcopi. Sed melius eſt, ſi ipſe cum omnibus eum, qui d ignus eſt, elegerit, & cuncti pariter ſacrauerint Pontificem. Et licet iſtud neceſſitate cogente conceſſum ſit, illud tamen quod de Archiepiſcopi conſecratione praedictum eſt, atque praeceptum, id eſt, vt omnes ſuffraganei cum ordinent, nullatenus immutari licet. quia qui illis praeeſt, ab omnibus Epiſcopis, quibus praeeſt, debet conſtitui. ſin aliter praeſumptum fuerit, viribus carere non dubium eſt. quia irrita erit eius ſecus acta ordinatio. *Anicet. ep. 1. in prin. Burch. lib. 1. cap. 28. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 3. panor. & par. 5. c. 139. decr. Anſel. lib. 6. c. 34.*

CAP. III.

Sicut Metropolitanos auctoritate ordineas ſingulari, ſic & ceteros, non ſine permiſſu, conſcientiaq. tua ſinas Epiſcopos procreari. *Inno. ep. 18. in prin. ad Alexan. Antioch. Epiſc.*

CAP. IV.

Diſ. 63. c. 19 d. 77. in prin. Metropolitano defuncto, cum in loco eius alius fuerit ſurrogandus, prouinciales Epiſcopi ad ciuitatem Metropolitanam conuenire debebunt, vt omnium clericorum, atque omnium ciuium voluntate diſcuſſa, ex preſbyteris eiuſdem eccleſiae, vel ex diaconibus optimus eligatur, de cuius nomine ad tuam notitiam prouinciales referant ſacerdotes: &c. *Leo ep. 54. alias ep. 82. c. 6. ad Theſſalo. Epiſcop. Iuo par. 5. c. 348. decr. Deusd. c. 2. Anſel. li. 6. c. 16. Caeſar. li. 3. c. 1.*

CAP. V.

Diſt. 65. c. vlt. Admoneatur vnus Epiſcopus, qui reliquus eſt, vt alios Epiſcopos ordinet, per litteras ab Exarcho prouinciae, id eſt Metropolitano. Vocenturque propinqui Epiſcopi ad Metropolitanum ordinandum. *Sard. 6. Burch. lib. 1. c. 26. Iuo par. 5. c. 137. decr.*

CAP. VI.

In ordinandis Metropolitanis Epiſcopis antiquam inſtitutionis formulā renouamus, quam per incuriā omnimodis videmus amiſſam. Itaq. Metropolitanus Epiſcopus a comprouincialibus clericis, vel populis electus, congregatis in vnum omnibus comprouincialibus Epiſcopis, ordinetur: vt talis, Deo propicio, ad gradum huius dignitatis accedat, per quem regula Eccleſiae in melius aucta, plus floreat. *Aurel. ij. c. 7.*

CAP. VII.

Metropolitani a Metropolitanis omnibus, ſi fieri poteſt, praeſentibus comprouincialibus ordinentur: ita vt ipſi Metropolitano ordinandi priuilegium maneat, quem ordinationis conſuetudo requirat. Ipſe tamen Metropolitanus a comprouincialibus Epiſcopis, ſicut decreta ſedis Apoſtolicae continent, cum conſenſu cleri, vel ciuium, eligatur. De comprouincialibus vero ordinandis cum conſenſu Metropolitani, cleri, vel ciuium, iuxta propriorum † canonum ſtatuta electio, & voluntas requiratur. *Aurel. iij. cap. 3.*

† priorū ſ.

CAP. IIX.

Tempore, quo Metropolitanus in Eccleſia Dei fuerit ordinatus Epiſcopus, placitum in nomine ſuorum comprouincialium Epiſcoporum faciat, vt caſte, ſobrie, recteque viuat. *Emerit. c. 4.*

CAP. IX.

Porrexit Hincmarus Archiepiſcopus Remenſis epiſtolam, totius Galliae Epiſcoporum manibus ſubterſcriptā ad Apoſtolicam ſedem, pro confirmatione ipſius ordinationis, &c. Oſtendit etiam ipſi Chriſtianiſſimo Principi coram ſancta ſynodo diploma ſacrum, ipſius venerandi Principis manibus inſignitum, & ſigillo ſubterſignatum ex approbatione ſuae ordinationis, ad eandem ſanctam, & Apoſtolicam, omnium ſcilicet eccleſiarum matrem, Romanam Eccleſiam. *Synodus apud Sanctm Medardum in cauſa Hincmari.*

De reuerentia, quae debetur Archiepiſcopis. Tit. III.

CAP. I.

Ne Epiſcopi, aut presbyteri ante diligentem examinationem, & canonicam ſententiam ſe ſeparent a communione ſuorum Metropolitanorum. *Synod. ijx. gen. C.P. c. 10. ſub Hadr. ij.*

CAP. II.

Nolumus prudentiam tuam moleſte accipere, quod Archiepiſcopū veſtrum Iacobum conſuetudini ſanctae Romanae Eccleſiae, matris omnium eccleſiarum, veſtraeque ſpecialiter obedire coegimus; ſcilicet, vt quemadmodum totius Occidentalis eccleſiae clerus, ab ipſis fidei Chriſtianae primordijs, barbam radendi morem tenuit, ita & ipſe frater noſter veſter Archiepiſcopus raderet. vnde eminentiae quoque tuae praecipimus, vt ipſum ceu paſtorem, & ſpiritualem Patrem ſuſcipiens, & auſcultans eum, cū conſilio eius omnem tuaa poteſtatis clerum barbas radere facias, atque compellas. *Greg. vij. lib. 8. regiſt. ep. 10. poſt prin.*

CAP. III.

Epiſcopus, presbyter, clericus, ſine voluntate, & litteris Epiſcoporum, qui in prouincia ſunt, & maxime Metropolitani, ad Imperatorem non eat. &c. *Antioc. c. 11. G. Capitul. lib. 1 cap. 10. Burch. lib. 2. c. 177. Iuo par. 6. c. 268. decr. Anſel. lib. 6. c. 115.*

CAP. IV.

Placuit, vt Epiſcopi trans mare non proficiſcantur, niſi conſulto primae ſedis Epiſcopo, ſiue cuiuſque prouinciae Primate, vt ab eo praecipue poſſint ſumere formatam, vel commendationē. *Cartha. iij. c. 28.*

CAP. V.

Conſeruatio Metropolitani Epiſcopi Primatu, ceteri Epiſcoporum, ſecundum ſuae ordinationis tempus, alius alio ſedendi deferat locum. *Brac. i. c. 24.*

CAP.

CAP. VI.

Placuit, vt pro reuerentia Principis, ac regiae ſedis honore, vel Metropolitani ciuitatis ipſius, & conſolatione; côuicini Toletanae vrbis Epiſcopi, qui eiuſdem Pontificis admonitionem acceperint, ſingulis per annû menſibus in eadem vrbe debeant commorari, meſſiuis, ac vindemialibus ferijs relaxatis. *Tole. vij. c. 6.*

CAP. VII.

Epiſcopi ſecundum canonicam inſtitutionem, Metropolitano obediant. *Vernen. ſub Pipino c. 3.*

CAP. IIX.

Vt Metropolitanis ſedibus antiquitus ſtatuta iura ſeruentur, & a comprouincialibus Epiſcopis, iuxta regulas eccleſiaſticas, eis reuerentia exhibeatur *Melden. c. 31.*

CAP. IX.

Ad Epiſcopos Britonum, qui contra auctoritatem a Metropoli ſua moliuntur diſcindere, ſynodus litteras ſecundum auctoritatem ſacram direxit, quatenus ad ſuam Metropolim redeant, eiq. debito iure ſe ſubdant, ne a canonica, & Epiſcopali communione ſe ſegregent. T*ullen. c. 9.*

CAP. X.

Non ignoramus, Metropolitano veſtro cariſſimo fratri noſtro Erardo competentem reuerentiã vos debere; ita vt praeter eius praeſentiam, aut conſenſum, nullus in regione veſtra canonice poſſit ordinari Epiſcopus; nec vos generale aliquid ſine eius aſſenſu poſſe ſancire. Pro qua reuerentia ſalubriter a vobis, & a gente veſtra Metropolitano impendenda, reuerentiſſimi Papae Leonis, & ſucceſſoris eius Benedicti ſcripta docuerunt, & refragantibus Apoſtolicae auctoritati, dignam excommunicationis protulerunt ſententiam. &c. Proinde monemus ſanctam, nobiſque amabilem fraternitatem veſtram, vt ab his exceſſibus vlterius temperetis, & veſtra inſtantia, opitulante Dei gratia, gentem veſtram, ad olim traditae diſciplinae, ac totius eccleſiaſticae religionis obſeruantiam inuitetis. Verum, ſi quod non optamus, ab eiuſdem Metropolitani ſollicitudine vlterius reſilueritis, & noſtris ex caritate manantibus exhortationibus vos conſtiterit reluctari; miniſterij neceſſitate, canonicam in vos cogemur proferre ſententiam. *Synodus Tullenſis in epiſtola ad quoſdam Epiſcopos, in fine.*

CAP. XI.

Placuit vniuerſali concilio; vt Salomoni, qui Britannorum tenet regionem, ſuggeratis, vt permittat totius Britanniae Epiſcopis debitam reuerentiam Metropolitano inferre. *Synodus Tullenſis poſt epiſtolam ad quoſdam presbyteros.*

De pallio Archiepiſcoporum. Tit. IV.

CAP. I.

Epiſcopi, quibus conceſſum eſt pallijs vti certis temporibus in eiſdem temporibus & locis his induantur, & tanto, & tali non abutantur amictu, propter typhum, & inanem gloriam, & humanum placorem, atque ſui amorem, omni videlicet tempore diuini ſacrificij, & omnis alius eccleſiaſtici miniſterij hunc inepte portantes. Quiſquis ergo Epiſcopus praeter definita ſibi tempora, ſe pallio induerit, aut corrigatur, aut a Patriarcha proprio deponatur. viij. *Synodus gener.* CP. *c. 27. ſub Hadrian ij.*

CAP. II.

Poſtquam (*Patriarcha* CP. *& tres reliqui*) a Romano Pôtifice receperint pallium, quod eſt plenitudinis officij Pontificalis inſigne, praeſtito ſibi fidelitatis, & obedientiae iuramento, licenter & ipſi ſuis ſuffraganeis pallium largiantur, recipientes pro ſe profeſſionem canonicã, & pro Romana Eccleſia ſponſionem obedientiae ab eiſdem. *Inno. iij. in concil. gen. Later. c. 5.*

De priui leg. c. 23. antiqua. apud Gregor. ix. & c. 6. eo. ti. in 4. coll.

CAP. III.

Reuerentiſſimo fratri, & coepiſcopo noſtro Leandro pallium a beati Petri Apoſtoli ſede tranſmiſimus, quod & antiquae conſuetudini, & veſtris moribus, & eius bonitati, atque grauitati debebamus. *Greg. ep. 3. in fi. li. 7. c. 122. reg. ad Reccared.*

CAP. IV.

Præterea ex benedictione beati Petri Apoſtolorum Principis pallium vobis tranſmiſimus, ad ſola miſſarum ſolemnia vtendum. &c. *Greg ep. 2. ad Leandrum* H*iſpal. Epiſcop. lib. 7. c. 125. in fi.*

CAP. V.

Tibi ſacri pallij direximus munus, quod B. Petri Apoſtoli auctoritate ſuſcipiens induaris, atq. inter Archiepiſcopos vnus Deo auctore praecipimus, vt cenſearis. Qualiter enim eo vtaris, ex mandato Apoſtolico informatus cognoſces: ita vt dum miſſarum ſolemnia geris, vel Epiſcopum te contigerit conſecrare, illo tantummodo tempore eo vtaris. *Greg. ij. ep. 8. ad Bonif. Epiſcopum, in princip.*

CAP. VI.

Archiepiſcopus accepta licentia, & pallij vſu, ordinet ipſe ſibi deinceps Epiſcopos, qui ſucceſſorem ſuum valeant ordinare. &c. Epiſcopi, qui ab obeunte Archiepiſcopo conſecrati ſunt, ſimul congregati conſtituant Archiepiſcopum, in throno non ſedentẽ, & praeter corpus Chriſti non conſecrantem, priuſquam pallium a ſede Romana percipiat; ſicut Galliarum omnes, & Germaniae, & aliarum regionum Archiepiſcopi agere comprobantur. *Nicol. ad conſulta Bulgar. c. 73.*

CAP. VII.

In hoc primo anno Pontificatus ſui dominus Gregorius Papa conſtituit, & conſecrauit Archiepiſcopos, & Epiſcopos per diuerſa loca in Sardinia Prouincia, Iacobum Archiepiſcopum Caralitanum, Conſtantinum Archiepiſcopũ Turrenſem, quib. pallia cũ priuilegijs dedit. Brunoni Epiſcopo Veronenſi pallium cum priuilegio dedit. *Ex lib. 1. regiſtr. Gregor. vij. in fine.*

CAP. IIX.

Illud, niſi nos Apoſtolica manſuetudo detineret, ſeuerius in te animaduerſum ſentires, quod hucuſque praeclarius tuae dignitatis inſigne, videlicet pallium, ab Apoſtolica ſede pro more acquirere poſtpoſuiſti. Te ipſum non ignorare putamus, quam diſtricte ſanctorum Patrum cenſura in eos iudicandum ſtatuerit, qui poſt conſecrationem ſuam per tres continuos menſes, pallium, quod ſui ſit officij, obtinere tepuerint. Proinde Apoſtolica tibi praecipimus auctoritate, vt quia ſanctorum Patrum ſtatuta parui pendiſti, nullum deinceps Epiſcopum, vel ſacerdotem ordinare, ſeu eccleſias praeſumas conſecrare, donec oneris tui ſupplementum, pallij videlicet vſum, ab hac ſede impetraueris. *Gregor. vij. lib. 9. regiſt. epiſt. 1.*

CAP. IX.

Quarta actione euidentiſſimis documentis oſtenſum eſt, Hincmarum Archiepiſcopum canonice a vicina diœceſi adeptum, canonice electum, & canonice ordinatum, & canonice pallio Apoſtolicae ſedis rata ordinatione perfectum, & in culmine Primatis Metropolitana auctoritate vſquequaque, & in omnibus confirmatum. *Synod. apud* B. *Medardum Sueſſion. in cauſa* Hincmari.

CAP. X.

Sed hic canon receptus non fuit a Sede Apoſt.

Archiepiſcopus ſine pallio miſſas dicere non praeſumat. *Matiſ. 6.*

CAP. XI.

Leo ij. fecit conſtitutum, quod archiuo Eccleſiae continetur, vt qui ordinatus fuerit Archiepiſcopus nulla conſuetudine, pro vſu pallij, aut diuerſis officijs Eccleſiae quidquam perſoluere debeat. *Ex Pontif.*

CAP. XII.

Gregorius iij. venerabilem Vvilcharium in partibus Franciae in ciuitate Vienna dato pallio Archiepiſcopum eum eſſe conſtituit. Ex *Pontif. in fine.*

Ne vnus Metropolitanus duas prouincias obtineat, neque vnam prouinciam in duas diuidat. Tit. V.

CAP. I.

IMperator ad ſanctam ſynodum dixit: Ad honorem ſanctae Martyris Euphemiae, & veſtrae pariter ſanctitatis, Chalcedonenſium ciuitatem, in qua ſanctae fidei concilium geſtum eſt, Metropolis priuilegia habere ſancimus, nomine tantum hanc honorantes, ſalua videlicet Nicomedienſium ciuitati propria dignitate. Omnes clamauerunt: Iuſtum iudiciũ Imperatoris digni ſancta Martyre. *Chalced. act. 6. in fine.*

CAP. II.

Diſ. 101. peruenit. c. 1.

Sunt, qui contra eccleſiaſtica iura per poteſtates ſaeculares conantur vnã prouinciam in duas diuidere, vt duo Metropolitani in vna prouincia ſint. iubemus id nõ fieri ab Epiſcopo, vel cadat a ſuo gradu. quae vero vrbes per imperiales litteras Metropoleos nomine gaudent, eo fruantur; ſed Epiſcopus ſeruet vero Metropolitano ſua iura. *Chalc. 12. Burch. li. 1. c. 35. Iuo par. 5. c. 146. decr.*

CAP. III.

Quod ſciſcitaris, vtrum diuiſis Imperiali iudicio prouincijs, vt duae Metropoles fiant, ſi duo Metropolitani Epiſcopi debeant nominari; non vere viſum eſt, ad mobilitatem neceſſitatum mundanarum, Dei Eccleſiam commutari, honoreſque aut diuiſiones perpeti, quas pro ſuis cauſis faciendas duxerit Imperator. Ergo ſecundum priſtinum prouinciarum morem Metropolitanos Epiſcopos conuenit nominari. *Innoc. ep. 18. c. 2.*

c. 1 d. 10. poſt prin. Lege Imperator.

CAP. IV.

Lutubenſis eccleſiae cleri ordo, vel plebis, preces ſuas, & lacrymas ad nos, quantum datur intelligi, magno cum dolore miſerunt, dicentes, Epiſcopum Patroclum ſua petitione ceſſante in locum decedẽtis Epiſcopi, neſcio quem in aliena prouincia praetermiſſo Metropolitano contra Patrum regulas ordinaſſe. Quod nequaquam poſſumus ferre patienter, quia conuenit nos paternarũ ſanctionum eſſe diligentes cuſtodes. Nulli etenim videtur incognita ſynodi conſtitutio Nicaenae, quae ita praecipit. &c. Per vnamquamq. prouinciam ius Metropolitanos ſingulos habere debere, nec cuiquã duas eſſe poſſe ſubiectas. &c. vt iſta † conſtitutio quoque noſtra definiat, quatenus Metropolitani ſui vnaquaeque prouincia in omnibus rebus ſemper ordinem expectet. *Bonif. ep. 3. ad* Hil*ar. Narbon. Vid.* N*icae. 4. & 6. refert Caeleſtin. ep. 2. c. 4.*

† ita.

CAP. V.

Primum, iuxta canonum decreta, vnaquaeque prouincia ſuo Metropolitano contenta ſit, vt deceſſoris noſtri data ad Narbonenſem Epiſcopũ continent inſtituta, nec vſurpationi locus alicui ſacerdoti in alterius concedatur iniuriam. Sit conceſſis ſibi cõtentus vnuſquiſque limitibus. Alter in alterius prouincia nihil praeſumat. &c. C*aeleſt. ep. 2. c. 4. Bonif. d. ep. 3.*

Archiepiſcopi eſt Epiſcopos ordinare, aut illorum ordinationi conſenſum praebere. Tit. VI.

CAP. I.

Diſ. 64. c. 1. Epiſcopi. & c. 7. Epiſcopũ.

CVm Epiſcopus a trib. praeſentibus, alijs per litteras conſentientibus ordinatur: auctoritas *(confirmatio* L. *Cartha. vj.)* rerum geſtarũ in ſingulis prouincijs Metropolitano deferatur. *Nicae. c. 4. Mart Brac. c. 2. Nic. ij. c. 3. Innoc. ad Victori. c. 1. Io. iij. ep. vn. in med. Iuo par. 5. c. 117. decr. Anſel. libro 6. c. 48. Caeſar. lib. 3. c. 26.*

CAP.

CAP. II.

Diſ.64.ſi iudi.vlt. Si quis ſine Metropolitani ſententia fiat Epiſcopus, Epiſcopus non ſit. *Nicaen.6. Anſ. lib.6.c.37.Deuſd.c.1.Caeſar.lib.3.c.47.*

CAP. III.

Diſti.75. quoniam. c.2. Quidam Metropolitani negligunt oues ſibi commiſſas, & differunt ordinationes Epiſcoporum Placuit, vt intra menſes tres Epiſcopi ordinentur; niſi ex neceſſaria cauſa hoc tempus proteletur. Contra faciens ſubiaceat canonicis poenis. Prouentus vero eccleſiae viduatae apud oeconomum eiuſdem eccleſiae conſeruetur. *Chalc.25. Vernen. cap.17. Vid.Vorma.75. Capitul. libro 3.cap.28.Burch.lib.1.cap.24.Iuo par.5.cap.135. decr.Anſ. lib.6.cap.35.*

CAP. IV.

Metropolitani Pontices, Aſianae, & Thracicae dioeceſeos ab Archiepiſcopo CP. ordinentur. ipſi Epiſcopos in ſuis dioeceſib. cum Epiſcopis Prouincialibus ordinēt. *Chalc.28. G.Vide* CP.2.G.

CAP. V.

Diſt. 64. c.5. Extra conſcientiam Metropolitani Epiſcopi nullus audeat ordinare Epiſcopum. Integrum enim eſt iudicium, quod plurimorum ſententijs confirmatur. *Inno.ep.2.ad Victori. c.1.Iuo par.5.c.113.decr.Anſel.lib.6. cap.50 Tarrac.lib.3.c.44.*

CAP. VI.

Lutubenſis eccleſiae cleri ordo, vel plebis, preces ſuas, & lacrymas ad nos magno cum dolore miſerunt, dicentes, coepiſcopum noſtrum Patroclum ſua petitione ceſſante in locum decedentis Epiſcopi, neſcio quem, in alia prouincia, praetermiſſo Metropolitano, contra Patrum regulas ordinaſſe. Quod nequaquam poſſumus ferre patienter, quia conuenit, nos paternarum ſanctionum eſſe diligentes cuſtodes. &c. *Boniſ.ep.3.in med.*

CAP. VII.

Si quiſquam fratrum noſtrorū in quacumque prouincia deceſſerit, is ſibi ordinationem vindicet ſacerdotis, quem illius prouinciae Metropolitanum eſſe conſtiterit. *Leo ep.67. al. 87.ad Epiſcopos Viennen. prouin. poſt med.*

CAP. IIX.

Diſt.65.ſi forte.cap. vlt. Si in aliam forte perſonam partium ſe vota diuiſerint, Metropolitani iudicio is alteri praeferatur, qui maiorib. & ſtudijs iuuatur, & meritis. *Leo ep.82. ad Anaſt.Theſſalonic.c. 5.Iuo lib.3.tit.1.cap.6.panor.& par.5.c.347. decr.Deuſd.c.1. Anſelm.lib.6.c.16.*

CAP. IX.

Diſt.62. c.1. Nulla ratio ſinit, vt inter Epiſcopos habeantur, qui neque a clericis ſunt electi, neque a plebibus expetiti, neque a prouincialibus Epiſcopis cum Metropolitani iudicio conſecrati. *Leo.ep.90.ad Ruſticum Epiſc. Narbon.cap.1. Viden. Eugen.ij. in ſyn. cap. 2.Burch.lib.1. cap.11. Iuo par.5. cap.65. Anſel.lib.6.cap.68.Deuſd.cap.1. Caeſar. lib.3.c. 3.Tarrac.lib.3.c.6.*

CAP. X.

Nullus praeter notitiam, atque conſenſum fratris Aſcanij Metropolitani aliquatenus conſecretur Antiſtes. quia hoc & vetus ordo tenuit, hoc cccxviij. ſanctorum Patrum definiuit auctoritas, cui quiſquis obuias tetenderit manus, eorum ſe conſortio fatetur indignum, quorū praeceptionibus reſultarit. *Hilar.ep.1.c.1.Aſcanio,& Epiſcopis Tarrac.prouin.*

CAP. XI.

Licet ij, qui praeter notitiam, atque cōſenſum tuae dilectionis ordinati ſunt ſacerdotes, cum ſuis debuerint auctoribus ſubmoueri; ne quid tamen in tanta neceſſitate decernamus auſterum, eos, qui Epiſcopi facti ſunt, ita volumus permanere, vt in Apoſtolicis prȩceptionibus, & ſtatutis ſanctorum Patrum nō reperiantur obnoxij. *Hilar.epiſt.3. ad Aſcan. Epiſcop.Tarracon. Metropo.in med.*

CAP. XII.

In canone legitur Nicaeno: Epiſcopum conuenit maxime quidem ab omnib. qui ſunt in prouincia Epiſcopis ordinari. Si autē hoc difficile fuerit, a tribus in idipſum cōuenientibus, & abſentibus conſentientibus, ordinatio celebretur. Firmitas autem eorū quae geruntur per vnamquamq. prouinciam, Metropolitano tribuatur Epiſcopo. Omnia quoque maxima concilia affirmant, eū non eſſe Epiſcopum, qui minus quam a tribus Epiſcopis, auctoritate etiā Metropolitani, fuerit factus Epiſcopus. *Ioan.iij.ep.vn.in med.Nicae.c.4.*

CAP. XIII.

Nullus Epiſcopus ſine Metropolitani permiſſu, nec Epiſcopus Metropolitanus ſine tribus Epiſcopis comprouincialibus praeſumat Epiſcopū ordinare. *Arel.ij.c.5.Burch.lib.1.c. 27.Iuo li.3.tit.2.c.8.panor.& p.5.c.138.decr.* De temp. ordin.c.7. Grego.ix. & de ele. c.4. in 1. collect.

CAP. XIV.

Illud ante omnia clareat, eum, qui ſine conſcientia Metropolitani conſtitutus fuerit Epiſcopus, iuxta magnam ſynodum eſſe Epiſcopum non debere. *Arel.ij.c.6.Nicae.c.6. Burch.lib.1.c. 20.Iuo par.5.c.74.decr.*

CAP. XV.

Epiſcopus non ordinetur ſine conſenſu, & præſentia Epiſcopi Metropoleos prouinciae. Optimumque eſſet omnes Epiſcopos cum eo conuenire. *Anti.19.Mart.Brac.c.3.* Diſ.65.c. 3. & c.nō debet.c.2.

CAP. XVI.

Epiſcopi iudicio Metropolitanorū, & vicinorum Epiſcoporū ordinentur. *Laod.12.Tullen.p.2.c.8.Capit.li.7.c.78.Burch.li.1.c.9.Iuo p.5.c. 63.decr.* Diſ.24.c. 4 diſt.61. Epiſcopū. 6.

CAP. XVII.

Cum conuentu totius prouinciae Epiſcoporum, maximeq. Metropolitani, vel auctoritate, vel praeſentia, ordinetur Epiſcopus. *Carth.iv.c.1.Burch.li.1.c.8.Iuo par.5.c.62. decr.*

CAP. XIIX.

Si quis in Metropolitana ciuitate non fuerit Epiſcopus ordinatus, poſteaquam ſuſcepta benedictione per Metropolitani litteras honorem fuerit Epiſcopi adeptus. &c. ſtatuto Diſtin.65 c.8.

H 3 tem-

tempore, id eſt, impletis duobus menſibus ſe in Metropolitani ſui praeſentet aſpectibus, vt ab illo monitis eccleſiaſticis inſtructus, plenius, quid obſeruare debeat, recognoſcat. Si non fecerit, in ſynodo increpatus a fratribus corrigatur. Si infirmitate aliqua, ne hoc impleat, fuerit impeditus, hoc ſuis litteris Metropolitano indicare procuret. *Tarrac. c. 5.*

CAP. XIX.

Epiſcopatum deſiderans electione clericorum, vel ciuium, conſenſu etiam Metropolitani eiuſdē prouinciae, Pontifex ordinetur, *Aruer. cap. 2.*

CAP. XX.

Licet melius eſſet in ſua eccleſia fieri, tamen aut ſub praeſentia Metropolitani, aut certe cum eius auctoritate, intra prouinciam omnino a comprouincialibus ordinetur Epiſcopus. *Aurel. iv. c. 5.*

CAP. XXI.

Ne quis Britannum, aut Romanum in Armorico ſine Metropolitani, aut comprouincialium voluntate, vel litteris, Epiſcopum ordinare praeſumat. Si quis contra hec tentauerit, ſententiam in anterioribus canonibus obſeruet, & a caritate vſq. ad maiorem ſynodum ſe cognoſcat eſſe remotum. *Turo. ij. c. 9.*

CAP. XXII.

Diſt. 51. qui in aliquo. c. 5.

Nec ille deinceps ſacerdos erit, quem nec clerus, nec populus propriae ciuitatis elegerit, vel auctoritas Metropolitani, vel comprouincialium ſacerdotum aſſenſus non exquiſiuit. &c. a tribus in Sacerdotem die Dominica conſecrabitur, cōuenientibus ceteris, qui abſentes ſunt, litteris ſuis, & magis auctoritate, vel praeſentia eius, qui eſt in Metropoli conſtitutus. Epiſcopus autem cōprouincialis ibi conſecrandus eſt, vbi Metropolitanus elegerit. Metropolitanus autem non, niſi in ciuitate Metropoli, & comprouincialibus ibidem conuenientibus. Si quis autem deinceps contra praedicta vetita canonum ad gradum ſacerdotij indignus aſpirare contenderit, cum ordinatoribus ſuis adepti honoris periculo ſubiacebit. *Tolet. iv. c. 18.*

CAP. XXIII.

Diſt. 75. c. 2.

Quoniam quidam Metropolitanorū, quantum comperimus, negligentius commiſſos ſibi greges, & ordinationes Epiſcoporum facere differūt; placuit ſanctae ſynodo, intra tres menſes ordinationes celebrari, niſi forte neceſſitas excuſabilis praeparet tempus dilationis extendi. Quod ſi hoc minime fecerit, correptioni eccleſiaſticae ſubiacebit. Veruntamen redditus eccleſiae viduatae penes oeconomum eiuſdem eccleſiae integri reſeruentur. *Vormacien. 75. Chalc. 25.*

CAP. XXV.

Decreuit ſancta ſynodus, vt nullus Epiſcopus accipiat de manu Regis, vel Comitis, vel cuiuſlibet laicae perſonae donum Epiſcopatus. &c. Sed Epiſcopus a ſuo Metropolitano. *Pictau. c. 1.*

In adminiſtratione ſacramentorum, & celebratione Diuinorum officiorum, ſequantur Epiſcopi Prouinciales ordinem praeſcriptum a Metropolitano. Tit. VII.

CAP. I.

De conſec. d. 1. c. 30. altaria.

AD celebrandum diuina officia, ordinem, quem Metropolitani tenent, prouinciales obſeruare debebunt. *Epaun. 27. Burch. lib. 3. c. 25. Iuo lib. 2. tit. 4. c. 5. panorm. & par. 3. c. 30. decr.*

CAP. II.

De conſec. d. 2. c. 31.

Inſtitutio miſſarum, ſicut in Metropolitana eccleſia agitur, ita in omni Tarraconenſi prouincia, tam ipſius miſſae ordo, quā pſallendo, vel miniſtrando, conſuetudo ſeruetur. *Geru. 1. Burch. li. 3. c. 66. Iuo par. 3. c. 68. decr.*

CAP. III.

Nullus eum baptizandi ordinem praetermittat, quem & antea tenuit Metropolitana Bracarenſis eccleſia, & pro amputanda aliquorū dubietate, praedictus Profuturus Epiſcopus ſcriptum, & ſibi directum a ſede beatiſſimi Petri Apoſtoli ſuſcepit. *Brac. 1. c. 23.*

CAP. IV.

Diſt. 12. c. 13. de his.

Placuit huic ſancto concilio, vt Metropolitanae ſedis auctoritate coacti, vniuſcuiuſque prouinciae ciues, † rectoreſque eccleſiarum vnum, eundemque in pſallendo teneant modum, quem in Metropolitana ſede cognouerint inſtitutum, nec aliqua diuerſitate cuiuſcumque ordinis, vel officij, a Metropolitana ſe patiantur ſede diſiungi. &c. *Toletan. xj. cap. 3.*

† Pontifices f.

Varia negotia ad Archiepiſcopum pertinentia. Tit. IIX.

CAP. I.

TRansfugam clericum ad ſuam eccleſiam Metropolitanus redire compellat. *Leo epiſ. 82. c. 9.*

CAP. II.

Tuae ſollicitudinis eſt, frater cariſsime, omnia debita tibi auctoritate tueri, & illicitis, non modo, non praebere aſſenſum, ſed etiam cuncta, quae contra regulam facta repereris, coercere. *Hilar. ep. 3. ad Aſcan. Epiſcop. Tarrac. Metropol. in fi.*

CAP. III.

23. q. 8. ſi quis. 27.

Epiſcopus, presbyter, clericus, ſine voluntate, & litteris Epiſcoporum, qui in prouincia ſunt, & maxime Metropolitani ad Impe. non ear. ſed & communione, & dignitate priuetur. *Antioc. xj. Capit. li. 1. c. 10. Burch. lib. 2. c. 177. Iuo par. 6. c. 268. decr. Anſel. li. 6. c. 115.*

CAP. IV.

Nullus Epiſcopus de rebus eccleſiae ſuae

ſine

ſine conſcientia Metropolitani ſui, vendendi aliquid habeat poteſtatem, vtili tamen omnibus commutatione permiſſa. *Epau.* 12.

CAP. V.

Ante tres mẽſes Epiphaniorum Metropolitani ſacerdotes litteris ſe inuicem inquirant, vt communi ſententia docti, diem reſurrectionis Chriſti comprouincialibus ſuis inſinuẽt, & vno tempore celebrandum annuntient. T*olet.iv.c.*4

CAP. VI.

A Metropolitano Epiſcopo in concilio nuntietur Paſcha. &c. *Brac.ij.c.*9.

CAP. VII.

De conſec. diſt. 3. plenitus. De his, qui contra Apoſtoli voluntatem circumferuntur omni vento doctrinae: placuit huic ſancto concilio, vt Metropolitanae ſedis auctoritate coacti, vniuſcuiuſque prouinciae ciues † rectoreſque eccleſiarum vnũ, eundemque in pſallendo teneant modum, quẽ in Metropolitana ſede cognouerint inſtitutum, nec aliqua diuerſitate cuiuſcumq; ordinis, vel officij a Metropolitana ſe patiantur ſede diſiungi. Si enim iuſtum eſt, vt inde vnuſquiſque ſumat regulas magiſterii, vnde honoris conſecrationem accepit, vt iuxta maiorum decreta, ſedes, quae vnicuique ſacerdotalis mater eſt dignitatis, ſit eccleſiaſticae magiſtra rationis. &c. Quiſquis violator extiterit, ſex menſibus communione priuetur, apud Metropolitanum ſub poenitentiae cenſura permaneat corrigendus. &c. Sub iſta ergo regula diſciplinae non ſolum Metropolitanus totius ſuae prouinciae Pontifices, vel ſacerdotes aſtringat, ſed etiam ceteri Epiſcopi ſubiectos ſibi eccleſiarum rectores obtemperare his inſtitutionibus cogant. T*olet. xi.c.* 3. *Leo ep.* 4.*c.*1.*ad Epiſcopos Siciliae.*

Diſt. 12. c. 13. Iul. 1. a

† Pontifices.

CAP. IIX.

Conſtituimus per conſilium ſacerdotum, & ordinauimus per ciuitates legitimos Epiſcopos. Et idcirco cõſtituimus ſuper eos Archiepiſcopos, Abel, & Ardobertum; vt ad iudicia eorum de omni neceſſitate eccleſiaſtica recurrerent tam Epiſcopi, quam alius populus. *Sueſſon ſub Pipin.*

De cura Metropolitani erga eccleſiam ſuam, & dioeceſes, & perſonas ſubditorum Epiſcoporum; & de ſede vacante. Tit. IX.

CAP. I.

9. q. 3. c. 3. *iuſſimus.* SI Metropolitanus in ſua Eccleſia non conſtituit oeconomum, CP. Epiſcopus cõſtituat. ſi Epiſcopus non conſtituit, tum eius Metropolitanus. *Nicae.ij.c.*11. *Iuo par.* 5.*c.*374.*decr.*

CAP. II.

12. q. 2. c. 48. Si Epiſcopus inueniatur indoctus, a Metropolitano proprio, ac deinceps ſacerdotes a ſuo Epiſcopo, vt doceri poſſint, admoneantur. *Syn. Rom ſub Eugen.ij. & Leone iv.c.*4.

CAP. III.

12. q. 2. c. 48. Non liceat Metropolitano, moriente Epiſcopo, qui ſub eius ſede cenſetur, eius bona, vel eius Eccleſiae auferre, vel alienare, ſed ſint ſub cuſtodia cleri eius eccleſiae, vſque ad promotionem alterius, niſi clerici non ſuſcipiant: † tunc enim Metropolitanus ea intacta cuſtodiat, & ordinato Epiſcopo tradat. *Trul.* 35. † fuerint

CAP. IV.

Epiſcopo e corpore recedente (*Metropolitani*) electione talis perſona ordinandae domui eccleſiaſticae procuretur, quae vel conſueta clericis ſtipendia diſpenſet, & creditarum ſibi rerum, ſi forſitan tarditas in Epiſcopo ordinando ſucceſſerit, Metropolitano cõgruis temporibus reddere poſſit rationem. *Valent.* H*iſpan.c.*

CAP. V.

Parentibus, & propinquis decedenti Epiſcopi, ſi inteſtatus obierit, denuntietur, vt ſine Metropolitani, vel comprouincialium ſacerdotum conſcientia, nihil de rebus defuncti occupare pertentent, ſed vſque ad ordinationem futuri expectent Antiſtitis, aut certe, ſi longum fuerit, ad Metropolitani ordinationem recurrant. &c. Si autem rationabiliter, modeſteque vnuſquiſque repetit, quod ſibi iure debetur, ei abſque aliqua animaduerſione a Metropolitano, vel cui iniunxerit, aut res, aut ratio non negetur. *Valent.* H*iſp. c.*3.

CAP. VI.

Propinqui morientis Epiſcopi nihil de rebus eius, abſque Metropolitani cognitione vſurpare praeſumant. Quod ſi is, qui receſſerit, Metropolitanus fuerit, ſucceſſoris eius ſententiam, aut concilium ſubſtinebunt. T*olet.ix.c.*7.

CAP. VII.

Metropolitanus ex morientis (*Epiſcopi*) eccleſia nihil prorſus auferre praeſumat, ſed ſolam, quae ad eum pertinet, curam ſalutarem impendat. T*olet.ix.cap.*9.

CAP. VIII.

Quae de tranſgreſſione (*Saiborati Epiſcopi*) in Aurelianenſi ſynodo nuper habita ſunt decreta, a Metropolitano, cui redigẽdi actio, vel ordinatio de comprouincialibus eius eccleſiae manet, in memorata vrbe ſcripta ſeruentur. *Pariſien.ij.c.vii.*

CAP. IX.

Sicut Metropolitanis in confinitimos, ceteroſque eccleſiaſticis ordinibus deditos, ſic conſtituimus in commiſſo ſibi religioſorum numero vigilandum eſt, qualiter neſcientia talium diuinae legis eruditionibus imbuatur. Ita vt Praelatus quiſque ſubditos quaerat. &c. *Tolet.xj.c.*2. *Vide* T*olet.iix c.* 8.

CAP. X.

Placuit omnibus Pontificibus Hiſpaniae, atque Galliciae, † ſaluo priuilegio vniuſcuiuſque prouinciae, vt licitum maneat deinceps Toletano Pontifici, quoſcunque Regalis poteſtas elegerit, & dicti Toletani Pontificis iudicium dignos eſſe probauerit, in quibuſlibet prouincijs, in praecedentium ſedibus praeficere Praeſules. &c. Ita tamẽ; vt poſt ordinationis ſuae tempus, intra tres menſes pro-

Diſt. 61. cum longe 25.

† Galliae

Electio Regis ſola non Praeſentatio.

proprij Metropolitani praeſentiam videat; vt eius auctoritate, & diſciplina inſtructus, cōdigne ſuſceptae ſedis gubernacula teneat. Quod ſi non fecerit, excommunicatum ſe per omnia nouerit. excepto ſi regia iuſſione impeditum ſe eſſe probauerit. &c. *Tolet. xij. c. 6.*

CAP. XI.

De baptiſmo, & myſterio ſanctae fidei vnuſquiſque Archiepiſcopus ſuos ſuffraganeos diligenter, ſtudioſeque admoneat. &c. *Arelat. ſub Carolo c. 3.*

CAP. XII.

Si Epiſcopus miniſterium Eccleſiaſticum propter infirmitatem corpoream exhibere non potuerit, in Archiepiſcopi hoc cum voluntate Epiſcopi eiuſdrm eccleſiae, maneat ordinatione, qualiter debitum officinm non remaneat. *Melden. cap. 47.*

CAP. XIII.

Metropolitani munus eſt, dare operam, vt ſi Epiſcopus aliquis eligitur ineptus, alius conſtituatur. Si autem pretio, aut alia re cōmotus non praeſtar officium ſuum, in ſynodo reprehendatur. *Valent. ſub Lothario c. 7. in fi.*

CAP. XIV.

Singulis Metropolitanis cum ſuffraganeis ſuis, cura praecipua ſit de vita, & opinione, non ſolum totius cleri, ſed etiam ipſorum Epiſcoporum, ne ſe per culpam, vel negligentiam ſuam tales exhibeanr, qui meriro apud laicos, viles atque infames, ac per hoc in ipſo ſacro miniſterio contemptibiles habeantur. *Valent. ſub Loth. c. 19.*

CAP. XV.

Epiſcopo de corpore recedente, vicinus illi accedar Epiſcopus, qui rx more exeqniis celebratis, ſtatim eccleſiae illius curam diſtrictiſſime gerat; drſcriptioque fideliſsima, ſi fieri poteſt, inter octauas defuncti ſub diligentia praeſentis Epiſcopi peragatur. Dehinc ad Metropolitani notitiam habita ordinate deſcriptio deferatur, vt eius lectione talis perſona ordinandae domus eccleſiaſticae procuretur, quae vel conſueta clericis ſtipendia diſpenſet, & creditarum ſibi rerum, ſi forſitan tarditas in Epiſcopo ordinando ſucceſſerit, Metropolitano congruis temporibus reddere poſsit rationem. *Trosleia. c. 14.*

Archiepiſcopi eſt vocare Epiſcopos ad concilium. Tit. X.

CAP. I.

Diſt. 18. peruenit. 6.

SEcundum canones ſanctorum Patrum, bis ſingulis annis in vnaquaque prouincia Epiſcopi conueniant, vbi Metropolitanus voluerit, vt corrigantur, qnae emerſerint. *Chalce. 19. Vide Antio. 20. Capi lt. 1. c. 13. Iuo par. 4. c. 243. decr. Anſelm. lib. 6. c. 199.*

CAP. II.

Diſt. 18. quoniā. 7.

Sextae ſynodi Patres ſemel ſingulis annis (*concilium*) fieri voluerunt. &c. Si quis Metropolitanus negligat facere ſine aliqua cauſa neceſſaria, canonicis poenis ſubiicitur. *Nicae. ij. c. 6. Vide Trull. 8. Iuo par. 5. cap. 371. decr.*

CAP. III.

De conſ. 25. Greg. ix. & c. 5 eo. tit. in 4 collect.

Sicut olim a ſanctis Patribus noſcitur, inſtitutum, Metropolitani ſingulis annis cum ſuis ſuffraganeis prouincialia concilia celebrenr. &c. *Innoc. iij. in conc. gen.* Lat. c. 6.

CAP. IV.

Ad Arelatenſis Epiſcopi arbitrium ſynodus eſt congreganda; ad quam vrbem ex omnibus mundi partibus, praecipue Gallicanis, ſub ſancti Martini tempore legimus celebratum fuiſſe concilium, atque conuentum. Si quis commonitus, infirmitatis cauſa defuerit, perſonam vice ſua dirigat. *Arel. ij. c. 18.*

CAP. V.

Diſt. 18. propter. 4. & 15.

Admoneantur Epiſcopi eius prouinciae a Metropolitano ſuo, vt ad ſynodum veniant poſt rertiam hebdomadam Paſche, & id. Oct. Non fiant autem ſynodi ab eis ſine Metropolitano (*cui de omnib. cauſis conſtat permiſſum eſſe iudicium.* L.) *Antio. 20. Vide Nicae. 5. Ap. 37. G. 38. L. Mart. Bracar. 18. Capitul. lib. 1. c. 13. Burch. lib. 1. cap. 44. Iuo lib. 4. tit. 2. cap. 3. & 4. panor. & par. 5. cap. 154. decr.*

CAP. VI.

Diſt. 18. c. 13.

Si Epiſcopus Metropolitanus ad comprouinciales Epiſcopos epiſtolas direxerit, in quibus eos ad ordinationem Summi Pontificis, aur ad ſynodum inuitar; poſtpoſitis omnibus, excepta graui infirmitate corporis, aut praeceptione Regia, ad conſtitutum diē adeſſe non differanr. Quod ſi defuerint, ſicut priſca canonum praecepir auctoritas, vſque ad proximam ſynodum a caritate fratrum, & eccleſiae communione priuentur. *Agath. 35. (Vide Tarrac. 6. Arel. ij. cap. 19. Vaſ. 29.) Burch. lib. 1. c. 49. Iuo lib. 4. tit. 2. c. 5. panor. & par. 5. c. 159. decr. Caeſar. lib 4. c. 116.*

CAP. VII.

Diſt. 18. c. 14.

Si quis Epiſcoporum commonitus a Metropolitano, ad ſynodum, nulla graui intercedente neceſsitate corporali, venire contēpſerit, ſicut ſtatuta Parrum cenſuerunt, vſque ad fururum concilium cunctorum Epiſcoporum, caritatis communione priuetur. *Tarr. 6. Vide Agath. 35.*

CAP. IIX.

Epiſtolae tales per fratres a Metropolitano ſunt dirigendae, vt non ſolum e cathedralis eccleſiae presbyteris, verum etiam de dioeceſanis ad cōcilium trahant, & aliquos, de filijs eccleſiae ſaecularibus ſecum adducere debeant. *Tarrac. 13. Burch. lib. 1. c. 48. Iuo par. 5. c. 158. decr.*

CAP. IX.

Cum Metropolitanus fratres, vel comprouinciales ſuos ad concilium, aut ad ordinationem cuiuſq; conſacerdotis crediderit vocandos, niſi cauſa euidens extiterit, nullus rxcuſet. *Epaun. 1.*

CAP. X.

Statuimus, vt frater, & coepiſcopus noſter Montanus, qui in Metropoli eſt, ad comprouinciales noſtros Domini ſacerdotes litteras de congreganda ſynodo adueniente rempore debeat deſtinare. *Tolet. ij. in fi.*

CAP. XI.

Nullus Epiſcoporum, admonente Metropoli-

politano,niſi certa taedij cauſa detentus, ad concilinm, vel ordinationem conſacerdotis venire penitus vlla excuſatione detrectet. *Aurel.ij.c.1.*

C A P. XII.

Metropolitani ſingulis annis comprouinciales ſuos ad conciliũ euocent. *Aurel.ij.c.2.*

C A P. XIII.

Vnuſquiſque Metropolitanus in prouincia ſua cum comprouincialibus ſuis, ſingulis annis ſynodale debet oportuno tempore habere concilium. quod ſi illum infirmitas, aut neceſſitas certa tenuerit, vt ad conſtitutum locum adeſſe nõ poſſit, ad ſuam ciuitatem ſuos euocet fratres; vt ſi intra biennium definitũ, temporũ tranquillitate conceſſa, admonitis comprouincialibus a Metropolitana ſynodus indicta non fuerit, Metropolitanus ipſe pro euocationis tarditate, anno integro miſſas facere non praeſumat. Quod ſi euocati, nõ corporali infirmitate detenti, adeſſe ſuae enocationi diſtulerint; ſimili ſententiae ſubiacebũt. qui tamen & hãc excuſationem ſibi nouerint eſſe ſublatam, ſi abſentiam ſuam per vigorẽ fortis † crediderint excuſandam. *Aurel. iij. c.1.*

† fortis

C A P. XIV.

Cuncti Metropolitani de comprouincialibus ſuis in prouincia ſua annis ſingulis ſynodum debent congregare. *Aurels.iv.c.36.*

CA P. X V.

Bis ad ſynodum annis ſingulis Metropolitanus, & comprouinciales ſui in locum, quem deliberatio Metropolitani elegerit, Deo propitiante conueniant. aut ſi neceſſitas fuerit ineuitabilis, ſicut praecepit auctoritas, vel ſemel in anno ſine cuiuſlibet excuſatione perſonae. &c. *Turon. ii.c.1.*

C A P. XVI.

In omnibus Patrum cõcilijs habetur ſcriptum, vt intra anni circulum vnuſquiſque Metropolitanus Epiſcopis iunctis in vnum locum comprouincialibus ſuis, intra prouinciam ſuam ſtudeat habere concilium. &c. *Aurel. v.c. 22.*

C A P. XVII.

Antiquorum Patrum iuribus in omnibus cuſtoditis, ad ſynodum poſt triennij tempus omnes conueniant. &c. Et hoc adimplere ſollicitudinis ſit Metropolitani Lugdunenſis Epiſcopi, vna cum diſpoſitione magnifici Principis noſtri prius definientis locum mediterraneum, ad quem omnes Epiſcopi ſine labore alacres congregentur. *Matiſconen.ii.c.20.*

C A P. XVII.

Si nec de fide, nec de communi Eccleſiae vtilitate tractabitur, ſpeciale erit concilium vniuſcuiuſque prouinciae, vbi Metropolitanus elegerit peragendum. &c. Pro compellẽdis iudicibus, vel ſaecularibus viris ad ſynodum, Metropolitani ſtudio quidam executor a Principe poſtuletur. *Tolet.iv.c.3.*

C A P. XIX.

Omni anno ad peragendum celebritatem concilij in Metropolitana ſede, tempore, quo Principis, vel Metropolitani electio definierit, omnes prouinciae Pontifices adſint. *Tolet. xi.c.1.5.*

C A P. XX.

Statuimus, vt iuxta veterem canonem, quotannis fiat ſynodus Epiſcoporum, vbi Metropolitanus voluerit, vbi omnia eccleſiaſtica negotia terminentur. *Trul c. 8. Vide Nicae.ij.c.6.*

C A P. XXI.

Placuit, per ſingulas prouincias bis in anno concilia fieri, conuocante Metropolitano Epiſcopo omnes prouinciae Epiſcopos. *Mar. Brac.c.18. Vid. Antio.20.*

De iudicijs Metropolitanorum.

Tit. XI.

C A P. I.

SI quis putauerit, ſe a proprio Metropolitano grauari; aut penes Primatem Dioeceſeos, aut penes vniuerſalis Apoſt. Eccleſiae Papam indicetur. *Nicae.21.apud Iul. ep.2. c. 4. Victor ep.1.in med. Burch.lib.1.ca.144. Iuo par.5.cap.257.decr. & lib.4.tit.12.cap.2. panor. Anſelm.lib.2.cap.9. & 11.* 2 q.6.c.7 & 15.

C A P. II.

Si Epiſcopus Metropolitanum, aut iudices ſuſpectos habuerit, aut infenſos ſẽſerit; apud Primates dioeceſeos, aut apud Romanae ſedis Pontifices indicetur. *Nicae. 54. apud Iul. ep.2.cap.17. Anicet.ep.1.Burch.lib. 1. c. 170. Iuo par.5.cap.280.decr.*

C A P. III.

Quidquid de comprouincialium Epiſcoporum cauſis (*loquitur de Metropolitanis*) ſuarumque eccleſiarum, & clericorum, atq; ſaecularium neceſſitatibus agere, aut diſponere neceſſe fuerit; hoc cum omnium conſenſu comprouincialium agatur Pontificum, nõ aliquo dominationis faſtu, ſed humillima, & concordi omnium adminiſtratione. *Nicae. 61.apud Iul. ep.2.c.23. Hadrian. ad Epiſcop. Meaiom.c.43. Capitul.lib.7.c.358. & in addi. c.142.*

C A P. IV.

Archiepiſcopi iudicia Epiſcoporum, & maiora negotia habeant. Sed ſi Epiſcopi reclamauerint, vel eos ſuſpectos habuerint; ad Primates, vel Patriarchas transferantur. *Clem.ep.1.ſub med.*

C A P. V.

Ad xij. eiuſdem prouinciae iudices, ad quorum iudicium omnes cauſae ciuitatum referantur, deferatur negotium. Si autem fuerit eccleſiaſticum, apud Epiſcopos interueniente Primate, ſi quidem maior cauſa fuerit: ſi vero minor, Metropolitano. *Anacl.ep.1.ante fi.*

C A P. VI.

Saluo in omnibus Romanae Eccleſiae priuilegio, nullus Metropolitanus abſque caeterorum omnium cõprouincialium Epiſcoporum inſtãtia, aliquorum audiat cauſas, quia irritae erunt aliter actae, quam in conſpectu omnium ventilatae. & ipſe ſi fecerit, coerceatur a fratrib. *Hygin.ep.1. ante fi. Nicae. apud Iul.51. Luci.ep.1. Hadr. ad Epiſcop. Mediom.c.14. Capitul.lib.6.c.106. & in addit.c. 146. Burch. lib.1. cap.65. Iuo par. 5.c.99. & 174.* 9.q.3.c.4.

Digitized by Google

174. decr. Anſel. lib. 2. c. 22. in Rom.

CAP. VII.

9.q.3.c.5 Archiepiſcopus nihil de Epiſcoporũ cauſis, aut de alijs communibus, iuxta ſtatuta Apoſtolorum, abſq; cunctorum illorum agat conſilio: nec illi, niſi quantum ad proprias parochias pertinet, ſine ſuo. quoniã tali gaudet concordia altiſſimus, & gloriatur in mẽbris ſuis. &c. *Anicet. ep. vni. cap.* 1.

CAP. IIX.

Quamuis liceat apud Prouinciales, & Me-
3.q.6.c.7 tropolitanos, atque Primates eorum, Epiſcoporum ventilare accuſationes, vel criminationes; non tamen licet definire ſecus, quam praedictum eſt. Reliquorum vero clericorum cauſas apud Prouinciales, & Metropolitanos, ac Primates, & ventilare, & iuſte finire licet. *Eleuth. ep. vni. c. 2. Iuo par. 6. c. 316. decret. lib. 4. tit. 12. cap. 12. panor.*

CAP. IX.

Non liceat Metropolitanis, ſicut agere ſolebant, inconſulto Romano Pontifice, Epiſcopos damnare; ſed communi ſanctae Romanae Eccleſiae conſilio. *Iulius ep. 1. poſt med. Anſelm. lib. 2. c. 42.*

CAP. X.

Quamquam comprouincialibus Epiſcopis vna cum eorum Metropolitano ſuae prouinciae cauſas Epiſcoporum liceat concorditer agitare: non tamen, ſicut in Nicaena ſynodo eſt conſtitutum, licet definire, abſque Romani Põtificis auctoritate. *Felix ij. ep. 1. c. 18.*

CAP. XI.

6.q.4.c.1 & 2. Si Epiſcopus de aliquibus criminibus iudicetur, & de eo Epiſcopi eius prouinciae diſcordent, aliquibus innocentem, alijs nocẽtem iudicantibus, de tota cõtrouerſia ſic fiat. Metropolitanus ex proxima prouincia alios euocet, qui iudicent, vna cum eiuſdem prouinciae Epiſcopis. *Antioch. c. 14. Mart. Brac. cap. 13. Burch. lib. 1. cap. 130. Iuo par. 5. c. 265. decr. Anſelm. lib. 5. cap. 77. in addit.*

CAP. XII.

Abbas, ſi in culpa reperiatur, aut fraude; & innocentem ſe aſſerens, ab Epiſcopo ſuo accipere noluerit correctionem; ad Metropolitani iudicium deducatur. *Epau. c. 19.*

CAP. XIII.

Si quaecunque perſona contra Epiſcopũ, vel actores Eccleſiae ſe proprium crediderit habere negotium; prius ad eum recurrat caritatis ſtudio, vt familiari aditione commonitus, ſanare ea debeat, quae in quaerimoniam deducuntur. quam rem ſi differre voluerit, tunc demum ad Metropolitani audientiam veniatur. de qua re cum litteras ſuas Metropolitanus ad comprouincialem Epiſcopum dederit, & cauſa ipſa inter vtroſque quacumque occaſione amicis medijs nõ fuerit definita, vt ipſi Metropolitano neceſſarium ſit in eodem negotio iterare ſcriptum; & ſecundo admonitus, aut mittere, aut venire diſtulerit; tunc a caritate Metropolitani ſui nouerit ſe eſſe ſuſpenſum, donec ad praeſentiam eius veniens, cauſae ipſius, de qua petitur, reddiderit rationem. Quod ſi patuerit, Epiſcopum ipſum contra iuſtitiam fatigatum; is, qui eum iniuſta interpellatione pulſauit, anni ſpatio a communione eccleſiaſtica ſuſpendatur. *Aurel. v. c. 17.*

CAP. XIV.

Si aliquid contentionis aduerſus Epiſcopum potentior perſona habuerit, pergat ad Metropolitanum Epiſcopum, & ei cauſas alleget, & ipſius ſit poteſtatis, honorabiliter Epiſcopum, de quo agitur, euocare; vt in eius praeſentia accuſatori reſpondeat, & oppoſitas ſibi actiones extricet. Quod ſi talis fuerit immanitas cauſae, vt eam ſolus Metropolitanus definire non valeat, aduocet ſecum vnum, vel duos coepiſcopos. Quod ſi & ipſis dubietas fuerit, concilio definito diem, vel tempus inſtituant, in quo vniuerſi rite collecti fratris ſui, & coepiſcopi cauſas diſcutiãt, & pro merito, aut iuſtificent, aut culpent. *Matiſc. ij. c. 9.*

CAP. XV.

Clerici tam locales, quam dioeceſani, qui ſe ab Epiſcopo grauari cognouerint; querelas ſuas ad Metropolitanum deferre non differant, vt Metropolitanus non moretur eiuſmodi praeſumptiones coercere. *Tolet. iij. cap. 20. Iuo par. 3. cap. 137. decr.* 10.q.3.c.6. ad fin. quia cognouim.

CAP. XVI.

Si diuerſae prouinciae duo fuerint ſacerdotes, inter quos aliqua diſceptatio oriatur, conuenientibus in vnum Metropolitanis ipſorum, omnis illorum actio eorum iudicio terminetur. ita vt ſi vnus ex Epiſcopis ab alio Epiſcopo, aut a quacumque perſona inique fuerit aggrauatus; communi fratrum ſtudio cum Dei ſolatio defenſetur. *Lugd. c. 1.*

CAP. XVII.

Illi ex Pontificibus ſententiam excommunicationis merebuntur excipere, qui exortos contra ſe clamores negotiorum admoniti a Metropolitano diſtulerint emendare, atque compeſcere. aut ſi admoniti, vt in iudicium primae ſedis accedant, aut per ſe noluerint properare, aut vades ſuos neglexerint legaliter informatos dirigere. *Tolet. xiiij. c. 8.*

Archiepiſcopus audit appellationes, & querelas, quae de Epiſcopis deferuntur. Tit. XII.

CAP. I.

Placuit, & hoc ſanctae ſynodo, vt quicumque presbyter, aut diaconus a proprio Epiſcopo depoſitus fuerit propter aliquod crimen, vel ſi quamlibet iniuſtitiam ſe pati dixerit, & non acquieuerit iudicio proprij Epiſcopi, dicens eum ſuſpectum ſe habere, vel propter inimicitiam, quã erga ſe tenuerit, vel propter gratiam, quam alijs quibuſdam praeſtare voluerit, idcirco in ſe fuiſſe tale operatum; poteſtatem habeat ad Metropoli-

Digitized by Google

politanum ipſius prouinciae concurrere, & eam, quam putat iniuſtitiam, diſpoſitionem, † vel aliam laeſionem denuntiare. Metropolita vero ille libenter ſuſcipiat huiuſcemodi, & aduocet Epiſcopum, qui depoſuit, vel alio modo clericum laeſit, & apud ſe eum aliis etiam Epiſcopis negotij faciat examen. ad confirmādam ſcilicet ſine omni ſuſpicione, vel deſtruendam per generalem ſynodum, & multorum ſententiam, clerici depoſitionē. *Syn.viij.*CP.*ſub Hadr.ij.cap.*26.

† depoſitionem.

CAP. II.

11.q.3.c.4. Si Epiſcopus iracundus, quod eſſe non debet, cito in presbyterum, vel diaconum motus eiicere eum ab eccleſia voluerit, prouidendum eſt, ne innocens condemnetur, vel cōmunione priuetur. Eiectus poteſt ad Metropolitanum confugere. ſi vero is abeſt, ad vicinum, (*poteſt ad vicinos Epiſcopos confugere.* L.) qui de cauſa diligenter cognoſcet. † Audiendae enim ſunt preces ſupplicum. &c. *Sard.* 14.G.17. *L.Vide Nicae.apud Carth.vj.c.*6.L.*Afr.*101.L.*& in epiſt.ad Bonif.* L.*ante canones Carth* G.*Iuo lib.*5.*t.t.*3.*c.*4. *panor.& par.*14.*c.*15.*decr.Anſelm.lib.*3 *c.* 68 *Caeſar. lib.*5.*c.*48.

† cognoſcent L.

CAP. III.

Si quaecumque perſona contra Epiſcopū, vel actores eccleſiae habeat negotium, & ab eo commonitus differat ſanare querimoniā: ad Metropolitani audientiam veniatur. de qua re eum litteras ſuas Metropolitanas ad comprouincialem Epiſcopum dederit, & cauſa non fuerit definita, vt ipſi Metropolitano neceſſarium ſit in eodē negotio iterare ſcriptum, & ſecundo admonitus aut mittere, aut venire diſtulerit; tunc a caritate Metropolitani ſui nouerit ſe eſſe ſuſpenſum, donec ad praeſentiam eius veniens, cauſae ipſius, de qua petitur, reddiderit rationem. &c. Si vero Metropolitanus a quocumq; comprouinciali Epiſcopo bis fuerit in cauſa propria appellatus, & eum audire diſtulerit: ad proximam ſynodum, quae conſtituetur, negotium ſuum in concilium licentiam habeat exercendi: & quidquid pro iuſtitia a comprouincialibus ſuis ſtatutum fuerit, ſtudeat obſeruare. *Aur. v.c.*17.

CAP. IV.

10.q.3. quia 6. Clerici locales, & diοeceſani, qui ſe ab Epiſcopo grauari cognouerint, querelas ſuas ad Metropolitanum deferre non differant; & Metropolitanus nō moretur eiuſmodi praeſumptiones coercere. T*olet.iij.c.*20.*Iuo par.*3.*c.*137.*decr.*

CAP. V.

Si quis ſacerdotum ſecundum ſtatuta concilii Valentini, ad humanda decedentis Epiſcopi membra venire commonitus, pigra voluntate diſtulerit, appellantibus clericis obeuntis Epiſcopi, apud ſynodū, ſiue apud Metropolitanum Epiſcopum, tempore anni vnius, nec faciēdi Miſſam, nec communicandi habeat omnino licentiam. *Tolet.vij.c.*3. *Burchar.lib.*1.*c.*216.*Iuo par.*3.*c.*330.*decr.*

CAP. VI.

Filiis, vel nepotibus eius, qui conſtruxit, vel ditauit eccleſiam, licitum ſit, vt ſi ſacerdotem, ſeu miniſtrum aliquid ex collatis rebus praeuiderint defraudari, aut cōmonitionis honeſtae conuentione compeſcant, aut Epiſcopo, vel iudici corrigenda denuntient. Quod ſi talia Epiſcopus agere tētet, Metropolitano eius haec inſinuare procurent. *Tolet.ix.cap.*1.*Burch.lib.*3.*cap.* 182. *Iuo par.*3.*c.*243.*decr.* 16.q.7.c.31.

CAP. VII.

Quicumque ex clericis, vel monachis cauſam contra proprium Epiſcopum habens, ad Metropolitanum ſuum cauſaturus acceſſerit, non debeat a proprio Epiſcopo excommunicationis ſententia praedamnari, antequām per iudicium Metropolitani ſui, verū dignus excommunicatione habeatur, poſſit agnoſci. Quod ſi ante iudicium quis Epiſcoporum in talium perſonas excommunicationis ſentētiam praemiſerit; illis penitus, quos ligauerit, abſolutis, in ſe illam nouerit retorqueri ſententiam. Quod etiam, & inter Metropolitanos conuenit obſeruari; ſi praegrauatus quis a proprio Metropolitano ad alterius prouinciae Metropolitanum moleſtiam praeſſurae ſuae agnoſcendam detulerit; aut ſi inauditus a duobus Metropolitanis, ad regios auditus negotia ſua perlaturus acceſſerit, & ob hoc excommunicationis iugulum a proprio Epiſcopo illi videatur infigi. *Tolet. xiij cap.*12.

Archiepiſcopus circumeat dioeceſim, cum opus fuerit. Tit. XIII.

CAP. I.

ARchiepiſcopi parochias viſitantes, pro diuerſitate prouinciarum, & facultatibus eccleſiarum, xl. vel l. euectionis numerū non excedant. Cardinales vero xx. vel xxv. non excedant. Epiſcopi xx. vel xxx. &c. *Alex. iij. in conc.Later.c* 4. *De conſ. c.6.Greg. ix. & in 1. collect.*

CAP. II.

Quilibet Archiepiſcopus, vel Epiſcopus per ſe, aut per Archidiaconum ſuum, vel idoneas perſonas honeſtas, bis, aut ſaltem ſemel in anno propriam parochiam, in qua fama fuerit haereticos habitare, circumeat. &c. *Innoc.iii.in conc.gen.Later.c.*3. *De haer. c.13. Greg. ix. et c.2. eod.tit.in 4.coll.*

Ne Archiepiſcopus auaritiae cauſa ſuffraganeorum dioeceſes circumeat. Tit. XIV.

CAP. I.

AVaritiam, vtpote ſecūdā idololatriam, Paulus magnus execratur Apoſtolus, cunctos videlicet, qui Chriſtiano vocabulo cenſentur, ab omni turpi lucro abſtinere volens. multo magis ergo iis, qui ſacerdotio funguntur, nefas eſt coepiſcopos, & ſuffraganeos *Coloſ.3.a 1.Tim.3. b.Tit.1. 1.Pet 5.a*

neos ſuos per quemcumque modum grauare. Huius rei gratia definiuit ſancta haec, & vniuerſalis ſynodus, nullum Archiepiſcoporum, aut Metropolitanorum relinquere propriã eccleſiam, & ſub occaſione quaſi viſitationis, ad alias accedere, & poteſtate propria (inferiore ſalut, † & conſumere reditus, qui apud illos inueniuntur ad eccleſiaſticam diſpoſitionem, & alimenta pauperum: ac per hoc aggrauare auaritiae modo conſcientias fratrum, & comminiſtrorum ſuorum, excepta hoſpitalitate, quae aliquando ex neceſſario tranſitu fortaſſis acceſſerit. Sed & tunc non alia, niſi ex iis, quae ſunt ad praeſens, de cõpendio praeparata inueniuntur, cum reuerẽtia, & cum timore Dei dignanter accipiat, & maturius propoſitum iter perambulet, nihil omnino eorum, quae ſunt eccleſiae illius, vel ſuffraganei Epiſcopi petens, vel exigens. Si enim vnumquemque Epiſcoporum Eccleſiae propriae rebus cum multa parcitate vti, & nullatenus in proprias vtilitates importune, ac ſine ratione diſperdere, vel conſumere reditus eccleſiaſticos ſacri canones decernunt: qua putas impietate iudicabitur dignus, qui aliis commiſſas eccleſias grauare, vel ambire, ac per hoc ſacrilegii crimen incidere non formidat? Quiſquis ergo poſt hãc definitionem noſtram tale quid facere tentauerit, poenam a Patriarcha ſubeat, qui per tempus fuerit, ſecundum congruentiam iniuſtitiæ, ac auaritiae ſuæ; & deponatur; & ſeque ſtretur, vt ſacrilegus, & alter idololatra factus, iuxta magnum Apoſtolum. *Syn. iix.* CP. *ſub Hadr. ii. c.* 19.

† in inferiores abuti f.

Archiepiſcopi a Pontifice Max. a Patriarcha, & a ſynodo iudicantur. Tit. XV.

CAP. I.

Metropolitanus haereticus prouincialiũ Epiſcoporum, & vicinorum Metropolitanorum iudicio ſubijcitur. *Epheſ.* 1.

CAP. II.

11. q. 1. c. 47. Si clericus cum ſuo, vel alieno Epiſcopo controuerſiam habet, a ſynodo prouinciae iudicetur. Si vero cum Metropolitano Epiſcopus, vel clericus litigat, apud Primatem dioeceſeos, vel CP. ſedem iudicem accipiat. *Chalc. 9. & 17. Aquiſgr. 86. Nicol. in epiſt. ad Mich. Imper.* Iuo *par. 6 cap.* 360.

CAP. III.

Hier. 48. *b* Diuina Scriptura dicente, Maledictus omnis homo, qui facit opus Domini negligenter: quidam Metropolitanorum in extremam negligẽtiam, & deſidiam delapſi, praeceptionibus ſuis ſubiectos ad ſe adducunt Epiſcopos; & committunt eis eccleſiae propriae diuina officia, & litanias, & cuncta omnino ſacra, quae ad ſe pertinent miniſteria; † ita vt per illos celebrent omnia, quae per ſemet alacriter agere debuerunt, ac per id eos, qui Epiſcopalem dignitatem meruerunt, quodã modo clericos ſibi ſubiectos exhibeant. Vacant autem eidem † praeter eccleſiaſticas leges ſaecularibus curis, atq; diſpoſitionibus, dimittentes perſeuerare in orationibus, & obſecrationibus pro ſuis delictis, ac populi ignorantiis: quod nuſquam apud alios penitus inuenitur: cum ſit canonicis nimirum contrarium omnino praeceptis. & quod ſaeuius † eſt, quia ſuis ſtipendiis per diſtinctas menſium vices praecipi dicuntur praedicta perficere miniſteria, quod ab Apoſtolico munimine modis omnibus oſtenditur alienum. Haec autem omnia magnis, & multis, & vehementiſſimis damnationibus dignos huiuſmodi ſtatuũt. probantur enim tales per haec, quae faciunt, etiam Satanica iactantia, & ſuperbia languere. Quiſquis ergo Metropolitanorum poſt hanc ſanctae, & vniuerſalis ſynodi definitionem, eadẽ audacia, vel ſuperbia, & contemptu abuſus, non per ſe eum timore Dei, & alacritate, ſeu conſcientia bona, debita miniſteria in propria ciuitate, ſed per ſuffraganeos Epiſcopos ſuos efficere tentauerit, poenas exſoluat coram proprio Patriarcha, & aut corrigatur, aut deponatur. *Synod. iix. CP. ſub* Hadr. *ij. cap.* 24.

† myſteria.

† iidẽ f.

† certius

CAP. IV.

Similiter Epiſcopos cõcurrere ad Patriarchale caput decernimus, qui a Metropolitis ſuis (*quamlibet iniuſtitiam pati dicunt*) vt apud Patriarcham de Metropolitis, qui ſub ipſo ſunt, iuſtam, & ſine ſuſpicione ſententiã, negotium, quod mouetur, accipiat. Inſuper etiam nullo modo quiſquam Metropolitanorum, vel Epiſcoporum a vicinis Metropolitis, vel Epiſcopis prouinciae ſuae iudicetur, licet quaedam incurriſſe crimina perhibeatur: ſed a ſolo Patriarcha proprio iudicetur, &c. Si quis autem non acquieuerit ijs, quae a nobis edita ſunt, excommunicatus exiſtat. *Synod. iix.* CP. *ſub* Hadr. *ii. c.* 26.

CAP. V.

Metropolitani delictum ſuperioris iudicio relinquatur ex parte concilij nuntiandum. &c. *Inno. iij. in conc. gen. Lat. c.* 30. *Deprach.* 29. *Greg. ix. et c. 5. eod. tit in 4. collect.*

CAP. VI.

Conſtitutum eſt, vt Aemilia tota cum ſuis vrbibus, id eſt, Placentia, Parma, Regio, Mutina, Bononia, numquam vlterius Rauennati Metropoli ſubiicerentur. Haec enim Metropolis paene iam annos centum contra ſedem Apoſtolicam erexerat ſe, nec ſolũ eius praedia vſurpauerat, ſed ipſam Romanam Eccleſiam aliquando inuaſit Guibertus eius Metropolis incubator. *Synod. apud Guardaſtall. ſub Paſchaſ. ij. cap.* 1.

CAP. VII.

Delatum eſt conuentui noſtro epiſtolium confuſae confeſſionis, & abolendae ſubſcriptionis, quo Potamius Bracarenſis Eccleſiae Epiſcopus de factis propriis, ſuis annotarat arti-

articulis.&c.tunc ſolitarie tantum,ſecretimque adunatis Pontificibus Dei,praedictum Epiſcopum adeſſe coram nobis fecimus. &c. qui ſcripturam recognouit. &c. & cum vnius Dei nominis iuramento vera eſſe dixit, vnde etiam per nouem ferme menſes ſponte deſeruiſſe regimen eccleſiae ſuae, & ergaſtulo quodam pro admiſſo flagitio acturus paenitentiam ſe cōcluſiſſe dixit.tunc per fidelem confeſſionem agnito, quod tactu ſemineo ſorduiſſet: licet hunc paterna antiquitas ſacris regulis deiicere ab honore decernat, nos tamen non abſtulimus nomen honoris, quod ipſe ſibi ſui criminis confeſſione iā abſtulerat; ſed decreuimus perpetua paenitentia hunc inſeruire officiis,et aerumnis.etc. Tunc venerabilem Fructuoſū eccleſiae Dumienſis Epiſcopum,communi omnium noſtrum electione conſtituimus eccleſiae Bracarenſis gubernacula continere,ita vt omnem Metropolim prouinciae Galliciae,cūctosq.Epiſcopos,populoſque conuentus ipſius, omniumque curam animarum Bracarenſis eccleſiae gubernandum ſuſcipiat. &c. *Ex concilio Valentino Galliae tit.4. Nec illud fratres. &c. Tolet.x.in fine.*

CAP. IIX.

Similiter,& a ſupradictis Patribus(*Nicaenis*)eſt definitum conſonanter, vt ſi quiſquam Epiſcoporum, aut Metropolitanorum, aut cōprouinciales, vel iudices ſuſpectos habuerit, veſtram ſanctam Romanam interpellet ſedem.&c. *Athan.& alÿ ad Feli.ij. in med.*

CAP. IX.

Ego Manaſſes Remenſis Archiepiſcopus pro ſuperbia non dimiſi, quod non venerim ad ſynodum Auguſtudunenſem, ad quam me Dienſis Epiſcopus (*Legatus Apoſtolicus*) vocauit.Si vocatus nuntio, vel litteris Apoſtolicae ſedis fuero; nullo malo ingenio, & nulla fraude me ſubſtraham; ſed veniens definitioni, & iudicio huius Eccleſiae fideliter obediam. *Apud Greg.V ij.lib.5.reg.epiſt. 17. poſt princ.*

Nihil Metropolitanus ſine Epiſcopis, nihil Epiſcopi ſine Metropolitano agere debent;exceptis ijs, quae ad ſingulorum parochias pertinent. Tit. XVI.

CAP. I.

9.q.3.c.4 ſaluo. SAluo in omnibus Romanæ Eccleſiae priuilegio nullus Metropolitanus, abſque ceterorum omnium comprouincialium Epiſcoporum inſtantia aliquorum,audiat cauſas eorum,quia irritae erunt,immo & cauſam in ſynodo pro facto dabit. *Nicae.li.apud Iuli.ep.2.c.14.Hygin.ep.1.*

CAP. II.

9.q.3.c.7 nullus §.1. Si quis Metropolitanus Epiſcopus, niſi quod ad ſuam ſolum pertinet parochiam, ſine conſilio, & voluntate omnium comprouincialium Epiſcoporum, aliquid agere tentauerit, gradus ſui periculo ſubiacebit; & quod egerit, irritum habeatur.ſed quidquid de comprouincialium Epiſcoporum cauſis, ſuarumque eccleſiarum,& clericorum,atque ſaecularium neceſſitatibus agere, aut diſponere neceſſe fuerit; hoc cum omni conſenſu comprouincialium Pontificum agatur; non aliquo dominationis faſtu, ſed humilima, & concordi adminiſtratione,ſicut Dominus ait: *Matt.20.d* Non veni miniſtrari, ſed miniſtrare. & alibi: Qui maior eſt veſtrum, erit miniſter *Mar.10.g* veſter,& reliqua. Similiter & ipſi comprouinciales Epiſcopi,cum eius conſilio,niſi quantū ad proprias parochias pertinet,agant, iuxta ſanctorum Patrum conſtituta,vt vno ore ſancta glorificetur Trinitas in ſaecula. *Nicae. lxi.apud Iul.ep.2.c.23. Anſel.lib.3.c.88.*

CAP. III.

Epiſcopos vniuſcuiuſque gentis noſſe oportet eum,qui in eis eſt primus, & exiſtimare, vt caput;& nihil facere, quod ſit arduum, aut magni momenti, praeter illius ſententiā: illa autem facere vnumquemq., quae ad ſuā parochiam pertinēt,& pagos,qui ei ſubſunt; ſed nec ille abſque omnium ſentētia aliquid agat. *Ap.34.G.34.L.*

CAP. IV.

Archiepiſcopus nihil de (*Epiſcoporum*) *9.q.3.c.5* cauſis,aut de alijs communibus, iuxta ſtatuta Apoſtolorum, abſque cunctorum illorum agat conſilio: nec illi, niſi quantum ad proprias parochias pertinet,ſine ſuo.quoniam tali gaudet concordia Altiſſimus, & gloriatur in membris ſuis. &c. [Si autem aliquis *9.q.3.c.6* Metropolitanorum inflatus fuerit,& ſine omnium comprouincialium praeſentia,vel conſilio Epiſcoporum,aut eorum, aut alias cauſas,niſi eas tantum,quae ad propriam ſuam parochiam pertinent,agere, aut eos grauare voluerit; ab omnibus diſtricte corrigatur, ne talia deinceps praeſumere audeat.Si vero incorrigibilis,eiſque inobediens apparuerit, ad hanc Apoſtolicam ſedem, cui omnia Epiſcoporum iudicia terminare praecepta ſunt, eius contumacia referatur; vt vindicta de eo fiat, & ceteri timorem habeant. &c. *Anicet. ep.1.poſt princ.& in med.*Hadr.*c.23.ad Epiſcop.* Mediom. *Capitul. lib.7.cap.493. Burch. lib.1.c.63.Iuo lib.4.tit.4.c.1.panor.& par.5. c.54.decr.Anſ.lib.2.c.21.in Rom.*

CAP. V.

Item conſtituimus, ſicut & a ſanctis Apoſtolis, eorumque ſucceſſoribus decretum reperimus. Si quis Metropolitanus Epiſcopus. &c.(*vt Nic.61.apud Iuli.ep.2.c.23.& Caliſt.ep.2.*)Similiter auctoritate fulti Apoſtolica praecipimus, vt [nullus Metropolitanus *9.q.3.nullus.c.7.* Epiſcopus abſque ceterorum omnium comprouincialium Epiſcoporū inſtantia aliquorum,audiat cauſas eorum, quia irrita erunt, & ipſe cauſā pro facto dabit.*Lucius ep.1.poſt prin.* Had.*c.43.ad Ep.Med.*Burc.*l.1.c.66.Iuo lib.4.tit.4.c.2.panor.& par.5.c.100. & 101. decr.Anſ.lib.3.c.88.*

CAP. VI.

9.q.3.c.7 Nullus Primas, vel Metropolitanus diœceſani eccleſiā,vel parochiā, aut aliquem de

eius parochia praeſumat excommunicare, vel iudicare, vel aliquid agere abſque eius conſilio, vel iudicio. ſed hoc obſeruet, quod ab Apoſtolis, ac Patribus, & praedeceſſorib. noſtris eſt ſtatutum, & a nobis confirmatum: Id eſt, ſi quis Metropolitanus Epiſcopus, niſi quod ad ſuam ſolummodo propriam pertinet parochiam, ſine conſilio, ac voluntate omnium comprouincialium Epiſcoporum extra aliquid agere tentauerit; gradus ſui periculo ſubiacebit, & quod egerit, irritum habeatur, & vacuum. Sed quidquid de prouincialium coepiſcoporum cauſis, eorumque eccleſiarũ, & clericorum, atque ſaecularium neceſſitatibus agere, aut diſponere neceſſe fuerit; hoc cum omni conſenſu prouincialium agatur Pontificum: nec aliquo dominationis faſtu, ſed humilima, & concordi adminiſtratione,
Mat.10.d ſicut Dominus ait: Non veni miniſtrari, ſed
Marc.10.f miniſtrare. & alibi: Qui maior eſt veſtrum, erit miniſter veſter, & reliqua. Similiter ipſi comprouinciales Epiſcopi cuncta cum eius conſilio, niſi quantum ad proprias pertinet parochias, egant, iuxta ſanctorum conſtituta Patrum. qui quamuis aliquo temporum interuallo nos anteceſſerint, ab vno tamen, eodemque puritatis fonte veritatis, & fidei lu-
9.q.2.c.3. men hauſerunt, &c. [Nullus primas, aut Me-
& c.8.de paro. tropolitanus, aut Epiſcopus alterius adeat ciuitatem, aut ad poſſeſſionem accedat, quae ad eum non pertinet, & alterius Epiſcopi eſt parochiae, ſuper cuiuſquam diſpoſitione, niſi vocatus ab eo, cuius iuris eſſe dinoſcitur: aut quidquam ibi diſponat, vel ordinet, aut iudicet, ſi ſui gradus honore potiri voluerit. ſi aliter, praeſumpſerit, damnabitur, & cooperatores, atque conſentientes. &c. *Calliſt. ep.2. poſt princ.* Hadr. *c.43. ad Epiſc. Mediom. Burch. lib.1. c.66. Iuo lib.4. tit.4. c.2. pan. & par.5. c.100. et 101. & par.14. c.72. decr. Anſ. lib.3. c.88. & lib.6. c.119. Caeſaraug. lib.5. c.18.*

CAP. VII.

9.q.3.per ſingulas. c.1.& 2. Epiſcopi in ſingulis prouinciis ſciant eum, qui praeeſt Metropoli, & curam totius prouincae ſuſcipere propterea quod in Metropolim vndique concurrunt omnes, qui negotia habent. vnde viſum eſt honore quoq; eum praeeſſe, nihilque excedere Epiſcopos ſine eo, iuxta veterem, & obſeruatum Patrum canonem: his exceptis, quae ad ſingulas paroecias competunt, & vicos, qui ſub eis ſunt. Namq. ſinguli Epiſcopi ſuae paroeciae habent poteſtatem, & eam adminiſtrant pro ſingulorum pietate: & prouidere poſſunt omnem vicum, qui ſub ſua vrbe eſt; vt ordinare presbyteros, & diaconos, & cum iudicio ſingula diſcernãt: nihilq. amplus computare, ſine Metropolitano Epiſcopo. Ipſe quoque nihil tentet ſine aliorum ſententia. *Antio.9. Mart. Brac. c.4. Capitul. lib.1. c.8.*

CAP. IIX.

Anathema ſine cõſenſu Archiepiſcopi, aut coepiſcoporũ, pr[illegible]lata etiã euãgelica admonitione (*Epiſcopus*) nulli imponat. *Meld. c.56.*

De ijs, quae Archiepiſcopi facere prohibentur. Tit. XVII.

CAP. I.

Saluo in omnib. Romanae Eccleſiae priuilegio, nullus Metropolitanus, abſque ceteror. omnium comprouincialium Epiſcopor. inſtantia aliquor. audiat cauſas eorũ; quia irritae erunt; immo & cauſam in ſynodo pro facto dabit. *Nicae. li. apud Iul. ep.2. c.14.*

CAP. II.

Non licet Metropolitano, incõſulto Rom. Pont. Epiſcopos damnare. *Iulius ep.1. poſt med.*

CAP. III.

Diſcutere namq. Epiſcopos, & ſummas eccleſiaſticor. negotior. cauſas Metropolitano *3.q.6.c.6* vna cum omnib. ſuis comprouincialibus, ita vt nemo ex eis deſit, & omnes in ſingulor. cõcordent negotijs, licet: ſed definire eorum, atque eccleſiaſticarum ſummas quaerelas cauſarum, vel damnare Epiſcopos abſque huius ſanctae ſedis auctoritate minime licet. *Dam. ep.3. c.2. Anſel. lib.2. c.60. Tarrac. lib.2. c.45.*

CAP. IV.

Didicimus libere inexploratae vitae homines, quibus etiam fuerint numeroſa coniugia, ad praefatas dignitates, (*Epiſcopatum, presbyteratum, & diaconatum*) prout cuicumque libuerit, aſpirare: quod non tantum illis, qui ad hæc immoderata ambitione perueniunt, quantum Metropolitanis ſpecialiter Pontificibus imputamus: qui dum inhibitis auſibus conniuent, Dei noſtri, quantum in ſe eſt, præcepta contemnunt &c. *Syric. ep.1. c.8.*

CAP. V.

Ordinationem ſibi ſinguli Metropolitani ſuar. prouinciar. cum his, qui ceteros ſacerdotij antiquitate praeueniunt, reſtituto ſibi per nos iure defendant. Alienum ius alter ſibi non audeat vindicare: ſuis limitibus, ſuis terminis ſit vnuſquiſq. contentus; & priuilegium ſibi debitum in alium transferre ſe poſſe, nouerit non licere. Quod ſi quis negligens Apoſtolicas ſanctiones, plus gratiae tribuens perſonali, ſui honoris deſertor eſſe voluerit; priuilegium ſuum in alium transferre poſſe ſe credens: non is, cui ceſſerit, ſed is, qui intra prouinciam antiquitate Epiſcopali ceteros praeuenit, ſacerdotes ordinandi ſibi vindicet poteſtatem. *Leo ep.67. ſiue 87. Epiſcopis Vienenn. prouin. poſt med.*

CAP. VI.

Hoc etiam placuit cuſtodiri; vt nihil contra magnam ſynodum Metropolitani exiſtiment vindicandum. *Arel. II. c.37.*

CAP. VII.

Nullus Metropolitanus cuicumque laico dignitatem Epiſcopatus tribuat, ſed nec reliqui Põtifices presbyterij, vel diaconatus honorẽ cõferre praeſumãt, niſi anno integro fuerit ab eis praemiſſa conuerſio. *Arel. III. c.2.*

De

De varijs quibuſdam Metropolitanis eccleſijs, quarum mentio ſit in cuncilijs,& Pontificum epiſtolis. Tit. XVIII.

CAP. I.

CONtentio de Metropoli,& leges de Metropoli Nicaeae,& Nicomediae. *Chalc. act.13.*

CAP. II.

Damaſus Stephano Archiepiſcopo concilii Mauritaniae, & vniuerſis Epiſcopis Africanae prouinciae. *Damaſ.epiſt.3. in princ.*

CAP. III.

Bonifacius Epiſcopus vrbis Ro. Hilario Epiſcopo Narbonenſi (*Metropolitano.Boniſac. ep.3.*

CAP. IV.

De Attico veteris Epiri Metropolitano Antiſtite. *Leo ep.82.ad Anaſtaſ.Theſſ.*

CAP. V.

De Metropolitano Epiſcopo prouinciae Venetiae. *Leo ep.55. ad Septimum Epiſcopum Altini,ſiue epiſt.83.*

CAP. VI.

Ad Rauennium Atelatenſem Archiepiſcopum gratulatoria,& admonitoria. *Leo ep.68. ſiue 88.*

CAP. VII.

Frater, & coepiſcopus noſter ingenuus Ebredunenſis alpiū maritimarum prouinciae Metropolitanus.&c. *Hilarius epiſt. 3.*

CAP. XIII.

De ciuitate,quae nuper Agrippina vocabatur,nunc vero Colonia,iuxta petitionē Francorum noſtraeque auctoritatis praeceptum, nomini tuo Metropolim confirmabimus.&c. *Zach.ep.4.in fine.*

CAP. IX.

In Theſſalonicenſi Metropoli multi preſbyteri,& diaconi alieni verſantur.de his ſeruentur canones,qui de Epiſcopis diſponunt. *Sard.16.17.*G.20.L.

CAP. X.

Vrbs Tarraconenſis Metropolitana. *Tarrac. in proem.Ger.1.*

CAP. XI.

Cō Galliciae prouinciae Epiſcopi in Metropolitana Bracarum eiuſdem prouinciae ecclesia conſediſſent, Lucretius memoratae Metropolitanae eccleſiae Epiſcopus dixit. &c. *Bracar.1.in pro.*

CAP. XII.

Profuturus huius Metropolitanae Eccleſiae Epiſcopus.&c. *Bracar.1.c.*18.22.

CAP. XIII.

Galliciae prouinciae Epiſcopi tā ex Bracarenſi,quam ex Lucenſi ſynodo cum ſuis Metropolitanis in Metropolitana Bracarenſi eccleſia conuenerunt. Martinus Bracarenſis Epiſcopus dixit.&c. Nitigis Lucenſis eccleſiae Epiſcopus dixit.&c. *Brac.ii. in pro.*

CAP. XIV.

Martinus Bracarenſis Metropolitanae eccleſiae ſubſcripſi. Nitigis Lucenſis Metropolitanae eccleſiae Epiſcopus ſubſcr.&c. *Brac.ii. in fine.*

CAP. XV.

Mauſona in Chriſti nomine Eccleſiae catholicae Emeretenſis Metropolitanus Epiſcopus prouinciae Luſitaniae. &c. ſubſcripſi. *Tolet. iii.in fine.* Poſtea Toletanus,& Narbonen.& Bracaren.

CAP. XVI.

Iſidorus in Chriſti nomine Spalenſis eccleſiae Metropolitanus ſubſcripſi. *Toleta.iv. in fine.*

CAP. XVII.

Eugenius Toletanae eccleſiae prouinciae Carthaginenſis Metropolitanus Epiſcopus ſubſcripſi. T*olet.v.in fine.*

CAP. XIIX.

Orontius in Chriſti nomine ſanctae Emeritenſis eccleſiae Metropolitanus Epiſcopus ſubſcripſi. *Tolet.vi. in fine.*

CAP. XIX.

Eugenius indignus Toletanae ſedis Metropolitanus Epiſcopus ſubſcripſi. *Tolet.x.in fine.*

CAP. XX.

Ego Quiricus vrbis regiae Metropolitanus Epiſcopus haec geſta ſynodica ſubſcripſi. T*olet.xi in fine.*

CAP. XXI.

Toletanus Archiepiſcopus Metropolitanus Carthaginenſis prouinciae. T*oletan.ſub Gundemaro Rege.*

CAP. XXII.

Stephanus Archiepiſcopus concilii Mauritaniae, & vniuerſi Epiſcopi de tribus concilijs Africanae prouinciae. *Stephanus ad Damaſ.*

CAP. XXIII.

Vetus mos viget in prouincijs Europae, quod ſinguli Epiſcopi duos, vel tres ſub ſe habent Epiſcopos; vnde Heracleae Epiſcopus ſub ſe habet Heracleam,& Panlon; Epiſcopus autem Byzes, Byzen, & Arcadiopolim; Coelenſis Coelon,& Calliopolim; Epiſcopus Sabſadiae, Sabſadiam, & Aphrodiſiadem.&c. *Libellus Euprepis Epiſcopi Byzes datus in Epheſ.ſynodo.*

Communia de Archiepiſcopis. Tit. XIX.

CAP. I.

QVoniam conſuetudo viget,& antiqua traditio eſt,vt Aelienſis Epiſcopus honoretur: habet is quidem honorem, ſed Metropoli ſua dignitas ſeruetur. *Nicae.c.7.* *Diſt.65. c.7.*

CAP. II.

Placuit ſancto, generalique concilio, vt vnicuique prouinciae iura ſua,quae antiquitus,& ab initio ad eam pertineant,integra, & inuiolata ſeruentur,ſecundum iam inueteratum,& antiquum morem: poteſtate facta cuique Metropolitano, vt ad ſuam cautionē actorum excipiat exempla.&c. *Epheſ.decret.*

CAP. III.

Si Epiſcopus formam ſibi praeſcriptam in conferendis praedictis non ſeruat (*loquitur de Decanatu, & Archidiaconatu,et beneficiis parochialib*) poteſtatem ſuam amittat; & per Capitulum, aut per Metropolitanum, ſi per Capitulū concordare nequiuerit,ordinentur. *Alex.iii.in conc.Lat.c.3.in fi.* *De elect. c.7.Greg. ix.et c.16 eo. tit. in 1. collect.*

CAP. IV.

Si Epiſcopus,& Capitulum cōferre (*praebendas eccleſiaſticas,ſeu quaelibet officia*) neglexerint; Metropolitanus de ipſis ſecundum *De cōceſ. praeb.c.2 Grego ix. & in 1. collect.*

I 2 Deum

Digitized by Google

Deum abſque illorum contradictione diſponat. *Alexan. iij. in conc. Later. c. 8. in fine.*

CAP. V.

De haer. c. 13 Greg. ix. et c. 2. eod tit. in 4. collect. Si dominus temporalis requiſitus, & monitus ab Eccleſia; terram ſuam purgare neglexerit ab haeretica feditate, per Metropolitanum, & comprouinciales Epiſcopos excommunicationis vinculo innodetur. & ſi ſatisfacere contempſerit, intra annum, ſignificetur hoc ſummo Pontifici. &c. *Innoc. iij. in conc. gen.* Later. c. 3.

CAP. VI.

Diſ 99. c. 1. Prouinciae multo ante Chriſti aduentum tempore diuiſae ſunt maxima ex parte, & poſtea ab Apoſtolis, & beato Clemente praedeceſſore noſtro ipſa diuiſio eſt renouata. &c. *Anacle. epiſt. 2. poſt med.* Iuo *lib. 4. tit. 3. c. 1. panor. & par. 5. c. 53. decr. Caeſar. lib. 2. c. 73.*

CAP. VII.

Hoc ad praemiſſa adiungimus, ne benedictionem, quae diuina eſſe creditur, per impoſitionem manus, quis pretio comparet. &c. ne ille ſe a culpa aeſtimet alienum, qui, etſi ipſe quidem a redemptione liber, initiauerit benedictione myſtica ſacerdotem, & tamen ad alterius redempti voluntatem, vel ſponte in hoc, vel neceſſitate conſenſerit. &c. Aduerſus haec facilius Deo adiuuante prouidebitur, ſi circa Metropolitanos priuilegia a ſanctis Patribus conſtituta permaneant, ſi Metropolitani circa parochias ſuas ordinẽ ſuũ ea, qua decet veneratione cuſtodiant: vt nec electio Praeſulis empta detur pretiis, & nec obſequẽtis ſit quaeſita operibus. &c. *Hormiſ. ep. 4. c. 2.*

CAP. VIII.

Epiſcopus, qui in aliena prouincia, ſine licentia Metropolitani, vel Epiſcoporum eius prouinciae, ordinat clericos, depoſitus a ſynodo cenſetur. *Antio.* 1. 3. *Mart.* Brac. 7. *Burch. lib.* 1. *c.* 108. *Iuo par.* 5. *c.* 210. *decr. Anſel. lib. 6. c.* 198. *9. q. 2. nullum. 6.*

CAP. IX.

Si quis Epiſcopus eccleſia carens ad vacantem eccleſiam ſe irrepſerit, & ſine perfecta ſynodo eam ſedem vſurpet, hunc eiectum *(excommunicatum* L.) eſſe cenſemus; licet a toto populo recipiatur. illa autem eſt perfecta ſynodus, in qua Metropolitanus intereſt. Antio. 16. *Mart. Brac.* 9. *Chalced. act.* 12. *G.* 21. L. *Burch. lib.* 1. *c.* 39. *Iuo par.* 5. *c.* 150. *decr. Caeſ. l. 4. c. 48. Tar. l. 6. c. 67.* *Diſt. 92. c. 8.*

CAP. X.

Si Archiepiſcopus morbi cauſa non poteſt munus ſuum exequi; vtatur conſilio coepiſcoporum ſuorum in adminiſtratione rerum eccleſiaſticarum. *Melden. cap.* 47.

LIBER QVARTVS.

De Epiſc. ſiue Pontificibus, vel ſacerdotib.

DE POTESTATE, ET DIGNITATE Epiſcopi.

TIT. PRIMVS.

CAP. I.

cap 1. de su. Trin. Greg. ix. & in 4. coll. ET hoc vtique ſacramentum altaris nemo poteſt conficere, niſi ſacerdos fuerit rite ordinatus, ſecundũ claues Eccleſiae, quas ipſe conceſſit Apoſtolis, & eorum ſucceſſoribus IESVS CHRISTVS. *Innoc. iij. in conc. gen. Lat. c.* 1.

CAP. II.

Eccleſiae claues Epiſcopos eſſe dicebat. *(Petrus Apoſtolus)* Ipſi enim habent poteſtatem claudere caelum, & aperire portas eius, *Matt. 18.* quia claues caeli facti ſunt. &c. Quaecumq; alligaueritis ſuper terram. &c. quaecumque ſolueritis. &c. Si duo ex vobis conſenſerint ſuper terram de omni re; quamcumque petierint, fiet illis. &c. Vbi enim ſunt duo, vel tres congregati in nomine meo. &c. & Propheta dicit: *Eſa. 61. b. 6.* Vos autem ſacerdotes Domini vocabimini, miniſtri Dei noſtri, dicetur vobis, fortitudinem gentium comedetis, & in gloria eorum ſuperbietis. &c. *Clem. ep. 1. poſt medium.*

CAP. III.

Quod ſedes in Epiſcoporum eccleſiis excelſae cõſtitutae, & praeparatae inueniũtur, vt thronus; ſpeculationẽ, & poteſtatẽ iudicandi, & ſoluendi, atq; ligandi a Domino ſibi datã materiam docent. vnde ipſe Saluator in Euangelio ait: Quaecumq. ligaueritis. &c. & quaecumq. ſolueritis. &c. & alibi: Accipite Spiritũ ſanctum; quorum remiſeritis peccata. &c. *Matt. 18. Io. 20. f.* Ideo iſta praetulimus, vt intelligatis poteſtatẽ Epiſcoporum veſtrorũ, in eiſq. Deum veneremini; & eos, vt animas veſtras diligatis. & [quibus illi non cõmunicant, non communicetis; & quos eiecerint, non recipiatis, *11. q. 3. c. 27.* Valde enim timenda eſt ſententia Epiſcopi, licet iniuſte liget aliquem, quod tamen ſummopere praeuidere debet. *Vrba. ep. vni. poſt med. Burch. lib. 11. cap. 1. Iuo par. 14. c. 74. decret. Anſelm. lib. 6. c. 145. & lib. 12. c. 25.*

CAP.

CAP. IV.

Ib.44.4. 14.

Abſit, vt quidquã ſiniſtrum de his loquar, qui Apoſtolico gradui ſuccedentes, Chriſti corpus ſacro ore conficiunt, per quos nos etiam Chriſtiani ſumus, qui claues regni caelorum habentes, ante iudicii diem iudicant. Veteri quidem lege habetur, quicumque ſacerdotibus non obtemperaſſet, aut extra caſtra poſitus lapidabatur a populo, aut gladio ceruice ſubiecta contemptum expiabat cruore. Nunc vero inobediens ſpirituali animaduerſione truncatur, & eiectus ab Eccleſia rabido daemonum ore decerpitur. *Anteros ep. 1. poſt med. Hieron. ad Heliodor. ep. 1. Iuo ep. 57. ad Landonem presbyterum.*

Deu. 17. 6.

CAP. V.

Diſt. 96. c. 10.

Duo ſunt, Imperator Auguſte, quibus principaliter mundus hic regitur, auctoritas ſacra Pontificum, & Regalis poteſtas. In quib. tanto grauius eſt pondus ſacerdotum, quanto etiam pro ipſis Regibus hominum in diuino reddituri ſunt examine rationem. Noſti etenim, quod licet praeſideas humano generi dignitate, rerũ tamẽ Praeſulibus diuinarũ deuotus colla ſubmittis, atq; ab eis cauſas tuae ſalutis expetis, inque ſumẽdis caeleſtib. ſacramentis, eiſque diſponendis, ſubdi te debere cognoſcis religionis ordine potius, quam praeeſſe. Itaque inter haec, ex illorum te pendere iudicio, non illos ad tuam velle redigi voluntatem. *Gelaſ. ep. 5. ad Anaſt. Imp. poſt princ. Vide Greg. vij. lib. 8. ep. 21. Troſle. c. 2. Pariſ. 3 cap. 3. Capit. lib. 5. cap. 167. Iuo lib. 5. tit. 3. cap. 28. par. 1. panor. & par. 5. c. 378. decr. Anſel. lib. 1. c. 71. Tarrac. lib. 4. c. 17.*

CAP. VI.

Beatus Ambroſius non ſolum Regem, ſed etiam reuera Imperatorem Theodoſium moribus, & poteſtate non tantum excommunicauit, ſed etiam ne praeſumeret in loco ſacerdotum in eccleſia manere, interdixit. *Grego. vij. lib. 4. regiſtr. ep. 2. ante med.*

CAP. VII.

Diſt. 96. c. 10. duo ſunt.

Honor, & ſublimitas Epiſcopalis, ſi Regũ fulgori comparetur, & Principum diademati; longe erit inferius, quam ſi plumbi metalli ad auri fulgorem compares. *(Haec Ambr. lib. de dignitate Sacerdotali cap. 2.)* Haec non ignorans Conſtantinus Magnus Imperator, non primum ſeſſionis, ſed vltimum inter Epiſcopos elegit locum. ſciuit enim, quia ſuperbis Deus reſiſtit, humilibus dat gratiam. *Greg. vij. lib. 4. regiſtr. epiſt. 2. poſt med. Iuo lib. 5. tit. 3. c. 28. panor. & par. 5. c. vlt. decret. Anſ. lib. 1. c. 81.*

CAP. IIX.

d. c. 10.

Quanta ſit ſacerdotij dignitas, quantaque ſublimitas Epiſcopalis, beatus Ambroſius, Doctor ſcilicet eximius, veſtram doceat magnitudinem, veſtramque inſtruat prouidentiam, in Paſtorali ſuo ſic ponens: Honor igitur fratres, & ſublimitas. &c. vt ſupra. *Greg. vii. lib. 11. reg. ep. 2. in fi.*

CAP. IX.

Conſtat ſacerdotes vicarios eſſe Apoſtolorum, & luminaria mundi. *Pariſ. ſub Ludouic. & Loth lib. 1. in prin.*

CAP. X.

Vide diſt. 96. c. 10. duo.

Totius ſanctae Dei Eccleſiae corpus in duas eximias perſonas, in ſacerdotalem videlicet, & regalem diuiſum eſſe nouimus. De qua re Gelaſius ad Anaſtaſium. &c. Fulgentius quoq; in libro de veritate praedeſtinationis, & gratiae ita ſcribit: Quantum pertinet, inquit, ad huius temporis vitam, in Eccleſia nemo Pontifice potior, & in ſaeculo Chriſtiano Imperatore celſior inuenitur. *Pariſ. ſub Ludou. & Loth. lib. 1. cap. 3. Aquiſgr. ij. ſub Lud. in prin. Capit. lib. 5. c. 167.*

CAP. XI.

Petimus humiliter veſtram excellentiam, vt per vos filii, & proceres veſtri nomen, poteſtatem, vigorem, & dignitatem ſacerdotalẽ cognoſcant. Quod ex verbis Domini facile intelligere poſſunt, quibus beato Petro, cuius vicem indigni gerimus, ait: Quodcumq. ligaueris ſuper terram, erit ligatũ & in caelo. & alibi diſcipulis generaliter dicit: Accipite Spiritum ſanctum: quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta ſunt. Illud etiam ad exemplum eis reducendum eſt, quod in Eccleſiaſtica hiſtoria Conſtãtinus Imperator Epiſcopis ait: Deus, inquit, conſtituit vos ſacerdotes, & poteſtatem vobis dedit de nobis quoq; iudicandi: & ideo nos a vobis recte iudicamur, vos autem non poteſtis ab hominibus iudicari. *Pariſ. ſub Ludo. & Loth. lib. 3. cap. 8. Aquiſgr. ij. ſub Ludou par. 4. c. 5.*

Mat. c. 16.

Io. c. 20.

CAP. XII.

Licet ſanctorum decedentium ſacerdotum vita, & meritis longe inferiores ſimus, idem tamen ſacrum miniſterium, quod indigni ſuſcepimus, non minoris auctoritatis, & dignitatis exſiſtit. Et quamquam tanto miniſterio indigni ſimus, propter illum tamen cuius miniſterium gerimus, in nobis non eſt contemnendum. *Pariſ. ſub Ludouico, & Lothar. lib. 3. c. 9. Aquiſgr. ij. ſub Ludou. par. 4. c. 5.*

CAP. XIII.

Primo viſum eſt normã vniuerſae religionis, atque eccleſiaſticae diſciplinae duabus conſiſtere perſonis, Pontificali videlicet, atq; Imperiali: de qua re Gelaſius Romanae ſedis venerabilis Epiſcopus ad Anaſtaſiũ ſcripſit. &c. *Aquiſgr. ii. ſub Lud. in prin.*

CAP. XIV.

Conſtat Eccleſiam peregrinantem duabus praeſentialiter perſonis gubernari, ſacerdotali ſcilicet, ac regali: quatenus auctoritate Epiſcopali, atque Imperiali cenſura, intrinſecus, & extrinſecus circumſepta, liberius modum proprium valeant conſeruare. *Aquiſgr. ij. ſub Ludou. par. 4. cap. 25.*

CAP. XV.

24. q. 1. loquitur. 18 Mat. 16. c Ioan. 20. c

Quamuis Apoſtolis omnibus poſt reſurrectionem ſuam parem poteſtatem tribuat *(Dominus)* & dicat: Sicut miſit me Pater. &c. accipite Spiritum ſanctum. &c. Hoc erant vtiq. & ceteri Apoſtoli, quod fuit & Petrus, ſed exordium ab vnitate proficiſcitur. &c. Quã vnitatem tenere firmiter, & vindicare debemus,

maxime nos Epiſcopi, qui in Eccleſia praeſidemus, vt Epiſcopatum quoque ipſum vnum, atque indiuiſum probemus. &c. Epiſcopatus vnus eſt, euius a ſingulis in ſolidum pars tenetur, Eccleſia vna eſt. &c. *Cypria. de unitate Eccleſ. poſt princip. Anſel. lib. 1. c. 10. Tarrac. li. 2. c. 291. & 292.*

De inſtitutione Epiſcoporum, & de officio ipſorum. Tit. II.

CAP. I.

INitium Sacerdotij Aaron fuit, licet Melchiſedec prior obtulerit ſacrificiū, & poſt hunc Abraham, Iſaac, & Iacob. ſed hi ſpontanea voluntate, non ſacerdotali auctoritate, iſta fecerunt. Ceterum Aaron primus in lege ſacerdotale nomen accepit, primuſque Pontificali ſtola indutus victimas obtulit. &c.
Exo. 29. d Quo loco contemplari oportet Aaron ſummum Sacerdotem, id eſt, Epiſcopum fuiſſe; porro filios eius presbyterorum demonſtraſſe figuram. &c. *Diſti. 21. c. 2.* [In nouo autem Teſtamento poſt Chriſtum Dominum noſtrum, a Petro ſacerdotalis coepit ordo, quia ipſi primo Pontificatus in Eccleſia Chriſti datus eſt, dicente *Matt. 16. e.* Domino ad eum: Tu es Petrus. &c. Ceteri Apoſtoli eum eodem pari conſortio honorem, & poteſtatem acceperunt, ipſumque Principem eorum eſſe voluerunt. Qui etiam iubente Domino in toto orbe diſperſi Euangelium praedicauerunt, ipſis quoque diſcedentibus † in loco eorum ſucceſſerunt Epiſcopi, quorum ordinatio praetaxato fieri debet ordine, *Luc. 10. c.* & modo. Quos qui recipiet. &c. *Anaclet. ep. 2. in med. Iſid lib. 2. de eccl. offic. Aquiſgr. c. 8. & 9. Raban. lib. 1. c. 4. de inſtit. cleric. Burch. Vormac. & Anſel. Lucen lib. 1. cap. 1. Iuo Carnot. lib. 3. tit. 7. c. 7. panor. & par. 5. c. 1. decret. Caeſar. lib. 2. c. 59.*

† decedē tibus f.

CAP. II.

Sacerdotum ordo bipertitus eſt, & ſicut Dominus illum conſtituit, a nullo debet perturbari. Scitis a Domino Apoſtolos eſſe electos, & conſtitutos, & poſtea per diuerſas prouincias ad praedicandum diſperſos. &c. Epiſcopi Apoſtolorum, presbyteri lxx. diſcipulorum locum tenent. &c. Amplius, quam iſti duo ordines ſacerdotum, nec nobis a Deo collati ſunt, nec Apoſtoli docuerunt. *Anacl. ep. 3. in princ. c. 2. Burch. lib. 1. c. 4. Iuo par. 5. c. 58. & 98. decr.*

CAP. III.

Huius rei gratia Dominus vobis commiſit Eccleſiam ſuam, vt pro omnibus laboretis, & cunctis opem ferre non negligatis. &c. Vos, qui in ſumma ſpecula a Domino conſtituti eſtis, attendere eos, & opprimere oportet, qui in fratres ſeditiones, & ſcandala excitant, ne ſimul cum eis pereatis. *Alex. ep. 2. in fi. ad omnes Epiſcopos. Burch. lib. 1. c. 119. Iuo part. 5. c. 229. decr.*

CAP. IV.

Deus, fratres, ad hoc praeordinauit vos, *5. q. 3. c. vlt.* & omnes, qui ſummo ſacerdotio funguntur; vt iniuſtitias remoueatis, & praeſumptiones abſcindatis, & in ſacerdotio laborantibus ſuccuratis, & opprobrijs, & calamitatibus eorum locum non praebeatis; ſed ei, qui calumniam, & opprobrium patitur, adiutorium feratis. illum vero, qui calumniam, vel opprobrium facit, abſcindatis, & Domino in ſuis ſacerdotibus opem feratis. *Fabia. ep. 2. in med.*

CAP. V.

Satagendum eſt vobis, ne aliquis fratrum veſtrorum grauiter laceretur, vel pereat. Succurrere ergo vos oportet oppreſſis, & liberare eos de manu perſequentium, vt cum beato Iob dicatis: Benedictio perituri ſuper me *Iob 29. c.* veniebat, & cor viduae conſolatus ſum: Iuſtitia indutus ſum, & veſtiui me veſtimento. &c. vos ergo, qui in ſpecula a Domino eſtis poſiti, comprimere, & repellere eos ſummopere debetis, qui fratribus inſidias praeparāt, aut in eos ſeditiones, & ſcandala excitant. *Zephy. ep. 1. ante fi. ad Epiſcopos Siciliae.*

CAP. VI.

Epiſcopalis eminentiae culminis auctoritas non immerito ſacris omnibus eſſe ſumma percenſuit, quae ceteris ſacerdotibus exercenda prohibuit, ſcilicet templorum Dei ſacrationem, chriſmatis benedictionem, ſacrorumque ordinum inſtitutionem, quae tam diuinaliter inordinata perſiſtunt, quam excellentiſſime conferuntur. quia & tanto ab eis ſingulariter impenduntur, quanto eidem ſummo culmini peragenda ſeruantur. Quommodo ergo, quod in ſe recipit, a ſe reijcere poterit, cum haec a nullo altero conferri, quam a ſolis Pontificibus nouit, quibus nec ligata ſolui, nec ſoluta potuerunt ab aliquo religari? Sic enim ad Petrum Veritas ait: Quodcumque ligaueris ſuper terram, erit ligatum & *Matt. 16. e.* in caelo, & quodcumque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in caelo. nequaquam aliquando poterit profanari, quod diuina iuſſione, ſimulque Apoſtolicae traditionis auctoritate ſacrum noſcitur extitiſſe. &c. *Tolet. viij. c. 7.*

CAP. VII.

Saepe fiunt barbarorum perſecutiones, & multae vrbes ſubijciuntur infidelibus. ita vt non poſſit eius vrbis Epiſcopus ſuam ſedem poſt ordinationem accipere, & ordinare, & alia facere quae ad Epiſcopum pertinēt. nos honorem ſuum ſacerdotio conſeruantes, nolumus poſſe infideles iura eccleſiaſtica diſſoluere. ſed ita ordinatis concedimus, vt poſſint ordinationes clericorum facere canonice, & auctoritate ſuae ſedis vti, & firmam, & validam eſſe eius adminiſtrationem. neque enim temporis neceſſitate circūſcribitur adminiſtratio. *Trul. 37.*

CAP. IIX.

Oportunum ducimus, humilitatem, atque reli-

religionem, & in vultu,& in opere,& in habitu; & in ſermone demonſtrent (*Epiſcopi*) vt bene agentes,& habitu,& vultu demulceant; male agentibus vero, ipſo ſuo viſu terribiles ſint, juxta illud, quod in tabernaculo Dei, boum, & leonum effigies expreſſe memorantur. Et Dominus in Euangelio,& aſtutiam ſerpentis,& ſimplicitatem columbae habendam perceſet. *Cabilo. ſub Carolo c. 4.*

C A P. I X.

Initium quidem ſacerdotij Aaron fuit. &c. Quo in loco contemplari oportet, Aarō ſummum ſacerdotem, id eſt, Epiſcopum fuiſſe, & filios eius presbyterorum figuram praemonſtraſſe. &c. [In nouo Teſtamento poſt Chriſtum ſacerdotalis ordo a Petro Apoſtolo cœpit. ipſi enim primum datus eſt Pontificatus in Eccleſia Chriſti. ſic enim loquitur ad eum Dominus: Tu es Petrus. &c. Hic ergo ligandi, ſoluendique poteſtatem primus accepit, primuſque ad fidem populum virtute ſuae praedicationis adduxit. Siquidem & ceteri Apoſtoli cum Petro par conſortium honoris, & poteſtatis acceperunt. qui etiam in toto orbe diſperſi Euangelium praedicauerunt. quibuſque decedentibus ſucceſſerunt Epiſcopi, qui ſunt conſtituti per totum mundum in ſedibus Apoſtolorum. qui non iam ex genere carnis, & ſanguinis eliguntur, ſicut primum ſecundum ordinem Aaron, ſed pro vniuſcuiuſque vita, meritoque quod in eum gratia diuina contulerit. &c. Quatuor ſunt genera Apoſtolorum. vnum a Deo tantum, vt Moſes; alterum per hominem, & Deum, vt Ioſue: tertium per hominem tantum, ſicut his temporibus multi fauore populi, & poteſtatum in ſacerdotium ſubrogantur: quartum genus ex ſe eſt, ſicut pſeudoprophetarum,& pſeudoapoſtolorum. Apoſtoli miſſi interpretantur, quia ipſos miſit Dominus euangelizare ad illuminationem omnium populorum. Epiſcopus autem, vt quidam prudentium ait, nomen eſt oneris, non honoris. quod ille, qui ſuperefficitur, ſuperintendit, curam ſubditorum gerens. ſcopos quidem intentionem, Epiſcopos ſuperintendentes poſſumus dicere. vt intelligat non ſe eſſe Epiſcopum, qui non prodeſſe, ſed praeeſſe dilexerit. Quod vero per impoſitionem manus a praeceſſoribus Dei ſacerdotib. Epiſcopi ordinantur, antiqua eſt inſtitutio. &c. Sic & ſuperimpletor legis, & Prophetarum Dominus noſter Ieſus Chriſtus per manus impoſitionem Apoſtolos benedixit, ſicut in Euangelio Lucae ſcriptum eſt: & perduxit illos trans Bethaniā,& eleuauit manus ſuas, & benedixit eis. &c. Et in Actibus Apoſtolorum ex praecepto ſancti Spiritus Paulo, & Barnabae ab Apoſtolis manus impoſita eſt in Epiſcopatum,& ſic miſſi ſunt ad euangelizandum. &c. Cuius prae ceteris ſpirituale officium eſt, ſcripturas legere, percurrere canones, exempla Sanctorum imitari; vigilijs, ieiunijs, orationibus incumbere; cum fratribus habere pacem, nec quemquam ex membris ſuis diſcerpere. nullum damnare, niſi comprobatum; nullum excommunicare, niſi diſcuſſum. *Iſid. lib. 2. c. 6.* † *de eccleſiaſt. offic. apud Aquiſgr. c. 9. Raban. lib. 1. c. 4 de inſtitu. cleric. Caeſar. lib. 2. c. 59.*

Luc. 24. (in Euangelio Lucae)
Act. 13. d. (& benedixit eis)
† *c. 5.*

C A P. X.

Ipſis ſacerdotibus proprie animatum curandarum ſollicitudo commiſſa eſt, qui pondus populi ſibi commiſſi viriliter ſuſtinentes, pro peccatis omnium, velut pro ſuis, infatigabiliter ſupplicant Deo. ac velut quidam Aaron incenſum contriti cordis,& humiliati ſpiritus offerentes, quo placatur Deus, auertunt iram futurae animaduerſionis a populo, qui per Dei gratiam ſiunt diuinae voluntatis indices, eccleſiarum Chriſti poſt Apoſtolos fundatores. fidelis populi duces, veritatis adſertores, prauae doctrinae hoſtes, omnibus bonis amabiles,& male ſibi conſcijs etiam ipſo viſu terribiles, vindices oppreſſorum, patres in fide catholica regeneratorum, praedicatores caeleſtium praemiorum, exempla bonorum operum, documenta virtutum, & forma fidelium. Ipſi ſunt Eccleſiae decus, in quibus amplius fulget Eccleſia; ipſi columnae firmiſſimae, quibus in Chriſto fundatis innititur omnis multitudo credentium; ipſi ianuae ciuitatis aeternae, per quas omnes, qui credunt, ingrediuntur ad Chriſtum, ipſi ianitores, quibus claues datae ſunt regni caelorum; ipſi etiam diſpenſatores regiae domus, quorum arbitrio in aula Regis aeterni diuidūtur gradus,& officia ſingulorum. Hi ſunt, qui nō ambiendo, ſed ſpiritaliter viuendo ſacerdotium meruerunt, quique non fauoris humani ſuffragio, ſed diuino munere ſublimati, nihil ſibi de praeſtantia ſui principatus applaudunt: quos non inflat honor acceptus, ſed exercet labor impoſitus; qui non excellentiam ſuam cogitant prouecti, ſed ſarcinam; nec gloriātur de officij dignitate, ſed ſudant potius conſtituti ſub onere. *Pariſien ſub Ludouico, & Lothar. lib. 1. c. 4. & lib. 3. c. 9. Ex Proſpero lib. 2. de vita actiua, & contemplatiua c. 2. Aquiſgran. ſub Ludo. par. 4. c. 5. Capitul lib. 5. c. 163.*

C A P. X I.

Epiſcopus iuxta regulam a beato Paulo Apoſtolo decretam, miniſterium peragat Epiſcopale. At qui ſecus geſſerit, canonum coercea tur auctoritate. *Aquiſgran. ij. ſub Ludo. par. 1. cap. 2.*

C A P. X I I.

Sacerdotum eſt, diuina populo dare mandata,& referre reſponſa. quia in rationali pectoris Aaron erant doctrina,& veritas; & ſacerdotalis chorus os Domini appellatur, ſicut ſcriptum eſt: Si ſeparaueris pretioſum a vili, quaſi os meum eris. cui etiam dictum eſt; Tu autem annuntiabis eis, quia in populis vniuerſis, ex me,& legem requirent ex ore ſacerdotis; quia Angelus Domini exercituū eſt. Sacerdotum eſt etiam, imminentem gladium,

Exo. c. 28.
Hier. c. 15
Ezechiel. c. 33.

dium, quae eſt animaduerſio diuini furoris, atque iudicij, populis nuntiare: eorum eſt nihilominus, verbi gladio acutiore omni gladio ancipiti, qui penetrat vſq. ad diuiſionem animae, & ſpiritus, compagum quoque & medullarum, ac cogitationum, & intentionem cordis in vnoquoq; Eccleſiae filio praua reſecare a rectis, prauoſque in omni Eccleſia, ſi ita res propoſcerit, vt ſaeculi iudices, & iudicij diuini praecones, ſegregare de rectis: quia nulli, qui ſanum ſapit, eſt dubium, ita Dominum omnia moderaſſe, vt clauibus Eccleſiae datis, aditus ad vitam claudi debeat, vel reſerari, & quidquid ordine ordinato a Sacerdotibus in Eccleſia geritur, per gratiam ſancti Spiritus ab illo geratur, qui quod eis promiſit, nullatenus pro quocumque in quocumque dimiſit, Ecce ego, inquiens, vobiſcum ſum vſque ad conſumationem ſaeculi. *Melden. in principio.* *Mat. cap. vlt.*

Quibus gradibus debeat Epiſcopus aſcendere ad Epiſcopatum.
Tit. III.

CAP. I.

SI quis propter ipſum bonum humilitatis, quae eſt circa Chriſtum Ieſum, abrenuntians mundo fiat clericus, aut monachus, & omnem gradum eccleſiaſticum tranſiens per definita nunc tempora, irreprehenſibilis inuentus extiterit; ita vt in gradu lectoris annum compleat, in ſubdiaconi vero duos, ſitque diaconus tribus, & presbyter quatuor annis. &c. Bene placuit huic ſanctae, ac vniuerſali ſynodo, Epiſcopum, vel Patriarcham eligi hunc, & admitti. ſi vero praeter hanc definitionem noſtrã quiſquam ad iam fatum ſupremum honorem prouectus extiterit, reprobetur, & ab omni ſacerdotali operatione prorſus abijciatur, vtpote qui extra ſacros canones ſit promotus. *Synod. iix. gen. ſub Hadriano ij. c. 5.*

CAP. II.

Ne per ſaltum fiat ordinatio, neque ex laicis Epiſcopus. *Syn. iix ſub Ioan. ix. act. 2.*

CAP. III.

Si quis deſiderat in Eccleſia militare, aut proficere; ſit prius oſtiarius, lector, exorciſta, per tempora quae Epiſcopus conſtituerit, deinde acolythus an. v. ſubdiaconus an. v. cuſtos martyrum an. v. diaconus an. v. presbyter annis tribus, probatus ex omni partei in tantum, vt etiam ab his, qui foris ſunt, teſtimonium habeat bonum. vnius videlicet vxoris vir, quae tamen a ſacerdote ſit benedicta. & ſi probatus fuerit dignus, & vota populi, & cleri concurrerint, canonice Epiſcopus conſecretur. quem poſtea nec clerus, nec populus perturbare debet. &c. *Synod. Roman. cclxiix. Epiſcopor. ſub Silueſtro.*

CAP. IV.

Si quis clericatũ promereri deſiderat, hoc iuſtum eſt, vt ſit oſtiarius annum vnum, lector an. xx. exorciſta an. x. acolythus an. v. ſubdiaconus an. v. diaconus an. v. & ſic ad honorem presbyteri accedat. & faciens in eo ordine an. vj. ſi fuerit omnium votiua gratia, non praemio, non inuaſione cupiditatis, nulli praeripiẽs gradum, ſic ab omni Eccleſia eligatur conſecrandus Epiſcopus, nullo de membris Eccleſiae intercidente, & omni Eccleſia conueniente. *Silueſt. in conc. Rom. cclxxv. Epiſcoporum c. 5.*

CAP. V.

(Silueſter) praeter ſynodum conſtituit, vt nullus ex laica perſona ab honore acolythi ad Epiſcopatum ſubleuaretur, niſi prius fuiſſet oſtiarius, lector annis xxx. deinde vna die exorciſta, poſtea caperet onus acolythi, & faceret in eodem ordine annos x. vt acciperet onus ſubdiaconi, & in ſubdiaconatu eſſet an. v. deinde ad diaconatus honorem pertingeret fixus. rogantibus xxx. presbyteris examẽ, vt eſſet diaconus Cardinalis, quia a prima ſede erat conſtitutum, vt ſeruiret an. x. Si quis deſideraret ordinem presbyterij, in vij. annis a cuncto clero Romano probaretur gratia doctrinae, natiuitatis, generoſitatis, & conſilij, non expetens praedam a quoquam, & cuius opinionem claram, & firmam omnes preſbyteri declararent, & confirmarent: & ſic ad ordinem presbyterij accederet, & faceret in eodem ordine an. iij. & ita ſi exigat ordo, vel cauſa pietatis, aut ſanctitatis, ad onus Epiſcopatus aſcenderet, & omnis clerus peteret ordinari ex vno voto perenni. *Silueſter in ſyno. Rom. 284. c. 11.*

CAP. VI.

Nullus laicus clericus, vel tantum ſubdiaconus in Epiſcopum eligatur. *Vrban. ij. in concil. Clarom. c. 5.*

CAP. VII.

Eum, qui ex vita gentili acceſſerit, & baptizatus fuerit, vel ex improba viuẽdi ratione, non eſt aequum protinus Epiſcopum fieri. Iniquum eſt enim, vt qui ſui nondum experientiam oſtenderit, ſit aliorum magiſter. niſi forte hoc diuina gratia fiat. *Apoſt. c. 80.*

CAP. IIX.

Si quis Epiſcopus eſſe meretur, ſit primo oſtiarius, deinde lector, poſtea exorciſta, inde ſacretur acolythus, demum vero ſubdiaconus, deinde diaconus, & poſtea presbyter, & exinde ſi meretur, Epiſcopus ordinetur. *Caius ep. vni. in fin. Viden. Anacl. ep. 2. poſt prin.* *Diſ. 77. c. 1.*

CAP. IX.

Quicumque ſe Eccleſiae vouerit obſequijs a ſua infantia, ante pubertatis annos baptizari, & lectoris debet miniſterio ſociari. qui ab acceſſu adoleſcentiae vſque ad triceſimum † aetatis annum, ſi probabiliter vixerit, vna tantum, & ea, quam virginem, communi per ſacerdotẽ benedictione perceperit, vxore contentus, *Diſ. 77. c. 3.* † xx.

tentus, acolythus, & ſubdiaconus eſſe debebit. poſteaque ad diaconij gradum, ſi ſe ipſe primitus cōtinentia praeeunte, dignum probauerit, accedat. vbi ſi vltra quinque annos laudabiliter vixerit, & miniſtrauerit cōgrue, prebyterium conſequatur; exinde poſt decennium Epiſcopalem cathedram poterit adipiſci, ſi tamen per haec tempora integritas vitae, ac fidei eius fuerit approbata. Qui vero iam aetate grandaeuus, melioris propoſiti cōuerſatione prouocatus, ex laico ad ſacram militiam peruenire feſtinat, deſiderij ſui fructum non aliter obtinebit, niſi eo, quo baptizatur tempore, ſtatim lectorum, aut exorciſtarum numero ſocietur; ſi tamen eum vnam habuiſſe, vel habere, & hanc virginem accepiſſe conſtet vxorem. Qui dum initiatus fuerit, expleto biennio, per quinquennium aliud acolythus, & ſubdiaconus fiat, & ſic ad diaconatum, ſi per haec tempora dignus indicatus fuerit, proueh atur. exinde iam acceſſu temporum presbyterio, vel Epiſcopatui, ſi eum cleri, ac plebis euocauerit electio, non immerito ſocietur. *Syric. ep. 1. c. 8. 9. & 10. Iuo par. 6. c. 91. & 92. decr.*

CAP. X.

16. q. 1. c. 19. Monachos, quos morum grauitas, & vitae, ac fidei inſtitutio ſancta commendat, clericorum officijs aggregati & optamus, & volumus. ita, vt qui intra triceſimum annum aetatis ſunt digni, in minoribus per gradus ſingulos creſcente tempore promoueantur ordinibus, & ſic ad diaconatus, vel presbyterij inſignia maturae aetatis conſecratione perueniant. nec per ſaltus ad Epiſcopatus culmen aſcendant, niſi in his eadem, quae ſingulis dignitatibus ſuperius praefiximus, tempora fuerint cuſtodita. *Syric. ep. 1. c. 13. Iuo par. 6. cap. 53. decr. Anſel. lib. 7. c. 101. in addit.*

CAP. XI.

Diſt. 33. c. 6. Laici, qui habentes vxores baptizati ſunt. &c. non prohibentur ad clericatus ſortem aſſumi. ita ſane, vt in eos tempora a maioribus conſtituta ſeruentur, nec cito quilibet lector, acolythus, diaconus, ſacerdos fiat. quia in minoribus officijs ſi diu perdurent, & vita eorum pariter, & obſequia comprobentur, vt ad ſacerdotium poſthac emenſis ſtipēdiorum meritis veniant, nec praeripiant, quod vitae probata meretur accipere. *Inno. ep. 4. c. 4. & 5. Iuo lib. 3. tit. 3. c. 4. panor. et par. 6. c. 95. decr. Anſel. lib. 7. c. 29. Tarrac. lib. 1. c. 129.*

CAP. XII.

Diſ 59. c. 2. ſi officia. Quis ille tam arrogans, tam impudens inuenitur, vt in caeleſti militia. &c. ſtatim dux eſſe deſideret, cum tiro ante non fuerit? & prius velit dicere, quam diſcere? Aſſueſcat in Domini caſtris, in lectorum primitus gradu, diuini rudimentis ſeruitij; nec illi vile ſit, exorciſtam, acolythum, ſubdiaconum, diaconum per ordinem fieri; nec hoc ſaltu, ſed ſtatutis maiorum ordinatione temporibus. iam vero ad presbyterij faſtigium talis accedat, vt & nomen aetas impleat, & meritum probitatis ſtipendia anteacta teſtentur. iure inde Summi Pontificis locum ſperare debebit. *Zoſimus ep. 1. c. 1. Anſel lib. 6. c. 24.*

CAP. XIII.

Haec autem [in ſingulis gradibus obſeruanda ſunt tempora: ſi ab infantia eccleſiaſticis miniſterijs nomen dederit, inter lectores ad xx. ætatis annum continuata obſeruatione perduret. Si maior, & grandaeuus acceſſerit, qui tamen poſt baptiſmum ſtatim ſe diuinae militiae deſiderat mancipari, ſiue inter lectores, ſiue inter exorciſtas quinquennio teneatur. exinde acolythus, vel ſubdiaconus iv. annis ſit, & ſic ad benedictionem diaconatus, ſi mereatur, accedat. In quo ordine quinque annis, ſi inculpate ſe geſſerint, haerere debebit. exinde ſuffragantibus ſtipendijs, per tot gradus datis propriae fidei documentis, presbyterij ſacerdotium poterit promereri. De quo loco, ſi eum exactior ad bonos mores vita perduxerit, ſummum Pontificatum ſperare debebit. *Zoſi. epiſt. 1. c. 3. Anſel. lib. 7. c. 41.* *Diſtin. 77 c. 2.*

CAP. XIV.

Ordinatos quoſdam Epiſcopis, qui nullis Eccleſiaſticis ordinibus ad tantae dignitatis faſtigium fuerint inſtituti, contra Patrum decreta, didicimus: cum ad Epiſcopatum his gradibus, quibus frequentiſſime cautum eſt, debeat perueniri, vt minoribus initiati officijs ad maiora firmētur. *Caeleſ. ep. 2. c. 3. Burch. lib. 1. c. 18. Iuo par. 5. c. 72. decre. Tarrac. lib. 6. c. 137.* *Diſt. 59. c. vlt.*

CAP. XV.

Merito beatorum Patrum venerabiles ſanctiones, cum de ſacerdotum electione loquerentur, eos demum idoneos ſacris adminiſtrationibus cenſuere, quorum omnis aetas a puerilibus exordijs vſq. ad prouectiores annos, per diſciplinae Eccleſiaſticae ſtudia cucuriſſet: vt vnicuique teſtimonium prior vita præberet: nec poſſet de eius prouectione dubitari, cui pro laboribus multis, pro moribus caſtis, pro actibus ſtrenuis, celſioris loci praemium deberetur. &c. Eos, quorum prouectio hoc tantum reprehenſionis incurrit, quod ex laicis ad officiū Epiſcopale delecti ſunt. &c. ſuſceptum ſacerdotium tenere permittimus, non praeiudicantes Apoſtolicae ſedis ſtatutis, nec praedeceſſorum noſtrorum, noſtriſque decretis, quibus ſalubriter conſtitutum eſt, ne primum, vel ſecundum, aut tertium in Eccleſia gradum quiſquam laicorum quibuſlibet ſuffragijs fultus, aſcendat; priuſquam ad hoc meritum per legitima augmenta perueniat. *Leo epiſt. 85. ad Epiſc. African. cap. 1. Iuo par. 5. c. 105. decr.* *Diſ. 61. miramur. c. 5.*

CAP. XVI.

Qui nō Dei gratia, ſed promiſſione rerum eccleſiaſticarum praemiſſa, ad ſacerdotium conantur accedere; deſideriorum talium reprimantur effectus. Qui autem ab huiuſmodi

ſe in-

e intentione non cohibent, vindictis canonum ſciant ſe ſine dubitatione ſubijciendos. Nec facile ad ſacerdotium permittantur accedere, quibus & gradus, & tempora conſtituta ſunt, per quae ad hanc dignitatem debeant aſpirare. &c. *Symma.ep.* 1.*c.*2.

CAP. XVII.

Hominem laicum non promouendum ad ſacerdotium ſubito, ſed per ſuos gradus, ſicut Sardicenſe concilium ait, vt de laicis non eligerentur Antiſtites, c. xiij. &c. & Gelaſius non ſolum Epiſcopos de laicis fieri prohibuit, ſed etiam presbyteros, ne talia praeſumerent, vetuit in decretorum ſuorum. c. iij. *Nicol. in ep. ad Michael. Imper. ante med. quae incip. Principatum. lecta in act.* 4. *ſynod. iix. C.P. ſub* Hadr. *ij. poſt princip.*

CAP. XIIX.

Si quis diues, vel ſcholaſticus ex foro petatur Epiſcopus fieri, nõ ante ordinetur, quam lectoris, diaconi, & presbyteri miniſterium peragat: vt ſi in ſingulis gradib. dignus cenſeatur, ad culmen Epiſcopatus breuiter aſcendat. Habeat autem vnuſquiſque gradus competens temporis ſpatium, in quo eius fides, & virtus cognoſci poſſit; & qui ſacerdotio dignus exiſtimatur, maiore honore fruatur. non enim decet Epiſcopum, aut presbyterum, aut diaconum cito ordinare: nam recte is neophytus dicitur, cum Paulus gentium doctor prohibeat celeres ordinationes. multi temporis probatio eius conuerſionem, & mores declarabit. *Sard.* 10. G. 13. L. *Burch. lib.* 1. *cap.* 17. *Iuo par.* 5. *c.* 71. *decr. Caeſar. li.* 3. *c.* 20.

CAP. XIX.

Non oportet ſtatim a baptiſmo promoneri in ordinem ſacrum neophytũ ad ordinem ſacerdotalem. *Laod. c.* 3.

CAP. XX.

Diſt. 51. *c.* 5. *qui in aliquo.*

Qui non promoueantur ad ſacerdotium, ex regulis canonum neceſſario credimus inſerendum. Id eſt, qui in aliquo crimine detecti ſunt. &c. Qui per gradus eccleſiaſticos non aſcenderunt. *Tolet. iv. c.* 18.

CAP. XXI.

Qui ſaltu ſine gradu diaconi ad ſacerdotium proſilinit, in degradationem debitam reſilire debet. *Syn. Sueſſion. apud D. Medar. in accuſat.* Hincmari, *in fine.*

CAP. XXII.

Caius conſtituit, vt omnes ordines in Eccleſia ſic aſcenderent. Si quis Epiſcopus fieri mereretur, vt eſſet oſtiarius, lector, exorciſta, acolythus, ſequẽs ſubdiaconus, diaconus, presbyter, exinde Epiſcopus ordinaretur. *Damaſ. in Caij.*

CAP. XXIII.

Silueſter conſtituit, vt ſi quis deſideraret in Eccleſia militare, aut proficere, vt eſſet oſtiarius * lector annos xxx. exorciſta dies xxx. acolythus annis v. ſubdiaconus annis v. cuſtos martyr. annis v. diaconus annis vij. presbyter anois iij. probatus ex omni parte, vt etiam ab his, qui foris ſunt, habeat bonum teſtimonium, vnius vxoris vir, vxore a ſacerdote benedicta, & ſic ad ordinem Epiſcopatus aſcenderet: nullum maioris, vel prioris locum inuaderet, niſi ordine temporum cognoſceret omoiũ clericorum vota grata, nullo omnino clerico contradicente, vel fideli. *Damaſus in Silueſtr. poſt principium.*

Populus, & clerus olim ſolebant in electione oſtendere, quem vellent ſibi praeeſſe Epiſcopum, & non populus ſolus.

Tit. IV.

CAP. I.

Epiſcopum conſecrari non conuenit, niſi a clericis, & populo fuerit poſtulatus. *Syno. Rom. ſub Eugen. ij. & Leone iv. c.* 5.

CAP. II.

Quotiens defuncto Paſtore alicuius eccleſiae, alius eſt ei canonice ſubrogandus; inſtantia viſitatoris Epiſcopi, qui ei ab Apoſtolica, vel Metropolitana ſede directus eſt, clerus, & populus remota omni ſaeculari ambitione, timore, atque gratia, & Apoſtolicae ſedis, vel Metropolitani ſui conſenſu Paſtorem ſibi ſecundum Deum eligat. qui ſi correptus aliquo vitio aliter agere præſumpſerit, electionis perperam factae omni fructu carebit, & de cetero nullam electionis poteſtatem habebit: electionis vero poteſtas omnis in deliberatione ſedis Apoſtolicae, ſiue Metropolitani ſui conſiſtat. *Greg. vij. in ſyn. Rom. an. vij. ſui Pontific. c.* 6.

CAP. III.

Diſt. 77. *quicumq. c.* 11.

(Qui *ordines inferiores ſuſcepit*) exinde iam acceſſu temporum presbyterio, vel Epiſcopatui, ſi eum cleri, ac plebis euocauerit electio, non immerito ſocietur. *Syric. ep.* 1. *cap.* 10. *par.* 6. *c.* 91. *decr.*

CAP. IV.

Diſ. 61. *c.* 13. *diſ.* 63 *cleri.* 26.

Nullus inuitis detur Epiſcopus. cleri, plebis, & ordinis conſenſus, & deſiderium requiratur. Tunc alter de altera eligatur eccleſia, ſi de ciuitatis ipſius clero, † cui eſt Epiſcopus ordinandus, nullus dignus, quod euenire non credimus, potuerit † reperiri. &c. *Caeleſti. ep.* 2. *c.* 5. *Syn. Rom. ſub Eugen. ij. & Leone iv. c.* 5. *Burc. lib.* 1. *c.* 7. *Iuo lib.* 3. *tit.* 1. *c.* 7. *panor. & par.* 5. *c.* 61. *decr. & in ep.* 46. *ad Gaufridum. Deuſd. c.* 1. *Anſel. lib.* 6. *c.* 21. *Caeſar. libro* 3. *c.* 25. *Tarrac lib.* 3. *c.* 3.

† clericis

† poterit

CAP. V.

Diſ 63. *ſ forte. cap. vlt.*

Cum de Summi ſacerdotis electione tractabitur, ille omnibus praepõnatur, quem cleri, plebiſque conſenſus concorditer poſtulauerit. Ita vt ſi in aliam forte perſonam partium ſe vota diuiſerint, Metropolitani iudicio is alteri praeferatur, qui maioribus, & ſtudijs iuuatur, & meritis; tantum vt nullus inuitis,

& non

& non petentibus ordinetur, ne ciuitas Epiſcopum non optatum aut contemnat,aut oderit, & fiat minus religioſa,quam cõuenit, cui non licuerit habere,quem voluit. [De perſona autem conſecrandi Epiſcopi, & de cleri, plebiſque conſenſu, Metropolitanus Epiſcopus ad fraternitatem tuam referat. &c. *Leo ep.54.alias ep.82.vel 84.ad Anaſtaſ.Theſſalo. c.5.& 6.Iuo lib.3.tit.1.c.6.panor.& par.5.c. 347.& 348.decr.Anſel.lib.6.c.16.Deuſd.c.1.* (Diſtin.63 14.)

C A P. VI.

Quid ſibi Hilarius quaerit in aliena prouincia, & id, quod nullus deceſſorum ipſius habuerit, cur vſurpat? Expectarentur certe vota ciuium,teſtimonia populorum, quaereretur honoratorum arbitrium, electio clericorum;quae in ſacerdotum ſolent ordinationibus ab his, qui norunt Patrum regulas cuſtodiri: vt Apoſtolicae auctoritatis norma in omnibus ſeruaretur, qua praecipitur, vt ſacerdos eccleſiae praefuturus,non ſolum atteſtatione fidelium,ſed etiam eorum, qui foris ſunt teſtimonio muniatur. &c. *Leo ep.67. vel 87.ad Epiſcopos Viennen.prou.in med.*

C A P. VII.

Per pacem,& quietem Sacerdotes,qui praefuturi ſunt,poſtulentur. teneatur ſubſcriptio clericorum,honoratorum teſtimonium, ordinis conſenſus, & plebis. Qui praefuturus eſt omnibus,ab omnibuseligatur.Ordinationem ſibi ſinguli Metropolitani ſuarum prouinciarum cum his, qui ceteros ſacerdotij antiquitate praeueniunt, reſtituto ſibi per nos iure defendant.&c.*Leo ep.67.ſiue 87. ad Epiſcopos Viennen.prouin.ante finem.* (Vt ſupra.)

C A P. IIX.

Nulla ratio ſinit,vt inter Epiſcopos habeatur,qui nec a clericis ſunt electi, nec a plebibus expetiti, nec a prouincialibus Epiſcopis cum Metropolitani iudicio conſecrati. &c. [Si qui autem clerici ab iſtis pſeudoepiſcopis in eis eccleſijs ordinati ſunt,quae ad proprios Epiſcopos pertinebant,& ordinatio eorum conſenſu, & iudicio praeſidentium facta eſt, poteſt rata haberi, ita vt in ipſis eccleſijs perſeuerent. aliter autem vana eſt habenda ordinatio, quae nec loco fundata eſt, nec auctoritate munita.*Leo ep.70.al.ep.90.c.1.ad Ruſtic.Narbo.Syn.Rom.ſub Eugen.ij.& Leone iv.cap.5.Burch.lib.1. cap.11.Iuo par.5.c. 65.decr.& in epiſt.21.ad Eudonem dapiferũ. Anſel.lib.6.c.68.Deuſd.c.1.Caeſar.lib.3. c.3. Tarrac.lib.3.c.6.* (Diſ.62.c.1.) (1.q.1.c.40.)

C A P. IX.

Iſtam ſacerdotibus ordinandis reuerẽtiam ſeruet electio, vt in graui murmure populorum diuinũ credatur eſſe iudicium. Ibi enim Deus, vbi ſimplex ſine prauitate conſenſus. *Hormiſ.ep.4.c.2.ad Epiſcopos Hiſpaniae.*

C A P. X.

Placuit in ordinatione Epiſcopi hunc ordinem cuſtodiri, vt primo loco venalitate, vel ambitione ſubmota, ab Epiſcopis nec nominentur, de quibus clerici, vel laici ciues erga vnum eligendi (*non*) habeant poteſtatem. *Arel.ij.c.35.*

C A P. XI.

Quod non ſit populis concedendum, electionem facere eorum, qui ſunt ad ſacerdotium prouehendi. *Laod.c.13.Mart.Brac.c.1. Tullen.part.2.cap.8.Capitul.lib.7.c.79.Burch.lib.2.c.8.Iuo par.6.c.28.decret. Anſel. lib. 6.c.38.Deuſd.c.1.& 4.* (*Diſt. 63. non eſt 6.*)

C A P. XII.

Quoniam Hipponenſium Diaretorum eccleſiae deſtitutio non eſt diutius negligenda: &c.miſſis ex praeſenti concilio Epiſcopis,Regino,Alipio,Auguſtino,Materno.&c. conuentis,& correctis his, qui culpabili pertinacia fugam eiuſdem Equitij exſpectandam putabant, cum omnium voto eis Epiſcopus ordinetur.&c.*Afric.c.45.*L.79.G.

C A P. XIII.

De comprouincialibus ordinandis cũ conſenſu Metropolitani, cleri,& ciuium, iuxta priorum canonum ſtatuta, voluntas, & electio requiratur. *Aurel.iij.c.3.*

C A P XIV.

Duobus,aut tribus, qui tamen digni ſint, quos conſenſus cleri,& plebis ſelegerit, Metropolitani iudicio, eiuſque coepiſcopis,praeſentatis, quem ſors praeeunte Epiſcoporum ieiunio, Chriſto Domino terminante monſtrauerit, benedictio conſecrationis accumulet. *Barcin.c.3.*

C A P. XV.

Epiſcopatum deſiderans electione clericorum,vel ciuium. &c. Pontifex ordinetur.*Aruern.cap.2.*

C A P. XVI.

Iuxta quod antiqui canones decreuerunt, nullus inuitis detur Epiſcopus. ſed nec per oppreſſionem potentium perſonarum ad conſenſum faciendum ciues,aut clerici,quod dici nefas eſt,inclinentur. Quod ſi factum fuerit,ipſe Epiſcopus,qui magis per violẽtiam, quam per decretum legitimum ordinatur,ab indepto Pontificatus honore in perpetuum deponatur. *Aurel.v.c.11.*

C A P. XVII.

Ille deinceps ſacerdos (*non*) erit, quem nec clerus,nec populus propriae ciuitatis elegit. *Tolet.iv.c.*18. (*Diſt.51.c.5. qui in aliquo.*)

C A P. XIIX.

Si quis Epiſcopus de quacumque ciuitate fuerit defunctus, non ab alio, niſi a comprouincialibus,clero,& ciuibus ſuis alterius habeatur electio. ſin aliter,huius ordinatio irrita habeatur. *Cabilo.*10.

C A P. XIX.

Iuxta antiquam conſuetudinem, canonum decreta ſeruentur. Nullus ciuibus inuitis ordinetur Epiſcopus,niſi quem populi,& clericorum electio pleniſſima quaeſierit voluntate, non Principis imperio, neque per quamlibet conditionem contra Metropolis † voluntate- (†Metropolitani f.)

luntatem Epiſcoporum comprouincialium ingeratur. *Pariſ. c. 8.*

CAP. XX.

Si quando alicuius ciuitatis Epiſcopus vocatione Domini deceſſerit, a glorioſiſſimo Principe ſupplicando poſtuletur, vt canonicam electionem clero, & populo ipſius ciuitatis permittere dignetur. *Valent. ſub* Loth. *c.* 7.

CAP. XXI.

D. 63. c. 8 Non licet populo electionem facere eorum, qui ad ſacerdotium prouocantur. ſed in iudicio Epiſcoporum eſt, vt ipſi eum, qui ordinandus eſt, probent, ſi in ſermone, & fide, & in vita ſpirituali edoctus ſit. *Mart. Br.* 1. *Tullen. par.* 2. *c.* 8. *Vide.* Laod. 12. 13. *Burch. lib.* 1. *c.* 10. *Iuo par.* 5. *c.* 64. *decr. Anſel. li.* 6. *c.* 8. *Caeſar. lib.* 3. *c.* 18.

CAP. XXII.

Si (*ſacerdoti*) ſecundum magiſteria diuina obtemperaret fraternitas vniuerſa, nemo aduerſum ſacerdotum collegium quidquam moueret; nemo poſt diuinum iudicium, poſt populi ſuffragium, poſt coepiſcoporum conſenſum, iudicem ſe non iam Epiſcopi, ſed Dei faceret. &c. Quando Epiſcopus in locum defuncti ſubſtituitur, quando populi vniuerſi ſuffragio in pace deligitur, quando Dei auxilio in perſecutione protegitur, collegis omnibus fideliter iunctis. &c. Cum talis a quibuſdam deſperatis, & perditis impugnari videtur; apparet, quis impugnet, non ſcilicet Chriſtus, qui ſacerdotes aut conſtituit, aut protegit; ſed ille, qui Chriſti aduerſarius, & Eccleſiae eius inimicus. *Cypri. epiſt.* 3. *ad Cornel. poſt principium.*

Qualis debeat eligi Epiſcopus. Tit. V.

CAP. I.

Fidelis ſermo. Si quis Epiſcopatum deſiderat, bonum opus deſiderat. Oportet enim † Epiſcopum irreprehenſibilē eſſe, vnius vxoris virum, ſobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hoſpitalem, doctorem, non violentū, non percuſſorem: ſed modeſtum, non litigioſum, non cupidum, ſuae domui bene praepoſitum, filios habentem ſubditos cum omni caſtitate. Si quis autem domui ſuae praeeſſe neſcit, quomodo Eccleſiae Dei diligentiam habebit? non neophytum; ne in ſuperbiam elatus, in iudicium incidat diaboli. Oportet autem illum & teſtimonium habere bonum ab iis, qui foris ſunt; vt non in opprobrium incidat, & laqueum diaboli. *Paulus ep.* 1. *cap.* 3. *ad* Timoth.

† ergo.

CAP. II.

Huius rei gratia reliqui te Cretae, vt ea, quae deſunt, corrigas, & conſtituas per ciuitates presbyteros, ſicut & ego diſpoſui tibi. Si quis ſine crimine eſt, vnius vxoris vir, filios habens fideles, non in accuſatione luxuriae, aut non ſubditos. Oportet enim Epiſcopum ſine crimine eſſe, ſicut Dei diſpēſatorem: non ſuperbum, non iracundum, non violentum, non percuſſorem, non turpis lucri cupidum: ſed hoſpitalem, benignum, prudentem, ſobrium, iuſtum, ſanctum, continentem, amplectentem eum, qui ſecundum doctrinam eſt, fidelem ſermonem, vt potens ſit exhortari in doctrina ſana, & eos, qui contra dicunt, arguere. *Paulus in epiſt. ad Titum c.* 1.

CAP. III.

Cum in cunctis ſacris ordinibus, & miniſterijs eccleſiaſticis, & aetatis maturitas, & morum grauitas, & ſcientia litterarum ſit inquirenda; † multo fortius hoc in Epiſcopo oportet inquiri, qui ad curam poſitus aliorum, in ſe ipſo debet oſtendere, qualiter alios in domo Domini oporteat conuerſari. &c. Nullus in Epiſcopum eligatur, niſi qui iam xxx. aetatis annum egerit, † & de legitimo ſit matrimonio natus, qui etiam vita, & ſcientia commendabilis demonſtretur. *Alexan. iij. in conc. Later. c.* 3.

De elect. c. 7. *Greg. ix. & ca.* 16. *eo. tit. in* 1. *coll.*
† attēdenda, & quaerenda.
† impleuerit.

CAP. IV.

Beatiſſimi Pauli diſcretione, atque admonitione Epiſcopum conſecrari omnino oportet deſiderabilem boni operis, irreprehenſibilem, & reliquis optimis approbationib. quae ſequuntur, vt doctrinam Dei ornet in omnibus; ne, vt in paſtorali libro continetur, contradicendus inueniatur. Ab imperitis enim, inquit, paſtorale magiſterium, qua temeritate ſuſcipitur, quando ars eſt artium regimen animarum? Et iterum: Ille igitur modis omnibus debet ad exemplum viuendi pertrahi, qui cunctis carnis paſſionibus moriens, iam ſpiritaliter viuit, qui proſpera mundi poſtponit, qui nulla aduerſa pertimeſcit, qui ſola interna deſiderat. Cuius intentioni bene congruens, nec omnino per imbecillitatem corpus, nec valde per contumaciam repugnat ſpiritus. Qui ad aliena capienda non ducitur, ſed propria largitur. Qui per pietatis viſcera citius ad ignoſcendū flectitur, ſed numquam plus quam deceat, ignoſcens, ab arce rectitudinis inclinatur. Qui nulla illicita perpetrat, ſed perpetrata ab alijs, vt propria deplorat. Qui ex affectu cordis alienae infirmitati cōpatitur, ſicque in bonis proximi, ſicut in ſuis profectibus laetatur. Qui ita ſe imitabilem ceteris in cunctis, quae agit, inſinuat, vt inter eos non habeat, quod ſaltem de tranſactis mens erubeſcat. Qui ſic ſtudet viuere, & † proximorum quoque corda arentia doctrinae (valeat fluentis irrigare. † Qui orationis vſu, & experimento iam didicit, quod obtinere a Domino, quae popoſcerit, poſſit. Cui prophetica voce, iam quaſi ſpecialiter dicitur; Adhuc loquente te, dicam, adſum. Ideoque talium rerum tales eſſe oportet, non indoctos, ne aliqua oportunitate turpes inueniantur, ſicut in eodem libro habetur: Qui cum ſpiritale aliquid a ſubditis

1. *Tim.* 3.
Par. 1. *c.* 1.
Par. 1. *c.* 10.
† vt f.
† al. fluentis irriget.
Eſai. c. 58.

Paſtor

paſtor inquiritur, ignominioſum valde eſt, ſi tunc quaerat diſcere, cum quaeſtionem debet enodare. *Syn. Rom. ſub Eugen. ij. & Leone iv. c. 1. Aquiſgr. c. 13.*

CAP. V.

Matt. 10. Epiſcopos per ſingulas ciuitates, quibus ille non miſerat, perdoctos, & prudentes ſicut ſerpentes, ſimpliceſque ſicut columbas, iuxta Domini praeceptionem, nobis mittere, (*Petrus Apoſtolus praecepit.*) *Clem. ep. 1. poſt medium.*

CAP. VI.

64. Li. 5 hum. Cunctorum ſacerdotum vitam ſuperiorē, ſanctioremque ac diſcretam a ſaecularibus, & laicis hominibus eſſe, & ſpirituales quoſq. atq; ſacerdotes ſuper carnales, & laicos ſemper conſtituendos docebat (*Petrus Apoſtolus.*) *Clem. d. ep. 1. poſt med. Anſel. lib. 3. c. 1.*

CAP. VII.

Diſt. 79. c. olt. Electionem ſummorum ſacerdotum ſibi Dominus reſeruauit, licet electionem eorum bonis ſacerdotibus, & ſpiritualibus populis conceſſiſſet. Electionem enim illorum taliter Tit. 1. d. Apoſtolus fieri iubet. Si quis ſine crimine eſt, 1. Tit. 3. vnius vxoris virum, filios habentem fideles, non in accuſatione luxuriae, aut non ſubditos. & reliqua. *Anacl. ep. 2. ante med. Iuo par. 5. c. 238. decr. Caeſar. lib. 4. c. 47.*

CAP. IIX.

Par. 12 Illi (*Epiſcoporum*) vitam, & iudicium competenti, regularique debent moderamine diſponere, qui eos in ſacerdotium ordinant, & a quibus iam ordinati ſunt. *Fabia. ep. 2. in med.* Par. 11 10.

CAP. IX.

Virum catholicum, & praecipue Domini ſacerdotem, ſicut nullo errore implicari, ita Eccl. 18. d nulla oportet cupiditate violari. Dicente quippe Scriptura ſancta: Poſt concupiſcētias tuas non eas, & a voluntate tua vetare. multis mundi huius illecebris, multis vanitatib. reſiſtendū eſt, vt verae continentiae obtineatur integritas. cuius prima eſt labes ſuperbia initium tranſgreſſionis, & origo peccati. *Leo ep. 51. ad Anatolium Epiſcop. CP. poſt princip.*

CAP. X.

1. Tim. 5. d. Ad Timotheum loquitur Apoſtolus. Manus cito nemini impoſueris, neq; communicaueris peccatis alienis. quod propterea memoratur, vt examine habito, & probitate morum, & eccleſiaſtico labore ſit commēdatior, qui vocatur in medium, vt ſummum ſacerdotium poſſit accipere probatus iudicio, non fauore ſuſceptus; veritate, non gratia; Apoſtolico ordine functus, non praecipiti voluntate. De quo ad veſtram ſinceritatem huiuſmodi litterae cucurrerunt, multo fratrum, & conſacerdotum conſenſu, vt hac veſtra ſubſcriptione firmata eccleſiaſtici canonis diſpoſitio, quae apud Nicaeam tractata eſt, confirmata, ſuo merito fundatiſſima permaneret; vt tales videlicet ad eccleſiaſticum ordinē permitterentur accedere, quales Apoſtolica auctoritas iubet; non quales dico, vel eos, qui cingulo militiae ſaecularis aſtricti olim gloriati ſunt. qui poſteaquam pompa ſaeculari exultauerūt, aut negotijs reip. optauerunt militare, aut mundi curam tractare, adhibita ſibi quorundam manu, & proximorum fauore ſtipati, hi frequenter ingeruntur auribus meis, vt Epiſcopi eſſe poſſint, qui per traditionem, & Euangelicam diſciplinam eſſe non poſſunt. Quantis hoc aliquoties certatū eſt viribus? Sed nihil tale potuit elici, quæ ratio non compellit. etiam de longinquo veniant ordinandi, vt digni poſſint & plebis, & noſtro iudicio comprobari. *Syrici. ep. 3. c. 1.*

CAP. XI.

Vt [in ſacerdotibus ordinandis, quae ſunt a Patribus praeſcripta, & definita cogitetis. Diſ. 61. a. 2. quia ſicut eſt caput Eccleſiae Chriſtus, Chriſti autem vicarij ſacerdotes: ſic & in eligendis his curam oportet eſſe perſpicuam. Irreprehenſibiles enim eſſe conuenit, quos praeeſſe neceſſe eſt corrigendis: nec quidquā illi deeſſe perſonae, penes quā eſt religionis ſumma, & ſubſtantia diſciplinae. Aeſtimet quis pretium Dominici gregis, vt ſciat, quod meritum conſtituendi deceat eſſe paſtoris. *Hormiſda ep. 4. c. 1. Anſel. li. 6. c. 19.* Tarrac. *lib. 3. c. 13.* Ephe. 5. c. 1. Tim. 3. a.

CAP. XII.

Papa noſter Gregorius clero Mediolanenſis eccleſiae, pro eligendo ſibi Epiſcopo, litteris ſuis praecipiens ait: Penſantes ergo, quae cunctis expediunt, & quem vobis gratia Diuina praetulerit, integerrimam ſemper in omnibus obedientiam praebete. Iudicari nāque a vobis vltra non debet ſemel praelatus, ſed tanto nūc ſubtiliter iudicandus eſt, quanto poſtmodum iudicandus non eſt. *Nicol. in epiſ. ad Mich. Imper. ante med.*

CAP. XIII.

Inter hoc quid ſequendum eſt, quid tenendum; niſi vt virtutibus pollens coactus ad regimē veniat; virtutib. vacuus, nec coactus accedat? *Gregor. in Paſtorali parte 1. c. 9. them. vlt. Apud Greg. vii. lib. 8. regiſt. epiſt. 21. in fi.*

CAP. XIV.

Non te pigeat, aut pudeat, extraneum forte, vel humilis ſanguinis virum, dūmodo idoneus ſit, ad eccleſiae tuae regimen, quod proprie bonos exoptat, aſcire; cum Romana reſpubl. vt Paganorum tempore, ſic & ſub Chriſtianitatis titulis, inde maxime Deo fauente excreuerit; quod non tam generis, aut patriæ nobilitatem, quam animi, & corporis virtutes perpendendas adiudicauit. *Greg. vij. lib. 9. regiſt. epiſt. 2. in med.*

CAP. XV.

Epiſcopi iudicio Metropolitanorum, & Epiſcoporum vicinorum ordinentur in eccleſiaſtico throno, qui multis in rebus probati ſunt, & in ratione fidei, & recta adminiſtratione vitae. *Laod. cap. 12. Mart. Br. c. 1. Tullen. par. 2. c. 8. Vid. Nicae. 4. 6. Anti. 19. 23. Capitul. lib. 7. c. 78. Burchar. lib. 1. c. 9. Iuo par. 5. cap. 63. decr.* Diſ. 24. c. 4. diſt 61. Epiſcopū. c. 6.

C A P. XVI.

Commendatario (*interceſſori* L.) ſedes non praeſtetur, cuius eſt commendatarius, ob qualecumque populi ſtudium, ſed intra annum de Epiſcopo prouideatur, aut poſt annum alius commendatarius fiat. (*interceſſor* L.) *Carthag.75.G. Carth.v.c.8.L. Afric. 41.L.Capit.lib.7.c.*120.

C A P. XVII.

Diſt.23.c.2. Qui Epiſcopus ordinandus eſt, antea examinetur, ſi natura ſit prudens, ſi docibilis, ſi moribus tēperatus, ſi vita caſtus, ſi ſobrius. &c. cum in his omnibus examinatus, fuerit inuentus plene inſtructus; tunc eum conſenſu clericorum, & laicorum, & conuentu totius prouinciae Epiſcoporum maximeq. Metropolitani, vel auctoritate, vel praeſentia ordinetur Epiſcopus. Suſcepto in numine Chriſti Epiſcopatu, non ſuæ delectationi, nec ſuis motibus, ſed his Patrum definitionibus acquieſcat. *Carth.iv.c.1.Burch.lib.1.c.8.Iuo par.5.c.62.decr.*

C A P. XIIX.

Placuit etiam, vt ſacrum quis Pontificij honorem non votis quaerat, ſed meritis. nec diuinum videatur munus comparare rebus, ſed moribus, atque eminentiſſimae dignitatis apicem omnium conſcendat electione, non paucorum fauore. Sit in eligendis ſacerdotibus cura praecipua: quia irreprehenſibiles eſſe conuenit, quos praeeſſe neceſſe eſt corrigendis. &c. Epiſcopatum ergo deſiderans electione clericorum, vel ciuium, conſenſu etiam Metropolitani eiuſdem prouinciae Pontifex ordinetur. non patrocinia potentum adhibeat, non calliditate ſubdola ad conſcribendum decretum alius hortetur praemijs, alius timore compellat. Quod ſi quis fecerit; eccleſiae, cui indignus praeeſſe cupit, communione priuabitur. *Aruernenſ.*2.

C A P. XIX.

Diſt.51.c. vlt. Quicumque deinceps ad ordinem ſacerdotij poſtulatur, & in his, quae praedicta ſunt exquiſitus, in nullo horum deprehenſus fuerit; & examinatus, probabilis vita, atque doctrina extiterit, tunc, ſecundum ſynodalia, vel decretalia conſtituta, ab vniuerſis cōprouincialibus Epiſcopis, aut certe a tribus conſecrabitur. *Toletan. iv.cap.19.*

C A P. XX.

Qui per canonum conſtituta tempora eccleſiaſticos per ordines ſpiritali opere deſudando, probatae vitae adminiculo comitante conſcenderit; ad ſummum ſacerdotium, ſi dignitati vita reſponderit, auctore Domino prouehatur. ita tamen, vt duobus, aut tribus, quos conſenſus cleri, & plebis ſelegerit, Metropolitani iudicio, eiuſque coepiſcopis praeſentatis, quem ſors, praeeunte Epiſcoporum ieiunio, Chriſto Domino terminante, monſtrauerit, benedictio conſecrationis accumulet. *Barcinonen.y.c.3.*

C A P. XXI.

Si quis Epiſcopatum deſiderat, bonū opus deſiderat. opus, non dignitatem; laborem, non delicias. opus, quod per humilitatem creſcit, non intumeſcat faſtidio. Oportet ergo Epiſcopum irreprehenſibilem eſſe. Id ipſum quoque ad Titum. Si quis eſt ſine crimine. Omnes virtutes in vno ſermone comprehendit, & paene rem contra naturam exigit. Si enim omne peccatum, etiam in otioſo verbo, reprehenſione dignum eſt: quis eſt ille, qui abſque peccato, id eſt, ſine reprehenſione verſetur in hoc mundo? ſed futurus Paſtor eccleſiae talis eligatur, ad cuius comparationem recte grex ceteri nominentur. &c. Perdit enim auctoritatem dicendi, cuius ſermo opere deſtruitur. Vnius vxoris virum. Certe de baptizatis ſermo Apoſtoli eſt, nemo dubitet. Sobrium, prudentem, ornatum, hoſpitalem, doctorem. &c. Oportet autem eū, & teſtimonium habere bonum ab ijs, qui foris ſunt. Quale principium, talis & clauſula. Qui irreprehenſibilis eſt, nō ſolum a domeſticis, ſed & ab alienis conſono ore laudatur. Alieni, & extra Eccleſiam ſunt Iudaei, haeretici, atque Gentiles. Talis ergo ſit Pontifex Chriſti, vt qui religioni detrahunt, vitae eius detrahere non audeant. Hos in ſacerdotibus eligēdis canones obſeruare oportet. *Hieronymus in epiſtola ad Oceanum, apud Aquiſgr.c.11.* *1. Tim.3.a.* *Tit.1.b.*

C A P. XXII.

Ille modis omnibus debet ad exemplum viuendi pertrahi, qui cunctis carnis paſſionibus moriens, iam ſpiritualiter viuit; qui proſpera mundi poſtpoſuit, qui nulla aduerſa pertimeſcit, qui ſola aeterna concupiſcit. cuius intentioni bene congruens, nec omnino per imbecillitatem corporis, nec valde per contumeliam ſpiritus repugnat. Ille nihilominus ad dignitatem paſtoralis officij debet prouehi, qui ad aliena cupienda non ducitur, ſed propria largitur; qui per pietatis viſcera citius ad ignoſcendum flectitur, ſed non plus quam decet, ignoſcens, ab arce rectitudinis inclinatur. Qui nulla illicita perpetrat, ſed perpetrata ab alijs vt propria deplorat. Qui ex affectu cordis alienae infirmitati cōpatitur; ſicq. in bonis proximi, ſicut in ſuis prouectibus laetatur. Ad dignitatē Pontificalis excellētiae recte peruenit, qui ita ſe imitabilem ceteris in cunctis, quae agit, inſinuat; vt inter eos non habeat, quod ſaltem de tranſactis erubeſcat. Qui ſic ſtudet viuere, vt proximorum quoq. corda arentia doctrinae valeat fluētis irrigare. Qui orationis vſu experimento iam didicit, quod obtinere a Domino, quae popoſcerit, poſſit. &c. Qua mente apud Dominum interceſſionis locum pro populo arripit, qui familiarem ſe eius gratiae eſſe per vitae meritum neſcit? aut ab eo quomodo àlijs veniam poſtulat, qui verum ſibi ſit placatus ignorat? Qua in re eſt adhuc aliud ſollicitius formidandum; ne qui placare

Digitized by Google

care iram poſſe creditur, hanc ipſi ex reatu proprio mercatur. Cuncti liquido nouimus, quia cum is, qui diſplicet, ad intercedendum mittitur, irati animus ad deteriora prouocatur. Qui ergo adhuc deſiderijs terrenis aſtringitur, caueat ne diſtricti iram iudicis grauius accendens, dum loco delectatur gloriae, fiat ſubditis auctor ruinae. Solerter ergo ſe quiſque metiatur, ne locum regiminis aſſumere audeat, ſi adhuc in ſe vitiũ damnabiliter regnat; ne is, quem crimen deprauat proprium, interceſſor fieri audeat pro culpis aliorum. *Greg. in paſto. lib. 1. c. 10. & 11. apud Aquiſgr. c. 13. Syn. Rom ſub Eug. ij. & Leon. iv. cap. 1.*

C A P. XXIII.

Sunt plerique paſtorum, qui dum metiri ſe neſciunt, quae non didicerunt, docere concupiſcunt. Qui pondus magiſterij tanto leuius aeſtimant, quanto vim magnitudinis illius ignorant. Et quia indocti, ac praecipites doctrinae arcem tenere appetunt, a praecipitationis ſuae auſibus in ipſa locutionis ianua repelluntur. Nulla ars doceri praeſumitur, niſi intenta prius meditatione diſcatur. Ab imperitis ergo paſtorale magiſterium, qua temeritate ſuſcipitur, quando ars artium regimen eſt animarum? Quis autem cogitationum vulnera occultiora eſſe neſciat vulneribus viſcerum? & tamen ſaepe, qui nequaquam ſpiritualia praecepta cognouerũt, cordis ſe medicos profiteri non metuunt; dum qui pigmentorum vim neſciunt, videri carnis medici erubeſcunt. Sunt nonnulli, qui intra ſanctam Eccleſiam per ſpeciem regiminis, gloriam affectant honoris. videri doctores appetunt, tranſcendere ceteros concupiſcunt: atteſtante veritate, primos recubitus in caenis, primas in conuentionibus cathedras quaerunt. Qui ſuſceptum curae paſtoralis officium miniſtrare digne tanto magis nequeunt, quanto ad huius humilitatis magiſterium ex ſola elatione peruenerunt. Ipſa quippe in magiſterio lingua confunditur, quando aliud dicitur, aliud docetur. Contra quos indignos Paſtores Dominus per Prophetam quaeritur, dicens: Ipſi regnauerunt, & non ex me: Principes extiterunt, & non cognoui. Ex ſe namque, & non ex arbitrio ſummi rectoris regnant, qui nullis fulti virtutibus nequaquam diuinitus vocati, ſed ſua cupidine accenſi, culmen regiminis rapiunt, potius quam aſſequuntur. Quos tamen internus iudex & prouehit, & non cognoſcit: quia quos permittendo tolerat, profecto per iudicium reprobationis ignorat. &c. Plerumque qui ſubire magiſterium paſtorale cupiunt, nonnulla quoque bona opera animo proponunt, & quamuis hoc elationis intentione appetant, operaturos tamen ſe magna pertractant: fitque vt aliud in imis intentio ſupprimat, aliud tractantis animo ſuperficies cogitationis oſtendat. Nam ſibi ipſa de ſe mens ſaepe mentitur, & fingit ſe de bono opere amare, quod non amat; de mundi autem gloria non amare, quod amat: quae principari appetens, fit ad hoc pauida, cum quaerit; audax, cum peruenerit. Tendens enim, ne non perueniat, trepidat; ſed repente perueniens, iure ſibi hoc debitum, ad quod peruenerit, putat. cumque percepto Principatus officio perfrui ſaeculariter coeperit, libenter obliuiſcitur, quidquid religioſe cogitauit. &c. Ex anteacta ergo vita ſe quiſque inueniat, ne in appetitu ſe culminis imago cogitationis illudat. Plerumque in occupatione regiminis ipſe quoque boni operis vſus perditur, qui in tranquillitate tenebatur: quia quieto mari, recte nauim & imperitus nauta dirigit; turbato autem tempeſtatum fluctibus etiã peritus nauta ſe confundit. Quid eſt poteſtas culminis, niſi tempeſtas mentis, in qua dum cogitationum ſemper procellis nauis cordis quatitur, huc illucque inceſſanter impellitur, vt per repentinos exceſſus oris, & operis, quaſi per obuiantia ſaxa frangatur? Inter haec itaque quae protulimus, quid ſequendum, quid tenendum eſt, niſi vt virtutibus pollens, coactus ad regimen veniat; virtutibus vacuus, nec coactus accedat? Ille, ſi omnino renititur, caueat, ne acceptam pecuniam in ſudario ligans, de eius occultatione iudicetur. Pecuniam quippe in ſudario ligare eſt, percepta dona ſub otio lenti torporis abſcondere. At contra iſte cum regimen appetit, attendat, ne per exemplum boni operis, Phariſaeorum more ad ingreſſum regni tendentibus obſtaculum fiat. Qui iuxta ſummi magiſtri vocem, nec ipſi intrant, nec alios intrare permittunt. Conſiderandum quoque eſt, quia cum cauſam populi electus Praeſul ſuſcipit, quaſi ad aegrum medicus accedit. Si ergo adhuc in eius opere paſſiones viuunt, qua praeſumptione percuſſum mederi properat, qui in facie vulnus portat? *Greg. lib. 1. Paſtoral. in prologo, & cap. 1. & 9. apud Aquiſgr. c. 14.*

Matt. 23. 6. — *Oſe. 8. 4.* — *Mat. 23. b.*

C A P. XXIV.

Magnitudini veſtrae ſuppliciter ſuggerimus, vt deinceps in bonis paſtoribus, rectoribuſque in Eccleſijs Dei conſtituendis, magnum ſtudium, atque ſolertiſſimam adhibeatis curam. quia ſi aliter factum fuerit, & ordo eccleſiaſticus ſuam non habebit dignitatem. & religio in multis labefactando, detrimenti ſui iacturam patietur, & animae veſtrae, quod non optamus, periculum generabitur. *Pariſ. ſub Ludouic. & Loth. libro 3. capitulo 22. Aquiſgran. ij. ſub Ludouic. parte 4. cap. 8.*

C A P. XXV.

Nullus Epiſcopale miniſterium per ambitionem munerum attemptare praeſumat, ſed is ad Epiſcopale officium perueniat, ſi ſecundum Apoſtolum viuat, id eſt, irreprehenſibiliter, ſobrie, prudenter, pudice, ornate, cũ hoſpitalitate, cum doctrina: non violenter, non

1 ad Timot. 3 ad Tit. c. 1.

iniurioſe; modeſte, non litigioſe, non cupide. Oportet etiam Pontificem propriae domui eſſe bene praepoſitum; & teſtimonium habere bonum ab his, qui foris ſunt; vt doctrinam Dei noſtri exornet in omnibus. Nos autem etiam adiungentes, & ab his, qui intus ſunt, conuerſantes cum Epiſcopo, habere teſtimonium omnem Epiſcopũ oportere. *Aquiſgran. ÿ. ſub Ludouico par.* 1. c. 1.

CAP. XXVI.

Si quando alicuius ciuitatis Epiſcopus vocatione Domini deceſſerit, a glorioſiſſimo Principe ſupplicando poſtuletur, vt canonicam electionem clero, & populo eiuſdem ciuitatis permittere dignetur, atque ita aut in clero, aut in diœceſi certe ipſa, vel, ſi opus ſit, in vicinia † ipſius, probata & officio digna perſona quaeratur. quae inuentà conſenſu totius cleri, & populi ad honorem Dei ciuitati ipſi praeficiatur. Sed etſi a ſeruitio pij Principis noſtri aliquis clericorum venerit, vt alicui ciuitati praeponatur Epiſcopus, timore caſto ſollicite examinetur. Primum cuius vitae ſit, deinde cuius ſcientiae; ne maculatae vitae, & pompis ſaeculi turgidus, & ſimoniaca haereſi pollutus, humilibus, & mundis membris Chriſti, Eccleſiaeque ipſius ſupponatur Epiſcopus. Nec praeſumat illiteratum, & cupiditate nimia caecatum, redditurus facti ſui rationem, populo Dei praeficere. *Valentin. ſub Lothario, capitulo* 7.

† vicina f.

Neophyti non poſſunt eligi Epiſcopi, neque laici. Tit. VI.

CAP. I.

Diſt. 48. *quoniam.* c. 1.

LIcet aliquando contra regulam Eccleſiæ factum ſit vrgente neceſſitate, aliave de cauſa; vt qui ex Gentili vita nuper ad fidem venerunt, modico tempore catechumeni, ſtatim ad baptiſmum deducti ſint, & ſimul in Epiſcopatum, vel presbyterium praelati; id deinceps non fiat. cum tempore ad catechiſmum opus ſit, & poſt baptiſma maiore probatione. Apoſtolus hoc aperte docet. Non neophytum, ne elatus in iudicium incidat, & laqueum diaboli. &c. Qui vero aduerſus haec fecerit, vt contradictor magnae ſynodi de clero periclitetur. *Nicaen.* 2. *Mart. Brac.* 22. *Ioan. iix. in epiſ. lecta in iix. vel ix. ſyn. act.* 2. *Iuo in prol. panor. & decr.*

1. Tim. 3. a.

CAP. II.

Omnem canonicam ſtabilitatem in eccleſijs ſemper manere in Chriſto, prouidere cupientes, renouamus, & confirmamus terminos, & variationes, quae olim a ſanctis Apoſtolis, & beatis Patribus noſtris editae, legem in Eccleſia poſuerunt; non oportere Antiſtitem promouere quemquam, qui eſt vel ſecundum fidem, vel ſecundum ſacerdotalem ſortem neophytus: ne inflatus in iudicium incidat, & laqueum diaboli, ſicut dicit Apoſtolus. Prioribus ergo canonibus concordantes definimus, neminem de ſenatoria dignitate, vel mundana conuerſatione, nuper tonſum eum intentione, vel expectatione Pontificatus, vel Patriarchatus honoris, clericum, aut monachum factum, ad huiuſcemodi ſcandere gradum, licet † per ſingulos ordines diuini ſacerdotij plurimum temporis feciſſe probetur. Neque enim propter religionem, vel amorem Dei, aut propter expectationem tranſeundi viam virtutum, ſed ob amorem gloriae, ac principatus, tonſus huiuſmodi reperitur. Magis autem coercemus huiuſmodi, ſi ab Imperatoria dignitate ad hoc compellatur. Si vero quis per nullam ſuſpicionem praedictae concupiſcentiae expectationis, ſed propter ipſum bonum humilitatis, quae eſt circa Chriſtum Ieſum, abrenuntians mundo fiat clericus, aut monachus; & omnem gradum eccleſiaſticum tranſigens per definita nunc tempora irreprehenſibilis inuentus extiterit, & probatus; ita vt in gradu lectoris annum compleat, in ſubdiaconi vero duos, ſitque diaconus tribus, & presbyter quatuor annis: bene placuit huic ſanctae, & vniuerſali ſynodo, eligi hunc, & admitti. Circa omnes autem, qui religioſe morati in ordine clericorum, & monachorum digni iudicati ſunt Pontificatus dignitate pariter, & honore; praedictum tempus abbreuiamus. nimirum ſecundum quod Epiſcoporum praelati probauerint, qui per tempora fuerint. Si vero praeter hanc definitionem noſtram quiſquam ad iam tatum ſupremum honorem prouectus extiterit, reprobetur, & ab omni ſacerdotali operatione prorſus abijciatur, vtpote quia extra ſacros canones ſit promotus. *cap. 5. ſynodi octauae CP. ſub Hadr. ij.*

1. Tim. 3. a.

† niſi f.

CAP. III.

Nullus laicus, clericus, vel tantum ſubdiaconus in Epiſcopum eligatur. *Vrban. ij. in concil. Claramont. c.* 5.

CAP. IV.

Qui ex Gẽtili vita venit, & baptizatus eſt, aut ex praua conuerſatione, non aequum eſt, ſtatim Epiſcopum fieri. Cum enim non didicerit, aliorum eſſe magiſtrum, iniquũ eſt. Niſi ex diuina gratia hoc fiat. *Ap.* 80.

CAP. V.

Ordinatos quoſdam Epiſcopos, qui nullis eccleſiaſticis ordinibus ad tantae dignitatis faſtigium fuerint inſtituti, contra Patrum decreta didicimus: cum ad Epiſcopatum his gradibus, quibus frequentiſſime cautum eſt, debeat perueniri, vt minoribus initiati officijs ad maiora firmentur. Debet enim anteeſſe diſcipulus, quiſquis doctor eſſe deſiderat, vt poſſit docere, quod didicit. &c. *Caleſt. ep.* 2. 3. *Burch. lib.* 1. c. 18. *Iuo par.* 5. c. 72. *decr. Tarrac. lib.* 6. c. 137.

Diſtin. 59 *c. nls.*

CAP.

CAP. VI.

Audiuimus, quaſdam proprijs deſtitutas rectoribus ciuitates, Epiſcopos ſibi velle petere de laicis, tantumque faſtigium tam vile credere.&c. [Quid proderit per ſingula clericos ſtipendia militaſſe, & omnem egiſſe in dominicis caſtris ætatem; ſi hi, qui praefuturi ſunt, ex laicis requirantur? &c. [Docendus eſt populus, non ſequendus.&c. *Caeleſt. epiſt.3.c.2.& 3. Capit.lib.7.c.50. Burch. lib.15.cap.13.* Iuo *p.16.c.14.decr.* Deusd.*c.1. Anſel.lib.7.c.28.* T*arrac.lib.1.c.124.& lib.3.c.4.*

Diſ.61.c.7.

Diſ.62.c.2.

CAP. VII.

Diſtin.61.c.1. in ſacerdotib. & c.3. nō negamus.

Sacerdotij gradus ſaltu quodam paſſim laicis non transferantur. longa debet vitam ſuam probatione monſtrare, cui gubernacula committuntur Eccleſiae.&c. Diſcere prius quiſque debet, ante quam doceat.&c. nec tantum de laicis conſecrari inhibemus, ſed nec de paenitentibus.&c. *Hormiſda ep.4.c.1. Anſel.lib.6.c.19. Tarrac.lib.3.c.13.*

CAP. IIX.

Diſ.59.c.3. hoc ad nos.

Quidam deſiderio honoris inflati, defunctis Epiſcopis tonſurantur, & fiunt repente ex laicis ſacerdotes, atque inuerecunde religioſi propoſiti ducatum arripiunt, qui nec eſſe adhuc milites didicerunt. Quid putamus, quid iſti ſubiectis praeſtituri ſunt, qui antequam diſcipulatus limen attingant, tenere locum magiſterij non formidant? Qua de re neceſſe eſt, vt quamuis inculpati quiſque ſit meriti, ante tamen per diſtinctos ordines eccleſiaſticis exerceantur officijs. Videat, quod imitetur; diſcat, quod doceat; informetur, quod teneat: vt poſtea non debeat errare, qui eligitur viam erranti demonſtrare. Diu ergo religioſa meditatione poliatur, vt placeat, & ſic lucerna ſuper candelabrum poſita luceat, vt aduerſa ventorum vis irruens, conceptam eruditionis flammam non extinguat, ſed augeat. Nam cum ſcriptum ſit, vt prius quis probetur, & ſic miniſtret: multo ante probandus eſt, qui populi interceſſor aſſumitur; ne fiant cauſa ruinae populi ſacerdotes mali. Nulla igitur contra hoc excuſatio, nulla poteſt eſſe defenſio; quia cunctis liquido notum eſt, quae ſit in huius rei diligentia egregij ſollicitudo doctoris, qui neophytum ad ſacros vetat ordines accedere. [Sicut autem tunc neophytus dicebatur, qui initio in ſanctae fidei erat conuerſatione plantatus; ſic modo neophytus habendus eſt, qui repente in religionis habitu plantatus, ad ambiendos honores ſacros irrepſerit. Ordinate ergo ad ordines accedendum eſt. Nam caſum appetit, qui ad ſumma loci faſtigia, poſtpoſitis gradibus per abrupta quaerit aſcenſum. & cum idem Apoſtolus doceat, inter alia ſacri ordinis inſtituta diſcipulum, manum non eſſe cuiquam citius imponendam, quid hoc celerius, quidve praecipitantius, quam vt exoriatur a ſummitate principium; & ante incipiat eſſe Epiſcopus, quam miniſter? Quiſquis igitur ſacerdotium non ad elationis pompam, ſed ad vtilitatem adipiſci deſiderat, prius vires ſuas cum eo, quod eſt ſubiturus, onere metiatur; vt & impar abſtineat, & ad id cum metu, etiam qui ſe ſufficere exiſtimat, accedat. Ab re autem non facimus, ſi ad argumentum rationabile vſum rerum irrationabilium colligamus. Apta namque aedificationibus de ſiluis ligna ſucciduntur, nec tamen viridibus aedificij pondus imponitur, niſi eorum viriditatem multorum dierum mora ſiccauerit, & apta ad neceſſarium vſum effecerit. Quae, ſi obſeruantia forte negligitur, citius ſuperimpoſita mole franguntur, & gignit ruinam ad auxilium res prouiſa. Hinc etenim & medici, qui curam gerunt de corpore, quaedam adiutoria recenti adhuc confectione formata, indigenti non offerunt, ſed maceranda temporibus derelinquunt. Nam ſi immature quis dederit, dubium non eſt, quia fit cauſa periculi res ſalutis. Diſcant itaque diſcant in officio ſuo ſacerdotes, quibus animarum credita eſt cura, ſeruare, quod diuerſarum artium homines docentes rationem cuſtodiunt, & a praecipiti ſe ambitione, etſi non metu, ſaltem pudore contineant. Sed ne forſan adhuc prauae ſe conſuetudinis quiſquam velit obiectu defendere; fraternitatis tuae diſcretio rationis eos fraeno coerceat, & labi in illicitis non permittat. quia quidquid vltione dignum eſt, non ad imitationis, ſed potius ad exemplum debet correptionis adduci. &c. De his itaque quae ſuperius dicta ſunt, fraternitatem veſtram auctore Deo volumus ſynodum congregare, atque in ea omnia, quae ſanctis canonibus, ſicut praediximus, ſunt aduerſa, diſtricte ſub anathematis interpoſitione damnentur. id eſt, vt nullus pro adipiſcendis eccleſiaſticis ordinibus dare aliquod commodum praeſumat, vel pro datis accipere; neque ex laico habitu quiſquam repente ad locum ſacri regiminis peruenire. *Greg. ad Syagrium, et Aetherium, et alios, lib.7. regiſt. ep.* 110. *vel* 108. *c.2. et 4. Vide eund. lib.4. indict.13. c.95. epiſt.51. ad Vergil. Arelaten. Iuo p.5.c.131. decr. Anſelm. lib.6. cap.26. & 27. Tarracon. lib.3. c.16. & 17.*

1. Tim. 3. 6.

1. Tim. 3. 6. Diſtin. 48. c. vlt.

1. Tim. 5. 22.

1. q. 1. ca. 27 non eſt in fine.

CAP. IX.

Diſ.61.c.1.

Officium (*ſacerdotum*) in tanta illic, ſicut didicimus, ambitione perductum eſt, vt ſacerdotes ſubito, quod graue eſt nimis, ex laicis ordinentur. Sed quid iſti acturi ſunt, quid populo praeſtituri, qui non ad vtilitatem, ſed fieri ad honorem Epiſcopi concupiſcunt? Hi ergo, qui necdum quod docere debeant, didicerũt; quid aliud agunt, niſi vt paucorũ prouectus illicitus, fiat multis interitus & in confuſionẽ eccleſiaſticae moderationis obſeruantia deducatur, quippe vbi nullus regulariter ordo ſeruetur? Nam qui ad eius

regimen improuidus, & ob hoc magis praecipitatus accedit, qua admonitione ſubiectos aedificet, cuius exemplum non rationem doculr, ſed errorem? Pudet profecto, pudet alijs imperare, quod ipſe neſcit cuſtodire. *Gregor. ad Brunichild. Reginam lib.7. regiſt. ep.113. vel 111.c.1. Anſel.li.6.c.70. Caeſar.lib.4.cap. 18. Tarrac.lib.3.c.14.*

CAP X.

Synodum fieri veſtra iuſſio conſtituat, vbi ſub diſtricti anathematis interpoſitione debeat interdici, ne vllus ea laico habitu ſubito ad Epiſcopatus audeat gradum accedere. *Greg. ad Brunichild. Reginam lib.7. regiſt.d. ep.113. vel.111.c.3.*

CAP. XI.

In (*vij ſynodo in*) epiſtola beatae memoriae Praeſulis Hadriani, quantum idem Pontifea illam praeſumptionem, qua ea laicis quidam ſubito tonſurãtur, & in Epiſcoporum numerum exacerbate proſiliunt, damnauerit, ſi diligenter inquiſieritis, profecto inuenietis. *Nicol. ep. ad Michael. Imper. poſt prin.*

CAP. XII.

Hominem laicum non promouendum ad ſacerdotium ſubito, ſed per ſuos gradus, ſicut Sardicen. concilium, vt de laicis non eligerentur Antiſtites, in cap. xiij. per omnia prohibuit. Item & Caeleſtinus Papa in decreto ſuae ſanctionis cap.aai. & Leo Romanæ ſedis Pontifex hoc ipſum in decretalibus ſuis prohibuit, cap.aaaiij. Item & Gelaſius non ſolum Epiſcopos de laicis fieri prohibuit, ſed etiam presbyteros, ne talia praeſumerent, voluit in decretorum ſuorum cap.iij. & Hadrianus in epiſtola, quam CP. pro venerandis imaginibus deſtinauerat, ita inſtituit, vt amplius de laicis nullatenus ordinarentur Antiſtites. *Nicol. in epiſtola ad Mich. Imper, incip. Principatum, lecta in 4. ſeſſ. octauae ſynodi CP. ſub* Hadr.2.

CAP. XIII.

Nectarius ea laicorum ordine electus eſt a ſynodo ſecunda, quia CP. clerici erant haeretici, & Nectarius expugnator haereticorum, & defenſor eccleſiarum. Sed vt hoc iterum fieret, non confirmauit, nec inſtituit. Et ideo licet contra Patrum, atque canonicas inſtitutiones, quod per neceſſitatis fieri euentus comprobatur, non in auctoritate tenendum eſt; ſed ne iterum talis proueniat neceſſitas, magis, magiſque cauendum. de Taraſij quidem promotione, qui ſimiliter ex laicali coetu ad Patriarchatus ex tẽplo culmen promotus eſt; ſi ſanctam, quae apud vos tempore ſanctiſſimi viri Hadriani celebrata eſt, ſynodum, diligenter ſcrutati fueritis, inuenietis, quid in eadem ſanctiſſimus vir conſultus decreuit. &c. Niſi in erigendis imaginibus feruentius (*inquit*) contra illarum depoſitores, atque conculcatores, vt verus Chriſti miles reſiſteres, nequaquam veſtrae conſecrationi conſenſum praeberemus. &c. quae tantũ declaratur inordinate promota, quantum comprobatur contra Apoſtolica decreta enormiter praeſumpta. Beatiſſimum quoque Ambroſium, qui ea catechumeno diuino praeſagio ad Epiſcopalem per continuos gradus promotus eſt dignitatem, cur nobis pro veſtro tutamine opponitis? &c. Diuina vocatione per miraculorum prodigia electus eſt. *Nicol. in epiſ. ad* Photium, *incip. Poſtquam beato. poſt. prin. lecta in 4. ſeſſ ſyn. six. CP. ſub* Hadr.ij.

CAP. XIV.

Ordinari ad diaconatus, vel ſacerdotij officium neophytum non debere, *Arel.ij.c.1.*

CAP. XV.

Conueniens non eſt, nec ratio, vel diſciplina pariter, vt temere, vel leuiter ordinetur, aut Epiſcopus, aut presbyter, aut diaconus, qui neophytus eſt maxime cum & magiſter gentium beatus Apoſtolus, ne hoc fieret, denunciaſſe, & prohibuiſſe videatur; ſed hi, quorum per longum tempus examinata ſit vita, & merita fuerint comprobata. *Sardic. cap.*10. L.13. G. *Burch. lib.1.c.17. Iuo par. 5. cap.71. decr.*

1. Tim. 3. b.

CAP. XVI.

Non oportet neophytum promoueri ad ordinem ſacerdotalem. *Laod. c.3.*

CAP. XVII.

Epiſcopatus, vel presbyterij honorem nullus laicus ante praemiſſam anni conuerſionem, vel ante triginta annos aetatis accipiat. *Arel. ij c.1.*

CAP. XIIX.

Nullus Metropolitanus cuicumque laico dignitatem Epiſcopatus tribuat, ſed nec reliqui Pontifices presbyterij, vel diaconatus honorem conferre praeſumãt, niſi anno integro fuerit praemiſſa conuerſio. *Arel. iij. c.2.*

CAP. XIX.

Nullus ea laicis abſque annua conuerſatione † praemiſſa Epiſcopus ordinetur. ita vt intra anni ipſius ſpatium a doctis, & probatis viris, diſciplinis, & regulis ſpiritualibus plenius inſtruatur. Quod ſi hoc quiſquam Epiſcoporum tranſcendere quacumque conditione praeſumpſerit, anno integro ab officio, vel caritate fratrũ habeatur extraneus. *Aurel. v. c.9.*

† conuerſione f.

CAP. XX.

Neophyti, vel laici Epiſcopi eſſe non poſſunt. *Tolet iv. c.18.*

Diſt.51. c.vlt.

CAP. XXI.

Nulli deinceps laicorum liceat ad eccleſiaſticos ordines, praetermiſſo canonũ praefixo tempore, aut per ſacra regalia, aut per conſenſiones cleri, vel plebis, vel per electionem, aſſenſionemque Pontificum, ad ſummum ſacerdotium adſpirare, vel prouehi; ſed cum per canonum conſcripta tempora, eccleſiaſticos per ordines, ſpirituali opere deſudando, probatae vitae adminiculo comitante, conſcenderit gradus ad ſummũ ſacerdotium,

ſi di-

Digitized by Google

ſi dignitati vita reſponderit, auctore Domino prouehatur. *Barcinon. ij. c. 3.*

CAP. XXII.

1. Tim. 5. d. 1. Tim. 3. a.

Quod ſaeculares viri nequaquam ad miniſterium Eccleſiae aſſumantur, auctoritas Apoſtolica docet, & dicit: Manus cito nemini impoſueris. & iterum: Non neophytum; ne in ſuperbiam elatus, putet ſe non tam miniſterium humilitatis, quã adminiſtrationem ſaecularis poteſtatis adeptum: & ne in condemnationem ſuperbiae, ſicut diabolus, per iactantiam deijciatur. Quomodo enim valebit ſaecularis homo ſacerdotij magiſteriũ adimplere, cuius nec officium tenuit, nec diſciplinam cognouit? aut quid docere poterit, cum ipſe non didicerit? *Iſidor. li. 2. c. 6. de eccle. offi. apud Aquiſgr. 9.*

CAP. XXIII.

1. Tim. 3. d. Diſt. 48. in prin. † verũ ſ.

Opottet Epiſcopum irreprehenſibilem eſſe, vnius vxoris virum. &c. non neophytum, ne in ſuperbiam elatus in iudicium incidat diaboli. heri catechumenus, hodie Pontifex. heri in amphitheatro, hodie in eccleſia. veſpere in circo, mane in altario. dudum fautor hiſtrionum, nunc virginum conſecrator. Quod autem ait, ne elatus in iudicium incidat diaboli; quis non exemplo ventorum † eſſe probet? Ignorat momentaneus ſacerdos humilitatem, & manſuetudinem ruſticorum, ignorat blanditias Chriſtianas; neſcit ſe ipſum contemnere; de dignitate transfertur ad dignitatem: non ieiunauit, non fleuit, non mores ſuos ſaepe reprehendit, nec aſſidua meditatione correxit. non ſubſtantiam pauperibus erogauit. de cathedra quodammodo ducitur in cathedram, id eſt, de ſuperbia ad ſuperbiam. Iudicium autem, & ruina diaboli, nulli dubium, quin arrogantia ſit. Incidunt in eam, qui in puncto horae necdum diſcipuli iam magiſtri ſunt. *Hieronymus ep. ad Oceanum apud Aquiſgr. cap. 11. Anſel. lib. 6. c. 30. Caeſar. lib. 3. c. 24.*

CAP. XXIV.

Subrogatus eſt pro *(Ignatio Patriarcha)* Photius, prohibentibus ſacris canonibus & venerandis legibus neminẽ ex laicali militia, ſubito ad ſacerdotiũ promoueri. *Anaſtaſ. biblioth. in proemio ſyn. viii. CP ſub Hadr. ij.*

Digami non poſſunt eligi Epiſcopi. Tit. VII.

CAP. I.

Diſt. 33. ſi quis. c. 1. Diſt. 33. ſi quis. c. 15

Qvi duas vxores poſt baptiſma habuit, aut concubinam, Epiſcopus, presbyter, diaconus, clericus eſſe non poteſt. *Ap. 17.* Item is, qui duxit viduam, aut eiectam, aut meretricem, aut ancillam, aut ſcenicam. *Ap. 18. Vide Trul. 3. Iuo par. 8. cap. 287. decr. Anſel. lib. 6. cap. 143.*

CAP. II.

1 Tim. 3. a. Tit. 1. b

De digamis nec conſuli debuit, quod manifeſta lectio ſit Apoſtoli: vnius vxoris virũ ad ſacerdotium, ſiue ad clericatum admitti debere, & hanc ipſam tamen ſi virginem acceperit. &c. *Innocen. ep. 4. c. 2.*

CAP. III.

Diſt. 77. c. 2.

Haec [in ſingulis gradibus obſeruanda ſunt tempora: ſi ab infantia eccleſiaſticis miniſterijs nomen dederit. &c. Exinde ſuffragantibus ſtipẽdijs per tot gradus datis propriae fidei documentis, presbyterij ſacerdotium poterit promereri. De quo loco, ſi eum exactior ad bonos mores vita perduxerit, ſummum Pontificatum ſperare debebit. Hac tamen lege ſeruata, vt neque digamus, neque viduae maritus, neque paenitens ad hos gradus poſſit admitti. *Zoſim. ep. 1. cap. 3. Anſel. lib. 7. cap. 41.*

CAP. IV.

1. Tim. 3. a. Leu. 21. c. 1. Tim. 3. a.

Abſtineatur ab illicitis ordinationibus. Nullus ex laicis, nullus digamus, nullus, qui ſit viduae maritus, aut fuerit, ordinetur: ſed irreprehenſibilis, & qualem elegit Apoſtolus, fiat. Per Moſen Dominus praecepit: Virginem accipiat Sacerdos vxorem. Subſequitur & ſupplet Apoſtolus, eodem locutus ſpiritu, vnius vxoris virum, debere Epiſcopum conſecrari. Ad hanc ergo eligantur formulam ſacerdotes. &c. *Caeleſt. ep. 2. c. 6.*

CAP. V.

1. Tim 3. a. Leu. 21. c.

Conſtat ad ſacerdotium perueniſſe viduarum maritos, quoſdam etiam, quibus fuerint numeroſa coniugia, & cum omni licentia vita liberior, ad ſacrum ordinem paſſim patefactis aditibus fuiſſe permiſſos, cõtra illam beati Apoſtoli vocem: Vnius vxoris virum, & contra illud antiquae legis praeceptum: Sacerdos virginem vxorem accipiat, non viduam, non repudiatam. Hos ergo, quicumque tales admiſſi ſunt, ab eccleſiaſticis officijs, & a ſacerdotali nomine Apoſtolicae ſedis auctoritate iubemus arceri. &c. *Leo ep. 1. c. 2. ad Epiſcopos per Campaniam.*

CAP. VI.

In ciuitatibus, quarum rectores obierint, de ſubſtituendis Epiſcopis haec forma ſeruetur; vt qui ordinandus eſt, etiam ſi bonae vitae teſtimonio fulciatur, non laicus, non neophytus, nec ſecundae coniugis ſit maritus, aut qui vel unam quidem habeat, vel habuerit, ſed nec quam ſibi uiduam copulauerit. &c. *Leo. ep. 54. al. 82. ad Anaſt. Theſsalo. cap. 3. Burch. lib. 1. cap. 5. Iuo par. 5. cap. 59 decr. Anſel. lib. 6. c. 15.*

CAP. VII.

1. Tim. 3. Leu. 21.

Dicente Apoſtolo, ut inter alias electionis regulas, is Epiſcopus ordinetur, quem unius uxoris uirum fuiſſe, aut eſſe conſtiterit, tam ſacra ſemper habita eſt iſta praeceptio, vt etiã de muliere ſacerdotis eligendi, eadem intelligeretur ſeruanda conditio: ne forte illa prius, quam in matrimonium eius ueniret, qui aliam non habuiſſet uxorem, alterius uiri eſſet experta coniugium. &c. Si etiam in ueteri teſtamento haec ſacerdotalium coniu-

giorum

Rauc. 44. giorum forma ſeruata eſt, quanto magis ſub reuelata iam gratia conſtituti, Apoſtolicis debemus ſeruire praeceptis? vt quamlibet quis bonis moribus praeditus,& ſanctis operibus inueniatur ornatus, nequaquam tamen vel ad diaconi gradum,vel ad presbyterij honorem,vel ad Epiſcopatus culmen aſcendat; ſi aut ipſum non vnius vxoris virum,aut vxorem eius non vnius viri fuiſſe conſtiterit.&c. Cum inter vos tantum valuerint,aut ſtudia popularium,aut ambitus ſuperborum. vt non ſolum laicos, ſed etiam ſecundarum † vxorũ viros,aut viduarum maritos ad officium cognoſcamus paſtorale prouectos: nonne aptiſſimae [exigunt cauſae,vt eccleſiae,in quibus iſta commiſſa ſunt, iudicio ſeueriori purgengentur, & non ſolum in tales Praeſules, ſed etiam in ordinatores eorum vltio competẽs proferatur?&c.Eos,qui vel ſecundas nuptias inierunt,vel viduarum ſe coniugio ſociarũt, in ſacerdotio manere non patimur: & multo magis illum, ſi fuerit veſtro iudicio confutatus,qui duarum ſimul eſt maritus vxorum, vel illum,qui a prima vxore dimiſſus, alterã duxiſſe perhibetur,priuandum honore decernimus.*Leo ep.85.vel 87.c.1. ad Epiſcopos Afr.*

† ſaecularium.

r. q. 7. c. 18.

CAP. XIII.

Sollicitius voluimus cuſtodiri, non ſolum circa ſacerdotes, ſed circa clericos quoque minoris officij,ne ad ſacram militiam hi permittantur accedere,quibus ſit tale coniugiũ, vt contra Apoſtolicam diſciplinam, nõ vnius tantum vxoris viri fuiſſe monſtrentur.*Leo ep. 87. vel 89. ante med. ad Epiſcopos Viennen. prouinciae.*

1. Tim. 3. d.

CAP. IX.

Ordinatos Epiſcopos, qui licet te ignorãte prouecti ſunt, cum ſuis auctoribus meruerint ſubmoueri,hac ratione firmamus, ſi nec viduae maritus fuerit quiſquam,nec in ſecũdae coniugis nuptias,ac vota cõuenerit. &c. *Hilar.ep.1.c.4.*

CAP. X.

Si quos reperit Epiſcopos tua fraternitas,presbyteros, aut diaconos contra canones,vel ſtatuta Patrum exceſſiſſe, id eſt, in adulterio,vel ſi plures vxores habuerunt.&c. nulla ratione Apoſtolica auctoritate permittat ſacerdotio fungi.&c.*Zach.ep.6.poſt prin.*

CAP. XI.

Nemo de digamis,aut internuptarum maritis ordinetur clericus.nec requirendum, vtrũne initiati ſacramentis diuinis,aut Gentiles hac ſe infelici ſortis neceſſitate maculauerint.*Valent.*Gall.*cap.*1.

CAP. XII.

Diſt. 55. c. 2. Nullus paenitentem,nullus digamum,nullus viduarum maritos in praedictis honoribus (*loquitur de Epiſcopatu,presbyteratu,& diaconatu*) audeat ordinare. &c.Quicumque deinceps cõtra haec clericum ordinare praeſumpſerit, anno integro miſſas facere non praeſumat.Si celebrauerit, ab omnium fratrum caritate nouerit ſe alienum.*Arel. iij. cap.3.*

CAP. XIII.

Diſt. 51. qui in ali quo. c. 5. Non promoueantur ad ſacerdotium ex regulis canonum, qui ſemetipſos abſciderunt. &c. qui ſecundae vxoris coniunctionem ſortiti ſunt, aut numeroſa coniugia frequentarunt. qui viduam, vel a marito relictam duxerunt, aut corruptarum mariti fuerunt.qui concubinas,aut fornicarias habuerunt. *Tolet.iv.c.18.*

CAP. XIV.

Quod vnius uirginalis matrimonij ſint, qui eliguntur in ordine Pontificatus, & in veteri lege mandatum eſt,& plenius ſcribit Apoſtolus dicens: Vnius vxoris virum ſacerdotem quaerit Eccleſia, aut de monogamia ordinatum, aut de virginitate ſanctum. *Iſidor.lib.2.c.6. de eccleſ. off. apud Aquiſgr.c.9. in med.* *1. Ti. 3 d. Tit. 1 b*

CAP. XV.

Nullo pacto digamos, vel concubinarum cathenis inſertos,decet ſubire ſacerdotii miniſterium.In Leuitico ſcriptum eſt, ac praefinitum,quales eligi debeant ſacerdotes. ſi ergo clericus monogamus fuerit, & vxor eius digama,noli eum ad miniſterium applicare. Haec Tito praecepta idem Apoſtolus de ordinandis clericis dedit. *Hier. ad Ocean. apud Aquiſgr.c.98.ante fin.* *Leu. 21. Tit. 1. b*

Ne homines improbi, aut alias indigni eligantur Epiſcopi. Tit. VIII.

CAP. I.

QVa indignitate, qua moleſtia, male tractetur Eccleſia.&c.dum facile imponuntur manus, dum negligenter ſummus ſacerdos eligitur?&c.Nam cũ inuoluti mundanis nexibus actibus, vel moribus abrupte aſciſcuntur ad tanti collegium ſacerdotij; & illi videntur contemni,de quibus oportuerat eligi; & iſti male intromitti, qui praeter ordinem irrumpunt potius, quam eliguntur. Quam enim [miſerum eſt, eum magiſtrum fieri,qui numquam diſcipulus fuit? eum ſummum fieri ſacerdotem, qui numquam in vllo gradu obſecutus, fuerit ſacerdoti? &c.*Innoc. ep.12.Anſel.lib.6.c.29.Tarrac.lib.3.c.1.* *Diſt. 61. c. 4.*

CAP. II.

Iam non ſatis eſt laicos ordinare,quos nullus fieri ordo permittit,ſed etiam quorum crimina longe,lateque per omnes paene prouincias nota ſunt,Pontifices ordinantur. Daniel enim nuper miſſa relatione ex Orientalibus ad nos partibus ab omni, quod tenuerat, virginum monaſterio nefas eſt obiectionibus accuſatus. Multa a multis obiecta flagitia;in quanam lateret terrarũ parte quaeſitus eſt; vt ſi ſuae innocentiae confideret, contra ſe iudicium poſtulatum minime declinaret. &c. [Tantis grauatus teſtimoniis, tanta facinorum accuſatione pulſatus, ſacrarum, vt dicitur, virginum pollutus inceſto, Epiſcopus aſſeritur ordinatus.*Caeleſt. epiſt.2.cap.3.* *Diſt. 81. c. 3.*

CAP.

CAP. III.

Diſ.6. miramur. c. 5. Neceſſarium fuit, vt dolorem cordis noſtri, quo pro Dominicorum gregum periculis aeſtuamus, datis nunc ad vos litteris promeremus; mirantes, tantum apud vos per occaſionem temporis impacati, aut ambientiũ preſumptionem, aut tumultum valuiſſe popularem, vt indignis quibuſque, & longe extra ſacerdotale meritum conſtitutis paſtorale faſtigium, & gubernatio eccleſiae crederetur. *Leo epiſt.85. vel 87. ad Epiſcopos Afric. cap.1. Iuo par.5. cap.105. decr.*

CAP. IV.

Ne ex paenitentib. aliquis ad ſacrum miniſterium prorſus ſinatur accedere. *Hilar. ep. 1. c.4.*

CAP. V.

1.q.1.c. iii. Nullus per ambitum ad Epiſcopalem honorem permittatur accedere. Nam cum hic exceſſus in laica cõuerſatione culpetur, quis dubitat, quod religioſis, & Deo ſeruientibus inducat opprobrium? *Symmach. ep.1. c.3.*

CAP. VI.

Qui non promoueantur ad ſacerdotium, ex regulis canonum neceſſario credimus inſerendum. id eſt, [qui in aliquo crimine detecti ſunt. &c. *Tolet. iv. c.18.*

CAP. VII.

Diſt. 51. c.5. Qui publice paenitentiam profitetur, Epiſcopalem cathedram nec tenere, nec regere poteſt. *Cabil. in ep. ad Theodorum Epiſc.*

CAP. IIX.

Si is, qui iam in Epiſcopatu, vel presbyterio poſitus aliquod peccatum admiſerit, retrahitur; quãto magis ante ordinationem, ſi peccator inuentus eſt, cauendum, vt non ordinetur? *Iſidor. lib.2. cap.6. de eccle. off. apud Aquiſgr. c.9.*

CAP. IX.

Non ſunt promouendi ad regimen eccleſiae, qui adhuc vitijs ſubiacent. &c. Neque enim quiſque ad hoc praeficitur, vt ſubditorum culpas corrigat, & ipſe vitijs ſeruiat. Qui ſe indignum ad Epiſcopatum exiſtimat, locum eius, qui dignus eſt, occupare nõ praeſumat. Nam tam ſanctum eſt Sacerdotii nomen, vt nulla vitiorum nota maculari ſe ſinat. Grauius enim condemnabitur, qui indignus ſuſcipit, quod non meretur. Qui regimẽ ſacerdotii contendit appetere, ante in ſe diſcutiat, ſi vita honori ſit congrua. quod ſi non diſcrepat, humiliter ad id, ad quod vocatur, accedat. Reatum quippe culpae geminat, ſi quis cum culpa ad ſacerdotale culmen aſpirat. Vniuſcuiuſque caſus tanto maioris eſt criminis, quanto priuſquam caderet, maioris erat virtutis. &c. Plerique ſacerdotes ſuae magis vtilitatis cauſa, quam gregis, praeeſſe deſiderant. nec vt proſint, Praeſules fieri cupiunt, ſed magis vt diuites fiant, & honorentur. &c. *Iſidor. lib.3. de ſummo bono. c.34. apud Aquiſgr. c.15.*

CAP. X.

Sicut iniqui, & peccatores miniſterium ſacerdotale aſſequi prohibentur; ita indocti, & imperiti a tali officio retrahuntur. *Iſidor. de ſummo bono lib.3. c.35. apud Aquiſgr. c.16.*

Ne indocti eligantur Epiſcopi.

Tit. IX.

CAP. I.

QVamquam admonita doctorum, & ſtatuta Patrum ſacerdotes indoctos prohibeant conſecrari oportuni temporis moderatione: ſi Epiſcopus inueniatur indoctus, a Metropolitano proprio, & deinceps ſacerdotes presbyteri a ſuo Epiſcopo, vt doceri poſſint, admoneantur. *Synod. Rom. ſub Eugenio ij. & Leone iv. cap.4.*

CAP. II.

Hoc ſpecialiter, & ſub praedeceſſoribus noſtris, & nuper a nobis interdictum conſtat, litteris ad Gallias, Hiſpaniaſque trãſmiſſis, in quibus, & in Africa eſt iſta praeſumptio: Ne quis penitus contra Patrum praecepta, [qui eccleſiaſticis diſciplinis per ordinem *Diſt 36. c. 2. & 59. d.c.1.* non fuiſſet imbutus, & temporis approbatione, diuinis ſtipendiis eruditus, nequaquam ad ſummum eccleſiae ſacerdotium aſpirare praeſumeret: & non ſolum in eo ambitio inefficax haberetur, verum etiam in ordinatores eius, vt carerent eo ordine, quem ſine ordine contra praecepta Patrum crediderant praeſumendum. Vnde miramur, ad dilectionem tuam ſtatuta ſedis Apoſtolicae non fuiſſe perlata. &c. *Zoſi. ep.1. c.1. Iuo par.5. c.102. decr. Anſelm. lib.6. c.24.*

CAP. III.

Proſpiciendum eſt, ne duo ſimul ſint in vna eccleſia ſacerdotes, nec litterarum ignarus, aut carens aliqua parte membrorum, aut etiam ex paenitentibus aliquis ad ſacrũ miniſterium prorſus ſinatur accedere. Nec tãtum putetis petitiones valere populorum, vt cum his parere cupitis, voluntatem Dei noſtri, quae nos peccare prohibet, deſeratis. &c. *Hilar. ep.1. c.4 Vide ep.4.*

CAP. IV.

De illa perſona, quae in Archiepiſcopum fuerat eligenda, dicimus, licet ſatis prudens, & liberalis videatur; tamen quemadmodum nobis notum eſt, diſciplinae fundamento, videlicet litteralis ſcientiae peritia indiget. quae virtus, quam ſit non modo Epiſcopis, verum etiam ſacerdotibus neceſſaria, ipſe ſatis intelligis; cum nullus ſine ea, aut alios docere, aut ſeſe poſſit defendere. *Gregor. vij. lib. ix. regiſt. epiſt. 2. in medio.*

CAP. V.

Epiſcopo ſcripturarum ſcientia neceſſaria eſt: quia ſi Epiſcopo tantum ſit ſancta vita, ſibi ſoli poteſt prodeſſe ſic viuens: porro ſi & doctrina fuerit eruditus, poteſt ceteros quoque inſtruere, & docere ſuos, & aduerſarios repercutere. qui niſi refutati fuerint, atque cõuicti, facile poſſunt ſimplicium corda peruertere.

peruertere. *Iſidor. lib. 2. c. 6. de eccle. offi. apud Aquiſgr. c. 9.*

CAP. VI.

Sicut iniqui, & peccatores miniſterium ſacerdotale aſſequi prohibentur, ita indocti, & imperiti a tali officio retrahuntur. Illi enim exemplis ſuis vitam bonorum corrumpunt, iſti ſua ignauia iniquos corrigere neſciunt. Quid enim docere poterunt, quod ipſi non didicerunt? &c. Caecus enim ſi caeco. &c. Sacerdotes indoctos per Eſaiam Prophetam ita Dominus improbat: Ipſi paſtores ignorauerunt intelligentiam. & iterum: Speculatores eius caeci omnes, id eſt, imperiti Epiſcopi; neſcierunt, inquit, vniuerſi, canes muti nō valētes latrare, hoc eſt, plebes cōmiſſas nō valentes reſiſtendo malis per verbum doctrinae defendere. *Iſid. de ſum. bo. lib. 3. cap. 35. apud Aquiſgr. cap. 16.*

Mat. 15. b *Eſa. 56. d*

CAP. VII.

Agg. c. 2. Ait Aggaeus Propheta: Interroga ſacerdotes legem. Quod B. Hieronymus ita exponit: Simul, inquit, conſidera, ſacerdotium officii eſſe, de lege interrogatus reſpondere. ſi ſacerdos eſt, ſciat legem Domini; ſi ignorat legem, ipſe ſe arguit, non eſſe Domini ſacerdotem. Sacerdotis enim eſt, ſcire legem, & ad interrogationem reſpōdere de lege. Quod quidem & in Deuteronomio legimus, vt ſicubi in vrbibus Iſrael quaeſtio fuerit nata inter ſanguinem, & ſanguinem; iudicium, & iudicium; lepram, & non lepram; contradictionem, & non contradictionem; eant ad ſacerdotes, atque leuitas, & ad Pontificem, qui in diebus illis fuerit conſtitutus, & quaerant ab eo legem Domini; quibus reſpondentibus faciant, quod iubetur. *Hieron. in Aggae. cap. 2. apud Pariſ. ſub* Lud. *& Loth. lib. 1. in princ.*

Deu. 17. b

CAP. VIII.

Primo viſum eſt omnibus, vnumquemque Pontificum ſcire oportere fidem ſinceram, id eſt, qualiter illum fidem, ac credulitatem ſanctae Trinitatis in vnitate deitatis ſibi tenere, atque credere cōueniat, ac ceteros perfecte inſtruere, qualiter & ipſi credendo ſalui fieri poſſint. *Aquiſgr. ij. ſub* Lud. *p. 2. c. 1.*

CAP. IX.

Summos ſacerdotes inexcuſabiliter noſſe oportet, vt ex veteris, nouique Teſtamenti ſcriptis, quae vera ſunt, ſalutique omnium proficua, proferre ſciant, videlicet quantum diuina gratia caelitus aſpirare. cuiq. dignatur. *Aquiſgr. ij. ſub* Lud. *par. 2. cap. 2.*

CAP. X.

Medicinam ſpiritualem, conſiliumque ſalubre animarum paſtores populi ſcire oportet, vti medicos ſpirituales, aſſerente ſanctiſſimo Pontifice Gregorio, atque dicente: Quia artium ars eſt regimen animarum. Quis autem cogitationum interiora vulnera, occultiora eſſe neſciat vulneribus viſcerū? & ideo metuendum eſt, cordis ſe eſſe medicos, profiteri ſacerdotes, miniſterij ſui ignaros. *Aquiſgr. ij. ſub* Lud. *par. 2. c. 3.*

Greg. in proem. li. paſtoral.

CAP. XI.

Conuenit ſacerdotali miniſterio ſcire formam Euangelicam, documenta Apoſtolica, canonum inſtituta, normam regulae paſtoralis a ſanctiſſimo Pontifice Gregorio editae, ne iuxta eundem ſanctiſſimum virum, ab imperitis, quod abſit, paſtorale miniſterium aliqua temeritate vſurpetur, aut vileſcat. *Aquiſgr. ij. ſub* Lud. *par. 2. c. 4.*

Nullus ordinetur Epiſcopus, qui non ſit natus annos triginta. Tit. X.

CAP. I.

NVllus in Epiſcopum eligatur, niſi qui iam xxx. aetatis annum egerit. † *Alex. iij. in concil.* Later. *cap. 3.*

De elect. c. 7. Greg. ix. c. 16. eo. tit. in I. coll. *† impleuerit.*

CAP. II.

Presbyterum, vel Epiſcopum ante xxx. annos, id eſt, ante quam ad viri perfecti aetatem perueniat, & diaconos ante xxv. nullus Metropolitanus ordinet: ne per aetatem, quod aliquoties euenit, aliquo errore culpentur. *Agath. 17. Barch. lib. 2. c. 9. Iuo lib. 3. tit. 3. cap. 1. panor. & par. 6. cap. 29. decr.*

Diſt. 77. Epiſcop. c. 6. p. 1.

CAP. III.

Epiſcopatus, vel presbyterii honorem nullus laicus ante præmiſſam anni conuerſionē, vel ante triginta annos aetatis accipiat. *Arel. iii. c. 1.*

CAP. IV.

Quod a xxx. annis ſacerdos (*ideſt Epiſcopus*) efficitur, ab aetate ſcilicet Chriſti ſumptum eſt, ex qua idem exorſus eſt praedicare. Haec nim aetas profectu iam non indiget paruulorum, ſed plena eſt, & robuſta, & ad omne diſciplinae exercitium praeparata. &c. *Iſid. li. 2. c. 5. de eccleſiaſt. officijs, apud* Aquiſgr. *cap. 9.*

Quorum membrorum defectus vetet aliquem eſſe Epiſcopum. Tit. XI.

CAP. I.

SI eunuchus factus vi eſt, aut ita natus eſt, ſi eſt dignus, fieri poteſt (*Epiſcopus* L.) Ap. 21. Si ſe ipſum incidit, clericus non fiat. &c. Ap. 22.

Diſt. 55. c. 8. eunuchus. de cor. vitt. ex parte. c. 3.

CAP. II.

Surdus vero, aut caecus non fiat Epiſcopus, non propter defectum, ſed ne eccleſiaſtica impediantur. Ap. 78.

CAP. IV.

Proſpiciendum † eſt, ne duo ſimul ſint in vna eccleſia ſacerdotes, nec litterarum ignarus, aut carens aliqua parte membrorum, ad ſacrum miniſteriū prorſus ſinatur accedere. Hilar. *ep. 1. ad Aſcanium Tarr.* Epiſc. *c. 4.*

† perſpiciendū.

Poteſtas ſaecularis ne in electione auctoritatem ſuam tyrannice interponat. Tit. XII.

CAP. I.

OMnem electionem, quae fit a magiſtratibus, Epiſcopi, vel presbyteri, vel diaconi,

Diſt 65. c. 7. omnis.

16.q.7.c. 14. coni, irritam manere ex canone dicente: [Si quis Epiſcopus ſaecularibus magiſtratibus vſus, per eos eccleſiam obtinuerit, deponatur, & excommunicetur; & omnes, qui cum eo communicant. Oportet enim eum, qui eſt prouehendus ad Epiſcopatum, ab Epiſcopis eligi vt eſt Nicaeae conſtitutum. *Nicae.ij. c. 3. Apoſt.* 30.G.31.L. *Nicae.c.4. Burch. lib. 3. cap.* 109. *Iuo par.3.cap.85.& par.5. c.119. & cap.120.decr. Anſel.lib.6.c.5.Deuſd.c.1.& 4. Tarrac.lib.1.cap.46.Caeſar.lib.3.c.64.*

CAP. II.

Apoſtolicis, & ſynodicis canonibus promotiones, & conſecrationes Epiſcoporum, & potentatu, & praeceptione Principum factas, penitus interdicentibus, concordantes definimus, & ſententiam nos quoque proferimus: vt ſi quis Epiſcopus per verſutiam, vel tyrannidem Principum huiuſmodi dignitatis conſecrationem ſuſceperit, deponatur omnimodis, vtpote qui non ex voluntate Dei, & ritu, ac decreto eccleſiaſtico; ſed ex volũtate carnalis ſenſus, & ex hominibus, & per homines Dei donum poſſidere voluit, vel conſenſit. *Synod.viij.CP.ſub Hadr.ij.c.12.*

CAP. III.

c.1.& 2. diſt.63. Promotiones, atque cõſecrationes Epiſcoporum, concordans prioribus conciliis, electione, ac decreto Epiſcoporum collegij fieri ſancta haec, & vniuerſalis ſynodus definit, & ſtatuit, atque iure promulgat, neminem laicorum Principum, vel potentum ſemet inſerere electioni, vel promotioni Patriarchae, vel Metropolitae, aut cuiuſlibet Epiſcopi; ne videlicet inordinata hinc, & incongrua fiat confuſio, vel contentio. praeſertim cum nullã in talibus poteſtatem quemquam poteſtatiuorum, vel ceterorum laicorum habere conueniat; ſed potius ſilere, ac attendere ſibi, vſquequo regulariter a collegio Eccleſiae ſuſcipiat finem electio futuri Pontificis. Si vero quis laicorum ad concordandum, & cooperandum ab Eccleſia inuitetur, licet huiuſmodi eum reuerentia, ſi forte voluerit, obtemperare ſe aſciſcentibus. taliter enim ſibi dignũ paſtorem regulariter ad Eccleſiae ſuae ſalutem promoueant. Quiſquis autem ſaeculariũ Principum, & potentatum, vel alterius dignitatis laicus aduerſus communem, & conſonantem, atque canonicam electionem eccleſiaſtici ordinis agere tentauerit; anathema ſit, donec obediat, & conſentiat, quod Eccleſia de ordinatione, & electione proprij Praeſulis ſe velle monſtrauerit. *Synod.viii.CP.ſub Had.ij.c.22.Iuo lib.3 tit.2.c.1.panor. & par. 5.cap.122.decr.Deuſd.c.1.Anſelm lib. 6. cap. 20.Caeſar.lib.3.c.63.Tarr.lib.1.c.47.*

CAP. IV.

De elect. 41.Greg. in. c. 10. eo. tit. in 4. collect. Quiſquis electioni de ſe factae per ſaecularis poteſtatis abuſum, conſentire praeſumpſerit, contra canonicam libertatem; vt electionis commodo careat, & ineligibilis fiat, & abſq; diſpenſatione non poſſit ad aliquam eligi dignitatem. Qui vero electionem huiuſmodi, quam ipſo iure irritam eſſe cenſemus, praeſumpſerint celebrare, ab officijs, & beneficiis per triennium ſuſpendantur, eligendi tunc poteſtate priuati. *Innoc. iij. in concil. general.Lateranenſ.cap.25.*

CAP. V.

Si Epiſcopus per ſaeculares poteſtates eccleſiam aſſequatur; deponatur, & excommunicetur: & qui cum eo communicant. *Apo.* 30.G.31.L.*Nicae.ii.c.3.Burch.l.3.c.*109. *Iuo par. 3.cap. 85.& par. 5. cap. 119. & 120.decr.Deuſd.cap.1.* 16.q.7.ſi quis c.14

CAP. VI.

Inter cetera, quae tua fraternitas agenda ſuſcepit, hoc attentiſſime perpendat, & exequi ſtudeat, vt congregatis omnibus, & in conuentu reſidentibus manifeſta perſonanti denuntiatione interdicat; vt conſeruanda deinceps in promouendis Epiſcopis canonica, & Apoſtolica auctoritate, nullus Metropolitanorum, aut quiuis Epiſcoporum alicui, qui a laica perſona donum Epiſcopatus ſuſceperit, ad conſecrandum illum imponere manum audeat, niſi dignitatis ſuae honore, officioque carere & ipſe velit. Similiter etiã, vt nulla poteſtas, aut aliqua perſona de huiuſmodi honoris donatione, vel acceptatione vlterius ſe intromittere debeat. Qui praeſumpſerit, eadem ſententia, & animaduerſionis cenſura, quam beatus Hadrianus Papa in octaua ſynodo de huiuſmodi praeſumptoribus, & ſacrae auctoritatis corruptoribus ſtatuit, atque firmauit, ſe aſtrictum, ac ligatum fore cognoſcat. *Greg.vij.lib.4. reg. ep. 22. in fin.*

CAP. VII.

Si per ordinationẽ Regiam honoris iſtius *(Epiſcopatus)* culmen peruadere aliquis nimia temeritate praeſumpſerit; a comprouincialibus loci ipſius Epiſcopus recipi nullatenus mereatur, quem indebite aſſumptum agnoſcunt. Si quis de eis recipere eum contra indicta † praeſumpſerit; ſit a fratribus omnibus ſegregatus, & ab ipſorum omnium caritate remotus. Nam de actis ordinationibus Pontificum ita conuenit, vt coniuncti Metropolitanus cum ſuis comprouincialibus Epiſcopis, vel quos vicinos Epiſcopos eligere voluerit; in loco vbi conuenerit, iuxta antiqua ſtatuta canonum, omnia communi conſilio, & ſententia decernantur. *Pariſ.*8. † interdicta f.

CAP. IIX.

Decreuit ſancta ſynodus, vt nullus Epiſcopus. &c. accipiat de manu Regis, vel Comitis, vel cuiuslibet laicae perſonae donum Epiſcopatus. Sed Epiſcopus a ſuo Metropolitano. &c. *Pictau.c.1.*

CAP. IX.

Neſcio, an ſint Epiſcopi, nec in Chriſti ſacerdotibus eos enumerauerim; qui a profanis manibus ad hoc, vt praeſint, promoti ſunt ad diſſolutionem fidei. *Baſilius epiſt. ad Nicopolitanos.*

Ne

Ne quiſquam per ſimoniam eligatur, aut conſecretur Epiſcopus.
Tit. XIII.

CAP. I.

1.q.1.c.8 SI quis Epiſcopus propter pecuniam ordinationem fecerit, & in venditionem reduxerit inaeſtimabilem gratiam, & ita ordinauerit Epiſcopũ, chorepiſcopum, presbyterum, diaconum, clericum, aut praefecerit propter pecuniam oeconomum, vel defenſorem, vel paramonarium, vel quem alium: ſi quis id feciſſe conuincatur, de ſuo gradu periclitetur; & ordinatus nihil conſequatur, ſed ſit alienus ab honore, & cura, quod nummis quaerebat. Si quis mediator fuit, clericus a gradu cadat; laicus, vel monachus anathematizetur. *Chalced.2. Nicaen.ij.cap.5. Pariſ. ſub Ludou.& Loth.lib.1.c.11. Capitul.lib.1. cap.19.Burch.lib.1.cap.112.Iuo lib. 3. tit. 9. cap.3.panor.& par.5.cap.118. decr. Anſelm. lib.6.cap.81.Caeſar.lib.4.c.21.*

CAP. II.

De ſimo. c.9.Greg. ix.& c.8 eo.ti.in 1. collect. In quibuſdam eccleſiis locum venalitas perhibetur habere, ita vt pro Epiſcopis, vel Abbatibus, ſeu quibuſcunque perſonis eccleſiaſticis ponendis in ſede, ſeu introducendis presbyteris in eccleſiam. &c. aliquid exigatur. &c. ne hoc de cetero fiat diſtrictius inhibemus. *Alex.iij.in concil.Later.c.7.*

CAP. III.

De ſimon. c.39. Gr. ix. et c.3. eo. tit. in 4. collect. Sicut pro certo didicimus, in pleriſque locis, & a plurimis perſonis, quaſi columbas in templo vendentibus, fiunt exactiones, & extorſiones turpes, & prauae pro cõſecrationib. Epiſcoporum, benedictionibus Abbatum, & ordinibus clericorum. &c. tantum abolere volentes abuſum, conſuetudinem huiuſmodi penitus reprobamus. firmiter ſtatuentes; vt pro his, ſiue conferendis, ſiue collatis, nemo aliquid quocumque praetextu exigere, ac extorquere praeſumat. *Innoc.iii. in concil. gener.Lateran.cap.63.*

CAP. IV.

Polychronius Hieroſolymitanus Epiſcopus, non niſi accepta remuneratione ordinabat presbyteros, diaconos, Epiſcopos Aethiopes, Aegyptios, in ſuo gremio vrbis, quod canon damnat. *Concil.Xyſt.iij.c.6.& 7.*

CAP. V.

c.5. de ſimo.Greg. ix. & in 1. collect. 2.q.2.c.3 nullus.et c.4.ſiout. Nihil vmquam de ordinationibus accipiendum eſſe conſtituo, neque ex datione pallii, neque ex traditione chartarum, neque ex ea, quam noua per ambitionem ſimulatio inuenit, appellatione paſtelli. Quia enim ordinando Epiſcopo Pontifex manum imponit, Euangelicam vero lectionem miniſter legit, cõfirmationis vero huius epiſtolam notarius ſcribit; ſicut Pontificem manum non decet, quam imponit, vendere; ita miniſter, vel notarius non debet in ordinatione eius vocem ſuam, vel calamum venundare. *Greg.in ſyn. Rom.cap. 5. & lib.4.ep.44.cap.88. Iuo lib. 3. tit. 2.c.7.panor.& par.5.c.109.decr.Anſelm. lib.6.cap.83.*

CAP. VI.

Cauere oportet vnumquemque ſacerdotẽ, ne praemiis videatur conſecrari, vt non exẽplo Simoniaci † in condemnationem, & laqueum incidat diaboli; quia tam factus, quã etiam faciens honore debite † ſunt condemnandi. *Syn.Rom.ſub Eug.ij.& Leon. 4.c.2.* †ſimonis Magi. f. † adepto indebite.

CAP. VII.

Quidquid in ſacris ordinibus, vel in eccleſiaſticis rebus data, vel promiſſa pecunia adquiſitum eſt, nos irritum eſſe, nullaſque vires obtinere cenſemus. *Vrban.ij. in conc. Placen. c.2.al.in conc.Claramon.Caeſar.lib.4.c.33.* *1.q.3.c.5*

CAP. XIII.

Epiſcopus, presbyter, diaconus, per pecuniam factus deponatur, & qui eum ordinauit, & abijciatur etiam a cõmunione, vt Simon Magus a Petro. *Ap.29.G.30.L.refert Nicae. ij.c.5.Capit.l.1.c.19.Iuo p.5.c.78.decr.* *1.q.1.eos. c.21.*

CAP. IX.

Quos conſtiterit indignos meritis ſacram mercatos eſſe pretio dignitatem, conuictos oportet arceri, non ſine periculo facinus tale perpetrantes. *Gelaſ.ep.1.cap.26. Burch. lib. 1.c.22.Iuo par.5.c.76.decret.Deuſd.c. 2. Caeſar.lib.4.cap.5.* *1.q.1.c.6*

CAP. X.

Qui non Dei gratia, ſed promiſſione rerũ eccleſiaſticarum praemiſſa, ad ſacerdotium conantur accedere, deſideriorum talium reprimantur effectus. Qui autem ab huiuſmodi ſe intentione non cohibent, vindictis canonũ ſciant ſe ſine dubitatione ſubiiciendos. &c. *Symmach.ep.1.cap.2.*

CAP. XI.

Nullus per ambitum ad Epiſcopalem honorem permittatur accedere. nam cum hic exceſſus in laica cõuerſatione culpetur; quis dubitat, quod religioſis, & Deo ſeruientibus inurat opprobrium? [Si quis Epiſcopatum deſiderat, data pecunia potẽtes perſonas minime ſuffragatrices adhibeat, nec ad decretũ ſibi faciendum clericos, vel ciues ſubſcribere, adhibito cuiuſlibet generis timore, compellat, vel praemij aliquibus hortetur. Decretum ſine viſitatoris praeſentia nemo conficiat, cuius teſtimonio, clericorum ac ciuium poſſit vnanimitas declarari. *Symma.ep. 1.cap.5.Anſelm.lib.6.c.66.* *2.q.1.c. 118.* *1.q.6.c.1.*

CAP. XII.

Ne benedictionem per impoſitionem manus, quae diuina eſſe creditur, quis pretio cõparet; quoniam ante oculos eſſe conuenit, quod Simon Spiritum ſanctum volens redemptione mercari, Apoſtoli fuerit deteſtatione percuſſus. Tũc deinde, quis non vile putat eſſe, quod venditur? &c. neve ille ſe a culpa aeſtimet alienum, qui, etſi ipſe quidem a redemtione liber initiauerit benedictione myſtica ſacerdotem, attamẽ ad alterius redempti volun- *Act.c.8.4*

luntatem, vel ſponte in hoc, vel neceſſitate conſenſerit. &c. Aduerſus haec facilius Deo adiuuante, prouidebitur, ſi circa Metropolitanos priuilegia a ſanctis Patribus conſtituta, permaneant : ſi Metropolitanus circa parochias ſuas ordinem ſuum, ea, qua decet, veneratione cuſtodiat; vt nec electio Praeſulis empta detur pretiis, & nec obſequentis ſit quaeſita operibus. *Hormiſ. ep. 4. cap. 2. Burch. lib. 1. cap. 23. Iuo par. 5. cap. 77. decr.*

CAP. XIII.

Ne Epiſcopus de Epiſcoporum ordinationibus, caeterorumq. clericorum aliquid praeſumat accipere. *Aurel. ij. c. 3.*

CAP. XIV.

Nullum Epiſcopatum per praemia, aut comparatione liceat adipiſci, ſed voluntate Regis, iuxta electionem cleri, ac plebis, ſicut in antiquis canonibus continetur ſcriptum; conſenſu cleri, ac plebis a Metropolitano, vel quem vice ſua permiſerit, cum comprouincialibus Pontifex conſecretur. &c. cum, qui per praemia ordinatus fuerit, ſtatuimus remouendum. *Aurel. 5. c. 10.*

CAP. XV.

14.1.c.7. Reperiuntur quam plurimi negotio muneris perituri mercari velle gratiam Spiritus ſancti, dum vile praemium donant, vt Pontificalis ordinis ſublime culmen accipiant, o-
Act. 8.d. bliti verborum Petri, qui dixit ad Simonem: Pecunia tecum ſit in perditionem, quoniam donum Dei exiſtimaſti per pecuniā poſſideri. &c. Quicumque deinceps propter accipiendam ſacerdotij dignitatem, quodlibet praemium fuerit detectus obtuliſſe; ex eodem tēpore ſe nouerit anathematis opprobrio condemnatum, atque a participatione Chriſti corporis, & ſanguinis alienum. *Tolet. iix. c. 3. Iuo par. 5. c. 83. decr. Anſel. lib. 6. c. 78.*

CAP. XVI.

Nullus Epiſcopus, nec presbyter, vel Abbas, ſeu diaconus per praemium ad ſacrum ordinem penitus accedat. Quod qui fecerit, ipſo honore, quem praemiis cōparere praeſumpſerit, omnino priuetur. *Cabil. c. 16.*

CAP. XVII.

Cum quiſque Pontificale culmen ante Domini altare percepturus acceſſerit, ſacramēti exactione aſtringatur, quod pro conferenda ſibi conſecratione honoris, nulli perſonae cuiuſlibet praemij collationem, vel aliquando dediſſet, vel aliquando in futurum dare procuret. &c. per praemium ordinatos, vt vere ſimoniacos ab Eccleſia ſeparandos, id eſt, duorum annorum ſpatio exilio relegati, & digna ſatisfactione, vel excommunicationis ſententia coerciti, honoris gradum, quem praemiis emerant, lacrymis conquirere, & reparare intendant. vnde ſi digna ſatisfactio eos paenitentiae commendauerit, non tantū communioni, ſed & loco, & totius ordinis officiis, a quibus ſeparati fuerant, reſtaurandi ſunt. *Tolet. xi. c. 9.*

CAP. XIIX.

Epiſcopus, vel quiuis clericus ob pecuniā ordinatus deponatur ipſe, & qui cum ordinauit. *Trull. c. 22.*

CAP. XIX.

Nullus per pecunias ad honorem, vel gradum eccleſiaſticum accedere debet, quia haereſis ſimoniaca eſſe videtur. *Vernen. c. 24.*

CAP. XX.

Prouidendū, ac ſummopere cauendum eſt; vt hi, per quos & religio Chriſtiana conſtare, & ceteri ab offenſione debent ſaluari; tales poſthabita ſimoniaca peſte eligantur, quales & Apoſtolicus ſermo, & canonicus ordo, & beati Gregorii paſtoralis regula docet. ſcilicet, vt nullius terrenae rei gratia, niſi Dei ſolius eligantur. quoniam ſi pro aliquo munere praeſentis, futuraeq; retributionis, vel pro qualibet alia re, quae cōtraria eſſe poſſit veritati, diuinaeque auctoritati eligitur, quam diuina auctoritas teſtetur, quod in huiuſcemodi facto Deus offendatur; & taliter electo, & his, quibus praeficitur, quin ſcandalum generetur, dubium non eſt. Proinde oportet, vt in electione, & ordinatione ſacerdotis, valde execranda ſimoniaca haereſis, quae propter quorundam auaritiam, & ambitionem modernis temporibus dignitatem ſacerdotalem fuſcare comprobatur, nihil ſui deteſtandi iuris habeat. *Pariſ ſub Lud. et Loth. lib. 1. cap. 21.*

CAP. XXI.

Nullus Epiſcopale miniſterium per ambitionem munerum attentare praeſumat. *Aquiſg. ii. ſub Ludou. part. 1. cap. 1.*

CAP. XXII.

Monemus, vt quandocunque Deo diſpenſante, quilibet Epiſcopus ad Dominum migrauerit, ſubmota funditus peſte ſimoniacae haereſeos, ſine dilatione iuxta auctoritatem, ſedes vacans Epiſcopum a vobis regulariter deſignatum, & gratia ſancti Spiritus conſecratū accipiat. *Concil. habitum in Theodonis villa, apud ſyno. Meld. c. 8.*

CAP. XXIII.

Vt nemo Epiſcopatum, Abbatiam, Archidiaconatum, Archipresbyteratum, praebendam, vel alios eccleſiaſticos honores, vel in duabus eccleſijs praelationes exerceat, niſi in vna tantum. Et neutrum horum quiſquam per pecuniam adquirat. Et quicunque tali modo iam adquiſiſſe comprobantur, omni remota occaſione deponantur. *Pictauien. c. 2.*

CAP. XXIV.

Scimus, diuinos canones, omnes accipientes, aut dantes quidpiam in ordinatione ſacerdotali, excōmunicare, & a ſacerdotii ſanctitate repellere. &c. Omnis igitur Epiſcopus, aut diaconus conuictus, quod pecunijs, aut largitione ordinationem obtinuit, ab Epiſcopatu excidit. *Taraſ. CP. ad Ioann. preſbyter. ante med.*

CAP. XXV.

Si quis ille, qui promouendus eſt, in ſancta Eccleſia, ab oſtiario vſq; ad gradum Epiſcopatus, neq; per aurum, neq; per aliquas promiſſiones proficiat: vos enim omnes ſcitis, quia hoc ſimoniacum. *Pelagius in Pontific.*

Communia de electione Epiſcopi. Tit. XIV.

C A P. I.

Diſt.65. ſane. c.1. & 2. non debet.

SI communi cunctorum decreto rationabili, & ſecundum eccleſiaſticam regulã comprobato, duo, aut tres *(Epiſcopi)* propter contentiones proprias contradicunt *(ordinationi Epiſcopi,)* obtineat ſententia plurimorum. *Nicaen.cap.6.Mart.Brac.c.3.*

C A P. II.

De elec.c.6.Greg.ix. & c.15.eo.tit. in 1. coll.

Si a paucioribus aliquis, quam a duabus partibus fuerit electus ad Apoſtolatus officium, niſi maior concordia interceſſerit, nullatenus aſſumatur, & praedictae poenae ſubiaceat, ſi humiliter noluerit abſtinere. Ex hoc tamen nullum canonicis conſtitutionibus, & aliis eccleſiaſticis praeiudicium generetur, in quibus maioris, & ſanioris partis debet ſententia praeualere. quia quod in eis dubium venerit, ſuperioris poterit iudicio definiri. &c. *Alex.iij.in conc.Later.c.1.*

C A P. III.

De elect. 41.Greg. ix. & c.8. eod tit. in 4.coll.

Ne pro defectu paſtoris gregem dominicum lupus rapax inuadat. &c. ſtatuimus, vt vltra tres menſes cathedralis, vel regularis eccleſia Praelato non vacet, infra quos iuſto impedimento ceſſante, ſi electio celebrata non fuerit; qui eligere debuerant, eligendi poteſtas ad eum, qui proxime praeeſſe dinoſcitur, deuoluatur. Is vero, ad quem deuoluta fuerit poteſtas, non differat vltra tres menſes viduatam eccleſiam de perſona idonea ipſius quidem eccleſiae, vel alterius, ſi digna non reperiatur in illa, canonice ordinare, ſi canonicam voluerit effugere vltionẽ. *Innoc.iij.in conc gen.Later.c.23.*

C A P. IV.

Apud Gregor ix.de elec.c.42. & c.5.eo. tit. in 4. 4.coll.

Quia propter electionẽ formas diuerſas, quam quidam inuenire conantur, & multa impedimenta proueniunt, & magna pericula imminent eccleſiis viduatis: ſtatuimus, vt cum electio fuerit celebranda, praeſentibus omnibus, qui debent, & volunt, & poſſunt cõmode intereſſe, aſſumantur tres de collegio fide digni, qui ſecreto, & ſingulatim voces † cunctorum diligenter exquirant. Et in ſcriptis redacta, mox publicet in communi, nullo prorſus appellationis obſtaculo interiecto, vt is collatione adhibita eligatur, in quem omnes, vel maior, vel † ſanior pars Capituli conſentit. Vt ſaltem eligendi poteſtas aliquibus viris idoneis committatur, qui vice omnium eccleſiae viduatae prouideant de Paſtore: aliter electio facta non valeat. niſi forte communiter eſſet ab omnibus, quaſi per inſpirationem diuinam, abſque vitio celebrata. &c. Illud penitus interdicimus; ne quis in electionis negotio procuratorem conſtituat, niſi ſit abſens in eo loco, de quo debeat aduocari, iuſtoque impedimento detentus venire non poſſit; ſuper quo, ſi fuerit opus, fidem faciat iuramento. & tunc, ſi voluerit, vni committat de ipſo collegio vicẽ † ſuam. Electiones quoque clandeſtinas reprobamus, ſtatuentes, vt quam cito electio fuerit celebrata, ſollemniter publicetur. *Innoc. iij. in conc.gen.Later.c.24.*

† vota f.

† &

† vocẽ f

C A P. V.

Diſt. 63. c.35.

Quoniam vltra tres menſes vacare eccleſias prohibent ſanctiones, ſub anathemate interdicimus, ne Canonici de ſede Epiſcopali, ab electione Epiſcoporum excludãt religioſos, ſed eorum conſilio honeſta, & idonea perſona in Epiſcopum eligatur. Quod ſi excluſis eiſdem religioſis electio fuerit celebrata, quod abſque eorum aſſenſu, & conuenientia factum fuerit, irritum habeatur, & vacuum. *Innoc.ij.in conc.Rom.c.22.*

C A P. VI.

Diſt.23. illud.c.5.

Si ad electionem Epiſcopi venimus, & naſcatur controuerſia, tres ſoli Epiſcopi non ſufficiãt ad abſolutionem: ſed vnus, aut duo alij addantur; & coram populo, cui ordinandus eſt, examinentur primo perſonae contradicentium, deinde quae opponuntur; & cum purgatus fuerit in conſpectu populi, ordinetur. *Carth.51.G.Carth.iij.c.40.L. Afr.17.L. Burch.lib.1.c.6. Iuo par.5.c.60. decr. Anſelm. lib.6.c.55.*

C A P. VII.

Diſt. 63. cum longo.c.25.

In quibuſdam ciuitatibus, decedentibus Epiſcopis propriis, dum differtur diu ordinatio ſucceſſoris, non minima creatur officiorũ diuinorum offenſio, dum tractu terrarum cõmeantium nuntiorum celeritas impeditur: quo aut non queat Regis auribus decedentis Praeſulis tranſitus innoteſci, aut de ſucceſſore morietis epiſcopi libera Principis electio praeſtari. Naſcitur ſaepe & noſtro ordini de relatione talium difficultas, & Regiae poteſtati, dum conſultum noſtrum pro ſubrogandis Pontificibus ſuſtinet iniurioſa neceſſitas. Vnde placuit omnibus Pontificibus Hiſpaniae, atq; Galliae, † ſaluo Priuilegio vniuſcuiuſq. prouinciae, vt licitum maneat deinceps Toletano Pontifici, quoſcunq; Regalis poteſtas elegerit, & dicti Toletani Pontificis iudicium dignos eſſe probauerit, in quibuſlibet prouinciis in praecedentiũ † ſedib. praeficere Praeſules, vt decedẽtibus epiſcopis eligere ſucceſſores. Sic tamen, vt quiſquis ille fuerit ordinatus, poſt ordinationis ſuae tempus, intra trium menſium ſpatiũ, proprii Metropolitani praeſentiã viſurus accedat; qualiter eius auctoritate, vel diſciplina inſtructus, condignae ſuſceptae ſedis gubernacula teneat. Si non ſe praeſentauerit, excommunicatum ſe per omnia nouerit. excepto ſi Regia iuſſione impeditum ſe eſſe probauerit. Hanc formulam ſicut de epiſcopis, ita de ceteris eccleſiarum rectoribus placuit obſeruandam. *Tolet.xij.c.6.*

† Galliae Electio Regis ſola erat praeſentatio.

† praedecẽtiũ f.

C A P. IIX.

Interdum iuxta meritum plebium eliguntur perſonae rectorum. vnde nouerint populi,

ſui

ſui fuiſſe meriti, regimen peruerſi ſuſcepiſſe Pontificis. *Iſid. lib. 2. c. 6. de eccleſ. offic. apud Aquiſgr. c. 9. Raban. lib. 1. c. 4. de inſt. cleric.*

CAP. IX.

Qui ad ſummum ſacerdotium prouehitur, decreto manibus omnium roborato eligitur: ordinatus autem a ſuis ordinatoribus litteras accipere iubetur. *Synod. apud S. Medard. in cauſa* Hincmari.

CAP. X.

Si quando alicuius ciuitatis Epiſcopus vocatione Domini deceſſerit; a glorioſiſſimo Principe ſupplicando poſtuletur, vt canonicam electionem clero, & populo ipſius ciuitatis permittere dignetur. &c. Sed & ſi a ſeruitio pii Principis noſtri aliquis clericorum venerit, vt alicui ciuitati praeponatur Epiſcopus, timore caſto ſollicite examinetur. Nec praeſumat illiteratum, & cupiditate nimia caecatum, redditurus facti ſui rationem, populo Dei praeficere. Si neceſſarium idem Metropolitanus viderit, ne tantum malum cogatur agere, vt indebito honorem, bonis tantum debitum tradat; inſtruat populum, informet clerum, potius adire clementiam Imperialem; & ipſe cum coepiſcopis, quibus valuerit modis, adeat, vt eccleſiam Dei glorioſus Imperator digno honoret miniſtro. *Valent. ſub Loth c. 7.*

CAP. XI.

Non liceat electionem facere eorum, qui ad ſacerdotium prouocantur; ſed iudicium ſit Epiſcoporum: vt ipſi eum, qui ordinandus eſt, probent, ſi in ſermone, & in fide, & in Epiſcopali vita edoctus eſt. *Tullen. par. vlt. c. 2.*

CAP. XII.

Clerus Mimidonenſis eccleſiae presbyterum nomine Druogonem vocatũ, Epiſcopum vnanimi conſenſu ad Epiſcopalem promoueri ordinem petierunt: quorum petitioni effectum praebentes, ad paſtorale eum promouimus officium. *Colonienſ. ſub Carolo iij. c. 1.*

Qui dignus eſt Epiſcopatu, non debet illum recuſare. Tit. XV.

CAP. I.

ILlud intuere, quia ſi periculum peccati timens, ſuſcipere refugis eccleſiae gubernacula; certus eſto, quia amplius peccas, quã ſi populum Dei velut in fluctibus poſitum, & periclitantem, cum iuuare poſſit, ſubterfugis, tui tantummodo habens conſideratione, & non quod in commune omnibus expedit, prouidens. *Clemens ep. 1. ad* Iac. *in princ.*

CAP. II.

Virtutibus pollens coactus ad regimen veniat, virtutibus vacuus nec coactus accedat. Ille ſi omnino renititur, caueat, ne acceptam pecuniam in ſudario ligãs, de eius occultatione iudicetur. &c. Iſte cum regimen appetit, attendat, ne per exemplum boni operis Phariſaeorum more ad ingreſſum regni tendentibus obſtaculum fiat, qui iuxta ſummi magiſtri vocem, nec ipſi intrant, nec alios intrare permittunt. Conſiderandum quoque eſt, quia cum cauſam populi electus Praeſul ſuſcipit, quaſi ad aegrum medicus accedit. Si ergo adhuc in eius opere paſſiones viuunt, qua praeſumptione percuſſum mederi properat, qui in facie vulnus portat? *Greg. cap. 9. lib. 1. paſtor. apud Aquiſgr. c. 14.* *Matt. 23. b.*

CAP. III.

Sunt nonnulli, qui eximia virtutum dona percipiunt, & pro excitatione ceterorum magnis muneribus exaltantur. qui ſtudio caſtitatis mundi, abſtinentiae robore validi, doctrinae dapibus referti, patientiae longanimitate humiles, auctoritatis fortitudine erecti, pietatis gratia benigni, iuſtitiae ſeueritate diſtricti ſunt. qui nimirum culmen regiminis, ſi vocati ſuſcipere renuunt; ipſa ſibi plerumque dona adimunt, quae non pro ſe tantummodo, ſed etiam pro aliis acceperunt. Cumque ſua, & non aliorum lucra cogitant; ipſi ſe, quae priuata habere appetunt, bonis priuant. &c. Non poteſt ciuitas abſcondi, &c. Si diligis me, paſce oues meas. ſi ergo dilectionis eſt teſtimoniũ cura paſtionis; quiſquis virtutibus pollens gregem Dei renuit paſcere, paſtorem ſummum conuincitur non amare. &c. Sunt nonnulli, qui magnis muneribus ditati, dum ſolius contemplationis ſtudiis inardeſcunt, parere vtilitati proximorum in praedicatione refugiunt, ſecretum quietis diligunt, ſeceſſum ſpeculationis appetunt. de quo ſi diſtricte iudicentur, ex tantis proculdubio rei ſunt, quantis venientes ad publicum prodeſſe potuerunt &c. Sunt nonnulli, qui ex ſola humilitate refugiunt; ne ijs, quibus ſe impares aeſtimant, praeferantur. quorum profecto humilitas, ſi ceteris quoque virtutibus cingitur, tunc ante oculos Dei vera eſt, cum ad reſpuendum hoc, quod vtiliter ſubire praecipitur, pertinax nõ eſt. &c. *Greg. lib. 1. paſtor. cap. 5. & ca. 6. apud Aquiſgr. c. 17.* *Matt. 5. b* *Ioan. 21.*

CAP. IV.

Vir eccleſiaſticus, & crucifigi mundo per mortificationem propriae carnis debet, & diſpenſationẽ eccleſiaſtici ordinis, ſi ex Dei voluntate prouenerit, nolens quidem, ſed humilis, gubernandam ſuſcipiat. Multis intercipit Satanas fraudibus eos, qui ſenſus, & vitae vtilitate praeſtantes, praeeſſe, & prodeſſe aliis nolunt. Et dum eis regimen animarum imponitur, renuunt, conſultius arbitrantes, otioſam vitam degere, quam lucris animarum inſiſtere. Quod tamen decepti agunt, per argumentum diaboli fallentis eos per ſpeciem boni; vt dum illos a paſtorali officio retrahit, nequaquam proficiant, qui eorum verbis, atque exemplis inſtrui poterant. *Iſid. lib. 3. de ſummo bon. c. 33. apud* Aquiſgr. *cap. 18.*

De confirmatione electionis Epiſcopi. Tit. XVI.

CAP. I.

De el ct. c 7. Greg. ix. et c. 16 eo ti. in 1. collect.

CVm (*Epiſcopus*) electus fuerit, & confirmationem acceperit, & eccleſiaſticorū bonorum adminiſtrationem habuerit, decurſo tempore de conſecrandis Epiſcopis a canonibus definito: is, ad quem ſpectant beneficia, quae habuerat, diſponendi de illis liberam habeat facultatem. *Alex. iii. in conc. Later. c. 3.*

CAP. II.

De elect. 44. Gre. ix. et c. 11. eo. tit. in 4. collect. † electus

Nihil eſt, quod Eccleſiae Dei magis officiat, quam quod indigni aſſumantur Praelati ad regimen animarum. &c. Sancimus, quatenus cum quiſquam fuerit ad regimen animarum aſſumptus, † is, ad quem pertinet ipſius confirmatio diligenter examinet & electionis proceſſum, & perſonam electi: vt cum omnia rite concurrerint munus ei confirmationis impendat. quia ſi ſecus fuerit incaute praeſumptum, non ſolum deiiciendus eſt indigne promotus; verum etiam indigne promouens puniendus. Ipſum quoque decernimus hac animaduerſione puniri; vt cum de ipſius conſtiterit negligentia, maxime ſi hominem inſufficientis ſcientiae, vel inhoneſtae vitae, aut aetatis illegitimae approbauerit; non ſolum confirmandi primum ſucceſſorem illius careat uoteſtate; verum etiam, ne aliquo caſu poenam effugiat, a perceptione proprij beneficij ſuſpendatur, quouſque ſi aequū fuerit, indulgentiam valeat promereri. ſi cōuictus fuerit, hoc per malitiam exceſſiſſe; grauiori ſubiaceat vltioni. Ceterum qui ad Romanum pertinēt immediate Pont. ad percipiendam ſui confirmationem officii. &c. veniant. &c. *Innoc. iij. in conc. gen. Later. c. 26.*

CAP. III.

Diſt. 65. c. 4.

De perſona conſecrandi Epiſcopum, & de cleri, plebiſque conſenſu, Metropolitanus Epiſcopus ad fraternitatē tuam referat, quodque in prouincia bene placuit, ſcire te faciat, vt ordinationem rite celebrandam, tua quoque firmet auctoritas. *Leo epiſt. 82. vel 84. ad Anaſt. Theſſal. Epiſc. c. 6. Iuo par. 5. cap. 348. decr. Deuſd. c. 1.*

CAP. IV.

Porrexit (*Hincmarus Archiepiſcopus Remenſis*) epiſtolam, totius Galliae Epiſcopis manibus ſubterſcriptam ad Apoſtolicam ſedem pro confirmatione ipſius ordinationis, &c. *Sueſſ. apud S. Medard. in cauſa Hincmari.*

De numero Epiſcoporum, qui interesse debent conſecrationi Epiſcopi. Tit. XVII.

CAP. I.

Diſt. 64. Epiſcopi. c. 1. & 7.

EPiſcopum decet ab omnibus Epiſcopis, qui in ea prouincia ſunt, conſtitui. (*ordinarj L.*) ſed ſi difficile eſt, vel propter vrgentem neceſſitatem, vel propter viae longitudinem; tres conueniant, abſentes vero per litteras ſuffragium ferant, & ſic ordinetur. Auctoritas † vero rerum geſtarum Metropolitano in ſingulis prouincijs competat. *Nic. 4. refertur Nicae. 2. c. 3. Vide Mart. Brac. 2. Ioann. iij. ep. vn. Iuo par. 5. c. 117. decr. Anſel. lib. 6. c. 48. Caeſar lib. 3. c. 26.* † confirmatio.

CAP. II.

Epiſcopus à duobus, vel tribus Epiſcopis ordinetur. *Ap. 1. Anſ. lib. 6. c. 33*

CAP. III.

Diſt. 64. c. 2. et diſ. 75. c. 1.

Ordinationes Epiſcoporum auctoritate Apoſtolica ab omnibus, qui in eadem fuerint prouincia Epiſcopis, ſunt celebrandae. &c. Quod ſi ſimul omnes conuenire minime potuerint, aſſenſum tamen ſuis precibus † praebeant, vt ab ipſa ordinatione animo non deſint. † Porro & Hieroſolymitarum primus Archiepiſcopus beatus Iacobus, qui Iuſtus dicebatur, & ſecundum carnem Domini nuncupatus eſt frater, à Petro, Iacobo, & Ioanne Apoſtolis eſt ordinatus; ſucceſſoribus videlicet dantibus formam, vt non minus, quam a tribus Epiſcopis, reliquiſq; omnibus aſſenſum praebentibus, vllatenus Epiſcopus ordinetur, & communi voto ordinatio celebretur. [Reliqui vero ſacerdotes a proprio ordinētur Epiſcopo, ita vt ciues, & alii ſacerdotes aſſenſum praebeant, & ieiunantes ordinationem celebrent. Similiter & diaconi ordinentur. Ceterorum autem graduum diſtributioni trium veracium teſtimonium, cum Epiſcopi ſcilicet probatione, ſufficere poteſt. *Anacl. ep. 2. in prin. Vide Anicet. ep. 1. in prin. Burch. lib. 1. c. 15. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 5. & 10. panor. & par. 5. cap. 69. decr. Anſelm. lib. 6. c. 47. Caeſar. lib. 3. cap. 19 Tarrhc. lib. 3. c. 42.*

† apicib. *Diſt. 66. c. 2.* *Diſt. 67. c. 1.*

CAP. IV.

Quod Epiſcopus non ab vno, ſed a cunctis, conſenſu, aut praeſentia comprouincialium eſt ordinandus, & non minus, quam a tribus, ceteris conſentientibus cunctis, idcirco inſtituente Domino fieri iubetur, ne aliquid contra fidem Eccleſiae, vnius tyrannica auctoritas moliretur, & regula, vel fides confunderetur credentium. *Anacl. ep. 2. poſt med. Iſid. lib. 2. c. 6. de eccl. offic. apud Aquiſgr. c. 9. Raban. lib. 1. cap. 4. de inſtit. cleric.*

CAP. V.

Diſt. 80. c. 3. Epiſc.

Epiſcopus non ab vno, ſed a pluribus debet Epiſcopis ordinari. *Anacl. ep. 3. in princ. Burch. lib. 1. c. 4. Iuo par. 5. c. 38. & 98. decr.*

CAP. VI.

De ordinationibus Epiſcoporum olim in ſanctis praedeceſſoris noſtri Anacleti ordinationib. quaedam iam decreta reperimus. Scimus. n. beatiſſimum Iacobum Iuſtum, fratrem Domini, a Petro, Iacobo, & Ioanne Apoſtolis Hieroſolymorū Epiſcopum eſſe ordinatum. Si autem non minus, quam a tribus Apoſtolis tantus vir fuit ordinatus Epiſcopus; patet profecto eos, formā inſtituente Domino tradidiſſe, non a minus, quam a tribus Epi-

Epiſcopis Epiſcopum ordinari debere. Sed creſcente numero Epiſcoporum, niſi neceſſitas interuenerit, debent etiam plures augeri, id eſt; [ſi Archiepiſcopus diem obierit, & alter electus fuerit, omnes eiuſdem prouinciae Epiſcopi conueniant. &c. Reliqui vero [comprouinciales Epiſcopi, ſi neceſſe fuerit, ceteris conſentientibus, a tribus, iuſſu Archiepiſcopi, conſecrari poſſunt Epiſcopi. Sed melius eſt, ſi ipſe cum omnibus, eum, qui dignus eſt, elegerit, & cuncti pariter ſacrauerint Pontificem. *Anicet. ep. 1. in prin. Vide Anacl. ep. 2. Burch. lib. 1. cap. 28. Iuo lib. 3. tit. 2. cap. 3. pan. & par. 5. c. 139. decr. Anſelm. lib. 6. c. 34.*

De temp. ordin. c. 6 Greg. ix. & c. 9. de elect. in 1. collect. Diſt. 64. c. 4.

CAP. VII.

Diſt. 64. c. 5.

Extra conſcientiam ſedis Apoſtolicae, hoc eſt, Primatis, nemo audeat ordinare. Integrũ * enim * iudicium eſt, quod plurimorum ſententia conſequitur: † ne vnus Epiſcopus Epiſcopum ordinare praeſumat propter arrogãtiam, ne furtiuum beneficium praeſtitum videatur. hoc enim in ſynodo Nicaena conſtat eſſe definitum. *Syrici epiſt. 4. cap. 1. & 2. apud concil. Telen.* Innoc. *ep. 2. cap. 1. Nicae. c. 4.* Iuo *par. 5. c. 113. decr. Anſel. lib. 6. c. 50. Tarracon. lib. 3. c. 44.*

† confirmatur.

CAP. IIX.

Diſt 68. c. 5. Chorepiſcopi.

Quod Epiſcopi non ſint, qui minus quam à tribus ſunt ordinati Epiſcopis, omnibus patet: quoniam prohibitum a ſanctis eſt Patribus, vt qui ab vno, vel a duobus ſunt ordinati Epiſcopis, nec nominentur Epiſcopi. *Damaſ. ep. 4. ante med. Anſ. l. 7. c. 115.* Tarrac. *lib. 3. c. 79.*

CAP. IX.

Diſt. 62. c. 1.

Nulla ratio ſinit, vt inter Epiſcopos habeãtur, qui neque a clericis ſunt electi, neque a plebibus expetiti, neq; a prouincialibus Epiſcopis cum Metropolitani iudicio conſecrati. *Leo ep. 90. vel 92. ad Ruſtic. Epiſcop. Narbon. c. 1. Viden. Eugen. 2. in ſyn. c. 5. Burch. lib. 1. c. 11. Iuo par. 5. cap. 65. decr. & ep. 21. Eudoni Dapifero. Deuſd. c. 1. Anſelm. lib. 6. c. 68.* Caeſ*ar. lib. 3. cap. 3. Tarrac. lib. 3. c. 6.*

CAP. X.

In canone legitur Nicaeno: Epiſcopum namque conuenit. &c. Omnia quoque maxima concilia affirmant, eum non eſſe Epiſcopum, qui minus quam a tribus Epiſcopis, auctoritate etiam Metropolitani, fuerit factus Epiſcopus. *Io. iii. ep. vni. poſt med. Vide Nicae. c. 4.*

CAP. XI.

Si lõginquitas itineris magna interiacet, vt Epiſcopi non facile valeant conuenire, an debeant ſine aliorum Epiſcoporum praeſentia Epiſcopi ordinari? Et quidem in Angelorum eccleſia, in qua ſolus tu Epiſcopus inueniris, ordinare Epiſcopum, nõ aliter, niſi ſine Epiſcopis potes. nam quãdo de Galliis Epiſcopi veniẽt, qui in ordinatione teſtes aſſiſtãt? Sed te ita volumus Epiſcopos ordinare, vt ipſi ſibi Epiſcopi longo interuallo minime diſiungantur. &c. cum Deo auctore fuerint Epiſcopi in propinquis ſibi locis ordinati, tunc Epiſcoporum ordinatio, ſine aggregatis tribus, vel quatuor Epiſcopis fieri non debet. *Greg. ad Auguſt. interr. 6. alias* 8. *Iuo lib. 3. tit. 2. c. 9. panor.*

Diſt. 80. fraternitati. c. vl.

CAP. XII.

Quotiens Epiſcopum conſecraueris, duo, vel tres conueniant tecum Epiſcopi, vt Deo ſit gratum, quod geritur; vt eis conuenientib. ipſiſque praeſentibus, cõſecres. *Greg. ii. epiſt.* 8. *in fine.*

CAP. XIII.

De his, qui vſurpant ſibi, quod ſoli debeãt Epiſcopum ordinare, placuit, vt nullus hoc ſibi praeſumat, niſi aſſumptis ſecum aliis ſeptẽ Epiſcopis; ſi tamen non potuerit ſeptem, ſine tribus fratribus nonaudeant ordinare. A*rel. i. c. 2.*

CAP. XIV.

De temp. or. nec Epiſcopi. c. 7. Gregor. ix. & de elect. c. 4. in 1. coll.

Nullus Epiſcopus ſine Metropolitani permiſſu, nec Epiſcopus Metropolitanus ſine tribus Epiſcopis comprouincialibus, praeſumat Epiſcopum ordinare, ita vt alii comprouinciales epiſtolis admoneantur, vt ſe ſuo reſpõſo conſenſiſſe ſignificent. quod ſi inter partes aliqua fuerit dubitatio, maiori numero Metropolitanus in electione conſentiat. A*rel. ij. c. 5. Burch. lib. 1. c. 27.* Iuo *lib. 3. tit. 2. c. 8. & p. 5. c. 138. decr.*

CAP. XV.

Diſt. 65. c. non debet. & c. 3. Epiſc.

Optimum eſſet, cum Metropolitano omnes prouinciae Epiſcopos conuenire: & decet per epiſtolam Metropolitanum eos cõuocare. & ſi omnes comparent, recte eſt; ſi vero difficile id quidem eſt, plurimos cõuenire oportet, aut per litteras in eandem ſentẽtiam conſentire; atque ita cum plurium ſiue praeſentia, ſiue calculo ordinationem fieri. Si aliter, atq; dictum eſt, fiat; non valeat ordinatio. ſi vero ita fiat, & aliqui contradicant, propter eorum contentionem, plurium ſentẽtia valeat. A*rel. 19. Mart. Brac. c. 3.*

CAP. XVI.

2. q. 1. Epiſcopo. c. 3. & 4.

Electionem Epiſcopi oportet nõ aliter fieri, niſi cum ſynodo, & examine Epiſcoporum, qui poſt obitum quieſcentis poteſtatẽ habẽt, eũ, qui dignus exſtiterit, promouere. A*ntioch. c. 23. Mart.* Brac. *c.* 8. *Burch. lib.* 1. *cap.* 185. *& 187.* Iuo *p. 5. c. 301. & 303. decr. Anſ. lib. 6. cap. 57. Caeſar. lib. 3. c. 37.*

CAP. XVII.

Vt non liceat Epiſcopum, niſi a multis ordinari, vel ſi cogat neceſſitas, a tribus Epiſcopis. vt quod ab antiquis conſtitutum eſt, ſeruetur. Cum voluntate Primatis eius prouinciae. *Carth.* 13. G. *Carth. ii. c. 12.* L.

CAP. XIIX.

Diſt. 65. placet. c. 5.

Vetus forma ſeruetur, vt non pauciores tribus ad ordinationem Epiſcoporum conueniãt. *Carth.* 50. G. *Carth. iij. c. 39. L. Afr.* 16. L.

CAP. XIX.

Ordinationem, quam canones irritam definiunt, nos quoque vacuandam eſſe cenſuimus. in qua praetermiſſa trium praeſentia, nec expetitis comprouincialium litteris, Metropolitani quoque voluntate neglecta, prorſus nihil, quod Epiſcopum faceret, oſtenſum eſt. *Regien. 1. in fine. Vide Taurin. cap. 2.*

CAP. XX.

Diſt. 64. de abiectione

Duo ſi praeſumpſerint ordinare Epiſcopũ inuitum, auctoribus damnatis, vnius eccleſiae eorum

c.1 de electio Greg. ix c.7.eo. titu in 1. collect. corum ipſe, qui vim paſſus eſt, ſubſtituatur, ſi tamen vira reſpōdet, & alter in alterius deiecti loco nihilominus ordinetur. ſi voluntarium duo ſecerint, & ipſe damnabitur, quo cautius ea, quae ſunt antiquitus inſtituta, ſeruentur. *Arauſ.* 21. *Burc. lib.* 1. *c.* 30. *Iuo li.* 3. *tit.* 2. *c.* 13. *panor. & par.* 5 *c.* 141. *decr.*

C A P. XXI.

Nullus Epiſcoporum admonente Metropolitano Epiſcopo, niſi certa taedij cauſa detentus, ad concilium, vel ordinationem conſacerdoris venire penitus vlla excuſatione detrecter. *Aurel. ij. cap.* 1.

C A P. XXII.

Epiſcopus in ciuitate, in qua decreto eligitur ordinandus, in ſua eccleſia, cui praefuturus eſt, conſtituarur. Sane ſi ſubito neceſſitas temporis hoc implere non patitur, licet melius eſſet in ſua eccleſia fieri, tamen aut ſub praeſentia Metropolitani, aur certe cum eius auctoritate intra prouinciam omnino a comprouincialibus ordinetur. *Aurel. iv. c.* 5.

C A P. XXIII.

Quod Epiſcopus non ab vno, ſed a cunctis comprouincialibus Epiſcopis ordinetur, ideo eſt inſtitutum, ne in eo aliquid contra fidē Eccleſiae vnius tyrannica auctoritas moliretur. Propterea ab omnibus conuenientibus conſtituitur, ac non minus, quam a tribus praeſentibus; ceteris tamen conſentientibus teſtimonio litterarum. *Iſidor. lib.* 2. *c.* 6. *de eccleſiaſt. offi. apud Aquiſg.* 9. *Anacle. ep.* 2. *poſt med. Raban. lib.* 1. *c.* 4. *de inſtit. cleric.*

C A P. XXIV.

Hi, qui ordinandi ſunt, ſecundum ordinem eccleſiaſticum, & inſtitutiones ſanctorum Patrum ordinentur. videlicet, vt Epiſcopi iudicio Metropolitanorum, & eorum Epiſcoporum qui circumcirca ſunt, prouehantur ad eccleſiaſticam poteſtatē; ij videlicet, qui plurimo tempore probantur, tam verbo fidei, quam rectae conuerſationis exemplo. *Synod. Tullenſis parte vltima, cap.* 2.

Epiſcopus non ordinetur ſine conſenſu Metropolitani. Tit. XIIX.

C A P. I.

Diſt.64.c. 1. Epiſcopi. & c 7. Epiſcopū. CVm Epiſcopus a tribus praeſentibus, alijſque per litteras conſentientibus ordinatur: auctoritas rerum geſtarum in ſingulis prouincijs Metropolitano deferarur. *Nicaen.* 4. *Mart. Brac. cap.* 2. *Nicaen. y. c.* 3. *Inno. ep.* 2. *ad Victori. cap.* 1. *Ioan ij. ep. vn. in med. Iuo par.* 5. *cap.* 117. *decr. Anſel. lib.* 6. *cap.* 48. *Caeſar. lib.* 3. *cap.* 26.

C A P. II.

Diſ 64.c. 8. illud. et diſ 65. c.1. Si quis ſine Metropolitani voluntate fiat Epiſcopus, non ſit Epiſcopus. Si vero communi omnium ſuffragio, & iuxta canonem eccleſiaſticum fiat, duo vero, vel tres ob contentionem ſolam contradicant, valeat plurium ſententia. *Nicaen.* 6. *Antiſ.* 19. 23. *Chalc. act.* 16. *in med. Boniſ. ep.* 3. *Anſel. li.* 6. *cap.* 37. *Caeſar. lib.* 3. *cap.* 47.

C A P. III.

Metropolitani Pontifices Aſianae, & Thraciae dioeceſcos ab Archiepiſcopo CP. ordinentur. Ipſi Epiſcopos in ſuis dioeceſib. cum Epiſcopis prouincialibus ordinent. *Chalced.* 28. *G. vide CP.* 2. *et* 3. *G.*

C A P. IV.

Extra conſcientiam Metropolitani Epiſcopi nullus audeat ordinare Epiſcopum. *Inno. ep.* 2. *c.* 1. *Vid. Telen. conc. et Syrici ep.* 4. *c.* 1. *Iuo par.* 5. *c.* 113. *decr. Anſel. lib.* 6. *c.* 50. *Tarrac. lib.* 3. *cap.* 44. *Diſt.64. c.5.*

C A P. V.

Lucubenſis † eccleſiae cleri ordo, vel plebis, preces ſuas, & lacrymas ad nos magno cum dolore miſerunt, dicentes, coepiſcopum noſtrum Patroclum, ſua peritione ceſſante, in locum decedentis Epiſcopi, neſcio quem, in alia prouincia, praetermiſſo Metropolitano, contra Patrum regulas ordinaſſe. Quod nequaquam poſſumus ferre patienter, quia conuenit, nos paternarum ſanctionum eſſe diligentes cuſtodes. Nulli etenim videtur incognita ſynodi conſtitutio Nicaenae, quae ita praecipit; Per vnamquamque prouinciam. &c. *Boniſ. ep.* 3. *in med.*

† Luctenen.

C A P. VI.

Si quiſquam fratrum noſtrorū in quacumque prouincia deceſſerit, is ſibi ordinationem vindicet ſacerdotis, quē illius prouinciae Metropolitanum eſſe conſtiterit. *Leo ep.* 67. *vel* 87. *ad Epiſcopos Viennen. prouin. poſt med.*

C A P. VII.

Si in aliam forte perſonam partium ſe vota diuiſerint, Metropolitani iudicio is alteri praeferatur, qui maioribus & ſtudijs iuuatur, & meritis. *Leo epiſt.* 82. *vel* 84. *ad Anaſt. Theſſalon. c.* 5. *Iuo lib.* 3. *tit.* 1. *c.* 6. *panor. & par.* 5. *c.* 347. *decr. Deusd. c.* 1. *Anſel. lib.* 6. *c.* 16. *Diſ.63. c. forte. cap. vlt.*

C A P. IIX.

Nulla ratio ſinit, vt inter Epiſcopos habeantur, qui neque a clericis ſunt electi, neq. a plebibus expetiti, neque a prouincialibus Epiſcopis cum Metropolitani iudicio conſecrati. *Leo ep.* 90. *vel* 92. *ad Ruſtic. Epiſc. Narbon. c.* 1. *Vide Eugen. ij. in ſyn. c.* 5. *Burch. lib.* 1. *c.* 11. *Iuo par.* 5. *c.* 65. *Anſel. lib.* 6. *c.* 68. *Deuſded. c.* 1. *Caeſar. lib.* 3. *c.* 3. *Tarrac. lib.* 3. *c.* 6. *Diſt.62. c.1.*

C A P. IX.

Nullus praeter notitiam, atque conſenſum fratris Aſcanij Metropolitani aliquatenus conſecretur Antiſtes. quia hoc & vetus ordo tenuit, hoc ccc.xiix. ſanctorum Patrum definiuit auctoritas, cui quiſquis obuias tetenderit manus, eorum ſe conſortio fatetur indignum, quorum praeceptionibus reſultauit. *Hilar. Papa ep.* 1. *cap.* 1. *Aſcanio, & Epiſcopis Tarraconenſis prouinciae.*

C A P. X.

Licet ij, qui praeter notitiam, atque conſenſum

Digitized by Google

ſenſum tuae dilectionis ordinati ſunt ſacerdotes, eum ſuis debuerint anctoribus ſubmoueri: ne quid tamen in tanta neceſſitate decernamus auſterum; eos, qui Epiſcopi facti ſunt, ita volumus permanere, vt in Apoſtolicis praeceptionibus, & ſtatutis ſanctorum Patrum non reperiantur obnoxij. *Hilar.ep.3.ad Aſcan.Epiſco.Tarracon.Metropol.in med.*

CAP. XI.

In canone legitur Nicaeno: Epiſcopum conuenit maxime quidem ab omnibus qui ſunt in prouincia Epiſcopis ordinari. Si autem hoc difficile fuerit, a tribus in id ipſum conuenientibus, & abſentibus conſentientibus ordinatio celebretur. Firmitas autem eorum, quae geruntur per vnamquamque prouinciam, Metropolitano tribuatur Epiſcopo. Omnia quoque maxima concilia affirmant, eum non eſſe Epiſcopum, qui minus quam a tribus Epiſcopis, auctoritate etiam Metropolitani fuerit factus Epiſcopus. *Ioan. iij.epiſt.unic.in med.Vid.Nicae.cap.4.*

CAP. XII.

De temp. ordi. c.7. Greg. ix. & de electioн.c.4. in 3. collo.

Nullus Epiſcopus ſine Metropolitani permiſſu, nec Epiſcopus Metropolitanus ſine tribus Epiſcopis comprouincialibus praeſumat Epiſcopum ordinare. *Arel.ij.c.5.Burch.lib.1. c.27.Iuo li.3.tit.2.c.8.panor. & par.5.c.138. decr.*

CAP. XIII.

Qui ſine conſcientia Metropolitani conſtitutus fuerit Epiſcopus, iuxta magnam ſynodum eſſe Epiſcopus non debet. *Arel.ij.cap.6. Vide Nicaen.6. in fin. Burch.libro 1.cap.20. Iuo par.5.cap.74. decr.*

CAP. XIV.

Diſt.65.c. 3. & c.2. ni debet.

Epiſcopus non ordinetur ſine conſenſu, & praeſentia Epiſcopi Metropoleos prouinciae. optimumque eſſet, omnes Epiſcopos cum eo conuenire. *Antioch.c.19.Mart.Brac.c.3.*

CAP. XV.

Diſ 24. c. 4. & diſt. 61. Epiſcopum.c.6.

Epiſcopi, iudicio Metropolitanorum, & vicinorum Epiſcoporum ordinētur. *Laod.12. Tullen.par.2.c.8.Capit.lib.7. cap.78. Burch. lib.1.c.9.Iuo par.5.c.63.decr.*

CAP. XVI.

Diſ.23.c. 2 qui Epiſcopus. in fine.

Cum conuentu totius prouinciae Epiſcoporum maximeque Metropolitani, vel auctoritate, vel praeſentia ordinetur Epiſcopus. *Carth.iv.cap.1.Burch.lib.1.cap.8.Iuo par.5. cap.62.decr.*

CAP. XVII.

Diſt. 65. c.8.

Si quis in Metropolitana ciuitate non fuerit Epiſcopus ordinatus, poſteaquam ſuſcepta benedictione per Metropolitani litteras honorem fuerit Epiſcopi adeptus. &c. ſtatuto tempore, id eſt, impletis duobus menſibus ſe in Metropolitani ſui praeſentet aſpectibus, vt ab illo monitis eccleſiaſticis inſtructus, plenius, quid obſeruare debeat, recognoſcat. Si non fecerit, in ſynodo increpatus a fratribus corrigatur. Si infirmitate aliqua, ne hoc impleat, fuerit impeditus; hoc ſuis litteris Metropolitano indicare procuret. *Tarrac.c.5.*

CAP. XIIX.

Epiſcopatum deſiderans electione clericorum, vel ciuium, conſenſu etiam Metropolitani eiuſdem prouinciae, Pontifex ordinetur. *Aruer.c.2.*

CAP. XIX.

Licet melius eſſet in ſua eccleſia fieri, tamen aut ſub praeſentia Metropolitani, aut certe cum eius auctoritate, intra prouinciam omnino a comprouincialibus ordinetur Epiſcopus. *Aurel.ia.cap.5.*

CAP. XX.

Ne quis Britannum, aut Romanum in Armorico ſine Metropolitani, aut comprouincialium voluntate, vel litteris, Epiſcopum ordinare praeſumat. ſi quis contraire tentauerit, ſententiam in anterioribus canonibus obſeruet, & a caritate vſque ad maiorem ſynodum ſe cognoſcat eſſe remotum. *Turon.ij. c.9.*

CAP. XXI.

Diſt. 51. qui in aliquo.c.5.

Nec ille deinceps ſacerdos erit, quem nec clerus, nec populus propriae ciuitatis elegerit, vel auctoritas Metropolitani, vel comprouincialium ſacerdotum aſſenſus non exquiſiuit. &c. a tribus in ſacerdotem die dominica conſecrabitur, cōuenientibus ceteris, qui abſentes ſunt, litteris ſuis, & magis auctoritate, vel praeſentia eius, qui eſt in Metropoli conſtitutus. Epiſcopus autem comprouincialis ibi conſecrandus eſt, vbi Metropolitanus elegerit. Metropolitanus autem non, niſi in ciuitate Metropoli, & comprouincialibus ibidem conuenientibus. Si quis autem deinceps contra praedicta vetita canonum ad gradum ſacerdotij indignus aſpirare cōtenderit; cum ordinatoribus ſuis adepti honoris periculo ſubiacebit. *Tolet.iv.cap.18.*

CAP. XXII.

Decreuit ſancta ſynodus, vt nullus Epiſcopus accipiat de manu Regis vel Comitis, vel cuiuslibet laicae perſonae donum Epiſcopatus. &c. ſed Epiſcopus a ſuo Metropolitano. *Pictau.cap.1.*

De caerimonijs, quae ſeruari debent in conſecratione Epiſcopi.

Tit. XIX.

CAP. I.

PAtriarchae a ſacerdotali catalogo propriae manus ſcripta facere ad propriam tutelam, fauoremque ſuum, & quaſi ſtabilitatem exigant, & compellant. Viſum eſt ſanctae huic, & vniuerſali ſynodo, nequaquam id ex hoc a quopiam fieri, excepto eo, quod ſecundum formam, & conſuetudinem pro ſincera fide noſtra tempore cōſecrationis Epiſcoporum exigitur. *Synod.iix. CP. ſub Hadr.ij.c.3.*

CAP. II.

Diſ.64.c. 2. & diſt. 75.c.1.

Ordinationes Epiſcoporum auctoritate Apoſtolica ab omnibus qui in eadem fuerint prouincia, Epiſcopis ſunt celebrandae. qui ſimul cōuenientes ſcrutiniū diligenter agant,

ieiu-

ieiuniumque cum omnibus celebrent precibus, & manus cum ſanctis Euangelijs, quae praedicaturi ſunt, imponentes, dominica die, hora tertia orantes, ſacraque vnctione exemplo Prophetarum & Regum, capita eorum more Apoſtolorum & Moyſi, vngentes; quia omnis ſanctificatio conſtat in Spiritu ſancto, cuius virtus inuiſibilis ſancto chriſmate eſt permixta. & hoc ritu ſolemnem celebrent ordinationem. *Anacl. ep. 2. in prin. Burch. lib. 1. cap. 15. Iuo lib. 3. tit. 2. cap. 5. panor. & par. 5. c. 69. decr. Anſel. lib. 6. c. 47.*

CAP. III.

Diſ. 75. c. 4 quod a patrib. & c. 5. quod die. His, qui conſecrandi ſunt, ieiunis, & a ieiunantibus ſacra benedictio cõferatur. &c. Pie, & laudabiliter Apoſtolicis morem geſſeris inſtitutis; ſi hanc ordinandorum ſacerdotum formam per eccleſias, quibus Dominus præeſſe te voluit, etiam ipſe ſeruaueris; vt his, qui conſecrandi ſunt, numquam benedictiones, niſi in die Reſurrectionis Dominicae tribuantur. *Leo ep. 79. ad Dioſcor. cap. 1. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 6. panor. & par. 6. c. 70. & 71. decr. Anſel. lib. 7. c. 37. Tarr. lib. 3. c. 47.*

CAP. IV.

Ordinatio Epiſcopi non paſſim, ſed die legitimo celebretur. Nec ſibi conſtare ſtatus ſui nouerit firmitatem, qui non die ſabbati veſpere, quod luceſcit in primam ſabbati, vel ipſo Dominico die fuerit ordinatus. Solũ enim maiores noſtri Reſurrectionis Dominicae diem honore dignum iudicauere, vt ſacerdotes, qui ſumuntur, hoc die potiſſimum tribuantur. *Leo ep. 87. ad Epiſcopos Viennen. prouin. ante fin.*

CAP. V.

Diſt. 23. c. 7. Epiſcopus cum ordinatur, duo Epiſcopi ponant, & teneant Euangeliorum codicem ſuper caput, & ceruicẽ eius. & vno ſuper eum fundente benedictionem, reliqui omnes Epiſcopi, qui adſunt, manibus ſuis caput eius tangant. *Carth. iv. cap. 2. Iuo lib. 3. tit. 2. cap. 11. panor. & par. 5. cap 124. decr. Anſel. lib. 6. cap. 49. Caeſar. lib. 3. c. 27.*

Communia de conſecratione Epiſcopi. Tit. XX.

CAP. I.

Diſt. 75. quoniam. c. 2. Epiſcopi ordinentur a Metropolitano intra tres menſes, niſi ex cauſa neceſſaria, aut puniatur canonicis poenis. *Chalc. 25. Vernen. c. 17. Vorma. 75. Burch. lib. 1. c. 24. Iuo p. 5. c. 135. decr. Anſel. lib. 6. c. 35. Caeſar. lib. 3. c. 28.*

CAP. II.

d. 62. c. 3. Nullus in Epiſcopũ, niſi canonice electum conſecret: quod ſi praeſumptum fuerit, & conſecrans, & conſecrator † abſque recuperationis ſpe deponatur. *Calliſt. y. in conc. Rom. c. 10.*

† cõſecratus f.

CAP. III.

Cyprios aſſeris olim Arianae impietatis potentia fatigatos, non tenuiſſe Nicaenos canones in ordinandis ſibi Epiſcopis, & vſque adhuc habere praeſumptum, vt ſuo arbitratu ordinent, neminem conſulentes. Quocirca perſuademus eis, vt curent iuxta canonum fidem, fidem catholicam ſapere, atque vnum cum ceteris ſentire prouincijs, vt appareat ſancti Spiritus gratia ipſos quoque vt omnes eccleſias gubernari. *Inno. ep. 18. c. 2.*

CAP. IV.

Si in ea prouincia, in qua plurimi Epiſcopi ſunt, vnus Epiſcopus remaneat, & is noluerit conſentire ordinationi aliorum, & plebs conueniens petat ordinationem fieri (*ab Epiſcopis vicinis L.*) oportet illum Epiſcopum admoneri per litteras Exarchi prouinciae, id eſt, Metropolitani, vt populis ſatisfaciat. Si vero noluerit reſcribere, neque facere, voluntati populi ſatisfiat. Ad ordinationem Metropolitani oportet vocari Epiſcopos vicinae prouinciae. *Sardicen. 6. Burch. lib. 1. cap. 26. Iuo par. 5. cap. 137. decr.* Diſt. 65. c. vlt.

CAP. V.

Qui deinceps ordinabuntur Epiſcopi in Africa, litteras accipiẽt ab ordinantibus, eorum manu ſubſcriptas, cum Conſule, & die: vt non dubitetur de prioribus & poſterioribus Epiſcopis. *Carth. 90. G. Afr. 56. L. Mil. 14. L. Vide 87. G.*

CAP. VI.

Porrexit (*Hincmarus*) litteras canonicas, quas canones ſacri, ordinatum a ſuis ordĩnatoribus accipere iubent, diem praeferentes, & Conſulẽ. *Syno. apud S. Medard. in cauſ. Hincmari.*

CAP. VII.

Epiſcopi formam ſuae profeſſionis in ſua conſecratione prolatam, bis in anno coram ſe legi faciant diligẽter, vt tanto melius profeſſionis ſuae recordentur, quãto ſaepius eorum fuerit auribus inculcata. *Oxonien. c. 8.*

Quae debeant obſeruari in conſtituendis nouis Epiſcopatibus. Tit. XXI.

CAP. I.

Epiſcopos per ſingulas ciuitates, quibus ille non miſerat, doctos, & prudentes, ſicut ſerpentes, ſimplices ſicut columbas, iuxta Domini praeceptionem, nobis mittere (*Petrus Apoſtolus*) praecepit. quod etiam facere inchoauimus. Vos autem per veſtras dioeceſes Epiſcopos ſacrate, & mittite; quia nos ad alias partes, quod idẽ iuſſit, agere curabimus. aliquos vero ad Gallias, Hiſpaniaſque mittemus; & quoſdam ad Germaniam; & Italiam, atque ad reliquas gentes dirigere cupimus. Vbi autem ferociores, & rebelliores gentes eſſe cognouerimus, illuc dirigere ſapientiores, & auſteriores neceſſe habemus. qui cotidie non ceſſent diuina ſeminare ſemina, & multos Chriſto lucrari, & ad rectam fidem, & viã veritatis perducere, vt plures manipulos Domino valeant praeſentare. *Clem. ep. 1.* Mat. 10. b

ep.1.poſt med.

CAP. II.

16.q.1.c. 54. Praecipimus, vt iuxta ſacror. canonum ſtatuta, vbi multitudo excreuit fidelium, ex vigore Apoſtolicae ſedis debeatis ordinare Epiſcopos. pia tamen contemplatione, vt non vileſcat dignitas Epiſcopatus. *Greg. ij. ep.8. ad Boniſ. Epiſcop. poſt. princip.*

CAP. III.

16.q.1.Fo lui.c.50. Dioeceſes, quae nunquam Epiſcopos acceperunt, non habeant. & illa, quae aliquando habuit, habeat proprium. & ſi creſcente fide, Dei populus multiplicatus deſiderat proprium habere Rectorem; eius voluntate, in cuius poteſtate eſt dioeceſis conſtituta, habeat Epiſcopum. *Carth. 1. c. 5. Tolet. xij. c.4. Burch. lib. 1. c.35. Iuo par. 5. c.149. decr.*

CAP. IV.

16.q.1.c. 52. In multis ſynodis definitum eſt, vt plebes quae in paroecijs ab Epiſcopis poſſeſſis, Epiſcopum proprium non habent, ſine conſenſu Epiſcopi, a quo poſſidentur, non accipiant. Sunt enim, qui tyrannidem exerceant, fratrū communionem auerſentur: alij presbyteri aduerſus ſuos Epiſcopos ceruices erigunt, & plebem conuiuijs, & prauis conſilijs ſubuertunt, vt eos petant ſibi Antiſtites. *Carth. 54. G. Carth. iij. c.42. L. Afr. 20. L. Anſel. lib. 5. c. 76. in addit.*

CAP. V.

Statutum eſt, vt paroeciae, quae non habent Epiſcopos, ſine cōſenſu eius, cui ſubſunt, non habeant. &c. *Carth. 57. G. Afr. 23. L. Carth. iij. c.46. L. Tole. xij. c.4. Burc. lib. 1. c. 33. Iuo par. 5. c.144. decr. Anſel. li. 5. c. 75. in addit.*

CAP. VI.

Populus, qui caret Epiſcopo, non accipiat eum, ſine ſynodi eius prouinciae, & Primatis decreto, & conſenſu illius Epiſcopi, in cuius dioeceſi eſt eccleſia. *Carth. 101. G. Afr. 65. L.*

Epiſcopi non conſtituantur in oppidis, neque in paruis ciuitatibus.

Tit. XXII.

CAP. I.

HOc praeuidēdum inſtituit (*Petrus Apoſtolus*) ne in villis, aut caſtellis, vel modicis ciuitatibus inſtituerentur Epiſcopi; ne vile eorum nomē fieret. *Cle. ep. 1. poſt med.*

CAP. II.

Diſ. 80. c. 3. Epiſcopi non in caſtellis, aut modicis ciuitatibus debent conſtitui, ſed presbyteri ab Epiſcopis ordinari, & poni ſinguli per ſingulos titulos ſuos. Epiſcopus non ab vno, ſed a pluribus debet Epiſcopis ordinari, & non ad modicam ciuitatem; ne vileſcat nomen Epiſcopi, ſed ad honorabilem vrbem titulandus, & denominandus eſt. &c. *Anacl. ep. 3. in prin. c.2. Burc. li. 1. c.4. Iuo p. 5. c.58. & 98. decr.*

CAP. III.

3.q.2.c.4. audiuimus. Alibi Epiſcopi conſtitui non poſſunt, niſi in ciuitatibus non minimis. *Euariſt. epiſ. 2. in prin. Burch. lib. 1. cap. 140. Iuo par. 5. cap. 234. decr. Anſelm. lib. 3. cap. 82. Caeſar. lib. 5. cap. 53. Tarrac. lib. 2. cap. 38.*

CAP. IV.

Vbi minores ſunt plebes, minoreſque conuentus, presbyterorum cura ſufficiat. [Epiſco- *Diſ. 80. illud. c.4. c.1. de priuil. Greg. ix. & in 1. collect.*
palia autem gubernacula, nō niſi maioribus populis, & frequentioribus ciuitatibus oportet praeſidere; ne quod ſanctorum Patrum diuinitus inſpirata decreta vetuere, viculis, & poſſeſſionibus, vel obſcuris, & ſolitarijs municipijs tribuatur ſacerdotale faſtigium, & honor, cui debent excellentiora committi, ipſe ſui numeroſitate vileſcat. &c. Epiſcopi eorum locorum, in quibus non debuerant ordinari, ſi humana conditione deceſſerint, loca ipſa ad ius eius Antiſtitis redigantur, cuius antea fuerant priora. *Leo ep. 85. vel 87. cap. 2. ad Epiſcopos Africae. Burch. lib. 1. c.32. Iuo par. 5. c.107. & 143. decr.*

CAP. V.

Memineris, quid in ſacris canonibus praecipimur obſaruare; vt minime in villulas, vel in modicas ciuitates Epiſcopos ordinemus; ne vileſcat nomen Epiſcopi. &c. Statuimus per Apoſtolicam auctoritatem, Epiſcopales ſedes in caſtello Murſaburg, & in oppido Buraburg, & in loco Erphesturt, quae per ſucceſſionem Epiſcopos mereantur, & populis praeſint, atque verbum praedicationis ſubiectis inſinuent. *Zach. epiſt. 6. ad Boniſ. in princ.*

CAP. VI.

Non licet ordinare ſimpliciter Epiſcopum in vico, vel parua vrbe, cum vnus presbyter ſufficiat; ne contemnatur nomen Epiſcopi. Sed illic ordinentur, vbi prius erant, vel vbi multum creuerit populi multitudo. *Sard. 6. Vide Tolet. xij. cap. 4. Burc. lib. 1. cap. 33. Iuo par. 5. cap. 144. decr.*

CAP. VII.

Non debere in vicis, & agris ordinari Epi- *Diſ. 80. c. 5.*
ſcopos, aut Periodeutas. & qui ordinati ſunt, nihil agant ſine Epiſcopis vrbis voluntate. presbyteri quoque ſine eiuſdem Epiſcopi voluntate nihil agant. *Laod. 56. G. 57. L. refert Tolet. xij. c.4. Capitul. lib. 1. c.18. Burch. lib. 1. c.33. Iuo par. 5. cap. 144. decr.*

CAP. IIX.

Stephanus Emeritenſis ſedis Epiſcopus dixit, ſe violentia principali impulſum, vt in monaſterio villulae, in qua corpus ſanctiſſimi Pineuij confeſſoris quieſcit, nouam Epiſcopalis honoris ordinationem efficeret. &c. Nouit concilium, eundem Principem Vuambam praecepiſſe, vt in ſuburbio Toletano, in eccleſia Praetorienſi ſanctorum Petri, & Pauli Epiſcopus ordinaretur, & in alijs vicis, vel villulis ſimiliter feciſſe. &c. Elegimus, vt in loco villulae ſupradictae deinceps ſedes Epiſcopalis non remaneat, neque Epiſcopus illic vltra conſtituendus exiſtat. Conuildus tamen non condemnandus, qui non ambitione, ſed Principis impulſione ordinatus eſt Epiſcopus, ſed in ſedem aliam decedentis cuiuſlibet

Epiſcopi

Digitized by Google

Epiſcopi transferatur, & is locus ſub monaſtica inſtitutione manſurus, non Epiſcopali priuilegio fretus, ſed ſub regimine Abbatis, ſicut hucuſque fuit, erit modis omnibus mancipandus. &c. Si quis contra haec canonum interdicta venire coactus fuerit, vt in locis illis ſe epiſcopum eligat fieri, vbi epiſcopus numquam fuit, anathema ſit in conſpectu Dei omnipotentis: & inſuper tā ordinator, quam ordinatus gradus ſui ordinis perdat: quia non ſolum antiquorum Patrum decreta, ſed Apoſtolica auſus eſt conuellere inſtituta. *Tolet. xij. c. 4. referuntur verba canonū ibid. Burch. lib. 1. c. 33. Iuo par. 5. c. 144. decret.*

C A P. I X.

Conſtituimus per conſilium ſacerdotum, & ordinauimus per ciuitates legitimos epiſcopos. *Sueſſon. ſub Pipino.*

C A P. X.

Vt epiſcopi debeant per ſingulas ciuitates eſſe. *Vernen. ſub Pipino, c. 1.*

Ne duo ſint Epiſcopi vnius ciuitatis. Tit. XXIII.

C A P. I.

1. q. 7. ſi quis c. 8. DE epiſcopis, presbyteris, & clericis Catharis (*Nouatianis L.*) conuerſis, vt in eodem ordine permaneant. ſed vbi eſt catholicus epiſcopus, catharus presbyter appelletur, niſi velit catholicus pati, epiſcopi nomine tantum illum dici: vel reperiat ei locum chorepiſcopi, vel presbyteri. Duo tamen epiſcopi eiuſdem loci eſſe nequeunt. *Nicae. 8. Vide* Tolet. *xij. c. 4.*

C A P. I I.

De offic. iud. ord. c. 14 Gregor. ix. & c. 2. e. ti. in 4. coll. Prohibemus omnino, ne vna ciuitas, ſiue dioeceſis diuerſos Pontifices habeat, tanquam vnum corpus diuerſa capita, quaſi mōſtrum. Sed ſi vrguens neceſſitas poſtulauerit (*vt cum in eadem dioeceſi ſunt populi diuerſarum linguarum*) Pontifex loci catholicum Praeſulem nationibus illis conformem, prouida deliberatione conſtituat ſibi vicarium in praedictis; qui ei per omnia ſit obediens, & ſubiectus. vnde ſi quis aliter ſe geſſerit, excommunicationis ſe nouerit mucrone percuſſum. & ſi nec ſic reſipuerit, ab omni eccleſiaſtico miniſterio deponatur. adhibito, ſi neceſſe fuerit, brachio ſaeculari ad tantam inſolentiam compeſcendam. *Iuno. iij. in con. gener.* Latera. *c. 9.*

C A P. I I I.

Diſt. 80. in illis. c. 2. In ſingulis ciuitatibus, ſingulos, & non binos, vel ternos, aut plures epiſcopos conſtitui (*Petrus Apoſtolus*) praecepit. qui non Primatum, aut Archiepiſcoporum, aut Metropolitanorum nomine. &c. ſed epiſcoporum potirentur. quoniam nec inter ipſos Apoſtolos par inſtitutio fuit, ſed vnus omnibus praefuit. &c. Nec in villis, aut caſtellis, vel modicis ciuitatibus inſtituantur epiſcopi, ne vile eorum nomen fiat. Epiſcopos ergo vicē Apoſtolorum gerere Dominum docuiſſe dicebat, & reliquorum diſcipulorum vicem tenere presbyteros. &c. *Clem. ep. 1. poſt med. Vid. Leo ix. ep. 3. ad Epiſcopos Africae. Burch. libro 1. cap. 155. Anſel. lib. 6. cap. 105.*

C A P. I V.

Perſpiciendum eſt, ne duo ſimul ſint in vna eccleſia ſacerdotes. *Hilar. ep. 1. c. 4.*

C A P. V.

Ne vnius eccleſiae duo eſſe permittantur Antiſtites. *Hilar. ep. 3. ad Aſcan. Epiſcop. Tarrac. in fi. & ep. 2. ad Leontium, & alios, in fin.*

C A P. V I.

Sicut Domini veſtimentum ſciſſum nō eſt, ſed de eo ſortiti ſunt; ita nec Eccleſia ſcindi debet, quia in vnitate tota conſiſtit. In poteſtatem ergo proprij epiſcopi eccleſiae reducantur, & ab ipſo, ſicut in ſacris canonibus cautum eſt, ordinentur. alioquin, & eccleſiae ipſae, & clerici earundem diuinis deſtituantur officijs. *Ex decretis Paſch. ij. in con. vn. incer. c. vlt.* 16. q. 1. c. 19.

C A P. V I I.

Duo in vna ciuitate penitus vno tempore nec ordinentur, nec habeantur epiſcopi: nec res eccleſiae ſaeua diuiſione debeant partiri. *Cabilo. 4.*

Ne viuente Epiſcopo alius Epiſcopus conſtituatur. Tit. XXIV.

C A P. I.

NE temere a mundana poteſtate eijciatur legitimus Pontifex, & pro eo ſubrogetur alter inique, & illegaliter. ſancta, & vniuerſalis ſynodus exclamauit: Recipimus haec omnia, valde quippe ſunt diſcreta, & congrua eccleſiaſticis regulis, atque legibus. *viij. ſyn. CP. ſub Hadr. ij. act. 5. poſt epiſt. Nicolai ad Photium.*

C A P. I I.

Ipſis epiſcopis viuentibus alij cōſtitui non poſſunt. ideo proprij reuocari, & integerrime reſtitui debent. Illos vero, qui adulterina foeditate ſponſas fouent, eijci, & adulteros, atque infames fieri, eoſque ab eccleſiaſticis honoribus arceri iubemus. ſi autem aduerſus eos aliquam quaerelam habueritis, his peractis inquirendum erit, & auctoritate huius ſanctae ſedis terminandum. *Euari. ep. 2. in prin. Burch. libro 1. cap. 140. Iuo par. 5. c. 254. decr. Anſel. lib. 3. cap. 82. Caeſar. lib. 5. c. 53. Tarra. lib. 2. cap. 38.* 3. q. 1. c. 4. audiuimus.

C A P. I I I.

Cur in praedictorum (*Epiſcoporum*) loco alios adulteros poſuiſtis, ante quā penes nos, aut apocriſarios noſtros, eorum cauſa canonice eſſet examinata. *Iul. ep. 2. in prin.*

C A P. I V.

Si quis, alio tranſmigrante in locum viuentis ordinatus eſt, tamdiu vacet ſacerdotij dignitate qui ſuam deſeruit ciuitatem, donec ſucceſſor eius quieſcat in Domino. *Damaſ.* 7. q. 1. c. 43. eos.

maſ. ad Paulinum ep. 1. in med. Anſel. lib. 6. c. 93. Tarrac. lib. 3. cap. 70.

CAP. V.

Proiecti ad nos litterae lacrymabiles, & dolēdae, de ſuperordinato ſibi Epiſcopo ſunt directae. Epiſtola quoque ingeſta eſt ciuium ipſius, & numeroſa ſubſcriptione ſingulorum firmata inuidioſiſſimis contra Hilarium plena quaerimonijs, quod Proiecto Epiſcopo ſuo aegrotare liberum non fuiſſet, eiuſque ſacerdotium in alium praeter ſui notitiam eſſe tranſlatum; & tamquam in vacuam poſſeſſionem ab Hilario peruerſore haeredum viuentis inductum. &c. Apparet, quam mitis ſit corde Hilarius, qui obeſſe praeſumptioni ſuae fraternae mortis credidit tarditatem. Quantum enim in ſe fuit, illi ſubtraxit lucem, abſtulit vitam, qui hunc dolorem, in locum eius alterum ſubrogando, ne ad ſalutem illi recurſus eſſet, iniecit. *Leo ep. 87. ad Epiſcopos Viennen. prouin. in med.*

CAP. VI.

(*Epiſcopi ab Acacio conſtituti*) hoc ipſo ſecundum canones fuerant ab eccleſiaſtica communione pellendi, quod ſe paſſi ſunt ſucceſſores viuis ſacerdotibus adhiberi. *Gelaſ. ep. 6. ad Epiſcopos Dardā in med. Anſel. li. 12. c. 69.*

CAP. VII.

3. q 1. in prin. Nulli viuenti Epiſcopo alius ſuperponatur, aut ſuperordinetur Epiſcopus; niſi forſitan in eius loco, quem culpa capitalis deiecerit. *Aurel. v. cap. 12. Burch. lib. 1. cap. 186. Iuo par. 5. cap. 302. decr.*

CAP. IIX.

Nemo viuente Epiſcopo, eccleſiam illius, aut res ad eam pertinentes, inuadere, aut dominari praeſumat, neque ſub voluntariae cleri, ac populi electionis obtentu, praeter voluntatem Epiſcopi, quiſquam quacumque ſaeculari poteſtate praeditus, quaſi oeconomum conſtituat. *Melde. cap. 47.*

CAP. IX.

In locum viuentium Epiſcoporum alij ſurrogantur. &c. Numquam ſane Patres noſtros talia auſos fuiſſe, ſed potius vetuiſſe cognouimus, ne cui in locum viuentis per conſecrationem alium ſubſtituendi ſui † poteſtas. *Inno. ep. ad clerum CP. apud Niceph. li. 13. c. 32.* † *ſic f.*

De Epiſcopo, qui non vult ſuſcipere curam ſui Epiſcopatus; & de eo, quem populus ſuſcipere non vult.

Tit. XXV.

CAP. I.

Mat. 10. SI Epiſcopus, presbyter, diaconus, non ſuſceperit curam, & miniſterium populi ſibi commiſſi; excommunicetur, donec ſuſcipiat. Si culpa populi, non ſua, non ſuſcipiatur a populo Epiſcopus, clerus proterui populi excommunicetur. *Ap. 36. G. 37. L.*

CAP. II.

Si ipſe (*Dominus*) de ciuitate ad ciuitatem propter perſecutionem fugere praecipit, quis eos detrahere, aut damnare propterea audet, vel poteſt; quod verbis Dominicis obtemperant? &c. Qui enim perſequuntur Domini Epiſcopos, eoſque de ciuitatibus ad ciuitates tranſire compellunt; non eos tantum perſequuntur, quantum Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, cuius legatione funguntur. Nec ipſi in hoc peccant Epiſcopi; quoniam non ſponte, ſed coacte hoc agunt: ſed illi, a quibus perſequuntur: nec ipſis Epiſcopis hoc imputari poteſt; ſed illis, qui eos hoc agere cogunt. &c. Apud veteres, ſine vlla differentia de vna ciuitate ad alteram migrabat Epiſcopus; dum vtilitas, aut neceſſitas euocaret. &c. Huic regulae contradicere nullus poteſt. quae etiam cauſa vtilitatis, aut neceſſitatis inthronizari Epiſcopum iubet, & mutari, ac tranſire eum de ciuitate ad aliam ciuitatem, non proprium habentem Epiſcopum, ſinit. *Pelag. ij. ep. 2. in med.*

CAP. III.

Si qui Epiſcopi conſtituti non recipiuntur in illa paroecia, in qua nominati ſunt, & in alias paroecias veniant, & vim inferant ordinatis, & contra eos ſeditiones moueant; excōmunicentur. Si velint in presbyteratu manere, vbi prius erant presbyteri, non auferatur ab eis honos. Sed ſi cum Epiſcopis ibi ordinatis contendant; auferatur ab eis honos presbyteratus, & ſint eiecti. *Ancy. 18. Mart. Brac. 12. Burch. li. 1. c. 36. Iuo p. 5. c. 147. decr.* *Diſtin. 92 c. 6.*

CAP. IV.

Si quis Epiſcopus ordinatus ſit, vt populo praeſit, & non ſuſcipiat adminiſtrationem, neque velit abire ad creditam ei eccleſiam; excommunicatus ſit, quoad coactus eam ſuſcipiat: aut de eo integra ſynodus Epiſcoporum, qui in prouincia ſunt, aliquid definiat. *Antio. 17. refert Chalc. act. 12. C. 11. L. vt canon 96. Mart. Brac. c. 11. Capit. lib. 1. cap. 12. Burch. lib. 1. c. 37. Iuo par. 5. c. 148. decr. Anſel. li. 6. c. 200. ſiue c. 100. in Rom. Caeſar. lib. 3. c. 60.* *Diſtin. 92 c. 7.*

CAP. V.

Si Epiſcopus ordinatus in paroecia non ſuſcipiatur, non ſua culpa, ſed propter populi contradictionem, aliamve cauſam: in honore quidē perſeueret, & ſacro miniſterio; nihil tamen ex rebus eccleſiae illius vexet, in qua eſt. Faciet autē, quod a ſynodo perfecta fuerit iudicatum. *Antio. 18. refert Pela. ij. ep. 2. Mart. Brac. c. 10. Burc. lib. 1. c. 40. & 41. Iuo par. 5. c. 151. & 152 decr. Anſel. lib. 6. c. 41. & in addit. lib. 3. c. 70. Tarrac. lib. 6. c. 68. & 69.* *Diſt 92. ſi quis. c. 4. & 5.*

De vita, & honeſtate Epiſcoporum.

Tit. XXVI.

CAP. I.

CVm rerum neceſſitas expoſcit, penſandum valde eſt, ad culmen quiſque regiminia

minis qualiter veniat;atque ad hoc rite perueniens,qualiter uiuat;& bene uiuens,qnaliter doceat;& recte docens,infirmitatem ſuam cotidie,quanta conſideratione cognoſcat: ne aut humilitas acceſſum fugiat,ant peruētioni vita contradicat; aut vita doctrinam deſtruat, aut doctrinam praeſumptio extollat. &c.*Greg.in proem.li.1.paſtoral. apud Aquiſgr.13.in prin.& Aquiſgr.2.ſub* Ludo.p.1.c.7.

CAP. II.

Sunt nonnulli, qni ſollerti cura ſpiritalia praecepta perſcrutantur; ſed quae intelligendo penetrant,viuendo conculcant. Repente docent, quae non opere, ſed meditatione didicerant: & qnod verbis praedicant, moribus impugnant. Vnde fit,vt cum paſtor per abrupta graditur, ad praecipitium grex ſequatur. Hinc namque per Prophetam Dominus contra contemptibilem paſtorum ſcien-
Ezec.34.c. tiam quaeritur dicens: Cum ipſi limpidiſſimam aquam biberetis,reliquam pedibus veſtris turbabatis.Et oues,quae conculcata pedibus veſtris fuerant, paſcebantur: & quae pedes veſtri turbauerant,haec bibebant. Aquam limpidiſſimam paſtores bibunt, cum fluenta veritatis,recte intelligentes,hanriūt; ſed eandem aquam pedibus perturbare eſt, ſanctae meditationis ſtudia male viuēdo corrumpere. Aqnam ſcilicet paſtorum turbatam pedibus,oues bibunt,cum ſubiecti qnique nō ſectantur verba,quae audiunt; ſed ſola,quae conſpiciunt,exēpla prauitatis imitantur. Qui cum dicta ſitiunt, & per opera peruertuntur, quaſi corruptis fontibus in potibus lutum ſumūt. Nemo amplius nocet in Eccleſia,quam qui peruerſe agens,nomen, vel ordinem ſanctitatis habet. Delinquentem namqne hunc redarguere nullus præſumit,& in exemplum culpa vehementer extenditur, quādo pro reuerentia ordinis peccator honoratur. Qui ergo ad ſanctitatis ſpeciem deductus, vel verbo ceteros deſtruit,uel exemplo,melius profecto fuerat,ut hunc ad mortem ſub exteriori habitu terrena acta conſtringerent, quam ſacra officia in culpis ceteris imitabilem demonſtrarent.&c.*Greg.lib.1. paſtor.c.2. apud Aquiſgr.c.27.in princ. & Pariſ.ſub Lud. & Loth.lib.1.cap.4.*

CAP. III.

Cnm ſacerdos non agit bona, quae loquitur,ei etiam ſermo ſubtrahitur, ne loqui audeat, quod nō operatur,ſicut per Prophetam
Pſal.49. dicitur. Peccatori autem dixit Deus, quare tu enarras iuſtitiam meam, & aſſumis teſtamentum meum per os tuum? &c. Plerumque doctor, qui docere andet,quod negligit agere,cum deſierit bona loqni,quae operari contempſit,docere ſubiectos incipit praua, quae agit;vt iuſto omnipotentis Dei iudicio,in bono iam nec linguā habeat, qui habere bonam uitam recuſati quatenus dum mens eius terrenarum rerum amorē incenditur,in terrenis rebus ſemper loquatur. *Gregor.libro 2. Moral.c.9.& 10. apud Aquiſgr.c.27.in fine.*

CAP. IV.

Malis ſubeſſe paſtoribus quid aliud eſt, niſi ut plebs populanda praedonibus permaneat, & inde ſumat interitum, unde protectionis debuit habere ſubſidium? ſacerdotes enim mali cauſa ſunt ruinae populi. *Greg.apud* Greg. *vij.lib.9.regiſtr.epiſt.34.ante finem.*

CAP. V.

Epiſcopus, presbyter, atque diaconus tam ſancta conſcientia reſplendeant, ut effugiant probitate actunm,maledicorum obloqnia, & teſtimonium in ſe diuinum implere contendant, quo Dominus ait; Sic luceat lumen *Mat.5.b.*
ueſtrum coram hominibus ut uidentes ueſtra bona opera, glorificent Patrem ueſtrum, qui in caelis eſt. *Aruer.c.15.Matiſc.c.1.*

CAP. VI.

Longe altius excellat uita paſtoris, comparata ſubditi gregis, quibus ſingulariter boni paſtoris voce dicitur: Vos eſtis lux mun *Mat.5.b. & 6.b.*
di. & rurſus: Vos eſtis ſal terrae. & iterum: Luceat lux veſtra corā hominibus vt videant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum, qui in caelis eſt. Hinc etenim colligi poteſt,in quantum diſtare debet paſtor a grege,dum iſtos homines, & illo plus quam homines,id eſt lucem hominū, Dominus voluit appellari.*Forviulien.c.2.*

CAP. VII.

Epiſcopus vita, habitu, forma, & conuerſatione ſancta ſuis ſit ſubiectis exemplum, vt iuxta Dominicam vocem, videant opera eius *Mat.5.b.*
bona, & glorificent Patrem Deum, qui in cælis eſt. *Turo.ſub Carolo,cap.4.*

CAP. IIX.

Vt ea, quae legendo perſcrutantur *(Epiſcopi)* opere compleant, iuxta illud, coepit Ieſus facere,& docere. &c. & quia non audi- *Act.1.a.*
tores legis, ſed factores eius iuſtificabuntur; *Rom.2.b.*
& regnum Dei non in ſermone *(eſt)* ſed in *1.Cor.14 d.*
opere. Et ſint ſubditis norma viuendi,ita videlicet, vt & verbis, & exemplis populo ad aeternam patriam pergenti ducatum praebeant. &c.*Cabilo.ſub Carolo c.2.*

CAP. IX.

Lectae ſunt ſententiae libri paſtoralis beati Gregorij, vt paſtores Eccleſiae intelligerent,quomodo ipſi viuerent, qualiter ſibi ſubiectos deberent admonere. quoniam teſte eodem beato Gregorio, aliter admonendi ſunt praelati,aliter ſubditi.*Rhemen.c.10.*

CAP. X.

Epiſcopus honeſte,& vt Chriſtianum Antiſtitem decet,viuat,caueatque ne ſuo exemplo ſubditis noceat. *Aug. in lib. ad paſtores tom.10.apud Aquiſg.c.12.in med.ſententia.*

CAP. XI.

Illi *(Pontifices)* qui ſe ab omnibus implicamentis negotiorum ſaecularium remouentes, non torpent otio, ſed inſiſtunt perfectionis ſuae negotio, & ab ſtultitia ſapientiae ſaecularis auerſi, verbo Dei infatigabiliter vacant:

vacant: ſapientes veraciter fiunt, caeleſtia
ſapiunt, terrena deſpiciunt; contradicentes ſa-
nae doctrinae redarguunt, obedientes in-
ſtruunt: ſanctis virtutibus, quibus in dies ſin-
gulos fiunt Deo propinquiores, incumbunt:
& tam ſuis, quam omnium, qui per eos eru-
diuntur, prouectibus clari, hic quidem velut
guſtum quendam contemplatiuae vitae, quo
ad eam feruentius prouocentur, accipiunt:
ſed ibi iam in aeternum felices effecti, de eius
perfectione gaudebunt. Proinde non inflātur,
quia hic omnium fidelium catholicorum ho-
norantur vt capita: ſed laetantur potius, quia
ibi Chriſti, qui eſt ſacerdotum, ac fidelium
omnium caput, clariora membra ſunt futuri.
At ſi, quod abſit, ſaecularibus negotijs impli-
cati, fundorum terminos ſine termino cupi-
ditatis extendant, ac ſe paſſim exquiſitis de-
licijs dedant, quae animum, corpuſque debi-
litant; ſi gloriam non Chriſti, ſed ſuam, dece-
pti vulgi adulantis honoribus quaerant pluſ-
que de ſe alienae linguae, quam ſuæ conſcien-
tiae credant: ſi omne gaudium ſuum non in
futurorum remuneratione, nec in ſanctitate
vitae, ſed in ſua tātum dignitate cōſtituant:
& dum tales eſſe, quales creduntur, amant;
numquam ſibi diſpliceant; ac placentes ſibi,
non ſint de ſua correctione ſolliciti: quis non
intelligat, tales, ſi in talibus perſeuerent, nec
ſe ante finem vitae praeſentis emendent, con-
templatiuae vitae participes eſſe non poſſe?
ad quam non perueniunt, niſi qui ſtuduerint
eſſe, quod facti ſunt: nec affectant videri, ſed
eſſe, quod ſunt: non alienis laudibus, ſed mo-
ribus ſuis eximij: nec ſolum de ſua dignita-
te, ſed potius de ſacerdotalis vitae nobilita-
te conſpicui. Qui ſunt non appellatione te-
nus, ſed virtute Pontifices, vitae contempla-
tiuae capaces, & gaudiorum caeleſtium co-
heredes. *Proſper. libro 1. de vita contempl. cap. 13. apud Aquiſg. cap. 19.*

CAP. XII.

Recolite, quanta, & qualia, me audien-
te, atque probante, dicere ſolebatis de admi-
niſtratione Pontificis, qui populi ſibi commiſ-
ſi cura poſthabita, ardentius bona praeſentia
deſiderat, quam futura: & oblitus, quod non
ſolum de ſe, ſed etiam de grege ſibi credito
rationem Paſtori paſtorum omnium reddat,
ſua, ſuorumque detrimēta non cogitat; quem
non delinquentium peccata contriſtant, nec
proficientium bona laetificant; ſed de ſe tan-
tum. plerumque autem nec de ſe omnino ſol-
licitus, quid a ſuis boni, maliue geratur,
ignorat. Qui non praedicat perſeuerantiam
iuſtis, paenitentiam prauis, contemptum
mundi conuerſis, futuras poenas auerſis.
Qui non poteſt dicere contemptoribus ad-
1. Ioa. 2. c. monitionis ſuae; Futurum cogitate iudicium,
quod ipſe forte non cogitat: amatoribus
mundi; Nolite diligere mundum, ſi eum
mundi amor oblectat: ambitioſis; Ambitio-
ni iam finem imponite, ſi eum ambitio rui-
noſa praecipiat: ebrioſis; Ebrietatem cane-
te, ſi ſe mero vſque ad alienationem mentis
ingurgitat: ſumptuoſis dapibus grauidus,
† non poteſt ſuis abſtinentiam laudare, quam †crudus.
calcat; vitio cupiditatis addictus, cupidis a-
morem non poteſt diſſuadere pecuniae: ini-
micitiarum tenax non valebit animos diſſi-
dentium ſacerdotali tranquillitate compo-
nere: iuſtitiam praedicare iudicibus erube-
ſcit, quam ipſe perſonae potentis fauore cor
rumpit. Nec defendit oppreſſos, ſi perſonas
aut honorat, aut deſpicit. & quidquid boni
non facit, aut mali committit; nec iubebit
fieri, nec vetabit; quia neceſſariam docendi
auctoritatem contrarietate ſuae actionis, aut
amittit, aut minuit. *Proſper. libro 1. de vita contemplatiua c. 15. apud Aquiſg. c. 28. & Pariſ. ſub* Ludo. *& Loth. lib. 1. cap. 13.*

CAP. XIII.

Sacerdos, ſi digne ſe agit, vt ſacerdotem
decet, miniſterium eius & ipſi, & alijs vtile
eſt: indigne autem viuens, alijs quidem vti-
lis eſt loquendo, ſe autem interficit praue
viuendo. *Iſidorus lib. 3. de ſummo bono, cap. 37. apud Aquiſg. cap. 29.*

CAP. XIV.

Plerique ſacerdotes, & clerici praue vi-
uentes, forma ceteris in malum exiſtunt, qui
in bonis exemplum eſſe debuerunt. Hi enim
quoſcumque exemplo malae conuerſationis
ſuae perdunt, de illis rationem ſine dubio
reddituri ſunt. Ex carnalium praepoſitorum
exemplo, plerumque fit vita deterior ſub-
ditorum, & plebis merito fiunt tales ſacer-
dotes, qui exemplo deteriore populum de-
ſtruant, non aedificent. ex merito enim ple-
bis nonnumquam Epiſcopi deprauantur, qua
tenus procliuius corruant, qui ſequuntur.
capite langueſcente, cetera corporis mem-
bra inficiuntur. vnde & ſcriptum eſt: Omne Eſai. 1. b.
caput languidum, & omne cor maerens; a
planta pedis vſque ad verticem, non eſt in eo
ſanitas. Caput enim languidum, doctor eſt
agens peccatum: cuius malum ad corpus per-
uenit, dum eo vel peccante, vel praue do-
cente, peſtifer languor ad plebes ſubditas
tranſit. Deteriores ſunt, qui ſiue doctrinis,
ſine exemplis vitam, moreſque bonorum cor
rumpunt, his, qui ſubſtantias aliorum, prae-
diaque diripiunt. *Iſidor. de ſummo bono cap. 38. apud Aquiſg. cap. 30.*

CAP. XV.

Quia conſtat religionem Chriſtianam per
ſucceſſores Apoſtolorum ſalubriter admini-
ſtrari, populiſque ad vitam aeternam duca-
tum exhiberi debere: primo neceſſarium indi
cauimus, vt quidquid in nobis reprehenſibile
ſacriſq. miniſterijs, quibus indigni mancipa-
mur, inconueniens, & indecens, contrariumq.
videbatur; toto anniſu, Domino opem feren-
te corrigeremus, & per exempla ſanctorum
ſacerdotum, quorum vice Eccleſiae Chriſti
ſanguine redemptae praelati ſumus; vitā, &

ſctus, moreſque noſtros in melius compone re ſatageremus. Quoniam praedicatio ſacerdotalis contemnitur ; quando, quod verbis praedicat, operibus non adimplet. &c. Decet ſacerdotes Chriſti tanta dignitate donatos, quos vtique conſtat ianitores caeleſtis aulae exſiſtere, exempla deceſſorum ſuorum, qui Deo placuerunt, infatigabiliter ſectari, quatenus terrena deſpiciendo, & caeleſtia amando, primum ipſi atria ſupernae ciuitatis ſubire, deinde auditoribus ſuis dictis, & exemplis ea ſtudeant aperire ; ne quod abſit, audiant a Domino: Habentes clauem ſcientiae, vos ipſi non intratis, & alios intrare non ſini-
Luc. 11. g tis. Quando vero vita ſacerdotum cum doctrina nō concordat, et auditoribus infirmis ſcandalum, et animarum prouenire periculũ, non eſt dubium. Proinde ſummopere cauendũ eſt ſacerdotibus, ne offendiculum fiāt iis, quibus praeſunt. Tunc enim offendiculum fiunt illis, quando quod verbis praedicant, moribus
lib. 2. c. 2. impugnāt. vnde fit, vt ſicut *(in paſtorali)* beatus Gregorius ſcribit, cum paſtor per abrupta graditur, ad praecipitium grex ſequatur. Nemo quippe, vt idem ait, amplius in Eccleſia nocet, quam qui peruerſe agens, nomen, vel ordinem ſanctitatis habet. &c. *Pariſ. ſub Ludou. et Loth. lib.* 1. *c.* 4. *et Aquiſgr. c.* 27.

CAP. XVI.

Grandis dignitas ſacerdotis ; ſed grandis ruina, ſi peccet. laetamur ad aſcenſum, ſed timeamus ad lapſum. non eſt tanti gaudij excelſa tenuiſſe, quam maeroris de ſublimibus corruiſſe. Nec enim ſolum pro delictis noſtris reddemus rationem, ſed pro omnibus quorum abutimur donis. & nequaquam ſumus de eorum ſalute ſolliciti. *Hieronymus in cap. 44. Ezechiel. apud Pariſien ſub* Ludouico, *et* Lothario, *lib.* 1. *c.* 12.

CAP. XVII.

Neceſſarium iudicauimus; vt quidquid in nobis reprehenſibile, ſacriſque miniſterijs, quibus indigni mancipamur, inconueniens, & indecens, cōtrariumque videatur; toto adniſu, Domino opem ferente, corrigeremus. &, vt nos non tantum in cupiditatibus mundanis, & curis, & ſollicitudinibus, ſed potius in diuinis officijs implicaremus. *Pariſien. ſub Ludouico, & Lothario, lib.* 3. *c.* 1.

CAP. XIIX.

Nullus Epiſcoporum irreligioſis, vel indiſciplinatis locutionibus, tam in domibus, quam in forinſecis conuenticulis omnino indulgeat. *Aquiſgr. ij. ſub* Ludou. *par.* 1. *c.* 4.

CAP. XIX.

Io ipſa vita ſacerdotum penſandũ eſt, qualiter quiſq. doceat, ſicut ait egregius doctor beatus Gregorius, vt recte docens infirmitatem ſuam cotidie omni conſideratione cognoſcat, ne aut humilitas acceſſum fugiat, aut peruentioni vita contradicat, aut vitam doctrina deſtituat, aut doctrinam praeſumptio extollat. Prius ergo appetitum timor tem-

peret ; poſt autem magiſterium, quod ſuſcipitur, vitam commendet : ac deinde neceſſe eſt, ut paſtoralis vitae bonum, quod uiuendo oſtenditur, etiã loquendo propagetur. *Aquiſgr ij. ſub Lud. par.* 1. *c.* 7. Gregor. *lib.* 1. *paſtoral. in proem. apud Aquiſgr. cap.* 13.

CAP. XX.

In libro paſtorali B. Gregorius inquit: Tantum debet actionem populi actio tranſcendere Praeſulis, quantũ diſtare ſolet a grege vita paſtoris. oportet namque, vt metiri ſe ſollicite ſtudeat, quanta tenendae rectitudinis neceſſitate conſtringitur, ſub cuius aeſtimatione populus grex vocatur. Sit ergo neceſſe eſt, cogitatione mundus, actione praecipuus, diſcretus in ſilentio, vtilis io uerbo, ſingulis compaſſione proximus, prae cunctis contēplatione ſuſpenſus, bene agentibus per humilitatem ſocius, contra delinquentium vitia per zelum iuſtitiae erectus, iaternorum curam in exteriorum occupatione non minuens, exteriorum prouidentiam in internorum ſollicitudine non relinquens. *Aquiſgr. ij. ſub Ludou. par.* 1. *cap.* 9.

CAP. XXI.

Epiſcopus talis exſiſtat, quem amor pecuniae non vexet, aut reprobi mores, & conuerſatio reprehenſibilis periculoſe deuaſtet. *Melden. cap.* 35.

CAP. XXII.

De uita, & religione ſua unuſquiſque, tam in conuerſatione ſua, quam etiam in habitus, & vultus, ac ſermonis grauitate, talem ſe domi, foriſque, & ſuis, & externis adhibere ſtudeat, ut maturitate morum, & repudiatione omnium leuitatum, ac uanitatum, omnibus ſibi adhaerentibus ſeque intuentibus formam diſciplinae, & uerecundiae, ac modeſtiae infundat. *Valent. ſub* Loth. *cap.* 15.

CAP. XXIII.

Epiſcopum ita conuerſari debere pronuntiamus ; ut eius uita recte uiuendi ſit norma. Ticin. *ſub Ludou. ij. cap.* 1.

De veſtibus, & inſignibus Epiſcoporum. Tit. XXVII.

CAP. I.

SEcundum traditas formas per ſingulas prouincias, ac regiones, & urbes in eccleſiaſticis promotionibus, & conſecrationibus, illa, quae indicia, & ſigna ſunt ordinis, quae unicuique ineſſe uidentur, retineri decernimus ; ita ut Epiſcopi, quibus conceſſum eſt, pallijs uti certis temporibus ; in eiſdem temporibus, & locis his induantur, & tantum, & tali non abutantur amictu propter typhum, & inanem gloriam, & humanum placorem, atque ſui amorem, omni uidelicet tempore diuini ſacrificij, & omnis alius eccleſiaſtici miniſterij hunc inepte portantes. illos autem, qui reuertentes monaſticã uitam ſectati

ſecrati ſunt, & Epiſcopalem meruerunt honorem, conſeruare ſchema, & amictum monachicorum indumentorum, & ipſam beatam vitam decernimus, & nullus omnino habeat poteſtatem deponere iam dictum ſchema propter typhum, & arrogantem voluntatem, nec † per hoc inueniatur propriorum. Sicut enim ibi continuus palliorum amictus ſtudioſum, & ſuae † gloriae deditum demonſtrat Epiſcopum; ita & hic depoſitio, & denudatio monachici habitus nihilominus eiſdem ſubmittit criminibus eum, qui hoc feciſſe captus extiterit. Quiſquis ergo Epiſcopus, praeter definita ſibi, ſcripto tempore ſe pallio induet aut monaſticarum veſtium ſchema depoſuerit; aut corrigatur, aut a Patriarcha proprio deponatur. *Synod. iix. CP. ſub Hadr. ij. c. 27.*

† tradae. † ne.

CAP. II.

De vita & honeſt. cler. c. 15. Grego. ix. c. 4. eo. ti. in 4. coll. Pontifices in publico, & in eccleſia ſuperindumentis lineis omnes vtantur, niſi monachi fuerint. *Inno. iij. in conc. gen. Later. c. 16.*

CAP. III.

Ingreſſus eſt Photius ad ſynodum baculo innixus, quem ab eo Marinus Vicarius Romanus iuſſit auferri, dicens: Baculus ſignum eſt dignitatis paſtoralis, quod hic habere nō debet, quia lupus eſt, non paſtor. *Syn. iix. gener.* CP. *ſub* Had ij *act. 7. in prin.*

CAP. IV.

11. q. 3. c. 65. Epiſcopus depoſitus, reſtitutus a ſynodo, recipit orarium, anulum, & baculum. *Tolet. iv. cap. 27. Burch. lib. 2. cap. 192. Iuo lib. 3. tit. 7. cap. 5. panor. & par. 5. c. 367. & par. 6. c. 237. decr. Anſelm. lib. 8. cap. 27.*

CAP. V.

Epiſcopo, dum conſecratur, datus baculus: vt eius iudicio ſubditam plebem, vel regat, vel corrigat, vel infirmitates infirmorum ſuſtineat. Datur & anulus, propter ſignum Pontificalis honoris, vel ſignaculum ſecretorum. *Iſido. lib. 2. c. 6. de eccleſiaſ. offi. apud Aquiſgr. 9. in med.*

CAP. VI.

De ſuperhumerali, quod proprium eſt Epiſcoporum. S*ynod. viij. gen. ſub* Hadr. *ij. act. 2. poſt med. et ead. ſyn. cap. 16. vbi mentio ſit de ſtola Pontificali.*

De tonſura Epiſcopi. Tit. XXIIX.

CAP. I.

Omnes clerici, vel lectores, ſicut leuitae, & ſacerdotes, detonſo ſuperius capite toto, inferius ſolam circuli coronam relinquant. T*olet. iv. cap. 40. Anſelm. libro 7. cap. 201. in addit.*

CAP. II.

Eſt clericis tonſura ſignum quoddam, quod in corpore figuratur, ſed in animo additur, ſcilicet, vt hoc ſigno in religione vitia reſecentur, & criminibus carnis noſtrae, quaſi crinibus exuamur. &c. Quod vero detonſo capite ſuperius, inferius circuli corona relinquitur, ſacerdotium, regnumque eccleſiae in eis exiſtimo figurari. Tiara enim apud veteres conſtituebatur in capite ſacerdotum: haec ex byſſo confecta, rotunda erat, quaſi ſphaera media, & haec ſignificatur in parte capitis tonſa: corona autem, latitudo aurei eſt circuli, quae Regum capita cingit. Vtrumque ita ſignum exprimitur in capite clericorum vt impleatur etiam corporis quadam ſimilitudine, quod ſcriptum eſt, Petro Apoſtolo perdocente: Vos eſtis genus electum, Regale ſacerdotium. *Iſid. de eccleſiaſticis officijs lib. 2. cap. 4. apud Aquiſgr. cap. 1.* *1. Pet. 2. b*

De domo, veſtitu, & ſupellectile Epiſcopi. Tit. XXIX.

CAP. I.

Omnis mollities, & ornatus corporis aliena ſunt ab eccleſiaſtico ordine. Epiſcopi igitur, & clerici veſtibus ſplendidis vtentes, puniendi ſunt; item vnguentis vncti. &c. Sed ſi imaginum hoſtes derideant ſobria veſtimenta cleri, corrigantur, ſuperioribus enim temporibus ita veſtiebantur. &c. Qui non neceſſitatis cauſa, ſed pulchritudinis id facit, elationis crimine accuſetur, vt magnus Baſilius ait. &c. *Nicae. ii. cap. 16. Iuo Carnot. par. 5. cap. 377. decr. Anſelm. lib. 6. cap. 185. Caeſar. lib. 4. cap. 59.* *11. q. 4. c. 1.*

CAP. II.

Epiſcopus, presbyter, diaconus, ſaeculari indumento minime vtantur, niſi, vt condecet, tunica ſacerdotali: ſed neque dum ambulauerit, in ciuitate, aut in via, aut in plateis, ſine operimento praeſumat ambulare; praeter, ſi in itinere longo ambulauerit. *Zachar. in ſyn. Rom. c. 3.* *11. q. 4. c. Epiſcopi*

CAP. III.

Sacerdotes ſine ornatu ſacerdotali extra domos eos apparere non conuenit. R*oma. ſub Eugen. ij. & Leon iv cap. 12.*

CAP. IV.

Praecipimus, quod tam Epiſcopi, quam clerici, in ſtatu mentis, & in habitu corporis Deo, & hominibus placere ſtudeant, & nec in ſuperfluitate fiſſurae, † aut colore veſtium, nec in tonſura intuentium, quorum forma, & exemplum eſſe debent, offendant aſpectum; ſed potius, quod eorum deceat ſanctitatem. I*nno. ij. in conc. Rom. c. 3. poſt* I*uon. panor.* *21. q. 4. c. vlt.* † ſciſſura.

CAP. V.

Praecipimus, vt tam Epiſcopi, quam clerici, neque ſuperfluitate, ſeu inhoneſta varietate colorum, aut fiſſura veſtium, neque in tonſura, intuētium, quorum forma, & exemplum eſſe debent, offendant aſpectum; ſed potius ita in ſuis actibus errata cōdemnent, & amorem innocentiae conuerſatione demonſtrent, ſicut dignitas exigit ordinis clericalis. *Eugen. iij. in conc. Remen. cap. 2.*

CAP. VI.

Didicimus, quoſdam Domini ſacerdotes ſuperſtitioſo potius cultui inſeruire, quam mentis, vel fidei puritati. &c. Amicti pallio, & lumbos praecincti, credunt ſe ſcripturae fidem, non per ſpiritum, ſed per litteram completuros. Nam ſi ad hoc iſta praecepta ſunt, vt taliter ſeruarentur: cur non ſiunt pariter, quae ſequuntur, vt lucernae ardentes in manibus vna cum baculo teneantur? Habent ſuum iſta myſterium, & intelligentibus ita clara ſunt, vt ea magis, quà decet ſignificatione ſeruentur. Nam in lumborum praecinctione caſtitas, in baculo regimen paſtorale, in lucernis ardentibus boni fulgor operis, de quo dicitur: Opera veſtra luceant, indicantur. &c. Vnde hic habitus in eccleſijs Gallicanis, vt tot annorum, tantorumque Pontificum in alterum habitum conſuetudo vertatur? Diſcernendi a plebe, vel ceteris ſumus doctrina, non veſte; conuerſatione, non habitu; mentis puritate, non cultu. *Caeleſt. ep. 2. c. 1.*

Luc. c. 12. c.

Matth. 5.

CAP. VII.

Diſtin. 41 c. 7. Epiſcopus non longe ab eccleſia hoſpitiolum habeat. *Carth. iv. c. 14. Caeſar. lib. 4. c. 60.*

CAP. IIX.

Diſtin. 41 c. 7. Epiſcopus vilem ſupellectilem, & menſam, ac victum pauperem habeat, & dignitatis ſuae auctoritatem fide, & vitae meritis quaerat. *Carth iv. c. 15. Caeſar. lib. 4. c. 60.*

CAP. IX.

1. ad Timot. 3. Oportet Epiſcopum irreprehenſibilem eſſe, vnius vxoris virum, ſobrium, prudentem, ornatum. &c. Qui vitia non habet, irreprehenſibilis appellatur; qui virtutibus pollet, ornatus eſt. Poſſumus & aliud intelligere ex hoc verbo, iuxta illud Tullij: Caput eſt artis, docere quod facias. Sunt enim quidam ignorantes menſuram ſuam, & tantae ſtoliditatis, ac vecordiae; vt & in motu, & in inceſſu, & in habitu, & in ſermone communi riſum ſpectantibus praebeant: & quaſi intelligentes, quid ſit ornatus, comunt ſe veſtibus, & munditijs corporis, & lautioris menſae epulas parant; cum omnis iſtiuſmodi ornatus, & cultus foedior ſit. *Hieronym. in ep. ad Ocean. apud Aquiſgr. cap. 11.*

CAP. X.

Quam moderata diſcretio in veſtium cultu, & menſae apparatu ſacerdotibus tenenda ſit, dicta B. Gregorij in expoſitione Euangeliorum, nec non & vita ſanctorum virorum Auguſtini, & Ambroſij pleniſſime docent. *Pariſienſ. ſub Ludouico, & Lothar. lib. 1. c. 19.*

CAP. XI.

Salubre, & decens eſſe cognoſcitur, atque Apoſtolicis regulis conueniens; vt non ſolum, ſecundum Apoſtolum, domui ſuae ſpiritaliter Epiſcopus benè praeſit, verum etiam & domum temporalem ornatam, & compoſitam, ſecundũ competens miniſterium ſuum, & de vicinitate eccleſiae, & de conuenientia religionis, & de receptione pauperum, vel hoſpitum habeat. & ita ſit ordinata, vt quicumque conuerſationem, & domos conuerſationis ipſius viderit; habitacula ea religionis valeat computare, non diuerſoria impudicitiae, aut alicuius irreligioſitatis, quae caſtitati, vel bonae operationi contraria ſint, uel officiant, aeſtimentur. *Melden. c. 25.*

1. Tim. 3.

CAP. XVII.

Suggerendum eſt, & ex diuino mandato intimandum Regiae dignitati; vt Epiſcopium, quod domus Epiſcopi appellatur, qualiſcumque ſit in oculis Domini Epiſcopus, ipſe tamen a Rege Regum Rex conſtitutus, pro ſanctitate ordinis Epiſcopalis, ſicut ſanctus Gregorius ad Fortunatum docet Epiſcopum, uenerabiliter introeat, & ſecundum ſanctam praedeceſſorum conſuetudinem; quando orationis, & debitae ſuſceptionis gratia, in tranſitu conuenienti ciuitatem ingreſſus fuerit; habitaculis Epiſcopalibus reuerenter inhabitet, & non diuerſoria feminarum magnificentia ſua, & religio uenerabilis ibidem fieri permittat. *Melden. c. 26.*

De temperantia Epiſcopi in victu. Tit. XXX.

CAP. I.

DOlentes referimus, quod non ſolum quidam minores clerici, uerum etiam, & aliqui eccleſiarum Prælati circa comeſſationes ſuperfluas, & confabulationes illicitas, vt de alijs taceamus, fere medietatem noctis expendunt, & ſomno reſiduum relinquentes, vix ad diurnum concentum auium excitantur, tranſcurrendo undique continuata ſyncopa matutinum. &c. Haec igitur, & ſimilia, ſub poena ſuſpẽſionis penitus inhibemus. &c. *Inno. iij. in conc. gen. Later. c. 17.*

De celeb. miſſ. c. 9. Grego. ix. c. 1. eo. tit. in 4. colla.

CAP. II.

Epiſcopus, presbyter, diaconus, aleae, vel ebrietati deditus, ceſſet, uel deponatur. *Ap. 42. Raba. cap. 28. de paenit. Burch. lib. 14. c. 5. Iuo lib. 3. tit. 15. c. 4. panor. & par. 13. cap. 73. decr. Caeſar. lib. 8. cap. 50. & 100.*

Diſt. 35. c. 1.

CAP. III.

Placuit, ut ſobrie, & pie, caſteque iuxta Apoſtolum uiuentes, fugiamus turpis lucri gratiam. Non in comeſſationibus, & ebrietatibus, & inebriemur uino, in quo eſt luxuria. quemadmodum per ſemetipſam ueritas generaliter in Euangelio praecipiendo proteſtatur, dicens: Cauete a crapula, & ebrietate, & curis huius ſaeculi. Vnde & in eccleſiaſtico canone ſententialiter conſtat deciſum, aut ceſſare ab huiuſcemodi uitij ingurgitatione, aut certe perſeuerantes, honoris iactura periclitari debere. *Foroiul. cap. 3.*

Tit. 2. Epheſ. 5.

Luc. 21 ſ.

CAP. IV.

Epiſcopum non oportere nimium profuſis incumbere conuiuijs, ſed parco, & mode-

moderato contentus ſit cibo; ne videatur Do
Luc.21.f. mini abuti ſententia dicentis; Attendite, ne grauentur corda veſtra in crapula, & ebrietate. Et quamdiu conuiuatur, potius ſacra lectio ante mēſam eius recitetur, quam otioſa a ſuſurronibus reſonent verba. *Turon. ſub Carolo, c.5.*

CAP. V.

Epiſcopi, & Dei miniſtri non debent comeſſationibus, & vinolentijs nimijs incumbere; ſed conſiderent ſententiam Domini dicentis: Luc.21. Attendite, ne grauentur corda veſtra in crapula, & ebrietate. moderate enim cibū, & neceſſarium potum ſumant, vt iuxta Apoſtolum ſobrij ſint; parati ad ſeruitium Domini. *Remen. c.18. Burch. li.14. c.3. Iuo p.13. c.71. decr.*

CAP. VI.

Tit. c.1.b. Prohibet (*Paulus*) Epiſcopum eſſe vinolentum, ne vel ſenſu occupato exaltet riſum contra grauitatis decorem, & labijs diſſolutis cachinnet, vel ſi paululū triſtis cuiuſdam rei fuerit recordatus, inter pocula in ſingultus prorumpat, & lacrymas. Longum eſt ire per ſingula, & inſanias, quas ebrietas ſuggerit, explicare. *Hierony. in commentar. in ep. ad Titum apud Aquiſgr. cap.10.*

CAP. VII.

1.Tim.3.a. Sobrium, prudentem, ornatum, hoſpitalem, doctorem, pudicum. &c. Sacerdotes, qui miniſtrant in templo Dei, prohibentur vinum, & ſiceram bibere, ne crapula, & ebrietate aggrauentur corda eorum, & vt ſenſus officium exhibens Deo vigeat ſemper, & tenuis ſit. &c. Non vinolentum, non percuſ-
1.Tim.3.a. ſorem; virtutibus vitia oppoſuit: didicimus, quales eſſe debeamus; diſcamus, quales non debeant eſſe ſacerdotes. Vinolentia ſcurrarum eſt, & comeſſatorum: venterque mero aeſtuans, cito deſpumat in libidines. In vino luxuria, in luxuria uoluptas, in voluptate impudicitia eſt. Qui luxuriatur, viuens mortuus eſt; ergo qui inebriatur, & mortuus
1. ad Tim.3. eſt, & ſepultus. &cet. Domum ſuam bene regentem: non vt opes augeat, non vt regias paret epulas, non vt caelatas patinas ſtruat, & phaſides aues lentis vaporibus coquat, qui ad oſſa perueniant, & ſuperficiem carnis non diſſoluant artificij temperamēto, ſed vt quod populis praecepturus eſt, prius a domeſticis exigat. *Hierony. in ep. ad Ocean. apud Aquiſg. c.11.*

CAP. IIX.

Turpe eſt, ante fores ſacerdotis Chriſti crucifixi, & pauperis, & qui cibo quoque veſcebatur alieno, lictores Conſulum, & milites excubare, iudicemque prouinciae melius apud te prandere, quam in palatio. Quod ſi obtenderis te facere haec, vt roges pro miſeris, atque ſubiectis; iudex ſaeculi plus deferet clerico continenti, quam diuiti; & magis ſanctitatem ſuam venerabitur, quam opes. &c. Nunquam redoleas vinum, ne audias illud Philoſophi: Hoc non eſt oſculum porrigere,
1.Tim.3.a. ſed vinum propinare. Vinolentos ſacerdotes,
Leu.10.b. & Apoſtolus damnat, & vetus lex prohibet: Qui altario deſeruiunt, vinum, & ſiceram non bibant. &c. Quidquid inebriat, & ſtatum mentis euertit, fuge ſimiliter, vt vinum. Nec hoc dico, quod Dei creatura a nobis dānetur; ſiquidem & Dominus uini potator eſt Mat.11.c appellatus: & Timotheo dolenti ſtomachum 1.Tim.5.d. modica vini ſorbitio relaxata eſt: ſed modum pro aetatis, & valetudinis, & corporum qualitate exigimus in potando. Quod ſi abſque vino ardeo adoleſcentia, & inflammor calor ſanguinis, & ſucculento, validoque ſum corpore, libenter carebo poculo, in quo ſuſpicio veneni eſt. *Hieron. ad Nepotian. apud Aquiſgr. cap.94. in med.*

CAP. IX.

Sobrietatem, quam Apoſtolus Epiſcopo habendam docet, adeo nos eam nobis ſectandam ſtatuimus, vt nullus ſacerdotum ebrietatis deprauatione ſe, aut miniſterium ſuum vileſcere faciat, quo merito reprehenſibilis videatur: quia legimus, ebrietatem dedecus eſſe cuique Chriſtiano ſectari, quanto magis ſacerdotibus? vnde Apoſtolus inquit: Nolite inebriari vino, in quo eſt luxuria. Ephe.5.d Legitur & alibi, ſic oportere Epiſcopum bibere, vt quaſi non bibiſſe videatur. Quapropter, deinceps quicumque huius ordinis huic noxio uitio inſeruiens deprehenſus fuerit; cenſuimus, ut ſecundum ſtatutum canonicum, quicumque ebrietati deſeruit, aut deſinat, aut deponatur. *Aquiſgr. ij. ſub Ludou. par.1. cap.6.*

Epiſcopus pauperes alat. Tit. XXXI.

CAP. I.

SI Epiſcopus, vel presbyter clerico indigenti non praebeat neceſſaria, excommunicetur. ſi perſeuerat, deponatur, quaſi fratris occiſor. *Ap.59.*

CAP. II.

Quid prodeſt, fratres mei, Apoſtolus Ia- Iacob.2.c cobus ait, ſi fidem quis dicat ſe habere, opera & 3.a. autem non habeat? &c. In actibus Apoſtolo Act.4.g. rum legitur: Neque enim quiſquam egens 12.q.1.c. erat inter illos. &c. Epiſcopi, & fideles diſpen 16 videntes. in fi. ſatores eorum omnibus communem uitam degere volentibus miniſtrare cuncta neceſſaria debent, prout melius potuerint, ut nemo in eis egens inueniatur. &c. quia uota ſunt fidelium, & pretia peccatorum ac patrimonia pauperum, atque ad praedictum opus explendū Domino tradita. &c. *Vrba. ep. vn. in prin. Burch. li.3. c.143. Iuo p.3. c.139. decr. Anſelm. lib.5. c.37. & lib.7. c.4. Caeſar. lib.7. c.57.*

CAP. III.

Viduarum, pupillorum, atque pauperum, 16.q.3. nec non & clericorum ſtipendia diſtribuere praeſulū. 2. debent Epiſcopi. Reliquum ſibi uindicent, vt peregrinorum, atque captiuorum largitores eſſe poſſint. *Gela. ep.2. in prin. Epiſcopis Sicil. Iuo par.3. c.147. decr.*

CAP. IV.

Cenſum eccleſiarum, id eſt, ſolidum de caſata ſuſcipe, & nullam habeas haeſitationem, dum ex eo poteris eleemoſynam tribuere, ac in Chriſti pauperes partiri, & opus perficere ſacrarum eccleſiarum iuxta canonum inſtituta. *Zacha. ep. 5. ante finem.*

CAP. V.

12. q. 1. c. 23. Epiſcopus eccleſiaſticarum rerum habeat poteſtatem ad diſpenſandum erga omnes, qui indigent, cum ſumma reuerentia, & timore Dei. &c. *Antioche. c. 25. Vormaci. c. 46. Mart. Brac. 16. Capit. li. 7. c. 76. Anſel. lib. 6. c. 163.*

CAP. VI.

Diſt. 82. c. 1. Epiſcopus pauperibus, vel infirmis, qui debilitate faciente, non poſſunt ſuis manibus laborare; victum, & veſtimentum, in quantum poſſibilitas habuerit, largiatur. *Aurel. 16. vel* 18.

CAP. VII.

Qui pro quibuſcumque culpis in carceribus deputantur, ab Archidiacono, ſeu a præpoſito eccleſiae diebus ſingulis Dominicis requirantur, vt neceſſitas vinctorum, ſecundum praeceptum diuinum, miſericorditer ſubleuetur; atque a Pontifice inſtituta fideli, & diligenti perſona, quae neceſſaria prouideat, competens victus de dono eccleſiae tribuatur. *Aurel. v. cap. 20.*

CAP. IIX.

Licet, propitio Deo, omnium Domini ſacerdotum, vel quorumcumque haec cura poſſet eſſe fidelium, vt egentibus neceſſaria debeant miniſtrari: ſpecialiter tamen debilibus id pietatis cauſa conuenit, vt vnuſquiſque Epiſcoporum incolis, quos infirmitatem incurriſſe, tam territorij ſui, quam ciuitatis agnouerit, de domo eccleſiae, iuxta poſſibilitatem, victui, & veſtitui neceſſaria ſubminiſtret, vt non eis deſit miſericordiae cura, quos per duram infirmitatem intolerabilis conſtringit inopia. *Aurel. v. cap. 21.*

CAP. IX.

Placuit vniuerſo concilio, vt vniuſcuiuſq. ciuitatis leproſi, qui intra territorium ciuitatis ipſius, aut naſcuntur, aut videntur conſiſtere, ab Epiſcopo eccleſiae ipſius ſufficientia alimenta, & neceſſaria ueſtimenta accipiant, vt illis per alias ciuitates vagandi licentia denegetur. *Lugdun. ij. cap. 6.*

CAP. X.

Decimae ſoluantur eccleſiaſticis: quibus ſacerdotes aut in pauperum vſum, aut captiuorum redemptionem prerogatis, ſuis orationibus pacem populo, ac ſalutem impetrent. *Matiſcon. ij. cap. 5.*

CAP. XI.

Matt. 25. d. Sectatores hoſpitalitatis nos eſſe, non ſolum Dominus Ieſus admonet, cum ſe dicit in hoſpitem receptum fuiſſe, ſed etiam eius Apoſtolus omnibus paene praeceptis. Propterea vnumquemque noſtrum oportet, non ſolū ſemetipſum ad hoc opus aptare, ſed etiam omnium fidelium mētes, vt poſſint ad Deum miſericordiae operibus pro noſtris peccatis intercedere, & nos ei per ueram hoſpitalitatem reconciliari. Si quis ergo noſtrum non admonuerit, aut exemplum exhortationis ſuae ipſe prius non comprobarit opere, indignationem diuinae proculdubio incurret maieſtatis. Praedicetur hoc noſtrae mediocritatis ſtatutum in auribus omnium Chriſtianorum. *Matiſc. ij. cap. 11.*

CAP. XII.

Peregrini, & pauperes conuiuae ſint Epiſcoporum; cum quibus non ſolum corporali, ſed & ſpiritali reficiantur alimento. *Turonenſ. ſub Carolo cap. 6.*

CAP. XIII.

Licitum ſit Epiſcopis, praeſentibus preſbyteris, & diaconibus de theſauro eccleſiae familiae, & pauperibus eiuſdem eccleſiae, ſecūdum canonicam inſtitutionem, iuxta quod indiguerint, erogare. T*uron. ſub Carol. c. 11.*

CAP. XIV.

Si quando ſacerdotes fruges, vel quoſdam redditus terrae congregant, & procelant; non ideo hoc faciant, vt carius uendant, & theſauros congregent, ſed vt pauperibus tempore neceſſitatis ſubueniant. C*abilon. ſub Carol. c.* 8.

CAP. XV.

Epiſcopi, & Abbates, pauperes, & indigentes ſecum ad menſam habeant. *Remen. c. 17.*

CAP. XVI.

(*Epiſcopus*) tenebit illam ſupereminentem donis omnibus caritatem, ſine qua omnis uirtus nihil eſt. Cuſtos enim ſanctitatis caritas eſt: locus autem huius cuſtodis humilitas. &c. Inter haec oportet eum ſollicita diſpenſatione curam pauperum gerere, eſurientes paſcere, ueſtire nudos, ſuſcipere peregrinos, captiuos redimere, uiduas, ac pupillos tueri, peruigilem in cunctis exhibere curam prouidentia, & diſtributione diſcreta. In quo etiam & hoſpitalitas ita erit praecipua, ut omnes cum benignitate, & caritate ſuſcipiat. Si enim omnes fideles illud Euangelicum audire deſiderant: Hoſpes fui, & ſuſcepiſtis me: quanto magis Epiſcopus, cuius diuerſorium cunctorum debet eſſe receptaculum? Laicus enim vnum, aut duos ſuſcipiens, impleuit hoſpitalitatis officium; Epiſcopus, ſi omnes non receperit, inhumanus eſt. *Iſidor. lib. 2. c. 5. de eccleſ. offic. apud Aquiſgra. c. 9. in fi. Hierony. ad* T*itum, apud Aquiſg. c. 10. in fi.* 1. Cor. 13. Matt. 25. d.

CAP. XVII.

Qui nō dat pro ouibus ſubſtantiam ſuam, quando pro eis daturus eſt animam ſuam? Primum itaque noſtrum eſt, exteriora noſtra ouibus eis impendere; poſtmodum vero, ſi neceſſe ſit, pro eiſdem ouibus animam ponere. *Pariſien. ſub Ludouico, & Lothar. lib. 1. c. 12. Gregor. in homil. Ego ſum paſtor.*

CAP. XIIX.

Cum hoſpitalitas in tremendi examinis die ab aeterno iudice ſit remuneranda, qui dicturus eſt; Hoſpes fui, & collegiſtis me: & ob id Matt. 25. d.

ab om-

Digitized by Google

ab omnib. Chriſtianis ſummopere ſit ſectanda, multo magis tamen, vigilantiuſque ab his, qui dictis, & exemplis ad vitam æternam alijs ducatum praebere debent, poſtpoſita auaritiae peſte, & alia qualibet occaſione, prorſus eſt exequenda. Ab Apoſtolo quippe, inter cetera virtutum praeconia, quae Epiſcopo ineſſe debent, hoſpitalitas etiam habenda praedicatur. Epiſcopi namque domus, vt beatus Hieronymus ſcribit, omnium commune debet eſſe hoſpitium. Laicus enim vnum, aut duos, aut paucos recipiens, implebit hoſpitalitatis officium; Epiſcopus, niſi omnes recipiat, inhumanus ab eo ſcribitur. Hoſpitalitas porro, quam Dominus remuneraturum ſe eſſe aſſeruit, illa eſt intelligenda, quae membris Chriſti, tecto ſcilicet indigentibus, & diuerſas neceſſitates patientibus exhibetur. vnde ait Iob: Foris non manſit peregrinus, oſtium meum viatori patuit. &c. *Pariſ. ſub Lud. & Loth. lib. 1. cap* 14.

1. Tim. 3. d. — *in com. ad Titū c. 1.* — *Iob 31. d.*

CAP. XIX.

Placet, vt deinceps in ſingulis ciuitatibus, & monaſterijs iuxta modum rerum, hoſpitalitas ordinetur aduenientium. & placuit omnibus Epiſcopis, vt quocumque ſit loco Epiſcopus, corā ſe adgreget pauperes ſemper ad refectionem. *Syn. Aquiſgr. ij. ſub Ludou. p. 1. c. 3.*

CAP. XX.

Salubre, & decens eſſe cognoſcitur, atque Apoſtolicis regulis conueniens, vt non ſolum ſecundum Apoſtolum, domui ſuae ſpiritaliter Epiſcopus bene praeſit; verum etiam & domum temporalem ornatam, & compoſitam, & de vicinitate eccleſiae, & de conuenietia religionis, & de receptione pauperum, vel hoſpitum habeat. *Melden. cap.* 25.

1. Tim. 3. d.

CAP. XXI.

Praelati ſinguli eleemoſynarios honeſtos habeant, & ipſi Praelati ſint iuxta Apoſtolum hoſpitales. *Oxonien. cap.* 8.

CAP. XXII.

Zacharias ſtatuit, vt crebris diebus alimentorum ſumptus, qui & eleemoſyna vſque nunc appellatur, de venerabili patriarchio (a parte caellarij † pauperibus, & peregrinis, qui apud B. Petrum demorantur, deportari, eiſdemque erogari. nec non & omnibus inopibus, & infirmis per vniuerſas regiones iſtius Roman. vrbis conſtitutis, eiſdem ſimiliter diſtribui ipſam alimentorum inſtituit eleemoſynam. *Ex Pontif.*

† a paracillarijs, vel a cællarijs.

Epiſcopi quos libros legere debeant. Tit. XXXII.

CAP. I.

QVi promouetur ad Epiſcopalem gradum, Pſalterium ſciat, & inquiratur a Metropolitano, an lecturus ſit diligenter ſacros canones, ſanctum Euangelium, ſancti Apoſtoli librum, & totam ſacram Scripturā, & iuxta Diuina praecepta conuertat, & doceat populum ſuum. eſt enim ſubſtantia hierarchiae ſciētia ſcripturarum, vt ait Magnus Dionyſius. Si vero dubitet id facere, & docere, non ordinetur. &c. *Nicae. ij. c. 2. Vide Carth.* 18. *G. Iuo par. 5. cap. 372. decr.*

CAP. II.

Epiſcopus Gentilium libros non legat; hæreticorum autem, pro neceſſitate, & tempore. *Carth. iv. c. 16. Burch. lib. 1. c. 95. Iuo lib. 2. tit. 11. c. 44. panor. & par. 4. c. 160. & par. 5. c. 197. decr. Anſel. lib. 7. cap. 202. in addit. Caeſar. lib. 2. cap. 29. & lib. 4. cap. 56.*

Diſ. 37. c. 1.

CAP. III.

Omnes Epiſcopi ſtudioſe operam diuinae dent lectioni ſanctum Euangelium, & epiſtolas beati Pauli Apoſtoli non ſolum crebro legitent, ſed etiam quantum poſſint, memoriae ſtudeant commendare, ſanctorumque Patrum opuſcula ſuper eadem expoſita, deuote frequentent. ſimiliter & de ceteris libris canonicis faciant. *Turonen. ſub Carolo c.* 2.

CAP. IV.

Nulli Epiſcopo liceat, canones, aut librum paſtoralem a B. Gregorio Papa editum, ſi fieri poteſt, ignorare. in quibus ſe debet vnuſquiſque quaſi in quodam ſpeculo aſsidue conſiderare. *Turonen ſub Carolo c.* 3.

CAP. V.

Quilibet Epiſcopus habeat homilias continentes neceſſarias admonitiones, quibus ſubiecti erudiantur, id eſt, de fide catholica, prout capere poſſint; de perpetua retributione bonorum, & aeterna damnatione malorum; de reſurrectione quoque futura, & vltimo iudicio, & quibus operib. poſsit promereri beata uita, quibuſve excludi. *Turon. ſub Carolo c.* 17. *Magun. ſub Rabano c.* 2.

CAP. VI.

Decreuimus iuxta ſanctorū canonum conſtitutionem, & caeterarum ſanctarum ſcripturarum doctrinam, vt Epiſcopi aſsidui ſint in lectione, & ſcrutentur myſteria verborū Dei, quibus in Eccleſia doctrinae fulgore ſplendeant, & verborum Dei alimentis animas ſibi ſubditas ſatiare non ceſſent, & cum Dauid cotidie dicant: Reuela oculos meos, & conſiderabo mirabilia de lege tua. ita videlicet, vt illas ſcripturas notiſsimas habeant, quae catholicae appellantur, & earum ſenſum per Patrum tractatus inquirant. canones quoque intelligant, & librum beati Grego. Papae de cura paſtorali, & ſecundum formam ibidem conſtitutam & viuant, & praedicent. *Cabilon. ſub Carolo c.* 1.

Pſal. 118.

CAP. VII.

Epiſcopi diligentius operam dent, lectioni que diuinae incumbant, id eſt, canonicis libris, & opuſculis Patrum, & verbum Dei omnibus praedicent. *Rhemen.* 14.

CAP. IIX.

Qui diligenter de vita contemplatiua conſiderat, non dubitabit, eccleſiarum Principes vitae contemplatiuae poſſe, & debere fieri

ſectatores. &c. Vacationem ab omnibus occupationibus mundi, & diuinarum ſtudium litterarum etiam hic poſſunt habere Pontifices. Sed illi, qui ſe ab omnibus implicamentis negotiorum ſaecularium remouentes, non torpent otio, ſed inſiſtunt perfectionis ſuae negotio, & a ſtultitia ſapientiae ſaecularis auerſi, verbo Dei infatigabiliter vacant, ſapientes veraciter fiunt, caeleſtia ſapiunt, terrena deſpiciunt, contradicentes ſane doctrinae redarguunt, obedientes inſtruunt, ſanctis virtutibus, quibus in dies ſingulos fiunt Deo propinquiores, incumbunt, & tam ſuis, quam omnibus, qui per eos erudiuntur, prouectib. clari, hic quidem velut guſtum quendam contemplatiuae vitae, quo ad eam feruentius prouo●ntur, accipiunt; ſed ibi iam in aeternum felices effecti, de eius perfectione gaudebunt. Proinde nō inflantur, quia hic omnium fidelium catholicorum honorantur vt capita. &c. *Proſper apud Aquiſgr. c. 19.*

CAP. IX.

Scire conuenit, quantum Rector ſacrae legis meditationibus eſſe debeat intētus, iuxta quod in libro paſtorali habetur, id eſt, quod omne bonum rite a Rectore agitur, ſi ſupernae formidinis ſpiritu afflatus, ſtudioſe quotidie ſacri eloquii praecepta meditetur. *Aquiſgr. ij. ſub Ludo. par. 2. c. 9.*

De Epiſcopus venationi, aut aucupijs operam det. Tit. XXXIII.

CAP. I.

c. cū Apoſtolus 6. de cenſib. apud Gr. ix. & in 1. coll. c. 6. eo. tit.

CVm canibus venatorijs, & auibus non proficiſcantur (*Epiſcopi cum dioeceſes viſitant*) ſed ita procedant, vt non quae ſunt ſua, ſed quae Ieſu Chriſti quaerere videantur. *Alex. iij. in conc. Later. c. 4.*

CAP. II.

Sacerdotes, qui ad debita, & oportuna officia, eccleſiis indifferenter adeſſe debent, facinore aliquo, aut venatione, vel aliqua aucupatione, ruſticoque miniſterio omnino non occupentur. *Eugen. ij. in ſyn. Roma. & Leo iv. c. 12. Iuo par. 13. c. c. 7. decr. Anſelm. lib. 7. c. 103. Caeſar. lib. 8. cap. 25.*

CAP. III.

Diſt. 24. c. 2. Epiſc. c. 1. de cler. ven. Gr. in. & in 1. coll.

Epiſcopis, presbyteris, atque diaconibus, canes ad venandum, & accipitres ad aucupandum habere non liceat. Quod ſi quis talium perſonarum in hac voluntate detectus fuerit; ſi Epiſcopus eſt, tribus menſibus ſe ſuſpendat a cōmunione, presbyter duobus menſibus ſe abſtineat. &c. *Agathen. c. 55. Epaun. c. 3. Vorm. c. 17. Burch. lib. 2. cap. 213. Iuo lib. 3. tit. 15. cap. 1. panor. & par. 5. cap. 366. & par. 6. c. 288. & par. 13. c. 30. decr.*

CAP IV.

Volumus, quod Epiſcopalis domus, quae ad hoc, Deo fauente, inſtituta eſt, vt ſine perſonarum acceptione omnes in hoſpitalitate recipiat, canes nō habeat; ne forte hi, qui in ea miſeriarum ſuarum leuamen habere confidunt, dum infeſtorum canum morſibus laniantur, detrimentum verſa vice ſuorum ſuſtineant corporum. Cuſtodienda eſt igitur Epiſcopalis habitatio hymnis, non latratib. operibus bonis, non morſibus venenoſis. Vbi igitur Dei eſt aſſiduitas cantilenae, monſtrū eſt, & dedecoris nota, canes ibi, vel accipitres habitare. *Matiſc. ij. c. 13.*

CAP. V.

Sacerdotes venationes ferarum, vel auium minime ſectentur. *Turon. ſub Carolo c. 8.*

CAP. VI.

Sacerdotes canum, accipitrum, falconum, vel ceterarum huiuſmodi rerum curam paruipendere debent. *Cabil. ſub. Carolo c. 9.*

Ne Epiſcopos ludos ſaeculares ſpectet. Tit. XXXIV.

CAP. I.

SAcerdos ſedule diuina debet perſcrutari, & admouere eloquia, vt inueniatur beatus, de quo Pſalmiſta ait: Et in lege eius meditabitur die, ac nocte. Quamobrem ludos aliquos coram ſe fieri non delectetur; tranſgreſſor quippe inuentus, admonitione Epiſcopi vlterius agere deſinat; ſin autem, canonice indicetur. *Eugen. ij. in ſyn. Rom. & Leo iv. c. 11. Iuo par. 11. c. 76. decr. Caeſar. lib. 8. c. 81.* *Pſalm. 1.*

CAP. II.

De cōſ. diſtin. 5. c. 37. non oportet.

Quod non oporteat ſacerdotes, aut clericos, quibuſcunq. ſpectaculis in coenis, aut in nuptiis intereſſe, ſed antequam thymelici ingrediantur, exurgere eos conuenit, atque inde diſcedere. *Laod. c. 54. Mart. Brac. cap. 59. Aquiſgr. c. 83. Iuo par. 11. c. 78. decr. Caeſar. lib. 8. cap. 83.*

CAP. III.

Filij Epiſcoporum, vel clericorum ſpectacula ſaecularia non exhibeant, ſed nec ſpectent, quandoquidem ab ſpectaculo, & omnes laici prohibeantur. ſemper enim Chriſtianis omnibus, hoc interdictum eſt, vt vbi blaſphemi ſunt, non accedant. *Carth. iij. c. 11.*

CAP. IV.

Ab omnibus quaecumque ad aurium, & ad oculorum pertinent illecebras, vnde vigor animi emolliri poſſe credatur; quod de aliquibus generibus muſicorum aliiſque nonnullis rebus ſentiri poteſt; Dei ſacerdotes abſtinere debent: quia per aurium, oculorumque illecebras vitiorum turba ad animam ingredi ſolet. Hiſtrionum quoque turpium, & obſcenorum inſolentias locorum, & ipſi animo effugere, ceteriſque ſacerdotib. fugienda praedicare debēt. *Turon. ſub Carolo c. 7.*

CAP. V.

Sacerdotibus non expedit, ſaecularibus, & turpibus quibuſque intereſſe iocis. *Turon. ſub Carolo c. 8.*

CAP.

Digitized by Google

CAP. VI.

Ab omnibus oculorum, auriumque illecebris, ſacerdotes abſtinere debent. &c. & hiſtrionum, ſiue ſcurronum, & turpium, ſeu obſcenorum iocorum inſolentiam, non ſolum ipſi reſpuant, verum etiam fidelibus reſpuenda percenſeant: *Cabil. ſub Carolo c.9.*

CAP. VII.

Eph 5.d. Cum ab omnibus Chriſtianis, iuxta Apoſtoli documentum, ſtultiloquium, & ſcurrilitas ſit cauenda; multo magis a ſacerdotibus Domini, qui aliis exemplum, & condimentum ſalutis eſſe debent, caueri oportet. Haec quippe a ſanctis viris penitus ſunt propellenda, quibus magis conuenit lugere, quam ad ſcurrilitates, & ſtultiloquia, & hiſtrionũ obſcenas iocationes, & ceteras vanitates, quae animam Chriſtianam a rigore ſuae rectitudinis emollire ſolent, in cachinnos ora diſſoluere. Neque enim decet, aut fas eſt, oculos ſacerdotum Domini huiuſcemodi ſpectaculis foedari, aut mentem quibuslibet ſcurrilitatibus, aut turpiloquiis ad inania rapi. &c. Nobis omnibus in commune viſum fuit, vt ſi qui ſacerdotum hactenus his vanitatibus vſi fuerunt, ab his deinceps, Domino adiuuãte, prorſus ſe cauere debere meminerint. *Pariſ. ſub Lud. & Loth. lib.1.c.38.*

De caſtitate Epiſcopi.
Tit. XXXV.

CAP. I.

1.Tim.3.d. Quoniamq; in ſacerdotio Dei poſiti sũt, irreprehenſibiles eſſe debent, Paulo atteſtante: Oportet Epiſcopum irreprehenſibilem eſſe. Inoffenſos ergo, & immaculatos decet Dei exſiſtere ſacerdotes, nec vllius eos fornicationis contagio pollui; ſed caſte viuentes, mundos ſemetipſos celebrandis exhibeant ſacramentis. Abſtineamus ergo nos ab omni opere malo, & ab omni inquinamento carnis liberi maneamus, vt mundi corpore, purgati mente poſſimus ad ſacrificium Chriſti digni accedere, & Deum pro delictis omnium deprecari. *Tolet. iv. cap. 20.*

CAP. II.

Dum ſecundum carnis aſſumptae myſterium, Eccleſiae ſuae fuerit dignatus caput exſiſtere Chriſtus; merito in membris eius intentio Epiſcoporum officia peragere cernitur oculorum. Ipſi enim de ſublimioribus celſitudine ordinis regunt, & diſponunt ſubiectas multitudines plebium. vnde quantò ipſi ſequentium ſiunt ductores, tanto merito rum lumine debent praefulgere. Quapropter omnes Epiſcopi inter cetera virtutum ornamenta, nitore carnis debent propenſius enitere; vt ex hoc audientes munditiam appetant, ex quo doctores immunditia non deturpat. &c. *Tolet. ix. c.4.* CAP. III.

Non ſolum (*caſtitatem*) retinendam Pontifices ſuo corpori cenſeant, ſed & presbyteris, & diaconibus miniſtrantibus Dei altaribus, modis omnibus obſeruandam conſtituant. *Tolet. xvi. Epiſc. ſub Reccared. Rege.*

CAP. IV.

Tempore, quo Metropolitanus in eccleſia Dei fuerit ordinatus Epiſcopus, placitum in nomine ſuorum comprouincialium faciat, vt caſte, ſobrie, recteque viuat. Similiter & quãdo conſinitimi Epiſcopi in eccleſiis, quibus praeeſſe poterint, ordinati, placitum faciant in nomine Epiſcopi ſui Metropolitani, vt caſte, & ſobrie viuant. Quod ſi iuxta canonicã ſententiam, per voluntatem Metropolitani. &c. ab alio Metropolitano aliqui fuerint ordinati; tempore quo ad Metropolitanum ſuum poſt ſuam venerint ordinationem, tale placitum non differãt facere. &c. *Emerit. c.4.*

CAP. V.

Habebit Epiſcopus inter haec omnia, & caſtitatis eminentiam, ita vt mens Chriſti corpora confectura ab omni inquinamẽto carnis ſit munda, & libera. &c. Erit Epiſcopo, iuxta Apoſtolum, manſuetudo, patientia, ſobrietas, moderatio, abſtinentia, ſiue pudicitia; vt non ſolum ab opere immundo ſe abſtineat, ſed etiam ab oculi, & verbi, & cogitationis errore; ita, vt dum nullum in ſe vitiũ regnare permittit, impetrare apud Deum veniam pro ſubditorum facinoribus valeat. *Iſidor. de eccleſiaſtic. offic. lib. 2. cap. 6. apud Aquiſgran. cap. 9. in fine.* 1.Tim.3.

CAP. VI.

Quod modo manſuetudo, patiẽtia, ſobrietas, moderatio, abſtinentia lucri, hoſpitalitas quoque, & benignitas praecipue eſſe debent in Epiſcopo, & inter cunctos laicos eminentia; ſic & caſtitas proprie, & vt ita dixerim, pudicitia ſacerdotalis, vt non ſolum ab opere ſe immundo abſtineat, verum a iactu oculi, & cogitationis errore mens corpus Chriſti confectura ſit libera. *Hieron. in comment. in epiſt. ad Tit. apud Aquiſgr. c.10. in fi.*

Ne Epiſcopus vxorem ducere audeat.
Tit. XXXVI.

CAP. I.

Statuimus, quatenus Epiſcopi, presbyteri, diaconi, ſubdiaconi, regulares canonici, & monachi, atque conuerſi, & profeſſi, qui ſanctum tranſgredientes propoſitum, vxores ſibi copulare praeſumpſerint, ſeparentur. Huiuſmodi namque copulationem, quoniam contra eccleſiaſticam regulam eſſe contractam, matrimonium non eſſe cẽſemus. Qui etiam ab inuicem ſeparati, pro tantis exceſſibus condignam paenitentiam agant. &c. *Innoc. ij. in ſyn. Rom. c. 5. Eugen. iij in conc. Rem. c. 7. Paenit. Rom. tit. 8. cap. 7. Iuo in fine panor.* 27.q.1.c.40. vt lex.

CAP. II.

Epiſcopi, presbyteri, diaconi. &c. qui vxores

CAP. IIX.

Diſt. 32. c. 13. placuit et d. 34. c. 4. cũ de quorũdam.

Epiſcopus, presbyter, diaconus, ſubdiaconus, qui ab vxore non abſtinet, ab officio eccleſiaſtico amoueatur. *Carth. cap. 25. & 71. C. Afric. 37. L. Carth. v. cap. 3. L. Magun. ſub Arnul. cap. 19. Iuo lib. 3. tit. 8. cap. 22. panor. Anſelm. lib. 8. cap. 7.*

CAP. IX.

Licet a Patribus noſtris fuerit conſtitutum, vt quicumque ſacerdos, vel leuita filiorum procreationi operam dare fuiſſet conuictus, a communione Dominica abſtineret; nos tamen. &c. decreuimus, vt ſacerdos, vel leuita coniugali concupiſcentiae inhaerens, vel a filiorum procreatione non deſinens, ad altiorem gradum non conſcendat. &c. Sed vt haec valeant bſiſeruare, fomitem omnium vitiorum oportet abſcindi, Apoſtolo praecipiente: Nolite inebriari vino, in quo *eſt* luxuria. &c. Neque fornicarij, neque idolis ſeruientes, neq; ebrioſi regnum Dei poſſidebunt. *Turon. c. 2.*

Epheſ. 5.
1. Cor. 6.

CAP. X.

Epiſcopus coniugem vt ſororem habeat, & ita ſancta gubernatione gubernet domum omnem, tam eccleſiaſticam, quam propriam; vt nulla de eo ſuſpicio quaqua ratione conſurgat. &c. Tam longe abſint manſionis propinquitate diuiſi; vt nec hi, qui ad ſpem recuperandam clericorum ſeruitute nutriuntur, famularum propinqua contagione polluantur. *Turon. ij. c. 13.* Epiſcopum Epiſcopam non habentem nulla ſequatur turba mulierum. &c. *Ibidem. cap. 13.*

CAP. XI.

Compertum eſt, Epiſcopos, presbyteros, & diaconos venientes ex haereſi, carnali adhuc deſiderio vxoribus copulari. ne ergo hoc fiat, praecipimus, quod & canonibus prioribus continetur, vt non liceat eis viuere libidinoſa ſocietate, ſed manente inter eos coniugali lege, communem vtilitatem habeant, & non ſub vno conclaui maneant. Vel certe, ſi ſuffragatur virtus, in alia domo ſuam vxorem faciat habitare, vt caſtitas apud Deum, & homines habeat teſtimonium bonum. Si quis vero obſcene cum vxore elegerit viuere, nec lector habeatur. Qui vero ſemper ſub canone eccleſiaſtico iacuerint, ſi contra veterum imperata, in ſuis caellulis mulierum, quae infamiae ſuſpicionem poſſunt generare, conſortium habuerint; illi canonice quidem diſtringantur, mulieres vero ab Epiſcopis vendẽtur, & pretium ipſum pauperibus erogetur. *Tolet. iij. cap. 5.*

CAP. VII.

Epiſcopi, presbyteri, vel honoratiores clerici, ſi coniugibus ſuis poſt ordines copulentur, omni in perpetuum, quam admiſſo tam crimine perdidit, dignitate priuabitur. *Matiſcon. cap. 11.*

CAP. XIII.

Peruenit ad nos, quoſdam ſacerdotes, & miniſtros obliuiſcentes maiorum, & veterum conſtitutorum, aut vxorum, aut quarumcumque feminarum immunda ſocietate, & execrabili contagione turpari, & peſſima cordis obſtinatione tam ſacris litteris, quam Patrũ regulis obuiantes. &c. Scriptum eſt: Sancti eſtote, quoniam & ego ſanctus ſum, dicit Dominus. Et illud Apoſtolicum: Mortificate membra veſtra, quae ſunt ſuper terram, id eſt, fornicationem, & immunditiam, concupiſcentiam malam, & auaritiam; quib. quãto eſt pertinacior vis in malis, tanto auſterioribus conuenit obuiare decretis. &c. *Toletan. iix. cap. 5.*

Leu. 19. d. 20. b.
Coloſſ. 3. d.

CAP. XIV.

Placuit, vt Epiſcopi, presbyteri. &c. abſtineant ſe a coniugibus, & non generent filios. Quod ſi hoc decretum violauerint, ab honore clericatus pellantur. *Vormacien. c. 9.*

Ne apud Epiſcopum habitent feminae, praeter matrem, & ſororem. &c. Tit. XXXVIII.

CAP. I.

INterdixit per omnia magna ſynodus nõ Epiſcopo, non presbytero, non diacono, nec alicui omnino, qui in clero eſt, licere ſubintroductam habere, niſi forte aut matrẽ, aut ſororem, aut amitam, vel materteram, vel eas tantum perſonas, quae ſuſpiciones effugiunt. *Nicae. cap. 3. Aquiſgr. cap. 39. Troſlei. cap. 9. Mar. Brac. c. 32. Iuſtin. Nouell. 123. in prin. Capitul. lib 1. cap. 4. Burch. lib. 2. cap. 109. Iuo lib. 3. tit. 8. cap. 29. panor. & par. 6. c. 186 decr. Anſelm. lib. 7. cap. 133. Caeſar. lib. 8. cap 63.*

Diſt. 32. c. 16.

CAP. II.

Mulieres degere in Epiſcopijs, aut monaſterijs, ſuſpicionis cauſa eſt. Si quis ancillam, vel liberam in Epiſcopio, vel monaſterio habet ad aliquod miniſterium, poeniteat; perſeuerans deponatur. Si vero in ſuburbanis mulieres ſint, & Epiſcopus, vel praepoſitus monaſterio illuc eat, non miniſtrent mulieres, ſed ſecedant. *Nicae. ij. cap. 18.*

CAP. III.

Epiſcopi cum mulieribus omnino non habitent, ne antiqui hoſtis fraude decipiantur, vt iuxta Apoſtolicam vocem; Non vituperetur miniſterium noſtrum, quia ſcriptum eſt: Si quis templum Dei violauerit, diſperdet illum Deus. Cauere nos oportet, fratres mei, ab illicitis, vt mundas valeamus ad Deũ lauare manus; ſcriptum eſt enim: Sancti eſtote, quoniam ego ſanctus ſum, dicit Dominus. *Zachar. in ſyn. Rom. cap. 1.*

2. Cor. 6. d.
1. Cor. 3. d.
Leu. 11. G

CAP. IV.

Neque hoc ſilendum eſt perueniſſe ad nos, quod cum grandi triſtitia animi dico, per diuerſa loca huius Italiae, & Longobardorum partes, ſacerdotes cum ſanctimonialibus feminis, id eſt monachis habitare. quod nefarium eſt dicere, vel audire, contra canonum eſſe ſancita. Vbi enim talis fuerit commoran-

rantium habitatio, antiqui hoſtis ſtimuli non deſunt. Vnde omninò cauendum, & vitandũ eſt, fratres mei, ne fallant, & impleatur in eis Prophetae dictum: Sacerdotes eius contaminant ſancta, & reprobant legem. &c. *Zachar. in ſyn. Rom. c. 15.* Ez. 22. f.

CAP. V.

Volumus ſynodum congregare. &c. atque in ea, omnia, quae ſanctis canonibus ſunt aduerſa, diſtricte ſub anathematis interpoſitione damnentur. &c. id eſt, vt neque aliae mulieres cum ſacerdotibus habitent, niſi eae, quae ſacris canonibus ſunt permiſſae. *Greg. ad Syagrium, & Aether. Epiſcopos, lib. 7. regiſt. ep.* 110. *vel* 108. *c.* 4. *in fine.*

CAP. VI.

Epiſcopus, vel quilibet clericus aut ſororem, aut filiam virginem dicatam Deo tantum ſecum habeat, extraneam vero nequaquam. *Elib. cap.* 27.

CAP. VII.

Nullus diaconus, vel presbyter, vel Epiſcopus ad caellarii ſecretũ intromittat puellam, vel ingenuam, vel ancillam. *Arel. ij. c.* 4.

CAP. IIX.

De familiaritate extranearum mulierum, tam Epiſcopi, quam presbyteri, vel diaconi, praeteritorum canonum ſtatuta cuſtodiãt. *Aurel. cap.* 31. *vel* 29.

CAP. IX.

Antiqua concilia non ſiluerunt, vt nullus clericorum a gradu ſubdiaconatus, & ſupra, in conſortio familiaritatis habeat mulierẽ, vel ingenuam, vel libertam, vel ancillam. Sed ſi ſunt ei ſeruitia, matri, vel ſorori, vel alij propinquae contradat. &c. Si propinqua deeſt, alterius domus adhaerens quaeratur, ita, vt femina domum eius ingrediatur. *Tolet. ij. c.* 3.

CAP. X.

Quod ſaepe tranſcenditur, conuenit replicari; ne quis Antiſtitum, clericorumve omnium licentiam habeat, intra domum ſuam vllam abſque propinquis mulieribus, quas priores canones eloquuntur, habere perſonam. &c. Si quis clericorum ſuſpicionem aduerſam, aut oblocutionem populi de muliere quacumque fortaſſis incurrerit; eam ſtatim, ſi intra domum habet, abiiciat. ſi certe extranea, & ſui iuris eſt, ita omnibus conditionibus ſtudeat obuiare, vt infamia, quae excitata eſt, abrogetur. Qui haec vitare noluerit, pro inobedientia, triennij excommunicatione multetur. Si de adulterii permixtione fuerit comprobatus, in regradatione honorum, priorum canonum ſtatuta ſeruentur. In quibus communionibus Metropolitanus a comprouincialibus ſuis, comprouincialis a Metropolitano cum reliquis comprouincialibus diſtringatur. *Aurel. iij. c.* 4.

CAP. XI.

Epiſcopus, presbyter, diaconus, tam ſancta conſcientia reſplendeant, vt effugiant probitate actuum, maledicorum obloquia; & teſtimonium in ſe diuinum implere contendant, quo Dominus ait: Sic luceat lux veſtra corã hominibus; vt videant opera veſtra bona, & glorificent patrem veſtrum, qui in caelis eſt. Mat. 5. b Fugiatur ab his extranearum mulierum culpanda libertas: & tantum cum auia, matre, ſorore, vel nepte, ſi neceſſitas compulerit, habitẽt; de quibus, vt priorum canonum ſeries continet, nefas eſt aliud, quam natura conſtituit, ſuſpicari. In cubiculo etiam horum, atq; caellario, vel familiari quolibet ſeruitio, neque ſanctimonialis vlla, neque extranea mulier, neque ancilla vllo modo admittatur. Quod ſi quis praeceptorum Dei immemor crediderit contemnendum, ſciat ſe auctoritate canonica, communionis ſine dubio iacturã ſubire. *Aruer. c.* 15. *&* 16. *Matiſc. c.* 1.

CAP. XII.

Nullus clericorum Epiſcopus, presbyter, diaconus, ſubdiaconus, quaſi ſanctimonialẽ, aut viduam, vel ancillam propriam, pro cõfirmatione rerum in domo ſua ſtabilire praeſumat; quae & ipſa extranea eſt, dum non eſt mater, aut ſoror, aut filia. quae etiã pronior propinquabit ad culpam, dum dignoſcitur ſubiecta dominatui. Si quis Epiſcopus, presbyter, diaconus, ſubdiaconus, de hac re ſtatuta Patrum, vel noſtra temerare praeſumpſerit, excommunicetur. *Turon. ii. c.* 11.

CAP. XIII.

Epiſcopum Epiſcopam non habentem nulla ſequatur turba mulierum. &c. Habeant miniſtri eccleſiae vtique clerici, qui Epiſcopo ſeruiunt, & eum cuſtodire debent, licentiam extraneas mulieres de frequentia cohabitationis eiicere. *Turon. ij. cap.* 14.

CAP XIV.

Nullus Epiſcoporum presbyterorum, & diaconorum, extranearum mulierum intra domum praeſumat habere ſolatium, quibus etiam pro vtilitate ſua aliqua familiarius regenda committat. Quod etiam de propinquis feminis indicentes ſimiliter prohibemus; ne ſub conceſſa ſibi licentia parentali, ex earum ſequipedis memoratorum vita, vel opinio polluatur. Quod ſi Epiſcopus nunc vetitis vti ſub quadam praeſumptione voluerit, anno vno a Metropolitano, vel a comprouincialib. ſuis ab officio ſuſpendatur. *Aurel. v. c.* 3.

CAP. XV.

Licet iam prioribus canonibus fuerit ſtatutum, placuit tamen renouare, vt ſi quis Epiſcopus, presbyter, aut diaconus, vel quicunque ex ſacerdotali catalogo, praeter perſonas, quae in ipſis canonibus continentur, cum qualicumque extranea muliere familiaritatem habere praeſumpſerit, quae dedecoris, vel adulterii poſſit adferre ſuſpicionem, iuxta ſtatuta canonum, ab ordine degradetur. *Cabilon. cap.* 3.

CAP. XVI.

Omnem fornicandi occaſionem cupientes auferre, ſancimus, vt nullus ſacerdotum,

ſiue

ſine quiſque de clero abſque honeſto, & competenti teſtimonio, excepta ſola matre, cum quibuſlibet feminis ſecrete ſe praeſumat adiungere; & non ſolum cum extraneis mulieribus, ſed nec cum ipſis etiam ſororibus, vel propinquis; ne licentia ſororum, vel propinquarum mulierum, quiſquam ſolus familiarior habeatur ad perpetrandum ſcelus. Huius perceptionis tranſgreſſores ſex menſibus ſe nouerint paenitentiae legibus ſubiacere. *Brac. iij. cap.* 4.

CAP. XVII.

Vt a ſacerdotibus omnis ſuſpicio mulierũ funditus eradicetur, cum quibus etiam nulla habitatio eis conceditur, praeter illam, quae in Nicaena ſynodo permittitur, id eſt, matrẽ, aut ſororem, aut eas tantum perſonas, a quibus omnes ſuſpiciones effugiant. *Remen. cap.* 22. *Vide Nicaen. cap.* 3.

CAP. XIIX.

Suggerẽdum eſt, & ex diuino mandato intimandum Regiae dignitati, vt Epiſcopium, quod domus Epiſcopi appellatur, qualiſcunque ſit in oculis Domini Epiſcopus, venerabiliter, ac reuerenter introeat; & quando in tranſitu ciuitatem ingreſſus fuerit, habitaculis Epiſcopalibus reuerenter inhabitet, & non diuerſoria feminarum magnificentia ſua, & religio venerabilis ibidem fieri permittat. Quia ſi ſecundum leges canonicas, in manſiones clericorum introitus feminarum prohibentur; quanto magis domus Epiſcopi ab huiuſmodi inhabitatione, & conuerſatione etiam, & a legitimo connubio coniugatorum debet immunis eſſe, & aliena? *Melden. cap.* 26.

CAP. XIX.

Nullus Epiſcopus, neque presbyter, neque diaconus, neque omnino aliquis ex clero licentiã habeat intromittendi ad ſe quaſi adoptiuam aliquam mulierem, quaſi in loco filiae, aut ſororis, aut matris, niſi forte ſororẽ patris, vel matris, & illas ſolas perſonas, quae ab omni mala ſuſpicione alienae ſunt. *Mart. Brac. cap.* 32. *Vide Nicae. c.* 3.

Ne femina vlla apud Epiſcopum habitet. Tit. XXXIX.

CAP. I.

VT iuxta Nicaeni venerandi definitionem concilii, nullus patiatur (*loquitur de Epiſcopis presbyteris, &c.*) ſubintroductas mulieres ſecum in domo propria habere, vel priuate cum eis cohabitantes conuerſari. Et quamquam de quibuſdam inhoneſta carentib. ſuſpicione, clementius aliquo modo inibi legatur indultum: nos tamen omnes omnino nunc neceſſarium vetare proſpeximus, eo quod experimento didicerimus, illatum velamento alias licentius ad eos aditum veniendi perditionis cauſam habuiſſe. *Foroiul. c.* 4. *Vide Nicae. c.* 3.

CAP. II.

Nequaquam in ſua domo ſecum, aliquam feminam (*ſacerdotes*) habeant, nec matrem, nec ſororem; ſed auferentes omnem occaſionem Satanae, Angelicam vitam ducant, & Domino Deo caſto corpore, & mundo corde ſine tenus ſeruiant. *Meten. c.* 3.

CAP. III.

Prohibendum, & modis omnibus interminandum eſt, vt nullus ſacerdos eas perſonas feminarum, ſicut & in canone inſertum continetur, de quibus ſuſpicio eſſe poteſt, in domo ſua habeat, ſed neque illas, quas canones concedunt: quia inſtigante diabolo etiam in illis ſcelus frequenter perpetratum reperitur, aut etiam in pediſſequis illarum, ſcilicet matrem, amitam, ſororem; ſed ſi quis de his habuerit talem neceſſitatem patientem, cui ſit neceſſaria ſuſtentatio presbyteri, habeat in vico, aut in villa domum lõge a presbyteri conuerſatione, & ibi eis ſubminiſtret, quae neceſſaria ſunt. Nannet. *c.* 3. *Capitul lib.* 7. *c.* 376. *Burch. lib.* 2. *cap.* 116. *Iuo par.* 6. *cap.* 192. *decr.*

c. 1. de cohabit. cleric. et mulier. apud Greg. ix. & in 1. collect.

Ne Epiſcopi ſoli cum feminis loquantur. Tit. XL.

CAP. I.

CLerici, vel continentes ad viduas, vel virgines, niſi iuſſu, vel permiſſu Epiſcoporum, aut presbyterorum non accedant. Et hoc non ſoli faciant, ſed cum clericis, vel cũ iis, cum quibus Epiſcopus iuſſerit, vel presbyter. Nec ipſi Epiſcopi, aut presbyteri ſoli habeant acceſſum ad huiuſmodi feminas, niſi aut clerici praeſentes ſint, aut graues aliqui Chriſtiani. *Carth.* 38. *C. Carth.* 4. *cap.* 25. *L. Afri. cap.* 5. *L. Troſlei. c.* 9. *Capitul. lib.* 7. *cap.* 28. *Anſel. lib.* 7. *c.* 143.

Diſt. 81. c. 32.

CAP. II.

Epiſcopo presbytero, & diacono, vel diuerſis clericis, horis indebitis, id eſt meridianis, vel veſpertinis, ad feminas prohibemus acceſſum; qui tamen ſi cauſam habuerit, cum presbyterorum, aut clericorum teſtimonio videatur. *Epaun. cap.* 14.

CAP. III.

Nulla mulier in cubiculo Epiſcopi, abſque duobus presbyteris, aut certe diaconibus ingredi permittatur. *Matiſcon. cap.* 3.

CAP. IV.

Ne Epiſcopus abſq; ſacerdotibus, vel clericis ſuis, vt decet, & honeſte conuenit, adire (*monaſteria puellarum*) licentius ſe exiſtimet. Sed ſiue ipſe, ſiue quaelibet religioſa perſona, alienus ab illicita ſuſpicione, quem morum grauitas ornat, permittente, & admonente Epiſcopo, exhortationis, vel aedificationis obtentu; quae ad ſalutẽ animi pertinet, dignum fuerit, vt adeat haec Deo dicata loca, non aliter, ſed cum idoneis teſtibus peragant, ne propter incautam praeſumptionem, ſanctae Eccleſiae infametur Angelicus ordo. *Foroiul. c.* 12.

CAP. V.

Sancti Africani canones decreuerunt, vt nec ipſi Epiſcopi, aut presbyteri ſoli habeant acceſſũ ad viduas, vel virgines, vel ad quaſ-

cumque feminas; ſed vbi aut clerici praeſentes ſunt, aut graues aliqui Chriſtiani. Vnde ſicut beatus Gregorius ad miniſtros Eccleſiae Romanae ſcripſit, B. Auguſtinus nec cũ ſorore habitare conſenſit, dicens: Quae cum ſorore mea ſunt, ſorores meae non ſunt. Et ex hoc dicit ſanctus Gregorius: Docti ergo viri cautela, magna nobis debet eſſe inſtructio; nam inhoneſte praeſumptionis eſt, quod fortis panet, minus validum non timere. &c. *Troslei. cap. 9. Vide Afric. c. 5. Greg. lib. 7. reg. ep. 39. Iuo par. 6. c. 77. decr. Anſelm. lib. 7. cap. 134. Tarrac. lib. 3. c. 55. & lib. 6. c. 197.*

Diſt. 81. c. 25. legitur.

De Epiſcopo lapſo a caſtitate. Tit. XLI.

CAP. I.

Diſt. 81. c. 22. et c. 2. de cohabit. cler. et mulier. Greg. ix. & in 1. collect. c. 3. e. tit.

SI quiſpiam ſacerdotum, id eſt, Epiſcopus, presbyter, aut diaconus, vel etiam ſubdiaconus, de quacumque femina, crimine fornicationis ſuſpicatus, poſt primam, ſecudnamque, & tertiam admonitionem. Metropolitani, vel alterius Epiſcopi, aut eius, cui ſubiacere videatur, inueniatur fabulari cum ea, aliquove modo conuerſari, canonice iudicetur. *Eugen. ij. & Leo iv. in ſyn. Rom. c. 15. Anſelm. lib. 8. cap. 9.*

CAP. II.

Nullus ſacerdos, aut diaconus, vel ſubdiaconus, ſed & nullus, qui canonicã habet, fornicationis ſibi copulam adiungat. &c. *Vrban. ij. in conc. Claram. cap. 9.*

CAP. III.

Diſt. 81. c. 12. Naum 1.

Epiſcopus, presbyter, diaconus in fornicatione. &c. deprehenſus, deponatur, non etiam excommunicetur. Cum ſcriptura dicat: Non iudicabis bis in id ipſum. *Ap. 24. G. 25. Tribur. c. 11. Raban. c. 1. de paenit. Burch. lib. 2. cap. 189. Iuo par. 6. cap. 234. decr. Anſel. lib. 11. c. 30.*

CAP. IV.

Tua fraternitas, ſi quos repererit Epiſcopos, presbyteros, aut diaconos contra canones, vel ſtatuta Patrum exceſſiſſe, id eſt, in adulterio, vel ſi plures vxores habuerunt. &c. nullã ratione, Apoſtolica auctoritate permittat ſacerdotio fungi, &c. Quo ſacerdotio fungi deſiderant, qui talibus ſceleribus inuoluti eſſe monſtrantur, vt neq; ſaeculares fideles his facinoribus obuolutos optemus? &c. *Zach. ep. 6. ad Bonif. cuius initium eſt, Suſceptis, poſt princ.*

CAP. V.

Epiſcopi, presbyteri, diacones, in miniſterio poſiti, ſint moechati, propter ſcandalum, & nefandum crimen, nec in finem communionem accipiant. *Elib. cap. 18.*

CAP. VI.

Si deinceps Epiſcopi, detecti ſi fuerint execrabilibus flagitiis cum quibuslibet feminis pollui, ac familiari peculiaritate verſari; nouerint ſe irreuocabili ſententia Patrum vlciſci, id eſt, & loci, & ordinis dignitate priuari. *Toletan. iix. cap. 4.*

CAP. VII.

Quilibet ab Epiſcopo vſque ad ſubdiaconum deinceps, qui vel ex ancillae, vel ex ingenuae deteſtando cõnubio, in honore cõſtituti filios procrearint; illi quidem, ex quibus geniti probabuntur, cenſura damnentur: proles autem tali pollutione nata, non ſolum hereditatem parentum numquam accipiet; ſed etiam in ſeruitutem eius eccleſiae, de cuius ſacerdotis, vel miniſtri ignominia nati ſunt, iure perenni manebunt. *Tolet. ix. ca. 10. Iuo par. 6. cap. 425. decr.* 15. q. 8. c. 8. cũ multae.

CAP. IIX.

Per fidelem confeſſionem † eſt agnitum, quod tactu feminco forduiſſet *(Potamius Epiſcopus.)* Licet hunc Paterna antiquitas ſacris regulis deiicere ab honore decernat, nos tamen non abſtulimus nomen honoris, quod ipſe ſibi ſui criminis confeſſione iam abſtulerat, ſed decreuimus perpetua paenitentia hunc inſeruire officiis, & aerumnis. *Tolet. x. in fine.*

† cõfeſſorem.

CAP. X.

Si quis Epiſcoporum, magnatis cuiuſquã vxorẽ, filiam, neptem, vel propinquam adulterina pollutione foedauerit; & honoris proprii gradum amittat, & ſub exilii religatione perpetuam excommunicationis ſententiã ferat, excepto vitae fine. *Tolet. xi. c. 5. in fi.*

CAP. X

Epiſcopus, presbyter. &c. conſecratam Deo violans, vti ſponſam Dei corrumpens, deponatur, laicus excõmunicetur. *Trull. c. 4.* 27. q. 1. ſi quis. c. 6.

CAP. XI.

Sancimus, vt ſi maſculi in maſculos turpitudinem fuerint operati, Epiſcopus, presbyter, diaconus de proprii honoris gradu deiectus, exilio perpetuo damnetur, alii legitime puniantur. *Tolet. xvi. cap. 3.*

CAP. XII.

Sacerdotes, ſi in fornicationis laqueum ceciderint, & criminis manifeſtus ſiue oſtenſus fuerit actus, ſacerdotium non poſſunt habere honorem, ſecundum canonicae inſtitutionis auctoritatem. *Vormacien. cap. 11.*

Ne quiſquam audiat miſſam Epiſcopi, quem certo ſcit concubinam habere. Tit. XLII.

CAP. I.

Vid. diſt. 32. c. 5. et 6.

NVllus miſſas eorum audiat, quos vxores, vel concubinas habere cognouerit. *Innoc. ij. in ſyn. Rom. c. 5. Nicol. ii. in ſyn. Roma. c. 3. Iuo lib. 3. tit. 11. c. 3. panor. & in fine eiuſd. panor.*

CAP. II.

De cohabit. cler. c. 2. in 1. collect.

Quicumque ſacerdotis, *(qui concubinam habet, aut feminam ſuſpectam domi)* miſſam ſcienter audierint, excommunicationi ſubiacere debeant. *Pictau. cap. 9.*

CAP. III.

Diſt. 32. c. 6. praeter. 9. ad hoc.

Praedeceſſores noſtri Nicolaus, & Gregorius a miſſis ſacerdotũ, quos tales *(adulteros, homi-*

homicidas,ebrioſos) reuera eſſe conſtiterit, fideles abſtinere decreuerunt, vt & peccandi licentiam ceteris auferrent, & huiuſmodi ad digna paenitentiae lamenta reuocarent. *Vrban.ij.in epiſt.ad L.Praepoſitum.*

Epiſcopus habeat ſemper ſecum teſtes ſuae vitae. Tit. XLIII.

CAP. I.

QVidam ex clericis, vel etiam ex monachis electi miniſterio cubiculi Pontificalis obſequantur;vt is, qui in loco eſt regiminis,habeat teſtes tales, qui ad vitam eius in ſecreta conuerſatione videant, & ex viſione ſedula exemplum profectus ſumant. *Gregor.in ſyn.Rom c.2.lib.4.c.88.reg.*

CAP. II.

De conſ. c.1.iubemus.59. Hortamur vos, ſicut & in hac ſancta Eccleſia conſtitutum habemus, vt ſemper teſtes vobiſcum ſacerdotes, & diaconos habeatis. & licet conſcientia ſufficere poſſit propria, tamen propter maliuolos,iuxta Apoſtolum, *1.Tim.3.* etiam teſtimonium vos oportet habere bonũ ab his,qui foris ſunt. quoniam & in hac ſancta ſede conſtitutũ habemus; vt duo presbyteri, vel tres diaconi in omni loco Epiſcopũ non deſerant, propter teſtimonium eccleſiaſticum. &c.*Lucius ep.1.in princ. Anſel.lib. 6. cap.133.Tarrac.lib.3.cap.51.*

CAP. III.

De conuerſatione vitae id ſtatuere placuit, a Pontifice vſque ad ſubdiaconatum, poſt ſuſcepti honoris officium, ſi quis ex coniugatis fuerit ordinatus, vt ſemper alterius fratris vtatur auxilio, cuius teſtimonio vita eius debeat clarior apparere.*Gerund.c.6.*

CAP. IV.

Oportet Epiſcopos teſtimonium probabilium perſonarum conuerſationis, & vitae in conclaui ſuo habere, vt & Deo placeant per conuerſationem bonam, & Eccleſiae per optimam famam.*Tolet.iv.cap.21.*

CAP. V.

Placuit, vt quemadmodum Antiſtites, ita presbyteri, atque leuitae, quos forte infirmitas, atque aetatis grauitas in conclaui ſuo manere non ſinit,vt & iidem in caellulis ſuis teſtes vitae habeant,vitamque ſuam, ſicut nomine,ita meritis teneant.*Tolet.iv.c.22.*

CAP. VI.

Epiſcopus coniugem,vt ſororem habeat,& ita ſancta gubernatione gubernet domũ omnem,tam eccleſiaſticam,quam propriam, vt nulla de eo ſuſpicio quaque ratione conſurgat.Et Deo propitio, clericorum ſuorum teſtimonio caſtus viuat. qui cum illo tam in caella,quam vbicumque fuerit, ſecum habitent.eumque & presbyteri,& diaconi,vel deinceps clericorum turba iuniorum Deo adiutore conſeruent.&c.*Turon.ii.c.13.*

CAP. VII.

Epiſcopo(*presbyter*) teſtis aſſiſtat caſtitatis,& vitae,& fidei,& doctrinae illius.*Franci.ſynod.Capitul.lib.5.c.2.*

CAP. IIX.

Quia nonnullos ſocios ordinis noſtri ſine his perſonis, quas ſua religioſa conuerſatio teſtes habere, & quibus exemplum bonum debuit praebere, cubilia ſecreti ſui didicimus incolere;id non ſine magna, turbidaque indignatione ferre potuimus. & ne deinceps quiſpiam Praelatorum id facere pertentet, pari conſenſu inhibuimus: quia in hoc facto conuerſatio ſacerdotalis commaculatur, & detrahentibus locus praebetur, & animarum perditio generatur. Vt ergo ſacerdos diſcipulis ſuis de ſe ipſo exemplum bonum debeat praebere, Apoſtolus ſcribens ad Titum docet dicens: In omnibus te ipſum praebe exẽplum bonorum operum in doctrina, in integritate,in caſtitate,& reliqua. *Ad Tit.2* Si qui de hac re exempla quaerere voluerunt, vitas B.Auguſtini,& Ambroſii, & ceterorum aliorum ſanctorum virorum legant, & perſpicue inuenient;quod vita, & conuerſatio Pontificis sẽper teſtes vitae probabilis habere debeat. *Pariſ.ſub Lud.& Loth.lib.1.c.20.*

CAP. IX.

Lucius praecepit,vt duo presbyteri,& tres diacones, in omni loco Epiſcopum non deſererent, propter teſtimoniũ eccleſiaſticum. *Dam.in Lucij.*

Epiſcopi eſt conficere chriſma. Tit. XLIV.

CAP. I.

De cõſec. d.3.c.18. litteris. INuenimus quoſdam Epiſcopos non per ſingulos annos in caena Domini chriſma conficere,ſed duos,aut tres annos confectionem ſancti chriſmatis ſemel actam cõſeruare.Dicunt enim, nec balſamum per ſingulos annos poſſe reperire,nec neceſſe fore, per ſingulos annos chriſma conficere. &c. Errant, qui talia excogitant.&c. *Fabia.ep.2.in prin. Iuo par.2.c.73.decr.*

CAP. II.

Chorepiſcopis non licet ſacerdotes conſecrare.&c.nec chriſma conficere,nec chriſmate baptizatorum frontes ſignare. &c. Quae omnia ſolis Pontificibus deberi,tam ex ſuperioribus,quam ex aliis Patrum conſtitutis, aut ſacris canonibus edocti eſtis. *Damaſ.ep. 4.in med.Leo epiſt.86.in fi.Hiſpal.ii.c.7.*

CAP. III.

Diſt.95.c. 3.illud. Epiſcopi eſt chriſma conficere.*Inn.ep.1.c. 8.Vorm.c.8.& 72.Iuo par.2.c.75. decr.Anſ. lib.11.c.14.*

CAP. IV.

De cõſec. diſt. 4. c. 124 omni tempore. Nullus alius,niſi Epiſcopus, chriſma conficiat,& per dioeceſim deſtinet. *Tolet.1.c.20. Mart.Brac.c.51.*

CAP. V.

Epiſcopalis eminentiae culminis auctoritas non immerito ſacris omnibus eſſe ſumma percenſuit,quae ceteris ſacerdotib. exercenda prohibuit,ſcilicet templorum Dei ſacrationem,chriſmatis benedictionem,ſacrorũq. ordinum inſtitutionem.*Tolet.iix.c.7.*

Digitized by Google

CAP. VI.

Chriſma conficere nullus praeter Epiſcopum praeſumat: nam illi ſoli haec dignitas conceſſa eſt. *Vorm. c. 2. & c. 8.*

CAP. VII.

De cōſec. d. 4. c. 124 Omni tempore iuxta Paſcha ſingulis, ſcilicet annis Epiſcopo liceat chriſma conficere, & per ſuas dioeceſes deſtinare. *Mar. Brac. c. 51. Tolet. 1. cap. 20.*

CAP. IIX.

Silueſter conſtituit, chriſma ab Epiſcopo confici. *Damaſ. in Silueſtr. poſt prin.*

Epiſcopi eſt conferre ſacramentum confirmationis. Tit. XLV.

CAP. I.

Omnibus feſtinandum eſt ſine mora renaſci Deo, & demum conſignari ab Epiſcopo, id eſt, ſeptiformem gratiam Spiritus ſancti percipere, quia incertus eſt vniuſcuiuſque† exitus vitae. Cum autem regeneratus fuerit per aquam, & poſtmodum ſeptiformi Spiritus gratia ab Epiſcopo cōfirmatus. &c. demum ex operibus bonis oſtēdat in ſe ſimilitudinem eius, qui eum genuit, patris. *Clem. ep. 4. ante fi.*

† vnuſquiſq. f.

CAP. II.

De cōſec. d. 5. c. 1. Omnes fideles per manus impoſitionem Epiſcoporum Spiritum ſanctum poſt baptiſmum accipere debēt, vt plene Chriſtiani inueniantur. *Vrban. ep. ſing. prope fin. Burch. lib. 4. c. 66. Iuo lib. 1. tit. 3. c. 1. panor. & par. 1. cap. 260. & 296. decr. Anſelm. lib. 9. c. 23. Caeſar. lib. 12. cap. 91. Tarrac. lib. 4. c. 4.*

CAP. III.

De cōſec. d. 5. c. 4. Manus impoſitionis ſacramentum magna veneratione tenendum eſt, quod ab aliis perfici non poteſt, niſi a ſummis ſacerdotibus, nec tempore Apoſtolorum ab aliis, quam ab ipſis Apoſtolis legitur, aut ſcitur peractum eſſe; neque ab aliis, ſicut iam dictum eſt, quā ab illis, qui eorum locum tenent, vmquam perfici poteſt, aut fieri debet. nam ſi aliter praeſumptum fuerit, irritum habeatur, & vacuum; nec inter eccleſiaſtica vmquam reputabitur ſacramenta. *Euſeb. ep. 3. in fi. Burch. lib. 4. cap. 63. Iuo lib 1. tit. 3. cap. 3. panor. & p. 1. cap. 257. & 297. decr.*

CAP. IV.

De cōſec. diſt. 5. de his. c. 3. Vtrum maius eſſet ſacramentum, manus impoſitio Epiſcoporum, aut baptiſmus? Scitote vtrumque magnum eſſe ſacramentum, & ſicut vnum a maioribus fit, id eſt a ſummis Pontificibus, quod a minoribus perfici non poteſt; ita & maiori veneratione venerandū, & tenendum eſt. *Miltiad. ep. 1. ante med. Burch. lib. 4. c. 61. Iuo lib. 1. tit. 3. c. 2. panor. & p. 1. c. 255. decr. Anſelm. lib. 9. c. 26. Caeſar. lib. 12. c. 90. Tarrac. lib. 4. cap. 5.*

CAP. V.

Quod ſolis Apoſtolis, eorumque ſucceſſoribus proprii ſit officii tradere Spiritum ſanctum, liber actuū Apoſtolorum docet. *Act. 8. c.* praeſertim cum nullus ex lxx. diſcipulis, quorum iſti (*chorepiſcopi*) in eccleſia ſpeciem gerunt, legatur donum ſancti Spiritus per manus impoſitionem tradidiſſe. *Damaſ. ep. 4. poſt med.*

CAP. VI.

De conſignandis infantibus, manifeſtum eſt, ab alio fieri, quam ab Epiſcopo non licere; nam presbyteri, licet ſint ſacerdotes, Pontificatus tamen apicem non habēt. Haec autem Pontificibus ſolis debere, vt vel conſignent, vel paracletum Spiritum tradant, non ſolum conſuetudo eccleſiaſtica demonſtrat, verum illa lectio actuum Apoſtolorum, quae aſſerit, Petrum, & Ioannem eſſe directos, qui iam baptizatis traderet Spiritum ſanctum. *Act. 4. f.* Nam [presbyteris, ſeu extra Epiſcopum, ſeu praeſente Epiſcopo, cum baptizant, chriſmate baptizatos vngere licet; ſed quod ab Epiſcopo fuerit conſecratum: non tamen frōtem ex eodem oleo ſignare, quod ſolis debetur Epiſcopis, cum tradunt Spiritum ſanctum paracletum. *Innoc. ep. 1. cap. 3. Burch. l. 4. c. 69. Iuo lib. 1. tit. 3. c. 4. panor. & par. 1. c. 263. & 298. decr. Anſelm. lib. 9. c. 25.*

De cōſec. d. 4. c. 119.

CAP. VII.

Non conficiendi chriſmatis, non conſignationis Pontificalis adhibendae ſibimet accipere facultatem poſſunt presbyteri. *Gelaſ. ep. 1. cap. 8.* *Diſt. 95. presbyteros. c. 3.*

CAP. IIX.

Donum ſancti Spiritus per impoſitionem manuum chorepiſcopi non tradant, nec preſbyteri, ſed Epiſcopi; quia non lxx. ſed Apoſtoli tantum manus imponebant. *Ioann. iij. ep. vn. in princ.*

CAP. IX.

Plebi, quā acceperit, benedicere (*loquitur de Epiſcopo, qui tātum fuit cōſecratus a duobus Epiſcopis*) ex cōſtitutionis huius permiſſu, atque in eadem eccleſia neophytos confirmare in caſtellis, ac vicis liceat. *Regien. c. 3. in fi.* In eccleſia quoque in qua ordinatus fuerit, conſecrandi virginem, ſicut confirmandi neophytum, ius habebit. *Regien. c. 4.*

CAP. X.

Si quando Epiſcopis peragrandae parochiae neceſſitas incumbit, in confirmandis hominibus. &c. in lucris animarum potius, quam in depraedandis, & ſpoliandis hominibus, & ſcandalizandis fratribus operam dent. &c. *Cabilon. ſub Carolo c. 14. Iuo par. 3. c. 133. decr.* *10. q. 3. cauēdū. c. 7.*

CAP. XI.

Emerſit quidam reprehenſibilis, & valde iam inolitus vſus; eo quod quidam chorepiſcopi vltra modum ſuum progredientes, & donum ſancti Spiritus per impoſitionem manuum tradant, & alia quaeque, quae ſolis Pōtificibus debentur, contra fas peragant, praeſertim cum nullus ex ſeptuaginta diſcipulis, quorum ſpeciem in Eccleſia gerunt, legatur donum ſancti Spiritus per manus impoſitionem tradidiſſe. Quod autem ſolis Apoſtolis, eorumque ſucceſſoribus proprii ſit officii tradere Spiritum ſanctum, liber Apoſtolorum docet, in quo legitur: Cum Apollo

eſſet

eſſet Corinthi. &c. Item in eodem: Cum audiſſent Apoſtoli, qui erant Hieroſolymis. &c. Ecce aperte demonſtratur, quod non ſeptuaginta diſcipuli, quorum formam tenent chorepiſcopi, ſed Apoſtoli, quorum ſucceſſores ſunt Epiſcopi, tradebant Spiritũ ſanctum. *Pariſ. ſub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 27.*

CAP. XIII.

Epiſcopi conferant ieiuni ſacramentum confirmationis. *Pariſ. ead. ſyn. c. 33. lib. 1.*

CAP. XIV.

Ipſi Epiſcopi conceſſum ſibi otium, non in ſuas voluptates, ſed in diuinum, & officioſum conuertant negotium; quatenus ſtudentes praedicationi, & correctioni, atque confirmationi, quod hactenus per parochias fuit neglectum, ſollerter, & deuotiſſime de cetero ſit correctum. *Melden. cap. 28.*

CAP. XV.

Vt chorepiſcopus modum ſuum iuxta canonicam inſtitutionem teneat, & nec ſanctum chriſma, nec ſanctum paracletum Spiritum, ſolis Epiſcopis, iuxta decreta Innocentii, tribuere debitum, tradere tentet. *Meld. c. 44.*

Epiſcopi munus eſt, conſecrare eccleſias, & altaria. Tit. XLVI.

CAP. I.

Altare erigere, & vngere, aut ſacrare, eccleſias dedicare, Epiſcopi tantum poſſunt, non chorepiſcopi, nec presbyteri. *Dam. epiſt. 4. in medio.*

CAP. II.

Nu. 7. a. In diuinis litteris praecipiente Domino ſolus Moſes in tabernaculo Dei erexit altare, ſolus ipſe vnxit, qui vtique ſummus ſacerdos Dei erat, ſicut ſcriptum eſt de eo: Moſes, & Aaron in ſacerdotibus eius, ideoque *Pſal. 98.* id, quod tantum facere principibus ſacerdotum iuſſum eſt, quorum typum Moſes, & Aaron tenuerũt; omnino decretum eſt, vt chorepiſcopi, vel presbyteri, qui filiorum Aaron geſtant figuram, arripere non praeſumant. Nam quamuis cum Epiſcopis plurima illis miniſteriorum communis ſit diſpenſatio, quaedam tamen auctoritate veteris legis, quaedam nouellis, & eccleſiaſticis regulis ſibi prohibita nouerint, ſicut presbyterorum, & diaconorum, aut virginum conſecratio, ſicut conſtitutio altaris, ac benedictio, vel vnctio. Siquidem nec erigere eis altaria, nec eccleſias, vel altaria conſecrare licet. *Leo epiſt. 86. in fi. ad Epiſc. Germ. Hiſp. y. c. 7.*

CAP. III.

Epiſcopali eminentiae diuina auctoritas conceſſit, quae ceteris ſacerdotibus exercenda prohibuit, ſcilicet, templorum Dei ſacrationem, & chriſmatis benedictionem, ſacrorumq. ordinum inſtitutionem. &c. Verum ſicut ſanctum chriſma collatum, & altaris honor cuelli non queunt, ita quoq; ſacrum decus honorum. *Tolet. iix. c. 7.*

CAP. IV.

Vt baſilicae a chorepiſcopis conſecratae ab Epiſcopis conſecrentur, roboratum eſt. quia iuxta decreta Damaſi Papae, Innocẽtii, & Leonis, vacuum eſt, atque inane quidquid in ſummi ſacerdotii chorepiſcopi egerũt miniſterio. *Meten. cap. 5.*

Ne Epiſcopus pretium vllum accipiat cauſa conſecrandi eccleſias. Tit. XLVII.

CAP. I.

Si quiſque conſecrationem altarium, vel eccleſiarum, interueniente execrabili ardore auaritiae per pecunias acquiſiuit, honore male acquiſito careat; & emptor, atque venditor, & interuentor nota infamiae percellantur. *Inn. ii. in ſyn. Rom. c. 1. poſt Iuonis panor.* *1. q. 3. c. vlt.*

CAP. II.

Quotiens ab aliquo fidelium ad conſecrãdas eccleſias Epiſcopi inuitantur; non quaſi ex debito munus aliquod a fundatore requirant, ſed ſi ipſe quidem aliquid ex ſuo voto obtulerit, non reſpuatur. Si vero aut pauperras illum, aut neceſſitas retinet, nihil exigetur ab illo. *Brac. ii. cap. 5. Vorm. c. 3. Burch. l. 3. cap. 37. Iuo par. 3. cap. 42. decr.* *1. q. 2. c. 1.*

CAP. III.

Nullus Epiſcoporum deinceps pro dedicatione ſanctae eccleſiae aliquid exigere praeſumat. *Aquiſgr. ij ſub Lud. par. 1. c. 5.*

CAP. IV.

Nullus Epiſcopus pro ſacris ordinibus, vel pro eccleſiarum benedictionibus, vel quibuſlibet aliis benedictionibus, munus accipiat. *Pictau. cap. 4.*

Ne Epiſcopus in aliena dioeceſi eccleſias conſecret. Tit. IIL.

CAP. I.

Si quis Epiſcoporum in alienae ciuitatis territorio eccleſiam aedificare diſponit. &c. non praeſumat dedicationem. quae illi omnimodo reſeruatur, in cuius territorio eccleſia aſſurgit. &c. *Arauſ. c. 10.*

CAP. II.

Epiſcopus in dioeceſes alienas ad alienos clericos ordinandos, vel conſecranda altaria, accedere non debet. Quod ſi fecerit, remotis iis, quos ordinauerat, altaris tamen conſecratione manente, tranſgreſſor canonũ anno a miſſarum celebritate ceſſabit. *Aurel. iij. cap. 15.* *7. q. 1. c. 28.*

CAP. III.

Vbi Pontifex obierit, nullus Epiſcopus. &c. aut in ciuitate, aut per parochias altaria audeat conſecrare. &c. Si fecerit anno integro miſſas facere non praeſumat. *Aurel. cap. 8.*

Solus Epiſcopus confert ſacros ordines, & virgines conſecrat. Tit. IL.

CAP. I.

Diſt.69. quoniam. c.1. ORdo gubernat ſacerdotiũ. Scimus quoſdam ſine manus impoſitione ab infantia coronam clerici accipere, & legere in ſynaxi in ambone. Id non fiat in eccleſia, neque in monaſterio. Licet tamen lectoris ordinem praepoſito monaſterij dare, ſi ipſe praepoſitus ab Epiſcopo ordinatus eſt presbyter. Ita olim chorepiſcopi, permiſſione Epiſcopi, lectores ordinabant. *Nicaen. ij. c.14. Iuo par.3.cap.376.decr.*

CAP. II.

Presbyter, diaconus, clericus ab vno Epiſcopo ordinetur. *Ap.cap.2.*

CAP. III.

Diſ.67.c.1. Reliqui ſacerdotes (*praeter Epiſcopos*) a proprio ordinentur Epiſcopo, ita vt ciues, & alij ſacerdotes aſſenſum praebeant, & ieiunantes ordinationem celebrent. ſimiliter & diaconi ordinentur. Ceterorum autem graduum diſtributioni trium veracium teſtium, cũ Epiſcopi ſcilicet approbatione, ſufficere poteſt. *Anaclet.ep.2.poſt prin.Anſel.lib.6.c.47.*

CAP. IV.

Epiſcopi ſoli poſſunt ſacerdotes conſecrare, diaconos, ſubdiaconos, virgines. &c. *Damaſ.ep.4.in med.Leo ep.86. ad Epiſcopos Germaniae, & Galliae, in fin. Hiſpalen.ij.c.7.*

CAP. V.

Ne presbyteri ſibi meminerint vlla ratione concedi, ſine ſummo Pontifice, ſubdiaconũ, aut acolythum ius habere faciendi. *Gelaſ.ep.1.c.8.*

CAP. VI.

Chorepiſcopis non licet, presbyteros, aut diaconos ordinare. *Ancyr.cap.13.*

CAP. VII.

Chorepiſcopus ab Epiſcopo vrbis ordinatur. ipſe lectores, ſubdiaconos, & exorciſtas tantum ordinare poteſt, non presbyterum, & diaconum. *Anti.10.*

CAP. IIX.

Presbyterorum, & diaconorum, ac virginum conſecratio Epiſcopis tantum eſt permiſſa. *Hiſpalen.ij.cap.7.*

CAP. IX.

Noſſe nos conuenit, quod Epiſcopalis eminentiae diuina auctoritas non immerito ſacris omnibus eſſe ſumma percenſuit, quae ceteris ſacerdotibus exercenda prohibuit: ſcilicet templorum Dei ſacrationem, chriſmatis benedictionem, ſacrorumque ordinum inſtitutionem. *Toleī.iix.cap.7.*

CAP. X.

Vt chorepiſcopus modum ſuum iuxta canonicam inſtitutionem teneat, & nec ſanctum chriſma, nec ſanctum paracletum Spiritum, ſolis Epiſcopis, iuxta decreta Innocentij, tribuere debitum, tradere tentet. neque eccleſias conſecret, neque ordines eccleſiaſticos, qui per impoſitionem manus tribuuntur, id eſt, non niſi vſque ad ſubdiaconatum, & hoc iubente Epiſcopo, & in locis, quibus canones deſignant, agere praeſumat. *Synod. Melden. cap.44.*

Ne Epiſcopus clericum alienum ordinet, aut ſuſcipiat. Tit. L.

CAP. I.

SI quis audeat ordinare in ſua eccleſia eũ, qui alterius Epiſcopi eſt, eo Epiſcopo non conſentiente, irrita ſit ordinatio. *Nicaen.16. G.17.L.Vid. Aquiſg.cap.45. Mart. Brac.33. Burc.lib.1.c.109.Iuo par.3.c.211.decr.* Diſ.71.c.3.

CAP. II.

Nullus Epiſcopus alterius parochianum praeſumat retinere, aut ordinare abſque eius Epiſcopi voluntate, vel iudicare. ſalua tamen in omnibus Apoſtolica auctoritate. Quia ſicut irrita erit eius ordinatio, ita & dijudicatio. quoniam cenſemus, nullum alterius iudicis, niſi ſui, ſententia teneri. nam qui eum ordinare nõ poteſt, nec iudicare vllatenus poteſt. *Nic.xxvj. apud Iulium ep.2. cap.6. Vide Ap.35.G.36.L.Xyſt.ij.ep.2.c.2.Hadr. ad Epiſcopum Mediom.c.16.Magun. ſub Arnul.cap.14.Capitul.lib.7.c.308.& in addit.c.149.*

CAP. III.

Interdicimus, vt nullus Epiſcoporum audeat, iuxta ſanctorum canonum inſtituta. &c. alterius ciuitatis clericum ſine dimiſſorijs ſui Epiſcopi ſuſcipere, vel ordinare. &c. *Zachar. in ſyn. Roman.cap.11.*

CAP. IV.

Ordinati ab alio, quam a ſuo Epiſcopo, nõ recipiãtur. *Greg.vij.in conc. Rom.incer.c.24.*

CAP. V.

Nemo alterius terminos vſurpet, nec alterius parochianum iudicare, aut excommunicare praeſumat: quia talis iudicatio, vel ordinatio, aut excommunicatio, vel damnatio, nec rata erit, nec vires vllas habebit: quoniã nullus alterius iudicis, niſi ſui, ſententia tenebitur, aut damnabitur. Vnde & Dominus loquitur, dicens: Ne tranſgrediaris terminos antiquos, quos poſuerunt patres tui. *Calliſt. ep.2.cap.3.Burc.lib.2.cap.39. Iuo lib.5.c.100. & 101.& 236.& lib.14.cap.72.decr. Anſel. lib.6.cap.120.Caeſar.lib.5.cap.18.* 9.q.2.c.2 Prou.22.d.

CAP. VI.

Vt de aliena eccleſia ordinare clericum nullus vſurpet. *Syrici.epiſt.4.c.6.apud con.Tolen.*

CAP. VII.

De aliena eccleſia clericum ordinare, aut iudicare nullus vſurpet, niſi eius Epiſcopus precibus exoratus, concedere voluerit. quod etiam Nicaena videtur ſynodus continere. *Inno.ep.2.cap.7.Iuo lib.3.tit.5.cap 23.panor. Vid.Nicaen.16. & 17.* Diſ.71.c.3.

CAP. IIX.

Non ambiant ſibimet Epiſcopi vindicare cleri- De cõſecr.

diſt.1 boſ... clericos poteſtatis alienae. *Gelaſ.ep.*1.*cap.*6. *Verma*.48.*Anſel.lib.*5.*c.*4.*Tarrac.lib.*3.*c.*91.

C A P. IX.

Diſt.71.c.1. Siquis Epiſcopus ex aliena paroecia miniſtrum alienum ſine permiſſione ſui Epiſcopi in aliquo gradu ordinet,& infirma,& irrita ordinatio exiſtimetur. ſi quis id fecerit, a ſuis coepiſcopis corripiatur. *Sard.*15. *G.* 18. 19.L.*refert Carth.*1.*c.*5.*&* *Tribur.*28.

C A P. X.

Diſt.71.c. Primatus. Non licet clericum alienum ab aliquo ſuſcipi ſine litteris Epiſcopi ſui, neque apud ſe retinere,nec laicum vſurpare ſibi de plebe aliena, vt eum ordinet ſine conſcientia eius Epiſcopi,de cuius plebe eſt.&c.nam & in Sardicenſi cōcilio ſtatutum eſt, vt nemo alterius plebis hominem vſurpet,ſed ſi forte eſt neceſſarius, petat a collega ſuo, & ex conſenſu habeat.*Carth.*1.*c.*5 L.*Vide Sard.*15.G.18.19.L. *Tribur.*28.*Burch.li.*2.*c.*43.*Iuo par.*6. *c.*144. *decr.Anſel.lib.*6.*cap.*124.*in Romano.*

C A P. XI.

Clericus, vel laicus non communicet in aliena plebe ſine litteris Epiſcopi ſui. *Carth.*3. *c.*7.

C A P. XII.

Diſt.72. c.2. Clericum alienũ,niſi concedente eius Epiſcopo, nemo audeat vel retinere, vel promouere in eccleſia ſibi credita. Clericorum nomine etiam lectores, pſalmiſtae, & oſtiarij continentur. *Carth.iij.* *c.*21. *Vide Tribur.*28. *Burch.lib.*2.*c.*42.*Iuo par.*6. *c.*143.*decr.*

C A P. XIII.

In pluribus ſynodis decretum eſt: vt nullus Epiſcopus alienum clericum vſurpet, ſine uoluntate ſui Epiſcopi. &c.*Carth.*54. *G.* *Afr.*20.21. L. *Carth.iij.* *cap.*44. L. *Aquiſgr.* *cap.*91. *Tribur.cap.*28.

C A P. XIV.

Si quis contra ſtatuta maiorum (*alienos*) ordinauerit, qui ordinatus fuerit, ſacerdotij honore priuabitur: qui ordinauerit, auctoritatem in ordinationibus, & cōcilijs non retinebit. *Taurin.cap.*2.*Tolet.xij.c.*4.

C A P. XV.

Clericum alterius, ſecundum ſtatuta canonum, nemo ſuſcipiat, neque ſuae eccleſiae in alio gradu audeat ordinare,neque abiectum recipiat in communionem. *Tauri.c.*6.

C A P. XVI.

Si quis alibi conſiſtentem clericum ordinandum putauerit, prius definiat,vt cum ipſo habitet, nec eum ſine conſultatione eius Epiſcopi, cum quo ante habitauit, ordinare praeſumat. quia non ſine cauſa diu ab alio non ordinatus remanſit. *Arauſ.c.*8.

C A P. XVII.

Si qui autem alienos ciues, aut alibi conſiſtentes ordinauerint, nec ordinati in vllo accuſantur,aut ad ſe eos reuocent,aut ipſi eis impetrent,cum quibus habitent. *Arauſ.c.*9.

C A P. XIIX.

Alijs Epiſcopis aliorum clericis gradum augere non liceat. *Andegauen.c.*10.

C A P. XIX.

Clericos ab alijs Epiſcopis ordinatos.&c. ſine permiſſu eorum, a quibus fuerant ordinandi, promouere ad ſuperiorem aliquem ordinem non praeſumant, ne concordiam fraternam iniuria illata contaminet. *Venet.*10.

C A P. XX.

Nullus alienum clericum, ſecundum decreta canonum,ſine conſenſu Epiſcopi ſui,audeat ordinare. ſed nec vllum ſanctorum ſacerdotum quiſpiam ordinet, qui localem ſe futurũ primitus non ſpoponderit,vt per haec nullus a regula, vel diſciplina eccleſiaſtica deuiare permittatur impune.*Valen.Hiſp.c.*6.

C A P. XXI.

Ne vllus Epiſcopus alterius clericum contra voluntatẽ Epiſcopi ſui ſuſcipere audeat, aut ſacerdotio praerogare.*Aruer.cap.*10.

C A P. XXII.

Nullus clericum, ſeu lectorem alienum,ſine ſui conceſſione Epiſcopi,vel promouere, vel ſibi quibuslibet conditionibus audeat vindicare. Quod ſi quis hanc conſtitutionem fuerit quacumque praeſumptione tranſgreſſus, memoratae perſonae ab eo,cum quo ſunt debitae,ſeu eccleſiaſtico iuri, ſeu proprio reuocatae,quia illicita vocatione diſceſſerant, ab honore, vel officio ſuſcepto, iuxta arbitrium ſui Pontificis, ſuſpendantur. Epiſcopus vero, qui ordinauerit, ſex menſibus miſſas facere non praeſumat. *Aurel.v.cap.*5.

C A P. XXIII.

Nullus Epiſcopus clericum alterius ordinare praeſumat, ſicut & antiqui canones vetuerunt, niſi forte ſignata ipſius ſcripta ſuſceperit. *Brac.i.* *cap.*26.

C A P. XXIV.

Vt nullus alterius clericum retinere praeſumat, ſicut priſcis eſt canonibus inſtitutum, nec ad ſacrum ordinẽ, ſine voluntate ſui Epiſcopi penitus promouere.*Cabilon.cap.*13.

C A P. XXV.

Nullus clericus cuiuſcumque ordinis,† ſine litteris dimiſſorijs ſui Epiſcopi, in alia eccleſia ordinetur: † alias ordinatus, & ordinans deponantur. *Trul.*17. 21.q.2.c.1. † gradus. † conſtitutus.

C A P. XXVI.

Multiplici prohibitione ſancitum eſt, vt alterius clericum nemo ſollicitaret, nemo fugientem reciperet, nemo etiam aut obcelare, † aut ordinare auderet. *Tolet.xiij.cap.*11. † *al.*ſubalare.

C A P. XXVII.

Vnuſquiſque Epiſcopus in ſua parochia presbyteros, vel diaconos diligenter inquirat,& fugitiuos omnes clericos ad loca ſua redire iubeat,& proprijs Epiſcopis, aut rectoribus quaerentibus reddat.*Arela. ſub Carolo* *c.*24.

C A P. XXIIX.

Vnuſquiſque Epiſcoporum parochiam ſuam diligenter perſcrutari nitatur, ne aliquis presbyter ab alterius parochia in ſuam commigrans, officium celebrare praeſumat, ſine litteris commendaticijs, ſicut olim mul-

tis in

tis in locis actum eſſe repertum eſt. *Turonen. ſub Carolo cap.* 13.

CAP. XXIX.

Vnuſquiſque Epiſcopus in ſua parochia diligenter presbyteros, vel clericos inquirat, vnde ſint; etſi aliquem fugitiuum inuenerit, ad ſuum Epiſcopum redire faciat. *Magun.* 31. *Capitul. libro* 5. *cap.* 84. *Burch. lib.* 8. *cap.* 56. *Iuo par.* 7. *cap.* 74. *decr.*

CAP. XXX.

Poſtulandum de presbyteris, qui hinc inde de diuerſis parochijs veniunt, & in Palatio morantur, vt ſine proprij Epiſcopi conſenſu; ibi locum conſiſtendi non habeant, nec recipiantur: quia fieri poteſt, vt intra parochiam metu perpetrati criminis, ne id palam iuxta canonum ſanctiones vlciſcatur, palatinas aedes frequentent, aut certe, licet non ſit ordinatus, ipſe tamen abſque litteris ordinatum ſe atteſtetur. *Aquiſgran. ij. ſub Ludouico, parte* 4. *cap.* 22.

CAP. XXXI.

Si quis Epiſcopus indicauerit, vel ordinauerit alterius parochianum, ſine conſenſu, & voluntate ſui Epiſcopi; oportet non ſine increpatione in communi concilio admitti, ita vt eccleſiaſticum vltra non ſoluat canonem. *Magunt. ſub Arnulpho cap.* 15.

CAP. XXXII.

19. q. 2. c. 5. Alienum clericum, inuito Epiſcopo ipſius, nemo ſuſcipiat, nemo ſollicitet, niſi ex placito caritatis id inter dantem, accipientemque conuenerit. *Tribur. cap.* 28. *Aquiſgr.* 58. *ex Leone epiſt.* 82. *cap.* 9. *Iuo par.* 6 *cap.* 69. *decr. Anſel. lib.* 7. *c.* 161. *Tarra. lib.* 4. *cap.* 18.

CAP. XXXIII.

Omnibus miniſtris eccleſiaſticae dignitatis interdicimus, vt nullus quocumque munere, aut fauore corruptus clericum alterius parochiae latenter, ac furtiue ad ordinationem ſubintroducere praeſumat. Quod ſi fecerit, iuxta Chalcedonenſe decretum is, qui ordinatus eſt, donum Spiritus ſancti, quod furari conatus eſt, amittat: & qui mediator extitit, ſi clericus eſt, proprio gradu decidat; ſi laicus, aut monachus, anathematizetur. *Nannet. c.* 7. *Burch. li.* 1. *c.* 106. *Iuo p.* 5. *c.* 208. *decr.*

CAP. XXXIV.

Si quis in contemptu poſitus presbyter, aut diaconus, vel quicumque ex clero receſſerit ab eccleſia ſua, nullo modo in alia ſuſcipiatur. &c. Si quis autem Epiſcopus auſus fuerit eum ordinare in ſua eccleſia, non conſentiẽte Epiſcopo ſuo, a quo receſſit, ordinatio illius vacua deputetur. *Mart. Brac. c.* 33. *Nicae.* 16.

Epiſcopus ſeruet canonum ſtatuta in conferendis ordinibus, & beneficijs, aut det poenas. Tit. LI.

CAP. I.

c. 7. de elect. Greg. ix. c. 16. DEcanatum, Archidiaconatum, & alia, quae curam animarum habent annexã, nullus omnino ſuſcipiat, ſed nec parochialis eccleſiae regimen, niſi qui iam xxv. annum aetatis attigerit, & ſcientia, & moribus exſiſtat commendandus. &c. Epiſcopus autem, ſi fecerit, aut fieri conſenſerit contra hoc; in conferẽdis praedictis poteſtatem ſuam amittat, & per Capitulum, aut per Metropolitanum, ſi Capitulum concordare nequiuerit, ordinentur. *Alex. iij. in conc. Later. c.* 3. eo. tit. in 3. coll.

CAP. II.

Epiſcopus, ſi aliquem ſine certo titulo, de quo neceſſaria vitae percipiat, in diaconum, vel presbyterum ordinauerit; tamdiu neceſſaria ei ſubminiſtret, donec in aliqua ei eccleſia conuenientia ſtipendia militiae clericali aſſignet. niſi forte talis, qui ordinatur, extiterit, qui de ſua, vel paterna haereditate ſubſidium vitae poſſit habere. *Alexan. iij. in concil. Lateran. cap.* 5. De praeben. c. 4. Greg. ix. c. 5. eo. tit. in 1. coll.

CAP. III.

Res non parum neceſſarias, fauente Domino, vobiſcũ pariter multo tempore volumus emendare, & modum arbitrio pium in hac vrbe de forenſibus ſacerdotibus qui per vicinio res Epiſcopos conſecrantur, rationabilius ordinare; qualiter nullatenus amplius per titulorum, vel diaconiarum eccleſias in ſacerdotali gradu conſtituti ſacerdotes reperiantur, quam nos communi conſilio ſuperfuerit * annotato recolimus. Denique a maioribus ordinatum, vt ſecundum facultatem rerum clerici ordinentur. Nos tantam ſuperfluitatem presbyterorum forenſium cernimus ordinatam, quorum non amplius, quã tertiam partem debito modo poſſe ſufficere; & credo in nõnullis ſancti corrumpi canones potuiſſent dicentes: Non neophytum, ne in ſuperbiam elatus in iudicium incidat diaboli; & in alijs multis, quae hic per totum longũ eſſet recenſere, & maxime in hoc, quod nullus debeat abſolute ordinari presbyterorum. Deinceps vero qui contra interdicta attentare praeſumpſerit, ſciat ſe in eum omni modo vindicandum. *Leo iv. in ſyn. Rom. c.* 39. 1. Tim. 3.

CAP. IV.

Epiſcopus, presbyter, diaconus, qui iterum ordinatur, deponatur cum ordinatore. *Apoſt. c.* 68.

CAP. V.

Antiſtites ſciant, quod ſi vltra ad ſacros ordines quemquam de paenitentibus crediderint aſſumendum, & de ſuo, & de eorum ſtatu, quos contra canones, & interdicta noſtra prouexerint, congruam ab Apoſtolica ſede promendam eſſe ſententiam. *Syric. ep.* 1. *cap.* 15. *Anſel. lib.* 7. *cap.* 17. *& lib.* 8. *c.* 6.

CAP. VI.

Quantum illicitum ſit illud, aeſtimari non poteſt, vt tranſeuntes ſiue ſimulent, ſiue ſint monachi, quod ſe appellant, quorum nec vitam poſſumus ſcire, nec baptiſmum, quorum fidem incognitam habemus, nec probatam, nolint (*Epiſcopi*) ſumptibus adiuuare, ſed ſtatim aut diaconos facere, aut presbyteros ordi-

Digitized by Google

ordinare feſtinent, aut quod eſt grauius, Epiſcopos conſtituere non formident. Carius apud illos dari ſumptum eſt tranſeunti, quam ſacerdotium non retento. Inde in ſuperbiam exaltãtur, inde inſuper ad perfidiam cito corruunt, quia fidem veram in eccleſiaſticis toto orbe peregrini diſcere non aſſeruntur. *Syryc. epiſt. 3. cap. 2.*

CAP. VII.

Diſ. 51. c. legimus c. 1. Dilectionis veſtrae maturitas prouidere debebit, vt tantae vſurpationi, ſaltem nunc finis neceſſarius imponatur, eo videlicet conſtituto, vt quicumque tales (*curiales, aut qui in forenſi exercitatione verſati ſunt, aut milites*) ordinati fuerint, cum ordinatorib. ſuis deponantur. *Innoc ep. 23. c. 2. ad ſynod. Tolet.*

CAP. IIX.

Poſt haec ſi quis aduerſus formas canonum, vel ad eccleſiaſticum ordinem, vel ad ipſum ſacerdotium venire tentauerit; vna cum ordinatoribus ſuis, ipſo, in quo inuenti fuerint, ordine, & honore priuentur. *Inno. d. ep. 23. cap. 3. ad ſyn. Tolet.*

CAP. IX.

Diſ. 36. c. 2. qui eccleſiaſt. cur. aſſt 59. c. 1. Hoc ſpecialiter interdictum conſtat, ne quis contra Patrum praecepta ad ſummum eccleſiae ſacerdotium aſpirare praeſumeret, & non ſolum in eo ambitio inefficax haberetur, verum etiam in ordinatores eius, vt carerent eo ordine, quem ſine ordine contra praecepta Patrum crediderant praeſumendum. *Zoſi. epiſt. 1. cap. 1. Iuo par. 5. cap. 102. decr. Anſel. lib. 6. cap. 24.*

CAP. X.

1. q. 1. c. 43. et 25. q. 2. c. 24. Si qui Epiſcopi talem conſecrauerint ſacerdotem, qualem non liceat; etiam ſi aliquo modo damnum proprij honoris euaſerint, ordinationis tamen ius vlterius nõ habebunt, nec ei ſacramento intererunt, quod neglecto diuino iudicio, immerito praeſtitere. *Leo epiſ. 85. vel 87. c. 2. ad Epiſcopos Africae. Iuo part. 5. cap. 107 decr. Anſel. li. 6. c. 65. in addit. Caeſar. lib. 4. cap. 17. Tarrac. lib. 1. cap. 113.*

CAP. XI.

25. q. 2. c. 21. et diſ. 74. c. 7. Denuntiamus, quod ſi poſthac quidquam tale praeſumpſeris, & aliquem Epiſcopum, presbyterum, ſeu diaconum inuitum facere forte credideris: ordinationes tibi Rauennatis eccleſiae, vel Aemilienſis noueris auferendas. *Simpli. ep. 2. Anſel. lib. 6. cap. 61.*

CAP. XII.

Relatio nos veſtrae dilectionis inſtruxit, Gaudentium Aufiniẽſis eccleſiae ſacerdotem contra ſtatuta canonum, ac noſtra praecepta ordinationes illicitas perpetraſſe, quare illi totam auferri praecipimus poteſtatem. *Simplic. epiſt. 3. in princ. Burch. libro 1. cap. 110. Iuo par. 5. cap. 212. decr.*

CAP. XIII.

Diſt. 50. ex paenitētib. c. 55 Si per ignorantiam Epiſcopi paenitens ordinatus fuerit, deponatur a clero, quia ſe ordinationis tempore non prodidit fuiſſe paenitentem. Si autem ſciens Epiſcopus ordinauerit talẽ; etiam ipſe ab Epiſcopatus ſui ordinandi dumtaxat poteſtate priuetur. Simili ſententiae ſubiacebit Epiſcopus, ſi ſciens ordinauerit clericum eum, qui viduam, aut repudiatam vxorem habuit, aut ſecundam. *Carth. iv. c. 68. & 69. Burch. li. 2. c. 35. Iuo lib. 3. tit. 5. c. 19. panor. & p. 6. c. 136. & par. 15. c. 5. decr. Anſel. lib. 7. c. 20. Caeſar. lib. 15. c. 32.*

CAP. XIV.

Iudicauit ſynodus; vt, ſi quis ex hoc fecerit (*in ordinibus conferendis*) contra ſtatuta maiorum; ſciat is, qui ordinatus fuerit, ſacerdotij ſe honore priuandum; ille vero, qui ordinauerit, auctoritatem ſe in ordinationibus, vel in concilijs minime retenturum. *Taurin. c. 2 Vide Tolet. 12. c. 4. & Regien. c. 1.*

CAP. XV.

Cum de voluntate Domini apud Regienſem eccleſiam conueniſſemus, & tranſgreſſionis apud Ebredunenſem eccleſiam habitae remedium quaereretur, qua ſanctis Eccleſiae canonibus ac reuerendis Patrum conſtitutionibus omni parte neglectis, abſque trium Epiſcoporum praeſentia, abſque comprouincialium litteris, abſque Metropolitani auctoritate, irritam ordinationis ſpeciem a duobus temere conuenientibus praeſumptam eſſe clarebat. &c. Placuit miſericordiae, & caritatis occurſu ita in communionem, dilectionemq. recipi, vt ſcirent ſecundum recentem, & ſaluberrima Taurinenſis ſynodi definitionem, ad perpetuam vitae illius ſuffuſionem, nullis ſe de cetero ordinationibus, nullis ordinarijs futuris intereſſe concilijs. *Regien. in principio, & cap. 1. Vid. Taurin. 2.*

CAP. XVI.

Duo ſi praeſumpſerint ordinare Epiſcopum in noſtris prouincijs, placuit de præſumptionibus vt ſicubi contigerit, duos Epiſcopos inuitum Epiſcopum facere, auctoribus damnatis, vnius eorum eccleſiae, ipſe, qui vim paſſus eſt, ſubſtituatur, ſi tamen vita reſpondet: & alter in alterius deiecti loco nihilominus ordinetur. Si voluntarium duo fecerint, & ipſe damnabitur; quo cautius ea, quæ ſunt antiquitus inſtituta, ſeruentur. *Arauſ. c. 21. Burch. lib. 1. cap. 30. Iuo lib. 3. tit. 2. cap. 13. panor. & par. 5. cap. 141. decr.* *Diſt. 64. de abiectione c. 3 de elec. c. 7. in 1. col lect.*

CAP. XVII.

Ne ſecundae vxoris, aut renuptae maritus presbyter, aut diaconus ordinetur, abunde ſufficeret ab Apoſtolo conſtitutum. &c. *1. Tim. 3. a.* Qui ſcienter eum contra dicta ordinauerit, reus fratribus fiat. *Epaun. 2.*

CAP. XIIX.

Qui cõtra decreta canonum ordinauerint, nullum ordinare iam audeant, & qui deinceps ordinati fuerint, deponantur. *Ilerd. c. 12.*

CAP. XIX.

Epiſcopus, qui inuitum, aut reclamantem praeſumpſerit ordinare, annali paenitentiae ſubditus, miſſas facere non praeſumat. *Aurel. iij. c. 7. Tarrac. lib. 6. cap. 8.* *Diſ. 74. c. 1.*

CAP.

Digitized by Google

CAP. XX.

Si quis Epiſcoporum ſciens bigamum, aut internuptae maritum, ad officium leuiticae dignitatis, ſiue presbyterij contra ius canonum promouere praeſumpſerit; ſciat ſe vnius anni ſpatio ab omni officio ſacerdotij eſſe ſuſpenſum. Qui ſi forte ſententiae ſubiacere contempſerit, a communione eius vſque in aliam ſynodum ſe fraternitas vniuerſa ſuſpendat. *Aurel. iv. cap.* 10.

CAP. XXI.

Diſt. 23. c. 13. ex epiſtola, et c. 14. quorū dam.

Si Epiſcopus oculorum dolore detentus manum ſuam ſuper presbyteros, & leuitas poſuit, & presbyter quidam illis benedictionem dedit; a gradu ſacerdotali, vel leuitici ordinis depoſiti, aequo iudicio abijciantur. *Hiſpal. ij. c. 5. Burch. lib. 1. c. 111. Iuo par. 5. c. 212. & 213. & parte 6 c. 102 decr.*

CAP. XXII.

21. q. 2. c. 1.

Ordinatus, & ordinans ſine litteris dimiſſorijs ſui Epiſcopi in alia eccleſia, deponatur. *Trul.* 17.

CAP. XXIII.

Si quis in locis illis ſe Epiſcopum eligat fieri, vbi Epiſcopus numquam fuit, anathema ſit in conſpectu Dei omnipotentis. & inſuper tam ordinator, quam ordinatus gradum ſui ordinis perdat; quia non ſolum antiquorum Patrum decreta, ſed Apoſtolica auſus eſt conuellere inſtituta. *Tolet. xij. c. 4. in fine. Burch. lib. 1. cap. 33. Iuo part. 5. c. 144. decr.*

CAP. XXIV.

Vt hi, qui ordinandi ſunt, ſecundum ordinem eccleſiaſticum, & inſtitutionē ſanctorum Patrum ordinentur. videlicet, vt Epiſcopi iudicio Metropolitanorum, & eorum Epiſcoporum qui circumcirca ſunt, prouehantur ad eccleſiaſticam poteſtatem. *Tullen. p. vlt. c.* 8.

Ne Epiſcopus cauſa adminiſtrandi ſacramenta, munera accipiat. Tit. LII.

CAP. I.

QVi donatione auri ordinauerunt in Eccleſia, vltimum gradum habeant ſui ordinis. ſi perſeuerant, poenis ſuis corrigantur. &c. *Nicaen. ij. cap.* 5.

CAP. II.

Epiſcopus, praepoſitus, clericus, vel ceſſet a ſimonia in datione ordinum, vel ſuſceptione monachorum, vel deponatur. Praepoſita eijciatur a monaſterio, & in alio paeniteat. Item praepoſitus, ſi presbyter nō eſt. *Nicae. ij. c.* 19.

CAP. III.

Polychronius Hieroſolymitanus Epiſcopus non niſi accepta remuneratione ordinabat presbyteros, diaconos, Epiſcopos, Aethiopes, Aegyptios in ſuo gremio vrbis, quod canon damnauit. *Synod. Roman. ſub Xyſt. iij. capitulo 6. Nicola. epiſt. ad Michael. Imperat. ante medium.*

CAP. IV.

Nullus Epiſcopus grauamen, ſeu ſeruile ſeruitium ex vſu contra eccleſiaſticā normam Abbatibus, ſeu clericis ſuis imponat, vel interdictum ſacerdotale officium, pretio interueniēte reſtituat. quod ſi fecerit, officij ſui periculū ſubeat. *Greg. vij. in ſyn. Rom. anni vj. c.* 10.

CAP. V.

Si qui a ſimoniacis non ſimoniace ordinati ſunt, ſiquidem probare potuerint ſe, cum ordinarētur, neſciſſe eos ſimoniacos eſſe, et ſi † tunc pro catholicis habeantur in Eccleſia; talium ordinationes miſericorditer ſuſtinemus, ſi tamen eos laudabilis vita commendet. *Vrban. ij. in concil. Placent. c. 3. al. in concil. Clarimontis. Caeſar. lib. 4. c.* 31. *1. q. 1. can. 108.* *† quod ſi.*

CAP. VI.

Qui ſcienter ſe a ſimoniacis conſecrari, immo execrari permiſerint; eorum conſecrationem omnino irritam eſſe decernimus. *Vrban ij. in concil. Placent. cap. 4. al. in concil. Clarimontis. Caeſar. d. cap.* 33. *Ibid.*

CAP. VII.

Patrum noſtrorum exemplo, & ſcriptis inſtructi, qui diuerſis temporibus Nouatianos, Donatiſtas, & alios haereticos in ſuis ordinibus ſuſceperunt; praefati Regni (*Theutonici*) Epiſcopos in ſchiſmate ordinatos, niſi aut inuaſores, aut ſimoniaci, aut criminoſi cō probentur, in officio Epiſcopali ſuſcipimus. Id ipſum de clericis cuiuſcumq. ordinis conſtituimus, quos vita, ſcientiaque commendat. *Paſchal. ij. in concil. apud Guardaſtall. c.* 2.

CAP. IIX.

Dominus Papa Nicolaus ſynodo in baſilica Conſtantiniana praeſidens dixit: [Erga ſimoniacos nullam miſericordiam in dignitate ſeruanda habendam eſſe decernimus; ſed iuxta canonum ſanctiones, & decreta ſanctorum Patrum, eos omnino damnamus, ac deponendos eſſe Apoſtolica auctoritate ſancimus. De ijs autem, qui non per pecuniam, ſed gratis ſunt a ſimoniacis ordinati. &c. quia vix quaelibet eccleſia valet reperiri, quæ hoc morbo non ſit aliqua ex parte corrupta: eos qui vſque modo gratis ſunt a ſimoniacis conſecrati, in acceptis ordinibus manere permittimus. niſi forte alia culpa ex vita eorū contra canones eis exſiſtat. &c. [Decreto ſi quis ab eo, quem ſimoniacum eſſe non dubitat, ſe conſecrari permiſerit; & conſecrator, & conſecratus non diſparem damnationis ſententiam ſubeat: ſed vterque depoſitus paenitentiam agat, & priuatus a propria dignitate perſiſtat. &c. *Nicol. ii. in ſyno. Rom. cxiii. Epiſcoporum Iuo li. 3. tit. 9. c. 9. panor. & par. 5. c. 79. decr. Deusded. par. 2. Caeſar. lib. 4. c. 14. & 15. Tarrac. lib. 1. c. 52. & lib. 6. c.* 23. *1. q. 1. can. 110.* *1. q. 1. can. 109.*

CAP. IX.

Baptizandis, conſignandiſq. fidelibus pretia nulla praefigant, nec illationibus quibuſlibet impoſitis exagitare cupiant renaſcentes: quoniam quod gratis accepimus, gratis *1. q. 1. can. 99.* *Mat. 10.*

date

Digitized by Google

dare mandamus. Et ideo nihil a praedictis prorſus exigere moliantur.&c. Quod qui pro hibita deprehenſi fuerint admiſiſſe, vel commiſſa non potius ſua ſponte correxerint, periculum ſubituri proprij ſint honoris. *Gelaſ.epiſt.1.c.7.Burch.lib.4.c.71. Iuo par.1.cap.72. & 265.decr.Caeſar.lib.4.cap.37.*

CAP. X.

Ne benedictionem per impoſitionem manus, quae diuina eſſe creditur, quis pretio cõparet. &c. Nec ille ſe a culpa aeſtimet alienum, qui. &c. ad alterius redempti voluntatem, vel ſponte in hoc, vel neceſſitate conſenſerit.&c. *Hormiſd.epiſt.4.c.2.ad Epiſcopos Hiſpan.Burch.lib.1.c.23.Iuo par.5.c.77.decr.*

CAP. XI.

Diſt.61. c.vlt. † Feſtus. Quoniam Xyſtus † Capuanae eccleſiae Epiſcopus, in Romana ciuitate poſitus, de hac luce migrauit, curae nobis fuit.&c. vt memoratae eccleſiae viſitator accedas: ſic tamen, vt nihil de prouentionibus clericorum.&c. a quoquam praeſumi patiaris. *Greg.epiſ.12.ad Gaudentium Epiſco.li.4.regiſt.c.56. Anſel.li.5.c.12.*

CAP. XII.

Gaudentio Nolanae ciuitatis Epiſcopo dedimus in mandatis, vt nihil de prouentionibus clericorum a quoquam vſurpari patiatur. *Gregor.epiſt.13.ad clerum Capuanae eccleſiae, lib.4.regiſt.cap.57.*

CAP. XIII.

Vehementi taedio maeroris afficimur, ſi in eccleſiaſticis officijs quemquam habeat locum pecunia; & fiat ſaeculare, quod ſacrum
1.q.1.c.2. eſt. [Quicumque ergo hoc pretij ſtudet datione mercari, dum non officium, ſed nomen attendit, ſacerdos non eſſe, ſed dici tantummodo concupiſcit. &c. Itaque frater cariſſime, ſi in ſacerdotibus ordinandis ſinceritas vigeat, ſit ſimplex ſine venalitate conſenſus. &c. *Gregor. in ep.ad Syagr. & Aetherium, & alios, c.1.ep.108. vel 110.lib.7.regiſt.Iuo ep. 1.Eudoni Dapifero.Anſelm.lib.6.c.72.*

CAP. XIV.

De his fraternitatem veſtram auctore Deo [illegible]amus ſynodum congregare, atque in ea [illegible]nia, quae ſanctis canonibus, ſicut praedi[illegible]us, ſunt aduerſa, diſtricte ſub anathema[illegible]nterpoſitione damnentur: id eſt, vt nullus pro adipiſcendis eccleſiaſticis ordinibus dare aliquod commodum praeſumat, vel pro datis accipere. *Gregor. in ead. epiſtol.108, vel 110.cap.4.in fine.*

CAP. XV.

Petimus, vt ſynodum fieri veſtra iuſſio conſtituat: vbi ſub diſtricti anathematis interpoſitione debeat interdici; ne vllus ex laico habitu ſubito ad Epiſcopatus audeat gradum aſcendere, neque pro eccleſiaſticis ordinibus quilibet quidquam dare, vel ſit auſus accipere. *Gregor. ad Brunichild. Reginam lib.7.regiſt.ep.111. vel 113.*

CAP. XVI.

1.q.7.c.5 Quaeſitum eſt de his, qui turpiſſimo lucro columbam in templo Domini vendere non pertimeſcunt, & fui† acta improba temeritate Simonis haereſeos coniungentes, vtrum poſſint in ordines paenitentiam agere; aut tantummodo extra ordinem, & ſacerdotalem fieri gradum: quod nos, qui a Deo conuicti, & tam deteſtabile nefas, quod iam multis eſt damnandum concilijs, peregiſſe cognoſcitur, non paenitentia illis poſſumus ſubuenire, qui tales † ſpirituales Patres obuiare. ſed in illorum Patrum me ſententiae conuenire omnibus certum ſit; ita tamen vt omnia in conſilijs ſint Epiſcoporum. *Leo iv.epiſt.ad Britanniae Epiſcopos in prin. Iuo part.5.cap. 115. decr.Caeſar.lib.4.cap.11.*

† requiritis ſua. † & tot.

CAP. XVII.

Illud fraternitati tuae notum eſſe volumus contra ſimoniacam haereſim in ſynodo confirmaſſe; nam a ſanctis Patribus longe ante ſtatutum eſt; ac vehementer prohibuiſſe, vt neque eccleſiae vllatenus vendantur, aut pro manus impoſitione pretium accipiatur. quod ſi hoc modo ordinatus aliquis fuerit, eum a miſſae celebratione, & Euangelij lectione omnibus modis remouemus. *Greg.vij.li.2.regiſ. ep.67.*

CAP. XIIX.

Quod M. presbyter filius noſter interrogare curauit, quid de his, qui a ſimoniacis neſcienter, & ſine pretio ordinati ſunt, Apoſtolicae ſedis miſericors cenſura decernat; hoc obſeruare te volumus: eos, qui ante tempus Nicolai Papae ſine venalitate a ſimoniacis ad aliquem gradum promoti ſunt, ſi tamen vita eorum irreprehenſibilis eſſe probatur; per manus impoſitionem confirmatos in ſuis ordinibus permanere, & miniſtrare poſſe. *Gregor.vij.lib.6.regiſtr.epiſt.39.*

CAP. XIX.

Qui baptizantur, nummos in cõcham non mittant: ne ſacerdos, quod gratis accepit, pretio diſtrahere videatur. *Eliber.c.48.* 1.q.1.emendari.cap.104.

CAP. XX.

Gratis, inquit (*Dominus*) accepiſtis, gratis date. &c. A me, inquit, accepiſtis dignitatem ſacerdotij; ſi mihi pro ipſo parum quid, vel magnum ſoluiſtis, & hoc a me venditum eſt, vos quoque ipſum alijs vendite. ſin autem gratis accepiſtis, vos quoque gratis date. Quid hoc eſt mandato apertius? Quid autem ijs, qui parent vtilius? vae illis reuera, qui Dei donum acquirere, vel illud pro pecunijs dare in animum induxerunt. *Gennadius, & ſynodus Conſtantinop.ſub eo habita.* Mat.10.a

CAP. XXI.

Ne quis Epiſcopus de quibuslibet cauſis, vel Epiſcoporum ordinationibus, ceterorumque clericorum aliquid praeſumat accipere: quia ſacerdotem nefas eſt cupiditatis venalitate corrumpi. *Aurel.ij.cap.3.*

CAP. XXII.

Per praemiũ aliũ ordinare Epiſcopus non praeſumat.&c. *Turo.ij.c.7.* CAP. XXIII.

Nullus Epiſcoporum de ordinationibus cleri-

clericorum praemia praeſumat exigere; quia non ſolum ſacrilegum, ſed & haereticum eſt, ſicut in dogmatibus eccleſiaſticis habetur inſertum, ad ordinandum clericum per ambitionem, ad imaginẽ Simonis magi pecuniam offerre ſacerdoti. quia dicitur: Gratis accepiſtis, gratis date. Et cum talis ſit, qui gratiam Dei a ſacerdote aeſtimat pretio comparari; qualis ille, qui vendit: vterque vſque ad ſynodum ab Eccleſia ſegregetur. *Turon.ij.c.*28.

*Act.*8.*c.* *Mat.*10.*a*

CAP. XXIV.

1.q.1.placuit.c.22. *Mat.10.a*

De ordinatione clericorum Epiſcopi munera nulla accipiant; ſed ſicut ſcriptum eſt, quod gratis donante Deo accipiunt, gratis dent. Non aliquo pretio gratia Dei, & impoſitio manuum venumdetur: quia antiqua definitio Patrum ita de eccleſiaſticis ordinationibus ſtatuit; anathema ſit danti, & accipienti: propterea, quia aliquanti multis ſceleribus obnoxij, ſancto indigne miniſtrantes altari, non hoc teſtimonio bonorum actuum, ſed profuſione munerum obtinent: oportet ergo non per gratiam munerum, ſed per diligentem prius diſcuſſionem, deinde per multorum teſtimonium clericos ordinare. *Brac. ij.cap.*3.*Iuo parte* 5.*cap.*128.*decr.*

CAP. XXV.

Cum ad officia eccleſiaſtica clerici prouehuntur, nihil pro benedictione, aut ſubdiaconi, aut diaconi, vel presbyteri collata, quidquam, vel ſub oblationis nomen, a quocumq. Epiſcopo, vel ab eius clero inquiratur, illud Domini Ieſu meminentes dictum, quod ait: Gratis accepiſtis, gratis date. *Barcin.ij.c.*1.

Mat.10.a

CAP. XXVI.

Quicumque Simonis imitator, ſimoniacae quoque haereſis extiterit ſectator; vt eccleſiaſticorum ordinum gradus non dignitate morum obtineat, ſed munerum impenſione conquirat, & per oblata munera capiat, quibus hunc nec rationis ordo, nec dignitas morum vlla commẽdat; talis inuentus ſacrorum ordinum apices penitus adipiſci nullo modo permittatur: ſed etſi adeptus fuerit, communione priuatus cũ ordinatorib. ſuis propriorum bonorum amiſſione damnetur. *Tolet.vi. c.*4.

CAP. XXVII.

1.q.1.c.7 reperiuntur.in fin.

Quicumque deinceps propter accipiẽdam ſacerdotij dignitatem, quodlibet praemium fuerit detectus obtuliſſe; ex eodem tempore ſe nouerit anathematis opprobrio condemnatum, atque a participatione Chriſti corporis, & ſanguinis alienum. &c. Munerum acceptores, ſi clerici fuerint, honoris amiſſione multentur; laici anathemate perpetuo condemnentur. *Toletan.iix.cap.*3. *Iuo par.*5. *cap.*83.*decr. Anſel.lib.*6.*cap.*78.

CAP. XXVIII.

1.q.1.quidquid.101

Quicumque deinceps in eccleſiaſtico ordine cõſtitutus, aut pro baptizandis, conſignandiſque fidelibus, aut collatione chriſmatis, vel promotionibus graduum pretia quaelibet, vel praemia, niſi voluntarie oblata, pro huiuſmodi ambitione ſuſceperit: ſi ſciente loci Epiſcopo tale quidquam a ſubditis perpetratur, idem Epiſcopus duobus menſibus excommunicationi ſubiaceat; pro eo quod, & ſciens mala contexit, & correptionem neceſſariam non adhibuit. &c. *Tolet.xi.c.*8.*Iuo par.*1.*c.*73.*& par.*5.*cap.*126.*decr.*

CAP. XXIX.

Non expedit, vt donum ſancti Spiritus pecunijs comparetur. &c. Quicumque pro conferendo cuiquam ſacerdotij gradu, aut munus quodcumque aut promiſſiones muneris, ante quam ordinetur, acceperit, vel etiam poſtquam ordinatus fuerit, in aliquo ſe pro hoc ipſo praeſumpſerit munerari; ſiue qui dederit, ſiue ille, qui acceperit, iuxta ſententiam Chalcedonenſis concilij, gradus ſui periculum ſuſtinebit. *Brac.iij.cap.*7. *Chalce. cap.*2.*Iuo lib.*3 *tit.*9.*cap.*2.*panor.*

CAP. XXX.

Nemo Epiſcopus, presbyter, diaconus communionem dans ab accipiente exigat ob eam ſuſceptionem obolos, vel ſpeciem aliquam; non enim gratia venditur, neque pecunia ſanctum Spiritum damus, ſed doni meritis. Si vero quis id exigat, deponatur, vt Simonis amator. *Trull.c.*23.*Iuo part.*2.*cap.*92.*decr.* *1 q.1.Nullus. 100.*

CAP. XXXI.

Illud ſummopere, vigilantique ſtudio praecauentes decernere curauimus, vt nullus canonicae deditus ditioni, donum ſancti Spiritus pecuniae pretio fraudulenter deceptus vendere, vel emere praeſumat. Ne cui in quẽlibet ſacrum eccleſiaſtici ordinis gradum, muneris exigente merito, liceat quempiam ſubuehendo promouere; patentique ſemper cordis aure pertimeſcens, intelligat clariſſimam illam Domini vocem, dicentis: Gratis accepiſtis, gratis date. *Foroiuli.cap.*1. *Mat. 10. a.*

CAP. XXXII.

Sunt nonnulli, qui quidem nummorum praemia ex ordinatione non accipiunt, & tamen ſacros ordines pro humana gratia largiuntur. &c. Aliud eſt munus ab obſequio, aliud munus a manu, aliud munus a lingua. Munus quippe ab obſequio, eſt ſubiectio indebite impenſa: munus a manu, pecunia eſt: munus a lingua, fauor. Qui ergo ſacros ordines tribuunt, tunc ab omni munere manus excutit, quando in diuinis rebus non ſolum nullam pecuniam, ſed etiam humanam gratiam non requirit. *Grego. Hom.*4.*in Euang. Matth. Miſit Dominus Ieſus, apud Aquiſg.c.*38.*Burch.li.*1.*c.*113.*Iuo li.*3.*tit.*9.*c.*5.*panor.& par.*5.*c.*86.*decr. Anſel.li.*6.*c.*75.*Tarra.lib.*3.*c.*22. *1.q.1.ca. 114.*

CAP. XXXIII.

Gregorius in homilia Euangeliorum xvij. Vobis enim, inquit, ſacerdotibus lugens loquor, quia nonnullos veſtrum cum praemijs facere ordinationes agnouimus, ſpiritualem gratiam vendere, & de alienis iniquitatibus cum peccati damno temporalia lucra cumulare. Cur ergo ad memoriam veſtram non redit,

dit, quod vox Dominica praecipiens dicit: Gratis accepiſtis, gratis date? cur non ante mentis oculos reuocatis, quod templum Redemptor noſter ingreſſus, cathedras vendentium columbas euertit, nummuliorum effudit aes? Qui namque ſunt in templo Dei hodie, qui columbas vendunt, niſi qui in Eccleſia pretium de impoſitione manus accipiunt, per quam impoſitionem Spiritus ſanctus caelitus datur? Columba ergo venditur, quia manus impoſitio, per quam Spiritus accipitur, praebetur. Sed Redemptor noſter cathedras vendentium columbas euertit, quia talium negotiatorum ſacerdotium deſtruit. Hinc eſt, quod ſacri canones ſimoniacam haereſim damnant, & eos ſacerdotio priuari præcipiunt, qui de largiendis ordinibus pretium quaerunt. Cathedra ergo vendentium columbas euertitur, quando hi, qui ſpiritalem gratiam vendunt, vel ante humanos, vel ante Dei oculos ſacerdotio priuantur. *Pariſ. ſub Ludou. & Loth. lib.* 1. *c.* 11.

Matt. 10. Ioan. 2. Matt. 21.

CAP. XXXIV.

Nullus epiſcoporum, vel miniſtrorum ipſorum deinceps pro diſtributione ſacrorum ordinum, pro dedicatione ſanctae eccleſiae, ſeu pro acceptione ſacri chriſmatis, vel pro immutatione titulorum, aliquid exigere præſumat. & qui fecerit, conuictus canonicae ſubiaceat diſciplinæ. *Aquiſgr. ij. ſub Lud. p.* 1. *c.* 5.

CAP. XXXV.

Nemo Epiſcoporum, vel quilibet miniſter eccleſiaſticus, propter ſacrũ chriſma aliquid muneris accipiat, neque denarios, vel quaelibet munuſcula, quae per miniſtros Epiſcoporum inordinabiliter exigantur; *Melden. c.* 45.

CAP. XXXVI.

In ordinandis plebium rationibus ciuium inſtituta ſeruentur, & peſtiferae ambitionis vitium radicitus extirpetur, & neque ob quorundam propinquitatem, neque pro alicuius familiaritatis gratia, quod maxime deteſtandum, propter pecuniarum acceptionem, indignus quilibet ordinetur. &c. *Ticinen. cap.* 4.

CAP. XXXVII.

Epiſcopi de ſacris ordinibus munus non accipiant, nec aliquis loco eorum, neque aliquis de ſubiectis eorum, ſicut pro ſcribendis nominibus ordinandorum ſolebant ſcriptores pretium accipere. *Bituricen. cap.* 2. *apud Lemouicen. act.* 3.

CAP. XXXIIX.

Nullus Epiſcopus pro ſacris ordinibus, vel pro eccleſiarum benedictionibus, vel quibuſlibet alijs benedictionibus munus accipiat. *Pictan. cap.* 4.

CAP. XXXIX.

Sit, & eſt abdicatus, & ab omni ſacerdotali dignitate, & miniſterio alienus, & anathemati maledictionis obnoxius, tam qui ſe ſacerdotium pecunijs acquirere poſſe putat, quam qui ſe pecunijs id praebere pollicetur, ſiue ſit clericus, ſiue laicus. *Gennad. Patriarch. CP. in ſyn. apud Taraſ. in epiſt. ad Hadrianum.*

CAP. XL.

Dicunt quidam, nonnullos veſtrum accipere pecunias ab eis, qui ordinãtur, id vero pietatis nomine adumbrare, eſt id deterius. Si quis enim faciat malum boni praetextu, is eſt duplici poena dignus, & eo quod id, quod nõ bonum eſt, facit; & ad peragendũ peccatum, eius, quod bonum, & honeſtum eſt, opera, ſi dici poteſt, vtitur. Haec ſi ita habent, deinceps non fiant, ſed corrigantur. Neceſſe eſt enim, dicere ei, qui pecuniam accipit, id, quod ab Apoſtolis dictum eſt ei, qui volebat dare, vt Spiritus ſancti gratiam emeret: Argentum tuum ſit tibi in perditionem. Lenius enim peccat, qui propter ignorantiam vult emere, quam qui Dei donum vendit. Emptio enim facta eſt, & quod tu gratis accepiſti, ſi vendideris, tãquam a Satana emptus, dono, & gratia priuaberis. In rebus autem ſpiritualibus cauponationem inducis; & in Eccleſia, in qua corpus, & ſanguis Chriſti nobis eſt creditus, haec non oportet fieri. Quod eſt autem eorum artificium, dicam. exiſtimant enim, ſe non peccare, quod neque ſimul accipiant, ſed poſt ordinationem capiant. capere autem eſt, quandocumque capere. Vos itaque adhortor, vt hunc redditũ, vel potius ad gehennam aditum deponatis, & ne huiuſmodi ſordibus veſtras manus polluentes, vos indignos reddatis, qui ſancta myſteria peragatis. Ignoſcite mihi primum quidem, vt non credens, deinde, vt perſuaſus minitor. Si quis poſt hanc meam epiſtolam tale quid fecerit; ab altaribus quidẽ, quae hic ſunt, recedat: quaeret autem, vbi Dei donum emens poſſit vendere. *Baſil. ad quoſdam Epiſcopos.*

Act. 8.

CAP. XLI.

Multipliciter, multiſque modis euangelice, apoſtolice, & paterne docemur, vt mores ab auaritia alienos in ſacerdotij conſecratione habeamus, & neque deauremur, vel deargentemur, vel nobis aliquid vindicemus in cuiuſquam ſacerdotalis viri ordinatione. Qui enim manus imponunt, ſunt miniſtri Spiritus, non Spiritus venditores, & qui Spiritus gratiam gratis accepere, eam quoque gratis dare ijs, qui illam participant, iuſſi ſunt, a Domini voce hac libertate accepta. Si quis autem eam auro emiſſe conuictus fuerit, diuina ei actione interdictum eſſe iubent. &c. Mundi ſumus a ſanguine eorum, qui tranſgrediuntur canonicas conſtitutiones; & multo magis eorum, qui pecunijs ordinauerunt, vel ordinati ſunt; cum diuinus Petrus Apoſtolus, cuius cathedram ſortita eſt fraterna veſtras Sanctitas, vt Simonem Magum eos depoſuerit. &c. Macedonij, vt eorum, qui circa illum erant, ſancti Spiritus hoſtium, tolerabilior erat haereſis. Cum illi enim, ſanctum Spiritum Dei, & Patris creaturam, & ſeruum nugentur; hi ipſum, vt videntur, ſeruum ſuum faciunt. Omnis enim

Mat. 10. 1. q. 1. ca. 21. eos.

dominus id, quod habet,vendit.&c.*Taraſ.ep. ad Hadr.Pont.max.Anſel.lib.6.c.79.Deuſd. c.2.Caeſar.lib.4.c.20.Tarrac.lib.1.c.61.*

CAP. XLII.

Scimus, diuinos canones,omnes accipientes, aut dantes quippiam in ordinatione ſacerdotali, excõmunicare, & a ſacerdotij ſanctitate repellere.&c. *Taraſ.CP.ep. ad Ioan. presbyterum poſt prin. ante vij.ſynod. Apoſt. c.26.G.30.L.*

Ne Epiſcopus in conferendis eccleſijs parochialibus, aut alijs beneficijs, vllam ſimoniae ſuſpicionem det. Tit. LIII.

CAP. I.

Ne Præl. vic.ſu.c.2 Greg. ix. & in 1. coll.tit.de Præl.c. 2.

QVia in quibuſdam Epiſcopatibus Decani quidam, vel Archipresbyteri ad agendas vices Epiſcoporum, ſeu Archidiaconorum, & terminandas cauſas eccleſiaſticas, ſub annuo pretio conſtituuntur. &c. id vlterius fieri diſtrictius prohibemus. quod ſi fecerit, remoueatur a clero. Epiſcopus quoque qui hoc in ſua dioeceſi ſuſtinuerit, & eccleſiaſtica iudicia ſua patitur diſſimulatione peruerti, canonica diſtrictione plectatur.† *Alex.iij. in concil. Turon.c.7.poſt conc. Later. par.2.cap.1.*

† perceltatur.

CAP. II.

De ſimon. c.9.Greg. 9x.et c.8. eo.ti. in 1. collect. De cenſib. c.7.Greg. ix et in 1. collect.

Cum in Eccleſiae corpore omnia debeant ex caritate tractari. &c. ne pro perſonis eccleſiaſticis deducendis ad ſedem, vel ſacerdotibus inſtituendis. &c. aliquid exigatur, diſtrictius inhibemus.&c.Prohibemus inſuper, ne noui cenſus ab Epiſcopis, vel Abbatibus, alijsve Praelatis imponantur eccleſiis,nec veteres augeantur, nec partem redituum ſuis vſibus appropriare praeſumant. ſed libertates, quas ſibi maiores deſiderant conſeruari, minoribus quoque ſuis bona voluntate conſeruent.Si quis autem aliter egerit; irritum, quod fecerit, habeatur. *Alexand.iij. in concil.Lateran.cap.7.*

CAP. III.

Ne Præl. vic.ſu.c.1 Greg. ix. & in 1. coll.tit.de Præla.c. 1.

Quoniam quidam in quibuſdam partibus ſub pretio ſtatuuntur, qui Decani vocantur, & pro certa pecuniae quantitate Epiſcopalem iuriſdictionem exercent: praeſenti decreto ſtatuimus,vt qui de cetero id praeſumpſerit,officio ſuo priuetur,& Epiſcopus conferendi hoc officium poteſtatem amittat. *Alexan. iij.in conc.Latera.cap.15.*

CAP. IV.

De ſimo. c.41. Gregor. ix. c. 5.eo.ti. in 4. collect.

Audiuimus de quibuſdam Epiſcopis,quod decedentibus eccleſiarum rectoribus, ipſas interdicto ſubijciunt, nec patiuntur aliquos in eiſdem inſtitui, donec ipſis certa ſumma pecuniae perſoluatur.&c.exactiones huiuſmodi penitus inhibemus. &c. *Innoc.iij. in conc. gener.Latera cap.65.*

CAP. V.

Si quis praebendas, Archidiaconatus, Praepoſituras, vel aliqua officia eccleſiaſtica vendiderit, vel aliter, quam ſtatuta ſanctorum Patrum praecipiunt, ordinauerit; ab officio ſuſpendatur. Dignum eſt enim, vt ſicut gratis Epiſcopatum accepit, ita membra eiuſdem Epiſcopatus gratis diſtribuat. *Greg. vij in ſyn.Roman.iv.cap.4.Caeſar.lib.14.c.9. Tarrac.lib.5.cap.48.* 1.q.3 c.3.

CAP. VI.

Nullus Epiſcopus grauamen,ſeu ſeruile ſeruitium ex vſu contra eccleſiaſticam normam Abbatibus, ſeu clericis ſuis imponat, vel interdictum ſacerdotale officium pretio interueniente reſtituat. quod ſi fecerit, officij ſui periculum ſubeat. *Gregor.vij.in ſyn.Roman. anni vi.c.10.Tarrac.lib.5.c.54.*

CAP. VII.

Epiſcopus omnia ſui Epiſcopatus membra, videlicet Archidiaconatus, Archipreſbyteratus, Decanias, vel aliquas Praepoſituras Eccleſiae, ſiue canonicas, gratis, & abſque omni venalitate diſponat; praebendas etiam, quae canonicae dicuntur, ſine venalitate diſtribuat. Quiſquis autem ea pretio dederit, quique pretio acceperit,depoſitioni ſubiaceat. *Vrban.ij. in ſynod.apud Melfiam.cap.1.*

CAP. IIX.

Quoniam in quibuſdam locis Alemaniae fundatores eccleſiarum, vel heredes ipſorum, poteſtate, in qua eos Eccleſia hucuſque ſuſtinuit, abutuntur, partem decimarum, vel obuentionum Eccleſiaſticarum in quibus ius obtinent patronatus, ſibi retinentes,ex pacto repraeſentantes clericos ad eaſdem: huic vulneri canceroſo, & ſimoniaco cenſurae ferrum apponimus, decernentes; vt ex quo conſtiterit, patronum huiuſmodi flagitium perpetraſſe, anathemate feriatur, & eius terra ſupponatur eccleſiaſtico interdicto, donec eccleſiam liberam cum ſuo iure dimittat. ſaluo iure patronatus, quod eis de miſericordia reſeruetur, qui poſſunt per iuris excuſari ignorantiam. Qui vero caeca cupiditate ducti, taliter a patronis repraeſentationem receperint; officio, beneficioque priuentur: nec ad beneficium, vel actus eccleſiaſticos admittantur, niſi cum eis per ſedem Apoſtolicam fuerit diſpenſatum. Epiſcopi vero, & Archidiaconi, qui talibus ſimoniacis ſcienter curam animarum commiſerint; ab inſtitutione, & collatione perpetuo ſint ſuſpenſi. Statuimus etiam, quod nullus clericus ad curam animarum ab Epiſcopo, vel Archidiacono admittatur, niſi prius iurauerit, quod nullam in adeptione beneficij, ad cuius curam praeſentatur, commiſerit ſimoniam. *Concil. habit. in Germania ſub Conrado Cardin. cap. 9. 10. & 11.*

Ne Epiſcopus in aliena dioeceſi Epiſcopalia munera exequatur.

Tit. LIV.

CAP. I.

9.q.1.c.8. EPiſcopi ad eccleſias extra dioeceſes non veniant, neque eas confundant. Sed iuxta canones, Alexandriae Epiſcopus Aegyptum, Orientis Epiſcopi Orientem tantum gubernent; ſeruatis priuilegijs canonum Nicaenorum Antiochenae eccleſiae. Aſianae dioeceſeos Epiſcopi Aſianam, Põtices Epiſcopi Ponticen,
9.q.2.non inuitati c.9. Thraciae Epiſcopi Thraciam tantum gubernent. Inuocati autem non eant extra dioeceſim ad ordinandum, aut ad alias adminiſtrationes eccleſiaſticas. &c. Quae vero in barbaris nationibus eccleſiae ſunt, iuxta Patrum conſuetudinem gubernentur. *CP. cap.* 2. G. 2. 3. 4. *L.*

CAP. II.

Epiſcopus Reginus, & Epiſcopi prouinciae Cypriorum Zenon, & Euagrius detulerunt ad nos rem, quae contra conſuetudines eccleſiaſticas, & canones ſanctorum Apoſtolorum deſignetur, & omnium libertatem attentet. Quoniam igitur communia vitia maiorem, & exquiſitiorem curationem requirunt, vt quae maius adferant incommodum, ſine mos quidem antiquus ſubſecutus eſt, vt Epiſcopus Antiochenus ordinationes in Cypro adminiſtret. &c. obtinebunt illaeſum, & inuiolatum ius ſuum, qui in Cypro ſanctis eccleſijs praeſunt, ut ſecundũ canones ſanctorum Patrum, ac veterem conſuetudinem, ipſi per ſeſe ordinationes religioſiſſimorum Epiſcoporum adminiſtrent. Idem etiam in alijs quoque dioeceſibus, prouincijſque omnibus obſeruabitur, vt nemo Epiſcoporum prouinciam occupet alienam, quae non antiquitus, & iam inde ab initio fuerit ſub poteſtate vel ipſius, vel eorũ, qui ante eum praefuerunt. Sed etiam ſi quis occupaſſet, ac vi in ſuam poteſtatem redegiſſet; vt is eam priſtino ſuo iuri reſtituat, ne maiorum canones uiolentur. &c. neu libertatem amittamus. &c. Placuit ergo ſancto, generalique concilio; vt vnicuique prouinciae iura ſua, quae antiquitus, & ab initio ad eam pertineant, integra & inuiolata ſeruentur, ſecundum iam inueteratum, & antiquum morem. poteſtate facta cuique Metropolitano, ut ad ſuam cautionem actorũ excipiat exempla. Si quis autem diuerſam, contrariamve ijs, quae nunc ſtatuta ſunt, formam produxerit: placuit vniuerſali, ac generali concilio, hanc eſſe irritam, & infirmam, eique fidem omnino derogari. *Epheſ. decretum, & exemplar ſuggeſtionum de Cypri Epiſcopis.*

CAP. III.

Placuit magnae huic, & vniuerſali ſynodo, quod nullus fratrum, & coepiſcoporum noſtrorum conſtituat presbyteros, aut quemlibet alium clericum in eccleſijs, quae ſibi ſubiectae non ſunt, praeter uoluntatem Epiſcopi, cui illa eccleſia commiſſa eſt. Sed neque quiſquam presbyterorum, vel diaconorum, qui ſacris officijs dediti ſunt, vltro, ac per ſe eccleſias ingrediens, ſacrum aliquod operetur. &c. Quiſquis ergo poſt hãc definitionem noſtram, viſus fuerit faciens aliquid horum, quae nunc interdicta ſunt; ſeparetur aliquo indicto tẽpore. *Syn. iix. CP. c. 23. ſub Hadr. ij.*

CAP. IV.

Epiſcopus extra ſuos fines non audeat ordinare, ad vrbes, & vicos alienos. Si vero accuſetur id feciſſe ſine voluntate eorum, qui eas vrbes, vel vicos obtinent; deponatur cum his, quos ordinauit. *Ap. 35. G. 36. L.*

CAP. V.

Nullus Primas, nullus Metropolitanus, nul 9.q.2.c.3
luſque reliquorum Epiſcoporum alterius adeat ciuitatem. &c. aut quidquam ibi diſponat, vel ordinet, aut iudicet. &c. quia ſicut ordinatio, ita & iudicatio, & aliarum rerum diſpoſitio prohibetur. Nam qui ordinare non poterit, qualiter iudicabit? *Calliſt. epiſt.* 2. *c.* 3. *Burch. lib.* 1. *cap.* 66. *& lib.* 2. *cap.* 39. *Iuo lib.* 4. *tit.* 4. *cap.* 2. *in fine panor. & par.* 5. *c.* 100. *&* 101. *& par.* 6. *cap.* 140. *decr. Anſel. li.* 6. *c.* 119. *Tarrac. lib.* 3. *cap.* 75.

CAP. VI.

Ne vſurpationi locus alicui ſacerdoti in alterius concedatur iniuriam, ſit conceſſis ſibi contentus vnuſquiſq. limitibus. Alter in alterius prouincia nihil praeſumat. *Caeleſt. ep.* 2. *cap.* 4.

CAP. VII.

Nullus audeat, iuxta ſanctorum canonum traditionem, ex alio Epiſcopatu ibidẽ tranſlatari, aut ordinare Epiſcopum, poſt veſtram de hoc ſaeculo euocationem; niſi is, qui Apoſtolicae noſtrae ſedis in illis partibus praeſentauerit vicem. Sed nec vnus alterius parochias inuadere, aut eccleſias ſubtrahere praeſumat. Nam ſi quis fuerit, qui contra hanc noſtram praeceptionem temerario auſu venire tentauerit, ſciat ſe aeterno Dei iudicio anathematis vinculo eſſe innodatum. &c. *Zachar. epiſt.* 1.

CAP. IIX.

Nemo Epiſcopus audeat in aliam prouin- 9.q.2.nullum.c.6.
ciam ire, & ordinare in eccleſia aliquos ad diuina miniſteria, neque coniungat ſibi alios, niſi uocatus fuerit per litteras Metropolitani, & Epiſcoporum qui cum eodem ſunt, in quorum regionem peruenit. Si nemine vocante venerit ad ordinandum aliquos, & res eccleſiaſticas conſtituendum, quae ad eum non pertinent; irrita ſint omnia, & ipſe ſuae temeritatis poenas ferat, depoſitus a ſynodo. *Antioc.* 13. *Mart.* Brac. *cap.* 7. Capitul. *li.* 1. *cap.* 11. *Burch. lib.* 1. *cap.* 108. *Iuo par.* 5. *cap.* 210. *decr. Anſel. lib.* 6. *c.* 198.

CAP. IX.

Epiſcopus non veniat in alienam vrbem, 9.q.2.Epiſcopũ.c.7.
quae ei non ſubiacet; neq. in regionem, quae

ad ordinationem eius non pertinet; neque ordinet presbyteros, vel diaconos ad loca alteri Epiſcopo ſubiecta, ſine voluntate Epiſcopi eius loci. Si id facere audeat, ordinatio ſit irrita, & a ſynodo punietur. *Antio.*22. *Burch. lib.*1.*c.*71. *Iuo par.*5.*c.*178.*decr.*

CAP. X.

1.*Tim.*6.*b.* Auaritiae cupiditas radix eſt omnium malorum. Ne quis alienos fines vſurpet, aut tranſcendat Epiſcopum collegam ſuum, aut vſurpet alterius plebes ſine eius petitu. inde cetera mala omnia generantur. *Carth.*1.*c.*10.

CAP. XI.

Nullus Epiſcopus alterius plebes, vel dioeceſim pulſet, nam lex ſancta prohibet, & ipſa veritas definit, non debere quemquam aliena concupiſcere. &c. Nemo Epiſcopus alienos limites tranſgrediatur. *Carth.ij.c.*11.

Exo.20.*c.* Deut.5.7 19.27. Pr*o*.22.*d.*

CAP. XII.

1.*q.*1 *cap.*27. Placuit, vt a nullo Epiſcopo vſurpentur plebes alienae, nec aliquis Epiſcoporum ſupergrediatur in dioeceſi ſuum collegã. *Carth.iij.c.*20.*Capitul lib.*6.*c.*236. *Burch.lib.*1.*c.*64. *Iuo par.*5.*cap.*173.*decr.*

CAP. XIII.

Ne quis ad eam eccleſiam, quæ Epiſcopum perdidit, niſi vicinae eccleſiae Epiſcopus exequiarum tempore accedat. &c. *Regie.*5.

CAP. XIV.

Si quis Epiſcopus in ius fratris ſui ſuam conatus fuerit inferre poteſtatem, vt aut dioeceſes alienas, tranſgrediendo terminos a Patribus conſtitutos, peruadat, aut clericos ab aliis ordinatos, vel ſanctimoniales promouere praeſumat: ab vniuerſorum fratrum, & conſacerdotum ſuorum communione ſe alienum efficiendum non dubitet. Quia Apoſtolo docente, nullam nos cum fratribus inordinate ambulantibus, & non ſecundum traditionem a Patribus conſtitutam, poſſe habere participationem. *Turon.*9.

2.*Theſſa.*3.*a.*

CAP. XV.

7.*q.*1.*c.*28 Epiſcopus in dioeceſes alienas ad alienos clericos ordinandos, uel conſecranda altaria accedere non debet. quod ſi fecerit, remotis his, quos ordinauerat, altaris tantum conſecratione manente, tranſgreſſor canonũ anno a miſſarũ celebritate ceſſabit. *Aurel.iij.c.*15.

CAP. XVI.

In ciuitate, ubi Pontifex iure humanae conditionis obierit, nullus Epiſcopus ante ſubſtitutionem deputati per ordinem ſucceſſoris, aut in ciuitate, aut per parochias ordinare clericos, aut altaria audeat conſecrare, vel quidquam de rebus eccleſiae praeter humanitatem praeſumat auferre. Quod ſi quiſquam temerario auſu ſtatuta tranſcenderit, conuentus ab inſtituto Pontifice, ſine dilatione ablata reſtituat. Si uero ſine uoluntatis arbitrio, uel quorumcumque precibus actus, quãcumque perſonam promouere, aut contra interdictum ire praeſumpſerit; anno integro miſſas facere non praeſumat. *Aurel.v.c.*8.

CAP. XVII.

Nullus Epiſcoporum parochiam alterius inuadat: ſed contentus ſit gubernatione creditae ſibi plebis. *Angl.*2.

CAP. XIIX.

De Epiſcopis uagantibus qui parochias non habent, nec ſcimus de ordinatione, qualiter fuit; placuit iuxta inſtituta ſanctorum Patrum, ut in alterius parochia miniſtrare, nec ullam ordinationem facere debeant ſine iuſſione Epiſcopi, cuius parochia eſt: & ſi hoc facere praeſumpſerint, ab officio ſuſpendantur. *Vernen.ſub Pipino c.*13.*Vorm.c.*62.

Epiſcopi contineant ſe ſuis finibus; abſtineantque alienis. Tit. LV.

CAP. I.

Venit & hoc nunc ad aures noſtras, quod quidam Epiſcoporum a quibuſdam rogati, poſſeſſiones, quae ad alias eccleſias pertinent, irrationabiliter conferant, & per hoc, quantum poſſunt, ad propriam uoluntatem aliorum poteſtatem Epiſcoporum vſurpent. Hoc autem & Propheticam illius maniſeſte maledictionem acquirit, qui dixit: Vae qui coniungitis domum ad domum, & agrum ad agrum, ut proximo auferatis aliquid; & criminis eos ſacrilegij reos conſtituit. Huius rei gratia placuit magnae huic, & uniuerſali ſynodo, quod nullus fratrum, & coepiſcoporum noſtrorum, uel quiſquam talem ſibi facere nequiſsimam locationem roget, uel ab alio aliquo ipſe rogatus quamlibet alienarum, & extranearum conferat eccleſiarum poſſeſſionem. &c. Quiſquis ergo poſt hanc definitionem noſtram uiſus fuerit faciens aliquid horum, quae nunc interdicta ſunt, ſeparetur aliquo indicto tempore, diſciſſo uidelicet, & dirupto modis omnibus locatario pacto, quod ſiue ſcripto, ſiue ſine ſcripto praeter canonem factum eſt. &c. *c.*23.*ſyn.iix.ſub Hadr.ij.*

Eſa.5.*b.*

CAP. II.

Nemo alterius terminos uſurpet, nec alterius parochianum iudicare, aut excommunicare praeſumat. &c. unde & Dominus loquitur: Ne tranſgrediaris terminos antiquos, quos poſuerunt patres tui. &c. *Calliſt. ep.*2. *poſt prin.Iuo part.*5.*c.*236.*et par.*14. *cap.*72. *decr.Anſel.lib.*6.*c.*120. *Caeſar.lib.*5. *cap.*18. *Tarrac.lib.*3.*c.*74. 9.*q.*2.*c.*1. Prou. 19.*d.* & 22.*d.*

CAP. III.

Nullus Primas, Metropolitanus, uel Epiſcopus alterius adeat ciuitatem, aut ad poſſeſſionem accedat, quae ad eum non pertinet, & alterius Epiſcopi eſt parochiae, ſuper cuiuſquam diſpoſitione, niſi uocatus ab eo, cuius iuris eſſe dinoſcitur. &c. *Calliſtus epiſt.ea.*2. *ante med.Burch.lib.*1.*cap.*66.*Iuo lib.*4.*tit.*4.*c.*2.*panor.& par.*5.*cap.*101. *decr.Anſel.libro* 6. *c.*119.*Tarrac.lib.*3.*c.*75. 9.*q.*2.*c.*3

CAP.

CAP. IV.

De eccleſiis parochianis, vnde Apoſtolicam ſedem conſulere voluiſti, qualiter ſint cuſtodiendae per Cordubenſem prouinciam, ac diuidendae ſacerdotibus, nihil tuae caritati melius nobis videtur intimare, quam vt ſequaris, quod nos in Romana eccleſia nuper
13.q.1.c.1. egimus. [Eccleſias ſingulas ſingulis presbyteris dedimus; parochias, & coemeteria eis diuiſimus. & vnicuique ius proprium habere ſtatuimus: ita videlicet, vt nullus alterius parochiae terminos, aut ius inuadat, ſed vnuſquiſque ſuis terminis ſit contentus, & taliter eccleſiam, & plebem ſibi commiſſam cuſtodiat, vt ante tribunal aeterni iudicis ex omnibus ſibi commiſsis rationem reddat; & non iudicium, ſed gloriam pro ſuis actibus accipiat. Hanc quoque normam cariſsime te, & omnes Epiſcopos ſequi conuenit, & quod tibi ſcribitur, omnibus quibuſcumque potueris, notum facias; vt non ſpecialis, ſed generalis fiat iſta praeceptio. *Dionyſ. ep. 2. poſt prin. Burch. lib. 3. c. 43. Iuo lib. 2. tit. 4. c. 15. panorm. & par. 3. c. 47. decr. Anſel. lib. 7. c. 112.*

CAP. V.

Deut. 19. d. & 27. c. Pro. 22. c. Non ſemel, ſed aliquotiens clamat Scriptura diuina; transferri non oportere terminos a patribus inſtitutos: quia nefas eſt, ſi quod alter ſemper poſſederit, alter inuadat. &c. Felicienſem parochiam ad ſuam dioeceſim a maioribus pertinentem inuaſiſſe te, atque illic diuina celebraſſe myſteria, eodem neſciente, Vrſus Epiſcopus conqueſtus eſt. &c. noſtris litteris admonitum te conuenit abſtinere. &c. *Innoc. ep. 8. ad Florentium Epiſcopum.*

CAP. VI.

Patroclus in locum decedētis Epiſcopi, neſcio quem, in alia prouincia, praetermiſſo Metropolitano, contra Patrum regulas ordinauit. &c. Nemo (*Patrum*) terminos audax temerator excedat, nec aliquis in illorum contumeliam partibus ſuis, quae ſibi ab his non videntur conceſſa, defendat. Ceſſet huiuſmodi preſſa noſtra auctoritate praeſumptio eorum, qui vltra licitum ſuae limitem dignitatis extendunt. *Bonif. epiſt. 3. in fine.*

CAP. VII.

Nolumus, eccleſiarum priuilegia, quæ ſemper ſunt ſeruanda, confundi; nec in alterius prouincia ſacerdotis alterum ius habere permittimus, quia per hoc non minus in ſanctarum traditionū delinquitur ſanctiones, quam in iniuriam ipſius Domini proſilitur. &c. *Hilar. ep. 2. in med. ad Leontium, & alios.*

CAP. IIX.

Ne vnus (*Epiſcopus*) alterius parochias inuadere, aut eccleſias ſubtrahere præſumat. *Zachar. epiſt. 1. in med.*

CAP. IX.

c. 1. de pactis. Greg. ix. et in 1. collect. Pax ſeruetur, pacta cuſtodiantur (*inter Epiſcopos ſuper diuiſione*) *Carth. 1. c. 12.*

CAP. X.

16. q. 6. c. 2. Placuit Quicumque Epiſcopi plebes, quas credunt ad ſe pertinere, non ita repetant, vt alijs Epiſcopis iudicantibus conſentiant, ſed inuadāt ab alijs poſſeſſas, inuitis vel volentibus populis, ſuae rei damnum patiantur. Qui hoc fecerit, ſi inter Epiſcopos non conuenit, ſed inter ſe contendunt; ille inde diſcedat, de quo conſtat praetermiſſis eccleſiaſticis iudicibus præ donem fuiſſe. Neque ſibi blandiatur, ſi Primatis litteras, vt poſſideat, habeat. Sed ſiue habeat, ſiue non habeat, conueniat poſſidentem, & ab eo litteras accipiat, vt oſtendat illum poſsidere pacifice eccleſiam ad ſe pertinentē. Si vero ille quaeſtionem moueat, inter Epiſcopos iudices finiatur; vel inter eos, quos Primas ei dederit, vel inter vicinos ex conſenſu electos. *Carth. 121. G. Mil. 21. L. Afr. 87. L. Burch. lib. 1. c. 70. Iuo p. 5. c. 177. decr. Caeſar. lib. 4. c. 126.*

CAP. XI.

Ne parochiam cuiuslibet Epiſcopi alterius ciuitatis Epiſcopus canonum temerator inuadat, & veſanae cupiditatis facibus inflammatus, ſuis quoquo modo non contentus rapiat aliena. *Aruer. 9.*

Epiſcopus nihil faciat ſine conſenſu Archiepiſcopi, praeter ea, quae pertinent ad ſuam dioeceſim; & obtemperet illi. Tit. LVI.

CAP. I.

Comprouinciales Epiſcopi ſine (*Metropolitani*) nil conſilio, niſi quantum ad proprias pertinet parochias, agant, iuxta ſanctorum conſtituta Patrum. *Nicaen. 61. apud Iul. ep. 2. cap. 23. in fin. Calliſ. ep. 2. c. 3.*

CAP. II.

Epiſcopi ſuum Primatem, & caput noſcant, nihilque eminens ſine eius voluntate faciant: praeterquam quæ ad parocias, & vicos ſuos pertinent. Is quoque ſine eis nihil rerum gerat. *Ap. 34. G. 35. L.*

CAP. III.

Archiepiſcopus nihil de Epiſcoporum cauſis, aut de alijs communibus, iuxta ſtatuta 9.q.3.c.9
Apoſtolorū, abſque cunctorum illorum agat conſilio: nec illi, niſi quantum ad proprias parochias pertinet, ſine ſuo. quoniā tali gaudet concordia Altiſsimus, & gloriatur in membris ſuis. *Anicet. ep. 1. ante med.*

CAP. IV.

Cum Chriſtianitas apud Bulgaros fuerit dilatata, & Epiſcopi per ſingulas eccleſias ordinati; tunc eligendus eſt inter eos vnus, qui ſi non Patriarcha, certe Archiepiſcopus appellandus ſit; ad quem omnes concurrant, & cuius conſilium in cauſis maioribus praeſtolentur. Id ipſum etiam Apoſtolicis regulis praecipientibus, ac dicentibus, Epiſcopos gētium ſingularum ſcire conuenit, quis inter eos primus habeatur, quē velut caput exiſtiment, & nihil amplius præter eius conſcientiā gerant.

 &c. *Ni-*

&c. *Nicolaus ad conſulta* Bulgarorum *c.72. Vide Apoſt.34. G.35. L.*

CAP. V.

9.q.3.*per ſingulas* 1.& 2. Epiſcopi ſuum Metropolitanum in prouincia agnoſcant. nihilque agant ſine eo, vt conſtitutum eſt, praeter ea, quae ad ſuas dioeceſes, & vicos pertinent. in quibus omnia agere poſſunt; vt ordinare presbyteros, & diaconos. Ipſe quoque ſine eis nihil excedat. *Antio.9. Vide Mart. Brac.cap.4. Capitul. lib.1.c.8. Anſel.lib.5.c.73. in addit.*

CAP. VI.

Si vocatus a Metropolitano Epiſcopus ſanus non venerit, abſque excommunicatione dimittendus non erit. *Emerit.cap.6.*

CAP. VII.

Si quiſpiam (*Epiſcopus*) imminente nimia neceſſitate, inconſulto Primate prouinciae, aut certe maiori vrgente neceſſitate, non adhibitis teſtibus vicinis Epiſcopis (*res eccleſiae diſtrabere*) tentauerit, ita canonico iudicio percellitur, ſcilicet vt amiſſo honore, reus Deo, & concilio teneatur. *Pariſien. ſub Ludouico, & Lothario lib.1.c.17.*

De vigilantia Epiſcopi in paſcendo grege. Tit. LVII.

CAP. I.

Epiſcopi in baptiſmalibus plebibus, vt certe proprijs, diligenter curam habere debent, & cum in eis presbyteros neceſſitas occurrerit ordinandi, vt reuerentius obſeruentur, conuenit enim ibidem habitantium ſibi adhibere conſenſum. *Synod. Roman. ſub Eugen.ij. & Leone iv. cap.8.*

CAP. II.

Hortamur, vt ſecundum debitam ſollicitudinem commiſſae ſibi a Deo eccleſiae curam vnuſquiſque veſtrum agere ſtudeat, & gregem Chriſti ſanguine redemptum, bonis exẽplis, & ſalubribus documẽtis inſtruat, habens ſemper prae oculis illum tremendum iudicem, qui ſuum ſacratiſsimum ſanguinem pro omnibus fudit; vt cum ante ipſius tribunal ſteteritis, vnicuique veſtrum dicat: Euge ſerue bone, & fidelis: quia ſuper pauca fuiſti fidelis, ſupra multa te conſtituam, intra in gaudium domini tui. *Rauennat. ſub Ioan.ix. in fi.* (*Matt.25.*)

CAP. III.

Scitote cuncti, quod ſupra omnes vos laboret Epiſcopus: quia vnuſquiſque veſtrum ſuum proprium fert laborem, ille vero, & ſuum, & ſingulorum. propter quod, o [Clemens, (*loquitur Petrus Apoſtolus*) tamquam qui omnibus praeeſſe te noueris, ſingulos prout potueris, iuua, & ſingulos releua, qui & ſingulorum onus, & ſollicitudinem portas. Vnde & ego nunc hanc tibi iniungens diſpenſationem, ſcio, quia accipio gratiam magis, quam praeſto. *Clem.ep.1. ante med.* (*8.q.1.ca. 13.*)

CAP. IV.

Oportet omnes doctores, qui ad ſalutem animarum inſtituti ſunt, & ad lucrandas animas Epiſcopi ſunt conſecrati, pro cunctis ſollicitudinem gerere, & errantes ad viam veritatis, & ad portum ſalutis reducere. *Clemens epiſt.4. in principio.*

CAP. V.

Scitote cuncti, quod ſupra omnes vos laboret Epiſcopus: quia vnuſquiſque veſtrum ſuum proprium fert laborem, ille vero & ſuum, & ſingulorum; & ideo, ſicut ille pro vobis omnibus, ita & vos omnes ſummopere laborare pro eo debetis. in tantum vt, ſi etiam neceſſe fuerit, animas veſtras pro eo ponatis; ſicut & ipſe animam ſuam pro vobis, ſi neceſſe fuerit, ponere debet. dicente Saluatore: Bonus paſtor. &c. Vos vero obedite eis, & vigilate pro eis, quia ipſi pro vobis vigilant, quaſi rationem pro animabus veſtris reddituri, vt cum gaudio hoc faciant, & non gementes. *Euar.ep.2. poſt prin.* (*Ioa.10.b.*)

CAP. VI.

Obiurgando, hortando, ſuadendo, blandiendo, cõſolando, prodeſſe quibus poſſumus, feſtinemus. Lingua noſtra bonis fomentum ſit, prauis aculeus, timidos retundat, iratos mitiget, pigros exacuat, deſides hortando ſuccendat, refugientibus ſuadeat, aſperis blandiatur, deſperatos conſoletur; vt quia doctores dicimur, viam ſalutis gradientibus oſtendamus. Simus in cuſtodia vigilantes, aditum contra hoſtis inſidias ſolliciti muniamus. Et ſi quando perditam ouem de commiſſis gregibus error abduxerit, toto illam adniſu ad caulas dominicas reuocare contendamus; vt de paſtoris nomine, quod habemus, non ſupplicium, ſed præmium conſequamur. *Dionyſ.ep.2. ad Seuerum Epiſc. in fine.*

CAP. VII.

Impatienter audiuimus, tantum diuinarum rerum ſubijſſe deſpectum, vt feminae ſacris altaribus miniſtrare ferantur: & cuncta, quae non niſi virorum famulatui deputata ſunt, ſexum, cui non competit, exhibere: viſo quod omnium delictorum, quae ſigillatim perſtrinximus, noxa omnis, & crimen eos reſpicit ſacerdotes, qui vel iſta committunt, vel committentes minime publicando, prauis exceſsibus ſe fauere ſignificant: ſi tamen ſacerdotum iam ſint vocabulo nuncupandi, qui delegatum ſibi religionis officium ſic proſternere moliuntur; vt in peruerſa quaeque profanaque decliues, ſine vllo reſpectu regulae Chriſtianae, praecipitia funeſta ſectẽtur. Cumque ſcriptũ ſit: Minima qui ſpernit, paulatim decidit; quid eſt de talibus exiſtimandum, qui immenſis, ac multiplicibus prauitatum molibus occupati, ingentem ruinam multimodis impulſionibus ediderunt, quod non ſolum ipſos videatur obruere, ſed & eccleſijs vniuerſis mortiferam, ſi non ſanentur, inferre perniciem? Nec ambigant, qui haec auſi ſunt exercere, ſed etiam qui hactenus cognita ſiluerunt, ſub honoris proprij ſe iacere diſpen- (*Eccl.19.a*)

diſpendio; ſi non quanta poſſint celeritatẽ feſtinent, vt letalia vlnera competenti medicina curentur. Quo enim more teneant iura Pontificum, qui Pontificalibus excubiis eatenus iniuncta diſſimulant; vt contraria domui Dei, cui preſident, potius operentur? *Gelaſ. ep. 1. c. 28. Pariſ. ſuq Lud. & Loth. lib. 1. c. 45.*

CAP. IIX.

1. Pet. 5. a. Petri epiſtola ait: Seniores obſecro conſenior; paſcite, qui in vobis eſt, gregem Dei, prouidentes non coacte, ſed ſpontanee, ſecũdum Deum; neque turpis lucri gratia, ſed voluntarie; neque vt dominantes in clero, ſed forma facti gregis, & ex animo: vt eum apparuerit Princeps paſtorum, percipiatis immarceſcibilem gloriae coronam. &c. *Brac. ij. in prolog.*

CAP. IX.

Epiſcopi in protegendis populis, ac defendendis, impoſitam à Deo ſibi curam non ambigant. *Tol. iv. c. 31. Colon. ſub Carolo iii. c. 3.*

CAP. X.

Haec ſancta ſynodus fieri elegit, vt annuis vicibus vnuſquiſque noſtrum omnes Abbates monaſteriorum, vel presbyteros, & diaconos ſuae dioeceſis ad locum, vbi Epiſcopus elegerit, congregare praecipiat. &c. cunctoſque ſub eccleſiaſticis regulis adeſſe praemoneat: quoſque etiam parſimoniae, & ſobrietati, atque veridicae caſtimoniae honeſtorum virorum teſtimonio fama commendet. Sollicitum etiam pro hac re vnumquemq; noſtrum eſſe conuenit, vt curioſa indagine perquiramus, ſi presbyteris, & diaconibus, & clericis pudica ſit vita. &c. *Oſcen. ſynod.*

CAP. XI.

Sancta inſtituit ſynodus, vt conſtitutio, quae dudum in concilio Oſcenſi conſtitutã quidem, ſed minime conſcripta fuit, confirmata, & in perpetuum valitura perduret. &c. *Egaren. ſynod.*

CAP. XII.

Decreuimus, vt ſecundum canones vnuſquiſque Epiſcopus in ſua parochia ſollicitudinem habeat, adiuuante Graphione, qui defenſor eccleſiae eſt, vt populus Dei paganias non faciat. *Franc. ſyn. Capitul. lib. 5. c. 2.*

CAP. XIII.

Prouidendum eſt neceſſe vnicuique Epiſcopo, qualiter Canonici viuere debeant, necnõ & monachi, vt ſecundum ordinem canonicũ, vel regularem viuere ſtudeant, (vt ait Apo-
1. Cor. 7. d. ſtolus: Vnuſquiſque in qua vocatione vocatus eſt, in ea permaneat. *Arel. ſub Carolo c. 6. Magunt. ſub Rab cap. 13.*

CAP. XIV.

Qui paſtorum nomina audire volunt, & paſtorum officium implere nolunt, quid ad eos per Prophetam dicatur, recenſemus. &c.
Eʒec. 34. a. Vae paſtoribus † Iſrael, qui paſcunt ſe ſolos. numquid non oues paſcunt paſtores? &c. Qui
† O paſtores ſunt, qui ſe ipſos paſcunt? de quibus Apoſto-
Philip. 2. c. lus dicit: Omnes enim, quae ſua ſunt, quaerunt; non quae Ieſu Chriſti. &c. Quod Chriſtiani ſumus, propter nos eſt, quod praepoſiti ſumus, propter vos eſt. &c. Cum ergo praepoſiti ad hoc ſint, vt his, qui ſubiecti ſunt, conſulant; nec in eo quod praeſunt, omnino vtilitatem ſuam attendant, ſed eorum, quib. miniſtrant: quiſquis ita praepoſitus eſt, vt in eo, quod praepoſitus eſt, gaudeat, & honorem ſuum quaerat, & commoda ſua ſolã reſpiciat; ſe paſcit, non oues. &c. Ecce lac conſumitis, & lanis vos tegitis, & quo craſſũ eſt, interficitis, & oues meas non paſcitis. Quod infirmum eſt, non conſortaſtis: & quod aegrotat, non corroboraſtis; & quod contribulatum eſt, non colligaſtis; & quod errabat, non reuocaſtis; & quod perijt, non requiſiſtis; & quod forte fuit, confregiſtis; & diſperſae ſunt oues meae, eo quod non ſit paſtor. &c. Cum lac ſumerent, & lanis ſe tegerent, oues negligebant: ſua ergo tantum quaerebant, non quae Ieſu Chriſti. &c. Qui praebet lac, potum praebet; qui praebet lanam, honorem praebet. Iſta ſunt duo, quae à populis quaerunt, qui ſemetipſos paſcunt, non oues; commodum ſupplendae neceſſitatis, & fauorem honoris, & laudis quaerunt. &c. Videte cuiuſmodi indumentum acceperat à bona Dei plebe idem Paulus, cum diceret: Sicut Ange- Gal. 4. b.
lum Dei excepiſtis me. teſtimonium enimͅ vobis perhibeo, quia ſi fieri poſſet, oculos veſtros eruiſſetis, & dediſſetis mihi. &c. Ecce & accepit de lacte ouium, ſicut paulo ante cõmemorauimus, & indutus eſt lanis ouiũ; ſed tamen oues non neglexit. non enim ſuã quaerebat, ſed quae Ieſu Chriſti. &c. Sed mali illi paſtores non parcunt talibus. Parũ eſt, quod illas languentes, & infirmas, & errantes, & perditas non curant; etiam iſtas fortes, & pingues necãt, quantum in ipſis eſt: & ſi illae viuunt, de miſericordia Dei viuũt; tamen quantum ad paſtores malos attinet, occidunt. Quomodo inquit, occidunt? malẽ viuendo, malum exemplum praebendo. Anͅ fruſtra dictum eſt ſeruo Dei eminenti in mẽbris ſummi paſtoris: Circa omnes te ipſum Tit. 2. b.
bonorum operum praebe exemplum, & forma eſto fidelibus? &c. Et diſperſae ſunt oues Eʒec. 34. a. b.
meae, eo quod non ſit paſtor, & factae ſunt in comeſturam omnibus beſtiis agri. &c. Propterea paſtores audite ſermonem Domini. Viuo ego, dicit Dominus Deus. Ecce ego ipſe requiram oues meas, & viſitabo eas, ſicut viſitat paſtor gregem ſuum. &c. Audite vocem paſtores, colligite vos ad montem Scripturae ſanctæ, vbi ſunt deliciae cordis veſtri, vbi nihil venenoſum, nihil alienum. &c. Quod perijt, inquiram; & quod errauit, reuocabo; & quod imminutum eſt, colligabo; & quod exanime eſt, confortabo; & quod pingue eſt, & forte, cuſtodiam. &c. *Auguſtinus in libro ad paſtores (tom. 10.) apud Aquiſg. c. 12.*

CAP. XV.

Paſtores dici volumus, nec tamen eſſe cõtendimus. Officij noſtri vitamus laborem ap-

peti-

petimus dignitatem. Immūdorum ſpiritnum feras a grege dilacerando non pellimus, & quod eis remanſerit, ipſi conſumimus; qnando peccantes diuites, vel potentes non ſolum non arguimus, ſed etiam veneramnr, ne nobis aut munera ſolita offenſi non dirigant, aut obſequia deſiderata ſubdncant. Ac ſi muneribus eorum, & obſequiis capti, immo per haec illis addicti, loqui eis de peccato ſuo, aut de futuro iudicio formidamus. Et ideo minaciter ſuperbiam noſtram diuinus ſermo contundit, ſed noſter auditus nihil, vnde proficiamus, admittit: quia praeſentis vitae capti dulcedine, quae poena negligentiam noſtram maneat in aeternum, nolumus cogitare. In paſtores ergo iſta dieuntur, de quorum nobis inani appellatione blandimur. Haec dicit Dominus Deus: Vae paſtoribus Iſrael, *Ez. 34. a.* qui paſcebant ſemetipſos. Nonne greges paſcuntur a paſtoribus? &c. Ecce ego ipſe ſuper paſtores, requiram gregem meum de manu corum, & ceſſare faciam eos, vt vltra non paſcant gregem, nec paſcant amplius paſtores ſemetipſos. Quis ad haec non contremiſcat? Quis iſta ſine intolerabili motu futurae examinationis accipiat, niſi qui aut non intelligit, aut futura non credit? ſed quia omnia, quae Dens obſeruari voluit, tam aperte poſuit, & ita ſui nominis auctoritate firmauit; vt ea facilius, qnod dictu quoque nefas eſt, contemnamus, quam nos non intelligere, vel non credere tam aperta, & diuina fingamus, quando audimus, Haec dicit Dominus: quis non futurum eſſe credat, quod dicit Dominus, niſi qui Deo non credit? Quod autem dicit, Vae paſtoribus: iſtud vae, pro maledicto poni, & paſtorum nomine nos ſignificari, quis non intelligat, niſi qni futurum non cogitat? Greges Domini paſcendos, paſtores facti, ſuſcipimus: & nos ipſos paſcimus, qnando non gregum vtilitati proſpicimus, ſed quid foueat, & augeat noſtras voluptates, attendimus. Lac, & lanas ouinm Chriſti oblationibus quotidianis, ac decimis fidelium gaudentes, accipimus: & curam paſcendorum gregum, ac reficiendorum, a quibus peruerſo ordine volnmus paſci, deponimus. Non ſanamus ſpirituali conſilio peccatis infirmum, non ſacerdotali ope conſolidamus, ac reficimus diuerſis tribulationibus fractum, non ad viam ſalutis reuocamus errantem, non requirimus ſollicitudine paſtorali veniae deſperatione iam perditum; ad hoc potentes tantum effecti, vt nobis in ſubiectos damnationẽ tyrannicam vindicemus, non vt afflictos, contra violentiam potentum, qui in eos ferarum more ſaeuiunt, defendamus. Inde eſt, quod tam a potentibus huius mundi, quam a nobis, qnod peius, nonnulli grauiter fatigati depereunt, quos ſe de manu noſtra Dominus requiſiturum terribiliter comminatur, dicens: Requiram oues meas de manu paſtorum, & ceſſare eos faciam, vt vltra iam non paſcant greges meos. Quod quid eſt aliud, quam paſtores, qui ſemetipſos, non greges meos paſcunt, ſublimitate ſuae dignitatis expoliabo, & inter reprobos, quia honorem ſuum noluerunt cuſtodire, proiiciam? *Proſper de vita acti. & contemplat. lib. 1. cap. 21. apud Aquiſgr. lib. 1. cap. 32.*

CAP. XVI.

Omnis ſpiritalis zelus doctoris animum frangit, quia valde cruciatur, dum infirmos quoſque aeterna deſerere, & rebus corporalibus delectari cõſpicit. Nullum quippe omnipotenti Deo tale eſt ſacrificium, quale eſt zelus animarum, ſicut Pſalmiſta ait: Zelns *Pſ. 68. b.* domus tuae comedit me. Paulns Apoſtolus zelo animarum cruciatus, dicebat: Quis in- *2. Cor. 11. f.* firmatur, & ego non infirmor? Quis ſcandalizatur, & ego non vror? Ipſum ſuum cor, quod animarum zelo ſuccenderat, quid aliud, quã quaſi ſartaginem fecerat, in quo amore virtutum contra vitia ardebat? Quod enim vrebatur, ſartago erat. Inardeſcebat enim, & coquebat, quia incendebatur amaritudine, ſed virtutum alimenta praeparabat ex ſua afflicta cogitatione. Quid eſt, quod Ezechiel *Ez. 4. a.* Propheta ſartaginem inter ſe, & ciuitatem murum ferreum ponit; niſi quod idem fortis zelus, qui nunc in mente doctoris agitur, in die extremi iudicii inter eum, & animam, quam a vitiis zelatur, teſtis eſt: etſi audire is, qui docetur, noluerit, doctor tamen pro zelo, quem exhibet, do auctoris neglıgenlia reus non ſit? Murum ergo ferreum Propheta inter ſe, & ciuitatem ponit, quia in vltionis tempore inde doctor a damnationis periculo munitur, vnde nunc per zelum cuſtodiae cordis frixuram patitur. Quantum vero frixura cordis, quae ſpiritali zelo agitur, omnipotenti Deo placeat, aperte oſtenditur; cum offerri per legem ſimila in ſacrificium iubetur. Scriptnm quippe eſt: In ſartagine oleo *Leu. 6. e.* conſperſa frigetur, offeretq. eam calidam in odorem ſuauiſſimum Domino ſacerdos, qui patri iure ſucceſſerit, & tota cremabitur in altari. &c. Circundat doctor auditoris animam, cum in omne, quod in hac vita agitur, tentationum laqueos apponi poſſe denũtiat: vt dum vbiqne ſit mens pauida, vbique circumſpecta, qnanto timidior, tanto vigilantior viuat. Ipſe namque zelus rectitudinis, dum inquietudine mentem agitat, eius mox aciem obſcurat, vt altiora in commotione nõ videat, quae bene prius tranqnilla cernebat. &c. Sed cũ per zelum animus mouetur, curãdum ſummopere eſt, ne haec eadem, quae inſtrumento virtutis aſſumitur, mẽti ira dominetur. &c. Vnde neceſſe eſt, vt hoc ante omnia, qui zelo rectitudinis mouetur, attendat; ne ira extra mentis dominium tranſeat: ſed ſed in vltione peccati tempus, modumque conſiderans, ſurgentem animi perturbationem, ſubtilius retractando reſtringat, animoſitatem reprimat, & motus feruidos ſub

aequi-

aequitate diſponat; vt eo fiat iuſtior vltor alienus, quo prius extitit victor ſuus: quatenus ſic culpas delinquentium corrigat; vt ante, ipſe, qui corrigit, per patientiam creſcat, vt feruorem ſuum tranſcendendo dijudicet, ne intemperanter excitatus, ipſo zelo rectitudinis, longe a rectitudine aberret. *Greg. lib. 1. ſuper Ezech. homil. 12. & in moral. lib. 5. cap. 33. apud Aquiſgr. cap. 34.*

C A P. XVII.

Didicimus, ſocios ordinis noſtri in gubernandis congregationibus ſibi ſubiectis, canonicis videlicet monachis, & ſanctimonialibus hactenus valde negligentes extitiſſe, & ob id multos in ſui detrectationem, & contemptum prouocaſſe; ita vt nonnulli alij Praelati in eorũ parochijs conſtituti, eorum praua exempla ſecuti, ſuas ſimiliter congregationes neglexerint. Quos & fraterno, & ſynodali conuentu admonendos eſſe, neceſſario duximus; vt ab hac negligentia deinceps ſe cohibeant, & ceteris ſe imitabiles praebeant. *Pariſienſ. ſub Ludouico, & Lothario li. 1. c. 21. & Aquiſgr. ij. ſub Ludouico par. 1. cap. 11.*

C A P. XIIX.

Non erunt Praelati excuſabiles, & immunes a periculis apud Dominum, cui pro ſibi commiſſis rationes ſunt reddituri, ſi eis carnalia ſolummodo, & non ſpiritalia fideliter ſubminiſtrauerint; cum de manu eorum, ſanguinem eorũ, ſi perierint, ſit exacturus, teſtan-
Ezech. 34 te Ezechiele Propheta, & expoſitione beati Auguſtini ſuper eodem Propheta, plurimum huic rei adſtipulante. Grandis porro miſeria, caecaque cupiditas, dum huiuſcemodi Praelati in locis ſibi ſubiectis, cupiditatem ſuam potius explere, quam animarum ſuarum periculum contendunt vitare. *Pariſienſ. ſub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 24.*

C A P. XIX.

Epiſcopi presbyteros ſibi commiſſos, & doctrina, & caſtitate, & ſobrietate, atque hoſpitalite ſecundum eorum miniſterium ornari compellant. *Melden. cap. 28.*

C A P. XX.

Epiſcopi ſe ipſos, atque miniſtros ſuos, & maxime eccleſiaſticos, cunctoſque Chriſtianos in ſua parochia, perpendentes ex hoc, ſtatuta Nicaeni concilij, & ceterorum conciliorum, ab vſuris ſine excuſatione compeſcant. & quos compeſcere aliter non potuerint, canonicam in eos ſententiam proferant. *Melden. c. 55.*

C A P. XXI.

Vnuſquiſque noſtrum in clero, & populo, & ſacerdotibus, ac monaſteriis ſibi commiſſis, ſollicita, & paterna pietate prouideat; ne propter aliquas oppreſſiones, peſtiferis coniurationibus, & quaerimonijs, ac detractionibus aduerſus eoſdem paſtores ſuos inſerniãt. *Valent. ſub Lothario c. 14.*

C A P. XXII.

Sacerdotes vice Moſis, iram Domini ſuper populum ſaeuientem precibus ſuis debẽt mitigare. *Meten. c. 3.*

C A P. XXIII.

Haec de praecipuis in eadem ſacra ſynodo fuere ſtatuta. Ceterum ſpecialia de quibuſque parochiis, prout uiſum fuerit, ſecundum eccleſiaſticam auctoritatem definita; & Epiſcopis in proprijs parochijs ſunt ad exequendum commiſſa. *Tullen. c. 13.*

C A P. XXIV.

Nobis, qui gregis Dei curam accepimus paſtoralem, ſummopere curandum, & prohibendum eſt; ne noſtra deſidia agente, diebus (*feſtis*) vllus placitum habere, & populum nobis commiſſum a ſeruitio Dei noſtri audeat impedire. *Tribur. c. 35.*

C A P. XXV.

Praelati ſinguli eleemoſynarios honeſtos habeant; & ut ipſi Praelati ſint iuxta Apoſtolum, hoſpitales, & vt horis competentibus ad pauperes audiendos, & iuſtitiam exhibendam, in publico praeſentiam ſuam exhibere procurent, & in perſonis proprijs confeſſionibus audiendis interdum interſint, & paenitentiis iniungendis ipſi etiam per confeſſores diſcretos ciuitates proprias obeant, & in eccleſijs ſuis cathedralibus reſidere procurent; vt aliquibus maioribus feſtis, & ſaltem in aliqua parte pro ſe, prout animae ſuae ſaluti magis viderint expedire. *Conc. Oxonien. c. 8.*

Epiſcopi adhibeant diligentiam in oppugnandis haereticis. Tit. LIIX.

C A P. I.

QVilibet Archiepiſcopus, vel Epiſcopus per ſe, aut per Archidiaconum ſuum, vel idoneas perſonas honeſtas, bis, aut ſaltem ſemel in anno propriam parochiam, in qua fama fuerit, haereticos habitare, circumeat; & ibi tres, vel plures boni teſtimonij uiros, vel etiam, ſi expedire uidebitur, totam uiciniam iurare compellat: quod ſi quis ibidem haereticos ſciuerit, uel aliquos occulta conuenticula celebrantes, ſeu a communi conuerſatione fidelium, uita, & moribus diſſidentes, eos Epiſcopo ſtudeat indicare. Ipſe autem Epiſcopus ad præſentiam ſuam conuocet accuſatos, qui niſi ſe ab obiecto reatu purgauerint, vel ſi poſt purgationem exhibitam in priſtinam fuerint relapſi perfidiam, canonice puniantur. &c. Volumus igitur, & mandamus, & in virtute obedientiae diſtricte praecipimus, ut ad haec efficaciter exequenda Epiſcopi per dioeceſes ſuas diligenter inuigilent, ſi canonicam effugere uoluerint ultionem. &c. *Innoc. iij. in conc gen. Later. c. 3.*

De haeret. c. excõmunicamus. 13 p. adijcimus. Greg. ix. c. 1. o. tit. in 4. coll.

C A P. II.

In partibus Toloſae damnanda haereſis dudum emerſit. &c. Contra eam Epiſcopos, & omnes Domini ſacerdotes in illis partibus inuigilare praecipimus, & ſub interminatione

De haeret. c. 10. in 1. collect.

† ana-

Digitized by Google

† interdi ctione. † anathematis prohibere,ne vbi cogniti fuerint illius haereſis ſectatores, receptaculum quiſquam eis in terra ſua praebere,aut praeſidium impertiri praeſumat.&c. *Alex. iij, in Conc.Turon.c.4.*

CAP. III.

Fratres,hortor dilectionem veſtram,obteſtor,& moneo;vt qua debetis, & poteſtis ſollicitudine, vigiletis ad inueſtigandos haereticos, & inimicos ſanctae Dei Eccleſiae,& a ſanis mentibus, † ne peſtis haec latius diuulgetur,ſeueritate,qua poteſtis,pro viribus extirpetis. *Luci.ep ſing.in fin.Felix ep.3. in fi. Marc.ep.vn. in fin.ad Athanaſ. & alios Epiſcopos Aegypt.*

†mēbris, Marcus.

CAP. IV.

Tuam moneo dilectionem,vt cunctos,quos errare cognoueris, ad catholicam fidem, & ad vnitatem recte credentium conuertere ſtudeas.&c. Si autem te non audierint, & errantes permanſerint, nobis eos manifeſtare, quam citius poteris,non tardes,vt Apoſtolica auctoritate,aut cito ad Eccleſiam conuertantur,aut ab Eccleſia ſeparentur.*Xyſt.ij.ep.1.in med.ad* Gratum *Epiſcop.*

CAP. V.

Filii noſtri Proſper,& Hilarius, tantum neſcio quibus presbyteris illic licere, qui diſſenſioni eccleſiarum ſtudeant, ſunt apud nos proſequuti; vt indiſciplinatas quaeſtiones vocantes in medium, pertinaciter eos dicant praedicare aduerſantia veritati. Sed veſtrae dilectioni iuſtius imputamus, quando illi ſupra vos habent copiam diſputandi.&c. Quid illic ſpei eſt,vbi magiſtris tacentibus, hi loquuntur,qui eorum diſcipuli nō fuerūt? Timeo,ne conniuere ſit,hoc tacere. Timeo, ne magis ipſi loquantur,qui permittunt illis taliter loqui. In talibus cauſis non caret ſuſpicione taciturnitas: quia occurreret veritas,ſi falſitas diſpliceret. Merito namque cauſa nos reſpicit, ſi ſilētio faueamus errori. Ergo corripiantur huiuſmodi.Non ſit his liberum,habere pro voluntate ſermonem. &c.Repetentes ſaepius admonemus,vt vitentur huiuſmodi,qui laborāt per terras aliud, quam illic noſter iuſſit agricola, ſeminare. *Caeleſt.ep.1.ad Epiſc.Galliae,c.1.*

CAP. VI.

Hanc ad dilectionem veſtram epiſtolam miſimus per acolythum noſtrum, vt effecta certior ſanctitas veſtra, ſollicitius agere dignetur, & cautius: necubi Manichaeae peruerſitatis homines plebes veſtras facultatem laedendi, & huius ſacrilegii poſſint inuenire doctores. Aliter enim nobis commiſſos regere non poſſumus,niſi eos,qui ſunt perditores, &perditi,zelo fidei dominicae perſequamur, & a ſanis mentibus, ne peſtis haec latius diuulgetur,ſeueritate,qua poſſumus,abſcindamus.Vnde hortor dilectionem veſtram,obteſtor, & moneo, vt qua debetis, & poteſtis ſollicitudine vigiletis ad inueſtigandum eos, necubi occultandi ſe reperiant facultatem. *Leo epiſt.2.ad Epiſcop.Italiae.*

CAP. VII.

Illud plurimum mihi diſplicere ſignifico; 24.q.3.c. 34.
quod inter dilectionis tuae clericos quidam eſſe dicuntur, qui aduerſariorum conniueant prauitati, & vaſa irae vaſis miſericordiae miſceantur.Quibus inueſtigandis, & ſeueritate congrua coercendis, debet diligentia tua vigilanter inſiſtere; ita vt his,quib. prodeſſe non potuerit correctio, non parcat abſciſſio. Oportet enim nos Euangelici meminiſſe mandati,quod ab ipſa veritate praecipitur:vt ſi nos oculus,aut pes,aut dextera ſcādalizauerit manus, a compage corporis auferatur;quia melius ſit, his in eccleſiis carere membris, quam cum ipſis in aeterna ire ſupplicia. Nam ſuperfluo extra Eccleſiam poſitis reſiſtimus; ſi ab his, qui intus ſunt, in eis,quos decipiunt,vulneramur. Abiicienda prorſus peſtifera haec a ſacerdotali vigore patientia eſt;quae ſibimet, peccatis aliorū parcendo,non parcit.Sicut Heli quondam ſacerdos filiorum ſuorum delicta tolerando,cum ipſis diuinae iuſtitiae ſententiam meruit experiri,quia ſegni indulgentia diſſimulauit plectere peccatores. *Leo ep.74. vel 76.ad Anatolium Epiſcopum* CP.*ante fin.Iuo par.6.cap.339.decr.*

Mat 18.b Mar. 9.f 1.Reg.c.2.

CAP. IIX.

Vt Imperialis eſt poteſtatis, tumultus publicos, ac ſeditiones ſacrilegas ſeuerius coercere: ita auctoritatis eſt ſacerdotalis, monachis praedicandi aliquam contra fidem licentiam non praebere, & omni virtute reſiſtere;ne ea,quae ad ſacerdotes pertinent, ſibi audeant vindicare.*Leo epiſt.80.ad Iulian. Epiſcop.*Coen.*in med.*

CAP. IX.

Hoſtis humani generis ad impugnandam ſinceritatem fidei fraudulentam haereticorū fallaciam ſubinduxit, cōtra quos viri eccleſiarum paſtores viriliter inſurgentes, eorum praua dogmata cum ipſorum auctorib. condemnauerunt.*Innocen.ij.in epiſt.ad Sampſonem Archiepiſc.Remen.& alios,poſt prin.*

CAP. X.

Si in matrice,vel in ſede Epiſcop.negligēs fuerit contra haereticos;admoneatur a vicinis Epiſcopis. Si ab eo die intra ſex menſes non in prouincia ſua conuertat ad vnionem Eccleſiae catholicae alios, non ei communicetur,donec id faciat. Si executor ad ea loca non venerit, Epiſcopo non adſcribatur. *Carth.*124.G.*Mil.*25.L.*Afr.*90.L.

Munus Epiſcopi eſt docere clericos, & reliquum populum. Tit. LIX.

CAP. I.

EPiſcopus iuxta diuina praecepta conuertat, & doceat populum ſuum.&c.*Nicae. ij.c.2.Iuo par.5.c.372.decr.* Diſt.38. omnes.c.6

CAP.

CAP. II.

De decim. c. 17. Greg. ix. & c. 2. eo. tit. in 2. collect. Quidam Praelatorum eccleſiae decimas, & eccleſias diſponere *(laicis)* indulgent, & eos in deuia mortis impellunt, qui praedicatione ipſorum ad viam fuerant reuocandi. *Alex.iij.in conc.*Turon.*cap.* 3.

CAP. III.

Sacerdotes,& alij clerici, qui fuerint in exercitu Chriſtiano, tam ſubditi,quam Praelati,orationi, & exhortationi diligenter inſiſtant, docendo eos verbo pariter, & exemplo;vt timorem, & amorem ſemper habeant diuinum ante oculos; ne quid dicant,aut faciant, quod diuinam maieſtatem offendat. *Innoc.iij.in conc.gen.Lat.c.vlt.*

CAP. IV.

Epiſcopum bono opere conſiſtere oportet, vt factis congruentibus luceat, vt optimus ſpeculator exiſtat; qualiter populus verbum praedicationis oſtenſo opere ſine dubio obſeruando attendat, beatiſſimo Gregorio Papa docente. Pro qualitate igitur audientium formari debet ſermo doctorum, vt & ſua ſingulis congruant,& tamen a communis aedificationis arte numquam recedat. haec enim ſi digna deſiderat exempla ſpeculatoris perficere, toto mentis debet meditari conamine, quatenus prodeſſe magis, quam praeſſe populo Domini videatur. *Synodus Romana ſub Eugenio ij.& Leone iv.cap.*3. *Gregor. lib.3.paſtor. in praefat.*

CAP. V.

Epiſcopus,vel presbyter,qui negligit clerum, vel plebem ſuam religionem docere, excommunicetur. Si perſeuerat,deponatur. *Ap.58.Vide Trul.19.*

CAP. VI.

Inſtruebat B. Petrus Epiſcopos ſacerdotes ſuos,ac cunctos reliquos Eccleſiae miniſtros, atque omnem plebem ſibi commiſſam, verbo diuino, & mandato inſtruere, ac dirigere. *Clem.epiſt.*1.*in fine.*

CAP. VII.

Vos ergo, qui ſacerdotio Domini fruimini,& in ſpecula eſtis poſiti, plus ſcire oportet;vt ſubditos vobis populos pleniter docere poſſitis,eiſque ad regna caelorum ducatũ praebere Deo annuente valeatis.&c. Audire ergo Epiſcopum attentius oportet, & ab ipſo ſuſcipere doctrinam fidei,monita autem vitae a presbyteris inquirere, a diaconis vero ordinem diſciplinae. *Clem.ep.3.in princ. Anſelm.lib.7.cap.*76. Diſt. 25. c. 2.

CAP. IIX.

Diſt. 45. ſane c. vl. Percuſſor ille doctor dicitur, qui ſermone inutili conſcientiam percutit infirmor. Ideo tenere vos,& omnes fideles oportet eum, qui ſecundum doctrinam eſt, fidelem ſermonem, vt potens ſit conſolari in doctrina ſana, & contradicentes redarguere,& recte viuentes, atque rectam fidem tenentes conſolidare. *Anacl.ep.2.ante fi.ad Epiſcopos Italiae.* Tit. 1. b.

CAP. IX.

Diſt. 93. c. 11. Diaconi cuſtodiant Epiſcopum praedicantem. *Euariſt.epiſt.*1.*in prin.*

CAP. X.

Epiſcopum oportet oportune, & importune, atque ſine intermiſſione eccleſiam ſuam docere,eamque prudenter regere, & amare: vt a vitiis ſe abſtineat, & ſalutem conſequi poſſit aeternam. Et illa cum tanta reuerentia eius doctrinam debet ſuſcipere, eumque amare,& diligere;vt legatum Dei,& praeconem veritatis. quia teſtante veritate, quaecumque ligauerit. &c. Praeuidendum eſt vobis,ne offendatis eos, qui tantam a Domino habent poteſtatem.Et ideo potius obediendi, diligendi,& ſummopere venerandi ſunt; non detrahendi,aut lacerandi,aut eiiciendi, ſed portandi, & amandi, ipſo dicente Domino: Qui vos audit,me audit; & qui vos ſpernit, me ſpernit.&c.*Euar. ep.2.in prin.*Burch.*l.*1. *c.*99.*Iuo p.5.c.*201.*decr.Anſ.l.6.c.*102. 7. q. 1. c. 11 ſicut p. 1. Matt. 16. c. Luc. 10. c.

CAP. XI.

Quae praecor maior caritas,aut quod efficacius pietatis patrocinium poteſt a quoquam alicui impendi; quam ſi ignorantiae tenebras,& imperitiae caliginem ab eo repellat? Demum verae fidei doctrinae pabulo, non ad quaeſtum, non ad ambitionem, ſed eruditionem, & aedificationem reficere. † Tamquã enim mutilo fit manus,claudo pes, oculus caeco, qui ignorantiae tenebris obuoluto, ſapientiae & ſcientiae theſaurum reſerat,& candorem lucis,viaſque Domini benigniter aperit. Vtriſque autem, id eſt, & famem verbi Dei patientibus, & Epiſcopis neceſſitatem, quando inthronizantur propter communem vtilitatem, in alijs ciuitatibus non modica exhibetur miſericordia. Negantes autem haec,vt ſpeciem habeant pietatis, virtutem tamen eius abnegent. *Anter.epiſt.* 1.*poſt princip.* † reficiat f.

CAP. XII.

Ipſi ſacerdotes oues ſuas nutriant, ipſi Domino ſuo fructum cum vſura reddãt,fructuoſoſque manipulos ei cum gloria repraeſentent.Nam ſi Dominus leproſos,inter ceteras ouium ſuarum curas, tetigit, & mundauit; cur nos eadem agere dedignamur? Aut cur nos ipſi, qui paſtorale officium ſuſcepimus, aliis alendas tradimus? maxime, cum Dominus Petro praeceptori noſtro dixerit: Si diligis me,paſce oues meas. &c. Nam & beatũ Iacob,qui pro vxoribus diu ſeruierat, dixiſſe meminimus: Viginti annis fui tecum;oues tuae, & caprae ſteriles non fuerunt; arietes gregis tui non comedi, nec captum a beſtia oſtendi tibi;ego damnum omne reddebam; & quidquid furto perierat, a me exigebas; die,noctuque aeſtu vrebar,& gelu; fugiebat ſomnus ab oculis meis.Si ergo ſic laborat,& vigilat,qui paſcit oues Laban: quanto labori, quantiſque vigiliis debet intendere, qui paſcit oues Dei? Sed in his omnibus ipſe nos inſtruat, qui pro ſuis dedit ouibus animam, & adiuuet nos; vt de his, qui nobis commiſſi ſunt, Mat. 8. d. Mar. 1. d. Luc. 5. c. Io. 21. c. Gen. 31. f. Io. 10. c.

ſunt,fructum multiplicem, ac menſuram ſuperfluentem ad aeterna gaudia reportare concedat. *Damaſ.ep.4.poſt med.*

C A P. X I I I.

Porro pro Epiſcopo illo, qui nunc vſque deſidia quadam in eadem gente praedicationis verbum diſſeminare neglexerat, & nunc ſibi partem,quaſi parochiam defendit,Carolo excellentiſſimo filio noſtro, vt eum compeſcat ſuadẽtes,paternis litteris ſcripſimus. *Greg.ỹ.ep.7.ad Bonifacium Epiſcopum incip. Creditae ſpeculationis,in fine.*

C A P. X I V.

Diſt. 88. c.6. Epiſcopus nullam rei familiaris curam ad ſe reuocet, ſed lectioni, & orationi, & verbi Dei praedicatione tantummodo vacet. *Carth.iv.c.20.Caeſar lib.4.c.63.*

C A P. X V.

7.q.1.Epiſcopi. 38. Tam ad verbum faciẽdum,quam ad oblationem conſecrandam inuitentur Epiſcopi, vel presbyteri,qui cauſa viſitandae eccleſiae alterius Epiſcopi ad eccleſiam venerint. *Carthag. iv. cap. 33.*

C A P. X V I.

Diſt.38.c.1.in fine. Sciãt ſacerdotes ſcripturas ſanctas, & canones meditentur; vt omne opus eorum in praedicatione diuina, & doctrina conſiſtat, atque aedificent cunctos,tam fidei ſcientia, quam operum diſciplina. *Tolet.4.c.24. Arel. ſub* Carol.*c.3.Burch.lib.1.c.100. Iuo par. 5. c.202.decr.Anſ.l.7.c.105.Caeſar.lib.4.c.54.*

C A P. X V I I.

Quantum quis praecelſi culminis obtinet locum, tantum neceſſe eſt, praecedat ceteros gratia meritorum; vt in eo,quod praeſidet ſingulis, ſingulariter ornetur eminentia ſanctitatis, habens ſemper & in ore gladium veritatis, & in opere efficientiam luminis, vt *Tit.1.b.* iuxta Paulum,potens ſit exhortari in doctrina ſana,& contradicẽtes reuincere. Nos proinde noſtri ordinis gradum, vel ſuſcepti regiminis modũ magnopere cogitare debemus: vt qui officium praedicationis ſuſcepimus, nullis curis a diuina lectione priuemur. Nam quorundam mentes Pontificum, ita corporis otio a lectionis gratia ſecluduntur, vt quid doctrinae gregibus ſubditis exhibeat, non inueniat praeco mutus. Inſiſtendum ergo ſemper erit maioribus,vt quos ſub regiminis cura tuentur, fame verbi Dei perire non ſinant. Sicut Metropolitanis in confinitimos, ceteroſque eccleſiaſticis ordinibus deditos; ſic confinitimis in commiſſos ſibi religioſorum numero vigilandum eſt; qualiter neſcientia taliũ diuinae legis eruditionibus imbuatur. Ita vt indefinẽti ſollicitudine Praelatus quiſque ſubditos quaerens,aut profectum eorum laetabundus agnoſcat, aut neſcientiam ſine arrogantia inſtruat. Placuit ergo,iuxta inſtituta Toletani concilii; vt aut ſponte ſumant intentionem neceſſariam perdiſcendi, aut a maioribus ad lectionis exercitia cogantur inuiti. *Tolet.xi.c.2.Vide Tolet.ıııx.c.8.*

C A P. X I I X.

Oportet eccleſiis praepoſitos quotidie, ſed praeſertim dominicis diebus clerum, & populum docere pietatis ſermones, ex ſacra ſcriptura differentes,ſenſus, & iudicia veritatis. *Trull.c.19.*

C A P. X I X.

Non licet Epiſcopo in alia vrbe ei non competenti publice docere. Si quis fecerit, Epiſcopatu ceſſet, in presbyteratu manens. *Trull.c.20.*

C A P. X X.

Quando presbyteri ab Epiſcopis in parochiis ordinantur, neceſſe eſt, vt ab ipſis Epiſcopis diligenter inſtructi eccleſias ſibi deputatas accipiant. *Arel.ſub Carolo c.4.Vide Tolet, iv.c.25.Iuo lib.3.tit.2.cap.16.panor.& p. 3.c.129.decr.Anſelm.lib.7.c.104.* *Diſt.38. c.2.*

C A P. X X I.

Sollicite ſtudeat vnuſquiſque Epiſcopus gregem ſibi commiſſum ſacra praedicatione, quid agere,quidve vitare debeat,informare. *Turon.ſub Carolo.c.4.*

C A P. X X I I.

Epiſcopi aſſidui ſint in lectione, & ſcrutentur myſteria verborum Dei,quibus in Eccleſia doctrinae fulgore ſplendeant, & verborũ Dei alimentis animas ſibi ſubditas ſatiare non ceſſent.&c. canones quoque intelligant, & librum B. Gregorii Papae de cura paſtorali,& ſecundum formam ibidem conſtitutam, & viuant,& praedicent. Cabilon. *ſub Carolo c.1.*

C A P. X X I I I.

Vita eorum, & doctrina nequaquã diſcordent: ſed quae dicunt, faciant; & quae faciunt,docere ſtudeant. Et praedicatione aſſidua plebem admoneant, & falce iuſtitiae a credentium mentibus vitiorum ſpinis eradicent, & verbi Dei ſemine agros mentis eorũ ad fecunditatem perducant. *Cabil.ſub Carolo cap.2.*

C A P. X X I V.

Si quando Epiſcopis peragrandae prouinciae neceſſitas incumbit. &c.in praedicatione verbi Dei,in lucris animarum operã dent. &c. & verbi Dei praedicator sũptus vbi proprii deſunt,a fratribus accipiat: & item fratres illius potentia non grauentur, exemplo Apoſtoli Pauli,qui ne quem grauaret,arte,& manibus victum quaerebat. *Cabil.ſub Carol. c.14.Iuo par.3.c.133.decr.* *10.q.3.cauendũ. 7.* *2. Theſ. 3.d.*

C A P. X X V.

Epiſcopo ſcripturarum ſcientia neceſſaria eſt: quia ſi Epiſcopo tantum ſit ſancta vita, ſibi ſoli poteſt prodeſſe ſic viuens: porro ſi & doctrina fuerit eruditus,poteſt ceteros quoque inſtruere, & docere ſuos, & aduerſarios repercutere. qui niſi refutati fuerint,atq; cõuicti,facile poſſunt ſimplicium corda peruertere. Huius autem ſermo debet eſſe purus, ſimplex,& aptus,plenus grauitate,& honeſtate,plenus ſuauitate, † & gloria, tractans de myſterio legis, de doctrina fidei, de virtute continentiae,de diſciplina iuſtitiae. Vnumquemq.diuerſa admonens cohortatione,iuxta profeſſionis,morumque qualitatem, videlicet,vt praenoſcat quid,quãdo,cui,vel quomodo

† ſanctitate.

Digitized by Google

modo proferat. *Iſid. lib. 2. c. 6. de eccleſ. offic. apud Aquiſgr. c. 9. ante fi. Rab. lib. 3. c. 4. de inſtit. cleric.*

CAP. XXVI.

Quod doctrina à ſacerdotibus expectatur, & veteris praecepta ſunt legis; & ad Titum
Tit. 1. b. plenius ſcribitur. Innocens enim, & abſque ſermone conuerſatio, quantum exemplo prodeſt, tantum ſilentio nocet. Nam latratu canum, baculoque paſtoris luporum rabies deterrenda eſt. *Hieronymus in epiſtola ad Oceanum, apud Aquiſgr. c. 11. poſt prin.*

CAP. XXVII.

Epiſcopus non blãdiatur ſubditis; ſed doceat aperte, quae ad conſequẽdam aeternam felicitatem pertinent. *Auguſt. in lib. ad paſtores tom. 10. apud Aquiſg. c. 12. ante med.*

CAP. XXVIII.

Clama, ne ceſſes, ſicut tuba exalta vocem
Eſa. 58. a tuam. Praeconis namque officium ſuſcipit, quiſquis ad ſacerdotium accedit, vt ante aduentum iudicis, qui terribilis ſequitur, ipſe ſcilicet clamando gradiatur. Sacerdos ergo ſi praedicationis neſcius, quam clamoris vocem daturus eſt praeco mutus? *Gregor. in regiſtr. lib. 1. c. 24. apud Aquiſg. c. 13. in prin. & Greg. lib. 2. c. 11. paſtor.*

CAP. XXIX.

Fortes, perſeuranteſq. doctores, velut imputribilia ligna quaerendi ſunt, qui inſtructioni ſacrorum voluminum ſemper inhaerentes, ſanctae Eccleſiae vnitatem denuntient, & quaſi intromiſſis circulis arcam Domini portent. Vectibus arcam teſtamenti portare, eſt bonis doctoribus ſanctam Eccleſiam ad rudes infidelium mentes praedicando deduci. Qui auro quoque iubentur operiri; vt cum ſermone alijs inſonant, ipſi etiam vitae ſplendore fulgeſcant. Neceſſe eſt igitur, vt qui ad officium praedicationis excubãt, a ſacrae lectionis ſtudio non recedant. &c. ignominioſum valde eſt, tunc quaerat diſcere, cũ quaeſtionem debeat enodare. &c. vnde bene primus paſtor Eccleſiae paſtores ceteros ad-
1. Pet. 3. c. monet dicens: Parati ſemper ad ſatisfactionem de ea, quae in nobis eſt, ſpe. &c. *Greg. lib. 2. c. 11. paſtoralis, apud Aquiſgr. d. cap. 13. in prin.*

CAP. XXX.

In ſacerdotis habitu ante omnia aurum
Exod. 28. a. b. fulget, vt in eo intellectus ſapientiae principaliter emicet. Cui hyacinthus; qui aereo colore reſplendet, adiũgitur: vt per omne, quod intelligẽdo penetrat, non ad fauores infimos, ſed ad amorem caeleſtium ſurgat: ne, dum incautus ſuis laudibus capitur, ipſo etiam veritatis intellectu vacuetur. Auro quoque & hyacintho, ac purpurae, bis tinctus coccus adiungitur; vt ante interni iudicis oculos, omnium virtutum bona ex caritate decorentur, & cũcta, quae coram hominibus rutilãt, hanc in conſpectu occulti arbitri flamma intimi amoris accendat. Quae ſcilicet caritas, quia Deum, ſimul ac proximum diligit, quaſi ex duplici tinctura fulgeſcit. Qui igitur ſic ad auctoris ſpeciem anhelat, vt proximorum curam negligat; vel ſic proximorum curam exequitur, vt a diuino amore torpeſcat; quia vnum horum quodlibet negligit, in ſuperhumeralis ornamento habere coccũ bis tinctum neſcit. Ceterum cum rector ſe ad loquendum praeparat; ſub quanto cautelae ſtudio eloquatur, attendat: ne ſi inordinate ad loquendũ rapitur, erroris vulnere audientium corda feriantur: & cum fortaſſe ſapiens videri deſiderat, vnitatis cõpagem inſipienter abſcindat. Hinc namque in Euangelio veritas dicit: Habete ſal in vobis, & pacem ha- *Mar. 9. g.*
bete inter vos. &c. Ac ſi figurate per habitũ ſacerdotis dicat; Mala punica tintinnabulis *Exo. 28. e.*
iungite; vt per omnia, quae dicitis, vnitatem fidei cauta obſeruatione teneatis. Sacerdos ſemper vocem praedicationis habeat; ne ſuperni ſpectatoris iudicium ex ſilentio offendat. Scriptum quippe eſt: Audiatur ſonitus, quando ingreditur, aut egreditur ſanctuariũ in conſpectu Domini, & non moriatur. Sacerdos namque in tabernaculum ingrediens, vel egrediens moritur, ſi de eo non auditur: quia iram contra ſe occulti iudicis exigit, ſi ſine praedicationis ſonitu incedit. Apte autẽ tintinnabula veſtimentis Pontificis deſcribuntur inſerta. Veſtimenta etenim ſacerdotis, *Pſ. 131. d.*
quid aliud, quam recta opera debemus accipere, Propheta teſtante, qui ait: Sacerdotes tui induantur iuſtitiam? Veſtimentis itaq. illius tintinnabula inhaerent, vt vitae viam cum linguae ſonitu, ipſa quoque bona opera ſacerdotis clamẽt. Nos, quia infimi homines ſumus, cum de Deo hominibus loquitur, debemus primum meminiſſe, quid ſumus; vt ex propria infirmitate penſemus, quo docendi ordine infirmos fratres cõſolemur. Conſideremus igitur, quia aut tales ſumus, quales nonnullos corrigimus; aut tales aliquando fuimus, etſi iam diuina gratia operante, non ſumus, vt tanto eos temperantius corde humili corrigamus, quanto noſmetipſos verius in his, quos emendamus agnoſcimus. *Greg. in paſtor. lib. 2. c. 3. & c. 4. apud Aquiſgr. c. 24.*

CAP. XXXI.

Statuimus pari voto, pariq. conſenſu, vt vnuſquiſq. noſtrũ dictis, & exemplis, plebes parochiae ſuae attentius ad meliora incitare ſtudeat; eaſque vt ſe a malis cohibeant, & ad Dominum toto corde conuertant, ſollicite admoneant. &c. *Pariſ. ſub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 5. & lib. 3. cap. 1.*

CAP. XXXII.

Sicut ſtudendum eſt ſacerdotibus, vt auditores ſui myſterium ſacri baptiſmatis intelligant, & Deo opem ferente operibus cõpleãt: ita nihilominus procurare debent, vt abrenuntiationes, quas in diabolũ, ſuaque opera, eiuſq. põpas fecerunt, intelligãt; & his intellectis, ne ad eas denuo redeãt, ſollicite inuigilent. Quibus etiam admonendo ſaepius inculcandũ eſt, ne iugo Satanae, quod eiecerãt, eiuſq. dominationi, quã aſpernati ſunt, quo-

quo modo ſuccumbant. *Pariſien. ſub Ludouico, & Lothario lib.1.cap.10.*

CAP. XXXIII.

Non ideo ſe ſolo quilibet Epiſcopo vas miſericordiae putet in gloria praeparatum; quia Pontificali militia † fungitur, ſed ſi pro grege ſibi credito ſollicitus ſemper inuigilet, & praedicet verbo, inſtet, opportune, importune, arguat, obſecret, increpet in omni patientia, & doctrina. *Fulgen. in lib. de veritate praedeſtinat. apud Pariſ. ſub Ludouic. & Lothar. lib.1.cap.23.*

† mitra.

2.Tim.4. d

CAP. XXXIV.

Presbyteri etiam imperiti ſollerti ſtudio ab Epiſcopis ſuis inſtruendi ſunt, qualiter & confitentium peccata diſcrete inquirere, eiſque congruum modum ſecundum canonicam auctoritatem paenitentiae nouerint imponere. *Pariſ. ſub Lud. & Loth. lib.1.c.32.*

CAP. XXXV.

In ſtatutis conuentibus primo omnium pari voto, parique conſenſu decreuimus, vt vnuſquiſque noſtrum in parochia ſua dictis, & exemplis plebes ſibi ſubiectas ad meliora incitare ſtuderet, eaſque vt ſe amabilis cohiberent, & ad Deum ex toto corde conuerterent, ſollicite admoneret; Deumque quem peccando ſibi iratum fecerant, digna paenitentia, ſatisfactione, & eleemoſynarum largitione ſibi placabilem facere ſatagerent. *Pariſ. ſub Lud. & Loth. lib.3.c.1. Vide e. Pariſ. l.1.c.5.*

CAP. XXXVI.

Doctrina ſacerdotalis ſecundum cuiuſque qualitatem omnibus ſufficiẽs eſſe debet, modeſta, prudens, diſcreta, honeſta, atque vtilis: nec minus exemplum boni operis doctrinae cõueniẽs in ſacerdotibus eſſe debet; vt quod ore doctrina profert, vitae meritum iuſtae operationis, verba ſacerdotis omnibus delectabilia faciat exſequenda, vitamque probabilem commendet. *Aquiſgr. ij. ſub Ludouic. par.1.c.8.*

CAP. XXXVII.

Dignum duximus, vt vnuſquiſque Epiſcoporum ſtudeat miniſtros ſuos, pro modulo poſſibilitatis bene inſtruere. *Aquiſgran. ij. ſub Ludouic. par.2.cap.11.*

CAP. XXXIIX.

Nos propter auctoritatem miniſterii noſtri, vos admonere, immo admonendo exigere a vobis quoquo modo debueramus: vos e contra propter diuinum amorem, & honorem admonendo nos ad potiora prouocatis. *Aquiſgr. ij. ſub Ludou. par. vlt. in fine, vbi loquuntur Epiſcopi cum Imperatore.*

CAP. XXXIX.

Regia magnificentia liberiorem libertatem Epiſcopis ad ſuum peragendum in eorũ parochiis miniſterium, maxime in ſacratiſſimis temporibus, quadrageſimae ſcilicet, & aduentus Domini tribuat. &c. Ipſi autem Epiſcopi conceſſum ſibi otium, non in ſuas voluptates, ſed in diuinum, & officioſum conuertant negotium; quatenus ſtudentes praedicationi, & correctioni. &c. quod hactenus per parochias fuit neglectum, de cetero ſit correctum. &c. *Melden. cap.8.*

CAP. XL.

Omnes ſacerdotes Domini pia vigilantia fidem catholicam indagare, & ſubditos ſibi cum mandatorum Domini obſeruantia, Epiſcopi quique ſtudioſiſſime docere contendant. *Melden. cap.29.*

CAP. XLI.

Vt quiſque Epiſcopus, talem iuxta ſe, pro viribus habere decertet, qui iuxta ſinceriſſimum, & puriſſimum ſenſum catholicorum Patrum de fide, & obſeruatione mandatorum Dei, ſeu & praedicationis doctrina, presbyteros plebium aſſidue inſtruat, & informet; ne domus Dei viui, quae eſt Eccleſia, ſine lucerna verbi Diuini remaneat. *Melden. cap.35. Burchar. l.1.c.88. Iuo p.5.c.194. decr.*

CAP. XLII.

Vnuſquiſque noſtrum, ſiue per ſe, ſiue per aliquem, vel aliquos ex miniſtris Eccleſiae fideliter doctos, ita verbum praedicationis, tam in vrbe, quã foris in plebibus exhibeat; vt omnino eis admonitio, & exhortatio ſalutaris deeſſe non poſſit. *Valen. ſub Loth. c.16.*

CAP. XLIII.

Qui aliorum errata corrigere debemus, Epiſcopi dicimur, ſed Epiſcopale miniſteriũ non impleuimus: miniſterium praedicatoris reliquimus, eos, qui nobis commiſſi ſunt, videmus Deum deſerere, & in prauis actibus iacere, & tacemus, nec eis manum correctionis tendimus. *Troſle. in princ.*

CAP. XLIV.

Terribilem nimis, imminentemque nobis (*& gregi noſtro*) damnationem, & per nos, & per ſecundi ordinis conſacerdotes, omnibus modis euadere conemur, erudientes aſſidue commiſſos nobis, fidei verbis, & bonorum operum exemplis, vt in omnibus exhibeamus noſmetipſos ſicut Dei miniſtros, vt non vituperetur miniſterium noſtrum. *Troſleia. c.15.*

2. Cor.6. d.

CAP. XLV.

Conſtantinus Conſtantiae, quae in Cypro eſt, Epiſcopus ait: Oportebat vos Epiſcopos exiſtentes ab aliis non debere doceri, ſed aliorum eſſe doctores. *Apud vij ſyno. act.1. ante med.*

CAP. XLVI.

Euariſtus ſeptem diaconos ordinauit, qui cuſtodirent Epiſcopum praedicantem propter ſtilum veritatis. *Damaſ. in Euar.*

CAP. XLVII.

Licet abſque noſtra admonitione ad vos (*Epiſcopos*) ſpecialiter praedicandi cauſa pertineat: attamẽ reliquorum peccatis vos omnino credimus eſſe participes, ſi filiorum veſtrorum culpas non aſſidua obiurgatione corrigitis, ſed ſilentio praeteritis. *Guntrannus Rex Francorum ad ſyn. Matiſc. ij.*

CAP. XLVIII.

Diebus Dominicis. &c. & reliquis ſollemnitatibus. &c. vos Apoſtolici Pontifices iungentes vobiſcũ cõſacerdotes veſtros, & filios ſenio-

ſeniores Eccleſiae, ac iudices locorum quoſcumque agnoſcitis,quos vita honeſta,ac qualitas commendat, ita vniuerſam populi multitudinem conſtanti, vel Deo placita iugiter praedicatione corrigite : vt & bene viuentes myſticus adhortationis ſermo mulceat,& excedentes ad viam recti itineris correctio paſtoralis adducat.&c.*Ibid.*

De iudicio Epiſcopi. Tit. L X.

C A P. I.

SI quis non haereticus, non excommunicatus,non iudicatus,nō accuſatus dicat, ſe habere eccleſiaſticam accuſationem contra Epiſcopum ; ante omnes Epiſcopos prouinciae inſtituat accuſationes,& illic probet crimina in aliquibus cauſis Epiſcopi.Si quis haec contemnens, audeat aures Imperiales moleſtare, aut ſaecularium magiſtratuum iudicia,aut oecumenicam ſynodum, contemnens omnes dioeceſeos Epiſcopos, hic numquam ad accuſandum recipiatur: CP.*c.* 6.G.

C A P. II.

c.2. ne Praelati vices ſuas Greg. ix. & in 1. coll.

Quia in quibuſdam Epiſcopatibus Decani quidam, vel Archipresbyteri ad agendas vices Epiſcoporum,ſeu Archidiaconorum,& terminandas cauſas eccleſiaſticas ſub annuo praetio conſtituuntur ; quod ad ſacerdotum grauamen, & ſubuerſiones iudiciorum non eſt dubium redūdare; id vlterius fieri diſtrictius prohibemus. *Alex.iij.in conc. Turo.c.7.*

C A P. III.

† accedentibus.12. de exceſ. Praelat. Greg. ix. & c. vn. eo. tit. in 4.coll.

Cognitio cauſarum matrimonialium eſt Epiſcopi,non Abbatis. *Innoc.iij.in conc.gen. Lat.c.60.*

C A P. IV.

De presbyteris , diaconibus , ſeu clericis , qui inter ſe cauſam habuerint, nullo modo praeſumant publicis actoribus interpellationem facere,niſi ſuo Epiſcopo . Et ſi forſitan Epiſcopus contra eum habuerit, ad vicinum Epiſcopum confugium faciat iuxta canonū ſtatuta; & ſi minime conuenerit,vt decidatur inter eos intentio,apud Apoſtolicam conueniat Sedem . Si quis praeter ſtatuta agere praeſumpſerit,gradus ſui honore priuetur,& ab Eccleſia pellatur , quouſq; cauſa ſuſceperit finem.*Zach.in ſyn.Rom.c.*12.

C A P. V.

Presbyteri huius vrbis , Epiſcopum proprium recognoſcant , & delinquentes canonice iudicet,iudicatisque obedienter auſcultent,& ad eos iuſti adueniant,ſi volunt eccleſiaſticis participium retinere.Cuncta haec illis patienter ſunt obſeruāda; ſi ex toto canonum nolunt damna ſentire . *Leo iv. in ſynod. Rom.c.39.*

C A P. VI.

Pernicioſa inoleuit conſuetudo ; vt iudex publicus,vel miniſter peccata populi, quae ab Epiſcopis ſunt inquirenda,quibus animarum ſollicitudo commiſſa eſt,quaſi inquirendo vendant,& ea occaſione ſceleſta vitia augmententur.&c. Habeant Epiſcopi ſingularū vrbium in ſua dioeceſi liberam poteſtatem , adulteria,& ſcelera inquirere, vlciſci,& iudicare,ſecundum quod canones cenſent,abſque impedimento alicuius . Et cum opus fuerit , ad comprimendos rebelles, & contemptores publicum conuocent,non ad praeiudicandū, ſed potius ad ea,quae Deo placita ſunt,& ſaluti animarum conueniunt, proſequendum . *Rauenn.ſub Ioan.ix.par.2.cap.13.*

C A P. VII.

Nullus presbyter ſuperponat ſe altari , † ſed ſi criminoſus fuerit aliquis presbyter, in praeſentia Epiſcopi , vel Archidiaconi diiudicetur;& ſi probata fuerit eius culpa , per Epiſcopum,vel ſuos expellatur , & alius per Epiſcopum intromittatur. *Greg. vii. in ſyn. Rom.c.4.* † alteri.

C A P. IIX.

Quicumque cauſam habuerit, apud ſuos iudices iudicetur, & non ad alienos. &c. Sed ad xij.eiuſdem prouinciae iudices,ad quorū iudicium omnes cauſae ciuitatum referūtur, deferatur negotium.Si autem fuerit eccleſiaſticum,apud Epiſcopos interueniente Primate,ſi quidē maior cauſa fuerit;ſi vero minor , Metropolitano;ſi vero fuerit ſaeculare, apud eiuſdem ordinis viros iudicio tamen Epiſcoporū.&c. [Omnis oppreſſus , libere ſacerdotum ſi voluerit appellet iudicium, & a nullo prohibeatur;ſed ab his fulciatur , & liberetur.&c.*Anacl.ep.1.ante fin.* 2.q.6.c.3

C A P. IX.

Si quis erga Epiſcopum,vel actores eccleſiae quamlibet quaerelam, aut actionem iuſte ſe habere crediderit; ipſe Redemptoris ſui,cuius actio noſtra eſt inſtitutio, viarum non immemor,ſed ſectator egregius,qui cum malediceretur,non remaledicebat , ſed tamquam ouis coram tondente ſe obmutuit , ac pro ſuis perſecutoribus in cruce pendēs apud Patrē interceſſit;nō prius Primates,aut alios iudices adeat,quam ipſos, a quibus ſe læſum aeſtimat , conueniat familiariter , & non ſemel,ſed ſaepiſſime,vt ab eis , aut ſuam iuſtitiam accipiat, aut iuſtam excuſationem . *Alex.ep.1.in med.Capitul.lib.7.c.21. in addi. Burch.lib.1.c.132.et* 144.*Iuo lib.4. tit.5.c.6. panor. et par.5.c.242.et 257.decr.Anſel.li.3. c.81.Tarrac.lib.2.c.27.*

2.q.7.c.16. 1.Pet.2.d Eſa.53.b Luc.23.e

C A P. X.

De accuſationibus clericorum, ſuper quibus conſulti ſumus, quia omnes eorum accuſationes difficile eſt ad ſedem Apoſtolicam deferre; finitiua Epiſcoporum tantum iudicia huc deferantur, vt huius ſanctae ſedis auctoritate finiantur . &c. Reliquorum clericorum cauſas apud prouinciales,& Metropolitanos , atque Primates , & ventilare , & iuſte definire licet . *Eleuth.ep.vn. cap.2.Iuo par.6. cap.316. decr. & lib.4. tit.12.cap.12. panor.*

3.q.6.c.7.quāuis.

C A P. X I.

2.q. 8. c. vlt. Praeceptum eſt in antiquis ſtatutis, Epiſcopos ciectos, atque ſuis rebus exſpoliatos ecclesias proprias recipere, & primo ſua omnia eis reddi. &c. Iudices eſſe decernentes, Epiſcopos recte ſapientes in eccleſiam conueniẽtes, vbi teſtes eſſent ſingulorum, qui oppreſſi videbantur. *Zeph. epiſt. 2. in princ. Hadr. ad Epiſcop. Mediom. c. 13. Capitul. lib. 6. c. 287. & lib. 7. cap. 129. in addit. Burch. lib. 1. c. 153. Iuo lib. 4. tit. 6. c. 1. & 2. panor. & par. 5. c. 265. decr.*

C A P. X I I.

3.q.1.c.6. Deus, fratres, ad hoc praeordinauit vos, & omnes, qui ſummo ſacerdotio funguntur, vt iniuſtitias remoueatis, & praeſumptiones abſcindatis, & in ſacerdotio laborantibus ſuccurratis, & opprobriis, & calamitatibus eorum locum non praebeatis; ſed ei, qui calumniam, & opprobrium patitur, adiutorium feratis. Illum vero, qui calumniã, vel opprobrium facit, abſcindatis; & Domino in ſuis ſacerdotibus opem feratis. *Fabia. epiſt. 2. ad Orientales Epiſcopos in med.*

C A P. X I I I.

3.q.6.c.2. ſi quis. Oportet, ſi aliquis Epiſcoporum ſuper certis accuſetur criminibus, vt ab omnibus audiatur, qui ſunt in prouincia Epiſcopi, quia non oportet accuſatum alicubi, quam in foro ſui audiri. *Fabian. ep. 3. c. 2. Xyſt. iii. epiſ. vn. Burch. lib. 1. c. 147. Iuo. par. 5. c. 260. decr. Anſel. lib. 3. c. 73.*

C A P. X I V.

Epiſcopi per ſingulas prouincias obſeruẽt, ne poſteriores ſe prioribus ſuis praeferant; nec eis inconſultis, niſi quantum ad propriam pertinet parochiam, aliquid agant. Sed omnes de communibus eorum cauſis cõſonam ſententiam proferant, & determinent. Quoniam aliter acta nullas vires habebunt, nec eccleſiaſtica reputabuntur. *Luc. ep. 1. poſt prin. Burch. lib. 1. c. 54. Iuo par. 5. c. 164. decr.*

C A P. X V.

Epiſcopus aliter non debet audiri, aut iudicari, niſi in praeſentia omnium comprouincialium, & ab omnibus comprouincialibus Epiſcopis; quia ipſis abſentibus, nec debet, nec poteſt. *Steph. ep. 2. c. 6.*

C A P. X V I.

c. 2 de accuſat. Grego. ix. c. 8. eo. tit. in 1. collect. Si quis Epiſcopus ab illis accuſatoribus, qui recipiendi ſunt, fuerit accuſatus. &c. tunc ad ſummos Primates cauſa eius canonice deferatur; qui in congruo loco infra ipſam prouinciam, tempore congruo, id eſt autumnali, vel aeſtiuo, concilium regulariter conuocare debebunt, ita vt ab omnibus eiuſdem prouinciae Epiſcopis inibi audiatur. *Felix epiſt. 2. in princ.* Hadri. *Papa c. 5. in princ. ad Epiſcop.* Mediom. *Capitul lib. 7. c. 143. in addit. Burch. lib. 1. c. 174. Iuo par. 5. c. 292. decr.*

C A P. X V I I.

2. q. 7. c. 50. Si quis Epiſcopus, presbyter, aut diaconus, vel quilibet clerici apud Epiſcopos, quia alibi non oportet, a qualibet perſona, quae rite recipienda eſt, fuerint accuſati, quicumque fuerit, ſiue ille ſublimis vir honoris, ſiue alterius dignitatis. &c. nouerit probationis documenta ſe debere inferre. *Caius ep. 1. c. 3. Cod. Theod lib. 16. tit. 2. cõſt. 41.* Hadr. *Papa c. 21. vel 24. ad Epiſcop. Mediom Capitul. lib. 7. c. 438. Anſel. lib. 3. c. 45.*

C A P. X I I X.

Non licet Epiſcopo aliarum prouinciarũ Epiſcoporum iudicium experiri, vel pati: ſed omnibus eiuſdem prouinciae Epiſcopis congregatis iudiciũ auctoritate huius ſedis terminetur. *Marcellus ep. 1. poſt princ. Anſel. lib. 2. c. 7.*

C A P. X I X.

Tanta ſaeculi poteſtates circa ſacerdotalẽ ordinem reuerentia praeualuere, etiam hi, quos ſub Imperiali nomine terris diuina potentia praeeſſe praecepit; vt ius diſtringendorum negotiorum Epiſcopis ſanctis iuxta diualia cõſtituta permiſerint. Quod cum & iuris antiqui formulis, & illibatis frequentius ſit legibus confirmatum, praeſenti tempore a pleriſque inuenimus fuiſſe calcatum. &c. Cenſemus, vt quicumque praetermiſſo ſacerdote eccleſiae ſuae ad diſceptationem venerit ſaecularium: ſacris liminibus expulſus a caeleſti arceatur altario. &c. Sane ſi clericus laicum pulſet, prius ſe audiri ab Epiſcopis poſcat, tum ſi petitioni ſuae laicum viderit obuiare; ex permiſſu Epiſcopi ſui in ſaeculi moderatores diſceptatione confligat. *Leo ep. 94. in med. ad Epiſcopos* Thraciae. *Anſel. lib. 3. cap. 110. in Rom.*

C A P. X X.

Scitote certam prouinciam eſſe, quae habet x. vel xi. ciuitates, & vnum Regem, & totidem minores poteſtates ſub ſe, & vnũ Epiſcopum, aliosque ſuffragatores x. vel xi. Epiſcopos iudices, ad quorum iudicium omnes cauſae Epiſcoporum, & reliquorum ſacerdotum, ac ciuitatum cauſae referantur; vt ab his omnibus iuſte conſona voce diſcernantur, niſi ad maiorem auctoritatem fuerit ab his, qui iudicandi ſunt, appellatum. Vnde non oportet, vt degradetur, vel dehonoretur vnaquaeque prouincia; ſed apud ſemetipſam habeat iudices, ſacerdotes, & Epiſcopos ſingulos, videlicet, iuxta ordines ſuos. Et quicumque cauſam, habuerit, a ſuis ſacerdotibus iudicetur, & non ab alienis, id eſt, a ſuae iuſtis iudicibus prouinciae, & non ab externis; niſi a iudicatis fuerit appellatum. *Pelag. y. ep. 1. ante fin. Iuo lib. 4. tit. 3. c. 1. panor. Anſel. lib. 6. cap. 107.* Tarrac. *lib. 2. cap. 21.* 6.q.3.c.2.

C A P. X X I.

Si quis tumidus, vel contumelioſus extiterit in maiorem natu, vel aliquam cauſam habuerit; a tribus vicinis Epiſcopis, ſi diaconus eſt, arguatur; ſi presbyter, a ſex; ſi Epiſcopus, a duodecim conſacerdotibus audiatur. &c. Contẽptus debet contumaciae, & ſuperbiae in omnibus frangi, cauſa vero pro perſonis a ſtatuto numero audiatur. *Carth. i. c. 11.* 15.q. 7.c. 3.

C A P. X X I I.

Veteres ſynodi ſtatuũt, vt ſi quis Epiſcopus accuſetur, & non poſſint plures Epiſcopi cõueni- 15.q. 7. Felix c. 4. & 3.q.8.c.2. ſuggero.

Digitized by Google

uenire;ne in reatu diu maneat,a duodecim Epiſcopis audiatur*(extra ſynodum* L.*)*presbyter a ſex Epiſcopis,& a ſuo Epiſcopo;diaconus a tribus.*Carth.c.*12.G. *Carth. ij.c.* 10. L.Tripolitanus presbyter a quinque Epiſcopis, diaconus a tribus praeſidente Epiſcopo proprio.*Carth.cap.14.*G.*Corpus canon.Carth.cap.*12 *&* 14.*Triburien.c.* 10. *Tullen.poſt epiſt.ſynod.refert* Carth.cap.12. *&* Burch. *l.* 1.*c.*149.*& Iuo par.*5.*c.*262. *decr. &* Anſelm. *l.*3.*c.*42.*ſine inſcriptione* Cap.*l.*6.*c.*235.

C A P. XXIII.

15.q.7.c. 6.

Epiſcopus nullius cauſam audiat abſque praeſentia clericorum ſuorum: alioquin irrita erit ſententia Epiſcopi, niſi clericorum praeſentia confirmetur.*Carth.iv.cap.*23. *Hadr.ad Epiſcop.*Mediom.*cap.*14. *Burch.lib.*1.*c.*114.*Iuo par.*5.*c.*214.*decr.*

C A P. XXIV.

15.q.7. ſi autē. c.5.

Si presbyteri,uel diaconi accuſentur; adiuncto legitimo numero ex propinqua regione electorum Epiſcoporum quos accuſati petierint,hoc eſt,nomine presbyteri ſex,diaconi tres;cum his reorum accuſatorum Epiſcopus,cauſas eorum examinet. Eadem ratione dierum,& dilationum, & examinationum, & perſonarum inter accuſatores, & accuſatos ſeruanda. Ceterorum clericorum cauſas ſolus loci Epiſcopus cognoſcit, & iudicat. *Carth.c.*20.G.*Carth.iij.c.*8.L.*refertur in corpore canonum,vt* Cart.*c.*20.*& in concil.Tribur.c.*10. *& apud* Burch.*l.*2.*c.*205. *in editis, in veter.c.*208.*& Iuo par.*6.*c.*280. *decr.*

C A P. XXV.

11.q.1.placuit.12.

Si quis ab Imperatore iudiciorum cognitionem petierit,proprio honore priuetur. Si iudicium Epiſcopale ab Imperatore petat, non impediatur. *Carth. cap.*107.G. *Mileu. cap.*19.L.*Afr.*71.L.

C A P. XXVI.

16. q. 3. placuit.c. 15.

Si qui negligant loca pertinentia ſuae ſedi lucrari ad Eccleſiae catholicae vnitatem; admoneātur a vicinis Epiſcopis,vt id faciāt. Quod ſi intra ſex menſes non fecerint, qui poterit ea lucrari, ſibi acquirat, niſi aliqua ſit colluſio haereticorum cum his. de qua colluſione iudicent iudices Epiſcopi. Si Epiſcopi diuerſarum prouinciarum ſint,ille Primas det iudices,ſub quo locus ille eſt,de quo contenditur: ſi vero communi voluntate vicinos elegerunt iudices, aut vnus eligatur,aut tres: ſi tres, vel trium, vel ſaltem duorum ſententiam ſequantur.*Carth.* 122. G.*Mileu.* 24.L.*Afr.*88.*L.Burch.l.*1.*c.*68.*Iuo par.* 5. *c.* 176.*decr.*

c.3. de foro comp. Greg. ex. c.4.eo.tit. in 1. coll. c.1. de arbit. Greg. ex.d. c.4. in 1. coll.

C A P. XXVII.

Placuit,vt non ſibi vnus Epiſcopus vindicet cognitionem.*Afr.c.*74.

C A P. XXIIX.

Contra Epiſcopale iudicium laicis non liceat proſilire. *Andegau.c.*2.

C A P. XXIX.

Nullus clericus de qualibet cauſa, extra diſcuſſionem Epiſcopi ſui, a ſaeculari iudice iniuriam patiatur.*Matiſc.c.*7.

C A P. XXX.

Omne negotium clericorū, aut in Epiſcopi ſui, aut in presbyteri, aut Archidiaconi praeſentia finiatur. *Matiſcon.cap.*8. *Burch. lib.*16.*cap.*21.

11.q.1.c. 6 nullus. & in 1. coll. c. 2. de foro cō pet.

C A P. XXXI.

Decernat de libertis veſtra auctoritas,qui ideo plus a iudicibus affliguntur,quia ſacris ſunt commendati eccleſijs: vt ſi quas quiſpiam dixerit contra eos actiones habere, nō audeat eos magiſtratui contradere, ſed Epiſcopi tantum iudicio, in cuius iudicio principaliter conſtant,quae ſunt iuſtitiae, & veritatis.Indignum eſt enim, vt ii,qui in ſacroſancta Eccleſia iure noſcuntur legitimo manumiſſi,aut per epiſtulam, aut per teſtamentum,aut per longinquitatem temporis,libertatis iure fruuntur, a quolibet iniuſtiſſime inquietantur. &c. Quicumque a nobis de libertis latum decretum, ſuperbiae auſu praeuaricari tentauerit, irreparabili damnationis ſuae ſententia feriatur. Sed ſi placuerit Epiſcopo,ordinarium iudicem, aut quemlibet alium ſaecularem in audientiam eorum accerſiri; cum libuerit, fiat,nullus alius audeat cauſas pertractare libertorum,niſi Epiſcopus,cuius intereſt;aut is,cui idem audiendum tradiderit.*Matiſcon.ij.c.*7.

C A P. XXXII.

Neque presbyter, neque diaconus, neque ſubdiaconus de eccleſiis trahantur, aut iniuriam aliquam,inſcio Epiſcopo eorum,patiantur: ſed quidquid quis aduerſus eos habuerit,in notitiam Epiſcopi proprii perducat,& & ipſe cauſam iuſtitia praeunte diſcutiens, animo clericos accuſantis ſatisfaciat. *Matiſ. ij.c.*10.

C A P. XXXIII.

Iudices non prius viduas, & pupillos conueniant, niſi Epiſcopo nuntiarint, cuius ſub velamine degunt.Quod ſi Epiſcopus praeſēs non fuerit;Archidiaconus,& presbyter pariter ſedentes cōmuni deliberatione cauſis eorum terminos figant,ita iuſte,ac recte; vt deinceps de talibus antedictae perſonae non conquaſſentur. Quod ſi is, qui iudex eſt,aut impetitor, eis aut iniuriam aliquam ingeſſerit, aut definitionem tanti concilii tranſgreſſus fuerit, a communione ſuſpendatur. *Matiſcon. ij.cap.*12.

C A P. XXXIV.

Decreuimus,vt iuxta priſcorum Patrum ſynodalem ſententiam, nullus noſtrum ſine concilij examine deiicere quemlibet presbyterum, vel diaconum audeat.&c. Epiſcopus enim ſacerdotib. ac miniſtris ſolus honorem dare poteſt,auferre ſolus non poteſt.&c.Qui profecto nec ab vno damnari, nec vno iudicante poterunt honoris ſui priuilegiis exui; ſed praeſentati ſynodali iudicio,quod canon de illis praeceperit,definiri. *Hiſpal.ij.cap.*6. *Hadr.c.*25. *de Epiſcop. Mediom.* Capitul.*lib.* 7.*cap.*320.

14.q.7.c. 1.& vlt.

C A P. XXXV.

Nullus Epiſcopus, nec Abbas, nec laicus,

Google

propter iuſtitiam faciendam ſportulas contradictas accipiat, quia vbi dona intercurrunt, iuſtitia euacuatur. *Vern. c.* 25.

CAP. XXXVI.

Nullus Epiſcoporum presbyterũ, vel diaconum, vel Archimandritam in diſpendio honoris condemnare praeſumat, abſque huius venerandae ſedis conſultu. F*oroiul. c.* 7.

CAP. XXXVII.

Vt comites, iudices, ſeu reliquus populus obedientes ſint Epiſcopo, & inuicem conſentiant ad iuſtitias faciendas, & munera pro iudicio non recipiant. &c. *Arel. ſub Carolo c.* 13.

CAP. XXXIIX.

Epiſcopus ad forum, neque vbi publice negotia iudiciaria exercẽtur, nõ pergat ſuae cauſae ſuffragaturus. &c. Hoc & de Abbatibus, & de presbyteris, & diaconibus obſeruandum eſt. Si vero eorum, qui in clero ſunt, propria cauſa agenda eſt; cum licentia Epiſcopi, & aduocato peragat, & ſuae cauſae cũ iuſtitia ſuffragetur. *Cabilon. ſub Carol. c.* 11.

CAP. XXXIX.

Epiſcopi conſentientes ſint comitibus, & iudicibus ad iuſtitias faciendas; & nullatenus per aliquorum mendacium, vel falſum teſtimonium, neque per periurium, aut per præmium lex iuſta in aliquo deprauetur. *Magun. cap.* 8.

CAP. XL.

Epiſcopi, & iudices iudicia diſcernãt: quia ſunt quaedam iudicanda modo, quædam Dei
1. Cor. 4. iudicio reſeruanda. Scriptum eſt enim: Nolite ante tempus iudicare, quoaduſque veniat Dominus, qui & illuminabit abſcondita tenebrarum, & manifeſtabit conſilia cordium, & tunc laus erit vnicuique a Deo. Et illius memores ſint: In quo iudicio iudicaueritis, iu-
Mat. 7. a. dicabitur de vobis. *Remen. c.* 19. *Burch. lib.* 1. *c.* 60. *Iuo par.* 5. *c.* 170. *decr.*

CAP. XLI.

Praedicatores ſancti, qui diſtrictum Dei iudicium metuunt, animarum iudices fiunt: & alios dãnant, & liberant, qui ſemetipſos damnari metuebant. horum profecto nunc in Eccleſia Epiſcopi locum tenent. Soluendi atque ligandi auctoritatem ſuſcipiunt, qui gradum regiminis ſortiuntur. grandis honor, ſed graue pondus iſtius eſt honoris. Durum quippe eſt, vt, qui neſcit tenere moderamina vitae ſuae, iudex fiat vitae alienae. Et plerumque contingit, vt ipſe iudicij locum teneat, cui ad eum locum uita minime concordat. Ac proinde ſaepe agitur, vt vel damnet immeritos, vel ipſe ligatus, alios ſoluat. ſaepe in ſoluendis ac ligandis ſubditis, ſuae voluntatis motus, non autem cauſarum merita, ſequitur. vnde fit, vt ipſe hac ligandi, ac ſoluendi poteſtate ſe priuet, qui hanc pro ſuis voluntatibus, & non pro ſubiectorum meritis, exercet. ſaepe fit, vt erga quemlibet proximũ odio, uel gratia moueatur paſtor. Iudicare autem digne de ſubditis nequeunt, qui in ſubditorum cauſis ſua vel odia, vel gratiam ſequuntur. *Greg. homil.* 26. *ſupr Euang.* Ioan. 20. *Cum ſero eſſet. apud Aquiſg. c.* 37.

CAP. XLII.

Statutum eſt in hac ſancta, & vniuerſali ſynodo, vt nullus Epiſcopus deponatur, niſi a duodecim Epiſcopis, presbyter a ſex, diaconus a tribus. In concilio Carthaginienſi cap. 15. q. 7. c.
duodecimo, [Felix Epiſcopus dixit. Si quis 4. & 3. q.
Epiſcopus in reatum aliquem incurrerit, & 8. c. vlt.
non poteſt plurimos congregare Epiſcopos: ne in crimine remaneat, a duodecim Epiſcopis audiatur, & presbyter a ſex, cum proprio ſuo Epiſcopo, & diaconus a tribus Epiſcopis audiatur. Et in eodem concilio, cap. vigeſi- 15. q. 7. c.
mo: Vt presbyter a ſex, diaconus a tribus di- 5. ſi autẽ.
ſcutiatur Epiſcopis. Reliquorum clericorum cauſas, etiam ſolus Epiſcopus loci cognoſcat & definiat. *Trib. c.* 10. *Carth.* 12. *C. Cart. ij. c.* 10. *& Carth. iij. c.* 4. *L. Tullen. poſt epiſt. ſyn. Burch. lib.* 1. *c.* 149. *& lib.* 2. *c.* 205. *Iuo par.* 5. *c.* 263. *et par.* 6. *c.* 280. *decr. Anſel. lib.* 3. *c.* 42.

CAP. XLIII.

Si forte inter ipſos Epiſcopos quaeſtio de quolibet negotio orta fuerit; Primas prouinciæ iudices Epiſcopos dare debebit. *Trosleia. in principio.*

CAP. XLIV.

Clerici, & monachi, qui inter ſe negotium aliquod habuerint, a ſuo Epiſcopo iudicẽtur, & non a ſaecularibus. *Trosleia. c.* 3. *Ex Capitular. lib.* 1. *c.* 28 *vbi ex Chalced. c.* 9.

CAP. XLV.

Sancimus, ſicut edicti noſtri forma declarat; ſententias Epiſcoporum quolibet genere latas, ſine aliqua aetatis diſcretione inuiolatas ſemper, incorruptaſque ſeruare: ſcilicet, vt pro ſanctis ſemper, & venerabilibus habeatur, quidquid Epiſcoporum fuerit ſententia terminatum. Siue itaque inter minores, ſiue inter maiores ab Epiſcopis fuerit iudicatum; apud vos, qui iudiciorum ſummam tenetis, & apud ceteros omnes iudices, ad executionem volumus pertinere. Multa enim, quae in iudicio captioſae præſcriptionis vincula promi non patiuntur, inueſtigat, & promit ſacroſanctae religionis auctoritas. Omnes itaque cauſae, quae vel praetorio iure, vel ciuili tractantur, Epiſcoporum ſententijs terminatae, perpetuo ſtabilitatis iure firmentur: nec licet vlterius retractari negotium, quod Epiſcoporum ſententia deciderit. *Edict. Conſtant. Imperator. apud concil. Valentin. ſub Lothario.*

CAP. XLVI.

Deus vos conſtituit ſacerdotes, & poteſtatem vobis dedit, de nobis quoque iudicandi, & ideo nos a vobis recte iudicamur, vos autem non poteſtis ab hominibus iudicari. Propter quod Dei ſolius inter uos expectate iudicium; vt & veſtra iurgia, quaecumque ſunt, ad illud diuinum reſeruentur examen. Vos etenim nobis a Deo dati eſtis dij, conueniens

non

non eſt, vt homo dijudicet deos; ſed ille ſolus, de quo ſcriptum eſt: Deus ſtetit in congregatione deorum, in medio autem deos diſcernit. *Conſtantinus apud Euſeb. lib.* 10. *c.* 1. *& Sozom* Trip. *lib.* 2. *c.* 2. *& apud Pariſ. ſub* Ludou. *&* Loth. *lib.* 1. *c.* 19. Pſal. 81.

De immunitate Epiſcoporum. Tit. LXI.

CAP. I.

n. q. 1. c. 31. null'. NEmo clericus, vel ſubdiaconus, aut diaconus, aut presbyter, aut Epiſcopus, propter cauſam ſuam quamlibet intret in curiam; quoniam omnis curia a cruore dicitur, & immolatio ſimulacrorum eſt. Quod ſi quis clericus in curiam introierit, anathema ſuſcipiat, nunquam rediens ad matrem Eccleſiam. *Silueſt. in ſyn. Rom. ccxxcij. Epiſcopor. cap.* 16. *& in epilogo. Longob. lib.* 2. *tit.* 51. *cap.* 12. *Iuo lib.* 4. *tit.* 5. *c.* 1. *panor.*

CAP. II.

11. q. 1. c. 15. Relatum eſt, quod quidam aemuli Chriſti, eiuſque ſanctae Eccleſiae inſidiatores, ſacerdotes Dei ad iudices publicos accuſare præſumant; cum magis Apoſtolus Chriſtianorum cauſas ad eccleſias deferri, & ibidem terminari praecipiat. *Alex. epiſ.* 1. *in prin. Capitul. lib.* 7. *c.* 155. *Anſel. lib.* 2. *c.* 35. 1. Corin. 6. a. b.

CAP. III.

Cur non adijſtis imperatorem? &c. allegantes, numquam de Pontificibus niſi Eccleſiam iudicaſſe; obſequi ſolere Principes Chriſtianos decretis Eccleſiae, non ſuam praeponere poteſtatem. Epiſcopis caput ſubdere Principem ſolitum, non de eorum capitibus iudicare. *Gelaſ. ep. ad Epiſcopos Orientis, in medio.*

CAP. IV.

11. q. 1. c. 44. placuit. Si quis Epiſcopus, presbyter, diaconus, clericus, de re criminali, vel ciuili in Eccleſia contendat, omiſſo iudicio eccleſiaſtico, publicis iudicijs velit ſe purgare; licet pro eo ſententia feratur, ſuum locum amittat, ſi cauſa criminalis eſt. Si ciuilis, amittat quod euicit, ſi proprium locum habere voluerit. &c. *Carth. c.* 15. *G. Corpus canon. cap.* 15. *Cartha. iij. cap.* 9. *L. Capitul. lib.* 1. *cap.* 38. *& lib.* 7. *cap.* 145. *&* 155. *Vide Chalc.* 9. *Iuo part.* 6. *c.* 362. *decret. Caeſar. lib.* 5. *cap.* 63.

CAP. V.

Ad vllam adminiſtrationem Pontifices, presbyteros, atque diaconos ideo excuſatos eſſe decreuimus; quia, quod lex ſaeculi etiam paganis ſacerdotibus, & miniſtris ante praeſtiterat, iuſtum eſt, vt erga Chriſtianos ſpecialiter conſeruetur. *Aurel. iv. cap.* 13.

CAP. VI.

Deus vos conſtituit ſacerdotes, & poteſtatem vobis dedit, de nobis quoque iudicandi, & ideo nos a uobis recte iudicamur: vos autem non poteſtis ab hominibus iudicari. Propter quod Dei ſolius inter vos expectate iudicium, vt ueſtra iurgia, quaecumque ſunt, ad illud diuinum referantur examen. Vos etenim nobis a Deo dati eſtis dij. Et conueniēs non eſt, vt homo iudicet deos; ſed ille ſolus, de quo ſcriptum eſt: Deus ſtetit in ſynagoga deorum, in medio autem deos diſcernit. *Conſtantinus Imperator in hiſtoria eccleſiaſtica Rufini lib.* 10. *cap.* 2. *apud Parſien. ſub* Ludou. *& Lothar. lib.* 1. *c.* 19. Pſal. 81.

Epiſcopus corrigat ſubditos. Tit. LXII.

CAP. I.

IRrefragabili conſtitutione ſancimus, vt eccleſiarum Praelati ad corrigēdum ſubditorum exceſſum, maxime clericorum, & reformandum mores prudenter, & diligenter intendant, ne ſanguis eorum de ſuis manibus requiratur. *Inno. iij. in concil. gen. Later. cap.* 7. De offi. iu dic. ordi. c. 3. Greg. ix. c. i. eo. titu. in 4. collect.

CAP. II.

Qualiter, & quando debeat Praelatus procedere ad inquirendum, & puniendum ſubditorum exceſſus, ex auctoritatibus noui, & veteris teſtamenti colligitur euidenter. &c. non ſolum cum ſubditus, verum etiam cum Praelatus excedit, ſi per clamorem, & famam ad aures ſuperioris peruenerit. &c. debet coram Eccleſiae ſenioribus ueritatem diligentius perſcrutari. &c. diligentius tamen obſeruandum eſt in Praelatis, qui quaſi ſignum ſunt poſiti ad ſagittam, Et quia non poſſunt omnibus complacere; cū ex officio teneantur non ſolum arguere, ſed etiam increpare; quin etiam interdum ſuſpendere, nonnumquam vero ligare; frequenter odium multorum incurrunt, & inſidias patiuntur. Ideo ſancti Patres prouide ſtatuerunt, vt accuſatio Praelatorum non facile admittatur, ne concuſſis columnis corruat aedificium. &c. *Innoc. iij. in conc. gener. Latera. c.* 8. De accuſ. 24. Greg. ix. et c. 4. eo. titu. in 4. collect. Thre. 3. b

CAP. III.

Si quis Epiſcopus fornicationem presbyterorum, diaconorum, ſeu ſubdiaconorum, uel crimini † inceſtus in ſua parochia, precibus, uel pretio interueniente conſenſerit; vel commiſſum, ſibique compertum auctoritate ſui officij non impugnauerit, ab officio ſuſpendatur. *Greg. vij. in ſyn. Roman. anni vi. c.* 12. *Tarrac. lib.* 5. *cap.* 56. Diſt. 83. cap. 1. † crimen

CAP. IV.

Paſtoralis ordinis eſt, infatigabiliter reuocare quidquid ad correctionem populorum immo magis filiorum ſpiritualium cognouerit pertinere, & non cum ſuo periculo alienæ ſpei, per ſolā negligentiam facere detrimentū, ſed quod ad generalis ſalutis ſpectat compendium, ſalubri neceſſe eſt prouidere tractatu. *Clem. ep.* 2. *poſt med.*

CAP. V.

Sunt quidam presbyteri, ſeu Epiſcopi multis vi-

tis vitijs irretiti,quorum vita in ſe ipſis ſacerdotiū maculat,& adiecisti,ſi tibi liceret cum eis edere,aut loqui,niſi coerciti fuerint. Hos ex Apoſtolica auctoritate redarguendo admoneas,& ad munditiam eccleſiaſticae diſciplinae reducas. Et ſi quidem obedierint, ſaluabunt animas ſuas, & ipſe mercedem lucratus es. Verumtamen collocutionem; & menſam communem cum eis agere non recuſes. &c. Saepe conuiuiorum ſedulitas, & admonitio blanda ad viam perducit iuſtitiae. *Greg.lij.ep.4.in fine.*

CAP. VI.

Diſt.43.c. ult. Sicut non leue diſcrimen incumbit Pontificibus ſiluiſſe pro diuinitatis cultu, & eccleſiae correctione,quod congruit: ita his,quod abſit, non mediocre periculum eſt; qui cum debeant parere, deſpiciunt. *Nicol. epiſt. ad Mich.Imper.in fin.*

CAP. VII.

Diſt.50. c.21. Contumaces clerici, prout dignitatis ordo permiſerit,ab Epiſcopis corrigātur; & ſi qui prioris gradus elati ſuperbia, cōmunionem fortaſſe contempſerint,aut eccleſiam frequentare,vel officium ſuum implere neglexerint; peregrina eis communio tribuatur: ita vt, cum eos paenitentia correxerit,reſcripti in matricula gradum ſuum, dignitatemque recipiant. *Agath.c.2.Capit.lib.7.cap.311. & in addit.280.Iuo par.6.c.366.decr.*

CAP. IIX.

Vt vnuſquiſque Epiſcoporum poteſtatem habeat in ſua parochia,tam de clero, quam de regularibus vel ſaecularibus ad corrigendum,vel emendandum ſecundum ordinem canonicum ſpiritalem; vt ſic uiuant, qualiter Deo placere poſſint. *Vernen ſub Pipino.c.3.*

CAP. IX.

Qui praeficitur ad regimen, taliter erga diſciplinam ſubditorum praeſtare ſe debet; vt non ſolum auctoritate, verum etiam humilitate clareſcat. ſed tamen ita erit in eo virtus humilitatis, ne diſſoluatur vita ſubditorum in vitijs: atque ita auctoritas aderit poteſtatis,ne per tumorem cordis, ſeueritas exiſtat immoderationis. Haec eſt in Dei ſacerdotibus vera diſcretio, quae nec per libertatem ſuperbi; nec per humilitatem fiunt remiſſi. Hinc eſt, quod ſancti cum multa conſtantia redarguerunt etiam Principum vitia: in quibus cum ſumma eſſet humilitas, loco tamen neceſſario libere tranſgreſſores iuſtitiae increpabant. Aliquando etiam ſubditis nos *9.q.3.ca. 15.* oportet animo eſſe humiliores,quoniam [facta ſubditorum iudicantur a nobis, noſtra vero Deus iudicat. Agnoſcat Epiſcopus, ſeruū ſe eſſe plebis,non dominum. verum hoc caritas,non conditio exigit. *Iſidor.li.3. de ſummo bono c.42.apud Aquiſgr.cap.22. Anter.epiſt. vn. Anſel.lib.1.c.53.*

CAP. X.

Ad hoc,niſi me fallit opinio,ſanctae uiuendum eſt ſacerdoti,ne dicta ſua repugnantibus factis euacuet; ſi, quod praedicat fieri debere,non faciat; aut ſi,quod non facit, praedicare praeſumpſerit, nihil apud eos, qui eius vitam nouere, proficiat. Quia ad hoc eſt eccleſiae Dei praepoſitus, vt non ſolum bene viuendo alios exemplo ſuae conuerſationis inſtituat; ſed etiam fiducialiter praedicando, ſingulis ante oculos peccata ſua conſtituat, quae poena maneat duris, quae gloria obedientibus oſtendat. Nullius ſalutem deſperando contēnat,animas emendari nolentium plangat,imitatus Apoſtolum,qui ait: Vt lugeam multos ex his,qui ante peccauerunt,& *2.Cor.12. g.* non egerunt paenitentiam. Et iterum. Quis infirmatur,& ego non infirmor? *2.Cor.11. g.* quis ſcandalizatur,& ego non vror? Quapropter ſciens, quod ſi quibuſlibet diuitibus, ac potentibus male uiuentibus parcat, aut foueat, eos perdat, ſimul & pereat: & ſancte debet viuere propter exemplum,& pie docere propter ſuae adminiſtrationis officium,certus,quod ei ſua iuſtitia nihil ſuffragetur, de cuius manu anima pereuntis exigitur. Quando quicumque alius perierit, quem nulla docendi neceſſitas manet,ſolus poenas ſui ſceleris dabit: ille autem,cui diſpēſatio uerbi commiſſa eſt, etiam ſi ſancte uiuat,& tamen perdite viuentes arguere,aut erubeſcat,aut metuat; cum omnibus qui eo tacente perierint, perit. Et quid ei proderit,non puniri ſuo,qui puniendus eſt alieno peccato? Metior,niſi hoc Dominus per Ezechielem Prophetam ſub cuiuſdam terroris denunciatione loquitur, dicens ad eum: Et tu fili hominis, ſpeculatorē dedi te domui *Ezec.3.b.* Iſrael. Nec hoc tranſeunter debemus audire, quod ſacerdotem ſpeculatorē appellat. &c. Audies,inquit, ſermonem ex ore meo, & an- *Ezec.3.d.* nunciabis eis ex me.&c. Hoc eſt dicere: Si ei ſua peccata non annunciaueris, ſi eum non argueris,vt ab impietate ſua conuertatur, & viuat; & te, qui non increpaſti, & ipſum,qui te tacēte peccauit, flammis peremnibus perdam. Quis,rogo,tam ſaxei pectoris,quis tam ferreus erit,quem ſententia iſta non terreat? quis tam alienus a fide,qui ſentētiae iſti non credat? *Proſper de vita contemplat. lib.1. c. 20.apud Aquiſg.c.26.*

CAP. XI.

Sacerdotes pro populorum iniquitate damnantur,ſi eos aut ignorantes nō erudiant,aut peccantes non arguant, teſtante Domino ad Prophetam: Speculatorem dedi te domui Iſ- *Ezec.3.d.* rael. ſi non fueris locutus,vt ſe cuſtodiat impius a via ſua; ille in iniquitate ſua morietur, ſanguinem vero eius de manu tua requiram. Sic enim Heli ſacerdos pro filiorum ini- *1.Reg.2.e & 4.d.* quitate damnatus eſt; & licet eos delinquentes admonuit; ſed tamen, ut oportuit,non redarguit. ſacerdotes exquirere debent peccata populorum, & ſagaci ſollicitudine vnumquemque probare, iuxta teſtimonium Domi- *Hier.6.g.* ni, ad Hieremiam loquentis: Probatorem, inquit, dedi te in populo meo robuſtum, & ſcies,

cies, & probabis vias eorum. Sacerdotes ſtudio corrigendi, facta perſcrutari debent ſubiectorum, vt emendatos lucrifacere poſſint. Sicut autem peccatorem conuenit argui, ita iuſtum non exulcerari. Sacerdotes curam debent habere de his, qui pereunt, vt ſacerdotali redargutione, aut corrigantur a peccatis, aut ſi incorrigibiles exiſtunt, ab Eccleſia ſeparentur. &c. Bonorum ſtudia ſacerdotum, multa diligentia etiam parua plebium facta perquirunt, ut dum in minimis ſubditorum peccatis ſe acerrimos praeſtant, maiori malo cautos ſibi ſubditos, ac ſollicitos faciant. Sicut medici morbos imminentes curandos ſuſcipiunt, futuros vero, ne irrepant, medicinae obiectu quadam praeſcientia antecedunt: ita & doctores boni, ſic ea, quae male acta ſunt, reſecant; vt ea, quae admitti poſſunt, ne perpetrentur, doctrina ſua ſuccurrente praeueniant. *Iſidor. lib. 3. de ſummo bo. cap. 46. apud Aquiſgr. c. 30.*

CAP. XII.

Poſt illa verba, quibus negligentium ſacerdotum finis oſtenditur, de Pontifice officium ſuum curante, Propheta ſic loquitur: Si autem annuntiante te ad impium, vt a vitijs ſuis conuertatur, non fuerit conuerſus a uia ſua; ipſe impius in iniquitate ſua morietur, & tu animam tuam liberaſti. Hic certe ſatis euidenter oſtenditur, quod ſiue proficiant, ſiue non proficiant auditores, tacere eis nō debeant ſacerdotes. Nec ideo rei ſunt, ſi forte eorum verba populi non audiunt, vel audita contemnunt; ſed ſi ab eis corrigendis abſiſtunt: quia ſi nec exemplo uitae praepoſitorum ſuorum, nec verbo doctrinae populi con tumaces emendati proficiunt; ipſi ſibi cauſa ſuae perditionis exiſtunt, & doctores ſuos, quorum exempla ſimul, ac verba deſpiciunt, inuoluere criminibus ſuis omnino non potuerunt. &c. Quod ſi corripientem, ſi iram futuram, quae contemptoribus imminet nuntiantem, homines terreni deſpiciant; ſanguis eorum in ipſis erit; & ſacerdos, qui eis peccata eorum non tacuit, poenae, quae eos expectat, particeps eſſe non poterit. *Proſper lib. 1. de vita contempl. cap. 21. apud Aquiſgr. c. 106.*

Ezec. 33. b. & 3. e.

CAP. XIII.

SCRIPTVRA diuina (*Epiſcopos bonos*) ſpeculatores appellat, qui, ſpeculantur actus omnium, & qualiter vnuſquiſque cum ſuis in domo, qualiter in ciuitate cum ciuibus viuat, intentione religioſae curioſitatis explorant; quos bonos probauerint, honorando confirmant; quos deprehenderint uitioſos arguentes emendant; aut ſi emendare nequiuerint, aequanimiter portant, habituri vberrimum fructum, aut de ſua diſtrictione, ſi correcti profecerint; aut de ſua patientia, etiam ſi illi, quos ſuſtinent, emendari noluerint. *Pariſ. ſub Ludouic. & Loth. lib. 1. c. 4.*

CAP. XIV.

Qui ſacerdos eſt, & non corripit delinquentes, ſacerdotis officium praeterit. *Hieron. in c. 2. Malach. apud Pariſien. ſub Ludou. & Lothar. lib. 1. cap. 12.*

CAP. XV.

Omnibus ſacerdotibus illa ſpecialiter ſententia beati Gregorij ante oculos conſtituenda eſt, in qua inter cetera: Cum rerū, inquit, neceſſitas expoſcit, penſandum valde eſt, ad culmen quiſque regiminis qualiter ueniat, atque ad hoc rite perueniens, qualiter viuat; & bene viuens qualiter doceat; & recte docens, infirmitatem ſuam cotidie, quanta valet conſideratione, cognoſcat. *Pariſ. ſub Ludou. et Loth. lib. 1. c. 12. ex Greg. in pro. paſtor.*

CAP. XVI.

Si forte, quod abſit, vllus Epiſcoporum deinceps ſectatores auaritiae miniſtros in parochia ſua conſtituerit, & eorum cognitam prauitatem auctoritate paſtorali acriter ferire detrectauerit; exemplum negligentis Heli ſacerdotis imitari ſe cognoſcat; ſciatque, quia quidquid prauitatis, vel auaritiae, huiuſcemodi ſubiecti in plebibus Chriſti egerint; ſi eos corrigere iuxta facti qualitatem neglexerit; in eo proculdubio, a quo cōſtituti ſunt, ea, quae admiſerint, redundabunt; & ſynodali ſe correptioni modis omnibus ſubijciendū. Nam & in communi conſenſu ſtatuimus; vt vnuſquiſque Epiſcoporum ſuper Archidiaconis ſuis deinceps uigilantiorem curam adhibeat; quoniam propter eorum auaritiam, & morum improbitatem multi ſcandalizantur. *Pariſi. ſub Ludou. et Loth. lib. 1. c. 25. Aquiſgr. ij. ſub Ludou. par. 3. c. 4.*

CAP. XVII.

Oportet, vt Epiſcopi ſuae parochiae ſacerdotes, & monachos (*a villicationibus & negotiationibus*) alijſque illicitis actionibus, ſua auctoritate compeſcant; tranſgreſſores vero cenſura corripiant. *Pariſien. ſub Ludouico, & Lothar. lib. 1. c. 28.*

CAP. XIIX.

Vnuſquiſque Epiſcoporum, non ſolum presbyterorum, verum etiam ſequentium ordinum parochiae ſuae gradum amittentium, vitam, & conuerſationem, morumque emendationem tā per ſe, quam per miniſtros ſuos nouerit, eoſque canonicae diſciplinae ſubdere non negligat. *Pariſien. ſub Ludouic. & Lothar. lib. 1. c. 34.*

CAP. XIX.

Neceſſe eſt, vt rector ſollerter inuigilet, ne hunc cupido placendi hominibus pulſet; ne cum ſtudioſe interiora penetrat, cum prouide exteriora ſubminiſtrat, ſe magis a ſubditis diligi, quam veritatem quaerat: ne cum bonis actibus fultus, a mundo videtur alienus, hunc auctori reddat extraneum amor ſuus. *Aquiſgr. ij. ſub Ludo. par. 1. c. 10.*

CAP. XX.

Si forte vllus Epiſcoporum deinceps ſectatores auaritiæ miniſtros in parochia ſua conſtituerit, & eorum cognitam prauitatem auctoritate

ctoritate paſtorali acriter ferire detrectauerit; exemplum negligentis Heli ſacerdotis imitari ſe cognoſcat, & ſynodali correptioni modis omnibus ſubijciendum. Nam & in con ſenſu communi ſtatuimus, vt vnuſquiſq; Epiſcoporũ ſuper Archidiaconos ſuos deinceps vigilantiorem curam adhibeat; quoniam pro pter eorum auaritiam, & morum improbitatem multi ſcandalizantur, & miniſterium ſacerdotale vituperatur, & in eccleſijs a ſacerdotib. multa propter eos negliguntur. *Aquiſ. ij. ſub* Ludou. *Imper part.* 3. *c.* 4. *pariſ. ſub Ludouic.* & *Loth. lib.* 1. *c.* 25.

CAP. XXI.

Ipſi Epiſcopi conceſſum ſibi otium, non in ſuas voluptates, ſed in diuinum, & officioſum conuertant negotium: quatenus ſtudentes praedicationi, & correctioni, atque confirmationi, quod hactenus per parochias fuit neglectum, ſollerter, & deuotiſſime de cetero ſit correctum, & emendatum. *Melden. c.* 28.

CAP. XXII.

Epiſcopi ſecundum illorum miniſterium, ac ſacram auctoritatem vniti ſint, & mutuo conſilio, atque auxilio Reges, regnorumque primores, atque populum ſibi commiſſum in Domino regant, & corrigant. *Tullen. par.* 1. *cap.* 2.

CAP. XXIII.

Qui aliorum errata corrigere debemus, Epiſcopi dicimus; ſed epiſcopale miniſterium non impleuimus, miniſterium praedicatoris reliquimus. &c. Nobis ergo, qui nomine cenſemur Epiſcopi, maxima, & prope importabilis incumbit ſarcina paſtoralis officij: dum inſtat reddenda ratio negotij nobis com miſſi, cum exactione lucri. Et dum iam iamque aduentus immineat illius in maieſtate terribili; vbi omnes cum gregibus ſuis venient paſtores in conſpectum paſtoris aeterni; augmentum de grege, lucrum de negotio, manipulos de ſegete illaturi: quid ſumus acturi paſtores vocati illic, ſine ouibus venientes, quae valeant praeſentari? *Herueus Archiepiſcopus Remenſ. in conci. Trosleia. poſt principium.*

Epiſcopi viſitent dioeceſes. Tit. LXIII.

CAP. I.

De ſtat. mo. cap. 7. *Grego ix.* & *c.* 2. *eo. titu. in* 4. *collect.*

In ſingulis regnis, ſiue prouincijs fiat de triennio in triennium, ſaluo iure dioeceſanorum Pontificum, commune capitulum Abbatum, atque Priorum. &c. Ordinentur etiam in eodem capitulo religioſae, ac circũſpectae perſonae, quae ſingulas Abbatias eiuſdem regni, ſiue prouinciae, non ſolum monachorum, ſed etiam monialium, ſecundum formam ſibi praefixam, vice noſtra ſtudeant viſitare. &c. Si rectorem loci cognouerint ab adminiſtratione penitus amouendum, denuntient Epiſcopo proprio, vt illum amouere procuret: quod ſi non fecerit, ipſi viſitatores hoc referant ad Apoſtolicam ſedem. &c. Porro dioeceſani Epiſcopi monaſteria ſibi ſubiecta ita ſtudeant reformare. &c. ne per eos dicta monaſteria indebitis oneribus aggrauentur. quia ſic volumus ſuperiorum iura ſeruari, vt inferiores nolimus iniurias ſuſtinere. Ad hoc, diſtricte praecipimus tam dioeceſanis Epiſcopis, quam perſonis, quae praeerũt capitulis celebrandis, vt per cenſuram eccleſiaſticam appellatione remota compeſcant aduocatos, patronos. &c. ne monaſteria præſumant offendere in perſonis, ac rebus. &c. *Inno. iij. in concil. gen. Later. c.* 12.

CAP. II.

Hoc conſilio vtiliori decretum eſt, vt ſi placet memoratarum vrbium Epiſcopis, vnaquæque de his (*loquitur de vrbe Arelatenſi, & Viennenſi*) viciniores ſibi inter prouincias vindicet ciuitates, atque eas eccleſias uiſitet, quas oppidis ſuis proximas magis eſſe conſtiterit. *Taurin. c.* 1. *in fine.*

CAP. III.

Conſtitutum eſt in concilio Hipponenſi, ſingulas prouincias tempore concilij viſitandas eſſe. *Carth.* 53. *G. Afr.* 19. *L.*

CAP. IV.

Antiquae conſuetudinis ordo ſeruetur, vt annuis vicibus ab Epiſcopo dioeceſes viſitentur, & ſi qua forte baſilica reperta fuerit deſtituta, ordinatione ipſius reparari praecipiatur: quia tertia ex omnibus antiqua traditione, vt accipiatur ab Epiſcopis, nouimus ſtatutum. *Tarrac.* 8. *Burch. lib.* 3. *cap.* 33. *Iuo par.* 3. *c.* 38. *decr.* *10. q. 1. de crenimus 10.*

CAP. V.

Epiſcopum per cunctas dioeceſes, parochiaſque ſuas per ſingulos annos ire oportet, ut exquirat, quo vnaquaeque baſilica in reparationem ſui indigeat. Quod ſi ipſe languore detentus, aut alijs occupationibus implicatus id explere nequiuerit, presbyteros probabiles, aut diaconos mittat, qui & redditus baſilicarum, & reparationes, & miniſtrantium vitam inquirant. *Tolet. iv. c.* 35. *Burch. lib.* 1. *c.* 87. *Iuo par.* 5. *c.* 193. *decr.* *10. q. 1. c. 11.*

CAP. VI.

Per ſingulas eccleſias Epiſcopi, & dioeceſes ambulantes, primum diſcutiant clericos, quomodo ordinem baptiſmi teneant, vel miſſarum, & qualiter officia in eccleſia peragãt. & ſi recte quidem inuenerint, Deo gratias agant; ſin autem minime, docere debent ignaros. &c. alia die conuocata plebe ipſius eccleſiae doceant illos, vt errores fugiant idolorum, vel diuerſa crimina. &c. & ſic poſtea Epiſcopus de eccleſia illa proficiſcatur ad aliam. *Bracar. ij. c.* 1. *Burc. lib.* 1. *c.* 85. *Iuo par.* 1. *c.* 75. & *par.* 5. *c.* 191. *decr.* *10. q. 1. c. 12. Placuit.*

CAP. VII.

Quorundam Epiſcoporum reprehenſibilis, immo damnabilis conſuetudo omnimodis

dis

dis corrigatur, qui plebes ſibi creditas, aut raro, aut numquam per ſe ipſos, iuxta ordinem Euangelicum, & Apoſtolicum, atque eccleſiaſticum viſitant, cùm Dominus dicat: Speculatorem dedi te domui Iſrael,& audies ex ore meo verbum, & annunciabis eis ex me. *Melden cap. 39.*

Ezech. c. 3. & 33.

De ſumptibus, qui decernuntur Epiſcopis, cum viſitant dioeceſes.

Tit. LXIV.

C A P. I.

CVm Apoſtolus ſe, & ſuos proprijs manibus decreuerit exhibendos, vt locũ prædicãdi auferret pſeudoapoſtolis,& illis, quibus praedicabat,non exiſteret oneroſus, &c. quidam fratrum coepiſcoporum noſtrorum ita graues in procurationibus ſuis ſubditis exiſtunt, vt interdum ornamenta eccleſiaſtica ſubditi compellantur exponere, & longi temporis victum breuis hora conſumat. Quocirca ſtatuimus, quod Archiepiſcopi parochias viſitantes,pro diuerſitate prouinciarũ, & facultatibus eccleſiarum xl. vel L. euectionis numerum non excedant. &c. Epiſcopi viginti, vel triginta nequaquam excedant. &c. Sane quod de prædicto numero euectionis ſecundum tolerantiam dictum eſt, in illis locis poterit obſeruari, in quibus ampliores ſunt redditus,& eccleſiae facultates. &c. *Alex. iij. in conc. Later. c. 4.*

De cenſib. c. 6. Greg. ix. & in ij. collect. 1. The. 2. b 2. Theſ. 3. b.

C A P. II.

Procurationes, quae viſitationis ratione debentur Epiſcopis, Archidiaconis, vel quibuſlibet alijs, etiam Apoſtolicae ſedis legatis, aut nuncijs, abſque manifeſta,& neceſſaria cauſa nullatenus exigantur, niſi quando praeſentialiter officium viſitationis impendunt,& tunc euectionum, & perſonarum mediocritatem obſeruent, in Lateranenſi concilio definitam. &c. Qui contra hoc venerit, & quod acceperat, reddat; & eccleſijs, quæ taliter aggrauantur, tantundem impendat. *Innocentius iij. in concilio general. Later. c. 33.*

De cenſib. c. 12. Gregor. ix. c. 2. & tit. in 4. collect.

C A P. III.

10. q. 3. c. 1. Nullus Epiſcoporum per ſuas dioeceſes ambulans, praeter honorem cathedrae ſuae, id eſt, ſolidos duos, aliquid aliud per eccleſias tollat; neque tertiam partẽ ex quacumque oblatione populi in eccleſijs parochialibus requirat. *Brac. ij. cap. 2.*

C A P. IV.

Placuit, vt tam a presbyteris, quam ab Abbatibus, ſiue etiam diaconibus, Epiſcopo honor debitus impendatur; vt a nullo contumeliam pati videatur,& quandoque contigerit eum, iuxta canonicam ſententiam viſitandi † ſuam parochiam, & digne eum ſuſcipiant, & prout habuerint, aut ratio permiſerit, illi praeparent, quae fuerint neceſſaria. *Emeriten. cap. 11.*

† viſitare ſ.

C A P. V.

Cum Epiſcopus dioeceſim viſitat, nulli præ multitudine oneroſus exſiſtat, nec vnquam quinarium † numerum euectionis excedat, aut amplius, quàm vna die per vnamquamq. baſilicam remorãdi licẽtiam habeat. *Tolet. vij. c. 4. Burch. lib. 1. c. 86. Iuo p. 5. c. 192. decr.*

10. q. 3. in ter. c. 8. † quĩquagenariũ.

C A P. VI.

Quãdo iure canonico Epiſcopus circumit parochiam ad confirmandum populum; Abbates, vel presbyteri parati ſint ad ſuſcipiendum Epiſcopum in adiutorium neceſſitatis. *Sueſſon. ſub Pipino.*

C A P. VII.

Cauendum eſt, ne cum Epiſcopi parochias ſuas peragrant, quandam dãnoſam erga ſubditos, ſeu erga ſocios tyrannidem exerceant; nec, quod abſit, cum † caritate, ſed † cum quadam iudiciaria inuectione ſtipendia ab eis exigant. Obſeruandum etiam modis omnibus vt ſi quando eis peragrandae parochiæ neceſſitas incumbit, in confirmandis hominibus in inquirendis rebus emẽdatione dignis, in praedicatione verbi Dei, in lucris animarum potius, quam in depraedandis, & ſpoliandis hominibus, & ſcandalizandis fratribus operam dent. Et ſi quando eis ad peragendum miniſterium ſuum a fratribus, aut ſubditis aliquid accipiẽdum eſt, hoc ſummopere obſeruare debent, ne quem ſcandalizẽt, aut grauent. Tanta ergo in hac re diſcretio tenenda eſt, vt & verbi Dei praedicator, ubi proprij deſunt, & item fratres illius potentia non grauentur, exemplo Apoſtoli Pauli, qui ne quem grauaret, arte, & manibus victum quaerebat. *Cabilo ſub Carolo c. 14. Iuo par. 3. cap. 133. decr.*

10. q. 3. c. 7. † ſineſ. † & ſ. 2. Theſ. 3. a.

C A P. IIX.

Epiſcopi praeuideant † quem honorem presbyteri pro eccleſijs ſenioribus tribuant: *Vorma. 58.*

† prouideant ſ.

C A P. IX.

Didicimus quorundam relatu, nonnullos coepiſcoporum noſtrorum in peragendis parochiis ſuis non ſolum conſacerdotibus verum etiam quibuſdam aliis fidelibus, quibus conſultum ferre debuerant, oneri exiſtere, & ob hanc cauſam multos in ſui detrectationẽ, deteſtationemque pertrahere. Idcirco in cõmune ſtatuimus, ne ulterius a quoquam Epiſcoporum tale quid fiat. Statuimus etiam, vt tempore congruo vnuſquiſque (*Epiſcoporum*) parochiam ſuam circumeat. Et quamquam auctoritas canonica doceat; vt quarta pars decimarum, & redituum ex oblationibus fidelium in vſus Epiſcoporum cedat, vbicumque tamen Epiſcopus ſua habet, ſuis contentus ſit: vbi autem nihil rerum eccleſiae ſuae habet, accipiat de memorata quarta parte ſibi, ſuiſque: non quod auaritia, quod abſit, ſuaſerit; ſed potius, quod neceſſitas compulerit. Ceterum ſi accipiendi nulla neceſſitas vrſerit; nihil de memorata quarta parte accipiat, ſed vſibus eccleſiarum, & pauperibus Chri-

Chriſti impartiendam ſecundum ſuam diſpoſitionem relinquat. *Pariſ. ſub Ludou. & Loth. lib. 1. cap. 32.*

CAP. X.

Ipſa viſitatio plebium, & parochialium ſacerdotum, tam moderate, & in quantum fieri poteſt, iuxta canonicam inſtitutioné fiat: vt manifeſtum ſit, ſiue per nos, ſiue per noſtros ſola ibi animarum lucra perquiri, nec aliquem importunitate, & nimietate grauari, & contriſtari; ne verbum Domini, & doctrina blaſphemetur. Placet. Firmatum. *Valent. ſub Lothar. c. 17.*

CAP. XI.

De ſeruitio presbyterorum erga Epiſcopos ſuos, conſuetudo, vt nobis videtur, valde reprehenſibilis amputetur; vt ſcilicet quotiens Epiſcopus ſtatuto tempore viſitationé, & praedicationem per eoſdem ſacerdotes, & populos * non * exercet, nequaquam ab eis pro ſolito ſeruitio pecunias exigat. Hoc enim & B. Iob per ſimilitudinem terrae fructiferae, & agricolarum eius, id eſt, Eccleſiae, & ſacerdotum, nimis cauendum ſignificat dicés: *Iob 31. d.* Si fructus eius comedi abſque pecunia, & animam agricolarum eius afflixi; docens, nequaquam abſque pecunia, id eſt, praedicationis verbo, vel pretio, eccleſiaſtica ſtipendia vſurpanda; nec improbitate aliqua agricolarum, id eſt, conſacerdotum, & conlaborãtium animas affligendas. *Valen. ſub Lothario c. 22.*

CAP. XII.

Statuimus, ne Epiſcopi, quando pro confirmando populum parochias circumeunt, Archipresbyteros ſuos grauent; vt huiuſmodi diſpenſa contenti ſint: panes centum, friſtringas quattuor, vini ſextaria quinquaginta, pullos ſeptem, oua quinquaginta, agnum vnum, porcellum vnum, annonam ad caballos modios ſex, feni corbes tres, mel, oleum, cera, quod ſufficit. *Ticinen. ſub Ludouico ij. cap. 15.*

Epiſcopi veniant ad ſynodum. Tit. LXV.

CAP. I.

Diſtin. 18 peruenit. c. 6. QVi non conuenerint (*ad ſynodum*) cum ſani in ſuis ſedibus ſint, neque excuſatione, aut alia neceſſaria cauſa impediantur; fraterne admoneantur. *Chalc. c. 19. Iuo par. 4. c. 243. decr. Anſel. lib. 6. c. 199.*

CAP. II.

Epiſcopus, qui acceptis epiſtolis noſtris, aut cognitis, neque per ſe, neque per canonicam excuſationem ad præſentem ſynodum venerunt; ab Epiſcopali ſuſpendimus officio. *Greg. vij. in ſynod. Rom. anni v. ſui Pontificatus, c. 5.*

CAP. III.

Anno ab incarnatione Domini milleſimo octuageſimo primo, celebrata eſt ſynodus Romae, in qua dominus Papa ſuſpendit ab officio quoſdam Epiſcopos, qui ad concilium inuitati, neque ipſi, neque nuntij eorum pro ipſis venerunt. *Greg. vij. in ſynod. Rom. anni ijx. ſui Pontificatus.*

CAP. IV.

Ad Arelatenſis Epiſcopi arbitrium ſynodum congregandam, ſi quis commonitus infirmitatis cauſa defuerit, perſonam vice ſua dirigat. &c. Si quis adeſſe neglexerit, aut coetum fratrum, ante quã diſſoluatur concilium crediderit deſerendum, alienum ſe a fratrum communione cognoſcat, nec eum recipi liceat, niſi in ſequenti ſynodo fuerit abſolutus. *Arel. ij. c. 18. & 19. Burch. lib. 1. c. 50. Iuo par. 5. c. 160. decr. Caeſar. lib. 4. c. 117.* *Diſt. 18. c. 12. ſi quis.*

CAP. V.

Admoneantur Epiſcopi eius prouinciae a Metropolitano ſuo, vt ad ſynodum veniant, poſt tertiam hebdomadem Paſchae, & idibus Octobr. &c. Non fiant autem ſynodi ab eis ſine Metropolitano (*cui de omnibus cauſis cõſtat permiſſum eſſe iudicium L.*) *Antio. 20. Vide Mart. Br. 18. Burch. lib. 1. c. 44. Iuo lib. 4. ti. 2. c. 3. panor. & par. 5. c. 154. decr.* *Diſtin. 18 Propter 4. & 15.*

CAP. VI.

Non oportet Epiſcopos uocatos ad ſynodum, contemnere, ſed abire, & docere, & diſcere ad emendationem eccleſiae, & aliorum. Qui contempſerit, ſe ipſum accuſat, niſi ob valetudinem † omittat. *Laod. 40. Mart. Brac. 19. Burch. lib. 1. cap. 47. Iuo par. 5. cap. 157. decr. Caeſar. lib. 4, cap. 114.* *Diſt. 18. c. 5.* † neceſſitatem.

CAP. VII.

Si ſaepius vocari noluerint venire ad ſynodum, ne ſua delicta cognoſcantur: ab eccleſia & dioeceſibus expellantur etiam Primates. *Carth. 54. G. Carth. iij. c. 43. L. Afr. 20. L.*

CAP. IIX.

Quotiens ſynodus conuenire debet, Epiſcopi, qui neque aetate, neque valetudine, neque aliqua neceſſitate graui impediuntur, conueniant. Primates vero vniuſcuiuſque prouinciae ex omnibus Epiſcopis duos, vel tres ex ſingulis collegiis eligant, qui compareant in die ſynodi. Si non comparent, neque impedimentum Primati oſtendunt, communione ſuae eccleſiae contenti ſint. *Carth. 77. G.* (*duae, vel tres fiant turmae, & ex ſingulis turmis aliquot veniant. L.*) *Carth. v. cap. 10. L. Afr. c. 43. L. Capitul. lib. 7. c. 34. & 460. Anſel. lib. 7. cap. 188. & 190. in addit.* *Diſt. 18. c. 10. pl. ſ. cuit.*

CAP. IX.

Epiſcopus ad ſynodum ire non tardet, niſi graui neceſſitate inhibeatur, ſic tamen vt in ſua perſona legatum mittat, ſuſcepturus, ſalua fidei veritate, quidquid ſacra ſynodus ſtatuerit. *Carth. iv. c. 21. Anſel. li. 7. c. 191. in addit.* *Diſt. 18. c. 9.*

CAP. X.

Si Epiſcopus Metropolitanus ad comprouinciales Epiſcopos epiſtolas direxerit, in quibus eos ad ordinationem ſummi Pontificis, aut ad ſynodum inuitat; poſtpoſitis omnibus excepta graui infirmitate, aut praeceptione Regia, ad cõſtitutam diem adeſſe non *Diſtin. 18 c. 13.*

diſſe-

differant. Quod ſi defuerint, ſicut priſca canonum praecepit auctoritas, vſque ad proximam ſynodum a caritate fratrum, & Eccleſiae communione priuentur *Agath.35.Burch. lib.1.c.49.Iuo lib.4.tit.2.c.5.panor.& par.5. c.159.decr.Caeſar.lib.4.cap.116.*

CAP. XI.

Cum Metropolitanus fratres, vel comprouinciales ſuos ad concilium, aut ad ordinationem cuiuſcumque conſacerdotis crediderit euocandos, niſi cauſa euidentis taedij extiterit, nullus excuſet. *Epaun.c.1.*

CAP. XII.

Diſtin. 18 c.14. Si quis Epiſcoporum commonitus a Metropolitano, ad ſynodum, nulla graui intercedente neceſſitate corporali, venire contempſerit, ſicut ſtatuta Patrum cenſuerunt, vſque ad futurum concilium cunctorum Epiſcoporum caritatis cōmunione priuetur. *Tarr.c.6.*

CAP. XIII.

Nullus Epiſcoporum, admonente Metropolitano Epiſcopo, niſi certa taedij cauſa detentus, ad concilium, vel ordinationem conſacerdotis venire penitus vlla excuſatione detrectet. *Aurel.ij.c.1.*

CAP. XIV.

Si quis Epiſcopus ad ſynodum venire diſtulerit, vſque ad maiorem ſynodū a fratrib. & comprouincialibus maneat excōmunicatus; nec eum ex alia prouincia vllus Epiſcopus interea communicare praeſumat. &c. *Turon.ij.cap.1.*

CAP. XV.

Si quis de prouincialibus Epiſcopis a Metropolitano ſuo ad concilium intra ſuam prouinciam fuerit euocatus, & praeter euidentem infirmitatem ad concilium venire diſtulerit, atque de ſynodali conuentu, antequam cuncta conueniant, ſine commeatu concilij ipſius diſcedere fortaſſe praeſumpſerit; ſicut eſt praecedentibus regulis ſtatutum, ſex menſibus a miſſarum officio ſuſpendatur. Quod ſi quem a concilio quaecumque neceſſitas illata abſtulerit, a Metropolitano ſuo veniam poſtulans, ad miſſarum faciendarum gratiam reuocetur. *Aurel.v.c.18.*

CAP. XVI.

Si aliquis (*Epiſcopus*) contumax fuerit, aut excuſationem falſae neceſſitatis, quare non interſit (*concilio*) inuenerit, & poſtea publicatum fuerit, quod inepta erat eius excuſatio, volumus, vt uſque ad concilium vniuerſale a communione, & caritate fratrum maneat alienus. *Matiſc.ij.c.20.*

CAP. XVII.

Tempore, quo concilium per Metropolitani voluntatem, & regiam iuſſionem electum fuerit agere, omnes confinitimos Epiſcopos in vnum oportet adeſſe, nec pro tali re, quaelibet cauſa opponi debet ad excuſationem. Quod ſi contigerit, aliquem de fratribus retineri ab infirmitate, qualiter non poſſit venire, aut per regiam iuſſionem iniunctum acceperit aliquid agere, vt ſit, per quod non poſſit concilio intereſſe; quidquid tale acciderit, Metropolitano ſuo fideliter intimet, cuncta per ſuam epiſtolam manu ſua ſubſcriptam. &c. Archipresbyterem ſuum dirigat, aut ſi Archipresbytero impoſſibilitas fuerit, preſbyterum vtilem inſtructum, vt ratio poſcit, atque cum eo mandatarium ſuum iuxta legis ordinem munitum. vt ſi a quolibet contra eundem Epiſcopum in concilio fuerit ſuggeſtum, ab eo, quem direxit, qui petit, accipiat reſponſum; & iuſtitia, quae fuerit ordinata, nullam in poſtmodum dilationem habeat. *Emerit.c.5.*

CAP. XIIX.

Decretum eſt priſcis canonibus ſemel in anno fieri concilium, vbi elegerit Metropolitanus Epiſcopus, atque in ea ſancta regula manet ordinatum, vt comprouinciales Epiſcopi, dum a ſuo Metropolitano fuerint admoniti, praeſto eſſe debeant ad locum tempore debito. Sunt nonnulli, qui pro hoc admonitionem ſui Metropolitani, & regiam iuſſionem accipiunt, & minime implent, quae iubentur: hos priſcorum canonum ſententiæ excommunicatos eſſe iubent, vſque ad tempus ſuperuenturi concilii, & quamuis excommunicationis damno feriantur, nihil tale in his impenditur, quod debeant metuere. Placuit huic ſanctæ ſynodo, vt quiſquis ille Epiſcopus ad concilium venire diſtulerit admonitus, illic excommunicationis agat tempus, vbi cum his, qui praeſentes fuerint, elegerit Metropolitanus. caella vero, & res ad eum pertinentes, quouſque ille ſub paenitentia fuerit, inſtantia, & ſollicitudine regantur Metropolitani, quia ideo eſt hoc electum, vt diſcat ſub paenitentia, quod implere noluit voluntate recta. Dum ergo ad ſuam redierit caellam, rem in ſtatu inueniat, quae eccleſiae ſuae eſt debita. *Emeriten.cap.7.*

CAP. XIX.

Quiſquis Epiſcoporum, excepta ineuitabili cauſa, ſe abſentauerit a concilio; vnius anni erit excommunicatione plectendus. *Toletan.xi.c.15.Iuo lip.4.tit.2.c.6.panor.*

CAP. XX.

Qui non conueniunt Epiſcopi (*ad ſynodum*) dum ſani ſunt, & neceſſitas, alia ve cauſa non excuſat, fraterne corripiantur. *Trullen.capitulo 8.*

CAP. XXI.

Quiſquis (*Epiſcoporum*) Kalen. Nouemb. annis ſingulis pro celebratione concilii venire diſtulerit, excommunicationi debitae ſubiacebit. *Tolet.xij.c.12.*

CAP. XXII.

Si quilibet Epiſcopus ad ſynodum vocatus, quacumque occaſione venire diſtulerit, niſi euidens impoſſibilitas praepedierit, ſalua cenſura ex hoc Patrum auctoritate decreta, ceſſet ab officio, donec ſatisfaciat fratribus. *Melden.cap.33.*

CAP. XXIII.

Epiſcopi ſecundum illorum miniſterium, ac ſacram auctoritatem,vniti ſint, & ſynodales conuentus ſecũdum iuſſionem canonicam frequentare procurent; quatenus ordo eccleſiaſticus, qui quaſi obliteratus iam fuerat, quoniam ſynodi propter diſcordiam Regum frequentari non poterant, Epiſcopali collatione ad neceſſarium, ac debitum ſtatum reduci praeualeat. *Tullen.cap.*2.

CAP. XXIV.

Si quis Epiſcoporum ſynodo neglexerit adeſſe, aut coetum fratrum, ante quam concilium diſſoluatur, crediderit deſerendum, alienatum ſe a fratrum communione cognoſcat. nec eum recipi liceat,niſi in ſequenti ſynodo fuerit abſolutus. *Vorm.cap.*16.

Qui prius ordinati ſunt Epiſcopi, priorem locum obtinere debent. Tit. LXVI.

CAP. I.

QVi prius ordinati ſunt Epiſcopi, ijs,qui poſtea ordinati ſunt, praeferantur. ſaluo iure Primatum Numidiae, & Mauritaniae. *Carth.*87.*G.Afr.*53.L.|*Mileu.*13.L.*Nicol.ad Michael.poſt med.* Burch.*lib.*1.*cap.*56. *Iuo part.*5.*c.*166.*decr.*

CAP. II.

Placuit, vt quicumque deinceps ab Epiſcopis ordinantur per prouincias Africanas, litteras accipiant ab ordinatoribus ſuis manu eorum conſcriptas,continentes Conſulem, & diem, vt nulla altercatio de poſterioribus vel anterioribus oriatur. *Carth.*90. G. *Mileu.cap.*14.L.*Afric.*56.L.

CAP. III.

Nullus Epiſcoporum ſe praeferat alteri per ambitionem: ſed omnes cognoſcant tempus, & ordinem conſecrationis ſuæ. *Angl.*8.

CAP. IV.

*c.*1.*d.*18. *placuit.* Conſeruato Metropolitani Epiſcopi primatu,ceteri Epiſcoporum ſecundum ſuae ordinationis tempus, alius alio ſedendi deferat locum. *Brac.i.c.*24.

CAP. V.

Xv. Kalen. Iun. congreganda eſt in vnaquaque prouincia ſynodus.&c. & conuenientes omnes Epiſcopi pariter introeant, & ſecundum ordinationis ſuae tempora reſideant. *Tolet.iv.cap.*3.

CAP. VI.

Dum vnanimitatis noſtrae conuentus in Arelatenſium vrbe in baſilica ſancti Stephani martyris primi adgregatus conſiſteret,atque vnuſquiſque noſtrorum ex more ſecundum ordinationis ſuae tempus in locis debitis reſideret, rerum omnium Domino prius deuotiſſima gratiarum iura perſoluimus. *Arel.ſub Carolo in prin.*

Epiſcopi habeant honorem presbyteris. Tit. LXVII.

CAP. I.

EPiſcopus iracundus, quod eſſe non debet, ſi aduerſus presbyterum, vel diaconum cito moueatur, & eijcere velit ab eccleſia: prouidendum, ne innocens condemnetur, neque communione priuetur. confugiat itaque ad Metropolitanum, vel ſi abeſt, ad proprinquum: (*confugiat ad propinquos Epiſcopos* L.) & cauſa diſcutiatur.& is Epiſcopus, qui eum iuſte, vel iniuſte deiecit, patienter ferat finem cognitionis; alteri vero communio non detur. ſi ſuperbe verſetur clericus contra Epiſcopum, corripiatur. Nam & Epiſcopus benigne dilectionem, & ordinem praeſtet miniſtris, & hi Epiſcopis patienter obediant. *Sard.*14. *G.* 17. L. *Vide Nicaen. apud Carthag.vj.cap.*6. L.*& ante canones Carthag.* G. *& cap.* 135. G.*Vide Afr.*101.L. *Iuo lib.*5.*tit.*5.*cap.*4.*panorm.& par.*14.*cap.*15.*decr.Anſel.lib.*3.*cap.* 68.*Caeſar.lib.*5.*cap.*48. 11.*q.*3.*ſi Epiſcopus c.*4.

CAP. II.

Epiſcopus in quolibet loco ſedens, ſtare presbyterum non patiatur. *Carthag.iv.cap.* 34.*Caeſar.lib.*4.*cap.*51. *&* 76. *Diſt.*65.*c.*9.

CAP. III.

Epiſcopus in eccleſia in conſeſſu presbyterorum ſublimior ſedeat; intra domum vero collegam ſe presbyterorum eſſe cognoſcat. *Carthag.iv. cap.*35. *Iuo par.*5.*cap.*137. *decr.Caeſar.lib.*4.*cap.*51. *&* 76. *Diſt.*95.*c.*10.

CAP. IV.

Epiſcoporum, quorum vita non reprehenditur, poſteriorem priori nullus praeponat, niſi forte elatus ſuperbia, quod pro neceſſitate eccleſiae Epiſcopus iuſſerit, implere contemnat. Archideaconum ſimplicem, aut impeditum poteſt in ſui loci nomine retinere, & ordinationi eccleſiae eum, quem elegerit Epiſcopus, praeponere. *Agath.* 23. *Vide Carthginenſ.* 87. *G. Mileuitan.* 13.L. *Diſt.*74.*c.*5.

CAP. V.

Comperimus, eo quod nonnulli Praelatorum, nulla interueniente neceſſitate, non cum clericis, ſed potius ſeorſum cum laicis, & quibuſdam familiaribus ſuis ſermocinari, & conuiuari delectentur. Quae res, quia valde a paterna ſollicitudine abhorret, & ſubditos in contemptum magiſtrorum, murmurationemque, & in diuinorum obſequiorum tranſgreſſionem pertrahit, prorſus reſecandam eſſe ſtatuimus; & vt ab hinc Praelati in his, quae praemiſſa ſunt, quantum facultas permiſerit, ſibi ſubditis participes exſiſtant, cenſuimus. *Pariſien.ſub Ludouico, & Lothario lib.*1.*c.*21.

Ne

Ne Epiſcopi ſint ſuperbi. Tit. LXIIX.

CAP. I.

MOdeſtiae tuae non auctoritas conſtantiam, ſed manſuetudo commendet, iuſtitiam lenitas temperet, patientia contineat libertatem; & declinata ſuperbia, cui proximum eſt, vt decidat; ametur humilitas, cui ſemper debetur, vt creſcat. *Leo epiſt.*88. *ad Rauennium* Arelaten.*Epiſcop.*

CAP. II.

Nullus Epiſcoporum alium Epiſcopum conculcet. *Arel.i. cap.*17.

CAP. III.

Nullus Epiſcopus ſe praeferat alteri per ambitionem. A*nglic.cap.*8.

CAP. IV.

Epiſcopus ita humiliter pariter, & auctoritate praeſtabit, vt nec per nimiam humilitatem ſuam ſubditorum vitia conualeſcere faciat, nec per immoderatam auctoritatem, ſeueritatis poteſtatem exerceat; ſed tanto cautius erga ſibi commiſſos agat, quanto durius a Chriſto iudicari formidat.&c. *Iſid.lib.* 2.*c.*6.*de eccle.off.apud Aquiſg.*9. *prope finem.* R*aban.lib.*1.*cap.*4.*de inſtit.cleric.*

CAP. V.

Sancti viri dum praeſunt, non in ſe poteſtatem ordinis, ſed aequalitatem conditionis attendant. nec praeeſſe gaudeant hominibus ſed prodeſſe. Sciant enim, quod antiqui Patres noſtri, non tam Reges hominum, quam paſtores pecorum fuiſſe memorantur. &c. Homo quippe animalibus irrationalibus, non autem ceteris hominibus natura praelatus eſt. Idcirco ei dicitur: vt ab animalibus, & non ab homine timeatur. quia contra naturam ſuperbiae † eſt, ab aequali velle timeri. cuncti,qui praeſunt, non in ſe poteſtatem debent ordinis, ſed aequalitatem penſare conditionis. &c. Neceſſe eſt ergo, vt rectores a ſubditis timeantur, quando ab eiſdem Deum minime timeri deprehendunt, vt humana ſaltem formidine peccare metuant,qui diuina iudicia non formidant.&c. Praelati plebibus plangunt culpas infirmantium, ſeque ſic de alienis lapſibus, ac ſi de propriis affligunt. &c. *Gregor.lib.*21.*moral. c.*11.*in* Iob *c.*31.*& lib.*2.*cap.*6.*paſtoral.apud Aquiſgr.*13.*poſt princ.*

Gen. 9.*a.*

† ſuperbia f.

CAP. VI.

Plerũque qui ſubire magiſterium paſtorale cupiunt,nonnulla quoque bona opera animo proponunt; & quamuis hoc elationis intentione appetant, operaturos tamen ſe magna pertractant. fitque vt aliud in imis intentio ſupprimat, aliud tractantis animo ſuperficies cogitationis oſtendat.Nam ſibi ipſa de ſe mens ſaepe mentitur,& fingit ſe de bono opere amare, quod non amat; de mundi autem gloria non amare,quod amat. Saepe mens principari appetens, fit ad hoc pauida, cum quaerit; audax,cum peruenerit. Tendẽs enim,ne non perueniat,trepidat; ſed repente perueniens, iure ſibi hoc debitum, ad quod peruenerit,putat. Cumque percepto principatus officio perfrui ſaeculariter coeperit,libenter obliuiſcitur, quidquid religioſe cogitauit. Neceſſe eſt enim,vt dum cogitatio extra vſum ducitur, protinus mentis oculus ad opera tranſacta reuocetur; ac penſet quiſque quid ſubiectus egerit, & repente cognoſcet,ſi Praelatus bona agere, quae propoſuerat, poſſit. quia nequaquam valet in culmine humilitatem diſcere, qui in imis poſitus non deſinit ſuperbire. &c. Plerumque in occupatione regiminis ipſe quoque boni operis vſus perditur, qui in tranquillitate tenebatur. &c. Quid eſt poteſtas culminis, niſi tempeſtas mentis? &c. *Greg.lib.*1. *paſtor.c.*9.*apud Aquiſgr.c.*14.*in fine.*

CAP. VII.

Quia ſunt plerique, qui non paternum affectum circa gregem ſibi commiſſum, ſed quendam exercere videntur dominatum; eumque non vt Dominicum, ſed flatibus ventoſae arrogantiae inflati, vt ſuum proprium tractare non verentur: quantum a paternitatis officio aberrent,ſubter collecta documenta declarant. Dominus in Euangelio. Si diligis me,paſce oues meas. meas inquit, non tuas. Item:Qui maior eſt veſtrum,erit miniſter veſter. Et non poſt multa: Non ita erit, inquit, inter vos; ſed qui voluerit inter vos maior fieri, erit veſter ſeruus.Petrus: Neque dominantes in clero, ſed forma facti gregis ex animo. Salomon: Principem te conſtituerunt,nolli extolli,ſed eſto in eis quaſi vnus ex ipſis.Fulgentius in libro de veritate praedeſtinationis, & gratiae. Non ideo, inquit, ſe ſolum quilibet Epiſcopus vas miſericordiae putet,in gloria praeparatum,quia Pontificali militia fungitur, ſed ſi pro grege ſibi reddito † ſollicitus ſemper inuigilet, & praedicet verbo,inſtet oportune,importune,arguat, obſecret, increpet, in omni patientia, & doctrina, nec ſibi dominatum ſuperbus vſurpare contendat, ſed Apoſtolicis informatus eloquiis,& exemplis,ſeruum ſe cũctis exhibeat; neque ſedis illius altitudine collatũ ſibi gaudeat temporale faſtigium,ſed humili corde fidelibus præbeat bonae conuerſationis exemplum. Quicumque igitur ſacris officiis ſeruituri,ſub quolibet ordine applicãtur,dignum eſt, vt illius dicantur, cuius ſeruitio mancipantur. Qua ergo temeritate,immo præſumptuoſa vanitate quilibet Praelatorum dicere praeſumit, illa congregatio mea eſt, aut ille presbyter, vel clericus meus eſt; cum non illius ſit, ſed illius, cui dicatus eſt? Proinde quia is molitus vſus eccleſiaſticae non concordat regulae, corrigatur, neceſſe eſt.*Pariſ. ſub Lud.&* Lotb.*li.*1.*c.*23.

Ioan. 21. *d.*

*Matt.*20. *d.*

*Marc.*10. *g.*

1. *Petr.*5. *a.*

*Eccle.*32. *a.*

† credito f.

2.*Tim.*4. 1.

Ne Epiſcopus ſit iracundus. Tit. LXIX.

CAP. I.

11. q. 3. ſi Epiſcopus 4.

SI inueniatur quis Epiſcopus ad iram propenſus, quod quidem ab eiuſdem homine abeſſe debet, & aduerſus presbyterum, vel diaconum cito commotus, eum ex eccleſia eijcere voluerit, prouidendum eſt, ne is repente condemnetur, & communione priuetur. *Sardic.* 14. G. 17. L. *Carth. vj. cap.* 6. *Carthag.* 135. L. *Afr.* 101. L. *Iuo li.* 5. *tit.* 5. *c.* 4. *panor. & par.* 14. *cap.* 15. *decr. Anſelm. lib.* 3. *cap.* 68. *Caeſar. libro* 5. *cap.* 48.

CAP. II.

Placuit huic ſancto concilio, vt omnis poteſtas Epiſcopalis modum ponat ſuae irae, nec pro quolibet exceſſu cuilibet ex familia eccleſiae aliquid corporis membrorum ſua ordinatione praeſumat extirpare, aut auferre. &c. & quia omnino iuſtum eſt, vt pontifex ſaeuiſſimam non impendat vindictam, quidquid coram iudice verius patuerit, per diſciplinae ſeueritatem, atque turpi decaluatione maneat emendatum. *Emerit. c.* 15.

Ne Epiſcopus tributa clericis imponat, neve ipſorum, aut eccleſiae res iniuſte eripiat. Tit. LXX.

CAP. I.

DEfiniuit ſancta haec, & vniuerſalis ſynodus, nullum Archiepiſcoporum, aut Metropolitanorum relinquere propriam eccleſiam, & ſub occaſione quaſi viſitationis ad alias accedere, & poteſtate propria in inferiorem abuti, & conſumere redditus, qui apud illos inueniuntur ad eccleſiaſticam diſpoſitionem, & alimenta pauperum. &c. Excepta hoſpitalitate, quae aliquando ex neceſſario tranſitu fortaſſis acceſſerit. ſed & tunc non alia, niſi ex his, quae ſunt ad praeſens, de compendio praeparata inueniuntur, cum reuerentia, & cum timore Dei dignanter accipiat; nihil omnino eorum, quae ſunt eccleſiae illius, vel ſuffraganei Epiſcopi petens, vel exigens. Si enim vnumquemque Epiſcoporum, eccleſiae propriae rebus cum multa parcitate vti, & nullatenus in proprias vtilitates importune, ac ſine ratione diſpēdere, vel conſumere redditus eccleſiaſticos ſacri canones decernunt; qua putas impietate iudicabitur dignus, qui alijs Epiſcopis commiſſas eccleſias grauare, vel ambire, ac per hoc ſacrilegii crimen incidere non formidat? &c. CP. iix. *cap.* 19. *vel* 17. *ſub* Hadr. ij.

CAP. II.

De cenſib. c. 6 Greg. ix. & in 1. collect.

Prohibemus, ne ſubditos ſuos tallijs, & exactionibus grauare praeſumant. Suſtinemus autem, pro multis neceſſitatibus, quae aliquotiens ſuperueniunt; vt ſi manifeſta, & rationabilis cauſa extiterit, cū caritate moderatum ab eis valeant auxilium poſtulare. Cum enim dicat Apoſtolus: Non debent parentibus filii theſaurizare, ſed parentes filijs; multum longe a paterna pietate videtur, ſi praepoſiti ſuis ſubditis graues exiſtant, quos in cunctis neceſſitatibus paſtoris more fouere debeant. A*lex. iij. in concil. Later. c.* 4. 2. Cor. 12. c.

CAP. III.

Prohibemus, ne noui cenſus ab Epiſcopis, vel Abbatibus alijsve Praelatis imponantur eccleſijs, nec veteres augeantur; nec partem redditũum ſuis vſibus appropriare praeſumant. ſed libertates, quas ſibi maiores deſiderant conſeruari, minoribus quoque ſuis bona voluntate conſeruent. Si quis autem aliter egerit, irritum, quod fecerit, habeatur. *Alex. iij. in concil. Later. cap.* 7. De cenſib. c. 7. Greg. ix. & in 1. collect.

CAP. IV.

Quia plerique Praelati, vt procurationem, aut ſeruitium aliquod impendant Legato, vel alij, plus extorquent a ſubditis, quam exoluant, & in eorum damnis lucra ſectantes, quaerunt praedam potius, quam ſubſidium in ſubiectis; id de cetero fieri prohibemus. Quod ſi quis forte praeſumpſerit, & ſic extorta reſtituat, & tantundem cogatur pauperibus elargiri. Superior autem, cui ſuper hoc fuerit querela depoſita; ſi negligens fuerit in huiuſmodi executione ſtatuti, canonicae ſubiaceat vltioni. *Inno. iii. in conc. gen. Later. c.* 34. De immun. eccleſ 8. Greg. ix. & in 4. collect. c. 4 de cenſib.

CAP. V.

Nulli Epiſcoporum liceat res mobiles de ſubiectis plebibus, ſeu aliis pijs locis in proprio vſu habere; ne maiores enormiter locupletentur, & minores tali facto pauperiores inueniantur. Contra agens canonica auctoritate coartandus exiſtat. *Euge. ii. & Leo iv. in ſyn. Rom. c.* 16. 12. q. 1. c. 27.

CAP. VI.

Nulli liceat Epiſcoporū a ſubiecto ſacerdote, vel alio quolibet clerico, & piis locis dationes vltra ſtatuta Patrum exigere, aut ſuperpoſita in angariis inferre; ſed cum ſit optimus proſpector, ita proſpiciat, vt vniuerſae ſibi oues commiſſae a ſe maxime alantur, atque in neceſſitatibus adiuuentur, quam illicitis exactis dationibus opprimantur. *Synod. Rom. ſub Eugenio ii. & Leone iv. cap.* 26. 16. q. 1. c. 63.

CAP. VII.

Nullus Epiſcopus grauamē, ſeu ſeruile ſeruitium ex vſu contra eccleſiaſticam normam Abbatibus, ſeu clericis ſuis imponat. S*ynod. Rom. ſub Greg. vii. c.* 10. *an.* 1078. *Pont. an.* 6. *xiii. K. Dec. ind.* 2. *ex lib.* 6. *regiſtri. Tarrac. li.* 5. *c.* 54. 1. q. 1. c. 124.

CAP. IIX.

Pontifices, quibus in ſummo ſacerdotio conſtitutis ab extraneis dumtaxat aliquid, aut cum eccleſia, aut ſequeſtratim aut dimittitur, aut donatur: quia hoc ille, qui donat, pro redēptione animae ſuae, non pro commodo ſacerdotis offerre probatur, non quaſi ſuū proprium, ſed quaſi dimiſſum eccleſiae, inter facultates eccleſiae computabunt. quia iuſtum eſt, vt ſicut ſacerdos habet, quod eccleſiae 12. q. 3. c. 3.

cleſiae dimiſſum eſt, ita & eccleſia habeat,
quod relinquitur ſacerdoti. Sane quidquid
per fideicommiſſum aut ſacerdoti, aut eccle-
ſiae dimittitur, cuicumque alij poſtmodum
profuturum, id inter facultates ſuas eccleſia
computare, aut retinere non poterit. *Agath.
6. Burch. lib. 1. c. 217. Iuo par. 5. cap. 331. decr.
Caeſar. lib. 4. cap. 85.*

C A P. IX.

Si quis ſacerdos res eccleſiae debitas, vel
proprias horrenda cupiditate occupauerit,
retinuerit, aut a poteſtate ex competitione
perceperit, ſi eas non reſtituerit, nullis rebus
excuſetur. Sed & ſi agnito iure eccleſiaſtico
non ſtatim eccleſiae, vel ſacerdoti reformaue
rit, vt ipſum ius agnoſcere poſſit, & in indi-
cium electorum venire diſtulerit; tamdiu a
communione eccleſiaſtica ſuſpēdatur, quam-
diu reſtitutis rebus, tam eccleſiam, quam ſa-
cerdotem reddat indemnem. Similis etiam
de his, qui oblationes defunctorum legaliter
dimiſſas quolibet ordine aſſignare tardaue-
rint, vel detinere praeſumpſerint, diſtrictionis
eccleſiaſticae, iuxta priores canones, forma
ſeruetur. Cui etiā ſententiae ſubiacebit quiſ-
quis ille quolibet ordine, quod pro deuotio-
ne ſua eccleſijs dedit, reuocare praeſumpſe-
rit. *Aurel. iij. cap. 22.*

C A P. X.

Quia exempla boni operis a Pontificibus
debent primum Chriſto opitulante procede-
re, nullus Epiſcopus res competat alienas;
aut ſi competitas aut a ſe, aut ab anteceſſore
ſuo forte quis poſſedit; domino proprietatis
poſſeſſionem propriam abſque praeiudicio li
beralitatis regiae integra reformatione re-
ſtituat, vt quia Deus dona reprobat iniquo-
rum, non ad iudicium ſuum eccleſiae res ex-
teras derelinquat. *Pariſ. 3.*

C A P. XI.

Nullus Epiſcoporum, aut cuiuslibet ordi-
nis clericus, vel alia quaecumque perſona,
quibuslibet conditionibus, ſeu in uno regno,
ſeu in alio poſitus, alterius cuiuſcumque ec-
cleſiae res aut petat, aut praeſumat accipere.
quod ſi fecerit, tamdiu habeatur a cōmunio-
ne altaris, vel omnium fratrum, ac filiorū ca-
ritate ſuſpenſus; donec ipſi eccleſiæ, cuius di-
recto ordine res eſt ablata, reſtituatur. *Aurel.
v. c. 14.*

C A P. XII.

10.q.3.c. 7. Nullus Epiſcoporū per ſuas dioeceſes am-
bulans, praeter honorem cathedrae ſuae, id
eſt, ſolidos duos, aliquid aliud per eccleſias
tollat, neque tertiam partem ex quacumque
oblatione populi in eccleſijs parochialibus
requirat. Sed illic tertia pars pro luminarib.
eccleſiae, vel reparatione ſeruetur, & per ſin-
gulos annos Epiſcopo inde ratio fiat. Nam ſi
tertiam partem illā Epiſcopus tollat; lumen,
& ſarta tecta abſtulit eccleſiae. Similiter pa-
rochiales clerici ſeruili more in aliquib. ope
ribus Epiſcopis ſeruire non cogantur. quia
1.Pet.5.a ſcriptū eſt: Neque vt dominantes clero. *Brac.
ij. cap. 2.*

C A P. XIII.

Quia cognouimus, Epiſcopos per paro- 10.q.3.c.
chias ſuas non ſacerdotaliter agere, ſed cru- 6.
deliter deſaeuire; & dum ſcriptum ſit: Forma 1.Pet.5.a
eſtote gregi, non vt dominantes in clero; exa
ctiones dioeceſi ſuae, vel damna infligant:
cenſemus, excepto quod veterum conſtitutio-
nes a parochijs habere iubent Epiſcopos, vel
alia, quae illis hucuſque præſumpta ſunt, de-
negentur. hoc eſt, neque in angariis presbyte-
ri, aut diacones, neque in aliquibus fatigen-
tur indictionib. ne videamur in Eccleſia Dei
exactores potius, quam Dei Pontifices nomi-
nari. Hi vero clerici tam locales, quam dioe-
ceſani, qui ſe ab Epiſcopo grauari cognoue-
rint; querelas ſuas ad Metropolitanum de-
ferre non differant, & Metropolitanus nō mo-
retur, eiuſmodi praeſumptiones coercere.
Tolet. iii. c. 20. Iuo par. 3. c. 137. decr.

C A P. XIV.

Quaerimonias parochianorum presbyte- 10.q.3.c.
rorum Galliciae prouinciae audiuimus con- 8. inter ce
tra Pontificum ſuorum rapacitates. Nam in- tera.
diſcreto moderamine parochianas eccleſias
praegrauantes, dum in exactionibus ſuperflui
frequenter exiſtunt, paene vſque ad exinani-
tionem extremae virtutis, quaſdam baſilicas
perduxiſſe probantur. &c. Nō amplius, quam
duos ſolidos vnuſquiſque Epiſcoporum præ-
fatae prouinciae per ſingulas dioeceſes, vel
ſingulas eccleſias, iuxta ſynodum Bracaren-
ſem, annua illatione ſibi expetat inferri; mo-
naſteriorum tamen baſilicis ab hac ſolutio-
nis penſione ſeiunctis. Cum vero Epiſcopus
dioeceſem viſitat, nulli prae multitudine one
roſus exiſtat. nec vmquam quinarium nume-
rum euectionis excedat, aut amplius, quam
vna die per vnamquamque baſilicam remo-
randi licentiam habeat. Qui aliter egerit,
correptioni canonum ſubiacebit, tamquam
conſtitutionum ſynodalium tranſgreſſor, &
priſcorum Patrum edicti corruptorum. *Tole.
vij. c. 4. Burch. lib. 1. c. 86. Iuo par. 5. c. 192. de-
cr. Anſel. lib. 7. c. 196. in addit.*

C A P. XV.

Defuncto presbytero, vel Abbate, nihil
ab Epiſcopo auferatur, vel Archidiacono, vel
a quocumque de rebus parochiae, vel xeno-
dochii, vel monaſterii aliquid debeat minui.
Quod qui fecerit, iuxta ſtatuta canonum
debet coerceri. *Cabil. 7.*

C A P. XVI.

Imputatur quibuſdam fratribus eo quod
auaritiae cauſa hominibus perſuadeant, vt
abrenuntiantes ſaeculo, res ſuas eccleſiae
conferant; quod penitus ab omnium menti-
bus eradicandum eſt. Animarum etenim ſa-
lutem inquirere ſacerdos, non lucra terre-
na debet. Quoniam fideles ad res ſuas dan-
das non ſunt cogendi, neque circumuenien-
di. Oblatio enim ſpontanea eſſe debet. Volun- Pſal. 53.
tarie ſacrificabo tibi, & illud: Omnis populus
mente deuota obtulerunt donaria Domino. Exo. 35. d

Eccleſia vero ſancta non ſolum fideles ſpoliare non debet;quin potius inopibus opem ferre. *Cabil.ſub* C*arol.c.6.*

CAP. XVII.

Inuentum eſt, quod in quibuſdam locis presbyteri duodenos,vel quaterdenos denarios Epiſcopis in cenſum annis ſingulis darent : quod penitus abolendum eſſe decreuimus. *Cabilon.ſub Carolo cap.17.*

CAP. XIIX.

Ne Epiſcopo liceat matricis eccleſiæ rē tituli ſui nomine vſurpare. *Magū.ſub* R*ab.c.7.*

Ne Epiſcopus in vlla re auaritiae, aut ſimoniae ſuſpicionem praebeat. Tit. LXXI.

CAP. I.

16. q. 1. predicator.64. Act.20. PAulus ad Epheſios ait: Nullius pecuniam concupiui. &c. Epiſcopus a ſuis Epiſcopis,clericis,vel monachis non exigat aurum, vel argentum,vel aliquam ſpeciem;ait enim *1.Cor.6.c* Apoſtolus: Iniuſti regnum Dei non poſſidebunt.&c. Si quis igitur ob eas res prohibeat quem miniſterio,vel excommunicet aliquem clericum,vel claudat templum,ne fiant ſacra miniſteria Dei. &c. pari poena puniatur, vt contrauenìens mandatis Dei, & Apoſtolicis *1.Pet.5.d* conſtitutionibus. Petrus enim Princeps Apoſtolorum ait: Paſcite gregem Dei,qui in vobis eſt. &c. *Nicaen. ij. cap.4. Anſelm. lib.6. cap.167.*

CAP. II.

Si quis Epiſcopus fornicationi presbyterorum, diaconorum ſeu ſubdiaconorum, vel crimini inceſtus in ſua parochia,precibus vel pretio interueniente,conſenſerit; vel commiſſum, ſibique compertum auctoritate ſui officij non impugnauerit;ab officio ſuſpendatur. *Greg.vij.in concil.Rom.anni vi.cap.12.*

CAP. III.

Ne Prael. vices ſuas &c cap.2 Greg. ix. & in 1. collect. Quia in quibuſdam Epiſcopatibus Decani quidam, vel Archipresbyteri ad agendas vices Epiſcopor um, ſeu Archidiaconorum, & terminandas cauſas eccleſiaſticas, ſub annuo pretio conſtituuntur.&c. id vlterius fieri diſtrictius prohibemus.Quod ſi quis fecerit,remoueatur a clero.&c. Epiſcopus quoque qui hoc in ſua diocceſi ſuſtinuerit,& eccleſiaſtica iudicia ſua patitur diſſimulatione peruerti; canonica diſtrictione plectatur. *Alex.iij. in concil.Turon.c.7.& poſt concil.Later.p.2.c.1.*

CAP. IV.

Imputatur quibuſdam fratribus eo quod auaritiae cauſa hominibus perſuadeant, vt abrenuntiantes ſaeculo,res ſuas eccleſiæ con*16.q.7. c. 42. conſtituit.et 20 q.3.c. vlt.* ferant.&c.Epiſcopi,ſiue Abbates, qui non in fructum animarum,ſed in auaritiam,& turpe lucrum inhiantes,quoslibet homines illectos circumueniendo totonderunt,& res eorū tali perſuaſione non ſolum acceperunt, ſed potius ſubripuerunt; paenitentiae canonicae, ſiue regulari, vt puta turpis lucri ſectatores ſubiaceant. Hi vero,qui varijs promiſſionibus, vel quibuslibet machinationibus perſuaſi,mētis inopes effecti, rerum ſuarum domini eſſe neſcientes,comā depoſuerint; in eo,quod coeperunt, perſeuerare cogantur. Res namque quae ab illectis,& negligentibus datae, ab auaris,& cupidis non ſolum acceptae, ſed raptae noſcūtur,haeredibus reddantur;qui dementia parentum,& auaritia incentorum exheredati eſſe noſcuntur. Si vero neſcientibus Epiſcopis, aut Abbatibus, miniſtri eorū,quilibet videlicet in clero, hoc feciſſe conuincuntur;Epiſcopi,& Abbates deſidia, illi vero rapacitate, & auaritia iudicentur. Hoc vero, quod quiſque Deo iuſte, & rationabiliter de rebus ſuis offert,eccleſia tenere debet. *Cabilo.ſub Carol.cap.6.& 7.* B*urch.lib.8. cap.93. Iuo par.7.cap.111.decr.*

CAP. V.

Cauendum, & ſummopere praecauendum, *1.q.7.c.3* ac per uirtutem Chriſti ſanguinis interdicendum, & Epiſcopis,& Regibus,& omnibus ſublimioribus poteſtatibus atque cunctis fautoribus,& electoribus quorumcumque atque cōſenſoribus, ſeu ordinatoribus in gradu eccleſiaſtico; vt nemo per ſimoniacam haereſim regiminis locum obtineat quacumque factione,calliditate,promiſſione,ſeu commoditate,aut datione per ſe, aut emiſſam perſonam. cum Spiritus ſanctus inter cetera docu- *lib.7. ep. 110.* menta eccleſiaſtica per os ſancti dicat Gregorij. Cur non perpenditur, quia benedictio *1.q.1.c.13 cū liqueat & c.4. benedictio.* illi in maledictionem conuertitur, quia ad hoc,vt fiat haereticus,promouetur? &c. *Meldēn.c.43.Burch.lib.1.c.21. Iuo par.5.c.75. & 112.decr.Anſel. lib.6.c.72.*

Ne Epiſcopi Principibus laicis honorem nimium tribuant. Tit. LXXII.

CAP. I.

EOs, qui diuina gratia ad Epiſcopale aduocantur officium, tamquam imaginem, & figuram ferentes ſanctorum caeleſtium hierarcharum,id eſt angelorum ſecundum hieraticum plane gradum,& morem,omni honore dignos ab omnibus Principibus, & ſubditis ſancimus haberi, & nequaquam Strategis, vel quibuslibet alijs Principibus obuios procul ab eccleſijs ſuis occurrere, ſed neque ſemet a multo ſpatio de equis, vel mulis deijcere,ac cum timore,ac tremore procidere, & adorare; ſed nec cum ſaecularibus Principibus ad menſam intrare hora prandii, eoſdē, quos illi honores Strategis exhibentes, ſed ſecundum congruentiam ſpiritalis dignitatis, ac honoris ſui, reddere quidem omnibus *Rom.13.b* debita,cui vectigal,vectigal; cui honorē,honorem.Praeferri autem, & multam a Principibus

pibus amicorum Chriſti Imperatorum venerationem, & reuerentiam promereri confeſſionis eorum, & honoris ſimilis exſiſtentes, ita vt fiduciam habeant Epiſcopi arguere Strategos multotiens, & alios Principes, atq. omnem ſaeculi dignitatem. Si vero aliquis Epiſcopus poſt hanc definitionem ſanctae ſynodi debitum, & canonice collatum ſibi contempſerit honorem, ſequeſtretur anno vno. *Synod. iix. gen. CP. c.* 14. *ſub* H*adr. ij.*

C A P. I I.

Ne Epiſcopus, vel ſacerdos, Regi, vel alicui laico, in manibus ligiam fidelitatem faciat. *Vrban. ij. in concil. Claram. cap.* 17.

Ne Epiſcopi negotijs ſaecularibus operam dent. Tit. L X X I I I.

C A P. I.

Diſtin. 86 peruenit. c. vlt.

DEcreuit ſanctum hoc, magnumque concilium, nullum deinceps, non Epiſcopũ, non clericum, vel monachum, aut poſſeſſiones conducere, aut negotiis ſaecularibus ſe miſcere, praeter pupillorũ, ſi forte leges imponant inexcuſabilem curam, aut orphanorum tutelam, & viduarum, earumque quae ſine vlla defenſione ſunt, perſonarum, quae maxime eccleſiaſtico indigẽt adiutorio, & propter timorem Domini cauſa depoſcat. &c. *Chalcedonen. c.* 3. Pariſien. *ſub* Ludou. *&* Loth. *lib.* 1. *c.* 28. *Burch. lib.* 2. *c.* 145. *Iuo par.* 6. *cap.* 218. *decr. Anſel. lib.* 6. *c.* 181. *in Rom.*

C A P. I I.

De poſtul. c. 1. Greg. ix. & in 1. collect.

Clerici in ſubdiaconatu, & ſupra, & in minoribus quoque ordinibus, ſi ſtipendiis eccleſiaſticis ſuſtentantur, coram iudice ſaeculari aduocati in negotiis fieri non praeſumant. &c. *Alex. iii. in conc. Later. cap.* 12.

C A P. I I I.

Sacerdotes, qui ad debita, & oportuna officia eccleſiis indifferenter adeſſe debent, fænore aliquo, aut venatione, vel aliqua aucupatione, † ruſticoque miniſterio omnino non occupentur, quia ſine ornatu ſacerdotali extra domos eos apparere non conuenit, ne vt aliquis ſaecularium iniurias patiantur. ſed ea ſolummodo, quae per Patres conſtituta videntur, obſeruent: contrarius denique inuentus, aut deinceps deſinat, aut canonicae ſubiaceat diſciplinae. *Eug. ii. in ſyn. Rom. & Leo iv. c.* 12.

† occupatione ſ.

C A P. I V.

14. q. 2. c. 2.

Quamquam ſacerdotum teſtimonium credibilius habeatur, tamen ipſi in ſaecularibus negotiis pro teſtimonio, aut conficiendis inſtrumentis non rogentur: quia eos in talibus rebus eſſe non conuenit. Si enim euentæ † cauſæ aliquid viderint, aut audierint, vbi nullae idoneae ſaecularium inueniantur perſonæ, ne veritas occultetur, & malus vt bonus exiſtimetur, in prouidentia proprii ſit Epiſcopi, ut aut coram ſe, & competentibus iudicibus, aut aliter ueritatem honorifice attollant. *Eugen. ii. & Leo iv. in ſynod. Roman. cap.* 13.

† cruẽtae ſ.

C A P. V.

Epiſcopus, presbyter, diaconus, ſi ſaecularia negotia ſuſceperit, deponatur. *Ap.* 6. G. 7. L. *Anſel. lib.* 6. *cap.* 148. *Diſt. 88. c. 3.*

C A P. V I.

Epiſcopus, aut presbyter non ſe immiſceat publicis adminiſtrationibus, ſed eccleſiaſticis rebus præſto ſit. Itaque aut ceſſet, aut deponatur. Nemo enim poteſt duobus Dominis ſerui re. *Ap.* 81. *Matt. 6. c.*

C A P. V I I.

Epiſcopus, presbyter, diaconus militiam exercens, ſi vult vtrumque retinere, Romanum magiſtratum, & ſacram adminiſtrationem, deponatur. Nã quae ſunt Caeſaris, Caeſari: quae ſunt Dei, Deo. *Apoſt.* 83. *Matt. 22. Luc. 20.*

C A P. I I X.

Et quidem (*loquitur* B. *Petrus cum Clemente*) oportet irreprehenſibiliter viuere, & ſummo ſtudio niti, ut omnes vitae huius occupationes abiicias; ne fideiuſſor exſiſtas, ne aduocatus litium fias. &c. *Clem. ep.* 1. *poſt prin.* *11. q. 3. c. 30.*

C A P. I X.

Sicut tibi (*loquitur Petrus* A*poſtolus cum* C*lemente*) impietatis crimen eſt, neglectis verbi Dei ſtudiis, ſollicitudines ſuſcipere ſaeculares: ita & vnicuique laicorum peccatum eſt, niſi inuicem ſibi, etiam in iis, quae ad communis vitae vſum pertinent, operam fideliter dederint. *Clemens epiſt.* 1. *poſt princip. Anſelm. lib.* 7. *cap.* 63. *11. q. 3. c. 31.*

C A P. X.

Epiſcopi, presbyteri, diaconi, de locis ſuis negotiandi cauſa non diſcedant; nec circumeuntes prouincias, quaeſtuoſas nundinas ſectentur. Sane ad victum ſibi conquirendum, filium, libertum, mercenarium, amicum, aut quemlibet mittant; & ſi voluerint negotiari, intra prouinciam negotientur. *Elib. c.* 19.

C A P. X I.

Epiſcopi, presbyteri, diaconi, exceptores (*conductores* L.) vel procuratores non fiant: neque ex aliquo turpi, vel inhoneſto quaeſtu cibum parent. ſcriptum eſt: Nemo militans Deo implicat ſe negotiis ſaecularibus. *Cartha.* 16. *G. Carth. iii. cap.* 15. L. V*orm. cap.* 67. *Burch. lib.* 2. *cap.* 151. *Iuo par.* 6. *cap.* 242. *decret. Anſelm. lib.* 7. *cap.* 151. *21. q. 3. placuit. c. 3.* *2. Tim. 2. 4.*

C A P. X I I.

Epiſcopus, presbyter, aut diaconus non ſint conductores. H*ipponen. cap.* 17.

C A P. X I I I.

Nemo ſacerdotum, vel monachorum negotiis illicitis ſe implicet, quando ſcriptum eſt: Nemo militans Deo implicat ſe negotiis ſaecularibus. *Rem. cap.* 30. *2. Tim. 2.*

C A P. X I V.

Si, quod abſit, Epiſcopi ſaecularibus negotiis implicati, fundorum terminos ſine termino cupiditatis extendant, ac ſe paſſim exquiſitis deliciis ditant, quae animum, corpuſque debilitant; ſi gloriam non Chriſti, ſed ſuam, decepti vulgi honoribus adulantis, quaerãt;

pluſqne

pluſq; de ſe alienae linguae, quam ſuae conſcientiae credant.&c.ſi numquam ſibi diſplicent, ac placentes ſibi non ſunt de ſua correctione ſolliciti.&c.cōtemplatiuae vitae participes eſſe non poſſunt; ad quam non perueniunt,niſi qui ſtuduerint eſſe, quod facti ſunt; nec effectant videri, ſed eſſe, quod ſunt; non alienis laudibus, ſed moribus ſuis eximii,nec ſolum de ſua dignitate,ſed potius de ſacerdotalis vitae nobilitate conſpicui. Qui ſunt non appellatione tenus,ſed virtute Pontifices,vitae contemplatiuae capaces, & gaudiorum caeleſtium cohaeredes. *Proſper apud Aquiſgr.c.*19.

CAP. XV.

Irrepſit ſane in nōnullis eccleſiarum Praeſulibus miſerabilis temporis noſtri inepta, immo corrigenda conſuetudo,quae iam ita pro lege tenetur, vt ſanctitatis, & religionis nomen ſibi aſcribere non vereatur. ſcilicet, ſuper diuerſarū rerum innumeris ſuperfluitatibus,& vanitatibus, quas dinumerare longum eſt,nec non in auaritia, & tenacitate, improbaque intentione, & in turpi, inhoneſtaque conuerſatione, morumque improbitate,& vanae gloriae appetitu; & quod his periculoſius eſt, ſui officii cura poſthabita, in diuinorum praeceptorum tranſgreſſione.&c. Non igitur mirum eſt, ſi propter haec, & his ſimilia Deus offendatur, & infirmorum animis ſcandalum generetur,ſtatuſque ſanctae Eccleſiae periclitetur. Proinde omnibus ſtudendum eſt ſacerdotibus, vt ab his deinceps caueant;& iis rebus inſiſtant, quibus ſibi, & iis,quibus praeſunt, Dominum propitium facere mereantur. *Pariſ.ſub Ludouic.& Loth.lib.*1.*cap.*19.

CAP. XVI.

Quorundam Praelatorum temerario auſu, qui ſibi licere putant,quod non licet; & expedire,quod non expedit; eccleſiae ſuis ad tēpus viduantur ſacerdotibus.quoniam ſi quid eis in forenſibus negotiis agendum,ſi quid iā in diuerſis aliis partibus nuntiandum, occaſio neceſſitatis opponit; id potius per ſacerdotes Domini currentes,& diſcurrentes,quā per alios effici praecipiunt.&c. Proinde omnibus Praelatis cauendum eſt, ne illicita ſibi presbyterorum tranſmiſſione,animarum ſuarum habeant damnationem.*Pariſ. ſub Ludo. & Lotb.lib.*1.*cap.*29.

CAP. XVII.

Sacerdotes, & Principes a recto tramite deuiarunt;quia & principalis poteſtas diuerſis occaſionibus interuenientibus,ſecus quam auctoritas Diuina ſe habeat, in cauſas eccleſiaſticas proſilierit; & ſacerdotes partim negligentia,partim ignorantia,partim cupiditate, in ſaecularibus negotiis, & ſollicitudinibus mundi,vltra quam debuerant, ſe occupauerint: & hac occaſione aliter, quam Diuina auctoritas doceat, in vtraque parte actum exſtitiſſe, dubium non eſt. *Pariſien. ſub Ludouico,& Lothar.lib.*3.*c.*26.*Aquiſgran.ii. ſub Lodouic.parte* 4.*c.*14.

Ne Epiſcopus armis vtatur. Tit. LXXIV.

CAP. I.

SEruus Dei per omnia omnibus armaturam portare,vel pugnare, aut in exercitium, & in hoſtem pergere omnino prohibemus;niſi illi tantummodo,qui propter Diuinum miniſterium, Miſſarum ſcilicet ſollemnia adimplenda,& ſanctorum patrocinia imploranda,ad hoc electi ſunt.id eſt, vnum, vel duos Epiſcopos cum capellanis presbyteris Princeps ſecum habeat. *Syn.Franc. Capitul. lib.*5.*cap.* 2.*& lib.*7.*cap.*123.*&* 125.*&* 146. *Burch.lib.*1.*cap.*218.*Iuo par.* 5.*cap.* 332.*& par.*6.*cap.*289.*& par.* 13.*c.*29.*decr.*

CAP. II.

Nos,qui relinquimus ſaeculum, id modis omnibus obſeruare volumus, vt arma ſpiritualia habeamus, ſaecularia dimittamus. *Magunt.cap.*17.

Ne Epiſcopi conſtituant ſibi ſucceſſores. Tit. LXXV.

CAP. I.

NOnnulli Epiſcopatum, qui non niſi meritis praecedentibus datur, non diuinū munus,ſed hereditarium putant eſſe compendium: & credunt,ſicut res caducas,atq; mortales,ita ſacerdotium velut legatario,aut teſtamentario iure poſſe dimitti.Nam [pleriq. *8.q.1.c.5.* ſacerdotes in mortis confinio conſtituti, in locum ſuum feruntur alios deſignatis nominibus ſubrogare, vt ſcilicet non legitima expectetur electio,ſed defuncti gratificatio pro populi habeatur aſſenſu. &c. atque ideo, ſi placet, etiam hanc licentiam generaliter de eccleſiis auferamus.&c. *Hilar.in ſynod.in fine.Iuo p.*5.*c.*104.*decr.Anſ.lib.*6.*c.* 56.

CAP. II.

Non oportet Epiſcopum,fratrem ſuum, vel filium,vel propinquum in Epiſcopum ordinare. Heredes enim Epiſcopatus facere nō iuſtum eſt: nec humano affectu diuina ſunt tractanda.Si fiat,non valeat ordinatio; ipſe vero excommunione puniatur. *Ap.*76.

CAP. III.

Nec Epiſcopalis honor haereditarium ius putetur,quod nobis ſola Dei noſtri benignitate Chriſti confertur.*Hilar.ep.*1.*c.*3.

CAP. IV.

De eo,quod tibi ſucceſſorem conſtituere dixiſti, & † te iubente in tuo loco eligatur Epiſcopus,hocnulla ratione concedi patimur: quia contra omnem eccleſiaſticam regulam, vel inſtituta Patrum eſſe monſtratur.Sed volumus,vt tibi miniſtret,& ſit in Euangelium Chriſti adiutor.&c. Sin autem & eundem diuina voluerit clementia poſt tui diem tranſitus

7.q.1.poſtulaſti.17. *† vt ſ.*

ſitus ſupereſſe; ſi eum aptum cognoueris, & in tua voluntate fuerit definitum, ea hora, qua te de praeſenti ſaeculo migraturum cognoueris, praeſentibus cunctis, tibi ſucceſſorem deſigna, vt huc veniat ordinandus: hoc nulli alii concedi patimur, quod tibi caritate cogente largiri cenſuimus. *Zachar. epiſt. 6. ad Boniſacium Epiſcop. in med.*

CAP. III.

8. q. 1. Epiſcopo. c. 3. & 4. Epiſcopus non poteſt pro ſe alium ſucceſſorem ordinare, etſi proximus morti ſit. Si fiat, irrita ſit ſit ordinatio, atq; ſeruetur eccleſiaſtica conſtitutio, quae ait, non oportere Epiſcopum fieri; niſi cum ſynodo, & iudicio Epiſcoporum, qui poſt obitum eius poſſunt dignum promouere *Antio* 23. *Mar. Brac. c* 8. *Burch. lib. 1. c. 185. &* 187. *Iuo par. 5. c. 301. & 303. decr. Anſel. lib. 6. c. 57. Caeſ. lib. 3. c. 37.*

CAP. VI.

Diſt. 51. qui in aliquo c. 5. Non promoueantur ad ſacerdotium, qui a deceſſoribus in ſacerdotium eliguntur. &c. *Tolet. iv. cap.* 18.

CAP. VII.

Alii (*Epiſcopi*) ſucceſſores filios, vel parentes faciunt, & conantur poſteris praeſulatus relinquere dignitaté; cum hoc nec Mo-*Nu. 27. d* ſes amicus Dei facere potuit, ſed Ioſue de alia tribu elegit, vt ſciremus, principatum in populo non ſanguine deferendum eſſe, ſed merito vitae. *Iſidor. lib. 2. c. 9. de eccle. offic. apud Aquiſgr. c. 9. in fine.*

De adiutoribus Epiſcoporum. Tit. LXXVI.

CAP. I.

c. 15. de off. iud. ordin. Gre. ix. et c. 3. eo. tit. in 4. coll. CVm ſaepe contingat, quod Epiſcopi propter occupationes multiplices, vel inualitudines corporales, aut hoſtiles incurſus, ſeu occaſiones alias; ne dicamus defectũ ſcientiae, quod in eis reprobandum omnino, nec de cetero tolerandum; per ſe ipſos non ſufficiunt miniſtrare populo verbum Dei, maxime per amplas dioeceſes, & diffuſas. &c. Vnde praecipimus, tam in cathedralibus, quam in aliis conuentualibus eccleſiis viros idoneos ordinari, quos Epiſcopi poſſint coadiutores, & cooperatores habere. &c. Si quis autem hoc neglexerit adimplere, diſtrictae ſubiaceat vltioni. *Innocen. iy. in concil. gener. Later. cap.* 10.

CAP. II.

Si poſt omnia occurrerit imbecillitas fragilitatis humanae, vt ſi quis Epiſcopus per infirmitatem, debilitatéve aliquam, aut hebetudinem ſenſus inciderit, aut officium oris amiſerit; ea, quae non niſi per Epiſcopos geruntur, non ſub praeſentia ſua presbyteros agere permittat; ſed Epiſcopum euocet, cui hoc, quod in eccleſia agendum fuerit, imponat. *Arauſ. 19. in fine.*

Ne Epiſcopus relicta ſua eccleſia ad aliam ſe transferat, niſi magna ex cauſa. Tit. LXXVII.

CAP. I.

COnſuetudo contra regulam tollatur. & Epiſcopus, presbyter, diaconus ab vna *7. q. 1. non oportet. c. 19.* vrbe in aliam non tranſeat. Sed ſi quis id facere tentauerit; quod fecerit, irritum ſit, & ad ſuam eccleſiam, in quo ordinatus eſt, vnuſquiſque reducatur. *Nicae. 15. Aquiſgr. c. 43. Tribur. c. 28. Mart. Brac. c. 5. Burch. lib. 2. c. 97. Iuo par. 6. c. 174. decr. Anſel. lib. 2. c.* 104.

CAP. II.

De iis, qui tranſeunt ab vna vrbe in aliam Epiſcopis, vel clericis, placuit de eis canones *7. q. 1. c. 26. propter eor.* conſtitutos a ſanctis Patribus robur ſuum habere. *Chalc. 5. Aquiſgran. ſub* Ludou. *c. 44. Capit. lib. 1. cap.* 24.

CAP. III.

Quia neceſſitatis cauſa de Portuenſi eccleſia Formoſus pro vitae merito ad Apoſtolicam ſedem prouectus eſt; ſtatuimus, & omnino decernimus; vt id in exemplum nullus adſumat. praeſertim vt † ſacri canones hoc *† cum ſ.* penitus interdicant, & praeſumentes tanta feriant vltione, & etiam in fine laicam eis prohibeant communionem. *Rauennaten. ſub Ioanne ix. cap. 3.*

CAP. IV.

Sedium mutationes ſancti Patres in Africano concilio congregati omnimodis interdixerunt, quos ſecuti & nos interdicimus; ſtatuentes, vt eccleſiae, cui regulariter praepoſiti perpetuo conſiſtunt, nec eis ſine canonicae auctoritatis publica cenſura eiectis, alii coordinetur, & eccleſia diuiſionem ſuſtineat; ſed ſecũdum quod ſancti Patres ſtatuerunt, vnuſquiſque Epiſcopus ſuae eccleſiae curam habeat, & eccleſiaſticarum rerum poteſtate potiatur, ne quoquo modo ſciſſuram ſancta patiatur Eccleſia. quia nec militibus Chriſtum crucifigentibus eius tunicam ſcindere permiſſum eſt. *Rauennaten. ſub Ioan. ix. c. 5. Vide. Afr. 15. & Carth. iv. c. 27.*

CAP. V.

Non licet Epiſcopo ſuam paroeciam relinquere, & ad aliam venire, & ſi a multis cogatur. Niſi ſi qua iuſta cauſa id facere cogat; vt ſi maximum lucrum illic in religione facere poſſit. tum vero non ſponte ſua, ſed iudicio multorum Epiſcoporum, & maxima aduocatione (*ſuplicatione* L.) *fiat. Ap.* 14.

CAP. VI.

Sicut vir non debet adulterare vxorem *7. q. 1. c. 11.* ſuam, ita nec Epiſcopus eccleſiam ſuam; id eſt, vt illam dimittat, ad quam ſacratus eſt, abſque ineuitabili neceſſitate, aut Apoſtolica, vel regulari mutatione; nec alteri ſe ambitus cauſa coniungat. Et ſicut vxori non licet dimittere virum ſuum. &c. ita eccleſiae

non

non licet dimittere Epiſcopum ſuum, aut ab eo ſe ſegregare. *Euariſtus epiſt. 2. in princip. Burch. lib. 1. c. 76. Iuo par. 5. c. 182. decr. Anſ. lib. 6. c. 102. Tarrac. lib. 3. c. 67.*

CAP. VII.

7. q. 1. ſ. ent. 39. Vxor Epiſcopi, quae eius eccleſia, vel parochia indubitanter intelligitur, eo viuente, † aliter. abſque eius iudicio, & voluntate alteri † iudicare, vel diſponere, aut eius cõcubitu frui, id eſt, ordinatione nullatenus conceditur. &c. Si alteram ſponte duxerit, adulter aeſtimabitur, & communione priuabitur. Si autẽ perſecutus fuerit in ſua eccleſia, fugiendum eſt illi ad alteram, eique aſſociandus, dicente Mat. 10. c Domino: Si perſecuti vos fuerint in vna ciuitate, fugite in aliam. Si autem vtilitatis cauſa fuerit mutandus; non per ſe hoc agat, ſed fratribus inuitantibus, & auctoritate huius ſanctae ſedis faciat, non ambitus cauſa, ſed vtilitatis. *Calliſt. ep. 2. ante med. Burch. lib. 1. c. 80. & lib. 3. c. 49. Iuo lib. 3. tit. 5. c. 27. panor. & par. 3. c. 53. & par. 5. c. 101. & 186. decr. & ep. 77. ad Epiſcopos dioeceſis Remen. Anſel. lib. 6. c. 103. Tarrac. lib. 3. c. 68.*

CAP. IIX.

7. q. 1. mutationes. 34. De mutatione Epiſcoporum, vnde ſanctam ſedem Apoſtolicam conſulere voluiſtis, ſcitote eam communi vtilitate, atque neceſſitate fieri licere: ſed non libitu cuiuſquam, aut dominatione. Petrus. &c. de Antiochia vtilitatis cauſa tranſlatus eſt Romam. &c. Euſebius de quadam parua ciuitate auctoritate Apoſtolica mutatus eſt Alexandriam. Felix de ciuitate, qua ordinatus erat, electione ciuium propter doctrinam, & bonam vitam, quam habebat, communi Epiſcoporum, & reliquorum ſacerdotum, ac populorum conſilio tranſlatus eſt Epheſum. Non enim tranſit de ciuitate ad ciuitatem, qui non ſuo libitu, aut ambitu hoc facit, ſed vtilitate quadã, aut neceſſitate, aliorum hortatu, & conſilio potiorum trãsfertur. nec transfertur de minori ciuitate ad maiorem, qui non ambitu, nec propria volũtate facit, ſed aut vi a propria ſede pulſus, aut neceſſitate coactus, aut vtilitate loci, aut populi, non ſuperbẽ, ſed cũ humilitate ab aliis tranſlatus, & inthronizatus eſt. quia homo videt in facie, Dominus 1. Reg. 16. b autem in corde. & Propheta ait: Dominus ſcit cogitationes hominum, quoniam vanae ſunt. Non ergo mutat ſedem, qui non mutat mentem, nec mutat ciuitatem, qui non ſua ſponte, ſed conſilio, & electione aliorum mutatur. Non ergo migrat de ciuitate ad ciuitatem, qui non auaritiae cauſa, nec ſponte dimittit ſuam; ſed aut pulſus a ſede ſua, aut neceſſitate coactus, aut electione, & exhortatione ſacerdotum, & populorum tranſlatus eſt ad alteram ciuitatem. Nam ſicut Epiſcopi habent poteſtatem ordinare regulariter Epiſcopos, & reliquos ſacerdotes: ſic quotiens vtilitas, aut neceſſitas expopoſcerit, ſupradicto modo & mutare, & inthronizare poteſtatem habent. &c. (*Quidam*) mente reprobi amantes voluptatem, quod licet, docent non licere, id eſt, Epiſcopos migrare de ciuitate ad ciuitatem praetaxato modo: & quod non licet, docent licere, id eſt, miſericordiam non agere circa patientes neceſſitatem. hoc eſt, eis, qui Epiſcopum non habent, & ſacro Epiſcopali indigent miniſterio, Epiſcopum de alia ciuitate cauſa vtilitatis, vel neceſſitatis tribui; & Epiſcopis perſecutionem, aut neceſſitatem patientibus aliam cathedram dari negant. &c. Vtriſque autem, id eſt, & ſamem verbi Dei patientibus, & Epiſcopis neceſſitatem, quando inthronizantur, propter communem vtilitatem, in aliis ciuitatibus non modica exhibetur miſericordia. &c. Auaritiae quoq; cauſa, vel praeſumptionis, aut propriae voluntatis, non ſunt Epiſcopi mutandi de ciuitate ad ciuitatem; ſed vtilitatis, & neceſſitatis. &c. *Anter. ep. vni. in princ. Burch. lib. 1. c. 77. Iuo lib. 3. tit. 6. c. 1. panor. & par. 5. c. 183. decr. Anſelm. lib. 6. c. 94. Tarrac. lib. 3. c. 69.*

CAP. IX.

Eos, qui ab Eccleſiis ad eccleſias migrauerint, tamdiu a noſtra communione alienos habemus, donec ad eas redierint ciuitates, in quibus primitus ſunt ordinati. Quod ſi quis alius, alio tranſmigrante, in locum viuentis ordinatus eſt, tamdiu vacet ſacerdotii dignitate, donec ſucceſſor eius quieſcat in Domino. *Dam. ad Paulin. Antioch. & apud Theod. lib. 5. c. 11. & Trip. lib. 9. c. 16. Anſelm. lib. 6. c. 95. Tarrac. lib. 3. c. 70.* 7. q. 1. c. 43.

CAP. X.

Si quis Epiſcopus mediocritate ciuitatis ſuae deſpecta, adminiſtrationem loci celebrioris ambierit, & ad maiorem ſe plebem quacumque occaſione tranſtulerit; non ſolum a cathedra quidem pellatur aliena, ſed carebit et propria; vt nec illis praeſideat, quos per auaritiam cõcupiuit; nec illis, quos per ſuperbiam ſpreuit. Suis igitur terminis contentus ſit quiſque, nec ſupra menſuram iuris ſui affectet augeri. *Leo ep. 82. c. 8. ad Anaſtaſ. Theſſalon. Burch. lib. 1. c. 74. Iuo par. 5. c. 103. decr. Anſelm. lib. 6. c. 96. Caeſar. lib. 4. c. 26. Tarrac. lib. 3. cap. 71.* 7. q. 1. c. 31.

CAP. XI.

Pars illa (*Nicaeni concilij*) contemnitur, qua vetatur, ne quis relicta eccleſia ſua ad alteram tranſire praeſumat: quod nimis improbe conniuentibus, & vt doleatur grauius, vobis adſerentibus, Irenaeus Epiſcopus conatur admittere. *Hilar. ep. 1. ad Aſcan. cap. 1. & 2. Vide Nicaen. cap. 15.*

CAP. XII.

Remoto ab Eccleſia Barcinonenſi, atque ſua remiſſo Irenaeo Epiſcopo, ſedatis per ſacerdotalem modeſtiam voluntatibus, quae per ignorantiam eccleſiaſticarum legum deſiderant, quod non licet obtinere; talis protinus de clero proprio Barcinonenſibus Epiſcopus 7. q. 1. c. 36.

ſcopus ordinetur, qualem te praecipue, frater Aſcani, oporteat eligere, & deceat conſecrare. *Hilar.ep.1.c.3. Anſel.lib.6.cap.*101.

CAP. XIII.

Si Irenaeus Epiſcopus ad eccleſiam ſuam, depoſito improbitatis ambitu redire neglexerit; quod ei non iudicio, ſed humanitate praeſtabitur, remouendum ſe ab Epiſcopali cõſortio eſſe cognoſcat. *Hilar.d.ep.1.ad Aſcan.Tarraco.Epiſcop.c* 5.

CAP. XIV.

Exigit dilectio tua conſulta ſedis Apoſtolicae ſi licitum foret Epiſcopum tranſire, aut mutari de ciuitate ad ciuitatem; dum quidam canones, vt tibi videtur, hoc fieri prohibeant. Significaſti etiam litteris tuis, quendã fratrem nomine, & actu Dei ſeruum, cauſa vtilitatis mutare te velle in locum, & ciuitatem defuncti, licet quidam dicant, hoc fieri non licere, niſi conſenſum Apoſtolicae ſedis habuiſſes. [Scias, aliud eſſe cauſam neceſſitatis, & vtilitatis; & aliud cauſam praesũptionis, & propriae voluntatis. Non ergo mutat ſedem, qui non mutat mentem, id eſt, qui non cauſa auaritiae, aut damnationis, aut propriae voluntatis, vel ſuae electionis † migrat de ciuitate ad ciuitatem; ſed cauſa neceſſitatis, aut vtilitatis mutatur. Nam plurimorum vtilitas vnius vtilitati, aut voluntati praeferenda eſt: aliud eſt enim mutare, aliud mutari. &c. Quod enim in canonibus legitur, non debere Epiſcopum de ciuitate in ciuitatem tranſire, vel transferri; non de his dicitur, qui aut vi expulſi, aut neceſſitate coacti, aut auctoritate maiorum hoc agunt: ſed de his, qui auaritiae ardore inflammati, ſpõte ſua proſiliunt, & potius ambitioni, quam vtilitati eccleſiae ſeruire, & vt dominationẽ agant, inſiſtere cupiunt. Vnde & in ſubiectis canonibus continetur: Si aliquis extiterit temerarius, qui forſitan excuſationem afferat, quod populi litteras acceperit, & ideo migrauerit; dum manifeſtum ſit, praemio, & mercede paucos, qui ſinceram fidem non habent, potuiſſe corrumpi, vt clamarent in eccleſia, & ipſum petere viderẽtur; omnino has fraudes remouendas eſſe cenſemus. His verbis, & aliis liquet non de his dicere, qui pulſi, aut non recepti a ciuibus, vel à quibuſcumque, aut neceſſitate cogente, vel auctoritate maiorum tranſeunt de ciuitate ad ciuitatẽ; ſed de iis, qui ſponte proſiliunt, aut temeritatis, aut ambitionis cauſa hoc faciunt. &c. Quis enim vmquam audet dicere, ſanctum Petrum Apoſtolorum Principem non bene egiſſe, quando mutauit ſedem de Antiochia in Romam? &c. Aut quis negat, ſanctos non eſſe multos alios Epiſcopos, qui de ciuitatibus ad ciuitates tranſlati ſunt, aut meritum Pontificatus perdidiſſe? &c. Aut quis vmquã poteſt approbare, ſanctum non eſſe Alexandrum, qui Hieroſolymam de altera ciuitate tranſlatus eſt? aut ſanctum Gregorium Nazianzenum, qui in Nazianzo conſtitutus eſt? aut ſanctum Proclum, qui de Cyzico tranſlatus, & CP. inthronizatus eſt? Non ergo bene intelligunt eccleſiaſticas regulas, qui ergo hoc cauſa vtilitatis, aut neceſſitatis fieri poſſe, quotiens communis vtilitas, aut neceſſitas perſuaſerit. Nullum enim ex his, aut ex aliis, qui meliori conſilio mutauerunt ciuitates neceſſitate quadam, aut vtilite eccleſiaſtica, aut laica communione carere reperimus, vel vllatenus vmquam fieri debet. Sententia vero, quae in Antiocheno concilio habetur, vt Epiſcopus ab alia parochia nequaquam migret ad aliam: atque omnes ſententiae de ea re vim ſuperius comprehenſam retinent. &c. Negat miſericordiam neceſsitatem patientibus, qui populis indigentibus diuinis myſteriis, & non habentibus proprium Epiſcopum, qui eos inſtruat, cauſa vtilitatis, atque neceſsitatis, ex alia ciuitate, licet minor ſit, in eam, quae non habet Epiſcopum, doctiorem, vel vtiliorem meliori conſilio non ſponte, tranſeuntem, ſed maiorũ exhortatione mutare, aut Epiſcopum eiectũ, & perſecutionem patientem cauſa vtilitatis, aut neceſsitatis inthronizari non permittit. Apud veteres enim ſine vlla differentia, de vna ciuitate ad aliam migrabat Epiſcopus, dum vtilitas, aut neceſsitas euocaret. &c. Sicut poteſtatem habemus, Epiſcopos, & ſacerdotes regulariter titulare, & ordinare, ita vt praedictum eſt, cauſa neceſsitatis, aut vtilitatis, habes † & mutare, ac de titulo ad titulum tranſlatare, † licet de minori ad maiorem vrbem mutandus ſit. Hoc tamen ſummopere praeuidendum eſt, ne cauſa arrogantiae, aut auaritiae, vmquam fiat. quia hi a praedictis canonibus damnantur, non illi, qui neceſsitate, aut vtilitate; maiorũ conſilio, & ſana, ac pura, & Deo placita intentione hoc faciunt. *Pelag.y.ep.2 Nicae.*15. *Sard.*1.2.*G.*1. *L.Antio.*18.21.*Anſel.li.*6.*c.*97.

7.q. 1. c. 36. | † delecta tionis. | 7.q. 1. c. 37.p.vlt. | † habemus f. | † transferre.

CAP. XV.

Nullus cuiuſque ordinis clericus, non diaconus, non presbyter, non Epiſcopus, quacunque occaſione faciente, propriam relinquat eccleſiam, ſed omnimode, aut ex communicetur, aut redire cogatur. *Arel.y.c.*13.

CAP. XVI.

7.q.1.Epiſcopũ.25.

Epiſcopus ab vna paroecia in aliam non tranſeat, neque ſua ſponte irruens, neque a populo impulſus, neque ab Epiſcopis coactus; ſed in ea permaneat, quam ſortitus eſt a Deo ab initio, iuxta priorem definitionem. *Anti.*21.*Mart.Brac.c.*6.*Burch.lib.* 1. *c.* 72. *Iuo part.*5.*c.*179.*decr.*

CAP. XVII.

c. 1. de cler. non reſ.Greg. ix. & in 1.collect.

Oſius Cordubenſis dixit, Mala conſuetudo tollatur: & Epiſcopus ab vna vrbe minore in aliam non tranſeat; cum, nemo ad minorem tranſeat ex maiore. ex cupiditate, & ambitione dominandi mouentur. Itaque ne laicorum quidem communione vtantur. (Syno-

c. 2. de elect. Gregor. ix. & in 1. coll. *nodus reſpondit, Placet* L. *) Sardic.* 1. Licet Epiſcopus ſe excuſet litteras oſtendens illius populi.nam poſſunt aliqui corrumpi, vt clamarent, & peterent eum Epiſcopum.Laicorũ careat communione etiam in fine. *Sard.*2.G. 1.*L.Pelag.ij.ep.* 2. *Nicol. in ep.ad.Hincmar. incip. Epiſtolam.Burch.lib.*1.*c.*19.*&* 79.*Iuo par.*5.*c.*73.*&* 185.*decr.*

CAP. XIIX.

De conſ. d. 4. non liceat.107. In ſynodo Capuae ſtatutum eſt, vt non liceat fieri rebaptizationes, vel reordinationes,vel mutationes Epiſcoporum.Creſconius tamen Regienſis agri Epiſcopus, ſuo populo contempto ad Tubicenam eccleſiam venit;& hucuſque ſaepius admonitus, vt iuxta decreta diſcedat, & ad ſuam reuertatur, noluit. 11.q.1.c.20. [Petimus vt liceat nobis, Praeſidem prouinciæ adire iuxta cũſtitutiones glorioſiſſimorũ Imperatorum; vt ſi noluit benignae admonitioni ſanctitatis veſtrae obedire, auctoritate Praeſidis compellatur. Placet. *Carth.*49.G. *Carth.iij.cap.*38.*L.Vide* 78.G. *Afr.*15.*L.Iuo lib.*1.*tit.*2.*cap.*76.*panor.& par.*1.*cap.*152.*decr.Caeſar.lib.*12.*cap.*61.

CAP. XIX.

7.q.1.c.37. Epiſcopus de loco ignobili ad nobilem per ambitionem non tranſeat, nec quiſquam inferioris ordinis clericus. Sane ſi pro vtilitate eccleſiae faciendum popoſcerit, decreto pro eo clericorum, & laicorũ Epiſcopis porrecto,in praeſentiam ſynodi transferatur,nihilominus alio in loco eius Epiſcopo ſubrogato. Inferioris vero gradus ſacerdotes, vel alii clerici,conceſſione ſuorum Epiſcoporum poſſunt ad alias eccleſias tranſmigrare.*Carth.iv.cap.*27.*Iuo lib.*3.*tit.*6. *cap.*2. *panor. & par.*4.*cap.*125.*decr.*

CAP. XX.

Ne quis ad eccleſiam,quae ſummum amiſerat ſacerdotem, niſi Metropolitani litteris inuitatus,ne a plebe decipiatur, accedat, & vim pati voluiſſe videatur. *Regien.*6.

CAP. XXI.

Presbyter de titulo minori ad maiorem non migret.ſed eadem feriatur ſentẽtia,qua Epiſcopus, ſi de minori ad maiorem tranſmigrauerit ſedem. *Turon.ſub Carolo c.*14.

CAP. XXII.

De Epiſcopo canonica decreuit auctoritas,vt ſi per ambitionem maiorem ciuitatem appetierit,& illam perdat,quam tenuit,& illam nequaquam obtineat, quam vſurpare tentauit. *Nannet.cap.* 16.

CAP. XXIII.

Si quis particeps alicuius fuerit ambitionis inuentus,ſiue Epiſcopus, ſiue presbyter, vel diaconus, de inferiori ciuitate non tranſeat ad maiorem. Quod ſi quis contra haec magni concilii conſtituta importunus extiterit,omni modo euacuetur huiuſmodi factũ, & ſuae itẽ reſtauretur eccleſiae, vbi Epiſcopus,aut presbyter,aut diaconus prius fuerat conſtitutus.*Marc.Brac.c.*5.*Nicae.*15.

De reſidentia Epiſcoporum, & ne ſine graui cauſa Imperatorem adeant. Tit. LXXIIIX.

CAP. I.

Epiſcopi ad culturam propriae eccleſiae ſaepiſſime debent adeſſe; quia abſentia Epiſcopi plerumq.fit calamitas plebis.Ideoque Sardicenſi admonente concilio, vltra trium hebdomadarum ſpatiũ a propriis eccleſiis non morentur,niſi fortaſſe per iuſsionem Metropolitani,vel Principis,ex neceſsitate contingat;quoniam longius,niſi per auctoritatem canonicam proficiſci, neque ſuſcipi ſacerdotes debent.*Syn.Rom.ſub Eugen.ij.& Leone iv.c.*6.*Sard.*11.12.G.14.15.*L.*

CAP. II.

Suggeſtum nobis eſt, quod pro praeteritis laboribus;& infeſtationibus nonnulli veſtrũ aſsignatas ſibimet, & a Deo commiſſas relinquunt plebes, & in futuro plures relinquere velint eas,quas tueri debent,eccleſias, & pro ouibus ſibi commiſsis laborare negligant, & monaſteriorum ſe quieti contradere feſtinẽt, & vacationem ab Epiſcopatus laboribus eligere,& ſilentio,atque otio vitam degere magis appetant,quam in his,quae ſibi commiſſa ſunt,permanere.&c.non ſit,qui vos decipiat, aut ſeducat in ſubtilitate ſermonis, vt plebes vobis commiſſas relinquatis. *Liber.epiſt.* 2. *ante med.Tarrac.lib.*6.*c.* 110. 7.q.1.c.46.

CAP. III.

Vt ne quis dum in ea durare poterit, qualibet neceſsitate ſuam relinquat eccleſiam. *Hadr.ad Epiſ.Med.c.*55.*Capit.lib.*7.*c.* 366.

CAP. IV.

Nullus cuiuſcumq. ordinis clericus, non diaconus,non presbyter,non Epiſcopus,quacumque occaſione faciente, propriam relinquat eccleſiam:ſed aut excommunicetur, aut redire cogatur.Quod ſi aliquis commorationis tempore inuito Epiſcopo ſuo in aliena eccleſia habitans, ab Epiſcopo loci clericus fuerit ordinatus, huiuſmodi ordinatio irrita habeatur.*Arel.ij.cap.*13.

CAP. V.

Si quis Epiſcopus.&c. praeter conſilium, & litteras Epiſcoporum prouinciae,& praecipue Metropolitani, adierit Imperatorem; hunc reprobari,& abiici oportere, non ſolũ a communione, verum & ab honore, cuius particeps videtur exſiſtere.&c.*Antioch.cap.*11.*Aquiſgr.c.*73.*Cap.l.*1.*c.*10.*Burch.li.* 2.*c.*177.*Iuo p.*6.*c.*268.*decr.Anſ.lib.*6.*c.*115. 23.q.8.c.27.

CAP. VI.

Nemo Epiſcopus a ſua prouincia in aliã, in qua Epiſcopi ſunt,veniat niſi ab aliquo ex fratribus vocetur, vt non portas dilectionis claudamus.*Sard.c.*3.*G.*2.*L.*

CAP. VII.

Oſius Epiſcopus dixit. &c. [Si vobis placet, 23.q.8.c.28.

cet, decernite, ne Epiſcopi ad comitatum accedant, niſi forte hi, qui religioſi Imperatoris litteris, vel inuitati, vel euocati fuerint. *Sardic.c.*7.G.8.L.*Anſel.lib 6.c.*111.

CAP. IIX.

Alypius Epiſcopus dixit: Si propter pupillos, & viduas, vel laborantes, quae cauſas iniquas non habent, ſuſceperint *(Epiſcopi)* peregrinationis incommoda, habebunt aliquid rationis: nunc vero cum ea poſtulent praecipue, quae ſine inuidia omnium hominum, & ſine reprehenſione eſſe non poſſunt, non neceſſe eſt eos ire ad comitatum. *Sardic. c.*10.

CAP. IX.

Memini, ſuperiore concilio fratres noſtros conſtituiſſe, vt ſi quis laicus in ea, in qua cōmoratur ciuitate, tres dominicos dies, id eſt per tres ſeptimanas non celebraſſet conuentum, communione priuaretur. Si ergo haec circa laicos conſtituta ſunt, multo magis Epiſcopo, nec licet, nec decet, ſi nulla ſit tam grauis neceſſitas, quae detineat, vt amplius a ſupraſcripto tempore abſens ſit ab eccleſia ſua. *Sardic.*11.G.14.*L.*

CAP. X.

Tribus hebdomadibus Epiſcopus in ſuis poſſeſſionibus eſſe poteſt. *Sard.c.*12.*G.*15. L.

CAP. XI.

Si quis Epiſcopus vim paſſus iniuſte eiiciatur, vel propter doctrinam, vel propter confeſſionem catholicae Eccleſiae, vel propter veritatis defenſionem, & fugiens periculum innocens ad aliam vrbem venit: non prohibeatur illic verſari, donec reuertatur, vel iniuriae ſibi factae inueniat remedium. *Sard. c.*18.*G.*21.L.

CAP. XII.

Vnuſquiſque noſtrum cum progredientem Epiſcopum viderit, inquirat tranſitum eius; cauſas videat; quo tendat, agnoſcat; et ſi quidem eum inuenerit ire ad comitatum, requirat & illud, nū forte inuitatus ſit, vt ei facultas eundi permittatur. Si vero propter deſideria, & ambitiones ad comitatum pergat, neque in litteris eius ſubſcribatur, neque in communionem recipiatur. &c. Vniuerſi dixerunt, hoc honeſtum eſſe, & placere ſibi hanc conſtitutionem. *Sardic.c.*21.G.11.L. Debet ergo Epiſcopus ciuitatis ipſius admonere eum, & inſtruere, & ex eo loco diaconum ſuum mittat admonitus; ipſe tamen redeat in parochiam ſuam. Sardic.c.12.*L.*

CAP. XIII.

Recitatae ſunt litterae Papae Innocentii, vt Epiſcopi ad tranſmarina pergere facile non debeant: quod Epiſcoporum ſententiis confirmatur. *Afr.*61.

CAP. XIV.

7. q. 1. placuit. 21. Nemini Epiſcopo liceat, relicta maiori ſede in aliqua eccleſia in dioeceſi conſtituta reſidere; aut in aliquo ſuo negotio, in quo negligat curam ſuae ſedis, manere. *Carth.*72. G.*Carth.v.cap.*5.L.*Afr.*38.*L. Capitul.lib.*1. *c.*41.*& lib.*7.*c.*32.*Anſel.lib.*6.*c.*176.

CAP. XV.

Epiſcopus, ſi infirmitate non fuerit impeditus, eccleſiae, cui proximus fuerit, die Dominico deeſſe non debet. *Aurel.*1.*c.vlt. Caeſar.lib.*4.*c.*61. *De conſ. d. 3. c. 4.*

CAP. XVI.

Epiſcopus, presbyter, diaconus, clericus, laicus, qui tribus dominicis diebus in tribus hebdomadibus ſine neceſſitate in eccleſia ſua non conuenit, clericus deponatur, laicus excommunicetur. *Trull.*81.

CAP. XVII.

Comperimus, quoſdam ſocios ordinis noſtri, non cauſa neceſſitatis, aut vtilitatis, ſed potius auaritiae, & propriae delectationis, saepiſſime propria ciuitatis ſuae ſede relicta, cleroque neglecto, remotiora loca frequentare. de quare & deſtitutio diuini cultus, & praedicatio in plebibus, & cura ſubiectorum poſtponitur, & hoſpitalitas negligitur. Quod ne vlterius a quoquam ſine ineuitabili neceſſitate, & certa vtilitate fiat, pari conſenſu inhibuimus. *Pariſ.ſub Ludou.& Loth.lib.*1.*c.*21.*Aquiſgr.*ij.*ſub Ludo.par.*1.*c.*11.

CAP. XIIX.

Epiſcopi non propter ſuam quietudinem ad remotiora loca ſecedentes, & ſuum miniſterium negligentes, proprias deſerant ciuitates; ſed vt parochias ſuas cum officii efficacia circumeant, aut cum religione in ſuis ciuitatibus canonice cum ſuis filiis degant. *Melden.c.*28.

Ne Epiſcopus dimittat Epiſcopatum.

Tit. LXXIX.

CAP. I.

Evariſtus vrbis Romae Epiſcopus, omnibus per Aegyptum conglutinatis fratribus. &c. Scimus, ſicut a Patribus accepimus, Chriſtum eſſe caput, cuius & membra ſumus. Ipſe eſt ſponſus, eccleſia ſpōſa: cuius filii nos ſumus. & ideo vnum Patrem habemus Deum in caelis. Sacerdotes vice Chriſti legatione funguntur in eccleſia. & ſicut ei ſua coniuncta eſt ſponſa, id eſt, eccleſia; ſic Epiſcopis iungūtur eccleſiae, vnicuique pro portione ſua. &c. Epiſcopus cuſtodire, & amare, atque prudenter regere debet eccleſiam. Eccleſia Epiſcopo ſuo in omnibus obedire, eumq. diligere, & amare, vt animam ſuam debet. Epiſcopus non debet adulterare eccleſiam ſuam, id eſt, vt eam dimittat, ad quam ſacratus eſt, abſque ineuitabili neceſſitate, aut Apoſtolica, vel regulari mutatione, & alteri ſe ambitus cauſa coniungat. Eccleſiae non licet dimittere, aut ab ea ſegregare Epiſcopum ſuum, vt alterum viuente eo accipiat; ſed aut ipſum habeat, aut innupta maneat, id eſt, ne alterum Epiſcopum ſuo viuente accipiat. &c. Nam ſi ſe alteri Epiſcopo iunxerit, aut ſuper ſe alterum Epiſcopum adduxerit, *7. q. 1. ſicut vir. c. 11.*

aut eſſe fecerit, vel deſiderauerit; per acerrimam paenitentiam, aut ſuo reconcilietur Epiſcopo, aut innupta permaneat. *Euar. epiſt. 2. in prin. Burch. lib. 1. c. 76. Iuo par. 5. c. 182. decr. Anſel. li. 9. c. 102. Tarrac. lib. 3. c. 67.*

CAP. II.

Miror dilectionem tuam in tantum ſcandalorum quacumque occaſione naſcentium aduerſitate turbari; vt vacationem ab Epiſcopatus laboribus optare te dicas, & malle in ſilentio, atque otio vitam degere, quam in his, quae tibi commiſſa ſunt, permanere. &c. *Leo ep. 70. vel 90. ad Ruſtic. Narbonen. in princip.*

CAP. III.

Ne Epiſcopus dimittat Epiſcopatum ob labores cleri corrigendi. *Marti. ep. vn.*

CAP. IV.

7. q. 1. c. 17. petiſti. De eo, quod tibi ſucceſſorem conſtituere dixiſti, & te iubente, in tuo loco eligatur Epiſcopus; hoc nulla ratione patimur: quia cōtra omnem eccleſiaſticam regulam, vel inſtituta Patrum eſſe monſtratur. Sed volumus, vt tibi miniſtret, & ſit in Euangelium Chriſti
1. Tim. 3. c. adiutor, dicente Apoſtolo. Si quis bene miniſtrauerit, gradum ſibi bonum acquiret. Nimis enim reprehenſibile manifeſtum eſt, vt te viuente tibi alium ſubſtituamus. *Zacha. epiſ. 6. ad Bonif. in medio. Vide Bonif. Epiſc. ad Zach.*

CAP. V

Confrater noſter Sanctius Aragonenſis Epiſcopus multa nobis de infirmitate corporis ſui conquerens, deſerendi Epiſcopatum a nobis ſuppliciter licentiam poſtulauit: quod cum morbo confectus, & paene conſumptus, diutius competenti miniſterio regere, & cuſtodire non poſſit. Nouerit dilectio tua, nos iam conſuluiſſe, & praecepiſſe Epiſcopo; vt ipſe, quantum poſſit, Epiſcopali officio in ſpiritualibus inſiſtens, auxilia comprouincialiū Epiſcoporum petens ad peragendas exteriores, & interiores curas talem clericum in eccleſia conſtituat, qui ad tantam procurationem prouidens, & ſi res poſtulauerit, ad percipiendam Epiſcopalis officii dignitatem, & ordinem ſit idoneus. quo per annum vnū, aut amplius in eccleſia conſiſtente, ſi diuina clementia interim Epiſcopo vires corporis, & ſanitatem reddiderit, ſicut iuſtum eſt, ipſe in loco ſuo ſuper Dominicum gregem vigilans conſiſtat. Si vero infirmitas, & debilitas corporis ſui adaucta fuerit, & adminiſtrationem commiſſam ſibi iure nequaquā exequi poterit: tunc demum, ſi illius vita, mores, & diſciplina probabilis fuerit, Apoſtolicae ſedi tuis, & Epiſcopi litteris, nec non ſub teſtimonio cleri eiuſdem eccleſiae, denuntietur, & de ordinatione Eccleſiae deliberato conſilio certa vobis, & ſalubris annuēte Deo reſponſio dabitur. Verum haec nequaquam tam abſolute dixiſſemus, niſi quod Epiſcopo ſe excuſanti, & impedimentum ſuae infirmitatis proponēti, fraternae compaſſionis adiutum denegare non potuimus. *Gregor. vij. lib. 2. regiſt. epiſt. 50. poſt principium.*

CAP. VI.

Transmundus veſter dictus Epiſcopus ad nos venit, quem nimirum nos duris verbis increpuimus, propterea quod Epiſcopatum ſine ratione dimiſerat. *Gregor. vij. lib. 8. regiſt. epiſt. 15.*

CAP. VII.

Alia res eſt, quæ eccleſiaſticae conſuetudini non placet, offerre ſacerdotes aliquos renuntiationis libellos: ſi ſunt enim digni, qui ſacra myſteria obeant, in his maneant. Sin autem indigni, nec per renuntiationē exeāt, ſed rebus ipſis potius condemnati. *Cyrill. Epiſ. Alex. in ep. ad Domnum.*

Epiſcopus res eccleſiae curet, illaſque ſecundum canonum ſtatuta diſpenſet. Tit. XXC.

CAP. I.

SI quis Epiſcopus, vel monaſterij praefectus inuentus fuerit, ex Epiſcopatus, vel monaſterij agris, in Principis alicuius, aut magiſtratus manus alienare, vel alteri perſonae tradere; nullius ſit momenti traditio, vt ſanctorum Apoſtolorum vult canon, qui dicit: Omnium rerum eccleſiaſticarum Epiſcopus curam gerat, & eas adminiſtret, tamquam Deo intuente. Ne liceat autem quidquam ex eis ſibi vindicare, vel proprijs cognatis, quae Dei ſunt, elargiri. Si ſint autem pauperes, vt pauperibus ſuppeditet, ſed non eorum praetextu res eccleſiae venumdet. &c. *Nicae. ij. c. 12, Apoſt. 38. Iuo. par. 5. c. 375. decr. Anſel. lib. 6. c. 184. Caeſar lib. 7. cap. 72.* 12. q. 2. quiſquis. 19.

CAP. II.

Ne Epiſcopus eccleſiaſticos redditus laedat, quos ad propriam vtilitatem, & ob eſcā pauperum, & peregrinorum ſuſtentationem eſſe decernimus. Omnem vero eccleſiaſticarum rerum poteſtatem habeat; & has meliorare, ac dilatare, prout oportuerit. *Syn. iix. CP. ſub Hadr. ij. cap. 15.*

CAP. III.

Vnumquemque Epiſcoporum eccleſiae propriae rebus cum multa parcitate vti, & nullatenus in proprias vtilitates importune, ac ſine ratione diſperdere, vel conſumere reditus eccleſiaſticos, ſacri canones decernunt. &c. *Syn. ijx. ſub Hadri ij. c. 19. vel 17.*

CAP. IV.

Ne pro defectu paſtoris gregem Dominicum lupus rapax inuadat, aut in facultatib. ſuis eccleſia viduata graue diſpendium patiatur. &c. Statuimus, vt vltra tres menſes cathedralis, vel regularis eccleſia Praelato nō vacet. &c. *Inno. iij. in concil. gen. Later. c. 23.* De elect. c 41 Gre. ix. c. 2. eo. tit. in 4. collect.

CAP. V.

Qui deliguntur Epiſcopi, ante cōfirmationem, ſi ſunt valde remoti, videlicet vltra Italiam conſtituti, ſi electi fuerint in concordia, diſpen- De elec. c. 44 Greg. ix. c 11. eo. tit. in 4. collect.

diſpenſatiue propter neceſſitates, & vtilitates eccleſiarum, in ſpiritualibus, & temporalibus adminiſtrent. ſic tamen, vt de rebus eccleſiaſticis nil penitus alienent. *Innoc. iij. in conc. gen. Later. c. 26.*

CAP. VI.

Marinianus coepit poſtulare a Xyſto III. fundum eccleſiae. Reſpondit Xyſtus. Nihil ex meis redditibus accreuit eccleſiae, vnde pauperum ſenecta ſubleuari deſiderat, nec ego veni eccleſiam ſubuertere. *Acta contra Xyſt. iij. in princ.*

CAP. VII.

Vnuſquiſque Epiſcopus ſuae eccleſiae curam habeat, & eccleſiaſticarum rerum poteſtate potiatur. *Synodus Rauen. ſub Ioanne Papa ix cap. 5.*

CAP. VIII.

Vt decimae, & primitiae, ſeu oblationes viuorum, & mortuorum eccleſijs Dei fideliter reddantur a laicis: & vt in diſpoſitione Epiſcoporum ſint. *Nicola. ij. in ſynod. Rom.* 113. *Epiſcoporum. cap. 5.*

CAP. IX.

Nullus Abbas, nullus eccleſiarum praepoſitus, quae iuris ſunt eccleſiaſtici, accipere ſine Epiſcopi conceſſione praeſumat. *Synod. apud Melfiam ſub Vrba. ij. c. 6.*

CAP. X.

16. q. 7. c. 2. de capellis monac. c. 1. in collect. 2.

Propoſita nobis eſt quaeſtio de eccleſiis, vel de eccleſiaſticis poſſeſſionibus a clericis, vel monachis vſque in praeſentiarum inconſultis Epiſcopis acquiſitis; nos autem vſi ſaniori conſilio eorundem Epiſcoporum condeſcendentes pro tempore, prouidenteſque eccleſiaſticae paci, vel quia aliter abſque ineuitabilis ſcādali periculo huiuſmodi quaeſtio non poterat procedere: Apoſtolica auctoritate decreuimus; vt ea, quae a clericis, vel monachis, vel a quibuſcunque perſonis, prout potuerint, vſque hodie fuerint acquiſita, rata perenniter, & inconcuſſa permaneant. hoc tamen tenore, ne in poſterum inconſultis Epiſcopis talia praeſumant. *Vrban. ij. in concil. Claromonten.*

CAP. XI.

Secundum Apoſtolorum canones, omnium negotiorum eccleſiaſticorum curam Epiſcopus habeat, & ea velut Deo contemplāte diſpenſet. *Calliſt. ij. in concil. Ro. c. 4. Apoſt. 38.*

CAP. XII.

16. q. 7. c. 11.

Sicut ſanctis canonibus conſtitutum eſt, animarum cura, & pecuniarum eccleſiaſticarū diſpenſatio in Epiſcopi iudicio, & poteſtate permaneat. *Calliſt. ij. in concil. Rom. c. 7.*

CAP. XIII.

Ad Epiſcopi, & presbyterorum domum auferantur fructus oblati, vt ipſi diuidant diaconis, & reliquis clericis. *Ap. c. 4.* G. 5. L.

CAP. XIV.

12. q. 1. c. 19. quiſquis.

Omnium rerum eccleſiaſticarum curam habeat Epiſcopus, eaſque diſpenſet quaſi Domino inſpiciente. nō tamen liceat quidquam alienare, aut propinquis ſuis, quae Dei ſunt, largiri; ſed ſi pauperes ſint, vt pauperibus eis det, ſed nō ea occaſione eccleſiaſticas res diſtrahat. *Ap.* 38. G. 39. *L. Vormaci. c. 45. Vide ſynod. vii. c. 12. Iuo par. 5. c. 375. decr. Anſ. lib. 6. c. 184. Caeſar. lib. 7. c. 72.*

CAP. XV.

12. q. 1. c. 24. praecipimus. & c. 22. ex his.

Epiſcopus bona eccleſiae in ſua poteſtate habeat, nam & animae multo pretioſiores ei committuntur. &c. Ex eius auctoritate per presbyteros, & diaconos cum Dei timore omnia indigentibus diſtribuantur. (*ideſt, vbi opus eſt L.*) Ipſe vero Epiſcopus, ſi indigeat; ſuis, & peregrinorum fratrum neceſſitatibus inde ſubueniat. Nam qui altari ſeruiunt, de altari viuere debēt; & nemo militat ſuis ſtipendiis. *Ap. 41. Pariſ ſub* Ludou. *&* *Loth. lib. 1. c. 15. Anſel. lib. 6. c. 160. Caeſar. lib. 7. c. 56.* *1. Cor. 9. b.*

CAP. XVI.

12. q. 1. 16.

Videntes ſacerdotes ſummi, & alii, atque leuitae, & reliqui fideles, plus vtilitatis poſſe afferre, ſi hereditates, & agros, quos vēdebant, eccleſiis, quibus praeſidebant Epiſcopi, traderent. &c. coeperunt praedia, & agros, quos vēdere ſolebant, matricib. eccleſiis tradere, & ex ſumptibus eorum viuere. Ipſae vero res in ditione ſingularum parochiarum Epiſcoporū, qui locum tenent Apoſtolorum; erant, & ſunt vſque adhuc, & futuris debent eſſe temporibus. *Vrb. ep. ſing. in prin. Burch. lib. 3. c. 3. Iuo par. 3. c. 5. & 138. decr. Anſ. lib. 7. c. 4. Caeſ. lib. 7. c. 4.*

CAP. XVII.

16. q. 3. c. 2.

Praeſulum auctoritas noſtror. emanauit, vt facultates eccleſiae Epiſcopi ad regendū habeant poteſtatem: ita tamen, vt viduarum, pupillorum, atq; pauperum, nec non & clericorum ſtipendia diſtribuere debeant. Hoc eis etiam ſtatuimus dari, quod hactenus decretū eſt; reliquum ſibi vindicent, vt ſicut ante diximus, peregrinorum, atq; captiuorum largitores eſſe poſſint. *Gelaſ. ep. 2. in princ. Iuo p. 3. c. 147. decr.*

CAP. XIIX.

De cēſu eccleſiarum, id eſt, ſolidum de caſata ſuſcipe, & nullam habeas haeſitationē, dum ex eo poteris eleemoſynam tribuere, ac in Chriſti pauperes partiri, & opus perficere ſacrarum eccleſiarum iuxta canonum inſtituta. *Zach. ep. 5. ante fin. ad* Bonif. *Epiſcop. incip. Benedictus Deus.*

CAP. XIX.

12. q. 2. c. 42. ſi quis.

Res Eccleſiae a presbyteris non exiſtente Epiſcopo venditas Epiſcopus poteſt recipere, niſi malit pretium. *Ancy. cap. 15. Vid. Mart. Brac. cap. 17. Anſelm. lib. 6. cap. 162. Caeſar. lib. 7. cap. 71.*

CAP. XX.

17. q. 1. in canonib. 57.

Si quis fructus eccleſiaſticos velit capere, aut dare extra eccleſiam, ſine voluntate Epiſcopi, vel eius, cui haec committuntur, anathema ſit. Gan. *7. &* 8. *Capitul. lib. 1. c. 47. & lib. 6. c. 285. & lib. 7. c. 7. Anſelm lib. 5. c. 44. Caeſar. lib. 7. c. 43.*

CAP. XXI.

10. q. 1. c. 5.

Quae ſunt eccleſiae, diſpēſanda ſunt iudicio, & poteſtate Pontificis, cui commiſſus eſt populus, & animae. *Antio 24. Aquiſgr. ij.*

ſub Ludou.*par.vlt.c.7.Mar.Brac.c.15.*

CAP. XXII.

12.q.1.c. 23.& 10. q.2.c.8. Epiſcopus habet omnium rerum eccleſiae poteſtatem.& adminiſtrare debet indigentibus cum omni pietate, & Dei timore. Ipſe quoque pro ſua neceſſitate percipiat, ſi indiget, ad neceſſarias cauſas ſuas, & fratrum peregrinorum, vt nihil eis deſit:cum Apoſtolus dicat: Habentes victum, & veſtitum, his contenti ſimus. (1.Tim.6. 8.) Si vero his non ſit contẽtus, & res accipiat ad ſuos vſus;& redditus eccleſiae, aut fructus agrorum non cum voluntate presbyterorum,& diaconorum tractet;ſed domeſticis ſuis,& propinquis,aut fratribus, aut filiis praebeat facultatem, vt per eos latenter laedantur rationes eccleſiae: in ſynodo prouinciae plectatur: *(reatum apud Metropolitanum preſtet* L. *)* Si vero aliter diffamatur Epiſcopus,aut ſui presbyteri,quae eccleſiae ſunt,ſiue ex agris, ſiue ex alia cauſa eccleſiaſtica ad ſe conuertere, & pauperes vexentur *(penuria opprimi* L.*)* & calumnia, & infamia rationibus, & adminiſtratoribus eorum iniungatur. In hos quidem correctione opus erit,vt ſynodus arbitrabitur oportere.*Antio.25.refert Pariſ.ſub Ludou.& Loth. lib.1.c.15.Vorm.c.46.Mart.Brac. c. 16. Capitul.lib.7.c.76.Anſelm.lib.6. c.163.*

CAP. XXIII.

12.q.2.ſine exceptione.52 p.1. Epiſcopus rebus eccleſiae tamquam commendatis, non tamquam propriis vtatur. *Carth.iv. cap. 31.*

CAP. XXIV.

†oblationibus f. De obligationibus, † vel agris,quos D.N. Rex eccleſiae ſuo munere conferre dignatus eſt,vel Deo inſpirante contulerit, ipſorum agrorum, vel clericorum immunitate cõceſſa,in reparationibus eccleſiarum, alimoniis ſacerdotum, & pauperum refectione, vel redemptionibus captiuorum, quidquid Deus in fructibus dare dignatus fuerit, expendatur, & clerici ad adiutorium eccleſiaſtici operis conſtringantur. Quod ſi aliquis ſacerdotum, ſeu minoris officii ad hanc curam minus ſollicitus fuerit,ac deuotus extiterit; publice a comprouincialibus Epiſcopis confundatur. Si non ſe correxerit, donec emendet errorem,communione fratrum habeatur indignus: minores vero, vt dignum eſt, diſtringantur.*Aurel.7.vel 5.*

CAP. XXV.

10.q.1. antiquos. 8. Oblationum in altari medietatem Epiſcopus habeat,alteram clerus: praedia, & omnis commoditas in Epiſcopi poteſtate ſit. *Aurel.16.vel 14.*

CAP. XXVI.

10.q.1. de his c.7 †peculia In parochiis terrae,vineae,mancipia,& pecunia † oblata in Epiſcopi poteſtate ſunt. In altari oblatorum tertiam partem Epiſcopus habet. *Aurel. 17. vel 15. Capitul. lib. 7. cap. 182. in addit. Burch. lib. 3. cap. 136. Iuo lib. 2. titu. 5. cap. 5. panor.& par. 3. cap. 202. decr.*

CAP. XXVII.

Omnes baſilicae in eius Epiſcopi poteſtate ſint,in cuius territorio poſitae sũt. *Aurel. 19 vel. 17. Colon. c. 4. Burch. lib. 3. c. 8. Iuo p. 3. c. 10. decr. Anſ. lib. 5. c. 10. in Rom.* 16.q.7.c. 10.

CAP. XXIIX.

Si quae oblationes in quibuslibet rebus, atque corporibus collatae fuerint baſilicis in ciuitatibus conſtitutis,ad poteſtatem Epiſcopi redigantur: & in eius ſit arbitrio,quid in reparatione baſilicae, aut obſeruantium ibi ſubſtantiae deputetur. De facultatibus vero parochiarum, vel baſilicarum in pagis ciuitatis conſtitutis,ſingulorum locorum cõſuetudo ſeruetur.*Aurel.iij.c.5.*

CAP. XXIX.

In Pontificis poteſtate conſiſtat, qualiter pro conſeruando iure eccleſiaſtico, rem poſſeſſam inter clericos debeat communicare. *Aurel.iv.cap.18.*

CAP. XXX.

De ſubſtituendo Antiſtite ſi fortaſſis mora exstiterit, & voluntate deceſſoris ante fuerit res errata, † quam ſucceſſor accedit eccleſiae; non impediat ſucceſſorem. Si quiſpiam clericorum aliquid de facultate illa praesũpſerit: in poteſtate ſit aduenientis Epiſcopi, vtrum ſua debeat voluntate adire;an reiicere deceſſori. nec eccleſiae in obiecto veniant tempora legibus conſtituta, dum non extitit perſona,quae de vtilitate eccleſiae cogitarit. *Aurel.iv.cap.34.* †ſubaerata, vel ſubarrata.

CAP. XXXI.

Multi contra canonum conſtituta eccleſias,quas aedificauerint, poſtulant conſecrari,vt dotem, quam eidem eccleſiae contulerunt, cenſeant ad Epiſcopi ordinationem nõ pertinere. Quod factum & in praeteritum diſplicet,& in futuro prohibetur: ſed omnia ſecundum conſtitutionem ad Epiſcopi ordinationem, & poteſtatem pertineant. *Tolet. iij.cap.19.Vorm.cap.6.& 55.Magun.ſub Arnu.cap.4.Capitul.lib.7.c.213.Troslei. cap. 6. Burchar.lib.3.cap.20.Iuo. lib.2.tit.1.c.3.panorm.& par.3.cap.23.decr.* 10.q.1.c. 2.ſiquis.

CAP. XXXII.

Conditores baſilicarum in rebus,quas eiſdem eccleſiis conferunt,nullam poteſtatem habent;ſed iuxta canonum inſtituta,ſicut eccleſia, ita & dos eius ad ordinationem Epiſcopi pertineat.*Tolet.iv.c.32.Rab.cap.32. de paen.Burch.l.3. Iuo c.203. l.2.tit.1.c.4.pan. & p.3.c.255.decr.* 10.q.1.c. 6.nouerint.

CAP. XXXIII.

Praebendum eſt a ſacerdotibus vitae ſolatium indigentibus.&c.Si clericis, ſeu monachis,vel peregrinis, aut quamlibet neceſſitatem ſuſtinentibus pro ſolo neceſſitatis intuitu,in vſum res eccleſiaſticae largiuntur;quãto magis conſulendum eſt, quibus retributio iuſta debetur?*Tolet.iv.c.37.*

CAP. XXXIV.

Sancto huic placuit concilio, vt quemcumq. *(clericum)* Epiſcopus ad bonum profectus

fectus viderit creſcere per bonam intentionem; venerandi, amandi, & honorandi, atque de rebus eccleſiae, quod voluerit, illi largiendi habeat poteſtatem. &c. Quidquid ergo bonis largitur per gratiam, ita in ius habeant, vt & remedium ex hoc ſentiant, & rem Deo dicatam ad augmentum perducant. Quod ſi id, quod acceperint, per ſuam tepiditatem ad profectum minime perduxerint, aut detrimentum patuerit; Epiſcopus habet licentiã, ſine vllo praeiudicio in iure† eccleſiae reuocare rem propriam. *Emerit. c.* 13.

† *ius ſ.*

CAP. XXXV.

Quidquid pecuniae a fidelibus in eccleſia fuerit oblatum, fideliter collectum maneat, & conſeruatum, & fideliter Epiſcopo praeſentetur. Qualiter exinde tres partes fiãt aequales; vnam Epiſcopus habeat, & alteram presbyteres, & diacones inibi deſeruientes conſequantur. &c. Tertia vero ſubdiaconibus, & clericis tribuatur. *Emerit. cap.* 14.

CAP. XXXVI.

Omnis rei eccleſiaſticae quantitas, ſicut remedium veniae tribuit conferenti, ita damnum praeparat fraudatori. Nullus ſacerdotum, vel miniſtrorũ ex rebus eccleſiae, quae in quibuſcunq; locis a fidelibus largiuntur, aliquid auferat; & † iuri ſuo, aut cathedrae propriae vnitate connectat. Deuotio enim vniuſcuiuſque ſicut gratanter votum contulit Deo, ita definiuit, vt ibi cõſeruaretur. &c. Condignis [filiis, vel nepotibus, honeſtioribuſque propinquis eius, qui conſtruxit, vel ditauit eccleſiam, licitum ſit hanc habere ſollertiam; vt ſi ſacerdotem, ſeu miniſtrum aliquid ex collatis rebus praeuiderint defraudare; aut commotionis honeſtae conuentione compeſcant, aut Epiſcopo, vel iudici corrigenda denuncient. Quod ſi talia Epiſcopus agere tentet, Metropolitano eius haec inſinuare procurent. *Tolet. ix. c.* 1. *Burch. lib.* 3. *c.* 182. *Iuo par.* 3. *c.* 243. *decr.*

† *vel*

16. q. 7. c. 31.

CAP. XXXVII.

Quiſquis Epiſcoporum in parochia ſua monaſterium cõſtruere forte voluerit, & hoc ex rebus eccleſiae, cui praeſidet, ditare decreuerit; nõ amplius ibidem, quam quinquageſimam partem dare debebit; vt hac temperamẽti aequitate ſeruata, & cui tribuit, competens ſubſidium conferat; & cui tollit, damna grauia non infligat. Ad eccleſiam vero, quae monaſticis non informabitur regulis, aut quam pro ſuis magnificare voluerit ſepulturis, non amplius, quam centeſimam partem cenſus eccleſiae, cui praeſidet, ibidem conferre licebit: ea tamen cautela ſeruata, vt vnam tantummodo, quae placuerit, ex his duabus remunerandam aſſumat. *Tolet. ix. cap.* 5. *Iuo par.* 3. *cap.* 170. *decr.*

n. q. 2. [illegible] 74

CAP. XXXIIX.

Epiſcopi res eccleſiaſticas eccleſiis collatas cauta circumſpectione diſpenſent, quaſi Dei miniſtri, non quaſi turpis lucri ſectatores; illiſque ita vtantur, non vt propriis, ſed vt ſibi ad diſpenſandum commiſſis. *Turonen. ſub Carolo c.* 10.

CAP. XXXIX.

Licitum ſit Epiſcopis, praeſentibus presbyteris, & diaconibus, de theſauro eccleſiae familiae, & pauperibus eiuſdem eccleſiae, ſecundum canonicam inſtitutionem, iuxta quod indiguerint, erogare. *Turon. ſub Carolo cap.* 11.

CAP. XL.

Oportet, vt ſi quando ſacerdotes fruges, vel quoſdam redditus terrae congregant, & protelant, non ideo hoc faciant, vt carius vẽdant, & theſauros congregent, ſed vt pauperibus tempore neceſſitatis ſubueniant. *Cabil. ſub Carolo cap.* 8.

CAP. XLI.

Epiſcopi poteſtatem habeant res eccleſiaſticas prouidere; regere, gubernare, atque diſpenſare ſecundum canonum auctoritatem. & laici in eorum miniſterio obediant Epiſcopis ad regendas eccleſias Dei, viduas, & orphanos defenſandos, & vt obedientes ſint eis ad eorum Chriſtianitatem ſeruandam. &c. *Magun. cap.* 8. *Magun. ſub Rab. c.* 7. *Burch. lib.* 15. *c.* 4. *Iuo par.* 16. *c.* 5. *decr.*

CAP. XLII.

Epiſcopus, qui imitator Apoſtoli eſſe cupit, habens victum, & veſtitum, his tantum debet eſſe contentus. Qui altario ſeruiunt, de altari viuant. Viuant inquit, ſed non fiãt diuites. Vnde & aes nobis excutitur e zona, & vna tantum tunica induimur, vt non de craſtino cogitemus. Turpis lucri appetitio eſt, plus de praeſentibus, quam futuris cogitare. *Hier. in ep. ad Titum apud Aquiſgr.* 10. *in fi.*

1. Tim. 6. b.

CAP. XLIII.

Dicitur ad paſtores paſcentes ſe ipſos, non oues, quid diligant, quid negligant. quid ergo diligunt? Lac conſumitis, propter quod Apoſtolus dicit: Quis plantat vineam, & de fructu eius non ſumit? quis paſcit gregem, & de lacte gregis non percipit? Inuenimus ergo eſſe lac gregis, quidquid a plebe diſtribuitur praepoſitis ad eorum ſuſtentandum victum temporalem. &c. Et quidem Apoſtolus, quamquam elegerit manibus ſuis transfigi, & nec ipſum lac quaerere: ab ouibus tamen lactis percipiendi poteſtatem habere ſe dixit; & ſic Dominum diſpoſuiſſe, vt qui Euangelium annuntiant, de Euangelio viuant. Et dicit alios coapoſtolos ſuos vſos fuiſſe hac poteſtate non vſurpata, ſed data. Plus ille fecit, vt nec quod debebatur, acciperet. &c. Bene feciſtis communicare neceſſitatibus meis. &c. *Auguſtinus in libro ad paſtores (tom.* 10. *) apud Aquiſgr. cap.* 12. *poſt princip.*

1. Cor. 9. d.

Phil. 4. c.

CAP. XLIV.

Expedit facultates eccleſiae poſſideri, & proprias perfectiones amore contemni. Non enim propriae ſunt, de communes eccleſiae

facultates. Et ideo quiſquis omnibus quae habuit, dimiſſis, aut venditis, fit rei ſuae contemptor: cum praepoſitus fuerit factus eccleſiae, omnium quæ habet eccleſia, efficitur diſpenſator. Denique ſanctus Paulinus ingentia praedia, quae ſuerant ſua, vendita pauperibus erogauit. Sed cum poſtea factus fuiſſet Epiſcopus, non contempſit eccleſiae facultates, ſed fideliſſime diſpenſauit. &c. Quid ſanctus Hilarius? non ne & ipſe omnia ſua, aut parentibus reliquit, aut vendita pauperibus erogauit? is tamen cum merito perfectionis ſuae fieret eccleſiae Arelatenſis Epiſcopus, quod illa tunc habebat eccleſia, non ſolum poſſedit, ſed etiam acceptis fidelium numeroſis haereditatibus ampliauit. &c. Vnde datur intelligi, quod tales, ac tanti viri, qui volentes fieri Chriſti diſcipuli, renuntiauerant omnibus quae habebant, non vt poſſeſſores, ſed vt procuratores, facultates eccleſiae poſſidebant. & idcirco ſcientes, nihil aliud eſſe res eccleſiae, niſi vota fidelium, pretia peccatorum, & patrimonia pauperum; non eas vindicauerunt in vſus ſuos, vt proprias; ſed vt commendatas, pauperibus diuiſerunt. &c. Quod habet eccleſia, cum omnibus nihil habentibus commune habet: nec aliquid inde eis, qui ſibi de ſuo ſufficiunt, erogat, quando nihil aliud ſit habentibus dare, quam perdere. *Proſper lib. de vita contemplatiua 2. c. 9. apud Aquiſg. c. 35.*

CAP. XLV.

Quod nulli ſacerdotum liceat res Deo dicatas, ſibique commiſſas, vtpote proprias tractare, vel ad multifarios, ſecundum libitum ſuum, eas vſus retorquere: ſed potius ſecūdum canonicam auctoritatem, ſanctorumque Patrum dicta, & exempla, adminiſtrare, vel diſpenſare: ea, quae ſequuntur, perſpicue manifeſtant. Quod autem ea, quae Domino ſanctificabantur ad ius pertinerent ſacerdotum, legalia inſtituta ſanciunt. In nouo quippe teſtamento, in initio videlicet ſanctae naſcentis Eccleſiae, vota fideliū ante pedes ponebantur Apoſtolorum, eorumque iudicio, vnicuique prout opus erat, diſtribuebantur. *Act. 4.* Et licet creſcente fidelium deuotione, copioſiſſimis, ac munificentiſſimis eorum liberalitatibus ſancta donata ſit Eccleſia; eundem tamen vſum Apoſtolorum ſucceſſores in tractandis, & diſpenſandis eccleſiaſticis rebus ſe ſeruare debere meminerint. Quoniam qui ſtipem Eccleſiae, iuxta documentum B. Hieronymi, in ſuos conuertit vſus, ſcriba eſt, & Phariſaeus, ſimiliſq. Iudae perdito. &c. Proſper, cum de ſanctis, perfectiſque Pontificibus tractaret, qui facultates eccleſiae, nō vt proprias, ſed vt commendatas tractauerunt, ait: Et idcirco ſcientes, nihil aliud eſſe res eccleſiae, niſi vota fidelium, pretia peccatorum, & patrimonia pauperum, non eas vindicauerūt in vſus ſuos, vt proprias; ſed vt commendatas pauperibus diuiſerunt. Hoc eſt enim poſſidendo contemnere, non ſibi, ſed aliis poſſidere: nec habendi cupiditate, eccleſiae facultates ambire; ſed eas pietate ſubueniendi ſuſcipere. Hieronymus in expoſitione Sophoniae Prophetae: Iudices quoque eius quaſi lupi Arabiae † occidentes veſpere, & nil relinquentes in mane; non adſpicientes ad ortum ſolis, ſed morantes ſemper in tenebris, & poſſeſſiunculas eccleſiae, & ea, quæ in Dei donaria conferuntur, vertentes in lucrum ſuum, vt non habeant pauperes, quod mane comedant: qui quaſi in nocte, & nullo vidente populantur; & cum luporum more cuncta diripiant, ne paruos quidem cibos indigentibus derelinquunt. Sicut igitur praemiſſa documenta declarant, non ſunt res eccleſiae, vt propriae, ſed vt Dominicae, & a Domino commendatae tractandae. Quicumque ergo eas ad ſuos proprios vſus, terrenoſque honores, & delectationes retorquet, quanti ſit diſcriminis, quantaeque tranſgreſſionis, aperte animaduerti poteſt. *Pariſ. ſub Ludo. & Loth. lib. 1. c. 15. Aquen. ſiue Aquiſgran. lib. 3. c. 15.*

Sophon. 3.
† rabidi.

CAP. XLVI.

Conuenit paſtoribus eccleſiarum, res eccleſiae poſſidere, non ab his poſſideri; & vt Proſper ſcribit, eas poſsidendo debent contemnere, & non ſibi, ſed aliis poſsidere. Conſtat autem, ſanctiſsimos Pontifices, qui cum Chriſto remuneratore ſuo regnant, quorum nos indigni locum tenemus, res eccleſiae non ſibi, ſed aliis poſſediſſe. &c. Quicumque ergo ſecundum eorundem ſanctorum exempla, res ſibi creditas, diſpenſauerit, ſeq. ab illecebris mūdialibus, & incentiuis carnalibus cuſtodierit, ad eorum conſortium, ſe pertinere dubitare non poterit. Si autem ſecus fecerit, eorum conſortio ſe indignum fore pertimeſcat. Miſerabiliores plane cunctis mortalibus nonnulli exſiſtunt Pontifices, qui in breuiſsimo huius mortalitatis interuallo, ſuae miſerae fragilitatis immemores, ſacerdotalis honoris culmine vltra metas ſubuecti, amore mundi decepti, cupiditate terrenarum rerum illecti, pro caducis, & cito praeterlabentibus rebus, quas vtiliter, fideliterque expendere negligunt, ſanctorum ſacerdotum conſortio ſe priuant. Ceſſet ergo ambitio, quae dicere ſolet; nimis rerum habere eccleſias Chriſti: & perpendat, quia quantaecumque ſint res eccleſiae, ſi eo modo, quo diſpenſandae ſunt, diſpenſentur, nimiae nō ſunt. cupiditas quippe, immo negligentia, quorundam diſpenſatorum, non eccleſiae amplae res in uitio ſunt. *Pariſ. ſub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 18.*

CAP. XLVII.

Statuimus, vt tempore congruo vnuſquiſq. Epiſcopus parochiam ſuam circumeat. Et quamquam auctoritas canonica doceat, vt quarta pars decimarum, & reddituū ex oblationibus fidelium in vſus Epiſcoporum cedat, vbicumque tamen Epiſcopus ſua habet, ſuis contentus ſit: vbi autem nihil rerum eccleſiæ

ſuæ

ſue habet, accipiat de memorata quarta parte ſibi, ſuiſque, non quod auaritia, quod abſit, ſuaſerit, ſed potius, quod neceſſitas compulerit. Ceterum ſi accipiendi nulla neceſsitas vrſerit; nihil de memorata quarta parte accipiat; ſed vſibus eccleſiarum, & pauperibus Chriſti impartiendam, ſecundum ſuam diſpoſitionem relinquat. *Pariſien. ſub Ludou. & Loth. lib. 1. cap. 31.*

CAP. XLIIX.

Scire conuenit Praeſulibus res eccleſiaſticas non vt proprias, ſed a Domino ſibi pro aliorum neceſsitatibus commiſſas, atque iuxta Proſperi documentum, nihil aliud eſſe res eccleſiae, quam vota fidelium, pretia peccatorum, & patrimonia pauperũ, idcirco ſummopere eſt decertandum, ne aliquis Pontificum ea, quae eccleſiaſticis tradita ſunt miniſterijs, pro remiſsione peccatorum, aut alijs aptanda officijs, aut pauperibus eroganda, ne aliquis ea propria cupiditate, aut potentum terrore, parentumque procuratione ad alios vſus retorqueat: ne forte quod alijs extat remiſsio peccatorum, ipſis fit damnationis augmentum: ſed potius ſolerti meditatione indigentibus eas, & eccleſiaſticis miniſterijs diſtribuat, ne exinde a Domino velut inutilis diſpenſator damnetur; verum, quod beatius eſt, deſiderabili voce laudetur, iuxta Euangelicae parabolae exemplum: Euge ſerue bone, & fidelis, intra in gaudium Domini tui. *Aquiſg. ii. ſub Ludo. par. 2. c. 7.* *Matt. 25. b.*

CAP. XLIX.

Vt Epiſcopi poteſtatem habeant res eccleſiae praeuidere, regere, & gubernare, atque diſpenſare ſecundum canonum auctoritatem volumus. *Magun. ſub Rabano c. 7. Magun. ſub Carolo cap. 8. Burch. lib. 15. cap. 4. Iuo par. 16. cap. 5. decr.*

CAP. L.

Valde male habet, magnaque triſtitia afficit ſanctiſsimos Epiſcopos, qui ſunt vbique terrarum, quod ſumptuum, qui illis eueniũt, diſpenſationis ratio ab eis exigatur, ſiue ex eccleſiaſticis redditibus, ſiue ex fructu aliunde percepto. Vnuſquiſque enim noſtrum dabit ſuorum malorum rationem omnium iudici. Vaſa enim pretioſa, & poſſeſsiones immobiles oportet ſeruari eccleſijs. Epiſcopis autem, qui tunc diuinum ſacerdotium adminiſtrant, incidentium ſumptuum adminiſtrationem ſecure credi. *Cyrillus Epiſc. Alexandr. ad Domnum.*

De parte, quae ex bonis eccleſiaſticis ad Epiſcopum pertinet. Tit. XXCI.

CAP. I.

De redditibus eccleſiae quattuor partes fiant, quarum vna cedat Pontifici ad ſui ſuſtentationem. &c. *Silueſter in ſynod. Romana. cclxxxiv. Epiſcopor. c. 4.*

CAP. II.

De redditibus eccleſiae, vel oblatione fidelium, ſola Epiſcopo ex his quarta portio remittatur. &c. *Simplic. ep. 3. Anſelm. lib. 3. c. 66. Caeſar. lib. 7. c. 101.* *12. q. 2. c. 28.*

CAP. III.

Quattuor tam de reditu, quam de oblatione fidelium. &c. conuenit fieri portiones; quarum ſit vna Pontificis. &c. *Gelaſ. ep. 1. c. 29. Pariſ. ſub. Ludou. & Loth. li. 1. c 15. Vorm. c. 47. Tribur. cap. 13. Burc. lib. 3. cap. 137. Iuo lib. 2. tit. 1. cap. 7. panor. & par. 3. c. 203. decre. Anſel. lib. 5. cap. 68. Caeſar. lib. 7 c. 100.* *12. q. 2. c. 27.*

CAP. IV.

Mos Apoſtolicae ſedis eſt, ordinatis Epiſcopis praeceptum tradere, vt ex omni ſtipendio, quod accedit, quattuor fieri debeant portiones; vna videlicet Epiſcopo, & familiae propter hoſpitalitatem, atque ſuſceptionem; alia elero, tertia pauperibus, quarta eccleſijs reparandis. *Greg. ad Aug. interr. 1 Iuo lib. 2. tit. 1. c. 8. panor. Anſel. lib. 5. c. 64. Caeſar. lib. 7. c. 106. Tarrac. lib. 1 c. 180. & 261.* *12. q. 2. c. 30.*

CAP. V.

Bonifacio Epiſcopo dedimus in mandatis. &c. vt de redditu eccleſiae, vel oblatione fidelium quattuor faciat portiones, quarum vnam ſibi ipſe retineat. &c. *Gregor. 9. epiſt. 3. in medio.*

CAP. VI.

Si Epiſcopum multas expẽſas, & minorem ſubſtantiam habere conſtiterit; parochijs, quibus largior fuerit collata ſubſtantia, hoc tantum, quod clericis, vel architectis rationabiliter ſufficiat, reſeruetur. Quod autem amplius fuerit, propter maiores expẽſas Epiſcopus ad ſe debeat reuocare. ita tamen, vt nihil de facultatiuncula ipſa, vel de miniſterijs elericorum loci ipſius licentiam habeat minuendi. *Carpent. cap. 1.*

CAP. VII.

Antiquos canones renouamus, vt de his, quae in altario oblatione fidelium conferuntur, medietatem Epiſcopus ſibi uindicet, & medietatem ſibi diſpenſandam ſecundum gradus clerus accipiat; tam de praedijs, quam de omni commoditate in Epiſcoporum poteſtate durantibus. *Aurel c. 16. vel 14.* *10. q. 1. c. 8.*

CAP. IIX.

De his, quae in altario acceſſerint, tertia fideliter Epiſcopis deferatur. *Aurel. cap 17. vel 15. Capitul. lib. 7. c. 82 in addit. Burch. li. 3. cap. 136. Iuo lib. 2. tit. 5. cap. 5 panor. & par. 3. cap. 202. decr.* *10. q. 1. c. 7. et his in fi.*

CAP. IX.

De rebus eccleſiaſticis tres aequae fiãt portiones, id eſt, vna Epiſcopi, alia elericorum, tertia in reparatione, vel in luminaribus eccleſiae. *Brach. i. c. 25.*

CAP. X.

Multi fidelium in honorem Chriſti, & Martyrum in parochijs Epiſcoporum baſilicas con-

conſtruunt, oblationes tribuunt; ſacerdotes haec auferunt. &c. [Conſtitutum eſt, Epiſcopos ita dioeceſes ſuas regere, vt nihil ex earum iure praeſumant auferre, ſed iuxta priorum conciliorum auctoritatem de oblationibus, * decimis, * & tributis, ac frugibus tertiam conſequantur. *Tolet.iv.c.32.Raban.c.32.de paenit. Burchar.lib.3.c.203. Iuo par.3.cap.255.decr.*

16.q.1.c.60.

CAP. XI.

12.q.3.c.vlt.

Notum eſt praeteritis ſanctionibus quae de rebus parochialium eccleſiarum pars Epiſcopo conferatur. Itaque ſi Epiſcopus tertiam, quam de rebus eiſdem ſanctione ſibi debitam nouit, aut ipſi eccleſiae, cuius res eſſe patebit, aut alteri eccleſiae, quam eligit, conferre decreuerit, licitum ſit. *Tolet.ix.c.6.Iuo par.3.c.171.decr.Caeſar.lib.7.c.109.*

CAP. XII.

Statuimus, in noſtris eccleſijs, vel ciuitatibus hoc eſſe ſeruandum; vt quidquid pecuniae a fidelibus in eccleſia fuerit oblatum, fideliter collectum maneat, & conſeruatum; & fideliter Epiſcopo praeſentetur; qualiter exinde tres partes fiant aequales, vnam Epiſcopus habeat, & alteram presbyteres, & diacones inibi deſeruientes conſequantur, & inter ſe, vt dignitas, & ordo popoſcerit, diuident: tertia vero ſubdiaconibus, & clericis tribuatur, vt a primicerio, iuxta quod in officio eos percipit eſſe intentos, ita ſingulis diſpenſetur. *Emerit.cap.14.*

CAP. XIII.

10.q.3.c.3.

Vnio noſtrae congregationis decreuit, & conſtituit; vt tertias, quas antiqui canones de parochiis ſuis habendas Epiſcopis cenſuerunt, ſi eas exigendas crediderint, ab ipſis Epiſcopis dirutae eccleſiae reparentur. &c. Citra ipſas tertias, nullus Epiſcoporum quippiam pro Regijs inquiſitionibus a parochitanis eccleſiis exigat, nihilque de prædiis ipſarum eccleſiarum cuiquã alicuius cauſa ſtipendii dare praeſumat. *Toletan.xvi.cap.5.*

CAP. XIV.

Quattuor tam de redditibus, quã de oblatione fidelium conuenit fieri portiones, quarum ſit vna Pontificis. &c. *Magunt. ſub Rab. c.10.*

CAP. XV.

De reddita eccleſiae, & de oblatione, quattuor fiant portiones: quarum vnam ſibi retinet Epiſcopus. &c. *Vormat.c.7.*

CAP. XVI.

Quattuor fieri partes iuxta canones iudicamus de decimis, & oblationibus fidelium: vt vna ſit Epiſcopi. &c. *Tribur.c.13. Burch. lib.3.c.133.in fine.Iuo lib.2.tit.5. c.4.in fine panor.& par.3.c.199.in fine decr.*

CAP. XVII.

Quattuor partes ex decimis, & oblationibus fiant; vna ad fabricam eccleſiae releuandam, altera pauperibus diſtribuenda, tertia presbytero cum ſuis clericis habenda, quarta Epiſcopo reſeruanda, vt quidquid inde iuſſerit, prudenti conſilio fiat. *Nannet.c.10.Burch.lib.3.c.138.Iuo par.3.c.204.decr.*

Omnia eccleſiaſtica grauiora ad Epiſcopum deferantur; nihilque agant presbyteri ſine ipſius conſenſu. Tit. XXCII.

CAP. I.

NVllus presbyter miniſterium eccleſiae, vel ipſam eccleſiam ab aliquo accipiat niſi ab Epiſcopo; qui iniungat ſibi obedientiam, & curam animarum. *Greg.vij.in concil.Rom.incert.cap.2.*

CAP. II.

Nullus clericus, vel monachus, vel laicus donum eccleſiaſticae rei, vel ipſam eccleſiam a laico recipiat, ſed ab Epiſcopo. *Gregro.vij.in conc.Rom.incert.c.10.*

CAP. III.

Nullus presbyter volens monachus fieri, eccleſiam monachis relinquat, niſi ex licẽtia Epiſcopi. *Greg.vij.in ſyn.Rom.incert.cap.13.*

CAP. IV.

Presbyteri, vel diaconi, qui de alio Epiſcopo ad alium tranſeunt, vel quicumque clerici ſine cõmendatitiis a ſuo Epiſcopo litteris non recipiãtur. *Greg.vij.in conc.Rom.incerto c.23.*

CAP. V.

Apoſtolica auctoritate decreuimus, vt ea, quae a clericis, vel monachis vſque hodie fuerint acquiſita, rata perenniter, & inconcuſſa permaneant. hoc tamen tenore, ne in poſterum inconſultis Epiſcopis talia praeſumant. *Vrban.ij.in conc.Claram.*

CAP. VI.

In parochialibus eccleſiis presbyteri per Epiſcopos conſtituantur, qui eis reſpondeant de animarum cura, & de his, quae ad Epiſcopos pertinent. [Decimas, & eccleſias a laicis non ſuſcipiant abſque conſenſu, & voluntate Epiſcoporum. & ſi aliter præſumptum fuerit, canonicae vltioni ſubiaceant. *Calliſt.ij.in ſyn.Rom.c.18.*

16.q.7.c.39.

CAP. VII.

Sine voluntate Epiſcopi, presbyteri, & diaconi nihil agant. Ipſe enim eſt, cui credidit Deus populum ſuum, & qui de animis populi redditurus eſt rationem. *Ap.39.G.40.L.*

CAP. IIX.

Nullum presbyterum in alicuius Epiſcopi parochia aliquid agere debere abſque eius permiſſu (*B. Petrus*) docebat: cunctoſque presbyteros propriis Epiſcopis in omnibus abſque mora obedientes eſſe debere. &c. Eccleſiae claues Epiſcopos eſſe dicebat. Ipſi enim habent poteſtatem claudere caelum, & aperire portas eius, quia claues caeli facti ſunt. Amouere autem eos neminem debere docebat, quia oculi Domini ſunt, & qui eos tangit, tangit pupillam oculi eius. &c. *Clemen.*

Matt.16.c.

Zach.2.c.

mem.epiſt.1.poſt med. Burch.lib.2. cap.94.Iuo par.6.c.171.decr.

CAP. IX.

16.q.1.c. 41. Cunctis fidelibus, omnibus presbyteris, & diaconibus, ac reliquis clericis attendendum eſt; vt nihil abſque Epiſcopi proprij licentia agant. non vtique miſſas ſine eius iuſſu quiſquam presbyterorum in ſua parochia agat. non baptizet, nec quicquam abſque eius permiſſu faciat. Similiter & reliqui populi, maiores ſcilicet, ac minores per eius licentiam, quidquid agendum eſt, agant. nec ſine eius permiſſu a ſua parochia abſcedant, vel in ea aduentantes morari praeſumant. Animae eorum ei creditae ſunt: ideo omnia eius conſilio agere debent, & eo inconſulto nihil. Quicumque enim obediunt Epiſcopis ſuis, videntur quidem aliquid gratiae cōferre Deo. *Clemens epiſt.3.poſt med.Tribur.c.32. Burch. lib.2.c.93.Iuo par.2.c.123.& par.6.c.90.decr.Caeſar.lib.4.c.97.*

CAP. X.

32.q.2.c. 42 ſi quo. & 50.d.ſi quis c.22. Si Epiſcopo non exſiſtente, presbyteri res dominicas vendant, reſtituantur res eccleſiæ, & in poteſtate Epiſcopi ſit, an velit rem, vel pretium. *(reſciſſo contractu ad ius eccleſiaſtici reuocari L.) Ancyr.15. Vid. Mart.Brac.17. Burch.li.3.c.179.Iuo p.3.c.173. & 240 decr. Anſel.lib.6.c.162.Caeſar.lib.7.cap.71.& 79.*

CAP. XI.

Presbyteri ſine conſcientia Epiſcoporum nihil faciant. *Arel.i.c.19.*

CAP. XII.

21.q.8. ſi quis Epiſcopus.27 Epiſcopus, presbyter, clericus, qui ſine voluntate, & litteris Epiſcoporum qui in prouincia ſunt, & praeſertim Metropolitani, audeat ad Imperatorem venire, eijciatur non ſolum a communione, ſed etiam a dignitate, quam obtinet: vt qui audeat moleſtare Dei amantiſſimi Imperatoris noſtri aures, contra Eccleſiae inſtitutionem. Si vero neceſſaria ſit cauſa, vt ad Imperatorem eat; id fiat cum volūtate Metropolitani, aut Epiſcoporum eius prouinciæ, & cū litteris eorum. *Antioc. c.11. Vid. Aquiſgr.73. Capit.lib.1.c.10. Burch.lib.2.c.177.Iuo p.6.c.268.decr.Anſel.li.6.c.115.*

CAP. XIII.

Diſt 80.c. 1 non debere. Presbyteri ſine conſilio Epiſcopi nihil agant. *Laod.c.56.*G.57.L.

CAP. XIV.

Si presbyter inconſulto Epiſcopo agenda in quolibet loco celebret, ipſe honori ſuo contrarius exſiſtit. *Carth ij.c.9.*

CAP. XV.

Vnuſquiſque presbyter ſemper in cena Domini rationem, & ordinem miniſterij ſui Epiſcopo reddat, & chriſma, & oleum petat. *Sueſſionen. ſub Pipino.*

CAP. XVI.

Epiſcopi, vel presbyteri de aliis regionibus non ſuſcipiantur in miniſterium eccleſiæ, niſi prius fuerint probati ab Epiſcopo, cuius parochia eſt. *Sueſſion. ſub Pipino poſt med.*

CAP. XVII.

Vt omnes presbyteri, qui in parochia ſunt ſub poteſtate Epiſcopi eſſe debeant, & de eorum ordine nullus presbyter praeſumat in illa parochia baptizare, nec Miſſas celebrare, ſine iuſſione Epiſcopi, in cuius parochia eſt. *Vernen.cap.8.*

CAP. XIIX.

Interdicendum videtur clericis, ſiue laicis, ne quis cuilibet presbytero præſumat dare eccleſiam ſine licentia, & conſenſu Epiſcopi ſui. *Turon ſub Carolo cap.15. Magun.ſub Raban.c.12.Magunt.ſub Arnulf.c.5.*

CAP. XIX.

Sine auctoritate, vel cōſenſu Epiſcoporum, presbyteri in quibuslibet eccleſiis nec conſtituantur, nec expellātur. *Vorm c.49. Trosleia. c.6.ex Capitular. lib.2.c.36.hodie lib.1.c.90.*

CAP. XX.

Si quilibet presbyterorum defunctus fuerit, vicinus presbyter apud ſaecularem ſeniorem, nulla precatione, vel aliquo xenio eccleſiam illam obtineat; quia titulus per ſe conſtans antea exſtitit. ſed neque capellam ſine conſultu Epiſcopi. *Nanet.c.16.*

CAP. XXI.

Nullus presbyterorum quemquam, niſi iuſſu Epiſcopi in eccleſiam introducere praeſumat, cui pro aliquo delicto illam ingredi nō liceat. *Salegunſt. cap.20 in fine decret.Burchardi.Iuo par.15.c.186.decr.*

CAP. XXII.

Sicut habet Epiſcopus in ſua ordinatione omnem generaliter parochiam cum omnibus ruſticanis parochiis, quas per triceennium inconcuſſe poſſidet: ita & vnuſquiſque presbyter in ſua ordinatione, ac diſpenſationis cura habeat parochiam ſuam cum dote, & decimis eccleſiae, videlicet cum ſui Epiſcopi cōſilio, ac diſpenſatione, ſecundum regulas antiquitus, & diuinitus conſtitutas. *Troslei.c.6.*

CAP. XXIII.

Nullus Abbas, monachus, vel quilibet alius paenitentias iniungat, niſi quibus proprius Epiſcopus hanc curam dederit. *Pictau. c.5.*

CAP. XXIV.

Presbyter de cura animarum, & de Chriſtianitatis miniſterio Epiſcopo reſpondeat. *Pictau.cap.6.*

Ne quiſquam bona Epiſcopi defuncti ſurripere audeat. Tit. XXCIII.

CAP. I.

NOn liceat clericis poſt mortem Epiſcopi ſui, rapere eius bona, vt antiquis †canonibus prohibetur: aut de ſuis gradibus periclitentur. *Chalce.c.22. Aquiſgr.88.Vormat. 75.* 12.q.2.c. 43. †praeteritis.

CAP. II.

Quia ſceleſtiſſima conſuetudo inoleuit, vt obeunte ſanctae Romanae Eccleſiæ ſedis Pontifice, ipſum Patriarchium depraedari ſoleat;

& non

& non ſolum in eodem ſancto Patriarchio, ſed etiam per totam ciuitatem, & ſuburbana eius, talis bacchatur praeſumptio; nec non quia & id multum hactenus neglectum eſt, adeo, vt omnia Epiſcopia eadem patiantur, vniuſcuiuſque eccleſiae obeunte Pontifice; quod ne vlterius præſumatur, omnimodis interdicimus. quod qui facere praeſumpſerit, non ſolum eccleſiaſtica cenſura, ſed etiam Imperiali indignatione feriatur. *Rauenn. ſub Ioan. xij. vel ix. c. 11.*

CAP. III.

12. q. 2. c. 47. Illud, quod in ſacro Chalcedonenſi conſtitutum eſt cōcilio, irrefragabiliter conſeruari praecipimus; vt videlicet decedentium bona Epiſcoporum a nullo omnino hominum diripiantur; ſed ad opus eccleſiae, & ſucceſſoris ſui in libera oeconomi, & clericorum permaneant poteſtate. ceſſet igitur de cetero illa deteſtabilis, & ſaeua rapacitas. Si quis autem hoc aliquo modo attentare praeſumpſerit, excommunicationi ſubiaceat. Qui vero morientium presbyterorum, vel clericorum bona rapuerit, ſimili ſententiae ſubijciatur. *Innocen. ij. in ſynod. Rom. c. 4. poſt Iuonis panor.*

CAP. IV.

12. q. 1. c. 21. & c. 20. manifeſta. Sint manifeſta bona Epiſcopi, ſi qua habuit, & dominica (*hoc eſt, Eccleſiae*, L.) vt poſſit ſua moriens, quibus velit, & vt velit relinquere. Ne cum eccleſiae bonis bona Epiſcopi perdantur, vt ſi vxorem, aut liberos habet, aut propinquos, aut ſeruos. Acquū enim eſt hoc apud Deum, & homines; vt eccleſia, & Epiſcopus, ſiue eius propinqui, ſine damno, & infamia ſint. *Ap. 40. Vide Antioch. 24. & Mart. Brac. 15. Anſel. lib. 6. c. 161.*

CAP. V.

Ne quis ad eccleſiam, quae Epiſcopū perdidit, niſi vicinae eccleſiae Epiſcopus exequiarum tempore accedat, qui curam eccleſiae diſtricte gerat. & ne quid pereat, vicinis vicinarum eccleſiarum inſpectio, deſcriptio, recenſioque rerum mandatur. *Regien. cap. 5.* Haec autem omnia exequiarū tempore fiant, vſque ad ſeptimam defuncti diem, exinde eccleſiae referens mandatum Metropolitani, ſimul cum omnibus ſanctis Epiſcopis ſepeliatur. &c. *Ibid. c. 6. Vid. Valent. Hiſp. c. 2.*

CAP. VI.

12. q. 5. c. 6. ſeubr. Defuncto Epiſcopo inteſtato, poſt defunctionem eius a presbyteris, & diaconibus de rebus ipſius inuentarium fideliter conſcribatur a minimo vſque ad maximum, id eſt, vtenſilibus, vel omni ſupellectile. Ita tamen, vt ſi quis exinde vel ſumpſiſſe aliquid, vel occulte fuerit tuliſſe conuictus, ſecundum furti tenorem reſtituat vniuerſa. *Tarr. c. 12.*

CAP. VII.

Priſci canones iubent, vt cuiuſcumque eccleſiae Pontifice defuncto, non paſſim pro libito ſuo in earum rerum direptionem, quas obiens dereliquit, quiſquam irruat; ſed ſacerdos, qui exequiarum tempore eſt, ea omnia conſeruet. Nos defuncto Antiſtite, vel in ſupremis agente iubemus, vt nullus clericorum cuiuslibet ordinis, officii, gradusve ſit, quidquam de domo praeſumat, vel quod de vtilitate inſtrumenti domus eſſe agnoſcitur, id eſt, mobilis, & immobilis rei eccleſiaſticæ, conetur inuadere. nihil furto, doloſeve ſupprimens, auferens, abſcondens, ſed is, cui domus commiſſa eſt, ſubiectis † ſibi cum conſilio vno, vel duobus fideliſsimis clericis, omnia ad tempus Pontificis ſubſtituendi debeat conſeruare, & his, qui in domo inueniuntur, clericis conſuetam alimoniam adminiſtrare. Subſtitutus autem Antiſtes ſuſceptae ſedis commoda ordinabit, velut Deus imperabit, vt eis vti cum his debeat; quos cognouerit diſciplinae, & caritati praedeceſſoris ſui fideliter paruiſſe. Quod ſi quiſquam poſt haec cuiuſlibet ordinis clericus, quacumque occaſione quicquam abſtulerit, vel ſuppreſſerit, reus ſacrilegii prolixiori anathemate condemnetur, & vix quoque peregrina ei communio concedatur. Quia durum eſt, vt hi, quos conſtat in ſeruitio Domini cum primae ſedis Antiſtite deſudaſſe, ab his, qui ſuarum rerum incubitatores, atque vagantes fuiſſe cognoſcuntur, deſpecti aliquatenus crucientur. *Iler. c. 16. Vide Valent. Hiſp. c. 2. et 3.* 12. q. 2. hac. c. 38. † ſubiunctis.

CAP. IIX.

Epiſcopo a ſeculo iubente Domino accerſito; clerici rapaces manus abſtineant ab omni ſupellectili, vel quæcumque ſunt in domo, eccleſiae, vel Epiſcopi, libris, ſpeciebus, vtenſilibus, vaſculis, frugibus, gregibus, animalibus, vel omni omnino re; & nihil latronum more diripiant. Sed ſi fecerint, Metropolitani, vel omnium comprouincialium ſacerdotum diſtrictione coacti, in priſtinum ſtatum omnia redintegrent, vt nihil neceſſariorum Antiſtiti, vel diſpenſatori futuro depereat. Et ſecundum Regienſis ſynodi conſtituta, Epiſcopo decedente vicinior Epiſcopus accedat, qui ex more exequiis celebratis, eccleſiae curam gerat; ne quid ante ordinationem futuri Pontificis clericorum ſubuerſioni, vel direptioni liceat. Ita ut directis hominibus inſpectio certior, deſcriptio fideliſsima, ſi fieri poteſt, intra octauas defuncti, ſub diligentia praeſentis Epiſcopi peragatur. Deinde ad Metropolitani notitiam habita ordinate deſcriptio deferatur; vt eius electione talis perſona ordinandae domui eccleſiaſticae procuretur, quae vel conſueta clericis ſtipendia diſpenſet; & creditarum ſibi rerum, ſi forſitan tarditas in Epiſcopo ordinando ſucceſſerit, Metropolitano congruis temporibus reddere poſſit rationem. &c. *Valent. Hiſp. c. 2. Vid. Regien. c. 5. & 6.*

CAP. IX.

Parentibus, & propinquis decedentis Epiſcopi, ſi inteſtatus obierit, denuntietur; vt ſine Metropolitani, vel comprouincialium ſacerdotum conſcientia, nihil de rebus defuncti oc-

ſibi occupare pertentent: ne cum haereditariis res Eccleſiæ vſurpent. Sed uſque ad ordinationem futuri Antiſtitis expectent; aut ſi longum fuerit, ad Metropolitani ordinationem recurrant. Si quis contra haec venerit clericus, uel laicus; & communione, & conſortio priuetur Eccleſiae, ne ad illam cóueniat, quam ſpoliare non metuit, niſi correptus recuperet indulgentiam. Si autem rationabiliter, modeſteque vnuſquiſque repetit, quod ſibi iure debetur; ei abſque alia animaduerſione, a Metropolitano, vel cui iniunxerit, aut res, aut ratio nõ negetur. &c. *Valen.Hiſp.c.3.*

CAP. X.

Vt Epiſcopus, qui ad ſepeliendum Epiſcopum uenerit, euocatis presbyteris in unam domũ, eccleſiae (adeat deſcriptum, † qui idoneis perſonis cuſtodiendas ſub integra diligentia derelinquat; ut res Eccleſiae ullorum improbitate non pereant. *Aurel.ij.cap.6.*

† res eccleſiæ habeat deſcriptasſ.

CAP. XI.

Vbi Epiſcopus obierit, nullus Epiſcopus quidquam de rebus Eccleſiae, praeter humanitatem, praeſumat auferre. Si fecerit, conuentus ab inſtituto Pontifice, ſine dilatione ablata reſtituat. Sin minus, anno integro miſſas facere non praeſumat. *Aurel.5.cap.8.*

CAP. XII.

Propinqui morientis Epiſcopi nihil de rebus eius abſque Metropolitani cognitione uſurpent. Si uero decedens Metropolitanus fuerit, ſucceſſoris eius ſententiam, aut concilii ſuſtinebunt. ne paſsim haereditatis adeundae danda licentia de rebus Eccleſiæ, aut non retineatur ratio plena, aut fraus inueniatur illata. Si presbyteri, aut diaconi fuerint, quos obiiſſe conſtiterit; non ſine agnitione ſui Epiſcopi, rem eius hæredibus adire licebit. Quiſquis tranſgreſſor extiterit, pro his, quae non exſpectato ordine adierit, inuaſionis damno legis ſententia ſubiacebit. *Tolet.ix.cap.9.*

CAP. XIII.

Cum Pontificem mori contigerit, Epiſcopus, qui ad humandum corpus aduenerit, deſcriptis theſauris, atque ornamẽtis omnibus ſi locuples decedentis eccleſia fuerit, non amplius, quam libram auri in rebus, quibus ei placuerit, exceptis ornamentis eccleſiae, cum gratiae offerentium auferre pertentet. Si uero minor rebus extiterit, dimidiam libram ſibi licenter uſurpet. Quod eius, qui conuenit, ſacerdotis iniuriae contemplatione antiquitas uſurpauit. Porro breue deſcriptarum rerum ſub fideli ratione hic, qui deſcripſit, dirigere Metropolitano curabit. Metropolitanus autem ex eadem morientis eccleſia nihil prorſus auferre praeſumat; ſed ſolam, quae ad eum pertinet, curam ſalutarem impendat. *Toletan.ix.cap.9.*

CAP. XIV.

11.q.2.c.48. Non liceat Metropolitano, moriente Epiſcopo, eius bona, uel eius eccleſiae auferre, uel alienare. ſed ſub cuſtodia cleri ſint, quoad alius promoueatur. niſi clerici ea non receperint. Tunc enim Metropolitanus ea cuſtodiat, Epiſcopo ordinando ea daturus. *Trul. cap.35.*

CAP. XV.

Quia inter noſtrates hic peſſimus inoleuit mos, vt defuncto eccleſiae Epiſcopo, mox a quibuſcumque potentioribus res peruadantur eccleſiaſticae, quaſi Epiſcopi fuerint propriae; cum etiam ſi eius iuris eſſent, contra omne ius hoc fieret: hoc tam immane ſacrilegij facinus, & iam ſaepius factum ſcientes dolemus, & ne vlterius a quolibet præſumatur, auctoritate Dei, & ſanctorum eius, qui cum illo regnant in caelo, noſtro etiam Epiſcopali miniſterio interdicimus. *Troslei.cap.14.*

CAP. XVI.

Epiſcopo e corpore recedente, vicinus illi accedat Epiſcopus, qui ex more exequiis celebratis, ſtatim eccleſiae illius curam diſtrictiſſime gerat, ne quid ante ordinationem Pontificis futuri remanentium, cleri communi ſubuerſioni, vel direptioni iam liceat, ita, vt perſpectis omnibus inſpectio certior, deſcriptioq. fideliſſima, ſi fieri poteſt, inter octauas defuncti ſub diligentia praeſentis Epiſcopi peragatur. Dehinc ad Metropolitani notitiam habita ordinate deſcriptio deferatur, vt eius lectione, talis perſona ordinandae domus eccleſiaſticae procuretur, quae conſueta eccleſiis ſtipendia diſpenſet. &c. vt ſub hac ſalubri conſtitutione clerici ſtipendijs ſuis omnino contenti, labores non diripiant Epiſcopi decedentis, & in vacuam eccleſiae domum futurus Pontifex non ſine dolore ſuccedat; ſed magis de praedeceſſoris ſui dimiſſo poſſit & ipſe gaudere, & aliis miniſtrare. *Troslei.c.14.ex concil.Regien.c.5.*

Cum Epiſcopus non poteſt, curet Archiepiſcopus res eccleſiae.

Tit. XXCIV.

CAP. I.

SI Metropolitanus in ſua eccleſia non conſtituit oeconomum, CP. Epiſcopus conſtituat. ſi Epiſcopus non conſtituit, tum eius Metropolitanus. *Nicae.ij.c.11.Iuo par.5.c.374. decr.* 9.q.3.c.3 cũ ſimus.

CAP. II.

Epiſcopo e corpore recedente (*Metrpolitani*) electione talis perſona ordinandae domui eccleſiaſticae procuretur, quae vel conſueta clericis ſtipendia diſpenſet, & creditarum ſibi rerum, ſi forſitan tarditas in Epiſcopo ordinando ſucceſſerit, Metropolitano congruis temporibus reddere poſſit rationem. *Valentin. Hiſpan.cap.2.*

CAP. III.

Sicut Metropolitanis in confinitimos, ceteroſque eccleſiaſticis ordinibus deditos, ſic confinitimis in commiſſo ſibi religioſorum numero vigilandum eſt, qualiter neſcientia talium diuinae legis eruditionibus imbuatur.

tur. Ita vt Praelatus quiſq. ſubditos quaerat. &c. *Tolet. xi. c. 2. Vide Tolet. iix. c. 8.*

CAP. IV.

Si Epiſcopus miniſterium eccleſiaſticum propter infirmitatem corpoream exhibere non potuerit, in Archiepiſcopi, hoc, cum voluntate Epiſcopi eiuſdem eccleſiae maneat ordinatione, qualiter debitum officium non remaneat. *Melden. c. 47.*

Epiſcopus cum diſcedit longius ex dioeceſi, deferat litteras commendatitias. Tit. XXCV.

CAP. I.

EPiſcopus, presbyter, diaconus peregrinus ſine commendatitiis non ſuſcipiatur. Illis vero oblatis diſcutiantur, & ſi pij ſint, ſuſcipiantur. ſin minus, datis eis neceſſarijs, in communionem non admittantur; cum multa per ſurreptionem fiant. *Ap. 33.* G. *34.* L.

CAP. II.

23. q. 8. ſi quis. 27. Epiſcopus, presbyter, clericus ſine voluntate, & litteris Epiſcoporum, qui in prouincia ſunt, & maxime Metropolitani, ad Imperatorem non eat: ſed & communione, & dignitate priuetur. *Antioc. c. 11. Aquiſgr. 73. Capit. lib. 1. c. 10. Burc. lib. 2. c. 177.* Iuo *par. 6. c. 268. decr. Anſel. lib. 6. c. 115.*

CAP. III.

Nemo Epiſcopus nauiget ſine dimiſſorijs Primatis. *Carth. 57.* G. Vide *Africa. in prin.* L.

CAP. IV.

Placuit, vt Epiſcopi trans mare non proficiſcantur, niſi conſulto primae ſedis Epiſcopo, ſiue cuiuſque prouinciae Primate, vt ab eo praecipue poſſint ſumere formatam, vel commendationem. *Carthag. iij. c. 28.*

CAP. V.

Placuit, Epiſcopos de Gallicanis prouincijs venientes, intra Gallias non diſcutiendos, ſed ſolum ſufficere, ſi nullus communionem eis interdixerit. &c. V*aſenſ.* 1.

Peregrino Epiſcopo locus ſacrificandi detur. Tit. XXCVI.

CAP. I.

PEregrino Epiſcopo locus ſacrificandi detur. *Arel. I. c. 20. Vid.* B*urch. lib. 1. c. 116.* Iuo *par. 5. c. 216. decr.*

CAP. II.

7. q. 1. c. 38. Epiſcopi, vel presbyteri, ſi cauſa viſitandae eccleſiae alterius Epiſcopi ad eccleſiam venerint, & in gradu ſuſcipiantur, & tam ad verbum faciendum, quam ad oblationem conſecrandam inuitentur. *Carthagin. iv. cap. 33.*

CAP. III.

Statuimus, vt ſecundum canonicam cautelam omnes vndecumq. ſuperuenientes ignotos Epiſcopos, vel presbyteros ante probationem ſynodalem in eccleſiaſticum miniſterium non admittamus. *Synod. Franc. poſt med. Capitul. lib. 5. cap. 2.*

CAP. IV.

Epiſcopi, vel presbyteri de alijs regionib. non ſuſcipiãtur in miniſterium eccleſiae, niſi prius fuerint probati ab Epiſcopo, cuius parochia eſt. *Sueſſon. ſub Pipino poſt med.*

Reuereantur omnes Epiſcopum, nulluſq. illi iniuriam facere audeat. Tit. XXCVII.

CAP. I.

IN nouiſsimis temporibus noua prauitas, & valde reprehenſibilis apparuit adinuẽtio. Homines enim laici ad dedecus, & confuſionẽ Chriſti Dei noſtri, & Eccleſiae ipſius, ac ſacerdotalis dignitatis, amicti ſacerdotalibus ſtolis, & Epiſcopalibus ſuperhumeralibus, & accipientes orationem ſacerdotalem ab aliquo laico, Patriarchalem formam habente, praeſumpſerunt ſacerdotio fungi, & agere putatiua, veluti digni ſummi ſacerdotes diuinae adminiſtrationis myſteria, in diuerſionem, & vituperationem dati a Deo Principibus ſacerdotum honoris, & detractionem immaculatae Chriſtinaorum fidei. &c. Ideo iuſtum duximus, hos aptis, & conuenientibus epitimijs ſubmittere, vt nequaquam amodo huiuſmodi nefas in Eccleſia Dei, & in Chriſtianiſsimo populo fiat. &c. *Syn. iix.* C*P. act. 9. ſub* H*adr. ij. in fine.*

CAP. II.

Eos, qui diuina gratia ad Epiſcopale aduocantur officium, tamquam imaginem, & figuram ſanctorum caeleſtium hierarcharum, id eſt, Angelorum, ſecundum hieraticum plane gradum, & morem, omni honore dignos ab omnibus Principibus, & ſubditis ſancimus haberi, & nequaquam Strategis, vel quibuslibet alijs Principibus obuios, procul ab eccleſiis ſuis occurrere, ſed neque ſemet a multo ſpatio de equis, vel mulis deiicere, aut cum timore, ac tremore procidere, & adorare. ſed nec cum ſaecularibus Principibus ad mẽſam intrare hora prandii, eoſdem, quos illi, † honore Strategis exhibentes; ſed ſecundum congruentiam ſpiritalis dignitatis, ac honoris ſui, reddere quidem omnibus debita, cui vectigal, vectigal; cui honorem, honorem. præ *Rom. 13. b* ferri autem, & multam a Principibus amicorum Chriſti Imperatorum venerationem, & reuerentiam promereri, confeſſores eorum, & honoris ſimilis exiſtentes, ita vt fiduciam habeant Epiſcopi arguere Strategos multotiens, & alios Principes, atque omnem ſaeculi dignitatem, cum iniuſtum, & irrationabile agere quid illos inuenerint, & per hoc corrigere, & reddere meliores. Si vero aliquis Epiſcopus poſt definitionem ſanctae ſynodi, delatum, & canonice collatum ſibi contẽpſerit hono-

† alij f.

honorem, & quid ſecundum veterem, & inhumanam, ac inordinatam conſuetudinem, præterquam nunc definita ſunt, fieri permiſerit; ſequeſtretur anno vno, & Princeps ille duobus annis non mereatur percipere ſanctificationum communionem. *Synod. iix. CP. ſub Hadr. ij. c. 14.*

CAP. III.

Aiunt fuiſſe quoſdam laicos ſub eo, qui nuper imperauit, in ordine ſenatorio, qui ſecundum diuerſam Imperatoriam dignitatem videbantur capillorum comam circumplexam inuoluere, atque reponere, & gradum quaſi ſacerdotalem per quaedam indicia, & veſtimenta ſacerdotalia ſumere: & vt putabatur Epiſcopos conſtituere ſuperhumeralibus, id eſt, pallijs circumamictos, & omnem aliam Pontificalem indutos ſtolam, qui etiam proprium Patriarcham adſcribentes eum, qui in adinuentionibus riſum mouentibus Praelatus, & Princeps erat, inſultabant, & illudebant quibuſque diuinis, modo quidem electiones, promotiones, & conſecrationes; modo autem calumnias, damnationes, & depoſitiones Epiſcoporum. &c. agentes, & patientes. &c. Sancta, & vniuerſalis ſynodus definiuit, & promulgauit, illos quidem malitiæ riſus omnino vt ſceleſtos abominari; neminem autem fidelium, qui ex Chriſtiana cenſetur appellatione, deinceps conari tale quid faciendi, vel admittendi, aut ſilentio tegendi quemquam eorum, qui huiuſmodi operantur impietatem. *Syn. iix. gen. ſub Hadr. ii. c. 16.*

CAP. IV.

Si quis laicorum tranſgrediens, & contemnens diuinas, & Imperiales iuſſiones, irridens vincula, & iura eccleſiaſtica, & ciuilia, auſus ſit aliquem Epiſcopum verberare, aut cuſtodire, aut ſine cauſa, aut efficta cauſa: anathema ſit. *Syno. iix. CP. alias ix. ſub Ioan. iix. c. 3.*

CAP. V.

De priui. c. 3. Greg. ix. & in 1. collect. Fratrum, & coepiſcoporum noſtrorum vehementi conqueſtione comperimus, quod Fratres Templi, & Hoſpitalis, alij quoque religioſae profeſſionis indulta ſibi ab Apoſtolica ſede excedentes priuilegia, contra Epiſcopalem auctoritatem multa praeſumunt, quæ & ſcandalum generant in populo Dei, & graue pariunt periculum animarum. &c. Eccleſias ſane, & decimas de manu laicorum ſine conſenſu Epiſcoporum, tam illos, quam quoſcũque alios religioſos recipere prohibemus. &c. Excommunicatos, & nominatim interdictos tam ab illis, quam ab omnibus aliis, iuxta Epiſcoporum ſententiam ſtatuimus euitandos. *c. 2. de capel. mona. in 1. coll.* In eccleſiis ſuis, quae ad eos pleno iure non pertinent, inſtituendos presbyteros Epiſcopis praeſentent, vt eis quidem de plebis cura reſpondeant, ipſis vero pro rebus temporalibus rationem exhibeant competentem. Inſtitutos autem Epiſcopis inconſultis non audeant remouere. &c. De fraternitatibus hoc ſtatuimus, vt ſi non ſe praedictis fratribus omnino reddiderint, ſed in ſuis proprietatibus duxerint remanendum; propter hoc ab Epiſcoporum ſententia nullatenus eximantur. Sed poteſtatem ſuam in eos, ſicut in alios parochianos ſuos exerceant, cum pro ſuis exceſſibus fuerint corrigendi. &c. *Alexand. iii. in conc. Later. c. 9.*

CAP. VI.

Epiſcopi, qui throni Dei vocantur, non ſunt lacerandi, ſed magis portandi, & venerandi. *Synod. Rom. cclxxxiv. Epiſcoporum ſub Syluestro in epilogo.*

CAP. VII.

Pontifici presbyter, presbytero diaconus, diacono ſubdiaconus, ſubdiacono acolythus, acolytho exorciſta, exorciſtae lector, lectori oſtiarius in omni loco repraeſentent obſequium, ſiue in publico, ſiue in gremio eccleſiae. *Syluester in Rom. Syn. ccxxciv. Epiſcoporum c. 7. Burch. li. 2. c. 224. Iuo par. 6. c. 299. decr. Anſel. lib. 7. cap. 62.* *Diſt. 93. c. 5. a ſubdiacono.*

CAP. IIX.

Vniuerſa ſynodus dixit: Epiſcopalem perſecutionem, & eccleſiarum abſciſſionem, vel vaſtationem, atque ſeruorum Dei inſectationem, fulti praedicta auctoritate, & omnium ſanctorum Patrum prohibitione, veſtraque conſolatione, communi tractatu pariter in futurum robuſte, ac veraciter amputantes, ſanctorum Patrum ſtatuta firmantes, expreſſis ſententijs ſancimus, ne vmquam talia a quoquam noſtris, aut futuris temporibus præſumantur. Et ſilentio facto, Symmachus Epiſcopus Eccleſiae catholicae vrbis Romae, dixit: Quod ſi aliqui haec tranſgreſſi fuerint, & talia praeſumpſerint, quid ſuper his vobis videtur, pari adunatione manifeſtate. Cumque ſurrexiſſent, & paulo poſt iterum conſediſſent, vna voce dixerunt: Si quis haec, quae hodie in hac ſancta ſynodo prohibita ſunt, infringere praeſumpſerit, aut voluntarie tranſgredi tentauerit, ſi clericus eſt, gradu proprio penitus careat: ſi vero monachus, aut laicus fuerit, communione priuetur. Et ſi non emendauerit vitium, anathemate feriatur. Secretas vero inſidias, vel manifeſtas Pontificibus a quibuſcumque illatas, ſi quis ad Eccleſiae pertulerit notitiam, potiatur honore: & hi, qui aduerſa eis moliuntur, ſicut a ſanctis Patribus dudum ſtatutum eſt, & hodie ſynodali, & Apoſtolica auctoritate firmatur, penitus abiiciantur, & exilio, ſuis omnibus ſublatis perpetuo tradantur. *Synod. Roman. v. ſub Symm. ante fin.* *3. q. 5. accuſatorib. c. 3.*

CAP. IX.

Presbyteri Epiſcopum proprium recognoſcant, & delinquentes canonice iudicet, iudicatiſque obedienter auſcultent. *Leo. iv. in ſyn. Rom. c. 39.*

CAP. X.

Statuimus, vt nullus futuris temporibus, Epiſcopis vim inferre, vel eos temere lacerare praeſumat: quatenus cum ad ſynodũ conuenerint,

uenerint, libere eis tractare, & ſtatuere liceat, quae ſanctorum Patrum canonica cenſura decreuit. Nulluſque eos lacerare, vel ſacris canonibus contemptis abſque audientia, & iuſta examinatione inquietare, facultatibus nudare, aut quoquo modo in cuſtodiam retrudere abſq. ſtatus ſui periculo pertemptet. R*auenn.ſub Ioanne ix.c.2.*

CAP. XI.

Si quis Epiſcopum ceperit,& incarcerauerit;perpetuæ infamiae ſubiaceat,vlterius arma non exerceat. Et clamatum eſt ab omnibus: Fiat.*Vrba.ij.in conc.Claramon.c.*30.

CAP. XII.

Si presbyter,diaconus,clericus ſine licẽtia ſui Epiſcopi in aliena paroecia verſetur, non miniſtret.Si reuocetur a ſuo Epiſcopo, & non reuertatur,vt laicus communicet. *Apoſt.15.* Et ſi Epiſcopus,hoc contemnens,alienum clericum,vt clericum tractet,quaſi magiſter inobedientiae excommunicetur.*Apoſt.16.*

CAP. XIII.

Si quis presbyter, contempto proprio Epiſcopo,ſeorſum congregationem fecerit,& alterum altare fixerit,Epiſcopo ſuo in religione, ac iuſtitia nulla in re a ſe condemnato, deponatur, vt imperium obtinendi cupidus: eſt enim tyrãnus.Similiter & clerici,& quotquot ei acceſſerunt. Laici autem ſegregentur,eaſque poſt vnam,alteramque ac tertiam admonitionem fiant. A*p.31.* G.32.L.

CAP. XIV.

Exod.22. Si clericus iniuria effecerit Epiſcopũ,deponatur.Praefecto enim populi tui non maledices.*Ap.55.*

CAP. XV.

Epiſcopus tamquam proreta vigilanter, & ſollicite gubernatoris verba cuſtodiat Chriſti; diligatur ab omnibus, & ipſius ſolius præceptis,ac iuſſis credat,& obediat omnis eccleſia. &c. Sed & vos cariſſimi fratres, & conſerui mei, huic, qui praeſidet ad veritatem docendam,in omnibus obedite.ſcientes,quod ſi hunc contriſtauerit; Chriſtum, qui ei docendi credidit cathedram,non recipit.*Clem. ep.1.ante med.*

CAP. XVI.

Diſ.93.c. 1.& 11.q. 3.c.15.ſi inimicus. Si inimicus eſt (*iſte Clemens*) alicui pro actibus ſuis,vos nolite expectare, vt ipſe vobis dicat, cum illo nolite amici eſſe.ſed prudenter obſeruare debetis, & voluntati eius abſque commonitione obſecundare, & auertere vos ab eo, cui ipſum ſentitis aduerſum: ſed nec loqui his, quibus ipſe non loquitur, vt vnuſquiſque qui in culpa eſt, dũ cupit omnium veſtrum amicitias reparare,feſtinet citius reconciliari ei, qui omnibus praeeſt, & per hoc redeat ad ſalutem,cum obedire coeperit monitis praeſidentis.Si vero quis amicus fuerit his, quibus ipſe amicus non eſt, & loquutus fuerit his,quibus ipſe nõ loquitur: vnus eſt & ipſe ex illis, qui exterminare volunt Eccleſiam Dei: & cum corpore vobiſcum eſſe videatur,mente,& animo cõtra vos eſt. & eſt multo nequior hoſtis hic, quam illi qui foris ſunt,& euidenter inimici ſunt. Hic enim per amicitiarum ſpeciem, quae inimici ſunt gerit,& Eccleſiam diſpergit,& vaſtat. P*etrus apud* C*le.ep.1.ante med.Anacl.ep.3. ante.fin.Vaſen.c.6.*C*apitul.lib.7.c.461.Iuo par. 14.c.22.decr.Anſel.lib.1.c.6.* C*aeſaraug.lib. 4.c.95.*T*arrac.lib.6.cap.61.*

CAP. XVII.

Nullum presbyterum in alicuius Epiſcopi parochia aliquid agere debere abſque eius permiſſu docebat (*Petrus Apoſtolus:*) ſed et cunctos presbyteros propriis Epiſcopis in omnibus abſque mora obedientes inſtituẽte Domino eſſe debere docebat. *Clem.epiſt.1. ad Iacob poſt med.*B*urch.li.2.cap.94. Iuo par. 6.cap.*171.*decret.*

CAP. XIIX.

Omnes,qui (*Epiſcopis*) contraueniunt,dãnatos,& infames vſque ad ſatisfactionem (*Petrus Apoſtolus*) monſtrabat. *Clem.ep.1.ante fi.Burch.lib.1.c.124.Iuo par.5.c.224.decr.* *11.q.3.c. 11.ſi autem.*

CAP. XIX.

Inſtruebat (*B.Petrus*) verba diuina libenter audire, & ſacerdotibus ſuis libenter obtemperare, atque obedientes eſſe docebat. &c. Seniores venerari,& iuniores diligere. Epiſcopos, ſacerdotes ſuos, ac cunctos reliquos eccleſiae miniſtros, atque omnem plebem ſibi commiſſam verbo diuino,& mandato inſtruere,& dirigere. hoſque omnes eorum Epiſcopos tota animi virtute diligere, vt oculos ſuos,quia oculi ſunt illorum eorum præceptis in omnibus obedire, etiam ſi ipſi aliter,quod abſit,agãt. memores Dominici præcepti,quae dicunt facite: quae autem faciũt, facere nolite. *2.q.7.ſacerdotes. c.8. Mat.23.a.* Ipſi autem Epiſcopi, ſi exorbitauerint, ab iſtis non ſunt reprehendendi, vel arguendi,ſed ſupportandi, niſi in fide errauerint. Illi ergo ſuper hos ſunt,non iſti ſuper illos. quoniam maior à minori nec argui,nec iudicari poteſt. nullus ſe extollat erga doctores,aut magiſtros ſuos;quia diſcipulus ſuper magiſtrum eſſe nõ debet,nec poteſt. Nullus velit dici ſanctus antequam ſit, ſed prius ſit, vt verius dicatur. C*lem. ep.1. prope finem.* V*id.Iſido.lib.3.ſenten.c.39.ſent.4.Burch.lib.1.c.137.Iuo par.5.c.251.decr.*

CAP. XX.

Si vobis Epiſcopis non obedierint omnes presbyteri,diaconi,ac ſubdiaconi, & reliqui clerici,omneſq. Principes,tã maioris, quam inferioris ordinis,atq. reliqui populi,tribus, & linguæ non obtẽperauerint;non ſolum infames,ſed & extorres a regno Dei,& conſortio fideliũ,ac liminibus ſanctæ Dei Eccleſiae alieni erunt. Nam veſtrũ eſt,eos inſtruere; eorum eſt, vobis obedire vt Deo.&c.Dominus noſter mittens vos vice ſua in loco Apoſtolorum ad praedicandũ,praecepit vobis,docere omnes; omneſq. vobis fideliter obediẽtes, vt ipſi exiſtere.&c. Primus enim Põtifex Aarõ chriſmate compoſitionis perunctus, Princeps populi fuit, *11.q.3.c. 11.ſi autem.*

fuit, & tamquam Rex primitias, & tributum per capita accepit a populo. &c. Quid in præſenti ſaeculo Propheta glorioſius, Pontifice clarius, Rege ſublimius? Omnis enim Pontifex ſacro chriſmate perunctus, & in ciuitate conſtitutus, ſcripturis ſacris cōditus, †carus, & pretioſus hominibus oppido eſſe debet. quē quaſi Chriſti locum tenentem honorare omnes debent, eique ſeruire. &c. *Clemen. ep. 3. in prin. refert Tribur. c. 8. & 9. Trosleî. c. 5.*

† erudi-tus.

CAP. XXI.

Maiores, ac minores per Epiſcopi licentiam quidquid agendum eſt agant; nec ſine eius permiſſu a parochia abſcedant, vel in ea aduentantes morari praeſumant. Animae eorum creditae ſunt; ideo omnia eius conſilio agere debent, & eo inconſulto nihil. Quicumque enim obediunt Epiſcopis ſuis, videntur aliquid gratiae conferre Deo; qui autem eis non obediunt, indubitanter rei, & reprobi exſiſtunt. Porro ipſi a Deo donum ſummi muneris conſequuntur, qui per iuſtitiae, & praeceptorum eius ſemitas incedentes, doctoribus ſuis, qui recte Epiſcopi intelliguntur, libenter obediunt. &c. Si quis ergo his obedierit, Deo, vt dictum eſt, magnum munus offert: qui autem his reſtiterit, aut inobediens exſtiterit, non his, ſed Domino ſaluatori noſtro, cuius legatione funguntur, reſiſtit. *Clem. ep. 3. poſt med. Tribur. c. 32. Burch. lib. 2. c. 93. Iuo par. 2. c. 123. & par. 6. c. 90. decre.*

v c. 9. d. 93.

CAP. XXII.

Obediendi, diligendi, & ſummopere venerandi ſunt (*Epiſcopi*) non detrahendi, vel lacerandi, aut eijciendi, ſed portandi, & amandi. *Euariſt. epiſt. 2. poſt prin. Burch. lib. 1. cap. 134. Iuo par. 5. c. 233. decr.*

CAP. XXIII.

11. q. 1. c. 19. Si quis ſacerdotum, vel reliquorum clericorum ſuo Epiſcopo inobediens fuerit, aut inſidias ei parauerit, aut contumeliam, aut calumniam, & conuinci potuerit; mox curiae tradatur. *Pius ep. 2. in fine. Iuo par. 5. c. 243. decr. Anſel. lib. 8. c. 17. Caeſar. li. 4. c. 99.*

CAP. XXIV.

Epiſcopi a plebibus & clero. &c. ferendi ſunt: vt ſub exercitatione tolerantiae, ſuſtineantur temporalia, ſperentur aeterna. *Zephyr. ep. 1. ante fin.*

CAP. XXV.

11. q. 1. ſtatuimus. 32. Si aliquis clericorum ſuis Epiſcopis infeſtus, aut inſidiator fuerit, eoſque criminari voluerit, aut conſpirator fuerit, vt mox ante examinatum iudicium ſubmotus a clero curiae tradatur, cui diebus vitae ſuae deſeruiat, & infamis abſque vlla reſtitutionis ſpe permaneat. *Fabianus ep. 2. prope fin. Gregor. vij. lib. 7. regiſt. epiſt. 2. ante med. Deuſd. c. 4. Anſel. lib. 7. c. 159. Tarrac. lib. 2. c. 23.*

CAP. XXVI.

Qualiter obedientia, vel reuerentia ſit præpoſitis exhibenda, ex tuis quoque ſubiectis ipſe non ambigis. In qua re valde eſt vtile; ſi id, quod diſciplinae vigor imponit, nullo cogente, humilitas laudanda ſeruauerit. *Stepha. ep. 1. ante fin ad Hilar. Epiſcop.*

CAP. XXVII.

Clericus, qui Epiſcopum ſuum accuſauerit, aut ei inſidiator exſtiterit, non eſt recipiendus, quia infamis effectus eſt; & a gradu debet recedere, aut curiae tradi ſeruiturus. *Stephanus ep 2. in med. Grego. vij. lib. 7. regiſt. ep. 2. in med. Deuſd. c. 4.* 3. q. 4. c. 8

CAP. XXIIX.

Infames ſunt impugnatores Epiſcoporum, omneſque, qui aduerſus Patres armantur, & conculcatores eccleſiarum, ſacerdotumque. *Euſeb. ep. 1. ante med.*

CAP. XXIX.

Similiter, & de presbyteris haec habeantur, vt ſine iuſſu proprij Epiſcopi nihil agant: quia quod rarum eſt, hoc & pulchrius eſſe videtur. Et ſi nomen vileſcit Pontificum, omnis ſtatus perturbatur Eccleſiae. *Damaſ. epiſt. 4. in med.*

CAP. XXX.

A plebibus, vel ceteris generaliter omnibus ſunt timendi, & ferendi, atque venerandi paſtores, & praedicatores Eccleſiae, vt ſub exercitatione bonae voluntatis ſuſtineantur temporalia, ſperentur aeterna. *Pelag. ii. ep. 3. ante fi. ad Epiſcopos Italiae.*

CAP. XXXI.

Super vexatione Epiſcoporum, quia nos conſulere voluiſtis; ſcimus, quia a nullis vita Praeſulis perturbari debet: quoniam ſi Dauid Regum iuſtiſſimus in Saul, quem conſtabat iam a Deo reprobatum, & abiectum eſſe, manum mittere non praeſumpſit: quanto magis cauendum eſt, ne manum detractionis, aut vituperationis, ſiue indiſcretionis, aut dehonorationis, quidam mittant in vnctum Domini, vel in praedicatores ſanctæ Eccleſiae? quia eorum vexatio, ſiue detractio, ad Chriſtum pertinet, cuius vice in Eccleſia, legatione funguntur. Vnde ſummopere cauendum eſt omnibus fidelibus, ne clanculo, aut publice Epiſcopum ſuum, id eſt, vnctum Domini, detractionibus, aut vituperationibus dilanient, perpendentes illud exemplum Mariae; quia pro eo quod Moyſi famulo Domini propter Aethiopiſſā detraxit immunditia leprae multata ſit. Et illud Pſalmiſtae: Nolite tangere Chriſtos meos: & in Prophetis meis nolite malignari. Et in lege diuina legitur: Dijs non detrahes, & Principi populi tui non maledices. Vnde valde præuidendum eſt ſubditis, tam clericis, quam laicis, ne Epiſcoporum, vel praepoſitorum vitam temere reprehendant ſuorum, ſi quid forte eos agere reprehenſibile viderint. ne vnde mala redarguunt, inde per elationis impulſum in profundiora mergantur. Admonendi ſunt etiam ijdem; ne cum culpas praepoſitorum ſuorum conſiderant, contra eos audaciores fiant: ſed ſic eorum praua apud ſemet-

1. Reg. 26 b.

Num. 12 c. Pſ. 104. b. Exod. 22. d.

ipſos conſiderent; vt Diuino timore conſtri-
cti, ferre ſub eis iugum reuerentiae non recu-
ſent. &c. Quapropter admonendi ſunt ſubdi-
ti vtriuſq. ordinis viri, vt cum magiſtrorum
facta conſpiciunt, ad ſuum cor redeant, & de
Matt. 10. c. eorum increpationibus non præſumant: quia
non eſt diſcipulus ſuper magiſtrum, nec ſer-
uus ſuper dominum ſuum. *Gregor. ad Felicem
Siciliae Epiſcop. lib. 12. regiſt. ep. 31. alias 37.*

CAP. XXXII.

Oportet pietatem veſtram ſacerdotibus
qualeſcumque ſint, propter eũ, cui deſeruiunt
reuerentiam potius, quam iniurias exhibere.
&c. Quid mirum ſi Chriſtianus Imperator ve-
ri Dei ſacerdotes honoret, dum pagani Prin-
cipes honorem impendere ſacerdotibus no-
uerunt, qui diis ligneis, & lapideis ſeruiebãt?
1. q. 1. c. 86. &c. [Non quales ſint ſacerdotes Domini, ſed
quid de Domino loquantur, eſt vobis magno-
pere praeuidendum. *Nicol. ad Mich. Imper.
in prin. Iuo par. 5. c. 18. decr. Anſel. lib. 1. c. 72.*

CAP. XXXIII.

Certe patres a filiis honorari, non ſolum
diuinis, verum etiam humanis legibus prae-
Exod. 20. cipitur. Et ſi hoc carnales, quanto potius ſpi-
ritales, digna penitus a filiis debent venera-
tione potiri? Quanto enim ſpiritus carnem
praecellit, tanto magis ea, quae ſunt ſpiri-
talia, carnalibus oportet omnibus anteponi.
Verum ſi hoc Ignatii *(Epiſcopi Conſtantino-
politani)* ſubditi dedignati ſunt attendere,
Pſ. 139. a. ſaltem ſcelus Iudaeorum in Chriſtum patra-
tum perhorruiſſent committere, nec acuerent
linguas ſuas aduerſum Patrẽ, ac magiſtrum
ſuum ipſi ſicut ſerpentes, nec eſſet gladius in
labiis eorum; nec fierent dentes eorum arma,
Pſ. 56. a. & ſagittae, & lingua eorum machaera acuta,
&c. *Nicol. epiſt. ad Mich. Imp. ante medium.*

CAP. XXXIV.

Debueratis imitari Conſtantinum Pium
Auguſtum, de quo ſcriptum eſt, quod dixerit:
Quia ſi vidiſſem aliquem eorum, qui religio-
ſo circumamicti ſunt habitu, turpitudinem
aliquam operantem, chlamydem meam expli
caſſem, & cooperuiſſem eum, ne videretur a
quoquam. Sed hoc in viro *(loquitur de Igna-
tio CP.)* omnia hæc obliuioni traduntur. fit
plauſus de Domini ſacerdote ſcurris, & hi-
ſtrionibus. &c. *Nicol. ad Mich. Imper. in med.*

CAP. XXXV.

Auctoritate ſanctae Romanae Eccleſiae,
vice beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli
nobis licet indignis conceſſa, vos admone-
mus, vt eccleſiis honorem, pauperibus affli-
ctis compaſſionem, ſacerdotibus, praecipue-
que Epiſcopis reuerentiam, ac obedientiam,
quaſi Patribus procuretis impendere. *Greg.
vij. lib. 8. regiſt. ep. 14.*

CAP. XXXVI.

Ipſum Epiſcopũ, cui etiam ſi iniuſtam ſen-
tentiam ſuper te dediſſet, obedire debueras,
contra morem aequitatis tuae inſecutus es;
cum conſtet, aliquem amorem Dei non poſſe
habere, qui ſpiritalis Patris pro culpa ino-
bedientiae ſuae gratiam, & dilectionem
probatur amiſiſſe. *Gregor. vij. lib. 9. regiſtr.
ep. 22. poſt prin.*

CAP. XXXVII.

Si quis presbyter, aut diaconus, & omnino *7. q. 1. c.*
quilibet ex clero. &c. in alia parochia niti- *24.*
tur immorari, vlterius ibidem non miniſtret,
maxime ſi vocanti ſuo Epiſcopo obedire con
tempſerit. &c. *Antioch. c. 3. Synod. Roma. ſub
Leone iv. in cauſa Anaſtaſii. Aquiſgr. cap. 71.
Mar. Brach. c. 34. Anſel. lib. 7. c. 195.*

CAP. XXXIIX.

Si presbyter Epiſcopum contemnens ſe ab
eccleſia ſequeſtrat, deponatur. *Antiochen. c. 5.*

CAP. XXXIX.

Non oportet presbyteros ante aduentum *Diſ. 95. c.*
Epiſcopi ingredi, & ſedere in tribunali. Sed *8. & de*
cum Epiſcopo ingredi; niſi ægrotet, vel abſit *conſec. d.*
Epiſcopus. *Laod. 55. G. 56. L. Mar. Brac. c. 53.* *4. omni. 124. in f.*

CAP. XL.

Si quis presbyter a Praepoſito ſuo excom- *11. q. 3. c.*
municatus, vel correptus fuerit; debet vtique *5.*
apud vicinos Epiſcopos conqueri, vt ab ipſis
eius cauſa poſſit audiri, ac per ipſos ſuo Epi-
ſcopo reconciliari. Quod niſi fecerit, ſed ſu-
perbia inflatus ſecernendum ſe ab Epiſcopi
ſui communione duxerit, ac ſeparatim cum
aliquibus ſchiſma faciens, ſacrificium Dei
obtulerit; anathema habeatur, & locum
amittat. *Carth. c. 11. G. Carth. ij. c. 8. Vorm. c.
66. Burch. lib. 2. c. 194. Iuo par. 6. c. 239. decr.
Anſelm. lib. 12. c. 33.*

CAP. XLI.

Nullus audeat clericorum ordinationem
ſui Epiſcopi contemnere; ſed vbi ordinatus
fuerit, ambulare debeat cum gratia, & obe-
dientia, & quae iniuncta fuerint, agere. Quod
ſi ſub cothurno ſuperbiæ neglexerit implere,
non ſolum ab ſtipendio, ſed anno vno a com-
munione priuetur. *Narbonenſ. cap. 10.*

CAP. XLII.

Epiſcopus prouinciae noſtrae, ſi voluerit
de parochitanis presbyteris, atque diaconi-
bus cathedralem ſibi in principali eccleſia
facere, maneat illi per omnia licentia. Ij ta-
men, qui fuerint tranſducti, humilitatem di-
gnam Epiſcopo ſuo teneant; & eo honore, &
reuerentia habeantur, & venerentur in cathe
drali eccleſia, ſicuti ij, quos conſtat fuiſſe or-
dinatos in ea. *Emeriten. cap. 12.*

CAP. XLIII.

Decernimus, vt nullus ſubiectus deceden-
tem detrahat Epiſcopum, nullus de eo dero-
get, nec malum quidquam loquatur. Si quis
talia deinceps facere praeſumpſerit, ſi preſ-
byter fuerit, tribus menſibus ab Epiſcopo
ſuo ſub paenitentia religatus maneat; ſi dia-
conus, quinque. *Emeriten. c. 17.*

CAP. XLIV.

Decreuimus iuxta ſanctorum canones, vt
vnuſquiſque presbyter in parochia habitans,
Epiſcopo illi ſubiectus ſit, in cuius parochia
habitat;

Digitized by Google

habitat; & ſemper in quadrageſima rationem, & ordinem miniſterij ſui, ſiue de baptiſmo, ſeu de fide catholica, ſiue de precibus, & ordine Miſſarum Epiſcopo reddat, & oſtẽdat. *Syno. Franc. in med. Capit. lib. 5. c. 2.*

CAP. XLV.

Vnuſquiſque presbyter, qui in parochia eſt, Epiſcopo obediens, & ſubiectus ſit. *Sueſſonien. ſub Pipino.*

CAP. XLVI.

De presbytero, qui a ſuo Epiſcopo degradatus, ea, quae ſacerdotis ſunt, attingere audet, *Vernen. c. 9.*

CAP. XLVII.

Si quis Epiſcopo inſidias poſuerit, comprehenderit, vel in aliquo dehoneſtauerit, decem quadrageſimas ſine ſubditis annis peniteat, & presbyteri non occiſi triplicem compoſitionem componat. &c. *Synod. apud Theodonis villam cap. pen. Vide cap. vlt.*

CAP. XLVIII.

Si quis in his ſupradictis ſanctorum canonum, noſtrique decreti ſanctionibus, Epiſcopis inobediens, & contumax extiterit; primũ canonica ſententia feriatur. Deinde in noſtro regno beneficium non habeat, & alodiſeius in bannum mittatur. Et ſi annum, & diem in noſtro banno permanſerit; ad fiſcum noſtrum redigatur, & captus, in exilium relegetur; & ibi tamdiu cuſtodiatur, & conſtringatur, donec coactus Deo, & ſanctae Eccleſiae ſatisfaciat, quod prius gratis facere noluerat. *Synod. apud Theodonis villam in edicto Caroli Mag. & Ludouici.*

CAP. XLIX.

Vt comites, iudices, ſiue reliquus populus obedientes ſint Epiſcopo, & inuicem conſentiant ad iuſtitias faciendas, & munera pro iudicio non recipiant. &c. *Arel. ſub Carolo. c. 13.*

CAP. L.

Comitibus, iudicibus, reliquoque populo expedit, vt ſuis ſint Epiſcopis conſentientes, & obedientes propter Dei amorem, ſuique gradus honorem. & ſemper ab eis vtile quaerant auxilium, illorumque ſalubria non ſpernant monita, ſed intenta cordis aure audiant. Similiter vero & Epiſcopi praedictas perſonas humiliter ſuſcipiant, honorificeque erga eos in omnibus agant, & ſic ſeſe mutuis ſtudeant ſubleuare conſolationibus. *Turone. ſub Carolo c. 33. Magunt. ſub Arnul. c. 24.*

CAP. LI.

Laici obediant Epiſcopis ad regendas eccleſias Dei, viduas, & orphanos defenſandos; & vt obedientes ſint eis ad eorum Chriſtianitatem ſeruandam. *Magun. ſub Carolo cap. 8. Mag. ſub Rab. cap. 7. Burch. lib. 15. c. 4. Iuo par. 16. cap. 5. decr.*

CAP. LII.

Subditi Epiſcopis honorem habere debent. *Aug. in lib. ad paſtores tom. 10. apud Aquiſg. c. 12. ante med.*

CAP. LIII.

Prouidet ſaepe Deus curis deditos ſaecularibus ad ſuſceptionem regiminis: vt dum hi exteriora ſine taedio procurant, ſpirituales rebus interioribus ſine impedimento rerum terrenarum deſeruiant. Dei ergo ordinationem accuſant, a quo inſtituuntur, qui Epiſcopos condemnant; dum minus ſpiritualia, ſed magis terrena ſectantur. ex diuini enim conſtat tabernaculi diſpoſitione, ob iniurias mundi ferendas, & turbines, quoſdam inſtitui Epiſcopos ſaecularibus curis inſiſtentes; vt hi, qui interius ſuperna deſiderant, nullo terreno obſiſtente negotio, liberius hoc quod amant, intendant. Non eſt itaque iudicandus a plebe rector inordinatus; dum magis nouerint populi, ſui fuiſſe meriti, peruerſi regimen ſuſcepiſſe Pontificis. Nam pro meritis plebium, diſponitur a Deo vita rectorum. Exemplo Dauid peccant ad comparationem Principum, qui ex merito plebis, praeuaricantur. Sententia damnantur Cham filii Noe, qui ſuorum praepoſitorum in publico culpas produnt: ſicut Cham, qui Patris pudenda non operuit, ſed deridenda monſtrauit. Habituri ſunt Sem meritum, & Iaphet, qui reuerenter operiunt, quae patres ſuos exceſſiſſe cognoſcunt. ſi tamen patrum facta non diligant, ſed tantum operiant, nec imitentur. Nam ſunt, qui praepoſitos ſuos peruerſe iudicant, dum terrenis ſtudiis eos plus viderint eſſe intentos; ſi uel parum iam ipſi de ſpiritualibus cognouerint. Rectores ergo iudicandi a Deo ſunt, a ſuis autem ſubditis nequaquam iudicandi ſunt, exemplo Domini, qui per ſe vendentes columbas, & nummulariorum menſas proprio euertit flagello, & proiecit a templo. Vel etiam, ſicut dicit Pſalmiſta: Deus ſtetit in ſynagoga deorum, in medio autem deos diiudicat. Quod ſi a fide exorbitauerit rector, tunc erit arguendus a ſubditis: pro moribus vero reprobis tolerandus magis, quam diſtringendus a plebe eſt. *Iſidorus lib. 3. de ſummo bono cap. 39. apud Aquiſgr. cap. 31.*

2. Reg. 24 a. *Gen. 9. d.* *Ioan. 2. c.* *Pſ. 81. a.*

CAP. LIV.

Eſto ſubiectus Pontifici tuo, & quaſi animae parẽtem ſuſcipe. *Hieron. ad Nepot. apud Aquiſgr. c. 94. ante medium.*

CAP. LV.

Quamquam multi Praelatorum, ad inſtar Saul, ſint reprobi effecti; non ſunt tamen manu reprehenſionis, & detractionis tangendi. Quia, vt Iſidorus in libro ſententiarum ſcribit: Rectores a Deo ſolummodo, non a ſubditis ſunt iudicandi; & pro moribus reprobis tolerandi magis, quam a plebe ſunt reſtringendi. *Pariſ. ſub Ludo. & Loth. lib. 1. c. 19.*

CAP. LVI.

Licet ſacerdotes moderno tẽpore propter imminentes perturbationes, in multis ſint negligentes; non ſunt tamen vituperandi, nec deſpiciendi: ſed propter illum, cuius miniſterium gerunt, audiendi, & congruo honore venerandi. Poſt Apoſtolos enim ad ipſos haec

Luc. c. 10 Domini ſententia dirigitur: Qni vos andit, me audit; & qui vos ſpernit, me ſpernit. Qnapropter attendendnm eſt, quod ſacerdotum Chriſti ſpretio ad iniuriam Chriſti pertinet, cnius vicem, & miniſterium gerunt. *Aquiſgr. y. ſub Ludouic par. 4. cap. 7.*

C A P. L V I I.

Laici monendi ſnnt, nc ſacerdotes contemptni habeant, ncve corum monita deſpiciant, & tam turpiter tractent, vti hactenus. ne ſu- *Oſee. 4. a.* perueniat, quod dicit Propheta: Popnlus tuus ficut hi, qui contradicunt ſacerdoti: & corrues hodie, corruet etiam Propheta tecum. *Aquiſgr. y. ſub Ludouic. par. 4. c. 19.*

C A P. L I I X.

Decet presbyteros cum voluntariis eulogijs tempore congruo viſitare, & venerari ſuos Epiſcopos. *Melden. c. 45.*

C A P. L I X.

Vt hi, qui ſacerdotes, ac viros eccleſiaſticos non ſolum dehonorant, verum & dinerſo, atqnc aduerſo modo affligunt, velut ſacrilegi canonicae ſententiae ſubigantur. *Melden. c. 60.*

C A P. L X.

Placnit, vt ſi in miniſterio diaconi, vel preſbyteri officio aliqnis conſtitutus exſiſtat, ſi Epiſcopi, a quo ordinatus eſt, præceptis non obedierit; vt in delegata ſibi eccleſia officinm deperdat aſsidnum, quouſq. in vitio permanſerit, & commnnione, & honore priuetur. *Vormacie. c. 19.*

C A P. L X I.

Relatum eſt ſanctae ſynodo, qnod a malis Chriſtianis plurimae vexationes ſacerdotib. Chriſti, ſeu ceteris clericis inferioris gradus ſæpiſsime inferantur; vnde viſum eſt ſancto concilio, ne inanica talia exſiſtant, iaculo ſpiritali eos percntere. *Magun. ſub Arnul. c. 7.*

C A P. L X I I.

Nemo contemnat, neque tranſgrediatur bannum ab Epiſcopis ſuperpoſitum. Sciat, & *11. q. 3. c. 17. ſi autem.* abhorreat in epiſtola B. Clementis dictū contra ſe ſcriptum: Si vobis Epiſcopis non obedierint. &c. Si quis inuentns fuerit corripuiſſe bannum ab Epiſcopis impoſitum, quadraginta dierum caſtigatione corripiatur in pane, ſale, & aqua. *Tribur. c. 8. Clemens epiſ. 3. in prin.*

C A P. L X I I I.

Cum Epiſcopus eccleſiam a Domino Deo ſibi commiſſam regens, Epiſcopatum circumeundo perrexerit, & placitum canonice conſtitutum decreuerit, populnmque ſibi creditum illo innitauerit: atque Comes eadem die, ſciens placitum ab Epiſcopo condictum, vel neſciens, placitum cum populo ſunm condixerit, & per bannum illuc venire præceperit: placitum Comitis omnes poſtponant, & Comes ipſe: idemq. populus, poſt Epiſcopum feſtine pergant. ſcientes ſe non illic ſeditioſa contentione decertare, ſed pro fide catholica inuigilare: non cumulnm pecuniarum, ſed lucrum congregare animarum. &c. *Tribur. c. 9.*

C A P. L X I V.

Qui Sacerdotibus iniuriam, vel contumeliam irrogant. &c. ſacrilegi habentur. &c. Sacerdotes Dei non ſunt infeſtandi, non contriſtandi, non a ſaecularibus arguendi, non reprehendendi, non aliqua iniuria, vel contumelia afficiendi. &c. Si quis Epiſcopo aliquā iniuriam, aut iniuſtiam dehonorationem fecerit, de vita componat, & omnia, qnae habere viſus fuerit, eccleſiæ, cui Epiſcopus eſſe dignoſcitur, integerrime ſocientur. *Troslei. c. 5. ex. Capitul. lib. 6. c. 99. al. 98.*

Ne presbyteri, aut Abbates Epiſcoporum munera attingant. Tit. XXCIIX.

C A P. I.

ACcedentibus ad nos de diuerſis mundi partibus Epiſcoporum quaerelis, intel- *De exceſ. Prael. 12. Greg. ix. & c. vn. eo. tit. in 4. collect.* leximus graues, & grandes quorundam Abbatum exceſſns, qui ſuis finibus non contenti, manns ad ea, quae ſunt Epiſcopalis dignitatis, extendunt; de cauſis matrimonialibus cognoſcendo, iniungendo publicas pænitentias, concedendo indulgentiarum litteras, & ſimilia praeſumendo. vnde contingit interdum, quod vileſcat Epiſcopalis anctoritas apud multos. Volentes igitur in his, & Epiſcoporum dignitati, & Abbatum prouidere ſaluti, praeſenti decreto firmiter prohibemus, ne quis Abbatum ad talia ſe praeſumat extendere, ſi proprium voluerit periculum euitare. niſi forte quiſquam eorum ſpeciali conceſsione, vel alia legitima cauſa ſuper huiuſmodi valeat ſe tueri. *Innocen iij. in concil. gener. Later. c. 60.*

C A P. I I.

Presbyteri Epiſcopali faſtigio debita non *Diſt. 95. Presbyteros. c. 2.* aſſumant. non conficiendi chriſmatis, non conſignationis Pontificalis adhibendae accipiant facultatem. non praeſente Antiſtite, niſi iubeatnr, orationis, vel actionis ſacræ ſupplere ſibi praeſumant eſſe licentiam, aut ſedere, aut veneranda tractare myſteria. nec ſine ſummo Pontifice, ſubdiaconum, ant acolythnm ius habeant faciendi. Nec prorſus addnbitent, ſi qnid Epiſcopale fecerint, cōtinuo ſe presbyterii dignitate, & ſacra communione priuari, ſi eorum Praeſule deferente, huinſmodi fuerit praeuaricatio comprobata. nec ipſo Epiſcopo a culpa conniuentiae vacaturo. *Gela. ep. 1. c. 8.*

C A P. I I I.

Nullus clericorum, vel laicorum praeter Epiſcopum epiſtolia facere praeſumat. *Turon. ij. c. 6.*

Presbyter uon poteſt reconciliare paenitentem ſine iuſſu Epiſcopi. Tit. XXCIX.

C A P. I.

NEc publice in Miſſa quemquam paenitentem reconciliare. &c. nec paeniten-

tem

tem ſine praeceptione Epiſcopi ſui reconciliare chorepiſcopus poteſt. *Damaſ.epiſt.4.in med. Leo ep.86.ad Epiſcopos Germ.& Gall.in med.*

CAP. II.

Si quis graui lapſu in ruinam mortis inciderit,non agat paenitentiã ſine Epiſcopi conſulto,cogente tamen infirmitate,non eſt preſbyterorũ vel diaconorum communionẽ talibus præſtare,niſi eis iuſſerit Epiſcopus. *Elib. c.32.*

CAP. III.

26 q. 6. *Aurel. c. 5.* Si quis in periculo conſtitutus petierit ſe reconciliari diuinis myſteriis Epiſcopo abſente,presbyter petat ab Epiſcopo, & ita ex eius renunciatione reconciliet. *Carthag.c.7. G.Carth.ij.c.4.L.Vid. Tribur. cap.31. in fin. Burch.lib.18.c.13.Iuo par.15.c.2.decr.Caeſaraug.lib.15.cap.24.*

CAP. IV.

26.q.6.c. *vlt.* Presbyter ſine voluntate Epiſcopi non reconciliet paenitentem, niſi neceſſitas cogat abſente Epiſcopo.*Carth.43.G.Carth. iij.c.31. 32.L.Afric.10.L.Raba.c 35. de paenit.Capit. lib.5.cap.53. & lib.7.c.30. Burch.lib.19.cap. 40.& 70.Iuo part.15. c.4.& c.84. decr. Caeſar.lib.15.c.46.Paenit.Rom.tit.9.c.9.*

CAP. V.

Nec publice in miſſa quemquam paenitentem reconciliare.&c.nec paenitentẽ ſine præcepto Epiſcopi ſui recõciliare presbyteris licet,ſed tantum Epiſcopo. *Hiſpalenſ.ij.cap.7.*

CAP. VI.

Chorepiſcopus impoſitioni paenitentiae, aut paenitentium reconciliationi, per parochiam ſecundum mandatum Epiſcopi ſui inſeruiat. *Meld.c.44.*

CAP. VII.

Nullus presbyterorum quemquam niſi iuſſu Epiſcopi,in eccleſiam introducere praeſumat,cui pro aliquó delićto illam ingredi non liceat. *Salegunſt.cap.20. poſt Burch.decr.& apud Iuon.lib.15.cap.186.decr.*

Communia de Epiſcopis. Tit. XC.

CAP. I.

EPiſcopum in presbyteri gradum deducere eſt ſacrilegium.*Chalc.c.29.G.*

CAP. II.

De conceſ. praeb. c. 2.Gregor. ix. & in 1. coll. Si Epiſcopus,vbi ad eum ſpectauerit, conferre diſtulerit,per Capitulũ ordinetur.quod ſi ad Capitulum electio pertinuerit, & intra praedictum terminum (*ſex menſium*) hoc non fecerit, Epiſcopus hoc ſecundum Deum, cum virorum religioſorum conſilio, exequatur. &c. *Alexan.iij.in conc.Later.c.8.*

CAP. III.

De treu. & pace c. 1.Gregor. & in 1. collect. Si quis treugam frangere tentauerit, poſt tertiam commonitionem ſi non ſatisfecerit, Epiſcopus ſuus ſententiam excommunionis dictet,& ſcriptam vicinis ſuis annuntiet.Epiſcopus autem nullum excommunicatum in communionem ſuſcipiat, immo ſcriptam ſuſceptam ſententiam quiſque confirmet. Si quis autem hoc violare praeſumpſerit, ordinis ſui periculo ſubiaceat. Et quoniam funiculus triplex non facile rumpitur; praecipimus, vt Epiſcopi ad ſolum Dei, & ſalutis populi habentes reſpectum, omni tepiditate ſe poſita, ad pacem firmiter tenendam, mutuum ſibi conſilium, & auxilium praeſtent. neque hoc alicuius amore, vel odio praetermittant. Quod ſi quis in opere Dei tepidus fuerit inuentus, damnum dignitatis ſuae incurrat. *Alexan.iij.in conc.Latera.c.21.Vide Innoc.ij.in con.Rom c.9.* *Eccl.4.*

CAP. IV.

Quod nonnullis eſt religioſis indultum, in fauorem Pontificalis officij ad Epiſcopos extendentes, concedimus; vt cum commune terrae fuerit interdictum, excommunicatis, & interdictis excluſis, quandoque ianuis clauſis, & ſuppreſſa voce, non pulſatis campanis celebrent diuina, niſi hoc ipſum fuerit eis expreſſe interdictum. *Innoc.iij.in-noc. gen.Later.c.58.* *De priuil. 25.Grego. ix.& c 8. eod tit.in 4.coll.*

CAP. V.

De licentia quaeſtuandi, & indulgentiis Epiſcoporum, & de reliquiis ſanctorum. *Innoc.iij.in concil.gen.Lat.cap 62.* *De reliq. c. vlt. & de poenit. c.14.Gregor.ix. & c.5.eo. & c.2.de im mun.eccl. in 4. coll. diſt.93.c. 4.iuxta.*

CAP. VI.

Omnes Epiſcopi, qui huius Apoſtolicae ſedis ordinationi ſubiacebunt, qui propinqui ſunt, Idibus Maii ſanctorum Principum Apoſtolorum Petri, & Pauli liminibus praeſententur omni occaſione ſepoſita. Qui vero de longinquo, iuxta chirographum ſuum impleant. Nam qui huius conſtitutionis contemptor extiterit, praeter ſi aegritudine valida fuerit detentus, ſciat ſe canonibus ſubiacere. *Zachar. in ſynod.Rom.cap.4.*

CAP. VII.

Nihil illo eſt paſtore miſerius, qui luporum laudibus gloriatur. Quibus ſi placere voluerit, atque ab his amari delegerit, erit hinc ouib. magna pernicies.Nullus ergo paſtorum placere lupis,& gregibus ouiũ poteſt. *Anacl.epiſt.1.ante med.Iuo par.5.cap.237.in fine. Anſel.lib.6.c.146.Tarrac.lib.4.c.25.* *Diſt.83.c. vlt.*

CAP. IIX.

Principatus, quem aut ſeditio extorſit, aut ambitus occupauit, etiam ſi moribus, atque actibus non offendit, ipſo tamen initii ſui eſt pernicioſus exemplo. & difficile eſt, vt bono peragantur exitu, quae malo ſunt inchoata principio. &c. *Leo epiſt.85.ad Epiſcopos Africae in princip. Iuo par.5. cap. 105. decret. Anſelm.lib.6.cap.17.Caeſar. lib. 3.cap.72.Tarrac.lib.3.cap.9.* *1. q. 1. c. 25.& diſtin 61.c. 5. miramur p. 1.*

CAP. IX.

De Muſaeo, & Eutychiano, & ab eis ordinatis. *Sardic.19. 20.*

CAP. X.

De Aequitio,& eccleſia Hipponenſi. *Cartha.66.79.& 95.G.Afric.32.45.L.*

CAP.

CAP. XI.

c. 1. de pa ro Greg ix & in 1. collect. Inter Epiſcopum catholicum antiquum, & Donatiſtam conuerſum diuidantur loca, ita vt antiquior diuidat, iunior eligat. &c. *Carth.*119.G.*Afr.*85.*L.*

CAP. XII.

Epiſcopi, vel clerici ſuos filios a ſua poteſtate per emancipationem exire non ſinant, niſi de moribus eorum fuerint, & aetate ſecuri, vt poſſint ad eos iam propria pertinere peccata. *Carth.iij.c.*14.

CAP. XIII.

Aurelius Epiſcopus dixit. &c. Si neceſſarium Epiſcopatui quis habet presbyterum, & vnum habuerit, etiam ipſum ad promotionẽ dare debebit. Poſtumianus Epiſcopus dixit: Ergo ſi habet alius abundantes clericos, debet mihi alia plebs ſubuenire. Aurelius Epiſcopus dixit: Sane quomodo eccleſiae alterius te ſubueneris, perſuadebitur illi, qui plures habet clericos, vt vnum tibi ordinandum largiatur. *Carth.iij.c.*45.*in fine.*

CAP. XIV.

16.q.3.c.15. Placuit, vt quicumque negligunt ad ſuam cathedram pertinentia in catholicam vnitatem lucrari, conueniantur a diligentibus vicinis Epiſcopis, vt id agere non morentur. Quod ſi intra ſex menſes a die conuentionis non hoc fecerint, qui potuerit ea lucrari, ad ipſum pertineant. ita ſane, vt ſi ille, ad quem pertinuiſſe videbantur, probare potuerit, magis illius electam negligentiam ab haereticis, impune vt ibi ſint; & ſuam diligentiam fuiſſe praeuentam, vt eo modo eius cura ſollertior vitaretur, cum hoc iudices Epiſcopi cognouerint, ſuae cathedrae loca reſtituant. *Mileu.c.*24.*Carth.*122.G. *Afr.*88. L. *Burch.lib.*1.*c.*68.*Iuo.par.*5.*c.*176.*decr.*

CAP. XV.

Diſt. 50. c.7. Si Epiſcopus, presbyter, aut diaconus capitale crimen commiſerit. &c. ab officij honore depoſitus, in monaſterium retrudatur; & ibi quamdiu vixerit, laicam communionẽ accipiat. *Agath.c.*50.*Epaun.cap.*22.

CAP. XVI.

Renouamus canonem, vt ſi qua vrbs ex auctoritate Imperiali renouatur in ciuilibus, & publicis rebus, eccleſiaſticarum quoque rerum ordo ſequatur. *Trul.* 38. *Chalc.*17.*in fi.*

CAP. XVII.

Sancta ſynodus definiuit, vt quicumque Pontificum, vel ſacerdotum deinceps per manus impoſitionem paenitentiae donum exceperint, nec ſe mortalium criminũ profeſſione notauerint, tenorem retentandi regiminis non omittant, ſed per Metropolitanum reconciliatione paenitentium more ſuſcepta, ſolita expleant ordinis, vel cetera myſteriorum ſibi credita ſacramenta. *Tolet.*13.*c.*10.

CAP. XIIX.

Vt publicum baptiſterium in nulla parochia eſſe debeat, niſi vbi Epiſcopus cõſtituerit, cuius parochia eſt. *Vern ſub Pipino.c.*7.

CAP. XIX.

Vt illos presbyteratus, qui ad illum Epiſcopatum legibus obtingunt, ille Epiſcopus ipſos debeat habere. *Vern.ſub Pipino.c.*21.

CAP. XX.

Si laicus idoneum, vtilemque clericum obtulerit, nulla qualibet occaſione, ab Epiſcopo, ſine certa ratione repellatur; & ſi reiciendus eſt, diligens examinatio, & euidens ratio, ne ſcandalum generetur, manifeſtum faciat. *Pariſien.ſub Ludouico, et Lothario lib.*1.*c.*22.

CAP. XXI.

Nullus deinceps veritatis Epiſcopus, ſolito ſuper ſacra iurare praeſumat, quod myſterii cauſa ſancti quaeſierint Patriarchae, & fecerint. Non enim in haeſitatione, & malitia exigentis, ſed in caritate non ficta fides ſeruatur. Quod, qui tranſgredi auſu temerario praeſumpſerit, quolibet modo illectus, cenſurae eccleſiaſticae ſine retractatione ſubiaceat. *Melden.c.* 38.

CAP. XXII.

Titulos cardinales in vrbibus, vel ſuburbiis conſtitutos, Epiſcopi canonice, & honeſte ſine retractatione ordinent, & diſponant. *Melden.cap.*54.

CAP. XXIII.

Quaedam Apoſtolica, atque priſca traditio in ſanctis Dei per totum orbem eccleſiis tenuit, vt qui ad Pontificatum ducuntur, qui prae eis Pontificatus regunt, omnia ſinceriter conſulant, qualiter ſapiant, & qualiter fidem detineant. &c. *Sophronius Hieroſolymitanus apud vi.ſyn.CP.act.*11.

CAP. XXIV.

Hormiſdae temporibus Epiſcopatus in Africa poſt annos lxxiv. (*alias* lxxxiv. *alias* lxxix) reuocatus eſt, qui ab haereticis fuerat exterminatus. *Ex Pontific.*

LIBER

LIBER QVINTVS

De concilijs,& ſynodis,ſiue conuentibus.

DE AVCTORITATE CONCILIORVM.

TIT. PRIMVS.

CAP. I.

DICO vobis, quia ſi duo ex vobis conſenſerint ſuper terram, de omni re, quamcunque petierint, fiet illis a Patre meo, qui in caelis eſt. Vbi enim ſūt duo, vel tres cōgregati ī nomine meo; ibi ſum in medio eorū. *Chriſtus apud Matth. cap.* 18.

CAP. II.

Placuit nobis collectis in vnum eligere viros, & mittere ad vos cū cariſſimis noſtris Barnaba,& Paulo.&c. Viſum eſt enim Spiritui ſancto,& nobis, nihil vltra imponere vobis,quam haec neceſſaria. &c. *Concil. Apoſt. Act. cap.* 15.

CAP. III.

*Matt.*18. *c.* Si vbi ſunt duo,aut tres congregati in nomine eius,ibi ſe in medio eorum fore (*Chriſtus*) perhibuit: quantam circa ſacerdotes peculiaritatem potuit demonſtrare, qui & patriae, & liberis † ſuae confeſſionis notitiā praetulerunt? *Syn. Chalcedon. in ep. ad Leonem Pap poſt princ. act.*3. *in fi.*

† laboris

CAP. IV.

Nos, quibus regere Eccleſiā Domini creditum eſt,timentes maledictionem, quae imminet his, qui negligenter opera Domini faciunt, feſtinamus bonum fidei ſemen purum conſeruare ab impietatis zizaniis, quae ab inimico inſeminantur. &c. eo quod ſacerdotes decet, communibus quaeſtionibus finem communem imponere. &c. Ad memoriam (*Vigily Papae*) perduximus magna illa Apoſtolorum exempla, & Patrum traditiones. Licet enim ſancti Spiritus gratia, & circa ſingulos Apoſtolos abundaret, vt non indigerent alieno conſilio ad ea, quae agenda erant: non tamen aliter voluerunt de eo, quod mouebatur, ſi oporteret gētes circumcidi, definire prius; quam communiter congregati, diuinarum ſcripturarum teſtimoniis vnuſquiſque ſua dicta confirmauerunt. Vnde communiter de eo ſententiam protulerunt, ad gentes ſcribentes: Viſum eſt Spiritui ſancto, & nobis. &c. Sed & ſancti Patres, qui per tempora in ſanctis quatuor conciliis cōuenerunt, antiquis exemplis vtentes, communiter de exortis haereſibus,& quaeſtionibus diſpoſuerunt. &c. Ipſe Dominus dixit: Amen dico vobis, ſi duo ex vobis cōuenerint. &c. Vbicumque enim fuerint duo, aut tres. &c. *V ſynod. CP. collatio* 8. *in definit. contra tria capitula, in princip.*

*Iere.*48. *Matt.*33. *Act.*15. *Matt.*18.

CAP. V.

Excitauit Chriſtus Deus noſter fideliſſimū Imperatorem, nouum Dauid, virum ſecūdum cor ſuum inueniens, (*loquitur de Conſtantino iv.*) qui non dedit ſomnum oculis ſuis, & palpebris ſuis dormitationem, donec per hūc noſtrum a Deo congregatum, ſacrumque conuentum ipſam recte fidei reperit perfectam praedicationem: ſecundum enim a Domino editam vocem: Vbi duo, vel tres fuerint cōgregati in nomine meo; ibi ſub in medio eorum. *Sin. vi. gen. CP. contra Monothelitas act.* 17 *n. definit.*

*Pſal.*131. *Matt.*18. *c.*

CAP. VI.

Spiritus ſancti teſtatur praeſentiam congregatio ſacerdotum. Certum eſt enim, quod legimus, quia non poteſt veritas mentiri, cuius in Euangelio iſta ſententia eſt: Vbi duo, vel tres congregati fuerint in nomine meo, ibi, & ego ſum in medio eorum. Quod ſi nec huic tā breui numero Spiritus ſanctus deeſt, quanto magis eum, nunc intereſſe credamus, quando in vnum conuenit tanta turba ſanctorum? Sanctum namque concilium eſt pro debita veneratione collectum, in quo vtique nunc Apoſtolorum frequentiſſimæ illius, quā legimus, congregationis aſpicienda reuerentia eſt. Nunquam his defuit, quem receperāt prædicandum. Adfuit his ſemper Dominus, & magiſter, nec docentes a ſuo doctore deſerti ſunt. Docebat ille, qui miſerat; docebat ille, qui & dixerat, quod docerent; docebat ille, qui in Apoſtolis ſuis ſe confirmat audiri. *Caeleſt. epiſ.* 4. *ad concil. Epheſ. in prin.*

*Matt.*18. *c.*

CAP. VII.

Ne qua inter fratres diſſenſio, ne qua inter præpoſitos, & ſubiectos ſint fomenta diſcordiae, in vnum conuenire ſacerdotes neceſſe eſt; vt & de incidentibus cauſis diſceptatio, & ſit ſalubris de eccleſiaſtica obſeruatione collatio, quatenus dū per hoc & praeterita corriguntur, & regulam futura ſuſcipiunt, omnipotens Dominus fratrum concordia † collaudetur; cuius vobis adeſſe praeſentiam, ſi haec obſeruabitis, ſcitote; quia ſcriptum eſt. Vbi fuerint congregati duo, aut tres in nomine meo, ibi ſum in medio eorum.

† ore *Matt.*18. *c.*

Si

Si ergo adeſſe dignabitur, vbi duo, vel tres fueriut; quanto magis non deerit, vbi plures conuenerint ſacerdotes? *Grego. ad Syagrium. & Aetherium Epiſcopos lib. 7. regiſtr. epiſt. 108. vel. 110. prope fin. & ad Felicem Siciliae Epiſc. c. 3. ante fi. lib. 12. reg. ep. 37. al. 31.*

CAP. IIX.

Vndecimae occaſionis articulo decretorũ vniuerſalium perenne dedimus firmamentũ. &c. Hinc & decreta praecedentium Patrum ad contentionis iurgium radicitus euellendum, rite ſynodalem fieri cenſuere conuentum; vt illic de diuerſitate iudiciorũ praeteritae lites habeant terminum, vbi ſanctus Spiritus vniuerſalem coadunauerit coetum. &c. *Tolet. iix. cap. 11.*

CAP. IX.

Mat. 28. d. Nam qui dicebat Apoſtolis, ſe adfuturum vſque ad conſummationem ſaeculi, profecto hoc ipſum & illis, qui Eccleſiae ſuae curam gerunt, annuntiauit. Non enim illis corporaliter adfuturus erat, vſque ad huius prae-
Mat. 18. e. ſentis ſaeculi tranſitionem. Item & tribus, aut quatuor in nomine illius cõgregatis adfuturum ſe illis dixit. Putaſne tantas cõgregationes a ſolo bono coeuntes, vt illius cultus propagetur, diuina illius inſpiratio, & ductio reliquit? ne poſſet conſummationem perfectae confirmationis ſuae Eccleſiae, in qua neque macula, neque ruga, neq; aliquid tale eſt videre? &c. Germanus CP. *Epiſcopus in epiſtola ad Thomam Epiſcopum Claudiopoleos. vij. ſyn. act. 4.*

CAP. X.

Valde, perneceſſarium eſſe perſpexi, beatitudinem veſtram in vnum conuenire, habẽs ſententiae Dominicae fidem, qua dicit: Vbi
Mat. 18. e. fuerint duo, vel tres collecti in nomine meo, ibi ſum in medio eorum. Credo enim, beatam ſanctae Trinitatis diuinitatem huic ſancto intereſſe concilio; & ideo, tamquam ante conſpectum Dei, ita in medio veſtri fidem meam protuli conſcius admodum ſententiae
Pſal. 39. diuinae dicentis: Non caelaui miſericordiam tuam, & veritatem tuam a congregatione multorum. *Reccared. Rex ad concil. Tolet. iij. in princip.*

Quibus de cauſis concilia congregari oporteat, & in primis maiora. Tit. II.

CAP. I.

HVmiliter, ac ſapienter expoſcite, vt petitioni noſtrae, qua plenariam indici ſynodum poſtulamus, clementiſſimus Imperator dignetur annuere; quo citius, adiuuante miſericordia Dei, & ſanis fortitudo augeatur; & morbidis, ſi curari acquieſcant, medicina praeſtetur. *Leo. ep. 22. ad clerum, & plebem CP. in fine.*

CAP. II.

Synodum congregari mos erat in depulſione Epiſcopi, & in receptione illius, qui damnatus fuerat. *Gelaſ. ep. 3. in tomo de anathematis vinculo, cuius initium eſt, Ne forte, ante fin.*

CAP. III.

Patres noſtri, catholici videlicet, doctique Pontifices in vnaquaque haereſi quolibet tẽpore ſuſcitata, quidquid pro fide, pro veritate, pro communione catholica, atque Apoſtolica, ſecundum ſcripturarum tramitem, praedicationemque maiorum, facta ſemel congregatione ſanxerunt, inconuulſum voluerint deinceps, firmumque conſtare: nec in eadem hac cauſa denuo, quae praefixa fuerant, retractari, qualibet recenti praeſumptione permiſerint. ſapientiſſime prouidentes, quoniam ſi decreta ſalubriter cuiquam liceret iterare, nullum contra ſingulos quoſque prorſus errores ſtabile perſiſteret Eccleſiae conſtitutum; ac ſemper iiſdem furoribus recidiuis omnis integra definitio turbaretur. Nam ſi limitibus etiam praefixis poſitarum ſemel ſynodalium regularum, non ceſſant eliſae peſtes, reſumptis certaminibus contra fundamentum veritatis ſeſe attollere, & ſimplicia quaeque corda percutere: quid fieret, ſi ſubinde fas eſſet perfidis, inire concilium?
cum, quaelibet illa † manifeſta ſit veritas, nũ- *† illi*
quam deſit, quod pernicioſa depromat falſitas; tametſi ratione, vel auctoritate deficiẽs,
ſola tamen contentione non cedens? Quae *24. q. 1. c. 2.*
[maiores noſtri diuina inſpiratione cernentes, neceſſarie praecauerũt; ne † contra vnã- *† ve[illegible]*
quamq; haereſim coacta ſemel ſynodus, pro fide, communione, & veritate catholica, atq; Apoſtolica promulgaſſet, non ſinerent nouis
poſt haec retractationibus † mutilari; ne pra- *† recitationibus.*
uis occaſio praeberetur, quae medicinaliter fuerant ſtatuta, pulſandi. *Gelaſ. ep. 6. ad Epiſcopos Dardaniae in prin. Anſel. lib. 12. c. 69.*

CAP. IV.

Quotiens vniuerſalis poſcit religionis cauſa, ad concilium te enuncij fratres euocante conueniant. &c. *Hormiſda ep. 7. ad Salluſt. Hiſpal. Epiſcop. in fine.*

CAP. V

Ne qua inter fratres diſſenſio, ne qua inter praepoſitos, & ſubiectos ſint fomenta diſcordiæ, in vnũ cõuenire ſacerdotes neceſſe eſt: vt de incidentibus cauſis diſceptatio, & ſit ſalubris de eccleſiaſtica obſeruatione collatio: quatenus, dum per hoc praeterita corriguntur, & regulam futura ſuſcipiunt, omnipotens
Dominus fratrum concordia † collaudetur,
cuius vobis adeſſe praeſentiam, ſi haec ob- *† ore*
ſeruabitis, ſcitote. &c. *Greg. ad Syagrium, & Aetherium Epiſcopos lib. 7. regiſt. epiſt. 108. vel. 110. prope fin. & ad Felic. Siciliae Epiſcop. lib. 12. regiſt. ep. 37. al. 31.*

CAP. VI.

In Hipponenſi ſynodo definitum eſt, vt ſingulis annis ſynodus totius Africae fiat, non ſolũ Carthagine, ſed per diuerſas prouincias ne ſuo. quod ſaepe factum eſt in Numidia, & By-

Digitized by Google

& Byzacio. Deinceps nõ ſit neceſſe, ſed quotiens communis neceſſitas coget, per totam Africam datis litteris, vt in hanc prouinciã veniant, ſi neceſſitas non eſt communis, in ſuis prouinciis iudicetur. *Carthag.* 96. 97. *G. Mileuit.* 9. *L. Afric.* 62. *L. Burch. lib.* 1. *cap.* 53. *Iuo par.* 5. *cap.* 163. *decr.*

CAP. VII.

Placuit, vt quotiens ſecundum ſtatuta Patrum ſancta ſynodus congregatur, nullus Epiſcoporum aliquam prius cauſam ſuggerere audeat, quam ea, quae ad emendationem vitae, ad ſeueritatem regulae, ad animae remedium pertinent, finiantur. *Aruern. cap.* 1. *Burch. lib.* 1. *cap.* 58. *Iuo lib.* 4. *tit.* 2. *cap.* 9. *pan. & par.* 5. *cap.* 168. *decr.*

CAP. IIX.

Cum Galliciae prouinciae Epiſcopi tam ex Bracarenſi, quam ex Lucenſi ſynodo cum ſuis Metropolitanis praecepto Regis in Metropolitana Bracarenſi eccleſia conueniſſent. &c. Martinus Epiſcopus dixit. &c. Sancti Patres praeceſſores noſtri, aut generales ſynodos vndique colligi pro vnitate rectae fidei fecerunt. &c. Aut certe ſpeciales ſynodos per ſuas vnuſquiſque prouincias pro reſecãdis contentionibus, vel emendandis aliquorum negligentiis collegerunt: & prout euentus culparum, aut qualiſcunq; exceſſus exegit, per ſingulas quaſque diuinas canonum ſententias, mediante inter eos Dei ſpiritu conſcripſerunt, quas oportet nos relegere, & tenere. &c. *Brac. ij. in praeſ ante canones.*

CAP. IX.

A nobis vniuerſaliter definitũ eſt, vt quia iuxta Patrum antiqua decreta, bis in anno difficultas temporis fieri cõcilium non ſinit, ſaltem vel ſemel a nobis celebretur. Ita tamen, vt ſi fidei cauſa eſt, aut quaelibet alia Eccleſiae communis, generalis totius Hiſpaniae, & Galliciae ſynodus conuocetur. Si vero nec de fide, nec de communi Eccleſiae tractabitur, ſpeciale erit concilium. &c. *Toleta. iv. c.* 3.

CAP. X.

Decreta praecedentium Patrum ad contentionis iurgium radicitus euellendum, rite ſynodalem fieri cenſuere conuentum; vt illic de diuerſitate iudiciorum praeteritae lites habeant terminum, vbi ſanctus Spiritus vniuerſalem coadunauerit coetum. *Toletan. iix. c.* 11.

CAP. XI.

Quoniam per aliquot annos, iuxta decreta canonum nequiuimus congregari; nunc quia annuente Domino, congregandi nobis facultas, iuxta decreta canonum data eſt; cum Dei gratia conuenientibus nobis in vnum, cooperante eo, in cuius congregamur nomine, & qui habitare facit vnanimes in domo, primo nobis, & ante omnia neceſſariũ eſt ſeruare vnitatem ſpiritus in vinculo pacis, vt vnum ſentiamus, & vnum in Chriſto omnes dicamus; & ſecundum ſalutaria dicta Martyris Cypriani, ſeruetur a nobis caritas animi, honor collegii, vinculum fidei, concordia ſacerdotii. & vt attendentes regulares conſtitutiones Patrum noſtrorum, a Metropolis ſuae quiſque regulari conſuetudine nõ abducatur. *Erueus Archiepiſcopus Remenſis apud ſynodum Trosleianam in princ.*

CAP. XII.

Facta eſt haec ſacroſancta ſynodus anno imperii Baſilii Pii Principis tertio: quae vniuerſos Patriarchales thronos, ſicut aliarum vlla in eorum locis ſeruãtibus Praeſules habens, non inconuenienter ab omnibus appellatur vniuerſalis. Primo, quia catholica fides in ea, & ſanctae leges, quae non ſolum a ſacerdotibus, ſed ab vniuerſis Chriſtianis coli debent, & venerari, contra hoſtes ipſarum conſona voce defenduntur. Deinde, quia cum Chriſtus in corpore ſuo, quod eſt Eccleſia, tot Patriarchales ſedes, quot in cuiuſq; mortalis corpore ſenſus locauerit; profecto nihil generalitati deeſt Eccleſiae, ſi omnes illae ſedes vnius fuerint voluntatis, ſicut nihil deeſt motui corporis, ſi omnes quinque ſenſus integrae, communiſque fuerint ſanitatis. &c. Tertio cum Photius tot exceſſuum ſuorum morbo vniuerſam Eccleſiam maculauerit, vniuerſalis curatio adhibita eſt, vt totum curaretur, quod totum fuerat maculatum. &c. Nec fatendum creditur, quod tunc iure dicetur vniuerſalis, ſi pro fide celebrata conſiſteret: cum & in hac nonnulla, quae ad fidem pertinent, ſint definita; & in ceteris vniuerſalibus conciliis multa diſpoſita inueniantur, quae ad fidei doctrinam non pertinent, quod non minus in fide, quam in legis praeuaricatione peccent. *Anaſtaſius bibliothec. in proemio ſyn. iix. CP. ad Hadr. ij. in medio.*

Conciliorum generalium conuocatio ad Pontificem Maximum pertinet. Tit. III.

Vide ſupra libro primo titulo ſexto.

Legatos Pontificis Maximi praeeſſe in conciliis. Tit. IV.

Vide ſupra libro primo titulo ſeptimo. Eiſque addantur haec.

CAP. I.

Si vbi ſunt duo, aut tres congregati in nomine eius, ibi ſe in medio eorum fore (*Chriſtus*) perhibuit: quantam circa ſacerdotes peculiaritatem potuit demonſtrare, qui & patriae, & labori † ſuae confeſſionis noticiam praetulerunt? Quibus tu quidem, ſicut membris caput praeeris, in his, qui tuũ tenebant ordinem, beneuolentiam praeferẽs. *Chalced. in epiſt. ad* Leon. *act.* 3. *in fin.*

Mat. 18. *c*

† liberis.

CAP. II.

Ne piiſsimi Principis diſpoſitioni (*loquitur*

tur de Theodoſio Imperatore) qua Epiſcopale concilium voluit congregari, noſtra videretur praeſentia defuiſſe, fratres meos Iulianũ Epiſcopum, Renatum presbyterum, & filium meum Hilarium diaconum miſi, qui vicem praſentiae meae implere ſufficerent. *Leo ep. 17. in fin. ad Pulcheriam Auguſtam.*

CAP. III.

Neceſſarium eſt conferri de tribus capitulis, vnde quibuſdam quaeſtionata eſt. Et ideo petimus, praeſidente nobis veſtra beatitudine, ſub tranquillitate, & ſacerdotali manſuetudine propoſitis ſanctis Euãgeliis, communi tractatu eadem capitula in medio proponenda, quaeri, & conferri, & finem quaeſtioni imponi Deo placitum. *Eutychius Epiſcopus CP. in epiſt. ad Vigil. Pontif. Maxim. apud ſyn. CP. v. act. 1.*

Quo pacto concilium habeatur, & de modeſtia, quem omnes in eo ſeruare debent. Tit. V.

CAP. I.

DVm omnes *(Epiſcopi)* veniſſent in ſynodum, ſederunt. &c. presbyteri autẽ Romani omnes, & diaconi, cleruſque & gradus ſequentes a tergo Epiſcoporum ſteterunt. Nemo enim ſedit in eodem loco, niſi tantum Epiſcopi, & Silueſter Epiſcopus, & Pontifex vrbis Romae. Erat enim ibi & Calpurnius, qui primo Gentilis, & poſtea Chriſtianus Praefectus vrbis. *Synod. Rom. ſub Syluestro.* ccIxxiv. *Epiſcoporum. c. 1.*

CAP. II.

Xv. Kal. Iun. congreganda eſt in prouincia ſynodus propter vernale tempus. &c. Hora itaque diei prima ante ſolis ortum eiiciãtur omnes ab eccleſia, obſeratiſque foribus cunctis, ad vnam ianuam, per quam ſacerdotes ingredi oportet, oſtiarii ſtent. & conuenĩetes omnes Epiſcopi pariter introeant, & ſecundum ordinationis ſuae tempora reſideant. Poſt ingreſſum omnium Epiſcoporum, atque conſeſſum, vocentur deinde presbyteri, quos cauſa probauerit introire. Nullus ſe inter eos ingerat diaconorum. Poſt hos ingrediantur diacones probabiles, quos ordo popoſcerit intereſſe. & corona facta de ſedibus Epiſcoporum, presbyteri a tergo eorũ reſideãt, diaconi in conſpectu eorum ſtent. Deinde ingrediantur laici, qui electioni concilii intereſſe meruerint. & notarii, quos ad recitandum, vel excipiendum ordo requirit. & obſerentur ianuae. Sedentibuſque in diuturno ſilentio ſacerdotibus, & cor tantum habentibus ad Deũ, dicat Archidiaconus: Orate. &c. Diaconus alba indutus codicem canonum in medio proferens, capitula de conciliis agendis pronunciet. finitiſq. titulis, Metropolitanus Epiſcopus concilium alloquatur. Ecce ſanctiſſimi ſacerdotes recitatae ſunt ex canonibus priſcorum Patrum ſententiae de concilio celebrando. Si qua ergo quempiam veſtrum actio commouet, coram ſuis fratribus proponat. Tunc ſi aliquis quamcumque querelam, quae contra canonem agit, in audientiam ſacerdotalem protulerit, non prius ad aliud tranſeatur capitulum, niſi primum, quae propoſita eſt actio, terminetur. Nã & ſi presbyter aliquis, aut diaconus, vel clericus, ſiue laicus, de his qui foris ſteterint, conciliũ pro qualibet re crediderit appellandum; eccleſiae Metropolitanae Archidiacono cauſam ſuam intimet, & ille concilio denuntiet. & tunc illi & introeundi, & proponendi licẽtia concedatur. Nullus autem Epiſcoporum a coetu communi ſecedat, antequam hora generalis ſeceſſionis adueniat. Concilium quoq; nullus ſoluere audeat, niſi fuerint cuncta determinata, ita vt quaecumq; deliberatione communi finiuntur, Epiſcoporum ſingulorum manibus ſubſcribantur. Tunc enim Deus ſuorum ſacerdotum concilio intereſſe credendus eſt, ſi tumultu omni abiecto ſollicite, atque tranquille eccleſiaſtica negotia terminentur. *Tolet. iv. cap. 3,*

CAP. III.

In loco benedictionis conſidentes Domini ſacerdotes, nullis debent aut indiſcretis vo- *5. q. 4. c. 3* cibus perſtrepere, aut quibuſlibet tumultib. perturbari. nullis etiam vanis fabulis, vel riſibus agi: & quod deterius eſt, obſtinatis diſceptationibus tumultuoſas voces effundere. Si quis enim, vt Apoſtolus ait, putat ſe religioſum eſſe, non refraenans linguam ſuam, *Iac. 1. d.* ſed ſeducẽs cor ſuum, huius vana eſt religio. &c. Et Propheta: Erit cultus iuſtitiae ſilentium. Debet ergo quidquid aut conſultationibus conſidentium agitur, aut ab accuſantiũ *Iſa. 32 d* parte proponitur, ſic mitiſſima verborum relatione proferri; vt nec contentioſis vocibus ſenſus audientium turbent, nec iudicum vigorem de tumultu eneruent. Quicumque ergo in conuentu concilii haec violanda crediderit, & contra haec interdicta aut tumultu, aut contumeliis, vel riſibus concilium cõturbauerit; iuxta diuinae legis edictum: Eiice deriſorem, & exibit cum eo iurgium; cum *Pro. 22. b.* omni dedecore de conſeſſione abſtractus, a communi coetu ſecedat, & trium dierum excommunicationis ſententiam perferat. *Tolet. xi. c. 1. Iuo par. 4. c. 245. decr.*

CAP. IV.

Quo pacto cõcilium habeatur, Iſid. Mercator initio concil. ex Tolet. iv. c. 3. addit orationes, & canones, qui legendi ſunt de concilio Tolet. aera 18. & aera 3. Item ex capitulis Orientalium Patrum, quae Martinus Epiſcopus de Graeco in Latinum vertit, aera 18. de ſynodo facienda. Item ex concilio Chalcedonenſi, aera 18. † Item ex concilio Agathenſi *† 19. f.* aera 25. vel 26. † vel aliud de canonib. quod *† 35. vel* Metropolitano aptius viſum fuerit. &c. Et po *71. f.* ſtea. Sicq, Archidiaconus lecturus eſt canonẽ Toletani concilii xj. aera prima; ne tumultu con-

Digitized by Google

tu concilium agitetur. Quo canone perlecto, concilium Epheſinum ex ordine perlegatur. Deinde collatio pariter & inſtructio de myſterio ſanctae Trinitatis habeatur, ſimulque & de officiorum ordinibus ſi in omnium ſedibus celebritatis vnitas teneatur. Pro his quoque cauſis, prout ſpatium diei permiſerit, & epiſtolae Papae Leonis ad Flauianum Epiſcopum de erroribus Eutychetis, & myſterio Trinitatis legēdae ſunt. Canones quoque de officiorum vnitate, &c. *Iſid. Mercat. & Anſel. Lucenſ. ante collectiones ſuas.*

Vt prius ordinati Epiſcopi priorem locum in conciliis obtineant. Tit. VI.

Vide libro quarto titulo ſexageſimo ſexto. Quibus adde.

C A P. vn.

EPiſcopi per ſingulas prouincias obſeruent, ne poſteriores ſe prioribus ſuis praeferant, nec eis inconſultis, niſi quantum ad propriam pertinet parochiam, aliquid agant. *Lucius ep. ſing. poſt prin. Burch. lib. 1. c. 54. Iuo par. 5. cap. 164. decr.*

Concilium generale ſingulis annis habeatur. Tit. VII.

CAP vn.

NOn incognitum vobis eſſe credimus, in Romana iam dudum ſynodo conſtitutum eſſe; vt per ſingulos annos ad decorem, & vtilitatem ſanctae Eccleſiae generale cōcilium apud ſedem Apoſtolicam ſit tenendum. Nos itaque huius celebritatis hoc in tempore cauſam valde neceſſariam conſiderantes, in prima hebdomada quadrageſimae ſynodum annuēte Deo Romae celebrare diſpoſuimus, ad quam omnes vos & Apoſtolica auctoritate praeſentiam veſtram exhibere commonemus, atque praecipimus. *Greg. vij. lib. 1. reg. ep. 46.*

Concilium generale non iudicat de Pontifice Maximo. Tit. VIII.

C A P. vn.

POrro ſi ſynodus vniuerſalis fuerit congregata, & facta fuerit etiam de ſancta Romanorum Eccleſia quaeuis ambiguitas, & controuerſia; oportet venerabiliter, & cū conuenienti reuerentia de oppoſita † quaeſtione ſciſcitari, & ſolutionem accipere, & aut proficere, aut profectum facere; non tamen audacter ſententiam dicere contra ſummos ſenioris Romae Pontifices. *Synod. iix. gen. CP. ſub Hadr. ii. c. 21. Anſ. li. 7. c. 72.* [† propoſita.]

Pontifex Maximus confirmat generale concilium. Tit. IX.

Vide libro primo titulo octauo.

Canones conciliorum, & Pontificum decreta ſeruentur ab omnibus. Tit. X.

C A P. I.

CAnones [a ſanctis Patribus in vnaquaque ſynodo hucuſque poſiti ſeruentur. [25. q. 1. c. 14.] *Chalced. cap. 1.*

CAP. II.

His, qui ſacram ſortiti ſunt dignitatem, teſtimonia, & directiones canonicarū praeceptionum formae conſiſtunt. Quas libenter ſuſcipientes, cum deiloquio Dauid canimus, ad dominum Deum dicētes: In via teſtimoniorum tuorum delectatus ſum, ſicut in omnibus diuitiis: & mādaſti iuſtitiam, teſtimonia tua in aeternum, intellectum da mihi, & viuifica. † &c. Diuinos canones amplectabiliter in pectore recondamus, & integram illorum praeceptionem, ac in ſancti Spiritus tubis immobilem teneamus. tam ſcilicet illorum, qui ab almis, & laudatiſſimis Apoſtolis, ſancti Spiritus tubis editi ſunt, quam eorum, qui a ſex ſanctis venerabilibus ſynodis, atque his conciliis, quae localiter collecta ſunt, in expoſitionem huiuſmodi decretorum promulgati ſunt. Nec non & eorum, qui a ſanctis Patribus prolati fuiſſe probantur. Ab vno enim, eodemq. Spiritu illuſtrati definierunt, quae expediunt. Et quidem, quos anathemati tranſmittunt, & nos anathematizamus: quos vero depoſitioni, nos deponimus: quos autem ſegregationi, & ſegregamus. Porro quos epitimio tradunt, & nos quoq; ſimili modo ſummittimus ſine amaritia. &c. *Syn. vij. Nic. ij. c. 1.* [Pſal. 118.] [† viuam.]

C A P. III.

Per aequam, & regiam diuinae iuſtitiae viam inoffenſe incedere volētes, veluti quaſdā lampades ſemper lucentes, & illuminantes greſſus noſtros, qui ſecundum Deum ſūt, ſanctorum Patrum definitiones, & ſenſus retinere debemus. Qua propter & has, vt ſecūda † eloquia ſecundi, magni, & ſapientiſſimi throni ſui arbitrantes, & aeſtimantes, etiam de eis cum diuino Dauid promptiſſime canimus: Mandatum Domini lucidum illuminās oculos, & lucerna pedibus meis lex tua, & lumen ſemitis meis. & cum Prouerbiatore dicimus: Mandatum lucerna eſt, & lex lux. & cum magnivoco Eſaia. Clamans ad dominum Deum, quia lux praecepta tua ſunt ſuper terram. Luci enim veraciter aſſimilatae ſunt diuinorū canonū hortationes, & dehortationes, ſecundum quod diſcernitur melius a peiori, & expediens, atq; proficuum ab eo, quod non expedire, ſed obeſſe dinoſcitur, Igitur regulas, quae ſanctae catholicae [† ſacra ſ.] [Pſ. 18. c. & 138. c.] [Prou. 9. c.] [Eſa.]

Digitized by Google

& Apoſtolicae Eccleſiae, tam a ſanctis famoſiſſimis Apoſtolis, quam ab orthodoxorũ vniuerſalibus, nec non & localibus cõciliis, vel etiam a quolibet deiloquo Patre, atque magiſtro Eccleſiae traditae ſunt, ſeruare, ac cuſtodire profitemur. his & propriam vitam, & mores regentes, & omnem ſacerdotum catalogum, ſed & omnes, qui Chriſtiano cẽſentur vocabulo, pœnis, & damnationibus, & e diuerſo receptionibus ac iuſtificationibus, quae per illas probatae ſunt, & definitae, ſubijci canonice decernentes. Tenere quippe traditiones, quas accepimus, ſiue per ſermonem, ſiue per epiſtolam ſanctorum, qui antea
1. Theſ.2 fulſerunt, Paulus admonet aperte magnus Apoſtolus. *Syn. iix. CP. ſub Hadr. ij. cap. 1.*

CAP. IV.

Beatiſſimum Papam Nicolaum, tamquam organum ſancti Spiritus habentes, nec non & ſanctiſſimum Hadrianum Papam ſucceſſorem eius; definimus, atque ſancimus, ea omnia, quae ab eis ſynodice per diuerſa tẽpora expoſita ſunt, & promulgata, tam pro defenſione, ac ſtatu Cõſtantinopolitanorum eccleſiae, & ſummi ſacerdotis eius, Ignatii videlicet ſanctiſsimi Patriarchae, quam etiã pro Photii neophyti, & inuaſoris expulſione, ac condemnatione ſeruari ſemper, & cuſtodiri. &c. *Syn. gener. iix. CP. ſub* Hadr. *ij. c. 2.*

CAP. V.

25.q.1.c.9. Prima ſalus eſt, rectae fidei regulam cuſtodire; deinde, a conſtitutis Dei, & Patrum nullatenus deuiare. *Libellus datus Legatis ab Hadr. ij. lectus apud ſyn. iix gener. CP. act. 1. Euſeb. epiſt. 3. ante med. Ioann. CP. Epiſc. ad Hormiſdã ep. 5 ad Epiſcopos Hiſpaniae Libellus Eulalii Epiſc. Carthagin. ad Bonif. ij. relatus in ep. vm. eiuſdem Bonifacii.*

CAP. VI.

Sequimur ſanctam ſynodum, & amplectimur, quam beatae recordationis Papa Nicolaus, cui & ipſe domine coangelice ſumme Pontifex Hadriane, ſubſcripſiſti, ante ſacratiſſimum Petri, * & Pauli * Apoſtolorum eximii corpus celebrauit. Simul & quam tu ipſe nuper egiſti. & omnia, quae in his ſtatuta ſunt, ſecundum decreti veſtri moderationem venerabiliter conſeruabimus, recipientes, quos recipiunt, & damnantes omnes, qui in illis damnati ſunt. &c. *Libellus Eccleſiae Roma. ab viij. ſynodo* CP. *approbatus poſt prin. act. 1. ſub* Hadr. *ii.*

* *

CAP. VII.

Vbi neceſſitas non eſt, nullo modo violentur ſanctorum Patrum ſtatuta; vbi vero neceſsitas fuerit, ad vtilitatem Eccleſiae, qui poteſtatem habet, ea diſpenſet; ex neceſsitate enim fit mutatio legis. *Synod. CP. ix. ſub Ioan. iix. actio. 2.*

CAP. VIII.

Silueſter Epiſcopus dixit: Omnis Epiſcopus, qui conuenit ad concilium, fidem ſuam chirographo confirmet, vt deinceps rediens ad parochiam ſuam, compaginem noſtrae ſalutationis plebi ſuae innoteſcat, vt fide concilii declarata, intemeratus ordo ſeruetur. *Silueſt. in concil. cclxxv. Epiſc. c. 3.*

CAP. IX.

Nulli fas ſit, ſine ſtatus ſui periculo, vel diuinas conſtitutiones, vel Apoſtolicae ſedis decreta temerare. *Rom. ſyn. ſub* Hilar. *c. 1. Capit. lib. 6. c. 267. Iuo par. 5 c. 37. decr. Anſ. lib. 1. c. 46. & 62.* 25.q.1.c.4.

CAP. X.

Si quis ſecundum ſanctos Patres non confitetur proprie, & ſecundum veritatem omnia, quae tradita ſunt, & praedicata ſanctae catholicae, & Apoſtolicae Dei Eccleſiae, perindeq. a ſanctis Patribus, & venerandis vniuerſalibus quinque conciliis vſque ad vnum apicem, verbo & mente condemnatus ſit. *Lateran. ſub Mart. c. 17.*

CAP. XI.

Si quis ſecundum ſanctos Patres conſonãter nobis, pariterq. fide non reſpuit, & anathematizat anima, & ore omnes, quos reſpuit, & anathematizat nefandiſsimos haereticos cum omnibus impiis eorum cõſcriptis vſque ad vnum apicem ſancta Dei Eccleſia catholica, & Apoſtolica, hoc eſt, ſanctae, & vniuerſales quinque ſynodi, & conſonanter omnes probabiles Eccleſiae Patres. &c. huiuſmodi condemnatus ſit. *Later. ſub Martino i. cap.* 18.

CAP. XII.

Si quis ea, quae ſceleroſi haeretici ſapiũt, indubitanter profeſſus, atq; intelligens, per inanem proteruiam dicit, haec pietatis eſſe dogmata, quae tradiderunt ab initio ſpeculatores, & miniſtri verbi, hoc eſt dicere, ſanctae, & vniuerſales quinque ſynodi, calumnians vtique ipſos ſanctos Patres, & memoratas ſanctas quinque ſynodos in deceptione ſimplicium, vel ſuſceptione ſuae profanae perfidiae, huiuſmodi condemnatus ſit. *Later. ſub Mart. c. 19.*

CAP. XIII.

Si quis ſecundum ſceleroſos haereticos quocumque modo, aut verbo, aut tempore, aut loco terminos remouẽs illicite, quos poſuerunt firmius ſancti catholicae Eccleſiae Patres, id eſt, ſanctae; & vniuerſales quinq; ſynodi, nouitates temere exquiſiuerit. &c. huiuſmodi cõdemnatus ſit. *Lat. ſub* Mart. *c.* 20.

CAP. XIV.

Si quis aliũ terminum fidei, ſiue ſymbolũ, aut doctrinam habet, praeter quod traditũ eſt a ſanctis magnis, & vniuerſalib. ſex ſynodis, & confirmatũ eſt ab his ſanctis Patribus qui in eis cõuenerunt. &c. talẽ impium anathematizamus, & alienum, extraneumq. deputamus ſanctae, catholicae, & Apoſtolicae Eccleſiae. &c. *Stephanus Papa in concilio pro ſacris imaginibus in partibus* Franciae, *vel Italiae apud* Hadr. *c. 2. ad. Carol.*

CAP. XV.

Synodus, quae veſtris temporibus in baſilica B. Petri Apoſtoli pro nonnullis malis eradicãdis, & maxime pro cauſa domini Formoſi ſanctiſsimi Papae acta eſt, veſtro Imperiali cõſenſu, & venerabilium Epiſcoporum, ac

ac optimatum veſtrorum roboretur, & perpetualiter ſtabilita ſernetur. *Rauenna. ſub Ioan. ix. in reſponſione ad* Imperatorem, *c.* 3.

CAP. XVI.

Amplector ſanctos canones Apoſtolorũ; quatuor vniuerſalia concilia, ſicut quatuor Euangelia, Nicaenum, Epheſinum, CP. Chalcedon. & Antiochenum; & decreta ſanctorũ Patrum Romanorum Pontif. & praecipue decreta domini mei Papae Gregorij, & beatae mem. Papae Vrbani. Quae ipſi laudauerunt, laudo: quae ipſi tenuerũt, teneo: quae confirmauerunt, confirmo: quae damnauerunt, damno: quae repulerunt, repello: quae interdixerunt, interdico: quae prohibuerũt, prohibeo in omnibus, & per omnia. Et in his ſemper perſeuerabo. *Paſchal. ij. in ſinodo* La*teran.*

CAP. XVII.

12.q.1.c.2.in fine. Conſilium dantes veſtram prudentiam hortamur, vt ab Apoſtolicis regulis non recedatis. *Clem. epiſ.* 5. *in fi.* Iuo *in epiſt.* 208. *ad* Ioan. *Aurelian. Epiſcopum.*

CAP. XIIX.

Contemplari oportet, quod vbi occurrit neceſſitas, ſaepe conſtitutiones Patrũ transgredimur. *Felix* Papa *apud ſynod.* C.P. *ix. ſub Ioanne iix. act.* 2.

CAP. XIX.

25.q.1.c.5. Violatores voluntarii canonum grauiter a ſanctis Patribus iudicantur, & a Spiritu ſancto, cuius inſtinctu, ac dono dictati ſunt, damnantur. quoniam blaſphemare Spiritum ſanctum non incongrue videntur, qui contra eoſdem ſanctos canones non neceſſitate cõpulſi, ſed libenter, vt praefixum eſt, aliquid, aut proterue agunt, aut loqui praeſumunt, aut facere volentibus ſponte conſentiunt. &c. Idcirca norma ſanctorum canonum, qui ſunt Spiritu Dei conditi, & totius mundi reuerentia conſecrati, fideliter eſt a nobis ſciẽda, & diligenter tractanda. &c. *Damaſ. in ep. ad Aurel. Carthagin. ante collectio. concil. Iſido. Mercat. Anſel. lib.* 3. *c.* 109. *Deuſd. c.* 4. *Caeſar. lib.* 2. *c.* 36. *Tarrac. lib.* 6. *c.* 21.

CAP. XX.

Eccleſiaſticorum canonum norma nulli eſſe debet incognita ſacerdoti: quia neſciri haec a Pontifice ſatis eſt indecorum, maxime cum a laicis religioſis viris ſciatur, & cuſtodienda eſſe ducatur. *Innoc. epiſt.* 5. *ad Maxim. & Seuerum Epiſcopos.*

CAP. XXI.

Innocentius Aurelio, & omnibus ſanctis Epiſcopis, & ceteris, qui in concilio Carthaginienſis eccleſiae adfuerunt, dilectiſſimis fratribus in Domino ſalutem. Inquirendo de his rebus, quas omni cum ſollicitudine decet a ſacerdotibus, maxime a vero, iuſtoq. & catholico tractari concilio, antiquae traditionis exempla ſeruantes, & eccleſiaſticae memores diſciplinae. &c. *Inn. ep.* 24. *in princ. vel* 25.

CAP. XXII.

Diſt.38.c.4. Nulli ſacerdoti liceat canones ignorare; nec quidquam facere, quod Patrum poſſis regulis obuiare. *Caeleſti. ep.* 3. *c.* 1. Capit. *lib.* 5. *cap.* 32. *& lib.* 7. *c.* 49. *&* 113. *Buarb. lib.* 2. *c.* 160. *Iuo par.* 6. *c.* 251. *decr. Anſelm. lib.* 7. *c.* 108. *Tarrac. lib.* 3. *cap.* 2.

CAP. XXIII.

Sicut quaedam ſunt, quae nulla poſſunt ratione conuelli; ita multa ſunt, quae aut pro conſideratione aetatum, aut pro neceſſitudine rerum oporteat temperari: illa ſemper cõditione ſeruata, vt in his, quae vel dubia fuerint, vel obſcura, id nouerimus ſequẽdum, quod nec praeceptis Euangelicis contrarium, nec decretis ſanctorum Patrum inueniatur aduerſum. *Leo ep.* 90. *vel* 92. *ad Ruſticum Narbonen. Epiſcop. in princip. Iuo in praef. panor. & decr. Anſ. lib* 2. *c.* 76. *Caeſ. li.* 2. *c.* 56. *Tarr. l.* 1. *c.* 114. *& lib.* 3. *c.* 61. Diſt.14.c.2.

CAP. XXIV.

Etſi illa nonnumquam ſinenda ſunt, quae, ſi ceterorum conſtet integritas, ſola nocere non valeant: illa tamen ſunt magnopere praecauenda, quae recipi, niſi manifeſta decoloratione non poſſunt. &c. *Gelaſ. epiſt.* 1. *cap.* 11. *in fine. Tarrac. lib.* 1. *c.* 116. 1.q.7.c.23.

CAP. XXV.

Paternas regulas, & decreta a ſanctis definita conciliis, ab omnibus ſeruanda mandamus. &c. Ibi fas, nefasque praeſcriptum eſt; ibi prohibitum, ad quod nullus audeat aſpirare. ibi conceſſum, quid debeat mens Deo placitura praeſumere. *Hormiſd. ep.* 7. *ad Salluſt. Hiſp. Epiſc. in fi.*

CAP. XXVI.

Vt paternos terminos non tranſgrediamur, ſacros canones non conculcemus, nec decretalia ſedis Apoſtolicae conſtituta, quibus Eccleſia tota fulcitur, atque munitur, quoquo modo violemus. *Nic. in ep. ad Epiſcopos, & clerum* CP. *incip. Ea, quae nuper poſt princ. refertur act.* 7. *ſynodi. iix.* CP. *ſub Hadr. ij.*

CAP. XXVII.

Nihil contra magnam ſynodum Metropolitani exiſtiment vindicandum. *Arel. ij. c.* 37.

CAP. XXVIII.

Si quis ſtatuta (*conciliorum*) ſupergreſſus corruperit, vel pro nihilo habenda putauerit, ſi laicus eſt, communione; ſi clericus, honore priuetur. *Carth. i. c.* 14. *Burc. lib.* 15. *c.* 6. *Iuo par.* 16. *c.* 7. *decr.*

CAP. XXIX.

Genedius Epiſcopus dixit: Omnia, quae a veſtro coetu glorioſiſſimo ſtatuta ſunt, placet ab omnibus cuſtodiri? Ab vniuerſis Epiſcopis dictum eſt: Placet, placet, vt cuſtodiantur ab omnibus. &c. *Carthag ij. c.* 13.

CAP. XXX.

Ordinato Epiſcopo, aut clerico primum ab ordinantibus decreta a ſynodis in aures eorum imponantur; vt ſi non fecerint iuxta ſynodi definitiones, paeniteant. *Carth.* 18. G. *Carth. iij. c.* 3. *L.* Diſt.38.c.7.placuit.

CAP. XXXI.

Canones ſuos nec ignorare quemquam, nec diſſimulare, id eſt, praeterire permittitur. *Aurel. iij. c.* 32. *in fine.*

CAP. XXXII.

Parochiani clerici a Pontificibus ſuis neceſſaria ſibi ſtatuta canonum legenda percipiant; ne ipſi, vel populi, quae pro ſalute eorum decreta ſunt, excuſent poſtmodũ ignoraſſe. *Aurel.iv.cap.6.*

CAP. XXXIII.

Praecepta antiquorum canonum, quae modo in concilio recitata ſunt, nullus audeat praeterire. Si quis autem contumax tranſgreditur iſta, neceſſe eſt, vt de ſuo degradetur officio. *Brac.i.cap.40.*

CAP. XXXIV.

Si quis horum capitulorum terminum tranſgreſſus, ad inordinatas conſuetudines reuerti voluerit, totius concilii excommunicatione correptus, veriſſimam ſibi de ſui ordinis inclinatione nouerit imminere ſententiam. *Brac.ij.in fine.*

CAP. XXXV.

Qui concilia omnium orthodoxorum Epiſcoporum conſona conciliis Nicaeno, CP. primo Epheſino, & Chalcedonenſi non recipit, anathema ſit. *Tolet.iij.ante canones.*

CAP. XXXVI.

Permaneant in ſuo vigore conciliorum omnium conſtituta, ſimul & ſynodicae ſanctorum Praeſulum Romanorum epiſtolae. *Tol iij.cap.1.*

CAP. XXXVII.

A feria ſancti Martini vſque ad Natalem Domini canones legãtur, vt nullus fateatur per ignorantiam deliquiſſe. *Matiſc.9.*

CAP. XXXIIX.

Sacerdotes ſcripturas ſanctas, & canones meditentur. *Tolet.iv.cap.24. Burch. lib.1. c. 100. Iuo par.5 cap.202. decr. Anſelm. lib. 7. c.105. Caeſar.lib.4.cap.54.* (*Diſt. 38. ignorantia.c.1.*)

CAP. XXXIX.

Ne quaelibet in poſterum, aut impune valeant committi, aut generalia ſtatuta conuelli, plena decernimus vnanimitate connexi, vt quaecunque pro fidei cauſis, eccleſiaſticiſque negotiis, aut in praeteritis geſtis, aut in praeſentibus conſtitutis, aut in futuris etiam decretis, vel ſint, vel fuerint definitiones conſcriptae vniuerſali auctoritate; nullus deinceps contradicere audeat. &c. ne gratia & honoris ſui, & communionis ſacrae lugeat amiſſione multatus. Cum vero aut quaelibet ſancta ſynodus agitur, aut pacifice inter Põtifices quippiam definitur; ſi pauciores per neſcientiam, vel contentionem forte diſſentiant, aut commoniti plurimorum ſententia cedant, aut ab eorum coetu cum dedecore confuſionis abſcedant, aut excommunicationis annuae ſententiam luant. *Toletan.iix.c.11.*

CAP. XL.

Cetera decretorum noſtrorũ iudicia, quae ab hac ſancta ſynodo noſcuntur eſſe cõfecta, ſi quis conuellere forſitan decreuerit, aut temere implere neglexerit, vel infringere quãdoq. voluerit; per iudicium omnipotentis Dei anathema ſit. *Tolet.iix.c.12. in fine.*

CAP. XLI.

Canonum ſtatuta ab omnibus intemerata ſeruentur. *Cabilo.2. Melden.c.34. Burch. l.1.c.61. Iuo p.5.c.171.decr.* (*De conſ. c.1.Greg. ix. & in 1. collect.*)

CAP. XLII.

Quamquam omnes, qui ſacris mancipantur ordinibus, canonicis regulis teneantur aſtricti. &c. Solet tamen plus timeri, quod ſingulariter pollicetur. &c. Qui ad eccleſiaſticos gradus eſt acceſſurus. &c. ſua annotatione promittat fidem catholicam ſincera cordis deuotione cuſtodire; iuſte, & pie, viuere; in nullis operibus ſuis, canonicis regulis contradicere. &c. *Tolet.xi.c.10. Iuo epiſt. 67.ad Bernardum Abbatem, poſt med.*

CAP. XLIII.

Traditiones ſanctorum Apoſtolorum, ſeu reuerendiſſimorum Patrum, qui in ſupradictis (*quinque*) conciliis adfuerũt, omni cum veneratione ſuſcipimus, amplectimur, defendimus. *Manſuetus Epiſcopus, & ſyn. Mediol. ep.ad Conſtantinum iv. Imp. ante vi. ſyn. CP.*

CAP. XLIV.

Maiorum inſtitutionibus auſu temerario contraire, & ſanctorum Patrum decreta conuellere, & ſuperiorem ſuorum effraenata libidine contra ſanctiſſimam Apoſtoli doctrinam, ſanctionibus reniti, quid aliud eſt, quã vinculum ſocietatis Chriſti abrumpere, & vſurpatae praeſumptionis licentia ſtatũ Eccleſiae diſsipare? &c. *Tolet.xij.c.4. Burch.lib. 1.c.33. Iuo p.5.c.144.decr.*

CAP. XLV.

Huic ſanctae ſynodo placuit, vt deinceps, ad animarum medelam, & perturbationum curationem firmi, ſtabileſque maneant, qui a ſanctis Patribus, qui nos praeceſſerunt, ſuſcepti, ac confirmati ſunt, atque à Deo nobis etiam traditi ſunt, ſanctorum, & glorioſorũ Apoſtolorum nomine octoginta quinque canones. &c. Obſignamus etiã reliquos omnes canones, qui a ſanctis, & beatis Patribus expoſiti ſunt, id eſt, a trecentis decem & octo ſanctis, ac diuinis Patribus, qui Nicaeae cõuenerunt; iiſque qui Ancyrae, qui Neocaeſareae, & qui Gangris; iiſque, qui Antiochiae Syriae; atque iis, qui Laodiceae Phrygiae. Praeterea autem, & centum quinquaginta Patribus, qui in hac Dei cultrice, & Imperiali ciuitate conuenerunt; & ducentis, qui in Epheſiorum metropoli prius coacti ſunt; & ſexcentis triginta ſanctis, & beatis Patribus, qui Chalcedone: ſimiliter & iis, qui Sardicae, & qui Carthagine, & qui rurſus in hac Dei cultrice, & Imperiali vrbe conuenerunt ſub Nectario, qui Imperiali huic ciuitati praeſidebat, & Theophilo, qui fuit Alexandriae Archiepiſcopus. Quin etiam canones Dionyſiij, qui fuit Archiepiſcopus magnae Alexandrinorũ ciuitatis: & Petri, qui Alexandriae Archiepiſcopus, & martyr: Gregorii Neocaeſareae Epiſcopi Thaumaturgi dicti; Athanaſii Alexandrini Archiepiſcopi, Baſilii Archiepiſcopi Caeſareae Cappadociae, Gregorii Epiſcopi Nyſſae, Gregorij Theo-

(*Diſt 16. quoniã.c. 7. & c.4. placuit.*) (*Nullus auctoritatis eſt hic canon ſicut necaeij Trullani.*)

Theologi, Amphilochii Iconii, Timothei Archiepiſcopi Alexandrini, Cyrilli eiuſdem Alexandriae Archiepiſcopi, & Gennadii, qui fuit Patriarcha huius Dei cultricis, & Imperialis ciuitatis. &c. Si quis autem, praedictorum canonum aliquem innouare, vel ſubuertere conuictus fuerit; reus erit ſecundum eum canonem, vt ipſe pronuntiat canon, poenam luens, & per ipſum in eo, in quo offendit, medelam ſuſcipiens. *Trull. c. 2. Iuo lib. 2. tit. 11. c. 29. & 38. panor. & par. 4. c. 106. & 134. decr. Caeſ. lib. 1. c. 42. & 53. & lib. 2. c. 8.*

CAP. XLVI.

Geſta (*ſextae*) ſynodi Conſtantinopolitanae probauimus, decretis quidem ſynodalib. & praecipuis in omnibus conſona, & Nicaenae quidem, Conſtãtinopolitanae, vel Epheſinae fidei concordantia, Chalcedonenſi vero tam eſſe vnita, vt pote ipſis verbis edita, vel libata, quippe quibus ſumpta videtur paene omnis ipſius ſoliti praecurrentis materia; & ideo ſupradicta acta concilii in tantum a nobis veneranda ſunt, & recipienda cõſtabunt, in quantum a praemiſſis conciliis non deſciſcunt. *Tolet. xiv c. 5. & 6.*

CAP XLVII.

Diſ. 38. c. 1. in fine. Sciant ſacerdotes ſcripturas ſanctas, & canones; vt omne opus eorum in praedicatione, & doctrina conſiſtat, atque aedificent cunctos tam fidei ſcientia, quam operum diſciplina. *Arelat. ſub Carolo c. 3.*

CAP. XLVIII.

Cum omnia concilia canonum, qui recipiuntur, ſint à ſacerdotibus legenda, & intelligenda; & per ea ſit eis viuendum, & praedicandum: neceſſariu duximus, vt ea, quae ad fidem pertinent, & vbi de extirpandis vitiis, & plantandis virtutibus ſcribitur, hoc ab eis crebro legatur, & bene intelligatur, & in populo praedicetur. *Cabil. ſub Carolo c. 37. Magun. ſub Raban. c. 2. Burch. lib. 19. c. 14. Iuo part. 15. cap. 157. decr.*

CAP. XLIX.

c. 1. de el. pi. Greg. ix. & in 1. coll. Vt canonũ ſtatuta ſine praeiudicio ab omnibus cuſtodiantur, & nemo in actionibus, vel iudiciis eccleſiaſticis ſuo ſenſu, ſed eorum auctoritate ducatur. *Melden. c. 34. Cabilo. c. 2. Burch. lib. 1. c. 61. Iuo par. 5. c. 171. decr.*

CAP. L.

Ipſa viſitatio plebium, & parochialium ſacerdotum, tam moderate, & in quantum fieri poteſt, iuxta canonicam inſtitutionem fiat, vt manifeſtũ ſit, ſiue per nos, ſiue per noſtros, ſola ibi animarum lucra perquiri; nec aliquẽ importunitate, & nimietate grauari, & contriſtari, ne verbum Domini, & doctrina blaſphemetur. *Valen. ſub Lothario c. 17.*

CAP. LI.

Diſt 11. c. 5. eccleſiaſticar. Dogmatum, & praedicationum, quae in Eccleſia cuſtodita ſunt, haec quidem ex ſcriptis mandata doctrina habemus: illa vero ex traditione Apoſtolorum nobis tradita in myſterio ſuſcepimus, quae vtraque habent eaſdem vires ad pietatem. His autem nemo contradicet, qui rituum eccleſiaſticorum, vel minimam experientiam habuerit. Si enim non ſcriptas conſuetudines, tamquam non magnam poteſtatem habentes, recuſare voluerimus; in rebus principalibus ipſum Euãgelium imprudentes damno afficiemus, vel potius id, quod praedicatum eſt, ad ſolum nomen redigemus. *Baſil. in lib. de Spiritu ſancto ad Amphilchium, c. 27. Burch. lib. 3. c. 127. Iuo lib. 2. tit. 12. c. 23. panor & par. 4. cap. 69. decr.*

CAP. LII.

Suſcipimus, & ex animo amplectimur, & amamus ſex ſacras, & vniuerſales ſynodos. &c. Et poſtea. Locales autem ſynodus non auerſamur, ſed magis amamus, amplectimur, & recipimus: earum etiam diuinitus inſpiratas canonicas conſtitutiones, correctiones, & vtiles earum legiſlationes ſumma obſeruãtia colimus. *Theodorus Hieroſolym. Epiſcopus in ſynodica lecta in ſyno. vij. Nicae. ij. actio. 3.*

CAP. LIII.

In conciliis quaedam a certis ibi conuenientibus dicuntur, aut per fauorem, aut per contrarietatem, aut per ignorantiam. nemo autem attendit ea, quae per partem a quibuſdam dicuntur: ſed ſola illa, quae ab omnibus communi conſenſu definiuntur. Si enim aliquis ſecundum illos voluerit attendere eiuſmodi contrarietates: vnaquaeque ſynodus inuenietur ſemetipſam deſtruens. *Iuſtinia. ad Ioan. ij. poſt med.*

CAP. LIV.

Ego N. S.R.E. diaconus, vel presbyter, aut Epiſcopus Cardinalis electus, vt fiam per Dei gratiam huius ſanctae Apoſtolicae ſedis humilis miniſter, profiteor tibi beate Petre Apoſtolorum Princeps. &c. ſanctaeq. tuae Eccleſiae, quam hodie tuo praeſidio regendam ſuſcipio, quod quamdiu in hac miſera vita conſtitutus, ipſam non deſeram. &c. nec me ſegregabo ab ipſa: ſed verae fidei rectitudinem. &c. quam in tua ſancta Eccleſia reperi, totis conatibus vſque ad animam, & ſanguinem cuſtodiri (*faciam*) tam de ſanctae, & indiuiduae Trinitatis myſterio. &c. quam de ceteris Eccleſiae dogmatibus, ſicut in vniuerſalibus conciliis, & conſtitutionibus Apoſtolicorum Pontificum, probatiſſimorumq; Eccleſiae Doctorum ſcriptis ſunt commendata, id eſt, quae ad rectitudinem noſtrae, veſtraeque orthodoxae fidei a te traditionem recipiunt, conſeruare: [ſanctaq. *Diſt. 16. c 8.* octo vniuerſalia concilia, id eſt, Nicaenum, Conſtantinopolitanum, & Epheſinum primũ, & Chalcedonenſe; quintum quoque & ſextum item CP. & ſeptimum item Nicaenum, octauum quoque item CP. vſque ad vnũ apicem immutilate ſeruare, & pari honore, & veneratione digna habere: & quae praedicauerunt, & ſtatuerũt, omnimode ſequi, & praedicare; quaeq. condemnauerunt, condemnare ore, & corde. diligentius autem, & viuacius,

cius, quamdiu viuero, omniã decreta canonica prædeceſſorum Apoſtolicorum noſtrorum Pontificum, quæcumque ipſi ſynodaliter ſtatuerunt, & probata † ſunt, confirmare, & indeminuta ſeruare, & ſicut ab eis ſtatuta ſunt, in ſui vigoris ſtabilitate cuſtodire: quaeque vel quoſcumque condemnauerunt, vel abdicauerunt, ſimili ſententia condemnare, vel abdicare. &c. ſacroſque canones, & Sacrorum Pontificum conſtituta, vt diuina, & cæleſtia mandata, Deo auxiliante cuſtodire. &c. *Profeſsio ſummorum* Pontific. *ex lib. diurno. Iuo lib. 2. tit. 11. c. 15. pan. & par. 4. c. 132. decr.*

† prolata ſ.

De quattuor concilijs generaliaus Nicaeno, Conſtantinopolitano, Epheſino, & Chalcedonenſi.
Tit. XI.

CAP. I.

TEnere, & ſeruare, & praedicare ſanctis eccleſijs confeſſi ſumus hanc fidei confeſſionem, quam latius expoſuerunt cccxviij. ſancti Patres Nicææ cõgregati, qui ſanctum mathema, ſiue ſymbolum tradiderunt: inſuper autem, & cl. Conſtantinopoli collecti expoſuerunt, qui eandem fidei confeſſionem ſecuti ſunt, & eam explanauerunt: & cc. ſanctorum Patrum prius Epheſi collectorum pro eadem fide conſenſum: & quae a dcxxx. Chalcedone congregatis definita ſunt, pro vna, eademque fide, quam & ipſi ſecuti praedicauerunt. Eos autem, qui pro tempore condemnati, vel anathematizati a catholica Eccleſia, & praedictis quattuor concilijs ſunt, confeſſi ſumus condemnatos, & anathematizatos habere. V. *ſyno. CP. collatio. 8. de trib. capitulis poſt prin.*

CAP. II.

Iterum confitemur, quod ſuſcipimus ſanctas quattuor ſynodos: id eſt, Nicaenam, Conſtantinopo. Epheſinam primam, & Chalcedonen. quæ pro vna, eademque fide definierunt, praedicauimus, & praedicamus. Eos autem, qui haec non ſuſciplunt, alienos catholicae eccleſiae iudicamus. *Ibid. ante anathemata.*

CAP. III.

His ita ſe habentibus manifeſtum facimus quoniã omnia, quae a praedictis ſanctis quattuor ſynodis, ſicut dictum eſt, de orthodoxa fide promulgata ſunt, & de eccleſiaſtica ſtabilitate terminata, & ſeruauimus, & ſeruamus. Licet enim diuerſis temporibus contra emerſos haereticos denominata quattuor concilia facta ſunt, vnã, tamẽ eandemq. confeſſionem rectae fidei conſeruauerunt, & praedicauerunt. Et propterea omnia, quae conſonant his, quae ab antefatis quattuor ſynodis pro recta fide definita ſunt, ſuſcipimus. &c. *V. ſynodus* CP. *in definitione. refert Martinus Papa in ſynod. Lateran ſecretario* 4.

CAP. IV.

Si quis non anathematizat Arium, Eunomium, Macedonium, Apollinarem, Neſtoriũ, Eutychen, & Originem, cum impiis eorum ſcriptis, & omnes alios haereticos, qui condemnati ſunt, & anathematizati a ſancta Dei catholica, & Apoſtolica Eccleſia, vel praedictis ſanctis quattuor conciliis: ſed & eos, qui ſimilia cum praedictis haereticis ſapuerunt, aut ſapere noſcuntur, & vſque ad finem permanſerunt in propria impietate: talis anathema ſit. *V. ſyno. CP. cap. 11. actio. vlt. de trib. capitulis. refert Martinus* Papa *in ſynod. Lateran. ſecretario quarto.*

CAP. V.

His igitur ita confeſſis a nobis, quae & accepimus de diuina ſcriptura, a ſanctorum Patrum doctrina, & definitis de vna, eademque fide a praedictis ſanctis quattuor conciliis. &c. contra eos, qui defendere præſumpſerũt, aut defendunt praedicta tria capitula. &c. Si quis conatus fuerit contraria tradere, aut docere. &c. Epiſcopus, aut clericus. &c. denudabitur ab Epiſcopatu, aut a clero; ſi autem monachus, aut laicus fuerit, anathematizabitur. *V. ſynod. d. actio vlt. in fine. refert Martin. in d. ſynod.* Later. *ſecr.* 4.

CAP. VI.

Hoc ſanctum noſtrum vniuerſale cõcilium impietatis errorem. &c. procul abiiciens, ſanctorum autem, ac probabilium Patrum inoffenſe recto tramite iter conſecutum, ſanctaſque & vniuerſales quinque ſynodos pie in omnibus eis conſonuit, cccxviii. ſanctorum Patrum, qui Nicææ cõuenerunt aduerſus Arium furioſum. & ei, qui a cl. apud CP. aduerſus Macedonium impugnatorẽ Spiritus, & Apollinarem impium. Similiter & ei, quae Epheſi prius aduerſus Neſtorium Iudaicae intelligentiae congregata eſt, cc. venerabilium virorum. Atque ei, quae Chalcedone dcxxx. Patrum aduerſus Eutychem, & Dioſcorum Deo odibiles. &c. *VI. ſynod.* CP. *actio. 17. in definitione.*

CAP. VII.

Cuncta Eccleſiae catholicae dogmata conſeruamus, & ſex vniuerſalibus conciliis inhærentes, eorum acta comprobamus. *Vii. ſynod. Nicae. 2. actio. 7. in definitione.*

CAP. IIX.

Sanctiſſimam virginem proprie, & veraciter Dei genitricem fatemur, quemadmodum vniuerſalis tertia ſynodus, quae prius apud Epheſum congregata eſt, praedicauit. Cum qua & nos hominis cultorem iactantiſſimum, atque Iudaicum ſenſum habentem Neſtorium anathematizamus. Docentes vnum, eundemque Chriſtum, & Dominum, Deum ſcilicet perfectum, & hominem perfectum in vna perſona vtriuſque naturae differentia, ſed proprietates inconnumerabiles, & inconfuſas perpetuo conſeruantem, quemadmodum, & ſancta vniuerſalis quarta ſynodus dogmatizauit. quam numeratis tribus conciliis, tanquam ſanctorum Euangeliorum quaternitatem

tem

tem ſuſcipientes, anathematizamus delirum Entychetem, & vecordem Dioſcorum. VIII. *ſyno.*CP. *ſub* Hadria.*ii.actio.*10. *in termino, ſiue definitione.*

CAP. IX.

Diſt. 15. c.3. Sancta Romana Eccleſia poſt illas veteris vel noui Teſtamenti, quas regulariter ſuſcepimus, etiam has ſuſcipi non prohibet ſcripturas. id eſt, ſanctam ſynodum Nicaenam, cccxiix. Patrum, mediante Maximo Conſtantino Auguſto, in qua Arius haereticus condemnatus eſt. Sanctam ſynodum Conſtantinopolitan. mediante Theodoſio Seniore Auguſto, in qua Macedonius haereticus debitam damnationem excepit. Sanctam ſynodum Epheſinam, in qua Neſtorius condemnatus eſt, conſenſu beatiſſimi Caeleſtini Papae, mediante Cyrillo Alexandrinae ſedis Antiſtite, & Arcadio Epiſcopo ab Italia deſtinato. Sanctam ſynodum Chalcedonenſem, mediante Marciano Auguſto, & Anatolio Conſtantinopol. Epiſcopo, in qua Neſtoriana, & Eutychiana haereſes, ſimul cum Dioſcoro, eiuſque cõplicibus dãnatae ſunt. Sed & ſi qua ſunt concilia, a ſanctis Patribus hactenus inſtituta,
†præter. poſt † horum auctoritatem, & cuſtodienda, & recipienda & decernimus, & mandamus. *Gelaſ. in ſynod. lxx. Epiſcoporum in princ. Burchar. lib. 3. cap. 220. Iuo lib. 2. tit. 11. cap. 3. panorm. & par. 4. cap. 64. decr. Caeſar. lib. 1. cap. 33. Tarrac. lib. 1. cap. 232.*

CAP. X.

Quae ſanctæ, & vniuerſales quinque ſynodi tradiderunt, intranſgreſſibiliter retinemus, definitiones eorum (*Patrum*) ſeruamus, decreta eorum integre confitemur; ita definimus, quomodo illi per proprios ſermones promulgauerunt. Qui eaſdem ſanctas ſynodos, & venerabiles Patres minime ſuſcipit, condemnatus eſt, &c. *Lateran. ſyno. ſub Martino Papa, ſecret. 5.*

CAP. XI.

Gal. 1. Licet nos, aut angelus de caelo euangelizauerit vobis, praeter quod accepimus, tam a ſanctis Apoſtolis, & probabilibus Patribus & vniuerſalibus quinque ſynodis: anathema ſit. *Martinus in d. ſyn. Later. in ſynodica epiſtola ad omnes Chriſtianos, poſt med.*

CAP. XII.

Amplector quattuor Euangelia, ſeptem canonicas epiſtolas, epiſtolas glorioſi Doctoris B. Pauli Apoſtoli, ſanctos canones Apoſtolorum quattuor vniuerſalia concilia, ſicut quattuor Euangelia, Nicaenum, Epheſinum, Conſtantinop. Chalcedonen. & Antiochenum, & decreta ſanctorum Patrum Rom. Pontif. &c. *Paſcal. ij. in ſynod. Romana.*

CAP. XIII.

Rom. 10. c. Quia corde creditur ad iuſtitiam, ore autem confeſſio fit ad ſalutem; [ſicut ſancti
Diſt. 15. c. 2. Euangelii quattuor libros, ſic quattuor concilia ſuſcipere, & venerari me fateor. Nicaenum ſcilicet, in quo peruerſum Arii dogma deſtruitur. Conſtantinop. quoque in quo Eunomii, & Macedonij error conuincitur. Epheſinum etiam primum, in quo Neſtorii impietas iudicatur. Chalcedonenſe vero, in quo Eutychis, Dioſcorique, prauitas reprobatur, tota deuotione complector, integerrima approbatione cuſtodio. Quia in his, velut in quadrato lapide ſanctae fidei ſtructura conſurgit, & cuiuslibet vitae, atque actionis exiſtit. Quiſquis eorum ſoliditatem non tenet, etiam ſi lapis eſſe cernitur, tamen extra ædificium iacet. &c. Cunctas vero, quas praefata veneranda concilia perſonas reſpuũt, reſpuo, quas venerantur, amplector: quia dum vniuerſali ſunt conſenſu conſtituta; ſe, & non illa deſtruit, quiſquis praeſumit aut ſoluere, quos religant, aut ligare, quos ſoluunt. Quiſquis ergo aliud ſapit, anathema ſit. &c. *Gregor. lib. 1. epiſ. 24. ad Ioan.* CP. *& alios Patriarchas, in fine.* Greg. *vij. lib. 8. epiſ. 1. Iuo par. 4. cap. 117. decr. Anſel. lib. 6. c. 52. Caeſar. lib. 1. c. 36. Tarrac. lib. 1. c. 140.*

CAP. XIV.

Sic quattuor ſynodos ſanctae vniuerſalis Eccleſiae veneramur, ſicut quattuor libros ſancti Euangelii recipimus. *Gregor. Sabino diacono, lib. 2. regiſtri ep. 10. c. 49. indict. 11.*

CAP. XV.

Nos veneramur ſanctas quattuor ſynodos. Nicaenam, in qua Arius: Conſtantinopol. in qua Macedonius: Epheſinam primam, in qua Neſtorius * atque Dioſcorus: * Chalcedonenſem, in qua Eutyches damnatus eſt. Profitentes, quia quiſquis aliter ſapit, quam hae quattuor ſynodi, a fide veritatis alienus eſt. Damnamus autem, quoſcumque damnant; & quoſcumque abſoluunt, abſoluimus; ſub anathematis interpoſitione ferientes eum, qui earundem quattuor ſynodorum, maxime autem Chalcedonenſis, de qua quibuſdam imperitis hominibus nata eſt dubietas fidei addere, vel adimere praeſumit. *Idem Gregor. lib. 3. epiſt. 33. regiſt. ad Theodelindam Reginam Longobardor.*

CAP. XVI.

Illa, quae ſanctiſſimae quattuor ſynodi ſapuerunt, atque definierunt, ſicuti prædeceſſor noſter ſanctiſſimus Leo Papa, ita ea & nos ſapimus, ſequimur, ac tenemus: nec ab earum fide aliquo modo diſſentimus. *Idem Greg. lib. 4. regiſtr. indict. 13. ep. 49. c. 93. ad Petrum, & Prudentium Epiſcopos de Iſtria.*

CAP. XVII.

Veneratur ſanctam Nicaenam ſynodum, in qua Arius; Conſtantinop. in qua Macedonius; Epheſinam primam, in qua Neſtorius; & ſanctam Chalcedonen. ſynodum, in qua idem Neſtorius, Dioſcorus, atque Eutyches damnatus eſt. Si quis autem contra harum quattuor ſynodorum fidem, & contra ſanctae memoriae Leonis Papae tomum, atque definitionem mali quid loqui vnquam præſumit, anathema ſit. *Gregor. lib.* [illegible] *regiſt. epiſt. 2. cap. 102. indict. 14. clero, & ple*[illegible] *Rauen. Vid. eund. lib. 7.*

lib. 7. epiſt. 53. ad Secundin. in med.

CAP. XIIX.

Quaecumque à ſanctis quattuor ſynodis ſunt definita, recipimus; & quaecumque reprobata ſunt, condemnamus. *Idem. Gregor. lib. 12. epiſt. 7. indict. 7. regiſt. ad Reginam Longobard.*

CAP. XIX.

Sicut ſuſcepimus, atque firmiter praedicamus ſancta quinque vniuerſalia concilia, Nicaenum, Conſtantinopol. Epheſinum primū, Chalcedon. & Cp. quae & omnis Chriſti Eccleſia approbat, & ſequitur: ita & quod nuper in Regia vrbe, pio veſtrae ſerenitatis adniſu, celebratum eſt, ſanctum ſextum concilium. &c. ſuſcipimus. *Leo ij. in ep. ad Conſtantin. iv. Imp. in fine vi. ſynodi CP.*

CAP. XX.

Quattuor concilia omnimode recipio, & velut quattuor Euangelia veneror: quia per quattuor partes mundi vniuerſalis Eccleſia in his, tamquam in quadro lapide fundata conſiſtit. Primum Nicaenū cccxiix. Patrum, ſub B. Silueſtro Papa Romano, & Conſtantino Auguſto Magno: cui praefuerunt Victor, & Vincentius Romani presbyteri. Secundum Conſtantinopolitan. primum cl. Patrum ſub Damaſo Papa, & Theodoſio Maiore. Tertium Epheſinum primum cc. Patrum ſub Caeleſtino Papa, & Iuniore Theodoſio. Quartum Chalcedonenſe dcxxx. Patrum ſub B. Leone Papa, & Marciano Auguſto. &c. *Leo ix. in ep. ad Petr. Antiochen. in fine.*

CAP. XXI.

Volumus caritatem tuam litteris ſuis ſignificare, vtrum veſtra recipiat, quod Eccleſia vniuerſalis amplectitur, fidem, ſcilicet quattuor conciliornm, quæ à ſanctis Patribus cōprobata, a Romanis Pontificibus Silueſtro, Leone, aliiſque Apoſtolica ſunt auctoritate firmata. inter quos nihilominus beatiſſimus Gregorius Papa doctor egregius maioribus Eccleſiae Alexandrinae, Antiochenae, aliiſq. in epiſtola ſua ſeſe eam tenere his verbis teſtatus eſt: Quia corde creditur ad iuſtitiam, Diſt. 15. c. 2. ore autem confeſſio fit ad ſalutem, [ſicut ſancti Euangelii quattuor libros, ſic quattuor concilia ſuſcipere, & venerari me fateor. quintum quoque concilium pariter veneror. *Gregor. vij. lib. 8. regiſt. epiſt. 1. poſt prin. Gregor. i. lib. 1. epiſt. 24. ad Ioan. CP. & alios. Iuo par. 4. c. 117. decr. Anſel. lib. 6. cap. 52. Caeſar. lib. 1. cap. 36. Tarrac. lib. 1. cap. 140.*

CAP. XXII.

In magna Nicaena ſynodo Arius haereticus damnatus eſt. Conſtantinopolit. ſynodus Macedonium haereticum debita ſententia condemnauit. In Epheſina ſynodo Neſtorius condignam ſui erroris dānationem excepit. Chalcedonēſis quoque ſynodus Neſtorianam haereſim, & Eutychianam cum Dioſcoro, & eius complicibus iuſtiſſima ſententia confutauit. *Innocen. ij. in epiſt. ad Sampſonem Remenſ. & Henricum Senonenſ. & Bernardum Abbatem contra Petrum Abaelardum.*

CAP. XXIII.

Sancti Patres praeceſſores noſtri aut generales ſynodos vndique colligi pro vnitate rectae fidei fecerunt, ſicut Nicaeae contra Arium cccxiix. & CP. cl. contra Macedonium, & Epheſi contra Neſtorium cc. & Chalcedone contra Eutychen. dcxxx. aut certe ſpeciales ſynodos collegerunt. &c. *Bracaren. ij. ante canones.*

CAP. XXIV.

Quicumque alibi fidem, & communionem catholicam, praeterquam in Eccleſia vniuerſali, quam Nicaeni, & Conſtantinop. & primi Epheſini, & Chalcedone. concilij decreta tenent, pariter & honorant: anathema ſit. *Epiſcopi catholici in Toletano concilio tertio ante canones.* [Qui concilia omnium orthodoxorum Epiſcoporum conſona conciliis Nicæno, CP. primo Epheſino, & Chalcedon. non recipit: anathema ſit. *Epiſcopi conuerſi ex Arianis in eodem concilio ante canones.* [Fidē ſanctam Nicaeni obſeruo concilij, & honoro ea, quae contra rectæ fidei peſtē Arium, cccxiix. ſancta Epiſcopalis ſcripſit ſynodus. Amplector, & teneo fidem cl. Epiſcopum CP. congregatorum quae Macedonium Spiritus ſancti ſubſtantiam minorantem, & a Patris, & Filii vnitate, & eſſentia ſegregantem, iugulo veritatis interemit. Primae quoque Epheſinae ſynodi fidem, quae aduerſus Neſtorium, eiuſque doctrinam lata eſt, credo, pariter & honoro. Similiter & Chalcedonen. concilii fidē, quam plenam ſanctitate, & eruditione aduerſus Eutychen, & Dioſcorum protulit, cum omni Eccleſiā catholica reuerenter ſuſcipio. Omnium quoque orthodoxorum venerabilium ſacerdotum concilia, quae ab ipſis ſupraſcriptis quattuor ſynodis fidei puritate non diſſonant, pari veneratione obſeruo. *Reccaredus Rex in tomo fidei initio eiuſdem concilii Toletani tertii.*

CAP. XXV.

Suſcepimus ſanctas, & vniuerſales quinque ſynodos beatorum, & Deo acceptabilium Patrum: id eſt, qui Nicaeae congregati fuerunt cccxiix. contra Arium impijſſimum, & eiuſdem dogmata. Et CP. cl. contra veſaniam Macedonii, & Eudoxii, & eorum dogmata. Et in Epheſino primo cc. contra nequiſſimū Neſtorium, & eiuſdem dogmata. Et Chalcedone dcxxx. contra Eutychen, & Neſtoriū, & eorum dogmata. Et iterum CP. quinto congregati ſunt concilio. &c. *Anglic. Synod.* 1 1.

CAP. XXVI.

Quoniam ſanctae, & vniuerſales duae ſynodi in hac Imperiali ciuitate congregatae. Diſt. 16. c. 5. &c. ſacros canones nequaquam conſcripſerunt, ſicut reliquae ſanctae quattuor vniuerſales ſynodi, per quos populi a deteriori, & abiectiori viuendi ratione recedant. &c. Propterea ſacros canones ſcripſimus. *Trul. ante cano-*

canones. Iuo par. 4. c. 123. decr. Caeſar. lib. 1. c. 40.

CAP. XXVII.

Statuimus fidē. &c. ab Apoſtolis traditam, inuiolabiliter eſſe ſeruandam. Praeterea cccxiix. ſanctorum Patrum, qui Nicaeę conuenerunt ſub Conſtantino Imperatore aduerſus impium Arium. &c. Similiter & eam, quæ ſub Theodoſio Imperatore a cl. Patribus qui in hac vrbe conuenerunt, praedicata eſt, fidem confirmamus. de Spiritu ſancto, voces, quae eum Deum eſſe ſtatuunt, amplectentes; & profanum Macedonium cum prioribus veritatis inimicis expellentes. &c. etiām Apollinarem eiuſdem iniquitatis myſtā vna condemnantes. &c. Iam vero & quae in Epheſiorum ciuitate a cc. diuinis Patribus ſub Theodoſio Arcadij filio Imperatore expoſitae ſūt, doctrinas, tamquam infractum pietatis robur obſignamus. vnum Chriſtum filium Dei, & incarnatum praedicantes. & quae ipſum ſine ſemine peperit, impollutam ſemper virginem, proprie, & vere Deiparam decernentes, & ineptam Neſtorij perſequentes. &c. Quin etiam eam, quae in Chalcedonenſium Metropoli ſub Marciano Imper. a dcxxx. deſcripta eſt Patribus fidem orthodoxe confirmamus: quae vnum Chriſtum filium Dei ex duabus naturis compoſitum, & in duabus eiſdem naturis creditum. &c. tradidit; & ſtulte, ac inepte ſentientem Eutychen. &c. ex ſacris Eccleſiae ambitibus exturbauit. Et cum eo Neſtorium, & Dioſcorum. &c. *Trul. c. 1.*

CAP. XXIIX.

Accipiens diptycha ſanctiſſimus, & beatiſſimus Archiepiſcopus, & Patriarcha Ioannes, iuſſit ordinari ſanctas quattuor ſynodos ſanctorum Patrum: videlicet, Nicaeæ congregator. & CP. conuenientium ſub Nectario ſanctae memoriae: & Epheſi congregatorum ſuper depoſitione Neſtorij: nec non illorum de Chalcedona ſuper deiectione Eutychis, & eiuſdem impij Neſtorii. ordinariq. iuſſit nomina in ſancta memoria defunctorū Archiepiſcoporum huius Regiae vrbis Euphemii, & Macedonii, atque etiam *Leonis* Romani Pontificis. &c. Tempore diptychorum cucurrit omnis multitudo cum magno ſilentio circū circa altare, & audiebant. Et cum ſolum lectae fuiſſent a diacono appellationes prædictarum ſanctarum quattuor ſynodorum, & ſanctae memoriæ Archiepiſcoporum Euphemii, & Macedonii, & Leonis: voce magna vniuerſi clamauerunt, Gloria tibi Domine. *V. ſynod. CP. actio. 1. capite ita inſcripto, Quomodo praedicatae ſint ſynodi, in fine.*

CAP. XXIX.

Diſ. 15. c. 1. §. inter cetera.

Quattuor principalia ſunt concilia, ex quibus pleniſſimam fidei doctrinā tenet Eccleſia; tam de Patris, & Filii, & Spiritus ſancti diuinitate, quam de praedicti Filii incarnatione. Prior harum Nicaena ſynodus eſt cccxiix. Epiſcoporum Conſtantino Aug. imperante peracta. &c. Secunda ſynodus eſt cxl. † Patrum ſub Theodoſio ſeniore CP. congregata. &c. Tertia ſynodus eſt Epheſina prima cc. Epiſcoporum ſub iuniore Theodoſio Aug. edita. &c. Quarta eſt ſynodus Chalcedonenſis dcxxx. ſacerdotum ſub Marciano Principe habita. &c. Sed & ſi qua ſunt concilia, quae ſancti Patres ſpiritu Dei pleni ſanxerunt, poſt iſtorum quattuor auctoritatem, omni manent ſtabilita vigore. &c. *Iſidor. in praefa. veteri concil. ex Iſidor. Hiſpalen lib. 6. c. 16. etymol. Iuo lib. 2. tit. 11. cap 16. & 20. & 21. & 22. panor.*

† cl. ſ.

CAP. XXX.

Noſſe etiam oportet, licet cetera non infirmentur, quattuor eſſe principalia concilia, ex quibus pleniſsimam fidei doctrinam tenent eccleſiae, tam de Patris, & Filii, & Spiritus ſancti diuinitate, quam de prædicti Filii, & Saluatoris noſtri incarnatione. Prior harum Nicaena ſynodus eſt cccxiix. Epiſcoporum ſub Conſtantino Aug. peracta. &c. Secunda ſynodus eſt cl. Patrum ſub Theodoſio ſeniore CP. congregata. &c. Tertia ſynodus eſt Epheſina prima cc. Epiſcoporum ſub minore Theodoſio Aug. edita. &c. Quarta eſt ſynodus Chalcedon. dcxxx ſacerdōtum ſub Marciano Principe habita. &c. Sed & ſi qua ſunt concilia. &c. vt ſupra. *Iſido. Mercator in praefat. concil. incip. compellor a multis, in fine.*

CAP. XXXI.

Inter cetera concilia quattuor eſſe ſcimus venerabiles ſynodos, quae totam principaliter fidem cōplectuntur, quaſi quattuor Euangelia, vel totidem paradiſi flumina. &c. *Iſido. Hiſpalen. lib. 6. c. 16. etymol. Iuo lib. 2. tit. 11. c. 16. panor.*

Diſ. 15. c. 1. §. inter.

CAP. XXXII.

Quattuor in diuinis Eccleſiae dogmatibus magna, ſacraque & vniuerſalia concilia ſuſcepimus, Euangelicis illuſtrata fulgoribus, & ſplendificata Euangelicorum configurationum ſpeciminum quantitate. His principare dicimus Nicaenum cccxiix. Deum gerentium Patrum conuentum, qui ex Diuino nutu concitus Arianae rabiei deiecit contagia. Poſt illum vero tempore, non gloria, ſiue gratia, ſecundus congregatur conuentus CP. a cl. Patribus, contra triſulgorem † Macedonii, Apollinaris, & Magni. &c. Tertium concilium glorifico, Epheſinum prius, nam ſecundum Dioſcori, & Eutychetis eſt. &c. illic cc. Patres eiecerunt Neſtorium hominiſcolā. &c. Quartus conuentus eſt dcxxx. Patrū Chalcedone. &c. Peremit Eutychen, & Dioſcorū. &c. atque Neſtorii haereſim. &c. Quintum quoque ſuſcipio. &c. *Sophronius Patriarch. Hieroſol. ad Sergium Patr. CP. apud vj. ſynod. CP. actio. 11. in med.*

† triſulgurem ſ.

CAP. XXXIII.

Suſcipio ſex ſacras generales ſynodos, earumque diuina decreta; primae quidem, quae definiuit Patri conſubſtantialem, & aeque ſine principio fuiſſe Filium, anathematizans

impium

Digitized by Google

Implum Arium, Aetium, Eunominm, Eudoxium, Demophilum. &c. Secundae autem decreta recipio, quae definiit, Deum eſſe Spiritum ſanctum Dominum viuificantem. Auerſor autem Macedoninm. &c. Ex tertia vero, vnum D.N. Ieſum Chriſtum, verum Deum noſtrum. &c. incarnatum; & Neſtorium hominis adoratorem, eiuſque aſſeclas Diodorum, & Theodorum. &c. longe propello. Quartae vero ſynodi capita haec accipio, ex duabus naturis, & in duabus naturis vnum eſſe ſanctæ Trinitatis Chriſtum Deum noſtrum in carne peregrinantem. anathematizo autem Eutychen, Dioſcorum, & omnem acephalon eorum turbã. &c. *Taraſius ad Epiſcopos Antiochiae, Alexandriae, & ſanctae vrbis apud vij. ſynod. Nicae. ÿ. actio. tertia poſt principium.*

CAP. XXXIV.

Suſcipimus, & ex animo amplectimur, & amamus lex ſacras, & vniuerſales ſynodos, quae ex Spiritus ſancti inſtinctu contra omnes haereſes, quae in diuerſis locis, & temporibus fuerunt, congregatae ſunt. quas ſane omnes excellenter vniuerſae, quae ſunt ſub ſole, eccleſiae praedicant; earumque rectis, & a Deo inſpiratis dogmatibus ſeipſos confirmant: reijcientes, quos ipſae reijciunt; recipientes vero, quos illae recipiunt. &c. *Theodorus Patriar.* Hieroſo. *in epiſt. ſynodica lecta in vij. ſynod. act. 3. poſt principium.*

CAP. XXXV.

Diſt. 16. c. 8. Sancta octo vniuerſalia concilia; id eſt, Nicaenum, Conſtantinopol. & Epheſinum primum, & Chalcedon. quintum quoque, & ſextum item Conſtantinopo. & ſeptimum item Nicaenum, octauum quoque item CP. vſque ad vnum apicem immutilate ſeruare, & pari honore, & veneratione digna habere, & quae praedicauerunt, & ſtatuerunt, omnimode ſequi, & praedicare; quæque condemnauerunt, condemnare ore, & corde (*profiteor.*) &c. *Profeſsio Summor. Pontificum ex diurno lib. Iuo lib. 2. tit. 11. c. 15. panor. & par. 4. c. 132. decre.*

CAP. XXXVI.

Primo coram ſe reuerentia veſtra habeat. &c. me orthodoxae fidei veram, ſanctam, & ſinceram regulam. &c. habere. &c. ſicut ſancta ſynodus Nicaena conſtituit; ſicut CP. ſanctorum Patrũ congregatio definiuit; ſicut Epheſini primi coetus vnitas affirmauit; ſicut Chalcedonen. concilii definitio protulit. &c. *Receſuin. Rex in tomo ante canones Toleta. iix.*

De ſynodo Nicaena.

Tit. XII.

CAP. I.

NOn ſpernendam eſſe fidem Patrum trecentorum decem & octo, qui Nicaeae Bithyniæ conuenerũt, ſed manere eam ratam oportet. CP. *cap 1.*

CAP. II.

Neceſſe eſt, vt concorditer ſalubres ſuſcipiatis hortatus. &c. & diuinis, & Apoſtolicis conſtitutionibus pareatis, & in nullo patiamini prouidentiſſima canonum decreta violari; quatenus, & Nicaenorum canonum conſtituta, & quae a nobis, vel a prædeceſſoribus noſtris ſunt prouide, & ſalubriter decreta, intemerata permaneant in futuro. *Liber. ep. 2. in fin. Pelag. ii. ep. 1. poſt med.*

CAP. III.

Canonibus obſequendum eſſe ſcribimus, qui Nicaeae ſunt decreti: quos ſolos conſectari decet Eccleſiam catholicam, & iuxta eos iudicare. Sin alii a quopiam proferuntur a Nicaenis canonibus diſſonantes, & haereticos auctores referentes, ij a catholicis Epiſcopis reiiciuntur. *Inn. ep. ad clerum, & Populum* CP. *apud Niceph. lib. 13. c. 32.*

CAP. IV.

Nulla ſibimet de multiplicatione congregationis ſynodalia concilia blandiantur, neque trecentis illis decem atque octo copioſior numerus ſacerdotum comparare ſe audeat, vel praeferre. Cum tanto diuinitus prilegio Nicaena ſit ſynodus conſecrata, vt ſiue per pauciores, ſiue per plures eccleſiaſtica iudicia celebrentur, omni penitus auctoritate ſit vacuum, quidquid ab illorum fuerit conſtitutione diuerſum. *Leo epiſt. 51. vel 53. ad Anatolium Epiſcop.* CP. *ante med.*

CAP. V.

Sancti illi, & venerabiles Patres, qui in vrbe Nicæna, ſacrilego Ario cum ſua impietate damnato, manſuras vſque in finem mundi leges eccleſiaſticorum canonum condiderunt, & apud nos in toto orbe terrarũ in ſuis conſtitutionibus viuunt. & ſi quid vſquam aliter quam illi ſtatuerunt, praeſumitur; ſine cunctatione caſſatur. vt [quae ad perpetuam 25. q. 1. c. 3.
vtilitatem generaliter inſtituta ſunt, nulla commutatione varientur: nec ad priuatum trahantur commodum, quae ad bonum ſunt commune praefixa. &c. *Leo d. ep. 51. poſt med. ad Anatolium* CP. *Capitul. li. 6. c. 254. & lib. 7. c. 227. Iuo par. 16. c. 317. decr. Anſel. lib. 6. c. 121. Tarrac. lib. 3. c. 77.*

CAP. VI.

Priuilegia eccleſiarum ſanctorum Patrum 25. q. 2. c.
canonibus inſtituta, & venerabilis Nicaenae 2. & 15.
ſynodi fixa decretis, nulla poſſunt improbitate conuelli. &c. Ad meum tendit reatum; ſi paternarum regulae ſanctionum, quae in ſynodo Nicaena ad † totius Eccleſiae regimen, † ac.
ſpiritu Dei inſtruente ſunt conditae, me, quod abſit, conniuente, violentur; & maior ſit apud me vnius fratris voluntas, quam vniuerſæ domus Domini communis vtilitas. *Leo ep. 52. vel 54. ad Martianum Auguſt. poſt med. Anſ. lib. 4. c. 2. Caeſar. li. 7. c. 13. Tarrac. li. 1. c. 298.*

CAP. VII.

Contra ſtatuta paternorum canonum, quæ ante longiſſimae ætatis annos in vrbe Nicæna ſpiritualibus ſunt fundata decretis, nihil cuique addere conceditur; ita vt ſi quis di-

uerſum aliquid decernere velit, ſe potius minuat, quam illa corrumpat: quae ſi, vt oportet, a cunctis Pontificibus intemerata ſeruentur; per vniuerſas eccleſias tranquilla erit pax, & firma concordia, nullae de menſuris harum diſſenſiones, nullae de ordinationibus lites, nullae de priuilegijs ambiguitates, nulla erunt de alieni vſurpatione certamina: ſed ea, quae iure caritatis rationabilis eſt, & morum, & officiorum ſeruabitur vnanimitas. &c. Conſenſiones vero Epiſcoporum, ſanctorum canonum apud Nicaeam conditorum regulis repugnantes, vnita nobiſcum veſtrae fidei pietate, in irritum mittimus, & per auctoritatem B. Petri Apoſtoli, generali prorſus definitione caſſamus, in omnibus eccleſiaſticis his legibus obſequentes, quas ad pacificationem omnium ſacerdotum, per trecentos decem & octo Antiſtites Spiritus ſanctus inſtituit; ita vt etiam ſi multo plures aliud, quam illi ſtatuere decernerent, in nulla reuerentia ſit habendum, quidquid fuerit a praedictorum conſtitutione diuerſum. *Leo ep. 53. ad Pulcheriam, ante med. & in fin.*

CAP. IIX.

De cuſtodiendis ſanctorum Patrum ſtatutis, quae in ſynodo Nicaena inuiolabilibus ſunt fixa decretis, obſeruantiam veſtrae ſanctitatis admoneo, vt iura eccleſiarum, ſicut ab illis cccxiix. Patribus diuinitus inſpiratis ſunt ordinata, permaneant. *Leo ep. 59. ad ſynodum Chalcedonenſem ante finem.*

CAP. IX.

Tanta apud me eſt Nicaenorum canonum reuerentia, vt ea, quae ſunt a ſanctis Patribus conſtituta, nec permiſerim, nec patiar aliqua nouitate violari. &c. Quod ſi quid a quoquã contra Nicaenorum canonum ſtatuta in quacumque ſynodo vel tentatum eſt, vel ad tempus videtur exortum, † nihil praeiudicii poteſt inuiolabilibus inferre decretis. &c. Hoc proprium definitionis meae eſt, vt quantumlibet numerus ſacerdotum amplior aliquid per quorundam ſurreptionem decernat, quod illis trecentorum decem & octo Patrum conſtitutionibus inueniatur aduerſum; id iuſtitiae conſideratione caſſetur. Quoniam vniuerſae pacis tranquillitas non aliter poterit cuſtodiri, niſi ſua canonibus reuerentia intemerata ſeruetur. &c. Quidquid praeter ſpeciales cauſas ſynodalium conciliorum ad examen Epiſcopale defertur, poteſt aliquam dijudicandi habere rationem; ſi nihil de eo eſt a ſanctis Patribus apud Nicaeam definitum. Nam quod ab illorum regulis, conſtitutioneque diſcordat, Apoſtolicae ſedis numquam obtinebit conſenſum. *Leo ep. 60. ad Maxim. Epiſc. Antioch. in med.*

† extortum F.

CAP. X.

Super omnia, fraterna caritate hortor, & moneo; vt ea, quae ad gloriam, vel ad munimem pertinent ſacerdotalis officii, Nicaenorum canonum, vniuerſalis Eccleſiae pacem ſeruantia decreta cuſtodias. Sic enim inter Domini ſacerdotes inuiolata caritas permanebit; ſi paribus ſtudiis, quæ ſunt a ſanctis Patribus conſtituta, ſeruentur. *Leo epiſt. 69. ad Anatolium Epiſcopum CP. in fine.*

CAP. XI.

Quod noſtris temporibus apud Chalcedonem de Domini noſtri Ieſu Chriſti incarnatione firmatum eſt, hoc etiam apud Nicaeam myſticus ille Patrum numerus definiuit; ne catholicorum confeſſio aut vnigenitum Dei filium in aliquo crederet Patri imparem; aut eundem, cum factus eſt filius hominis, non veram carnis noſtrae, atque animae habuiſſe naturam. &c. De rebus & apud Nicaeam, & apud Chalcedonem, ſicut Deo placuit, definitis nullum audemus inire tractatum, tamquam dubia, vel infirma ſint, quae tanta per Spiritum ſanctum fixit auctoritas. *Leo epiſt. 76. ad Leon. imperat. poſt prin. & poſt med.*

CAP. XII.

Nos generales ſynodos a Nicæna incipientes, cum reliquis quattuor veneramur; quia ipſam ſequentes in cunctis ſententiis vnanimes concordant. *Greg. ep. ad Secundinum in med. lib. 7. regiſt. epiſt. 53. Raban. c. 1. de paenit. Burch. lib. 19. c. 43. Iuo lib. 3. tit. 11. c. 15. panor. & par. 6. cap 85. decr.*

Diſ. 50. c. 16. quia ſanctitas.

CAP. XIII.

Conſtantinus magnus Imperator omnium Regum, & Principum fere totius orbis dominus, in ſancta Nicæna ſynodo, poſt omnes Epiſcopus vltimus reſidens, nullam iudicii ſententiam ſuper Epiſcopos dare praeſumpſit: ſed illos etiam deos vocans, non ſuo debere ſubeſſe iudicio, verum ſe ad illorum pendere arbitrium iudicauit. *Greg. vij. lib. 8. regiſt. ep. 21. ante med. ex Grego. in epiſt. ad Mauricium Imperatorem lib. 4. c. 75. ep. 31.*

CAP. XIV.

Hoc placuit cuſtodiri, vt nihil contra magnam ſynodum (*Nicaenam*) Metropolitani exiſtiment vindicandum. *Arel. ij. cap. 37.*

CAP. XV.

Si quis cognitis geſtis Nicaeni concilii (*de ordinandis clericis*) aliud, quam ſtatutum eſt, facere praeſumpſerit. &c. excommunicatus habeatur. &c. *Tolet. i. in prin.*

CAP. XVI.

Fauſtinus Epiſcopus legatus. &c. dixit: Iniuncta nobis ſunt a ſede Apoſtolica aliqua per ſcripturam, aliqua etiam in mandatis, cum veſtra beatitudine tractanda, ſicut & geſtis ſuperioribus meminimus. hoc eſt, de Nicaenis canonibus, vt conſeruentur, & conſtituta eorum & conſuetudo. quia aliqua ordine, & canone tenentur, aliqua conſuetudine firmata ſunt. &c. Alypius Epiſcopus dixit: Id nos ſeruaturos profitemur, quod in Nicaeno concilio conſtitutum eſt. *Charth. vi. c. 2. & 4.*

CAP. XVII.

Vniuerſum concilium dixit: Omnia, quae in Nicaeno concilio ſtatuta ſunt, nobis omnibus

bus placent. Iocundus Epiſcopus. &c.dixit: Quod conſtitutũ eſt in Nicaeno concilio, violari a quoquam nullatenus poteſt. *Carth.vi. c.7.*

CAP. XIIX.

Quae in Nicaena ſynodo definita ſunt, ſeruentur. *Carth.*1.G.*Carth.vi.c.9.L.*

CAP. XIX.

In Nicaea vrbe poſt *(Arii)* damnationem ſanctis Patres regulae formulam de fidei orthodoxae vnitate ſtatuerunt, & capitula canonum promulgauerunt: quae nos cum omni veneratione ſuſcipimus. *Manſuetus Epiſcopus, & ſyn.*Mediola.*poſt prin. ad Conſtantin.iv.*Imper.*ante vi ſyn.*CP.

CAP. XX.

Diſt. 16. c.10. Prima ſynodus Nicaeae cccxiix. Patrum contra Arium Alexandrinum presbyterum, qui tres gradus in Trinitate aſſerebat, Patrem ſcilicet maiorem, Filium minorem, Spiritum ſanctum creaturam, temporibus Conſtantini Principis, Silueſtri Papae Romani, Macarij Hieroſolymitani, Alexandri Alexandrini. † Qui condemnata haereſi ſtatuerunt canones xx. quorum auctor maxime praefatus ſanctus Alexander Epiſcopus fuit. *Ante Iſidor.Mercatoris collectio.concil.*

† CP.

De numero canonum concilij Nicaeni. Tit. XIII.

CAP. I.

DE capitulorum veritate, & numero Nicaeni concilii, cui vos interfuiſſe litteris veſtræ fraternitatis ſignificaſtis, a noſtris, qui vna vobiſcum interfuerunt, diligentiorib. requiſiuimus collocutionibus. qui ita, vt veſtrae teſtatae ſunt litterae, omnem nobis ordinem expoſuerunt, & veſtram epiſtolam, per omnia veram eſſe teſtificati ſunt; non vt nos aliquid ſiniſtrum veſtra ex parte arbitremur; † ſed nos, & vos, illoſque abſque vlla in poſterum titubatione vnũ ſentire optaremus. &c. Diligenter requirentes in ſancto noſtrae, & Apoſtolicae ſedis ſcrinio eadem, quae ſanctae recordationis praedeceſſori meo Silueſtro ſunt directa, ſeptuaginta ſicut ſignificaſtis, capitula illaeſa inuenimus. Ipſa enim vobis propter auctoritatem, & ſubſcriptionem tantorum Patrum, & eius magni concilii minime miſimus, ſed pro eiſdem coram Apocriſarijs veſtris alia ſimilia, eundem numerũ, eademque verba, & ipſam ſubſcriptionem continentia, vobis reſcribere, & ſub certa ſtipulatione, & confirmatione mittere curamus. &c. *Marcus ep. ad Athan. & alios Epiſcop. Aegypt. Iuo par.4.c.*109.*decre. Anſel.lib.*1.*cap.*60. *Caeſar.lib.*1.*c.*31.

† arbitraremur ſ.

CAP. II.

Duo canones de appellationibus, & de iudicijs concilii Nicaeni apud Zoſimum referuntur in conc.Carth.vi. & dubitatur, an ſint legitimi: cum apud Graecos non ſint. ſed ſunt in Sardic.c.5.& 14. Vide Carth.135.G. & ante canones G. Cyrillus Alexandrinus, & Atticus CP. habuerunt xx. canones Nicaenos, vt in Cartha.vi.in fine, & 136.137.G.Vide Afr.101.L.Carth.vi.cap.6.

2. q. 6. ſi quis. 35. & 11. q. 3. ſi Epiſcopus. c. 4.

CAP. III.

Præſentibus nobis octoginta capitula in memorata tractata ſunt ſynodo, *(loquitur de Nicaena)* ſcilicet quadraginta a Graecis, Graeca edita lingua, & quadraginta a Latinis, ſimiliter Latina edita lingua. Sed viſum eſt trecentis decem & octo Patribus, ſancto ſpiritu repletis, in prædicto concilio congregatis, & maxime iam dicto Alexandro, & Apoſtolicae ſedis Apocriſariis, vt decem capitula adunarentur aliis, atque congruis locis insererentur, & ad formam ſeptuaginta diſcipulorum, vel totius orbis terrae linguarum ſeptuaginta tanti, & tam excellentis cõcilii fierent capitula, quae omnem Chriſtianorum informarent orbem. &c. *Athanaſius, & alij in epiſt.ad Marcum Papam. Iuo lib.*2. *tit.*11.*c.*18.*panor. & par.*4.*c.*108.*decr. Anſel. lib.*1.*c.*59.*Caeſar.lib.*1.*cap.*30.

CAP. IV.

Nicaeni canones viginti, & confeſſio fidei ante canones. *Carth.*G.*Carth.vi.*L.*in fine.*

CAP. V.

Plura, quam illa viginti capitula, quae apud nos habentur, Nicaenae ſynodi reperimus, & in decretis Iulii Papae lxx.capitula eiuſdem ſynodi eſſe debere legimus. &c. Nam quod plura, quam xx. capitula ſint Nicaeni concilij, in multis inuenitur locis. &c. His, & aliis quamplurimis exemplis patet plura eſſe, quam xx. Nicaeni concilii capitula, & veram eſſe praedictam Iulii Papae epiſtolam. Nobis autem quidam e conſortio fratrũ noſtrorum Orientales teſtati ſunt ſe vidiſſe concilium Nicaenum habens potiorem quattuor Euangeliorum magnitudinem, continens in ſe ſeſſiones Epiſcoporum, & introductiones, iudiciaque quaerimoniarum, atque definitiones, & conſtitutiones, nec nõ & ſubſcriptiones eorum: ad cuius ſimilitudinem magnum Chalcedonenſ. concilium conſcriptum eſſe confirmauerunt. *Iſidor. Mercator in praefa. concil. prope fin.*

Canones quidam concilij Nicaeni, praeter viginti notos. Tit. XIV.

CAP. I.

SEntentia aliquorum canonum Nicaeni concilii, in prima epiſtola Iulii, & in ſecunda eiuſdem.

CAP. II.

Patres ſancti ſynodum congregauerunt generalem Nicaeae. &c. poſuerunt que leges, quas ſacros canones appellamus, quibus multa perneceſſaria. &c. ſunt decreta, & nocumenta

menta Epiſcoporum prohibita;ita vt, qui talia agere tentauerint, aut eis nocere præſumpſerint, ſi quidem clerici fuerint, a proprio gradu decidant; ſi vero monachi, aut laici, anathematizentur. *Iulius contra Orientales ep.1.in medio.*

CAP. III.

Verba xxiv.vel xxii. canonum Nicæni concilii apud Iulium in epiſtola ſecunda contra Orientales. *Iuo par.4.c.111.decr.*

CAP. IV.

Sanctum concilium definiuit Nicaenum, aliam fidem nulli licere proferre, aut conſcribere, vel componere, aut ſapere, vel docere aliter, nec quidquam in fide ſentire, aut proferre, quod his Patrum regulis poſſit obuiare. Qui autem praeſumpſerit componere aliam fidem, aut proferre, docere, vel tradere aliud ſymbolum, ad viam veritatis conuerti deſiderantibus, de quacumque haereſi, vel ex Iudaeis, vel ex paganis Chriſtianos ſe fieri volentibus, hi, ſi Epiſcopi fuerint, aut clerici; alienari quidem Epiſcopos ab Epiſcopatu, clericos a clero: ſi vero monachi, aut laici fuerint; anathemate feriri. *Liber.ep.1. ad Athanaſium, & alios, poſt principium.*

CAP. V.

6.q.1.c.11. Quieſcite, inquit ſancta magna ſynodus Nicæna, & nolite perſequi eos, qui Deo perfecte miniſtrant. &c. *Felix ij.ep.1.in prin. Bur. ch.lib.1.c.180.Iuo par.5.c.296.decr.*

CAP. VI.

Perſonæ accuſantiũ tales eſſe debent, quarum fides, & conuerſatio, & vita, probabilis, & abſque reprehenſione ſit, & quae omni careant ſuſpicione: quia & hoc, te praeſente (*Athanaſi*) vt bene noſti, in Nicaena ſynodo, propter malorum hominum infeſtationẽ, ab omnibus definitum eſt. *Felix ij.d.ep.1.c.12.*

CAP. VII.

Accuſatores, & accuſationes, quas ſaeculi leges non recipiunt, qua ratione ſacerdotalis eas recipere debet ordo, inuenire nequeo; cum haec, & in Nicaena ſynodo prohibita ſint. &c. *Felix ij.d.ep.1.cap.14. Anſelm.lib.3. cap.62.*

CAP. IIX.

Quamquam comprouincialibus vna cum eorum Metropolitano ſuae prouinciae, cauſas Epiſcoporum liceat caritatiue, & concorditer agitare: non tamen, ſicut in prædicta, te praeſente, cõſtitutum eſt ſynodo (*Nicena*) licet definire abſque Romani Pontificis auctoritate. &c. *Felix.ij.d.ep.1.c.18.*

CAP. IX.

2.q.6.c.16. quotiens. Epiſcopum a ſynodo prouinciali ad Romanum Pontif. appellare poſſe, in concilio Nicæno definitum eſt. *Felix.ii.d.ep.1.cap.19. Anſel.lib.1.c.59.Tarrac.lib.2.c.43.*

CAP. X.

Duae prouinciae ſub vno Metropolitano non ſint. *Ex Nicaena ſynodo Bonif. ad Hilarium.ep.3.Vide Nicae.c.4. & 6. Verba canonis, Per vnamquamque. &c. Vide ſupra lib.3. tit.5.c.4.*

CAP. XI.

Omnes, qui auſi fuerint diſſoluere definitionem ſancti, & magni concilii, quod apud Nicaeam congregatum eſt, ſub præſentia piiſſimi, & venerãdi Principis Conſtantini, de ſalutifera ſolemnitate ſacratiſſimi Paſchatis, excommunicandos, & de eccleſia pellendos eſſe cenſemus. &c. *Antiochen.cap.1.*

CAP. XII.

De modo faciendi formatas epiſtolas a Patribus Nicaeni concilii introducto, *Atticus Epiſcopus CP. in fine Chalced.ſynod. Iuo par.6.c.433.decr. Anſel.lib.6.c.116.* Diſt.73. in prin.

CAP. XIII.

De ſeptimo gradu conſanguinitatis in Nicaena ſynodo, & aliis prohibito. *Felix Epiſcopus ad Gregor.Papam.*

CAP. XIV.

Quod plura, quam xx. capitula ſint Nicæni concilii, in multis inuenitur locis. Legitur enim in Conſtantinopol.concilio ita: Manifeſtum eſt, quod illa, quae ſunt per vnamquamque prouinciam, ipſius prouinciae ſynodus diſpenſet, ſicut Nicaeno conſtat decretum eſſe concilio. Legitur & in epiſtola Innocentii Papae Victricio Rothomagen. Epiſcopo directa, ita. [Si quæ cauſæ, vel contentiones inter clericos, & laicos. &c. fuerint exortae; placuit, vt ſecundum ſynodum Nicænam congregatis omnibus eiuſdem prouinciæ Epiſcopis, iudiciũ terminetur. &c. Sanctæ etiam memoriae Theophilus Alexandr. Epiſcopus ſuis in epiſtolis meminit in concilio Nicaeno ſtatutum eſſe (*de Paſchate.*) &c. *Iſidor. Mercator in praefat.concil prope finem.* CP.c.3. *Innoc.ep.2.c.3.Capitul.lib.6.c.287.& lib.7.cap.109. Anſel.lib.2.c.53. Caeſar.lib.5.c.10.Tarrac.lib.1.c.148.* [9.q.2.c.9 non inuitati, in fi.; 11.q.1.c.37.]

De ſymbolo Nicaeno, & Conſtantinopol. Tit. XV.

CAP. I.

Nicaenum ſymbolum refert Corpus canon. ante canones Nicaenos, & in epiſt. Epheſin.ſynod. & in concil. African.cap.104. Item Iſidor. Mercator poſt canones Nicaenos, & poſt canones Carthagin.vi. ſynod. & in epiſtol.Epheſin.ſynod. Item exſtat in actis Epheſin.ſynod.relatis in Chalcedon.concilio actio.1. Refert etiam Romana ſynod.ſub Iulio. Leo epiſt.95.poſt prin.ad Leo.Aug. Atha. & ſynod. Alexan. in epiſt. ad Liberium poſt princ. Cyril. & ſynod. Alexan.in epiſtol. ad Neſtor.relata in v.ſynod.CP.actio.6. Bracaren.ſynod.3.in princip.

CAP. II.

Conſtantinopol. ſymbolum referunt Corpus canon.vt Iſido.Mercator ante canon. CP.

CAP. III.

Vtrumque ſymbolum refert Iſidor. Mercator

cator in definit. Chalcedo. ſynod. ante canones, & in concilio Toleta. 3. poſt prin. Exſtant in Chalc. ſyn. actio. 2. quae refertur etiam in v. ſyn. CP. actio. 6. vbi etiam refertur iterum ex Chalced. ſynod. actio. 5. in definitione, de qua ſupra. Exſtant etiam apud vi. ſynod. CP. actio. 17. & in concil. Lateranen. ſub Martino I. ſecretario 4.

CAP. IV.

De vtroque ſymbolo, Vide apud vij. ſynod. Nicaen. ij. in definitione, & apud iix. ſynod. CP. ſub Hadrian. ij. in definit. & in concil. Toletan. iix. in prin. & Toletan. 12. poſt princ. Tolet. 13. poſt prin. Tolet. 15. & Tolet. 17. & Foroiul.

De Conſtantinopolitana ſecunda ſynodo generali. Tit. XVI.

CAP. I.

QVendam Eudoxium damnauit, quem neque in ſynodis dãnatum inuenimus, neque a deceſſoribus eius in ſuis ſynodicis reprobatum. Et canones quidem Conſtantinopol. concilii Eudoxianos damnant: ſed quis fuerit eorum auctor Eudoxius, minime dicunt. Romana autem Eccleſia eoſdem canones, vel geſta ſynodi illius hactenus non
†accepit (habet, vel accipit. † in hoc autem eandem ſynodum accepit, quod eſt per eam contra Macedonium definitum. reliquas vero haereſes, quæ illic memoratae ſunt, ab aliis iam Patribus damnatas, reprobat, de Eudoxianis vero nihil hactenus ad gnouit. In hiſtoria autem Soxomeni de quodam Eudoxio, qui CP. eccleſiae Epiſcopatum arripuiſſe dicitur, aliqua narrantur. Sed ipſam quoque hiſtoriam ſedes Apoſtolica recipere recuſat, quoniam multa mentitur. &c. In Latina vero lingua de hoc Eudoxio nunc vſque neque in Philaſtrio, neque in B. Auguſtino, qui multa de haereſibus conſcrſpſerunt, neque in aliis Patribus aliquid inuenimus. *Greg. lib. 6. regiſt. ep. 31. c. 195. indict. 15. ad Eulogium Alex. & Anaſta. Antiochen. poſt prin. Vide eund. lib. c. ep. 5. cap. 169. ad Cyriacum* CP. *Epiſcopum, in fine.*

CAP. II.

Praeterea de Eudoxii haeretici perſona, de cuius errore in Latina lingua nil reperi, mihi a veſtra beati.udine largiſſime gaudeo ſatisfactum. Virorum quippe fortiſſimorum Baſilii, Gregorii, atque Epiphanii teſtimonia protuliſtis: & maniſeſte peremptum cognoſcimus eum, in quem heroës noſtri tot iacula dederunt. *Idem Greg. lib. 7. epiſt. 30. indict. 1. ad Eulogium Alex. poſt prin. refert* Ha*drian. ad Carolum c. 50. pro imaginibus.*

CAP. III.

3. q. 5. c. 15. *quod ſuſpecti.* Conſtantinopolitana ſynodus canonum ſuorum ſexto dinoſcitur prohibere capitulo: (*ne inimici accuſatores, aut iudices ſint*) quod tamen non apud nos inuenitur, ſed apud vos haberi perhibetur. *Nicol. epiſt. ad Michael. Imperat. ante medium.*

CAP. IV.

Macedonium, qui Spiritum ſanctum non conſubſtantialem Deo Patri, ſed magis creaturam impulſu Satanae auſus eſt praedicare, Theodoſio Principe in Regia vrbe CP. Patrum cl. concilio congregato, cum ſuis. &c. anathematis vinculo ſubdiderunt. *Manſuetus Epiſcopus, & ſynodus Mediolan. in epiſt. ad Conſtan. iv. in prin. ante vi. ſynod.*

CAP. V.

Secunda ſynodus eſt exl. † Patrũ ſub Theodoſio ſeniore CP. congregata, qua Macedonium ſanctum Spiritum Deum eſſe negantem condemnans, conſubſtantialem Patri, & Filio eundem Paracletum demonſtrauit, dans latius ſymboli formam, quam tota Graecia, & Latinitas in eccleſiis praedicat. *Iſidorus in praefa. collectio. concil. ex Iſidor. Hiſpalenſ. lib. 6. cap. 16. etymol.* Iuo *lib. 2. tit. 11. cap. 20. panor.* Totidem *verbis Iſidorus Mercator in praefa. collectio. concil.* *Diſt. 15. c. 1. p. ſecunda.* † cl. ſ.

CAP. VI.

Secunda Conſtantinopoli cl. Patrum contra Macedonium CP. Epiſcopum, qui negabat Spiritum ſanctum Deum eſſe, temporibus Gratiani, & Theodoſii Principum, Damaſi Papae Romani, Cyrilli Hieroſolymitani, Nectarii CP. qui condemnata haereſi ſtatuerunt canones tres, quorum maxime auctor Nectarius CP. fuit. *Ante Iſidor.* Mercat. *collectionem.* Diſt. 16. *prima* 10 *p ſecũda.*

CAP. VII.

Secundus congregatur conuentus in Regia ciuitate cl. Patrum. &c. qui trifulgorẽ † Macedonii, Apollinariſque & Magni impietatem extinxit. *Sophronius* Hieroſol. *ad Sergium* CP. *in med. actio. 11. ſynodi vi.* CP. † trifulgurem ſ.

CAP. IIX.

Secundae (*ſynodi*) decreta recipio, quae definiit Deum eſſe Spiritum ſanctum, Dominum viuificantem. Auerſor autem Macedonium, & omnes, qui ab illius partibus ſtant. Cum his vero & Deo odioſum Apollinarium hominem plane de diuinis inſipide loquentem. *Taraſius* CP. *in epiſ. ad Epiſcopos Antiochiae, Alexãdriae, et ſanctae vrbis, in med. apud vij. ſynod. actio. 3.*

CAP. IX.

Secunda CP. conuenientibus cl. Patribus congregata eſt contra πνευματόμαχον Macedonium, & eos, qui a partibus (*eius*) ſtabant, Deo odibiles, Semiarianos. Haec ſancta ſynodus Spiritum ſanctum ducem, & doctorem nacta declarauit, ex Patre ante tempora, & perpetuo Spiritum ſanctum egreſſum habuiſſe: præterea Patri, & Filio conſubſtantialem, coadoratũ, & conglorificatũ. &c. (*haereticos*) execrationib. infinitis deuouerunt, & cum his inſanum Apollinarium, qui & Seruatorẽ hominem ſine mente, ipſe demens blaſphemauit. *Theodor.* Hieroſ. *Epiſcopus in ſynodica poſt prin.*

prin. apud vij.ſynodum Nicaen.ij.actio.3.

CAP. X.

Familiaris eſt (*Graecis*) iſta praeſumptio, & ſingularis quodammodo ambitionis indicium; ſiquidem in ſecunda ſynodo contra ſtatuta magnae Nicaenae ſynodi, & ſanctorum decreta Praeſulum Romanorum, Alexandrinae priuilegia ſedis, CP. contulere Pontifici: & quaedam penes illos reperiuntur capitula regularum, quae illi quidem tertiae † dicunt exiſtere ſynodi; cum apud Latinos nec in vetuſtiſſimis inueniantur editionibus. *Anaſt. bibliothec. in praefa. ſynodi CP. viij. ſub Hadr. ij. prope finem. Vide CP. 3. G. Chalced. 28. G. Trul. 36.*

† ij. forte

De Epheſina tertia ſynodo generali. Tit. XVII.

CAP. I.

PElagius, qui in Epheſina ſynodo damnatus eſt, ea intentione hoc dixit, vt oſtenderet, nos a Chriſto vacue redemptos. Si enim nos per Adam in anima mortui non ſumus, quod dicere nefas eſt: vacue redempti ſumus. Epheſinam autem ſynodum perſcrutantes de Adelphio, & Saba, & ceteris aliis, qui illic dicuntur eſſe damnati, omnino nihil inuenimus. Et exiſtimamus, quia ſicut Chalcedon. ſynodus in vno loco ab eccleſia CP. falſata eſt: ſic aliquid in Epheſina ſynodo factum eſt. Caritas ergo veſtra vetuſtos omnino codices eiuſdem ſynodi requirat. &c. nouis codicibus paſſim non credat. &c. Romani autem codices multo veriores ſunt, quam Graeci: quia noſtri, ſicut non acumina, ita nec impoſturas habent. *Gregor. lib. 5. regiſt. epiſt. 14. cap. 114. Narſi Comiti, poſt prin.*

CAP. II.

Ioannes litteras miſit, quibus nitebatur oſtendere (*monachos Iſauriae*) Epheſinae ſynodi definitionibus contradixiſſe, & velut ex eadem ſynodo certa nobis, quibus ipſi obſiſterent, capitula deſtinauit. Inter alia autem ſcriptum illic continebatur de Adae anima, quia peccato mortua non fuerit; eo quod diabolus in cor hominis non ingrediebatur: & ſi quis hoc dixiſſet, anathema eſſet. &c. Quia ergo perſcrutantes Epheſinam ſynodum, nihil in ea tale inuenimus contineri: de Rauennati quoque eccleſia vetuſtum valde codicem eiuſdem ſynodi ad nos deferri fecimus, & ſynodo, quam habebamus, eum concordare inuenimus. &c. & nihil aliud continet in definitione anathematis, & reprobationis, niſi (*illud*) quod duodecim capitula beatae memoriae Cyrilli reprobāt. *Idem Gregor. lib. 6. regiſt. ep. 31. c. 195. indict. 15. Eulogio Epiſcopo Alexan. & Anaſt. Antiocheno, poſt med.*

CAP. III.

Dum de ſanctorum conciliorum cuſtodia, tua fraternitas loqueretur, ſanctam Epheſinam ſynodum primam ſe cuſtodire profeſſa eſt: ſed quia ex annotatione haeretici codicis, qui ad me ex Regia vrbe tranſmiſſus eſt, adgnoui, per hoc, quod quaedam capitula catholica cum haereticis fuerant reprehenſa: quia quidam illam Epheſinam primam ſynodum in eadem vrbe exiſtimāt, quæ quondam ab haereticis traditur eſſe compoſita. &c. Illa enim ſynodus, quae ſub primæ Epheſinae imagine facta eſt, quaedam in ſe oblata capitula aſſerit approbata, quae ſunt Caeleſtii, atque Pelagii praedicamenta. Et cum Cæleſtius, atque Pelagius in ea ſynodo ſint damnati; quomodo poterant illa capitula recipi, quorum damnabantur auctores? *Idem Gregor. li. 7. regiſt. ep. 47. indict. 2. ad Anaſtaſ. Antiochen. Epiſcopum, prope finem.*

c. 4. de haeret Greg. ix. & in 1. collect.

CAP. IV.

Neſtorius quidam CP. eccleſiæ magis prædo, quam paſtor. &c. auſus eſt dicere, beatam Mariam non Dei genitricem, ſed tantummodo hominis fuiſſe matrem, & propter duarum veritatem naturarum, tergiuerſationem faciens, duas in Chriſto aſſerebat eſſe perſonas, vnam paſſibilem, & aliam impaſſibilem. Quod infandum dogma piorum aures non ferentes, congregata eſt ſancta ſynodus Epheſi cc. ſanctorum Patrum, vbi ſanctae memoriae Cyrillus Alexandrinae eccleſiae Praeſul, auctoritate ſanctae ſedis Apoſtolicæ praeditus caput extitit, qui. &c. praefatum Neſtorium cum vipereis commentis perpetuo anathemate condemnauit. *Manſuetus Epiſcopus, & ſynodus Mediolan. in ep. ad Conſtantin. iv. ante vi. ſyno. poſt prin.*

CAP. V.

Tertia ſynodus eſt Epheſina prima cc. Epiſcoporum ſub Iuniore † Theodoſio Aug. edita, quae Neſtorium duas perſonas in Chriſto aſſerentem iuſto anathemate condemnauit, oſtendens manere in duas naturas † vnā D. N. Ieſu Chriſti perſonam. *Iſido. in praefa. collectio. concil. ex Iſidor. Hiſpal. lib. 6. c. 16. etymol. Iuo lib. 2. tit. 11. c. 21. panor. Totidem verbis Iſidor. Mercator in praefa. collect. concil.*

Diſ. 15. c. 1. §. tertia.
† minore
† duabus naturis f.

CAP. VI.

Tertia Epheſi cc. Patrum contra Neſtorium CP. Epiſcopum, qui dicebat beatam virginem Mariam nō Dei, ſed hominis tantummodo genitricem. vt aliam perſonam carnis, aliam faceret diuinitatis: temporibus Theodoſii † Magni Principis, Caeleſtini Papae Romani, Iuuenalis CP. † Cyrilli Alexandrini. Qui xii. capitula contra Neſtorij blaſphemiarum totidem capitula auctore eodem ſancto Cyrillo anathematizando conſcripſerūt. *Ante Iſidori Merca. collect. concil.*

† Minoris f.
† Hieroſol. f.

CAP. VII.

Ex tertia (*ſynodo*) vnum D. N. Ieſum Chriſtum (*credo*) verum Deum noſtrum, ex Patre genitum, ipſumque in extremis diebus noſtra cauſa ex ſancta deipara ſēper virgine

Maria incarnatum: & Neſtorium hominis adoratorem, eiuſque aſſeclas, Diodorum, inquam, & Theodorum, quique illius quadruplarem fabulam ſectantur, & in Chriſto dualitatem perſonalem † conſtituunt, longe a mea confeſſione propello. *Taraſ.* CP. *in epiſ. ad Epiſcopos Alexandriae, Antiochiae, & ſanctae vrbis, in med. apud vij. ſyn actio. 3.*

† perſonarum ſ.

CAP. IIX.

Tertia, quae Epheſi prior ex cc. Patribus emicuit, Neſtorij adoratoris hominis veſaniã ſuſtulit, & abſcidit, eiuſque aſſeclas in perpetuum damnauit. Hic enim. &c. alium ante ſaecula Deum verbum, alium vero ex Virgine pro noſtra ſalute incarnatum, nugatus eſt. &c. nomen hoc θεοτόκος, hoc eſt, deipara, impius ille abiurans, pro eo χριστοτόκος, id eſt, Chriſtipara, ſubſtituit. Cum omnes cognoſcãt eam vere Dei matrem. &c. *Theodorus Hieroſol. Epiſcopus in ſynodica poſt princip. apud eand. vij ſynod. d. actio. 3.*

De Chalcedonenſi quarta generali ſynodo. Tit. XIIX.

CAP. I.

LEo ſanctæ ſynodo apud Chalcedonem habitae. *Leo epiſ. 45. & ep. 59.*

CAP. II.

Haec ipſa † ſexcentorum fere fratrũ, coepiſcoporumque noſtrorum ſynodus congregata, (*loquitur de Chalcedonenſi*) nullã artem ratiocinandi, nullum eloquium diſſerendi contra fundamentum fidei inſpirare permiſit. *Leo ep. 50. ad Epiſcopos Galliae, in med.*

† Hoc ipſo.

CAP. III.

De Chalcedonenſi ſynodo a Leone Pontifice max. confirmata. *Idem Leo epiſtol. 57. ad Marcianum Imperat. 58. ad Pulcheriam. 59. ad ſynodum Chalcedon. 66. ad Iulianum Epiſcopum.*

CAP. IV.

Deteſtandum illud Epheſinae ſynodi iudicium (*loquitur de pſeudoſynodo Epheſina*) ita ſancta Chalcedonenſis ſynodi auctoritate (*Chriſtus*) deſtruxit; vt nullum deprauatorum a remedio correctionis arceret. *Leo epiſt. 70. ad Iuuenalem Epiſcop. poſt prin.*

CAP. V.

In Chalcedonenſi concilio, per Spiritum ſanctum congregato, tam plenis, atque perfectis definitionibus cuncta firmata ſunt; vt nihil ei regulae, quae ex diuina inſpiratione prolata eſt, aut addi poſſit, aut minui. *Leo ep. 71. ad Leon. Imperat. in med.*

CAP. VI.

Quod noſtris temporibus apud Chalcedonem de D.N. Ieſu Chriſti incarnatione firmatum eſt: hoc etiam apud Nicaeam myſticus illum Patrum numerus definiuit. &c. De rebus & apud Nicæam, & apud Chalcedonem, ſicut Deo placuit, definitis, nullum audemus inire tractatum, tamquam dubia, vel infirma ſint, quæ tanta per Spiritum ſanctũ fixit auctoritas. *Leo ep. 76. ad Leonem Imp. poſt prin.*

CAP. VII.

Exeuntes maligni homines turbauerunt animos veſtros. &c. adſtruentes, quod aliquid de ſancta Chalcedonen. ſynodo, piae memoriae Iuſtiniani temporibus ſit immutatum: quam omni fide, omnique deuotione veneramur. &c. Anathematizamus autem, ſi quis ex definitione fidei, quae in eadem ſynodo prolata eſt, aliquid imminuere praeſumit, vel quaſi corrigendo eius ſenſum immutare: ſed ſicut illic prolata eſt, per omnia cuſtodimus. *Grego. lib. 2. regiſt. ep. 10. cap. 49. indict. ij. Sabino ſubdiacono.*

CAP. IIX.

Nos Chalcedon. ſynodum. &c. per omnia veneramur, & ſequimur: & ſi quis de fide eius minuere, aut addere aliquid praeſumpſerit, anathematizamus. *Idem Gregor. lib. 7. ep. 6 indict. 1. Brunichildae Reginae Francor. prope fin.*

CAP. IX.

Orientis Eccleſiae fidem, atque doctrinam ſanctae memoriae Leonis ſequuntur. &c. ſanctamque Chalcedonenſ. ſynodum ita nobiſcum cuſtodiunt, atque venerantur; vt nullus eſſe Epiſcopus reputetur, qui eiuſdem ſynodi defenſor, ſectatorque non fuerit. Hinc eſt etiam, † quod quotiens in quattuor praecipuis ſedibus Antiſtites ordinantur, ſynodales ſibi epiſtolas vicifſim mittant, in quibus ſe ſanctam Chalcedonen. ſynodum cum aliis generalibus ſynodis cuſtodire fateantur. Sicut & nos auerſamur, & anathemate plectendos ducemus, ſi qua de fide eiuſdem ſynodi aliquid minuere, vel addere praeſumunt. &c. *Idem Gregor. lib. 7. regiſt. epiſt. 53. indict. 2. Secundino incluſo, ante med. Iuo par. 4. c. 118. decret.*

† enim.

CAP. X.

Duo vaſa iniquitatis bellantia, Dioſcorus ſcilicet Alexandrinus Praeſul, & Eutyches CP. Archimandrita. &c. adſerebant in D. N. Ieſu Chriſto ante adunationem duas naturas, poſt vero adunationem vnam. Tunc a Marciano Imper. collecta eſt ſancta ſynodus Chalcedone dcxxx. Patrum, quibus mediatores fuerunt beatiſſimi Praeſulis Leonis vrbis Romæ miſſi, quorum auctoritate praedicti haeretici anathematis ſententia perculſi, extra gremium matris Eccleſiae catholicae ſunt eiecti. Qui ſancti Patres in concilio conſtituti. &c. ſymbolum orthodoxae fidei confecerunt. &c. ſtatuentes, vt ſi quis ſupra id, quod ibidem in cauſa fidei ſtatutum eſt, addere, aut minuere praeſumpſerit, anathematis vinculo ſubiaceret. *Manſuetus Epiſcopus, & ſynodus Mediolan. in epiſt. ad Conſtantin. iv. poſt prin. ante vi ſynodum.*

CAP. XI.

Quarta eſt ſynodus Chalcedonen. dcxxx. ſacerdotum ſub Marciano Principe habita, in

qua

qua Eutychen CP. Abbatem verbi Dei, & carnis vnam naturam pronunciantem, & eius defenſorem Dioſcorum quondam Alexandrinum Epiſcopum, & ipſum rurſum Neſtorium cum reliquis haereticis, vna Patrum ſententia, predamnauit; praedicans eadem ſynodus Christum Deum † ſic natum de Virgine, vt in eo ſubſtantiam & diuinae, & humanae confiteatur naturae. *Iſidor. in praefat. collectio. concil. ex* Iſid. *Hiſpalen. li.6. cap.16. etym. Iuo lib.2. tit.11. cap.22. panor.*

† Dominum.

CAP. XII.

Quarta eſt ſynodus Chalcedonen. &c. (*vt cap. proximo, ſed in fine eſt*) vt in eo vnā perſonam, & diuinæ, & humanae confiteatur naturæ. *Iſido. Mercator in praefa. collect. concil.*

CAP. XIII.

Diſt. 16. c. prima. 10. §. quarta.

Quarta Chalcedone dcxxx. Patrum contra Eutychen CP. Abbatē, qui aſſerebat Chriſtum poſt humanam aſſumptionem, non ex duabus naturis exiſtere, ſed ſolam in eo diuinam naturam permanere; temporibus Marciani Principis, Leonis Papae Romani, Iuuenalis Hieroſolymitani, Anatolii CP. qui condemnata haereſi ſtatuerunt canones xxvii. quorum auctor maxime idem ſanctus Anatolius CP. Epiſcopus fuit. *Ante Iſidor. Mercator. collect. conciliorum.*

CAP. XIV.

Quartus poſt hæc tria tempora congregatur conuentus dcxxx. Patrum Chalcedone, concertantemque habuit Euphemiam martyrem, quae hodieque ſuper fidei eorum definitione propugnat. &c. Perimit vero profanam dualitatem, Eutychen inquam, & Dioſcorum, & eorum obturat Deo rebellem malitiam ex Apollinari vndantem. &c. & Neſtorii Deo rebellis immundiſſimam haereſim. &c. *Sophron.* Hieroſol. *ad Sergium* CP. *apud vi. ſynod. poſt med. actio.* 11.

CAP. XV.

Quartae ſynodi capita haec accipio, ex duabus naturis, & in duabus naturis vnum eſſe ſanctae Trinitatis Chriſtum Deum noſtrum, in carne peregrinantem; anathematizo autem Eutychen, Dioſcorum, & omnem acephalon eorum turbam; cum his etiam Dei hoſtem Seuerum, & impium illum Iulianum Halycarnaſenſem, qui incorruptibile corpus Dominum noſtrum aſſumpſiſſe fabulatur. *Taraſ. CP. in epiſt. ad Epiſcopos Antiochiae, Alexandriae, & ſanctae vrbis, in med. apud vij. ſyno. act.* 3.

CAP. XVI.

Quae Chalcedoni celebrata eſt ſynodus, in qua dc. Patres erroneā haereſin, quæ Chriſti duas naturas confundit, ſuſtulerunt. quam ſane primus Eutychen induxit. &c. Hic Dioſcorum. &c. aduocatum nactus eſt. &c. Sed hos duos ſancta quarta ſynodus ſubuertit. &c. Praeter haec Neſtorii quoq. diuiſionem, ipſumque adeo, & qui dogmata illius ſectantur, abrenuntiauit. *Theodorus Hieroſolym. Epiſcopus in ſynodica in med. apud can. vij. ſynod. d. actio.* 3.

CAP. XVII.

Leo natione Tuſcus. &c. inuenit duas haereſes Eutychianam, & Neſtorianam. Hic ordinauit Praecepta ſua auctoritate, & miſit ad Marcianum Aug. catholicum Principem fidelem. Et facta collatione cum eodem Principe collecti ſunt Epiſcopi, & factum eſt concilium ſanctum Chalcedone in martyrio ſanctae Euphemiae. &c. Mcc. † Epiſcoporum, cum Auguſt. Marciano: qui expoſuerunt fidem catholicam, duas aſſerentes naturas in vno Chriſto Deo, & homine. &c. & damnauerunt Eutychen, & Neſtorium, & Dioſcorum. &c. Beatus vero Leo direxit fidei catholicae tomum, & expoſuit damnans omnes haereſes. &c. Hic firmauit frequenter ſuis epiſtolis ſynodum Chalcedonenſem. &c. *Ex libro Pontificali.*

† dcxxx.

De quinta ſynodo generali, Conſtantinopolitana ſecunda.

Tit. XIX.

CAP. I.

HOc ſanctum noſtrum vniuerſale concilium. &c. ſanctis, & vniuerſalib. quinque ſynodis conſonuit. &c. Super has (*quattuor*) & vltimae harum quintae ſcilicet ſynodi, quæ hic congregata eſt aduerſus Theodorum Mopſueſtenum, Originem, Didymum, & Euagrium, & ſcripta Theodoriti aduerſus xij. capitula laudabilis Cyrilli, & epiſtolam, quae dicitur Ibae ad Marin Perſam ſcriptam immutilatas quidem in omnibus pietatis renouans ſanctiones, profanas vero impietatis expellens doctrinas. *Vi. ſynod.* CP. *actio. 17. in definit.*

CAP. II.

Praeterea Originis, Euagrii, & Didymi fabuloſitates anathematizamus, quemadmodum ſynodus CP. conflata, quinta numero docuit. *Vij. ſyno. Nicae. ii. actio. 7. in definitio.*

CAP. III.

Vltra has CP. congregata Iuſtiniani Imp. imperio. &c. ſynodus eſt, quae Originem, qui & Adamantius, Euagrium, Didymum, cum gentilibus illorum commentarijs, anathemate deuouit. Praeterea Theodorum Mopſueſtiae Epiſcopum, & Diodorum Neſtorij praeceptorem, Seuerum, Petrum, Zoaram, cum impiis eorum dogmatibus damnauit. Et epiſtolam Ibae appellatam, quae ad Marin Perſam extat. Decreta autem, & ſtatuta quartæ ſynodi vniuerſalis approbauit. *Gregor. Neocaeſarien. & pſeudo ſyn. vii.* CP. *relata ab Epiphanio vii. ſynod. Nicae. ii. actio. 6. tomo 2. nomine eiuſdē ſynodi, qui haec non improbat.*

CAP. IV.

Quin & duas naturas in vno Chriſto, ſecundum manifeſtiorem expoſitionem ſanctae

Digitized by Google

quintae, & vniuerſalis ſynodi praedicantes anathematizamus Seuerum, & Petrum, & Zooram; Originem etiam, qui vana ſuſcipit; & Theodorum Mopſueſtiae quoque pariter, & Euagrium, qui etiam ſecundum eaſdem, & diuerſas opiniones, eodem perditionis irretiti ſunt baratro. *iix. ſynod.* CP. *ſub* Hadr. *ij. actio.* 10. *in definitio.*

CAP. V.

Diſ. 15. c. 2. ſicut.

Quintum concilium pariter veneror, in quo epiſtola, quae Ibae dicitur, erroris plena reprobatur; & Theodorus perſonam mediatoris Dei, & hominum in duabus ſubſiſtentiis ſeparans, ad impietatis perfidiam cecidiſse conuincitur. Scripta quoque Theodoriti, per quae B. Cyrilli fides reprehenditur, auſu dementiae prolata, refutantur. &c. *Gregor. lib.* 1. *epiſt.* 24. *ad* Ioan. CP. *& alios Patriarchas, in fine. Iuo par.* 4. *c.* 117. *decr. Anſel. lib.* 6. *c.* 52. *Caeſar. lib.* 1. *c.* 36. *Tarrac. lib.* 1. *c.* 140.

CAP. VI.

Exeuntes maligni homines turbauerunt animos veſtros. &c. adſtruentes, quod aliquid de ſancta Chalcedonen. ſynodo, piae memoriae Iuſtiniani temporibus ſit immutatum. &c. de perſonis vero, de quibus poſt terminũ ſynodi aliquid actum fuerat, eiuſdem piae memoriae Iuſtiniani temporibus eſt ventilatum. Ita tamen, vt nec fides in aliquo violaretur, nec de eiſdem perſonis aliquid aliud ageretur, quam apud eandem ſanctam Chalcedonen. ſynodum fuerat conſtitutum. *Idem Gregor. lib.* 2. *regiſt. ep.* 10. *c.* 49. *indict.* 11. *Sabino ſubdiacono.*

CAP. VII.

In ſynodo, in qua de tribus capitulis actum eſt, aperte liquet nihil de fide conuulſum eſſe, vel aliquatenus immutatum. Sed ſicut ſcitis, de quibuſdam illic ſolummodo perſonis eſt actitatum, quarum vna, cuius ſcripta euidenter a rectitudine catholicae fidei deuiabant, non iniuſte damnata eſt. &c. Poſtquam recordandae memoriae Vigilius Papa in vrbe Regia conſtitutus, contra Theodoram tunc Auguſtam, vel Acephalos damnationis promulgauit ſententiam, tunc Romana † videtur ab hoſtibus adita, & captiuata eſt. Ergo bonam cauſam habuerunt Acephali. &c. Vt igitur de tribus capitulis animis veſtris ablata dubietate poſſit ſatisfactio abundanter infundi: librum, quem ex hac re ſanctae memoriae deceſſor meus Pelagius Papa ſcripſerat, vobis vtile iudicaui tranſmittere. *Idem Greg. lib.* 2. *regiſt. epiſt.* 36. *indict.* 10. *epiſcopis Hiberniae.*

† Rauenna f.

CAP. IIX.

De illa ſynodo, quae CP. poſtmodum facta eſt, quae a multis quinta nominatur, ſcire vos volo: quia nihil contra quattuor ſanctiſſimas ſynodos conſtituerit, vel ſenſerit; quippe quia in ea de perſonis tantummodo, nõ autem de fide aliquid geſtum eſt, & de his perſonis de quibus in Chalcedon. concilio nihil continetur. Sed poſt expreſſas ſynodos, ſeu canones facta contentio, & extrema actio de perſonis ventilata eſt. *Idem Gregor. libro* 3. *regiſtr. epiſ.* 37. *indict.* 12. *Conſtantio Epiſcopo Mediolan. in med.*

CAP. IX.

Cuncta, quae ſanctae quattuor vniuerſales ſynodi recipiunt, te ſemper recepiſſe, ac recipere; & quae condemnant, condemnaſſe, condemnareque profeſſus es. Eam quoque ſynodum, quae Iuſtiniani temporibus de trib. capitulis facta eſt, & ſuſcipere, & cuſtodire promiſiſti. *Idem Gregor. lib.* 5. *reg. ep.* 64. *c.* 164. *indict.* 14. *Athanaſio presbytero, prope finem.*

CAP. X.

Hiſtoriam Sozomeni ſedes Apoſtolica recipere recuſat, quoniam multa mentitur, & Theodorum Mopſueſtiae nimium laudat, atque vſque ad diem obitus ſui magnum doctorem Eccleſiae fuiſſe perhibet. Reſtat ergo, vt ſi quis illam hiſtoriam recipit, ſynodo, quae piae memoriae Iuſtiniani temporibus de tribus capitulis facta eſt, contradicat: qui vero huic contradicere non valet, illam hiſtoriam neceſſe eſt, vt repellat. *Idem Gregor. lib.* 6. *reg. ep.* 31. *c.* 195. *indict.* 15. *Eulogio Alex. & Anaſtaſio Antiocheno, in med.*

CAP. XI.

Orientis eccleſiae fidem, atque doctrinam ſanctae memoriae Leonis ſequuntur: ne fortaſſe earum ſenſus inter ſemetipſas pro trium capitulorum defenſione diuiſus ſit. &c. Nam ſynodus, quae poſt (*Chalcedon.*) generaliter facta eſt, idcirco a nobis recipitur, quia eiuſdem ſynodi in omnibus ſequax; honorem illius, auctoritatemque cuſtodit. &c. Peruerſi autem homines, qui trium capitulorum occaſione reperta, eccleſiaſticam diſciplinam fugiunt. &c. ſubeſſe ſedis Apoſtolicae praecepta nolunt, & nos quaſi de fide reprehendunt, quã ipſi neſciunt. &c. Sancta Chalcedon. ſynodus vſque ad definitionem fidei, & prolationem canonum, de generalibus cauſis locuta eſt. Nam poſt prolationem canonum, ſpecialia Epiſcoporum certamina ſopiri curauit. Epiſtola vero, quam in ea reuerentiſſ. Ibas denegat ſuam, quod in extrema parte ſynodi iaceat, ad gnoſcis. Quae videlicet epiſtola Neſtorium inauditum, & inquiſitione non facta damnatum aſſerit; Cyrillum vero in Apollinaris dogma cecidiſſe ſuſpicatur. Et, ſi totus ſuperior textus praedictae ſynodi legitur, quantum haec epiſtola eidem ſynodo aduerſetur, inuenitur. &c. *Idem Gregor. lib.* 7. *reg. ep.* 53. *indict.* 2. *Secundino incluſo.*

CAP. XII.

Eam ſynodum, quae piae memoriae Iuſtiniani facta eſt (*tempore*) per latores praeſentium tranſmiſi, vt. &c. ipſam relegens adgnoſcat, quia falſa ſunt omnia, quae contra ſedem Apoſtolicam, vel catholicam Eccleſiam audierat. Abſit enim nos cuiuſlibet ſenſum haeretici recipere, vel a tomo ſanctæ memoriae Leonis prædeceſſoris noſtri in aliquo

deuia-

deuiare; ſed quaecumque a ſanctis quattuor ſynodis ſunt definita, recipimus, & quaecumque reprobata ſunt, condemnamus. *Idem Gregor. lib. 12. reg. epiſt. 7. indict. 7. Theodelind. Reginae Longobardorum.*

CAP. XIII.

Quinta ſynodus etiam iam mortuos Originem, atque Theodorum, per eorum damnanda ſcripta non recte ſapuiſſe repertos, anathemate perculit. *Nicol. in ep. ad Michael. incip. Quanto maiora, poſt med.*

CAP. XIV.

Quattuor concilia omnimode recipio. &c. Pari modo recipio, & veneror reliqua tria concilia: id eſt, ſecundum Conſtantinop. ſub Vigilio Papa, & Iuſtiniano Aug. Deinde tertium CP. contra Monothelitas. &c. Vltimum ſecundum Nicaenum. &c. pro imaginibus. *Leo ix. epiſt. ad Petrum Antiochen. in fine.*

CAP. XV.

Iterum Conſtantinopoli quinto congregati ſunt concilio tempore Iuſtiniani iunioris
†maioris f. † cõtra Theodorum, & Theodoritũ, & eorum dogmata contra Cyrillum. &c. *Anglic. 2.*

CAP. XVI.

Iuſtiniano Imp. exiſtentibus quibuſdã, qui ſanctam Chalcedon. ſynodum reijcere iactitabant, a praefato Principe iterum in Regia vrbe CP. concilio congregati ſunt clx. Patres Chalcedonenſem ſynodum ab omni ſuſpicione abſoluentes, tria capitula, pro quibus accuſabatur, aperta damnatione vlti ſunt. &c. *Manſuetus Epiſcopus, & ſynodus Mediolan. in epiſt. ad Conſtantin. iv. ante vi. ſynod.*

CAP. XVII.

Diſ. 16. c. 7. Quoniam ſanctae, & vniuerſales duae ſynodi in hac Imperiali ciuitate congregatae: vna quidem temporibus diuinae recordationis Iuſtiniani, altera vero ſub piae memoriae Imp. Conſtantino tuae manſuetudinis patre. &c. ſacros canones nequaquam conſcripſerunt, ſicut reliquae ſanctae quattuor vniuerſales ſynodi. &c. Propterea ergo tuae pietatis iuſſu in hac Dei obſeruatrice vrbe congreſſi, ſacros canones ſcripſimus. &c. *Trul. ante canones ad Iuſtinian. ij. Iuo par. 4. c. 123. decr. Caeſar. lib. 1. cap. 40.*

CAP. XIIX.

Sed & clxv. diuinorum Patrum in hac ciuitate imperiali congregatorum ſub Iuſtiniano piae memoriae Imp. noſtro, pias voces, vt a Spiritu Sancto editas cognoſcimus, & poſteros noſtros docemus: qui Theodorum Mopſueſtiae, Neſtorii magiſtrum, & Originem, & Didymum, & Euagrium, qui Graecas fabulas rurſus fictas retulerunt. &c. Et quae a Theodorito ſcripta ſunt aduerſus rectam fidem, & xii. B. Cyrilli capita; & eam, quae dicitur Ibae epiſtolam ſynodice anathematizarunt, & execrati ſunt. *Trul. c. 1.*

CAP. XIX.

Ad (*Nicaeni*) ſimilitudinem magnum Chalcedonenſ. concilium conſcriptum eſſe confirmauerunt: & demum alia CP. condita, vnum videlicet ſub Iuſtiniano Imper. contra Dei impugnatores Originem, Didymum, & Euagrium: & aliud temporibus Agathonis Papae, & Conſtantini Imp. contra Macarium Epiſcopum, & Stephanum eius diſcipulum, ac reliquos Epiſcopos, qui pro frumento zizania eccleſiis ſeminauerunt. &c. *Iſido. Merc. in praef. collectio. concil. prope fin.*

CAP. XX.

Quinta Conſtantinopoli contra Theodorũ Mopſueſtenũ; & omnes haereticos: qui Theodorus dicebat alium eſſe Deum verbum, & alium Chriſtum; & ſacram virginem Mariam negabat Dei genitricem fuiſſe. temporibus Iuſtiniani Principis, Vigilij Papae, Domni Antiocheni, Eutychii CP. qui xiv. capitula anathematizando ſcripſerunt contra Theodori, & ſociorũ eius blaſphemias. *Ante Iſidori Mercat. collectionem.* *Diſ. 16. c. prima. 10. p. quinta.*

CAP. XXI.

Quintum ſanctum concilium vniuerſaliter conſtitutum ſuſcipio, quod in Regia vrbe celebratum eſt, Iuſtiniano Imper. omneſq. eius praeclaras definitiones, quod ad confirmationem Chalcedon. concilii congregatum eſt. Perimit autem principaliter Originem inſanum. &c. Euagrij quoque & Didymi dogmata. &c. Poſt quos & Mopſueſtenum auellit Theodorum, magiſtrum Deo rebellis Neſtorii. &c. cũ ſuis blaſphemis opuſculis ab Apoſtolica Eccleſia proijcit. Scripta quoq. Theodoriti, quae male, & impie aduerſus Cyrillum propugnatorem pietatis effecta ſunt, & quae tam contra xii. eiuſdem diuini Cyrilli capitula, quam ſanctum primum Epheſinum concilium, noſtraeque fidei rectitudinem accuſauit, impio fauendo Neſtorio. &c. & Diodoro, & Theodoro. &c. Cum quibus & epiſtolam, quae dicitur Ibae ad Marin Perſam ſcriptam obtruncauit. &c. *Sophron. Hieroſolymit. ad Sergium CP. poſt med. apud vij. ſyn. CP. actio. 11.*

CAP. XXII.

Quintam (*ſynodum*) veluti Spiritus ſancti machaeram amplector, quae a multis ante temporibus vigentes impias haereſes amputauit, & de eorum auctoribus triumphauit, Origine nimirum, Didymo, & Euagrio; quos omnes, vt haereticorum magiſtros execror. *Taraſ. CP. in ep. ad Epiſcopos Antiochiae, Alexandriae, & ſanctae vrbis, in med. apud vij. ſyn. Nicae. ij. actio. 3.*

CAP. XXIII.

Deinceps & quinta cõgregata ſynodus eſt in Imperatoria ciuitate ex clxiv. Epiſcopis, quae priores iv. ſynodos confirmauit; iuſſitq. vt harum decretis acquieſceremus, execrans Arium, Neſtorium, Eutychen, Theodorum Mopſueſtienſem, horumque omnium blaſphemias. Praeterea Originem, Euagrium, Didymum, omneſque fabuloſas, & gentiles eorum prodigioſas narrationes. Adhaec epiſtolam, quae

quae Ibae cuiuſdam nomine ad Marin Perſam circumfertur. His adde Theodoriti cõmentaria, quae contra recta xij. capita beatae memor. Cyrilli conſcripta. *Theodorus Hieroſolym. Epiſcopus in ſynodica in med. apud can. vij. ſynod. d. actio.* 3.

CAP. XXIV.

In quinta ſynodo epiſtolam Vigilii Papae ad Mennam Patriarcham, atque libellum eiuſdem Mennae in quaternionibus nouiter additis falſauerunt, vnam voluntatem, & operationem dicentes; quod coram Principe (*Conſtantino iv.* & ſynodo (*vi.*) claruit. *Ex Pontif. in Agathone*.

CAP. XXV.

Sergii Papae temporibus Aquileienſis eccleſiae Archiepiſcopus, & ſynodus, quae ſub eo congregata eſt, ſanctum quintum vniuerſale concilium, vt pote errantes ſuſcipere diffidebant: ſed eiuſdem beatiſs. Papae ſpiritalibus monitis, atque doctrinis inſtructi, conuerſi ſunt, idemque venerabile concilium ſatis facti ſuſceperunt. &c. *Ex Pontif. in Sergio. Iuo par. 4. c.* 119. *decr.*

De tertia Conſtantinopolitana, & ſexta generali ſynodo. Tit. XX.

CAP. I.

CVncta Eccleſiae catholicae dogmata conſeruamus: & ſex vniuerſalibus conciliis inhaerẽtes, eorum acta comprobamus. &c. Duas voluntates, & actus, ſecundum naturarum proprietatem, in Chriſto praedicamus: quemadm. ſexta Conſtantinop. ſynodus definiuit. deteſtamurque cum ea Sergiũ, Honorium, Cyrum, Pyrrhum, Macarium, impios iſtos pietatis impugnatores, omneſque illis conſentientes anathematizamus. *vij. ſynod. Nicaen. ij. in definitio. actio. 7.*

CAP. II.

Deinde temporibus Conſtantini pii Imperatoris in hac deuota ciuitate clxx. Epiſcoporum concilium coactum eſt: in quo Theodorus, quem Pharan vocant, & Cyrus Alexandriae Praeſul, & Honorius Romanus Epiſcopus, Sergius item, & Paulus, Pyrrhus, & Petrus, qui illic praeſidebant, item Macarius Antiochenus cum Stephano illius diſcipulo, anathemate percuſſus eſt, & extra catholicam Eccleſiam eiecit: quod vnam volũtatẽ, & operationem in duabus vnius Dei noſtri Chriſti naturis ſtatuerent. *Gregorius Neocaeſarien. & pſeudoſyn. vij.* CP. *relata actio. 6. tomo 4. ab Epiphanio nomine vij. ſynodi Nicae. ij. qui ſupraſcripta non improbat.*

CAP. III.

Cum praedictis (*quinque*) ſynodis conſonantem, & eadem conſentientem, ſanctam, & vniuerſalem ſextam ſynodum ſuſcipientes, in vnius Chriſti duabus naturis, conſequenter etiam duas operationes, & totidem voluntates ſapientes aſſeuerauit. Anathematizamus autem Theodorum, qui fuit Epiſcopus Pharan, & Sergium, & Pyrrhum, & Paulum, ac Petrum impios Praeſules CP. eccleſiae, atque Honorium Romae, vna cum Cyro Alexandriae; nec non & Macarium Antiochiae, ac diſcipulum eius Stephanum, qui malae opinionis Apollinarii, & Eutychetis, ac Seueri impiorum haereſiarcharum dogmata ſectãtes (*fuerunt*) &c. *iix. ſyn. CP. actio. 10. in definitio.*

CAP. IV.

Cognouimus, quod ſancta, & vniuerſalis ac magna ſexta ſynodus, quae per Dei gratiam, in Regia vrbe nuper congregata eſt, eademque & vniuerſum concilium alludens huic ſanctae ſedi Apoſtolicae, cuius miniſterio fungimur, ſenſerit, atque decreuerit ſub orthodoxae fidei integritate: &c. duas idcirco naturales voluntates (*Chriſti*) duaſque naturales operationes eũ habere, veraciter praedicauit. &c. Per quae reuera probauimus hanc ſanctam, & laudabilem, atq; praedicabilem ſextam ſynodum. &c. Apoſtolicã praedicationem inoffenſo pede fuiſſe ſequutam, ſanctorumque, & vniuerſalium v. conciliorum regulas amplectentem, nihil ſuper ſtatuta orthodoxae fidei augentem, aut minuentem. &c. Hanc igitur rectae, atque Apoſtolicae traditionis normam praedeceſſor meus Agatho Apoſtolicae memoriae Papa cum ſua ſynodo praedicauit, hanc. &c. per ſuos legatos emiſit. &c. Idcirco, & nos. &c. & haec veneranda ſedes Apoſtolica concorditer, ac vnanimiter his, quae definita ſunt ab ea (*ſexta Synodo*) conſentit, & B. Petri auctoritate confirmat. &c. Propterea ſicut ſuſuſcepimus, atque firmiter praedicamus ſancta v. vniuerſalia concilia. &c. quae & omnis Chriſti Eccleſia approbat, & ſequitur: ita & quod nuper in Regia vrbe, pio veſtrae Serenitatis adniſu celebratum eſt, ſanctum ſextum concilium. &c. pari veneratione, atq; cenſura ſuſcipimus. &c. Pariter anathematizamus noui erroris inuentores: id eſt, Theorum Pharanitanum Epiſcopum, Cyrum Alexandrinum, Sergium, Pyrrhum, Paulum, Petrum CP. Eccleſiae ſucceſſores † magis, quã Praeſules, nec non & Honorium, qui hanc Apoſtolicam Eccleſiam nõ Apoſtolicae traditionis doctrina luſtrauit, ſed profana proditione immaculatam fidem ſubuertere conatus eſt: & omnes, qui ſuo errore defuncti ſunt. &c. Macarium quondam fallaciſs. Antiochiae Eccleſiae, deceptorem, cum ſui erroris diſcipulo, immo magiſtro, Stephano, & cum eis Polychronium nouum, & vere dictum eſt, Simonem. &c. et qui ſimilia eorum ſapuerunt, vel ſapiunt, qui vnam videlicet voluntatem, et vnam operationem dicere praeſumpſerunt, vel praeſumunt in duabus naturis D. N. Ieſu Chriſti. etc. *Leo ij. ad Conſtantinum iv. in fine vj. ſynodi* CP. *Iuo par. 4. cap.* 120. *decr.*

† ſucceſſores f.

CAP.

CAP. V.

Quatuor concilia omnimode recipio. &c. Pari modo recipio, & veneror reliqua tria concilia, id eſt, ſecundum CP. ſub Vigilio Papa, & Iuſtiniano Aug. Deinde tertium CP. contra Monothelitas, ſub Agathone Papa, & Conſtantino nepote Heraclii. Vltimum ſecundum Nicaenum. &c. *Leo ix. in ep. ad Petrum Antiochenum, in fine*.

CAP. VI.

Diſt. 16. c. 7. Quoniam ſanctae, & vniuerſales duae ſynodi in hac Imperiali, & Dei obſeruatrice ciuitate congregatae: vna quidem temporibus diuinae recordationis Iuſtiniani: altera vero ſub piae memoriae Imperatore Cõſtantino tuae manſuetudinis patre, ad pater ne declarandum fidei myſterium, ſacros canones nequaquam conſcripſerunt, ſicut reliquae ſanctae quatuor vniuerſales ſynodi, per quos populi a deteriori, & abiectiori viuendi ratione recedant. &c.
Matt. 18. Vbi enim ſunt duo, vel tres in nomine meo congregati, illic ſum in medio illorum, inquit Dominus:
Hiere. 29 & rurſus per Hieremiam nobis exclamauit: Quaerite me in toto corde veſtro, & apparebo vobis. Propterea ergo tuae pietatis iuſſu in hac Dei obſeruatrice, & Imperiali vrbe congreſſi ſacros canones ſcripſimus. Quamobrem tuam pietatem rogamus, eas, quae prius in hac Dei obſeruatrice ciuitate, a cõgregatis ſub bonae memoriae Imp. (*Conſtantino*) noſtro Patribus editae ſunt, voces tibi adducentes; vt quemadmodum Eccleſiae ſcriptis Eccleſiam honoraſti; ſic & eorũ, quae per viros pios, & ſinceros decreta ſunt, finem obſignes. CP. *ſynod. in Trullo poſterior ad Imp. Iuſtinia. ÿ. ante canones. Iuo part.* 4. *c.* 123. *decr. Caeſar. lib.* 1. *c.* 40.

CAP. VII.

Porro ſextae quoque ſynodi, quae in hac ciuitate Imperiali ſub diuinae memoriae Imperatore noſtro Conſtantino pridem congregata fuerat, fidem, quae maiorem firmitatem ex eo accepit, quod pius Imperator noſter eius deciſiones ſuo ſignaculo munit. &c. nos ſeruare profitemur, quae duas naturales voluntates, duaſque naturales operationes in incarnata Domini N. Ieſu Chriſti veri Dei oeconomia, nos pie opinari debere, aperte docuit. &c. pia ſententia condemnatis, Theodoro Pharan, Cyro Alexandriae, Honorio Romae, Sergio, Pyrrho, Petro, Paulo, qui. &c. in hac ciuitate praeſederunt, Macario, qui fuit Antiochẽſium Epiſcopus, Stephano eius diſcipulo, & inſano Polychronio. &c. *Trul. cap.* 1.

CAP. IIX.

Clara omnes notio populos Hiſpaniae implet. &c. quod per Romani Praeſulis baiulum geſta ſynodalia ſocietati noſtrae aduecta ſunt, quibus CP. Conſtantino pio, & religioſo Principe mediante, magna, & ſublimi copia aggregata Pontificum, Apollinaris dogma comperimus fuiſſe detritum. Cum quibus etiam geſtis, Leonis quoq; antiquae Romae Põtificis inuitatoria epiſtolaris gratiae conſulta ſuſcepimus. &c. *Tolet. xiv. c.* 2.

CAP. IX.

Praedicta geſta (*Loquitur de actis ſynodi vi. generalis* CP.) cum antiquis conciliis cõferentes. &c. probauimus, decretis quidem illis ſynodalibus, & praecipuis in omnibus conſona, & Nicaenae quidem, Conſtantinopolitanae, vel Epheſinae fidei concordantia, Chalcedonenſi vero tam eſſe vnita, vtpote ipſis verbis edita. &c. Et ideo ſupradicta acta concilii, in tantum a nobis veneranda ſunt, & recipienda conſtabunt, in quantum a premiſſis conciliis non deſciſcunt, immo in quantum cum illis concordare videtur. &c. Poſt Chalcedonenſe igitur concilium haec debito honore, loco, & ordine collocanda ſunt; vt cuius glorioſo themate fulgent, ei, & loci, & ordinis coaptentur honore. *Tolet. xiv. cap.* 5. 6. 7.

CAP. X.

Ad (*Nicaeni*) ſimilitudinem magnum Chalcedonenſe concilium conſcriptum eſſe confirmauerunt: & demum alia CP. condita: vnum videlicet ſub Iuſtiniano Imp. contra Dei impugnatores Originem, Didymũ, & Euagrium: & aliud temporibus Agathonis Papae, & Conſtantini Imp. contra Macarium Epiſcopum, & Stephanum eius diſcipulum, ac reliquos Epiſcopos, qui pro frumento zizania eccleſiis ſeminauerunt. &c. *Iſido. Mercator in praefa concil. prope fin.*

CAP. XI.

Sexta CP. el. Patrum contra Macarium Antiochenum Epiſcopum, & ſocios eius, qui vnam voluntatem, & operationem in Chriſto, falſa ſuſpicione aſtruebant, temporibus Conſtantini Principis, Agathonis Papae Romani, Georgii CP. qui condemnata haereſi anathematizando ſcripſerunt octo † capitula. *Ante Iſido. Mercat. collectio. concil.* *Diſt.* 16. c. 10 *prima. p. ſexta.*

† nouem

CAP. XII.

Sextam laudo: quod ex duabus naturis Chriſtum praedicauit; ob id etiam illi duas naturales voluntates, & operationes in alterutra natura, humana ſcilicet, & diuina aſſignauit. Anathemate autem execror Cyrum, Sergium, Honorium, Pyrrhum, Paulum, & omnes, qui eorum decretis inſiſtunt. &c. *Taraſ. CP. ad Epiſcopos Antiochiae, Alexandriae, & ſanctae vrbis, in med apud. vÿ ſyno. Nicae. ÿ. actio.* 3.

CAP. XIII.

Poſt (*quintam*) ſancta ſexta ſynodus, veluti alter ſol, ex ccxxcix. Patribus in Regia ciuitate locum ſortita illuxit. in qua eos, qui duas ſui iuris voluntates, & operationes in Chriſti Dei noſtri incarnata oeconomia negant, & vnam voluntatem, vnamque operationem. &c. conſtituunt, anathematizauit: nimirum Sergium, Pyrrhum, Petrum, Cyrum,

Ho-

Honorium, Theodorum dictum Pharan, nec non Polychronium delirantem ſenem. &c. His itaque ex ſacris ſynodis, quas ſolas vniuerſales adgnoſcimus, concorditer orthodoxa fides ſtabilita eſt. neque aliam praeter has ſynodum accepimus. &c. *Theodorus Epiſcopus Hieroſol. in ſynodica poſt prin. lecta in vij. ſyno. Nicae. ij. d. actio. 3.*

CAP. XIV.

Agatho ſuſcepit diualem iuſſionem piiſs. Principum Conſtantini, Heraclii, & Tiberii Auguſtorum per Epiphanium glorioſum. A ſecretis miſſam praedeceſſori ſuo Dono † Papae; inuitantem, atque adhortantem, vt debeat ſacerdotes, vel miſſos ſuos dirigere in Regiam vrbem pro adunatione facienda ſanctarum Dei eccleſiarum. Quod & ordinare non diſtulit. Et direxit Abundantium Paternenſem, Ioannem Regitanum, & Ioannem Portuenſem Epiſcopos, Theodorum, & Georgium presbyteros, Ioãnem diaconum, Conſtantinum ſubdiaconum, Theodorum presbyterum Rauennatem, atque religioſos ſeruos Dei monachos. Et poſt alia. Supraſcripti miſſi. &c. Regiam vrbem ingredientes die x. Nouemb. ix. Indictione. &c. ſuſcepti ſunt a Principe. &c. Die xxii. Nouemb. in baſilica, quae Trullus appellatur intra Palatium, ſub Regali cultu reſidente Imp. & cum eo Georgio Patriarcha CP. ac Macario Antiocheno, ſuſcepti ſunt miſſi ſedis Apoſtolicae: deinde Metropolitae, vel Epiſcopi orientalium partium cl. &c. & relegentes per ſingula, reperti ſunt mendaces, vnam operationem, & voluntatem dicentes. Et in quinta ſynodo epiſtolam Vigilii Papae ad Menam Patriarcham, atq; libellum eiuſdem Menae in quaternionibus nouiter additis falſauerunt. &c. (*Et poſt alia eiuſd. ſynodi vi. acta*) Die xxv. † Februarii ſynodica ſanctiſs. Agathonis Papae relecta eſt. &c. in qua ſynodica Epiſcopi occidentalis partis ſubſcripſerunt cxx. (*Et poſtea.*) Sancta ſynodus vna cum Principe, Macario orarium auferri iuſſerũt. Exiliens Baſilius Cretenſis Epiſcopus eius orarium abſtulit. Et anathematizantes eum foris ſynodum profecerunt, ſimulque & thronum eius. Stephanum autem diſcipulum eius ceruicibus a ſancta ſynodo clerici Romani eiicientes expulerunt. In locum Macarii ordinatus eſt Theophanius Abbas. &c. Patriarcha Antiochenae eccleſiae. Macarius vero cum ſuis amatoribus, id eſt, Stephano, Anaſtaſio, ex presbytero, Leontio exdiacono; Polychronio, Epiphanio, & Anaſtaſio expresbyteris, & incluſis, in exilio in Romanam directi sũt ciuitatem. Deinde abſtulerunt de diptychis eccleſiarum nomina Patriarcharum, vel de picturis eccleſiae, aut in † foribus, vbi & vbi eſſe poterant, auferentes: id eſt, Cyri, Sergii, Pyrrhi, Pauli, & Petri. &c. *Ex Pontificali in Agathone.*

† dõno f.

† xv. f.

† de f.

CAP. XV.

Leo Iunior ſuſcepit ſextam ſanctam ſynodum, quae per Dei prouidentiam nuper in Regia vrbe celebrata eſt, Graeco eloquio conſcripta, exequente, ac reſidente piiſsimo Principe Conſtantino intra Regale Palatium eius, quod appellatur Trullus. ſimulq. cum eo Legati ſedis Apoſt. & duo Patriarchae, CP. & Antioch. atq; cl. Epiſcopi. In qua condemnati ſunt, Cyrus, Sergius, Honorius, Pyrrhus, Paulus, & Petrus: nec non & Macarius cum diſcipulo ſuo Stephano: ſed & Polychronius nouus Simon; qui vnam voluntatem, & operationem in Domino Ieſu Chriſto dixerunt. &c. Quam & ſtudioſiſſime in Latinum tranſtulit. &c. Macarium, Stephanum, Polychronium, & Anaſtaſium, dum nollent a ſuo recedere propoſito, per diuerſa monaſteria retruſit. &c. *Ex eod. Pontif. in Leone ij. Iuo par. 4. c. 124. p. 1. decr.*

De ſynodo CP. in Trullo. Tit. XXI.

CAP. I.

In ſynodis confeſſionis veſtrae fidei, quae Apoſtolicae ſedi noſtrae directa ſunt, per Leonem reuerentiſsimum presbyterum veſtrum, inuenimus, indicio primae paginae, reuerentiam veſtram ex laico ordine, & Imperatoria adminiſtratione ad ſacri gradus ſublimatam eſſe faſtigium. Et vehementer in his anima noſtra mirata eſt: niſi veſtram ſacram, & orthodoxam fidem in praedictis ſynodicis ſacri ſymboli, ſecundum ritum ſanctarum ſex vniuerſalium ſynodorum, & de venerabilibus imaginibus bene ſe inueniſſemus habere: nullatenus auderemus huiuſcemodi obaudire ſynodica. (*Ita eſt in Graeco, ſed a Papa in his eſt verbis tranſmiſſum.*) Sed quantum cor noſtrum maerore conſumptum eſt, de illicita veſtra ordinatione: & quantum † cor noſtrum triſtabatur de * inepta veteri ex nobis diſtantia: * tanto confeſſionem, & rectam fidem veſtram anima noſtra inueniens laetata eſt. Inuenimus autem in praedicta ſynodica epiſtola ſanctitatis veſtrae, poſt plenitudinem, et confeſsionẽ ſacri ſymboli, et omnium ſanctarum ſex ſynodorum, et de ſacris, ac venerabilibus characteribus miraculum † laude, ac veneratione dignisſimum contineri. Quia et eaſdem ſanctas ſex ſynodos ſuſcipio cum omnibus regulis, quae iure, ac diuinitus ab ipſis promulgatae ſunt; quas † continetur: In quibuſdam venerabilium imaginum picturis agnus digito praecurſoris exaratus oſtenditur. etc. Hoc teſtimonio orthodoxae fidei maligno † curioſitatem, et haereticorum garrulitatem veſtrum repulit ſacerdotium. *Hadr. in ep. ad Taraſ. CP. poſt. prin. apud vij. ſyno. d. Nicae. ij. actio. 2. Idem Hadr. ad Carolum c. 35. Nicol. in ep. ad Photium, incip. Poſtquam beato Petro, ante med. Trul. 83. Iuo par. 4. c. 122.*

† quãto

† verbũ f. *Diſt. 16. c. 5. ſextã; de conſec. d. 3. c. 29. ſextam.*

† mire f.

† inter quas f.

† malignorũ f.

122.& 126.decr.Caeſar.lib.1.c.39.

CAP. II.

Idcirco teſtimonium de ſancta ſexta ſynodo protulerunt, vt clarifice oſtenderent: quod iam quando ſancta ſexta ſynodus acta eſt, a priſcis temporibus ſacras imagines, & hiſtorias pictas venerabantur. Vnde ipſa ſancta ſexta ſynodus fideliter per canones orthodoxe ſtatuens ita conſtituit dicens: In quibuſdam venerabilium imaginum picturis agnus digito praecurſoris mõſtratus deſignatur.&c.*Hadr.ad Carolum pro vij.ſyno. c.35.Trul.83.Iuo par.4.c.126 decr.*

De conſec. d.3.c.29. ſextam.

CAP. III.

In ſexto ſancto concilio (*Patres*) non ſolũ contemnere non ſunt auſi, ſed etiam eaſdem ſacras imagines venerantes ſtatuerunt, Agnum Chriſtum Deum noſtrum ſecundum humanam figuram, & in imaginibus a nunc pro veteri agno retitulari. *Idem Hadr. ad Carol.c.19.poſterioris partis.*

CAP. IV.

Sextam (*ſynodum*) laudo, quod ex duab. naturis Chriſtum praedicauit, ob id etiam illi duas naturales voluntates, & operationes.&c.aſſignauit.&c. Eiuſdem quoque ſextae ſynodi omnia tum recte, & diuine decreta edita, traditoſque canones recipio: praecipue tamen in quo adſignatur, quibuſdam in picturis agnum digito praecurſoris indicatum, feliciter effigiari.&c. *Taraſ.* CP. *in in ep.ad Epiſcopos Antiochiae, Alex. & ſanctae vrbis, in med.apud vij.ſyn.Nic.ij. act.*3.

CAP. V.

Heliaa venerabilia Protopresbyter ſanctae eccleſiae Dominae noſtrae Deiparae in Blachernis legit ex charta, quae definitiones ſanctae, & vniuerſalis ſextae ſynodi continet. Canon ſanctae, & vniuerſalis ſextae ſynodi. In quibus † ſanctarũ imaginum picturis, Agnua digito Praecurſoris indicatus, expreſſus eſt. &c. Sabas venerabilis monachus dixit: Qua de cauſa haec non ex libro, ſed ex charta lecta ſunt? Taraſius ſanctiſs. Patriarcha dixit. Quoniam charta ipſum eſt autographum, in qua† Patres ſubſcripſerunt. Petrus Metropolites Nicomediae dixit: Quin etiam habeo alterum codicem ſextae ſacrae ſynodi canones continentem.&c. Sãctiſsimus Patriarcha dixit: Quae eſt haec ignorantia, qua plerique laborant circa hos canones? ſcandalum eſt enim dubitare, num ſint ſextae ſynodi. Cognoſcant igitur tales ſextam ſynodũ temporibus Conſtantini fuiſſe congregatam contra eos, qui tantum vnã actionem, & voluntatem in Chriſto collocãt. Illi igitur haereticos anathemate verberantes, orthodoxamque fidem confirmantes, ſub annum xiv. Imperii Conſtantini domum redierunt. Poſt annos igitur quatuor, aut quinque iidem illi Patres ſub Iuſtiniano Conſtantini filio cõgregati, praedictos canones ediderunt, neque hac de re quiſquam dubitet. Nam qui temporibus Conſtantini ſubſcripſerunt, iidem illi ſub Iuſtiniano quoque praeſentem hanc chartã ſubſignarunt. Quae res ſatis clara eſt ex eorundem propriarum manuum immutabili ſimilitudine. Neceſſum autem erat poſt ſynodum vniuerſalem definitam canones quoque eccleſiaſticoa ederent. T*araſ.act.4.ante med. Nicae.ij.ſiue vij. ſynodi.* Tr*ul.83.Iuo per.4.c.121.& 122.decr. Caeſar.lib.1.c.38.& 39.*

De conſec. d.3.c.29. ſextam.
† quibuſdam ſ.
†quo ſ.
Diſt 16. habeo c.6

CAP. VI.

Sacra ſexta, & vniuerſalis ſynodus, poſtea quam ſententiam ſuam, de vna voluntate Chriſti ſub Conſtantino, qui per ea tempora Imperium adminiſtrabat, cuiuſque nutu, & voluntate conuentus is erat indictus, pronuntiaſſet; contigit Imperatorem de vita decedere. Iuſtiniano autem eius filio Imperium aſſumente, iterum vnanimiter omnes diuina voluntate poſt quatuor, aut quinque annos congregati de rebus eccleſiaſticis, ſtatuſque earum correctione circiter cij.canonea edidere. In quorũ xxcii. de imaginib. ſic tradiderunt: In quibuſdam venerandar. imaginum picturis, Agnus digito Praecurſoris indicatus, figuratus eſt.&c. *Epiphanius contra vij.pſeudoſyn. apud vij.ſyno.act.6.in ſine tomi primi.*

Diſt. 16. c.6 habeo in ſine.
De conſec. d.3.c.29. ſextam.

CAP. VII.

Sane notandum eſt, quod quaedam in hac ſynodo (*ſeptima*) & Apoſtolorum, & ſextae vniuerſalis ſynodi canonibus, & ſententiis inueniri, quae penes nos interpretata non habentur, nec admittuntur. &c. Regulas, quas Graeci a ſexta ſynodo perhibent editas, ita in hac ſynodo principalis ſedes admittit; vt nullatenus ex his illas recipiant, quae prioribus canonibus, vel decretis ſanctorum ſedis huiua Pontificum, aut certe bonis moribus inueniuntur aduerſae. Quamuis omnes hactenus ex toto maneant apud Latinos incognitae, quia non interpretatae. Sed nec in ceterarum Patriarchalium ſediũ, licet Graeca vtantur lingua, reperiantur archiuis. Nimirum quia nulla earum, cũ ederentur, aut promulgans, aut conſentientes, aut ſaltem praeſens inuenta eſt. Quamquam eoſdẽ Patres illas Graeci promulgaſſe perhibeant, qui in ſexta ſynodo ſunt inuenti. Sed hoc nullis probare certis poſſunt indiciis. *Anaſtaſ. bibliothec. in praeſa.vij.ſynod. Nicae.*ij.

CAP. IIX.

Alia oſtendunt (*Graeci*) regularum numeroſa, & praeſumptuoſa ſatis capitula priſcae traditioni paene omnia valde contraria, quae a ſexta falſo perhibent ſynodo promulgata; cum ſexta ſynodus nullam protulerit, praeter fidei regulam. ſed quas eius aſſeuerant regulas, longe poſt ſextam ſynodum ab ipſis conſtat eſſe penes ſe, priuatimq. depromptas. *Anaſtaſius bibliothec. in proemio ſyn.six.* CP.*ad Hadria.*ij.

CAP. IX.

Sergii temporibus Iuſtinianus Imperator

Con-

Digitized by Google

Concilium in Regia vrbe fieri iuſsit, in quo & Legati ſedis Apoſtolicae conuenerant, & decepti ſubſcripſerant. Compellebatur autem & ipſe Papa ſubſcribere: ſed nullatenus adquieuit. pro eo quod quaedã capitula extra ritum eccleſiaſticum fuerant in eo adnexa; quae & quaſi ſynodaliter definita, & in ſex tomis conſcripta a tribus Patriarchis, id eſt, CP. Alexandrino, & Antiocheno, vel ceteris Praeſulibus, qui eo tempore illic conuenerant, ſuſcepta erant, manuq. Imperiali confirmata. Haec itaq; miſſa in locello, qui ſchearo carnale * vocatur, in hanc Romanam vrbem ad confirmandum, vel in ſuperiori loco ſubſcribendum, Sergio Põtifici, vtpote capiti omnium ſacerdotum, directa ſunt. Sed venerabilis Pontifex, vt dictum eſt, penitus eidem Iuſtiniano Aug. non adquieuit, nec eoſdem tomos ſuſcipere, aut lectioni pandere paſſus eſt. Porro eos, vt inualidos reſpuit, atque abiecit, eligens ante mori, quam nouitatum erroribus conſentire. *Ex Pontif. in Sergio. Iuo li. 2. tit. 11. c. 35. panor. & p. 4. c. 79. dec. Caeſ. lib. 1. c. 46.*

De Nicaeno ſecundo, ſiue ſeptimo generali concilio, & de octauo, CP. quarto. Tit. XXII.

CAP. I.

Septimam ſanctam, & vniuerſalẽ Nicaeae ſecundo celebratam ſynodum orthodoxe dogmatizaſſe nouimus, vnum, & eundem Chriſtum, & Dominum inuiſibilem, & viſibilem. &c. inſcriptibilem, & ſcriptibilem. Cui concordans ſancta haec, & vniuerſalis ſynodus magna voce anathematizat Anaſtaſiũ, Conſtantinum, & Nicetam irrationabilem ſtercoralis nominis Praelatum, vel verius putredinem, necnon & Theodoſium, & Antonium, atq; Ioannem quondam Praeſules nouae Romae. &c. Idem de ſingulis, qui cum eis ſapiunt, & Iconomachicae ſunt auctores haereſeos, atque de alijs omnibus haereſiarchis, ac impiis. &c. Propter quod hos omnes tranſmiſit anathemati, & dinumeratas nobis ſanctas, & vniuerſales ſeptem ſynodos recipientes, & hanc octauam, & vniuerſalem ſynodum congregauit. &c. *viij. ſynodus CP. ſub Hadr. ij. in definitio. ante med. act.* 10.

CAP. II.

Reprehenſio. Quod haec ſynodus, quae nec ſynodus quidem dicenda eſt, nullatenus aequiperari poſsit Nicaenae ſynodo, quamquam in eodem ſit agitata loco. &c. Reſponſio. Iam ſuperius exarauimus, huius ſynodi diuina dogmata irreprehenſibilia exiſtere, ſicut praecipuorum ſanctorum Patrum mirifice demonſtrant opuſcula. Nam ſi quis a praedictae ſynodi ſymbolo diſcrepare ſe dixerit, diſcrepare videtur a ſãctarũ ſex ſynodorum ſymbolo: eo quod iſti non ex ſe, ſed per ſanctorum dogmatum conſtitutiones locuti ſunt. *Hadr. Papa ad Carolum c. 60. pro vij. ſyno. Nicae. ij. de imaginib. Iuo par. 4. c. 127. decr.*

CAP. III.

Sic ſynodum iſtam. *(vij.)* ſecundum noſtram adhortationem fecerunt: & in priſtino ſtatu ſacras, & venerandas imagines erexerunt: & ſicut pro eiſdem imaginibus ſancti Gregorii ſenſum, & noſtrum continebatur; ita & ipſi in eadem ſynodo *(in)* definitione confeſsi ſunt. Has † oſculum & honorabilem ſalutationem reddere: nequaquam ſecundum fidem noſtram, veram culturam, quae decet ſoli diuinae naturae. Inſuper & pſeudoſyllogum illud, quod ad haereticis factum eſt ſub Cõſtantino haeretico Imp. anathematizantes, cor eorum ſequacibus, atque complicibus damnauerunt; & ad fidem orthodoxam ſanctae, catholicae, & Apoſtolicæ reuerſi Eccleſiae, per libellos eorum fecerũt rectae fidei confeſsionem. Et ideo ipſam ſuſcepimus ſynodum. nam ſi eam minime recepiſſemus, & ad ſuum priſtinum vomitum erroris fuiſſent reuerſi: quis pro tot millibus animarum Chriſtianorum interitum, habuit reddere rationem. &c. niſi nos ſolum modo? &c. Nos vero adhuc pro eadem ſynodo nullum reſponſum vſque hactenus eidem Imperatori reddidimus, metuentes, ne ad eorum reuerterentur errorem. &c. *Hadr. ad Carolum cap. vlt. Iuo lib. 2. tit. 11. c. 28. panor. & par. 4. c. 128. decr.*

[Margin: † His; † interim f.]

CAP. IV.

Quamuis dixeritis, non noſtri eguiſſe vos ad expugnandos haereticos; pro eo quod iã fuerunt huiuſmodi haereſes in Nicaea ſecũdo conuocata ſynodo, & a magno Methodio deinde ſubuerſae. Quaſi non & ipſi ſecundo Nicaeae collectae ſynodo Apoſtolica noſtra ſedes praeſederit; & Prima contra mala † ſentientes ſpiritalem ſagittam emiſerit? &c. Nam & in cauſa ſacrarum imaginum ante ſanctiſs. Methodium, quinimmo & ante ſynodum Nicaeae ſub Irene congregatam, cum adhuc hoc ſchiſma nouiter eſſet exortum. &c. Romani Praeſules, Gregorius inter ceteros, & Stephanus, conuocatis Epiſcopis occidentalium regionum, inueniuntur fortiter dimicaſſe, & hoc funditus condemnaſſe. *Nicol. in epiſt. ad Mich. Imp. incip. Propoſueramus, poſt med.*

[Margin: † male E]

CAP. V.

Quatuor concilia omnimode recipio, & velut quatuor Euangelia veneror. &c. Pari modo recipio, & veneror reliqua tria concilia. &c. Vltimum ſecundum Nicaenum ſub Hadriano Papa, & Cõſtantino Irenae † filio, pro reuerendis Domini Ieſu Chriſti, & ſanctorum imaginib. Quidquid ſupra dicta vij. ſancta, & vniuerſalia concilia ſenſerunt, & collaudauerunt, ſentio, & collaudo: & quoſcũq. anathematizauerũt, anathematizo. &c.

[Margin: † Irenes f]

Leo

Leo ix. in epiſt. ad Petrum Epiſcopum Antiochenũ in fine.

CAP. VI.

Hadriani II. temporibus celebrata eſt apud CP. ſynodus pro expulſione Photii, & reſtitutione Ignatii Patriarchae. & Bulgarorũ legati coram Baſilico, † & legatis. iv. Apoſtolicarum ſedium longam diſceptationem habuere, vtrum Romanae, an CP. eccleſiae ſubiecti eſſe deberent. *Ex Pontif. in Hadr. ij.*

† Baſilio f.

CAP. VII.

Ioannis *(viij.)* temporibus floruit Anaſtaſius Romanae Eccleſiae bibliothecarius: qui tam Graeco, quam Latino eloquio ſeptimam vniuerſalem ſynodum de Graeco in Latinum ipſo iubente tranſtulit. &c. *Ex Pontific. in Ioann. iix.*

CAP. IIX.

Diſt. 16. c. 8. Sancta octo vniuerſalia concilia, id eſt, Nicaenum, CP. Epheſinum primum, & Chalcedon. quintum quoque, & ſextum item CP. & ſeptimum item Nicaenum, octauum quoque item CP. vſque ad vnum apicem immutilate ſeruare. &c. *(profiteor.) Profeſsio ſummorum Pontificum ex libro Diurno. Iuo lib. 2. tit. 11. cap. 13. panor. & p. 4. c. 132. decr.*

De eiſdem octo concilijs generalib. varia. Tit. XXIII.

CAP. I.

COgnoſce numerum ſacrarum ſynodorum, quotcumque contra impios valuerunt, o Rex. Septem omnes extitere. Prima Nicaeae diuino regnante domino Conſtantino, & in ſacerdotii dignitate CP. Metrophanae. Haec furioſi Arii linguam diſſecuit. &c. dicendo minorem Patre Filium; cum ſit aequalis. Prima poſt aſcenſionem Domini ann. ccc. congregata eſt. A prima ſynodo ad ſecundam ann. lvi. Facta eſt ſecunda CP. ſub Imp. Theodoſio Magno, & Nectario Epiſcopo CP. contra Macedonium Spiritum ſanctũ creaturam dicentem. Tertia poſt annos xl. Epheſina ſub Theodoſio Iun. contra Neſtorium, qui Dei incarnationem negabat, & nudum hominem Chriſtum aſſerebat, Mariamque virginem Chriſtiparam, non Deiparã eſſe dicebat. Quarta poſt annos xxx. Chalcedone ſub Marciano Imp. Patres DCXXX. contra Eutychen infelicem, & Dioſcorum, qui corpus Domini phantaſticum eſſe dicebant. Quinta poſt annos cii. CP. iterum Patres clxv. Chalcedon. approbauerunt; cõtra Euagrium, Didymum, & Origenem, qui negabant corporum reſurrectionem, & paradiſi, & Adae corpus; poenas inferni non perpetuas, & daemonum reſtitutionem aſſerebant. Et cõtra Epiſcopum Mopſueſtiae quaſi Neſtorii myſtagogum, & epiſtolam priorem Ibae ad Marin Perſam, & Theodoriti Epiſcopi Tyri* ſcripta contra Cyrillum. Sexta poſt an. cxxix. CP. rurſus contra Theodorum Epiſcopum Pharan, Honorium Romae, Cyrum Alexandrinum, Sergium, Pyrrhum, Paulum Samoſat. * & Petrum, & Macarium, & Stephanum, & Polychronium, qui negabant Chriſti duas naturas, & actiones, *(& voluntates.)* Septima poſt ann. lx. Nicaena Patres eccl. Irene, & Conſtantino Imp. vt ſacrae picturae honore afficerentur, & contra Baſilium Epiſcopum Piſidiae, Theodoſium Epheſi, Siſinnium Perges, & alios. *Pſellus ante vij. ſynodum.*

CAP. II.

Facta eſt haec ſacroſancta ſynodus anno Imperii Baſilii pii Principis tertio: quae in vniuerſos Patriarchales thronos, ſicut aliarum vlla, in eorum locis † ſeruantibus Praeſules habens, vniuerſalis non inconuenienter ab omnibus appellatur. Vniuerſalis eſt enim, quia catholica fides in ea, & ſanctae leges, quae non ſolum a ſacerdotib ſed ab vniuerſis Chriſtianis coli debent, & venerari, contra hoſtes ipſarum conſona voce defenditur. &c. Et poſt alia ſynodus vniuerſalis dicitur, vt aliae ſeptem ſynodi vniuerſales; & octaua, & Conſtantinopolitana quarta. *Anaſtaſ. biblioth in praefatione ſynod. iix. ſub* Hadriano ij.

† locos f.

CAP. III.

Iuſtinianus orthodoxus Imper. trucidatus eſt, Philippicus vero haereticus in Imperiali promotus eſt arce. Cuius & ſacram cum praui dogmatis exaratione, nõ poſt multum *(Conſtantinus Papa)* ſuſcepit: ſed cum Apoſtolicae ſedis concilio† reſpuit. Huius rei cauſa, zelo fidei accenſus dominus Papa, & omnis coetus Romanae vrbis, imaginem, quam Graeci votaream * vocant, continentem ſex ſanctas, ac vniuerſales ſynodos, in porticu eccleſiae ſancti Petri, cum picturis erexit. Nam & huiuſmodi picturas, cum haberentur in Regia vrbe, Philippicus iuſſerat auferri. *Ex Pontific. in Conſtantino. Iuo par. 4. c. 124. decr.*

† cõſilio f.

CAP. IV.

Dato ſacramento Anaſtaſius *(imp.)* clericus factus, atque presbyter eſt conſecratus. Protinus etiam, vt ingreſſus eſt Theodoſius *(Imp.)* Regiam Vrbem, imaginem illam venerandam, in qua ſex ſanctae ſynodi erant depictae, & a Philippico nec dicendo fuerãt depoſitae, in priſtinum erexit titulum, atque locum: ita vt huius fidei feruore omnis ab eccleſia ceſſaret quaeſtio. *Ex Pontif. in Gregorio ij.*

De variis conciliis, in quib. interfuerunt Romani Ponrifices, praeter ea, quorum exſtant acta, & canones. Tit. XXIV.

CAP. I.

ECce te, ſimul cum ſancta ſynodo, quae apud amplam vrbem Romam congregata eſt, praeſidente ſanctiſs. & reuerentiſs. Patre, & conſacerdote noſtro Caeleſtino Epiſcopo, his ſcriptis ſynodicis te etiam ter-

tio conuenimus. &c. Et poſtea. Epiſtolis autem ab Alexandrina eccleſia tuae religioni directis conſenſum praebuit, tam ea, quae apud vrbem Romanam conuenit ſancta ſynodus, quam etiam nos omnes. &c. *Epheſ. ſyno. ad Neſtorium, poſt prin.*

CAP. II.

De cōſec. d. 1. in ſā cta. 40. In hac ſancta ſede Apoſtolica a nobis, & reliquis Epiſcopis, caeteriſque Domini ſacerdotibus ſtatutum eſt, vt ſacra vaſa non ab aliis, quam a ſacratis, Dominoque dicatis contrectentur hominibus. &c. *Xyſtus epiſt. 2 in prin. Burch. lib. 3. c. 214. Iuo par. 2. c. 70. & par. 3. c. 264. decre Anſel. lib. 6. cap. 161. in addit.*

CAP. III.

Diſ. 4. Ita tuimus. c. 4. Cognoſcite a nobis, & a cunctis Epiſcopis in hac ſancta, & Apoſtolica ſede congregatis ſtatutum eſſe; vt ſeptem hebdomadas plenas ante ſanctum Paſcha, omnes clerici, in ſortem Domini vocati, a carne ieiunent. &c. *Teleſpho. epiſt ſing. in prin. Iuo lib. 2. tit. 14. c. 1. panor. & par. 4. c. 25. decr. Anſel. lib. 7. c. 165. Caeſar. lib. 11. c. 20. Tarr. l. 4. c. 60.*

CAP. IV.

In hac ſancta ſede dudum a multis Epiſcopis conſtitutum erat, & modo ad veſtrum & caeterorum fratrum auxilium eſt denuo roboratum: vt omnes Epiſcopi, qui in quibuſdam grauioribus pulſantur, vel criminantur cauſis, quotiens neceſſe fuerit, libere Apoſtolicam appellent ſedē. &c. *Xyſt. ij. epiſt. 1. prope finem. Nicae. xiix. apud Iuli. ep. 2. c. 2. Capitul. lib. 7. c. 156. in addit. Burch. lib. 1. c. 144. Iuo lib. 4. tit. 12. c. 2. panor. & par. 5. c. 257. decr. Anſel. lib. 2. c. 12.*

CAP. V.

Nos ad ſupplementum veſtrum fratres, & coepiſcopos noſtros vocauimus amplius, quā lxx. cum quibus haec, quae ſubter habentur inſerta, regulariter tractando decreuimus. Veſtris enim epiſtolis in omnium audientia perlectis. &c. decretiſque, quae ſunt de accuſationibus Epiſcoporum ſancta ſynodus dixit. &c. *Felix epiſt. 2. in prin. Vid. Hdrian. cap. 5 ad Epiſcopum Mediom.*

CAP. VI.

Reuerentiſsimis, atque dilectiſsimis fratribus Athanaſio, & vniuerſis Aegyptiorum, Thebaidorum, Libyorum Epiſcopis in ſancta Alexandrina ſynodo congregatis, Felix almae Romanae vrbis, & vniuerſalis Eccleſiae Epiſcopus, & ſancta ſynodus, quae in vrbem Romam conuenit, in Domino ſalutem. &c. *Felix ij. epiſt. 1. in prin.*

CAP. VII.

Felix ſanctae vniuerſalis Eccleſiae Papa, atque per gratiam Dei catholicae, & Apoſtolicae Eccleſiae vrbis Romae Epiſcopus, vna cū ſancto cōcilio noſtro reuerentiſsimorū ſacerdotum huc nobiſcum conuenientiū, in cōfirmatione piiſsimorum catholicae Eccleſiae dogmatum. &c. *Felix ij. ep. 2. in prin.*

CAP. VIII.

Poſt concilium Nicaenum, aliud in vrbe Romana poſtea congregatum eſt, in quo catholici Epiſcopi addiderunt de Spiritu ſancto. &c. *Profeſſio fidei Damaſi ad Paulin. Antiochen.*

CAP. IX.

Damaſus, & ceteri Epiſcopi Romae congregati dilectiſsimis fratribus in Illyrico conſtitutis Epiſcopis in Domino ſalutem. *Damaſ. epiſt. 5.*

CAP. X.

Facto presbyterio conſtitit (*ſcripta haereticor.*) doctrinae noſtrae, id eſt, Chriſtianae legi eſſe contraria. Vnde Apoſtolicum ſequuti praeceptum, quia aliter, quam quod accepimus, annunciabant; omnium noſtrorum, tam presbyterorum, & diaconorum, quam etiam totius cleri vnam ſcitote fuiſſe ſententiam, vt Iouinianus, Auxentius. &c. extra Eccleſiam remanerent. *Syrici. ep. 2. Mediolan. eccleſiae, prope finem.* *Gala. 1. b.*

CAP. XI.

Cum in vnum plurimi fratres conueniſſemus, ad sācti Apoſtoli Petri reliquias. &c. placueritque propter emergentes plurimas cauſas. &c. vt de cetero ſollicitudo eſſet vnicuique. &c. litteras tales dare placuit. &c. *Syrici. ep. 4. lectā in concil. Telenſi. Viden. Innocen. ep. 2. ante canones.*

CAP. XII.

Innocentii epiſtolae xvij. incip. Apoſtolici fauoris, ad Alexandrum Antiochenum Epiſcopum, ſubſcripſerunt Epiſcopi xx. Italiae xxiv.

CAP. XIII.

Scitote, me criminari a quodam Baſſo, & iniuſte perſequi. Quod audiēs Valētinianus Auguſtus noſtra auctoritate ſynodum congregari iuſsit. Et facto concilio cum magna examinatione, ſatisfaciens omnibus. &c. coram omnibus me purgaui. &c. *Xyſtus iij. epiſto. vni. poſt prin.* *2. q. 5. mādaſtis. 10.*

CAP. XIV.

Leo Epiſcopus, & ſancta ſynodus, quae in Vrbe conuenit, clero, honoratis, & plebi conſiſtenti apud CP. dilectiſsimis filiis in Domino ſalutem. In notitiam noſtram. &c. *Leo epiſt. 21.*

CAP. XV.

Leo Epiſcopus, & ſancta ſynodus, quae in Vrbe Roma conuenit, clero, honoratis, & plebi conſiſtenti Conſtantinopoli. Licet de his. &c. *Leo epiſt. 22. olim epiſt. 11.*

CAP. XVI.

Leo Epiſcopus, & ſancta ſynodus, quae in Vrbe Roma conuenit, Theodoſio Auguſto. Litteris clementiae veſtrae. &c. *Leo epiſt. 23. olim epiſt. 12.*

CAP. XVII.

Leo Epiſcopus, & ſancta ſynodus, quae in Vrbe Roma conuenit, Pulcheriae Auguſtae. Si epiſtolae. &c. *Leo ep. 24. al. 26. olim ep. 13.*

CAP. XIIX.

Leo Epiſcopus, & ſancta ſynodus, quae in Vrbe

vrbe Roma connenit, Fauſto, Martino . &c. presbyteris, & Arehimandritis Conſtãtinop. dilectiſs. filiis, in Domino ſalntem. Quamuis ca. &c. *Leo ep.26 al.28. olim 84.*

CAP. XIX.

Cum in Del nomine in Romana Ecclefia ſynodorum Epiſcoporum ſine eeterorum cõſaeerdotum, Chriſtique fidelium coadunatum habniſſemns. &c. relatum eſt nobis. &c. *Leo epiſ.86. ad Germanae, & Galliae Epiſcopos, in prin. al. ep.88. olim 66.*

CAP. XX.

Dominis fratribus merito beatiſs. in Chriſto venerabilibus Samartioni, Carathoni, Deſiderio Epiſcopis. &c. Leo, Victorins, Euſtathius Epiſeopi. Tanta ſaeeuli. &c. *Leo ep. 94. vel 96. olim 97. vel 98.*

CAP. XXI.

Quamuis ad diem concilii Epiſcopalis, quem pietas veſtra conſtituit, oceurrere me ratio nulla permittat, cũ nec aliqua ex hoc exempla præceſſerint, & temporalis neceſſitas me non patiatur deſerere eiuitatem; tamen in quantum Dominus iuuare dignatur, menm ſtudium commodani. &c. *Leo epiſt.16. ad Theodoſ. in fine.*

CAP. XXII.

Firma ſit haec tua depoſitio a me, & ab his, qui vna mecum Apoſtolicum thronum regunt, & ab Acacio CP. &c. *Felix iÿ. ad Petrum Antiocb. in ep. incip. Quoniam importabilib. poſt prin. apud v. ſynod. actio.1.*

CAP. XXIII.

Haec tibi ſcripſi vna cum praeſenti ſynodo, conueniens te eoram Deo, & ſanctis Angelis, vt ea doceas. &c. *Idem Felix iÿ. in alia epiſt. ad eund. Petrum Antiocb. incip. Quis dabit, apud eand. v. ſyno. actio.1.*

CAP. XXIV.

Plebi ſuaſum eſt Chriſtianae, nos talibus praebuiſſe conſenſum, quos mox regreſsi ſũt, † praeuaricatio impune non habuit. Nam eos apud B. Petrum Apoſtolum ſancta mecũ ſynodus reſidens, dum conuicti plura mentirentur, ordine, & communione nudauit. ne eorum incorrecta perfidia, ſecuritatẽ praeberet inimicis. *Felix iiÿ. in epiſt. ad Zenonem Imp. de Vitali, & Miſeno Epiſcopis, vt refert Nicol. in epiſt. ad Epiſcopos, & clerum CP. incip. Ea, quae nuper, ante canones: relata in iix. ſyn. CP ſub Hadr. ÿ. actio.7. Eadem verba refert idem Nicol. in epiſt. ad Misba. Imper. incip. Quanto maiora, ante medium.*

† regreſſos.

CAP. XXV.

23. q. 4. *Belliſarius. 30.* Non dimitto officium meum; ſed cum Epiſcopis, qnos congregare potni, cos, qui talia erga me egerunt, anatbematizaui, & vna cum illis Apoſtoliea, & ſynodali auctoritate ſtatni. &c. *Siluer. ep.1. poſt princ. Anſel. lib.12. c.8.*

CAP. XXVI.

Caelius Siluerins Papa vrbis Romae huic decreto anathematis in Vigilio peruaſore † facto, ad omnia ſtatuta. conſenſum praebens ſubſcripſi: pariter & qnatuor Epiſcopi ſubſcripſerunt, id eſt, Terracinenſis, Fundanns, Firmanus, & Minturnenſis. *Silueri. in fine epiſt.2.*

† in Vigilium per uaſore f.

CAP. XXVII.

Cnm in Dei nomine in Romana Ecclefia ſynodum Epiſcoporum, ſiue ceterorum conſacerdotum Dei fidelium congregatam habuiſſemus. &c. ſuperuenere litterae veſtrae. &c. *Pelag. ÿ. epiſt. vlt.*

CAP. XXIIX.

Beatae memoriae ſanctiſsimi Patres Iulius, Innocentius, & Caeleſtinus cum Epiſcoporum plurimorum, & ſacerdotum conuentu, † in eeclefia beati Apoſtolorum Principis prohibentes talia perſcripſerunt. &c. *Deusdedit epiſ. vni. Bureb. lib. 17. c.44. Iuo lib.6. lit.11. c.8 panor. & par.1. c. 305. decr. Anſel. lib.10. c.29. Caeſar. lib.10. c. 78. Tarrac. lib.5. c.2.* 30. q. 1. c. 1.

† cõſenſu

CAP. XXIX.

Coaceruari coetum in hac vrbe Romana Antiſtitum fecimus, vt nobiſcum conſidentes & petitio eiuſdem Epiſcopi *(Ioannis)*, & acta ſaeerdotaliter cognoſcerentur. Dum ergo eſſet in hac Romana vrbe congregata eadem ſynodus Epiſcoporum pro huiuſmodi negotio audiendo, vel faciendo; ſtatim nobis nuntiata ſnnt eiuſdem exemplaria actionis a tua fraternitate directa. &c. *Vitalian. ep.1. Viden. eiuſd. epiſt. 2. & 4.*

CAP. XXX.

Piiſſimis dominis. &c. Conſtantino magno Imperatori, Heraclio, & Tiberio Auguſtis Agatho Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, cũ vniuerſis ſynodis ſubiacentibus concilio Apoſtolicae ſedis. Omnium bonorum. &c. *Agatbo. in epiſt. relata in vj. ſynod. actio. 4. cum ſubſcriptione multorum Epiſcoporum.*

CAP. XXXI.

Iſte Theodorus Patriarcha Hieroſolymorum cnm ceteris praecipuis Patriarchis, videlicet Coſma Alexandriae, & Theodoro alio Antiochiae, dudum praedeceſſori noſtro. &c. Paulo Papae miſerunt propriã eorũ rectae fidei ſynodicam. &c. Quam ſynodicam in Latino intetpretatam eloquio praedeceſſor noſter. &c. Stephanus Papa in ſuo concilio, quod & ipſe pro ſaeris imaginib. vna cũ diuerſis Epiſeopis in partibus Franciae, ſeu Italiae fecit; ſuſcipientes, ac relegentes placuerunt. † &c. vbi ſati ſunt, dicentes: Si quis alium terminum. &c. *Hadrian. ad Carolum Regem de imaginib. cap.2. Vide eund. c.18. & c.26. & c.34. & 36. & 59.*

† probauerunt f.

CAP. XXXII.

Praedeceſſores noſtros, videlicet beatiſs. Pontifices Gregorium, & Gregorium, Zachariam, & Stephanum, Paulum, & iterum Stephanum reperimus pro ſacrar. imaginũ erectione in Spiritu ſancto ſeruẽtes, rectae fidei zelum habere. Pro quo dominus Gregorins Papa ſecundus iunior; vna cum lxxix. ſanctiſſimis Epiſcopis, ante confeſsionem B. Petri

X 2 tri

tri Apoſtolorum Principis, praeſidens multorum ſanctorum Patrum teſtimonia roborantes, venerari, & adorare ſacras imagines in eorum concilio cenſuerunt. Porro & praedeceſſor noſter. &c. Stephanus Papa ſimiliter cum Epiſcopis partium Frãciae, atque Italiae praeſidens in baſilica Saluatoris Domini Noſtri Ieſu Chriſti, quae appellatur Conſtantiniana, praedeceſſoris ſui venerabile concilium confirmãs, atque amplectens. &c. adorare, atque venerari ſacras imagines ſtatuerunt. *Idem Hadria. ad Carolum cap. 63. vel c. 5. Vide c. 70. al. 12. & c. 71. al. 13. & c. 76. al. 5. & c. 80. al. c. 10. & c. 84. al. c. 3. & c. 90. al. 19. & c. 95. al. 24.*

CAP. XXXIII.

Nos diuina docente gratia, dum idem adeſſet legatus (*Imperatoris*) conuocata tota, quae apud nos eſt Eccleſia, decreuimus, & ſtatuimus, atque profeſſi ſumus coram ipſo, & coram Eccleſia Dei, ſicut & profitemur, nos pro deiectione Ignatii, vel conſecratione Photii numquam miſiſſe. &c. *Nicol. epiſt. i. prope finem. omnibus fidelib. incip. Quae apud* CP. *& in epiſt. ad Epiſcopos & clerum* CP. *incip. Ea, quae nuper, poſt princ. quae relata eſt ab iix. ſynod.* CP. *ſub* Hadr. *ij. actio. 7.*

CAP. XXXIV.

Tunc conuocato multarum prouinciarum occidentalium regionum ſanctiſs. Epiſcoporum coetu, & collecta ſancta ſynodo in eccleſia Dei, vbi † B. Petrus Apoſtolorum Prin-
† in qua †redolet ceps corpore floret, † & virtutibus emicat: deinde propter frigidiorem locum in eccleſia Saluatoris, quae ab auctore vocatur Cõſtantiniana, & quae prima in toto terrarum orbe conſtructa eſt; ibique recitatis omnib. ſcripturis de Graeco ſermone in Latinum conuerſis. &c. in quibus omnibus diſpoſitio Ignatii continebatur, deductus (*eſt.*) &c. Quae autem in eadem venerabili, & ſancta ſynodo. &c. de ſacris imaginibus ſtatuimus, & promulgauimus: inſuper autem, quid in alia ſynodo a nobis olim collecta decreuerimus aduerſus eos, qui diuinitatem D. N. Ieſu Chriſti cum Valentino, Mani, Apollinari, & Eutyche, ac ſectatoribus eorum contra primum Paſtorem, & Apoſtolum, qui Chriſtum tantum carne paſſum dicit, paſſibilem ore ſacrilego in quibuſdam regionibus veſtris praedicare dicuntur, ſubter annexis capitulis declaratur. Cap. 1. Photius, qui ex ſchiſmaticorum. &c. *Idem Nicolaus in d. ep. ad Epiſcopos, & clerum CP. incip. Ea, quae nuper, lecta in dicta iix. ſyno.* CP. *actio. 7. & in alia epiſt. ſiue fragmen. cuius initium,* His *ita ſe habentib. quod fragmentum extat poſt epiſt. ad Photium incip. Poſtquam B. Petro.*

CAP. XXXV.

In cauſa ſacrarum imaginum ante ſanctiſſimum Methodium, quinimmo & ante ſynodum Nicaeae ſub Irene congregatam, cum adhuc ho: ſchiſma nouiter eſſet exortum, & Conſtantinop. pene cunctos more peſtilenciae inuaſiſſet: Romani Praeſules Gregorius inter ceteros, & Stephanus, conuocatis Epiſcopis occidentalium regionum, inueniuntur fortiter dimicaſſe, & hoc funditus condemnaſſe. *Nicol. in epiſt. incip. Propoſueramus. ad Micha. Imp. poſt med.*

CAP XXXVI.

Peruenientes miſſi noſtri CP. &c. ſpretis monitis noſtris, contẽptis & epiſtolis ſibi a a nobis coram tota Eccleſia noſtra datis, immo poſtpoſito timore Dei, ſicuti poſtea claruit; in contrarium verterunt omnia, quae ſibi fuerant imperata. Verum de his a nobis collecto bis ſanctorum Epiſcoporum occidentalium regionum concilio. &c. Contigit illis, quemadmodum Vitali quondam, & Miſeno Epiſcopis. &c. *Nico. in. ep. ad eund. Mich. Imp. incip. Quanto maior, ante med.*

CAP. XXXVII.

Chriſti praeterea confeſſor Papa Martinus, Cyrum Alexandrinum, Sergium, Pyrrhum, & Paulum CP. ſolis eorum in ſua ſacra ſynodo ſcriptis recenſitis, damnationi contradidit. *Idem Nicol. in d. ep. incip. Quanto maior, ad eund.* Micha. *Imp. poſt med.*

CAP. XXXIIX.

Synodus quae veſtris temporibus in baſilica beati Petri Apoſtoli pro nonnullis malis eradicandis, & maxime pro cauſa domini Formoſi ſanctiſſimi Papae acta eſt, veſtro Imperiali conſenſu, & venerabilium Epiſcoporum, ac optimatum veſtrorum roboretur, & perpetualiter ſtabilita ſeruetur, quae non inuidiae zelo, ſed rectitudinis gratia canonice eſt peracta. *Rauenn. ſub* Ioann. *ix. parte 3. c. 3. ad. Lambertum* Imper.

CAP. XXXIX.

Anno ab incarnatione Domini milleſimo ſeptuageſimo quarto, Pontificatus vero Domini Gregorii Papae anno ſecundo, indictione tertiadecima, celebrauit ipſe Dominus Gregorius Papa Romae ſynodum a vj. Kal Martii vſque ad II. Kal. praedicti menſis; vbi interfuit Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum, & Abbatum multitudo, atque diuerſi ordinis clericorum, & laicorum copia. *Synod. Rom. ſub Gregor. vij. habita ano 2. ſui Pontificatus.*

CAP. XL.

Anno ab incarnatione Domini milleſimo ſeptuageſimo quinto, indictione quartadecima, celebrauit Dominus Gregorius Papa ſynodũ in Eccleſia Domini Saluatoris, quae Conſtantiniana dicitur, vbi interfuit Epiſcoporum, & Abbatum, atque diuerſi ordinis clericorum, & laicorum copia. *Synod. Rom. ſub.* Greg. *vij. habita ano 3.*

CAP. XLI.

Anno ab incarnatione Domini milleſimo ſeptuageſimo octauo, Pontificatus vero Domini Gregorii Papae ſeptimi, anno quinto, celebrauit ipſe Dominus Gregorius Papa ſynodum, vbi interfuere Ar-

chie-

Google

chiepiſcopi, Epiſcopi diuerſarum vrbium fere numero centum, nec non Abbatum, ac diuerſorum ordinum clericorum, & laicorum innumerabilis multitudo, in qua Apoſtolica conſtituta corroborans, multa, quae corrigenda erant, correxit, & quae corroboranda, firmauit. *Synodus Rom. ſub Grego. vij. habita anno 5. ſui Pontificatus.*

CAP. XLII.

Anno ab incarnatione Domini milleſimo ſeptuageſimo octauo, Pontificatus vero domini Gregorii ſeptimi Papae ſexto, tertiodecimo Kalen. Decembris, indictione ſecunda, celebrata eſt ſynodus Romae in eccleſia ſancti Saluatoris pro reſtauratione Eccleſiae ſanctae. *Synod. Rom. ſub Gregor. vij. anno 6.*

CAP. XLIII.

Anno ab incarnatione ſempiterni principij milleſimo ſeptuageſimo nono, menſe Februarii, indictione ſecunda, Pontificatus vero domini Gregorii vniuerſalis Pontificis ſeptimi anno ſexto, ex præcepto ſedis Apoſtolicæ conuenerunt finitimi, & diuerſarum prouinciarum Archiepiſcopi, Epiſcopi, religioſaeq. perſonae, vt ſanctam ſynodum celebrarent.

CAP. XLIV.

Anno ab incarnatione Domini milleſimo octuageſimo, Pontificatus vero domini Gregorii ſeptimi Papae anno ſeptimo, indictione tertia, celebrauit ipſe dominus Papa ſynodum Romae, vbi interfuerunt Archiepiſcopi, & Epiſcopi diuerſarum vrbium, nec non & Abbatum, ac diuerſorum ordinum, clericorum, & laicorum innumerabilis multitudo; in qua Apoſtolica conſtituta corroborans, multa quae corrigenda erant, correxit, & quae corroboranda, firmauit.

CAP. XLV.

Anno ab incarnatione Domini milleſimo octuageſimo primo, Pontificatus vero domini Gregorii ſeptimi Papae anno octauo, præſidente eodem Apoſtolico, celebrata eſt ſynodus Romae in baſilica eiuſdem Saluatoris, ac Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti.

CAP. XLVI.

Anno ab incarnatione Domini milleſimo octuageſimo quarto, Pontificatus vero domini Gregorii Papæ ſeptimi, anno decimo, quartodecimo Kalendas Decembris; Praeſidente eodem Apoſtolico, celebrata eſt tribus diebus in Lateranenſi baſilica ſynodus, in qua fuerunt Archiepiſcopi, Epiſcopi, & Abbates Campani, & de Principatu, atque Apulia, pauci quoque Gallicani, nam plurimos Henrici tyranni perfidia iter retro vertere compulit. Tres autem ſynodos quadrageſimales eiuſdem Henrici perſecutio praepediuit. *Synod. Roma. Grego. vij. anno 10. ſui Pontificatus.*

CAP. XLVII.

Suſcepimus ſanctas, & vniuerſales V. ſynodos beatorum, & Deo acceptabiliũ Patrum. &c. Et ſynodum, quae facta eſt in vrbe Roma tempore Martini Papae beatiſs. Indict. iix. Imperante Conſtantino piiſſimo anno ix. *Anglic. ſyn. ii. ex Beda li. 5. c. 17. Anglic. hiſto. eccleſ.*

CAP. XLIIX.

Victor conſtituit, vt neceſſitate faciente, vbicumque inuentus fuiſſet, quicumque hominum ex gentibus veniens. &c. baptizaretur. &c. Et fecit concilium. † Et collatione facta cum presbyteris, ac diaconibus accerſitoque Theophilo Alexandriæ Epiſcopo conſtituit, vt a xiii. † luna primi menſis vſq. ad xxi. die dominica cuſtodiatur ſanctum Paſch. *Damaſ. in Victore.* († conſtitutum. † xiv.)

CAP. XLIX.

Congregantes ſacerdotes concilium, ordinauerunt in locum (*Liberii*) Epiſcopum Felicem presbyterum venerabilem virum. Et fecit concilium Felix: & inuenit duos Epiſcopos conſentientes Conſtantio Auguſto Ariano, nomine Vrſatium, & Valentem: & damnauit eos in concilio xliix. Epiſcoporum. Et poſtea. Conſtantius Imp. vna cum Vrſatio, & Valente conuocauerunt aliquos, qui ex fece Ariana erant, & quaſi facto concilio miſit, & reuocauit Liberium de coemeterio Beatæ Agnetis, vbi ſederat. Et ingreſſus Romam, in ipſa hora Conſtantius Aug. fecit concilium cum haereticis, ſimul etiam cum Vrſatio, & Valente, & eiecit Felicem de Epiſcopatu, qui erat catholicus, & reuocauit Liberium. *Damaſ. in Liberio.*

CAP. L.

Cum (*Damaſo*) ordinatur ſub contentione Vrſinus. † Et facto concilio ſacerdotum, conſtituerunt Damaſum, quia fortior, & plurima multitudo erat. &c. Hic conſtitutum fecit de Eccleſia. Hic inuidioſe accuſatus, ac incriminatus de adulterio, facta ſynodo purgatus eſt a xliv. Epiſcopis: qui etiam damnauerunt Concordium, & Calliſtum diacones accuſatores eius, & proiecerunt de Eccleſia. *Ex Pontif. in Damaſo.* († Vrſicinus.)

CAP. LI.

Facta ſynodo deponitur Eulalius a cclij. Epiſcopis, quia iuſte non fuerat ordinatus, & ex conſenſu omnium. *Ex Pontifical. in Bonifacio.*

CAP. LII.

Sub Felicis (*tertii*) Epiſcopatu relatio venit de Graecia, Petrum Alexandrinum reuocatum ab Acacio Epiſcopo CP. Tunc venerabilis Felix Archiepiſcopus ſedis Apoſtolicae vrbis Romae mittens Defenſorem cum conſilio ſedis ſuae: & facto concilio damnauit Acacium cum Petro. &c. Venientibus (*Meſeno, & Vitali*) Romam, praefatus Papa ſynodum fecit; & facta eſt diſcuſſio, & inuenit Epiſcopos Meſenum, & Vitalem reos, & corruptos pecunia, & eiecit eos a communione. &c. Hoc factum eſt tempore Odoacri Regis. *Ex Pontif. in Felice iii.*

CAP. LIII.

Gelaſius ſub geſta ſynodica reuocauit Meſenũ Epiſcopum ad communionẽ, & reſtituit eũ eccleſiæ ſuæ ſub ſatisfactione libelli, & purgatus eſt, & receptus. *Ex Pontif. in Gelaſio.*

CAP. LIV.

Eodem tempore, ex conſtituto ſynodi, cum conſilio Regis Theodorici, miſit (*Hormiſda*) in Graeciam, humanitatem oſtendens ſedis Apoſtolicae; quia Graeci obligati erant ſub vinculo anathematis propter Petrum Alexandrinum, & Acacium CP. ſub Ioanne CP. Epiſcopo. Direxit autem Euodium Epiſcopum Nemenſem. &c. *Ex Pontif. in Hormiſda.*

CAP. LV.

Bonifacius zelo ductus cum grandi amaritudine coacta ſynodo, ſub vinculo anathematis chirographo damnauit Dioſcorum, & reconciliauit clerum, qui eius ordinationi conſenſerat. &c. Hic congregauit ſynodum in baſilica B. Petri Apoſtoli, & fecit conſtitutum cum chirographis ſacerdotum, & iuſiurãdum ab eis exegit ante confeſſionem B. Petri Apoſtoli, vt in electione Vigilii diaconi poſt eum conſentirent. Eodem tempore facta eſt iterum ſynodus. &c. quia contra canones fuerat hoc factum. &c. ipſe Bonifacius Papa reum ſe cõfeſſus eſt maieſtatis. &c. ita quod in praeſentia omnium ſacerdotum, & cleri, & ſenatorum ipſum conſtitutum incendio conſumpſit. *Ex Pontif. in Bonifa. ij.*

CAP. LVI.

Bonifacius (*tertius concilium habuit*) in quo reſederunt Epiſcopi lxxij. presbyteri Romani xxiii. diaconi, & clerus omnis. Sub anathemate (*ſtatuerunt*:) vt nullus Pontifice viuente, aut Epiſcopo ciuitatis ſuae praeſumeret loqui, aut partes ſibi facere, niſi tertia die depoſitionis eius, adunato clero. &c. *Ex Pontif. in Bonif. iij.*

CAP. LVII.

Sanctiſſimus Theodorus conuocans vniuerſos ſacerdotes, & clerum Principis, condemnauit (*Pyrrhum CP.*) ſub vinculo anathematis. &c. iuſte, canoniceque depoſitus eſt. *Ex Pontif. in Theodoro.*

CAP. LIIX.

Hic venerabilis Papa Ioannes facto concilio ſacerdotum Nouellum Epiſcopum, qui ab eodem Archiepiſcopo (*Caralitano*) ordinatus fuerat, ſub ditione ſedis Apoſtolicae redintegrauit. &c. *Ex Pontif. in Ioan. iv. vel v.*

CAP. LIX.

Iuſtiniano occiſo Philippicus haereticus in Imperiali promotus eſt arce: cuius & ſacram cũ praui dogmatis exaratione non poſt multum ſuſcepit; ſed cum Apoſtolicae ſedis concilio reſpuit. &c. *Ex Pontif. in Conſtantino Papa.*

CAP. LX.

Gregorius (*tertius*) fuit temporibus Leonis Impera. & Conſtantini filii eius, ea perſecutione graſſante, quae per ipſos mota eſt, ad depoſitionem, & deſtructionem ſacrarum imaginum D.N. Ieſu Chriſti, & ſanctae eius genitricis, omniumque ſanctorum. Pro quibus idem venerabilis vir. &c. quemadmodum, & ſanctae memoriae deceſſor ipſius direxerat, miſit per Georgium presbyterum, qui humano ductus timore, non eadẽm ſcripta Imperatori porrexit. &c. Quem magna comminatione Pontifex ipſe voluit ab ordine ſacerdotali priuare, reſidens in concilio: ſed obſecrante tam concilio, quam optimatibus, vt non deponeretur, ſed magis paenitentiae ſubmitteretur, impoſita ei digna paenitentia, iterum. &c. eum ad Regiam direxit vrbem. &c. Et poſtea. Vnde maiore fidei ardore permotus Pontifex, ſynodale decretum cum ſacerdotali conuentu celebrauit, coram ſacroſancta confeſſione ſacratiſſimi corporis B. Petri Apoſtoli, reſidentibus cum eodem &c. Autonino Gradenſe Archiepiſcopo cum ceteris Epiſcopis Heſperiae iſtius, & aliis partibus innumeris, ſeu presbyteris ſanctae huius Apoſtolicae ſedis, adſtantibus diaconibus, vel cuncto clero, nobilibus etiam Conſulibus, & reliquis Chriſtianis plebib. ſimul, & decreuit, vt ſi quis deinceps antiquae conſuetudinis Apoſtolicae Eccleſiae fidelẽ vſum contemnens. &c. ſacrarum imaginum depoſitor, vel deſtructor. &c. extiterit: ſit extorris a corpore, & ſanguine D.N. Ieſu Chriſti, vel totius Eccleſiae vnitate, atque compage. &c. Et poſtea. Hoc etiam conſtituit ſecundum conſtitutum ſeruatum, quod a collegio ſacerdotum coram ſacro corpore B. Petri tactum eſt, pro celebrandis ſolemniis vigiliarum atque miſſarum. &c. vt in oratorio nomini eorum dedicato. &c. a monachis vigiliae celebrarentur, & a presbyteris hebdomadariis miſſarum ſolemnia. &c. *Ex Pontif. in Greg. iij.*

CAP. LXI.

Menſe Aprili, Indict. vij. Stephanus ſanctiſſimus Papa congregauit diuerſos Epiſcopos Tuſciae, atque Cãpaniae, & aliquantos iſtius Italiae prouinciae. Quibus omnibus congregatis concilium peractum eſt in baſilica Saluatoris D.N. Ieſu Chriſti iuxta Lateranum. In quo damnatus eſt Conſtantinus inuaſor Apoſtolicae ſedis: & omnis populus accepit paenitentiam, quia de manibus ipſius communionem ſuſcepit. Tunc allatis ſacratiſſimis canonibus, eiſque liquido perſcrutatis, prolata eſt ſententia ab eodem ſacerdotali concilio, ſub anathemate interdicentes; vt nullus vmquam praeſumat laicorum, neque ex alio ordine, niſi per diſtinctos gradus aſcendens diaconus, aut presbyter Cardinalis factus fuerit, ad ſacri Pontificatus honorem promoueri Et alia plura, quae canonica indigebant correctione, in eodem concilio ſtatuerunt emendanda. &c. *Ex Pontif. in Stephano iij.*

CAP. LXII.

Carolus Rex, dum in baſilica Petri beati Apoſtoli cum magno honore ſuſceptus fuiſſet, fecit in eadẽ eccleſia congregari Archiepiſcopos, & Epiſcopos, & Abbates, & omnes nobilitates Francorum atque Romanorum, & ſedentes pariter tam magnus Rex; quam beatus Pontifex (*Leo*,) fecerunt reſidere ſanctiſſimos

ctiſſimos Archiepiſcopos, ſeu Epiſcopos, & Abbates, ſtante reliquo clero, ſeu optimatib. Francorum, & Romanorum. Vt crimina, quæ aduerſus almum Pontificem dicta fuerāt, delimarent. Quae vniuerſi Archiepiſcopi, Epiſcopi, & Abbates vnanimiter audientes, dixerunt: Nos ſedem Apoſtolicam, quae eſt caput omnium Dei eccleſiarum iudicare non audemus: ipſa autem a nemine iudicatur; quemadmodum, & antiquitus mos fuit. Sed ſicut ipſe ſanctiſs. Pontifex conſueuit, † obedicmus canonice. &c. *Ex Pontif. in Leone iij.*

† cenſuerit f.

CAP. LXIII.

Nicolaus Pontifex concilium cum Epiſcopis, Archiepiſcopis, atque clericis in domo, quae dicitur Leoniana fecit: & Archiepiſcopum (*Ioannem Rauennat.*) cum Imperialib. nuntiis audiuit. Archiepiſcopus itaq. reum ſe dicebat eſſe, miſericordiam a ſummo Pontifice, cum vniuerſo expetiuit concilio. &c. Et poſtea. Pontifex in baſilica Saluatoris, quae Conſtantinianā dicitur, cum omnibus Epiſcopis, & cuncto clero, altero die deſcendit. &c. & de crimine haereſeos, quo impetebatur (*Archiepiſcopus*) ſe expurgauit, quem communioni ipſe Papa reſtituit. &c. *Ex Pontif. in Nicolao.*

CAP. LXIV.

Deinde in Galliam tranſitum faciens, anno Incarn. Domini dccclxxix. quintodecimo Kalen. Septemb. Indict. xi. anno Pontif. ſui &c. ſexto, apud Trecas ciuitatem, in praeſentia domini Ludouici ſereniſſimi Regis, concilium permaximum celebrauit. *Ex Pontif. in Ioan. vij. vel iix.*

CAP. LXV.

Vrbanus (*ſecundus*) ſex concilia celebrauit. vnum apud Clarum montem: alterum apud Guardaſtallum Langobardiae, in quo fecit praefationem de feſtiuitatibus B. Mariæ Virginis: aliud vero apud Melfiā: & alterum Romae in eccleſia B. Petri: aliud apud Troiā in Apulia: & aliud apud Placentiam. In quibus conciliis, quidquid praedeceſſor ſuus Gregorius de ſtabilimento Eccleſiæ fecerat, & ipſe firmauit. *Ex Pontf. in Vrbano ij.*

CAP. LXVI.

Eo anno Domnus Papa (*Paſchalis ij.*) in Tuſcia apud Florentiam concilium celebrauit: in quo cum Epiſcopo loci de Antichriſto, quia eum natum dicebat, ſatis diſputatum eſt; ſed frequentia populi. &c. nec concilium finem, nec diſputatio deliberationem ſuſcepit. In Longobardia apud Guardaſtallū celebrauit concilium: in quo quidem de inueſtituris, de hominiis, & ſacramentis Epiſcoporum laicis exhibitis, exhibendiſque certis capitulis ſtatutum eſt. Sic pertranſiuit vſque in Franciam, & Trecis concilium celebrauit, in quo multa, quae ordinanda erant, ordinauit; & quae deſtruenda erant, bono fine deſtruxit. *Ex Pontif. in Paſchali ii.*

CAP. LXVII.

Innocentius Papa nullū in Vrbe ſubſidium habens, cum Cardinalibus in duabus galeis tranſiuit in Galliam, & a Rege Francorum honorifice receptus eſt. Poſtquam in Claramonte, & Remis celebraſſet concilia, in reditu dacificatur Ianuenſibus, & Piſanis. Et poſtea. Lotarius Imperator Chriſtianiſſimus rediit in Teutoniam, Papa Romam, vbi ſolemni celebrato concilio ſepultus eſt. *Ex Pontif. in Innocen. ii.*

CAP. LXIIX.

Nicolaus Papa ſcribit a tali præſumptione (*Photii*) ceſſandum, ſuoque decreto (*eum*) non obedientem cū complicibus ſacra dignitate nudat, & cum fautoribus anathema fore decernit. Iam dictis miſſis ſuis primitus ſententiam ſecundum exempla reuer. memor. Felicis Papae in Vitalem, & Miſenum Epiſcopos ſimiliter excedentes, ſynodaliter inferēs. &c. Et poſtea. Tu vero Iunior Hadriane, iniurias propriae ſedis protinus vindicaſti. Nam ſynodo mox apud B. Petrum collecta, profanum codicem illum (*CP. ſynodi contra Nicolaum*) cremari cenſuiſti, & ita fieri apud CP. ſi qua exemplaria eius ibidem inuenirentur, mandaſti. &c. *Anaſt. bibliothec in praefa. iix. ſynod.* CP. *ſub Hadr. y.*

De conſtitutis Romanorum Pontificum, praeter ſupraſcripta. Tit. XXV.

CAP. I.

HOrtamur vos, ſicut & in hac ſancta Eccleſia conſtitutum habemus, vt ſemper teſtes vobiſcum ſacerdotes, & diaconos habeatis. &c. Quoniam & in hac ſancta ſede conſtitutum habemus: vt duo presbyteri, vel tres diaconi in omni loco Epiſcopum non deſerant. &c. *Lucius ep. vni. poſt prin. Anſel. lib. 6. c. 133. Tarrac. lib. 3. c. 31.*

De conſe. d. 1. iubemus.

CAP. II.

Pius conſtituit haeraticum venientem ex Iudaeorū haereſi ſuſcipi, & baptizari. Et conſtitutum de Eccleſia fecit. *Damaſ. in Pio.*

CAP. III.

Zephyrinus conſtituit, vt praeſentibus clericis, & laicis fidelibus, ſiue clericus, ſiue leuita, ſiue ſacerdos ordinetur. Et fecit conſtitutum de Eccleſia: vt patenas vitreas miniſtrantes ſacerdotes portarent dum Epiſcopus miſſam celebraret: & vt ſacerdotes omnes aſtarent, dum ſic miſſae celebrarentur. *Damaſ. in Zephyr.*

CAP. IV.

Silueſter fecit conſtitutum etiam de omni Eccleſia. *Dama. in Silueſt.*

CAP. V.

Marcus conſtituit, vt Epiſcopus Oſtienſis, qui conſecrat Epiſcopos Vrbis, tunc pallio vteretur, & ab eodem Epiſcopus vrbis Romae conſecraretur. Et conſtitutum de omni ec-

ni eccleſiaſtico ordine fecit. *Dama. in Marco.*

CAP. VI.

Illios conſtitutum fecit, vt oullus clericus cauſam quamlibet iu publico ageret, oiſi io eccleſia: & vt notitia, quae omnibus fidem facit, per ootarios colligeretur. &c. *Damaſ. in Iulio.*

CAP. VII.

Syricius conſtitutom fecit de omni Eccleſia, & contra omnes hæreſes: & diſperſit per vniuerſum muodum, ac per omnes prouiocias; vt in omoi archiuo eccleſiae conſeruaretur ob oppugnationem contra omnes haereſes. Hic conſtituit, vt nullus presbyter miſſas celebraret per omnem hebdomadem, oiſi conſecratum Epiſcopi loci deſignati ſuſciperet declaratum, quod declaratur fermeotum. (*Item alia conſtituit.*) *Ex Pontif. in Syricio.*

CAP. IIX.

Aoaſtaſius conſtituit, vt quotieſcomque ſancta Euangelia recitarentur, ſacerdotes oon ſederent, ſed curui ſtarent. Hic fecit conſtitutum de Eccleſia. Et poſtea. Et hoc conſtituit, [oulla ratione trausmarinum homioem io clericatus honorem ſuſcipi, uiſi qoioque Epiſcoporum deſignaret chirographus. &c. *Ex Pontifice. in Anaſt. Viden. Siluester in epilo. conc. Rom. in fine. Anſel. lib. 7. cap. 19. Tarrac. lib. 3. cap. 39.*

Diſt. 98. c. 1.

CAP. IX.

Innocentius conſtitutum fecit de omoi Eccleſia, & de regulis monaſteriorum, & de Iudaeis, & de paganis. &c. Et hoc conſtituit, vt qoi natus fuerit de Chriſtiana, denuo naſci debeat per baptiſmum, hoc eſt, baptizari: quod Pelagius damoabat. (*Item alia conſtituit.*) *Ex Pontif. in Innocen.*

CAP. X.

Caeleſtinus multa conſtituta fecit, & conſtituit, vt pſalmi Dauid cl. ante ſacrificium pſallerentur aotiphonatim ex omnibus. &c. Hic fecit conſtitutũ de omoi Eccleſia maxime, & de religionibus, quod hodie archiuis eccleſiæ teoetur reconditũ. *Ex Pontif. in Caeleſt.*

CAP. XI.

Poſt tranſitum (*Felicis iii.*) factum eſt a presbyteris, & diaconis conſtitutum de omni Eccleſia. *Ex Pontifical. in Felice iij.*

CAP. XII.

Gelaſius fecit conſtitutum de omnia Eccleſia. *Ex Pontif. in eod.*

De falſis concilijs, aut veris corruptis, item de falſis, aut corruptis decretis Pontificum Romanorum, & de falſis Epiſcopis, aut Legatis, & ſubſcriptionibus conciliorum.

Tit. XXVI.

CAP. I.

Qvoniam quidem apparuit Photium, poſt prolatam cótra ſe iuſtiſſimam ſententiam, & damnationem a ſanctiſs. Papa Nicolao, propter oeqoiſſimam iuuaſiooem CP. eccleſiae, eum aliis malis operibus ſuis, etiam quoſdam nequam, & adulatores de plateis, & vieis inueuiſſe; & Vicarios hos ſanctiſſimarum trium Patriarchalium ſedium Oricotis oominaſſe, ac propoſuiſſe; atque cum his eccleſiam malignantium, & concilium vanitatis colligẽs, depoſitorias accuſationes, & crimina contra beatiſſimum Papam Nicolaum commouiſſe, & aoathema contra com. &c. promulgaſſe. &c. Anathematizamus qoidem primitus prædictum Photium, etiam propter huioſcemodi cauſam, deiode vero & omnem, qui amodo caliditatem frauduleoter egerit; & verbum veritatis adulteraverit, & falſos Vicarios ſimulauerit, vel libros dictato mendaci finxerit, & ad propriorum fauorem votorum commentus fuerit; quemadmodum & fortiſs. pietatis athleta Martinus ſanctiſſimus Papa Romanus tales ſynodicae pepulit. *Viij. ſynod. CP. ſub Hadr. ii. cap. 6. Martin. in concil. Later. c. 20.*

CAP. II.

Si quis, ſecuudum ſceleroſos haereticos, quocumq; modo, aut verbo, aut tempore, aut loco, terminos remoueus illicite, quos poſuerunt firmius ſancti catholicæ Eccleſiæ Patres id eſt, ſanctae, & voiuerſales quioque ſyodi; nouitates temere exquirere, & fidei alterius expoſitiones, aut typos, vel leges, aut definitiones, aut libellos, aut epiſtolas, aut conſcripta, aut ſubſcriptiones, aut teſtimonia falſa, aut ſynodos, aut geſta monumeotorom, aut ordioatiooes vacuas, & eccleſiaſticae regulæ incognitas, aut loci ſeruaturas incongruas, & irrationabiles; & cõpendioſe, ſi quid aliud impijſſimis haereticis conſuetum eſt agere, per diabolicam operationem tortuoſe, & callide agit, contra pias orthodoxorum catholicae Eccleſiae. &c. operatiooes. &c. & vſq. in finem ſine paenitentia permanet: hæc impie ageos, huiuſmodi in ſaecula ſaeculorum condemnatus ſit: & dicat omnis populus, Fiat, fiat. *Martin. in Lateran. concil. ſecretario 5. cap. 20. refertur in iix. ſyno. CP. ſub Hadrian. ii. actio. 8. & cap. 6.*

CAP. III.

Quia quorundam haereticorum verſuta nequitia, ad conturbaodam aliorum ſimplicitatem, epiſtolam meam, quam ad beatæ me moriae Flauianum dedi, falſaſſe † perhibetur, vt commutatis quibuſdam verbis, vel ſyllabis, receptorem me Neſtoriani erroris aſferat: † obſecro venerabilem clementiam veſtram, vt eandem epiſtolam. &c. in Graecum ſermonem iubeatis integre, diligenterq. tranſlatam, per idoneum latorem ſub veſtri ſignaculi impreſſione deferri, tradendam iudicibus Alexandrioís, qui eam clero, & plebi ipſius ciuitatis, cum prædictorum Epiſcoporũ praedicationibus, qui & meo ſcripro cooſcotiunt, faciant recitari; vt agnoſcant, ſe falla-

† falſam eſſe, vel falſatam eſſe f.
† aſſerant f.

fallacium hominum fraude vlterius decipi non debere. *Leo epiſt.67.ad Marcian.Imperat.in fine.*

CAP. IV.

Epheſinam ſynodũ perſcrutantes,de Adelphio,& Saba, & ceteris aliis,qui illic dicuntur eſſe damnati,omnino nihil inuenimus. Et exiſtimamus,quia ſicut Chalcedonenſis ſynodus in vno loco ab eccleſia CP. falſata eſt;ſic aliquid in Epheſina ſynodo factum eſt. Caritas ergo veſtra vetuſtos omnino codices eiuſdem ſynodi requirat. &c. Nouis codicibus paſſim non credat. &c. Romani autem codices multo veriores ſunt, quam Graeci. quia noſtri, ſicut non acumina, ita nec impoſturas habent. *Gregor.lib.5.regiſt.epiſ.14.cap.114.Narſi Comiti.Vide eund.lib.6. epiſt.31. c.195.indict.15.*

CAP. V.

Quia ex annotatione haeretici codicis, qui ad me ex Regia vrbe tranſmiſſus eſt, adgnoui, per hoc quod quaedam capitula catholica cum haereticis fuerant reprehenſa: quia quidam illam Epheſinam primam ſynodum in eadem vrbe exiſtimant,quæ quondam ab haereticis traditur eſſe compoſita. &c. Illa enim ſynodus, quæ ſub primæ Epheſinae imagine facta eſt, quaedam in ſe oblata capitula aſſerit approbata, quae ſunt Cæleſti, atque Pelagii praedicamenta.&c.*Idem Gregor.lib.7. regiſt.epiſt.47. indict.2.ad Anaſt.Antioch.prope finem.*

CAP. VI.

Sicut ſynodus ſub Conſtantino,& Irene facta indicat. In cuius initio, id eſt in epiſtola beatae memoriae Præſulis Hadriani,quãtum idem Pontifex illam praeſumptionem, qua ex laicis quidam ſubito tonſurantur, & in Epiſcoporum numerum exacerbate proſiliunt, damnauerit. &c. inuenietis. Si tamen non falſata,Graecorum more, ſed ſicut a ſede miſſa eſt Apoſtolica,penes eccleſiam Conſtantinopolitanorum hactenus perſeuerat. *Nicol.ad Mich.Imper.poſt principium.*

CAP. VII.

Cum Legati veſtri venerint, mittite quaeſumus & epiſtolas authenticas, quas per Radualdum, & Zachariam dudum Epiſcopos miſimus, veſtrae ſcilicet eminentiae, atque ſynodo; quae tunc pro ſacris imaginibus eſſe colligenda putabatur: quatenus ſi tales permanent apud vos, quales a nobis conſtat fuiſſe tranſmiſſas,apud nos inueſtigentur:ſicque de cetero falſo dicentium, alia nos ſcripſiſſe, praeter quae miſimus, labia conticeſcant. Si vero quaedam in eis habentur inſerta, quae nos ſcribi non iuſſimus,nec mitti voluimus,diligenter ſcrutemur; & cuius culpa ſit actum, reperiamus. *Nicol.in ead.epiſt. ad Mich.Imper.ante fin.*

CAP. IIX.

Quia ſuperius de falſatae epiſtolae per iã dictos tunc Radualdum, & Zachariam Epiſcopos ad te directae ſcriptura memoriam fecimus;reſtat,vt partim loca,in quibus falſata eſt, quantum inſpectis exemplarib. Græcis,quae nobis per Leonem a ſecretis miſiſti, noſſe tribuitur, aperiamus. &c. Quamuis in his,quae ibidem ex ea lecta ſunt, nonnulla addita,multa mutata, plura ſubtracta repe, riantur,& per omnia talis a vobis effecta ſit; vt aut nihil, aut parum aliquid nos per eam de crebro dicti comminiſtri noſtri Ignatii diſpoſuiſſe cauſa videamur. &c. Et poſt alia. Et ſiquidem per veſtratum aliquem tantum nefas patratum eſt, quoniam apud Graecos, ſicut nonnulla diuerſi temporis ſcripta teſtantur; familiaris eſt iſta temeritas: miramur,& modis omnibus obſtupeſcimus, ſi Regius excellentiae tuae honor, qui iudicium diligit, ad tantum potuerit dedecus incuruari.&c. *Idem Nicol.in epiſt. ad eund.Mich. Imp.incip.Quanto maiora,circa med.*

CAP. IX.

Libros noſtros vſque ad minimum incendentes (*Ariani*) nec iota vnum relinquentes,propter veritatis fidem,etiam Nicaenam ſynodum,qua clerus,& populus imbuebatur, & maxime iam imbuti erant,in contumeliam noſtram, & omnium Chriſtianorum incenderunt. &c. *Athanaſius, & Aegyptior. Epiſcopi ad Marcum Papam,in prin. Anſel.li.1.c.59.*

CAP. X.

Nam ſcimus in Nicaena magna ſynodo cccxiix. Epiſcoporum ab omnibus concorditer eſſe roboratum: non debere abſque Romani Pontificis ſententia concilia celebrare, nec Epiſcopos damnare. Licet haec, & alia quamplura neceſſaria ab haereticis, qui nos cotidie infeſtant, & perdere nituntur, vt facilius nos capere poſſint, ſinc ſynodica capitula incenſa,nobilque ſublata. *Athan.& alii ad Felic.ÿ.poſt princ. Anſel.lib.2.c.50.*

CAP. XI.

Conſtantinus pijſſimus Imperator dixit: Praeſens Antiochus religioſus lector, & notarius,ſuſcipiens librum (*quintae ſynodi*) relegat. Et accipiens,aperienſque eundem librum exorſus eſt principium praedicti libri, qui ita continebat. Sermo ſanctae memoriae Mennæ Archiepiſcopi Conſtantinopoleos ad Vigilium beatiſſimum Papam Romanum. &c. Et exſurgentes Legati Apoſtolicae ſedis Romae,exclamauerunt: Pijſſime Domine, falſatus eſt praeſens liber quintae ſynodi: Nequaquã relegatur ſermo,qui dicitur Mennae ad Vigilium, quia fictus eſt: ſed iube diligenter aduertere praeſentem librum: ſatiſfieri enim habet pijſſimum veſtrum imperiũ, quia non eſt tunc temporis poſitus in exordio, cum fierent acta in ſancta quinta ſynodo. Iſte qui dicitur ſermo Mennae ad Vigilium, nuper appoſitus eſt in principiis praeſentis libri,eo quod xxi.anno Iuſtiniani diuinae memoriae obiit Mennas. Quinta autem ſynodus xxvi. anno Imperii eius congregata eſt,

eſt, Epiſcopatum tenente huius Regiae vrbis Eutychio venerabilis memoriae. Et inſpicientes tam pijſſimus Imperator, vna cum glorioſiſſimis iudicibus, & quibuſdam ex ſancta ſynodo Deo amabilibus Epiſcopis, & aperientes, ac diſcernentes, inuenerunt tres quaterniones in principio libri additos, non habentes ſubnotationem numeri, qui ſecundum conſnetudinem affigitur in quaternionibus, ſed in quarto quaternione habente primum numerum, & in ſeqnenti quaternione ſecundum & tertium, atque quartum ſubſequenter: alias vero, & diſſimiles eſſe litteras eorundem in exordiis ſubmiſſorum quaternionum, in quibus continebatur ſermo, qui dicitur Mennae ad Vigilium, a literis, quae prius ſcriptae ſunt in eodem codice. &c. Et dnm relegeretur ſeptima actio, reperti ſunt in ea duo libri quaſi ex nomine Vigilii ſanctae memoriae, qui fuit Papa Romanns. &c. Et exſurgentes iterum Legati Apoſtolicae ſedis antiquæ Romae, vnaque qui cum eis erant, Deo amabiles viri, exclamauerunt dicentes. &c. Falſatus eſt hic liber, ſicut exordia primi libri præſentis quintae ſynodi. &c. Dum relecta ergo fuerit, pijſſime Domine, ipſa definitio, inueniet Dominus omnem veritatem. Conſequenter itaque, & ſecundum ordinem relecto eodem libro, ipſaq. definitione vſque ad finem relecta, nullo modo aliquid de vna operatione in eadem definitione innentum eſt contineri. &c. *Vi. ſynod. gen. CP. act. 3. in principio.*

CAP. XII.

Idem religioſus Antiochus relegit ex eodem codice ſermonem quaſi Mennae quondam Patriarchae CP. ad Vigilium Papam Romanum. Et dum hic relegeretur, glorioſiſſimi iudices, & ſanctum concilium dixerunt: Superflua etiam praeſens lectio ſermonis exiſtit, quia penitus fictus, & falſus eſt; eo quod neque in repoſitis geſtis hic ſitis venerabilis Patriarchii epiſtolarum Mennae ſanctae memoriae, hnius Regiae vrbis Antiſtitis, ſermo, qui dicitur Mennae ad Vigilium, inuenitur. Sed & in ſuperins poſita tertia actione, dnm relegeretur primus liber geſtorum ſancti quinti concilii, inuenti ſunt additi tres falſi quaterniones, hunc ſermonem adſtruentes; reliqua vero eiuſdem codicis relegantur. Item relegit idem religioſiſſimus Antiochus exemplaria ſeptimæ, & octauæ actionis ſancti, & vniuerſalis quinti concilii tranſcripta, actis principalibus reiacentibus in venerabili Patriarchio. Dum haec igitur relegerentur, glorioſiſſimi iudices, & ſanctum concilium dixerunt: Iamdudum & praeſentes ſeptima, & octaua actiones, dum relegerentur, ſancti quinti concilii, declaratae ſunt nobis. ſed & in memoria habemus, qnod tunc proſecuti ſunt ex parte Apoſtolicae ſedis antiquae Romae, falſatam fuiſſe praedictam ſeptimam actionem; eo quod ſint fallaces duo libelli, qui in ea continentur, quaſi porrecti a Vigilio Iuſtiniano, & Theodorae piae memoriae: ergo ſuperflua exiſtit etiam praefatarum duarum actionum lectio. *Vi. ſynod. general. CP. actione. 12. poſt princi.*

CAP. XIII.

Si, qnod non decet, quilibet presbyter, ſiue diaconus, aliquam perturbationem machinando, & noſtro miniſterio inſidiando, redarguatur falſam ab Apoſtolico detuliſſe epiſtolam, vel aliud qnid, quod inde non connenetit; ſalua fide, & integra circa Apoſtolicum humilitate, penes Epiſcopum ſit poteſtas, vtrum eum in carcerem, aut in aliam detrudat coſtodiam, vſquequo. &c. Apoſtolicam interpellet ſublimitatem. &c. vt dignetur decernere, quid de talibus iuſto ordine lex Romana ſtatuat, definire. &c. *Tribur.* 30.

CAP. XIV.

Haec itaque diximus, intentos reddere ſtudioſos curantes; ne forte proceſſu temporis, quicquam de ſubiicienda CP. dioeceſi Bulgarum terra, ſtatutum, vel definitum ab vniuerſali, & octaua putetur ſynodo, vel actionũ illius codici a Graecis hinc aliqnid adijci praeſumatur. Nam familiaris eſt illis iſta praeſumptio, & ſingularis quodammodo ambitionis indicium. Siquidem in ſecunda ſynodo contra ſtatuta magnae Nicaenae ſynodi, & ſanctorum decreta Praeſulum Romanorum, Alexandrinae priuilegia ſedis, Conſtantinopolitano contulere Pontifici. Et quædam penes illos reperiuntur capitula regularum, quae illi quidem tertiae dicunt exſiſtere ſynodi; cum apnd Latinos, nec in vetuſtiſſimis inueniantur editionibus. In quartae quoque ſynodi quibuſdam codicibus, quoddam de priuilegiis Conſtantinopoleos oſtendunt capitulum, quod inter canones eiuſdem ſynodi ab vniuerſa Eccleſia veneratos nec Latinitas, nec alia lingua ſub ſole recipere comprobatur. Quodque licet ab Anatolio, & Imperatore, vel fautoribns eorum poſt omnia geſta ſynodi, & prolatos canones in abſentia Romanorum loci ſeruatorum clam depromptum exſtiterit; mox tamen ibi ipſum ab eiſdem loci ſeruatoribus eſt repulſum, & a ſede Apoſtolica. &c. neque vt confirmaretur a Leone impetrare potuit Anatolins, aut Imperator. &c. Et alia oſtendunt (*Graeci*) regularum numeroſa, & praeſumptuoſa ſatis capitula priſcae traditioni paene omnia valde contraria, quae a ſexta falſo perhibent ſynodo promulgata; cum ſexta ſynodus nullam protulerit praeter fidei regulam. Sed quas eius aſſenerant regulas, longe poſt ſextam ſynodum, ab ipſis conſtat eſſe penes ſe, priuatimque depromptas. Porro in ſeptimae ſynodi codice, quia ſaepe contra canones Conſtantinopoli ex neophytis Antiſtites prouehuntur, & eo tempore Taraſius ex laicis Patriarcha fuerat ordinatus, ita epiſtolam beatae recordationis Papae Hadriani exiſtimãt tranſcribendam; vt nihil in ea ex iis, qnae ad

prae-

praedictum Praeſulem, vel contra neophytos idem Pontifex ſanctiſſimus ſcripſerat, vel ſcriptum, vel translatum Graece reperiatur. Sic igitur Graeci accepta occaſione celebratorum vniverſalium conciliorum frequenter egiſſe clareſcunt; & nunc minuendo, nunc addendo, nunc abſentia ſociorum, nunc abſcondito angulorum, nunc extra ſynodum, nunc poſt ſynodum, aſtutia ſua, immo fraude communibus ſanctionibus abuntur, & ad ſuos libitus cuncta, quae ſibi viſa fuerunt, etiam violenter inflectunt. Itaque quidquid in Latino actionum octauae ſynodi codice reperitur, ab omni eſt fuco falſitatis extraneum. quidquid vero Apoſtolicus, † ſiue de dioeceſi Bulgarica, ſiue aliunde in Graeco einſdem ſynodi codice forſitan inuenietur, totum eſt mendacii venenis infectum. Denique diſceptatio, quam coram Imperatore, Vicariis, & Bulgaris tantum ſuper Bulgarorũ terra ſupra fuiſſe ſignificauimus actam; poſt ſynodum conſumatam, canoneſque in viginti prolatis, & ſeptem tantum capitulis, atque terminum fidei depromptum, & omnia haec in quinque codicibus ſcripta, ſiue compacta, & omnium ſubſcriptionibus roborata, ſed & ipſos codices plumbea bulla munitos, atque ſigillatim loci ſeruatoribus traditos, Patriarchalibus ſedibus deferendos, effecta eſt. Ne ergo Græcorum aſtutia, quin potius doloſitas, etiã circa praeſentem ſynodum agat, haec me admonẽdi cauſa dixiſſe ſufficiat. *Anaſtaſius bibliothecar. in proemio ſyn. iix.* C.P. *ad Hadr. ij.*

C A P. XV.

In quinta ſynodo epiſtolam Vigilii Papae ad Mennam Patriarcham, atque libellum eiuſdem Mennae in quaternionibus nouiter additis falſauerunt, vnam voluntatem, & operationem dicentes; quod coram Principe (*Conſtantino IV.*) & ſynodo (*ſexta*) claruit. Ex *Pontif. in Agathone.*

Patriarchae eſt conuocare Metropolitanos omnes ſibi ſubiectos ad ſynodum. Tit. XXVII.

C A P. I.

PAtriarchæ vniuerſorum Metropolitanorum. &c. habeant poteſtatem, videlicet ad conuocandum eos, vrgente neceſſitate, ad ſynodalem conuentum, vel etiam ad coërcendum illos. &c. Sed quoniam ſunt quidam Metropolitanorum, qui ne ſecundum vocationem Apoſtolici Praeſulis occurrant, a mundi Principibus ſe detineri ſine ratione cauſantur; placuit talem excuſationem omnimodis eſſe inualidam. Cum enim Principes pro ſuis cauſis conuentus frequenter agant: impium eſt, vt ſummos Præſules ad ſynodos pro eccleſiaſticis negotiis celebrandis impediãt, vel quoſdam a conciliis eorum prohibeant, licet tale impedimentum, & fictam prohibitionem Metropolitanorum ſuggeſtione diuerſis modis fieri didicerimus. Conſueuerũt autem Metropolitani bis in anno ſynodus facere. ideoque ſicut dicunt, ad Patriarchale penitus non poſſe concurrere caput. Sed ſancta haec, & vniuerſalis ſynodus, nec concilia, quae a Metropolitanis fiunt, interdicens, multo magis illa nouit rationabiliora eſſe, ac vtiliora Metropolitanorum conciliis, quae a Patriarchali ſede congregantur: & idcirco hæc fieri exigit. A Metropolitanis vnius quidem prouinciae diſpoſitio efficitur: a Patriarcha vero ſaepe totius cauſa dioeceſeos diſpenſatur, ac per hoc communis vtilitas prouidetur. Propter quod & ſpeciale lucrum propter generale bonum praeponi conuenit; cum a maioribus ſuper hoc facta fuerit aduocatio. Quamuis apud quoſdam Metropolitanorum antiqua conſuetudo, & canonica traditio per contemptum ipſorum poſtpoſita videatur, non concurrentibus eis ad communem profectum. quos leges Eccleſiae ſeuere condemnãtes, omni excuſatione remota, ſubiacere vocationibus proprii Patriarchae, ſiue cum communiter, ſiue cum ſigillatim factae fuerint, exigunt. &c. Quiſquis ergo Metropolitanorum proprium Patriarcham contempſerit, & vocationi eius, quae ſiue ad vnum, & ſolum, ſiue ad plures, ſiue ad omnes fit, & abſque validiſſima aegrotatione, vel paganorum incurſu non obedierit, & per totos duos mẽſes poſt notitiam vocationis ad proprium venire Patriarcham minime feſtinauerit; vel ſi quocumque modo latitare, aut non cognoſcere nuntium ab illo miſſum tentauerit; ſegregetur. Si vero intra vnum annum eandem contumaciam, & inobedientiam demonſtrauerit; deponatur omnimodis, & ab omni ſacerdotali operatione decidat, atque a dignitate, & honore, qui Metropolitanis conuenit, propellatur. Is autem, qui huic definitioni non obedierit, etiam anathema ſit. *Cap. 17. ſyn. iix.* C.P. *ſub* Hadr. *ij.*

Archiepiſcopi eſt vocare Epiſcopos ad concilium. Tit. XXIIX.

Vide ſupra libro tertio titulo decimo. Adde cap. vnicum.

SI Epiſcopus vacans eccleſiã vacantem ſurripiat ſine perfecta ſynodo, abiiciatur, etſi a plebe recipiatur. Illam vero perfectã ſynodum dicimus, in qua Metropolitanus intereſt. *Antio.* 16. *Chalced. act.* 12. G. 11. L. *Mart. Brac. c. 9. Vide ſyn.* Trosle. *in prin. Burc. lib.* 1. *c. 39. Iuo par. 5. c. 150. decr. Caeſar. lib. 4. c. 88. Tarrac. lib. 6. c. 69.* *Diſt. 92. ſi quis. c. 8.*

Ne Archiepiſcopus conuocet aliena concilia. Tit. XXIX.

C A P. I.

SVis vnaquaeque prouincia ſit contenta conciliis, nec vltra Hilarius audeat conuentus

uentus indicere ſynodales, & ſacerdotum Domini iudicia ſe interſerendo turbare; qui non tantum nouerit ſe ab alieno iure depulſum, ſed etiam Viennenſis prouinciae, quam male vſurpauerat, poteſtate priuatum. *Leo epiſt.67.vel 87.Epiſcopis Viennen.prouin.ante fine.*

Synodus prouincialis ſingulis annis ſaltem ſemel cogatur. Tit. XXX.

CAP. I.

11.q.3.c.73.ſeruetur. Singulis annis bis in vnaquaque prouincia ſynodus omnium Epiſcoporum eius prouinciae fiat. Ab eis inquiratur de excommunicatis a ſingulis Epiſcopis, an affectu potius, quam ex iuſta cauſa excõmunicati ſint, & de aliis rebus. Si merito, ab omnibus ſeruetur excommunicatio, quoad eiſdem mitior ſententia placeat. Fiant autem ſynodi altera ante quadrageſimam, vt omni contentione ſublata munus Deo mundum offeratur: altera tempore autumni. *Nicae.c.5.Aquiſg.c.42.Tribur.c.2.Burc.lib.11.cap.36. Iuo par.14.c.100.decr.Anſel.lib.11.c.168.in addit.* Diſt.18. habeatur. c.3.

CAP. II.

Diſt.18.c.6. perueuit. In aliquibus prouinciis concilia Epiſcoporum non fiunt, & ita negligitur correctio multarum rerum eccleſiaſticarum. Itaque ſecundum canones ſanctorum Patrum bis ſingulis annis in vnaquaque prouincia Epiſcopi conueniant, vbi Metropolitanus voluerit, vt corrigantur, quae emerſerint. Qui non conuenerint, cum ſani in ſuis ſedibus ſunt, neque excuſatione, aut alia neceſſaria cauſa impediantur, fraterne admoneantur. *Chalc.19.Capit.lib.1.c.13.Iuo par.4.c.243.decr.Anſel.lib.6.c.199.*

CAP. III.

Diſt.18. quoniã.7. Cum canon ſit, vt bis annis ſingulis in vnaquaque prouincia in conuentu Epiſcoporum canonicae quaeſtiones fiant: ob aliquas difficultates ſextae ſynodi Patres ſemel ſingulis annis fieri voluerunt. quod nos renouamus. Si quis magiſtratus hoc prohibeat, excõmunicetur. Si quis Metropolitanus negligat facere, ſine aliqua cauſa neceſſaria, canonicis poenis ſubiiciatur. *Nicae.ij. c.6.Iuo part.5.c.373.decr.Vide* Trul.8.

CAP. IV.

De accuſ.c.25.Gregor.ix.& c.5.eo.tit.in 4.colle. Sicut olim a ſanctis Patribus noſcitur inſtitutum, Metropolitani ſingulis annis cum ſuis ſuffraganeis prouincialia non omittant concilia celebrare. In quibus de corrigendis exceſſibus, & moribus reformandis, praeſertim in clero, diligentem habeant cum Dei timore tractatum. Canonicas cauſas, & maxime, quae ſtatuta ſunt in hoc generali concilio relegentes, vt eas faciant obſeruari, debitam poenam tranſgreſſoribus infligendo. Vt autem id valeat efficacius adimpleri, per ſingulas dioeceſes ſtatuant idoneas perſonas, prouidas videlicet, & honeſtas, quae per totum annum ſimpliciter, & de plano, abſque vlla iuriſdictione, ſollicite inueſtigent, quae correctione, vel reformatione ſint digna, & ea fideliter perferant ad Metropolitanum, & ſuffraganeos in concilio ſubſequenti; vt ſuper his, & aliis, prout vtilitati, & honeſtati congruerit, prouida deliberatione procedãt. & quod ſtatuerint, faciãt obſeruari, publicantes ea in Epiſcopalib. ſynodis annuatim per ſingulas dioeceſes celebrandis. Quiſquis autem hoc ſalutare ſtatutum neglexerit adimplere, a ſuis beneficiis, & executione officii ſuſpendatur, donec per ſuperioris arbitrium eius ſuſpenſio relaxetur. *Innoc.iij. in concil. gen.Lat.c.6.*

CAP. V.

Si quis officium publicum Iudaeis commiſerit, per prouinciale concilium, quod ſingulis praecipimus annis celebrari, monitione praemiſſa, diſtrictione, qua conuenit, compeſcatur. *Inno.iij.in concil.gen.Later.c.69.* De Iudae.c.16.Gregor.ix.& c.2.eo.tit.in 4.colle.

CAP. VI.

Bis in anno ſynodus Epiſcoporum fiat, & inter ſe dogmata religionis inquirant, & incidentes eccleſiaſticas controuerſias diſſoluant quarta hebdomada Pentecoſtes, & xii. die Hyperberetaei (*iv.Id.Oct.L.*) *Ap.37.*& 38.L.

CAP. VII.

Si difficiles cauſae, aut maiora negotia orta fuerint, ad maiorem ſedem referantur. Et, ſi illic facile diſcerni non potuerint, aut iuſte terminari: vbi fuerit ſummorum congregata congregatio, quae per ſingulos annos bis fieri ſolet, & debet. &c. *Anacle.ep.1.ante fin.* 2.q.6.c.3.omnis.

CAP. IIX.

Quia ſaluberrime a ſanctis Patribus conſtitutum eſt, binos in annis ſingulis Epiſcoporum debere eſſe conuentus: terni ſemper ex vobis ad diẽ iij.Kal. Oct. Romam fraterno concilio ſociandi occurrant. &c. *Leo epiſ. 62.alias ep.4.c.7.ad Epiſcopos Siciliae.*

CAP. IX.

De conciliis Epiſcopalibus non aliud iudicamus, quam ſancti Patres ſalubriter ordinarunt. vt ſcilicet bini conuentus per annos ſingulos habeantur, in quibus de omnib. querelis, quae inter diuerſos Eccleſiae ordines naſci aſſolẽt, iudicetur. *Leo ep.82.c.7.ad Anaſtaſ.Theſſal.Burch.lib.1.c.43.* Iuo *lib.4.tit.2.c.1.panor.& part.4.c.241.decr.* Diſt.18.c.2.

CAP. X.

Ob hoc Patres prouidentia, qua Spiritus ſanctus cultores ſuos compungere dignatus eſt, incitati, bis in anno per parochias ſingulas concilia haberi docuerunt, vt in vnum iuxta ſalubris inſtitutionis dogmata congregati, pro eccleſiaſticis cauſis tractandis libere conuenirent. &c. De conueniendo bis in anno, notum eſt ſanctos canones conſtituiſſe; & praefinitum quidem, ſi poſſibile eſt, inuiolabiliter conuenit cuſtodiri. Sed ſi aut temporum

porum neceſſitas, aut emergentes cauſae hoc non patiuntur impleri, ſemel ſaltem, quamuis non licuerit, ſine vlla excuſatione praecipimus conuenire. *Hormiſ. ep. 4. c. 3. ad Epiſcopos Hiſpaniae.*

CAP. XI.

Quia de habendo bis in anno concilio, Patrum ſit regulis ſtatutum, non latet: ſed ne forte aliqua impleri hoc neceſſitas non permittat; ſemel tamen ſine excuſatione aliqua decernimus congregari, vt expectatione concilii nihil prauum, nihil praeſumatur illicitum. *Gregor. lib. 7. regiſt. epiſt. 108. vel 110. indict. 2. ad Syagrium, & Aetherium, & alios Epiſcopos, poſt med. Vide eund. lib. 12. reg. ep. 31. ad Felicem Epiſcopum, in fine.*

CAP. XII.

Catholica, & ſanctorum Patrum iubet auctoritas, vt bis in anno pro ſalute populi Chriſtiani, ſeu exhortatione adoptionis filiorum, ſynodalia debeant celebrari, & cauſarum canonicarum examinatio prouenire. &c. In quo vobis loco ad celebranda concilia conuenire (*Bonifacius*) mandauerit, veniatis. &c. *Greg. iij. ep. 3. in prin.*

CAP. XIII.

Vice noſtra volumus, vt omni anno apto tempore in Francorum prouincia concilium debeas celebrare, vt frequentia ſacerdotum, ſiue inſtitutis ſacrorum canonum mediantibus, illic quid aduerſum nullo modo audeat pullulare. &c. *Zachar. epiſt. 4. ad Bonifacium Epiſop. in fin.*

CAP. XIV.

Diſ. 18. c. 4. & 15. Propter eccleſiaſticas neceſſitates, & controuerſiarum diſſolutiones, recte placuit ſynodos Epiſcoporum in ſingulis prouinciis bis in anno fieri qoſt tertiam hebdomadam Paſchatis. Ita vt quarta hebdomada Pentecoſtes ſynodus fiat, commemoratione Metropolitani, qui prouinciales admoneat. Altera ſynodus fiat Idib. Oct. hoc eſt, x. die Hyperberetaei. vt in his ſynodis presbyteri, & diaconi veniant, & omnes, qui iniuria ſe affectos dicunt, a ſynodo iudicentur. Non vero licet ſynodos fieri, niſi ab his, quib. creditae ſunt Metropoles. *Anti. 20. Vid. Mart. Brac. c. 18. Troſle. in prin. Capitul. lib. 1. c. 13. Burch. lib. 1. c. 44. Iuo lib. 4. tit. 2. c. 3. & 4. panor. & par. 5. c. 154. decr.*

CAP. XV.

Iuxta Nicaenos canones propter eccleſiaſticas cauſas, quae inueteratae ſaepe ad perniciem populi feruntur, ſingulis annis ſynodus conuocetur. ad quam qui primas ſedes in prouinciis habent, ex ſuis ſynodis duos, vel amplius, quos elegerint, Epiſcopos legatos eligant, & mittant, vt maior ſit auctoritas ex tali congregatione. *Carth. 18. G. Carth. iij. c. 2. L.*

CAP. XVI.

In Hipponenſi ſynodo definitum eſt, vt ſingulis annis ſynodus totius Africae fiat, non ſolum Carthagine, ſed per diuerſas prouincias ordine ſuo. quod ſaepe factum eſt in Numidia, & in Byzacio. Deinceps non ſit neceſſe, ſed quotiens communis neceſſitas coget, per totam Africam datis litteris, vt in hanc prouinciam veniant, aut vbi neceſſe ſit: ſi neceſſitas non eſt communis, cauſae in ſuis prouinciis iudicentur. *Carth. 96. 97. G. Mil. 9. L. Afric. 62. L.*

CAP. XVII.

Secundum antiquam conſuetudinem. &c. bis in anno (*Epiſcopi*) conuentus agant. &c. *Regien. c. 7.*

CAP. XIIX.

Synodum ſecundum conſtituta Patrum annis ſingulis placuit congregari. *Agath. 71.*

CAP. XIX.

Si ſimilibus deinceps paginis, pro ſalubritate eccleſiaſtica, ac remediis, congregare conuentus voluerimus, conſtituamus; vt nullus conuentus, ſine alterius conuentus denuntiatione ſoluatur. Itaque ſequenti anno. &c. xv. kal. Nou. in Arauſico territorio conuentum habeamus. &c. *Arauſ. 29.*

CAP. XX.

Cuncti Metropolitani de comprouincialibus ſuis in prouincia ſua annis ſingulis ſynodum debeāt congregare; vt dum in vnum ſe fraternitas iungit, ſemper & cenſura teneatur, & caritas. *Aurel. iv. cap. 36.*

CAP. XXI.

Bis ad ſynodum annis ſingulis Metropolitanus, & comprouinciales ſui in locum, quem deliberatio Metropolitani elegerit, Deo propitiante conueniant. aut ſi neceſſitas fuerit ineuitabilis, ſicut praecipit auctoritas, vel ſemel in anno, ſine cuiuslibet excuſatione perſonae, id eſt, Regiae, vel priuatae, ſiue cuiuſcumque vtilitatis obſtaculo, praeter infirmitatis certiſsimae labore praeuentum, nullius occaſione velaminis habeat vnuſquiſque concurſum. Sed neque per impedimentum ordinationis Regiae, neq; ſub occaſione vtilitatis, aut cauſae propriae debeat a concilio ſeparari, Apoſtolo praedicante; *Rom. 8. ſ.*
Quis nos ſeparabit a caritate Chriſti? tribulatio, an anguſtia, an perſecutio, an fames, an nuditas, an periculum, an gladius? &c. *Turon. ij. c. 1.*

CAP. XXII.

In omnibus Patrum conciliis praecipue habetur ſcriptum, vt intra anni circulū vnuſquiſque Metropolitanus Epiſcopus iunctis in vnum locum comprouincialibus ſuis, intra prouinciam ſuam ſtudeat habere concilium; vt aut ſi qua acceſſerint, caritatis emendentur ſtudio, aut ſi pax Regalis, vel diſciplina in cunctis Deo adiuuante permanſerit, auctore bonorum omnium Deo, de caritate, & praeſentia gratulentur. &c. *Aurel. v. c. 22.*

CAP. XXIII.

Praecepit haec ſancta, & vniuerſalis ſynodus, vt ſtante priorum auctoritate canonum, quae bis in anno praecepit congregari concilia, cōſulta itineris longitudine, & paupertate

pertate eccleſiarum Hiſpaniae, ſemel in anno, in loco, quem Metropolitanus elegerit, Epiſcopi congregentur. Iudices vero locorum, aut auctores fiſcalium patrimoniorum, ex decreto domini noſtri Reccaredi Regis ſimul cum ſacerdotum concilio, autumnali tempore die K. Nou. in vnum conueniant, vt diſcant, quam pie, iuſte, & humaniter cum populis agere debeant. nec iniuſtis vectigalibus, & immoderatis exactionibus eos premant. &c. A ſacerdote, & ſenioribus deliberetur, quid per prouincias praeſtare debeant Iudices, ſi ad concilium non venerint. Concilium vero non ſoluatur, niſi prius locum elegerint, quo, ſuccedente tempore iterum ad concilium conueniatur, vt Metropolitanus non litteras deſtinet pro congregando concilio, ſi in priore tempus, & locus denunciatur. *Tolet iij. c. 18.*

C A P. XXIV.

Decretum eſt priſcis canonibus, ſemel in anno fieri concilium, vbi elegerit Metropolitanus Epiſcopus. *Emerit. c. 7.*

C A P. XXV.

Antiquorum Patrum iuribus in omnibus cuſtoditis, ad ſynodum poſt triennii tempus omnes conueniant, vt de alterna praeſentialiter † ſoſpitate exhilarati, cauſarum exurgentium tam diuinae religionis, quam humanae neceſſitatis diſcutiant, & omnibus iuſtum, aequumque finem imponant. Et hoc adimplere ſollicitudinis ſit Metropolitani Lugdunenſ. Epiſcopi vna cum diſpoſitione magnifici Principis noſtri, prius definientis locum mediterraneum, ad quem omnes Epiſcopi ſine labore alacres congregentur. *Matiſ. y. cap. 20.*

† principaliter.

C A P. XXVI.

Nulla paene res diſciplinae mores ab Eccleſia Chriſti magis depulit, quam ſacerdotum negligentia, qui contemptis canonibus ad corrigendos eccleſiaſticos mores ſynodum facere negligunt. Ob hoc a nobis vniuerſaliter definitum eſt: vt quia iuxta Patrum antiqua decreta, bis in anno difficultas temporis fieri concilium non ſinit, ſaltem vel ſemel a nobis celebretur. Ita tamen, vt ſi fidei cauſa eſt, aut quaelibet alia Eccleſiae communis, generalis totius Hiſpaniae, & Galliciae † ſynodus conuocetur. Si vero nec de fide, nec de communi Eccleſiae vtilitate tractabitur; ſpeciale erit concilium, prout vniuſcuiuſque prouinciae Metropolitanus elegerit, peragendum eſſe. Omnes autem, qui cauſas contra Epiſcopos, ac iudices, ac potentes, aut contra quoslibet alios habere noſcuntur, ad idem concilium concurrant; & quaecumque examine ſynodali a quibuslibet praue vſurpata inueniuntur, Regii executoris inſtantia iuſtiſſime his, quibus iura ſunt, reformentur. Ita vt pro compellendis iudicibus, vel ſaecularibus viris ad ſynodum Metropolitani ſtudio quidã executor a Principe poſtuletur. Quintadecima autem Kal. Iun. congreganda eſt in vnaquaque prouincia ſynodus. *Tolet. iv. c. 3.*

† Galliae

C A P. XXVII.

Priſcis canonibus cauetur, vt Metropolitani cum eorum comprouincialibus, per ſingulos annos debeant in ſynodali coniungi Deo propitiante concilio. &c. *Cabilo. 1.*

C A P. XXIIX.

Paternis iuſtitutionibus obſequentes omni anno ad peragendam celebritatem concilii in Metropolitana ſede, tẽpore, quo Principis, vel Metropolitani electio definierit, omnes prouinciae Pontifices adſint. Quiſquis Epiſcoporum, excepta ineuitabili cauſa, ſe abſentauerit, vnius anni erit excommunicatione plectendus. Quod ſi abſque celebratione concilii, anni vnius metas tranſierit, omnium in commune Pontificum Carthaginis prouinciae ſuperioris cenſurae ſententiam obnoxius retinebit; id eſt, ſi nulla eum impediente Principis poteſtate, vel infirmitate, aut ineuitabili cauſa, ſed ſolius propriae voluntatis libitu, ſeſe ad celebrandum concilium nõ collegerit. *Tolet. xi. c. 15.*

C A P. XXIX.

Bis in anno ſynodus cõgregetur, ſed quia diuerſa impediunt, placuit omnibus in communi, vt Kal. Aug. in loco, qui appellatur Cloſaes* hoc ſemel in anno cõgregetur. *Angl. 7.*

C A P. XXX.

Renouamus canonem iubentem ſynodos fieri ſingulis annis, vbi Metropolitanus voluerit: ſi propter barbarorum incurſiones, & alias cauſas non poſſunt bis fieri; ſtatuimus, vt ſemel fiat ſynodus Epiſcoporum, vbi Metropolitanus voluerit, vbi omnia eccleſiaſtica negotia terminentur. A feſto Paſchatis; & per totum Octob. qui praeſentes non venerint, dum ſani ſunt, & neceſſitas, aliave cauſa non excuſat; fraterne corripiantur. *Trul. 8. Vide Nicaen. y. c. 6.*

C A P. XXXI.

Placuit huic ſancto concilio, vt iuxta priorum Epiſcoporum ſingularũ prouinciarum canonum inſtituta, annis ſingulis in vnaquaque prouincia K. Nou. concilium celebraturi cõueniant. Quiſquis kal. Nou. pro celebratione concilii venire diſtulerit, excommunicationi debitae ſubiacebit. *Tolet. xiii. c. 12.*

C A P. XXXII.

Statuimus per annos ſingulos ſynodum congregare, vt nobis praeſentibus canonum decreta, & Eccleſiae iura reſtaurentur. &c. *Syno. Franc. Capitul. lib. 5. cap. 2.*

C A P. XXXIII.

Nos vna cum conſenſu Epiſcoporum, ſiue ſacerdotum, ſeu ſeruorũ Dei, & optimatum, eorum conſilio decreuimus, vt annis ſingulis ſynodum renouare debeamus. *Syno. Sueſſion. ſub Pipino.*

C A P. XXXIV.

Bis in anno ſynodus fiat. Prima ſynodus

menſe

menſe primo, quod eſt kalen.Mart. vbicumque Dominus Rex iuſſerit, in eius praeſentia. Secunda ſynodus kalend. Octobris, aut ad Sueſſiones, vel alibi, vti in Martiis kalen. *Vernen.ſub* Pipino *c.*4.

CAP. XXXV.

Si concilia, aliqua praepediente neceſſitate, bis fieri nequeunt; ſaltem in anno ſemel fiant. Quoniam ſi haec ſemel, vt dictum eſt, in anno, per vnamquamque prouinciam celebrata fuerint; & honor eccleſiaſticus vires ordinis ſui obtinebit, & impudentia quorundam ſuperborum clericorum, quae paſſim auctoritate canonica calcata, auribus Imperialibus moleſtiam ingerit, ceſſabit, & impunitas diuerſorum flagitiorum, locum deliteſcendi, quem nunc habet, non habebit, & alia multa, quae hactenus ſecus quam eccleſiaſtica diſciplina docet, inceſſerunt, ordinem ſuum ſeruabunt. *Pariſ.ſub* Ludou. *&* Loth.*lib.*1.*c.*26.

CAP. XXXVI.

Cum ſacri canones bis in anno concilia celebrari iubeant, illud obnixe a veſtra pietate depoſcimus, vt ſaltem ſemel in anno libertas oportuni temporis concedatur, quod haec ad honorem Dei, & vtilitatem ſanctae Dei Eccleſiae, multorumque correctionem congruenter, decenterque fieri poſſint. quoniam ſi haec ſemel. &c. (*vt in capite ſuperiori*) Pariſien.*ſub* Ludouico, *&* Lothario *lib.*3.*c.*11.

CAP. XXXVII.

Vt Principes iuxta decreta canonum, per ſingulas prouincias ſaltem bis, aut ſemel in anno a Metropolitanis, & dioeceſanis Epiſcopis ſynodice conueniri concedant: quia quaelibet confuſio rerum temporalium diſſoluere non debet collegium, & ſtudium ſacerdotum. *Melden.cap.*32.

CAP. XXXIIX.

Concilia Epiſcoporum, iuxta antiquam Eccleſiae obſeruantiam, & ſtudium catholicorum Principum, nullatenus omittantur; ſed per ſingulas quaſque prouincias, ſaltem ſemel per annos ſingulos, cum eorum fauore, & pia exhortatione celebrentur. In eorum quoque palatiis ſaltem ſemel intra bien nium Epiſcoporũ conuentus agatur. Et quod ſecundum voluntatem Dei, iuxta auctoritatem ſcripturarum, & ſacrorum canonum, ipſo Deo adiuuante, inuenire potuerint, confidenter ſtatuant, & annuntient. *Syn.* Tul*lenſis par.vlt.c.*7.

CAP. XXXIX.

*Diſt.*18. *c.*15. † cauſas. Propter eccleſiaſticas curas, † & altercationum ſolutiones, bene placuit per ſingulas prouincias bis in anno concilium fieri, conuocante Metropolitano Epiſcopo omnes prouinciales Epiſcopos. &c. *Mar.Brac.c.*18. *Vide Antio.*20.

Quo pacto concilium prouinciale publicari extra locum concilij debeat. Tit. XXXI.

CAP. I.

Sicut olim a ſanctis Patribus noſcitur inſtitutum, Metropolitani ſingulis annis, cum ſuis ſuffraganeis prouincialia non omittant concilia celebrare. &c. Et quod ſtatuerint, faciant obſeruari, publicantes ea in Epiſcopalibus ſynodis, annuatim per ſingulas dioeceſes celebrandis. &c. *Innoc.iij. in concil.gener.Later.c.*6. *De accuſ. c.*25. *Gregor.ix.& c.*5.*e.tit. in* 4.*coll.*

CAP. II.

Omnis Epiſcopus, qui conuenit ad concilium, fidem ſuam chirographo confirmet, vt deinceps rediens ad parochiam ſuã compaginem noſtrae ſalutationis plebi ſuae innoteſcat, vt fide concilii declarata intemeratus ordo ſeruetur. *Syn.Rom. cum cclxxv. Epiſcopis ſub Silueſtro cap.*3.

CAP. III.

Grandis populo datur emendationis correptio, † ſi geſta ſynodalia, dum quandoque peraguntur, relatione Pontificum in ſuis parochiis publicantur. Et ideo [decernimus, vt dum in qualibet prouincia concilium agitatur, vnuſquiſque Epiſcoporum admonitionibus infra ſex menſium ſpatia omnes Abbates, presbyteros, diaconos, atque clericos, ſeu etiam omnem conuentum ciuitatis ipſius, vbi praeeſſe dignoſcitur, nec non & cunctã dioeceſis ſuae plebem aggregare nequaquam moretur: quatenus coram eis publice omnia reſerata, de his, quae eodem anno in concilio acta, vel definita extiterint, pleniſſime notiores efficiantur. &c. *Tolet.xvi.c.*7. † correctio. *Diſt.*18. *c.vlt.*

Epiſcopi veniant ad ſynodum prouincialem. Tit. XXXII.

Vide libro quarto titulo ſexageſimo quinto.

Qui presbyteri, & Abbates interſint in ſynodis. Tit. XXXIII.

CAP. I.

Svb (*Apoſtolica*) auctoritate, & determinatione omnes Abbates Lombardiae ad praefatum concilium inuitamus; nullamque in hac obedientia ficticiã excuſationem prætendere admonemus, atque praecipimus. *Gregor.vij.lib.*1.*regiſt.epiſt.*46.

CAP. II.

Epiſtolae tales per fratres a Metropolitano ſunt dirigendæ, vt non ſolũ e cathedralis eccleſiæ presbyteris, verum etiã de dioeceſanis ad concilium trahant; & aliquos de filijs

filiis eccleſiae ſaecularibus adducere debeant. T*arrac.*13.*Burch.lib.1.c.48. Iuo par. 5.c.158.decr.*

C A P. III.

Veniant ad ſynodum Metropolitani, & alii Epiſcopi, vel Abbates, ſeu presbyteri, quos ipſi Metropolitani ad ſe venire iuſſerint. *Vernen.cap.4.*

C A P. IV.

In ipſis conciliis adſint presbyteri, & diaconi, & omnes, qui ſe laeſos exiſtimant, & ſynodi experiantur examen. adſint etiam vniuſcuiuſque Epiſcopi eruditi viri, quos ad Chriſti militiam, eiuſque Eccleſiæ honorem, vtilitatemque praeparat; quatenus & ceteris eccleſiis noti ſint, & ſtudium, ac prouidentia Epiſcopi ad aliorum exempla manifeſta fiant. *Pariſ.ſub Lud & Loth.lib.1.c.26.*

C A P. V.

Quando ad prouinciale Epiſcoporum concilium ventum fuerit, vnuſquiſque Rectorum ſcholaſticos ſuos eidem concilio adeſſe faciat, vt ſuum ſolers ſtudium circa diuinum cultum omnibus manifeſtum fiat. *Pariſ. ſub Lud.& Loth.lib.1.c.30.*

C A P. VI.

Reſidentibus in ſynodo venerabilibus Epiſcopis Hincmaro. &c. & quampluribus aliis ſacerdotibus, & Abbatibus ſtantibus diaconib. adſtante quoque reliquorum graduū clero. &c. venit Sigloardus. &c. *Synod.apud S. Medardum in cauſa Hincmari, in principio.*

Laici non interſunt in concilijs non generalibus. Tit. XXXIV.

C A P. I.

ILlud tamquam peroſum quiddam ab auribus noſtris repulimus, quod a quibuſdam imperitis dicitur, non poſſe ſynodum abſque Principali praeſentia celebrari: cum nuſquam ſacri canones conuenire ſaeculares Principes in conciliis ſanxerint, ſed ſolos Antiſtites. vnde nec interfuiſſe illos ſynodis, exceptis conciliis vniuerſalibus inuenimus. Neque enim fas eſt, ſaeculares Principes ſpectatores fieri rerum, quae ſacerdotibus Dei nonnumquam eueniunt. *Syno.iix. CP.c.17.ſub Hadr.ij.*

C A P. II.

Diſt.17.c. 6.concilia ṗ.ad hæc. Sereniſſimus Rex (*Theodoricus*) taliter Deo aſpirante reſpondit, in ſynodali eſſe arbitrio in tanto negotio ſequenda praeſcribere, nec aliquid ad ſe, praeter reuerentiam, de eccleſiaſticis negotiis pertinere. &c. *Synod.Rom.iv.ſub Symma.in med.*

C A P. III.

Diſt.96.c. 4. Vbinam legiſtis Imperatores anteceſſores veſtros in ſynodalibus cōuentibus interfuiſſe? niſi forſitā in quibus de fide tractatum eſt, quae vniuerſalis eſt, quae omnium communis eſt, quæ non ſolum ad clericos, verum etiam ad laicos, & ad omnes omnino pertinet Chriſtianos. Vos autem non ſolum ſynodo in cauſa ſacerdotis collectae interfuiſtis, verum etiam numeroſa ſaecularium millia forte ad videndum eius opprobrium, aggregaſtis. *Nicol.epiſt.ad Mich.Imper. in medio.*

C A P. IV.

Theodoſius minor ſanctæ ſynodo ſcribens Epheſinae primae dicit: Deputatus eſt igitur Candidianus magnificentiſſimus Comes ſtrenuorum domeſticorum tranſire vſque ad ſanctiſſimam ſynodum veſtram, & in nullo quidem, quae facïendae ſunt de piis dogmatibus quaeſtiones, ſeu potius expoſitiones, communicare. Illicitum namque eſt, eum, qui non ſit ex ordine ſanctiſſimorum Epiſcoporum eccleſiaſticis intermiſceri tractatibus. &c. Siquidem in tantum veſtra ſententia Praeſulum praeceſſit ſententiam, vt non ſolum veſtro ſit iuſſu, a credita ſibi ante omnem interrogationem, idem Antiſtes pulſus eccleſia; verum etiam poſtea in damnatione ipſius, ſicut geſta illius latrocinalis ſynodi. &c. indicant; quod numquam, ni fallimur, aliquando fuit actum; primi, & ante omnes ſcripſeritis Epiſcopos. *Nicol. in eadem epiſtola ad Michael. Imperat. ante finem. Anſelm.lib.1.cap.72.* Diſt.96.c. 7.ſatis.ṗ. 1.

C A P. V.

Oportune inſtituendum credimus initio totius adunationis, vt trium dierum ſpatiis percurrente ieiunio, de myſterio ſanctae Trinitatis, vel aliis ſpiritualibus rebus, ſiue pro moribus ſacerdotum corrigendis, nullo ſaecularium aſſiſtente inter eos, habeatur collatio. *Tolet.xvij.cap.2.*

C A P. VI.

Has plùs litteras ad tuam direximus claritatem, quatenus eos, qui praeter noſtram euocationem, aut permiſſionem ſuorum Epiſcoporum ibidem (*in concilio*) commorantur, clericos, ſiue intra hunc ordinem conſtitutos, ſiue aliqui eorum a propriis Epiſcopis ſunt remoti; vel monachos, atque laicos quos nulla ratio ad concilium vocat, omnī modo debeas de ciuitate, & ipſis locis expellere. &c. *Pulcheria Auguſta ad Conſularem Bibyniae, ante Chalc.*

Res omnes magnae, & arduae ad ſynodum deferantur. Tit. XXXV.

C A P. I.

DE his, qui communione priuantur, ſeu ex clero, ſeu ex laico ordine ab Epiſcopis, per vnamquamque prouinciam ſententia regularis obtineat; vt hi, qui abijciuntur, ab aliis non recipiantur. &c. Placuit, annis ſingulis bis in anno concilia celebrari, vt communiter ſimul omnibus Epiſcopis congregatis prouinciae, diſcutiantur huiuſmodi quaeſtiones. *Nicae.c.5. Aquiſg. 42.Troſ-* 11.q.3.ſerue tur.73.

42.*Troslc.in prin.Burch.lib.*11.*c.*36.*Iuo par.* 14.*c.*100.*decr.*

CAP. II.

Quidquid de comprouincialium Epiſcoporum cauſis (*loquitur de Metropolitanis*) ſuarumque eccleſiarum, & clericorum, ac ſaecularium neceſſitatibus agere, aut diſponere neceſſe fuerit: hoc cum omnium conſenſu comprouincialium agatur Pontificum, non aliquo dominationis faſtu, ſed humilima, & concordi omnium adminiſtratione. &c. *Nicae.c.*61.*apud Iul. ep.*2. *c.*23. *Hdr.ad Epiſcopum Mediom.c.*43.*Capitul.lib.*7.*c.*358. *& in additis c.*142.

CAP. III.

9.q.3.c.9. non inuiti. In ſingulis prouinciis ſynodus eius prouinciae gubernet iuxta Nicaena decreta. *CP.*2.G.3.L.*Vide Nic.c.*5.*Hadr.cap.*9.*titu. Epiſcop.Mediom.Iſid.Merca.in pro.conc.*

CAP. IV.

Bis in anno ſynodus Epiſcoporum fiat, & inter ſe dogmata religionis inquirant, & incidentes eccleſiaſticas controuerſias diſſoluant. &c. *Ap.c.*37.G.38. L.

CAP. V.

2.q.6. omnis.c.3. Si difficiles cauſae, aut maiora negotia orta fuerint, ad maiorem ſedem referantur. Et, ſi illic facile diſcerni non potuerint, aut iuſte terminari: vbi fuerit ſummorum congregata congregatio, quae per ſingulos annos bis fieri ſolet, & debet. &c. *Anacl.epiſ.*1.*prope fin.*

CAP. VI.

Salua in omnibus Apoſtolica auctoritate, quaecumque ſunt ad religionis obſeruãtiam pertinentia, locis ſuis, & a ſuae dioeceſeos ſynodis audiantur. *Pius ep.*2.*in fine.*

CAP. VII.

Has litteras de ratione paſchali alterius anni praeſcripſi.&c.Sentẽtiae meae expoſui, atque edixi tenorem. Iam prudentiae tuae erit, conſors mihi frater, cum vnanimis conſacerdotibus noſtris hanc ipſam rem in ſynodo religioſiſſima tractare; vt ſi nihil diſpoſitioni noſtrae reſultat, nobis pleniſſime, aperteque reſcribas.*Inno.ep.*11.*ad Aurelium.*

CAP. IIX.

Si cauſa aliqua maior extiterit, ob quam neceſſarium ſit fraternum aduocare conuentum; binos de ſingulis prouinciis Epiſcopos, quos Metropolitani crediderint eſſe mittendos, ad fraternitatem tuam venire ſufficiat. Ita vt a praeſtituto tẽpore non vltra xv.dies, quo conuenerint, retardentur. Si autem in eo, quod cum fratribus tractandũ, definiendumve credideris, diuerſa eorum fuerit a tua voluntate ſententia; ad nos omnia ſub geſtorum teſtificatione referantur, vt remotis ambiguitatibus, quod Deo placeat, decernatur. *Leo ep.*54.*alias* 82.*ad Anaſt.Theſſalon.c.*10.*&* 11.

CAP. IX.

3.q.6.ca. 16. nemini.p.1 & 5.q.4.c.2. Saluo Romanae Eccleſiae in omnibus Primatu, manifeſtum eſt, quod illa, quae ſunt per vnamquamque prouinciam, ipſius prouinciae ſynodus diſpenſet, ſicut in Nicaeno conſtat decretum eſſe concilio.*Hadrian. ad Ingelra. Epiſcopum Mediom.c.*9.*Vide* CP.2.G.3.L.*Capitul.lib.*6 *cap.*287.*Anſel.lib.*3.*c.*88. *par. item Hadr.*

CAP. X.

Epiſcopus ordinatus, qui negligit ire ad eccleſiam ſuam, excommunicatus ſit, donec eat, aut perfecta ſynodus omnium Epiſcoporum in prouincia ſua definiat, quid de eo agendum ſit. *Anti.*17. (*Vide Ap.*36.G.37.L.) Si non ſua culpa, ſed populi, aliave de cauſa non eat, maneat in honore, & miniſterio, ſed abſtineat a rebus eius eccleſiae, quoad perfecta ſynodus decernat, quid agendum ſit. *Antio.*18.*Mart.Brac.c.*10.*&* 11. *Chalc.act.*12. G.11.*L Burch.lib.*1.*cap.*37.*&* 40.*&* 41. *Iuo part.*5.*c.*148 *&* 151. *&* 152.*decr.Anſelm.lib.*6.*cap.*41 *&* 200.*Caeſar.li.*3.*cap.*60. *Tarrac. lib.*6.*cap.*68.*&* 69. *Diſ.92. ſi quis. c 7. Diſ.o.c.9. ſi quis Epiſcopus. & ſi quis ordinatus c.4.*

CAP. XI.

Si cogat neceſſitas vendere rem eccleſiaſticam, conſulatur Primas, qui cum conſilio certi numeri Epiſcoporum deliberet. Si vrgeat neceſſitas; adhibeat Epiſcopus vicinos in teſtes, & curam habeat oſtendere in ſynodo eccleſiae neceſſitates, vel obnoxius ſit Deo, & ſynodo, & alienus ab honore ſuo. *Carth.*26. G.*Carth.v c.*4.L.*Iuo par.*3.*c.*153.*decr.Anſel. lib.*5.*c.*45. *17. q.4. nullus.39*

CAP. XII.

Epiſcopis non licet vendere praedia eccleſiae ſine voluntate ſynodi, vel presbyterorum, ſine neceſſitate.*Carth.*33. G.*Capit.lib.*7. *c.*27.*Burch.li.*3.*c.*178.*Iuo part.*3 *c.*239.*decr. Anſel.lib.*7.*cap.*148.*Caeſar.lib.*7.*c.*70. *12.q.2.c. 51. placuit.*

CAP. XIII.

Dies ſancti Paſchatis tẽpore ſynodi diuulgetur.*Carth.*34.G. *Afr.*1.*L.Carth.iij.c.*41. L. *Vide Carth.*52. G *& Carth.ij.c.*1.L.

CAP. XIV.

Placuit, vt plebes, quae numquam habuerunt proprios Epiſcopos, niſi ex concilio plenario vniuſcuiuſque prouinciae, & Primatis. &c. decretum fuerit, minime accipiant. *Afric.c.*63. *L.Carth.*101. G.*Burch. lib.*1.*c.*33. *Iuo par.*5.*c.*145.*decr.*

CAP. XV.

De tranſlatione Epiſcopi in ſynodo Epiſcoporum pro vtilitate eccleſiae facienda. *Carth.iv.c.*27.*Iuo li.*3.*tit.*6.*c.*2.*panor.& par.* 5.*c.*125.*decr.* *7.q.1. Epiſcopus.37*

CAP. XVI.

Si Epiſcopus intra duos menſes coram Metropolitano non cõpareat poſt ordinationẽ, in ſynodo increpatus a fratribus corrigatur. *Tarrac.*5. *Diſ.65.c. ſi quis. 8.*

CAP. XVII.

Quotiens ſecundũ ſtatuta Patrũ ſancta ſynodus congregatur, nullus Epiſcoporum aliquam prius cauſam ſuggetere audeat, quam ea, quae ad emendationem vitae, ad ſeueritatem regulae, ad animae remedium pertinent, finiantur.*Aruer.*1.*Burch.lib.*1.*c.*58.*Iuo lib.*4. *tit.*2.*c.*9.*panor.& par.*5.*c.*168.*decr.*

Google

De conſecrat. d. 3. placuit. 25.

CAP. XIIX.

Poſtquam omnia in concilio ſacerdotum fuerint ordinata, obſeruetur, vt ſuperuentuſum ipſius anni Paſcha, quo Kalend. die, vel quota luna debeat ſuſcipi, a Metropolitano Epiſcopo nuntietur. &c. *Brac. ij. c. 9.*

CAP. XIX.

12. q. 2. ſi Epiſcopus 73.

De conſenſu concilii ſui Epiſcopus vnam de parochitanis eccleſiis ſuis monaſterium dicare poteſt. &c. *Toletan. iij. cap. 4. Iuo par. 3. cap. 168. decret.*

CAP. XX.

12. q. 2. quicumq. 66.

Remuneratoria donatio Epiſcopi ad concilium prouinciale deferatur, vt eorum conniuentia confirmetur. *Tolet. iv. c. 36.*

CAP. XXI.

Propinqui morientis Epiſcopi, nihil de rebus eius, abſque Metropolitani cognitione vſurpare praeſumant. Quod ſi is, qui receſſerit, Metropolitanus fuerit, ſucceſſoris eius ſententiam, aut conciliũ † ſuſtinebunt. *Tolet. ix. c. 7.*

† concilij ſ.

CAP. XXII.

Quo plura emergunt in populo Dei noxia & Epiſcopali diligentia recidenda, ad hoc plures, & frequentius neceſſe eſt conuenire Pontifices. Hac intentione confluximus ad memoratũ locum, vt fida collocutione, quid nobis in tantis periculis, & tribulationibus agendum ſit, ſollicite quaereremus, & ſancto Spiritu demonſtrante inueniremus. Ad hanc collocutionem vos praeſertim euocatos non cucurriſſe moleſtius tulimus. Decuerat enim, vt quorum eſt vnum officium, par ſtudium probaretur. *Synod. Tullenſis in epiſt. ad quoſdam Epiſcopos.*

CAP. XXIII.

Statuit ſancta ſynodus, annitente pio Principe, vt idonei legati dirigerentur, qui ſingulorum locorum ſtatum (*loquitur de Monaſteriis*) ſollertiſſime perſcrutarentur, & quae ipſi per ſe non valerent corrigere, iudicio proxime futuri concilii reuelarent. *Sueſſion. ſyno. apud S. Medard. c. 4.*

CAP. XXIV.

Sanctum, & Deo auctore celebratum generaliter, & ſine vlla exceptione Nicaenũ praecipit concilium; vt omnibus ſimul Epiſcopis prouinciae congregatis, diſcutiantur quaeſtiones neceſſariae, & quod regulariter omnibus placuerit, in commune hoc omnes, tam Metropolitanus, quam ceteri ſequantur Epiſcopi. Simili modo & Antiochenum concilium, ſi qua ſunt agenda, peragere iubet prouinciales Epiſcopos ſui conſilio Metropolitani, & Metropolitanum conſilio Epiſcoporum prouincialium, ſicuti eſt ibidem deſignatum. *Concil. Troſleian. in princip. Vide Nicae. c. 5. Antio. 20.*

Iudicia de rebus grauioribus ad ſynodum deferuntur. Tit. XXXVI.

CAP. I.

11. q. 3. c. 73. ſeruetur.

Singulis annis bis in vnaquaque prouincia ſynodus omnium Epiſcoporum eius prouinciae fiat. Ab eis inquiratur de excommunicatis a ſingulis Epiſcopis, an affectu potius quam ex iuſta cauſa excommunicati ſint, & de aliis rebus. Si merito, ab omnibus ſeruetur excommunicatio, quoad eiſdem mitior ſententia placeat. *Nicaen. c. 5. Vide Tribur. c. 2. Aquiſgr. 42. Troſle. in prin. Burch. lib. 11. c. 36. Iuo par. 14. c. 100. decr.*

CAP. II.

Saluo in omnibus Romanae Eccleſiae priuilegio, nullus Metropolitanus, abſque ceterorum omnium comprouincialium Epiſcoporum inſtãtia aliquorum, audiat cauſas eorum, quia irritae erunt. immo & cauſam in ſynodo pro facto dabit. *Nicaen. lj. apud Iulium ep. 2. c. 14. Hygin. ep. 1. ante fi. Luc. ep. 1. c. 4. Hadr. ad Epiſcop. Mediom. cap. 14. Capitul. lib. 7. c. 106. & in addit. c. 146. Burch. lib. 1. c. 65. Iuo par. 5. c. 99. & 174. decr. Anſelm. lib. 2. c. 22. in Rom.* 9. q. 3. c. 4

CAP. III.

Salua Apoſtolicae Eccleſiae auctoritate, nullus Epiſcopus extra ſuam prouinciam ad iudicium deuocetur, ſed euocatus ipſe canonice in loco omnibus congruo, tempore ſynodali ab omnibus comprouincialibus Epiſcopis audiatur, qui concordem ſuper eum, canonicamque proferre debent ſententiam. Quoniam ſi hoc minoribus tã clericis, quam laicis conceſſum eſt, quanto magis de Epiſcopis ſeruari conuenit? *Nicae. c. 54. apud Iul. ep. 2. c. 17. Hadr. c. 18. ad Epiſcopum Mediom. Capitul. lib. 7. c. 314. Burch. lib. 1. cap. 170. Iuo par. 5. c. 280. decr. Anſel. lib. 3. c. 88.*

CAP. IV.

Caueant iudices Eccleſiae, ne abſente eo, cuius cauſa ventilatur, ſententiam proferant; quia irrita erit: quippe, & rationem pro actione reddent in ſynodo, & vt proditoris calumnia, nec eorum poſtea vox audiatur. *Nicae. lxiij. apud Iulium ep. 2. c. 14. Vid. Eleuthe. ep. vn. ante fin. Felix. ep. 1. poſt prin. Hadrian. c. 49. ad Epiſcopum Mediom. Capitul. lib. 6. c. 279. & lib. 7. c. 219 Burch. lib. 16. cap. 14. Iuo par. 6. c. 319. decr. Anſel. lib. 3. c. 28. Caeſar. li. 5. c. 65. Tarrac. lib. 2. cap. 58.* 3. q. 9. c. 1

CAP. V.

Irritam eſſe iniuſtam Epiſcoporum damnationem decernimus; & idcirco a ſynodo retractandam, ita vt oppreſſis ab omnibus in cunctis ſubueniatur cauſis. *Nicae. lxvi. apud Iuli ep. 2. c. 27. Fclix. ep. 1. poſt prin. Hadr. cap. 54. ad Epiſcop. Mediom. Carth. iv. c. 28.* 3. q. 6. c. 11. & 11. q. 3. c. 35.

CAP. VI.

Si non poſſint prouinciales corrigere Epiſcopum, ad maiorem ſynodum, quam illa fuit perueniant. Et non ante inſtituatur accuſatio, quam ſe inſcribant ſimili periculo ſubiacere, ſi quid in accuſatione per calumniam obiiciant. CP. 6. G.

CAP. VII.

Paroeciae ruſticae, vel praedia in ſingulis eccleſiis eius Epiſcopi permaneant, qui ea poſſi- 16. q. 3. c. 1

poſſidet, & gubernat. Si vero intra xxx. annos quaeſtio moueatur de eis; licet ei, qui ſe laedi putat, mouere litem apud ſynodum prouinciae. *Chalced. c.17. Trull. c.25. Burch. lib. 3. c.148. Iuo lib.2. tit.6. c.1. panor. & par.3. c. 106. decr. Anſelm. lib.5. cap.26.*

CAP. IIX.

Lecta eſt definitio Epiſcoporum Orientis ſuper depoſitione Photii, quae conueniebat cum ea, quae facta fuerat a ſynodo Rom. praeſente Nicolao Papa. *Syn. iix. CP. act.1. in med.*

CAP. IX.

Ioannes Antiochenus Epiſcopus in Epheſina ſynodo idcirco damnatus eſt, quia Cyrillum anterioris, id eſt Alexandrinae ſedis Antiſtitem damnare non metuit. Vnde praefata vniuerſalis ſynodus ad Caeleſtinum ſummae ſedis noſtrae Pontificem ſcribens, inter cetera dicit: Indignetur ergo tua religioſitas competenter pro his, quae facta ſunt. ſi enim data fuerit volentibus licentia, & maiores iniuriis ſedes afferre, † & contra eos, in quibus non habent poteſtatem, contra leges, & contra canones proferre ſententias; ibunt ad vltimam confuſionem Eccleſiae res. *Syn. Roman. ſub Hadr. ij. in allocutione 3. apud ſyno. iix. gener. CP. act.7. refert etiam Nicol. ad Mich. Imp. ante med.*

† afficere ſ.

CAP. X.

Nos ad ſupplementum veſtrum fratres, & coëpiſcopos noſtros vocamus amplius, quam lxx. cum quibus haec, quae ſubter habentur inſerta, regulariter tractando decreuimus. &c. Sancta ſynodus dixit: Haec ſunt, quae deinceps propter malorum hominum inſidias obſeruari volumus. &c. [Si quis Epiſcopus ab illis accuſatoribus, qui recipiendi ſunt, fuerit accuſatus, poſtquam ipſe ab eis caritatiue conuentus fuerit, vt ipſam cauſam emendare debeat, & eam corrigere noluerit: non olim, ſed tunc ad ſummos Primates, cauſa eius canonice deferatur; qui in congruo loco infra ipſam prouinciam, tempore congruo, id eſt, autumnali, vel aeſtiuo concilium regulariter conuocare debebunt; ita vt ab omnibus eiuſdem prouinciae Epiſcopis inibi audiatur. quo & ipſe regulariter conuocatus, ſi eum aut infirmitas, aut alia grauis neceſſitas non detinuerit, adeſſe debebit. quia vltra prouinciae terminos accuſandi ante licentia nō eſt, quam audientia rogetur. &c. Spoliatus Epiſcopus ab honorabili concilio redintegretur legali ordine. Praeſul vero cum omni honore ſtatui priſtino reddatur; & ipſe diſpoſitis, ordinatiſque libere, atque ſecure diu ſuis, tunc regulariter intra iv. vel v. aut vii. menſes, iuxta quod poſſibilitas ei fuerit, & non ante conuocatus ad tempus concilio in legitimo, & canonico, veniat ad cauſam: & ſi ita iuſte videtur, accuſantium propoſitionibus reſpondeat. &c. Quod [ſi aegrotans fuerit Epiſcopus, aut aliqua eum grauis neceſſitas detinuerit, pro ſe legatum ad ſynodum mittat. Haec fratres ad veſtram, & omnium coepiſcoporum opem, & defenſionem in ſynodo vnanimiter ſunt decreta. &c. *Felix & lxx. Epiſcopi epiſt.2. in prin. Hadr. cap.5. ad Epiſcopum Mediomat. Burch. lib.1. c.51. & 174. Iuo lib.4. tit.2. c.7. & tit.6. c.3. panor. & par.5. c. 161. & 248. & 292. decr. Anſel. lib.3. cap.88. Caeſar. lib.4. c.18.*

c.2. de accuſ. Greg. ix. c.8. eo. titu in 1. collect.

3. q. 2. ſi Epiſcopus c.8.

5. q. 3. c.1

CAP. XI.

Capitula quaedam a ſanctis Patribus, tam in Nicaena ſynodo, quam & in hac ſede conſtituta ponamus. &c. [Si Primates accuſatores Epiſcoporum cum eis pacificare familiariter minime potuerint; tunc tempore legitimo eos ad ſynodum canonice conuocatā, non intra anguſta tempora, canonice conuocent; & non prius, quam eis per ſcripta ſignificent, quid eis opponitur, vt ad reſponſionem praeparati adueniant. Nam ſi aut vi, aut timore eiecti, aut ſuis rebus ſpoliati fuerint; nec canonice euocari ad ſynodum poſſunt, nec reſpondere aemulis debent, ante quam canonice reſtituantur, & ſua eis omnia legaliter reddantur. *Felix ij. & ſyno. Rom. epi.1. in prin. & c.3. Burch. lib.1. c.221. & Iuo p.5. c.335. decr.*

5. q. 2. c. vltimo.

CAP. XII.

Si Epiſcopus legitime accuſatus, & ſupradicto ordine ad concilium canonice conuocatus fuerit, abſque vlla trepidatione ire debebit; & ſi ire non potuerit, pro ſe legatum ad ſynodum mittat. &c. Ille vero, qui vi, aut timore a ſede pulſus, aut ſuis rebus ſpoliatus fuerit, non prius vocetur ad ſynodum, quam ei omnia legibus redintegrentur. &c. *Felix ij. & ſyno. d. ep.1. c.6. & 8. Iuo lib.4. tit. 6. c.8. panor. Anſel. lib.3. c.52.*

CAP. XIII.

Quotiens Epiſcopus ſuper certis accuſatur criminibus, ſi tales fuerint accuſatores, qui iuſte, & canonice recipi debeant, legitima in ſynodo ſuo in tempore congregata, ab omnibus canonice audiatur, qui ſunt in prouinciis Epiſcopi. *Felix ij. & ſyno. d. ep.1. c.17. Burch. lib.1. c.169. Iuo par.5. c.279. decr.*

CAP. XIV.

Quamquam comprouincialibus Epiſcopis vna cum eorum Metropolitano, ſuae prouinciae cauſas Epiſcoporum liceat caritatiue, & concorditer agitare; non tamen, ſicut in praedicta (*Nicaena*) te praeſente (*Athanaſi*) conſtitutum eſt ſynodo, licet definire abſque Romani Pontificis auctoritate. &c. *Felix ij. & ſyno. d. ep.1. c.18.*

CAP. XV.

Si fuerit eccleſiaſticum negotium; apud Epiſcopos interueniente Primate, ſi quidem maior cauſa fuerit; ſi vero minor, Metropolitano. Si vero fuerit ſaeculare, apud eiuſdem ordinis viros, iudicio tamen Epiſcoporum terminetur. &c. Si autem difficiles cauſae, aut maiora negotia orta fuerint; ad maiorem ſedem referantur: & ſi illic facile diſcerni non

3. q. 6. omnis c.3.

ni non potuerūt, aut iuſte terminari, vbi fuerit ſummorum congregata congregatio, quæ per ſingulos annos bis fieri ſolet, & debet, iuſte, & Deo placite coram Patriarcha, aut Primate eccleſiaſtico iudicentur. &c. *Anacl. ep. 1. in fin.*

CAP. XVI.

9. q. 3. c. 5. Archiepiſcopus nihil de Epiſcoporum cauſis, aut de aliis communibus iuxta ſtatuta Apoſtolorum, abſque cunctorum illorum agat conſilio. &c. *Anicet. ep. vni. ante med.*

CAP. XVII.

2. q. 2. nulli. c. 3. Primates, & ſynodus Epiſcopo ſpoliato ſua reſtituant. &c. *Steph. ep. 2. in prin. Capit. lib. 7. cap. 131. in addit. Burch. lib. 1. cap. 142. Iuo par. 5. cap. 255. decr.*

CAP. XIIX.

Epiſcopus aliter non debet audiri, aut iudicari, niſi in praeſentia omnium cōprouincialium, & ab omnibus comprouincialibus Epiſcopis; quia ipſis abſentibus, nec debet, nec poteſt. *Steph. ep. 2. in med.*

CAP. XIX.

Qualiter ad concilium veniatur. &c. qualiter ſpoliati reſtitui ſuorum amicorum, & eccleſiaſticorum Patrum conſiliis † vti debeant, ſufficienter ab Apoſtolis, eorumque ſucceſſoribus, ac noſtris praedeceſſoribus ſtatutum eſſe putamus. *Caius epiſt. vn. in princ. Anſelm. lib. 3. cap. 45.*

† cōciliis.

CAP. XX.

Nullus Epiſcopus, niſi in legitima ſynodo, ſuo tempore Apoſtolica, aut regulari auctoritate conuocata, ſuper quibuslibet pulſatus criminibus audiatur, vel iudicetur; ne innocens damnetur, aut perdant communionem. *Marcell. epiſt. 2. in med. Iuo par. 4. cap. 240. decr.*

CAP. XXI.

2. q. 2. in ſcripturis c. 4. Spoliatos Epiſcopos ſcias, nec ad ſynodū comprouincialem, nec ad generalem poſſe vocari, nec in aliquo iudicio, ante quam cuncta, quae eis ſublata ſunt, legibus poteſtati eorum redintegrentur. &c. tantum tem-
3. q. 2. prius. c. 6. poris ſpatium eis indulgeatur, quantum ſpoliati, vel expulſi eſſe videntur, ante quam ad ſynodum conuocentur, & ab omnibus quibuſque ſuae prouinciae Epiſcopis audiantur. &c. In ſynodalibus Patrum decretis, &
3. q. 1. c. 3 & 4. Regum edictis legitur ſtatutum. [Redintegranda ſunt omnia. &c. ante accuſationem, aut regularem ad ſynodum vocationem eorum. *Euſeb. ep. 2. in fi. Vide Io. 1. ep. 1. Iuo lib. 4. tit. 6. c. 4. & 7. panor. & par. 5. c. 249. decr. Anſel. lib. 3. c. 44. & 51. Tarrac. lib. 2. c. 49.*

CAP. XXII.

3. q. 6. c. 6 Diſcutere Epiſcopos, & ſummas eccleſiaſticorum negotiorum cauſas, Metropolitano, vna cum omnibus ſuis comprouincialib. ita vt nemo ex eis deſit, & omnes in ſingulorum concordent negotiis, licet: ſed definire eorum, atque eccleſiaſticarum ſummas querelas cauſarum, vel damnare Epiſcopos abſque huius ſanctae ſedis auctoritate minime licet. &c. Nam vt noſtis, ſynodūm, ſine eius auctoritate fieri non eſt catholicum; nec Epiſcopus, niſi in legitima ſynodo, & ſuo tempore Apoſtolica vocatione congregata definite damnari poteſt. *Damaſ. epiſ. 3. c. 2. Burch. lib. 1. c. 179. Iuo par. 5. c. 395. decr. Anſel. lib. 2. c. 60. Tarrac. lib. 2. c. 45.*

CAP. XXIII.

Tempus congruum praeuideri oportet, quando vniuſcuiuſque accuſatae perſonae cauſa rectiſſime in medio producatur; quatenus grauitatem eius, conſonantiamque cōtra Patrum decreta, vel ſynodorum confeſſionem prodi minime cognoſcatur. &c. *Damaſ. d. epiſt. 3. ante med.*

CAP. XXIV.

Relatum eſt ad Apoſtolicam ſedem, vos accuſationes fratrum per ſcripta ſuſcipere. &c. Quod factum corrigi rogamus; nec vmquam prius per ſcripta [eorum, qui accuſantur, cauſam diſcutere, niſi per querelantium inſtitutiones vocati, canonice ad ſynodum veniant. &c. *Damaſ. epiſt. 6. in princip. Anſelm. lib. 3. cap. 47.* 5. q. 2. c. 3

CAP. XXV.

Si quae cauſae, vel cōtentiones inter clericos, vel inter laicos, tam ſuperioris gradus, quam etiam inferioris, fuerint exortæ; placuit, vt ſecundum ſynodum Nicaenam, congregatis omnibus eiuſdem prouinciae Epiſcopis iudicium terminetur. &c. Si autē maiores cauſae in medium fuerint deuolutae; ad ſedem Apoſtolicam, ſicut ſynodus ſtatuit, & vetus † conſuetudo exigit, poſt iudicium Epiſcopale referantur. *Inno. ep. 2. ad Victorie. c. 3. Iſid. Mercator in prol. conc. Vid. Nicol. in ep. ad Carolū Regem incip quamquam. Rothadum, & in ep. ad Epiſcopos Galliae incip. quamuis ſingul. Capitul. lib. 6. cap. 287. & lib. 7. c. 109. Anſel. lib. 2. c. 53. Caeſar. lib. 5. c. 10. Tarrac. lib. 1. c. 148.* 11 q. 1. c. 27.

† beata.

CAP. XXVI.

Maſſilienſis eccleſiae ſacerdotem, qui dicitur in necem fratris taliter gratulatus, vt huic, qui eius ſanguine cruentatus aduenerat, portionem cum eodem habiturus, occurreret, veſtro eum audiendum collegio delegamus. *Caeleſ. epiſ. 2. c. 6. in fine ad Epiſcopos Galliae.*

CAP. XXVII.

Prius oportet omnia (*Epiſcopis ſpoliatis*) legibus redintegrari; & eccleſias, quae ſibi ſublata ſunt, cum omni priuilegio ſuo reſtitui, & poſtmodum non ſub anguſti temporis ſpatio, ſed tantum temporis ſpatium indulgeatur, quantum ſpoliati, vel expulſi eſſe videntur, antequam ad ſynodum conuocentur, & ab omnibus quiſque ſuae prouinciae Epiſcopis audiatur. *Ioan. ep. 1. poſt prin. Euſeb. ep. 2. in fine. Iuo lib. 4. titu. 6. c. 7. panor. & par. 5. c. 249. decr. Anſel. lib. 3. cap. 44. et. 51.* 3. q. 2. c. 2 & 6.

CAP.

CAP. XXIIX.

Diſt. 17. nu. tit. c. 5.

Si in qualibet prouincia ortae fuerint quaeſtiones, & inter ipſius prouinciae Epiſcopos diſerepare eocperit ratio, atque inter ipſos diſſidentes non conueniat, ad maiorem tunc ſedem referantur. Et ſi illic facile, & iuſte non diſcernuntur; vbi fuerit ſynodus regulariter congregata, canonice, & iuſte iudicentur. *Pelagius ij. epiſt. 1. in fine. Anſelm. lib. 2. cap. 34.*

CAP. XXIX.

Si clericus, vel laicus habuerit cauſam, aduerſus Epiſcopum proprium, vel aduerſus alterum, aut Epiſcopus aduerſus quemquam; apud ſynodum prouinciae iudicetur. *Hadrian ad Epiſcop. Mediom. c. 26. Capitul. lib. 7. cap. 321.*

CAP. XXX.

Lambertus Epiſcopus in Meldenſi concilio excommunicatus eſt, tum pro aliis nefariis, tum pro eo, quod quinque clericos ad Romanam ſynodum ire, & de malitia eius querimoniã volentes facere, captione peſſima afflixit. *Gregor. vij. lib. 9. regiſt. epiſt. 34. ante medium.*

CAP. XXXI.

Si quis excõmunicatum alterius ſiue clericum, ſiue ſaecularem recipere poſt interdictum praeſumpſerit; nouerit ſe reum fraternitatis factum, cauſam in concilio redditurum. *Arel. ii. cap. 8.*

CAP. XXXII.

†Epiſcopi ſui f.

Si quis Epiſcopus ſuae †ſententiae nõ acquieſcit, ſynodi legibus audiendũ. *Arel. ii. c. 29.*

CAP. XXXIII.

Si liceat (*Epiſcopos*) vel aliquos etiam minorum graduum clericos, niſi canonice tempore legitimo vocatos, aut ſine legitimis accuſatoribus a ſuis ſedibus eiectos, aut ſuis ſpoliatos rebus vocare ad ſynodum, vel dãnare. quia legimus eos non poſſe canonice ad ſynodum, ante ſuam diu tenendam, & gubernandam, viribus ſcilicet pleniter reſumtis, reſtitutionem, ſuiſque omnibus ſibi legaliter reſtitutis integerrime, vocari, aut vt veniant ad ſynodum, niſi ſponte voluerint, impetari. *Steph. & alii ad Damaſ. in med.*

CAP. XXXIV.

De iniuſtitia, vel iniquitate excommunicationis proximae ſynodo reſeruetur. *Arauſ. 11.*

CAP. XXXV.

6. q. 4. ſi quis. c. 1. & 2.

Si quis Epiſcopus de aliquibus criminibus iudicetur; deinde contingat diſcordare de eo Epiſcopos eius prouinciae, aliquibus noxium eſſe cenſentibus, placuit vt de tota re Metropolitanus a vicina prouincia alios vocet, qui controuerſiam diſſoluant vna cũ eis, qui ex prouincia ſunt. *Antio. 14.* Si omnes Epiſcopi eius prouinciae in eadem ſententia ſint, ab aliis non iudicetur. *Antio. 15. Mart. Brac. 13. Burch. lib. 1. c. 150. Iuo par. 5. c. 263. decr. Anſel. li. 5. c. 77. & 78. in addit.*

CAP. XXXVI.

†ſeu Vicarior. f.

Clerico, niſi ex permiſſu Epĩ ſui, ſeruorum ſuorum † ſaecularia iudicia adire nõ liceat. Sed ſi fortaſſe Epiſcopi ſui iudicium coeperit habere ſuſpectum, aut ipſi de proprietate aliqua aduerſus ipſum Epiſcopum fuerit nata contentio; aliorum Epiſcoporum audientiam, non ſaecularium poteſtatum debebit ambire: aliter a communione habeatur alienus. *Venet. c. 9.*

CAP. XXXVII.

†a cõmunione retentus.

Si quis ſuperbia elatus, officium ſuum indignatione quacumque implere noluerit; iuxta ſtatuta priora, laica communione contentus, † & ab ordine depoſitus, tamdiu habeatur, quamdiu praeſente Epiſcopo ſatisfecerit paenitentia. &c. De quibus ſi querela procedat, officium agens recurrat ad ſynodum. *Aurel. iij. cap. 19.*

CAP. XXXIIX.

11. q. 1. ſi quis. 26.

Cum in ſynodum ventum fuerit, in praeſumptores, iuxta perſonarum, & ordinum qualitatem, a Pontificibus, qui tunc in vnum collecti fuerint, vindicetur. *Aurel. iij. c. 2.*

CAP. XXXIX.

Si Metropolitanus a quocumq; comprouinciali Epiſcopo bis fuerit in cauſa propria appellatus, & eum audire diſtulerit; ad proximam ſynodum, quae conſtituetur, negotium ſuum in concilium licentiam habeat exerendi, & quidquid pro iuſtitia a comprouincialibus ſuis ſtatutum fuerit, ſtudeat obſeruare. *Aurel. v. c. 17. in fin.*

CAP. XL.

Si quid inter fratres, id eſt, coepiſcopos noſtros contentionis ortum fuerit; ſi de vna prouincia ſunt, Metropolitani cum comprouincialib. ſuis iudicio ſint contẽti. *Lugd. c. 1.*

CAP. XLI.

Si talis fuerit immanitas cauſae, vt eam ſolus Metropolitanus definire non valeat, aduocet ſecum vnum, vel duos coepiſcopos. Quod ſi & ipſis dubietas fuerit, conciliabulo definito, diem, vel tempus inſtituant, in quo vniuerſi rite collecti fratris ſui, & coepiſcopi cauſas diſcutiant, & pro merito, aut iuſtificent, aut culpent. *Matiſc. ij. cap. 9.*

CAP. XLII.

Omnes, qui cauſas aduerſus Epiſcopos, ac iudices, ac potentes, aut contra quoſlibet alios habere noſcuntur, ad idem concilium concurrant: & quaecumque examine ſynodali a quibuſlibet praue vſurpata inueniuntur, Regij exſecutoris inſtantia iuſtiſſime his, quibus iura ſunt, reformentur, ita vt pro compellendis iudicibus, vel ſaecularibus viris ad ſynodum, Metropolitani ſtudio quidam exequutor a Principe poſtuletur. *Toletan. iv. cap. 3.*

CAP. XLIII.

Cõfinitimi hoſtium ſacerdotes. &c. quodlibet mandatum ad gentem extraneam occulte accipere, vel dirigere non praeſumãt. Qui autem deprehenditur, aut conuincitur denuntiatus Principi apud concilium, con-

digna

Digitized by Google

digna animaduerſione multabitur. *Toletan. iv. cap. 29.*

CAP. XLIV.

Viſum nobis fuit, vt quia ordo canonicus docet, vt in ipſis conciliis adſint presbyteri, & diaconi, & omnes, qui ſe laeſos exiſtimāt, & ſynodi experiantur examen; vt adſint etiā vniuſcuiuſque Epiſcopi eruditi viri, quos ad Chriſti militiam, eiuſque Eccleſiae honorē, vtilitatemque praeparat, quatenus & ceteris Eccleſiis noti ſint, & ſtudium, ac prouidentia Epiſcopi, & aliorum exempla manifeſta fiant. *Pariſien. ſub Ludouico, & Lothar. lib. 1. cap. 26.*

Synodus iudicat inter Epiſcopos, & clericos. Tit. XXXII.

CAP. I.

11. q. 1. c. 47. SI clericus cum ſuo, vel alieno Epiſcopo cōtrouerſiam habet, apud ſynodum prouinciae iudicetur. *Chalcedonenſ. 9. Vide Aquiſgr. cap. 86. Nicol. in epiſt. ad Mich. Imp. ante med.* Hadr. *Papa c. 26. ad Epiſcop. Medιom. Capit. lib. 7. cap. 321. Iuo lib. 6. cap. 36n. decr. Tarrac. lib. 1. cap. 148.*

CAP. II.

Quicumq; presbyter, aut diaconus a proprio Epiſcopo depoſitus fuerit propter aliquod crimen. &c. poteſtatem habeat ad Metropolitam ipſius prouinciae concurrere. &c. Metropolita vero ille libenter ſuſcipiat huiuſmodi, & aduocet Epiſcopum, qui depoſuit, vel alio modo clericum laeſit, & apud ſe cum aliis etiam Epiſcopis negotii faciat examen. ad confirmandam ſcilicet ſine omni ſuſpicione, vel deſtruendam per generalē ſynodum, & multorum ſententia clerici depoſitionē. &c. *Syn. viij. CP. ſub Hadr. ij. c. 26.*

CAP III.

1. q. 7. ſi quis. c. 22 11. q. 3. ſi quis. c. 2. A ſuo Epiſcopo excommunicatus, ſi ab eodem receptus non fuerit, non ante ab aliis ſuſcipiatur, quam ſynodo facta comparens ſe expurget. & ſi perſuaſerit, a ſynodo aliā ſententiam conſequatur. Idem in laicis, presbyteris, & diaconis, & clericis ſit. *Antioch. 6. Vide Nicae. 5. Aquiſgr. 72. Mart. Brac. 36. Burch. lib. 11. cap. 37. Iuo lib. 5. tit. 3. c. 21. panor. & p. 14. c. 27. & 101. decr. Deuſd. c. 4.*

CAP. IV.

6. q. 2. c. 1. Epiſcopus ſi clerico, vel laico crimen impoſuerit, deducatur ad probationem in ſynodum. *Carth. iv. c. 29. Caeſ. lib. 4. c. 90.*

CAP. V.

11. q. 3. c. 30. Clericus, qui Epiſcopi circa ſe diſtrictionem iniuſtam putat, recurrat ad ſynodum. *Carthag. iv. cap. 66.*

CAP. VI.

Si quis Epiſcopi ſui ſententiae nō acquieſcit, recurrat ad ſynodum. *Vaſenſ. 5.*

CAP. VII.

Si quis clericorum circa ſe diſtrictionem Epiſcopi ſui putat iniuſtam; iuxta antiquas conſtitutiones recurrat ad ſynodum. *Aurel. iij. cap. 20.*

CAP. IIX.

Iuxta priſcorum Patrum decretum, nullus Epiſcopus ſine concilii examine deiicere presbyterum, vel diaconum poteſt. &c. *Hiſpalen. ij. cap. 6.* 15. q. 7. c. 1. & vlt.

CAP. IX.

Si quilibet laicorum, vel clericorum, contra Epiſcopum, vel alicuius ordinis clericū aliquid queritur; nouerint nos paratos, & legitimam praebere audientiam; & ſi quid perperam geſſiſſe probati fuerint, debita animaduerſione punire. *Ticin. ſub Lud. ij. c. 3.*

Synodi eſt punire Epiſcopos, presbyteros, & reliquos clericos. Tit. XXXIIX.

CAP. I.

PLacuit, vt ſaccuſatus, vel iudicatus a cōprouincialibus in cauſa Epiſcopus licēter appellet, & adeat Apoſtolicae ſedis Pontificem, qui aut per ſe, aut per vicarios ſuos, eius retractari negotium procuret. & dum iterato iudicio Pontifex cauſam ſuam audit, † nullus alius in eius loco ponatur; aut ordinetur Epiſcopus. *Nicae. c. 19. apud Iul. ep. 2. cap. 3. Victor. ep. 1. cap. 3. Xyſtus ij. epiſt. 1. in fi.* Capitul. *lib. 7. c. 155. in additis. Burch. lib. 1. cap. 144. & cap. 176.* Iuo *lib. 4. tit. 12. c. 2. panor. & par. 5. c. 4. & c. 257. decr. Anſel. lib. 2. cap. 11.* Caeſar. *lib. 5. cap. 6n.* 3. q. 6. c. 8 † agit

CAP. II.

Synodo facta de canonicis, & Euangelicis negotiis, oportet Epiſcopos curare ſeruari mandata Dei. &c. non autem liceat Metropolitano iumentum, vel ſpeciem aliquā exigere ab aliquo Epiſcopo ſuo. ſi conuincatur, reddat quadruplum. *Nicae. ij. cap. 6. Iuo par. 5. cap. 373. decr.* Diſt. 18. quoniā. 7

CAP. III.

Si Epiſcopus accuſetur de aliqua re a fide dignis, vocetur ab Epiſcopis. Si venerit, & confeſſus fuerit, paenitentia competens definiatur. Si vocatus non paruerit, iterum vocetur duobus Epiſcopis ad eum miſſis. Si ne tū quidem, tertio vocetur duobus rurſum Epiſcopis ad eum miſsis. Si vero etiam tum eos contemnat, neque compareat; ſynodus definiat in eum, quod arbitrabitur oportere: ne fugiendo iudicium, lucrari videatur. *Ap. 74.*

CAP. IV.

Duodecim iudices quilibet Epiſcopus accuſatus, ſi neceſſe fuerit, eligat, a quib. eius cauſa iuſte iudicetur. nec prius audiatur, aut excommunicetur, vel iudicetur, quam ipſi per ſe eligantur. & regulariter vocatus ad ſuorum primo conuentum Epiſcoporum per eos eius cauſa iuſte audiatur, & rationabiliter diſcernatur. Finis vero eius cauſae ad ſedem Apoſtolicam deferatur, vt ibidem termi- 5. q. 4. c. 2 & 3. q. 8. c. 2. p. iudices.

terminetur.*Zeph.epiſt.1.ante med.Iuo par.5.cap.245.decr. Anſelm.lib.3.c.41. Caeſar. lib. 5.cap.41.Tarrac.lib.2.c.52.*

CAP. V.

Nullus Epiſcopus,niſi in legitima ſynodo, ſuo tempore Apoſtolica auctoritate conuocata,ſuper quibuſlibet criminibus pulſatus, audiatur,vel iudicetur. *Marcellus ep. 1.in princ.& epiſt.2.in med.Iuo par.4. cap. 240. decr.Anſelm.lib.2.cap.7.*

CAP. VI.

Nullus Epiſcopus, niſi in legitima ſynodo,ſuo tempore,Apoſtolica, aut regulari † auctoritate conuocata,ſuper quibuſlibet pulſatus criminibus audiatur, vel iudicetur: ne innocens damnetur, aut perdat communionem. *Marcellus epiſt. 2. in med. Iuo par.4.cap.240.decr.*

† Regali f.

CAP. VII.

5.q.4.c.1. In Nicaena ſynodo ſtatuerunt (*Patres* vt [nullus Epiſcopus, niſi in legitima ſynodo, & ſuo tempore Apoſtolica auctoritate conuocata, ſuper quibuſdam criminationibus pulſatus audiatur,id eſt,iudicetur,vel damnetur. Sin aliter praeſumptum a quibuſdam fuerit;in vanũ deducatur,quod egerint, nec inter eccleſiaſtica vllo modo reputabitur. *Iulius ep.1.in med.Vid. Hadr.ad Epiſcopum Mediom.c.3.Capitul.lib.6.cap.287. ib. 4. & lib.7.cap.150.in addit.Iuo ep.239.ad* Guidobaldum *Antiſiodoren.Epiſcop.*

CAP. IIX.

Epiſcopus, niſi in legitima ſynodo, & ſuo tempore Apoſtolica vocatione congregata,
5.q.2.c.1. definite damnari non poteſt.&c.[Vocatio ad ſynodum iuxta decreta Patrum, canonica eius,qui impetitur,tam ſua praeſentia, quã & ſcriptis,atque apocriſariis per ſpatium fieri debet congruum, atque canonicum. Quia niſi canonice vocatus fuerit ſuo tempore,& canonica ordinatione, licet venerit ad conuentum,quacumque neceſſitate, niſi ſponte voluerit, nullatenus ſuis reſpondebit inſidiatoribus. quoniam nec ſaeculi leges hoc permittunt fieri,quanto magis diuinae. *Dam.ep.3.c.4.Burch.lib.1.c.156.& 179. Iuo par.5.c.266.& 295.decr.Anſelm.lib.2.c.61. & lib.3.c.46.Tarrac.lib.2.c.65.*

CAP. IX.

3.q.9.determinas c.10. Dilationem (*Maximo Epiſcopo*) dedimus, & decreuimus veſtrum debere intra prouinciam eſſe iudicium, & congregari ſynodum ante diem Kal.Nouembr. vt ſi adeſſe voluerit praeſens, ſi confidit, ad obiecta reſpondeat;ſi vero adeſſe neglexerit, dilationem ſententiae de abſentia non lucretur. *Boniſ. ep.2.in fi.Burch.lib.1.c.161.Iuo par. 5. cap. 271.& p.6.c.338.decr.Anſ.lib.3.c.34.*

CAP. X.

Condemnatus eſt memoratus Baſſus a ſynodo.ita tamen, vt in vltima die viaticum ei non denegetur,propter humilitatem † pietatis Eccleſiae. *Xyſtus iij.epiſt. vnic. cap. 1. in fine.Pontificale in eod.Xyſto.*

† humanitatem.

CAP. XI.

Nullam damnationem Epiſcoporum eſſe vmquam cenſemus, niſi aut ante legitimum numerum Epiſcoporum,qui ſit † per duodecim Epiſcopos, aut certe probata ſententia per idoneos teſtes. *Leo iv.in epiſt.ad Epiſc. Britan.in prin.Iuo par.5.c.116.decr.* 2.q. 4.c. vltimo.

† fit

CAP. XII.

Communi decreto cenſemus, vt quandocumque aliquis Epiſcoporum criminatur, congregatis omnibus eiuſdem prouinciae Epiſcopis,cauſa eius audiatur,vt non occulte iudicetur, vel damnetur, qui † ab aliis prius iudicari non poteſt, niſi ab iis, a quibus ordinari potuit. Quod ſi aliter factum fuerit,nullas vires habebit.*Hadr.ad Epiſco. Mediom.c.25.Hiſpal.ij.c.6.Capit.l.7.c.320.* 15.q.7.c.1.

† quia

CAP. XIII.

Si Epiſcopus ſuſceperit presbyterum, diaconum,clericum depoſitum a ſuo Epiſcopo; quod noluit redire ad ſuam paroeciam, ſed in aliena verſari;a ſynodo communi puniatur,vt diſſoluens leges Eccleſiae. *Antioch.3. Aquiſgr.31.Mart.Brac.34.Anſ.l.7.c. 195.* 7.q.1.c. 24.ſi quis

CAP. XIV.

Epiſcopus ad alienam vrbem, vel locum diſcedens, & ordinans alienos presbyteros, vel diaconos,ad loca alteri Epiſcopo pertinentia,ſine voluntate eius Epiſcopi; irrita ſit ordinatio, & ipſe a ſynodo puniatur. *Antio.22.Burch.l.1.c.71.Iuo p.5.c.178. decr.* 9.q.1.Epiſcopum c.7.

CAP. XV.

In ſynodo Epiſcopus,& Preſpyteri,& diaconi de mala adminiſtratione plectentur. *Antio.25.Mart.Brac.16.Anſ.lib. 6.c.163.* 10 q.1. Epiſcop. c.8. 12.q. 1. c.23. Epiſcop.

CAP. XVI.

Gaudentius Epiſcopus dixit: Addendum ſi placet huic ſententiae, quam plenam ſanctitate protuliſtis vt cum aliquis Epiſcopus depoſitus fuerit eorum Epiſcoporum iudicio, qui in vicinis locis commorantur, & proclamauerit agendum ſibi negotium in vrbe Roma; alter Epiſcopus eius in cathedra poſt appellationem eius, qui videtur eſſe depoſitus,omnino non ordinetur, niſi cauſa fuerit in iudicio Epiſcopi Romani determinata. *Sardic.cap.4.Tullen.poſt epiſt.ſynodi.Anſelm.lib.2.cap.75.*

CAP. XVII.

Placuit,vt ſi quis Epiſcopus accuſatus fuerit, & iudicauerint congregati Epiſcopi regionis ipſius,& de gradu ſuo eum eiecerint: ſi appellauerit, qui deiectus eſt, & confugerit ad Epiſcopum Romanae Eccleſiae,& voluerit ſe audiri;ſi iuſtum putauerit, vt renouetur iudicium,vel diſcuſſionis examen;ſcribere his Epiſcopis dignetur,qui in finitima, & propinqua prouincia ſunt, vt ipſi diligenter omnino ſingula requirant,& iuxta fidem veritatis definiant.Quod ſi is, qui rogat cauſam ſuam iterum audiri, deprecatione ſua mouerit Epiſcopum Romanum, vt e latere 2.q.6.ſi quis. 55.

ſuo

Digitized by Google

ſuo presbyteros mittat; erit in poteſtate Epiſcopi, quid velit, & quid aeſtimet. Et ſi decreuerit mittendos eſſe, qui praeſentes cum Epiſcopis iudicent, habentes eius anctoritatẽ, a quo deſtinati ſunt, erit in ſuo arbitrio. Si vero crediderit Epiſcopos ſufficere, vt negotio terminum imponant; faciet quod ſapientiſſimo conſilio iudicauerit. * Reſponderunt Epiſcopi: Placet. * *Sard.cap.5.*G.7. L.*Carth.G.in princ.Carth.vj.in prin.*L.*Afr. in fi.*L.*Carth.c.* 135. G. *ex litteris ad Bonif. Papam.Iuo par.5.c.27.decr.*

CAP. XIIX.

4. q. 5. quiſquis. c.vn.

Si quis Epiſcopus accuſetur, apud Primates prouinciae accuſator deferat cauſam, ſed non prohibeatur a communione accuſatus, niſi ad defenſionem vocatus in iudicium electorum non compareat. &c. Si vero ad ſynodum anninerſarium omnium comparere noluerit, vt etiam illic cauſa terminetur; ipſe ſe condemnaſſe videtur. &c. *Carth.cap.19.* G.*Carth.3.cap.7.*L.*Tullen. poſt epiſt. ſynod. Burch.lib.1.cap.160.Iuo lib.4. tit.10.c.2.panor.& par.5.c.270.decr.Anſel.lib.3.c.33.*

CAP. XIX.

c.1.de iudi. Greg. ix. et in 1. collect.
†Centurienſi
† promiſerat
† eius

De Quoduultdeo Centuriato † (*Epiſcopo*) qui cum aduerſarins eius peteret, † vt ad ſynodum ingrederetur, interrogatus, an vellet cum eo apud Epiſcopos experiri: prius quidem ſuſcepit, † alia vero die id ſibi non placere reſpondit: & receſſit. Placuit omnibus Epiſcopis, vt nemo eidem communicet, donec cauſa (contra eum † expediatur. Epiſcopatum vero ei auferri ante finem cauſae, nemini Chriſtiano placere poteſt. *Carthag.* 88.G.*Mileu.c.3.L.Afric.54.L.Vide Felicem epiſt.2.in princ.*Hadr.*c.5.them.3.ad Epiſcop. Mediom.Capitul.lib.7.in addit.c.143.& c.154.Burc.l.1.c.181.Iuo p.5.c.297.decr.*

CAP. XX.

Diſt.90. c.1.

Diſcordantes clericos Epiſcopus, vel ratione, vel poteſtate ad concordiam trahat; inobedientes ſynodus per audientiam damnet. *Carth.iv. cap.* 59. *Burch. lib.2.cap.215. Iuo par.6.cap.290.decr.*A*nſel.lib.8. cap.34. in addit.*Caeſar.*lib.4.cap.*112.

CAP. XXI.

27.q.1.c.26. de filia.

Epiſcopi, ſiue presbyteri, ſiue diaconi filia, ſi deuota fuerit, & peccauerit, & maritũ duxerit: ſi eam pater, vel mater in affectum receperint, a communione habeãtur alieni. Pater vero cauſas in concilio nouerit ſe praeſtaturum. T*olet.i.c.19.*Mart.*Brac.c.* 30.

CAP. XXII.

Epiſcopi dum conſpiciunt iudices, ac potentes pauperum oppreſſores exſiſtere, prius eos ſacerdotali admonitione redarguant; & ſi contempſerint emendari, eorum inſolentiam Regis auribus intiment. &c. Si quis autem Epiſcoporum id neglexerit, concilio erit reus. T*olet.xv.cap.*3*c.*

CAP. XXIII.

Si quis ſacerdotum, ſecundum ſtatuta concilii Valentini, ad humanda decedentis Epiſcopi membra venire commonitus, pigra voluntate diſtulerit; appellantibus clericis obeuntis Epiſcopi apud ſynodũ, ſiue apud Metropolitanum Epiſcopum, tempore anni vnius, nec faciendi miſſam, nec communicandi habeat licentiam. &c. *Tolet.vij.cap.3.Valent.in* Hiſpan.*cap.4.Burch.lib.1.cap.16.Iuo par.5.cap.330.decr.*

CAP. XXIV.

Agapium, & Babonem Dinienſis vrbis Epiſcopos, pro eo, quod ipſos contra ſtatuta canonum in multis condicionibus erraſſe, vel deliquiſſe cognouimus, ipſos iuxta tenorem canonum ab omni Epiſcopatuum eorum ordine decreuimus regradare. *Cabilon. cap.19.in addit.*

CAP. XXV.

Si clerici vagi Epiſcopis ſuis canonice obedire noluerint, excommunicentur vſque ad iudicium Archiepiſcopi regionis illius. & ſi ille eos corrigere non valuerit; tunc omnino ſub vinclis conſtringantur, vſque ad ſynodum, vt ibi eis iudicetur, vtrum ad iudicium Domini noſtri, aut ad iſtam magnam ſynodum afferantur ſub cuſtodia publica. M*agun.*22.

CAP. XXVI.

Precamur, vt ſi aliquis deinceps accuſator adniſus fuerit aliquem exceſſum in Epiſcopali ordine rite reprehendere, & ad aures Imperiales perducere, vt non facile per cuiuſcumque perſonam officium tanti miniſterii in aliquo vileſcere videatur. Accuſator itaque vti, ſicut hactenus, deliteſcendo ſe ſubtrahere locum non habeat, ſed neque accuſatus: huius rei veritas ſynodali conuentui pateat. ibidemque omni occaſione remota, vtrorumque examinatio ſecundum veritatem examinetur; vt quod quiſque meretur, accuſatus videlicet, ſiue accuſator, pro merito canonicae diſciplinae ſubiaceat. *Aquiſgr.ij.ſub* L*udou.par.vlt.c.7.*

CAP. XXVII.

De Ebbone Archiepiſcopo Remenſi ſua confeſſione damnato (*& depoſito*) a ſe ipſo, & a quadraginta & quatuor Epiſcopis, cuius damnatio confirmata fuit a Sergio Pontifice maximo. *Synodo Sueſsion. apud Sanctum Medard.in cauſa* Hincmari.

CAP. XXIIX.

Statutum eſt in hac ſancta, & vniuerſali ſynodo, vt nullus Epiſcopus deponatur, niſi a duodecim Epiſcopis, presbyter a ſex, diaconus a tribus. In concilio Carthaginẽſi cap. duodecimo, [Felix Epiſcopus dixit: Si quis Epiſcopus in reatum aliquem incurrerit, & non poteſt plurimos congregare Epiſcopos: ne in crimine remaneat, a duodecim Epiſcopis audiatur: & presbyter a ſex, cum proprio ſuo Epiſcopo: & diaconus a tribus Epiſcopis audiatur. Et in eodem concilio cap. vigeſimo: vt presbyter a ſex, diaconus a tribus diſcutiatur Epiſcopis. Reliquorum clericorum

15.q.7.c.4.3.q.8. ſuggeſto. c.2.

rum

rum cauſas etiam ſolus Epiſcopus loci cognoſcat,& definiat. *Tribur.c.* 10. *Carthag.* 12.20.G.*Carth.ij.c.*10.L.*Cartha. iij.c.* 4. L. *Tullen.poſt epiſt.ſynodi.Burch.lib.*1. *c.* 149. *& lib.*2.*cap.*205.*Iuo par.*5.*c.*262. *& par.* 6. *c.*280.*decr.Anſelm.lib.*2.*c.*42.

De appellatione ad ſynodum. Tit. XXXIX.

CAP. I.

11. q.3.c. 4. OSius Epiſcopus dixit: Quid me adhuc moueat,reticere non debeo. [Si Epiſcopus forte iracundus,quod eſſe non debet,cito, aut aſpere commoueatur aduerſus presbyterum,ſiue diaconum ſuum,& exterminare eum de eccleſia voluerit: prouidendum eſt,ne innocens damnetur, aut perdat communionem. Et ideo habeat poteſtatem eiectus, vt finitimos interpellet Epiſcopos, vt cauſam ſuam audiant,& diligenter tractent: quia non oportet negari audientiam rogāti: & ille Epiſcopus, qui aut iuſte, aut iniuſte eum eiecit,patienter accipiat;vt negotiū diſcutiatur, aut probetur eius,aut emendetur ſententia. *Nicae.ſyno. ex Zoſimo apud Carth.vi.c.*6.*L.* (*quamuis illic ex Sardicenſi dicatur* L.)*& in epiſt.ad* Bonif.*eiuſd. concilij* L.*& ante canones* Graecos *Carthag.& c.* 135.*G.& in fine* Afric.L. *Sed vid. Sardic. c.* 14.*G.vbi eadem ſententia alijs verbis.* 17. L. *Iuo lib.*5.*tit.*5.*cap.*4.*panor. & par.* 14.*c.*15. *decr.Anſel.lib.*3.*cap.*68.*Caeſar.lib.*5.*c.* 48.

CAP. II.

2.q.6.c.3 Omnis oppreſſus libere ſacerdotum,ſi voluerit, appellet iudicium, & a nullo prohibeatur, ſed ab his fulciatur, & liberetur. *Anaclet.epiſt.*1.*ante fin.*

CAP. III.

Omnes partium noſtrarum eccleſiae,omnes manſuetudini veſtrae cum gemitibus, & lacrymis ſupplicant ſacerdotes; vt quia & noſtri fideliter reclamauerunt, & eiſdem libellum appellationis Flauianus Epiſcopus dedit; generalem ſynodum iubeatis intra Italiam celebrari.&c.Quam autem poſt appellationem interpoſitam hoc neceſſario poſtuletur, canonū Nicaeae habitorum decreta teſtantur, quae a totius mundi ſunt ſacerdotibus conſtituta,*Leo ep. ad Theodoſ.ante Chalc.in fine.*

CAP. IV.

2.q.6.c. 34. placuit. & 11. q. 3. presbyteri 34. A ſententia Epiſcopi ad vicinos Epiſcopos a clericis appellatur, ab eis ad ſynodos Africae,vel ad Primates ſingularum prouinciarum.*Carth.*28.*&* 126.G.*Mil.*22.L. *Afri.* 92.L.

CAP. V.

11. q. 3. c.30. Clericus, qui Epiſcopi circa ſe diſtrictionem iniuſtam putat, recurrat ad ſynodum. *Carth.iv.c.*66.

CAP. VI.

Ad ſynodos prouinciales, & oecumenicā licet a iudicibus prouocare.&c. *Carth.* 138. G.*Carth.vi.in fin.epiſt.ad* Caeleſt. L. *Hadr. ad Epiſc.Med.c.*12.*Capit.lib.*6.*c.*287.

CAP. VII.

Si quis Epiſcopi ſua ſentētiae non acquieſcit,recurrat ad ſynodum.*Vaſen.c.*5.

CAP. IIX.

Si Metropolitanus a quocumq; comprouinciali Epiſcopo bis fuerit in cauſa propria appellatus,& eum audire diſtulerit; ad proximam ſynodum,quae conſtituetur, negotium ſuum in concilium licentiam habeat exerendi:& quidquid pro iuſtitia a comprouincialibus ſuis ſtatutum fuerit, ſtudeat obſeruare.*Aurel.v.cap.*17.*in fi.*

CAP. IX.

Si amplius tertia parte Epiſcopus acceperit,per concilium reſtauretur, appellantibus ipſi cōditoribus,aut propinquis eorum, ſi deceſſerint.*Tolet.iiij.c.*32.*Raban. c.* 32. *de paen.Burc.l.*3.*c.*203.*Iuo p.*3.*c.*255. *decr.* 16.q.1.c. ſtatutum. 60.

Reconcilientur in ſynodo Epiſcopi, vel clerici diſſidentes. Tit. XL.

CAP. I.

DIſſidentes Epiſcopos ſi non timor Dei, ſynodus reconciliet.*Carth.iiij.cap.*25. *Burch.lib.*1.*c.*62.*Iuo par.*5.*c.* 172.*decr.* Diſt.90. c.6.

CAP. II.

Diſcordantes clericos, Epiſcopus vel ratione, vel poteſtate ad concordiam trahat: inobedientes ſynodus per audientiam damnet.*Carth.iiij.cap.*59.*Burchar. lib.*2.*c.* 215. *Iuo par.*6.*c.*290.*decr. Anſelm.lib.*8.*c.* 34. *in addit.Caeſar.lib.*4.*cap.*112. Diſt. 90. c.1.

CAP. III.

Si conſacerdotes mediantibus fratrib. reconciliari neglexerint, cum ad ſynodum venerint,nō ſolum reatum coram ea ſe cognoſcant incurrere;verum etiam congruae paenitentiae intelligant vindictam ſubire. *Turon.ij.cap.* 2.

De poena,qua afficitur, qui ſynodo non obtemperat. Tit. XLI.

CAP. I.

SI procedente tempore animale† aliquod peccatum circa perſonam inuētum fuerit,& a duabus, vel tribus perſonis conuincatur,ceſſet,qui talis eſt a clero. Qui aduerſus haec fecerit,vti contraria magnae ſynodi auſus de clero periclitetur. *Nic.* 2.*Mart. Brac.c.*22.*Ioann.iix.in epiſt. lecta in iix.ſiue ix.ſyn.*CP.*Iuo in prol.panor.& decr.* Diſt.48. c. 1. quoniā multi † mortale

CAP. II.

Fraternitatem tuam negligentiae merito argui putamus,quod de caſtitate clericorū, ſicut nobis relatum eſt,praeceptis Romanae ſynodi,cui interfuiſtis,inobediens vſque hodie videaris,*Greg.vii.lib.*1.*reg.epiſt.*33.

CAP. III.

Si Epiſcopus a ſynodo depoſitus,vel presbyter,

11.q.3. ſi quis. c.6. & 7. byter, aut diaconus a ſuo Epiſcopo audeat miniſtrare; ſpem reſtitutionis amittat in alia ſynodo. neque quicquam poſſit pro ſe allegare, ſed omnes cum eo communicantes abiiciantur ab Eccleſia, maxime ſi cauſam norint. *Antio.4.refertur v.ſyn. act.1. Aquiſgr.* 47.*Mart.Brac.*37.*Nicol.ep.2. ad Mich. Imp. Capit.lib.*1.*cap.*7.*Burch.lib.1.c.* 199. *Iuo p.* 5.*c.*362.*decr.Anſelm.lib.*12.*cap.* 26. *Caeſar. lib.*14.*cap.*27.

CAP. IV.

21.q.5.c.1. & 5. ſi quis. Si depoſitus presbyter, vel diaconus a ſuo Epiſcopo, aut Epiſcopus a ſynodo, moleſtare audeat aures Imperatoris: ad maiorem Epiſcoporum ſynodum veniatur, & quae iuſta ſunt, accipiat; proferatque coram pluribus Epiſcopis; & eorum examen, atque iudicium conſequetur. Si hos contemnat, & moleſtet Imperatorem, venia indignus ſit, neq; defenſioni, aut reſtitutioni eſt locus. *Antioc.* 12.*Mart.Brac.c.*35.*Vide Aquiſgr.*74. *Burch.lib.2.cap.*180.*Iuo par.6.ca.*225.*decr.Anſ. lib.*5.*cap.*74.*in addit.*

CAP. V.

Monaſteria tam virorum, quam puellarum, ſecundum ordinem regulariter viuant. Et ſi hoc facere contempſerint; Epiſcopus emendet. Quod ſi nec ipſe, nec Metropolitanus potuerint, res ad ſynodum deferatur. Et ſi publicam ſynodum contempſerint; aut honorem ſuum perdant, aut excommunicentur ad omnibus Epiſcopis. *Vernen.c.*5.

A ſynodis damnatos, & eiectos, Pontifex Max. reſtituit, & alia acta reſcindit. Tit. XLII.

Vide libro primo titulo nono, de reſtitutione damnatorum, & eiectorum à ſynodis. Adde cap. vnicum.

QVod firmauit in ſynodo ſedes Apoſtolica, hoc robur obtinuit: quod refutauit, habere non potuit firmitatem. & ſola reſcindit, quod praeter ordinem congregatio ſynodica putauerat vſurpandum. *Gelaſ. in tomo de anathem. vinculo, poſt med.*

De ſynodis damnatis. Tit. XLIII.

PARS PRIMA.

De ſynodo Ariminenſi Arianorum.

CAP. I.

Diſt. 15. ſancta. p. in primis c.3. ARiminenſem ſynodum a Conſtantio Caeſare Conſtantini filio congregatam mediante Tauro Praefecto, in aeternum confitemur eſſe damnatam. *Gelaſ. & ſyn. lxx. Epiſcopor. poſt med. Burch. lib.* 3. *c.*221. *Iuo lib.2.tit.11.c.*36.*panor. & par.* 4.*c.* 65. *decr.Caeſar.lib.*2.*c.*23.

CAP. II.

Non licet ab impiis Arianis baptizatos denuo baptizare, cum hoc fieri Apoſtolus vetet, & canones contradicant; & poſt caſſatum Ariminenſe concilium miſſa ad prouincias a vener. mem. praed. meo Liberio generalia decreta prohibeant, &c. *Siric.ep.1. c.1. ad Eumerium Tarracon.* *Epheſ.4.*

CAP III.

Quicumque Ariminenſe concilium ex toto corde non reſpuerit, & damnauerit; anathema ſit. *Toletan.iij.ante canones.*

PARS SECVNDA.

De ſynodo Epheſina, ſecunda Dioſcori.

CAP. IV.

In notitiam noſtram, quae Epheſi contra opinionem omnium ſunt acta, perlatis, magno animum noſtrum fatemur maerore cõfuſum; nec tantum licuiſſe iniquitati, facile potuiſſemus credere, niſi filius noſter Hilarius diaconus, qui a nobis vice noſtra cum aliis, vt intereſſet ſynodo, miſſus fuerat, fugiens reuertiſſet, declinans ne iniuſtae particeps eſſet ſententiae. Quippe cum vox illic a noſtris contradictionis emiſſa ſit, quam (*Dioſcorus*) Alexandrinus Antiſtes, qui totũ ſolus ibi potentiae ſuae vindicauit, audire contempſit; in cõſortium ſuae voluntatis inuitos protrahens ſacerdotes, vt per vim coacti ſubſcriberent, qui nullam damnationis (*Flauiani* CP.) cauſam idoneam reperiſsẽt. &c. *Leo, & ſyn. Rom ep.21. ad clerum, & plebem CP. in principio.*

CAP. V.

Leo Epiſcopus, & ſancta ſynodus, quae in vrbe Roma conuenit, clero, honoratis, & plebi conſiſtenti CP. Licet de his, quae in concilio Sacerdotum apud Epheſum geſta memorantur, multus non maeror afficiat; eo quod ſicut conſonans fama diſperſit, & ipſo rerum monſtratur effectu; nec iuſtitiae illic moderatio; nec fidei eſt ſeruata religio: de veſtrae tamen deuotionis pietate gaudemus. &c. *Leo epiſt.22. in principio.*

CAP. VI.

Comperimus non incerto nuntio, ſed fideliſſimo rerum, quae geſtae ſunt, narratore Hilario diacono noſtro, qui vix ne ſubſcribere per vim cogeretur, effugit, conueniſſe ad ſynodum (*Epheſinam*) plurimos ſacerdotes; quorum vtique frequentia conſultationi, † & iudicio profuiſſet, ſi is, qui ſibi locum principalem vindicabat, ſacerdotalem moderationẽ cuſtodire voluiſſet; vt, ſicut moris eſt, omnium ſententiis ex libertate prolatis, id trãquillo, & aequo cõſtitueretur examine; quod, & fidei cõgrueret, & errantib. ſubueniret. In ipſo autẽ iudicio non omnes, qui conuene- † colla-tioni.

uenerant, interfuiſſe cognouimus: nam alios reiectos, alios didicimus intromiſſos, qui pro ſupradicti ſacerdotis (*Dioſcori*) arbitrio, impiis ſubſcriptionibus captiuas manus de derent; & nocituri ſtatui ſuo ſcirent, niſi imperata feciſſent; talemque ab ipſo prolatam eſſe ſententiam, vt dum homo vnus impetitur, in omnem Eccleſiam ſaeuiretur. *Leo, & ſyno. Rom. ep.* 23. *ad Theodoſium* Auguſtum, *poſt princ.*

CAP. VII.

Quæ, congregata apud Epheſum ſynodo, ſopienda, & ſananda pacis remedio † credebantur, haec non ſolum in maiora pacis diſpendia; ſed quod nimis dolendum eſt, etiam in ipſius fidei, qua Chriſtiani ſũmus, excidia proceſſerunt. &c. *Leo, & ſyno.* Rom. *ep.* 24. *ad Pulcheriam Auguſtam, poſt prin. Vide etiam de hac eadem pſeudoſynodo Epheſina Leonem ep.* 12. 13. 14. 25. 26. 27. 28. 30. 41. 49. 70. *vbi grauiter in ipſam pſeudoſynodum, et in* Dio*ſcorum Alexandrinum inuebitur. Vide etiã Calced. act.* 1. *vbi illius acta c. mmemorantur, & act.* 2. *&* 3. *vbi multa de hac pſeudoſynodo, & de Dioſcoro, & ipſius damnatione.*

† remedia

PARS TERTIA.

De pſeudoſynodo CP. *Iconomachor. ſub* Con*ſtantino Copronymo Imp.*

CAP. IIX.

Multa de pſeudo ſynodo CP. quae ab Iconomachis contra imagines fuit habita. *Nicaen.* ij. *variis inlocis, & in primis act.* 6. *ubi longam ilius refutationem inuenies.*

CAP. IX.

Conciliabulum (*Iconoclaſtarum*) Caiaphicum inuentum eſt. Hoc enim contra Dominum conflatum eſt: ſed Iconoclaſtarum aduerſus eius imaginem conciliabulum, liberationem noſtram per Chriſtum factam, ſibi, & aliis inſcripſit. Hoc autem conſilium profundum, non per Chriſtum coepit: confoederationes iniit, ſed non per ſpiritum illius; quia ornatum venerandorum templorum ſuſtulit. In hoc conciliabulo nullus inuenietur, qui imaginem ad ſimilitudinem Dei ferat; quia imaginem Domini, & ſanctorum illius ignominioſe confringentes, igni tradiderunt. Hoc conciliabulum inſania, & demẽtia occaſionem dedit multarum, & Satanicarum caedium. Hoc conciliabulum falſo nomen ſibi aſſumpſit ſacerdotale, & ſacrũ concilium. Improba enim, & profana mente cõflatum eſt. Hoc conciliabulum os habet intẽperans, ſpiritu autem falſo Chriſtum, & veritatem ſimulauit, mendaciis vero in totum eſt confiſum. Hoc conciliabulum catholica Eccleſia, tanquam zizania ex area Dominica, hoc eſt, Eccleſia catholica, extirpauit, & ſputo diuini iudicii eiecit. Itaque ex Eccleſia catholica ablatum eſt. &c. *Nicae.* ij. *in ep. ad clericos* CP. *in medio.*

CAP. X.

Quod ſcriptum eſt: Quoniã non eſt iã Propheta, & nos nõ cognoſcet amplius. Pro haereticis illis, qui in pſeudoſyllogo ſub Conſtantino quondam haeretico Impe. gloriantes ſe aliquid ſapere, & intelligere, neſcientes talia, iſti pſalmifice dixerunt, coaequantes eos Iudaeis. &c. *Hadr. ad Carolum Regem de imaginib. cap.* 19. *Vide ibid. c.* 21. 38. *in fine,* 39. 52. *&* 55. *Pſal.* 73.

CAP. XI.

Duos libros inargentatos, eo quod quiddam de imaginibus in his continebatur, cõburentes, & alterius libri duo folia praeciderunt. Reſponſio. Hoc proprium haereticorum factum demonſtratur, quemadmodum in eorum pſeudoſyllogo ſub quondam Cõſtantino haeretico Imper. delirauerunt. &c. H*adr. c.* 77. *al.* 6. *ad Carolum*

CAP. XII.

Ita & ipſi in eiuſdem ſynodi (*Nicaenae* ij.) definitione confeſſi ſunt. His oſculum, & honorabilem ſalutationem reddere, nequaquam ſecundum fidem noſtram, veram culturam, quae decet ſoli diuinae naturae. Inſuper pſeudoſyllogum illud, quod ab haereticis factum eſt, ſub Conſtantino haeretico Imp. anathematizantes, cum eorũ ſequacibus, atque complicibus damnauerunt. &c. *Hadrian. ad Carol. cap. vlt.*

PARS QVARTA.

De pſeudoſynodis CP. *Photii.*

CAP. XIII.

Quoniam quidem apparuit, Photium, poſt prolatam contra ſe iuſtiſſimam ſententiam, & damnationẽ a ſanctiſſimo Papa Nicolao, propter nequiſſimam inuaſionem CP. eccleſiae, cum aliis malis operibus ſuis, etiam quoſdam nequam, & adulatores de plateis, & vicis inueniſſe, & Vicarios hos ſanctiſſimarum trium Patriarchalium ſedium Oriẽtis nominaſſe, atque cum his eccleſiam malignantium, & concilium vanitatis colligens, depoſitorias accuſationes, & crimina contra beatiſſimum Papam Nicolaum commouiſſe, & anathema procaciter, & audacter contra eum, & cunctos communicantes ei, ſaepe promulgaſſe; quorum quaſi monumentorum libros, nos quoque vidimus, ab ipſo maligno opere, ac fallaci dictatione conſutos, qui etiam ſynodice ab igne conſumpti ſunt: huius rei gratia. &c. anathematizamus praedictũ Photium etiam propter huiuſmodi cauſam. &c. Syn. *viij. gen.* CP. *ſub Hadr. ij. cap.* 6.

CAP. XIV.

Photius, qui ex † ſchiſmaticorũ, & ſe a ſanctae cõmunionis participatione auertẽtium parte eſſe dignoſcitur. &c. deinde cũ dãnatis & anathematizatis. &c. cõmunicãs. &c. congregauit conciliũ; & vna cum ſequacib. ſuis † &

depoſitis, & damnatis, excommunicatis, & anathematizatis, & aliis ſine ſedibus. &c. contra eundem Ignatium depoſitionem facere, & anathema dicere auſus eſt. Deinde Apoſtolicae ſedis Miſſos. &c. quib. potuit, argumentis a noſtris mandatis auertere, more Acacii quondã CP. haeretici Patriarchae praeſumpſit: & ad proceſſionem, † quae ei cum paribus ſuis habebatur. &c. ad damnatorum, & ſchiſmaticorum communionem contempta legatione. &c. pertraxit. &c. Hæc, † & his ſimilia contra Euangelica, Apoſtolica, Prophetica, atq; canonica inſtituta aſſerens, † ſit Dei omnipotentis, & beatorum Apoſtolorum Principum Petri, & Pauli, & omnium ſimul ſanctorum, atque venerandorum ſex vniuerſalium conciliorum auctoritate, nec non & Spiritus ſancti per nos iudicio, omni ſacerdotali honore, & nomine alienus. &c. *Nicol. in ſyn. Rom. cap. 1. refertur in regiſtro poſt epiſt. ad Photium, incip. Poſtquam beato. & in epiſt. ad Epiſcop. & clerum* CP. *incip. Ea, quae nuper relata in iix. ſynod.* CP. *ſub* Hadr. *ij. actio. 7.*

† profeſſionem

† ob hæc

† ſe efferens

CAP. XV.

Conciliabulum vanitatis a Photio, & huius auctore Michaele tyrannice imperante Conſtantinopoli, nuper aduerſus Apoſtolicae ſedis reuerentiam, & priuilegium, congregatum, vtpote veritatis inimicum, & omni falſitate repletũ, quin & ſibi conſentientium animas interficiens, Epheſino latrocinio comparandum fore ſtatuimus: & ipſius execranda geſta, quibuſcumque habeantur monumentis inſerta. &c. penitus abolenda decernimus; ita vt igni tradantur, & anathemate perpetuo percellantur. Similiter, & de ceteris ſcripturis, quae viris iam nominatis auctoribus, contra eandem ſedem, tempore diuerſo ſunt editae, gerendum, modis omnibus definimus. De conuenticulis cõtra Ignatium Patriarcham collectis, ſimiliter abolẽdis; pari etiam modo de cõuenticulis ab eiſdem viris, Michaele videlicet Imperatore, ſeu Photio Cõſtantinopolitano inuaſore aduerſus fratrem, & coepiſcopum noſtrum Ignatiũ factione collectis, deliberamus. &c. *Hadr. ij. in ſyn. Rom. c. 1. apud ſyn. iix. gener.* CP. *act. 7.*

CAP. XVI.

De iis, qui eidem impio conciliabulo conſenſerunt, vel ſcripſerunt, ſi decreta deceſſoris mei ſecuti fuerint, & ad reuerendi Patriarchae Ignatii repedauerint, atque idem conciliabulum anathematizauerint, atque monumenta illius, vel exemplaria inuenta cremauerint; Eccleſiae communione fruantur. alias autem, nec hac digni reperiantur. *Hadr. ij. in ſyn. Rom. c. 3. apud ſyn. iix. gener.* CP. *act. 7.*

CAP. XVII.

Quamdiu poſt notitiam huius Apoſtolicæ ſanctionis, ſibi prolata monumenta, vel exẽplaria geſtorum ipſius execrandi cõciliabuli, penes ſe quiſquam retinens celauerit, vel defenderit, & non potius popularerit, vel igni tradiderit; tamdiu anathemate conſtrictus communionis Chriſti munere careat. Quinimmo, ſi clericus eſt, qui poſtremum haec, vel celare, vel defendere cõuictus fuerit; gradum, quo potiebatur, amittat. &c. *Hadr. ij. in ſyn. Rom. c. 4. apud ſyn. iix. gener.* CP. *act. 7.*

CAP. XIIX.

Quia codex, in quo execrationes illius nefandi conciliabuli ſcriptae ſunt. &c. apud nos hactenus retinetur; prouidendum ducimus, quid de illo faciẽdum ratio dictet. &c. Codex iſte a ſchiſmatico, Dioſcorum in hoc imitante, Photio fictus, ac totus mendaciis, & peruerſis dogmatibus fabricatus exſiſtit; hũc aeque, ac illa perpetuo anathemati duco ſubdendum, & contemplantibus cunctor. & praecipue Graecorum legatis, igni traditum, in cineres quoque contricio redigendũ; quatenus, nec ſimpliciorũ puritas illius contagione polluatur, nec fideliũ mentes huiuſmodi colluuione quoquo modo ſaucientur. A planta quippe pedis, vt ita dixerim, vſque ad verticem eius non eſt vlla in eo ſanitas. Honorandum concilium per famoſiſſimum † Epiſcopum ſanctae Portuenſis Eccleſiae, exclamauit in haec verba: Pia conſideratio ſũmi Pontificis, iuſta ſententia vniuerſalis Eccleſiae Praeſulis, omnibus placet; omnes ita dicimus; omnes ita volumus; omnes hoc rogamus, omnes hoc totis praecordiis conſentimus. *Syn.* Rom. *ſub* Hadr. *ij. allocut. ij. apud ſyn. iix.* CP. *gen. act. 7.*

† Formoſum f.

CAP. XIX.

His manifeſte repertis apparet, comminiſtrum noſtrum Ignatium per Imperialem tantummodo ſententiam nullo modo potuiſſe prorſus expelli. In cuius damnatione, quia Praeſulum quoque aſſenſus eſt ſubſecutus; apparet id cauſa fuiſſe patratum adulationis, non legitimae ſanctionis. &c. Sicut geſta illius latrocinalis ſynodi, quae nobis per Leonem. &c. miſiſtis, indicant. &c. *Nic. in ep. ad Mich. Imp. incip. Propoſueramus, prope fin. Anſ. lib. 1. c. 72.*

Diſt. 96. c. 7 ſatis in fine.

CAP. XX.

Volumus illic numeroſum celebrari concilium. &c. in quo videlicet ſacrato coetu, execrandi vanitatis concilii, quod aduerſus ſedis huius (*Pontificem*) actum eſt. &c. cuncta decernimus exemplaria prorſus a poſſeſſoribus ſuis ablata, contemplantibus cunctis igne cremari; nec ſupereſſe apud quemlibet ex his omnibus ſaltem vnum iota, vel vnum apicem; niſi forte quis totius clericatus, immo totius nominis Chriſtianitatis anathemate perculſus carere voluerit. Non enim tam deteſtandum collegium, niſi Ariminenſi ſub Conſtantio, vel Epheſino a Dioſcoro cõgregato latrocinio comparãdũ decernimus. *Hadr. ij. ad Baſil. Imp. apud ſyn. gen.* CP. *act. 1. in med.*

CAP. XXI.

Synagogas malignantium, immo ſpelũcas latronum, & conuenticula ſanguinum, & fabricatorum mendacii, atque inuentorum

per-

peruerſorum dogmatum, quas ſub Michaele Imperatore bis contra beatiſſimum Patriarcham Ignatium, & ſemel aduerſus Apoſtolicum Principatum factioſe conſpirauerunt, inſolubilibus anathematis nexibus innodamus: ea defendentes, vel impia geſta ipſorũ caelantes, & non potius, ſi haec inuenerint, concremantes, & anathematizantes, vſque ad ſatisfactionem, & obedientiam, dignos eadem anathematis ſententia iudicamus. *Libellus datus ad* Hadr. ij. *Legatis apud ſyn. iix. gener.* CP. *act.* 1. *in med.*

CAP. XXII.

In actione octaua tractatum eſt de abolendis chirographis iniuſtis, & vniuerſis actis conciliabulorum, quae a Photio contra Papam Nicolaum, & Patriarcham Ignatium patrata ſunt: quae vniuerſa praecepto Imperatoris, & ſynodi combuſta ſunt. *viij. ſyn.* CP. *ſub Hadr. ij. act. 8. in prin.*

CAP. XXIII.

Photius perſuaſo Imp. (*Michaele*) ſubminiſtrante Barda congregauit cõcilium quorundam Epiſcoporum adulatione ſibi, vel timore fauentium, & eundem Ignatium depoſuit, & anathemate perculit. &c. Peruenientibus Miſſis Apoſtolicae ſedis CP. & cõcilio congregato, Graeci epiſtolas (*Nicolai*) ſuſcipientes, quidquid in eis erat pro Ignatio, & contra Photium, inuerterunt, ſubtraxerunt, & in concilio legi minime pertulerunt, Miſſis Romanis. &c. nullatenus intelligentibus. &c. Ignatius in medium trahitur, &c. & denuo damnationi ſubmittitur, & ſacerdotalibus inſulis ſpoliatur. &c. Et poſtea. Quod horribilius eſt, conciliabulum praeſidẽte Michaele Imp. collegit, falſos homines, quaſi vicarios orientalium ſedium format, accuſatores muneribus armat, & mendaciis conſtruit. &c. exceſſus quoſdam quaſi Praelati ſummi Pontificis (*Nicolai*) fingit, impingit, & ſicut putabat, dãnatione, ſimul & anathemate punit. &c. mendacium codicem cõpilat mille circiter Antiſtitum ſubſcriptiones falſas interſerit, ſibi nemine conſentiente. &c. exceptis vno & viginti Praeſulib. &c. *Anaſt. bibl. in praef. iix. ſyn.* CP. *ſub* Hadr. ij.

CAP. XXIV.

Profanum codicem, in quo cõtinebantur geſta cõciliabuli, quae Photius aduerſus Apoſtolicae memoriae Papam Nicolaum falſo fuerat commentatus. &c. tibi praeclaro ſucceſſori eius Domine iunior Hadriane Praeſul eximie, ſedis Apoſtolicae gubernacula egregie moderanti (*legati Imp. Baſilij*) praeſentant. qui. &c. iniurias propriae ſedis protinus vindicaſti: nam ſynodo mox apud beatum Petrum collecta, profanum codicem illum cremari cenſuiſti, & ita fieri apud Cõſtantinopolim, ſi qua exemplaria eius ibidẽ inuenirẽtur, iure mandaſti, quod & factũ eſt. *Anaſt. bibliothecarius in d. proemio ſyn. viij. ſub* Hadriano *ij. in med.*

PARS QVINTA.

De ſynodo quadam Romana, in qua damnatus eſt Formoſus Papa.

CAP. XXV.

Synodum tẽpore piae recordationis ſexti Stephani Papae deceſſoris videlicet noſtri celebratam, in qua venerabile corpus Formoſi venerabilis Papae de ſepultura violata per terram tractum eſt, & quaſi ad iudicium deductum iudicari, & damnari praeſũptum eſt; quod nũquam deceſſorum noſtrorũ temporibus fuiſſe auditum eſt, penitus abdicamus; & ne vlterius praeſumatur fieri per quodlibet† Spiritus ſancti iudicium † interdicimus. &c. Epiſcopi, presbyteri, & reliquus clerus, qui eidem ſynodo interfuit, quia veniam petentes coactos ſe terroris metu, ac formidine interfuiſſe confeſſi ſunt, prece ſãctae ſynodi eis indulſimus. *Rauenn. ſub Ioanne ix. cap.* 1. & 2.

† quemlibet f.
† indicio f.

CAP. XXVI.

Ea, quae de ipſo concilio (*contra Formoſum*) ſcripta eſſe noſcuntur, quoniam irrita, & contra canonicam auctoritatem praeſũpta ſanxiſtis, decernimus vna cum veſtro cõſultu omnium veſtrum, ſi placet, igne cremẽtur, ſicuti de latrocinali Ariminenſi ſynodo, & Epheſina ſecunda ſcriptum continetur de his, quae contra ſanctiſsimum Papam Leonem ab haereticis acta ſunt, & ſecundum quod tẽpore Domini Hadriani iunioris Papae ſynodali conuentu illa, quae contra domnũ Nicolaum beatiſsimum Papam Conſtantinopoli nequiter acta fuerant, igne cremata in ſancta Romana Eccleſia cõſtat fuiſſe. *Rauenn. ſub* Ioann. *ix. cap.* 7.

PARS SEXTA.

De alijs concilijs inutilibus, & damnatis.

CAP. XXVII.

Concilium Carthaginenſe B. Cypriani de haereticis rebaptizandis, & baptizatis ab eis, quod non improbat ſynodus Trullen. c. 2. ſed illo tempore tantum vires obtinuiſſe ait. Cypriani opinionem tamen refert Baſil. c. 1. ad Amphilo. non tamen ſequitur eã indiſtincte, ſed in quibuſdam recipit. Item CP. ſyno. c. 7. Vide Apoſt. c. 46. & 47. & 68. & Syrici. ep. 4. apud conc. Telen. Idem ep. 1. c. 1. & Inn. ep. 2. c. 8. & ep. 18. c. 3. & ep. 22. c. 4. & 5. Carth. j. c. 1. & c. 14. Carth. iij. c. 38. Cypr. li. 2. ep. 1. ad Steph. Papam, & in ep. ad Iubaianum, & in ep. ad Pompeium, in qua verba Stephani contraria huic concilio refert.

CAP. XXIIX.

Domino beatiſsimo, & honorabili Patri Iulio Apoſtolicae ſedis venerabili Epiſcopo Euſebius, Theognius, Theodorus, & Berin-

thus vna cum reliquis fratribus, & coepiſcopis noſtris in Antiochia congregatis. Licet circa omnes. &c. Optaremus vos nobiſcum concordare, & quos a communione ſuſpendimus, a vobis eſſe ſuſpenſos. &c. Nec ſolum in his, nobis contumeliã irrogatis; ſed etiam in his, quod concilia noſtra diſſolnitis, neque ea rata finitis eſſe. Suntnamque a nobis, &

Arianorũ epiſcoporum pſeudo ſynod. haec ſeribis. maxime a totius Orientis Epiſcopis damnati Athanaſius Alexandrinus, Paulus CP. Marcellus Ancyrae, Aſclepius Gazae, Lucianuſque Hadrianopolites. &c. Inter ſacerdotes maximam generantes diſcordiam, quod conſubſtantialitatis vocem, quae ſcripta non inuenitur, in fidei doctrina poſuiſſent. &c. Et poſtea. Nec haec, quae praedicta ſunt, ſolummodo Athanaſio, & ſequacibus eorum irrogamus; ſed etiam quod contra regulam egerit, quam nos decreueramus; quia non decreto communi concilii Epiſcoporum recepit ſacerdotium. &c. cum dudum decretum fuiſſet, nullum a pauciore numero reſtitui debere, quam depoſitum fuiſſe conſtaret. &c. *Euſebius, & alii in ſynodo Antioch. ad Iulium. Antio. cap.* 12.

C A P. X X I X.

Iulius ſanctae Romanae, & Apoſtolitae Eccleſiæ Epiſcopus Euſebio, Theognio, Theodoro, Berintho, & ceteris Orientalibus Epiſcopis. Decuerat vos. &c. Vnde iam ſilentio non teguntur, quae veſtro in concilio turbulenter, atque cum tempeſtate decreta ſunt. &c. Et poſtea. Vellem vos magis ad iam dictam canonicam conuenire vocationem; vt coram vniuerſali concilio redderetis rationem; cur ſynodum ad ſtatum eccleſiarum, & fratrum in Antiochiam ſubuertendum, & Nicaeni magni concilii deſtructionem, feciſtis: aut cur nobis inconſultis Epiſcopos in eam conuocaſtis. &c. Quibus ita geſtis ſcripſi vobis, & omnibus qui in Antiochiam contra Apoſtolicam, canonicamque regulam nobis inconſultis fueratis congregati: arguens vos primum de iniuriis litterarum, deinde cur Athanaſium, ſuoſq. conſectatores ad veſtrum concilium conuocaſſetis. &c. Et poſtea cap. 29. De receptione vero ſedis, & ſacerdotii, atque honoris, quæ dixiſtis Athanaſium abſque concilii decreto ſuſcipere, non ita inuenimus. &c. Quod enim ſcripſiſtis, non eum poſſe a pauciore numero Epiſcoporum reſtitui, quam depoſitus fuerat; non ita eſt, nec haec regula orthodoxorum ſanctae Eccleſiæ eſt Epiſcoporum, ſed Arianorum, ſociorum videlicet veſtrorum. &c. Nam quando Antiochiae pro damnatione fidei de conſubſtantialitate prolata, fuiſtis congregati, odio

Diſ. 17. regula. c. 2. praedicti Athanaſii hanc regulam protuliſtis; quae nullas habet vires, nec habere poterit; quoniam nec ab orthodoxis Epiſcopis hoc concilium actum eſt, nec Romanae Eccleſiae negatio interfuit. &c. *Iulius epiſ. 2. in prin. c. 29. Anſel. lib. 2. cap. 47.*

CAP. XXX.

Conſtantius Imp. vna cum Vrſatio, & Valente conuocauerunt aliquos, qui ex fece Ariana erant, & quaſi facto concilio miſit, & reuocauit Liberium de coemeterio B. Agnetie, vbi ſedebat. Et ingreſſus Romam, in ipſa hora Conſtantius Auguſt. fecit concilium cum haereticis, ſimul etiam cum Vrſatio, & Valente, & eiecit Felicem de Epiſcopatu, qui erat catholicus, & reuocauit Liberium. *Damaſ. in Liberio.*

CAP. XXXI.

Dilectiſſimis fratribus vniuerſis Epiſcopis, qui illicita vocatione Ioannis CP. Epiſcopi ad ſynodum CP. conuenerũt, Pelagius. Manifeſto, ſicut optauimus. &c. Relatum eſt ergo ad Apoſtolicam ſedem, Ioannem CP. Epiſcopum, vniuerſalem ſe ſubſcribere, voſque ex hac ſua praeſumptione ad ſynodum conuocare generalẽ. &c. Quapropter quidquid in praedicto veſtro conuenticulo, quia ſynodus taliter praeſumpta eſſe non potuit, ſtatuiſtis, ex auctoritate S. Petri. &c. praecipio, omnia, quae ibi ſtatuiſtis, & vana, & caſſata eſſe, ita vt deinceps numquã appareant, &c. *Plag. ij. epiſt. 1. in prin.*

Communia de concilijs. Tit. X L I V.

C A P. I.

NOn licet ab impiis Arianis baptizatos denuo baptizare, cum hoc fieri & Apoſtolus vetet, & canones contradicant, & poſt *Epheſ. 4. b*
caſſatum Ariminenſe conciliũ miſſa ad prouincias a venerandae memoriae praedeceſſore meo Liberio generalia decreta prohibeant. quos nos cum Nouatianis, aliiſque haereticis, ſicut eſt in ſynodo conſtitutum, per inuocationem ſolam ſeptiformis Spiritus, Epiſcopalis manus impoſitione, catholicorum conuentui ſociamus. quod etiam totus Oriens, Occidenſque cuſtodit. a quo tramite vos quoque poſthac minime conuenit deuiare, ſi non vultis a noſtro collegio, ſynodali ſeparari ſententia. *Syrici. ep. 1. cap. 1. ad Eumerium Tarracon.*

C A P. I I.

Expoſcite, vt petitioni noſtræ, qua plenariam indici ſynodum poſtulamus, clementiſſimus Imperator dignetur annuere. *Leo, & ſyn. ep. 11. alias 22. ad Conſtantinopol. in fine.*

C A P. III.

Credebamus, clementiam veſtram id deſiderio noſtro poſſe praeſtare, vt praeſenti neceſſitate reſpecta, differri ad oportunius tempus ſacerdotalem ſynodum iuberetis; vt vocatis de cunctis prouinciis ſacerdotib. vere poſſet eſſe vniuerſale concilium. *Leo epiſt. 47. ad Marcianum Imperat. in prin.*

C A P. IV.

Maiores noſtri diuina inſpiratione cernentes, *24. q. 1. c. 5.*

Digitized by Google

† vt nentes, neceſſarie praecauerunt, ne † contra
† quod acta. vnamquamque haereſim (coacta ſemel † ſy-
† decreuiſſet. nodus pro fidei communione, & veritate ca-
tholica, atq. Apoſtolica promulgaſſet, † non
† recitationibus. finerent nouis poſt haec retractationibus †
mutilari. ne prauis occaſio praeberetur, quæ
medicinaliter fuerant ſtatuta, pulſandi. &c.
Ponamus tamen, etiam ſi nulla ſynodus præceſſiſſet; cuius Apoſtolica ſedes recte fieret
24. q.3.c. 36. executrix, [cum quibus erat de Acacio ſynodus ineunda? &c. Catholici Pontifices fue
rant vndique iam depulſi, ſolique remanſerant ſocii perfidorum, cum quibus iam nec
licebat habere conuentum. &c. *Gelaſ. epiſt. 6. ad Epiſcop. Dardan. in princip. & med. Anſelm. lib.* 12. *cap.* 69.

CAP. V.

In ſynodo Hipponenſi conſtitutum eſt, vt prouinciae tempore ſynodi viſitentur. & de viſitatione Mauritaniae, *Vide Carthag.* 53. G. *Afri.* 19. L.

CAP. VI.

Ne diutius ſynodus haberetur, & difficilius omnes conuenirent, placuit ternos iudices in ſingulis prouinciis a ſynodo eligi. *Carthag.* 128. G. *Mil.* 27. L. *Afri.* 94. L.

CAP. VII.

Diſtin. 50 placuit 67. Eum paenitentem dicimus, qui poſt baptiſmum, aut pro homicidio, aut pro diuerſis criminibus, grauiſſimiſque peccatis, publicam
† cilicio. paenitentiam gerens, ſub concilio, † diuino fuerit reconciliatus altario. *Tolet. i. cap.* 2. *Mart.* Brac. *cap.* 23. *Burch. lib.* 2. *cap.* 37. *Iuo lib.* 3. *tit.* 5. *cap.* 20. *panor. & part.* 6. *cap.* 138. *decr. Anſel. lib.* 7. *cap.* 26.

CAP. IIX.

Diſt. 51. qui in ali quo. cap. 5 prope, fin. Quicumque deinceps ad ordinem ſacerdotii poſtulatur. &c. & examinatus, probabilis vita, atque doctrina extiterit, tunc ſecundum ſynodalia, vel decretalia conſtituta. &c. in ſacerdotem die dominica conſecrabitur. T*olet. iv. c.* 18.

CAP. IX.

Hoc ſacratiſſima ſtatuit ſynodus; vt in omni concilio Epiſcoporum Hiſpaniae, vniuerſalis concilii decretum, quod propter Principum noſtrorum eſt ſalutem conſtitutum, peractis omnibus in ſynodo publica voce debeat pronunciari. &c. *Tolet. v. c.* 7. *Vide Tolt. iv. cap.* 74.

CAP. X.

Cum nihil in diuino canone debeat eſſe confuſum, nihil dubium, nihil etiam indiſcretum, in collatione noſtri coetus relectus eſt canon Toletani concilii primi (14.) &c. *Tolet. xi. cap.* 11.

CAP. XI.

Scitis, quia in praeteritis temporibus Imperatores erant, qui congregabant ſynodos, & ex toto terrarum orbe Vicarios, & diſpoſitionem huiuſmodi cauſarum colligebant. Quorum more, & Dei cultor Imperator noſter hanc ſynodum fecit, non in abſtruſo, neque in clandeſtino, ſed euidenter, ac manifeſte. H*elias presbyter Vicarius throni Hieroſol. apud ſynod. iix.* CP. *gener. act.* 5. *ſub* Ha*drian. ij. poſt med.*

CAP. XII.

Quando ad * prouinciale * Epiſcoporum concilium ventum fuerit, vnuſquiſque rectorum ſcholaſticos ſuos eidem concilio adeſſe faciat, vt ſuum ſollers ſtudium circa Diuinum cultum omnibus manifeſtum fiat. P*ariſien. ſub Ludouico, & Lothario lib.* 1. *c.* 30.

CAP. XIII.

Nigeſio Epiſcopo, vel vniuerſo concilio Lucenſis eccleſiae Martinus Epiſcopus. Canones ſancti, qui in partibus Orientis ab antiquis Patribus conſtituti ſunt, Graeco prius ſermone conſcripti ſunt, poſtea autem ſuccedenti tempore in Latinam linguam tranſlati ſunt. &c. *Mar.* B*rac. in prol.*

De ſynodis Epiſcopalibus. Tit. XLV.

CAP. I.

SIcut olim a ſanctis Patribus noſcitur inſtitutum, Metropolitani ſingulis annis cum ſuis ſuffraganeis prouincialia non omittant concilia celebrare. &c. Quod ſtatuerint, faciant obſeruari, publicantes ea in Epiſcopalibus ſynodis annuatim per ſingulas dioeceſes celebrandis. &c. *Innoc. iij. in concil. gener.* Later. *c.* 6. De accuſ. c.25. Gregor. ix. & c.5. eo. tit. in 4. colle.

CAP. II.

Presbyteri, qui in diuerſis locis, baptiſteriis, vel quibuſcumque ſacris oratoriis ordinantur, inſtanter, ac inexcuſabiliter ad concilium dioeceſis Epiſcopi occurrere, ſecundum ſanctorum ſtatuta Patrum decernimus. Hi autẽ, qui colonatus poſſeſſiones retinent, nihilominus volumus ad Epiſcopi indifferenter conuenire concilium. Nam ſi per contumaciam ſe quaſi in alterius poteſtate ſubtraxerint, & proprio non ſubiiciantur Epiſcopo; canonicis correctionibus ſubiaceant. R*omao. ſub Leone iv. cap.* 40.

CAP. III.

Quando vel ad litanias, vel ad concilium venerint presbyteri, qui in parochiis ordinantur, rationem Epiſcopo ſuo reddãt, qualiter ſuſceptum officium celebrent, vel baptizent. *Tolet. iv. c.* 25. *Iuo lib* 3. *tit.* 2. *c.* 16. *pan. & part.* 3. *c.* 129. *decr. Anſel. lib.* 7. *c.* 104. Diſ. 38. c. 2.

CAP. IV.

Epiſcopus, qui mancipium iuris eccleſiae, non retento eccleſiaſtico patrocinio, manumitti deſiderat: duo meriti eiuſdem, & peculii, coram concilio eccleſiae, cui praeeminet, per commutationem, ſubſcribentibus ſacerdotibus offerat. &c. T*olet. iv. c.* 67. *Burch. lib.* 3. *c.* 176. *Iuo. par.* 3. *c.* 237. *decr.* 12. q. 2. c. 58.

CAP. V.

Omnes presbyteri ad concilium Epiſcopi ſui conueniant. *Vernen. cap.* 8.

CAP.

CAP. VI.

A ſanctis Patribus inſtitutum eſt, vt quando ad concilium venerint presbyteri, rationem Epiſcopo ſuo reddant, qualiter ſuſceptum officium, vel baptiſmum celebrent. *Arelat. ſub Carolo c.4.*

CAP. VII.

Monachus, qui eccleſiam parochialem habet, conuocatus ad ſynodum veniat. *Magun. ſub Raban. c.14.*

CAP. IIX.

De monaſteriis clericorum monachorum, atque puellarum, quae clericis, ſiue laicis beneficij iure donata ſunt, placuit, vt tales eis praeficiant prouiſores, & praepoſitos, ſicut in Cabilonenſi concilio ſcriptum eſt, qui & praeeſſe nouerint, & prodeſſe, & qui ad Epiſcopum recurrant, & ſecundum eius ordinationem ad conuentum ſynodi occurrant. *Magun. ſub Arnul. c.25.*

CAP. IX.

Vt omnes presbyteri ad ſynodum in ciuitatem veniant, & Kalen. Nouemb. omnes Abbates ad concilium veniant. *Antiſiodor. 7. (quae eſt Epiſc. ſynodus.)*

CAP. X.

Quo modo habenda ſit ſynodus Epiſcopalis, *Concil. Salegunſtat. in fin. poſt Burchardi collectionem. Iuo, part. 4. cap. 246. & ſequentibus decret.*

CAP. XI.

Quando more ſolito ad ſynodum conuenitis, veſtimenta, & libros, & vaſa ſancta, cum quibus veſtrum miniſterium, & iniunctum officium peragatis, vobiſcum deferte. Nec non duos, aut tres clericos, cum quibus Miſſarum ſollemnia celebratis, vobiſcum adducite; vt probetur, quam diligenter, quam ſtudioſe Dei ſeruitium peragatis. *Theodulphus ad presbyteros Aurelianen. c.4.*

CAP. XII.

Cum Domino opitulante ad ſynodum in vnum conuenerimus, ſciat nobis vnuſquiſque dicere, quantum Domino adiuuante laborauerit, aut quem fructum adquiſierit. & ſi quis forte noſtro indiget adiutorio, nos cum caritate admoneat, & nos cum caritate nihilominus ei pro viribus adiutorium ferre non differemus. *Theodulphus ad preſbyteros Aurelianenſes, c.24.*

LIBER SEXTVS

De Chorepiſcopis & presbyteris, ſiue Sacerdotibus.

DE INSTITVTIONE CHOREPISCOPORVM, & ne Chorepiſcopi Epiſcoporum munera attingere audeant.

TIT. PRIMVS.

CAP. I.

SI in eadem ciuitate ſunt duo Epiſcopi, alter Catholicus, & alter Nouatianus; detur Nouatiano, ſi ad Eccleſiam redierit, locus Chorepiſcopi. *Nicaen. capitulo 8.*

CAP. II.

Igitur de Chorepiſcopis, de quibus nos conſulere voluiſtis, quale ſit eorum miniſterium, aut quid eis agere liceat, aut quam auctoritatem habeant, vel ſi liceat eos fieri, an non; quia audiuimus eos iam eſſe prohibitos; aut quid de his, qui iam ordinati reperiuntur, agendum ſit: nihil vobis certius reſpondere videtur, quam olim a praedeceſſoribus noſtris decretum reperimus; vt eis ad veniam nihil prorſus aliud reſeruetur, quam priuatio ſacri miniſterii, quod illicite aſſumpſerunt, quia prohibiti tam ab hac ſacra ſede, quam a totius orbis fuerant Epiſcopis. &c. quia Deo gratias modo neceſſarij, ſicut in primitiua Eccleſia, propter ſtudium, quod erga pauperes exigebant, non ſunt. &c. Nam, vt nobis relatum eſt, quidam Epiſcoporum propter ſuam quietem eis plebes ſuas committere non formidant. &c. Bonus paſtor. &c. cognoſcit oues ſuas. &c. Si aliqui ex his reperti fuerint, a proprio decidant gradu. Illi namque Epiſcopi videntur mihi eſſe meretricibus ſimiles, quae ſtatim vt pariunt, infantes ſuos aliis nutricibus tradunt educandos. &c. Pro talibus enim animae negliguntus, oues pereunt, morbi creſcunt, haereſes & ſchiſmata prodeunt, eccleſiae deſtruuntur, ſacerdotes vitiātur, & reliqua mala proueniūt. *Damaſ. ep. 4. in prin. & poſt prin. Anſel. lib. 7. c.115. Tarrac. lib. 3. c.79.*

Diſt 68. Chorepiſcopi. c.5.

Ioan. 10. c

CAP. III.

Non amplius, quam duos ordines, inter diſcipulos

Diſt. 68.

Chorepi-ſcopi c.5. ſcipulos Domini eſſe cognouimus; id eſt, xij. Apoſtolorum, & lxx. diſcipulorum; vnde iſte tertius proceſſerit, funditus ignoramus. &c. Quod enim Epiſcopi non ſint, qui minus quã a tribus ſunt ordinati Epiſcopis, omnibus patet. quoniam, vt bene noſtis, prohibitum a ſacris eſt Patribus, vt qui ab vno, uel a duobus ſunt ordinati Epiſcopis, nec nominentur Epiſcopi. &c. praeſertim cum nullum ex lxx. diſcipulis, quorum ſpeciem iſti, ante quam prohiberentur, in Eccleſia gerebant, nil de hoc, quod Apoſtolis, eorumque ſucceſſoribus ſpecialiter debebatur, legitur aſſumpſiſſe. &c. De his, quae in ſummis ſacerdotibus, id eſt, Epiſcopis ſunt, quorum figuram Moyſes, & Aaron tenuerunt; illi, qui lxx. diſcipulorum formam geſtant, in quorum videlicet typo filii Aaron erant, nihil praeſumere debent; ſicut nec illi quicquam de ſummi ſacerdotii miniſterio attingebant. Nam quod Chorepiſcopi, ante quãm praefato prohiberentur tenore, ad formam lxx. inſtituti erant, canon *Neoc. 14. c. 13. L.* ſufficienter manifeſtat, vbi ait: Chorepiſcopi quoque ad exemplum, & formam lxx. videntur eſſe, & reliqua. Nec illud prætereundum nobis videtur, quod alibi in canonibus *Ant. 10.* expreſſum eſt: Qui in vicis, & poſſeſſionibus Chorepiſcopi nominantur, quamuis manus impoſitionem Epiſcoporum perceperint, & vt Epiſcopi conſecrati fuerint (*tamen modum proprium recognoſcant.*) &c. Videtur enim mihi, quod tunc non ab vno, ſed a pluribus ordinabantur; quia nullatenus diceret Epiſcoporum, ſi ab vno fieret talis ordinatio. &c. cum autem dixit Chorepiſcopum, profecto villanum voluit intelligi Epiſcopum. & ſi villanus, quid agit in ciuitate; cum in vna ciuitate duo omnino prohibeantur eſſe Epiſcopi? & ſi in villa, & in eo loco, vbi antea Epiſcopi non fuerunt: cum & in modica ciuitate, vel in villa, aut caſtello Epiſcopus fieri prohibeatur, & in omnibus omnino locis, vbi antea Epiſcopi non fuerunt; ne vileſcat auctoritas, & nomẽ Epiſcopi, fuerint conſtituti, quid rogo erunt? &c. Vbi ſunt conſecrati? ad villam: quia Chore villa eſt apud Graecos. &c. Tria obſtant, quibus eorum caſſatur actio, vel inſtitutio. vnum, quod ab vno Epiſcopo ordinari ſolent, in quo eorum ordinatio a canonibus diſcordat, qui per manus Epiſcoporum eos inſtitui iubent. Aliud, ſi a pluribus Epiſcopis ſunt ordinati, & aut in villa, aut caſtello, ſeu in modica ciuitate, aut omnino non in eo loco præfixi, quo iuſte Epiſcopi fieri debent, aut dudum non fuerunt, vbi vileſcat auctoritas, & nomen Epiſcopi; aut ſi in ciuitate cum altero Epiſcopo; cum, vt praedictum eſt, in vna ciuitate duo nõ debeant conſiſtere Epiſcopi. Tertium, ſi abſolute fuerint inſtituti, ſicut de quibuſdam audiuimus: quae omnia Epiſcopali omnino carent auctoritate. Et illud adhuc reſtat, quod eorum ordo non habet in diuinis libris auctoritatem. quia ordines ſunt duo tantum primi in Eccleſia, id eſt, Apoſtolorum, & lxx. diſcipulorum. Sane, ſi nec Epiſcopi ſunt, quia pro praefatis cauſis Epiſcopi eſſe non poſſunt; nec presbyteros ſe nominari volunt, quia amplius eſſe ambiunt, atque plus quam lxx. diſcipuli. &c. ideo nec in ſacerdotali catalogo habeantur, niſi tantum, vt pro miſericordia illis, qui humiliter hoc ferre voluerint, nec amplius ambierint, & per ſcriptum propria manu ſubter corroboratũ, id ipſum confirmauerint, hoc ſolummodo cõcedatur, vt inter ſacerdotes locum habeant, & miniſterio presbyterorum contenti ſint, atq. menſae Domini tantummodo participes exiſtãt. Amplius autem, qui ambire voluerint; nec hoc retineant, vt ſacerdotes ſint; ſed omni eccleſiaſtico funditus priuentur honore. Quod vero eis non liceat ſacerdotes cõſecrare, nec diaconos, aut ſubdiaconos, nec virgines; nec altare erigere, nec vngere, aut ſacrare; nec eccleſias dedicare, nec chriſma conficere, nec chriſmate baptizatorum frontes ſignare; nec publice quidem in Miſſa quemquam paenitentem reconciliare; nec formatas epiſtolas mittere, nec populum benedicere, nec ante Epiſcopum in baptiſterio, aut in ſacrario introire; nec praeſente Epiſcopo infantem tingere, aut ſignare; nec paenitentem ſine praeceptione Epiſcopi ſui reconciliare; nec eo praeſente, niſi illo iubente, ſacramentum corporis, & ſanguinis Chriſti conficere; *Leo epiſ. 66. vel 88.* nec eo coram poſito, populum docere, aut ſalutare, nec plebem exhortari; quae omnia ſolis Pontificibus deberi, tam ex ſuperioribus, quam ex aliis Patrum conſtitutis, aut ſacris canonibus edocti eſtis. &c. vt per hoc, & diſcretio graduum, & dignitatis faſtigium ſummorum Pontificum demonſtretur. Similiter & de presbyteris haec habeantur, vt ſine iuſſu proprii Epiſcopi nihil agant. &c. Triplex itaque in hac parte reatus eſt, quod & prohibita agũt, & quod ſacrum miniſterium talis conſortii vilitate polluitur, & Epiſcoporum, quantum ad illicitæ vſurpationis temeritatem pertinet, iura ſoluuntur. Quod autem ſolis Apoſtolis, eorumque ſucceſſoribus proprii ſit officii tradere Spiritum ſanctum, liber actuum Apoſtolorum docet. præſertim cum nullus ex lxx. diſcipulis, quorum iſti in Eccleſia ſpeciem gerunt, legatur, donũ ſancti Spiritus per manus impoſitionem tradidiſſe. *Act. 8. c.* Haec ergo, quia omni carent ratione, nullus deinceps vſurpet, aut conſentiat ſacerdotum, qui noluerit a noſtro ſacerdotali collegio ſeparari. Nec quod a nobis extinguitur, & a praedeceſſoribus noſtris, ac reliquis totius orbis Epiſcopis iam extinctum eſt, apud aliquos tenebroſis ſeminetur radicibus. &c. Nam benedictio, quam praedicti Chorepiſcopi ante ſuam prohibitionem per manus impoſitionem dabant, magis nobis videtur vulnus inferre, quam ſalutem; & illi,

qui

qui Pontificatus apicem non habebant, quo modo ea, quæ non habebant, dare poterant? &c. reiterari neceſſe eſt, quod legitime actũ, aut collatum minime approbatur, ſi perfectum eſſe debebit. &c. qui honorem Pontificalem non habuit, Pontificalia non poteſt iura tribuere. &c. Reſtat etiã, quod per oſtium hi nequaquam ſubintrarunt; quia non habebant oſtium, per quod ingrederentur. quia, vt dictũ eſt, ſi nec Epiſcopi ſunt, & plus quam presbyteri eſſe ambiunt, per quod oſtium intrabunt? cum hi tantum duo ordines in Eccleſia leguntur, nec amplius ad paſtorale officium aliquod patet oſtium, per quod paſtor intret. &c. *Damaſ. ep. 4. poſt prin. Leo ep. 66. vel* 88. *Ioan. iij. ep. vn. Iuo lib. 3. tit.* 10. *c. 3. panor. Anſel. lib. 7. c.* 115. *Tarrac. lib. 3. cap. 79. Caeſar. lib. 4. c. 42.*

1. q. 7. ca. 25. per illicitã. & 9. q. 1. c. 3

C A P. IV.

Relatum eſt nobis (*in ſynodo Epiſcoporum*) quod quidam Germaniarum, & Galliarum vrbium Epiſcopi frequenter Chorepiſcopos, qui iuxta canones Neocaeſarienſes, ſiue ſecundum aliorum decreta Patrum, iidem ſunt, qui & presbyteri: vel presbyteros deſtinarent, qui abſente Pontifice altaria erigerent, baſilicaſq. conſecrarent. Quod quidem non eſt mirum id praecepiſſe viros eccleſiaſticae diſciplinæ ignaros. &c. Ne vltra talis licentia vſurpetur, communi ſententia ſtatuendum oportuit; ſcientes quia, ſicut Chorepiſcopo, vel presbytero illicita conſecratio eſt altaris, ita & conſtitutio. In diuinis enim litteris, praecipiente Domino, ſolus Moyſes in tabernaculo Dei erexit altare, ſolus ipſe vnxit, qui vtique ſummus ſacerdos Dei erat, ſicut ſcriptum eſt de eo; Moyſes, & Aarõ in ſacerdotibus eius: ideoque id, quod tantum facere principibus ſacerdotum iuſſum eſt, quorum typum Moyſes, & Aaron tenuerunt: omnino decretum eſt, vt Chorepiſcopi, vel presbyteri, qui filiorum Aaron geſtant figuram, arripere non praeſumãt. Nam [quamuis cum Epiſcopis plurima illis miniſteriorum communis ſit diſpenſatio; quaedam tamen auctoritate veteris legis, quaedam nouae, & eccleſiaſticis regulis ſibi prohibita nouerint, ſicut presbyterorum, & diaconorum, aut virginum conſecratio; ſicut conſtitutio altaris, ac benedictio, vel vnctio. Siquidem nec erigere eis altaria, nec eccleſias vel altaria conſecrare licet, nec per impoſitiones manuum fidelib. baptizandis, vel conuerſis ex haereſi paracletum Spiritum ſanctũ tradere, nec chriſma conficere, nec chriſmate baptizatorum frontes ſignare, nec publice quidem in Miſſa quemquam paenitentem reconciliare, nec formatas cuilibet epiſtolas mittere. Hæc enim omnia illicita ſunt Chorepiſcopis, qui ad exemplum, & formam ſeptuaginta diſcipulorum eſſe noſcuntur: vel presbyteris, qui eãdem geſtant figuram. quoniam, quamquam conſecrationem habeant, Pontificatus tamen apicem non habent. Quæ omnia ſolis deberi ſummis Pontificibus auctoritate canonum præcipitur. &c. *Leo ep. 86. vel 66. ad Epiſcopos Germaniae, & Gall. Neocaeſ.* 14. *G.* 13. *L. Damaſ. ep. 4. Iuo par. 6. c. 72. decr. Anſelm. lib. 7. c.* 114. *Vid. Capitul. lib. 7. c. 98. & 260. & 394. & 402. & 423. & 424. Tarrac. lib. 3. cap.* 80.

Num. 7. a — *Pſal. 98.* — *Diſt. 68. c. 4.*

C A P. V.

Non in aliis locis, quam in Domino ſacratis ab Epiſcopis, & non a Chorepiſcopis, qui ſaepe prohibiti ſunt, niſi ſumma exigente neceſſitate, Miſſas celebrare, nec ſacrificia offerre Domino debemus. *Felix iv. ep. 1. c. 1. prope fi. Anſel. li. 7. c.* 127. *Tarrac. lib. 3. c.* 86.

De conſ. diſt. 1. ſi. cut. 10. c. 1 tabernaculum.

C A P. VI.

Perlatum eſt ad ſedem Apoſtolicam, emerſiſſe, & denuo reuiuiſcere prohibitum, & funditus extirpatum, tã a ſancto Damaſo, quam a ſancto Leone viris Apoſtolicis, atque ab vniuerſis ſynodali auctoritate Epiſcopis, reprehenſibilem, atque oppido inolitum vſum; eo quod quidam Chorepiſcopi, qui & a prædictorum anteceſſorum ſanctorum Apoſtolicorum Patribus, & viris Apoſtolicis, & ab ipſis, ſiue a nobis ſunt prohibiti; ſicut eorum hactenus teſtantur decreta; vltra modum ſuum progredientes, donum ſancti Spiritus per impoſitionem manuum tradant, & alia, quae ſolum Pontificibus debentur, contra fas peragant: praeſertim, cum nullus ex ſeptuaginta diſcipulis, quorum ſpeciem in Eccleſia gerunt, legatur, donum Spiritus ſancti per manus impoſitionem tradidiſſe. Quod autem ſolis Apoſtolis, eorumque ſucceſſoribus proprii ſit officij tradere Spiritum ſanctum, liber actuum Apoſtolorum docet. &c. Omnia quoque maxima concilia affirmant, eum non eſſe Epiſcopum, qui minus quam a trib. Epiſcopis, auctoritate etiam Metropolitani fuerit factus Epiſcopus. Ideoque illos, quos Chorepiſcopos vocatis, quia ab vno, vt audiuimus, fiunt Epiſcopo, Epiſcopos non eſſe; nec aliquid de pontificali priuilegio agere debere perſpicuum eſt; quoniam ſi nomen non habent, quo modo officium poſſunt habere? ſi ergo Epiſcopi non ſunt, & presbyteri, quorum vicem gerunt, quia ad exemplum, & formam lxx. olim fiebant, eſſe deſpiciunt, quid erunt? &c. *Ioan. iij. ep. vn. in prin. Anſel. lib. 1. c. 55.*

Act 8. e.

C A P. VII.

Chorepiſcopi nõ poſſunt presbyteros, aut diaconos ordinare. ſed neque presbyteros vrbis ſine permiſſione Epiſcopi, & litteris in aliena paroecia. *Ancy. c. 13. G.* 12. *L.*

C A P. IIX.

Chorepiſcopi ſunt quidem in typum lxx. vt comminiſtri, propter curam erga pauperes, offerant (*ſacra*) cum honore. *Neoc.* 14. G. 13. L. *refert Damaſ. ep. 4. Leo ep. 86. & Ioan. iij. ep. vn. Pariſ. ſub Ludou. & Loth lib. 1. c. 27. Capit. lib. 5. cap.* 168.

C A P.

CAP. IX.

Quod in quibuſdam ſchiſmaticis Nicaenum concilium ſtatuit, hoc etiam praeſens conuentus in hoc (*qui a duobus tantum fuerat conſecratus* Epiſcopus) ſtatuit. id eſt, vt cuicumque liceat in vnam parochiarum ſuarum eccleſiam cedere, in qua aut Chorepiſcopi nomine, vt idem canon loquitur, aut peregrina, vt aiunt, communione foueatur. *Regien.c.3.Vid.Nicaen.*8.

CAP. X.

Epiſcopus Cordubenſis frequenter Chorepiſcopos, vel presbyteros deſtinauit, qui iuxta canones vnum ſunt, qui abſente Pontifice altaria erigerent, baſilicas conſecrarent. &c. Sicut presbytero, vel Chorepiſcopo illicita eſt conſecratio altaris, ita & conſtitutio. Erexit altare in tabernaculo ſolus Aaron, ipſe vnxit, quia ſummus ſacerdos Dei erat. cum *Pſal.98.* ſcriptum ſit: Moyſes, & Aaron in ſacerdotibus eius. Ideo quod tantum facere Principibus ſacerdotum iuſſum eſt, quorum typum Moyſes, & Aaron tenuerunt; presbyteri, qui filiorum Aarō geſtant figuram, arripere non praeſumant. Nam quamuis cum Epiſcopis plurima illis myſteriorum communis ſit diſpenſatio, quaedam tamen auctoritate veteris legis, quaedam nouellis, & eccleſiaſticis regulis ſibi prohibita nouerint, ſicut presbyterorum, & diaconorum, ac virginum conſecratio; ſicut conſtitutio altaris, benedictio, vel vnctio. Si quidem nec benedicere eis liceat eccleſiam, vel altaria cōſecrare, nec per impoſitiones manus fidelibus baptizandis, vel conuerſis ex haereſi Spiritum ſanctum tradere, nec chriſma conficere, nec chriſmate baptizatorum frontem ſignare; ſed nec publice quidem in Miſſa quemquam paenitentem reconciliare, nec formatas cuilibet epiſtolas mittere. Haec omnia illicita eſſe presbyteris, vel Chorepiſcopis, quia Pontificatus apicem non habent, quem ſolis deberi Epiſcopis auctoritate canonum praecipitur. vt per hoc & diſcretio graduum, & dignitatis faſtigium ſummi Pōtificis demonſtretur. Sed neque coram Epiſcopo licere eis in baptiſterium introire, nec infantem tingere, aut ſignare, nec paenitentem ſine praecepto Epiſcopi ſui reconciliare; nec eo praeſente ſacramentū corporis, & ſanguinis Chriſti conficere; nec eo coram poſito populum docere, vel benedicere, aut ſalutare, nec plebem vtique exhortari; quæ omnia eis a ſede Apoſtolica prohibita eſſe noſcūtur. *Hiſpalen.y.c.7.*

CAP. XI.

Epiſcopos locum Apoſtolorum, Chorepiſcōpos autem exemplum, & formam tenere ſeptuaginta diſcipulorum, & liber actuum Apoſtolorum, & canonica auctoritas aperte demonſtrat. &c. Quidam Chorepiſcopi vltra modum ſuum progredientes, & donum ſancti Spiritus per impoſitionem manuum tradant, & alia quaeque quae ſolis Pontificibus debentur, contra fas peragant: cum nullus ex lxx. diſcipulis, quorum ſpeciem in Eccleſia gerūt, legatur donum ſancti Spiritus per manus impoſitionem tradidiſſe. &c. Et poſt alia. Ordinatio porro Chorepiſcoporū qualiter fieri debeat, & qualiter, qualesve ipſi ordinationes iubentibus Epiſcopis ſuis facere debeant, iura canonum liquido decernūt. Vnde quia hactenus quidam Chorepiſcopi ſecus, quam auctoritas canonica doceat, in officijs eccleſiaſticis minus caute egerunt; prouidendum ſummopere Epiſcopis eſt, vt vlterius eorum Chorepiſcopi tale quid, quod nec eorum miniſterio, nec auctoritati diuinae concordat, facere pertentent; nec Epiſcopi ſui eis aliud agendum permittant, niſi quod ad eorum officium proprie pertinet, & in ſacris canonibus praefixum habetur. *Pariſ.ſub Lud.& Lothar.li.1.c.27. Capit.lib.5. c.168.*

CAP. XII.

Chorepiſcopus modum ſuum iuxta canonicam inſtitutionem teneat, & nec ſanctum chriſma, nec ſanctum paracletum Spiritum ſolis Epiſcopis, iuxta decreta Innocentii, tribuere debitum, tradere tentet, nec eccleſias conſecret, neque ordines eccleſiaſticos, qui per impoſitionem manus tribuuntur, id eſt, non niſi vſque ad ſubdiaconatum, & hoc iubente Epiſcopo, & in locis, quibus canones deſignaut, agere praeſumat. Impoſitioni autem paenitentiae, aut paenitentium reconciliationi, per parochiam, ſecundum mandatum Epiſcopi ſui inſeruiat. Si vero ciuitatis Epiſcopus obierit, nihil ex Epiſcopali miniſterio ſpecialiter Epiſcopis debito attentet: quia ex hoc magnum ſcandalum, & diuiſionem rerum eccleſiaſticarum, atque dilationem in canonice ordinandis Epiſcopis, Dei eccleſiis accidiſſe conſpeximus. Nam ſi Epiſcopus ciuitatis propter deſidiam, aut ſaecularem peruagationem, vel propter infirmitatem, modum ſuum Chorepiſcopis tranſcendere conſenſerit; ſententiam canonicam debet attendere, qua decretum eſt, vt qui cōtra dicta canonum fecerit, gradus ſui periculo ſine retractatione ſubiaceat. *Melden.c.44.*

CAP. XIII.

Vt baſilicae a Chorepiſcopis conſecratae ab Epiſcopis conſecrentur, roboratum eſt: quia iuxta decreta Damaſi Papae, Innocentii, & Leonis, vacuum eſt, atque inane, quidquid in ſummi ſacerdotii Chorepiſcopi egerunt miniſterio. & quod & ipſi ijdem ſint, qui & presbyteri, ſufficienter inuenitur. *Meten.cap.5.*

CAP. XIV.

Eos, qui olim eccleſiae miniſtrabant, conſuetudo, quae ex eccleſiis verſabatur, diligentiſſime, & accuratiſſime probatos admittebat, & omnis eorum vitae agendae ratio curioſe inquirebatur, an non eſſent maledici, an non ebrioſi. &c. Referebant autem ad Chorepiſcopos, quia vere teſtificantibus ſu-

ſceptis

ſceptis ſuffragiis, & eorum admonitis Epiſcopis, ita miniſtrum in ſacerdotalem numerum cooptabant. *Baſilius in epiſtol. ad Chorepiſcopos.*

De rebus,quas Chorepiſcopi facere poſſunt. Tit. II.

CAP. I.

Diſt.69. c.vn. IVxta veterem morem Chorepiſcopi ex permiſſione Epiſcopi ordinant lectores. *Nicaen.ij.c.14.Iuo par.5.cap.376.decr.*

CAP. II.

Presbyteri vicani canonicas epiſtolas non dent, aut ad vicinos Epiſcopos mittant. Chorepiſcopi vero irreprehenſibiles, pacificas dent. *Antio.8.*

CAP. III.

Qui in vicinis, aut in agris ſunt Chorepiſcopi, etſi ordinationem ab Epiſcopis ceperint,ſuam menſuram norint,& gubernent eccleſias ſubiectas,& ſua cura, & adminiſtratione contenti ſint. ordinent vero lectores,& ſubdiaconos,& exorciſtas tantum. non vero presbyterum, aut diaconum, ſine vrbis Epiſcopo,cui ſubſunt ipſi,& ager. Si quis audeat his contrauenire,deponatur,quocumque honore ſit. Chorepiſcopus autem fiat ab Epiſcopo eius vrbis, cui ſubiacet. *Antio. 10. refert Damaſ.epiſt.4. & Pariſienſ.ſub Ludouico, & Lothar.lib.1.cap.27. Capitul. lib.1. cap.9.& lib.5.cap.169.*

De inſtitutione presbyterorum. Tit. III.

CAP. I.

EPiſcopos vicem Apoſtolorum gerere Dominum docuiſſe dicebat (*Petrus*) & reliquorum diſcipulorum vicem tenere presbyteros. Si quis aliquem ex his ſcandalizaret; grauiſſimam illi poenam inferri debere praedicabat. *Clem.epiſt.1.poſt med. Burchar.lib.1.c.127.Iuo lib.3.tit.7.cap.8.panor. & par.5.cap.227.decr.*

CAP. II.

Diſt 84. c.vlt. Moyſi praecipitur,vt eligat presbyteros; vnde & in Prouerbiis dicitur: Gloria ſenum *Exo.19.a.* canities. Haec vero canities ſapientiam de- *Num 11.* ſignat, de qua ſcriptum eſt: Canities homi- *Pro.20.d.* num prudentia eſt.&c. Abrahā primus preſ- *Iob.12.b.* byter, id eſt,ſenior appellatus eſt propter ſa- *Sap.4.b.* *Gen.14.d* pientiam. Initium ſacerdotii Aaron fuit, licet Melchiſedech prior obtulerit ſacrificiū. &c. Aaron ſummus ſacerdos, id eſt, Epiſcopus fuit; filii eius presbyterorum figuram demonſtrarunt. &c.filii Aaron ſuper tunicas lineas cincti tantummodo, tyarati aſſiſtebāt ſacrificio Domini. *Anacle.ep.2. in med.Hieron.in c.3.Eſai poſt prin.Iſid.lib.2.c.5.& 6. de eccle.offic.apud Aquiſgr.c.8. & 9. Raban. lib.1.c.4. & 5.de inſtitu.cler. Burch.lib.2.c. 5.Iuo par.6.c.25.decr.Anſel.lib.7.c.89.*

CAP. III.

Videntes Apoſtoli meſſem eſſe multam,& *Diſ.21.in* operarios paucos,rogauerunt dominum meſ *nouo.c.2.* ſis, vt mitteret operarios in meſſem ſuam. *in fine.* Vnde electi ſunt ab eis † lxx. † diſcipuli; *Mat.9.d.* quorum typum gerunt presbyteri,atque in *Luc.10.a* eorum locum ſunt conſtituti in Eccleſia. de *† eo f.* quorum ordinatione, & reliquorum mini- *† lxxii.* ſtrorum dixiſſe ſupra ſufficiat. *Anacl. ep.2. poſt med.Iuo lib.3.tit.7.cap.7.panor.& part. 5.cap.1.& par.6.cap.44.decr.*

CAP. IV.

Sacerdotum ordo bipartitus eſt.&c.Scitis autem a Domino Apoſtolos eſſe electos. &c. Cum vero meſſis coepiſſet creſcere, videns paucos eſſe operarios, ad eorum adiumentū, lxx. eligi praecepit diſcipulos. Epiſcopi ve- *Luc.10.a* ro Domini Apoſtolorum,presbyteri lxx. diſcipulorum locum tenent. [Epiſcopi non in *Diſ.80.c.3.* caſtellis,aut modicis ciuitatibus debēt conſtitui; ſed presbyteri per caſtella, & modicas ciuitates,atque villas debent ab Epiſcopis ordinari, & poni: ſinguli tamen per ſingulos titulos ſuos. &c. presbyter ad quemcumque locum,vel eccleſiam in eo conſtitutam eſt praeficiendus, atque in ea diebus vitae ſuae duraturus. Amplius quam iſti duo ordines ſacerdotum, nec nobis a Deo collati ſunt, nec Apoſtoli docuerunt. *Anacle. epiſt.3. in princip.Burch.lib.1.cap.4.Iuo par. 5.cap.58.& 98.decr.*

CAP. V.

Sacerdotes Dominus ſibi elegit,vt ſacrificent ei,& offerant oblationes Domino; leuitas quoque ſub eis eſſe iuſſit in miniſteriis eorum. Vnde ad Moyſen loquitur dicens: Princeps autem principum leuitarum Elea- *Num.3.a.* zar filius Aaron.&c. *Fabian.epiſt.2.in med.*

CAP. VI.

Presbyterorum ordo exordium ſumpſit a filiis Aaron. qui enim ſacerdotes vocabantur in veteri Teſtamento,hi ſunt,qui nūc appellantur presbyteri; & qui nuncupabantur Principes ſacerdotum, nunc Epiſcopi nominantur. Presbyteri autem interpretantur ſeniores Graecis.His enim,ſicut Epiſcopis diſpenſatio myſteriorum Dei commiſſa eſt. Praeſunt enim Eccleſiae Chriſti, & in confectione Dominici corporis, & ſāguinis cōſortes ſunt cum Epiſcopis: ſimiliter & in doctrina populorum,& in officio praedicandi. &c. Summo ſacerdoti clericorum ordinatio, & conſecratio reſeruata eſt; ne a multis diſciplina Eccleſiae vindicata, concordiam ſolueret, ſcandala generaret. Nam Paulus Apoſtolus eoſdem presbyteros, vt vere ſacerdotes, ſub nomine Epiſcoporum ita aſſeuerat, loquens ad Titum: Huius rei gratia re- *Tit.1.b.* liqui te Cretae; vt ea,quae deſunt,corrigas, & conſtituas per ciuitates presbyteros, quemadmodum ego tibi diſpoſui. Si quis ſine

crimine

crimine eſt, vnius vxoris vir, filios habens fideles, non in accuſatione luxuriae, aut ſubditos. Oportet enim Epiſeopum ſine crimine eſſe. Qua ſententia oſtendit, etiam presbyteros ſub Epiſeoporum nomine taxari. Vnde
1. Tim. 3. a. & ad Timotheum de ordinatione Epiſcopi, & diaconi ſeribens, de presbyteris omnino tacuit, quia eos in Epiſcopornm nomine cõprehendit. Secundus enim primo paene coniunctus eſt gradus. Sicut & ad Philippenſes Epiſcopis, & diaconibus ſcribie: Cum vna ciuitas plures Epiſcopos habere non poſſit.
Act. 20. f. Ee in actibus Apoſtolorum presbyteros Ecclesiae iturus Hieroſolymam congregauit, quibus inter cetera dicit: Videte gregem (*al. Attendite vobis, & vniuerſo gregi*) in quo vos Spiritus ſanctus ordinauit. Vnde etiam tales in Ecclesia presbyteros cõſtitnendos eſſe, ſicut Epiſcopos, & Apoſtolus Paulus
Tit. 1. d. ad Titum loquitur, & canones ipſi teſtantur. Presbyteros autem merito, & ſapientia dici, non aetate. &c. Quod ſi ita eſt, mirum, cur inſipientes conſtituantur. *Iſidor. lib. 2. c. 7. de eccleſ. of. apud Aquiſgra. 8. Raban. lib. 1. c. 6. de inſtit. cleric. Anſel. lib. 7. c. 119.*

CAP. VII.

Exo. 29. Cinges baltheo Aaron, & liberos eius, & impones eis mitras: eruntq. ſacerdotes mei religione perpetua. Quo in loco contemplari oportee, Aaron ſummum ſacerdotem, id eſt, Epiſcopum fuiſſe, & filios eius presbyterorum figuram praemonſtraſſe. fuerunt enim & ipſi ſacerdotes, qnibus merito adſtare debuiſſent leuitae, ſicut ſummo ſacerdoti. &c. *Iſid. li. 2. c. 5. de eccle. off. apud Aquiſgr. 9. Vid. Anacle. ep. 2. Raban. lib. 1. c. 4. de inſtit. cleric.*

CAP. IIX.

Tit. 1. b. Diligenter Apoſtoli attendamus verba dicentis: Vt conſtituas per ciuitates presbyteros, ſicut ego tibi diſpoſui. Qui qualis presbyter debeae ordinari, in conſequentib.
1. Tim. 3. diſſerens hoc ait: Si quis eſt ſine crimine, vnius vxoris vir. &c. Poſtea intulit; Oportet enim Epiſcopum ſine crimine eſſe, tamquam
Diſ. 95. c. 5. olim. Dei diſpenſatorem. Idem ergo eſt presbyter, qui Epiſcopus. Ee ante quam diaboli inſtinctu ſtudia in religione fierent, & diceretur in
1. Cor. 1. b populis: Ego ſum Pauli, ego Apollo, ego autem Cephae, communi presbyterorum conſilio eccleſiae gubernabantur. Poſtquam vero vnuſquiſque eos, quos baptizauerat, putabat ſuos, non Chriſti; in toto orbe decretum eſt, vt vnus de presbyteris electus, ſuperponeretur ceteris, ad quem omnis cura eccleſiae pertineret, & ſchiſmatum ſemina tollerentur. Putat aliquis non ſcripturarum ſed noſtram ſententiam eſſe, Epiſcopum, & presbyterum vnũ eſſe, & aliud aetatis, aliud eſſe nomen officii? relegat Apoſtoli ad Phi-
Philip. 1. a lippenſes verba dicentis: Paulus, & Timotheus ſerui Chriſti Ieſu, omnibus ſanctis in Chriſto Ieſu, qui ſunt Philippis, cum Epiſcopis, & diaconibus; gratia vobis, & pax, & reliqua. Philippi vna eſt vrbs Macedoniae, & certe in vna ciuitate plures, vt nuncupantur, Epiſcopi eſſe non poterant; ſed quia eoſdem Epiſcopos illo in tempore, quos presbyteros appellabant; propterea indifferenter de Epiſcopis, quaſi de presbyteris eſt locutus. &c. In actibus Apoſtolorum ſcriptum *Act. 20. f.*
eſt, qnod cum veniſſet Apoſtolus Paulus Miletum, miſerit Epheſum, & conuocauerit presbyteros einſdem eccleſiae, quibus poſtea inter cetera ſit locutus: Attendite nobis, & omni gregi, in quo vos Spiritus ſanctus poſuit Epiſcopos, paſcere Eccleſiam Domini, qnam acquiſiuit per ſanguinem ſuum. Et hic diligentius obſeruate, quo modo unius ciuitatis Epheſi presbyteros vocans, poſtea eoſdem Epiſcopos dixerit. Videamus ergo, qualis presbyter, ſiue Epiſcopns ordinandus ſit. Si quis eſt ſine crimine, vnius vxoris vir, filios habens fideles, non in accuſatione lnxuriae, aut non ſubditos. Oportet enim Epiſcopnm ſine crimine eſſe, tamquam Dei diſpenſatorem, non proteruum, non iracundum, non vinolentum, non percuſſorem, non turpis lucri appetitorem. [Primum itaqne ſine cri- *Diſt. 25. c. vlt.*
mine ſie. quod puto alio verbo ad Timo- *1. Tim. 3. a.*
theum irreprehenſibilem nominatum. Non quod eo tantum tẽpore, quo ordinandus eſt, ſiue vllo ſit crimine, & praeteritas maculas noua conuerſatione diluerit; ſed ex eo tempore, quo in Chriſto renatus eſt, nulla peccati conſcientia mordeatur. *Hieron. in epiſt. ad Titum apud Aquiſg. c. 10. Anſel. lib. 7. c. 119.*

CAP. IX.

Sicut Epiſcopi Apoſtolorum in Eccleſia, ita presbyteri ceterorum diſcipulorum Domini vicem tenent. Et illi tenent gradũ ſummi Pootificis Aaton, iſti vero filiorum eius. Vnde oportet vos ſemper memores eſſe tantae dignitatis, memores veſtrae conſecrationis, memores ſacrae, quam in manibus ſuſcepiſtis, vnctionis; vt nec ab eadem dignitate degeneretis, nec veſtram conſecrationem irritam faciatis, nec manus ſacro vnguine delibutas peccando polluatis. Sed cordis, & corporis munditiam conſeruantes, plebibus exemplum bene viuendi praebentes, his, quibus praeeſtis, ducatum ad caeleſtia regna praebeatis. *Theodulph. ad presbyteros Aurelianenſes c. 1.*

De poteſtate, & dignitate presbyteri, ſiue ſacerdotis. Tit. IV.

CAP. I.

ET hoc vtiqne ſacramentum Euchariſtiae nemo poteſt conficere, niſi ſacerdos fuerit rite ordinatus, ſecundum claues Eccleſiae; quas ipſe cõceſſit Apoſtolis, & eorum ſucceſſoribus Ieſus Chriſtus. *Inno. iij. in conc. gen. Lat. c. 1. propr. fin.* *cap. 1. de ſum. Tri. Greg. ix. & in 4. collect.*

CAP. II.

Non decet, vt ii, qui corpus Chriſti cotidie proprio conficiunt ore, tãtam patiantur perſecutionem. *Felix.ij.in ſyn.ep.1.in prin.*

CAP. III.

Presbyteri, vel quicumque ordinati, caſte, & prudenter ſe habeant, vt libere, & aperta fronte poſſint reprehendere errantem populum ſibi commiſſum, & iuxta Apoſtolum illos tradere Satanae, excommunicare ſcilicet, & a liminibus Eccleſiae ſanctae ſeparare; qui uincula Chriſti diſrumpunt, iugum ſcilicet diſciplinae abiiciunt, & prævaricatores legis exſiſtunt; pacis uidelicet uiolatores, fures, adulteros, inceſtos, fornicatores, raptores, periuros, fidei proditores, ſacrilegos, qui coemeteria, & eccleſias, earumque miniſtros, reſque Deo, & eis dicatas violant, vel auferunt; falſos teſtes, ſortilegos, haruſpices, vſurarios, & quos ſupra diximus, donec reſipiſcant, & de his Deo, & ſanctae Eccleſiae, & quibus nocuerunt, ſatisfaciant. *Gregor.vij.in concil. Rom incerto.c.25.* 1. Cor. 5.

CAP. IV.

1.q.1.c.91. Oſe.4. Ipſi (*ſacerdotes*) pro populo interpellant, & populi peccata comedunt: quia precibus ſuis, & oblationibus ea delent, atque conſumunt. *Alex.ep.2.in prin. refert* Troſl.*c.5.Iuo par.2.c.69.& par.6.c.45.decr.*

CAP. V.

De ſacerdotibus Domini, quos vos audiuimus contra prauorum hominum inſidias adiuuare, eorumque cauſas portare, ſcitote vos in eo Deo valde placere, qui ſibi eos ad ſeruiendum adſciuit, & familiares in tantum ſibi eſſe voluit, ut etiam aliorum hoſtias per eos acceptaret, atque eorum peccata donaret, ſibique recõciliaret. Ipſi quoque proprio ore corpus Domini conficiunt, & populis tradunt. *Pontia.ep.1.in prin.*

CAP. VI.

11.q.3.c.14. Abſit, ut quidquã ſiniſtrum de iis loquar, qui Apoſtolico gradui ſuccedentes, Chriſti corpus ſacro ore conficiunt, per quos nos etiam Chriſtiani ſumus; qui claues regni caelorum habentes ante iudicii diem iudicant. *Anter.ep.vni.poſt med.Hiero.ep.1.ad Heliodorum poſt med.Iuo ep.57.ad Landonem preſbyt.*

CAP. VII.

Sacerdotes Dominus ſibi elegit, vt ſacrificent ei, & offerant oblationes Domino. *Fabia.ep.2.in med.*

CAP. IIX.

Non leuiter quiſquam aſſentiat in detractione, vel iudicatione, vel damnatione fratrum, maximeq. ſacerdotum, qui proximiores ſunt Deo, & qui proprio ore corpus Chriſti conficiunt. *Damaſ.ep.3.poſt med.*

CAP. IX.

De paen. d.1. multiplex.49 Mediator Dei, & hominum, Deus, & homo Chriſtus Ieſus hanc praepoſitis Eccleſiae tradidit poteſtatem; vt & confitentibus ſatisfactionem paenitentiae darent, & eadem ſalubri ſatisfactione purgatos, ad cõmunionem ſacramentorum per ianuam reconciliationis admitterent. Cui utique operi inceſſabiliter ipſe Saluator interuenit; nec vmquam ab his abeſt, quae miniſtris ſuis exequenda commiſit dicens: Ecce ego uobiſcum ſum omnibus diebus uſque ad conſummationem ſaeculi. vt ſi quid per ſeruitutem noſtram bono ordine, & grato replemur effectu, non ambigamus per Spiritum ſanctum nobis fuiſſe donatum. &c. Multum utile, ac neceſſarium eſt, ut peccatorum reatus ante vltimum diem ſacerdotali ſupplicatione ſoluatur. *Leo ep.89.ad Theodor.Capitul.lib.5.cap.55.Anſel. lib.4.c.56.& lib.11. c.11.Caeſar. lib.15.cap.12.* Matt.28.d.

CAP. X.

Presbyteri in confeſſione Dominici corporis, & ſanguinis conſortes ſunt cum Epiſcopis. &c. *Iſid.lib.2. de offic.eccleſ.c.7. apud Aquiſg.c.8.& Tribur.c.4. in fine.*

CAP. XI.

Alia monachorum cauſa eſt, alia clericorum. Clerici paſcunt oues, ego paſcor. &c. Mihi ante presbyterum ſedere non licet. Ipſi ſi peccauero, licet tradere me Satanae in interitum carnis, vt ſpiritus ſaluus ſit in die Domini Ieſu. Et in ueteri quidem lege quicumque ſacerdotibus non obtemperaſſet, aut extra caſtra poſitus lapidabatur a populo, aut gladio ceruice ſubiecta, contemptum expiabat cruore. Nunc vero inobediens, ſpirituali mucrone truncatur; aut eiectus de Eccleſia, rabido daemonum ore diſcerpitur. *Hierony. ad Heliodorum apud Aquiſgr.c.97.* 1. Cor.5.b. Deut.17.c.

CAP. XII.

Ipſis ſacerdotibus proprie animarum curandarum ſollicitudo commiſſa eſt. &c. Ipſi ſunt Eccleſiae decus, ipſi columnae firmiſſimae, quib. in Chriſto fundatis innititur multitudo credentium. Ipſi ianuae ciuitatis aeternae, per quas, omnes, qui credunt, ingrediuntur ad Chriſtum. Ipſi ianitores, quibus datae ſunt claues regni caelorum. Ipſi etiam diſpenſatores Regiae domus, quorum arbitrio in aula Regis aeterni diuiduntur gradus, & officia ſingulorum. &c. Conſultu ſacerdotum, & optimatum, ceterorumque fidelium ſuorum (*Ludouicus, & Lotharius Imperatores*) idem negotium ſuper placando furore Domini, his digne cenſuerunt eſſe committendum, per quos homines de infidelitatis tenebris liberantur, & in lucem fidei transferuntur, & de filiis irae filii adoptionis efficiuntur. Per quos etiã homines de iis, quae poſt bapti ſma committunt, paenitentiæ ſatisfactione peracta Deo reconciliari merentur. Ad quorum imperium ſecundum ſanctae legis decretum, qui leprae immunditia ſordebant, emaculabantur, ceteraque eorum iudicio in legal ib. inſtitutis decernendo prorogabantur. Quib. & in Euangelio a Domino tanta confertur poteſtas, ut quæ ſtatuerẽt in terra, ſtatuta ſint & in cælo, & quæ ſoluerẽt in terra, Leui. 13. & 14. Mat.18.c

terra, ſoluta ſint & in caelis, & quorum remi
ſerint peccata, remittantur eis. *Pariſ. ſub Ludou. & Loth. in praefatione.* *Io. 20. f.*

CAP. XIII.

Conſtat, quod fundamentum Chriſtianae religionis fides ſit catholica, hoc eſt, credere in Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum. &c. & credere, quod per Spiritum ſanctum remiſſio peccatorum in baptiſmate cõferatur, & quod fidelibus in Eccleſia Chriſti eiuſdem Spiritus ſancti dono per miniſterium ſacerdotale, & per paenitentiam remiſſio peccatorum indubitanter attribuatur. *Pariſ. ſub Ludo. & Lothar. lib. 1. cap. 1.*

CAP. XIV.

Decet ſacerdotes Chriſti tanta dignitate donatos, quos vtique conſtat ianitores caeleſtis aulae exſiſtere, exempla deceſſorum ſuorum, qui Deo placuerunt, idem infatigabiliter ſectari; quatenus terrena deſpiciẽdo, & caeleſtia amando, primũ ipſi atria ſupernae ciuitatis ſubire, deinde auditoribus ſuis dictis, & exemplis ea ſtudeant aperire. Ne quod abſit, audiant a Domino: Habentes clauem ſcientiae, vos ipſi non intratis, & alios intrare non ſinitis. *Proſper lib. 2. de vita contemplatiua, c. 2. apud Pariſ. ſub Lud. & Loth. lib. 1. c. 4.* *Luc. 11. g.*

CAP. XV.

Presbyterorũ, qui praeſunt Eccleſiæ Chriſti, & in confectione Diuini corporis, & ſanguinis conſortes cum Epiſcopis ſunt, miniſterium eſſe videtur, vt in doctrina praeſint populis. &c. *Aquiſgr. ij. ſub Lud. par. 3. c. 5.*

CAP. XVI.

His (*presbyteris*) ſicut & Epiſcopis diſpenſatio myſteriorum Dei commiſſa eſt. Praeſunt enim Eccleſiae Chriſti, & in conſecratione Diuini corporis, & ſanguinis conſortes ſunt Epiſcopis. Similiter & in doctrina populorum, & in officio praedicandi. *Iſidor. apud Tribur. c. 4.*

De ordinatione presbyterorum. Tit. V.

CAP. I.

SAcerdotes conſtitui non oportet; niſi in eccleſiis, aut ſpeciali monaſterio deputentur; ne neceſſitas in ſaecularibus domibus illis habitandi occurrat; alioquin a propriis Epiſcopis, aut in Epiſcopia, aut in monaſteria habitandi, & conuerſandi pro exercendo officio conſtituantur: in quibus mulieres conuerſari nulla ratio permittit. Ideoq. ibi eos conuerſari, & nutriri oportet. *Syn. Rom. ſub Eugen. ij. & Leone iv. c. 10.*

CAP. II.

Presbyter, diaconus, clericus ab vno Epiſcopo ordinetur. *Ap. cap. 2.*

CAP. III.

Presbyteros, quos ibidem reperiſti, ſi incogniti fuerint illi, a quibus fuerint ordinati, & dubium eſt eos Epiſcopos fuiſſe, qui eos ordinauerint, ſi bonae actionis, & catholici viri ſunt ipſi presbyteri, & in miniſterio Chriſti, omniq. lege ſancta edocti, apti, ab Epiſcopo ſuo benedictionẽ presbyteratus ſuſcipiãt & conſecrentur, & ſic miniſterio ſacro fungãtur. *Greg. iij. ep. 5. ad Boniſ. Epiſcop. in med.* *d. 68. c. 2. presbyteri.*

CAP. IV.

Presbyter cum ordinatur, Epiſcopo eũ benedicente, & manum ſuper caput eius tenente, etiam omnes presbyteri, qui praeſentes ſunt, manus ſuas iuxta manum Epiſcopi, ſuper caput illius teneant. *Carth. iv. c. 3. Iuo li. 3. tit. 3. c. 6. panor. & part. 6. c. 12. decr. Anſel. lib. 7. c. 53. Caeſar. lib. 8. c. 20.* *Diſ. 23. c. 8.*

Ne laicus ſtatim presbyter fiat. Tit. VI.

CAP. I.

SI quis propter ipſum bonum humilitatis, quae eſt circa Chriſtum Ieſum, abrenuntians mundo fiat clericus, aut monachus, & omnem gradum eccleſiaſticum tranſiens per definita nunc tempora, irreprehenſibilis inuentus extiterit, & probatus: ita vt in gradu lectoris annum compleat, in ſubdiaconi vero duos, ſitque diaconus tribus, & preſbyter quattuor annis: bene placuit huic ſanctae, & vniuerſali ſynodo eligi hunc (*Epiſcopum*) & admitti. &c. Si vero praeter hanc definitionem noſtram quiſquam ad iam factum ſupremum honorem prouectus extiterit; reprobetur, & ab omni ſacerdotali operatione prorſus abiiciatur, vtpote qui extra ſacros canones ſit prouectus. *Synod. iix. general. Conſtantinopolit. ſub Hadr. ij. cap. 5.*

CAP. II.

Si quis clericatum promereri deſiderat, hoc iuſtum eſt, vt ſit oſtiarius annum vnum, lector an. † xx. exorciſta an. † x. acolythus an. v. ſubdiaconus an. v. diaconus an. v. & ſic ad honorem presbyterii accedat. *Silueſter in conc. Rom. cclxxv. Epiſcoporum, cap. 5.* † dies f. † dies.

CAP. III.

Silueſter praeſente ſynodo conſtituit, vt nullus ex laica perſona ab honore acolythi ad Epiſcopatum ſubleuaretur, niſi prius fuiſſet* oſtiarius, * lector annis † xxx. deinde vna die exorciſta, poſtea caperet onus acolythi, & faceret in eodem ordine annos x. vt acciperet onus ſubdiaconi, & in ſubdiaconatu eſſet an. v. deinde ad diaconatus honorem pertingeret fixus rogantibus xxx. presbyteris examẽ, vt eſſet diaconus Cardinalis. quia a prima ſede erat conſtitutum, vt ſeruiret anno vii. &c. Si quis deſideraret ordinem preſbyterii, in vii. annis a cuncto clero Romano probaretur gratia doctrinae, natiuitatis, generoſitatis, & conſilii, non expetens praedam a quoquam, & cuius opinionem clarã, & firmam omnes presbyteri declararent, & † diebus f.

confirmarent, & ſic ad ordinem presbyterii accederet. &c. *Silueſter in ſyn. Rom. cclxxxiv. Epiſcoporum, cap.* 11.

CAP. IV.

Diſt. 77. c. 1. Illud mandamus, vt ad ordines eccleſiaſticos ſic aſcendāt in Eccleſia, qui ordinari merentur: id eſt, ſi quis Epiſcopus eſſe meretur, ſit primo oſtiarius, deinde lector, poſtea exorciſta, inde ſacretur acolythus, demum vero ſubdiaconus, deinde diaconus, & poſtea presbyter. *Caius ep. vn. in fine.*

CAP. V.

Quid ab vniuerſis poſthac eccleſiis ſequendum ſit, quid vitandum, generali pronuntiatione decernimus. Diſt. 77. c. 1. [Quicumque itaque ſe Eccleſiae vouerit obſequiis, a ſua infantia ante pubertatis annos baptizari, & lectorum debet miniſterio ſociari. qui ab acceſſu adoleſcentiae vſque ad triceſimum † aetatis annum, ſi probabiliter vixerit, vna tantum, & ea, quam virginem communi per ſacerdotem benedictione percepit, vxore contentus; acolythus, & ſubdiaconus eſſe debebit. Poſteaq; ad diaconii gradum, ſi ſe ipſe primitus continentia praeeunte dignum probauerit, accedat. vbi ſi vltra quinque annos laudabiliter vixerit, & miniſtrauerit congrue, presbyterium conſequatur. exinde poſt decennium Epiſcopalem cathedram poterit adipiſci, ſi tamen per haec tempora integritas vitae, ac fidei eius fuerit approbata. Qui vero iam aetate grandaeuus, melioris propoſiti cōuerſatione prouocatus, ex laico ad ſacram militiam peruenire feſtinat; deſiderii ſui fructum non aliter obtinebit, niſi eo, quo baptizatur tempore, ſtatim lectorum, aut exorciſtarum numero ſocietur; ſi tamen eum vnam habuiſſe, vel habere, & hanc virginem accepiſſe conſtet vxorem. qui dum initiatus fuerit, expleto biennio, per quinquēnium aliud acolythus, & ſubdiaconus fiat; & ſic ad diaconatum, ſi per haec tempora dignus iudicatus fuerit, prouehatur. Exinde iam acceſſu temporum presbyterio, vel Epiſcopatui, ſi eum cleri, ac plebis euocauerit electio, non immerito ſocietur. *Syric. ep.* 1. *c.* 8. 9. & 10. *Iuo par.* 6. *cap.* 91. & 92. *decret.*

† xx.

CAP. VI.

Ne laicus ſtatim presbyter, aut diaconus ordinetur. *Syric. epiſt.* 3. *cap.* 3.

CAP. VII.

Diſt. 33. c. 6. Laici, qui habentes vxores baptizati ſunt. &c. non prohibentur ad clericatus ſortem aſſumi. ita ſane vt in eos tempora a maioribus conſtituta ſeruentur, nec cito quilibet lector acolythus, diaconus, ſacerdos fiat. quia in minoribus officiis ſi diu perdurent, & vita eorum pariter, & obſequia comprobantur, vt ad ſacerdotium poſthac emenſis ſtipēdiorum meritis veniant; nec praeripiant, quod vita probata meretur accipere. *Innoc. epiſt.* 4. *c.* 4. & 5. *Iuo lib.* 3. *tit.* 5. *c.* 4. *panor.* & *par.* 6. *c.* 95. *decr. Anſel. lib.* 7. *c.* 29. *Tarrac. lib.* 1. *c.* 129.

CAP. IIX.

Quis ille tam arrogans, tam impudens inuenitur; vt in caeleſti militia. &c. ſtatim dux eſſe deſideret, cum tiro ante non fuerit? & prius velit docere, † quam diſcere? Aſſueſcat in Domini caſtris in lectorum primitus gradu diuini rudimentis ſeruitii, nec illi vile ſit, exorciſtam, acolythum, ſubdiaconum, diaconum per ordinem fieri: nec hoc ſaltu, ſed ſtatutis maiorum ordinatione temporib. Iam vero ad presbyterii faſtigium talis accedat, vt & nomen ætas impleat, & meritum probitatis ſtipendia anteacta teſtentur. *Zoſi. epiſt.* 1. *c.* 1. *Anſelm. lib.* 6. *cap.* 24. Diſt. 59. ſ officia. c. 2

† docere f.

CAP. IX.

Diſt. 77. c. 2. Haec autem [in ſingulis gradibus obſeruanda ſunt tempora. ſi ab infantia eccleſiaſticis miniſteriis nomen dederit, inter lectores ad xx. aetatis annum continuata obſeruatione perduret. Si maior, & grandaeuus acceſſerit, qui tamen poſt baptiſmum ſtatim ſe diuinae militiae deſideret mancipari, ſiue inter lectores, ſiue inter exorciſtas quinquennio teneatur. Exinde acolythus, vel ſubdiaconus iv. annis ſit, & ſic ad benedictionem diaconatus, ſi mereatur, accedat. In quo ordine quinque annis, ſi inculpate ſe geſſerit, haerere debebit. Exinde ſuffragantibus ſtipendiis per tot gradus datis propriae fidei documentia, presbyterii ſacerdotium poterit promereri. &c. *Zoſi. ep.* 1. *c.* 3. *Anſel. lib.* 7. *c.* 41.

CAP. X.

Diſt. 61. miramur c. 5. Merito beatorum Patrum venerabiles ſanctiones, cum de ſacerdotum electione loquerentur, eos demum idoneos ſacris adminiſtrationibus cenſuere, quorum omnis aetas a puerilibus exordiis vſque ad prouectiores annos per diſciplinae eccleſiaſticae ſtipendia cucurriſſet; vt unicuique teſtimonium prior uita praeberet; nec poſſet de eius prouectione dubitari, cui pro laboribus multis, pro moribus caſtis, pro actibus ſtrenuis, celſioris loci praemium deberetur. &c. Eos, 1. q. 7. exigit. c. 18. quorum prouectio hoc tantum reprehenſionis incurrit, quod ex laicis ad officium Epiſcopale delecti ſunt. &c. ſuſceptum ſacerdotium tenere permittimus. non praeiudicantes Apoſtolicae ſedis ſtatutis, nec praeceſſorum noſtrorum, noſtriſque decretis, quibus ſalubriter ſtatutum eſt; ne primum, vel ſecundum, aut tertium in Eccleſia gradū quiſquam laicorum, quibuſlibet ſuffragiis fultus aſcendat, prius quam ad hoc meritum per legitima augmēta perueniat. *Leo ep.* 85. *ad Epiſcop. Africae cap.* 1. *Iuo par.* 5. *c.* 105. *decr.*

CAP. XI.

Diſt. 77. c. 8. & c. 9. monachus Si quis etiam de religioſo propoſito, & diſciplinis monaſterialibus eruditus ad clericale munus accedat, in primis eius vita præteritis acta tēporib. inquiratur. &c. cōtinuo lector, vel notarius, aut certe defenſor effectus, poſt tres menſes exiſtat acolythus, maxime ſi huic ætas etiā ſuffragatur; ſexto menſe

ſub-

ſubdiaconi nomen accipiat: ac ſi modeſtae conuerſationis, honeſtaeque voluntatis exiſtit; nonō menſe diaconus,completoque anno ſit presbyter. cui tamen, quod annorum interſtitia fuerant collatura,ſancti propoſiti ſpon,e ſuſcepta docetur praeſtitiſſe deuotio. Si vero laicus quiſpiam eccleſiaſticis eſt aggregandus officiis; tanto ſollicitus in ſingulis huiuſmodi decet examinare perſonam, quantum inter mundanam, religioſamque vitam conſtat eſſe diſcriminis. &c. quorum promotionibus ſuper anni metas ſex menſes nihilominus ſubrogamus. &c. Quae tamen eatenus indulgenda credidimus illis eccleſiis, quibus infeſtatione bellorum, vel nulla penitus, vel exigua remanſerunt miniſteria. &c. *Gelaſ. ep.1. c.3.& 4. Nicol.in ep.ad Mich.Imp.incip. Principatum. lecta in iix.ſyn.CP. act.4. Iuo par.3.c.143.decr.Anſel.lib.7.c.46.in Rom.*

CAP. XII.

Aeſtimet quis pretium dominici gregis, vt ſciat, quod meritum conſtituendi deceat eſſe paſtoris. Hoc ita fiet, ſi non ſacerdotii gradus, ſaltu quodam paſſim laicis transferantur.Longa debet vitam ſuam probatione monſtrare, cui gubernacula committuntur Eccleſiae. [Non negamus eſſe in laicis Deo placitos mores; ſed milites ſuos probatos ſibi quaerunt inſtituta fidelia. Diſcere prius quiſque debet,ante quam doceat,& exēplum religioſae conuerſationis de ſe potius aliis praeſtare,quam ſumere. Emendatiorem eſſe conuenit populo, quem neceſſe eſt orare pro populo. Longa obſeruatione religioſus cultus tradatur, vt luceat, & clericalibus obſequiis erudiendus inſeruiat; vt ad venerandi gradus ſummā perductus, qui ſit fructus humilitatis,oſtendat.*Hormiſda ad Epiſcop. Hiſpan.ep.4.c.1.Anſel.lib.6.c.19. Tarrac.lib.3. c.13.*

Diſ.61.in ſacerdotibus.c.2.

CAP. XIII.

Quidam deſiderio honoris inflati defunctis Epiſcopis tonſurantur, & fiunt repente ex laicis ſacerdotes, atque inuerecunde religioſi propoſiti ducatum arripiuut, qui nec eſſe adhuc milites didicerunt. Quid putamus, quid iſti ſubiectis praeſtaturi ſunt,qui ante quam diſcipulatus limen attingant, tenere locum magiſterii non formidant? Qua de re neceſſe eſt, vt quamuis inculpati quiſque ſit meriti, ante tamen per diſtinctos ordines eccleſiaſticis exerceatur officiis. &c. *Gregor.ad Syagryum,& Aether.Epiſcop.lib. 7.regiſt.epiſt.108.vel 110.c.2. Vid. idem lib. 4.ep.51.c.95. & epiſ.53.c.97. Anſel. lib.6.c. 27.Tarrac.lib.3.c.16.*

Diſt.99.c.3. hoc ad nos.

CAP. XIV.

Gelaſius non ſolum Epiſcopos de laicis fieri prohibuit,ſed etiam presbyteros, ne talia praeſumerent, vetuit in decretorum ſuorum c.iij.*Nicola.in epiſ. ad Mich. Imp.ante med.incip. Principatum.lecta in act.4.ſynod. iix.CP.ſub Hadr.ij.Gelaſ.epiſ.1.cap.3.& 4.*

CAP. XV.

Epiſcopatus, vel presbyterii honorem nullus laicus ante praemiſſam anni conuerſionem, vel ante xx. annos aetatis accipiat. *Arelat.iii.cap.1.in fine.*

CAP. XVI.

Nullus Metropolitanorum cuicumque laico dignitatem Epiſcopatus tribuat: ſed nec reliqui Pontifices presbyterii, vel diaconatus honorem conferre praeſumant, niſi anno integro fuerit ab eis praemiſſa † conuerſio. *Arelat.iii. cap.2.*

†promiſſa f.

CAP. XVII.

Nullus ex laicis ante annalem conuerſionē.&c.presbyter ordinetur.&c.*Aurel.iii.c.6.*

CAP. XIIX.

Ex laico ad gradum ſacerdotii nemo veniat, niſi prius anno integro in officio lectorum, vel diaconatus diſciplinam eccleſiaſticam diſcat; & ſic per ſingulos gradus eruditus,ad ſacerdotiū veniat.Nā ſatis reprehenſibile eſt;vt qui nondum didicit, iam docere praeſumat,dum & antiquis hoc Patrum inſtitutionibus interdictum ſit. *Brac.i.cap.38.*

CAP. XIX.

Qui ſaltu ſine gradu diaconi ad ſacerdotium proſiliuit, in degradationem debitam reſilire debet. *Synod. Sueſsion. apud S. Medard.in Accuſatione Hincmari,in fine.*

CAP. XX.

Caius conſtituit,vt omnes ordines in Eccleſia ſic aſcenderent. Si quis Epiſcopus fieri mereretur, vt eſſet oſtiarius, lector,exorciſta, acolythus, ſequens ſubdiaconus, diaconus, presbyter, & exinde Epiſcopus ordinaretur. *Damaſ.in Caii.*

CAP. XXI.

Silueſter conſtituit, vt ſi quis deſideraret in Eccleſia militare, aut proficere, vt eſſet oſtiarius annis * lector annos † xxx.exorciſta dies xxx.acolythus annis v. ſubdiaconus annis v. cuſtos martyrum annis v. diaconus annis vij.presbyter an.iij.probatus ex omni parte.*Damaſ.in Silueſt.poſt principium.*

†dies f.

Qui prohibeantur eſſe presbyteri. Tit. VII.

CAP. I.

QVoniam plura, aut per neceſſitatem, aut alias cogentibus hominibus aduerſus eccleſiaſticam facta ſunt regulam, vt homines ex gentili vita nuper accedentes ad fidem, & inſtructos † breui tempore,mox ad lauacrum ſpiritale perducerent, ſimulque vt baptizati ſunt, ad Epiſcopatum,vel ad preſbyterium promouerent;placuit nihil tale de reliquo fieri. &c. *Nicaen.cap.2. Mar.Brac. cap.22.Ioan.iix.in epiſt.apud ix.ſynod.act.2. Iuo in prol.panorm.& decreti.*

Diſt.48. c.1.

†cathecumenos.

CAP. II.

Cū ſit ars artium regimen animarū diſtri-

De at. & quali. c.4

Grego.ix. c. 4. eo ti. In 4. coll. & praecipimus, vt Epiſcopi promouendos in ſacerdotes diligenter inſtruant, & informent, vel per ſe ipſos, vel per alios viros idoneos ſuper diuinis officiis, & eccleſiaſticis ſacramentis, qualiter ea rite valeant celebrare. Quoniam ſi ignaros, & rudes de cetero ordinare praeſumpſerint, quod quidem facile poterit comprehendi; & ordinatores, & ordinatos graui decreuimus ſubiacere vltioni. &c. *Inn. iij. in conc. gener. Lat. c.* 27.

CAP. III.

Diſ. 33. ſi quis. c. 1. Diſ. 34. ſi quis. c. 15 Binis nuptiis poſt baptiſma, aut concubina implicitus, nō poteſt eſſe Epiſcopus, preſbyter, diaconus, clericus. *Ap. c.* 17. Itē is, qui viduam, eiectam, meretricem, ancillam, aut ſcenicam duxit. *Ap. c.* 18. *Vid. Trull. c.* 3. *in fi. Iuo part.* 8. *c.* 287. *decr. Anſel. lib.* 6. *c.* 143.

CAP. IV.

De digamis nec conſuli debet, quod manifeſta lectio ſit Apoſtoli, vnius vxoris virū, ad ſacerdotium, ſiue ad clericatum admitti debere, & hanc ipſam tamen, ſi virginem accepit. &c. *Inno. ep.* 4. *c.* 2. 1. Tim. 3. & Tit. 1. b.

CAP. V.

Diſ. 51. c. 1. Quicumque curiales, aut cauſidicis, aut milites ordinati fuerint ſacerdotes, cum ordinatoribus ſuis deponantur. *Inn. ep.* 23. *c.* 2. *ad ſynod. Toletan.*

CAP. VI.

Diſt. 54. c. 21. Admittūtur paſſim ad ordinē ſacrum, quibus nulla natalium, nulla morum dignitas ſuffragatur; & qui a dominis ſuis libertatem conſequi minime potuerunt, ad faſtigium ſacerdotii, tamquam ſeruilis vilitas hunc honorem iure capiat, prouehuntur. &c. Ab his, fratres cariſſimi, omnes veſtrae prouinciae abſtineant ſacerdotes, ab aliis etiam, qui originali, aut alicui conditioni obligati ſunt, volumus temperari. &c. *Leo ep.* 1. *c.* 1. *Tribur. c.* 29. *Burch. lib.* 2. *c.* 22. *Iuo part.* 6. *c.* 64. *decr. Anſel. lib.* 7. *c.* 25. *in addit.*

CAP. VII.

Quamlibet quis bonis moribus præditus, & ſanctis operibus inueniatur ornatus, nequaquam tamen, vel ad diaconii gradum, vel ad presbyterii honorem, vel ad Epiſcopatus culmen aſcendat; ſi aut ipſum, non vnius vxoris virum, aut vxorem eius, non vnius viri fuiſſe claruerit. &c. *Leo ep.* 85. *c.* 1. *ad Epiſcopos Afric.*

CAP. IIX.

Nullus homicida, nullus adulter, nullus fornicator ſacrum miniſterium debeat attrectare. ſed neque paenitens, aut qualem ſacri canones prohibent eſſe ſacerdotem. *Zach. ep.* 4. *poſt prin. ad Boniſa.*

CAP. IX.

Diſt. 57. c. vn. Si quis in infirmitate baptizatus eſt, preſbyter non fiat; vi enim magis quam voluntate credidit: niſi propter eius ſequentem fidem, & diligentiam, & propter raritatem hominū. *Neoc.* 12. *Pariſ lib.* 1. *c.* 8. *Burch. li.* 4. *c.* 33. *Iuo par.* 1. *c.* 227. & *par.* 6. *cap.* 101. *decr.*

CAP. X.

Ordinari ad diaconatus, vel ſacerdotii officium neophytum non debere. *Arel. ij. c.* 1.

CAP. XI.

Conueniens non eſt, nec ratio, vel diſciplina patitur; vt temere, & leuiter ordinetur, aut Epiſcopus, aut presbyter, aut diaconus, qui neophytus eſt, maxime cum & magiſter gentium beatus Apoſtolus, ne hoc fieret, denūtiaſſe, & prohibuiſſe videatur, ſed hi, quorum per longum tempus examinata ſit vita, & merita fuerint comprobata. *Sardic. c.* 13. L. 10. G. *Burch. lib.* 1. *c.* 17. *Iuo p.* 5. *c.* 71. *decr.* 1. Tim. 3.

CAP. XII.

Non oportet nuper baptizatum promoueri ad ordinem ſacerdotalem. † *Laod. c.* 3. † ſacrum.

CAP. XIII.

Epiſcopi, diaconi, & presbyteri non ordinētur, ante quam omnes, qui in domo eorum ſunt, Chriſtiani orthodoxi fiant. *Carth. c.* 36. G. *Carth. iij. c.* 18. *L. Afr. c.* 3. L.

CAP. XIV.

Libertos, quos ſacerdotes, vel diaconos de eccleſia ſibi commiſſa facere voluerint, actus eccleſiae proſequi iubemus. *Agath. c.* 49. *Iuo part.* 3. *cap.* 161. *decr.* 12. q. 2. diaconos. c. 35. in fi.

CAP. XV.

Nullus paenitentem, nullus digamum, nullus viduarum maritos in praedictis honoribus (*presbyterij, vel diaconatus*) audeat ordinare. *Arel. iij. cap.* 3. Diſt. 55. c. 2.

CAP. XVI.

Ne ſecundae vxoris, aut renuptæ maritus presbyter, aut diaconus ordinetur, abunde ſufficeret ab Apoſtolo conſtitutum. &c. Qui ſcienter eum contra dicta ordinauerit, reus fratribus fiat. &c. *Epaun. cap.* 2. 1. Tim. 3.

CAP. XVII.

Si ſeruus abſente, vel neſciente domino, Epiſcopo ſciente, diaconus, aut presbyter fuerit ordinatus: ipſo in clericatus officio permanente Epiſcopus eum domino duplici ſatisfactione compenet. &c. *Aure. cap.* 8. *al.* 10. • *Vorm. c.* 40. *Burch. li.* 2. *c.* 24. *Iuo par.* 6. *c.* 125. *decr.* Diſt. 54. c. 19.

CAP. XIIX.

Presbyter, vel diaconus, ſi nec litteras, vel † baptizandi ordinem neſciat, nullatenus ordinetur. *Aurel. ii. cap.* 15. † nec ſ.

CAP. XIX.

Nullus ex laicis ante annualem cōuerſionem, vel aetatem legitimam. &c. presbyter ordinetur: ita vt de ipſis quoque. &c. cuſtodiatur; ne aut duarum vxorum vir, aut renuptae maritus, aut pænitentiam profeſſus, aut ſenius † corpore, aut qui publice aliquando arreptus ad ſupraſcriptos ordines promoueatur. &c. *Aurel. iij. c.* 6. *Burch. li.* 2. *c.* 33. *Iuo lib.* 3. *tit.* 5. *c.* 18. *panor.* & *par.* 6. *c.* 134. *decr.* c. 1. de bigа. Greg. ix. c. 2. eo. tit. in 1. collect. † ſectusſ.

CAP. XX.

Si quis Epiſcoporum ſciens bigamum, aut internuptae maritum, ad officium leuiticae dignitatis, ſiue presbyterii contra ius canonum promouere præſumpſerit, ſciat ſe vnius anni

anni ſpatio ab omni officio ſacerdotii eſſe ſuſpenſum. &c. *Aurel.iv.c.10.*

CAP. XXI.

De ſeru. non ordi. c.3.Greg. ix.& c.4. 40. tit. in 1. collect. De familiis eccleſiae conſtituere presbyteros,& diacones per parochias liceat: quos tamen vitae rectitudo, & probitas morum commendat. Ea tamen ratione, vt antea manumiſſi libertatem ſtatus ſui percipiant. *Toletan.iv.cap.73.*

CAP. XXII.

Vt presbyteri nō ordinentur; prius quam examinentur. *Vorm. c.56.*

CAP. XXIII.

Secundum decreta ſanctorum Patrum praeiudicamus,& nos id acturos profitemur, vt nullum ſeruum Epiſcopus ordinare praeſumat, ante quam perfecta ditetur ingenuitate; quia non debet vilis perſona fungi ſacerdotii dignitate. *Tribur.c.29.*

CAP. XXIV.

In ſcortatione, aut adulterio, ſi quiſpiam poſt baptiſma fuerit deprehenſus, diuini canones illum ad ſacerdotium non admittunt. *Taraſ.ante vij.ſyn.ep.ad Ioa.presby.poſt med.*

De aetate presbyterorum. Tit. IIX.

CAP. I.

Diſt.78. c.vlt. SI ante trigeſimum annum liceat ſacerdotem ordinari? Bonum,& congruū,ſi fieri poteſt, vt prouectae aetatis, & boni viri teſtimonii,iuxta ſacrorum canonum inſtituta, ordinentur ſacerdotes. Si autem minime reperiuntur, & neceſſitas expoſcat, a xxv. annorum & ſupra Leuitæ,& ſacerdotes ordinentur,quemadmodum in lege Domini continetur. *Num.8.d* *Zach.ep.5.ad Boniſ.Epiſcop.ante fin.*

CAP. II.

Diſ.78.c. 1.ſi quis. & cap.4. presbyter Presbyter ante triginta annos non fiat, & ſi dignus ſit.nam Dominus Ieſus Chriſtus triceſimo anno baptizatus eſt, & coepit docere. *Neoc.11.Trull.14.Mart.Brach.c.20. Capitul.lib.1.c.50. Burch.lib.2.c.10.Iuo lib.3. tit.3.cap.2. panor. & part.6. cap.30. decret. Anſelm.lib.7.c.87.Tarracon lib.6.cap.122.*

CAP. III.

Diſt. 77. Epiſcopus c.6. in ſi. Presbyterum, vel Epiſcopum ante xxx. annos,id eſt, ante quam ad viri perfecti ætatem perueniat. &c. nullus Metropolitanorum ordinare praeſumat; ne per aetatem, quod aliquotiens euenit, aliquo errore culpentur. *Agath.c.17. Burchar. lib.2.c.9. Iuo lib.3.c.1.panor.& par.6.c.29.decr.*

CAP. IV.

Epiſcopatus, vel presbyterii honorē nullus laicus ante praemiſſam anni conuerſionem, vel ante xxx. annos aetatis accipiat. *Arel.iij.cap.1.in fine.*

CAP. V.

Ne vllus ex laicis ante annualem conuerſionem, vel aetatem legitimam, ideſt, xxv. annorum diaconus, & xxx. presbyter ordinetur. *Aurel.iij.c.6.*

CAP. VI.

Diſ.77.in veteri. 1.Tim.3. c. XXV. annorum aetatis Leuitae conſecrentur, & triginta presbyteri ordinentur, ita vt ſecundum praeceptum Apoſtolicum, probentur primum,& ſic miniſtrent, nullum crimen habentes. *Tolet.iv.c.19.Burch.lib.2. c.12.Iuo lib.3.tit.3.c.4.panor. & par.6.c.32. decr.*

CAP. VII.

Diſ 77.c. 4. ſubdiaconus. Presbyter ante xxx. annos ordinatus deponatur. *Trull.14.& 15.*

CAP. IIX.

Presbyterum ordinari non debere ante legitimum tempus,hoc eſt, trigeſimum aetatis annum.&c. *Turon.ſub.Carolo c.12.*

Presbyteri ſint docti, & ſciant adminiſtrare ſacramenta. Tit. IX.

CAP. I.

QVamquam admonita doctorum, & ſtatuta Patrum ſacerdotes indoctos prohibeant conſecrari; oportuni temporis moderatione,ſi Epiſcopus inueniatur indoctus, a Metropolitano proprio, & deinceps ſacerdotes,presbyteri,diaconi, vel etiam ſubdiaconi a ſuo Epiſcopo,vt doceri poſſint,admoneantur.Interim ſubiecti ſacerdotes, & tales clerici ad tempus a celebratione diuinae hoſtiae,& officiis ſuſpendantur, vt docti valeāt ad debitum miniſteriū aduenire. *Syn. Rom. ſub Eugen.ij.& Leone iv.c.4.*

CAP. II.

Presbyteros oportet ſcire canones, alioquin quo modo iudicabunt Eccleſiam? Quis poterit fieri medicus,ſi ignorat medicinam? *Greg.vii.in conc.Rom.ann.incer.c.28.*

CAP. III.

Presbyteri ſint litterati,aliter enim, quo modo erunt magiſtri, qui non fuerunt diſcipuli? aut qualiter ſcient docere gregem ſibi commiſſum,& exhortari? Iſti ſunt canes non valentes latrare. *Greg.vii.in conc.Rom.ann. incer.c.30.*

CAP. IV.

Sacerdotes doctiores eſſe oportere ceteris populis,docebat Chriſtus,dicens: Quia ſi cæcus caeco ducatum præſtet, ambo in foueam cadunt. [Sacerdotes vero ſal terrae, & mundi lumen docens, praecepit in ſplendore bonorum operum Patrem glorificare Deum. &c. *Clem.ep.1.poſt med.Anſelm.lib.7.cap.63.* *Matt. 5. b.& 15.b Diſ 93.c. 7. Matt.5.b*

CAP. V.

Doceri omnes oportet,qui Domini ſacerdotio funguntur,vt ceteros inſtruant, & ſibi proficiant. *Anacl.ep.1.in med.*

CAP. VI.

Si vix in laicis tolerabilis videtur inſcitia quanto magis in eis, qui praeſunt,nec excuſatione eſt digna,nec venia. *Leo ep.22.in pri. ad Conſtantinopolitanos. Anſel. lib.7.c.107.* *Diſt.38. c.3. ſi in laicis.*

CAP.

CAP. VII.

Licet ſacerdotibus canones ignorare non liceat; tamen paene leuior error fuerat, ſi per ignorantiam deliquiſſes; quam vt eorum cuſtodia, vel vicarii tui manus ſubſcriptione canonum tranſgreſſor exſiſteres. *Carpentoract. in ep. ad Agraecium Epiſcop. in med.*

CAP. IIX.

Nulli liceat Epiſcoporum ordinare diaconum, aut presbyterum litteras ignorantem; ſed ſi qui ordinati fuerint, cogantur diſcere. &c. *Narbon. c. 11.*

CAP. IX.

Diſ. 38. c. 1. Ignorantia mater cunctorum errorum, maxime in ſacerdotibus Dei, vitanda eſt, qui docendi officium in populis ſuſceperunt. Sacerdotes enim legere ſanctas ſcripturas, frequenter admonet Paulus Apoſtolus dicẽs ad
1. Tim. 4. d. Timotheum: Intende lectioni, & exhortationi, doctrinae quoque, & ſemper permane in his. Sciant igitur ſacerdotes ſcripturas ſanctas, & canones meditentur, vt omne opus eorum in praedicatione diuina, & doctrina conſiſtat, atque aedificent cunctos, tam fidei ſcientia, quam operum diſciplina. *Tolet. iv. cap. 24. Arel. ſub Carolo cap. 3. Burch. lib. 1. c. 100. Iuo par. 5. c. 202. decr. Anſelm. lib. 7. cap. 105. Caeſar. lib. 4. cap. 54.*

CAP. X.

Diſ. 38. c. 2. Quando presbyteri in parochiis ordinantur, libellum officialem a ſuo ſacerdote accipiant, vt ad eccleſias ſibi deputatas instructi ſuccedant: ne per ignorantiam etiam in ipſis diuinis ſacramentis offendant. vt quando vel ad litanias, vel ad concilium venerint, rationem Epiſcopo ſuo reddant, qualiter ſuſceptum officium celebrent, vel baptizent. *Tolet. iv. c. 25. Arel. ſub Carolo, c. 4. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 16. panor. & part. 3. c. 129. decr. Anſelm. lib. 7. cap. 104.*

CAP. XI.

Iuxta ſanctorum canones, vnuſquiſque presbyter in parochia habitans Epiſcopo illi ſubiectus ſit, in cuius parochia habitat. & ſemper in quadrageſima rationem, & ordinem miniſterii ſui ſiue de baptiſmo, ſiue de fide catholica, ſiue de precibus, & ordine miſſarũ Epiſcopo reddat, & oſtendat. *Franc. ſynod. Capitul. lib. 5. cap. 2.*

CAP. XII.

De baptiſmo, & myſterio ſanctæ fidei vnuſquiſque Archiepiſcopus ſuos ſuffraganeos diligenter, ſtudioſeque admoneat; quatenus per ſtudium ſacrae lectionis imbuti, & de myſterio ſanctae fidei, & de ſacramento baptiſmatis vnuſquiſque illorum in propria parochia perfecte, ſtudioſeque presbyteros, & vniuerſum populum docere, & inſtruere
Diſ. 38. c. 1. non negligat. Quia [ignorantia mater cunctorum eſt errorum, & maxime in ſacerdotibus Dei vitanda eſt, qui docendi officium in
1. Tim. 4. d. populo ſuſceperunt. Sacerdotes enim legere ſanctas ſcripturas admonet Paulus Apoſtolus dicens ad Timotheum: Attende lectioni, & exhortationi doctrinae. Sciant igitur ſacerdotes ſcripturas ſanctas, & canones; vt omne opus eorum in praedicatione, & doctrina conſiſtat; atque aedificẽt cunctos tam fidei ſcientia, quam operum diſciplina. *Arel. ſub Carolo cap. 3. Tolet. iv. cap. 24.*

CAP. XIII.

Quando presbyteri ab Epiſcopis in parochiis ordinantur, neceſſe eſt, vt ab ipſis Epiſcopis diligenter inſtructi, eccleſias ſibi deputatas accipiant. &c. *Arel. ſub Carolo c. 4.*

CAP. XIV.

Sicut iniqui, & peccatores miniſterium ſacerdotale aſſequi prohibentur; ita indocti, & imperiti a tali officio retrahuntur. Illi enim exemplis ſuis vitam bonorum corrumpunt; iſti ſua ignauia iniquos corrigere neſciunt. Quid enim docere poterunt, quod ipſi non didicerunt? &c. Caecus enim ſi caeco *Matt. 15. 6.*
ducatum praeſtet, ambo in foueam cadunt. Sacerdotes indoctos per Eſaiam Prophetam ita Dominus improbat; Ipſi paſtores ignorauerunt intelligentiam. &c. *Iſido. de ſumm. bono lib. 3. c. 35. apud Aquiſgr. c. 16.* *Eſai. 56. d.*

CAP. XV.

Ait Aggaeus Propheta: Interroga ſacerdotes legem. Quod B. Hieronymus ita exponit: Simul, inquit, conſidera, ſacerdotum officium eſſe, de lege interrogatos reſpondere. Si ſacerdos eſt, ſciat legem Domini; ſi ignorat legem, ipſe ſe arguit, non eſſe Domini ſacerdotem. Sacerdotis enim eſt ſcire legem, & ad interrogationem reſpondere de lege. *Pariſ. ſub Ludoui. & Lothar. lib. 1. in prin.* *Agg. 2. b.*

CAP. XVI.

Presbyteri imperiti ſollerti ſtudio ab Epiſcopis ſuis inſtruendi ſunt, qualiter & confitentium peccata diſcrete inquirere, eiſque congruum modum, ſecundum canonicam auctoritatem, paenitentiae nouerint imponere. *Pariſ. ſub Lud. & Lothar. lib. 1. cap. 32.*

CAP. XVII.

Doctrina ſacerdotalis ſecundum cuiuſque qualitatem omnibus ſufficiens eſſe debet, modeſta, prudens, diſcreta, honeſta, atque vtilis. &c. *Aquiſg. ij. ſub Ludo. par. 1. c. 8.*

CAP. XIIX.

Medicinam ſpiritualem, conſiliumque ſalubre animarum, paſtores populi ſcire oportet, vti medicos ſpirituales, aſſerente ſanctiſſimo Põtifice Gregorio, atque dicente: Quia *Gregor. in proem. Paſtoral.*
ars artium eſt regimen animarum. Quis autem cogitationum interiora vulnera occultiora eſſe neſciat vulneribus viſcerum? & ideo metuendum eſt, cordis ſe eſſe medicos, profiteri ſacerdotes miniſterii ſui ignaros. *Aquiſgr. ij. ſub Ludou. par. 2. c. 3.*

CAP. XIX.

Conuenit ſacerdotali miniſterio, ſcire formam Euangelicam, documenta Apoſtolica, canonum inſtituta, normam regulae paſtoralis a ſanctiſſimo Pontifice Gregorio editæ; ne iuxta

ne iuxta eundem ſanctiſſimum virum, ab imperitis, quod abſit, paſtorale miniſterium aliqua temeritate vſurpetur, aut vileſcat. *Aquiſgr. ij. ſub Ludou. par. 2. cap. 4.*

Munus presbyteri eſt docere, & corrigere plebem. Tit. X.

CAP. I.

SAcerdotes, & alii clerici, qui fuerint in exercitu Chriſtiano, tam ſubditi, quam Praelati, orationi, & exhortationi diligenter inſiſtant, docẽtes eos verbo pariter, & exemplo; vt timorem, & amorem ſemper habeant diuinum ante oculos, ne quid dicant, aut faciant, quod diuinam maieſtatem offendat. &c. *Innocen. iij. in concil. general. Later. cap. vlt. poſt principium.*

CAP. II.

Epiſcopus, vel presbyter, qui negligit clerum, vel plebem ſuam religionẽ docere, excommunicetur; ſi perſeuerat, deponatur. *Ap. c. 58.*

CAP. III.

Diſt. 25. audito. c. 2. Monita vitae a presbyteris inquirere oportet, a diaconibus vero ordinem diſciplinae. *Clem. ep. 3. in prin. Anſel. lib. 7. c. 76.*

CAP. IV.

Hoc etiam pro aedificatione omnium eccleſiarum, & pro vtilitate totius populi nobis placuit, vt non ſolum in ciuitatibus, ſed etiam in omnibus parochiis, verbum faciẽdi daremus presbyteris poteſtatẽ. *Vaſen. ij. c. 2.*

CAP. V.

Oportet eos, qui praeſunt eccleſiis, in omnibus quidem diebus, ſed praecipue dominicis, omnem clerum, & populum docere pietatis, & rectae religionis eloquia, ex diuina ſcriptura colligentes intelligentias, & iudicia veritatis. &c. *Trull. c. 19.*

CAP. VI.

De praedicatione prouidimus pro aedificatione omnium eccleſiarum, & pro vtilitate totius populi, vt non ſolum in ciuitatibus, ſed etiam in omnibus parochiis, presbyteri ad populum verbum faciant, & bene viuere ſtudeant, & populo ſibi commiſſo praedicare non negligant. *Arel. ſub Carolo c. 10.*

CAP. VII.

De fide vera omnes omnino Chriſtianos alterutrum inter ſe iugiter admonere, & docere oportet. Maxime tamen Domini ſacerdotes in eo certamine laborare decet, vt firmiter ab omnibus teneatur. *Magun. cap. 1. Magun. ſub* Rab. *c. 1.*

CAP. IIX.

In doctrina populorum, & in officio praedicandi presbyteri conſortes ſunt cum Epiſcopis. *Iſid. lib. 2. de offic. eccleſ. c. 7. apud Aquiſg. c. 8.*

CAP. IX.

Tit. 1. b. Quod doctrina a ſacerdotibus exſpectatur, & veteris praecepta ſunt legis, & ad Titum plenius ſcribitur, Innocens enim, & abſque ſermone conuerſatio, quantum exemplo prodeſt, tantum ſilentio nocet. Nam latratu canum, baculoque paſtoris luporum rabies deterrenda eſt. *Hierony. in ep. ad Oceanum, apud Aquiſg. c. 11. poſt prin.*

CAP. X.

Clama, ne ceſſes, ſicut tuba exalta vocem tuam. Praeconis namque officium ſuſcipit, quiſquis ad ſacerdotium accedit, vt ante aduentum iudicis, qui terribilis ſequitur, ipſe ſcilicet clamando gradiatur. Sacerdos ergo, ſi praedicationis eſt neſcius, quam clamoris vocem daturus eſt praeco mutus? *Eſa. 58. a.* *Greg. in reg. lib. 1. c. 24. ante med. apud* Aquiſg. *c. 13. & Greg. lib. 2. c. 11. paſtor.*

CAP. XI.

Tam doctrina, quam vita, clarere debet eccleſiaſticus doctorum. Nam doctrina ſine vita arrogantem reddit: vita ſine doctrina, inutilem facit. Sacerdotis praedicatio operibus confirmanda eſt, ita vt, quod docet verbo, inſtruat exemplo. Vera eſt enim illa doctrina, quam viuendi ſequitur forma. Nam nihil turpius eſt, quam ſi bonum, quod ſermone quiſque praedicat, explere opere negligat. Tunc enim praedicatio vtiliter profertur, quando efficaciter adimpletur. Vnuſquiſque doctor & bonae actionis, & bonae praedicationis habere debet ſtudium. Nam alterum ſine altero non facit perfectum. Sed praecedat iuſtus bene agere, vt ſequẽter poſſit bene docere. Sicut in nomiſmate metallum, & figura, & pondus inquiritur; ita in omni doctore eccleſiaſtico, quid ſequatur, quid doceat, quo modo viuat, per qualitatem igitur metalli doctrina, per figuram ſimilitudo Patrum, per pondus humilitas deſignatur. Qui ergo ab his tribus diſcrepauerit, nõ metallum, ſed terra erit. *Iſidor. lib. 3. de ſummo bono c. 36. apud* Aquiſg. *cap. 20.*

CAP. XII.

In ſacerdotis habitu ante omnia aurum fulget, vt in eo intellectus ſapientiae principaliter emicet. Cui hyacinthus, qui aereo colore reſplendet, adiungitur; vt per omne, quod intelligendo penetrat, non ad fauores infimos, ſed ad amorem caeleſtium ſurgat: ne, dum incautus ſuis laudibus capitur, ipſo etiam veritatis intellectu vacuetur. Auro quoque & hyacintho, ac purpurae, bis tinctus coccus adiungitur; vt ante interni iudicis oculos, omnia virtutum bona ex caritate decorentur; & cuncta, quae coram hominibus rutilant, haec in conſpectu occulti arbitri flamma intimi amoris accendat. &c. Ceterum cum Rector ſe ad loquendum praeparat, ſub quanto cautelae ſtudio eloquatur, attendat: ne ſi inordinate ad loquendum rapitur; erroris vulnere auditorum corda feriantur: & cum fortaſſe ſapiens videri deſiderat, vnitatis compagem inſipienter abſcindat. Hinc namque in Euangelio veritas dicit: Habete ſal in vobis, & pacem habete inter *Exod. 28. a. b.* *Mar. 9. g.*

ter vos. per ſal quippe, verbi ſapientia deſignatur. Qui ergo loqui ſapienter nititur, magnopere metuat, ne in eius eloquio audientium vnitas confundatur. Hinc Paulus ait: Non plus ſapere, quam oportet ſapere; ſed ſapere ad ſobrietatem. *Rom. 12.* Ne igitur Rector incautus ad loquendum proruat, hoc, quod iam praemiſimus, per ſemetipſam veritas diſcipulis clamat. Habete ſal in vobis, & pacem habete inter vos. Ac ſi figurate per habitum ſacerdotis dicat: Mala punica tintinnabulis iungite; vt per omnia, quae dicitis, vnitatem fidei cauta obſeruatione teneatis. Sacerdos ſemper vocem praedicationis habeat, ne ſuperni ſpectatoris iudicium ex ſilentio offendat. &c. Veſtimentis itaq. illius tintinnabula inhaerent, vt vitae viam cum linguae ſonitu, ipſa quoque opera ſacerdotis clament. Nos, quia infirmi homines ſumus, cum de Deo hominibus loquimur, debemus primum meminiſſe, quid ſumus; vt ex propria infirmitate penſemus, quo docendi ordine infirmos fratres conſolemur. Conſideremus igitur, quia aut tales ſumus, quales nonnullos corrigimus: aut tales aliquando fuimus, etſi iam diuina gratia operante non ſumus, vt tanto temperantius eos corde humili corrigamus, quanto noſmetipſos verius in his, quos emendamus, agnoſcimus. &c. *Gregor. in paſtor. lib. 2. cap. 3. & cap. 4. apud Aquiſgr. cap. 24.*

CAP. XIII.

Ad hoc, niſi me fallit opinio, ſanctae viuendum eſt ſacerdoti, ne dicta ſua repugnātibus factis euacuet; ſi, quod praedicat fieri debere, non faciat, aut ſi quod nō facit, praedicare præſumpſerit, nihil apud eos, qui eius vitam nouere, proficiat. Quia ad hoc eſt Eccleſiae Dei praepoſitus; vt non ſolum bene viuendo alios exemplo ſuae conuerſationis inſtituat: ſed etiam fiducialiter praedicando, ſingulis ante oculos ſuos peccata conſtituat; quae poena maneat duris, quae gloria obedientibus, oſtendat. Nullius ſalutem deſperando contemnat, animas emēdari nolentium plangat, imitatus Apoſtolum, qui ait: Vt lugeam multos ex his, qui ante peccauerunt, & non egerunt paenitentiam. *2. Cor. 12. g.* & iterum: Quis infirmatur, & ego non infirmor? quis ſcandalizatur, & ego non vror? *2. Corin. 11. g.* Quapropter ſciens, quod ſi quibuſlibet diuitibus, ac potentibus male viuentibus parcat, aut foueat, eos perdat, ſimul & pereat: & ſancte debet viuere propter exemplum, & pie docere propter ſuae adminiſtrationis officium. certus, quod ei ſua iuſtitia nihil ſuffragetur, de cuius manu anima pereūtis exigitur. Quando quicumque alius perierit, quem nulla docendi neceſſitas manet, ſolus poenas ſui ſceleris dabit. Ille autem, cui diſpenſatio verbi commiſſa eſt, etiam ſi ſancte viuat, & tamen perdite viuentes arguere, aut erubeſcat, aut metuat; cum omnibus, qui eo tacente perierint, perit. & quid ei proderit non puniri ſuo, qui puniendus eſt alieno peccato? Mentior, niſi hoc Dominus per Ezechielem Prophetam ſub cuiuſdam terroris denuntiatione, loquitur ad eum: Et tu fili hominis, ſpeculatorem dedi te domui Iſrael. *Ezec. 3. d. & 33. b.* Nec hoc tranſeunter debemus audire, quod ſacerdotem ſpeculatorem appellet. &c. Audies, inquit, ſermonem ex ore meo, & annuntiabis eis ex me. &c. *Ezec. 3. d.* Si ei ſua peccata non annuntiaueris, ſi eum non argueris, vt ab impietate ſua conuertatur, & viuat; & te, qui non increpaſti, & ipſum, qui te tacente peccauit, flammis perennibus perdam. Quis, rogo, tam ſaxei pectoris, quis tam ferreus erit, quem ſententia iſta non terreat? quis tam alienus a fide, qui ſententiae iſti non credat? *Proſper lib. 1. de vita contempla. capit. 20. apud Aquiſgr. cap. 26.*

CAP. XIV.

Omnis ſpiritalis zelus doctoris animum frangit; quia valde cruciatur, dum infirmos quoſque aeterna deſerere, & rebus corporalibus delectari conſpicit. Nullam quippe omnipotenti Deo tale eſt ſacrificium, quale eſt zelus animarum, ſicut Pſalmiſta ait: Zelus domus tuae comedit me. *Pſ. 68. b.* Paulus Apoſtolus zelo animarum cruciatus, dicebat. *2. Corin. 11. g.* Quis infirmatur, & ego non infirmor? Quis ſcandalizatur, & ego nō vror? &c. Quid eſt, quod Ezechiel Propheta ſartaginem inter ſe, & ciuitatem murum ferreum ponit; *Ezec. 4. a* niſi quod idem fortis zelus, qui nunc in mente doctoris agitur, in die extremi iudicii inter eum, & animam, quam a vitiis zelatur, teſtis eſt: vt & ſi audire is, qui doceretur, noluerit, doctor tamen pro zelo, quem exhibet, de auctoris negligentia reus non ſit? Murum ferreū Propheta inter ſe, & ciuitatem ponit; quia in vltionis tempore inde doctor a damnationis periculo munitur, vnde nunc per zelum cuſtodiae cordis frixuram patitur. &c. Tunc enim hunc murum ferreum inuēturi ſumus; ſi nunc eum fortiter tenemus, videlicet docendo, cuſtodiendo, ſuadendo, increpando, mulcendo, terrendo, aliquando, vero & ſeuerius agendo. De qua ſeueritate per Ezechielem recte ſubditur: Et obfirmabis faciem tuā ad eā, & erit in obſidionē. &c. *Ezec. 4. a* Quantumlibet ira ex zelo rectitudinis mouetur, attendat, ne ita extra * mentis * dominium tranſeat: ſed in vltione peccati tempus, modumque conſiderans, ſurgentis animi perturbationem, ſubtilius retractando reſtringat, animoſitatem reprimat, & motus feruidos ſub aequitate diſponat; vt eo fiat iuſtior vltor alienus, quo prius extitit victor ſuus: quatenus ſic culpas delinquentium corrigat, vt ante ipſe, qui corrigit, per patientiam creſcat; & feruorem ſuum tranſcendendo diiudicet, ne intemperanter excitatus, ipſo zelo rectitudinis, longe a rectitudine aberret. *Greg. lib. 1. ſuper Ezechi. homil. 12. & in moral.*

Digitized by Google

ral.lib.5.c.33.apud Aquiſgr.c.34.

CAP. XV.

Sacerdotes pro populorum iniquitate damnantur, ſi eos aut ignorantes non erudiant, aut peccantes non arguant, teſtante Domino ad Prophetam: Speculatorem dedi te domui Iſrael. Si non fueris locutus, vt ſe cuſtodiat impius a via ſua, ille in iniquitate ſua morietur, ſanguinem vero eius de manu tua requiram. Sic enim Heli ſacerdos pro filiorum iniquitate damnatus eſt. & licet eos delinquentes admonuit; ſed tamen, vt oportuit, nō redarguit. Sacerdotes exquirere debent peccata populorum, & ſagaci ſollicitudine vnumquemque probare, iuxta teſtimonium Domini, ad Hieremiam loquentis: Probatorem, inquit, dedi te in populo meo robuſtum, & ſcies, & probabis vias eorum. Sacerdotes ſtudio corrigendi facta perſcrutari debent ſubiectorum, vt emendatos lucrifacere poſſint. Sicut autem peccatorem conuenit argui, ita iuſtum non exulcerari. Sacerdotes curam debēt habere de his, qui pereunt; vt eorum redargutione aut corrigātur a peccatis, aut ſi incorrigibiles exiſtunt, ab Eccleſia ſeparentur. &c. Bonorum ſtudia ſacerdotum, multa diligentia etiam parua plebium facta perquirunt; vt dum in minimis ſubditorum peccatis ſe acerrimos praeſtant, maiori malo cautos ſibi ſubditos, ac ſollicitos faciant. Sicut medici morbos imminentes curandos ſuſcipiunt, futuros vero, ne irrepant, medicinae obiectu quadam praeſcientia antecedunt: ita & doctores boni ſic ea, quae male acta ſunt, reſecant; vt ea, quae admitti poſſunt, ne perpetrentur, doctrina ſua ſuccurrente praeueniant. &c. *Iſid. l. 3. de ſummo bono, c.46. apud* Aquiſgr.c.46.

Ezec.3.d. *1. Reg.2. c. & 4.d.* *Hier. 6.g*

CAP. XVI.

Sicut ſtudendum eſt ſacerdotibus, vt auditores ſui myſterium ſacri baptiſmatis intelligant, & Deo opem ferente operibus compleant: ita nihilominus procurare debent, vt abrenuntiationes, quas in diabolum, ſuaque opera, eiusq. pōpas fecerunt, intelligāt; & his intellectis, ne ad eas denuo redeant, ſollicite inuigilent. Quibus etiam admonendo ſaepius inculcandum eſt, ne iugo Satanae, quod reiecerant, eiuſque dominationi, quam aſpernati ſunt, quoquo modo ſuccumbant. *Pariſ ſub* Lud. *& Loth.lib.1.c.10.*

CAP. XVII.

Qui ſacerdos eſt, & nō corripit delinquentes, ſacerdotis officium praeterit. *Hieron. in cap.2. Malach. apud Pariſienſ. ſub Ludouic. & Lothar.lib.1.cap.12.*

CAP. XIIX.

Doctrina ſacerdotalis ſecundum cuiuſque qualitatem omnibus ſufficiens eſſe debet, modeſta, prudens, honeſta, atque vtilis: nec minus exemplum boni operis doctrinae cōueniens in ſacerdotibus eſſe debet; vt quod ore doctrina profert, vitae meritum iuſtae operationis, verba ſacerdotis omnibus delectabilia faciat exſequenda, vitamq. probabilem commendet. *Aquiſgranenſ. ij. ſub Ludouic.par.1.cap.8.*

CAP. XIX.

Presbyterorum, qui praeſunt Eccleſiae Chriſti, & in confectione diuini corporis, & ſanguinis conſortes cum Epiſcopis ſunt, miniſteriū eſſe videtur; vt in doctrina praeſint populis. &c. Item vt de omnibus hominibus, qui ad eorum eccleſiam pertinent, pro omnia curant gerant. ſcientes ſe pro certo redituros rationem per ipſis in die iudicii, quia cooperatores oneris noſtri eſſe proculdubio noſcuntur. *Aquiſ. ij ſub Lud p. 3.c.5.*

CAP. XX.

Omnes ſacerdotes Domini pia vigilantia fidem catholicam indagare, & ſubditos ſibi cum mandatorum Domini obſeruantia, Epiſcopi quique ſtudioſiſſime docere contendant. *Melden.cap.19.*

CAP. XXI.

Terribilem nimis, imminētemque nobis, & gregi noſtro damnationem, & per nos, & per ſecundi ordinis conſacerdotes, omnibus modis euadere conemur, erudientes aſſidue commiſſos nobis, fidei verbis, & bonorum operū exemplis, vt in omnibus exhibeamus noſmetipſos, ſicut Dei miniſtros, vt non vituperetur miniſterium noſtrum. *Troſleia.c.5.* *2.Cor. 6. d.*

CAP. XII.

Hortamur vos paratos eſſe ad docendas plebes. Qui ſcripturas ſcit, praedicet ſcripturas: qui vero neſcit, ſaltem hoc, quod notiſſimum eſt, plebibus dicat: Vt declinēt a malo, faciat bonum. &c. Nullus ergo ſe excuſare poterit, quod non habeat linguam, vnde poſſit alium aedificare: mox enim, vt quemlibet errantem viderit, prout poteſt, & valet, aut arguendo, aut obſecrando, aut increpando, ab errore retrahat, & ad peragendum bonum opus hortetur. *Theodul. ad preſbyteros Aurelianen.cap.28.* *Pſ.33.c.*

Ne presbyteri eccleſias accipiant a laicis, ſed ab Epiſcopis.

Tit. XI.

CAP. I.

PResbyter, ſiue clericus, qui eccleſiam per laicos, ſine proprii Epiſcopi auctoritate receperit tenendam, communione priuetur: & ſi perſtiterit, a miniſterio eccleſiaſtico, & ordine deponatur. *Alexander iij. in conc.gener.Later.cap.14.* *De iure patron. c. 6 Gregor. ix. & c. 5. eod. tit. in 1. collect.*

CAP. II.

Nullus in eccleſiis praeſumat presbyteros conſtituere, niſi qui & ſacerdotalem gradum dare licite poteſt, & canonice de neglectis presbyteros increpare; ſed ab his venerabiliter ſacerdotes ad diuini miniſterii officium expetantur Epiſcopis, quibus ſingulari-

lariter, & diœceſes pertinent, & canonice debent ipſas eccleſias prouidere, ordinareq. prouiſas. *Syn. Rom. ſub* Leone *iv. c. 42.*

CAP. III.

16. q. 7. c. 20. Vt per laicos nullo modo quilibet clericus, aut presbyter obtineat eccleſiam, nec pretio. *Nic. ij. in ſyn. Rom. cxiij. Epiſc. c. 6.*

CAP. IV.

16. q. 7. c. 13. quoniam. Decernimus, vt nullus clericorum inueſtituram Epiſcopatus, vel Abbatiae, vel eccleſiae, de manu Imperatoris, vel Regis, vel alicuius laicæ perſonae, viri, vel feminae ſuſcipiat. Quod ſi praeſumpſerit, recognoſcat inueſtituram illam Apoſtolica auctoritate irritam eſſe, & ſe vſque ad dignam ſatisfactionem excommunicationi ſubiacere. *Syn. Rom. ſub Greg. vij. ann. 6. Pont.* 1078. *Kalen. Dec. cap. 3.* T*arrac. lib. 5. c. 47.*

CAP. V.

Nullus presbyter miniſterium eccleſiae, vel ipſam eccleſiam ab aliquo accipiat, niſi ab Epiſcopo, qui iniungat ſibi obedientiam, & curam animarum. *Gregor. vij. in ſynod. Roman. ann. incer. cap. 2.*

CAP. VI.

Diſt. 38. c. 2. Laici presbyteros abſque iudicio proprii Epiſcopi non eiiciant de eccleſiis, nec alios immittere praeſumant. quia quando presbyteri ab Epiſcopis in parochiis ordinātur, neceſſe eſt, vt ab ipſis Epiſcopis diligenter inſtructi, eccleſias ſibi deputatas accipiant, ne per ignorantiam, quod abſit, etiam in ipſis diuinis ſacramentis offendant. &c. *Arelat. ſub* Carolo *cap. 4. Tolet. iv. cap. 25. Iuo lib. 3. tit. 2. cap. 16. panor. & par. 3. cap. 129. decret. Anſelm. lib. 7. cap. 104.*

CAP. VII.

Interdicēdum videtur clericis, ſiue laicis, ne quis cuilibet presbytero praeſumat dare eccleſiam ſine licentia, & conſenſu Epiſcopi ſui. *Turon. ſub Carolo cap. 15. Magun. ſub Rab. cap. 12. Magun. ſub Arnul. c. 5.*

CAP. IIX.

16. q. 7. c. 38. Inuentum eſt, quod multi arbitrii ſui temeritate, & quod grauius eſt, ducti cupiditate presbyteris quibuſlibet abſque conſenſu ſuorum Epiſcoporum, eccleſias dant, vel auferunt. Vnde oportet, vt canonica regula ſeruata nullus abſque conſenſu Epiſcopi ſui cuilibet presbytero eccleſiam det. Quā ſi iuſte adeptus fuerit, hanc non, niſi graui culpa ſua, & coram Epiſcopo canonica ſeueritate amittat. *Cabil. ſub* Carolo *cap. 42. Capitul. lib. 7. cap. 65. in addit.* Burchar. *lib. 3. cap. 122. Iuo lib. 2. tit. 4. cap. 19. panor. & par. 3. cap. 88. decr.*

CAP. IX.

16. q. 7. c. 37. Laici presbyteros non eiiciant de eccleſiis ſuis, neque conſtituant ſine conſenſu Epiſcoporum ſuorum. *Magun. cap. 29. Capit. lib. 5. cap. 82. Burc. lib. 3. c. 111. Iuo lib. 2. cap. 20. panor.*

CAP. X.

Statutum eſt, vt ſine auctoritate, vel conſenſu Epiſcoporum presbyteri in quibuſlibet eccleſiis, nec conſtituantur, nec expellātur. Et ſi laici clericos probabilis vitae, & doctrinae Epiſcopis conſecrandos, ſuiſque in eccleſiis conſtituendos obtulerint, nulla qualibet occaſione reiciant. *Vorm. cap. 49. Trosle. 6. Capit. lib. 1. cap. 90.*

CAP. XI.

Nullus laicus presbyterum in eccleſiam mittere, vel eiicere praeſumat ſine conſenſu Epiſcopi. *Vormat. cap. 57.*

CAP. XII.

Hanc habeant auctoritatem Epiſcopi, vt in nullis eccleſiis, nec conſtituantur presbyteri, nec expellantur, illis inconſultis, & non conſentiētibus. In epiſtola beati Papae Clementis legitur: Attendendum ſummopere 16. q. 1. c. 41. ictibus
eſt omnibus presbyteris, & reliquis clericis, vt nihil abſque Epiſcopi proprii licentia agant. &c. *Tribur. c. 32. Clem. ep. 3. poſt med.*

CAP. XIII.

Si quilibet presbyterorum defunctus fuerit, vicinus presbyter apud ſaecularem ſeniorem nulla precatione, vel aliquo xenio eccleſiam illam obtineat; quia titulus per ſe conſtans antea exſtitit. ſed neque capellā ſine conſultu Epiſcopi. Nannet. *cap. 16. Burc. lib. 3. cap. 229. Iuo par. 3. c. 269.*

CAP. XIV.

Nullus presbyterorum quemquam, niſi iuſſu Epiſcopi in eccleſiam introducere præſumat, cui pro aliquo delicto illam ingredi non liceat. *Salegunſt. cap. 20.* Burch. *in ſi. decr. Iuo par. 15. c. 186. decr.*

CAP. XV.

Sicut habet Epiſcopus in ſua ordinatione omnem generaliter parochiam cum omnib. ruſticanis parochiis, quas per tricennium inconcuſſe poſſidet; ita & vnuſquiſque presbyter in ſua ordinatione, ac diſpenſationis cura habeat parochiam ſuam cum dote, & decimis eccleſiae, videlicet cum ſui Epiſcopi conſilio, ac diſpenſatione, ſecundum regulas antiquitus, & diuinitus conſtitutas. &c. Sine auctoritate, vel conſenſu Epiſcoporum presbyteri in quibuſlibet eccleſiis, nec conſtituantur, nec expellantur. Et ſi quis deinceps hoc facere tentauerit, ſynodali ſententia diſtricte feriatur. T*rosle. c. 6. ex Capitular. lib. 7. cap. 155.* Hodie *Capit. lib. 1. cap. 90. Vorm. c. 49.*

CAP. XVI.

Nullus laicus presbyteros in ſuis eccleſiis mittat, niſi in manu Epiſcopi ſui, quia Epiſcopus curam animarum debet vnicuique presbytero commēdare de parochiis eccleſiarum ſingularum. *Bituric. cap. 21. apud Lemouic. act. 2.*

CAP. XVII.

Decreuit ſancta ſynodus, vt nullus Epiſcopus Abbas, presbyter, vel quaelibet perſona de clero, accipiat de manu Regis, vel Comitis, vel cuiuſlibet laicae perſonae donum Epiſcopatus, vel Abbatiae, vel eccleſiæ,

vel

vel aliquarum eccleſiaſticarum rerum. Sed Epiſcopus a ſuo Metropolitano, Abbas, preſbyter, & ceterae perſonae a proprio Epiſcopo. &c. *Pictauien. cap.* 1.

De parte, quae ex redditibus eccleſiaſticis ad presbyterum pertinent. Tit. XII.

CAP. I.

De redditibus eccleſiæ quatuor partes fiant, quarum vna cedat Pontifici ad ſui ſuſtentationem; alia presbyteris, & diaconis, & omni clero; tertia templorum, & eccleſiarum reparationi; quarta pauperibus, & infirmis, & peregrinis. *Siluest. in ſyn. Rom. ccxxiv. Epiſcopor. c.* 4.

CAP. II.

Statuimus in noſtris eccleſiis, vel ciuitatibus hoc eſſe ſeruandum; vt quidquid pecuniae a fidelibus in eccleſia fuerit oblatũ, fideliter collectum maneat, & conſeruatum fideliter Epiſcopo praeſentetur: qualiter exinde tres partes fiant aequales, vnam Epiſcopus habeat, & alteram presbyteros, & diacones inibi deſeruientes conſequantur, & inter ſe, vt dignitas, & ordo popoſcerit, diuidant: tertia vero ſubdiaconibus, & clericis tribuatur, vt a Primicerio, iuxta quod in officio eos percipit eſſe intentos, ita ſingulis diſpẽſetur. Similis forma & de parochianis presbyteris in eccleſiis illis a Deo creditus erit ſeruanda. *Emerit. c.* 14.

CAP. III.

Quatuor partes ex decimis, & oblationibus fiant; vna ad fabricam eccleſiae releuãdam, altera pauperibus diſtribuenda, tertia presbytero cum ſuis clericis habenda, quarta Epiſcopo reſeruanda, vt quidquid exinde iuſſerit, prudenti conſilio fiat. *Nannet. c.* 10. *Burch. lib.* 3. *c.* 138. *Iuo par.* 3. *c.* 204. *decr.*

Quomodo presbyteri bona eccleſiae diſpenſare debeant. Tit. XIII.

CAP. I.

Ad domum Epiſcopi, & presbyterorum fructus afferantur, quos ipſi diaconis, & ceteris clericis diuidant. *Ap.* 4. *G.* 5. *L.*

CAP. II.

12. q. 1. c. 23. ex his Per presbyteros, & diaconos ex auctoritate Epiſcopi bona eccleſiae, quib. opus eſt, diſtribuantur. Pro ſe vero, & peregrinis fratrib. ſi indiget, percipiat Epiſcopus. *Ap.* 41.

CAP. III.

12. q. 1. c. 23. Epiſc. Si diffamatur Epiſcopus, aut ſui presbyteri, quae eccleſiae ſunt, ſiue ex agris, ſiue ex alia cauſa eccleſiaſtica ad ſe conuertere, & pauperes penuria opprimi; & calumnia, & infamia rationibus, & adminiſtratoribus eorum iniungatur. In hos quidem correctione opus erit, vt ſynodus arbitrabitur oportere. *Antioch. c.* 25. *Pariſ. ſub Ludou. & Loth. lib.* 1. *c.* 15. *Mart. Brac. c.* 16. *Anſelm. lib.* 6. *cap.* 163.

CAP. IV.

De obligationibus, † vel agris, quos dominus noſter. Rex Eccleſiae ſuo munere conferre dignatus eſt, vel Deo inſpirante contulerit, ipſorum agrorum, vel clericorum immunitate conceſſa, in reparationibus eccleſiarum, alimoniis ſacerdotum, & pauperum refectione, vel redemptionibus captiuorum, quidquid Deus in fructibus dare dignatus fuerit, expendatur; & clerici ad adiutorium eccleſiaſtici operis cõſtringãtur. Quod ſi aliquis ſacerdotum, ſeu minoris officii ad hanc curam minus ſollicitus fuerit, ac deuotus exſtiterit; publice a comprouincialibus Epiſcopis confundatur. Si nõ ſe correxerit, donec emendet errorem, communione fratrum habeatur indignus. minores vero, vt dignum eſt, diſtringantur. *Aurel. c.* 5. *vel* 7. † oblationib. ſ.

CAP. V.

Praebẽdum eſt à ſacerdotibus vitae ſolatium indigentibus. &c. *Tolet. iv. c.* 37.

CAP. VI.

Licitum ſit Epiſcopis, praeſentibus presbyteris. & diaconibus, de theſauro eccleſiae familiae, & pauperibus eiuſdem eccleſiæ, ſecundum canonicam inſtitutionẽ, iuxta quod indiguerint, erogare. *Turon. ſub Carol. c.* 11.

CAP. VII.

Oportet, vt ſi quando ſacerdotes fruges, vel quoſdam redditus terrae congregant, & protelant; non ideo hoc faciant, vt carius vendant, & theſauros congregent, ſed vt pauperibus tempore neceſſitatis ſubueniant. *Cabil. ſub Carolo cap.* 8.

CAP. IIX.

Sacerdos, cui diſpenſationis cura eſt, non ſolum ſine cupiditate, ſed etiam cum laude pietatis accipit a populo diſpenſanda; & fideliter diſpẽſat accepta; qui † omnia ſua aut reliquit, aut pauperibus diſtribuit, aut eccleſiae rebus adiũxit, & ſe in numero pauperum paupertatis amore conſtituit, ita vt vnde pauperibus ſubminiſtrat, inde & ipſe, tamquam pauper volũtarius, viuat. *Proſper lib. de vita contemplatiua* 2. *c.* 11. *apud Aquiſgr. c.* 108. † quia

CAP. IX.

Quod nulli ſacerdotum liceat res Deo dicatas, ſibiq. commiſſas, vt proprias tractare, & ad multifarios, ſecundum libitum ſuũ, eas vſus retorquere: ſed potius ſecundum canonicam auctoritatem, ſanctorumque Patrum dicta, & exempla, adminiſtrare, vel diſpenſare; ea, quae ſequuntur, perſpicue manifeſtant. Quod autem ea, quae Domino sãctificabantur, ad ius pertinerent ſacerdotũ, legalia inſtituta ſanciũt. In nouo quippe teſtamento, in initio videlicet ſanctae naſcentis Eccleſiae, vota fidelium ante pedes ponebantur Apoſtolorum, eorumq; iudicio vnicuiq; prout opus erat, diſtribuebantur. Et licet creſcente fidelium deuotione, copioſiſſimis, ac munificentiſſimis eorum liberali-

tatibus ſancta donata ſit Eccleſia; eundem tamen vſum Apoſtolorum ſucceſſores in tractandis, ac diſpenſandis eccleſiaſticis rebus ſe ſeruare meminerint. Quoniam qui ſtipem eccleſiae, iuxta documentum B. Hieronymi in ſuos conuertit vſus, ſcriba eſt, & Phariſaeus, ſimiliſque Iudae perdito. &c. *Pariſ. ſub Lud. &* Loth. *lib*. 1. *cap*. 15.

C A P. X.

Inſtruendi ſunt presbyteri, pariterq. admonendi, quatenus nouerint decimas, & oblationes, quas a fidelibus accipiunt, pauperum, & hoſpitum, & peregrinorum eſſe ſtipēdia, & non quaſi ſuis, ſed quaſi commendatis vti. de quibus omnibus ſciant ſe rationem poſituros in conſpectu Dei, & niſi eas fideliter pauperibus, & his, qui praemiſſi ſunt, adminiſtrauerint, damna paſſuros. *Nannet. c.* 10. *Capitul. lib.* 7. *cap.* 375. *Burch. lib.* 3. *cap.* 138. *Iuo par.* 3. *cap.* 204. *decr.*

Presbyter pauperes alat. Tit. XIV.

C A P. I.

EPiſcopus, vel presbyter ſi clerico indigenti non praebeat neceſſaria, excommunicetur. ſi perſeuerat, deponatur, quaſi fratris ſui occiſo. A*p. cap.* 59.

CAP. II.

Licet propitio Deo omnium Domini ſacerdotum, vel quorumcumque haec cura poſſet eſſe fidelium, vt egentibus neceſſaria debeant miniſtrari; ſpecialiter tamen debilibus id pietatis cauſa cōuenit; vt vnuſquiſque Epiſcoporum incolis, quos infirmitatē incurriſſe agnouerit. &c. neceſſaria ſubminiſtret. &c. *Aurel. v. cap.* 21.

C A P. III.

Decimae ſoluantur eccleſiaſticis, quibus ſacerdotes, aut in pauperum vſum, aut captiuorum redemptionem prorogatis, ſuis orationibus pacem populo, ac ſalutem impetrent. *Matiſcon. ij. cap.* 5.

C A P. IV.

Si quādo ſacerdotes fruges, vel quoſdam redditus terrae congregant, & protelant, nō ideo hoc faciant, vt carius vendant, & theſauros congregent, ſed vt pauperibus tempore neceſſitatis ſubueniant. *Cabil. ſub* Ca*rolo cap.* 8.

De benedictione presbyteri. Tit. XV.

CAP. I.

NOn licet presbyteris coram Epiſcopo populum benedicere, aut ſalutare. *Leo ep.* 86. *ad Epiſc. Germanos & Gall. in fi.*

C A P. II.

Diſt. 26. *c.* 6. *denique.* Illi, qui ante nos fuerunt, prouidam in eccleſiis conſuetudinem tradiderunt, hodieque in Eccleſia Romana, quae magiſtra eſt omnium eccleſiarum impraetermiſſe ſeruatur; ita, vt nullus ſacerdos maiore ſuo nō innuente conſacerdote cuilibet rei benedicere nitatur. *Nicolaus ep. ad* Michael. *Imperat. ante med. Iuo par.* 5. *cap.* 17. *& par.* 6. *cap.* 335. *dec. Anſ. lib.* 7. *c.* 144. *Caeſ. lib.* 8. *c.* 26.

CAP. III.

Presbyteri priuatim fidelibus deſiderantibus vbique benedicere poſſunt. *Regien.* 4. *Burch. lib.* 2. *cap.* 41.

CAP. IV.

Benedictionem ſuper plebem in eccleſia fundere, presbytero non licet. *Agath.* 44. *Burch. lib.* 2. *cap.* 90. *26. q. 6. miniſtrare. c. 3.*

De variis muneribus presbyteri. Tit. XVI.

CAP. I.

VOs o presbyteri Eccleſiam excolite, & ordinate ſponſam Chriſti ad pudiciciam. Sponſam autem dico, omnem Eccleſiæ congregationem: quæ ſi pudica inuenta fuerit a ſponſo ſuo, ingentibus ab eo donis, & muneribus honorabitur: & vos, velut miniſtri ſponſae, & amici ſponſi, ingenti gaudio, & laetitia perfruemini. Si vero ſponſa haec reperta fuerit commaculata peccatis; ipſa quidem tamquam indigna extrudetur a regalibus toris, vos autem poenas dabitis; ſi forte per veſtram negligentiam, vel deſidiā obrepſerit contagio ſaeua peccati. Idcirco ante omnia ſobrietatis, & pudicitiae ſollicitudinem gerite. &c. Diligite omnes fratres veſtros, & cum religione, ac miſericordia reſpicite ad omnes; orphanis exhibete voſmetipſos parentes: viduis virorum curā impendite cum omni caſtitate, quæ neceſſaria ſūt, praebentes. Iuniores tamen viduas nuptiis copulate. His, qui ignorant artificia, exquirite honeſtas aliquas occaſiones, quibus victum neceſſarium quaerant. Artificibus vero opera prouidete; debilibus miſericordiā facite. Scio autem haec omnia facturos vos, ſi caritatem prae ceteris, & ante omnia in veſtro corde figatis. &c. Eſurientes reficite, & ſitientibus potum date, nudis veſtimentum; aegros viſitate, & eos, qui in carcere ſunt, prout poſſibile eſt, iuuate: peregrinos ſatis prompte in domibus veſtris ſuſcipite. &c. *Clem. ep.* 1. *ante med.*

CAP. II.

Tribus gradibus commiſſa ſunt ſacramenta diuinorum ſecretorum, id eſt, presbytero, diacono, & miniſtro. &c. *Clem. ep.* 2. *in princ. Iuo p.* 2. *c.* 64. *dec. Anſ. lib.* 8. *c.* 38. *in addit.* *De conſ. d.* 2. *c.* 23.

C A P. III.

Presbyter, qui parochiae praeeſt, prouideat, ne clerici feminis valde familiariter vtantur. *Carth. iv. cap.* 102. *Burch. lib.* 8. *c.* 55. *Iuo p.* 7. *c.* 73. *decr. Caeſ. lib.* 9. *c.* 60. *Diſt.* 81. *c.* 33. *ad reatum.*

CAP.

CAP. IV.

Haereticos in mortis diſcrimine poſitos, ſi catholici eſſe deſiderēt, ſi deſit Epiſcopus, a presbyteris cum chriſmate, & benedictione conſignari placet. *Arauſ. c. 2.*

CAP. V.

Presbyteri, & diaconi alternas ſeptimanas obſeruent in dioeceſanis eccleſiis. *Tarr. c. 7.*

CAP. VI.

Presbyteri, & diacones in omnibus bonorum operum exhibitionibus ſui Epiſcopi veſtigia ſectentur; & in bonorum morum probitate, quae Epiſcopo ſunt obſeruanda, eadē & ſibi obſeruanda eſſe cognoſcant. *Turon. ſub Carol. cap. 9.*

CAP. VII.

Exo. 32. Sacerdotes vice Moſis iram Domini ſuper populum ſaeuientem praecibus ſuis debent mitigare. *Meten. cap. 3.*

CAP. IIX.

Cum ſacerdos audierit aliquem infirmari in ſua plebe, quam citius ad eum pergat; & ingreſſus cubiculum, aquam benedictam ſuper eum, & per omne cubiculum adſpergat, cum antiphona: Aſperges me Domine, & verſu. Exſurgat Deus. Deinde dicat orationem: Deus qui ſacerdotibus tuis. &c. Deinde cantet ſeptem pſalmos cum precibus pro infirmis. Poſt haec omnes iubeat extra cubiculum ſecedere; & appropinquās lecto, quo infirmus decumbit, eum blande, leniterque alloquatur; vt omnem ſpem ſuam in Deo ponat; vt flagellum Dei patienter toleret; vt hoc ad purgationem, & caſtigationem ſuam prouenire credat; vt peccata ſua cōfiteatur; vt emendationem promittat, ſi Dominus vitam conceſſerit: vt paenitentiam pro culpis commiſſis ſpondeat: vt ſubſtantiam ſuam, dum adhuc ſenſus, & ratiu in eo vigent, diſponat: vt peccata ſua eleemoſynis redimat: vt iis, qui in ſe peccauerunt, indulgeat: vt rectam fidem, & credulitatem teneat; vt de Dei miſericordia numquam deſperet. Cum his, & huiuſcemodi allocutionibus fuerit mens infirmi releuata, data benedictione recedat ſacerdos, non poſt multum reuerſurus, detq. locum, vt aegrotus de peccatis ſuis poſsit cogitare. *Nannetem. cap. 4.*

Presbyteri conſtituantur in vicis, & in paruis ciuitatibus. Tit. XVII.

CAP. I.

Diſt. 80. c. 3. Epiſcopi non in caſtellis, aut modicis ciuitatibus debent conſtitui, ſed presbyteri per caſtella, & modicas ciuitates, atque villas debent ab Epiſcopis ordinari, & poni; ſinguli tamen per ſingulos titulos ſuos. *Anacletus epiſt. 3. in princ. Burch. lib. 1. cap. 4. Iuo par. 5. c. 58. & 98. decr.*

CAP. II.

Vbi minores ſunt plebes, minoreſq; conuentus, presbyterorum cura ſufficit. *Leo ep. 85. c. 2. ad Epiſcopos Africae. Burch. lib. 1. c. 32. Iuo par. 5. c. 107. & 143. decr.* Diſt. 80. illud. c. 4.

CAP. III.

Non licet ordinare ſimpliciter Epiſcopū in vico, vel parua vrbe, cum vnus presbyter ſufficiat, ne contemnatur nomen Epiſcopi. *Sard. cap. 6.*

De reſidentia, & miniſterio presbyterorū in ſuis eccleſiis, vt & qui presbyteri, in vicis degunt, diebus ſollemnioribus ad ciuitatem veniant. Tit. XIIX.

CAP. I.

Presbyter, diaconus, ſubdiaconus, vel quilibet eccleſiae deputatus clericus, ſi intra ciuitatem fuerit, vel in loco, in quo eccleſia eſt, aut caſtella, aut vici ſunt, aut villae; ſi ad eccleſiam, aut ad ſacrificium quotidianum non venerit; clericus non habeatur, ſi caſtigatus per ſatisfactionem, veniam ab Epiſcopo noluit promereri. *Tolet. c. 5. Mar. Brac. c. 64. Burc. lib. 2. c. 152. Iuo p. 6. decr. c. 243.* Diſt 92. c. vlt.

CAP. II.

Clerici, qui in maioribus feſtiuitatibus in oratoriis, niſi iubente, aut permittente Epiſcopo, miſſas facere, aut tenere voluerint, a communione pellantur. *Agathenſ. cap. 21. Iuo par. 4. cap. 9. decret.* De conſe. diſt. 1. ſi quis. 34.

CAP. III.

Si quis ex presbyteris, aut diaconis, qui neque in ciuitate, neque in parochiis, canonicus eſſe dinoſcitur, ſed in vllulis habitans, in oratorio ſancte deſeruiens, celebret diuina myſteria: feſtiuitates praecipuas, Domini natale, Paſcha, Penteceſten, & ſi quae principales ſunt feſtiuitates reliquae, nullatenus alibi, niſi cum Epiſcopo ſuo in ciuitate teneat. &c. *Aruern. c. 14. Burch. lib. 2. c. 231. Iuo p. 6. c. 306. dec.*

CAP. IV.

Epiſcopus, presbyter, diaconus, clericus, laicus, qui ſine neceſſaria cauſa, relicta eccleſia ſua, in vrbe vagās tres dominicas dies trib. hebdomadib. non conuenerit, clericus deponatur, laicus communione arceatur. *Trull. cap. 81.*

Eccleſiis presbyteri proprii praeficiantur, & non conducticii. Tit. XIX.

CAP. I.

Presbyteri non intrent eccleſias conducti pretio ad vnum annum, ſicut mercenarii, ſed per manum Epiſcopi, vel Archidiaconi gratis habeant; quamdiu recte eas regere poterūt. *Gr. vij. in cōc. Rotann. inc. c. 31.*

CAP. II.

25. q. 2. c. 5. praecipim. Praecipimus, ne conducticiis presbyteris eccleſiae committantur; ſed vnaquaeque eccleſia, cui facultas ſuppetit, proprium habeat ſacerdotem, nec ab eius regimine, alicuius, niſi Epiſcopi, vel Archidiaconi, in cuius parochia fuerit, canonico iudicio depellatur. *Rem. ſub Eugen. iij. cap.* 10. *vel* 11. *Innoc. ij. in ſyn.* Rom. *cap.* 8.

CAP. III.

Communi conſenſu cenſuimus, vbicumq; poſſibile fuerit, vnicuique eccleſiae ſuus prouideatur ab Epiſcopo presbyter, vt per ſe eam tenere poſſit, aut etiam priori presbytero ſubiugatus, miniſterium ſacerdotale perficere poſſit. *Aquiſgr. ij. ſub Ludouic. par. 3. cap. 16.*

CAP. IV.

Enormis quaedam conſuetudo inualuit, vt ponantur in eccleſiis conducticii ſacerdotes vicarii temporales; ne id fiat de cetero, modis omnibus inhibemus. Sed cum vicarius poni debet, & poteſt, perpetuo inſtituatur. &c. *Concil. habitum in Germania ſub Conrado Card. cap.* 12.

De modo eligendi parochum: & vt electus curam populi ſuſcipiat. Tit. XX.

CAP. I.

Diſt. 63. c. 7. omnis OMnem electionem, quae fit a magiſtratibus, Epiſcopi, vel presbyteri, vel dia-
16. q. 7. c. 14. coni irritam manere ex canone dicente: [Si quis Epiſcopus ſaecularibus magiſtratibus vſus, per eos eccleſiam obtinuerit, deponatur, & excommunicetur; & omnes, qui cum eo communicant. *Nicae. ij. c. 3. Apoſt. cap.* 30. G. 31. L. *Burch. lib. 3. cap.* 109. *Iuo par. 3. cap.* 85. *& par. 5. cap.* 119. *&* 120. *decr.* An*ſelm. lib. 6. cap. 5. Deuſded. cap. 1. & 4.* Tarrac. *lib. 1. cap. 46. Caeſ. lib. 3. cap. 64.*

CAP. II.

Si Epiſcopus, presbyter, diaconus non ſuſceperit curam, & miniſterium populi ſibi commiſſi, excommunicetur, donec ſuſcipiat. *Apoſt. cap.* 36. G. 37. L.

CAP. III.

Diſt. 77. quicumq. c. 3. in ſi. (Diaconus) acceſſu temporum presbyterio, vel Epiſcopatui, ſi eum cleri, ac plebis euocauerit electio, non immerito ſocietur. *Syric. ep. 1. cap.* 10. *Iuo par. 6. c. 91. decr.*

CAP. IV.

In ordinādis plebium rationibus, ciuium inſtituta ſeruentur. &c. & primum quidem ipſius loci presbyteri, vel ceteri clerici idoneum ſibi rectorem eligant: deinde populi, qui ad eandem plebem aſpicit, ſequatur aſſenſus. Si autem in ipſa plebe talis inueniri non potuerit, qui illud opus competenter peragere poſsit, tūc Epiſcopus de ſuis, quem idoneū iudicauerit, inibi cōſtituat. *Ticin.* 4.

De presbyteris peregrinis. Tit. XXI.

CAP. I.

EPiſcopi, vel presbyteri, ſi cauſa viſitandae eccleſiae alterius Epiſcopi, ad Eccleſiam venerint, & in gradu ſuo ſuſcipiãtur, & tam ad verbum faciēdum, quam ad oblationem conſecrandam inuitentur. *Carth. iv. cap.* 33. *7. q. 1. c. 38.*

CAP. II.

Statuimus, vt ſecundum cautelam omnes vndecumque ſuperueniētes ignotos Epiſcopos, vel presbyteros ante probationem ſynodalem in eccleſiaſticum miniſterium non admittamus. *Syn.* Franc. *poſt med. Capitul. lib. 5. cap.* 2.

CAP. III.

Epiſcopi, vel presbyteri de aliis regionibus non ſuſcipiantur in miniſterium Eccleſiae, niſi prius fuerint probati ab Epiſcopo, cuius parochia eſt. *Sueſſ. ſub* Pipino *poſt med.*

Ne presbyteri parochianos alienos apud ſe recipiant: neve illis ſacramenta conferant. Tit. XXII.

CAP. I.

NVllus presbyter parochianum alterius recipiat, niſi per neceſsitatem in baptiſmo, & in abſolutione. Et ſi quid caritatiue ſibi oblatum fuerit, ex cōſenſu illius, cuius parochianus fuerat, habeat, vel reddat. *Greg. vij. in conc. Rom. incer. c.* 7.

CAP. II.

Placuit, vt deinceps nulli ſacerdotum liceat quemlibet commiſſum alteri ſacerdo- *9. q. 2. c. 2 et de paenit. d. 6. c. vlt.*
ti, ad paenitentiam ſuſcipere ſine eius conſenſu, cui ſe prius commiſit; niſi per ignorantiam illius, cui paenitens prius confeſſus eſt. Qui vero contra haec ſtatuta facere tentauerit, gradus ſui ordinis periculo ſubiacebit. *Synodus* Hibern. *ſub* Leone *iij.*

CAP. III.

Dominicis, & feſtis diebus presbyteri, *9. q. 2. c. 4 c. 2 de paro. Grego. ix. & in 1. collect.*
antequam miſſas celebrent, plebem interrogent, ſi alterius parochianus in eccleſia ſit, qui proprio contempto presbytero, ibi miſſam velit audire. Quem ſi inuenerint, ſtatim ab eccleſia eiciant, & ad ſuam parochiam redire compellant. *Nanneten. cap.* 1. *Burch. lib. 2. c. 92. Iuo par. 2. c. 122. decr.*

CAP. IV.

Nullus presbyter alterius parochianum, *9. q. 2. c. 5*
niſi in itinere fuerit, vel placitum ibi habuerit, ad miſſam recipiat. *Nanneten. c.* 2. Capitul. *lib. 1. c. 153. Burch. lib. 2. c. 91.*

Varia de parochis, & eccleſiis parochialibus. Tit. XXIII.

CAP. I.

IN parochialibus eccleſiis presbyteri per Epiſcopos conſtituantur, qui eis reſpondeant de animarum cura, & de his, quae ad Epiſcopum pertinent decimas, & eccleſias a laicis non ſuſcipiant abſque cōſenſu, & voluntate Epiſcoporum. & ſi aliter praeſumptum fuerit, canonice vltioni ſubiaceant. *Calliſt. ij. in concil. Roman. cap.* 18.

CAP. II.

De Eccleſiis parochianis, vnde Apoſtolicam ſedem conſulere voluiſti, qualiter ſint cuſtodiendae per Cordubenſem prouinciam ac diuidendae ſacerdotibus, nihil tuae caritati melius nobis videtur intimare, quam vt ſequaris, quod nos in Romana Eccleſia
13.q.3.c. 1. nuper egimus. [Eccleſias ſingulas ſingulis presbyteris dedimus; parochias, & coemeteria eis diuiſimus; & vnicuique ius proprium habere ſtatuimus. ita videlicet, vt nullus alterius parochiae terras, terminos, aut ius inuadat; ſed vnuſquiſque ſuis terminis ſit contētus; & taliter eccleſiam, & plebem ſibi cōmiſſam cuſtodiat, vt ante tribunal aeterni iudicis, ex omnibus ſibi commiſſis rationem reddat, & non iudicium, ſed gloriā pro ſuis actibus accipiat. *Dionyſ. ep.* 2. *poſt prin. Bur. lib.* 3. *cap.* 43. *Iuo lib.* 2. *tit.* 4. *cap.* 15. *panor. & par.* 3. *c.* 47. *decr. Anſelm. lib.* 7. *cap.* 112.

CAP. III.

Ipſi, qui ad gubernandas plebes legitime prouecti ſunt, nullatenus a ſuis Epiſcopis repellantur, niſi aut alicuius criminis reatum inciderint, aut eaſdem plebes male tractauerint. *Ticin. ſub Ludou. ij. c.* 5.

Habeatur honor presbyteris. Tit. XXIV.

CAP. I.

QVi bene praeſunt presbyteri, duplici honore digni habeantur, maxime qui laborant in verbo, & doctrina. &c. *Paul. ep.* 1. *ad Timoth. cap.* 5.

CAP. II.

Diſt. 93. peruenit. Ne diaconi euchariſtiam dent presbyteris; neve illam accipiant, prius quam presbyteri; neq, in medio presbyterorum liceat diaconis ſedere. *Nicae. c.* 18. *Aquiſgr. c.* 41. *Burch. lib.* 5. *c.* 26. *Iuo par.* 2. *c.* 36. *decr. Anſel. lib.* 7. *c.* 55. *Caeſar. lib.* 8. *c.* 13.

CAP. III.

Vbicumque presbyter, vel monachus, vel peregrinus, vel res eorum captae fuerint, statim excommunicetur receptum, † vnde factum vel ad quod ductum fuerit. *Greg. vij. in conc. Rom. ann. incer. c.* 15. († raptor)

CAP. IV.

Si quis parochianus, vel dictis, vel factis contumelias ſuo intulerit presbytero, extra Eccleſiam fiat; donec ſatisfaciat, ne nomen Dei, & ordo vileſcat. *Greg. vij. in concil. Roman. ann. incer. c.* 26.

CAP. V.

Ne Epiſcopus, vel ſacerdos, Regi, vel alicui laico, in manibus ligiam fidelitatem faciat. *Vrban. ij. in conc. Claram. c.* 17.

CAP. VI.

In ſingulis eccleſiis ſacerdotes diuinis orationibus Deo dicatos poni: quos ab omnibus venerari oportet, & nō a quoquam grauari. *Clem. ep.* 2. *ante fin. Caeſar. lib.* 4. *c.* 46. 16.q.7.c. 28. eccleſias. & de conſec. d. 1.c.12.

CAP. VII.

Sacerdotes non ſunt infeſtandi, ſed honorandi: in eis quoque Dominus honoratur, cuius legatione funguntur. &c. Si peccauerint, a reliquis arguantur ſacerdotibus: ſed & a ſummis Pontificibus conſtringantur, & non a ſaecularibus, aut malae vitae hominib. arguantur, vel arceantur. *Pont. ep.* 1. *in med.*

CAP. IIX.

Oportet pietatem veſtram ſacerdotibus, qualeſcumque ſint, propter eum, cui deſeruiunt, reuerētiam potius, quam iniurias exhibere. &c. Quid mirum ſi Chriſtianus Imperator veri Dei ſacerdotes honoret, dum pagani Principes honorem impendere ſacerdotib. nouerunt, qui diis ligneis, & lapideis ſeruiebant? &c. [Non quales ſint ſacerdotes Domini, ſed quid de Domino loquantur, eſt vobis magnopere prouidendum. &c. *Nicol. ad Michael. Imper. in prin. Iuo par.* 5. *c.* 18. *decr. Anſel. lib.* 1. *c.* 72. 1.q.1.c. 86.

CAP. IX.

De presbyteris qualeſcumque ſint, vobis, qui laici eſtis, nec iudicandum eſt, nec de vita ipſorum quippiam inueſtigandum: ſed Epiſcoporum iudicio, quidquid eſt, per omnia reſeruandum. *Nic. ad conſul. Bulgaror. c.* 70.

CAP. X.

Auctoritate ſanctae Romanae Eccleſiae, vice beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli nobis licet indignis conceſſa, vos admonemus; vt eccleſiis honorem, pauperibus afflictis compaſſionem, ſacerdotibus, praecipueque Epiſcopis reuerentiam, ac obediētiam, quaſi patrib. procuretis impēdere. *Greg. vij. lib.* 8. *regiſtr. ep.* 14.

CAP. XI.

De diaconibus vrbicis, vt non aliquid per ſe praeſumant, ſed honor presbyteris reſeruetur. *Arelat. j. c.* 18.

CAP. XII.

Non oportet Diacono ante presbyterum ſedere, ſed eo iubente. *Laodi.* 20. *Mart. Brac.* 40. *Vi. Agath.* 65. *Burch. lib.* 2. *c.* 221. *Iuo par.* 6. *cap.* 2. 96. *decret. Anſelm. lib.* 7. *c.* 56. *Caeſar. lib.* 8. *c.* 19. Diſt. 93. c. 15.

CAP. XIII.

Epiſcopus in quolibet loco ſedens, ſtare presbyterum non patiatur. *Carthag. iv. c.* 34. *Caeſar. lib.* 4. *c.* 51. & 76. Diſt. 95. c. 9.

 CAP.

CAP. XIV.

Diſt. 95. c. 10. Epiſcopus in eccleſia in conſeſſu presbyterorum ſublimior ſedeat, intra domum vero collegam ſe presbyterorum eſſe cognoſcat. *Carth. iv. c. 35. Iuo par. 5. c. 337. decr. Caeſar. lib. 4. c. 51. & 76.*

CAP. XV.

Ad vllam adminiſtrationem Pontifices, presbyteros, atque diaconos ideo excuſatos eſſe decreuimus; quia, quod lex ſaeculi etiam paganis ſacerdotibus, & miniſtris ante praeſtiterat, iuſtum eſt, vt erga Chriſtianos ſpecialiter conſeruetur. *Aurel. iv. c. 13.*

CAP. XVI.

Quicumque iudex, aut ſaecularis presbytero, aut diacono, aut cuilibet de clero, aut de iunioribus abſque audientia Epiſcopi, aut Archidiaconi, vel Archipresbyteri, iniuriam inferre praeſumpſerit; anno ab omnium Chriſtianorum conſortio habeatur extraneus. *Antiſiod. c. 43.*

CAP. XVII.

Diſt. 45. cum beatus. 8. Presbyteri, Abbates, & Leuitae, exceptis grauioribus, & mortalibus culpis, nullis debent verberibus ſubiacere. &c. Si quis aliter fecerit, iuxta modum verberum, quem intulerit, excommunicationem pariter, & exilii ſententiam ſuſtinebit. *Brac. iij. c. 6.*

CAP. XIIX.

Si quis presbyterum calumniatus fuerit, & ſpaſſauerit; ſeptem quadrageſimas fine ſubditis annis paeniteat. &c. *Synod. apud Theodonis villam c. 3.*

CAP. XIX.

Abſit, vt quidquam de clericis ſiniſtrum loquar, qui Apoſtolico gradui ſuccedentes, Chriſti corpus ſacro ore conficiunt, per quos nos etiam Chriſtiani ſumus, qui claues regni caelorum habentes, quodammodo ante iudicii diem iudicant; qui ſponſam Domini ſobria caſtitate conſeruant. Sed alia monachi cauſa eſt, alia clericorum. Clerici paſcũt oues, ego paſcor. Illi de altario viuunt; mihi quaſi infructuoſae arbori, ſecuris ponitur ad radicem, ſi munus ad altare non defero. Nec poſſum obtendere paupertatem, cum in
Luc. 21. a Euangelio Chriſti anum viduam, duo, quae ſibi ſola ſupererant, aera mittentem, laudauerit Dominus. Mihi ante presbyterum ſedere non licet; ipſi, ſi peccauero, licet tradere me Satanae. &c. *Hierony. ad Heliodorum, apud Aquiſg. cap. 97.*

CAP. XX.

Veſtrum erit praecipere laicis, vt ipſi congruum (*presbyteris*) & debitum impendant honorem; & in eos, qui contra eos perperam geſſerunt, congrua procedat caſtigatio; quatenus, & illi corrigantur, & reliqui terreantur. *Aquiſgr. ij. ſub Ludou. part. 3. c. 10. loquitur ſyn. cum Imperatore.*

CAP. XXI.

Licet ſacerdotes moderno tempore propter imminentes perturbationes in multis ſint negligentes; non ſunt tamen vituperandi, nec deſpiciendi: ſed propter illum, cuius miniſterium gerunt, audiendi, & congruo honore venerandi. Poſt Apoſtolos enim ad ipſos haec Domini ſententia dirigitur: Qui *Luc. 10.*
vos audit, me audit; & qui vos ſpernit, me ſpernit. Quapropter attendendum eſt, quod ſacerdotum Chriſti ſpretio ad iniuriã Chriſti pertinet, cuius vicem, & miniſterium gerunt. *Aquiſg. ij. ſub Ludou par. 4. c. 7.*

CAP. XXII.

Laici monendi ſunt, ne ſacerdotes contemptui habeant, neve eorum monita deſpiciant; & tam turpiter tractent, vti hactenus; ne ſuperueniat, quod dicit Propheta: Populus *Oſe. 4. a.*
tuus, ſicut hi, qui contradicunt ſacerdoti; & corrues hodie, & corruet etiam Propheta tecum. *Aquiſgr. ii. ſub Ludou. par. 4. c. 19.*

CAP. XXIII.

Sacerdotes, ac ſerui Dei vigorem eccleſiaſticum, & debita priuilegia, iuxta reuerendam auctoritatem obtineant; eiſdem vero Regalis poteſtas, & illuſtrium uirorum ſtrenuitas, ſeu reipub. adminiſtratores, vt ſuum miniſterium competenter exſequi valeant, in omnibus rationabiliter, & iuſte concurrant. *Melden. cap. 1.*

CAP. XXIV.

Vt hi, qui ſacerdotes, ac viros eccleſiaſticos non ſolum dehonorãt, verum & diuerſo, atque aduerſo modo affligunt, velut ſacrilegi canonicæ ſententiæ ſubigantur. *Melden. c. 60.*

CAP. XXV.

Per ſingulas parochias, eas feſtiuitates populus obſeruare ſtudeat, quas proprius eorum Epiſcopus venerari praedicauerit. &c. Si vero aliqui inuenti fuerint, qui ſacerdotibus obtẽperare noluerint; per miniſtros reipub. diſtringantur: & ſatisfactionem paenitentiae, quam presbyteri impoſuerint, ſubire cogantur. *Ticin. ſub Ludou. ij. c. 17.*

CAP. XXVI.

Relatum eſt ſanctae ſynodo, quod a malis Chriſtianis plurimae vexationes ſacerdotib. Chriſti, ſeu ceteris clericis inferioris gradus inferantur. &c. Si quis clerico aliquam iniuriam, ſeu calumniam ingeſſerit, a liminibus ſanctae Eccleſiae arceatur, vſque ad condignam ſatisfactionẽ. *Magun. ſub Arnulf. c. 7.*

CAP. XXVII.

Quidã homines ſcelerati grauiſſimas iniurias, & vulnera intulerunt cuidam presbytero; iubet ſynodus eos anathematis vinculo conſtringi, quouſque dignam fecerint paenitentiam. *Magun. ſub Arnulf. cap. 8.*

CAP. XXIIX.

Si quis presbyter, quod abſit, quia ſacerdos altiſſimi eſt, vulneratus, vel quibuſlibet iniuriis, & contumeliis honeſtatus euaſerit, & ſuperuixerit; tota compoſitio perſoluatur presbytero. &c. Sacerdotes non ſunt lacerandi, ſed potius coronandi: quia de his Eccleſiaſticus liber loquitur dicens. In tota anima *Eccleſ. 7.*

tua

tua time Dominum, & ſacerdotes illius ſanctifica, & miniſtros eius non derelinquas, & honorifica ſacerdotem. *Tribur.c.4.*

CAP. XXIX.

Qui ſacerdotibus iniuriam, vel contumeliam irrogant, Domino Deo noſtro Ieſu Chriſto cuius vices agunt, iniurioſi, & contumelioſi exſiſtunt. &c. Si Sacerdotes Dei non ſunt infeſtandi. &c. nõ aliqua iniuria, vel contumelia afficiendi; quanto minus perſequendi, excaecandi, aut interficiendi? *Troſl.c.5.*

CAP. XXX.

Si quis in hoc genus ſacrilegii prorupeperit, vt in eccleſias, earumque res irruens ſacerdotibus, & miniſtris, vel ipſo cultu, locoque aliquid importet iniuriæ, vel inferat ad diuini cultus iniuriam, conuictos, ſiue confeſſos reos capitali ſententia nouerit vindicandum. *Troſlei.c.5.ex Capitul.lib.6.c.297.*

CAP. XXXI.

Quicumq. iudex ſaecularis presbyterum, aut diaconum, aut quemlibet de clero, atque de iunioribus abſque audientia Epiſcopi, vel Archidiaconi, vel Archipresbyteri iniuriam inferre præſumpſerit; anathema ab omnium Chriſtianorum conſortio habeatur. *Troſl.c.5.ex Capitul.*Caroli *Imper.*

CAP. XXXII.

11.q.1.c. de for. cõpet. c. 2. Greg. ix. & in 1. collo. c. 3. eo. tit.

Nullus iudex, neque presbyterum, neque diaconum, aut clericum, aut iuniorem eccleſiae ſine conſcientia Pontificis per ſe diſtringat, aut condemnare praeſumat. &c. *Troſl.c.6.Capitul. lib.6.c.154. & lib.7.c.139. & in addit.c.210. Burch.lib.16.c.22.*

CAP. XXXIII.

Maras excommunicatus eſt a proprio Archidiacono, quoniam iniuriam fecit presbytero. *Ibas Epiſcop. in ſyn. habita Beryti, apud Chalcedon. act.10 ante med.*

De ordine antiquiorum presbyterorum, & aliorum clericorum ſeruando. Tit. XXV.

CAP. I.

Diſt.61. c.12.

NE emeritis in ſuis eccleſiis clericis, peregrini, & extranei, & qui ante ignorati ſint, ad excluſionem eorum, qui bene de ſuorum ciuium merentur teſtimonio, præponantur. &c. *Caeleſ.ep.2.c.4.Anſel.lib.6.c.7.*

CAP. II.

Libello Pauli presbyteri tui. &c. cognouimus, apud te nouo ambitu, foedoque colludio, presbyterii ordinem fuiſſe turbatum, ita vt vnius feſtina, & immatura prouectio, quaedam eorum deiectio facta ſit, quos ætas cõmendabat, & nulla culpa minuebat. Quod ſi ambientis intentio, aut imperita fauentium ſtudia, id, quod numquam habuit conſuetudo, põſcebant, vt incipiens emeritis, & nouellus praeferretur antiquis: tuae fuerat induſtriae, atque doctrinae, vt iniuſte petentium deſideria rationabili auctoritate cohiberes; ne quem in ſacerdotali propere prouehebas honore, ad iniuriam eorum, quibus ſociabatur, inciperet. &c. dum in illo non humilitatis virtus, ſed elationis vitium roboraretur. &c. Si vero, vt aſſeritur, primi, ſecundique presbyteri. &c. tam huic aſſentatio fauit, † ut illum cum ſui dedecore poſcerent honorari, nec hoc quidem illis, proprio ſe iudicio deijcientibus tribui debuit, quod volebant, cui tam miſerae voluntati, te dignius fuerat obuiare, quam cedere. Deformis autem, & ignaua ſubiectio bene ſibi conſciis, & non irritam facientibus gratiam Dei, praeiudicare non potuit, vt primatus ſuos quocumque commercio in alterutrum transferentes, ſubſequentium ſuorum minuerent dignitatem, & quem vltimum ſibi antepoſuerant, ceteris praemineret. &c. *Leo epiſ.5. ad Dorum Epiſcop. Beneuent.*

† fuit.

CAP. III.

Diſt 75. c. vlt.

Ne cuiuslibet vtilitatis cauſa, ſeu presbyter, ſeu diaconus iis præferatur, qui ante ipſum fuerint ordinati. *Gelaſ.ep.1.cap.13. Gregor.ij.ep.3. Iuo lib.3.tit.2.c.18. panor. & par.6.c.74. decr. Anſel.lib.7.c.38. Tarrac.lib.3.c.48. & lib.6. c.40.*

CAP. IV.

Placuit, vt quicumque deinceps ab Epiſcopis ordinantur, litteras accipiant ab ordinatoribus ſuis, manu eorum ſubſcriptas, continentes Conſulem, & diem, vt nulla altercatio de poſterioribus vel anterioribus oriatur. *Carth.c.90.G. Mileuit.c.14.L. Afric.c.56.L.*

CAP. V.

Diſt.74. c.5.

Epiſcoporum, quorum vita non reprehenditur, poſteriorem (*presbyterum, vel clericum*) priori nullus praeponat; niſi forte elatus ſuperbia, quod pro neceſſitate eccleſiae Epiſcopus iuſſerit, implere contemnat. &c. *Agath.c.23.*

De vita, & honeſtate presbyterorum. Tit. XXVI.

CAP. I.

6.q.1.c.5. beatus.

CVnctorum ſacerdotum vitam ſuperiorem, ſanctioremque ac diſcretam a ſæcularibus, & laicis hominibus eſſe, & ſpirituales quoſque, atque ſacerdotes ſuper carnales, ac laicos ſemper conſtituendos docebat (*Petrus Apoſtolus. Clem.ep.1. poſt med. Anſel.lib.3.c.1.*

CAP. II.

Sunt quidã presbyteri, ſeu Epiſcopi multis vitiis irretiti, quorum vita in ſe ipſis ſacerdotium maculat, & (*adiecisti,*) ſi tibi liceret cum eis edere, aut loqui, niſi coerciti fuerint. Hos ex Apoſtolica auctoritate redarguendo admoneas, & ad munditiam eccleſiaſticae diſciplinæ reducas. Et ſi quidem otiē fuerint, ſaluabunt animas ſuas, & ipſe mer-

mercedem lucratus es. Verumtamen collocutionem, & menſam communem cum eis agere non recuſes. &c. Plerumque conuiuiorum ſedulitas, & admonitio blanda ad viam perducit iuſtitiae. *Greg. iij. ep. 4. in fin.*

CAP. III.

Epiſcopus, presbyter, atque diaconus tam ſancta conſcientia reſplendeant, vt effugiant probitate † actuum maledicorum obloquia, & teſtimonium in ſe diuinum implere contendant, quo Dominus ait; Sic luceat lumen veſtrum † coram hominibus, vt uidentes † veſtra bona opera, glorificent † Patrē veſtrum qui in cælis eſt. *Aruer. cap. 15. Matiſcon. c. 1.*

† improbitatem. *Math. 5.* † lux veſtra. † videāt † & magnificēt.

CAP. IV.

Cum rerum neceſſitas expoſcit, pēſandum valde eſt, ad culmen quiſque regiminis, qualiter veniat; atque ad hoc rite perueniens, qualiter viuat; & bene uiuens qualiter doceat, & recte docens, infirmitatem ſuam cotidie, quanta conſideratione cognoſcat. ne aut humilitas acceſſum fugiat, aut peruentioni vita contradicat, aut vita doctrinā deſtruat, aut doctrinam praeſumptio extollat. &c. *Greg. in proe. lib. 1. paſtor. apud Aquiſgr. 13.*

CAP. V.

Tam doctrina, quam vita, clarere debet eccleſiaſticus doctor. Nam doctrina ſine vita arrogantem reddit: vita ſine doctrina, inutilem facit. Sacerdotis praedicatio operibus confirmanda eſt, ita ut, quod docet verbo, inſtruat exemplo. Vera eſt enim illa doctrina, quam viuendi ſequitur forma. Nam nihil turpius eſt, quam ſi bonum, quod ſermone quiſque praedicat, explere opere negligat. Tunc enim praedicatio utiliter profertur, quando efficaciter adimpletur. Vnuſquiſque doctor & bonae actionis, & bonae praedicationis habere debet ſtudium. Nam alterum ſine altero non facit perfectum. Sed praecedat iuſtus bene agere, vt ſequenter poſſit bene docere. Sicut in nomiſmate metallum, figura, & pondus inquiritur; ita in omni doctore eccleſiaſtico, quid ſequatur, quid doceat, quomodo viuat. Per qualitatem igitur metalli doctrina, per figuram ſimilitudo Patrum, per pondus humilitas deſignatur. Qui ergo ab his tribus diſcrepauerit, non metallum, ſed terra erit. *Iſidor. lib. 3. de ſummo bono c. 36. apud Aquiſg. c. 20.*

CAP. VI.

Sunt nonnulli, qui ſollerti cura ſpiritalia praecepta perſcrutansur; ſed quae intelligendo penetrant, viuendo conculcant. Repente docent, quae non opere, ſed meditatione didicerant: & quod verbis praedicant, moribus impugnant. vnde fit, vt cum paſtor per abrupta graditur, ad praecipitium grex ſequatur. Per Prophetam Dominus contra contemptibilem paſtorum ſcientiam quaeritur dicens: Cum ipſi limpidiſſimam aquam biberetis, reliquam pedibus veſtris turbabatis. Et oues, quae conculcata pedibus veſtris fuerant, paſcebantur; & quae pedes veſtri turbauerant, haec bibebant. Aquam limpidiſſimam paſtores bibunt, cum fluenta veritatis, recte intelligentes hauriunt: ſed eandem aquam perturbare, eſt, ſanctae meditationis ſtudia male viuendo corrumpere. &c. Nemo amplius nocet in Eccleſia, quam qui peruerſe agens, nomen, vel ordinem ſanctitatis † habet. Delinquentem namque hunc redarguere nullus praeſumit; & in exemplum culpa vehementer extenditur, quando pro reuerentia ordinis peccator honoratur. Qui ergo ad ſanctitatis ſpeciem deductus, vel uerbo ceteros deſtruit, vel exemplo; melius profecto fuerat, vt hunc ad mortem ſub exteriori habitu terrena acta conſtringerēt, quam ſacra officia in culpa ceteris imitabilem demonſtrarent. *Greg. lib. 1. paſt. cap. 2. apud Aquiſgr. c. 27.*

Ezec. 34. e. † ſanctae vitae.

CAP. VII.

Cum ſacerdos non agit bona, quae loquitur, ei etiam ſermo ſubtrahitur, ne loqui audeat, quod nō operatur, ſicut per Prophetam dicitur; Peccatori autem dixit Deus, quare tu enarras iuſtitiam meam, & aſſumis teſtamentum meum per os tuum? &c. Plerumque doctor qui docere audet, quod negligit agere, cū deſierit bona loqui, quae operari contempſit, docere ſubiectos incipit praua, quae agit: vt iuſto omnipotentis Dei iudicio, in bono iam nec linguam habeat, qui habere bonam uitam recuſat: quatenus dum mens eius terreno amore incenditur, de terrenis rebus ſemper loquatur. &c. *Greg. lib. 11. Moral. c. 9. & 10. apud Aquiſg. c. 27.* *Pſal. 49.*

CAP. IIX.

Qui bene docet, & male viuit, quod docet, bene uiuentibus proficit; quod vero male uiuit, ſe ipſum occidit. Sicut ſacerdos, qui ſi digne agit, ut ſacerdotem decet, miniſterium eius, & ipſi, & aliis utile eſt: indigne autem uiuens, aliis quidem utilis eſt loquendo, ſe autem interficit praue uiuēdo. &c. *Iſidorus lib. 3. de ſummo bono c. 37. apud Aquiſg. c. 29.*

CAP. IX.

Plerique ſacerdotes, & clerici praue viuentes, forma ceteris in malum exiſtunt, qui in bonis exemplum eſſe debuerunt. Hi enim quoſcumque exemplo malae conuerſationis ſuae perdunt, de illis rationem ſine dubio reddituri ſunt. Ex carnalium præpoſitorum exemplo, plerumque fit uita deterior ſubditorum: & plebis merito fiunt tales ſacerdotes, qui exemplo deteriore populū deſtruāt, non aedificent. Ex merito enim plebis nonnumquam Epiſcopi deprauantur, quatenus procliuius corruant, qui ſequuntur. &c. Deteriores ſunt, qui ſiue doctrinis, ſiue exemplis uitam, moreſque bonorum corrumpunt, his, qui ſubſtantias aliorum, praediaque diripiunt. &c. Multum diſtant damna morum a damnis temporalium rerum, dum iſta extra nos ſint, mores uero in nobis. *Iſidor. de*

ſummo

ſummo bono cap.38.apud Aquiſgr,cap.30.

CAP. X.

Decet ſacerdotes Chriſti tanta dignitate donatos, quos vtique conſtat ianitores caeleſtis aulae exiſtere, exempla deceſſorum ſuorum, qui Deo placuerunt, inſatigabiliter ſectari; quatenus terrena deſpiciendo, & cæleſtia amando, primum ipſi atria ſupernae ciuitatis ſubire, deinde auditoribus ſuis, dictis, & exemplis ea ſtudeāt aperire; ne, quod abſit, audiant a Domino; Habentes clauem ſcientiae, vos ipſi non intratis, & alios intrare non ſinitis. Quando vero vita ſacerdotum cum doctrina non concordat, & auditoribus infirmis ſcandalum, & animarum prouenire periculum, non eſt dubium. Proinde ſummopere cauendum eſt ſacerdotibus, ne offendiculum fiant iis, quibus praeſunt. Tunc enim offendiculum fiunt illis, quando, quod verbis praedicant, moribus impugnant. Vnde fit, vt ſicut beatus Gregorius ſcribit, cum paſtor per abrupta graditur, ad praecipitium grex ſequatur. Nemo quippe, vt idem ait, amplius in Eccleſia nocet, quam qui peruerſe agens, nomen, vel ordinem ſanctitatis habet. &c. *Pariſ. ſub Ludou. & Loth lib.1.c.4.*

Luc.11.

Paſtor.li.1.c.2.

CAP. XI.

Grandis dignitas ſacerdotum, ſed grandis ruina, ſi peccet. Laetamur ad aſcenſum, ſed timeamus ad lapſum; non eſt tanti gaudii excelſa tenuiſſe, quam maeroris de ſublimibus corruiſſe. Nec enim ſolum pro delictis noſtris reddemus rationem, ſed pro omnibus, quorū abutimur donis, & nequaquam ſumus de eorum ſalute ſolliciti. *Hierony.in cap.44.Ezechielis apud Pariſien.ſub Ludouico, & Lothario.lib.1.c.12.*

CAP. XII.

Non poteſt dicere ſacerdos contemptoribus admonitionis ſuae, futurum cogitate iudicium, quod ipſe forte non cogitat; Amatoribus mundi, nolite diligere mundum; ſi eum mundi amor obiectat: Ambitioſis, ambitione finem imponite, ſi eum ambitio ruinoſa praecipitat: Ebrioſis, ebrietatem cauete, ſi ſe mero vſque ad alienationem mentis ingurgitat; Sumptuoſis dapibus crudus non poteſt abſtinentiam laudare, quam calcat; Vitio cupiditatis addictus, cupidis amorem non poteſt diſſuadere pecuniae: Inimicitiarum tenax, non audebit animos diſſidentium ſacerdotali tranquillitate componere. Iuſtitiam praedicare iudicibus erubeſcit, quam ipſe perſonæ potentis fauore corrumpit: Nec defendet oppreſſos, ſi perſonas aut honorat, aut deſpicit; & quidquid boni non facit, aut mali committit, nec iubebit fieri, nec vetabit: quia neceſſariam docendi auctoritatem contrarietate ſuae actionis, aut amittit, aut minuit. *Proſper lib.1.de vita contemplatiua cap.15.apud Pariſien. ſub Ludouico, & Lothario lib.1.cap.13.*

CAP. XIII.

In ipſa vita ſacerdotum penſandum eſt, qualiter quiſq. doceat, ſicut ait egregius doctor beatus Gregorius, vt recte docens infirmitatem ſuam cotidie omni conſideratione cognoſcat; ne aut humilitas acceſſum fugiat, aut peruentioni vita contradicat, aut vitam doctrina deſtituat, aut doctrinam praeſumptio extollat. Prius ergo appetitum timor temperet; poſt autem magiſterium, quod ſuſcipitur, vitam commendet; ac deinde neceſſe eſt, vt paſtoralis vitae bonum, quod viuendo oſtenditur, etiam loquendo propagetur. *Aquiſg.ij.ſub Ludou.par.1,c.7.ex Greg. in proem.lib.1.paſtor.*

CAP. XIV.

Presbyteros, & clericos ita uiuere oportet ut ſubditae plebi exēplo ſuae conuerſationis proficiant. *Ticin.ſub Ludou.ij.c.1.in fine.*

De caſtitate presbyteri. Tit. XXVII.

CAP. I.

Episcopos, presbyteros, & diaconos, ita placuit, ut condecet ſacroſanctos Antiſtites, & Dei ſacerdotes, nec non & Leuitas, vel qui ſacramentis diuinis inſeruiunt, continentes eſſe in omnibus: quo poſſint ſimpliciter, quod a Deo poſtulant, impetrare: ut quod Apoſtoli tradiderunt, & ipſa ſeruauit antiquitas, nos quoque cuſtodiamus. *Carth. c.3.& 4.G.Carth.ij.c.2. L.Raban.cap.29.de paenit.ſuo lib.3.tit.8.c.10.panor.*

Diſt.31. presbyteres c 3.et diſ 84. c. 3. cum in praeteri-to.

CAP. II.

Non ſolum caſtitatem retinendam Pontifices ſuo corpore cenſeant, ſed & presbyteris, & diaconibus miniſtrantibus Dei altaribus modis omnibus obſeruandā conſtituant; vt ex his, qui caſtitatis uoluerit patientiam violare, tali ſorte coerceatur, vt vltimus, a quo eſt gradu deiectus, Deo amplius non miniſtret; ſed ſacerdotis ſui electione ſit tali clauſtro conſeptus, vt ceteros ſuo exemplo corrigat, & ille ex paenitentia reuiuiſcat. *Tolet.ſub Reccaredo Rege xvi. Epiſcopor.cap.1.*

CAP. III.

Haec ſancta ſynodus fieri elegit, vt annuis vicibus vnuſquiſque noſtrum omnes Abbates monaſteriorum, vel presbyteros, & diaconos ſuae dioeceſis ad locum, ubi Epiſcopus elegerit, congregare praecipiat. &c cunctoſque ſub eccleſiaſticis regulis adeſſe præmoneat: quoſque etiam parſimoniae, & ſobrietati, atque veridicae caſtimoniae honeſtorum virorum teſtimonio fama commendet. Sollicitum etiam pro hac re vnūquamque noſtrum eſſe conuenit, vt curioſa indagine perquiramus, ſi presbyteris, & diaconibus atque ſubdiaconibus, & clericis pudica, & caſta ſit vita. &c. *Oſcen.ſyn.Vid.Egaren.*

CAP. IV.

Sancta inſtituit ſynodus, vt conſtitutio, quae dudum in concilio Oſcenſi conſtituta quidem,

Digitized by Google

quidem, ſed minime conſcripta fuit, confirmata, & in perpetuum valitura perduret. & omnia, quae ex caſtimonia presbyterorum, & inferius clericorũ conſcripta ſunt, habeant eandem formam de Epiſcopis. &c. *Egaren. ſyn.*

CAP. V.

Inoffenſos, & immaculatos decet Dei exſiſtere ſacerdotes; nec vllius eos fornicationis contagio pollui; ſed caſte viuentes, mundos ſemetipſos celebrandis exhibeant ſacramentis. Abſtineamus ergo nos ab omni opere malo, & ab omni inquinamento carnis liberi maneamus; vt mundi corpore, purgati mente poſſimus ad ſacrificium Chriſti digni accedere, & Deum pro delictis omnium deprecari. *Tolet.iv.c.*20.

CAP. VI.

Diſt.28. c.3. Quando presbyteri, aut diaconi per parochias conſtituuntur, oportet eos primum profeſſionem Epiſcopo ſuo facere, vt caſte, & pie viuant ſub Dei timore; vt dum eos talis profeſſio obligauerit, vitae ſanctae diſciplinam retineant. *Tolet.iv.c.*26. *Capitul.lib.*7. *c.*466. *Burch.lib.*2. *c.*157. *Iuo lib.*3. *tit.*2.*c.*15. *panor.& par.*3.*c.*130.*& par.*6.*c.*248.*decret.Anſel.lib.*7.*c.*106.

CAP. VII.

Diſt.32. c.17. Hoſpitiolum tuum aut raro, aut nunquam mulierum pedes terant. Omnes puellas, & virgines Chriſti aut aequaliter ignora, aut aequaliter dilige. Ne ſub eodem tecto manſeris, nec in praeterita caſtitate confidas; Gen. 3.a. nec Dauid ſanctior, nec Salomone ſapientior potes eſſe. Memento ſemper, quod paradiſi colonum, de poſſeſſione ſua mulier eiecit. Aegrotanti tibi ſanctus quilibet frater aſſiſtat, & germana, vel mater, aut probatæ quælibet fidei apud omnes. Quod ſi huiuſcemodi non fuerint conſanguinitatis, caſtimoniæque perſonae; multas anus nutrit Eccleſia, quae & officium praebeant, & beneficium accipiant miniſtrando; vt infirmitas quoq. tua fructum habeat eleemoſynae. Scio quoſdam conualuiſſe corpore, & animo aegrotare coepiſſe. Periculoſe tibi miniſtrat, cuius vultum frequenter attendis. Si propter officium clericatus, aut vidua viſitatur, aut virgo, numquam domum ſolus introeas: taleſque habeto ſocios, quorum contubernio non infameris. Si lector, ſi acolythus, ſi pſaltes te ſequitur, nõ ornentur veſte, ſed moribus; nec calamiſtro criſpent comas, ſed pudicitiam habitu polliceantur. Solus cum ſola ſecreto, & abſque arbitro, vel teſte non ſedeas. Si familiarius eſt aliquid loquendum, habet nutricem maiorem domus, virginem, viduam, maritatam: non eſt tam inhumana, vt nullum præter te habeat, cui ſe audeat credere. † cauete. Caueto † omnes ſuſpiciones, & quidquid probabiliter fingi poteſt, ne fingatur, ante deuita. Crebra munuſcula, & ſudariola, & faſciolas, & veſtes ori applicitas, & deguſtatos cibos, blandaſque, & dulces litteras ſanctus amor non habet. &c. *Hieron.ad Nepotianum apud Aquiſgr.c.*94.*Caeſar.lib.*8.*c.*64.*in fine.*

CAP. IIX.

Prima tentamenta ſunt clericorum feminarum frequentes acceſſus. Iſte ſexus reprehenſibiles exhibet clericos. Quid tibi reuera cum feminis, qui ad altare cum Domino fabularis? Te in publico cuncti, te in agro ruſtici, aratores, ac vinitores cotidie lacerabunt; ſi contra depoſitum fidei cum feminis habitare contendis. Et quia, vt arbitror, con cupiſcis irreprehenſibilis inueniri, teſtimonio bono munire. Numquid in choro Apoſtolorum feminae adfuerunt? Prohibe virgines tecum commorari, etiam quae de genere tuo ſunt. Dilige eas, exterius ordina, frequenter viſita iunctus obſequio clericorum; ne cum ſecretaliter, ac ſolus ingrederis, macules teſtimonium tuum. Aliter namque coniugati, aliter virgines † edocentur eccleſiaſticum ſubire miniſterium, & onus. Feminarum cum clericis nullo pacto coniuncta praecipitur conuerſatio. &c. Ferreas mentes libido domat. Si alligauerit quis ignem in ſinu ſuo, veſtimenta eius non comburentur? Aut ſi ambulauerit quis ſuper carbones ignis, pedes ſuos non comburet? Mihi crede, non poteſt toto corde habitare cum Domino, qui feminarum acceſſibus copulatur. &c. Si pudicitiam quaeris, feminam, quam videris conuerſantem bene, mente dilige, non corporali frequentes ornatu. Non veſtis tenera clericum facit, aut ſacerdotẽ, ſed caſta mentis intentio. Haec enim deuotionem honoris in te cuſtodit. Honorem quidem glorioſum boni operis fama cõſeruat. Sacerdotes quippe decet, vel ceteros clericorum gradus a feminis ſegregari. &c. Nec ſi duae, aut tres pariter Dei ancillae morentur, ſolum ad eas decet ingredi ſacerdotem. Si quis haec praecepta non obſeruarit, hoſtis eſt animae ſuae. Quod ſi poſt monita noſtra aliquis clericus Agapetas amplius quaeſierit amare, quam Chriſtum, ſecundum ſynodalem regulam conueniatur, & praecepta Patrum in Nicaea definita ei legantur. Iam vero, ſi conuentus prædicta fugerit, & reliquerit; conſecuti ſumus maximum lucrum. Alioquin talis ab Eccleſia anathematizandus eſt. Germinãt enim feminæ ſpinas, cũ viris habitantes, & arcana mentium acuto mucrone percutiunt. &c. *Hieronymus ad Oceanum, apud Aquiſgra.c.*98.

† conti-nentes.

Diſt.32.c.17. hoſpitiolum.

Ne presbyter vxorem ducere audeat, aut concubinam. Tit. XXIIX.

CAP. I.

NEmo presbyter a die oneris presbyterii ſumat coniugium. *Silueſt.in ſynodo Rom.cc.xxxiv.Epiſcopor.c.*19.

CAP. II.

Diſt.32. Quicumq. ſacerdotum, diaconorum, ſubdiaco-

nullus. c. 5. & 6. praeter. diaconorum poſt conſtitutum B.mem.praed. noſtri ſanctiſſimi Papae Leonis de caſtitate clericorum concubinam palam duxerit, vel ductam non reliquerit. &c. miſſam non cantet, neque Euangelium, vel epiſtolam ad miſſam legat, neque in presbyterio ad diuina officia cum iis, qui praefatae conſtitutioni obedientes fuerint, maneat, neque partem ab eccleſia ſuſcipiat. *Nicol. ij. in ſyn. Rom. cxiij. Epiſcopor. c. 3. Iuo lib. 3. tit. 11. c. 3. pan. Caeſar. lib. 8. c. 44.*

C A P. III.

Nullus ſacerdos, aut diaconus, vel ſubdiaconus, ſed & nullus, qui canonicam habet, fornicationis ſibi copulam adiungat. Quod ſi fecerit quis, a canonica omnino arceatur. *Vrban. ij. in concil. Claramont. cap. 9.*

C A P. IV.

Diſt. 27. c. 8. Presbyteris, diaconibus, ſubdiaconibus, & monachis concubinas habere, ſeu matrimonia contrahere penitus interdicimus; contracta quoq. matrimonia ab huiuſmodi perſonis diſiungi, & perſonas ad paenitentiam debere redigi, iuxta ſacrorum canonum definitionem, iudicamus. *Calliſt. ij. cap. 20. in ſyn. Rom. Paenit. Rom. lib. 8. c. 8.*

C A P. V.

Diſt. 28. c. 2. *† ſubdiaconatus.* *27. q. 1. c. 40.* Decernimus, vt hi, qui in ordine diaconatus, † & ſupra, vxores duxerint, aut concubinas habuerint, officio, atque eccleſiaſtico beneficio careant. &c. Statuimus, quatenus Epiſcopi, presbyteri, diaconi, ſubdiaconi, regulares canonici, & monachi, atque conuerſi, & profeſſi, qui ſacrum tranſgredientes propoſitum, vxores ſibi copulare praeſumpſerint, ſeparentur. &c. Qui etiam ab inuicem ſeparati pro tantis exceſſibus condignam paenitentiam agãt. *Inn. ij. in ſyn. Rom. c. 5. Eugen. iij. in ſyn. Rom. c. 7. Paenit. Rom. tit. 8. c. 7.*

C A P. VI.

Qui in ordine ſubdiaconatus, aut ſupra vxores duxerint, aut concubinas habuerint, officio, atque eccleſiaſtico beneficio careãt. *Eugen. iij. in ſyn. Rom. c. 3.*

C A P. VII.

Epiſcopi, presbyteri, diaconi, ſubdiaconi, regulares canonici, monachi, atque conuerſi profeſſi, qui vxores ſibi copulare praeſumpſerint, ſeparentur, & agant paenitentiam. *Eugen. iij. in concil. Remen. c. 7.*

C A P. IIX.

Diſt. 32. c. 10. Lex continentiae eadem eſt miniſtris altaris, quae Epiſcopis, atque presbyteris. qui cum eſſent laici, ſiue lectores, licite & vxores ducere, & filios procreare potuerunt; ſed cum ad praedictos peruenerint gradus, coepit eis non licere, quod licuit. &c. *Leo ep. 90. ad Ruſtic. Narbon. Epiſcop. c. 3. Burch. lib. 2. 114. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 23. panor. & part. 6. c. 68. decr. Anſel. lib. 7. c. 135. Caeſar. lib. 8. c. 57. Tarrac. lib. 1. cap. 101.*

C A P. IX.

Diſt. 28. c. 9. Presbyter, ſi vxorem duxerit, deponatur ab ordine; ſi fornicetur, vel adulter ſit, eijciatur, & agat paenitentiam. *Neocaeſ. c. 1. Pariſ. ſub Lud. & Loth. lib. 1. c. 35. in fine. Magun. ſub Arnul. c. 19. Mar. Brac. c. 27. Burch. lib. 2. c. 108. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 8. panor. & par. 6. cap. 185. decr.*

C A P. X.

Apud Apoſtolicos canones reperitur in clerum vocatos ante nuptias, poſſe vxores ducere lectores, & cantores tantum; ſtatuimus ſubdiaconum, diaconum, presbyterum poſt ordinationem non poſſe vxorem ducere; ſi fecerit, deponatur. &c. *Trull. c. 6. Vid. Ap. c. 26. G. 27. L. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 19. panor.* *Diſ. 32. c. 7. ſi quis.*

C A P. XI.

Presbyter per ignorãtiam illegitimis nuptiis copulatus, in ſede ſua maneat, ceteris actionibus abſtineat, non benedicat, quia ſanctificationis traditio eſt benedictio, neque eſt ſanctificatus, qui per ignorantiam cecidit. Itaque neque publice, neque priuatim benedicat, neque corpus Chriſti det aliis, neque in alia re adminiſtret; ſed ſua ſede contentus defleat ignorantiae peccatum. nuptiae vero illicitae diſſoluantur, & non habeat ad eam mulierem acceſſum. *Trull. c. 26.* *Diſt. 28. presbyterum. c. 10*

C A P. XII.

Presbyteri, & diacones, & ſubdiaconi, ſicut lex canonum praecipit, nec vxores, neque concubinas habeant; & qui modo eas habent, ita eas ſine mora peracto hoc concilio derelinquant, vt numquam vlterius ad eas accedant. Qui vero derelinquere eas noluerint, a proprio gradu, & officio ceſſent, & inter lectores, & cantores permaneant. *Bituric. c. 5. apud Lemouicen. act. 2.*

Presbyter, qui habet vxorem, abſtineat ab illa. Tit. XXIX.

C A P. I.

SAcrorum canonum inſtituta renouantes praecipimus: vt a tempore ſubdiaconatus nulli liceat carnale commercium exercere; qui deprehenſus fuerit, ordinis ſui periculum ſuſtinebit. *Vrban. ij. in ſynod. apud Melfiam. cap. 2.*

C A P. II.

Eos, qui a ſubdiaconatu vxoribus vacare voluerint, vt ab omni ſacro ordine remoueamus, officioque, atque beneficio eccleſiae carere decernimus. Quod ſi ab Epiſcopo admoniti non ſe correxerint; Principibus licẽtiam indulgemus, vt eorũ feminas mancipent ſeruituti. *Vrban. ij. in ſynod. apud Melfiam, c. 12.*

C A P. III.

Presbyteris, diaconibus, & ſubdiaconibus concubinarum, & vxorum contubernia penitus interdicimus. *Calliſt. ii. in conc. Rom. c. 3.*

C A P. IV.

Vnde ſcis tu, qui paſſim ſacrarii panes indignis impendis, ſi a mulieribus mundi ſunt? *De conſe. d. 2. c. 23.*

Hinc

trib. in fi. *1. Reg. 21. b.* Hinc & Dauid ab Achimelech. &c. panes propoſitionis accepit. &c. Ad Dominica autem *Diſt. 81. miniſtri. c. 19.* myſteria tales eligantur, qui ante ordinationem coniuges ſuas nō nouerint. Quod ſi poſt ordinationē miniſtro altaris contigerit proprium inuadere cubile vxoris; ſacrarii non intret limina, nec ſacrificii portitor fiat, nec altare contingat, nec ab offerentibus holocauſti oblationem ſuſcipiat, nec ad Dominici corporis portationem † accedat; ſed † aquam ſacerdotibus porrigat ad manus, oſtia forinſecus claudat, minora gerat officia, vrceum, ſiue calicē ad altare non ſufferat. *Cle. ep. 2. poſt prin. Iuo par. 6. c. 87. decr. Anſel. lib. 8. c. 2. & c. 36. in addit. Caeſar. lib. 8. c. 59.* [† portionem. † nec.]

CAP. V.

Diſt. 82. c. 3. Plurimos ſacerdotes Chriſti, atque Leuitas, poſt longa conſecrationis ſuae tempora, tam de coniugibus propriis, quam etiam de turpi coitu ſobolem didicimus procreaſſe, & crimen ſuum hac praeſcriptione defendere; quia in veteri teſtamento ſacerdotibus, ac *Leui. 21. c* miniſtris generandi facultas legitur attributa. &c. Quarum ſanctionum ſacerdotes omnes, atque Leuitæ inſolubili lege conſtringimur; vt a die ordinationis noſtrae ſobrietati, ac pudicitiæ & corda noſtra mancipemus, & corpora; dummodo per omnia Deo noſtro in his, quae cotidie offerimus, ſacrificiis placeamus. *Rom. 8. b.* Qui autem in carne ſunt, Deo placere non poſſunt. &c. *Diſtin. 82 quia aliquãti. c. 4* Ignoranter lapſi ſine ullo honoris augmento, in hoc, quo detecti † ſunt, quamdiu vixerint, officio perſeuerēt; ſi tamen poſthac continentes ſe ſtuduerint exhibere. Hi vero, qui illiciti priuilegii excuſatione nituntur, & ſibi aſſerunt ueteri hoc lege conceſſum; nouerint ſe ab omni eccleſiaſtico honore, quo indigne vſi ſunt, Apoſtolicae ſedis auctoritate deiectos; nec vnquā poſſe veneranda attrectare myſteria, quibus ſe ipſi, dum obſcoenis cupiditatibus inhiant, priuauerunt. &c. Si quilibet Epiſcopus, preſbyter, atque diaconus deinceps fuerit talis inuentus, iam nunc ſibi omnem per nos indulgentiae aditum intelligat obſeratum; quia ferro, neceſſe eſt, excindantur vulnera, quae fomentorum non ſenſerint medicinam. *Syric. ep. 1. c. 7. Iuo part. 6. c. 50. decr. Caeſar. lib. 8. c. 53. Tarrac. lib. 6. c. 35.* [† detenti ſ.]

CAP. VI.

Quod dignum, & pudicum, & honeſtum eſt, ſuademus; vt ſacerdotes, & Leuitae cum vxoribus ſuis non coeant, quia in miniſterio diuino cotidianis neceſſitatibus occupantur. *1. Cor. 7. a* Ad Corinthios namque Paulus ſcribit: Abſtinete vos, vt vacetis orationi. Si ergo laicis abſtinentia imperatur, &c. quanto magis ſacerdos vtique omni momento paratus eſſe debet, munditiae puritate ſecurus, ne aut ſacrificium offerat, aut baptizare cogatur? &c. Tollatur hoc opprobrium, quod poteſt iure etiam gentilitas accuſare. Porro creditur, *1. Ti. 3. a.* quia ſcriptum eſt, vnius vxoris virum, non permanenti in concupiſcentia generandi dixit, ſed propter continentiam futuram; neque enim integros non admiſit, qui ait, vellem omnes homines ſic eſſe, ſicut & ego. & *1. Cor. 7. b* apertius declarat. Qui autem in carne ſunt, *Rom. 8. b.* Deo placere non poſſunt. vos autem iam non eſtis in carne, ſed in ſpiritu. *Syric. & ſyn. in ep. 4. c. 9. apud concil. Telen. Innocen. ep. 2. c. 9. paucis mutatis, & ep. 3. c. 1.*

CAP. VII.

Praeterea, quod dignū, & pudicum, & honeſtum eſt, tenere Eccleſia omnimodo debet, *Diſ. 31. ꝯ ꝯ nero. c. 4.* vt ſacerdotes, & Leuitae cum vxoribus ſuis non miſceantur. &c. *Innoc. ep. 2. c. 9. Burch. li. 2. c. 118. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 11. panor. & part. 6. c. 94. & 194. decret Anſel. lib. 7. c. 132.*

CAP. IIX.

Propoſuiſti, quid de his obſeruari debeat, *Diſt. 82. c. 2.* quos in diaconii miniſterio, aut in officio presbyterij poſitos, incontinentes eſſe, aut fuiſſe generati filii prodiderunt. De his & diuinarum legum manifeſta eſt diſciplina, & beatae recordationis viri Syricii Epiſcopi monita euidentia commearunt; vt incontinentes in officiis talibus poſiti, omni eccleſiaſtico honore priuarentur, nec admittantur ad tale miniſterium, quod ſola continentia oportet impleri. Eſt enim vetus admodum ſacrae legis auctoritas, iam inde ab initio cuſtodita; quod in templo anno vicis ſuae *Luc. 1. a. 1. Par. 24 c.* habitare praecepti ſunt ſacerdotes, vt ſeruientes ſacris oblationibus puri, & ab omni labe purgati † ſibi uindicent diuina miniſteria, † neque [eos ad ſacrificia fas ſit admitti, qui exercent vel cum vxore carnale con- *Diſt. 31. c. 6.* ſortium; quia ſcriptum eſt: Sancti eſtote, *Leu. 11. g & 20. b.* quia & ego ſanctus ſum Dominus Deus veſter. Quibus vtique propter ſobolis ſucceſſionem, vxorius uſus fuerat relaxatus; quia ex alia tribu ad ſacerdotium nullus fuerat praeceptus accedere: quanto magis hi ſacerdotes, vel Leuitae pudicitiam ex die ordinationis ſuae ſeruare debent, quibus vel ſacerdotium, vel miniſterium ſine ſucceſſione eſt, nec praeterit dies, qua vel a ſacrificiis diuinis, vel a baptiſmatis officio uacent? Nam *1. Cor. 7. a* ſi beatus Paulus ad Corinthios ſcribit: Abſtinete vos ad tempus, vt uacetis orationi, & hoc utique laicis praecepit; multo magis ſacerdotes, quibus & orandi, & ſacrificandi iuge officium eſt, ſemper debebunt ab huiuſmodi conſortio abſtinere. &c. *1. Tim. 3. a. Tit. 1. b.* Vnius vxoris uirum non permanentem in concupiſcentia generandi dicit. &c. & habentem filios, non generantem dicit. &c. Si ad aliquos forma illa eccleſiaſticae vitae, pariter & diſciplinæ, quae ab Epiſcopo Syricio ad prouincias commeauit, non probabitur perueniſſe; his ignorantibus venia remittetur, ita ut de cetero penitus incipiant abſtinere; & ita gradus ſuos, in quibus inuenti fuerint, ſic retenent, vt eis non liceat ad potiora conſcendere, † quibus in beneficio eſſe debet, quod hunc ipſum [† mūdati. † myſteria. † aſcendere.]

ſum locum, quem retinent, non amittunt. Si qui autem ſciſſe formam viuendi miſſam a Syricio deteguntur, neque ſtatim cupiditates libidinis abieciſſe; illi ſunt modis omnibus ſubmouendi; quia poſt admonitionem cognitam, praeponendam arbitrati ſunt voluptatem. *Innocen. ep.3.c.1.& ep.2. cap.9. Troſle.c.9. Iuo lib.3.tit.11.c.5.& tit.8.c.12. panor.& par.6.c.57.decr.* A*nſel.lib.8.cap.8.* T*arrac.lib.6.c.194.*

CAP. IX.

Diſt.32. omnium. c.1. Cum extra clericorum ordinem conſtitutis nuptiarum ſocietati, & procreationi filiorum ſtudere ſit liberum; ad exhibendam tamen perfectae continentiae puritatem, nec *1.Cor.17 c.* ſubdiaconibus quidem carnale conubium conceditur, vt, & qui habent, ſint tamquam non habentes, & qui non habent, permaneant ſingulares. Quod ſi in hoc ordine, qui quartus a capite eſt, dignum eſt cuſtodiri: quanto magis in primo, aut ſecundo, vel tertio ſeruandum eſt; ne aut leuitico miniſterio, aut presbyterali honori, aut Epiſcopali excellentiae quiſquam idoneus exiſtimetur, qui ſe a voluptate vxoria nec dum fraenaſſe detegitur. *Leo ep.82.c.4.ad* A*naſtaſ.Theſſalon. Epiſcop.* B*urch.lib.2.c.148.* I*uo lib.3. tit.8.c.17. panor.& p.6.c.221.decr.*A*nſel.lib.7.c.137.*

CAP. X.

A die ſuſcepti ſacerdotii etiã ab ipſo proprio coniugio prohibendi ſunt *(ſacerdotes.)* &c. Quomodo non pertimeſcunt diuina myſteria contingere, aut quomodo ad orandum pro peccatis populi accedere praeſumunt; dum ſacri canones neque purum clericum, cui ſacerdotiũ non eſt, ſecundis copulari nuptiis praecipiunt? Iſti e contrario non ſolum poſt ſuſceptum ſacerdotium ſe abſtinere ab vna vxore nolunt, immo luxuria obuoluti, peiora ſaecularium ſcelera committunt, vt plures vxores habere praeſumant, quib. neque vnam conceſſum eſt, poſt ſuſceptum miniſterium attrectare. *Zach.ep.6.ante med.*

CAP. XI.

Diſt.28. c.vlt. Conſulendum decernitis, vtrum presbyterum vxorem habentem debeatis ſuſtentare, & honorare, an a vobis proijcere. In quo reſpondemus; quoniam licet ipſi valde reprehenſibiles ſint, vos tamen Deum conuenit imitari, qui ſolem ſuum, vt Euangelium teſtatur, oriri facit ſuper bonos, & malos, & pluit ſuper iuſtos, & iniuſtos. *Mat.5.g.* Deijcere vero eum a vobis ideo non debetis, quoniam nec Iudam Dominus, cum eſſet mendax diſcipulus, de numero Apoſtolorum deiecit. N*icol.ad conſul. Bulgaror.c.70.Iuo lib.5.tit.1.c.11.panor.& part.2.cap.82.decr.* T*arrac.lib.1.cap.167.*

CAP. XII.

Placuit in totum prohibere Epiſcopis, presbyteris, diaconibus, ac ſubdiaconibus poſitis in miniſterio abſtinere ſe a coniugibus ſuis, & non generare filios. Quod quicumque fecerit, ab honore clericatus exterminetur. E*lib.c.33.*

CAP. XIII.

Tres gradus hos caſtos eſſe oportet; Epiſcopos, & presbyteros, & diaconos; quod Epiſcopi, ſacerdotes, & Leuitae diuinis ſacrificiis ſeruiunt, vt poſſint a Deo, quod petunt, impetrare, & quod ab Apoſtolis traditum eſt, & ab antiquitate ſeruatum, nos obſeruemus. *Diſ.84. c. 3. cum in praterito & diſ.31. c.3. Epiſ.opos.* Ab vxoribus abſtineant Epiſcopi, preſbyteri, diaconi, & omnes, qui ſacra contingunt. Pudicitia cuſtodiatur ab omnibus his, qui altari ſeruiunt. *Carth. 3. & 4.G. Cartha.ij.c.2.L. Raban.c.29. de paenit. Iuo lib. 3.tit.8.cap. 10.panorm.*

CAP. XIV.

Epiſcopus, presbyter, diaconus, ſubdiaconus, qui ab vxore non abſtinet, ab officio eccleſiaſtico amoueatur. C*arth.cap.25.*G.C*arth.v.c.3.*L.*Afric.c.37.*L. M*agun.ſub Arnul. c.19.Iuo lib.3.tit.8.c.22.panor.Anſ.lib.8.c.7.* *Diſt.32. placuit.c. 13. Diſ.84.c. 4. cum de quorundam.*

CAP. XV.

Si quis ex presbyteris ante interdictũ filios ſuos ſuſceperit de presbytera, ab Epiſcopatum non admittatur. T*olet.i. c.1.* I*uo lib. 3.tit.8.c.5.panor.*

CAP. XVI.

Placuit, vt ſi presbyteri, vel diaconi coniugati ad torum uxorum ſuarum redire voluerint, Papae Innocentii ordinatio, vel Syricii Epiſcopi auctoritas.&c. ſeruetur. Quod ſi ad aliquos formula illa eccleſiaſticae vitae, pariter & diſciplinae, quae a Syricio Epiſcopo ad prouincias commeauit, nõ probabitur perueniſſe; eis ignorationis venia remittitur; ita, vt de cetero penitus incipiant abſtinere; & ita gradus ſuos retineant, vt ad potiora eis non liceat aſcendere. quibus in beneficio eſſe debet, quod locum ipſum, quem retinent, non amittunt. Si qui autem ſciſſe formam viuendi miſſam a ſancto Syricio Epiſcopo deteguntur, neque ſtatim cupiditates libidinis abieciſſe; illi ſunt modis omnibus ſubmouendi; eo quod poſt admonitionem cognitam, praeponendam arbitrati ſunt voluptatem. A*gath.c.9.*

CAP. XVII.

Licet a Patribus noſtris fuerit conſtitututum; vt quicumque ſacerdos, vel Leuita filiorũ procreationi operam dare fuiſſet conuictus, a communione dominica abſtineret; nos tamen.&c. decreuimus; vt ſacerdos, vel Leuita coniugali concupiſcentiae inhaerens, vel a filiorum procreatione non deſinens, ad altiorem gradum non conſcendat. &c. Sed ut haec ualeant obſeruare, fomitem omnium uitiorum oportet abſcindi, Apoſtolo praecipiente: Nolite inebriari uino, in quo eſt luxuria. &c. *Eph.5.d.* Neque fornicarii, neque idolis ſeruientes, neque ebrioſi regnum Dei poſſidebunt. T*uron.c.2.* *1. Cor.6.*

CAP. XIIX.

Nullus clericorum, a ſubdiacono, & ſu-

pra, quos vxores in propoſito ſuo accipere inhibetur, propriae, ſi forte iam habeat, miſceatur vxori; quod ſi fecerit, laica communione contentus,iuxta priorum canonum ſtatuta, ab officio deponatur. Quem,ſi ſciens Epiſcopus ſuus in hac vilitate permixtionis viuentem, ad officium poſtea admiſerit, & ipſe Epiſcopus ad agendam paenitentiam tribus menſibus ſit a ſuo officio ſequeſtratus. *Aurel.iii.c.2.*

CAP. XIX.

Cum presbyteri,atque diaconi ſublimi dignitatis apice praerogentur,actibuſque omnino faeculi renuntient, & ad ſacrum miniſterium electi,repudient; & quiſquis eſt presbyter, atque diaconus, diuino munere benedictione percepta,vxoris ſuae prius frater illico efficiatur & coniugis; attamen quoſdam reperimus. &c. inhibita coniugia repetiſſe.&c. quod nati etiam filii prodiderunt. Quod quiſquis feciſſe cognoſcitur,omni in perpetuum,quam admiſſo iam crimine perdidit,dignitate priuabitur. *Aruer.c.12.*

CAP. XX.

Ab officio degradentur ſacerdotes, & diaconi, qui cum coniugibus ſuis communẽ lectum,vel caellulã habuerint. *Aurel.iv.c.17.*

CAP. XXI.

Si inuentus fuerit presbyter cum ſua presbytera,aut diaconus cum ſua diacoiſſa, aut ſubdiaconus cum ſua ſubdiaconiſſa;annum integrum excommunicatus habeatur, & depoſitus ab omni officio clericali inter laicos ſe obſeruare cognoſcat, eo tamen permiſſo, vt inter lectores in pſallentium choro colligatur. *Turon.ii.cap.20.*

CAP. XXIII.

Si quis clericus poſt acceptam benedictionem cuiuſlibet loci, vel ordinis,ad coniugalem torum iam ſibi illicitum,denuo redire praeſumpſerit; vſque in diem vitae ab honore accepti ordinis,ſicut habent antiquorum Patrũ canones,ab officio deponatur,ei tantummodo communione conceſſa. *Aurel.v.c.4.*

CAP. XXIII.

Compertum eſt a ſancto concilio, Epiſcopos, presbyteros, & diaconos venientes ex haereſi,carnali adhuc deſiderio vxoribus copulari. Ne ergo de cetero hoc fiat; praecipitur, quod & canonibus prioribus continetur; vt non liceat eis viuere libidinoſa ſocietate,ſed manente inter eos fide † coniugali communem vtilitatem habeant, & non ſub vno conclaui maneant. &c. Si quis vero poſt hanc conuentionem obſcoene cum vxore elegerit viuere, nec lector habeatur. Qui vero ſemper ſub canone eccleſiaſtico iacuerint, ſi contra veterum imperata, in ſuis caellulis mulierum, quae infamiae ſuſpicionem poſſunt generare,conſortium habuerint; illi canonice quidem diſtringantur, mulieres vero ab Epiſcopis venumdentur,& pretium ipſum pauperibus erogetur. *Tolet.iij.c.5.*

† lege,

CAP. XXIV.

Epiſcopi,presbyteri, vel vniuerſi honoratiores clerici,cum ſublimi dignitatis apice ſublimantur, actibus omnino renuntient ſaeculi,& ſacro electi miniſterio repudient carnale conſortium. &c. & vxori ſuae pius frater efficiatur ex coniuge.&c. *Matiſc.c.11.*

CAP. XXV.

Quicumque vxoribus iuncti ad diaconatus,aut presbyteratus ordinem quoquo modo peruenerint,non ſolum lecto,ſed etiã frequentatione quotidiana debeant de vxoribus ſuis ſequeſtrari. Quod ſi quod Deus auertat, de eorum familiati contubernio poſt benedictionem infans natus paruerit, ab officii gradu priuetur. *Lugdun.ij.c.1.*

CAP. XXVI.

Nõ licet presbytero in vno lecto poſt acceptam benedictionem cum presbytera dormire, nec in peccato miſceri, nec diacono, nec ſubdiacono. *Antiſiod.c.21.*

CAP. XXVII.

Peruenit ad nos, quoſdam ſacerdotes, & miniſtros obliuiſcẽtes maiorum, ac veterum conſtitutorum,aut vxorum,aut quarumcumque feminarum immunda ſocietate, & execrabili contagione turpari; & peſſima cordis obſtinatione,tam ſacris litteris, quam Patrum regulis obuiantes. &c. quibus quanto eſt pertinacior vis in malis,tanto auſterioribus conuenit obuiare decretis. &c. Omnes Epiſcopi id ipſum in ſuis quaerere ſollicite curent,& cum repererint, omnes placita cautione taliter diſtringant, vt numquam vlterius tam abominanda committant, &c. *Tolet.iix.c.5.*

CAP. XXIIX.

Si (*ſacerdos*) relabitur ad coniugium, moreſque ſaeculi, mox omni eccleſiaſtici ordinis dignitate priuetur, & vt apoſtata a ſanctae Eccleſiae liminibus, & ſocietate fideliũ habeatur prorſus excluſus, monaſterii clauſtris,donec vixerit,ſub paenitentia retrudendus. *Tolet.iix.c.7. in fine.*

CAP. XXIX.

In Romana Eccleſia in ordine canonis traditur; vt qui ad ordinem diaconi, vel presbyteri veniunt, promittant ſe ſuis vxoribus non copulare.&c. *Trul.13.Iuo lib.3.tit.8.c.3.panor.* *Diſt.31. quoniam. 13.*

CAP. XXX.

Placuit,vt Epiſcopi, presbyteri, diaconi, ſubdiaconi,abſtineant ſe a coniugibus,& non generent filios. Quod ſi hoc decretũ uiolauerint,ab honore clericatus pellãtur. *Vor.c.9.*

Ne apud presbyterum habitent feminae praeter matrem,& ſororem,& quaſdam alias perſonas. Tit. XXX.

CAP. I.

INterdixit per omnia magna ſynodus,nõ Epiſcopo,nõ presbytero,nõ diacono,nec alicui oĩno, qui in clero eſt, licete ſubintroductam *Diſt.32. c.16.*

ductam habere, niſi forte aut matrem, aut ſororem, aut amitam, vel materteram, vel eas perſonas, quae ſuſpiciones effugiunt. *Nicae. c. 3. Aquiſg. c. 39. Troslei. cap. 9. Mar. Brac. c. 32. Iuſtin. nouel. 123. in prin. Capitul. lib. 1. c. 4. Burch. lib. 2. c. 109. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 29. panor. & par. 6. c. 186. decr. Anſel. lib. 7. c. 133. Caeſar. lib. 8. c. 63.*

CAP. II.

c. vlt. de cohab. cle. in 1. colle. Clerici in ſacris ordinibus conſtituti, qui mulierculas ſuas in domibus ſuis incõtinentiae nota tenuerint, aut abijciant eas, & continenter viuãt, aut ab officio, & beneficio eccleſiaſtico fiant alieni. *Alex. iij. in conc. Lat. c. 11.*

CAP. III.

Presbyteri, vel diaconi ſubintroductas mulieres nullo modo ſecum audeant habitare, † niſi forſitan matrem ſuam, aut proximitatem generis ſibi habentes, quae ſuſpiciones effugiant, ſicut in ſynodo Nicaena continetur. Si quis vero praeſumpſerit praeter ſtatuta agere, ſacerdotii ſui priuetur honore. *Zachar. in ſyn. Rom. c. 2.* († habere.)

CAP. IV.

Neque hoc ſilendũ eſt, perueniſſe ad nos, quod cum grandi triſtitia animi dico, per diuerſa loca huius Italiae, & Longobardorum partes, ſacerdotes cum ſanctimonialibus feminis, id eſt monachis habitare. Quod nefarium eſt dicere, vel audire contra canonum eſſe ſancita. Vbi enim talis fuerit commorantium habitatio, antiqui hoſtis ſtimuli non deſunt. &c. *Zach. in ſyn. Rom. c. 15.*

CAP. V.

Sacerdotes conſtitui non oportet, niſi in eccleſiis, aut ſpeciali monaſterio deputẽtur; ne neceſſitas in ſaecularibus domibus illis habitandi occurrat; alioquin a propriis Epiſcopis, aut in Epiſcopia, aut in monaſteria habitandi, & conuerſandi pro exercendo officio conſtituantur, in quibus mulieres conuerſari nulla ratio permittit; ideoque ibi eos conuerſari, & nutriri oportet. *Eugen. ij. & Leo iv. in ſyn. Rom. c. 10.*

CAP. VI.

d. 27. c. 8. Presbyteris, diaconibus, & ſubdiaconibus concubinarum, & vxorum contubernia penitus interdicimus, & aliarum mulierum cohabitationes, praeter quas ſynodus Nicaena propter ſolas neceſſitudinum cauſas habitare permiſit; videlicet matrem, ſororem, amitam, vel materteram, aut alias huiuſmodi, de quibus nulla iuſte valeat oriri ſuſpicio. *Calliſt. ij. in conc. Rom. c. 3.*

CAP. VII.

Cum ijs, qui in ſacro ſunt ordine conſtituti, habitare mulieres perhibentur; de quibus ne antiquus humani generis inimicus exultet, omnium definiendũ conſenſu eſt, vt praeter eas, quas ſacri canones complectuntur, alias mulieres habere ſecum non debeant. *Greg. ad Syagrium, & Aether. Epiſcop. lib. 7. regiſt. ep. 108. vel 110. poſt med.*

CAP. IIX.

Volumus te ſynodum congregare, atque vt in ea omnia, quae ſanctis canonibus ſunt aduerſa, diſtricte ſub anathematis interpoſitione damnentur. &c. id eſt, vt neque aliae mulieres cum ſacerdotibus habitent, niſi eae, quae ſacris canonibus ſunt permiſſae. *Greg. ad Syagrium, & Aether. Epiſcop. lib. 7. reg. d. epiſt. 108. vel 110. in fine.*

CAP. IX.

Si quis de clericis a gradu diaconatus in ſolatio ſuo mulierem, praeter auiam, matrẽ, ſororem, filiam, neptem, vel conuerſam ſecum vxorem habere praeſumpſerit; a communione alienus habeatur. Par quoque & mulierem, ſi ſe ſeparare noluerit, poena percellat. *Arel. ij. cap. 3.*

CAP. X.

Antiqua concilia non ſiluerunt, vt nullus clericorum a gradu ſubdiaconatus, & ſupra, in conſortio familiaritatis habeat mulierẽ, vel ingenuam, vel libertam, vel ancillam. Sed ſi ſunt ei huiuſmodi ſeruitia; matri, vel ſorori, vel alii propinquae contradat, & quidquid ſuis manibus perfecerint, proprio Domino deferatur. Si propinqua deeſt, alterius domus adhaerens quaeratur, ita vt femina domũ eius non ingrediatur. &c. *Tolet. ij. c. 3.*

CAP. XI.

Epiſcopus, presbyter, diaconus tam ſancta conſcientia reſplendeant, vt effugiãt probitate actuum maledicorum obloquia; & teſtimonium in ſe diuinum implere contendãt, quo Dominus ait: Sic luceat lux veſtra coram hominibus, ut uidentes veſtra bona opera, glorificent Patrem veſtrum, qui in caelis eſt. &c. Fugiatur ab his extranearum mulierum culpanda libertas, & tantum cum auia, matre, ſorore, vel nepte, ſi neceſſitas compulerit, habitent; de quibus vt priorũ canonum ſeries continet, nefas eſt aliud, quam natura conſtituit, ſuſpicari. In cubiculo etiam horum, atque caellario, vel familiari quolibet ſeruitio, neque ſanctimonialis vlla, neq. extranea mulier, neque ancilla vllo modo admittatur. Quod ſi quis praeceptorũ Dei immemor crediderit contemnendũ, ſciat ſe auctoritate canonica, communionis ſine dubio iacturã ſubire. &c. *Aruer. c. 15. & 16. Matiſc. c. 1.* (*Mat. 5. b*)

CAP. XII.

Nullus clericorum Epiſcopus, presbyter, diaconus, ſubdiaconus, quaſi ſanctimonialem, aut viduam, vel ancillam propriam pro confirmatione rerum in domo ſua ſtabilire praeſumat; quae & ipſa extranea eſt, dum non eſt mater, aut ſoror, aut filia. &c. Si quis Epiſcopus, presbyter, diaconus, ſubdiaconus, de hac re ſtatuta Patrum, vel noſtra temerare praeſumpſerit, excommunicetur. *Turon. ii. cap. 1.*

CAP. XIII.

Nullus Epiſcoporũ presbyterorũ, & diaconorum, extranearum mulierũ intra domum

praeſumat habere ſolatium, quibus etiam pro vtilitate ſua aliqua familiarius regenda committat. Quod etiam de propinquis feminis indicentes ſimiliter prohibemus, ne ſub conceſſa ſibi liceutia parentali, ex earum ſequipedis memorarorum vita, vel opinio polluatur. &c. *Aurel.v.c.3.*

C A P. XIV.

Licet iam prioribus canonibus fuerit ſtatutum, placuit tamen renouare; vt ſi quis Epiſcopus, presbyter, aut diaconus, vel quicumque ex ſacerdotali catalogo, praeter perſonas, quae in ipſis canonibus continentur, cum qualicumque extranea muliere familiaritatem habere praeſumpſerit, quæ dedecoris, vel adulterii poſſit adferre ſuſpicionem, iuxta ſtatuta canonum ab ordine degradetur. *Cabilon.c.3.*

C A P. XV.

Omnem fornicandi occaſiouem cupientes auferre, ſancimus; vt nullus ſacerdotum, ſiue quiſque de clero abſque honeſto, & competeuti teſtimonio, excepta ſola matre, cum quibuſlibet feminis ſecrete ſe praeſumat adiungere. & non ſolum cum extraneis mulieribus, ſed nec cum ipſis etiam ſororibus, vel propinquis, ne licentia ſororum, vel propinquarum mulierum, quiſq; ſolus familiarior habeatur ad perpetrandum ſcelus. Huius praeceptionis tranſgreſſor ſex menſib. ſe nouerit paenitentiæ legibus ſubiacere. *Brac iij. c.4.*

C A P. XVI.

A ſacerdotibus omnis ſuſpicio mulierum funditus eradicetur, cum quibus etiam nulla habitatio eis conceditur, praeter illam, quæ in Nicaena *ſynodo* permittitur, id eſt matrē, aut ſororem, vel eas tātum perſonas, a quib. omnes ſuſpiciones effugiant. *Remen.c.22.*

C A P. XVII.

Illud didicimus, quod in quorundam Epiſcoporum parochiis quoſdam presbyreros contra interdicta ſanctorum canonum feminas in domibus ſuis non ſolum habitare, ſed etiā miniſtrare ſibi faciunt; quas & laqueum ſacerdotibus perſaepe exſtitiſſe, & multos hac occaſione in ſcandalum, & in detractionem corruiſſe cognouimus. Quae tranſgreſſio & tempore genitoris veſtri, & veſtro in conuentibus Epiſcoporum ſecundum auctoritatem canonicam prohibita, ſed necdum ad correctionem plene eſt perducta. Vnde in commune cenſuimus; vt hi, qui tantae tranſgreſſionis incorrectores hactenus exſtiterint ſi ab hinc huius rei correptores eſſe neglexerint; iuxta Apoſtoli ſentētiam, quaſi conſentientes malorum coerceantur. *Aquiſg.ij. ſub Ludou. par.3.c.7.*

Rom.1.in fine.

C A P. XIIX.

Quicumque clericatus vtuntur officio, extraneartum mulierum familiaritatem habere prohibētur; matrum ſuarum, aut filiarum ſibi ſolacia intra domum ſuam nouerint tantum eſſe conceſſa. Sed quia ſub occaſione iſtarum perſouarum aliæ mulieres ſubintroduci coeperunt; ſancti Africani canones decreuerunt, vt nec ipſi Epiſcopi, aut presbyteri ſoli habeant acceſſum ad viduas, uel virgines, vel quaſcumque feminas; ſed vbi, aut clerici praeſentes ſint, aut graues aliqui Chriſtiani. &c. Hinc Chriſtiani Imperatores legem decreuerunt, dicentes: Presbyteris, diaconis, & ſubdiaconis, & aliis in clero ſcriptis, non habentibus vxores, ſecundum regulas diuinas interdicimus & nos mulierem habere in ſua domo, excepta matre, & filia, & ſorore, & aliis perſonis, quae omnem quaerelam effugiunt. Si quis autem contra iſtam obſeruationem, mulierem in ſua domo habuerit, qnae poteſt inferre ſuſpicionem turpitudinis; & ille a conclericis ſuis audierit, quod cum tali muliere non debeat habitare, & noluerit eam a ſua domo repellere, vel accuſatore emergente probatus fuerit cum tali muliere inhoneſte verſari, tunc Epiſcopus ſecundum eccleſiaſticos canones, clero eum repellat, curiae ciuitatis eius, cui clericus eſt, tradendum. &c. Si quicumque presbyter, non ſolum in noſtra parochia, ſed in noſtra dioeceſi confeſſus, vel legali, ac regulari iudicio fuerit conuictus de cohabitatione, vel frequentatione, ſiue acceſſu cum feminis contra canones, dicente Apoſtolo: Si quis non obedierit verbo noſtro, ſiue per verbum, ſiue per epiſtolam, hunc notate, & nolite commiſceri ei: modis omnibus ſecundum decreta B. Greg. ſine gradus ſui reſtitutione deponatur. Quod itē Zoſimus decreuit. *Troſ. c.9.*

2.Treſſa. 3.d.

C A P. XIX.

Nec primi, nec ſoli ſtatuimus, ne mulieres cum viris cohabitarent; ſed lege canonem, qui a ſanctis Patribus noſtris Nicaeæ editus eſt, qui aperte prohibet, ne ſint introducticiae. In hoc autem ſitum eſt caelibatus decus, & honeſtas, quod ſeparatus ſit a conſuetudine, & conſortio mulierum. &c. *Baſil. ad Gregorium presbyterum.*

C A P. XX.

Nullus Epiſcopus, neque presbyter, neque diaconus, neque omnino aliquis ex clero licentiam habeat intromittendi ad ſe quaſi adoptiuam aliquam mulierem, quaſi in loco filiae, aut ſororis, aut matris, niſi forte ſororem patris, vel matris, & illas ſolas perſonas quae ab omni mala ſuſpicione alienæ ſunt. *Mar.Brac.c.32.Vide Nicaen.cap.3.*

Ne femina vlla apud presbyterum habitet. Tit. XXXI.

C A P. I.

VT iuxta Nicaeni venerandi definitionem concilii, nullus patiatur ſubintroductas mulieres ſecū in domo propria habere, vel priuate cum eis cohabitantes conuerſari. Et quamquā de quibuſdā inhoneſta carentibus ſuſpicione, clementius aliquo modo

inibi

inibi legatur indultum: nos tamen omnes omnino nunc neceſſarium vetare proſpeximus; eo quod experimento didicerimus, illarum velamento alias licentius ad eos aditum veniendi perditionis cauſam habuiſſe. Non autem vetamus quempiam, ſed potius adhortamur, pauperibus perſonis iure ſibi cognationis coniunctis benefacere; cum ſit omnibus faciendum, ſed ab eis ſegregatae in ſuis degentes domiciliis perſeuerent. *Foroiul.c.4.Nicae.c.3.*

CAP. II.

Decernimus; vt presbyteris nulla omnino cohabitet feminarum: contemnentes autem hanc conſtitutionem periculum proprii ſuſtinere gradus. *Aquiſg.ij.ſub Lud.p.3.c.11.*

CAP. III.

Quamuis ſacri canones quaſdam perſonas feminarum ſimul cum clericis in vna domo habitare permittant; tamen, quod multum dolendũ eſt, ſaepe audiuimus, per illam conceſſionem plurima ſcelera eſſe commiſſa; ita, vt quidam ſacerdotum cum propriis ſororibus concumbentes, filios ex eis generaſſent. Et idcirco conſtituit haec ſancta ſynodus; vt nullus presbyter vllam feminã ſecum in domo propria permittat; quatenus occaſio malæ ſuſpicionis, vel facti iniqui penitus auferatur. *Magun.ſub Arnul. c.10.*

CAP. IV.

Nequaquam in ſua domo ſecum aliquam feminam (*ſacerdotes*) habeant, nec matrem, nec ſororem; ſed auferentes omnem occaſionem Satanae, angelicam vitam ducant, & Domino Deo caſto corpore, & mundo corde ſine tenus ſeruiant. *Metenſ.c.3.*

CAP. V.

c.1.de cohabit.cle. & mulie. apud Gregor.ix. & in 1. coll. Prohibendum, & modis omnibus intermi nandum eſt; vt nullus ſacerdos eas perſonas feminarum ſicut & in canone inſertum continetur, de quibus ſuſpicio eſſe poteſt, in domo ſua habeat. ſed neque illas, quas canones concedunt: quia inſtigante diabolo etiam in illis ſcelus frequenter perpetratum reperitur, aut etiam in pediſſequis illarum, ſcilicet matrem, amitam, ſororem: ſed ſi quis de his habuerit talem neceſſitatem patientem, cui ſit neceſſaria ſuſtentatio presbyteri; habeat in vico, aut in uilla domũ longe a presbyteri conuerſatione, & ibi eis ſubminiſtret, quae neceſſaria ſunt. *Nanneten.c.3.Capitul. lib.7.c.376.Burch.li.2.c.116. Iuo p.6.c.192. decr.*

CAP. VI.

Nulla femina cum presbytero in vna domo habitet; quamuis enim canones matrem, & ſororem, & huiuſcemodi perſonas, in quibus nulla ſit ſuſpicio, cum illo habitare concedant; hoc nos modis omnibus idcirco amputamus, quia in obſequio, ſiue occaſione illarum, veniunt aliae feminae, quae non ſunt ei adfinitate coniunctae, & eum ad peccandum inliciunt. *Theodulphus ad presbyteros Aurelian.c.12.*

Ne presbyter ſolus ſermones conferat cum feminis. Tit. XXXII.

CAP. I.

Clericus ſolus ad feminae tabernaculum non accedat, nec properet ſine maioris natu principis iuſſione; nec presbyter ſolus cum ſola adiungatur, ſed duobus adductis teſtibus viſitet infirmam, nec ſolus cum ſola femina fabulas miſceat. *Clem.epiſ.2.poſt prin. Iuo par.6.c.89.decr.Anſel.lib.7.c.139.* *Diſt.81. c.20.*

CAP. II.

Nullus diaconus, vel presbyter, vel Epiſcopus ad caellarii ſecretum intromittat puellam, vel ingenuam, vel ancillam. *Arel.ij.c.4.*

CAP. III.

Ne Epiſcopi, aut presbyteri ſoli habeant acceſſum (*ad viduas, vel virgines*) niſi aut clerici praeſentes ſint, aut graues aliqui Chriſtiani. *Carth.iij.cap.25.L. Carth.38.G. Afric.c.5.L.Troslei.cap.9.Capit.li.7.cap.28. Anſelm.lib.7.cap.143.* *Diſt. 81. clerici.32*

CAP. IV.

Ad reatum Epiſcopi pertinet, vel presbyteri, qui parochiae præeſt, ſi ſuſtentandae vitae praeſentis cauſa adoleſcentiores viduæ, vel ſanctimoniales clericorum familiaritatibus ſubijciantur. *Carth.iv.c.102. Burch. li. 8.c.55.Iuo p.7.c.73.decr. Caeſar.lib9.c.60.* *Diſ. 81. c.33.*

CAP. V.

Epiſcopo, presbytero, diacono, vel diuerſis clericis, horis indebitis, id eſt meridianis, vel veſpertinis ad feminas prohibemus acceſſum; qui tamen, ſi cauſam habuerit, cum presbyterorum, aut clericorum teſtimonio videatur. *Epaun.c. 20.*

CAP. VI.

De familiaritate extranearum mulierum tam Epiſcopi, quam presbyteri, vel diaconi praeteritorum canonum ſtatuta cuſtodiant. *Aurel.c.31.vel 29.*

CAP. VII.

Nuper editum cõcilii Toletani decretum ſeruetur; vt ſi presbyteri, diaconi, vel clerici conſortia extranearum feminarum, vel ancillarum familiaritatẽ per ſacerdotis ſui admonitionem a ſe minus remouerint; ſæculi iudices eaſdem mulieres cum voluntate, & permiſſu Epiſcopi comprehenſas in ſuis lucris vſurpent; vt vitium hoc, dum ſacerdos inhibere non praeualet, poteſtas iudicialis coerceat: dato tamen eiſdem iudicibus ſacramento ab Epiſcopo, vt eas clericis nulla arte reſtituant.&c. *Hiſpal.i.c.3.Tolet.ij.c.3.*

CAP. IIX.

Licet iam prioribus canonibus fuerit ſtatutũ, placuit tamen renouare; vt ſi quis Epiſcopus, presbyter, aut diaconus, vel quicumque ex ſacerdotali catalogo, praeter perſonas, quae in ipſis canonib. continentur, cum qualicumq; extranea muliere familiaritatẽ habere præſumpſerit, quę dedecoris, vel adulterii, poſſit afferre ſuſpicionem; iuxta ſtatuta

canonum ab ordine degradetur. *Cabilon.c.3.*

CAP. IX.

Omnem fornicandi occaſionem cupientes auferre, ſancimus, vt nullus ſacerdotum, ſiue quiſque de clero abſque honeſto, & competenti teſtimonio, excepta ſola matre, cum quibuſlibet feminis ſecrete ſe praeſumat adiungere, & non ſolum cum extraneis mulieribus, ſed nec cum ipſis etiam ſororibus, vel propinquis, ne licentia ſororum, vel propinquarum mulierum, quiſque ſolus familiarior habeatur ad perpetrãdum ſcelus. Huius ergo praeceptionis tranſgreſſor ſex menſibus ſe nouerit paenitentiae legibus ſubiacere. *Brac.iij.cap.4.*

CAP. X.

Monaſteria puellarum, quae ſub diſciplinae regula degunt, obſtructius munitis clauſtris, nullo pateant, niſi forte ſumma compellente neceſſitate, aditu virorũ. Sed neq. preſbyteri, vel diacones, vel quilibet de clero, vel etiam Archimãdritae, quaſi viſitationis, vel praedicationis cauſa ſine permiſſu Epiſcopi ciuitatis, quin etiam nec Epiſcopus abſque ſacerdotibus, vel clericis ſuis, vt decet, & honeſte conuenit, monaſteria puellarum adire licentius ſe exiſtiment. Sed ſiue ipſe, ſiue quaelibet religioſa perſona, alienus ab illicita ſuſpicione, quem morum grauitas ornat permittente, & admonente Epiſcopo, exhortationis, vel aedificationis obtentu, quae ad ſalutem animae pertinet, dignum fuerit, vt adeant haec Deo dicata loca; non aliter, ſed cum idoneis teſtibus peragãt; ne propter incautam praeſumptionom, ſanctae Eccleſiae infametur angelicus ordo. *Foroiulien.c.12.*

CAP. XI.

Ne mulieres quamcumque frequentationem habeant in locis, in quibus presbyteri aliquem recurſum habuerint. *Melden.c.36.* *Burch.lib.2.c.107.Iuo par.6.c.184.decr.*

CAP. XII.

Sancti Africani canones decreuerunt; vt nec ipſi Epiſcopi, aut presbyteri ſoli habeãt acceſſum ad viduas, vel virgines, vel quaſcumque feminas; ſed vbi aut clerici praeſentes ſunt, aut graues aliqui Chriſtiani. Vnde ſicut beatus Gregorius ad miniſtros Eccleſiae Romanae ſcripſit; beatus Auguſtinus nec cum ſorore habitare conſenſit, dicens: Quae cũ ſorore mea ſunt, ſorores meae non ſunt. Et ex hoc dicit ſanctus Gregorius: Docti ergo viri cautela magna nobis debet eſſe inſtructio, nam inhoneſtae praeſumptionis eſt, quod fortis pauet, minus validum non timere. &c. *Troslei.cap.9. Gregor. lib.7.epiſt.39.* Iuo *par.6. cap.77. decret.Anſelm.lib.7.cap.134.* Tarrac*.lib.3. cap.55. & lib.6.cap.197.*

Diſt 81. c.25. legitur.

De presbyteris, qui in fornicationem inciderunt. Tit. XXXIII.

CAP. I.

SI quiſpiam ſacerdotum, id eſt Epiſcopus, presbyter, aut diaconus, vel etiam ſubdiaconus, de quacumque femina, crimine fornicationis ſuſpicatus, poſt primam, ſecundamque, & tertiam admonitionem Metropolitani, vel alterius Epiſcopi, aut eius, cui ſubiacere videatur, inueniatur fabulari cum ea, aliquove modo conuerſari, canonice iudicetur. *Eugen.ij.& Leo iv. in ſyn.Roman.c.15.Anſel.lib.8.c.9.*

Diſ 81.c.22. & c.2.de cohabit. cleri. et mulier Greg. ix. & in collect.c 3. eo.tit.

CAP. II.

Quicumque ſacerdotum, diaconorum, ſubdiaconorum poſt conſtitutum beatae memoriae praedeceſſoris noſtri ſanctiſſimi Papae Leonis de caſtitate clericorum concubinam palam duxerit, vel ductam non reliquerit. &c. Miſſam non cantet, neque Euangelium, vel epiſtolam ad miſſam legat, neque in presbyterio ad diuina officia cum obedientibus maneat, neque partem ab Eccleſia ſuſcipiat, quouſque a nobis ſententia ſuper huiuſmodi Deo concedente procedat. *Nicol.ij.in ſyn.Rom.cxiii.Epiſcopor.c.3. Iuo lib.3.tit.11.c.3.panor.Caeſar.lib.8.c.44.*

Diſt.32. c.6.

CAP. III.

Nullus ſacerdos, aut diaconus, vel ſubdiaconus, ſed & nullus, qui canonicam habet, fornicationis ſibi copulam adiungat. &c. *Vrban.ii.in concil.Claram.c.9.*

CAP. IV.

Epiſcopus, aut presbyter, aut diaconus, qui in fornicatione. &c. captus eſt, deponatur: non tamen communione priuetur. Dicit enim ſcriptura: Non vindicabit Dominus bis in id ipſum. *Ap.24. vel 25.G.25.L. Tribur.c.11.Raban.c.1.de paenit. Burch.lib.2.c.189.Iuo p.6.c.234.decr.Anſel.li.11.c.30.*

Diſ.81.c.12. presbyter. Naum 1.

CAP. V.

Maximilianus filius noſter zelo fidei, & diſciplinae ductus, non patitur eccleſiam pollui ab indignis presbyteris, quos in presbyterio filios aſſerit procreaſſe. &c. Eos, qui talia perpetraſſe dicuntur, iubebitis in medio collocari; diſcuſſiſq. obiectionibus quae ipſis presbyteris impingũtur; ſi conuicti fuerint, a ſacerdotali remoueantur officio: quia qui ſancti non ſunt, ſancta tractare non poſſunt, atque alieni efficiantur a miniſterio, quod uiuendo illicite polluerũt. &c. *Inno.ep.5.Iuo par.6.c.96.decr.Anſel.lib.8.c.15.*

Diſt.81. c. 6.

CAP. VI.

Qui ſemel poſt ſuam ordinationem in lapſum ceciderit, *(loquitur de lapſu carnis)* deinceps iam depoſitus erit; nullumq. gradum ſacerdotii poterit adipiſci; ſed ſufficiat ei lamentationibus fletibuſque aſſiduis quouſque aduixerit in eadem paenitentia perdurare, vt commiſſum delictum diuina gra-

tia

tia extinguere valeat. *Martin.ep.ad Amandum Epiſcopum ante med.*

CAP. VII.

Sunt quidam presbyteri,ſeu Epiſcopi multis vitiis irretiti, quorum vita in ſe ipſis ſacerdotium maculat. &c. Hos ex Apoſtolica auctoritate redarguendo admoneas, & ad munditiam eccleſiaſticae diſciplinae reduceas. *Greg.iii ep.4.in fine.*

CAP. IIX.

Tua fraternitas,ſi quos repererit Epiſcopos,presbyteros, aut diaconos contra canones, vel ſtatuta Patrum exceſſiſſe, id eſt,in adulterio,vel ſi plures vxores habuerunt.&c. nulla ratione Apoſtolica auctoritate permittat ſacerdotio fungi.&c. Quo modo ſacerdotio fungi deſiderant, qui talibus ſceleribus inuolui eſſe moſtrantur, vt neque ſaeculares fideles his facinoribus obuolutos optemus? &c. *Zach ad Bonif.ep.6.cuius initium: Suſceptis. poſt prin.*

CAP. IX.

Diſt.18. c.9. Presbyter, ſi vxorem duxerit, deponatur ab ordine: ſi fornicetur, vel adulter ſit; eijciatur, & agat paenitentiam. *Neocaeſar.c.1.Pariſ.ſub Lud. & Loth.lib 1.c.35. in fine. Magun. ſub Arnul.cap.19.* M *Brac.cap.27. Burch.lib.2.c.108.* Iuo *lib.3.tit.8.c.8.panor. & par.6.c.185. decr.*

CAP. X.

Epiſcopi,presbyteri, diacones, ſi in miniſterio poſiti, ſint moechati, propter ſcandalum, & nefandum crimen, nec in fine communionem accipiant. *Elib.c.18.*

CAP. XI.

35.q.8.c.3. cũ multae. Quilibet ab Epiſcopo vſque ad ſubdiaconum deinceps,qui vel ex ancillae, vel ex ingenuae deteſtando connubio,in honore conſtituti filios procrearint:illi ex quibus geniti probabuntur, canonica cenſura damnetur. &c.T*olet.ix.c.10.Iuo part.6.c.425.decr.*

CAP. XII.

27.q.1.c.6.ſi quis. Epiſcopus,presbyter.&c.mulierẽ Deo conſecratam violans, vti ſponſam Dei corrumpens, deponatur; laicus excommunicetur. *Trull.c.4.*

CAP. XIII.

†operati fuerint. Sancimus, vt qui in his turpitudinibus ſeſe implicari permiſerint, & maſculi in maſculos hanc turpitudinem operauerint: †Epiſcopus, presbyter, aut diaconus de proprij honoris gradu deiectus exilio perpetuo damnetur. T*olet.xvi. cap.3.*

CAP. XIV.

Falſos presbyteros,& adulteros,vel fornicatores diaconos, & clericos de peculiis eccleſiarum abſtulimus,& degradauimus,& ad paenitentiam coegimus. F*ranc.ſyn.Capit.li.5.c.2.*

CAP. XV.

Sacerdos,ſi ſuggerente diabolo in fornicationem ceciderit, & Deo miſerante ad paenitentiae remedia confugerit; quattuor annis in hunc modum expiabitur.In primis xl. diebus, & noctibus ſe purificet tuto remotus in loco,in ſolo pane,& aqua. Quibus exactis primo anno,qui ſequitur, in pane, & aqua ſimiliter luat, exceptis dominicis, & paſchalibus, & praecipuis feſtis,in quibus vino, & omnibus pulmentis vti poterit, excepta ſola carne. Ceteris vero diebus ſolo pane, & aqua ſit contentus, niſi conſiderata perſonae qualitate,in his etiam feriis indulgeatur, & de modico vino,legumine,lacte, pomis,piſciculis & oleribus,ſicut confeſſori ſuo viſum fuerit. Decurſo igitur primo anno ſtatim ſacroſancti corporis,& ſanguinis Domini particeps fiat; pſalmos cum fratribus in choro vltimus canat, & ad pacem veniat, minora gerat officia. Secundo anno tres legitimas ferias in vnaquaque hebdomada expleat in pane, & aqua, Expletis duobus annis, ſi iuxta praefixos gradus paenituit, Epiſcopus eum in gradum, vnde excidit, reuocare poterit. H*ibern. ſyn.ſub Leone iij.*

CAP. XVI.

Diſt.82. c.vlt. Presbyter,ſi fornicationem fecerit,quamquam ſecundum Apoſtolorum canones deponi debeat,tamen iuxta auctoritatem beati Silueſtri Papae,ſi in vitio non perdurauit, ſi ſua ſponte confeſſus adiecit,vt reſurgeret, decem annis in hunc modum paeniteat. &c. ad cornu altaris non accedat, iuxta B. Clementis uocem,minora gerat officia.&c. Expleto ſeptimi anni circulo,ſi ſui confratres, eius condignam paenitentiam conlaudauerint; Epiſcopus in priſtinum honorem, iuxta beati Calliſti Papae auctoritatem, eum reuocare poterit. &c. *Hibern.ſyn. ſub Leone iij. Vid. Clem.epiſt.2. Caeſar.lib.15.c.41. Paenit.Rom.tit.8.c.6.*

CAP. XVII.

Sacerdotes, ſi in fornicationis laqueum ceciderint, aut criminis manifeſtus, ſiue oſtenſus fuerit: actus ſacerdotii non poſſunt habere honorem, ſecundum canonum inſtitutionis auctoritatem. *Vorm.c.11.*

CAP. XIIX.

Si quis presbyter,aut diaconus fuerit fornicatus,aut moechatus; proiiciatur, & agat pænitentiam. *Mar.Brac.c.27.Vide Neocaeſ.c.1.*

CAP. XIX.

Presbyter, qui mulieri ſeparatae, viuente marito,vim attulit,nec vt laicus debet communicare, cum eos, qui tales ſunt,ſeparare conſueuerit Eccleſia. T*heophil. Epiſcopus Alexandr.in commonitorio,c.2.*

Ne quiſquam audiat miſſam presbyteri, quem certo ſcit concubinam habere. Tit. XXXIV.

CAP. I.

Diſt.32. c.5. & 6. VT [Nullus miſſam audiat presbyteri, quem ſcit concubinam indubitãter habere,aut ſubintroductã mulierẽ.&c.Ni*col.ij. in ſyn.Rom.xxiij.Epiſcop.c.3. Caeſ.li.8.c.44.*

CAP.

CAP. II.

vid.diſt. 32.c.5.

Praedeceſſorum noſtrorum Gregorii vij. Vrbani,& Paſchalis Romanorum Pontificũ veſtigiis inhaerentes praecipimus; vt [nullus miſſas eorum audiat, quos vxores, vel concubinas habere cognouerit. *Innoc.ij.in ſyn.Rom.cap.5.poſt Iuonis panor.*

CAP. III.

Diſ.32.c. 6 prater. p.ad hoc.

Praedeceſſores noſtri Nicolaus, & Gregorius a miſſis ſacerdotum,quos tales*(adulteros,homicidas, ebrioſos)* reuera eſſe conſtiterit, fideles abſtinere decreuerunt; vt & peccandi licentiam ceteris auferrent, & huiuſmodi ad dignae paenitentiae lamẽta reuocarent.*Vrban.ij.in ep.ad* L.*Praepoſitum*.

CAP. IV.

De cohabi.cleric. c.1. in 1. collect.

Nullus presbyter, diaconus,ſubdiaconus cõcubinam habeat,ſed nec aliam feminam, vnde mala ſuſpicio habeatur, in vna domo ſecum teneat. Et quicumque huiuſmodi ſacerdotis miſſam ſcienter audierint, excommunicationi ſubiacere debeant.*Pictau.c.9.*

Presbyter habeat ſemper ſecum teſtes ſuae vitae. Tit. XXXV.

CAP. I.

DE conuerſatione vitae id ſtatuere placuit a Pontifice vſque ad ſubdiaconatum,poſt ſuſcepti honoris officium,ſi quis ex coniugatus fuerit ordinatus, vt ſemper alterius fratris vtatur auxilio, cuius teſtimonio vita eius debeat clarior apparere.*Ger.c.6.*

CAP. II.

Presbyteri,& diaconi,& ſubdiaconi vicani hoc ſtudeant, vt mancipiola ſua ibi maneant, vbi vxores ſuae. Illi tamen ſegregatim ſolitarii in caella iaceant, & orent, & dormiant.*Turonenſ.ij.cap.*20.

CAP. III.

Placuit, vt quemadmodum Antiſtites, ita presbyteri, atq; Leuitae, quos forte infirmitas, atque aetatis grauitas in conclaui ſuo manere non ſinit,vt & iidem in caellulis ſuis teſtes vitae habeant,vitamq. ſuam, ſicut nomine, ita meritis teneant. *Tolet.iv.c.*22.

De temperantia presbyteri in victu. Tit. XXXVI.

CAP. I.

SI contingat,vt quae ſunt ad vſum neceſſaria,non afferat monachus, vel ſacerdos, & propter neceſſitatem velit ſiue in pandocheo,vel in alicuius domo diuertere, ei liceat hoc facere, vtpote vrgente neceſſitate. *Nicae.ij.cap.*22.

CAP. II.

Diſt.35. c.1.

Epiſcopus,presbyter, diaconus aleae,vel ebrietati deditus,ceſſet,vel deponatur. *Ap.c.*42.*Raba.c.*28.*de paenit. Burch.lib.* 14.*c.*5. *Iuo lib.*3.*tit.*15.*c.*4. *panor. & par.* 13.*c.*73. *decr.Caeſar.lib.*8.*c.*50.*&* 100.

CAP. III.

Quod non oporteat ſacro miniſterio deditos a presbyteris vſque ad diaconos,& reliquũ eccleſiaſticũ ordinẽ. &c.ingredi tabernas. *Laod.c.*24.*Aquiſg.c.*60.*Capitul.lib.*1.*c.* 14.*Burch.lib.*2.*c.*131.*Iuo.par.*6.*c.*205.*decr.*

Diſt.44. non oportet.c.2.

CAP. IV.

Quod non oporteat ſacerdotes, aut clericos ex collatis conuiuia celebrare. Hoc autem nec laici poſſunt. Laod.c. 54. *Aquiſg.c.* 83.*Mart.Brac.*62.*Raban.c.*27.*de paeniten.*

Diſ.44.c. 10.non oportet.& c.12. non liceat.

CAP. V.

Placuit,vt ſobrie,& pie, caſteq. iuxta Apoſtolum viuentes, fugiamus turpis lucri gratiam.Non in comeſſationibus,& ebrietatibus,& inebriemur vino,in quo eſt luxuria. Quemadmodum per ſemetipſam veritas generaliter in Euangelio praecipiendo proteſtatur,dicens: Cauete a crapula, & ebrietate, & curis huius ſaeculi.Vnde & in eccleſiaſtico canone ſententialiter conſtat deciſum,aut ceſſare ab huiuſcemodi vitii ingurgitatione,aut certe perſeuerantes, honoris iactura periclitari debere.*Foroiul.c.*3.

Tit.2.c. Eph.5.d. *Luc.21.g.*

CAP. VI.

Seruandũ presbyteris firmiter ſtatuimus, ne tabernas ingrediantur concedendi, bibẽdive cauſa. Quod ſi poſt haec ſtatuta facere praeſumpſerint, canonica decernimus ſententia feriendos.*Turon.ſub Carol c.*21.

CAP. VII.

Vt ſobrietatem ſacerdotes teneant,& hãc habendam fidelibus praedicent; quia non poteſt libere praedicare, qui ſe mero vſque ad alienationem mentis ingurgitat. Hoc & de commeſſationibus, & de ceteris peſtibus ad gaſtrimargiam pertinentibus ſeruãdum eſt.*Cabilon.ſub.Carolo c.* 10. *Burch. lib.* 14. *c.*4.*Iuo par.*13.*c.*72.*decr.*

CAP. IIX.

Superius ſcripſimus, presbyteros vilicos eſſe non debere, & nunc eos in tabernis bibere.&c.penitus decreuimus inhibendum. *Cabil.ſub Carolo c.*44.

CAP. IX.

Ne cler. vel Mon. c.1. Greg. ix. & in 1. coll.

Miniſtri altaris Domini, vel monachi.&c. a negotiis ſaecularibus omnino abſtineant. Multa ſunt ergo negotia ſaecularia, de his tamen pauca perſtrinximus. &c. In deliciis viuere velle,gulam,& ebrietatem ſequi.&c. *Magunt.c.*14.*& Magun.ſub Rab.c.*13. *Capitul.lib.*7.*c.*172.*in addit.Burch. lib.*8.*c.*90. *Iuo par.*7.*c.*108.*decr.*

CAP. X.

Epiſcopi, & Dei miniſtri non debent comeſſationibus, & vinolentiis nimiis incumbere;ſed conſiderent ſententiam Domini dicentis: Attendite, ne grauentur corda veſtra in crapula,& ebrietate: moderate enim cibum,& neceſſarium potum ſumant;vt iuxta Apoſtolum ſobrii ſint,parati ad ſeruitium Do-

Luc.21.f. *1.Pe.5.b.*

Domini. *Remen.c.*18.*Burch.lib.*14.*c.* 2. *Iuo par.*13.*cap.*71.*decr.*

CAP. XI.

1.*Tim.* 3. *d.* Sobrium,prudentem,ornatum, hoſpitalē, doctorem,pudicum.&c. Sacerdotes, qui miniſtrant in templo Dei, prohibentur vinum, & ſiceram bibere; ne crapula, & ebrietate aggrauentur corda eorum, & vt ſenſus officium exhibens Deo vigeat ſemper, & tenuis ſit.&c.Non vinolentum, non percuſſorem. 1.*Tim.* 3. *d* Virtutibus vitia oppoſuit. didicimus, quales eſſe debeamus; diſcamus, quales non debeant eſſe ſacerdotes. Vinolentia ſcurrarum eſt, & comeſſatorum: venterque mero aeſtuās,cito deſpumat in libidines. In vino luxuria,in luxuria voluptas, in voluptate impudicitia eſt. Qui luxuriatur, viuēs mortuus eſt; ergo qui inebriatur, & mortuus eſt, & ſepultus. &c. Domum ſuam bene regentem: 1.*Tim.* 3 *d.* non vt opes augeat; non vt regias paret epulas; non vt caelatas patinas ſtruat, & Phaſides aues lētis vaporibus coquat, qui ad oſſa perueniant, & ſuperficiem carnis non diſſoluant artificii temperamento; ſed vt quod populis praecepturus eſt, prius a domeſticis exigat. *Hier.in ep.ad Ocea.apud Aquiſ.c.*11.

CAP. XII.

Turpe eſt ante fores ſacerdotes Chriſti crucifixi,& pauperis,& qui cibo quoque veſcebatur alieno,inter lictores Conſulum, & milites excubare; iudicemque prouinciae melius eſt apud te prandere, quam te in Palatio. Quam ſi obtenderis te facere haec,vt roges pro miſeris,atque ſubiectis; iudex ſaeculi plus deferet clerico continenti, quam diuiti; & magis ſanctitatem tuam venerabitur,quam opes.&c. Numquam redoleas vinum, ne audias illud Philoſophi; hoc non eſt oſculum porrigere, ſed vinum propinare. 1.*Tim.* 3. *d.* Vinolentos ſacerdotes, & Apoſtolus dānat, & vetus lex prohibet. Qui altario de- *Leu.*10.*b.* ſeruiunt, vinum,& ſiceram non bibant. &c. Quidquid inebriat, & ſtatum mētis euertit, fuge ſimiliter, vt vinum. Nec hoc dico, quod Dei creatura a nobis damnetur; ſi quidem *Matt.*11. *c.* & Dominus vini potator eſt appellatus: & Timotheo dolenti ſtomachum modica vini 1.*Tim.* 5. *d.* ſorbitio relaxata eſt: ſed modum, pro aetatis, & valetudinis, & corporum qualitate, exigimus in potando. Quod ſi abſque vino ardeo adoleſcētia, & inflammor calore ſanguinis,& ſucculento,validoque ſum corpore libenter carebo poculo, in quo ſuſpicio veneni eſt. *Hieron. ad Nepotia. apud Aquiſgr. cap.*94.*in med.*

CAP. XIII.

Sobrietatem, quam Apoſtolus Epiſcopo habendam docet, adeo nos eam nobis ſectādam ſtatuimus; vt nullus ſacerdotum ebrietatis deprauatione ſe,aut miniſterium ſuum vileſcere faciat, quo merito reprehenſibilis videatur. Quia legimus, ebrietatem dedecus eſſe cuiq; Chriſtiano ſectari, quanto magis ſacerdoti? vnde Apoſtolus inquit: Nolite *Eph.* 5. *d.* inebriari vino, in quo eſt luxuria. Legitur & alibi; ſic oportere Epiſcopū bibere, vt quaſi non bibiſſe videatur. Quapropter deinceps quicumque huius ordinis huic noxio vitio inſeruiens deprehenſus fuerit; cenſuimus, vt ſecundum ſtatutum canonicum, quicumque ebrietati deſeruit, aut deſinat, aut deponatur. *Aquiſgr.ij.ſub Ludou.par.*1.*c.*6. *Vid. Ap.*42.

CAP. XIV.

De illis presbyteris, qui cōtra ſtatuta canonum vilici fiunt; tabernas ingrediuntur; turpia lucra ſectantur; & diuerſiſſimis modis vſuris inſeruiunt; & aliorum domus inhoneſte,& impudice frequentant; & comeſſationibus, & ebrietatibus deſeruire non erubeſcunt; & per diuerſos mercatus indiſcrete diſcurrunt; obſeruandum iudicauimus, vt ab hinc diſtricte, ſeueriterq. coerceantur: ne per eorum illicitam, & indecentem actionē, & miniſterium ſacerdotale vituperetur, & quibus debuerant eſſe in eorum exemplum, deueniant in ſcandalum. *Aquiſgr.ij.ſub Ludou.par.*3 *cap.*8.

CAP. XV.

Obſeruādum vobis eſt: vt,& vos ab ebrietate abſtineatis, & vt plebes ſubditae abſtineant; & neque per tabernas eatis bibendo, aut comedendo: neque domos, aut vicos curioſitate qualibet peragretis; neque cum feminis,aut cum quibuſlibet impuris perſonis conuiuia exerceatis: niſi forte paterfamilias quilibet vos ad domum ſuam inuitauerit,& cum coniuge ſua,& prole, velit vobiſcum ſpirituali gaudio laetari, & verborum veſtrorum refectionem accipere, & vobis refectionem carnalem caritatis officio exhibere. *Theodul.ad presbyteros Aur.c.*13. *Burch.lib.*14.*c.*10.*Iuo par.*13.*c.*78.*decr.*

De veſtibus ſacerdotum.
Tit. XXXVII.

CAP. I.

Clerici officia, vel commercia ſaeculaaria non exerceant, maxime inhoneſta. *De vita, & honeſt. cler.c.*15. *Greg. ix. et c.*4.*eo. tit. in* 4. *collect.* &c. Clauſa deferant deſuper indumenta, nimia breuitate, vel longitudine non notanda. &c. Cappas manicatas ad diuinum officium intra eccleſiam nulli gerant, ſed nec alibi, qui ſunt in ſacerdotio, vel perſonatibus cōſtituti, niſi iuſta cauſa timoris exegerit habitum transformari. &c. *Innoc.iij.in concil. gener.Lateran.cap.*16.

CAP. II.

Epiſcopus, presbyter, diaconus ſaeculari indumento minime vtatur, niſi vt condecet 21. *q.* 4. *Epiſ. c.* 3. tunica ſacerdotali. *Zach.in ſyn.Rom.c.*3.

CAP. III.

Sacerdotes [ſine ornatu ſacerdotali extra 21.*q* 4.*c.* 4. domos apparere non conuenit, ne vt aliquis ſaecularium iniurias patiantur. *Syn. Roma.*

ſub

ſub Eugen. ij. & Leone iv. c. 12. Iuo p. 13. c. 7. dec. Anſ. lib. 7. c. 103. Caeſ. lib. 8. c. 25.

CAP. IV.

Decreuimus, vt presbyteri, vel diaconi nō ſagis, laicorum more, ſed caſulis vtantur ritu ſeruor. Dei. *Franc. in fi. Capit. lib. 5. c. 2.*

CAP. V.

Presbyteri ſine intermiſſione vtantur orariis propter differentiam ſacerdotii dignitatis. *Magun. 28. Capitul. lib. 5. c. 81. Burch. lib. 2. c. 101. Iuo p. 6. c. 178. decr.*

CAP. VI.

Quam moderata diſcretio in veſtium cultu, & menſae apparatu ſacerdotibus tenenda ſit, dicta beati Gregorii in expoſitione Euangeliorum, nec non & vita ſanctorum virorum Auguſtini, & Ambroſiii pleniſſime docent. *Pariſ. ſub Ludouic. & Loth. lib. 1. cap. 19. in fine.*

De tonſura presbyteri. Tit. XXXIIX.

CAP. I.

OMnes clerici, vel lectores, ſicut Leuitæ, & ſacerdotes detonſo ſuperius capite toto, inferius ſolam circuli coronam relinquant. &c. *Toletan. iv. cap. 40. Anſelm. lib. 7. cap. 201. in addit.*

CAP. II.

Eſt clericis tonſura ſignum quoddā, quod in corpore figuratur, ſed in animo agitur, ſcilicet, vt hoc ſigno in religione vitia reſecentur, & in criminibus carnis noſtrae, quaſi crinibus exuamur. &c. Quod vero detonſo capite ſuperius, inferius circuli corona relinquitur; ſacerdotium, regnumq. Eccleſiae in eis exiſtimo figurari. Tiara enim apud veteres conſtituebatur in capite ſacerdotū: haec ex byſſo confecta, rotunda erat, quaſi ſphera media, & haec ſignificatur in parte capitis tonſi; corona autem, latitudo aurei eſt circuli, quae Regum capita cingit. Vtrūque itaque ſignum exprimitur in capite clericorum; vt impleatur etiam corporis quadam ſimilitudine, quod ſcriptum eſt, Petro
1. Pet. 2. b Apoſtolo perdocente: vos eſtis genus electū, Regale ſacerdotium. *Iſidor. de eccleſiaſticis officiis lib. 2. cap. 4. apud Aquiſgr. c. 1.*

Presbyteri obediant Epiſcopo. Tit. XXXIX.

CAP. I.

Diſ 93. c. 5. a ſubdiacono. POntifici presbyter, presbytero diaconus, diacono ſubdiaconus. &c. in omni loco repraeſentent obſequium, ſiue in publico, ſiue in gremio eccleſiae. *Silueſt. in ſynod. Rom. cexxxxiv. Epiſcopor. cap. 7. Burch. lib. 2. cap. 224. Iuo par. 6. cap. 299. decr. Anſelm. lib. 7. cap. 62.*

CAP. II.

Huius vrbis presbyteri Epiſcopum proprium recognoſcant, & delinquentes canonice iudicet, iudicatiſque obediēter auſcultent. &c. *Leo iv. in ſyn. Rom. c. 39.*

CAP. III.

Si presbyter, diaconus, clericus, ſine licentia ſui Epiſcopi in aliena paroecia verſetur; non miniſtret. Si reuocetur a ſuo Epiſcopo, & non reuertatur, vt laicus communicet. *Ap. cap. 15.* Et ſi Epiſcopus hoc contemnens, alienum clericum, vt clericum tractet, quaſi magiſter inobedientiae excommunicabitur. *Ap. c. 16. Vide Antio. cap. 3.*

CAP. IV.

Si quis presbyter contemnens Epiſcopum ſuum, ſeorſum congregationem fecerit, & altare aliud erexerit. &c. deponatur. *Ap. 31. G. 32. L. Vide Antioc. cap. 5.*

CAP. V.

Admonebat Petrus Apoſtolus) Epiſcopos, ſacerdotes ſuos, ac cunctos reliquos eccleſiæ miniſtros, atque omnem plebem ſibi commiſſam verbo diuino, & mandato inſtruere, &
dirigere: hoſque omnes eorum Epiſcopos 2. q. 7. ſacerdotes. c. 8.
tota animi virtute diligere, vt oculos ſuos, quia oculi ſunt illorum: eorum praeceptis in omnibus obedire, etiā ſi ipſe aliter, quod abſit, agant; memores Dominici praecepti:
Quae dicunt, facite; quae autem faciunt, Mat. 23. a.
facere nolite. Ipſi autem Epiſcopi, ſi exorbitauerint, ab iſtis non ſunt reprehendendi, vel arguendi, ſed ſupportandi, niſi in fide errauerint. *Clem. ep. 1. prope finem. Iſidor. lib. 3. ſenten. cap. 39. ſent. 4. Burch. lib. 1. ca. 137. Iuo par. 5. cap. 251. decret.*

CAP. VI.

Si vobis Epiſcopis non obedierint omnes 11. q. 3. c. 11. ſi autē vobis.
presbyteri, diaconi. &c. non ſolum infames, ſed & extorres a regno Dei, & conſortio fidelium, ac a liminibus ſanctae Dei eccleſiae alieni erunt. *Clem. ep. 3. in prin. Triburi. c. 8.*

CAP. VII.

Si quis ſacerdotum, vel reliquorum clericorum ſuo Epiſcopo inobediens fuerit, aut 11. q. 1. c. 19.
inſidias ei parauerit, aut contumeliam, aut calumniam; & conuinci potuerit, mox curiæ tradatur. *Pius ep. 2. in fi. Iuo par. 5. cap. 243. decr. Anſel. lib. 8. c. 17. Caeſ. lib. 4. c. 99.*

CAP. IIX.

Si quis presbyter, aut diaconus, & omnino quilibet ex clero. &c. in alia parochia ni- 7. q. 1. c. 24.
titur immorari, vlterius ibidem non miniſtret, maxime ſi vocanti ſuo Epiſcopo obedire contempſerit. *Antioch. c. 3. Vid. Apoſt. capit. 15. Synod. Roman. ſub Leone iv. in cauſa Anaſtaſii. Aquiſgr. cap. 71. Mart. Brac. cap. 34. Anſelm. lib. 7. cap. 195.*

CAP. IX.

Si presbyter, aut diaconus Epiſcopum contemnens ſe ab Eccleſia ſequeſtrat, deponatur. *Antiochen. cap. 5. Vid. Apoſt. 31. G. 32. L.*

CAP.

CAP. X.

[*Diſt.95.c. 8. de con-ſecr. d. 4. omni. 124 in ſi. 11.q. 3.c.5.*]

Non oportet presbyteros ante ingreſſum Epiſcopi ingredi,& ſedere in tribunalibus. *Laod.c.55.*G.*56.*L.*Mart.Brac.53.*

CAP. XI:

Si quis presbyter a præpoſito ſuo excommunicatus,vel correptus fuerit, debet vtiq; apud vicinos Epiſcopos conqueri,vt ab ipſis eius cauſa poſſit audiri, ac per ipſos ſuo Epiſcopo reconciliari. Quod niſi fecerit, ſed ſuperbia inflatus ſecernendum ſe ab Epiſcopi ſui communione duxerit, ac ſeparatim cum aliquibus ſchiſma faciens ſacrificium Deo obtulerit,anathema habeatur,& locum amittat.C*arth.ij.cap.8.*C*arth.c.11.*G.*Vorm. cap.66.Burch.lib.2.cap.194.Iuo par.6.c.239. decr.Anſelm.lib.12.cap.33.*

CAP. XII.

Epiſcopo praeſente orationes presbyteri in ordine(*non*)colligant.*Barcin.j.c.5.*

CAP. XIII.

Epiſcopus prouinciae noſtrae;ſi voluerit, de parochitanis presbyteris, atque diaconibus cathedralem ſibi in principali eccleſia facere,maneat illi per omnia licentia; ij tamen,qui fuerint tranſducti,humilitatem dignam Epiſcopo ſuo teneant.&c.E*merit.c.12.*

CAP. XIV.

Decreuimus iuxta ſanctorum canones, vt vnuſquiſque presbyter in parochia habitans Epiſcopo illi ſubiectus ſit,in cuius parochia habitat.*Syn.Franc.in med.*C*apitu.lib.5.c.2.*

CAP. XV.

Vnuſquiſque presbyter, qui in parochia eſt, Epiſcopo obediens, & ſubiectus ſit. *Sueſsionen ſub* Pipino.

CAP. XVI.

[*De cleric. excom. c. 2.* Grego. *ix. & in 1.coll.*]

Si quis presbyter ab Epiſcopo ſuo degradatus fuerit, & ipſe per contemptum poſtea aliquid de ſuo officio ſine commeatu facere praeſumpſerit, & poſtea ab Epiſcopo ſuo correptus, & excommunicatus fuerit; qui cum ipſo communicauerit,ſciat ſe eſſe excõmunicatum.*Vernen.c.9.Capit.lib. 5.c.42.*

CAP. XVII.

Placuit, vt ſi in miniſterio diaconi, vel presbyteri officio aliquis conſtitutus exſiſtat;ſi Epiſcopi,a quo ordinatus eſt, praeceptis non obedierit; vt in delegata ſibi eccleſia officium deperdat † aſſiduum,quouſq; in vitio permanſerit,& communione, & honore priuetur.*Vorm.cap.19.*

[† dependat ſ.]

CAP. XIIX.

Eſto ſubiectus Pontifici tuo, & quaſi animae parentem ſuſcipe.H*ieron. ad Nepotian. apud* A*quiſgran.cap.94.in medio.*

CAP. XIX.

Quia mitis, & humilis magiſtri diſcipuli ſumus;presbyteris noſtris humilitatis exempla,ac monita dare debemus, videlicet, vt eis,in quorum ditione ſuae conſiſtunt eccleſiae,congruum honorem, & obſequium impendant debitum,id eſt ſpirituale,atque eccleſiaſticum, & hoc ſine vllo typho,vel contentione,vel rebellione. ſaluo namque miniſterii ſui iure debent ſe gratioſos exhibere ſenioribus,& parochianis ſuis,de quorum oblationibus viuunt, & cum debita humilitate ſpiritualia eis obſequia miniſtrare. Sciant igitur presbyteri, ſecundum Apoſtolum omnibus ſua reddere debita, cui honorem honorem,cui timorem timorem. *Troſleia.cap.6.* [*Rom.13.b*]

Presbyteri nihil agant ſine conſenſu Epiſcopi. Tit. XL.

CAP. I.

Nullus presbyter,volens monachus fieri,eccleſiam monachis relinquat, niſi ex licentia Epiſcopi. G*rego. vij. in concil. Rom.anni.incerti c.13.*

CAP. II.

Nullus Abbas, nullus eccleſiarum praepoſitus,quae iuris ſunt eccleſiaſtici,accipere ſine Epiſcopi conceſſione praeſumat.*Vrban. ij.in ſyn. apud Melf.c.6.*

CAP. III.

Presbyteri,& diaconi ſine voluntate Epiſcopi,nihil agant.*Ap.39.G.40.*L.

CAP. IV.

Nullum presbyterum in alicuius Epiſcopi parochia aliquid agere debere abſq; eius permiſſu (B.P*etrus*)docebat: ſed & cunctos presbyteros propriis Epiſcopis in omnibus abſque mora obedientes inſtituente Domino,eſſe debere.&c.C*lem.ep.1.poſt med.*B*urc. lib.2.c.94.Iuo parti.6.c.171.decr.*

CAP. V.

[*16.q.1.c. 41.*]

Cunctis fidelibus, omnibus presbyteris,& diaconibus, ac reliquis clericis attendendũ eſt;vt nihil abſque Epiſcopi proprii licentia agant. non vtiq; miſſas ſine eius iuſſu quiſquam presbyterorum in ſua parochia agat; non baptizet, nec quidquã abſque eius permiſſu faciat. C*lem.ep. 3.poſt med.Tribur.c. 32.Burch.lib.2.c.93.Iuo par.2. c.123.& par. 6.c.90.decr.Caeſar.lib.4.c.97.*

CAP. VI.

Similiter & de presbyteris haec habeantur,vt ſine iuſſu proprii Epiſcopi nihil agãt: quia quod rarum eſt, hoc & pulchrius eſſe videtur. Et ſi nomen vileſcit Pontificum,omnis ſtatus perturbatur Eccleſiae. *Damaſ.ep. 4.in medio.*

CAP. VII.

[*12.q.2.ſi qua.42.*]

Epiſcopus rem Eccleſiae vẽditam a presbyteris,cum Epiſcopus non erat, poteſt repetere,niſi malit rei pretium.A*ncy.15.Anſ. lib.6.c.162.Caeſar.lib.7.c.71.*

CAP. IIX.

Presbyteri ſine conſcientia Epiſcoporum, nihil faciant.A*rel.i.c.19.*

CAP. IX.

Epiſcopus, presbyter, clericus, qui ſine volun- [*23.q. 8.ſi*]

quis Epiſcop 27. voluntate, & litteris Epiſcoporum, qui in prouincia ſunt, & praeſertim Metropolitani, audeat ad Imperatorem venire, eiiciatur nō ſolum a communione, ſed etiam a dignitate, quam obtinet. *Antioch.c.*11. *Aquiſgran.*73. *Capitul.lib.*1.*c.*10. *Burch.lib.*2.*c.*177. *Iuo p.* 6.*c.*268.*decr. Anſ.lib.*6.*cap.*115.

CAP. X.

Diſ 80.c. 5. non debent. Presbyteri ſine conſilio Epiſcopi nihil agant. *Laod.cap.*56.G.57.L,

CAP. XI.

Si presbyter inconſulto Epiſcopo agenda in quolibet loco celebret, ipſe honori ſuo contrarius exſiſtit. *Carth.ij.cap.*9.

CAP. XII.

Vnuſquiſque presbyter ſemper in caena Domini rationem, & ordinem miniſterii ſui Epiſcopo reddat, & chriſma, & oleum petat. *Sueſsion. ſub Pipino.*

CAP. XIII.

Vt omnes presbyteri, qui in parochia sūt, ſub poteſtate Epiſcopi eſſe debeant, & de eorum ordine nullus presbyter praeſumat in illa parochia baptizare, nec miſſas celebrare, ſine iuſſione Epiſcopi, in cuius parochia eſt. *Vern.cap.*8.

CAP. XIV.

Presbyter de cura animarum, & de Chriſtianitatis miniſterio Epiſcopo reſpondeat. *Pictau.cap.*6.

Preſbyter petat chriſma a ſuo Epiſcopo, & non ab alieno. Tit. XLI.

CAP. I.

Diſ.95.c. 4. & de conſec. d. 4. c.123. PResbyteri, qui per dioeceſes eccleſias regunt, non a quibuſlibet Epiſcopis, ſed a ſuis, nec per iuniorem clericum, ſed omni anno, aut per ſeipſos, aut per illum, qui ſacrarium tenet, ante Paſchae ſollemnitatem chriſma petant. *Cart.iv.cap.*36. *Capitul.lib.* 7.*cap.*394. *Burch.lib.*4.*cap.*76. *Iuo lib.* 1.*tit.* 2.*cap.*94.*panor. & par.*1.*cap.*270.*decr. Caeſaraug.lib.*4.*cap.*111.

CAP. II.

Per ſingula territoria presbyteri, vel miniſtri ab Epiſcopis, nō prout libitum fuerit, ſed a ſuis propriis per annos ſingulos petāt chriſma, appropinquante ſollemnitate paſchali. *Vaſ.c.*3.*Vor.c.*60. *Capit.lib.*7.*c.* 394. *Burch.lib.*4.*c.*78. *Iuo p.*1.*c.*272.*decr.*

CAP. III.

A media quadrageſima presbyteri chriſma petant. *Antiſ.cap.*6.

CAP. IV.

Presbyter in caena Domini ſemper nouū chriſma ab Epiſc. quęrat. *Fr.ſyn.Cap.l.*5.*c.*2.

CAP. V.

Presbyter, qui in parochia eſt, in caena Domini rationem, & ordinem miniſterii ſui Epiſcopo reddat, & chriſma, & oleum petat. Syn.*Sueſsion.ſub* Pipino.

Presbyter non poteſt reconciliare paenitentem iniuſſu Epiſcopi. Tit. XLII.

Vide ſupra libro quinto titulo octuageſimonono. Et adde haec.

CAP. I.

REconciliare quemquam paenitentem in publico miniſterio presbytero non licet. *Carth.*6.G.*Carth.ij.c.*3.L. *26.q.6.c. 1. ſi iubet.*

CAP. II.

Paenitentem in eccleſia benedicere presbytero penitus non licebit. *Agathen. cap.* 44.*Burch.lib.*1.*cap.*90. *26.q.6.c. 3. miniſtrare.*

CAP. III.

Non liceat (*presbyteris*) eccleſias conſecrare. &c. Sed nec publice quidem in miſſa quemquam per paenitentiam reconciliare. *Vorma.cap.* 8.

Ne presbyter duas eccleſias obtineat. Tit. XLIII.

CAP. I.

QVia nonnulli modum auaritiae non ponentes, dignitates eccleſiaſticas, & plures eccleſias parochiales contra ſacrorū canonum inſtituta nituntur acquirere; ita, vt cum vnum officium vix implere ſufficiant, ſtipendia ſibi vindicent plurimorum, ne id de cetero fiat, diſtrictius inhibemus. &c. *Alex.iij.in conc.Later.cap.*23. *De cleri. non reſid. c.3. Greg. ix. & in 1. collect.*

CAP. II.

Quia in tantum iam quorumdam proceſſit ambitio, vt non duas, vel tres, ſed ſex, aut plures eccleſias perhibeantur habere; cum nec duabus debitam poſſint prouiſionem impēdere, per fratres, & coepiſcopos noſtros cariſsimos † emendari praecipimus; & de multitudine canonibus inimica, quae diſſolutionis materiam, & vagationis inducit, & certum continet periculum animarum; eorum, qui eccleſiis digne valeant deſeruire, volumus eccleſiaſticis beneficiis indigentiā ſubleuari. *Alex.iij.in conc. Later.c.*14. *De preb. c.5. Greg. ix. eo tit. in 1. coll. c.6.* † hoc

CAP. III.

De multa prouidentia fuit in Lateranēſi concilio prohibitum, vt nullus diuerſas dignitates eccleſiaſticas, & plures eccleſias parochiales reciperet, contra ſacrorum canonū inſtituta. Alioquin, & recipiens ſic receptam amitteret, & largiendi poteſtate conferens priuaretur. Quia vero propter ſuppreſſiones, †praeſumptiones, & cupiditates quorundam, nullus hactenus fructus, aut rarus de praedicto ſtatuto peruenit. &c. ſtatuimus; vt quicumque receperit aliquod beneficium habens curam animarum annexam, ſi prius tale beneficium obtinebat, eo ſit iure ipſo priuatus; & ſi forte illud retinere contenderit, alio etiam ſpolietur. Is *De preb. c.28. Greg. ix. c.4. eo. tit. in 4. collect.*

quoque

quoque, ad quem prioris ſpectat donatio, illud poſt receptionem alterius conferat, cui merito viderit conferendum. & ſi vltra tres† menſes conferre diſtulerit, non ſolum ad alium, ſecundum ſtatutum Lateranenſis concilii, eius collatio deuoluatur: verum etiam tantum de ſuis cogatur prouentibus in vtilitatem illius eccleſiae, cuius illud eſt beneficium, aſſignare; quantum a tempore vacationis ipſius conſtiterit ex eo eſſe perceptum. Hoc idem in perſonatib. decernimus obſeruandum; addentes, vt in eadem eccleſia nullus plures dignitates habere praeſumat, aut perſonatus, etiam ſi curam non habeant animarum. Circa ſublimes tamen, & litteratas perſonas, quae maioribus ſunt beneficiis honorandae, cum ratio poſtulauerit, per ſedem Apoſtolicam poterit diſpenſari. *Innocent. iij. in concil. Later. cap. 29.*

† ſex

CAP. IV.

16 q. 7. c. 20. ſ laicos. in fi.

Non aliquis presbyter duas eccleſias ſimul obtineat. *Nicol. ij. in ſynod. Roman. cxiij. Epiſcoporum. cap. 8.*

CAP. V.

In parochiis multae ſunt eccleſiae conſtitutae, quae a fidelibus factae, aut paucum, aut nil de rebus videntur habere: ſacerdotali ergo decreto presbytero vni plures extant commiſſae. Vnde cauendum eſt, ne occurrente paupertate ordo ibidem non impleatur Miſſae. Proinde ſalubri deliberatione cenſemus; vt per ſingulas eccleſias, in quibus presbyter iuſſus fuerit per ſui Epiſcopi ordinationem praeeſſe, ſingulis diebus dominicis ſacrificium Deo procuret offerre, &c. *Emerit. cap. 19.*

CAP. VI.

10. q. 3. c. 3. vn. ſ. ſed et hoc.

Plures Eccleſiae vni nequaquam committantur presbytero: quia ſolus per totas eccleſias nec officium valet perſoluere, nec populis ſacerdotalis iure occurrere, ſed nec rebus earum neceſſariam curam impendere. Ea ſcilicet ratione, vt eccleſia, quae vſq; ad decem habuerit mancipia, ſuper ſe habeat ſacerdotem, quae vero minus decem mancipia habuerit, aliis coniungatur eccleſiis. *Toletan. xvi. cap. 5.*

CAP. VII.

Vix quiſpiam presbyterorum in baſilica, in qua diuinae ſeruituti mancipatus eſt, digne, atque ſtrenue militare inuenitur, quanto minus id in duabus, aut tribus, aut eo amplius, baſilicis digne exſequi valet? In quo facto, & religio Chriſtiana fuſcatur, & ſacerdotalis ordo confunditur, immo auaritia ſacerdotum a ſubditis denotatur: locaq; Deo dicata cultu ſibi debito priuantur, & animarum pericula generantur. &c. Quod ne vlterius vnuſquiſque Epiſcopor. in parochia ſua fieri ſinat, omnes in commune ſtatuimus decernẽtes; vt ſingulae baſilicae, plebes, & res, quib. conſiſtere poſſint habentes, ſingulos habeãt presbyteros. Si vero plebes habuerint, & rebus, quibus conſiſtere poſſint, caruerint: in arbitrio Epiſcoporum pendet, vtrum ita conſiſtere debeant, aut poſſint, nec ne. Hoc tamen ſpecialiter eorum ſollertiæ prouidẽdum eſt, vt hac occaſione nullus presbyter duas, aut tres auaritiae cauſa, quib. ſufficere ſecundum diuinũ cultum nullatenus poteſt, habere audeat baſilicas. *Pariſ. ſub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 49.*

CAP. IIX.

Vnuſquiſque presbyter vnam ſolummodo habeat eccleſiam, niſi forte antiquitus habuerit capellam, vel membrum aliquod adiacens ſibi, quod non expedit ſeparari. &c. *Meten. cap. 2.*

CAP. IX.

Sicut Epiſcopus, non plus poteſt habere, quam vnam ciuitatem; & vir vnam vxorem: ita presbyter vnam tantum eccleſiam. Itaq; nullus presbyter plures praeſumat habere eccleſias, niſi forte alios presbyteros ſub ſe in vnaquaque habeat, qui nocturnum, atque diurnum officium ſolemniter adimpleant, & miſſarum celebrationes cotidianis expleãt caerimoniis. *Nannet. cap. 8. Burch. l. 3. c. 47. Iuo p. 3. c. 51. decr.*

CAP. X.

Vt nemo Epiſcopatũ, Abbatiam, Archidiaconatum, Archipresbyteratum, praebendam, vel alios eccleſiaſticos honores, vel in duabus eccleſiis praelationes exerceat, niſi in vna tantum. *Pictau. c. 2.*

Ne presbyter relicta ſua eccleſia ad aliã ſe transferat. Tit. XLIV.

CAP. I.

Epiſcopus, presbyter, diaconus ab vna vrbe in aliam non tranſeat, ſed ad eam, in qua ordinatus eſt, reducatur. *Nicae. 15. Mar. Brac. c. 5. Tribur. 28. Aquiſgr. c. 43. Burch. l. 2. c. 97. Iuo p. 6. c. 174. decr. Anſ. l. 6. c. 104.*

7. q. 1. non oportet. 19.

CAP. II.

Si qui timorem Dei prae oculis non habẽtes, neque eccleſiaſticam regulam ſcientes, ab eccleſia ſua receſſerint presbyteri, vel diaconi, vel omnino canonice conſtituti, nullo modo ſuſcipiãtur in alia eccleſia; ſed omnino cogantur, vt ad ſuas paroecias reuertantur; aut ſi permanent, ſine communione ſint. *Nicae. 16. G. 16. 17. L. Aquiſg. c. 45. Mar. B. c. 33. Burch. lib. 2. c. 97. & 98. Iuo par. 6. c. 174. & 175. decr. Anſel. lib. 7. c. 95.*

7. q. 1. c. 23.

CAP. III.

Anaſtaſium iam nuper excommunicatum presbyterum tituli ſancti Marcelli, qui propriam parochiam relinquens, in aliena per multa tempora nititur immorari, a ſacerdotali miniſterio modis omnibus remouemus: ita vt locum reſtitutionis nequaquam inueniat. &c. *Syn. Rom. ſub Leone iv. in fine, in cauſa Anaſtaſii.*

De cler. non reſid. c. 2. Greg. ix. & in 1. collect.

CAP. IV.

Si presbyter, diaconus, clericus relicta ſua paroecia in alterã ierit, ſine licẽtia ſui Epi-

ſcopi, non miniſtret. Si vero eum ſuus Epiſcopus vocauerit, neque redierit; vt laicus illic communicet. *Ap.* 15. Si Epiſcopus alienus eum vt clericum tractet, excommunicetur. *Ap.* 16 *Vide Antio. c.* 3.

CAP. V.

7. q. 1. c. 43. Eos, qui ab eccleſiis ad Eccleſias migrauerint, tamdiu a noſtra communione alienos habemus, donec ad eas redierint ciuitates, in quib. primitus ſunt ordinati. Quod ſi quis alius alio tranſmigrante, in locum viuentis ordinatus eſt, tamdiu vacet ſacerdotii dignitate, donec ſucceſſor eius quieſcat in Domino. *Damaſ. ad Paulin. Antioch. apud Theod. lib.* 5. *c.* 11. & *Trip. lib.* 9. *c.* 19. *Anſel. lib.* 6. *c.* 95. Tarrac. *lib* 3. *cap.* 70.

CAP. VI.

Illam partem eccleſiaſticae diſciplinae, qua olim a ſanctis Patribus, & a nobis ſaepe decretum eſt; vt nec in presbyteratus gradu, nec in diaconatus ordine. &c. ab eccleſia cuiquam tranſire ſit liberum; vt in integrum reuoces, admonemus. Et vnuſquiſque non ambitione illectus, non cupiditate ſeductus, non perſuaſione hominum deprauatus, ibi vbi ordinatus eſt, perſeueret. *Leo ep.* 84. *ad Nicetam Aquileienſem Epiſcopum, in fine.*

CAP. VII.

Vt ne quis, dum in ea durare poterit, qualibet neceſſitate ſuam relinquat eccleſiam. *Hadr. ad Epiſc. Mediom. c.* 55. *Capitul. lib.* 7. *c.* 366.

CAP. IIX.

De presbyteris, aut diaconibus, qui ſolẽt dimittere loca ſua, in quibus ordinati ſunt, & ad alia loca ſe tranſtulerunt, placuit, vt his locis miniſtrent, quibus praefixi ſunt. Qui relictis locis ſuis ad alium locũ ſe deferre voluerint, deponantur. *Arel. i. c.* 22. *Burch. lib.* 2. *c.* 95. *Iuo. par.* 6. *c.* 172. *decr.* & *lib.* 3. *tit.* 6. *cap.* 4. *panor.*

CAP. IX.

Ne presbyter propriam relinquat eccleſiam. *Arelat. y. c.* 13. *Vide.* Nicae. *c.* 15. & 16.

CAP. X.

7. q. 1. c. 24. Si quis presbyter, diaconus, vel clericus relicta ſua parochia in aliã eat, & illic perſeuerare tẽtet longo tempore; non miniſtret, maxime ſi a ſuo Epiſcopo vocatus non venerit. Quod ſi perſeuerat in ſua inobedientia, omnino deponatur, & reſtitutionem non ſperet. Si vero ex hac cauſa depoſitum alius Epiſcopus receperit, a communi ſynodo paenitentiam accipiet, vt qui conſtituta Eccleſiae diſſoluat. *Antio.* 3. *ſyno. Rom. ſub Leone iv. in cauſa Anaſtaſii, Aquiſg. c.* 71. *Mart. Brac.* 34. *Anſel. lib.* 7. *c.* 195.

CAP. XI.

7. q. 1. Epiſt. 37. Inferioris gradus ſacerdotes, vel alii clerici conceſſione ſuorum Epiſcopor. poſſunt ad alias eccleſias tranſmigrare. *Carth. iv. c.* 27. *Iuo lib.* 3. *tit.* 6. *c.* 1. *panor.* & *par.* 5. *c.* 125. *decr.*

CAP. XII.

De titulo minori ad maiorem migrare, nulli presbytero licitum ſit, ſed in eo permaneat, ad quem ordinatus eſt. Quod ſi inuentus fuerit contra ſtatuta id facere, eadem feriatur ſententia, qua Epiſcopus, ſi de minore ad maiorem tranſmigrauerit ſedem. *Turon. ſub Carolo c.* 14.

CAP. XIII.

Presbyter proprio loco dimiſſo, ad alium migrans nequaquam recipiatur, niſi ſuae migrationis cauſam dixerit, & ſe innocẽter vixiſſe in parochia, in qua ordinatus eſt, ſub teſtibus probauerit, & litteris, in quibus ſint nomina Epiſcopi & ciuitatum plumbo impreſſa. Quibus cognitis, & talibus inuentis, quibus fides adhiberi poſſit, recipiatur. *Cabilo. ſub Carolo c.* 41.

CAP. XIV.

Si quis de ordine ſacerdotali contemptu minoris eccleſiae, ambitioſe, & improbe ad potiorem aſpirare contenderit, canonica erga eum definitio conſeruetur. *Meld. c.* 30. *Burch. lib.* 3. *c.* 48. *Iuo lib.* 2. *tit.* 4. *c.* 18. *panor.* & *par.* 3. *c.* 52. *decr.* 7. q. 1. c. 32.

CAP. XV.

Si quis in contemptu poſitus presbyter, aut diaconus, vel quicumque ex clero receſſerit ab eccleſia ſua, nullo modo in alia ſuſcipiatur eccleſia, ſed omnino compellatur, vt ad ſuam reuertatur eccleſiam. &c. *Mar. Br. c.* 33. *Vide.* Nicae. 16.

CAP. XVI.

Si quis presbyter, aut diaconus, aut aliquis de clero propriam eccleſiam derelinquens, ad alteram eccleſiam vadit, & multo tempore ibi demoratur; omnino numquam miniſtret in clero. Et ſi admonuerit eum Epiſcopus ſuus, vt ad ſuam redeat parochiam, & redire noluerit, vbi eſt, ibi, de officio ſuo deponatur; ita vt numquam in ſuũ reuertatur gradum, propter diſſolutionis peccatũ. Si autem Epiſcopus alter eum receperit, qui de reatu eius eſt conſcius; oportet ipſum Epiſcopum ſine increpatione in communi cõcilio non admitti, vt eccleſiaſticum canonem vltra non ſoluat. *Mar. Brac. c.* 34. *Vide. Antioch. c.* 3. *Anſel. lib.* 7. *c.* 195. 7. q. 1. c. 34.

De presbyteris, qui ante ordinationem, vel poſtea crimen capitale commiſerunt. Tit. XLV.

CAP. I.

SI qui ſine examine presbyteri facti ſunt, aut examinati confeſſi ſunt ſua peccata, ipſis tamen confitentibus manus impoſitae ſunt; hos canon non recipit. Quod enim irreprehenſibile eſt, recipit Eccleſia catholica. *Nic.* 9. M.B. 24. *Raban. c.* 1. *de paen. Bur. lib.* 2. *c.* 13. *Iuo p.* 6. *c.* 33. *dec. Anſ. lib.* 8. *c.* 13. Diſ. 81. c. 4. & diſ. 24. c. 7. ſi quis.

CAP. II.

Sacerdos, aut quiuis alius in ordinẽ eccleſiaſticum prouectus, ſi in eo ſcelere inueniatur, Diſt. 81. c. 7.

niatur, quo abiciẽdus exſiſtat; depoſitus prouidentia Epiſcopi bene prouiſo loco conſtituatur, vbi peccata lugeat, & vlterius non committat. *Cyn. Rom. ſub. Eugen. ij. & Leone iv. cap. 14.*

CAP. III.

15. q. 8. c. 3. qui admiſit et c. 4. ſi quis. Presbyter, qui confeſſus eſt, ſe corporaliter peccaſſe ante ordinationem; non offerat, ſed in ceteris permaneat propter vtilitatẽ. &c. Si vero non confiteatur, neque aperte conuincatur: ipſe ſui poteſtatem habet. *Neocaeſ. 9. Mar. Brac. 25. Raba. c. 1. de paenit. Burch. lib. 2. c. 48. & 49. Iuo lib. 3. tit. 11. c. 18. & 19. panor. & par. 6. c. 149. & 150. dec.*

CAP. IV.

Diſt. 50. c. 7. Si Epiſcopus, presbyter, aut diaconus capitale crimen commiſerit. &c. ab officii honore depoſitus, in monaſterium retrudatur, & ibi quamdiu vixerit, laicam tantum communionem accipiat. *Agat. c. 50. Epaun. c. 22.*

CAP. V.

Diſt. 81. c. 14. Si diaconus, aut presbyter crimen capitale commiſerit, ſimul & ab officio, & communione pellatur. *Aurel. c. 11. vel 9. Tarrac. lib. 6. c. 4.*

CAP. VI.

Si is, qui iam in Epiſcopatu, vel presbyterio poſitus, aliquod peccatum admiſerit, retrahitur; quanto magis ante ordinationẽ, ſi peccator inuentus eſt, cauendum, vt non ordinetur? *Iſidor lib. 2. c. 6. de. eccleſ. offi. apud Aquiſg. c. 9 ante ſi.*

Presbyter, qui paenitentiam ſuſcepit, ea peracta poteſt ſacra facere. Tit. XLVI.

CAP. I.

D. ſ. 50. c. 14. ponderet p. errant. ERrant, qui putant Domini ſacerdotes poſt lapſum, ſi condignam egerint paenitentiam, Domino miniſtrare non poſſe, & ſuis honoribus frui, ſi bonam deinceps vitam duxerint, & ſuum ſacerdotium condigne cuſtodierint. &c. *Calliſt. epiſt. 2. ante ſin. Burch. lib 19. c. 42. Iuo lib. 3. tit. 11. c. 16. panor. & par 6. c. 48. decr.*

CAP. II.

Diſ 50. c. 16. quia. Sacerdos lapſus poſt paenitentiam redire poteſt ad honores. *Gregor. ep. ad Secundin. incluſ. lib. 7. regiſt. epiſt. 53.*

CAP. III.

Sancta ſynodus definiuit, vt quicumque Pontificum, vel ſacerdotum deinceps per manus impoſitionem paenitentiae donum exceperint, nec ſe mortalium criminum profeſſione notauerint, tenorem retentandi regiminis non omittant, ſed per Metropolitanum reconciliatione paenitentium more ſuſcepta, ſolita expleant ordinis, vel cetera myſteriorum ſibi credita ſacramenta. *Tolet. xiij. c. 10.*

Nullam presbyteri in ordinũ ſuſceptione, aut reliquorum ſacramentorum adminiſtratione ſimoniam committant. Tit. XLVII.

CAP. I.

SI quis Epiſcopus per pecuniam ordinauerit Epiſcopum, Chorepiſcopum, presbyterum. &c. idque feciſſe probetur; de ſuo gradu periclitetur, & qui ordinatus eſt, nihil conſequatur; ſed ſit alienus dignitate, vel cura, quam emit. Si quis mediator huius turpitudinis fuit, clericus proprio gradu cadat; laicus, vel monachus anathematizetur. *Chalcedon. cap. 2. Nicae ij. capit. 5. Brac. iij. cap. 7. Pariſien. ſub Ludouic. & Lothar. lib. 1. capit. 11. Nannet. cap. 7. Capitul. lib. 1 cap. 19. Burch. lib. 1. cap. 112. Iuo lib. 3. titul. 9. cap. 3. panor. & par. 5. cap. 118. decr. Anſelm. libro 6. capit. 81. Caeſarauguſt. lib. 4. cap. 21.* *1. q. 1. c. 8*

CAP. II.

Seruetur canon Apoſtolorum, vt ſi quis ob pecunias fiat Epiſcopus, vel presbyter, vel diaconus; deponatur, & is, & qui ordinauit, & eiciatur omnino a communione, & Simon Magus a me Petro. & ſecundo canone Chalcedonen. dicitur: Si quis Epiſcopus. &c. *Nicaen. ij. cap. 5. Apoſt. 29. Chalc. c. 2. Capitul. lib. 1. c. 19.*

CAP. III.

Cum in Eccleſiae corpore omnia debeant ex caritate tractari, & quod gratis receptum eſt, gratis impendi; horribile nimis eſt, quod in quibuſdam eccleſiis locum venalitas perhibetur habere, ita vt pro Epiſcopis, vel abbatibus, ſeu quibuſcunque perſonis eccleſiaſticis ponendis in ſede, ſeu introducendis presbyteris in eccleſiam. &c. aliquid exigatur: & ille, qui indiget, non poſſit iſta percipere, niſi manum implere curauerit largitoris. &c. Ne hoc de cetero fiat, & vel pro perſonis eccleſiaſticis deducendis ad ſedem, vel ſacerdotibus inſtituendis, &c. aliquid exigatur, diſtrictius inhibemus. &c. *Alexander iij. in concilio Lateranenſ. cap. 7.* *De ſim. c. 9. Grego. ex c. 8. co. tit. in 1. collect.*

CAP. IV.

Cauere oportet vnumquemq. ſacerdotẽ, ne praemiis videatur conſecrari, vt non exẽplo Simonis Magi in condẽnationem, & laqueũ incidat diaboli; quia tam factus, quam etiã faciens honore adepto debite ſunt condẽnandi, ſicut Chalcedonenſi, aliorumque Patrum habetur concilio: quia muneribus ordinatus non animae cupit remedium, ſed vanae gloriae mercari lucrum. Ideo vnuſquiſq; ſacerdos ab hoc ſe auaritiae fermento ſemper cuſtodiat, ne ob temporalis

lucri commodum, poſt damna animae, praedicti Simonis particeps eſſe mereatur. *Euge. ij. & Leo iv. in ſyn. Rom. c. 2. Chalc. c. 2.*

CAP. V.

1. q. 1. cor. c. 21. Si Epiſcopus, presbyter, diaconus per pecuniam fiat, deponatur ipſe, & qui eum ordinauit, & eiiciatur etiam communione, vt Simon Magus a me Petro. *Ap. c. 29.* G. 30. *L. Nicae. ij. c. 5. Bituric. act. 2. Taraſ. CP. ante vij. ſyn.* Capitul. *lib. 1. c. 19.*

CAP. VI.

Illud magnopere commonens, vt hi, qui nō Dei gratia, ſed promiſſione rerum eccleſiaſticarum praemiſſa, ad ſacerdotiū conantur accedere, deſideriorum talium reprimatur effectus. Qui autem ab huiuſmodi ſe intentione non cohibent, vindictis canonum ſciant ſe ſine dubitatione ſubiiciendos. &c. *Symmach. ep. 1. c. 2.*

CAp. VII.

Ne benedictionem per impoſitionem manus, quae diuina eſſe creditur, quis pretio comparet: quoniam ante oculos eſſe conuenit: quod Simon Spiritum ſanctum volens redemptione mercari, Apoſtoli fuerit dere-
Act. 8. d. ſtatione percuſſus. Quis non vile putat eſſe, quod venditur? &c. nec ille ſe a culpa aeſtimet alienum, qui. &c. ad alterius redemptionis voluntatem, vel ſponte in hoc, vel neceſſitate conſenſerit. &c. H*ormiſd. ep. 4. c. 2. Burch. l. 1. c. 23. Iuo. part. 5. c. 77 decr.*

CAP. IIX.

Vehementi taedio maeroris afficimur, ſi in eccleſiaſticis officiis quemquam habeat locum pecunia; & fiat ſaeculare, quod ſacrū eſt. [Quicumque ergo hoc pretii ſtudet datione mercari, dum non officium, ſed nomē attendit, ſacerdos non eſſe, ſed dici tantum-
1. q. 1. c. 2. modo inaniter concupiſcit. &c. Itaque in ſacerdotibus ordinandis ſinceritas vigeat; ſit ſimplex ſine venalitate conſenſus. &c. *Greg. ad Syagrium, & Aetherium Epiſcop. c. 1. lib. 7. regiſt. ep.* 108. *vel* 110. *in prin. Iuo epiſt. 21. ad Eudonem dapiſer. Anſelm. lib. 6. cap. 72.*

CAP. IX.

Omnino execrabile, & eſſe grauiſſimum detestamur; quod illic ſacri ordines per ſimoniacam haereſim, quae prima contra Eccleſiam orta, & damnata eſt, cōferantur. &c. Perit vtique reuerētia, adimitur diſciplina; quia qui culpas debuit emendare, committit; & nefaria ambitione honorabilis ſacerdotii dignitas ducitur in deprauatione cenſurae. Nam quis denuo veneretur, quod venditur? aut quis non vile putet eſſe, quod emitur? &c. *Greg. ad Brunichild. Reginam poſt prin. lib. 7. ep. iij. vel* 113.

CAP. X.

Illud fraternitati tuae notum eſſe volumus, contra ſimoniacam haereſim in ſynodo confirmaſſe. Nam a ſanctis Patribus longe ante ſtatutum eſt, ac vehementer prohibuiſſe; vt neque eccleſiae vllatenus vendantur, aut pro manus impoſitione pretiū accipiatur; quod ſi hoc modo ordinatus aliquis fuerit; eum a Miſſae celebratione, & Euangelii lectione omnibus modis remouemus. *Greg. vij. lib. 2. regiſt ep. 67.*

CAP. XI.

Gratis inquit Dominus accepiſtis, gratis date. &c. A me, inquit, accepiſtis dignitatem Mat. 10. d.
ſacerdotii, ſi nihil pro ipſo parum quid, vel magnum ſoluiſtis, & hoc a me venditum eſt, vos quoque ipſum aliis vendite. Sin autem gratis accepiſtis, vos quoque gratis date. Quid hoc eſt mandato apertius? Quid autē his, qui parent, vtilius? Vae illis re uera, qui donum acquirere, vel illud pro pecuniis dare, in animum induxerunt. &c. *Gennad. & ſynod.* CP. *ſub eo habita.*

CAP. XII.

Cum ad officia eccleſiaſtica clerici prouehuntur, nihil pro benedictione, aut ſubdiaconi, aut diaconi, vel presbyteri collata, quidquam, vel ſub oblationis nomen a quocumque Epiſcopo, vel ab eius clero inquiratur; illud Domini Ieſu meminentes edictum, quod ait: Gratis accepiſtis, gratis date. *Barcin. ij. c. 1.*

CAP. XIII.

Quicumque deinceps propter accipiendā Mat. 10. d.
ſacerdotii dignitatem, quodlibet praemium fuerit detectus obtuliſſe: ex eodem tempore ſe nouerit anathematis opprobrio condemnatum, atq; a participatione Chriſti corporis, & ſanguinis alienum. &c. *Tolet. xiii. c. 3.*

CAP. XIV.

Presbyteri, qui ſanctum Dei baptiſma infantibus tradunt, nihil pro tali gratia a parentibus eorum auferre praeſumāt. Quod ſi quis aliquid offert per bonam voluntatem; accipiatur grate, nihil tamen, vt diximus, auferatur quacumque occaſione. Si quis ſententiae huius ordinem non cuſtodierit, eumque tranſgredi praeſumpſerit, tribus menſibus ſub paenitentia excommunicatus manebit. *Emerit. cap. 9.*

CAP. XV.

Nullus Epiſcopus, nec presbyter, vel Abbas, ſeu diaconus per praemium ad ſacrum ordinem penitus accedat. Quod qui fecerit, ipſo honore, quem praemiis comparare praeſumpſerit, omnino priuetur. C*abil. c. 16.*

CAP. XVI.

Quidquid inuiſibilis gratiae collatione tribuitur, numquam quaeſtu, vel quibuſlibet praemiis venundari penitus debet, dicēte Domino: Quod gratis accepiſtis, gratis date. Quicumq; deinceps in eccleſiaſtico ordine conſtitutus, aut pro baptizandis, conſignandiſq. fidelibus, aut collatione chriſmatis, vel promotionib. gradunm pretia quaelibet, vel praemia niſi volūtarie oblata, pro huiuſmodi ambitione ſuſceperit: ſi ſciēte loci Epiſcopo tale quidquā a ſubditis perpetratur; idē Epiſcopus duobus menſibus excommunicationi

1. q. 1. c. 101.

Mat. 10.

cătioni ſubiaceat. &c. Sin autem ſuorum quiſpiam codẽ neſciẽte de ſupradictis quodcumqne capitulis accipiendum eſſe ſibi crediderit; ſi presbyter eſt, trium menſium excommunicatione plectatur; ſi diaconus, qnatuor. &c. *Toletan. xi. c. 8. Iuo part. 1. c. 73. & par. 5. c. 126. decr.*

CAP. XVII.

Non expedit, vt donum ſancti Spiritus pecuniis comparetur. &c. Quicumque pro conferendo cuiqnam ſacerdotii gradu, aut munus quodcumqne, ant promiſſiones muneris ante, quam ordinetur, acceperit, vel etiam poſtquam ordinatus fuerit, in aliquo ſe pro hoc ipſo praeſumpſerit mnnerari; ſiue qui dederit, ſiue ille, qui acceperit, iuxta ſententiam Chalcedonenſis concilii, gradus ſui periculum ſubſtinebit. *Brac. iij. c. 7. Iuo lib. 3. tit. 9. cap. 2. panor.*

CAP. XIIX.

1. q. 1. null lus, 100. Nemo Epiſcopus, presbyter, diaconus cõmunionem dans, ab accipiente exigat ob eã ſuſceptionem obolos, vel ſpeciem aliquam; non enim gratia venditur, neq; pecunia ſanctum Spiritum damus, ſed doni meritis. Si vero quis id exigat, deponatur, vt Simonis amator. *Trul. c. 23. Iuo par. 2. c. 92. decre.*

CAP. XIX.

Qnicumque presbyter per pretium eccleſiam fuerit adeptus, omnimodo deponatur; quod contra eccleſiaſticae regulae diſciplinam agere dignoſcitur: & [qui alium preſbyterum legitime ad eccleſiam ordinatum, per pecuniam expulerit, eamque ſibi taliter vindicauerit. *Turon. ſub Carolo. c. 15. Magun. ſub Raban. c. 12. Mágunt. ſub Arnul. c. 5. Burch. lib. 3. c. 110. Iuo par. 3. c. 86. decr.*

De ſimon. c. 2. Gre. ix. & in 1. coll.

CAP. XX.

1. q. 1. c. 106. Statuimus, vt ſicut pro dedicandis baſilicis, & dandis ordinibus, nihil accipiendum eſt; ita etiam pro balſamo, ſiue luminaribus emendis nihil presbyteri chriſma accepturi dent. &c. *Cabilon. ſub Carol. cap. 16. Burch. lib. 4. cap. 93. Iuo lib. 1. tit. 2. cap. 91. panor. & par. 1. cap. 287. decr.*

CAP. XXI.

Sunt in quibnſdam locis Scoti, qui ſe dicunt Epiſcopos eſſe, & mnltos negligentes abſque licentia dominorum ſuorum, ſiue magiſtrorum presbyteros, & diaconos ordinãt; quorum ordinationem, quia plerumque in ſimoniacam incidit haereſim, & mnltis erroribus ſubiacet, modis omnibus irritam fieri debere omnes vno conſenſu decreuimus. *Cabil. ſub Carol. c. 43. Capit. lib. 7. c. 66. in add. Burc. l. 1. c. 120. Iuo par. 5. c. 220. decr.*

CAP. XXII.

Quicumq, presbyter per pretinm gradũ, & eccleſiã acquiſierit, deponatur. *Rem. c. 21.*

CAP. XXIII.

Oportet, vt in electione, & ordinatione ſacerdotis, valde execranda ſimoniaca haereſis, quae propter quorundam auaritiam & ambitionem, modernis temporibus dignitatem ſacerdotalem fuſcare comprobatur; nihil ſui deteſtandi iuris habeat, quae in primordio ſanctae Dei Eccleſiae a beato Petro Principe Apoſtolorum cum auctore ſuo damnata eſt. &c. In apologetico Gregorii Nazianzeni: Religioni, inquit, ac doctrinae noſtrae opprobrium naſcitur; quod ſacerdotia, vel miniſteria ambitione potius, & ad gratiam, quam meritorum iudicio deferantur. &c. *Pariſienſ. ſub Ludou. & Lothar. lib. 1. cap. 11.* *Diſt. 24. c. 5.*

CAP. XXIV.

Nemo Epiſcoporum, vel qnilibet miniſter eccleſiaſticus propter ſacrũ chriſma aliqnid muneris accipiat, neque denarios, vel quaelibet munuſcula, quae per miniſtros Epiſcoporum inordinabiliter exiguntur. *Melden. c. 45. Burch. lib. 4. c. 77. Iuo p. 1. c. 271. decr.*

CAP. XXV.

Epiſcopus e latere ſuo dirigere debet ſacerdotes, & alios prudẽtes viros. &c. qui ordinandorum vitam genus. &c. diligenter inueſtigent. &c. Ipſi autem, quibus hoc committitur, cauere debent; ne aut fauoris gratia, aut cuiuſcumque muneris cupiditate illecti, a vero deuient; vt indignum, & minus idoneum ad ſacros gradus ſuſcipiendos Epiſcopi manibus applicent. Quod ſi fecerint; & ille, qui indigne acceſſit, ab altari remouebitur, & illi, qui donum ſancti Spiritus vendere conati ſunt, coram Deo iam condemnati, eccleſiaſtica dignitate carebunt. *Nannet. c. 11. Burch. lib. 2. c. 1. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 14. panor. & par. 6. c. 21. decr. Caeſ. lib. 4. c. 106.* *Diſt. 24. c. 5.*

CAP. XXVI.

Quidam (*fuerunt*) qni propter presbyteri gradum pecuniam dederant; & alii, qui duas vxores ante diaconatum habuerãt. &c. Dictnm de his in concilio eſt, nulla illis miſericordia poteſt tribui, quin omnes deponantur. *Lemouicen. act. 11.*

CAP. XXVII.

Quicumque ſacerdotis per pecuniam ordinati miſſam ſcienter audierint, excommunicationi ſubiacere debent. *Pictau. c. 9.* *De cohab. cler. c. 2. in 1. coll.*

CAP. XXIIX.

Qui munus imponunt, ſunt miniſtri Spiritus, non Spiritus venditores; & qui Spiritus gratiam gratis accepere, eam quoque gratis dare iis, qui illam participant, iuſſi ſunt, a Dominica voce hac libertate accepta. Siquis *Mat. 10. d* autem eam auro emiſſe conuictus fuerit, diuina ei actione interdictum eſſe iubent. &c. Mundi ſumus a ſanguine eorum, qui tranſgrediuntur canonicas conſtitutiones, & multo magis eorum, qui pecuniis ordinauerunt, vel ordinati ſunt; cũ diuinus Petrus Apoſtolus, cuius cathedram ſortita eſt fraterna veſtra ſanctitas, vt Simonem Magum eos depoſuerit. &c. Macedonii, & eorũ, qni circa illũ *1. q. 1. cor. 21.* erant, ſancti Spiritus hoſtium tolerabilior erat haereſis. Cum illi enim ſanctum Spi-

ritum Dei, & Patris creaturam, & ſeruum nugentur; hi ipſum, vt videntur, ſeruum ſuum faciunt. Omnis enim dominus id, quod habet, vendit. Similiter & qui emit, volens eſſe dominus eius, quod emptum eſt, argenti pretio eum acquirit: Sic qui rem hanc nefariā faciunt, Spiritum ſanctum deprimunt. &c. *Taraſ. Epiſcopus CP. ep. ad Hadr. Pont. Max. poſt vij. ſyn. Anſel. lib. 6. c. 79. Deusd. c. 2. Caeſar. lib. 4. c. 20. Tarracon. lib. 1. cap. 61.*

CAP. XXIX.

Sit, & eſt abdicatus, & ab omni ſacerdotali dignitate, & miniſterio alienus, & anathemati maledictionis obnoxius, tam qui ſe ſacerdotium pecuniis acquirere poſſe putat, quam qui ſe pecuniis id praebere pollicetur ſiue ſit clericus, ſiue laicus. &c. *Gennad. Epiſcopus CP. in ſyn. apud Taraſ. in epiſt. ad Hadrianum.*

CAP. XXX.

Scimus, diuinos canones omnes accipientes, aut dantes quippiam in ordinatione ſacerdotali excommunicare, & a ſacerdotii ſanctitate repellere. &c. Quorſum haec dico? cum veritatis ſermonem cognoſcam, & cum diuinos Apoſtolos clamantes videam; quod quicumque per pecuniam ordinatus eſt Epiſcopus, aut presbyter, aut diaconus, alienus eſt a ſacerdotali dignitate. Non enim diuini Spiritus gratia venditur. Caiphaicum hoc ſtudium eſt, ſimoniaca haec machinatio, & aliena a ſacerdotali ſanctificatione. *Taraſ. CP. in ep. ad Ioan. presbyterum ante vij. ſyn. in med. Ap. c. 29. G. 30. L.*

CAP. XXXI.

Pelagius Papa dixit: Peto, vt petitionem meam confirmetis; vt ſi quis ille eſt, qui promouendus eſt in ſancta Eccleſia ab oſtiario vſque ad gradum Epiſcopatus, neque per aurum, neque per aliquas promiſſiones proficiat: vos enim omnes ſcitis, quia hoc ſimoniacum eſt; ſed ſi quis ille eſt doctus in opere Dei, bonam vitam habens, non per dationem, ſed per bonam conuerſationem iubemus eum vſque ad primum gradum venire. *Ex Pontif.*

Ne presbyteri pretio ſacerdotia conſequantur. Tit. III.

CAP. I.

Ne Prael. vi. ſu. c. 3. Grego. ix. & in 1. collect.

QVoniam enormis quaedam conſuetudo in quibuſdam locis contra ſanctorum Patrum conſtitutiones inualuit, vt ſub annuo pretio ſacerdotes ad eccleſiarum regimen ſtatuantur; ne id fiat, modis omnibus prohibemus: quia dum ſacerdotium ſub huiuſmodi venali mercede diſponitur, ad aeternae retributionis praemium conſideratio non habetur. *Alexand iij. in concil. Turon. cap. 5.*

CAP. II.

Ne Prael. vi. ſu. c. 2.

Quia in quibuſdam Epiſcopatibus Decani quidam, vel Archipresbyteri ad agendas vices Epiſcoporum, ſeu Archidiaconorum, & terminādas cauſas eccleſiaſticas, ſub annuo pretio conſtituuntur. quod ad ſacerdotum grauamen, & ſubuerſiones iudiciorum non eſt dubium redundare, id vlterius fieri diſtrictius prohibemus, quod qui fecerit, remoueatur a clero. &c. *Alex. iij. in conc. Turo. c. 7. & poſt conc. Later. Alex. iij par. 2. c. 1.*

Grego. ix. & in 1. collect.

CAP. III.

Presbyteri non intrent eccleſias conducti pretio ad vnum annum, ſicut mercenarii, ſed per manum Epiſcopi, vel Archidiaconi gratis habeant, quamdiu recte eas regere poterunt. *Greg. vii. in conc. Rom. ann. incer. c. 31.*

CAP. IV.

Si quis ſacerdotium per pecuniae nundinum execrabili ambitione quaeſierit, abiiciatur, vt reprobus: quia Apoſtolica ſententia donum Dei eſſe praecipit pecuniae trutina minime comparandum. *Aurel. ii. cap. 4.* *Act. 8. A.*

CAP. V.

Laici omnino a presbyteris non audeant munera exigere propter commendationem eccleſiæ, quia propter cupiditatem plerumque a laicis talib. presbyteris eccleſiae dantur, qui ad peragēdum ſacerdotale officium ſunt indigni. *Arelat. ſub Carolo c. 5.*

CAP. VI.

Quicumque presbyter per pretium eccleſiam fuerit adeptus, omnimodis deponatur. *Turon. ſub Carolo c. 15. Magun. ſub Rab. c. 12. Magun. ſub Arnul. c. 5. Burch. lib. 3. c. 110. Iuo par. 2. c. 86. decr.*

CAP. VII.

Laici omnino munera iniuſta non exigant a presbyteris propter commendationem eccleſiae cuiquam presbytero. *Magun. c. 30. Capit. lib. 5. c. 83.*

CAP. IIX.

Quicumque presbyter per pretium gradum, & eccleſiā acquiſierit, deponatur. *Rem. 21.*

CAP. IX.

Statuimus, quod nullus clericus ad curā animarum ab Epiſcopo, vel Archidiacono admittatur, niſi prius iurauerit, quod nullam in adeptione beneficii, ad cuius curam præſentatur, commiſerit ſimoniam. *Concil. habitum in Germania ſub Conrad. Card. c. 11.*

CAP. X.

Sit anathemati maledictionis obnoxius, tam qui ſe ſacerdotium pecuniis acquirere poſſe putat, quam qui ſe pecuniis id praebere pollicetur, ſiue ſit clericus, ſiue laicus. *Gennad. Patriar. CP. in ſyn. apud Taraſ. ep. ad Hadria.*

CAP. XI.

Si quis presbyter inuentus fuerit alicui clerico, vel laico munera dare, aut dediſſe, vt eccleſiam alterius presbyteri ſurripiat; ſciat ſe pro hac rapina, & cupiditate, aut gradum amiſſurum, aut in carceris aerumna longo tempore paenitentiam agendo detinendum. *Theodul. ad presbyter. Aurel. cap. 16.*

Ne

Ne presbyteri auaritiae ſtudeant. Tit. IL.

CAP. I.

Epheſ.5. Coloſ.3. a 1.Tim.6. b.

CAuendum ſummopere ſacerdotibus eſt, vt ab auaritiae peſte, quae eſt idolorum ſeruitus, & cupiditate, quae radix omnium malorũ eſt, ſuoſque ſectatores a regno Chriſti excludunt, ſe compeſcant. &c. Grauius quippe, atrociuſque hae peſtiferae lues in illis damnatur, quam in his, qui eorum dictis, & exemplis ab his coerceri debuerunt. Solẽt namque a nonnullis multifariae occaſiones obtendi, quae neceſſitatis nomine palliantur. Et ſedera, dum exterius neceſſitas praetenditur, interius auaritia tegitur. Ait itaq. Dominus in Euangelio: *Matt.c.6* Nolite theſaurizare vobis theſauros in terra. &c. Iacobus Apoſtolus *Iacob.c.5.* diuites alloquitur: Agite nunc diuites, plorate vlulantes in miſeriis, quae aduenient vobis. Diuitiae veſtrae putrefactae ſunt, aurum veſtrum, & argentum aeruginauit, & aerugo eorum uobis in teſtimonium erit, & manducabit carnes veſtras, ſicut ignis. Scribit etiam Beda in expoſitione tabernaculli, *Leui.10.* ita: Nonnulli ſacerdotum, ac doctorum loco poſiti, quod dictu quoque graue, ac lugubre ſatis eſt; dum ignem cupiditatis, igni ſupernae dilectionis anteponunt, igne ſupernae vltionis abſumuntur; quorum perpetua dãnatio, temporali eſt filiorum Aaron morte figurata. *Pariſ. ſub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 13.*

CAP. II.

Gal.5. Epheſ.5.

Auaritia ſane, quae eſt idolorum ſeruitus, quod non ſine magno pudore proſequimur, quoſdam inuaſit presbyteros, ſuiſque retinaculis adeo vinxit, captiuoſque effecit; vt instar caecorum effecti, neſciant, quo eant; neſciant, quid eſſe, vel quid agere debeant. Hi namque ignibus auaritiae aeſtuantes, ſacerdotaliſque dignitatis immemores, curamque baſilicarum in quibus promoti ſunt, poſtponentes, datis quibuſdam xeniis, aut pollicitis, non ſolum a clericis, verum etiam a laicis, alias baſilicas contra ſas ad Chriſti famulatum peragendum ſuſcipiunt. &c. *Pariſ. ſub Ludou. & Lothar. lib. 1. cap. 49.*

CAP. III.

Nullus presbyter fidelibus ſanctæ Dei Eccleſiae, de alterius presbyteri parochia perſuadeat, vt ad ſuam Eccleſiam concurrant, relicta propria Eccleſia, & ſuas decimas ſibi dent. Sed vnuſquiſque ſua Eccleſia, & populo contentus, quod ſibi non vult fieri, alteri nequaquam faciat. &c. *Theodulphus ad presbyter. Aurelianen. cap. 15.*

Ne presbyteris negotijs ſaecularibus dent operam. Tit. L.

CAP. I.

De poſtulan. cap. 1.

CLerici in ſubdiaconatu, & ſupra, & in minoribus quoque ordinibus, ſi ſtipendiis eccleſiaſticis ſuſtentantur, coram iudice ſaeculari aduocati in negotiis fieri nõ praeſumant. &c. *Alex. iij. in conc. Lat. c. 12.* *Grego. ix. & in 1. col lect.*

CAP. II.

Sacerdotes, qui ad debita, & oportuna officia eccleſiis indifferenter adeſſe debent, fenore aliquo, aut venatione, vel aliqua aucupatione, ruſticoque miniſterio omnino non occupentur. &c. contrarius inuentus, aut deinceps deſinat, aut canonicae ſubiaceat diſciplinae. *Concil. Rom. ſub Eug. ii. & Leone iv. c. 12. Iuo par. 13. c. 7. decr.*

CAP. III.

14. q. 2. c. 10.

Quamquam ſacerdotum teſtimonium credibilius habeatur, tamen ipſi in ſaecularibus negotiis pro teſtimonio, aut conficiendis inſtrumentis non rogentur. &c. *Eugen. ii. & Leo iv. in ſyn.* Rom. c. 13.

CAP. IV.

Diſt. 88. c 3.

Epiſcopus, presbyter, diaconus, ſi ſaecularia negotia ſuſceperit, deponatur. *Ap. 6.* G. 7. *L. Anſel. lib. 6. c. 148. Vide Capit. lib. 1. c. 22.*

CAP. V.

Si Epiſcopus, vel presbyter verſetur in publicis adminiſtrationibus; aut ceſſet, aut deponatur. &c. *Ap. 81. al.* 80.

CAP. VI.

Matt. 22. Luc. 10.

Epiſcopus, presbyter, diaconus militiam exercens, ſi vult utrumq. retinere Romanum magiſtratum, & ſacram adminiſtrationem, deponatur: nam quae ſunt Caeſaris, Caeſari; & quae Dei, Deo. *Ap. c. 83. vel 82.*

CAP. VII.

Epiſcopi, presbyteri, diaconi de locis ſuis negotiandi cauſa non diſcedant, nec circumeuntes prouincias quaeſtuoſas nundinas ſectentur. &c. *Elib. c. 19.*

CAP. IIX.

21. q. 3. placuit. c. 3. *2. Tim. 2. a.*

Epiſcopi, presbyteri, diaconi, cõductores, vel procuratores non fiant: neque ex aliquo turpi, uel inhoneſto quaeſtu cibum parent. Scriptum eſt: Nemo militans Deo implicat ſe negotiis ſaecularibus. *Carth. c. 16.* G. *Carth. iii. c. 15.* L. *Vorm. c. 67. Burch. lib. 2. c. 151. Iuo par. 6. c. 242. decr. Anſel. lib. 6. c. 151.*

CAP. IX.

Epiſcopus, presbyter, aut diaconus non ſint conductores. *Hipponen. c. 17.*

CAP. X.

Id per omnia ſeruandum inſtituimus; vt nulli presbytero, uel diacono, ſine uoluntate Epiſcopi ſui, licentia ſit ſaeculares peragere cauſas, aut iniũctiones expedire publicas. Si quis huius ordinem capituli tranſcendere uoluerit, excõmunicationis ſententia feriendum ſe nouerit. *Emeriten. c. 11.*

CAP. XI.

Neque presbyteri, neque diaconi, neque monachi uilici fiãt. *Cabilon ſub Carolo c. 12.*

CAP. XII.

2. Tim. 2. a.

Nemo ſacerdotum, vel monachorum negotiis illicitis ſe implicet, quando ſcriptum eſt: Nemo militans Deo implicat ſe nego-

negotiis ſaecularibus. *Rmen. cap.* 30.

CAP. XIII.

Inter cetera, quae religioni Chriſtianae aduerſa ſunt, hoc nihilominus contrarium, & periculoſum exſtat; quod quorundam Praelatorum temerario auſu, qui ſibi licere putant, quod non licet, & expedire, quod non expedit; eccleſiae ſuis ad tempus viduantur ſacerdotibus. Quoniam ſi quid eis in forenſibus negotiis agendum, ſi quid iam in diuerſis aliis partibus nuntiandum occaſio neceſſitatis opponit; id potius per ſacerdotes Domini currentes, & diſcurrentes, quam per alios effici praecipiunt. Non attendentes, quod eorum abſentia, & loca Deo dicata ſibi, cultu debito priuantur; & homines ſine confeſſione, & infantes ſine baptiſmatis regeneratione plerumque moriantur. &c. Proinde omnibus Praelatis cauendum eſt; ne illicita ſibi presbyterorum tranſmiſſione, animarum ſuarum habeant damnationem. Presbyteri porro, qui non ſui Praelati imperio coacti, ſed potius voluptatum ſuarum delectatione, immo auaritiae aeſtuatione ſuccenſi, id facere praeſumunt; perpendant, neceſſe eſt, quam luctuoſam deſcriptionem Hieremias Propheta Dei. &c. deſcribat: Quomodo obſcuratum eſt aurum, mutatus eſt color optimus, diſperſi ſunt lapides ſanctuarii in capite omnium platearum. Quod beatus Gregorius in libro paſtorali ita exponit: Quid namq; auro, quod metallis ceteris praeeminet, niſi excellētia ſanctitatis? quid colore optimo, niſi cunctis amabilis reuerentia religionis exprimitur? quid ſanctuarii lapidibus, niſi ſacrorum ordinum perſonae ſignantur? &c. Aurum igitur obſcuratur, cum terrenis actibus ſanctitatis vita polluitur. &c. *Pariſ. lib.* 1. *c.* 29.

Thr. c. 1. *lib.* 2. *c.* 7.

CAP. XIV.

Sacerdotes, & Principes a recto tramite deuiarunt. &c. quia & principalis poteſtas diuerſis occaſionibus interuenientibus, ſecus, quam auctoritas diuina ſe habeat, in cauſas eccleſiaſticas proſilierit; & ſacerdotes partim negligentia, partim ignorantia, partim cupiditate, in ſaecularibus negotiis, & ſollicitudinibus mundi, vltra quam debuerant, ſe occupauerint; & hac occaſione aliter, quā diuina auctoritas doceat, in utraque parte actum exſtitiſſe dubium non eſt. *Pariſ. ſub Ludou. & Loth. lib.* 3. *cap.* 26. *Aquiſgr. ij. ſub Ludou. par.* 4. *c.* 14.

CAP. XV.

De illis presbyteris, qui contra ſtatuta canonum vilici fiunt, tabernas ingrediuntur, turpia lucra ſectantur, & diuerſiſſimis modis vſuris inſeruiunt, & aliorum domus inhoneſte, & impudice frequentant, & comeſſationibus, & ebrietatibus deſeruire non erubeſcūt, & per diuerſos mercatus indiſcrete diſcurrunt, obſeruandum iudicauimus; vt ab hinc diſtrictae, ſeueriterq. coerceantur, ne per eorum illicitam, & indecētem actionem, & miniſterium ſacerdotale vituperetur, & quibus debuerant eſſe in eorum exemplum, deueniāt in ſcandalum. *Aquiſgr. ii. ſub Ludou. p.* 3. *c.* 8.

CAP. XVI.

Nemo laicorum presbyteros eccleſiarum ſuarum turpi vilicationi, & ſecundum Apoſtolum ſaeculari, & inhoneſtae negotiationi implicare, nec ſecum aliorſum contra auctoritatem praeſumat ducere, quo miniſterium ſibi commiſſum cogatur negligere. Quod ſi contra interdicta praeſumpſerit, excommunicetur. *Melden. c.* 49. *Bur. lib.* 2. *cap.* 146. *Iuo par.* 6. *c.* 219. *decr.*

2. Tim. 2.

Ne presbyter ludos ſaeculares ſpectet.

Tit. LI.

CAP. I.

Sacerdos ſedule diuina debet perſcrutari, & admouere eloquia, vt inueniatur beatus, de quo Pſalmiſta ait: *Et in lege eius meditabitur die, ac nocte.* Quamobrem ludos aliquos coram ſe fieri non delectetur, transgreſſor quippe inuentus, admonitione Epiſcopi vlterius agere deſinat; ſin autē, canonice iudicetur. *Euge. ij. in ſyn. Rom. & Leo iv. c.* 11. *Iuo part.* 11. *c.* 76. *decr. Caeſar. lib.* 8. *c.* 81.

Pſalm. 1.

CAP. II.

Non oportet miniſtros altaris, vel quoſlibet clericos ſpectaculis aliquibus quae aut in nuptiis, aut in conuiuiis exhibentur, intereſſe: ſed ante quam Thymelici ingrediantur, ſurgere eos, & abire. *Laod. c.* 54. *Mart. Brac.* 60. *Vide Aquiſgr.* 83. *Iuo par.* 11. *c.* 78. *decr. Caeſar. lib.* 8. *c.* 83.

De conſe. d. 5. *c.* 37.

CAP. III.

Non licet presbytero inter epulas cantare, vel ſaltare. *Antiſ. c.* 40.

CAP. IV.

Ab omnibus quaecumque ad aurium, & ad oculorū pertinent illecebras, vnde vigor animi emolliri poſſe credatur; quod de aliquibus generibus muſicorum, aliiſque nonnullis rebus ſentiri poteſt, Dei ſacerdotes abſtinere debent; qua per aurium, oculorumque illecebras vitiorum turba ad animam ingredi ſolet. Hiſtrionum quoque turpium, & obſcoenorum inſolentias iocorum & ipſi animo effugere, ceteriſq. ſacerdotibus effugienda praedicare debent. *Turon. ſub Carol. c.* 7.

CAP. V.

Sacerdotibus non expedit, ſaecularibus & turpibus quibuſlibet intereſſe iocis. *Turon. ſub Carol. cap.* 8.

CAP. VI.

Ab omnibus oculorum, auriumque illecebris ſacerdotes abſtinere debent; & canum, accipitrum, falconum, vel ceterarum huiuſmodi rerum curam parui pendere, & hiſtrionum, ſiue ſcurronum, & turpium, ſeu obſcoenorum iocorum inſolentiam non ſolum ipſi reſpuant, verum etiam fidelibus reſpuenda

ſpuenda pertenſeat. *Cabilon. ſub Carolo c.9.*

CAP. VII.

Magis conuenit (*ſacerdotibus Domini*) lugere, quam ad ſcurrilitates, & ſtultiloquia & hiſtrionum obſcoenas iocationes, & ceteras vanitates, quae animam Chriſtianam a rigore ſuae rectitudinis emollire ſolent, in cachinnos ora diſſoluere. Neque enim decet, aut fas eſt, oculos ſacerdotum Domini huiuſcemodi ſpectaculis foedari, aut mentem quibuſlibet ſcurrilitatibus, aut turpiloquiis ad inania rapi. &c. Nobis omnibus in commune viſum fuit; vt ſi qui ſacerdotũ hactenus his vanitatibus vſi fuerunt, ab his deinceps, Domino adiuuante prorſus ſe cauere debere meminerint. *Pariſ. ſub Lud. & Loth. lib.1. cap.38.*

CAP. IIX.

Non liceat ſacerdotibus, vel clericis aliqua ſpectacula in nuptiis, vel in conuiuiis ſpectare; ſed oportet, ante quam ingrediantur ipſa ſpectacula, ſurgere, & recedere inde. *Mar. Brac. c.60. Laod.54. Burch. lib.2.c. 135. Iuo par.6.c.209. decr.*

Ne presbyteri vagentur per plateas, aut alibi. Tit. LII.

CAP. I.

NVllus clericus, ſubdiaconus, diaconus, vel presbyter in plateis reſideat, certe nec in plateis ſtare, & fabulis diuerſis commiſci, † &c. *Narbonen. c.3.*

† commiſceri ſ.

CAP. II.

Presbyteri, ſicut hactenus factum eſt, indiſcrete per diuerſa non mittantur, nec ab Epiſcopis, nec ab aliis Praelatis, nec etiam laicis; ne forte propter eorum abſentiam, & animarum pericula, & eccleſiarum, in quibus conſtituti ſunt, negligantur officia. *Pariſienſe ſub Ludouico, & Lothario lib.3.c.4.*

CAP. III.

Sacerdotes, & Leuitae, & ſequentis ordinis clerici, qui in diuerſas Imperii veſtri partes, maximeque in Italiae regionem fuga lapſi ſunt, veſtra auctoritate, per miſſos veſtros diligenter perquirantur, & in praeſentiam veſtram venire compellantur; & per veſtram clementiam vnicuique eccleſiae, a qua per contumaciam defecerunt, reſtituantur. *Pariſ. ſub Ludou. & Loth. lib.3.c.13.*

CAP. IV.

Presbyteri nullatenus vbicumque hoſpitari ſinantur, aut aliquo modo ipſi praeſumant: ſed aſſidue apud ſuas eccleſias eſſe ſtudeant, propter ſacra myſteria, vel miniſteria fidelibus exhibenda. *Meld. c.36. Burch. lib.2.c.107. Iuo par.6.c.184. decr.*

CAP. V.

De Epiſcopis, & presbyteris vagantibus, qui parochias non habent, nec ſcimus ordinationem eorum, qualiter fuit, placuit iuxta inſtituta ſanctorum Patrum; vt in alterius parochia miniſtrare, nec vllã ordinationem facere debeant ſine iuſſione Epiſcopi, in cuius parochia ſunt. Et ſi hoc facere praeſumpſerint, ab officio ſuſpendantur interim, quoad ad ſynodum exinde venerint, & ibidem ſecundum canonicam inſtitutionẽ accipiant ſententiam, niſi tantum pro cauſa itineris. Et ſi vllus clericus, aut laicus talem Epiſcopum, aut presbyterum defenſauerit, ſine commeatu Epiſcopi, cuius parochia eſt, excõmunicetur vſque ad emendationem. *Vormacien. c.62. Vernen. cap.13. ex Carthaginienſi.*

Ne presbyter venationi, aut aucupio operam det. Tit. LIII.

CAP. I.

SAcerdotes, qui ad debita, & oportuna officia eccleſiis indifferenter adeſſe debent, fenore aliquo, aut venatione, vel aliqua aucupatione, ruſticoque miniſterio omnino non occupentur. *Eugen. ij. in ſyn. Roman. & Leo iv. c.12. Iuo par.13. c.7. decr.*

CAP. II.

Epiſcopis, presbyteris, diaconibus canes ad venandum, aut accipitres habere non liceat. Quod ſi quis talium perſonarum in hac voluptate detectus fuerit; ſi Epiſcopus eſt, tribus menſibus ſe ſuſpendat a communione, presbyter duobus menſibus ſe abſtineat. &c. *Agath. c.55. Epaun. c.3. Vorm. c.17. Burch lib.2.c.213. Iuo lib.3.tit.15.c.1. panor. & par.5.c.366. & par.6.c.288. & par.13.c.30. decr.*

Diſt.34.c. 1. Epiſcopum. c.1. de cle. venat. Gregor. ix. & in 1. coll.

CAP. III.

Sacerdotes venationes ferarũ, vel auium minime ſectentur. *Turon ſub Carolo. c.8.*

CAP. IV.

Sacerdotes canum, accipitrum, falconum, vel ceterarum huiuſmodi rerũ curam parui pendere debent. *Cabilon ſub Carol. cap.9.*

CAP. V.

Miniſtri altaris Domini, vel monachi, nobis placuit, vt a negotiis ſaecularibus omnino abſtineant. &c. Canes, & aues ſequi ad venãdum; in omnibus quibuſlibet cauſis ſuperfluum eſſe. Ecce talia, & his ſimilia miniſtris altaris Domini, nec non & monachis omnino cõtradicimus. &c. *Magun. ſub Carol. c.14. Magun. ſub Raban. c.13. Capit li.7.c.172. in addit. Burch. li.8.c.90. Iuo par.7.c.108. decr.*

Ne cleri. vel mon. c.1. Greg. ix & in 1. collect.

Ne presbyter arma portet. Tit. LIV.

CAP. I.

SEruis Dei per omnia omnibus armaturã portare, vel pugnare, aut in exercitum, & in hoſtem pergere omnino prohibemus; niſi illi tantummodo, qui propter diuinum miniſterium, miſſarum ſcilicet ſollemnia adimplenda, & ſanctorum patrocinia portãda, ad hoc

hoc electi ſunt, id eſt vnum, vel duos Epiſcopos cum capellanis presbyteris Princeps ſecum habeat; & vnuſquiſq. praefectus vnum presbyterum. &c. *Syn. Franc. Capitul. lib. 5. c. 2. & lib. 7. c. 123. & 125. & 146. Burch. lib. 1. c. 218. Iuo par. 5. c. 332. & par. 6. c. 289. & par. 13. c. 29. decr.*

CAP. II.

Nos, qui relinquimus ſaeculum, id modis omnibus obſeruare volumus, vt arma ſpiritualia habeamus, ſaecularia dimittamus. &c. *Magun. c. 17.*

De varijs rebus, quas presbyteri facere prohibentur. Tit. L V.

CAP. I.

NEc ijs, qui vitam ſacerdotalem elegerint, licet omnino ſeorſum cum mulieribus comedere, niſi vtique cum piis, & religioſis viris, ac mulieribus: vt ipſum etiam conuiuium ad ſpiritualem correctionem adducat. &c. *Nicaen. ii. c. 22.*

CAP. II.

Nullus presbyter capellanus alicuius laici audeat eſſe in confeſſione † ſui Epiſcopi. *Vrban. ij. in conc. Claram. c. 18.* († niſi conceſſione ſ.)

CAP. III.

Non liceat ſacerdotes conſecrare, nec diaconos, aut ſubdiaconos, nec virgines, nec altare erigere, nec vngere, aut ſacrare, nec eccleſias dedicare; nec chriſma conficere, nec chriſmate baptizatorum frontes ſignare, nec publice in miſſa quemquam paenitentem reconciliare, nec formatas epiſtolas mittere, nec populum benedicere. &c. (*presbyteri poſſunt*) *Damaſ. ep. 4. in med.*

CAP. IV.

Num. 7. a In diuinis litteris praecipiente Domino ſolus Moſes in tabernaculo Dei erexit altare, ſolus ipſe vnxit; qui vtique ſummus ſacer-
Pſal. 98. dos Dei erat, ſicut ſcriptum eſt de eo: Moſes, & Aaron in ſacerdotibus eius; ideoque id, quod tãtum facere principibus ſacerdotum iuſſum eſt, quorum typum Moſes, & Aaron tenuerunt; omnino decretum eſt, vt Chorepiſcopi, vel presbyteri, qui filiorum Aaron geſtant figuram, arripere non praeſumant.
Diſt. 68. c. 4. Nam [quamuis cum Epiſcopis plurima illis miniſteriorum cõmunis ſit diſpenſatio; quaedam tamen auctoritate veteris legis, quaedam nouae, & eccleſiaſticis regulis ſibi prohibita nouerint, ſicut presbyterorum, & diaconorum, aut virginum cõſecratio; ſicut conſtitutio altaris, ac benedictio, vel vnctio. Si quidem nec erigere eis altaria, nec eccleſias, vel altaria conſecrare licet. &c. *Leo ep. 86. in fin. Hiſpalen. ij. c. 7. Iuo par. 6. c. 72. decr. Anſel. lib. 7. c. 114. Tarrac. lib. 3. c. 80.*

CAP. V.

Diſt. 95. c. 2. Presbyteros vltra modum ſuum tendere prohibemus: nec Epiſcopali faſtigio debita, ſibimet audacter aſſumere: non conficiendi chriſmatis, non conſignationis Pontificalis adhibendae ſibimet arripere facultatem: non praeſente quolibet Antiſtite, niſi fortaſſe iubeatur, vel orationis, vel actionis ſacrae ſuppetere ſibi praeſumant eſſe licentiam: neque ſub eius aſpectu, niſi iubeatur, aut ſedere praeſumant, aut veneranda tractare myſteria. Nec ſibi meminerint vlla ratione concedi, ſine ſummo Pontifice, ſubdiaconum, aut acolythũ ius habere faciendi: nec prorſus addubitent, ſi quicquam ad Epiſcopale miniſterium ſpecialiter pertinens, ſuo motu putauerint exequendum, continuo ſe presbyterii dignitate, & ſacra communione priuari. *Gelaſ. ep. 1. c. 8.*

CAP. VI.

Donum ſancti Spiritus per impoſitionem manuum Chorepiſcopi non tradant, nec presbyteri; ſed Epiſcopi, quia non lxx. ſed Apoſtoli tantum manus imponebant. *Ioan. iij. ep. vn. in prin.*

CAP. VII.

Presbyter in conuiuio ſecũdarum nuptiarum non interſit. *Neocaeſ. c. 7. Mar. Brach. c. 38. Burch. lib. 2. c. 133. Iuo lib. 6. tit. 4. c. 7. panor. & par. 6. c. 207. & part. 8. c. 48. & 315. decr. Anſel. lib. 10. c. 63.* *31. q. 1. de his. c. 8.*

CAP. IIX.

Presbytori vicani in eccleſia vrbis offerre non poſſunt, praeſente Epiſcopo, vel presbyteris vrbis, neque panem dare in oratione, neque calicem. Si abſint, ad orationem tantũ vocati, dare poſſunt. *Neoc. 13. Mart. Brac. 56. Burch. lib. 5. c. 44. & 45. Iuo par. 2. c. 53. & 54. decr. Anſel. lib. 7. c. 188. Caeſar. lib. 8. c. 18.* *Diſt. 95. c. vlt.*

CAP. IX.

Presbyteri vicani epiſtolas canonicas ne dent, nec ad vicinos Epiſcopos mittãt. Chorepiſcopi dent pacificas. *Antio. 8.*

CAP. X.

Ab vniuerſis Epiſcopis dictum eſt: Chriſmatis confectio, & puellarum conſecratio a presbyteris non fiãt. vel reconciliare quemquam in publica miſſa presbytero nõ licere, hoc omnibus placet. *Carth. ij. cap. 3. L. Carth. 6. G.* *26. q. 6. ſi iubet. c. 1.*

CAP. XI.

Conſecrare altare presbyter non praeſumat. *Agath. 43.* *26. q. 6. miniſtrare. c. 3. d. c. 3.*

CAP. XII.

Benedictionem ſuper plebem in eccleſia fundere, aut paenitentem in eccleſia benedicere, presbytero penitus non licebit. *Agath. 44. Burch. lib. 2. c. 90.*

CAP. XIII.

Quamuis cum Epiſcopis plurima (*presbyteris*) myſteriorum communis ſit diſpenſatio, quaedam tamen auctoritate veteris legis, quaedam nouellis, & eccleſiaſticis regulis ſibi prohibita nouerint; ſicut presbyterorum, & diaconorum ac virginum conſecratio; ſicut conſtitutio altaris, benedictio, vel vnctio. Si quidem nec benedicere eis liceat eccleſiam, vel altaria conſecrare; nec per impoſitio-

poſitionem manus fidelibus baptizandis, vel conuerſis ex hæreſi Spiritum ſanctum tradere; nec chriſma conficere, nec chriſmate baptizatorum frontem ſignare; ſed nec publice quidem in miſſa quemqnam paenitentem reconciliare; nec formatas cnilibet epiſtolas mittere. &c. Sed neque coram Epiſcopo licere eis in baptiſterium introire; nec præſente Antiſtite infantem tingere, aut ſignare; nec paenitentem ſine praecepro Epiſcopi ſui reconciliare; nec eo praeſente, ſacramentum corporis, & ſanguinis Chriſti conficere; nec, eo coram poſito, populum docere, vel benedicere, aut ſalutare, nec plebem vtique exhortari: quæ omnia eis a ſede Apoſtolica prohibita eſſe noſcuntur. *Hiſpal.ij.c.7.*

CAP. XIV.

Epiſcopalis eminentiae culminis auctoritas ſumma eſt. nam quae ceteris ſacerdotibus exercẽda prohibuit, ſcilicet templorum Dei ſacrationem, chriſmatis benedictionem, ſacrorumque ordinum inſtitutionem. &c. *Toletan.iix.cap.7.*

CAP. XV.

Conſecratio virginum, & benedictio, vel vnctio altaris a presbyteris minime fiat. Similiter non liceat eis eccleſias conſecrare, nec per impoſitionem manus Paracletum Spiritum tradere, nec chriſma conficere; nec chriſmate baptizatorum frõtem ſignare; ſed nec publice quidem in miſſa quemquam per paenitentiã reconciliare. Haec enim omnia, illicita eſſe presbyteris cognoſcuntur; quia Pontificatus apicem non habent. *Vorm.c.8.*

CAP. XVI.

In locis non conſecratis, id eſt, in ſolariis, ſiue in cubiculis propter infirmos, vel longius iter, a quibuſdam presbyteris ſacrificium offerebatur. quod omnimodis interdictum eſt. *Meten.c.5.*

CAP. XVII.

24.q.5.c.4. ſi quis. Sacerdotes ex leui cauſa iurare non debent. *Tribur.cap.21.Burch.lib.2.cap.182.Iuo lib.5.tit.1.cap.9.panor. & par.6.c.227.decr. Caeſar.lib.6.cap.6.*

De presbyteris, qui prohibentur offerre ſacrificium. Tit. LVI.

CAP. I.

Diſt.32.c.6 preter in prin. QVicumque ſacerdotum, diaconorũ, ſubdiaconorum, poſt conſtitutum bo. memoriae Papae Leonis de caſtitate clericorũ concubinam palam duxerit, vel ductam non reliquerit. &c. Miſſam non cantet, neq. Euangelium, vel epiſtolam ad miſſam legat, neque in presbyterio ad diuina officia cum iis, qui conſtitutioni obedientes fuerint, maneat. &c. *Nicol.ij.in ſyn.Rom.cxiij. Epiſcoporum c.3. Iuo lib.3.tit.11.cap.3.panor.Caeſar.lib.8.c.44.*

CAP. II.

Diſt.50. Presbyteri, qui ſacrificauerunt, ſed poſtea tormenta ſuſtinuerunt, in honoris cathedra maneant, ſed non offerant, nec concionentur, neque miniſtrent in ſacris miniſteriis. *Ancy.1.Burch.lib.5.c.40.Iuo par.2.c.49.decr.* *presbyteros.32.*

CAP. III.

Presbyter, qui confeſſus eſt ſe corporaliter peccaſſe ante ordinationem, non offerat, ſed in ceteris permaneat propter vtilitatem. plerique enim aiunt, peccata etiam ordinationem auferre. Si vero non confiteatur, neque aperte conuincatur; ipſe ſui poteſtatem habet. *Neoc.9. Mar. Brac.25.Raban de paenit.c.1.Burch.lib.2.c 48 & 49.Iuo lib.3. tit.11. cap.18. & 19. panorm. & part.6.cap. 149. & 150.decr.* *15.q.8.c.4 ſi quis & cap. 1 qui admiſſis.*

CAP. IV.

Placuit de digamis, aut internuptarum maritis. &c. vt qui hucuſque ordinati ſunt, habita miſeratione, presbyteri, vel diaconi nomen tantum obtineant; officium vero conſecrandi presbyteri, & miniſtrandi huiuſmodi diacones non praeſumant. *Agath.cap.1.*

CAP. V.

Si quis presbyter ante ordinationem peccauerit, & poſt ordinationem peccatum confeſſus fuerit, quod ante errauerit; non offerat. &c. *M.Brac.c.25.Raba.c.1. de paenit. Burc.lib.2.c.48 Iuo lib.3. tit.11.c.18. panor. & par.6 c.149.decr.* *15 q.8.c.4*

Presbyter excommunicatus a ſuo Epiſcopo, non ſuſcipiatur ab alio. Tit. LVII.

CAP. II.

PResbyter, aut diaconus ab Epiſcopo excommunicatus, non ſuſcipiatur ab alio, niſi poſt mortem Epiſcopi. *Ap.32.G.33.L.*

CAP. II.

Presbyter, diaconus, clericus excommunicatus, ſi confugit ad alium Epiſcopum, qui norit eum eſſe a ſuo Epiſcopo communione priuatum, nõ liceat Epiſcopo, ei communionem praebere. Si fecerit, corã Epiſcopis conuenientibus ſe defendat. *Sard.c.13. G.16.L. Aquiſgr.c.53.Capit.lib.1. c.1.*

Ne presbyter ſine formata ſuſcipiatur. Tit. LIIX.

CAP. I.

PResbyteri, vel diaconi, qui de alio Epiſcopo ad alium tranſeunt, vel quicumque clerici, ſine commendatitiis a ſuo Epiſcopo litteris, non recipiantur. *Gregor.vij.in conc. Roman.ann.incert.cap.23.*

CAP. II.

Ne quis ſine licentia Epiſcopi clericus, nec Epiſcopus ſine Metropolitano curiam adeat, praecipientes praecipimus, & prohibentes prohibemus; ne quis retineat huiuſmodi.

Digitized by Google

modi.&c. *Vrb.ij.in ſyn.apud Melfiam c.9.*

CAP. III.

Epiſcopus, presbyter, diaconus peregrinus ſine commendaticiis non ſuſcipiatur, neque cum eis, niſi facta inquiſitione de religione. Nam ſi male ſentiat, non ad communionem, ſed ad alias neceſſitates ſuſcipiatur. *Ap.33.* G.34.L.

CAP. IV.

13. q.8.c. 27 ſi quis Epiſcopus, presbyter, clericus ſine uoluntate, & litteris Epiſcoporum, qui in prouincia ſunt, & maxime Metropolitani ad Imperatorem non eat: ſed & communione, & dignitate priuetur.&c. *Antioch.c.11.* A*quiſgr.* 73.*Capitul.lib.1.c.10.* B*urch.lib.2.c.177.Iuo par.6.c.268.decr.Anſel.lib.6.c.115.*

CAP. V.

De conſec. diſtin.5.c. 36. Quod non oporteat ſacerdotem, vel clericum ſine litteris proficiſci canonicis. *Laod. cap.41.* A*quiſgr.c.52.* Nec ſine iuſſione Epiſcopi. *Laod.c.42. Burch.lib.2.c.45.Iuo par. 6.c.146.decr.*

CAP. VI.

Presbytero, aut diacono, vel clerico ſine Antiſtis ſui epiſtolis ambulanti, communionem nullus impendat. A*gat.c.52.Epau.5.Aurel.iij.c.15.Vorma.18.Burch.lib.2.c.44.Iuo part.6.c.145. decr.*

CAP. VII.

Illud a veſtra pietate ſuppliciter flagitamus; vt monachi, & presbyteri, nec non & clerici, qui poſtpoſita canonica auctoritate, paſſim Palatium adeunt, & veſtris ſacris auribus importuniſſimam moleſtiam inferunt, veſtra auctoritate, & poteſtate deterreãtur, ne hoc facere praeſumant. P*ariſ.ſub Ludou. & Loth.lib.3.c.14.Capit.lib.5.c.179.*

CAP. IIX.

Similiter eſt poſtulandum de presbyteris, qui hinc inde de diuerſis parochiis veniunt, & in Palatio morantur, vt ſine proprii Epiſcopi conſenſu ibi locum conſiſtendi non habeant, nec recipiantur: quia fieri poteſt, vt intra parochiam metu perpetrati criminis, ne id palam iuxta canonum ſanctiones vlciſcatur, palatinas aedes frequentent; aut certe, licet non ſit ordinatus, ipſe tamen abſque litteris ordinatum ſe atteſtetur. *Aquiſgr.ij. ſub Lud.par.3.c.22.*

CAP. IX.

Presbyteri, vel quilibet clerici in alterius parochiam ſine formata non recipiantur, neque retineantur, nec etiam miniſtrare ſinantur. criminati autem ab omnibus excludantur, & reiiciantur a parochiis, in quibus cupiunt immorari, vſqueque ad eum reuertantur Epiſcopum, a quo aufugiſſe noſcuntur. *Melden.c.50.*

CAP. X.

Qui cum ſenioribus ſuis de aliis prouinciis ad noſtras parochias veniunt ſine formata, miniſtrare non permittantur. M*elden. cap.51. Burch.lib.2.cap.144.* I*uo par.6.cap. 217.decr.*

CAP. XI.

Quidam Comites, & Vaſſi domeſtici presbyteros, & clericos noſtros. &c. abſque noſtra licentia recipiunt. &c. quod ne vlterius fiat, omnimodis eſt inhibendum. *Ticinen.ſub Ludouico ij.c.4.*

De feminis, quae presbyterae appellantur. Tit. LIX.

CAP. I.

SI quis presbyteram duxerit in coniugium, anathema ſit. *Greg.ij.in ſyno.Roman.c.1.* T*roslei.c.8.*

CAP. II.

Vt presbyteram.&c.nullus ſibi praeſumat nefario coniugio copulare. *Zabear.in ſynod. Rom.c.5.*

CAP. III.

Non oportet eas, quae dicuntur presbytides, aut procathemenae † in Eccleſia ordinare. *Laod.11.*G.10.L. Diſt.32.c. vlt.mulieres. † procathiſtamenae.

CAP. IV.

Si inuentus fuerit presbyter cum ſua presbytera.&c. annum integrum excommunicatus habeatur. &c. T*uron.ii.c.20.*

CAP. V.

De Presbytidis, & proteuuſis. T*rul.c.46.*

De filijs presbyterorum. Tit. LX.

CAP. I.

FIlij Canonicorum non poſſunt eſſe Canonici in eadem eccleſia, in qua ſunt parentes. I*nno.iii.in conc.gen.Later.c.31.* De fil.presbyt.c.16. Greg. in. & in 4. collect.

CAP. II.

Filius presbyteri.&c.non ordinetur. *Greg. vii.in conc.Rom.incereo c.19.*

CAP. III.

Ne filii presbyterorum diaconorum, vel ſubdiaconorum Canonicorum ad ordines, vel ad alios honores eccleſiaſticos promoueantur, niſi monachus, vel regularis Canonicus fuerit. *Vrban.ii in ſyn.Claram.c.25.*

CAP. IV.

Presbyterorum filios a ſacri altaris miniſteriis remouendos decernimus, niſi aut in coenobiis, aut in canonicis religioſe fuerint conuerſati. I*nnoc.ii.in ſynod. Roman.cap.15. Vrban.ii. in ſynodo apud Melfiam. c.14.* I*uo par.6.c.410.decr. & lib.3. tit.5.c.10. panor. Caeſar.lib.8.cap.54.* Diſt. 56. c.1.

CAP. V.

Filii presbyterorum, ſiue diaconorum, ſiue ſubdiaconorum in ſacerdotio, vel diaconatu, vel ſubdiaconatu nati, nullo modo vlterius ad clericatum ſuſcipiantur. &c. Qui de talibus clerici nunc ſunt, ſacros ordines vlterius non accipiant; ſed in quocumque gradu nunc ſunt, in eo tamen † permaneant; vt vltra non promoueantur. *Bituricen.c.8. apud Lemonicen.act.2.* † tantū ſ.

CAP.

CAP. VI.

Statutum eſt, vt Epiſcopi, quando fecerint ordines, vel clericos audiente populo excommunicẽt, vt nullus eis offerat ad clericatum filium presbyteri, neque diaconi, neque ſubdiaconi. &c. *Bituric. c. 11. apud Lemou. act. 2.*

CAP. VII.

Filii presbyterorum & ceteri ex fornicatione nati ad ſacros gradus non proueha ntur; niſi aut monachi fiant, aut in congregatione canonica regulariter viuentes: Praelationes vero nullatenus habeant. *Pictau. c. 8. Tarrac. lib. 6. c. 83.*

De Archipresbyteris, & de eorum officio. Tit. LXI.

CAP. I.

De off Archip. c. vl tim. Greg. ix. & in 1. collect. VT *ſingulas plebes Archipresbyterum habeant.*) Propter aſſiduam erga populi Dei curam, ſingulis plebibus Archipresbyteros praeeſſe volumus. Qui non ſolum imperiti vulgi ſollicitudinem gerant; verum etiam eorum presbyterorum, qui per minores titulos habitant, vitam iugi circumſpectione cuſtodiant; & qua vnuſquiſque induſtria diuinum opus exerceat, Epiſcopo ſuo renuntient. nec obtendat Epiſcopus, non egere plebem Archipresbytero: quod ſi † ipſe eam gubernare valeat; quia etſi valde idoneus ſit, decet tamen, vt partiatur onera ſua. & ſicut ipſe matrici praeeſt, ita presbyteri † præſint plebibus, vt in nullo titubet eccleſiaſtica ſollicitudo. cuncta tamen ad Epiſcopum referant; nec aliquid contra eius decretum ordinare praeſumãt. *Rauenna. ſub Ioanne ix. parte 2. c. 12. Anſel. lib. 5. c. 40. in Rom.*

† ſolus f.

† Archipresbyteri f.

CAP. II.

Diſt 60. c. 2. Nullus in Praepoſitum, nullus in Archipresbyterum. † &c. niſi presbyter, vel diaconus ordinetur. *Calliſt. ii. in conc. Rom. c. 2.*

† Archiepiſcopũ.

CAP. III.

16. q. 7. c. 11. Nullus omnino Archidiaconus, aut Archipresbyter. &c. animarum curam, vel præbendas eccleſiae, ſine iudicio, vel conſenſu Epiſcopi, alicui tribuat. &c. Si quis vero contra haec facere, aut poteſtatem, quae ad Epiſcopum pertinet, ſibi vindicare præſumpſerit; ab eccleſiae liminibus arceatur. *Calliſt. ii. in conc. Rom. cap. 7.*

CAP. IV.

Diſt. 88. c. 7. Epiſcopus gubernationem viduarum, & pupillorum, ac peregrinorum non per ſe ipſum, ſed per Archipresbyterum, aut per Archidiaconum agat. *Carth. iv. c. 17.*

CAP. V.

Archipresbyter, dum dioeceſim tenent, de ijs, quæ emerit, aut eccleſiae nomine ſcripturam faciat, aut ab eius, quam tenent, eccleſiae ordinatione diſcedat. *Epau. c. 8.*

CAP. VI.

Epiſcopus nec Abbatem, nec Archipresbyterum, ſine omnium ſuorum compresbyterorum, & Abbatũ conſilio, de loco ſuo præſumat eiicere. &c. niſi facto concilio tam Abbatum, quam presbyterorum ſuorum. quem autem negligentia eiicit, cum omnium presbyterorum conſilio refutetur. *Turon. ij. c. 7.*

CAP. VII.

Archipresbyteri vicani, & diaconi, & ſubdiaconi, non quidem omnes, ſed plures in hac ſuſpicione tenentur a populo, quod cum coniugibus ſuis maneant. &c. Quotieſcumque Archipresbyter ſeu in vico manſerit, ſeu ad villam ſuam ambulauerit, vnus lectorum canonicorum ſuorum, aut clericorum cum illo ambulet. &c. Si inuentus fuerit presbyter cum ſua presbytera. &c. annum integrum excommunicatus habeatur. &c. Illi vero Archipresbyteri, qui talem cautelam ſuper iuniores ſuos habere noluerint, & non eos habuerint ſtudio diſtingendi, ab Epiſcopo ſuo in ciuitate retrudantur in caella. &c. *Turo. ij. c. 20.*

CAP. IIX.

Placuit, vt de rebus eccleſiaſticis tres aequae fiant portiones, id eſt, vna Epiſcopi, alia clericorum, tertia in reparatione, vel in luminariis eccleſiae: de qua † parte ſiue Archipresbyter, ſiue Archidiaconus illã adminiſtrans, Epiſcopo faciat rationẽ. *Brac. c. 25.* † quarta.

CAP. IX.

Si quis ex ſaecularibus inſtitutionem, aut commonitionem Archipresbyteri ſui contumacia faciente audire diſtulerit; tam diu a liminibus ſanctae eccleſiae habeatur extraneus, quamdiu tam ſalubrem, inſtitutionem adimplere (*non*) ſtuduerit, † inſuper & multam, quam Rex praecepto ſuo inſtituit, ſuſtineat. *Antiſio. 44.* † diſtulerit f.

CAP. X.

Statuimus, vt ſinguli noſtrũ in cathedralibus eccleſiis Archipresbyterem, Archidiaconem, & Primicerium † habere debeamus. *Emerit. cap. 10.* † Primiclerium.

CAP. XI.

Remouenda eſt quorundam laicorum procacitas, qui hoc ſolo obtentu, quod ad electionis conſortiũ admittuntur, Archipresbyteris ſuis dominari praeſumunt. & quos tamquam patres venerari debuerunt, velut ſubditos contemnunt. Hi igitur intra proprii iuris terminos ſunt redigendi; & ſi extraordinariam dominationẽ in eccleſiis exercere praeſumpſerint, Regia ſunt diſciplina coercendi. &c. *Ticin. ſub Ludou. ij. c. 5.*

CAP. XII.

Nemo Epiſcopatum. &c. Archipresbyteratum, praebendam, vel alios eccleſiaſticos honores, vel in duabus eccleſiis praelationes exerceat, niſi in vna tantum, & neutrum horum quiſquam per pecuniam adquirat. Et quicumque tali modo iam adquiſiuiſſe comprobatur, omni remota occaſione deponatur. *Pictau. c. 2.*

CAP. XIII.

De aetate, & qualit. ordinand. c. 1. Grego. ix. & in 1. collect.

Qui Archipresbyteratus tenent, presbyteri fiant, aut honores amittant. Quod ſi aliqua iuſta cauſa prohibente presbyteri eſſe non potuerint, praelationes amittant. *Pictau. c. 7. Tarrac. lib. 6. c. 83.*

De Decanis. Tit. LXII.

CAP. I.

De elect. c. 7. Greg. ix. et c. 16. eo. tit. in 1. collectione.

INferiora miniſteria, vt puta Decanatus, Archidiaconatus, & alia, quæ animarum curam habent annexam, nullus omnino ſuſcipiat, ſed nec parochialium eccleſiarum regimen, niſi qui iam vigeſimum quintum aetatis annum attigerit, & qui ſcientia, & moribus exſiſtat commendandus. Cum autem aſſumptus fuerit, ſi Archidiaconus in diaconem, & Decani, & reliqui admoniti, non fuerint praefixo a canonibus tempore in presbyteros ordinati; & ab illo remoueantur officio, & alii conferatur, qui, & velit, & poſſit conuenienter illud implere. &c. *Alex. iij. in conc. Lateran. cap. 3.*

CAP. II.

De cenſib. c. 6. Greg. ix. & in 1. collect.

Decani (*cum viſitant*) duobus equis exſiſtant contenti. &c. Archidiaconi, ſiue Decani nullas exactiones, vel talias in presbyteros, ſeu clericos exercere praeſumant. *Lateran. ſub Alex. iij. c. 4.*

CAP. III.

Ne Praelati vices ſuas, &c. c. 1. Greg. ix. & in 1. collect.

Quoniam quidam in quibuſdam partibus ſub pretio ſtatuuntur, qui Decani vocantur, & pro certa pecuniae quantitate Epiſcopalem iuriſdictionem exercent; praeſenti decreto ſtatuimus; vt qui de cetero id præſumpſerit, officio ſuo priuetur, & Epiſcopus conferendi hoc officium poteſtatem amittat. *Lateran. ſub Alex. iij. cap. 15.*

CAP. IV.

Nullus fiat Decanus in Eccleſia, niſi presbyter. *Vrb. ij. in concil. Claramont. c. 3.*

CAP. V.

Diſt. 60. c. 2.

Nullus in Decanum, niſi presbyter, * vel diaconus * ordinetur. *Calliſt. ij. in concil. Roman. c. 2.*

CAP. VI.

16 q. 7. c. 11.

Nullus omnino Archidiaconus, aut Archipresbyter, ſiue Praepoſitus, vel Decanus animarum curam, vel praebendas eccleſiae ſine iudicio, vel conſenſu Epiſcopi alicui tribuat. *Calliſt. ij. in conc. Rom. cap. 7.*

CAP. VII.

Diſt 60. c. 3. innouamus.

Nullus in Archidiaconum, vel Decanum, niſi diaconus, vel presbyter ordinetur. &c. *Inno. ij. in ſyn. Rom. c. 8. Remen. ſub Euge. iij. c. 9. & in edit. c. 6. Iuo poſt panor.*

CAP. IIX.

De aetat. & quali. ordin. c. 1. Greg. ix. & in 1. collect.

Decani, qui presbyteri non ſunt, presbyteri fiant, aut praelationes amittant. &c. Quod ſi aliqua cauſa iuſta prohibente presbyteri eſſe non potuerint, praelationes amittant. *Pictau. c. 7.*

De Capitulis, & Collegijs, & Canonicis eccleſiarum cathedralium. Tit. LXIII.

CAP. I.

De elect. c. 7. in fin. Greg. ix. & c. 6. eo. titu. in 1. collect.

EPiſcopus, ſi cui fecerit, aut fieri conſenſerit cõtra hoc (*loquitur de forma praeſcripta collationi quorundam beneficiorum*) in conferendis praedictis poteſtatem ſuam amittat: & per Capitulum, aut per Metropolitanum, ſi Capitulũ concordare nequiuerit, ordinetur. *Alex. iij. in conc. Later. c. 3. in fin.*

CAP. II.

De conceſ. praeb. c. 2 Grego. ix. & in 1. collect.

(*Si*) Epiſcopus, vbi ad eum ſpectauerit, (*vltra ſex menſes*) cõferre diſtulerit (*praebendas vacantes*) per Capitulum ordinetur. Quod ſi ad Capitulum electio pertinuerit, & intra praedictum terminum hoc non fecerit; Epiſcopus hoc ſecũdum Deum, cum uirorum religioſorum conſilio exequatur. Aut ſi omnes forte neglexerint; Metropolitanus de ipſis ſecundum Deum abſque illorum contradictione diſponat. *Alex. iij. in concil. Lat. c. 8.*

CAP. III.

De his, qu. fiunt a maio. par. Capit. c. 1. Grego. ix. & in 1. collect.

Cum in cunctis eccleſiis, quod pluribus & ſenioribus fratribus viſum fuerit, incunctanter debeat obſeruari: graue nimis, & reprehenſione eſt dignum, quod quarundam eccleſiarum pauci quandoque non tam de ratione, quam de propria volũtate ordinationem multoties impediũt, & ordinationem eccleſiaſticam procedere non permittunt. Quocirca praeſenti decreto ſtatuimus; vt niſi a paucioribus, & inferioribus aliquid rationabile fuerit oſtenſum, appellatione remota, ſemper praeualeat, & ſuum conſequatur effectum, quod a maioris, vel ſanioris parte concilii † fuerit conſtitutum. Nec noſtram conſtitutionem impediat, ſi forte aliquis ad conſeruandam eccleſiae ſuae conſuetudinem, iuramento ſe dicat aſtrictum. &c. Si aliquis huiuſmodi conſuetudines, quae ratione iuuantur, & ſacris congruunt inſtitutis, irritare praeſumpſerit; donec congruam egerit pœnitentiam, a Dominici corporis perceptione fiat alienus. *Alex. iii. in conc. Lateran. cap. 16.* *†Capituli ſ.*

CAP. IV.

De off. iudi. ordi. c. 13. Greg. ix. & c. 1. eo. tit. in 4. collect.

Exceſſus Canonicorum eccleſiæ cathedralis, qui conſueuerũt corrigi per Capitulum, per ipſum in ipſis eccleſijs, quae talem hactenus conſuetudinem habuerunt, ad commonitionem, & iuſſionem Epiſcopi corrigantur infra terminum competentem ab Epiſcopo praefigendum. Alioquin ex tunc Epiſcopus corrigat. &c. Sed & alios eorum exceſſus corrigere non omittat. &c. Ceterum ſi Canonici, abſque manifeſta, & rationabili cauſa, maxime in contemptum Epiſcopi ceſſauerint a diuinis, Epiſcopus celebret in eadem eccleſia. &c. *Innoc. iii. in conc. gen. Lat. c. 7.*

CAP.

CAP. V.

De magiſtr cap 4. Grego.ix. & c 1 eo. titu in 4. collect. Non ſolum in qualibet cathedrali eccleſia, ſed etiam in aliis.&c. conſtituatur magiſter idoneus a Praelato cum Capitulo, ſeu maiori, ac ſaniori parte Capituli eligendus, qui clericos eccleſiarum ipſarum,& aliarum clericos inſtruat.&c. Aſſignetur autem cuilibet magiſtrorum a Capitulo vnius praebendae prouentus,& a Metropolitano tantundẽ. &c. *Innoc.iij. in concil.gener.Later.c.11.*

CAP. VI.

De elect. 41.Greg. ix.et c.8. eo. tit in 4. collect. Statuimus, vt vltra tres menſes cathedralis, vel regularis eccleſia Praelato nõ vacet, infra quos iuſto impedimento ceſſante, ſi electio celebrata non fuerit, qui eligere debuerant, eligendi poteſtate careant ea vice,& ipſa eligendi poteſtas ad eum,qui proxime praeeſſe dinoſcitur, deuoluatur. Is vero, ad quem deuoluta fuerit poteſtas, non differat vltra tres menſes cum Capituli ſui conſilio, & aliorum virorum prudentium, viduatam eccleſiam de perſona idonea. &c. canonice ordinare. &c. *Innocen.iij. in conc. gen.Lat.c.23.*

CAP. VII.

De elect. 42.Greg. ix.& c.9 eo. tit. in 4. collect. Statuimus,vt cum electio fuerit celebranda, praeſentibus omnibus,qui debent,& volunt,& poſſunt commode intereſſe,aſſumantur tres de collegio fide digni,qui ſecreto, & ſingulatim voces cunctorum diligenter exquirant;& in ſcriptis redacta mox publicent in communi, nullo prorſus appellationis obſtaculo interiecto; vt is collatione adhibita eligatur,in quem omnes, vel maior, & † ſanior pars conſentit. &c. Qui vero contra praedictas formas eligere attentauerint,eligendi ea vice poteſtate priuentur. Illud penitus interdicimus, ne quis in electionis negotio procuratorem conſtituat,niſi ſit abſens in eo loco,de quo debeat aduocari, iuſtoque impedimento detentus. &c.& tunc,ſi voluerit, vni committat de ipſo collegio vicem † ſuam.Electiones quoq.clandeſtinas reprobamus.&c.*Inno.iij.in conc.gen.Later.c.24.*

† vel.

† vocẽ ſ.

CAP. IIX.

2.q.4 pra ſul.c.2. Presbyter Cardinalis, niſi xliv. † teſtibus non damnabitur. Diaconus autem Cardinalius † conſtitutus vrbis Romae, niſi in xxvi. † &c. *Silueſt.in epilo.Rom.ſyn.Idem c.3.ſyn. Rom.cclxxxiv. Epiſc.Hadr.c.68.ad Epiſc.Mediom.Magun.ſub Arnul.c.12. Capit.lib. 1.c. 139.Iuo lib.4.tit.8.c.7.panor. & part.6.cap. 334.decr.Deuſd.c.3.*

† lxxiv. † Cardinalis. † xxxvij.

CAP. IX.

Subſcripſerunt presbyteri numero lxvij. Coelius Laurentius Archipresbyter tit. ſanctae Praxedis his ſubſcripſi.&c. Aſterius presbyter tituli ſancti Pudentis. Andreas preſbyter tit. ſancti Matthaei.&c. *In ſubſcriptionib. ſynod. Romanae primae ſub Symmacho.*

CAP. X.

Subſcriptio presbyterorum. Laurentius presbyter tituli ſancti Silueſtri ſubſcripſit. Ioannes presbyter ſancti Vitalis. Speciosus presbyter ſancti Clementis. &c. *In ſubſcriptionibus ſynodi Romanae ſub Gregorio lib. 4.c.88.regiſt.*

CAP. XI.

Subſcriptio presbyterorum. Siſinnius humilis presbyter ſanctae Romanae eccleſiae, tituli ſancti Laurentii, qui appellatur Lucinae,huic conſtituto a nobis promulgato ſubſcripſi.Ioannes presbyter S.Rom.ec. tituli S. Sixti † ſubſcripſi.Siſinnius presb.S.Ro.ec.tituli S.Caeciliae ſubſcripſi. &c. *In ſubſcript. ſynodi Romanae ſub Gregor. ij. exſtat etiam in extremo regiſtro Gregor. I.*

† Xyſti ſ.

CAP. XII.

Anaſtaſius presbyter cardinis noſtri,quem nos in titulo beati Marcelli martyris, atque Pontificis ordinauimus, contra ſtatuta Patrum, propriam eccleſiam deſerens. &c. in alienis degit. &c. Et poſtea. Anaſtaſium iam nuper excommunicatum presbyterum tituli ſancti Marcelli. &c. a ſacerdotali miniſterio modis omnibus remouemus. &c. Et in fine. Subſcriptio presbyterorum. Romanus Archipresbyter tituli ſanctae Pudentianae. Sergius presbyter tituli ſancti Clementis. Leo Sanctae Caeciliae. &c. *Romana ſynod.ſub Leone quarto.* *De cle.nõ reſide c.2 Greg ix. & in 4. collect.*

CAP. XIII.

Georgius Archipresbyter ſanctae Romanae Eccleſiae, tituli ſancti Laurentii,qui appellatur Lucinae, his ſententiis. &c. manu propria ſubſcripſi. Romanus presbyter S. Romanae Eccleſiae tituli S.Ioannis, & Pauli ſimiliter ſubſcripſi. Maro presbyter S. R. E. tituli S.Cyriaci,ſimiliter ſubſcripſi.&c. *Rom. ſyn ſub Had.ij.relata in iix.ſyn.gen. actio.7.*

CAP. XIV.

Sergium,Benedictum,atque Marinum dudum presbyteros ſanctae Romanae Eccleſiae, ſeu Leonem, Paſchalem, & Ioannem dudum diaconos ſanctae ſedis Apoſtolicae, iuſte,& canonice damnatos,ſi aliquis.&c. inter eccleſiaſticos viros habuerit. &c. ſciat ſe fore anathemate perculſum. &c. *Ioan.ix. in conci.Rauen.c.8.*

LIBER SEPTIMVS

De Diaconis & Hypodiaconis & Diaconiſsis.

DE INSTITVTIONE DIACONORVM, ET de varijs eorum muneribus.

TIT. PRIMVS.

CAP. I.

IN diebus illiſcreſcē te numero diſcipulorum factū eſt murmur Graecorum aduerſus Hebraeos, eo quod deſpicerentur in miniſterio cotidiano viduæ eorum. Conuocantes autem Duodecim multitudinem diſcipulorū, dixerunt: Non eſt æquum nos derelinquere verbum Dei, & miniſtrare menſis. Conſiderate ergo fratres, viros ex vobis boni teſtimonii ſeptem, plenos Spiritu ſancto, & ſapientia, quos conſtituamus ſuper hoc opus: nos vero orationi, & miniſterio verbi inſtantes erimus. Et placuit ſermo coram omni multitudine: & elegerunt Stephanum virum plenum fide, & Spiritu ſancto, & Philippum, & Prochorum, & Nicanorem, & Timonem, † & Parmenā, & Nicolaum aduenam Antiochenum. Hos ſtatuerunt ante conſpectum Apoſtolorum, & orantes impoſuerūt eis manus. *Act. c. 6.* T*rul.* 16. *Aquiſgr. c. 7.*

† Timotheum.

CAP. II.

Diſ. 92. c. 2. in ſancta.

Quidam ad ſacri altaris miniſterium cantores eliguntur, & in diaconatus ordine conſtituti, modulationi vocis inſeruiūt, quos ad praedicationis officium, eleemoſynarumque ſtudiū vacare congruebat. Vnde fit plerumq. vt ad ſacrum miniſterium, dum blanda vox quaeritur, quaeri congrua vita negligatur; & cantor miniſter Domini moribus ſtimulet, cum populum vocibus delectet. Qua in re praeſenti decreto conſtituo; vt in ſede hac ſacri altaris miniſtri cantare non debeant, ſolumque lectionis Euangelicae officium inter miſſarum ſollemnia exſoluant. &c. Si quis autem contra hoc decretum meū venire tentauerit, anathema ſit. *Greg. in ſyn. Rom. indict. 13. c. 1. & lib. 4. epiſ. 44. ſeu c. 88. regiſt. Iuo p. 2. c. 79. decr. Anſel. lib. 7 c. 65.* T*arrac. lib. 4. c. 22.*

CAP. III.

12 q. 1. c. 24 praecipimus.

Per presbyteros, & diaconos bona eccleſiae, vbi opus eſt, de voluntate Epiſcopi diſtribuantur. *Ap. 41. Anſel. lib. 6. c. 160. Caeſar. lib. 7. c. 56.*

CAP. IV.

Diaconi eccleſiae, tāquam oculi ſint Epiſcopi, oberrantes, & circumluſtrantes cum verecundia actus totius eccleſiae; & perſcrutantes diligentius, ſi quem videant vicinum fieri praecipitio, & proximum eſſe peccato; vt referant Epiſcopo, & ab eo reuocetur, ne corruat: negligentiores. &c. ipſi cōmoneant & hortentur. &c. Eos, qui aegrotant, ſollicite perquirant, & plebi indicent, vt viſitent eos, & neceſſaria praebeant eis, cum conſcientia eius, qui praeeſt, vel etiam clam. De peregrinis ſimiliter refouendis Epiſcopo ſuggerant; & cetera his ſimilia, quae ad cultum eccleſiae, & diſciplinam eius pertinent, diaconis curae ſit. *Clem. epiſt. 1. ante med. Vide Clemen. lib. 2. c. 48. conſti. Apoſt. Anſel. lib. 7. cap. 63. Caeſar. lib. 4. c. 94.* *Diſt. 93. c. 6.*

CAP. V.

Monita vitæ a presbyteris inquirere oportet; a diaconibus vero ordinem diſciplinae. *Clem. epiſ. 3. poſt prin. Anſel. lib. 7. c. 76.* *Diſt. 25. audito. c. 2.*

CAP. VI.

Diaconi, qui quaſi oculi videntur eſſe Epiſcopi, in vnaquaque ciuitate, iuxta Apoſtolorum conſtituta, ſeptem debent eſſe; qui cuſtodiant Epiſcopum praedicantem, ne aut ipſe ab inſidiatoribus quoquo modo infeſtetur aut laedatur a ſuis, aut verba diuina detrahendo, aut inſidiando polluantur, vel deſpiciantur: ſed veritas ſpirituali redoleat feruore, & pax praedicata labiis, animi cum voluntate concordet. *Euar. ep. 1. in prin. Anſel. lib. 7. c. 64.* T*arrac. lib. 3. c. 30.* *Diſt. 93. c. 12.*

CAP. VII.

Septē diaconos in vrbe Roma per ſeptem regiones ciuitatis, ſicut a Patrib. accepimus, habemus: qui per ſingulas hebdomadas, & dominicos dies, atque feſtiuitatum ſollēnia, cum ſubdiaconibus & acolythis, ac ſequentium ordinum miniſtris, iniuncta ſibi obſeruant miniſteria; & parati omni hora ſint ad diuinum officium, & quidquid eis iniungitur peragendum. Similiter & vobis, prout oportunum fuerit, per ſingulas ciuitates eſt faciendum; vt diuinum abſque vlla mora, & negligentia ſtudioſe, ac ſollemniter agatur officium. *Fabian. epiſt. 1. in princip.*

CAP.

CAP. IIX.

Diſt.93. c.12.diaconi. Septem diaconos ex canone eſſe oportet, etſi magna vrbs ſit: quod ex libro actuum conſtat. *Neocaeſ.c.vlt.Trul.16.Aquiſgr.64. Burch.lib.2.c.219.& 220. Iuo par.6. c.294. & 295. decr.*

CAP. IX.

Vt per diaconum ſuum Epiſcopi, non per ſe, in comitatũ Caeſaris eant.&c.*Sardic.8.9.* G.9.L.

CAP. X.

Per diaconum ei victus miniſtretur, qui pro catholica fide. &c. tribulationes patitur: & omni honore a ſacerdotibus honorandus. *Cartha.iv cap.43.*

CAP. XI.

Si presbyter aliqua infirmitate prohibente, per ſe ipſum non potuerit praedicare, ſanctorum Patrum homiliae a diaconibus recitentur. ſi enim digni ſint diaconi, quae Chriſtus in Euangelio locutus eſt, legere: quare indigni iudicentur, ſanctorum Patrum expoſitiones publice recitare? *Vaſen.ÿ.c.2.*

CAP. XII.

Presbyteri, & diaconi alternant ſeptimanas in dioeceſanis eccleſiis. ſed omnis clerus die ſabbati ad veſperam ſit paratus; quo facilius die dominico ſollemnitas cum omnium praeſentia celebretur. T*arrac.7.*

CAP. XIII.

Poſt (*presbyteros*) ingrediantur diacones probabiles (*ad concilium*) quos ordo popoſcerit intereſſe. Et corona facta de ſedibus Epiſcopotum presbyteri a tergo eorum reſideant, diaconi in conſpectu eorum ſtent. &c. Omnibus in ſuis locis in ſilentio conſidentibus diaconus alba indutus, codicẽ canonum in medio proferens, capitula de conciliis agendis pronuntiet. *Toletan.iv.cap.3.*

CAP. XIV.

In Neocaeſarienſi ſynodo ſeptem diaconi tantum in eccleſia eſſe iubentur, vt in actibus Apoſtolorum. Sed in actibus illi ſeptem diaconi non ad ſacra myſteria, ſed ad menſas eſſe ordinati videbantur: vt ex verbis apparet. &c. Non conuenit, vt verbo Dei relicto menſis ſeruiamus. &c. & ex interpretatione Ioan. Chryſoſtomi, qui ait, tunc nullos Epiſcopos, presbyteros, diaconos appellatos fuiſſe. Itaque diaconi ſeptem ad rerum gubernationẽ, & pauperum neceſſarios vſus ordinati ſunt ad noſtram diſciplinam. T*rul. 16.Vide Neoc.*15.G.14.L.

**** Canon nũquam ab Eccleſia receptus.*

CAP. XV.

Presbyteri, & diacones in omnibus bonorum operum exhibitionibus ſui Epiſcopi veſtigia ſectentur, & in bonorum morum probitate, quae Epiſcopo ſunt obſeruanda, eadem & ſibi obſeruanda eſſe cognoſcant. *Turon. ſub Carol.cap.9.*

CAP. XVI.

Lectũ eſt Euangeliũ, vt diaconi etiam inſtruerentur, qualiter Chriſto, cuius fungũtur officio, condigne valerent miniſtrare. *Rem. cap.5.*

CAP. XVII.

Diaconorum ordo a tribu Leui accepit exordium. &c. a xxv.annis, & ſupra in tabernaculo ſeruire ipſis mandatum eſt; quam regulam ſancti Patres, & in nouo teſtamento conſtituerunt. In Euangelio enim primordia eorum, & in actibus Apoſtolorum ita leguntur. Conuocantes autem duodecim Apoſtoli *Act.6.a.* multitudinem diſcipulorum dixerunt; Non eſt aequum nos relinquere verbum Dei, & miniſtrare menſis. &c. conſiderare ex vobis viros boni teſtimonii ſeptem, plenos ſpiritu ſapientiae, quos conſtituamus in hanc rem; nos vero erimus orationi, & miniſterio ſermonis inſtantes. Et placuit hic ſermo coram multitudine; & legerunt ſtatim Stephanum, virum plenum fide, & Spiritu ſancto: & Philippum, & Prochorum, & Nicanorem, & Timonem, & Parmenam, & Nicolaum aduenam Antiochenum. Hos ſtatuerunt ante Apoſtolos; & cum oraſſent, impoſuerunt illis manus, verbumque Dei creſcebat. &c. Ex hinc iam decreuerunt Apoſtoli, vel ſucceſſores Apoſtolorum per omnes eccleſias vii. diaconos ordinandos eſſe, qui ſublimiori gradu ceteris proxime circa aram Chriſti, quaſi columnae altaris aſſiſterent. &c. Ipſi clara voce in modum præconis admonent cunctos, ſiue in orando, ſiue in flectendo genua, ſiue in pſallendo, ſiue in lectionibus audiendo. ipſi etiam, vt aures habeamus ad Dominum, clamant; ipſi quoque euangelizant; ſine ipſis ſacerdōs nomen habet, officium non habet. Nam ſicut in ſacerdote conſecratio, ita in miniſtro diſpenſatio ſacramenti eſt. Illi orare, huic pſallere mandatur. Ille oblata ſanctificat, hic ſanctificata diſpenſat. Ipſis etiam ſacerdotibus propter praeſumptionem non licet de menſa Domini tollere calicem, niſi eis traditus fuerit a diacono. Leuitae inferunt oblationes in altaria; Leuitae componunt menſam Domini; Leuitae operiunt arcam teſtamenti. Non enim omnes vident alta myſteriorum, quae operiuntur a Leuitis; ne videant, qui videre non debent; & ſumant, qui ſeruare † non poſſunt. Qui propterea altari albis induti aſſiſtunt, vt caeleſtem vitam habeant. &c. mundi ſcilicet corpore, & incorrupti pudore. &c. Quales autem diaconi ordinentur, Paulus pleniſſime ſcribit ad Timotheum. &c. Diacones ſimiliter irreprehenſibiles, hoc *1.Tim.3. a.b.* eſt ſine macula, ſicut Epiſcopi; pudici vtique, id eſt, a libidine continentes; non bilingues, ſcilicet, ne conturbent habentes pacem; non multo vino deditos, quia vbi ebrietas, ibi libido dominatur, & furor; non turpe lucrum ſectantes, ne de caeleſti myſterio lucra terrena ſectentur. Eſt quoque & turpis lucri appetitio, plus de praeſentibus quã de futuris † cogitare. Poſt hæc ſubiecit. Hi autem probentur primum, & ſic miniſtrent, nullum crimen habẽtes. Hi vtiq. ſicut Epiſcopi,

† ſumere ſ.

† caeleſtibus, al. æternis, alij.

ante ordinationem probari debent, ſi digni ſint, & ſic poſtea miniſtrare. *Iſid. lib. 2. cap. 8. de eccleſ. offi. apud Aquiſgr. c. 7.*

CAP. XIIX.

Euariſtus diacones ſeptem ordinauit, qui cuſtodirent Epiſcopum praedicantem propter ſtilum veritatis. *Dam. in Euariſt.*

Diaconi miniſtri ſunt presbyterorum in ſacrificio miſſae, poſſuntque euchariſtiam tribuere laicis. Tit. II.

CAP. I.

De conſe. d. 2. c. 23. TRibus gradibus cōmiſſa ſunt ſacramenta diuinorum ſecretorũ, id eſt, presbytero, diacono, & miniſtro. &c. *Clem. ep. 2. in prin.* Iuo *p. 2. c. 64. decr. Anſel. li. 8. c. 38. in addit.*

CAP. II.

Sacerdotes Dominus ſibi elegit, vt ſacrificent ei, & offerant oblationes Domino. Leuitas quoque ſub eis eſſe iuſſit in miniſteriis eorum. F*abian. ep.* 2. in *med.*

CAP. III.

Diſt. 93. diacones, c. 13. in f. Sacri corporis praerogationem ſub conſpectu Pontificis, ſeu presbyteri, niſi his abſentibus ius non habeant exercendi (*diaconi*) G*elaſ. epiſt.* 1. *c.* 10.

CAP. IV.

Diſt 50. presbyteros. c. 32. Diaconi, qui immolarunt, & iterum torti ſunt, maneant in honore, ſed vacent ab omni miniſterio ſacro, etiã panis, & calicis proferendi, aut pronuntiandi. Sed Epiſcopi plus eis dare, & adimere poſſunt, quorum labores, & humilitatem cognouerint. *Ancyr. c. 2. Burch. lib. 5. c. 41. Iuo par. 2. c. 50. decr.*

CAP. V.

Diſt. 93. c. 18. Diaconus [praeſente presbytero Euchariſtiam corporis Chriſti populo, ſi neceſſitas cogit, iuſſus eroget. *Carth. iv. c. 38. Burch. lib. 5. c. 13. Iuo par. 2. c. 23. decr. Anſel. lib. 7. c. 58. Caeſar. lib. 8. c. 20.*

CAP. VI.

1. q. 1. nullus. c. 100 Qui dat communionem Epiſcopus, presbyter, diaconus nihil auri exigat, vel deponatur. *Trull. c. 23.* Iuo *par. 2. c. 92. decr.*

CAP. VII.

Nemo laicus ſibi ſacra myſteria tradat praeſente Epiſcopo, presbytero, vel diacono. Qui fecerit, in hebdomadam excommunicetur, vt diſcat non ſapere plus, quam oportet. T*rul. c. 58.* *Rom. 12. a*

A quo ordinetur diaconus, & ne quiſquam praeter Epiſcopum manus illi imponat. Tit. III.

CAP. I.

PResbyter, diaconus, & ceteri clerici ab vno Epiſcopo ordinantur. *Ap. 2.*

CAP. II.

Lectores, ſubdiaconos, & exorciſtas Chorepiſcopus ordinare poteſt, non presbyteros, & diaconos ſine Epiſcopo eius vrbis. &c. *Antioch. c. 10.*

CAP. III.

Diaconus cũ ordinatur, ſolus Epiſcopus, qui eum benedicit, manus ſuper caput illius ponat; quia non ad ſacerdotium, ſed ad miniſterium conſecratur. *Carth. iv. c. 4.* Iuo *lib. 3. tit. 3. c. 7. panor. & par. 6. c. 13. decr. Anſel. lib. 7. c. 52. Caeſar. lib. 8. c. 21.* *Diſt. 23. c. 11.*

Ne quis diaconus, aut hypodiaconus ordinetur, qui non prius ordines inferiores ſuſcipiat. Tit. IV.

CAP. I.

SI quis propter ipſum bonum humilitatis, quae eſt circa Chriſtum Ieſum, abrenuntians mundo fiat clericus, aut monachus; & omnem gradum eccleſiaſticum tranſigens per definita nunc tempora, irreprehenſibilis inuentus exſtiterit, & probatus; ita vt in gradu lectoris annum compleat, in ſubdiaconi vero duos, ſitque diaconus tribus, & presbyter quattuor annis: bene placuit huic ſanctae, & vniuerſali ſynodo (*Epiſcopum, vel Patriarcham*) eligi hunc, & admitti. *Syn. six. gen. ſub Hadr. ij. c. 5.*

CAP. II.

Si quis clericatum promereri deſiderat; hoc iuſtum eſt, vt ſit oſtiarius annum vnum, lector annos † xx. exorciſta annos † x. acolythus annos v. ſubdiaconus annos v. diaconus annos v. & ſic ad honorem presbyterii accedat. S*iueſt. in conc. Roman. cclxxv. Epiſcopor. cap. 5.* † dies f. † dies f.

CAP. III.

Siueſter praeſente ſynodo conſtituit; vt nullus ex laica perſona ab honore acolythi ad Epiſcopatum ſubleuaretur, niſi prius fuiſſet lector annis † xxx. deinde vna die exorciſta, poſtea caperet onus acolythi, & faceret in eodem ordine annos x. vt acciperet onus ſubdiaconi, & in ſubdiaconatu eſſet annos v. deinde ad diaconatus honorem pertingeret fixus, donec rogantibus xxx. presbyteris examen, vt eſſet diaconus Cardinalis, quia a prima ſede erat conſtitutum, vt ſeruiret annos vij. S*iueſt. in ſyn. Rom. ccxxxiv. Epiſcoporum. c. 11.* † dieb. f.

CAP. IV.

Si quis deſiderat in Eccleſia militare, aut proficere, ſit prius oſtiarius, lector, exorciſta per tempora, quae Epiſcopus conſtituerit, deinde acolythus annis quinq. ſubdiaconus an. v. cuſtos martyrum an. v. diaconus an. v. presbyter tribus. &c. *Siueſt. in epilogo ſynod. Roman.*

CAP.

C A P. V.

Diſt.77. c.1. Illud mandamus, vt ad ordines eccleſiaſticos ſic aſcendant in Eccleſia, qui ordinari merentur; id eſt, ſi quis Epiſcopus eſſe meretur, ſit primo oſtiarius, deinde lector, poſtea exorciſta, inde ſacretur acolythus, demum vero ſubdiaconus, deinde diaconus, & poſtea presbyter. *Caius ep.vn.in fi.*

C A P. VI.

Quid ab vniuerſis poſthac eccleſiis ſequendum ſit, quid vitandum, generali pronuntiatione decernimus. [*Diſt.77. c.3.* Quicumque itaque ſe eccleſiae vouerit obſequiis, a ſua infantia, ante pubertatis annos, baptizari, & lectorũ debet miniſterio ſociari; qui ab acceſſu adoleſcentiae vſque ad triceſimum † aetatis annum, ſi probabiliter vixerit, vna tantum, & ea, quam virginem communi per ſacerdotem benedictione percepit, vxore contentus, acolythus, & ſubdiaconus eſſe debebit. Poſteaque ad diaconii graduum, ſi ſe ipſe primitus continentia præeunte dignum probauerit, accedat. &c. *Syric.ep.1.c.8. in fine, & 9.Iuo par.6.c.91.decr.* (*† xx.*)

C A P. VII.

Diſt 33. c.6. Laici, qui habentes vxores baptizati ſunt. &c. non prohibeantur ad clericatus ſortem aſſumi. ita ſane, vt in eos tempora a maioribus conſtituta ſeruentur; nec cito quilibet lector, acolythus, diaconus, ſacerdos fiat. &c. *Inn.ep.4.c.4.& 5.Iuo lib.3. tit.5.c.4.panor.& par.6.c.95.decr. Anſelm.lib.7.c.29. Tarrac.lib.1.c.129.*

C A P. IIX.

Diſt.59. c.2.ſi offi cia. Quis ille tam arrogans, tam impudens inuenitur, vt in caeleſti militia.&c. ſtatim dux eſſe deſideret, cum tiro ante non fuerit? & prius velit dicere, † quam diſcere? aſſueſcat in Domini caſtris in lectorum primitus gradu diuini rudimentis ſeruitii; nec illi vile ſit, exorciſtam, acolythum, ſubdiaconum, diaconum per ordinem fieri, nec hoc ſaltu, ſed ſtatutis maiorum ordinatione temporibus. *Zoſim.ep.1.cap.1.Anſelm.lib.6.cap.24.* (*† docere f.*)

C A P. IX.

Diſt.77. c.2. Haec autem [in ſingulis gradibus obſeruanda ſunt tempora: ſi ab infantia eccleſiaſticis miniſteriis nomen dederit, inter lectores ad xx. aetatis annum continuata obſeruatione perduret. Si maior iam, & grandæuus acceſſerit. &c. qui tamen poſt baptiſmum ſtatim ſe diuinae militiae deſiderat mancipari, ſiue inter lectores, ſiue inter exorciſtas quinquennio teneatur. Exinde acolythus, vel ſubdiaconus iv. annis ſit, & ſic ad benedictionem diaconatus, ſi mereatur, accedat. *Zoſim.ep.1.c.3.Anſel.lib.7.c.41.*

C A P. X.

Ne primum, vel ſecundum, aut tertium in Eccleſia gradum quiſquam laicorum quibuſlibet ſuffragiis fultus, aſcendat prius, quam ad hoc meritum per legitima augmẽta perueniat. *Leo ep.85.ad Epiſc.Afric.c.1, in fine.*

C A P. XI.

Ordinari ad diaconatus, vel ſacerdotii officium neophytum non debere. *Arel.ij.c.1.*

C A P. XII.

Nullus Metropolitanorum cuicumque laico dignitatem Epiſcopatus tribuat. ſed nec reliqui Pontifices presbyterii, vel diaconatus honorem conferre praeſumant; niſi anno integro fuerit ab eis praemiſſa conuerſio. *Arel.iij.c.2.*

C A P. XIII.

Ex laico ad gradum ſacerdotii nemo veniat, niſi prius anno integro in officio lectorum, vel diaconatus, diſciplinam eccleſiaſticam diſcat; & ſic per ſingulos gradus eruditus ad ſacerdotiũm veniat. &c. *Brac.c.38.*

C A P. XIV.

Qui ſaltu ſine gradu diaconi ad ſacerdotium proſiliuit, in degradationem debitam reſilire debet. *Syn.Sueſſon.apud S.Medard.in accuſ.Hincm.in fi.*

C A P. XV.

Caius conſtituit, vt omnes ordines in Eccleſia ſic aſcenderent. Si quis Epiſcopus fieri mereretur, vt eſſet oſtiarius, lector, exorciſta, acolythus, ſequens, ſubdiaconus, diaconus, presbyter, exinde Epiſcopus ordinaretur. *Damaſ. in Caii.*

C A P. XVI.

Siluester conſtituit, vt, ſi quis deſideraret in Eccleſia militare, aut proficere, vt eſſet oſtiarius annis **, lector annos † xxx. exorciſta dies xxx. acolythus annis v. † ſubdiaconus annis v. cuſtos martyrum annis v. diaconus annis vij. presbyter annis iij. probatus ex omni parte. &c. *Damaſ. in Silueſt.poſt prin.* (*† dies f. † x.*)

De aetate, & qualitate ordinandorum diaconorum. Tit. V.

C A P. I.

Diaconos ſimiliter pudicos, non bilingues, non multo vino deditos, non turpe lucrum ſectantes, habentes myſterium fidei in conſcientia pura. Et hi autem probentur primum, & ſic miniſtrent nullum crimen habentes. Et mox. Diaconi ſint vnius vxoris viri, qui filiis ſuis bene praeſint, & ſuis domibus. Qui enim bene miniſtrauerint, gradum bonum ſibi acquirent, & multam fiduciam in fide, quae eſt in Chriſto Ieſu. *Paul. in epiſt.1.ad.Timot.c.3.Aquiſgr.c.7.*

C A P. II.

Conſtituimus, vt nemo ante annos quindecim, aut quattuordecim ſubdiaconus ordinetur: Nemo ante annos (quindecim, aut quattuordecim † diaconus fiat: Nemo ante annos triginta in presbyterum conſecretur. *Vrban.ii.in ſyn.apud Melfiam c.4.* (*† xxv. aut xxiv f.*)

C A P. III.

Bonum, & congruum, ſi fieri poteſt, vt prouectae aetatis, & boni viri teſtimonii, iuxta *Diſt. 76. c.vlt.*

ſacro-

ſacrorum canonum inſtituta,ordinentur ſacerdotes.Si autem minime reperiuntur, & neceſſitas expoſcit; a xxv.annorum,& ſupra
Nu. 8. d. Leuitae,& ſacerdotes ordinentur, quemadmodum in lege Domini continetur. *Zach. ep.5.ad* Bonif.*Epiſcop.in med.*

CAP. IV.

Diſ 77.c. 5.placuit & 20. q. 1.c. 15. Ante xxv. annos diaconi non ordinentur. *Carth.16.in fi.* G.*Carth.iij.cap.*4.L.*Tribur. c.24.Vorm.69.Burch.lib.2.cap.11.*Iuo *lib.3. tit.3.c.3.panor.& par.6.c.31.decr.*

CAP. V.

Diſt.77. c.6. Epiſcopus benedictionem diaconatus minoribus xxv.annis non committat.&c.*Agath.cap.16.*Iuo *par.5.c.365.decr.*

CAP. VI.

Diſt. 77. Epiſc. bene.c. 6.in fine. Diaconus ante xxv. annos nullus Metropolitanorum ordinare praeſumat;ne per aetatem,quod aliquotiens euenit,aliquo errore culpentur. *Agath.c.17.Bur.l.2.c.9. Iuo l. 3.tic.3.c.1.panor.& par.6.c.29.decr.*

CAP. VII.

Nullus Epiſcoporum diaconum, antequã xxv.annos impleat, ordinare praeſumat. *Arel. iij.cap. 1.*

CAP. IIX.

Diſt.28. c.5. De his,quos voluntas parentum a primis infantiae annis in clericatus officio,vel monachali poſuit, pariter ſtatuimus obſeruãdũ. &c.vt vbi octauumdecimum aetatis ſuae cõpleuerint annum,coram totius cleri, plebiſque conſpectu voluntas eorum de expetendo coniugio ab Epiſcopo perſcrutetur; quibus, ſi gratia caſtitatis, Deo inſpirante,placuerit &c. primo ſubdiaconatus miniſterium probatione habita profeſſionis ſuae a viceſimo anno ſuſcipiant. Quod ſi inculpabiliter, ac inoffenſe xxv.annũ aetatis ſuae peregerint, ad diaconatus officium, ſi ſcientes implere poſſe ab Epiſcopo comprobentur, promoueri debent.*Tolet.ij.c.*1.*Anſ.lib.7.c.42.*

CAP. IX.

Ne vllus ex laicis ante annualem conuerſionem,vel aetatem legitimam, id eſt, xxv. annorum diaconus, & xxx. presbyter ordinetur: ita vt de ipſis quoque,qui ordinandi ſunt,clericis regulari cuſtodiatur ſtudio; ne aut duarum vxorum vir,aut renuptae mari-
†caeſus f. tus,aut paenitentiam profeſſus, aut ſenius † corpore,aut qui publice aliquando arreptus ſit, ad ſupraſcriptos ordines promoueatur. &c. *Aurel.iij.c.6.*

CAP. X.

Nulli liceat Epiſcoporum ordinare diaconum, aut presbyterum litteras ignorantem; ſed ſi qui ordinati fuerint, cogantur diſcere.*Narbon.c.11.*

CAP. XI.

Diſt.77. c.7. Num.8.d. In veteri lege ab anno xxv.Leuitae in tabernaculo ſeruire mandantur. cuius auctoritatem in canonibus & ſancti Patres ſecuti ſunt.&c.probentur primum,& ſic miniſtrẽt, nullum crimen habentes.*Tolet.iv.c.16.Burch. lib.2.c.12.Iuo lib.3.tit.3.c.4.panor.& par.6.c.32.decr.*

CAP. XII.

Neque diaconus ante xxv.annos, neque diaconiſſa ante xl. ordinentur. *Trul.c.14.* ordinati deponantur. *Trul.15.* Diſ.77.c. 4.ſubdiaconus.

De veſtibus, & inſignibus diaconorum.

Tit. VI.

CAP. I.

PResbyteris,& diaconis depoſitis, cum reconciliabantur, olim reddebant Pontifex oraria.*Syn.iix.gen. act.2.*

CAP. II.

Diaconi non ſint plures per parochiarum examen,niſi duo.& Cardinales vrbis Romae ſeptem;ita tamen, vt dalmaticis vterentur, & palla liuoſtima laeua eorum tegatur.*Silueſt.in ſynod.*Roman.*ccxxciv.Epiſcop.cap.6.*

CAP. III.

In ſollemnitatibus diebus(*Epiſcopus.*)ſeptem,aut quinq; aut tres diacones, qui eius oculi dicuntur,& ſubdiaconos, ac reliquos miniſtros ſecum habeat, qui ſacris induti veſtimentis,in fronte,& a tergo,& presbyteri e regione dextra,laeuaq. ſtent. &c.*Anacl. ep.1.in med.Iuo part.2.c.67.decr. Anſel.lib. 6.c.132.Caeſar.lib.4.c.49.Tarra.lib.3.c.49.* De conſe. d.1.Epiſ. 58.

CAP. IV.

Diaconus tempore oblationis tantum, vel lectionis alba induatur.*Carth. iv. c. 41. Anſel.lib.7.c.61.Caeſar.li.8.c.20.* Diſt. 93. c.19.in fi.

CAP. V.

Quia aliquanti huius prouinciae eccleſiae diacones abſconſis infra tunicam vtuntur orariis,ita vt nihil differre a ſubdiacono videantur, vt de cetero ſuperpoſito ſcapulae, ſicut decet,vtantur orario. *Brac.c.27.*

CAP. VI.

Non licet diacono velo, vel palla ſcapulas ſuas inuolui. *Antiſiodo.c.13.*

CAP. VII.

Epiſcopus depoſitus reſtitutus a ſynodo recipit orarium,anulum, & baculum: preſbyter orarium, & planetam: diaconus orarium,& albam. *Tolet.iv.c.27.Burch.lib.2.c. 192.Iuo lib.3.tit.7.cap.5.panor. & par.5.c. 367.& p.6.c.237.decr.Anſel.lib. 6.c.28.* 11.q.3.c. 65.

CAP. IIX.

Oraria duo induere nec Epiſcopo licet, nec presbytero, multo minus diacono, qui miniſter eorum eſt. [Vnum ergo orarium oportet Leuitam geſtare in ſiniſtro humero, propter quod orat,id eſt praedicat. Dexteram autem oportet habere liberam, vt expeditius ad miniſterium ſacerdotale diſcurrat.Orarium vero purum ſit,nullus colorib. aut auro ornatum.*Tolet.iv.c. 39. Anſel. lib. 7.c.80.Caeſar.lib.4.cap.103.* Diſt. 23. c.3.

CAP. IX.

Diaconi propterea altari albis induti aſſiſtunt,

ſiſtunt, vt caeleſtem vitam habeant, candidique ad hoſtias, & immaculati accedant, mūdi ſcilicet corpore, & incorrupti pudore. &c. *Aquiſgr. cap. 7. in fine.*

CAP. X.

Stephanus conſtituit ſacerdotes, & Leuitas veſtib. ſacratis in vſu quotidiano non vti, & niſi in eccleſia tantum. *Damaſ. in Steph.*

CAP. XI.

Siluester conſtituit, vt diaconi dalmaticis in eccleſia vterētur, & palla linoſtima laeua eorum tegeretur. *Damaſ. in Silueſ.*

CAP. XII.

Zoſimus conſtituit, vt diacones laeuas tectas de pallis linoſtimis haberent. *Ex Pont.*

De alimentis diaconorum. Tit. VII.

CAP. I.

DE redditibus eccleſiae quatuor partes fiant, quarum vna cedat Pontifici, alia presbyteris, & diaconis, & omni clero. &c. *Sil. in ſyn. Rom. ccxxxiv. Epiſcop. c. 4.*

CAP. II.

Diſt. 32. c. praeter. Statuimus, vt hi praedictorum ordinum (*loquitur de ſacerdotibus diaconis, ſubdiaconis*) qui praedeceſſori noſtro (*Leoni*) obedientes caſtitatem ſeruauerunt, iuxta eccleſias, quibus ordinati ſunt, ſicut oportet religioſos clericos, ſimul manducent, & dormiant, & quidquid eis ab eccleſiis venit, cōmuniter habeant. &c. *Nicol. ij. in ſyn. Rom. cxiij. Epiſcopor. cap. 4. Iuo lib. 3. tit. 11. cap. 3. panor. Caeſar. lib 8. cap. 44.*

CAP. III.

Diaconi, & ceteri clerici partem oblationum accipiant ab Epiſcopo, & presbyteris. *Ap. 4. G. 5. L.*

CAP. IV.

Statuimus in noſtris eccleſiis, vel ciuitatibus, hoc eſſe ſeruandum; vt quidquid pecuniae a fidelibus in eccleſia fuerit oblatum, fideliter collectum maneat, & conſeruatum, & fideliter Epiſcopo praeſentetur: qualiter exinde tres partes fiant aequales, vnam Epiſcopus habeat, & alteram presbyteres, & diacones inibi deſeruientes conſequantur; & inter ſe, vt dignitas, & ordo popoſcerit, diuident: tertia vero ſubdiaconibus, & clericis tribuatur. &c. *Emerit. cap. 14.*

CAP. V.

1. Cor. 9. b. Qui in ſacrario operantur, quae de ſacrario ſunt, edunt; & qui altario deſeruiunt, cū altario participant. &c. Deus ordinauit his, qui Euangelium adnuntiant, de Euangelio viuere. De Euangelio viuunt, qui nihil proprium habere volunt, qui nec habent, nec habere aliquid concupiſcunt, non ſuorum, ſed communium poſſeſſores. *Proſp. lib. 2. de vita actiua, & contemplat. cap. 15. apud Aquiſgr. cap. 111.*

Diaconi habeant honorem Epiſcopis, & presbyteris, & antiquioribus diaconis; & clericis inferiores diaconis. Tit. VIII.

CAP. I.

CVm in aliquibus locis, & vrbibus presbyteris diaconi euchariſtiam dēt, quod neque canon, neque conſuetudo tradidit; vt qui offerre non poſſunt, offerētibus dent corpus Chriſti; cum etiam quidam diaconi ſint, qui ante Epiſcopos euchariſtiam ſumant: ceſſent igitur haec, & diaconi permaneant in ſua menſura, ſciētes ſe Epiſcopi miniſtros eſſe, presbyteris minores. Capiant ergo euchariſtiam ordine ſuo poſt presbyteros, Epiſcopo eius dante, vel presbytero. Sed & non ſedeant in medio presbyterorum diaconi; cum contra canonem, & ordinem id fiat. Si vero quis nolit obedire his, ceſſet a diaconatu. *Nicae. 18. G. 14. L. Aquiſgr. 41. Burch. lib. 5. c. 26. Iuo par. 2. c. 36. decr. Anſel. lib. 7. c. 55. Caeſar. lib. 8. c. 13.* *Diſt. 93. peruenit. 14.*

CAP. II.

Silueſter clara voce dicebat ad coepiſcopos, vt (a ſubdiacono vſque ad lectorem omnes ſubditi eſſe diacono Cardinali vrbis Romae, in eccleſia honorem repraeſentantes eidem. Pontifici vero presbyter, presbytero diaconus, diacono ſubdiaconus. &c. in omni loco repraeſentent obſequium, ſiue in publico, ſiue in gremio eccleſiae. *Silueſt. in ſyn. Roma. cclxxxiv. Epiſcop. c. 7. Burch. lib. 2. c. 224. Iuo par. 6. c. 299. decr. Anſel. lib. 7. c. 62.* *Diſt. 93. c. 5.*

CAP. III.

Diaconi abſque Epiſcopo, vel presbytero baptizare non praeſumant. &c. Eos non in presbyterio reſidere, cum diuina celebrantur, vel eccleſiaſticus habetur quicumque tractatus. Sacri corporis praerogationem ſub conſpectu Pontificis, ſeu presbyteri, niſi his abſentibus, ius non habeant exercendi. *Gelaſ. ep. 1. c. 9. & 10. Burch. lib. 4. c. 57. Iuo par. 1. c. 252. & par. 6. c. 99. decr. Anſel. lib. 7. c. 54.* *Diſt. 93. diacones. 13. in fi.*

CAP. IV.

Non cuiuſlibet vtilitatis cauſa presbyterum, ſeu diaconum his praeferri, qui ante ipſos fuerint ordinati. *Gelaſ. ep. 1. c. 13. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 18. panor. & par. 6. c. 94. decr. Anſel. lib. 7. c. 38. Tarrac. lib. 3. c. 48. & lib. 6. c. 40.* *Diſ. 75. c. vl. in fi.*

CAP. V.

De diaconibus vrbicis, vt non aliquid per ſe praeſumant, ſed honor presbyteris reſeruetur. *Arel. I. c. 18.*

CAP. VI.

In ſecretario diaconos inter presbyteros ſedere non liceat, vel corpus Chriſti praeſente presbytero tradere non praeſumāt. Quod ſi fecerint, ab officio diaconatus abſcedant. *Arel. ij. c. 15.*

CAP.

CAP. VII.

Diſt. 93. c. 15. Non oportet diaconum prius, quam † presbyterum ſedere, ſed cum iuſſione presbyteri ſedeat. Similiter diaconi honorentur ab aliis miniſtris, & clericis. *Laod.* 20. M. *Br. c.* 40. *Aquiſg.* 77. *Burch. lib.* 2. *c.* 221. *Iuo par.* 6. *cap.* 296. *decr. Anſelm. lib.* 7. *cap.* 56. *Caeſaraugust. lib.* 8. *cap.* 19.

† coram

CAP. IIX.

Diſt. 93. c. 7. Diaconus ita ſe presbyteri, vt Epiſcopi miniſtrum eſſe cognoſcat. *Cart. iv. cap.* 37. *Anſelm. lib.* 7. *cap.* 57. *Caeſ. lib.* 8. *c.* 20.

CAP. IX.

Diſt. 93. c. 19. Diaconus quolibet loco iubente presbytero ſedeat. *Carth. iv. c.* 39. *Anſ. lib.* 7. *c.* 59.

CAP. X.

Diſt. 93. c. 19. Diaconus in conuentu presbyterorum interrogatus loquatur. *Carth. iv. cap.* 40. *Anſ. lib.* 7. *c.* 60. *Caeſar. lib.* 8. *c.* 20.

CAP. XI.

Non oportet diaconem ſedere praeſente presbytero, ſed ex iuſſione presbyteri ſedeat; ſimiliter honorificetur diaconus a miniſtris inferiorib. & omnib. clericis. *Ag. c.* 65.

CAP. XII.

Diaconi presbyteris omni humilitate nouerint deferendum eſſe. *Andegauen. c.* 3.

CAP. XIII.

Diſt. 93. c. 20. Nonnulli diacones in tantam erumpunt ſuperbiam; vti ſeſe presbyteris anteponāt, atque in primo choro ipſi priores ſtare praeſumant, presbyteris in ſecundo choro conſtitutis. Ergo vt ſublimiores ſibi presbyteros agnoſcant, tam hi, quam illi in vtroque choro conſiſtant. *Tolet. iv. c.* 38. *Burch. lib.* 2. *c.* 222. *Iuo par.* 6. *c.* 197. *decr.*

CAP. XIV.

Diſt. 93. c. vlt. Scimus in aliquibus eccleſiis diaconos eccleſiaſtica officia habentes, auctoritate propria ante presbyteros ſedere. Id prohibemus, etſi dignitatem, vel officium habeāt, niſi perſonam Patriarchae, vel Metropolitani in alia vrbe in aliquo negotio ſuſtineat, nam tunc vt ille honorabitur. Si quis contra fecerit, ex ſuo loco deiectus, vltimo loco ordinis ſui in ſua eccleſia conſtituetur, dicente Domino: Nolite quaerere primos accubitus. &c. Idem in ceteris ſacris ordinib. mundi vero dignitates cedunt ſpiritalibus. *Trul.* 7. *Iuo par.* 6. *cap.* 123. *decr.*

Luc. 10.

CAP. XV.

De poena, & paenitentia imponenda his, qui presbyterum, diaconum, ſubdiaconum iniuria affecerit. *Conc. apud Theod. uillam.*

Diaconi nihil agant ſine conſenſu Epiſcopi, & reuereantur illum.

Tit. IX.

CAP. I.

Presbyteri, & diaconi ſine voluntate Epiſcopi nihil agant. *Ap.* 39. *G.* 40. *L.*

CAP. II.

(*Admonebat Petrus Apoſtolus*) Epiſcopos ſacerdotes ſuos, ac cunctus reliquos eccleſiae miniſtros, atq; omnem plebem ſibi commiſſam verbo diuino, & mandato inſtruere, & dirigere; hoſq; omnes eorum Epiſcopos tota animi virtute diligere, vt oculos ſuos, 2. q. 7. *ſacerdotes.* c. 8. quia oculi ſunt illorum: eorum praeceptis in omnibus obedire, etiam ſi ipſi aliter, quod abſit, agant, memores Dominici praecepti: Quae dicunt, facite; quae autem faciunt, facere nolite. Matt. 23. d. Ipſi autem Epiſcopi, ſi exorbitauerint, ab iſtis non ſunt reprehendendi, vel arguendi, ſed ſupportandi, niſi in fide errauerint. *Clem. ep.* 1. *propt fin. Burch. lib.* 1. *cap.* 137. *Iuo par.* 5. *cap.* 251. *decr.*

CAP. III.

Si vobis Epiſcopis non obedierint omnes presbyteri, diaconi, ſubdiaconi. &c. non ſolū infames, ſed & extorres a regno Dei, & conſortio fidelium, ac a liminibus ſanctae Dei eccleſiae alieni erunt. *Clemen. epiſt.* 3. *in prin. Tribur. cap.* 8. 11. q. 3. c. 11. *ſi autē vobis.*

CAP. IV.

Cunctis fidelibus, omnibus presbyteris, & diaconibus, ac reliquis clericis attendendū eſt, vt nihil abſque Epiſcopi proprii licentia agant. *Clem. ep.* 3. *poſt med. Tribur. c.* 32. *Burch. lib.* 2. *c.* 93. *Iuo par.* 2. *c.* 123. *& par.* 9. *c.* 90. *decr. Caeſar. lib.* 4. *c.* 97. 16. q. 1. c. 41.

CAP. V.

Diaconos propriam conſtituimus ſeruare menſuram, nec vltra tenorem paternis canonibus deputatum quippiam tentare permittimus. &c. Non in presbyterio reſidere, cum diuina celebrantur, vel eccleſiaſticus habetur quicumque tractatus. Sacri corporis praerogationem, ſub conſpectu Pontificis, ſeu presbyteri, niſi his abſentibus ius nō habeant exercendi. *Gelaſ. ep.* 1. *c.* 9. *&* 10. *Burch. lib.* 4. *c.* 57. *Iuo par.* 1. *c.* 252. *& par.* 6. *c.* 99. *decr. Anſel. lib.* 7. *c.* 54. Diſt. 93. c. 13.

CAP. VI.

Si quis presbyter, vel diaconus contemnentes ſuum Epiſcopum ſeparet ſe ab eccleſia, & altare erigat, & vocanti Epiſcopo non obediat, & ſi ſemel, atque iterum eum vocauerit, deponatur, & miniſterium non tangat, neque honorem repetat. Si perſeueret, & tumultuetur, per extraneas poteſtates, vt ſeditioſus coerceatur. *Antioch. c.* 5. *Mar. Brac. cap.* 37.

CAP. VII.

Epiſcopus prouinciae noſtrae, ſi voluerit de parochitanis presbyteris, atque diaconibus cathedralem ſibi in principali eccleſia facere; maneat illi pec omnia licentia: hi tamen; qui fuerint tranſducti, humilitatem dignā Epiſcopo ſuo teneāt. &c. *Emerit. c.* 12.

CAP. IIX.

Placuit, vt ſi in miniſterio diaconi, vel presbyteri officio aliquis conſtitutus exſiſtat; ſi Epiſcopi, a quo ordinatus eſt, praece-

ptis

ptis non obedierit; vt in delegata ſibi eccleſia officium dependat aſſiduum, quouſque in vitio permanſerit, & communione, & honore priuetur. *Vorm. cap.* 19.

Diaconi, & alii clerici, qui in vicis degunt, diebus ſollemnioribus ad ciuitatem veniant. Tit. X.

CAP. I.

Diſt. 92. c. vlt. Presbyter, diaconus, vel quilibet eccleſiae deputatus clericus, ſi intra ciuitatem ſuerit, vel in loco, in quo eccleſia eſt, aut caſtella, aut vici ſunt, aut villae, ſi ad eccleſiam, aut ad ſacrificium quotidianum non venerit, clericus non habeatur; ſi eaſtigatus per ſatisfactionem, veniam ab Epiſcopo noluit promereri. T*olet. cap.* 5. M. *Brac. cap.* 64.

CAP. II.

De conſ. diſt. 1. ſi quis c. 34. Paſcha, Natali Domini, Epiphania, Aſcenſione Domini, Pentecoſte, & Natali S. Ioannis Baptiſtae, & ſi qui maximi dies in feſtiuitatibus habentur, non niſi in ciuitatibus, aut parochiis *(miſſas)* teneant. Clerici, qui tunc in oratoriis, niſi iubente, aut permittente Epiſcopo, miſſas facere, aut tenere voluerint, a communione pellantur. *Agath c.* 21. *Iuo par. 4. c. 9. decr.*

CAP. III.

7. q. 1. ſi quis. 29. Si clericus ab eccleſia ſua diebus ſollemnibus defuerit, id eſt, Natiuitate Domini, Epiphania, Paſcha, vel Pentecoſte. &c. triennio a communione ſuſpendatur. Similiter diaconus, vel presbyter, ſi per tres hebdomadas ab eccleſia ſua defuerit. *Agath. c.* 64.

CAP. IV.

Si quis ex presbyteris, aut diaconis, qui neque in ciuitate, neque in parochiis, canonicus eſſe dinoſcitur, ſed in villulis habitans in oratorio ſancto deſeruiens, celebret diuina myſteria, feſtiuitates praecipuas Domini natale, Paſcha, Pentecoſten, & ſi quæ principales ſunt feſtiuitates reliquae, nullatenus alibi, niſi cum Epiſcopo ſuo in ciuitate teneat. &c. *Aruer. cap.* 14. *Burch. lib.* 2. *c.* 231. *Iuo par. 6. c. 306. decr.*

CAP. V.

Epiſcopus, presbyter, diaconus, clericus, laicus, qui ſine neceſſaria cauſa relicta eccleſia ſua, in vrbe vagans tres dominicas dies tribus hebdomadibus non conuenerit, clericus deponatur, laicus communione arceatur. T*rull. c.* 81.

Ne diaconus in aliena ciuitate commoretur, neve ſuam eccleſiam relinquat. Tit. XI.

CAP. I.

Epiſcopus, presbyter, diaconus ab vna vrbe in aliam non tranſeat: ſed ad eã in qua ordinatus eſt, reducatur. *Nicae.* 15. *Mart. Brac. c. 5. Aquiſg. 43. Vide Tribur. 28. Burch. lib. 2. c. 97. Iuo par. 6. c. 174. decr. Anſelm. lib. 6. c.* 104.

CAP. II.

Presbyter, diaconus, clericus extra paroeciam ſuam ſine licentia ſui Epiſcopi non miniſtret. Si vocatus ab eo non redeat, vt laicus communicet. *Ap c.* 15. Si Epiſcopus alienus eum, vt clericum tractet, excommunicetur. *Ap. cap.* 16.

CAP. III.

Illam partem eccleſiaſticae diſciplinae, quae olim a ſanctis Patribus, & a nobis ſaepe decretum eſt, vt nec in presbyteratus gradu, nec in diaconatus ordine, nec in ſubſequenti officio clericorum ab eccleſia *(ad eccleſiam)* cuiquam tranſire ſit liberum, vt in integrum reuoces, admonemus. *Leo ep. 84. ad Nicet. Aquileien. Epiſcop. in fine.*

CAP. IV.

Presbyteri, diaconi, qui dimittunt loca ſua, & ad alia ſe transferunt, deponantur. *Arela. c.* 22. *Burch. lib. 2. c.* 93. *Iuo lib. 3. tit. 6. c. 4. panor. & par. 6. c. 172. decr.*

CAP. V.

Nullus cuiuſque ordinis clericus, non diaconus, non presbyter, nõ Epiſcopus, quacunque occaſione faciente, propriam relinquat eccleſiam, ſed omnino aut excommunicetur, aut redire cogatur. &c. *Arelat. ij. c.* 13.

CAP. VI.

Presbyter, diaconus, clericus nõ relinquat ſuam paroeciam; ſi admonitus non redeat, deponatur. *Antioch c. 3. Aquiſgr. c.* 71. *Mar. Brac. c. 34. Anſel. lib. 7. c.* 195. *7. q. 1. ſi quis. 24.*

CAP. VII.

Sacerdotes, & Leuitae, & ſequentis ordinis clerici, qui in diuerſas Imperii veſtri partes, maximeque in Italiae regionem fuga lapſi ſunt, veſtra auctoritate per miſſos veſtros diligenter perquirantur, & in praeſentiam veſtram venire compellãtur; & per veſtram clementiam vnicuique eccleſiae, a qua per contumaciam defecerunt, reſtituantur. *Pariſ. ſub Lud. & Loth. lib. 3. c.* 13.

Ne diaconus ſine litteris ſui Epiſcopi ſuſcipiatur. Tit. XII.

CAP. I.

Epiſcopus, presbyter, dioconus peregrinus ſine commendaticiis non ſuſcipiatur, neque cum eis ad communionem, niſi bene ſentiat de religione, ſed ad neceſſaria tantum. *Ap.* 33. *G.* 34. *L.*

CAP. II.

Presbyteri, vel diaconi, qui de alio Epiſcopo ad alium non tranſeunt, vel quicumque clerici ſine commendaticiis a ſuo Epiſcopo litteris non recipiantur. *Greg. vij. in conc. Rom. ann. incer. c.* 23.

CAP.

CAP. III.

Presbytero, aut diacono, aut clerico ſine Antiſtis ſui epiſtolis ambulanti communionem nullus impendat. *Agath.c.52. Epaun.c.6. Aurel.iij.cap.15. Vorm.c.18. Burch.lib.2.c.44. Iuo par.6.c.145.decr.*

De vita, & honeſtate diaconorum, & hypodiaconorum. Tit. XIII.

CAP. I.

De conſe. d.5. c.37. NOn oportet miniſtros altaris, vel quoſlibet clericos ſpectaculis aliquibus, quae aut in nuptiis, aut in conuiuiis exhibentur, intereſſe. ſed ante quam thymelici ingrediantur, ſurgere eos, & inde abire. *Laod c.54. Aquiſgr.c.83. Mar. Brac. c.60. Iuo par.11.c.78.decr. Caeſar.lib.8.c.83.*

CAP. II.

Epiſcopus, presbyter, atq. diaconus tam ſancta conſcientia reſplendeant, vt effugiant probitate actuum, maledicorum obloquia, & teſtimonium in ſe diuinum implere contendant, quo Dominus ait: Sic luceat lumen veſtrum coram hominibus, vt videntes veſtra bona opera glorificent Patrem veſtrum, qui in caelis eſt. *Aruer.cap.15. Matiſc.cap.1.* (Matth.5.)

CAP. III.

Nullus clericus, ſubdiaconus, diaconus, vel presbyter in plateis reſideat, certe nec in plateis ſtare, & fabulis diuerſis commiſceri. Quod ſi quis facere praeſumpſerit, repellendum omnino ab officio, & execrãdum, ſi non emendauerit; & a communione, & ab officio priuetur. *Narbon.c.3.*

De temperantia diaconi, & hypodiaconi in victu. Tit. XIV.

CAP. I.

Diſt.35. c.1. EPiſcopus, presbyter, diaconus aleae, vel ebrietati deditus, ceſſet, vel deponatur. ſubdiaconus, lector, cantor ſimilia faciens, ceſſet, aut excommunicetur. *Apoſt.c.42. & 43. Raba.c.28 de paenit. Burch.lib.14.c.5. Iuo lib.3.tit.15.c.4. panor. & par.13.c.73. decr. Caeſar.lib.8.c.50.& 100.*

CAP. II.

Diſt.44. non oportet.c.2. Quod non oporteat ſacro miniſterio deditos a presbyteris vſque ad diaconos, & reliquum eccleſiaſticum ordinem. &c. ingredi tabernas. *Laod.c.24. Aquiſg.cap.60. Capitul.lib.1.c.14. Burch.lib.2.c.131. Iuo par.6.205. decret.*

CAP. III.

Ne cleri. vel monach. cap.1. Gregor.ix. & in 1. collect. Miniſtri altaris Domini, vel monachi. &c. a negotiis ſaecularibus omnino abſtineant. Multa ſunt ergo negotia ſaecularia: de his tamen pauca perſtrinximus. &c. In deliciis viuere velle, gulam, & ebrietatem ſequi. &c. *Magunt. ſub Carolo cap.14. & Magunt. ſub Rab.c.13. Capitul.lib.7.c.172.in addit. Burch.lib.8.c.90. Iuo par.7.c.108.decr.*

CAP. IV.

Epiſcopi, & Dei miniſtri non debent comeſſationibus, & vinolentiis nimis incumbere: ſed conſiderent ſententiam Domini dicentis: Attendite, ne grauentur corda veſtra in crapula, & ebrietate. (Luc.21.f.) moderate enim cibum, & neceſſarium potum ſumant; vt iuxta Apoſtolum, ſobrii ſint, parati ad ſeruitium Domini. (1.Pet.5.b) *Remen.c.18. Burch.lib.14.c.2. Iu par.13.c.71.decr.*

De caſtitate diaconi, & hypodiaconi. Tit. XV.

CAP. I.

EPiſcopos, presbyteros, & diaconos, ita placuit, vt condecet ſacroſanctos Antiſtites, & Dei ſacerdotes, nec non & Leuitas, vel qui ſacramentis diuinis inſeruiunt, continentes in omnibus quo poſſint ſimpliciter, quod a Deo poſtulant, impetrare: vt quod Apoſtoli tradiderunt, & ipſa ſeruauit antiquitas, nos quoque cuſtodiamus. *Carth. c.3. & 4. G. Carth.ij.c.2. L. Raban.c.29.de paeni. Iuo lib.3.tit.8.c.10.panor.* (Diſ.31.c.3.& diſ.84.c.3.cū in praeterito.)

CAP. II.

Non ſolum caſtitatem retinendam Pontifices ſuo corpore cenſeant, ſed & presbyteris, & diaconibus miniſtrantibus Dei altaribus, modis omnibus obſeruandã conſtituant vt ex his, qui caſtitatis voluerit patientiam violare, tali ſorte coerceatur; vt vltimus, a quo eſt gradu deiectus, Deo amplius non miniſtret, ſed ſacerdotis ſui electione ſit tali clauſtro conſeptus, vt ceteros ſuo exemplo corrigat, & ille ex paenitentia reuiuiſcat. *Toletan. ſub Reccared. Rege xvi. Epoſcop.c.1.*

CAP. III.

Hoc ſancta ſynodus fieri eligit, vt annuis vicibus vnuſquiſque noſtrum omnes Abbates monaſteriorum, vel presbyteros, & diaconos ſuae dioeceſis ad locum, vbi Epiſcopus elegerit, congregare praecipiat: &c. cunctoſque ſub eccleſiaſticis regulis adeſſe praemoneat: quoſque etiam parſimoniae, & ſobrietati, atque veridicae caſtimoniae honeſtorum virorum teſtimonio fama commendet. Sollicitum etiam pro hac re vnumquemque noſtrum eſſe conuenit; vt curioſa indagine perquiramus, ſi presbyteris, & diaconibus atque ſubdiaconibus, & clericis pudica, & caſta ſit vita. &c. *Oſcen. ſyn.*

CAP. IV.

Sancta inſtituit ſynodus, vt conſtitutio, quae dudum in concilio Oſcenſi conſtituta quidem, ſed minime conſcripta fuit, confirmata, & in perpetuum valitura perduret, & omnia, quae ex caſtimonia presbyterorum, & inferius clericorum conſcripta ſunt, habeant

habeant eandem formam.&c.*Syn.Egarn.*

CAP. V.

Quando presbyteri, aut diaconi per parochias conſtituuntur, oportet eos primum profeſſionem Epiſcopo ſuo facere, vt caſte, & pie viuant ſub Dei timore; vt dum eos talis profeſſio obligauerit, vitae ſanctae diſciplinam retineant. *Tole.t iv.c.26. Capit. lib.7.c.466.Burc.lib. 2.c. 157. Iuo lib.3.tit. 2.c.15.panor.& par. 3.c.130. & par.6.cap. 248.decr.Anſel.lib.7.c.106.*

Ne diaconus, vel hypodiaconus vxorem ducere audeat, aut concubinam habere. Tit. X V I.

CAP. I.

NVllus ſubdiaconorum ad nuptias tráſire, aliqua praeuaricatione praeſumat.*Siluect.in ſynod.Rom.cclxxxiv. Epiſcoporum cap.*8.

CAP. II.

Diſ.32.c. 5.nullus. & cap.6. praeterea. Quicumque ſacerdotũ, diaconorum, ſubdiaconorum poſt conſtitutum beatae memoriae praedeceſſoris noſtri ſanctiſſimi Papae Leonis de caſtitate clericorum concubinam palam duxerit, vel ductam non reliquerit; ex parte omnipotentis Dei, auctoritate beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, praecipimus, & omnino contradicimus; vt miſſam non cantet, neque Euangelium, vel epiſtolã ad miſſam legat, neque in presbyterio ad diuina officia cum his, qui praefatae conſtitutioni obedientes fuerint, maneat, neque partem ab eccleſia ſuſcipiat, quouſque a nobis ſententia ſuper huiuſmodi, Deo concedente, procedat. *Nicol.ij.in ſyn. Rom. cxiij. Epiſcopor.c.3.Iuo lib.3.tit.11.c.3.panor.Caeſar.lib.8.c.44.*

CAP. III.

Diſt. 27. c.3. Presbyteris, diaconibus, ſubdiaconibus, & monachis concubinas habere, ſeu matrimonia contrahere penitus interdicimus: contractaque matrimonia ab huiuſmodi perſonis diſiungi, & perſonas ad paenitentiam debere redigi, iuxta ſacrorum canonum definitionem iudicamus.*Calliſt.ij.in ſyn. Rom. c.20.Paenit.Rom.lib.8.c.8.*

CAP. IV.

Diſt. 28. c.2. Decernimus, vt hi, qui in ordine ſubdiaconatus, & ſupra vxores duxerint, aut concubinas habuerint, officio, atque eccleſiaſti-
17.q.1.c. 40. co beneficio careant.&c.[Statuimus, quatenus Epiſcopi, presbyteri, diaconi, ſubdiaco-
† ſanctũ ni, regulares.&c.qui ſacrum † tranſgredientes propoſitum, vxores ſibi copulare praeſumpſerint, ſeparentur.&c. Qui etiam ab inuicem ſeparati pro tantis exceſſibus condignam paenitentiam agant.*Inn.ij.in ſyn Rom.c.5.Eug.ij in ſyn. Rem.c.7.Paenit, Rom. tit.8.c.7.& in fine Iuonis panorm.*

CAP. V.

Qui in ordine ſubdiaconatus, aut ſupra vxores duxerint, aut concubinas habuerint, officio, atque eccleſiaſtico beneficio careant. *Eugen.ij.in ſyn. Rem.c.3.in edit.c.2.*

CAP. VI.

Epiſcopi, presbyteri, diaconi, ſubdiaconi, regulares canonici.&c.qui ſacrum tranſgredientes propoſitum, vxores ſibi copulare praeſumpſerint, ſeparentur.&c.& agant paenitentiam.*Eugen.ij.in concil.Rem c.7.*

CAP. VII.

Lex continentiae eadem eſt miniſtris altaris, quae Epiſcopis, atque presbyteris, qui cũ *Diſt. 31. c.10.* eſſent laici, ſiue lectores, licite, & vxores ducere, & filios procreare potuerunt; ſed cum ad praedictos peruenerint gradus, coepit eis non licere, quod licuit.&c.*Leo ep.92.ad Ruſtic.Narbon.Epiſcop.c.3.Burch.lib.2.c. 114. Iuo lib.3.tit.8.c.23.panor.& par. 6.c.68.decr Anſel.lib.7.c.135.Caeſar.lib.8.c.57.Tarrac.lib.1.c.191.*

CAP. IIX.

Cognonimus, quod quidam diaconus, nomine Ioannes, poſtquam conſecratus eſt miniſter, accepiſſet vxorẽ.&c.Si ita eſt, hoc tua fraternitas pro Dei amore corrigat.&c. *Vitalia.ep.3.*

CAP. IX.

Subdiaconus defuncta vxore, ſi vxorem a- *Diſt. 34. c. 17. ſi ſubdiac.* liã duxerit; ab officio, in quo ordinatus fuerat, remoueatur, & habeatur inter oſtiarios, & lectores.&c. Qui vero tertia acceperit, abſtẽtus biennio, poſtea inter laicos reõcciliatus per paenitentiam communicet. *Tolet. c. 4. Mart. Brac.c.44.*

CAP. X.

Si quis diaconus in captiuitate redactus, vxori fuerit copulatus, reuerſus ab officii omnino miniſterio remouendus eſt. cui ſufficere debet pro actus ſui leuitate, impleta paenitentia, pro ſatisfactione communio. *Aurel.ij.cap.8.*

CAP. XI.

Relatum eſt nobis, quoſdam ſubdiaconos, poſtquam ad ſacri ordinis peruenerint gradum, carnis immunditia ſordidari, cum ſcriptũ ſit: Mundamini, qui fertis vaſa Domini. *Eſa.52.c.* &c.& nouis vxoribus quoque copulari, aſſerentes hoc ideo ſibi licere, quia benedictionem a Pontifice ſe neſciunt percepiſſe. &c. Ideo cum ſubdiacones ordinantur, cum vaſis miniſterii benedictio eis ab Epiſcopo detur: ſicut in quibuſdã eccleſiis vetuſtas tradit antiqua.&c. omni ab illis ſorde mulierũ ac familiaritate remota. Quod ſi hoc vulnere deinceps fuerint ſauciati; mox erunt ſub paenitentiae onerib. vſque ad extremum vitae monaſteriis religandi.

CAP. XII.

Apud Apoſtolicos canones reperitur, in clerũ vocatos ante nuptias poſſe vxores ducere lectores, & cantores tantum: ſtatuimus ſubdiaconum, diaconum, presbyterum poſt ordinationem non poſſe vxorem ducere; ſi

fecerit, deponatur. &c. *Trull. cap.6. Vid. Ap. cap.26. G. 27. L.*

CAP. XIV.

Presbyteri, & diacones, & ſubdiaconi, ſicut lex canonum praecipit, nec vxores, neque concubinas habeant. & qui eas modo habent, ita eas ſine mora peracto hoc concilio derelinquant, vt numquam vlterius ad eas accedant. Qui vero dereſinquere eas noluerint, a proprio gradu, & officio ceſſent; & inter lectores, & cantores permaneant. *Bituricen. cap. 5. apud. Lemouicen. acti.2.*

CAP. XV.

Epiſcopi nullum amplius ad ſubdiaconatus gradum ordinent, niſi in praeſentia Epiſcopi ante altare ſedis Deo promittat, numquam ſe habiturum vxorem, neque concubinam; & ſi tunc eam habuerit, mox ei abrenunciet. *Bituricen. c.6. apud. Lemouic. act.2.*

Diaconus, & Hypodiaconus, qui habet vxorem, abſtineat ab ea. Tit. XVII.

CAP. I.

QVod dignum, & pudicum, & honeſtum eſt, ſuademus; vt ſacerdotes, & Leuitae cum vxoribus ſuis non coeant, quia in miniſterio diuino quotidianis neceſſitatibus occupantur. Ad Corinthios namque Paulus ſcribit. Abſtinete vos, & vaceris orationi. Si ergo laicis abſtinentia imperatur, quanto magis ſacerdos vtique omni momento paratus eſſe debet munditiae puritate ſecurus? &c. *Syric. in ſyn. Rom. ep.4. c. 9. apud concil. Telen. Vid. Inn. ep. 2. c.9. & ep.3. c.1.* — *1. Cor 7. d.*

CAP. II.

Sacrorum canonum inſtituta renouantes praecipimus; vt a tempore ſubdiaconatus nulli liceat carnale commercium exercere: quod qui deprehenſus fuerit, ordinis ſui periculum ſuſtinebit. *Vrban. ij. in ſyn. apud Melfi. cap.2.*

CAP. III.

Eos, qui ſubdiaconatus vxoribus vacare voluerint; vt ab omni ſacro ordine remoueamus, officioque, atque beneficio eccleſiae carere decernimus. Quod ſi ab Epiſcopo commoniti non ſe correxerint, Principibus licentiam indulgemus, vt eorum feminas mancipent ſeruituti. &c. *Vrba. ij. in ſyn. apud Melfi. c.12. Iuo lib.3. tit.8. c. 18. panor.* — *Diſt. 32. c. 10.*

CAP. IV.

Presbyteris, diaconibus, & ſubdiaconibus concubinarum, & vxorum contubernia penitus interdicimus. &c. *Calliſt. ij. in conc. Rom. cap.3.*

CAP. V.

Vnde ſcis tu, qui paſſim ſacrarii † panes indignis impendis, ſi a mulieribus mundi ſunt? Vnde & Dauid ab Achimelech. &c. panes propoſitionis accepit. &c. Ad dominica autem miniſteria † tales eligantur, qui ante ordinationem ſuam coniuges ſuas nō nouerint. Quod ſi poſt ordinationem miniſtro altaris contigerit proprium inuadere cubile vxoris; ſacrarii non † intret limina, nec ab offerentibus holocauſti oblationē ſuſcipiat, nec ad Dominici corporis portionem † accedat, ſed † aquam ſacerdotibus porrigat ad manus; oſtia forinſecus claudat, minora gerat officia; vrceum, ſiue calicem ad altare non ſufferat. *Clem. ep.2. poſt prin. Iuo par. 2. c. 86. & par.6. c. 87. decr. Anſel. lib.8. c.2. Caeſar. lib.8. c.59.* — *De conſ. diſt. 2. c. 23. trib. in fi. 1. Reg. 21. b.* — *Diſt. 81. miniſtri. c. 19.* — † ſāctuarii † myſteria † portationem † nec

CAP. VI.

Plurimos ſacerdotes Chriſti, atque Leuitas, poſt longa conſecrationis ſuae tempora, tam de coniugibus propriis, quam etiam de turpi coitu ſobolem didicimus procreaſſe, & crimen ſuum hac praeſcriptione defendere; quia in veteri teſtamento ſacerdotib. ac miniſtris generandi facultas legitur attributa. &c. Quarum ſanctionum ſacerdotes omnes, atque Leuitae inſolubili lege cōſtringimur; vt a die ordinationis noſtrae ſobrietati, ac pudicitiae, & corda noſtra mācipemus, & corpora; dummodo per omnia Deo noſtro in his, quae quotidie offerimus, ſacrificiis placeamus. Qui autem in carne ſunt. &c. Deo placere non poſſunt. &c. Ignoranter lapſi ſine vllo honoris augmento, in hoc, quo detecti ſunt, quamdiu vixerint, officio perſeuerent; ſi tamen poſt hac continentes ſe ſtuduerint exhibere. Hi vero, qui illiciti priuilegii excuſatione nituntur, & ſibi aſſerunt veteri hoc lege conceſſum; nouerint ſe ab omni eccleſiaſtico honore, quo indigne vſi ſunt, Apoſtol. ſedis auctoritate deiectos, nec vmquam poſſe veneranda attrectare myſteria, a quibus ſe ipſi, dum obſcoenis cupiditatibus inhiant, priuauerunt. &c. Si quilibet Epiſcopus, presbyter, atque diaconus deinceps fuerit talis inuentus, iam nunc ſibi omnem per nos indulgentiae aditum intelligat obſeratum. quia ferro, neceſſe eſt, exſcindantur vulnera, quae fomentorum nō ſenſerint medicinam. *Syric. ep. 1. c. 7. Iuo part. 6. c. 50. decr. Caeſar. lib.8. cap.53. Tarrac. lib.6. c.35.* — *Diſt. 82. c. 5.* — *Leu. 21. c. Luc. 1. d.* — *Rom. 8. b.* — *Diſt. 82. quia. c.4.*

CAP. VII.

Praeterea, quod dignum, & pudicum, & honeſtum eſt, tenere Eccleſia omnino debet; vt ſacerdotes, & Leuitae cum vxoribus ſuis non miſceantur. &c. *Innoc. ep. 2. c.9. Burch. lib.2. cap. 118. Iuo lib.3. tit. 8. c. 11. panor. & part.6. cap. 94. & 194. decr. Anſelm. lib.7. cap.132.* — *Diſ. 31. tenere. c. 4.*

CAP. IIX.

Propoſuiſti, quid de his obſeruari debeat, quos in diaconii miniſterio, aut in officio presbyterii poſitos, incontinentes eſſe, aut fuiſſe, generati filii prodiderunt. De his & diuinarum legum manifeſta eſt diſciplina, & beatae recordationis viri Syricii Epiſcopi monita euidētia commearunt; vt incōtinentes — *Diſt. 82. c. 2.*

tes in officiis talibus poſiti, omni eccleſiaſtico honore priuarentur; nec admittantur ad tale miniſterium, quod ſola continentia oportet impleri. Eſt enim vetus admodum ſacrae legis auctoritas, iam inde ab initio cuſtodita, quod in templo anno vicis ſuae habitare praecepti ſunt ſacerdotes, vt ſeruientes ſacris oblationibus puros, † & ab omni labe purgatos † ſibi vindicent diuina myſteria; neque [eos ad ſacrificia fas ſit admitti, qui exercent vel cum vxore carnale conſortium; quia ſcriptum eſt: Sancti eſtote, quia & ego ſanctus ſum Dominus Deus veſter. Quibus vtique propter ſobolis ſucceſſionem vxoris vſus fuerat relaxatus, quia ex alia tribu. &c. ad ſacerdotium nullus fuerat praeceptus accedere: quanto magis hi ſacerdotes, vel Leuitae pudicitiam ex die ordinationis ſuae ſeruare debent, quib. vel ſacerdotiũ, vel miniſteriũ ſine ſucceſſione eſt; nec praeterit dies, qua vel a ſacrificiis diuinis, vel a baptiſmatis officio vacẽt? &c. Si ad aliquos forma iſta eccleſiaſticae vitae, pariter & diſciplinae, quae ab Epiſcopo Syricio ad prouincias commeanit, non probabitur perueniſſe, his ignorantibus venia remittetur; ita vt de cetero penitus incipiant abſtinere, & ita gradus ſuos, in quibus inuenti fuerint, ſic retentent; vt eis non liceat ad potiora conſcendere, † quibus in beneficio eſſe debet, quod hunc ipſum locum, quem retinent, non amitrunt. Si qui autem ſciſſe formam viuendi miſſam a Syricio deteguntur, neque ſtatim cupiditates libidinis abieciſſe, illi ſunt modis omnibus ſubmouendi; quia poſt admonitionem cognitam, praeponendã arbitrati ſunt voluptatem. *Inn. ep. 3. c. 1. & ep. 2. c. 9. Troslei. c. 9. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 12. & tit. 11. c. 5. panor. & par. 6. c. 57. decr. Anſelm. lib. 8. c. 8. Tarrac. lib. 6. c. 194.*

Lev. 1. a. 1. p. 24. c.
† puri
† purgati
Diſt. 31. c. 6.
Lev. 11. g. & 20. b.
† aſcendere.

CAP. IX.

Cum extra clericorum ordinem conſtitutis nuptiarum ſocietati, & procreationi filiorum ſtudere ſit liberum; ad exhibendam tamen perfectae continentiae puritatem, nec ſubdiaconibus quidem carnale connubium conceditur, vt, & qui habent, ſint tamquam non habentes, & qui non habent permaneant ſingulares. Quod ſi in hoc ordine, qui quartus a capite eſt, dignum eſt cuſtodiri; quanto magis in primo, aut ſecũdo, vel tertio ſeruandum eſt? ne aut leuitico miniſterio, aut presbyterali honori, aut Epiſcopali excellentiae quiſquam idoneus exiſtimetur, qui ſe a voluptate vxoria necdum fraenaſſe detegitur. *Leo ep. 82. c. 4. ad Theſſal. Epiſc. Burc. l. 2. c. 148. Iuo l. 7. tit. 18. c. 3. pan. & p. 6. c. 98. & c. 221. decr. Anſ. l. 7. c. 137.*

Diſt. 32. omnium. cap. 1.
1. Cor. 7. c.

CAP. X.

Placuit in totũ prohibere Epiſcopis, presbyteris, diaconibus, ac ſubdiaconibus poſitis in miniſterio, abſtinere ſe a coniugibus ſuis, & non generare filios. &c. *Elib. c. 33.*

CAP. XI.

Tres gradus ſacerdotii caſtos eſſe oportet, Epiſcopos, & presbyteros, & diaconos; quod Epiſcopi, ſacerdotes, & Leuitae diuinis ſacrificiis ſeruiũt; vt poſſint a Deo, quod petunt, impetrare; & quod ab Apoſtolis traditum eſt, & ab antiquitate ſeruatum, nos obſeruemus. Ab vxoribus abſtineant Epiſcopi, presbyteri, diaconi, & omnes, qui ſacra contingunt. &c. Pudicitia cuſtodiatur ab omnibus his, qui altari ſeruiunt. *Carth. 3. & 4. G. Carth. ij. c. 2. L. Raban. c. 29. de paenit. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 10. panor.*

Diſt. 84. c. 3. cũ in praeterit. & diſ. 3. c. 3. Epiſ.

CAP. XII.

Epiſcopus, presbyter, diaconus, ſubdiaconus, qui ab vxore non abſtinet, ab officio eccleſiaſtico amoueatur. *Carthag. capit. 25. G. Carthag. v. capit. 3. L. Afric. capit. 37. L. Trul. 13. Magun. ſub Arnul. capit. 19. Iuo lib. 3. titu. 8. cap. 22. panor. Anſelm. lib. 8. cap. 7.*

Diſt. 32. placuit. c. 13. diſt. 84. c. 4. cũ de quorundam.

CAP. XIII.

Diacones, ſi vel integri, vel caſti ſint, & continentis vitae, etiam ſi vxores habeant, in miniſterio conſtituantur; ita tamen, vt ſi qui etiam ante interdictum, quod per priores ante nos Epiſcopos conſtitutum eſt, incontinenter cum vxoribus vixerint, presbyterii honore non cumulentur. *Tolet. cap. 1. Iuo lib. 3. tit. 8. cap. 5. panor.*

CAP. XIV.

Placuit, vt ſi presbyteri, vel diaconi coniugati ad torum vxorum ſuarum redire voluerint, Papae Innocentii ordinatio, vel Syricii Epiſcopi auctoritas ſeruetur. Quod ſi ad aliquos formula illa eccleſiaſticae vitæ, pariter & diſciplinae, quae a Syricio Epiſcopo ad prouincias commeanit, non probabitur perueniſſe, eis ignorationis venia remittitur; ita, vt de cetero penitus incipiãt abſtinere; & ita gradus ſuos retineant, vt ad potiora, eis non liceat, aſcendere: quibus in beneficio eſſe debet, quod locum ipſum, quem retinent, non amittunt. Si qui autem ſciſſe formam viuendi miſſam a ſancto Syricio Epiſcopo deteguntur, neque ſtatim cupiditates libidinis abieciſſe; illi ſunt modis omnibus ſubmouendi; eo quod poſt admonitionem cognitam, praeponendam arbitrati ſunt voluptatem. *Agath. cap. 9. Vid. Syric. ep. 1. capit. 7. & epiſt. 4. cap. 9. Innocent. ep. 2. cap. 9. & ep. 3. cap. 1.*

CAP. XV.

Non ordinentur diacones coniugati, niſi qui prius conuerſionis propoſito confeſſi fuerint caſtitatem. *Arauſ. 22.* Si quis autem, poſt acceptam benedictionem leuiticam, cum vxore ſua incontinens inuenitur, ab officio abiiciatur. *Arauſ. 23.*

Diſt. 28. praeterea. c. 7.

CAP. XVI.

Licet a Patribus noſtris fuerit conſtitutũ, vt quicumq; ſacerdos, vel Leuita filiorum procreationi operam dare fuiſſet cõiu-

ctus, a communione Dominica abſtineret: nos tamen. &c. decreuimus; vt ſacerdos, vel Leuita coniugali concupiſcentiae inhaerẽs, vel a filiorum procreatione non deſinens, ad altiorem gradum non conſcendat. &c. Sed vt haec valeant obſeruare, fomitem omnium vitiorum oportet abſcindi Apoſtolo prae-
Eph. 5. d. cipiente: Nolite inebriari vino, in quo eſt
1. Cor. 6. luxuria. &c. Neque fornicatores, neque idolis ſeruientes, neque ebrioſos regnum Dei poſſeſſuros. *Turon. cap. 2.*

CAP. XVII.

Nullus clericorum a ſubdiacono, & ſuprs, quos vxores in propoſito ſuo accipere inhibetur, propriae, ſi forte iam habeat, miſceatur vxori; quod ſi fecerit, laica communione contentus, iuxta priorum canonum ſtatuta, ab officio deponatur. Quem ſi ſciens Epiſcopus ſuus in hac vilitate permixtionis viuentem, ad officium poſtea admiſerit, & ipſe Epiſcopus ad agendam paenitentiam tribus menſibus a ſuo officio ſequeſtratus. *Aurel. iij. cap. 2.*

CAP. XIIX.

Cum presbyteri, atque diaconi ſublimi dignitatis apice praerogentur, actibuſque omnino ſaeculi renuntient, & ad ſacrum miniſterium electi repudient; & quiſquis eſt presbyter, atque diuino munere benedictione percepta, vxoris ſuae prius, frater ilico
† & coniugis. efficiatur ex coniuge; † attamen quoſdam. &c. inhibita coniugia repetiſſe reperimus, quod nati etiam filii prodiderunt. Quod quiſquis feciſſe cognoſcitur, omni in perpetuum, quam admiſſo iam crimine perdidit, dignitate priuabitur. *Aruer. c. 12.*

CAP. XIX.

Ab officio degradẽtur ſacerdotes, & diaconi, qui cum coniugibus ſuis communem lectulum, vel caellulam habuerint. *Aurel. iv. cap. 17.*

CAP. XX.

Si inuentus fuerit presbyter cum ſua preſbytera, aut diaconus cum ſua diaconiſſa, aut ſubdiaconus cum ſua ſubdiaconiſſa: annum integrum excommunicatus habeatur, & depoſitus ab omni officio clericali. &c. inter lectores in pſallentium choro colligatur. *Turon. ij. cap. 20.*

CAP. XXI.

Si quis clericus poſt acceptã benedictionem cuiuſlibet loci, vel ordinis, ad coniugalem torum iam ſibi illicitum, denuo redire praeſumpſerit, vſque in diem vitae ab honore accepti ordinis, ſicut habent antiquorum Patrum canones, ab officio deponatur, ei tantummodo communione conceſſa. *Aurel. v. c. 14.*

CAP. XXII.

Compertum eſt a ſancto concilio, Epiſcopos, presbyteros, & diaconos venientes ex haereſi, carnali adhuc deſiderio vxorib. copulari. Ne ergo de cetero hoc fiat, praecipitur, quod & canonibus prioribus cõtinetur; vt non liceat eis viuere libidinoſa ſocietate ſed manente inter eos coniugali fide † com- *† lege*
munem vtilitatem habeant, & non ſub vno conclaui maneant. &c. Si quis vero poſt hanc conuentionem obſcoene cum vxore elegerit
viuere, vt † lector habeatur. Qui vero ſem- *† nec*
per ſub canone eccleſiaſtico iacuerint, ſi contra veterum imperata, in ſuis caellulis mulierum, quae infamiae ſuſpicionem poſſunt generare, conſortium habuerint; illi canonice quidem diſtringantur, mulieres vero ab Epiſcopis venundentur, & pretium ipſum pauperibus erogetur. *Tolet. iij. c. 5.*

CAP. XXIII.

Quicumque vxoribus iuncti ad diaconatus, aut presbyteratus ordinem quoquo modo peruenerint; non ſolum lecto, ſed etiam frequentatione quotidiana debeant de vxoribus ſuis ſequeſtrari. Quod ſi, quod Deus auertat, de eorum familiari contubernio poſt acceptam benedictionem infans natus paruerit, ab officii gradu priuetur. *Lugd. ij. c. 1.*

CAP. XXIV.

Epiſcopi, presbyteri, vel vniuerſi honoratiores clerici, cum ſublimi dignitatis apice ſublimantur, actibus omnino renuntient ſaeculi, & ſacro electi miniſterio repudient carnale conſortium. &c. & quiſquis ille eſt, diuini muneris benedictione percepta, vxori ſuae pius frater ilico efficiatur ex coniuge. &c. *Matiſcon. cap. 11.*

CAP. XXV.

Non licet presbytero in vno lecto poſt acceptam benedictionem cum presbytera dormire, nec in peccato miſceri, nec diacono, nec ſubdiacono. *Antiſio. c. 21.*

CAP. XXVI.

Peruenit ad nos, quoſdam ſacerdotes, & miniſtros obliuiſcentes maiorum, & veterũ conſtitutorum, aut vxorum, aut quarumcunque feminarum immunda ſocietate, & execrabili contagione turpari; & peſſima cordis obſtinatione, tam ſacris litteris, quam Patrum regulis obuiantes. &c. quibus quan-
to eſt pertinacior vis † in malis, tanto auſte- *† vſus*
rioribus conuenit obuiare decretis. &c. Omnes Epiſcopi id ipſum in ſuis quaerere ſollicite curent; & cum repererint, omnes placita cautione taliter diſtringant, vt numquã vlterius tam abominanda committant. &c. *Toletan. iix. cap. 5.*

CAP. XXVII.

In Romana Eccleſia in ordine canonis tra- *Diſt. 31. quoniam. 13.*
ditur, vt qui ad ordinem diaconi, vel presbyteri veniunt, promittant ſe ſuis vxoribus non copulare. &c. *Trul. 13. Iuo lib. 3. tit. 8. cap. 3. panor.*

CAP. XXIIX.

Placuit, vt Epiſcopi, presbyteri, diaconi, ſubdiaconi abſtineant ſe a coniugibus, & nõ generent filios. Quod ſi hoc decretum violauerint, ab honore clericatus pellantur. *Vorm. cap. 9.*

Ne apud diaconum, vel hypodiaconum habitent feminae, praeter matrem, & ſororem. &c. Tit. XIIX.

CAP. I.

Diſt. 32. c. 16. INterdixit per omnia magna ſynodus, nõ Epiſcopo, non presbytero, non diacono, nec alicui omnino, qui in clero eſt, licere ſubintroductam habere, niſi forte aut matrẽ, aut ſororem, aut amitam, aut materteram, vel eas tantum perſonas, quae ſuſpiciones effugiunt. *Nicae. c. 3. Aquiſgr cap. 39. Troſlei. cap. 9 Martin Brac. cap. 32. Iuſtin. Nouell. 123. in prin. Capitul. lib. 1. cap. 4. Burch. lib. 2 cap. 109. Iuo lib. 3. tit. 8. cap. 29. panor. & par. 6 cap. 186 decr. Anſel. lib. 7. cap. 133. Caeſar. lib 8. cap. 63.*

CAP. II.

De conſ. 1 val. c. 4. orig ex. de cohab cler. & mul. in 1. coll. Clerici in ſacris ordinibus conſtituti, qui mulierculas ſuas in domibus ſuis ſub incontinentiae nota retinuerint; aut abiciant eas, & continentes viuant, aut ab officio, & beneficio eccleſiaſtico fiant alieni. *Alexand. iij. in concil. Later. cap. 11.*

CAP. III.

Presbyteri, vel diaconi ſubintroductas mulieres nullo modo ſecum audeant habitare, † niſi forſitan matrem ſuam, aut proximitatem generis ſibi habẽtes, quae ſuſpiciones effugiant, ſicut in ſynodo Nicaena continetur. Si quis vero praeſumpſerit praeter ſtatuta agere; ſacerdotii ſui priuetur honore. *Zachar. in ſynod. Rom. c. 2.*

†habere.

CAP. IV.

Presbyteris, diaconibus, & ſubdiaconibus concubinarum, & vxorum contubernia penitus interdicimus, & aliarum mulierum cohabitationes, praeter quas ſynodus Nicaena propter ſolas neceſſitudinum cauſas habitare permiſit; videlicet, matrem, ſororem, amitam, vel materteram, aut alias huiuſmodi, de quibus nulla iuſte valeat oriri ſuſpicio. *Caliſti. ij. in conc. Rom. cap. 3.*

CAP. V.

Cum his, qui in ſacro ſunt ordine conſtituti, habitare mulieres perhibentur; de quibus ne antiquus humani generis inimicus exultet, omnium definiendum conſenſu eſt; vt praeter eas, quas ſacri canones complectuntur, alias mulieres habere ſecum nõ debeant. *Greg. ad Syagr. & Aetheri. Epiſc. lib. 7. reg. ep. 108. vel 110. cap. 3.*

CAP. VI.

Si quis de clericis a grado diaconatus in ſolatio ſuo mulierem, praeter auiam, matrem, ſororem, filiam, neptem, vel cõuerſam ſecum vxorem, habere praſumpſerit, a communione alienus habeatur. Par quoque & mulierẽ, ſi ſe ſeparare noluerit, poena percellat. *Arel. ij. cap. 4.*

CAP. VII.

Antiqua concilia non ſiluerunt, vt nullus clericorum a gradu ſubdiaconatus, & ſupra, in conſortio familiaritatis habeat mulierẽ, vel ingenuam, vel libertam, vel ancillam. Sed ſi ſunt ei huiuſmodi ſeruitia; matri, vel ſorori, vel alii propinquae cõtradat, & quidquid cum ſuis manibus perfecerint, proprio domino deferatur. Si propinqua deeſt, alterius domus adhaerens quaeratur, ita vt femina domum eius non ingrediatur. &c. *Toletan. ij. cap. 3.*

CAP. IIX.

Epiſcopus, presbyter, diaconus tam ſancta conſcientia reſplendeant, vt effugiãt probitate actuum maledicorum obloquia; & teſtimonium in ſe diuinum implere contendant, quo Dominus ait: Sic luceat lux *Mat. 5. A.* veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum, qui in caelis eſt. Fugiatur ab his extranearum mulierum culpanda libertas; & tantum cum auia, matre, ſorore, vel nepte, ſi neceſſitas compulerit, habitent; de quibus, vt priorum canonum ſeries cõtinet, nefas eſt aliud, quam natura conſtituit, ſuſpicari. In cubiculo etiam horum, atque caellario, vel familiari quolibet ſeruitio, neque ſanctimonialis vlla, neque extranea mulier, neque ancilla vllo modo admittatur. Quod ſi quis praeceptorũ Dei immemor crediderit contemnendum, ſciat ſe auctoritate canonica, communionis ſine dubio iacturam ſubire. *Aruer. cap. 15 & 16. Matiſc. c. 1.*

CAP. IX.

Nullus clericorum Epiſcopus, presbyter, diaconus, ſubdiaconus, quaſi ſanctimonialem, aut viduam, vel ancillam propriam pro confirmatione rerum in domo ſua ſtabilire praeſumat; quae & ipſa extranea eſt, dum non eſt mater, aut ſoror, aut filia. &c. Si quis Epiſcopus, presbyter, diaconus, ſubdiaconus, de hac re ſtatuta Patrum, vel noſtra temerare praeſumpſerit, excommunicetur. *Turon. ij cap 11.*

CAP. X.

Nullus Epiſcoporum, presbyterorum, & diaconorum; extranearum mulierum intra domum praeſumat habere ſolatium, quib. etiam pro vtilitate ſua aliqua familiarius re gẽda committat. Quod etiam de propinquis feminis indicentes, ſimiliter prohibemus; ne ſub conceſſa ſibi licentia parentali, ex earum ſequipedis memoratorum vita, vel opinio polluatur. *Aurel. v. cap. 3.*

CAP. XI.

Licetiam prioribus canonibus fuerit ſtatutum, placuit tamen renouare; vt ſi quis Epiſcopus, presbyter, aut diaconus, vel quicumque ex ſacerdotali catalogo, praeter perſonas, quae in ipſis canonibus continentur, cum qualicumque extranea muliere familiaritatẽ habere praeſũpſerit, quae dedecoris, vel adulterii poſſit adferre ſuſpicionẽ,

iuxta ſtatuta canonum ab ordine degradetur. *Cabil. c.3.*

CAP. XII.

Omnem fornicandi occaſionem cupientes auferre, ſancimus, vt nullus ſacerdotum, ſiue quiſque de clero abſque honeſto, & competenti teſtimonio, excepta ſola matre, cum quibuſlibet feminis ſecrete ſe praeſumat adiungere; & non ſolum cum extraneis mulieribus, ſed nec cum ipſis etiam ſororibus, vel propinquis; ne licentia ſororum, vel propinquarum mulierum, quiſquam ſolus familiarior habeatur ad perpetrandum ſcelus. Huius praeceptionis tranſgreſſores ſex menſibus ſe nouerint pœnitentiae legibus ſubiacere. *Bracar.iij.cap.4.*

CAP. XIII.

Quicumque clericatus vtuntur officio, extranearum mulierum familiaritatem habere prohibentur; matrum, ſororum, aut filiarum ſibi ſolatia intra domum ſuam nouerint tantum eſſe conceſſa. Sed quia ſub occaſione iſtarum perſonarum aliae mulieres ſubintroduci coeperunt; ſancti Africani canones decreuerunt, vt nec ipſi Epiſcopi, aut presbyteri ſoli habeant acceſſum ad viduas, vel virgines, vel quaſcumque feminas; ſed vbi, aut clerici praeſentes ſint, aut graues alii qui Chriſtiani. &c. Hinc Chriſtiani Imperatores legem decreuerunt dicentes: Presbyteris, diaconis, & ſubdiaconis, & aliis in clero ſcriptis, non habentibus vxores ſecũdum regulas diuinas, interdicimus & nos, mulierem habere in ſua domo, excepta matre, & filia, & ſorore, & aliis perſonis, quae omnem quaerelam effugiunt. Si quis autem aduerſus iſtam obſeruationem mulierem in ſua domo habuerit, quae poteſt inferre ſuſpicionem turpitudinis; & ille a conclericis ſuis audierit, quod cum tali muliere non debeat habitare, & noluerit eam a ſua domo repellere, vel accuſatore emergente probatus fuerit cum tali muliere inhoneſte verſari; tunc Epiſcopus ſecundum eccleſiaſticos canones clero eum repellat, curiae ciuitatis eius, cuius clericus eſt, tradendum. &c. *Troslei.c.9.*

CAP. XIV.

De cohabi. cleric. c.2. in 3. collect.

Nullus presbyter, diaconus, ſubdiaconus cõcubinam habeat; ſed nec aliam feminam, vnde mala ſuſpicio habeatur, in vna domo ſecum teneat. *Pictav.c.9.*

CAP. XV.

Nullus Epiſcopus, neque presbyter, neque diaconus, neque omnino aliquis ex clero licentiam habeat intromittendi ad ſe quaſi adoptiuam aliquam mulierem, quaſi in loco filiae, aut ſororis, aut matris; niſi forte ſororem patris, vel matris, & illas ſolas perſonas, quae ab omni mala ſuſpicione alienae ſunt. *Mar.Bra.c.32.Vid.Nicae.c.3.*

Ne diaconus ſolus ſermones conferat cum feminis. Tit. XIX.

CAP. I.

Clericus ſolus ad feminae tabernaculum non accedat, nec properet ſine maioris natu Principis iuſſione. &c. Nec Archidiaconus, aut diaconus ſub praetextu officii humilitatis frequẽter domicilia matronarum. &c. *Clem.epiſt.2.poſt princip.Iuo par.6.c.89. decr.Anſel.lib.7.c.139.* *Diſt 81. c.20.*

CAP. II.

Nullus diaconus, vel presbyter, vel Epiſcopus ad cellarii ſecretum intromittat puellam, vel ingenuam, vel ancillam. *Arel.ij.c.4.*

CAP. III.

Epiſcopo, presbytero, diacono, vel diuerſis clericis, horis indebitis, id eſt, meridianis, vel veſpertinis ad feminas prohibemus acceſſum. qui tamen ſi cauſam habuerit, cum presbyterorum, aut clericorum teſtimonio videatur. *Epaun.c.20.*

CAP. IV.

De familiaritate extranearum mulierum, tam Epiſcopi, quam presbyteri, vel diaconi praeteritorum canonum ſtatuta cuſtodiant. *Aurel.cap.32.vel 29.*

CAP. V.

Nuper editum cõcilii Toletani decretum ſeruetur; vt ſi presbyteri, diaconi, vel clerici conſortia extranearum feminarum, vel ancillarum familiaritatem per ſacerdotis ſui admonitionem a ſe minus remouerint, ſaeculi iudices eaſdem mulieres cum voluntate, & permiſſu Epiſcopi comprehenſas in ſuis lucris vſurpent; vt uitium hoc, dum ſacerdos inhibere non praeualet, poteſtas iudicialis coerceat; dato tamen ab eiſdem iudicibus ſacramento Epiſcopo, vt eas clericis nulla arte reſtituant. &c. *Hiſpal.1.c.3. Vid.Tolet.ii.cap.3.*

CAP. VI.

Licet iam prioribus canonibus fuerit ſtatutum, placuit tamen renouare; vt ſi quis Epiſcopus, presbyter, aut diaconus, vel quicumque ex ſacerdotali catalogo, praeter perſonas, quae in ipſis canonibus continentur, cum qualicumque extranea muliere familiaritatem habere praeſumpſerit, quae dedecoris, vel adulterii poſſit afferre ſuſpicionem, iuxta ſtatuta canonum ab ordine degradetur. *Cabilon.c.3.*

CAP. VII.

Monaſteria puellarũ, quae ſub diſciplinae regula degunt, obſtructius munitis clauſtris, nullo pateant, niſi forte ſumma compellente neceſſitate, aditu virorum. Sed neque presbyteri, vel diacones, vel quilibet de clero. &c. quaſi viſitationis, vel praedicationis cauſa, ſine permiſſu Epiſcopi ciuitatis, ſibi licẽtiam tribuant ineundi. *Forоiul.c.12.*

De

De diaconis, & hypodiaconis, qui in fornicationem inciderunt. Tit. XX.

CAP. I.

Diſt. 81. c. 21. & c. 2. de cohab. cleric. & mulier. C reg. ix. & in 1. collect. c. 3. eo. tit. SI quiſpiam ſacerdotum, id eſt, Epiſcopus presbyter, aut diaconus, vel etiam ſubdiaconus, de quacumque femina, crimine fornicationis ſuſpicatus, poſt primam, ſecundamque, & tertiam admonitionem Metropolitani, vel alterius Epiſcopi, aut eius, cui ſubiacere videatur, inueniatur fabulari cum ea, aliquove modo conuerſari, canonice iudicetur. *Eugen. ii. & Leo iv. in ſyn. Rom. c. 15. Anſel lib. 8 c. 9.*

CAP. II.

Diſt. 32. c. 5. nullus. & c. 6. praeter. Quicumque ſacerdotum, diaconorum ſubdiaconorum poſt conſtitutum beatae memoriae praedeceſſoris noſtri ſanctiſſimi Papae Leonis de caſtitate clericorum concubinam palam duxerit, vel ductam nõ reliquerit &c. Miſſam non cantet, neque Euangelium, vel epiſtolam ad Miſſam legat, neque in presbyterio ad diuina officia cum obedientib. maneat, neque partem ab eccleſia ſuſcipiat, quouſque a nobis ſentẽtia ſuper huiuſmodi Deo concedente procedat. *Nicol ii. in ſynod. Rom. a. xiii. Epiſ. op c. 3. Iuo lib. 3. tit. 1. c. 3. panor. Caeſar. lib. 8. cap. 44.*

CAP. III.

Nullus ſacerdos, aut diaconus, vel ſubdiaconus, ſed & nullus, qui canonicam habet, fornicationis ſibi copulam adiungat. &c. *Vrban. ii. in concil. Claram. c. 9.*

CAP. IV.

Diſt. 81. c. 21. preſbyter. Epiſcopus, aut presbyter, aut diaconus, qui in fornicatione. &c. captus eſt, deponatur: non tamen communione priuetur. Dicit enim Scriptura: Non vindicabit Dominus bis in id ipſum. *Ap. 24. G. 25. L. Magunt. ſub Arnul. c. 19. Tribur. c. 11. Raban. c. 1. de paenit. Burch. lib. 2. c. 189. Iuo par. 6. c. 234. Anſel. lib. 11. c. 30.*

CAP. V.

Si quos tua fraternitas repererit Epiſcopos, presbyteros, aut diaconos contra canones, vel ſtatuta Patrum exceſſiſſe, id eſt, in adulterio, vel ſi plures vxores habuerũt. &c. nulla ratione Apoſtolica auctoritate permittat ſacerdotio fungi: quia tales a ſuo proprio ore falſi nominantur ſacerdotes, & peiores, ac deteriores ſaecularibus eſſe noſcuntur; qui ſe neque a fornicationibus, neque a nefariis matrimoniis abſtinent. &c. *Zach. ep. 6. ante med. incip. Suſceptis.*

CAP. VI.

Epiſcopi, presbyteri, diacones, ſi in miniſterio poſiti, ſint moechati; propter ſcandalum, & nefandum crimen, nec in fine communionem accipiant. *Eliber. c. 18.*

CAP. VII.

15. q. 8. c. Quilibet, ab Epiſcopo vſque ad ſubdiaconum deinceps, qui vel ex ancillae, vel ex ingenuae deteſtando connubio, in honore conſtituti filios procrearint, illi quidem, ex quibus geniti probabuntur, canonica cenſura damnentur. &c. *Tolet. ix. cap. 10. Iuo par. 6. cap. 425. decr.* *3. cũ mulier.*

CAP. IIX.

Si quis Epiſcopus, vel presbyter, vel diaconus, vel ſubdiaconus. &c. cum muliere Deo dicata coierit; deponatur, vt qui Chriſti ſpõſae vitium attulerit. *Trull. cap. 4.* *27. q. 1. c. 6.*

CAP. IX.

Sancimus, vt qui in his turpitudinibus ſeſe implicari permiſerint, & maſculi in maſculos hanc turpitudinem operauerint, † Epiſcopus, presbyter, aut diaconus de proprij honoris gradu deiectus, exilio perpetuo damnetur. *Tolet. xvi. c. 3.* † operati fuerint.

CAP. X.

Falſos presbyteros, & adulteros, vel fornicatores diaconos, & clericos de peculiis eccleſiarum abſtulimus, & degradauimus, & ad paenitentiam coegimus. *Fan. ſynod. Capit. lib. 5. cap. 2.*

CAP. XI.

Si quis presbyter, aut diaconus fuerit fornicatus, aut moechatus; proijciatur, & agat paenitentiam. *Mar. Brac. cap. 27. Vid. Neocaeſ. cap. 1.*

De filiis diaconorum, & aliorum clericorum. Tit. XXI.

CAP. I.

NE filii presbyterorum diaconorum, vel ſubdiaconorum canonicorum ad ordines, vel ad alios ordines eccleſiaſticos promoueantur, niſi monachus; vel regularis Canonicus fuerit. *Vrban. ii. in ſynod. Claram. c. 25.*

CAP. II.

Filii ſacerdotum, vel clericorum ſpectacula ſaecularia non exhibeant, ſed nec ſpectẽt; quandoquidem a ſpectaculo, & omnes laici prohibentur. &c. *Carth. iii. cap. 11.*

CAP. III.

Epiſcopi, vel clerici ſuos filios non emancipent, niſi de moribus eorum fuerint, & aetate ſecuri. &c. *Carthag. iii. cap. 14.*

CAP. IV.

Filii presbyterorum, ſiue diaconorum, ſiue ſubdiaconorum in ſacerdotio, vel diaconatu, vel ſubdiaconatu nati, nullo modo vlterius ad clericatum ſuſpiciantur. &c. Qui de talibus clerici non ſunt, ſacros ordines vlterius non accipiant; ſed in quocumque gradu nunc ſunt, in eo tamen † permaneant, vt vltra non promoueantur. *Bituricen. c. 8. apud Lemouicen. act. 2.* † tantũ ſ.

CAP. V.

Statutum eſt, vt Epiſcopi, quando fecerint ordines, vel clericos, audiente populo excommunicent, vt nullus eis offerat ad clericatum filium

filium presbyteri, neque diaconi, neq. ſubdiani.&c. *Bituric.c.11.apud Lemou. act.2.*

Diaconus, & hypodiaconus habeant ſemper ſecum teſtes ſuae vitae. Tit. XXII.

CAP. I.

De conuerſatione vitae id ſtatuere placuit, a Pontifice vſque ad ſubdiaconum poſt ſuſcepti honoris officiū, ſi quis ex coniugatis fuerit ordinatus, vt ſemper alterius fratris vtatur auxilio, cuius teſtimonio vita eius debeat clarior apparere. *Gerund.c.6.*

CAP. II.

Presbyteri, & diaconi, & ſubdiaconi vicani hoc ſtudeant, vt mancipiola ſua ibi maneant, vbi vxores ſuae. Illi tamen ſegregatim ſolitarii in caella iaceant, & orent, & dormiant. T*uron.ii. c.20.*

CAP. III.

Placuit, vt quemadmodum Antiſtites, ita presbyteri, atque Leuitae, quos forte infirmitas, atq. aetatis grauitas in conclaui ſuo manere non ſinit, vt & iidem in cællulis ſuis teſtes vitae habeant, vitamque ſuam, ſicut nomine, ita meritis teneant. T*olet.iv.c.22.*

Ne diaconi, aut hypodiaconi vſuras exigant. Tit. XXIII.

CAP. I.

Diſt.47. c.1. Epiſcopus, presbyter, diaconus vſuras a debitoribus exigens deponatur. *Ap. c. 44. Capitul.lib.1.c.5. Burch.lib.2.c.119. Iuo lib.3.tit.13.c.2. panor. & part.6.cap.195.& par.13.c.15.decr.*

CAP. II.

14.q.4.c. 2. Miniſtris, qui fenerantur, iuxta formam diuinitus datam, a communione abſtineant. *Arel.i.c.12.Iuo par.13.c.10.decr.*

CAP. III.

Clericus, a diaconatu & ſupra, pecuniam non commodet ad vſuras, nec de praeſtitis beneficiis quidquam amplius, quam datur, ſperet. Nec vt in exercendis negotiis turpis lucri cupiditate verſetur; ſicut publici negotiatores, qui ad populatores penſam † obſeruant; aut ſub alieno nomine interdicta negotia audeat exercere. Quod ſi quis aduerſus haec ſtatuta venire, praeſumpſerit, communione conceſſa ab ordine degradetur. *Aurel.iii.c.26.*

† menſam f.

CAP. IV.

Epiſcopus, presbyter, diaconus vſuras, vel centeſimas accipiens, ceſſet, vel deponatur. T*rull.c.10.*

De diaconis, qui pretio ordines obtinent, aut res alias ſpiritales vendunt. Tit. XXIV.

CAP. I.

1.q.1.ex Si Epiſcopus per pecuniā ordinauerit Epiſcopum, Chorepiſcopum, presbyterum, diaconum, clericum, aut conſtituerit oeconomum, defenſorem, vel paramonarium, vel alium ex canone, idque feciſſe probetur; de ſuo gradu periclitetur, & qui ordinatus eſt, nihil conſequatur; ſed ſit alienus a dignitate, vel cura, quam emit. Si quis mediator huius turpitudinis fuit; clericus proprio gradu cadat; laicus, vel monachus anathematizetur. *Chalced.c.2, Nicae.ii.c.5. Brac.iii.c.7. Pariſ.ſub Ludo.& Loth. lib.1.c.11. Nannet. c. 7. Capitul.lib.1.c.19. Burch.li.1.c.112. Iuo lib.3.tit.9.c.3.panor. & par.5.cap.118.decr. Anſel.lib.6.c.81.Caeſar.lib.4.c.21.*

CAP. II.

Seruetur canon Apoſtolorum, vt ſi quis ob pecunias fiat Epiſcopus, vel presbyter, vel diaconus deponatur, & is, & qui ordinauit, & eiiciatur omnino a communione, vt Simon Magus a Petro. & ſecundo canone Chalcedo. dicitur: Si quis Epiſcopus.&c. *Nicae.ii.c.5. Vide Apoſt.c.29.* G.30.L.

CAP. III.

Si quis Epiſcopus, presbyter, diaconus per pecuniam fiat, deponatur ipſe, & qui eum ordinauit, & eiiciatur etiam a communione, vt Simon Magus a Petro. *Ap.c.29.*G.30.L. *Vid. Nicae.ii.cap.5. Bituric.act.2. Taraſ.CP.ante vii.ſyno.Capitul. lib.1.c.19.*

CAP. IV.

Nullus Epiſcopus, nec presbyter, vel Abbas, ſeu diaconus per premium ad ſacrum ordinem penitus accedat. Quod qui fecerit, ipſo honore, quem praemiis comparare praeſumpſerit, omnino priuetur. *Cabilon.cap.16.*

CAP. V.

Nemo Epiſcopus, presbyter, diaconus cōmunionem dans ab accipiēte exigat ob eam ſuſceptionem obolos, vel ſpeciem aliquam; non enim gratia venditur, neque pecunia ſanctum Spiritum damus, ſed doni meritis. Si vero quis id exigat, deponatur, vt Simonis amator. *Trull.c.23.Iuo par.2.c.92.decr.* 1.q.1.nullus.100.

CAP. VI.

Sunt in quibuſdam locis Scoti, qui ſe dicunt Epiſcopos eſſe, & multos negligentes abſque licentia dominorum ſuorum, ſiue magiſtrorum presbyteros, & diaconos ordināt, quorum ordinationem, quia plerumque in ſimoniacam incidit haereſim, & multis erroribus ſubiacet; modis omnibus irritam fieri debere, omnes vno conſenſu decreuimus. *Cabilo.ſub Carol.cap.43. Capitul. lib.7.cap.66. in additis. Burchar.lib.1.cap.120. Iuo part. 5.cap.220.decret.*

CAP.

CAP. VII.

Scimus diuinos canones omnes accipientes, aut dantes quippiam in ordinatione ſacerdotali excommunicare; & a ſacerdotii ſanctitate repellere. &c. Omnis igitur Epiſcopus, aut diaconus conuictus, quod pecuniis, aut largitione ordinationem obtinuit; ab Epiſcopatu excidit. Et poſtea. Quorſum haec dico? cum veritatis ſermonem cognoſcam, & eum, qui a diuinis Apoſtolis initiatus eſt, clamantem videam: Quod quicumque per pecuniam ordinatus eſt Epiſcopus, aut presbyter, aut diaconus, alienus eſt a ſacerdotali dignitate? *Taraſius Epiſcopus Conſtantinopolitanus epiſtol. ad Ioann. presbyterum ante medium, & poſtea, ante vij. ſynod. Apoſt. cap. 29. G. 30. L.*

Ne diaconi, aut hypodiaconi negotijs ſaecularibus operam dent. Tit. XXV.

CAP. I.

De poſtul. c. 1. Greg. ix. & in 1. collect.

CLerici in ſubdiaconatu, & ſupra', & in minoribus quoque ordinibus, ſi ſtipendiis eccleſiaſticis ſuſtentantur, coram iudice ſaeculari aduocati in negotiis fieri non præſumant. &c. *Alex. iij. in concil. Later. c. 12.*

CAP. II.

Ne cleri. vel monach. cap. 9. Grego. ix. & c. 2. eo. titu in 1. collect.

Nullus clericus rotariis, aut balliſtariis; aut huiuſmodi viris ſanguinum praeponatur, nec illam chirurgiae partem ſubdiaconus, diaconus, vel ſacerdos exerceant, quae ad vſtionem, vel inciſionem inducit. &c. *Inn. iij. in conc. gen. Later. c. 18.*

CAP. III.

Diſt. 88. c. 3.

Epiſcopus, presbyter, diaconus, ſi ſaecularia negotia ſuſceperit, deponatur. *Ap. 6.* G. 7. L. *Anſel. lib. 6. c. 148.*

CAP. IV.

Epiſcopus, presbyter, diaconus militiam exercens, ſi vult vtrumque retinere, Romanum magiſtratum, & ſacram adminiſtrationem, deponatur. Nam quae ſunt Caeſaris, Caeſari; quae ſunt Dei, Deo. *Ap. c. 83.*

Matt. 22. Luc. 20.

CAP. V.

Epiſcopi, presbyteri, diaconi de locis ſuis negotiandi cauſa nō diſcedant, nec circumeuntes prouincias, quaeſtuoſas nundinas ſectentur. &c. E*lib. c. 19.*

CAP. VI.

21. q. 3. placuit c. 3. 2. Tim. 2. 4.

Epiſcopi, presbyteri, diaconi, conductores, vel procuratores non fiant; neque ex aliquo turpi, vel inhoneſto quaeſtu cibum parent; ſcriptum eſt: Nemo militans Deo implicat ſe negotiis ſaecularibus. *Carth. c. 16. G. Carth. iij. c. 15. L. Vorm. c. 67. Burch. lib. 2. cap. 151. Iuo part. 6. cap. 242. decr. Anſelm. lib. 7. c. 151.*

CAP. VII.

Epiſcopus, presbyter, aut diaconus nō ſint conductores. *Hipponen. c. 17.*

CAP. IIX.

Neque presbyteri, neque diaconi, neque monachi vilici fiāt. *Cabilon. ſub Carolo c. 12.*

CAP. IX.

Ne cleri. vel mon. c. 1. Greg. ix. & in 1. collect.

Miniſtri altaris Domini, vel monachi. &c. a negotiis ſaecularibus omnino abſtineant. Multa ſunt ergo negotia ſaecularia; de his tamen pauca perſtrinximus, ad quae pertinet omnis libido, non ſolum immunditia carnis, ſed etiam in omni concupiſcentia carnali; quidquid plus iuſto appetit homo, turpe lucrum, munera iniuſta accipere, vel etiam dare pro aliquo ſaeculari quaeſtu; pretio aliquem conducere; contentiones, & lites, vel rixas amare; in placitis ſaecularib. diſputare, excepta defenſione orphanorum, aut viduarum, conductores, aut procuratores eſſe ſaecularium rerum; turpis verbi, vel facti ioculatorem eſſe, vel iocum ſaecularem diligere; aleas amare; ornamentum inconueniens propoſito ſuo quaerere; in deliciis viuere velle; gulam, & ebrietatem ſequi; pondera iniuſta, vel menſuras habere; negotium iniuſtum exercere. &c. Quae omnia, & his ſimilia miniſtris altaris. &c. interdicimus, de quibus dicit Apoſtolus: Nemo militans Deo, implicat ſe negotiis ſaecularibus. *Magunt. ſub Carolo c. 14. Magunt. ſub Raban. c. 13. Burch. lib. 8. c. 90. Iuo par. 7. c. 108. decr. Capit lib. 7. c. 172. in addit.*

2. Tim. 2. 4.

Ne diaconus veſtitu ſaeculari vtatur. Tit. XXVI.

CAP. I.

21. q. 4. Epiſcopi c. 3.

EPiſcopus, presbyter, & diaconus ſaeculari indumento minime vtantur, niſi vt condecet, tunica ſacerdotali. ſed neque dum ambulauerit in ciuitate, aut in via, aut in plateis, ſine operimento praeſumat ambulare; praeter ſi in itinere longo ambulauerit. Quia ſicut mulier orans in eccleſia non velato capite, deturpat caput ſuum, iuxta Apoſtoli vocem; ita ſacerdos ſine operimēto deturpat ſuum ſacerdotium. Nam ſi temere praeſumpſerit contra ſtatuta agere, communione priuetur, donec quae ſtatuta ſunt, adimplere maturet. *Zachar. in ſyn. Rom. c. 3.*

1. Cor. 11.

CAP. II.

Decreuimus, vt presbyteri, vel diaconi non ſagis, laicorum more, ſed caſulis vtantur ritu ſeruorum Dei. F*ranc. ſyn. in fi. Capit. lib. 5. c. 2. in fine.*

Ne diacbnus venationis, aut aucupiis operam dent. Tit. XXVII.

CAP. I.

Diſ. 34. c. 2. Epiſcopum. c. 1.

EPiſcopis, presbyteris, atque diaconibus canes ad venandum, & accipitres ad aucupandum habere non liceat. Quod ſi quis

talium

de cler. ue nat. Gre. ix. & in 1. coll. † *volup- tate f.* † *vno f.*

talium perſonarum in hac voluntate † detectus fuerit, ſi Epiſcopus eſt, tribus menſibus ſe ſuſpendat a communione, presbyter duob. mēſibus ſe abſtineat; diaconus vero † ab omni officio, & communione ceſſabit. *Agath. c. 55. Epaun. c. 3. Vorm. c. 17. Burch. lib. 2. c. 213. Iuo lib. 3. tit. 15. c. 1. panor. & p. 5. cap. 366. & par. 6. c. 288. & par. 13. c. 30. decr.*

CAP. II.

Ne cleric. vel mon. c. 1. Greg. ix. & in 1. coll.

Miniſtri altaris Domini, vel monachi, nobis placuit, vt a negotiis ſaecularibus omnino abſtineant. &c. Canes, & anes ſequi ad venandum, in omnibus quibuſlibet ſit cauſis, ſuperfluum eſſe. Ecce talia, & his ſimilia miniſtris altaris Domini, nec non & monachis omnino contradicimus. *Magunt. ſub Carol. c. 14. Magun. ſub Raban. cap. 13. Capitul. lib. 7. c. 172. in addit. Burch. lib. 8. cap. 90. Iuo par. 7. cap. 108. decr.*

Diaconus non poteſt offerre ſacrificium. Tit. XXIIX.

CAP. I.

DE diaconibus quos cognouimus multis locis offerre, placuit minime fieri debere. *Arelaten. 1. cap. 15.*

CAP. II.

Diſt. 93. c. 16.

Non oportet miniſtros panem dare, neque calicem benedicere. *Laod. c. 25. Aquiſgr. 78.*

CAP. III.

26. q. 6. c. 3.

Miniſtrare diaconus. &c. non praeſumat. *Agath. 43.*

Diaconus non baptizet iniuſſu Epiſcopi, aut presbyteri, niſi cum neceſſitas compellat. Tit. XXIX.

CAP. I.

Diſt. 93. c. 13.

DIaconos propriam conſtituimus ſeruare menſuram, nec vltra tenorem paternis canonibus deputatum, quippiam tentare. Nihil eorum ſuo miniſterio permittimus applicare, quae primis ordinibus proprie decreuit antiquitas. Abſque Epiſcopo, vel presbytero baptizare non praeſumant. &c. niſi neceſſitas extrema compellat, quod & laicis Chriſtianis facere plerumque conceditur. *Gelaſ. ep. 1. c. 9. Burch. li. 4. c. 57. Iuo par. 1. c. 252. & par. 6. c. 99. decr. Anſel. lib. 7. c. 54.*

CAP. II.

Si quis diaconus regens plebem, ſine Epiſcopo, vel presbytero aliquos baptizauerit, Epiſcopus eos per benedictionem perficere debebit. Quod ſi ante de ſaeculo receſſerit, ſub fide, qua quis crediderit; poterit eſſe iuſtus. *Elib. c. 77.*

CAP. III.

Diſt. 81. c. 14. † *his*

Si diaconus, vel presbyter pro reatu ſuo ſe ab altaris communione ſub paenitentis profeſſione ſubmouerint, ſic † quoque ſi alii deſuerint, & cauſa certae neceſſitatis exoritur, poſcentem baptiſmum liceat baptizare. *Aurel. c. 12. al. 14. Iuo par. 6. c. 368. & par. 15. c. 18. decr. Tarrac. lib. 6. c. 4.*

De diacono, vel hypodiacono, qui crimen capitale ante ordinationem, vel poſtea commiſit. Tit. XXX.

CAP. I.

SVbdiaconem eum ordinari non debere, qui in adoleſcentia ſua fuerit moechatus, eo quod poſtea per ſubreptionem ad altiorem gradum non ſit promouendus. Si autem aliqui ſunt in praeteritum ordinati, amoueantur. *Eliber. c. 30.*

CAP. II.

Si quis diaconum ſe permiſerit ordinari, & poſtea fuerit in crimine detectus mortis. &c. Si ſponte fuerit confeſſus; acta legitima paenitentia poſt triennium accipiat communionem. Si alius detexerit, poſt quinquennium acta paenitentia accipiat laicam communionem. *Elib. cap. 76.*

CAP. III.

Si Epiſcopus, presbyter, aut diaconus capitale crimen commiſerit. &c. ab officii honore depoſitus, in monaſterium retrudatur, & ibi quamdiu vixerit, laicam communionem accipiat. *Agath. c. 50. Epaun. c. 22.* *Diſt. 50. c. 7.*

CAP. IV.

Si diaconus, aut presbyter crimen capitale commiſerit; ſimul & ab officio, & cōmunione pellatur. *Aurel. cap. 9. vel 11. Tarrac. lib. 6. cap. 4.* *Diſt. 81. c. 14.*

Communia de diaconis. Tit. XXXI.

CAP. I.

EPiſcopus, presbyter, diaconus, aut ex catalogo ſacro, qui non communicet ſine iuſta cauſa, excommunicetur. *Ap. cap.* 8. G. 9. L *Vid. Antioch. c. 2. Capitul. lib. 1. c. 6.*

CAP. II.

Presbyter, aut diaconus excommunicatus a ſuo Epiſcopo, non ſuſcipiatur ab alio Epiſcopo, niſi poſt mortem ſui Epiſcopi. *Ap. 32.* G. 33. L. *Vide Capitul. Caroli cap. 1.*

CAP. III.

Si Epiſcopus, presbyter, aut diaconus nō ſuſceperit curam, & miniſterium populi ſibi commiſſi, excommunicetur donec ſuſcipiat. *Ap. c. 36.* G. 37. L.

CAP. IV.

Cognouimus, quod quidam diaconus nomine Ioannes in duab. militet eccleſiis. &c. Si ita eſt, hoc tua dilectiſſima fraternitas pro Dei amore corrigat. *Vitalia. ep. 3. in med.*

CAP.

CAP. V.

Quicumque iudex, aut ſaecularis presbytero, aut diacono, aut cuilibet de clero, aut de iunioribus abſque audientia Epiſcopi, aut Archidiaconi, vel Archipresbyteri, iniuriam inferre praeſumpſerit; anno ab omnium Chriſtianorum conſortio habeatur extraneus. *Antiſiod. cap.* 43.

CAP. VI.

Licitū ſit Epiſcopis, praeſentibus presbyteris, & diaconibus, de theſauro eccleſiae, familiae, & pauperibus eiuſdem eccleſiae. &c. erogare. *Turon. ſub Carolo c.* 2.

De Archidiacono, & de officio, & poteſtate eius. Tit. XXXIII.

CAP. I.

Ne Prael. v ſu c. 2. Greg. ix. & in 1. collect. IN quibuſdam Epiſcopatibus Decani quidam, vel Archipresbyteri, ad agendas vices Epiſcoporum, ſeu Archidiaconorum, & terminandas cauſas eccleſiaſticas, ſub annuo pretio conſtituuntur. &c. id vlterius fieri diſtrictius prohibēmus. &c. *Alexan. iij. in conc. Turon. c. 7. poſt conc. Later. par. 2. c.* 1.

CAP. II.

De elect. c. 7. Greg. ix. c. 16. eo. tit. in 1. collect. Inferiora miniſteria, vt puta Decanatus, Archidiaconatus, & alia, quae animarum curam habent annexam, nullus omnino ſuſcipiat; ſed nec parochialium eccleſiarum regimen, niſi qui iam vigeſimum quintum aetatis annum attigerit, & qui ſcientia, & moribus exiſtat commendandus. Cum autem aſſumptus fuerit, ſi Archidiaconus in diaconem, & Decani, & reliqui admoniti, non fuerint praefixo a canonibus tempore in presbyteros ordinati; & ab illo remoueantur officio, & alii conferatur, qui velit, & poſſit conuenienter illud implere. &c. *Alexand. iij. in conc. Lateran. c.* 3.

CAP. III.

De cenſib. c. 6. Greg. ix. & in 1. collect. Archidiaconi (*cum viſitant*) v. aut vii. Decani conſtituti ſub ipſis, duobus equis exiſtant contenti. &c. Archidiaconi autem, ſiue Decani nullas exactiones, vel tallias in preſbyteros, ſeu clericos exercere praeſumant. *Alex. iij. in conc. Lat. cap.* 4.

CAP. IV.

De app. c. 26. Gr. ix. & c. 42. eo. tit. in 1. coll. Reprehenſibilis valde conſuetudo in quibuſdam partibus inoleuit, vt fratres, & coepiſcopi noſtri, ſeu etiam Archidiaconi, quos appellaturos in cauſis ſuis exiſtimant, nulla penitus admonitione praemiſſa, ſuſpenſionis, vel excommunicationis in eos ferant ſententiam. &c. ſtatuimus, vt nec Praelati, niſi canonica admonitione praemiſſa, ſententiam proferant. &c. *Alex. iij. in conc. Lat. c.* 6.

CAP. V.

De heret. 13. Greg. ix. c. 2. eo. tit. in 4. collect. Quilibet Archiepiſcopus, vel Epiſcopus per ſe, aut per Archidiaconum ſuū, vel idoneas perſonas honeſtas, bis aut ſaltem ſemel in anno propriam parochiam, in qua ſama fuerit haereticos habitare, circumeat. &c. *Innocentius iij. in concil. gen. Later. cap. 3. prope finem.*

CAP. VI.

Procurationes, quae viſitationis ratione debentur Epiſcopis, Archidiaconis, vel quibuſlibet aliis. &c. non exigantur, niſi quando praeſentialiter officium viſitationis impendunt. &c. *Inno. iij. in d. concil. gen. Later. c.* 33. *De cenſib. 23 Greg. ix. et c. 2. eo. tit. in 4. collect.*

CAP. VII.

Si criminoſus fuerit aliquis presbyter, in praeſentis Epiſcopi, vel Archidiaconi diiudicetur. Et ſi probata fuerit eius culpa, per Epiſcopum, vel ſuos expellatur, & alius per Epiſcopum intromittatur. *Greg. vij. in concil. Rom. ann. incer. c.* 4.

CAP. IIX.

Nullus fiat Decanus in Eccleſia, niſi preſbyter: nullus Archidiaconus, niſi Leuita. *Vrban. ij. in conc. Claramont. c.* 3.

CAP. IX.

Nullus in Archidiaconum niſi diaconus ordinetur. *Calliſt. ij. in con. Rom. cap.* 2. *Diſt. 60. c. 2.*

CAP. X.

Nullus omnino Archidiaconus. &c. animarum curam, vel praebendas eccleſiae ſine iudicio, vel cōſenſu Epiſcopi, alicui tribuat. &c. Si quis vero contra haec facere, aut poteſtatem, quae ad Epiſcopum pertinet, ſibi vindicare praeſumpſerit, ab eccleſiae liminibus arceatur. *Calliſt. ij. in concil. Rom. c.* 7. *16. q. 7. c. 11.*

CAP. XI.

Praecipimus, vt nullus in Archidiaconū, vel Decanum, niſi diaconus, vel presbyter ordinetur. Archidiaconi vero, Decani, vel Præpoſiti, qui infra ordines prænotatos exſiſtūt, ſi inobedientes ordinari contempſerint, honore ſuſcepto priuentur. Prohibemus etiam, ne adoleſcentibus, vel infra ſacros ordines conſtitutis, ſed qui prudentia, & merito vitæ clareſcant, praedicti concedantur honores. *Innoc. ij in conc. Rom. c. 8. Eugen. iij. in conc. Remen. c. 9. in editis cap. 6. Iuo in fine panor.* *Diſt. 60. innoua- mus. c. 3.*

CAP. XII.

Nullus in Archidiaconum, vel Decanum, niſi diaconus, vel presbyter ordinetur. Qui ſi ordinari contempſerint, honore ſuſcepto priuentur. &c. *Eugen. iij. in conc. Remen. c. 9. in edit. cap.* 6.

CAP. XIII.

Nec Archidiaconus, aut diaconus ſub prætextu officii humilitatis, frequentet domicilia matronar. &c. *Clemens epiſ. 2. poſt princ. Iuo par. 6. c. 89. decr. Anſel. lib. 7. cap.* 139. *Diſt. 81. cler. 20.*

CAP. XIV.

Subdiaconus cum ordinatur, &c. accipiat de manu Archidiaconi vrceolum cum aqua, & mantile, & manutergium. *Carthag. iv. c. 5. Iuo lib. 3 tit. 3. c. 8. panor. & par. 6. c. 14. & c. 9. in fine, decr. Anſel. lib. 7. c.* 51. *Diſt. 23. c. 15.*

CAP. XV.

Acolythus cum ordinatur, ab Archidiacono accipit ceroferarium cum cereo, & vrceo- *Diſt. 23. c. 16.*

ceolum vacuum. *Carth.iv.c.6. Iuo lib.3.tit.3.c.9.panor.& par.6.c.15.decr. Anſelm.lib.7.cap.50.*

CAP. XVI.

Diſt. 23. c. 19. Oſtiarius cum ordinatur, poſtquam ab Archidiacono inſtructus fuerit, qualiter in domo Dei debeat conuerſari; ad ſuggeſtionem Archidiaconi tradat ei Epiſcopus claues eccleſiae de altario. *Cartha. iv. c.9. Iuo lib.3.tit.3.c.12.panor.& par.6.cap.18. decr. Anſelm.lib.7.c.47.*

CAP. XVII.

Diſt.88. c.7. Epiſcopus gubernationem viduarum, & pupillorum, ac peregrinorum non per ſe ipſum, ſed per Archipresbyterum, aut per Archidiaconum agat. *Carth.iv.c.17.*

CAP. XIIX.

Statutum eſt, diaconum non chriſmare, ſed presbyterum abſente Epiſcopo, praeſente vero nō, niſi ab ipſo fuerit praeceptum. Archidiaconus conſtitutionem huiuſmodi Epiſcopis abſentibus, & praeſentibus ſuggerat. *Toletan.1.cap.20.*

CAP. XIX.

Diſt. 23. c.22. Clerici, qui comam nutriunt, ab Archidiacono, etiam ſi noluerint, inuiti detondeantur. &c. *Agath. 20. Capitul. lib.7.cap. 234. Caeſar.lib.8.cap.51.*

CAP. XX.

Diſt. 74. Epiſcoporum. c.5. †ordinationem Si officium Archidiaconatus propter ſimpliciorem naturam implere, aut expedire nequiuerit; ille loci ſui nomen teneat, & ordinationi † Eccleſiae, quem elegerit Epiſcopus, praeponatur. *Agath.23.*

CAP. XXI.

De rebus eccleſiaſticis tres aequae fiant portiones. &c. De parte (*reparationis eccleſiae*) ſiue Archipresbyter, ſiue Archidiaconus illam adminiſtrans, Epiſcopo faciat rationē. *Bracarenſ.1.cap.5.*

CAP. XXII.

A media quadrageſima presbyteri chriſma petant; & ſi quis infirmitate detentus venire non potuerit, ad Archidiaconum ſuum, vel Archiſubdiaconū tranſmittat. *Anti. c.6.*

CAP. XXIII.

Si presbyter, aut diaconus, aut ſubdiaconus poſt acceptam benedictionem infantes procreauerit. &c. & Archipresbyter hoc Epiſcopo, aut Archidiacono non intimauerit; integro anno non cōmunicet. *Antiſio.c.20.*

CAP. XXIV.

Quicumque iudex, aut ſaecularis presbyterum, aut diaconum, aut quemlibet de clero, aut de iunioribus, abſque audientia Epiſcopi, aut Archidiaconi, vel Archipresbyteri, iniuriam inferre praeſumpſerit: anno ab omni Chriſtianorum conſortio habeatur extraneus. *Antiſiod.cap.43.*

CAP. XXV.

Sedentibus in diuturno ſilentio ſacerdotibus. &c. dicat Archidiaconus: Orate. &c. Si presbyter aliquis, aut diaconus, vel clericus, ſiue laicus de his, qui foris ſteterint, cōcilium pro qualibet re crediderit appellandum; eccleſiae Metropolitanae Archidiacono cauſam ſuam intimet, & ille concilio denuntiet. *Toletan.cap.3.*

CAP. XXVI.

Quicumque ad hoc officium (*Archipresbyteratus, ſeu Archidiaconatus*) peruenerit, humilitatem Pontifici ſuo, & reuerentiam praebeat. &c. & ſui dignitatem officii per omnia teneat. *Emeriten.cap.10.*

CAP. XXVII.

Dictum eſt, quod in pleriſque locis Archidiaconi ſuper presbyteros parochianos quandam exercent dominationem, & ab eis cenſus exigant. &c. Teneant propriam menſuram, & quod eis ab Epiſcopis iniungitur, hoc per parochias ſuas exercere ſtudeant, nihil per cupiditatem, & auaritiam praeſumentes. *Cabilonenſe ſub Carolo c. 15. Iuo par.3.c.134.decr.* Diſt. 94. c.vlt.

CAP. XXIIX.

Subdiaconi cum ordinantur. &c. ab Archidiacono ſcyphum aquae cum aquamanili, & manutergium accipiunt. *Iſidor. lib.2.c.10. de eccleſ.offic.apud.Aquiſgr.c.6.*

CAP. XXIX.

Statuimus, vt vnuſquiſque Epiſcoporum ſuper Archidiaconis ſuis deinceps vigilantiorem curam adhibeat; quoniam propter eorum auaritiam, & morum improbitatem, multi ſcandalizantur, & miniſterium ſacerdotale vituperatur, & in eccleſiis a ſacerdotibus multa propter eos negliguntur. *Pariſ. ſub Ludou.& Loth.lib.1.c.25.*

CAP. XXX.

Archidiaconatum nullus habeat, niſi diaconus efficiatur. *Bituric. c.4. apud ſyn. Lemouic. act.2.*

CAP. XXXI.

Nemo Archidiaconatum per pecuniam adquirat. Quicumque tali modo iam adquiſiſſe comprobatur, omni remota occaſione deponatur. *Pictau.c.2.*

CAP. XXXII.

Qui Archidiaconatus tenent, diaconi fiāt. &c. Quod ſi aliqua iuſta cauſa prohibente diaconi eſſe non potuerint, praelationes amittant. *Pictau.c.7. Tarr.lib.6.c.83.* De aeta. & quali. ord. c. 1. Greg. ix. & in 1. collect.

CAP. XXXIII.

Archidiaconi (*ſi clericos rurales cōcubinarios*) in iniquitatibus voluerint confouere, vel eorum diſſimulare exceſſus, ſciant ab officio ſe ſuſpenſos. *Concil.habitum in Alemania ſub Conrado Cardinali, c.3.*

CAP. XXXIV.

Cum Vicarius (*in eccleſia*) poni debet, & poteſt, perpetuo inſtituatur, idque aſſenſu, & auctoritate dioeceſani, & Archidiaconi loci illius: nec Epiſcopus, vel Archidiaconus talem inſtituat, niſi ei de bonis eccleſiae coram eo tantum fuerit aſſignatum, vnde iura Epiſcopi, & Archidiaconi poſſit perſoluere,

uere,& congruam, & ſufficientem ſuſtentationem habere. *Concilium ſub eod. Conrado Cardinali, cap.* 12.

CAP. XXXVI.

Maras (*diaconus*) ſecundum veritatem excommunicatus eſt a proprio Archidiacono; non enim a me excommunicatus, quoniam iniuriam fecit presbytero; ob hoc eum a communione ſuſpendit. *Ibas Epiſcopus in Chalced. ſynod. act.* 10.

CAP. XXXVII.

Cornelius ante quam paſſus eſt, omnia bona eccleſiae tradidit Stephano Archidiacono. *Damaſus in Cornel.*

CAP. XXXIIX.

Lucius omnem poteſtatem eccleſiae dedit Archidiacono ſuo Stephano, dum ad paſſionem pergeret. *Dam. in Lucii.*

De hypodiaconis, & de muneribus, quae ad eos pertinent. Tit. XXXIV.

CAP. I.

Diſt. 92. 2. in ſan. cta. in f. Psalmos, ac reliquas lectiones cenſeo per ſubdiaconos. &c. exhiberi. *Greg. in ſyno. Roman. cap. 1. & lib. 4. cap. 88. regiſt. Iuo par. 2. cap. 79. decret. Anſelm. lib. 7. cap. 65. Tarracon. lib. 4. cap. 22.*

CAP. III.

De conſ. d. 1. c. 58. Epiſcopus In ſollemnioribus diebus ſeptẽ, aut quinque, aut tres diacones, qui eius oculi dicuntur, & ſubdiaconos, ac reliquos miniſtros, ſecum habeat (*Epiſcopus*,) qui ſacris induti veſtimẽtis, in fronte, & a tergo, & presbyteri e regione dextra, laeuaq. ſtent. *Anacl. ep. 1. in med. Iuo par. 2. cap. 67. decr. Anſelm. lib. 6. cap. 132. Caeſaraug. lib. 4. cap. 49. Tarracon lib. 3. cap. 49.*

CAP. III.

Septem diaconos in vrbe Roma per ſeptẽ regiones ciuitatis, ſicut a Patribus accepimus, habemus. &c. Denique ſeptem ſimiliter ſubdiacones ordinauimus, qui ſeptem notariis imminerent, & geſta martyrum veraciter in integro colligerent. &c. *Fabia. ep. 1. in princ. Anſel. lib. 7. c. 77. & 78.*

CAP. IV.

Per ſingula territoria presbyteri, vel miniſtri ab Epiſcopis, non prout libitum fuerit, a vicinioribus, ſed a ſuis propriis per annos ſingulos petant chriſma, appropinquãte ſollemnitate paſchali, nec per quemcumque eccleſiaſticum, ſed ſi qua neceſſitas, aut miniſtrorum occupatio eſt, per ſubdiaconum. &c. *Vaſenſ. cap. 3. Vorm. c. 60. Burch. lib. 4. c. 78. Iuo par. 1. c. 272. decr.*

CAP. V.

Diſ. 23. c. 31. et 32. Non liceat cuilibet ex lectoribus ſacra altaris vaſa portare, nec aliis, niſi his, qui ab Epiſcopo ſubdiaconi fuerint ordinati. *Brac. 1. cap. 28. Vide Mart. Brac. 41. Iuo par. 6. cap. 377. decr.*

CAP. VI.

Tam ſubdiaconus, quam oſtiarius, vel reliqui ſeruitium ſanctae eccleſiae conſuetum abſque vlla deſidia impleant. &c. Qui contempſerit facere, & adimplere; ſubdiaconos verbis corripiendos, & ſi non emendauerint ab ſtipendio priuandos, reliquos flagris coercendos. *Narbon. cap.* 13.

CAP. VII.

Lectae ſunt epiſtolae Pauli, qualiter ſubdiaconi miniſterium eſt, eundem Apoſtolũ legere, vt officium ſibi commiſſum implere, certius potuiſſet. *Rem.* 4.

CAP. IIX.

Subdiaconi, qui apud Graecos hypodiaconi vocantur, in Eſdra inueniuntur, appellanturque ibi Nathinnaei, id eſt in humilitate Domino ſeruientes. Ex eorum ordine fuit ille Nathanael. &c. Iſti oblationes in tẽplo Domini ſuſcipiunt a populis; iſti officiis obediunt Leuitarum iſti quoq; vaſa corporis, & ſanguinis Chriſti diaconibus ad altaria Domini offerunt. De quibus quidem placuit Patribus, vt quia ſacra myſteria contrectant, caſti, & continentes ſint ab vxorib. & ab omni carnali immunditia liberi, iuxta quod illis Propheta iubente docetur. Mundamini, qui fertis vaſa Domini. *Iſid. lib. 2. c. 10. de eccl off. apud Aquiſgr. c. 6.* *1. Eſdr. 2. c. & 8. c. Ioan. 1. f. Eſa. 52. c.*

CAP. IX.

Non liceat cuilibet miniſteria tangere, niſi ſubdiacono, aut acolytho in ſecretario vaſa Dominica. *Mart. Brac. cap. 41. Vid. Laod. 21. Iuo par. 6. c. 377. decr.* *Diſt. 23. c. 32.*

CAP. X.

Fabianus regiones diuiſit diaconibus, & fecit ſeptem ſubdiacones, qui ſeptem notariis imminerent, vt geſta martyrum in integro colligerent. *Damaſ. in Fabiani.*

Hypodiaconus non ordinetur ante viceſimum annum. Tit. XXXV.

CAP. I.

De his, quos voluntas parentũ a primis infantiae annis in clericatus officio, vel monachali poſuit, pariter ſtatuimus obſeruandum. &c. vt vbi octauumdecimum aetatis ſuae compleuerint annum, coram totius cleri, plebiſque conſpectu voluntas eorum de expetendo cõiugio ab Epiſcopo perſcrutetur. quibus ſi gratia caſtitatis Deo inſpirante placuerit. &c. primo ſubdiaconatus miniſterium probatione habita profeſſionis ſuae a viceſimo anno ſuſcipiant. &c. *Toleta. ij. c. 1. Anſel. lib. 7. c. 42.* *Diſt. 28. c. 5.*

CAP. II.

Hypodiaconus minor xx. annis non ordinetur. Si quis antea ſubdiaconus ordinatus fuerit, deponatur. *Trul.* 15. *Diſt. 77. c. 4. ſubdiaconus.*

De caerimoniis in ordinatione hypodiaconi. Tit. XXXVI.

CAP. I.

Diſt. 23. c. 15.

SVbdiaconus cum ordinatur, quia manus impoſitionem non accipit, patenam de Epiſcopi manu accipiat vacuam, & calicem vacuum; de manu vero Archidiaconi vrceolum cum aqua, & mantile, & manutergium. *Carth. iv. c. 5.* *Iſido. lib. 2. c. 10. de eccleſ. offi.* *Iuo lib. 3. tit. 3. c. 8. panor. & par. 6. cap. 14. & c. 9. in fine, decr. Anſel. lib. 7. c. 51.*

CAP. II.

Subdiaconi, cum ordinantur, ſicut ſacerdotes, & Leuitae manus impoſitionem non ſuſcipiunt, ſed patenam tantum, & calicem de manu Epiſcopi, & ab Archidiacono ſcyphum aquae cum aquamanili, & manutergium accipiunt. *Iſid. de eccleſ. offic. lib. 2. c. 10. apud Aquiſg. c. 6.*

De his, quae hypodiaconi facere prohibentur. Tit. XXXVII.

CAP. I.

Diſt. 23. c. 16. † mini ſtros.

NOn oportet ſubdiaconos † habere locum in diaconico, & Dominica vaſa contingere. *Laod. c. 21. Mart. Brac. c. 41. Iuo par. 3. c. 105. decr.*

CAP. II.

Diſt. 23. c. 27. miniſtrum. † miniſtrum

Non oportet, ſubdiaconum † vti orario, nec oſtia derelinquere. *Laod. c. 22. Anſ. l. 7. c. 82.*

CAP. III.

Diſt. 93. c. 16. † diaconos

Non oportet miniſtros † panem dare, neq; calicem benedicere. *Laod. 25. Aquiſgr. 78.*

CAP. IV.

† miniſtros

Non oportet, ſubdiaconos, † ſaltem paululum, ianuas deſerere, & orationi vacare. *Laod. cap. 43.*

CAP. V.

Diſt. 23. c. 30.

Non oportet inſacratos miniſtros in ſecretarium, quod Graeci diaconicon appellant, ingredi, & contingere vaſa dominica. *Agath. 66. Laod. 21.*

Diaconiſſae non ordinentur ante quadrageſimum annum. Tit. XXXIIX.

CAP. I.

27. q. 1. diaconiſſam. 23.

NOn ordinetur diaconiſſa minor annis xl. & cum diligenti examinatione: ſi ordinata in miniſterio aliquod tempus fuerit, & nupſerit, iniuria afficiens gratiam Dei, anathematizetur cum eius coniuge. *Chalced. c. 15. Vorm. c. 73. Anſel. lib. 11. c. 86.*

CAP. II.

Non ordinetur diaconiſſa ante annos xl. *Trull. c. 14.* ordinata deponatur. *Trull. 15.*

CAP. III.

1. Tim. 5. a

Vidua eligatur lx. annorum, vt ait Apoſtolus, diaconiſſa xl. vt ſacri canones ſtatuũt; virgo xvij. vt Baſilij canones. *Trull. 40.*

Diaconiſſae non nubant. Tit. XXXIX.

CAP. I.

11. q. 1. c. 23. diaconiſſam.

DIaconiſſa, quae in miniſterio aliquod tempus fuerit, ſi nubat, iniuria afficiẽs gratiam Dei, anathematizetur cum coniuge ſuo. *Chalc. 15. Vorma. 73. Anſel. lib. 11. c. 86.*

CAP. II.

Si quis diaconam in coniugium duxerit, anathema ſit. *Gregor. ij. in ſynod. Rom. c. 2. Trosley. cap. 8.*

CAP. III.

Hadrianus filius Exhilarati, qui poſt præſtitum ſacramentum in Apoſtolica cõfeſſione Epiphaniam diaconam illicito auſu in in vxorem habet, anathema ſit. Epiphania diacona, quae poſt praedictum ſacramentũ cum Hadriano Exhilarati filio fuga lapſa eſt in vxorem, anathema ſit. Si quis ei in tam crudeli actu conſenſum praebuit, anathema ſit. *Grgo. ij. in ſyn. Rom. c. 14. 15. 16.*

CAP. IV.

Vt presbyteram, diaconam, nonnam, aut monacham, vel etiam ſpiritalem commatrẽ nullus ſibi praeſumat nefario coniugio copulare. nam, qui huiuſmodi opus perpetrauerit, ſciat ſe anathematis vinculo eſſe obligatum, & Dei iudicio condemnatum, atque a ſacro corpore, & ſanguine Domini noſtri Ieſu Chriſti, alienum. Statuentes Apoſtolica cenſura, vt quicumque ſacerdotum eos communicare praeſumpſerit, eorum conſortio condemnatus, ſacerdotii ſui honore priuetur. Si autem hi, qui coniuncti ſunt, admoniti declinauerint, & ab alterutrum fuerint diuiſi, paenitentiae ſubmittantur, vt ſacerdos loci prouiderit. *Zacha. in ſyn. Rom. c. 5. Vide conc. il. Roman ſub Gregor. ij. c. 1. 2. 3. 4.*

CAP. V.

Vidua Epiſcopi, presbyteri, diaconi, ſi maritum acceperit, nullus clericus, nulla religioſa cum ea conuiuium ſumat; numquã communicet, niſi moriens. *Tolet. 1. c. 18. M. Brac. c. 19. Anſelm. lib. 10. cap. 59.* *Diſt. 28. ſi qua. 11.*

CAP. VI.

Relictae presbyteri, ſiue diaconi, ſi cuicumque nupſerint, eatenus ab eccleſia elongentur, donec a coniunctione illicita ſeparentur. Maritum quoque eius ſimilis vſque ad correctionem ſeueritate plectendum. *Epau. c. 32.*

CAP. VII.

Si ſe cuicumque mulier duplici coniugio presbyteri, vel diaconi relicta coniunxerit, aut caſtigati ſeparentur, aut pari excommunicatione plectantur. *Aurel. c. 15. vel 13.* *Diſt. 28. c. 11.*

CAP.

CAP. IIX.

Feminae, quae benedictionem diaconatus hactenus contra interdicta canonum acceperint, ſi ad coniugium probantur iterum deuolutae, a communione pellantur. Quod ſi huiuſmodi contubernium admonitae ab Epiſcopo, cognito errore diſſoluerint, in communionis gratiam acta paenitentia reuertantur. *Aurel.ij.cap.16.*

CAP. IX.

1.Tim.5. Viduam, quae in viduarum numerũ relata eſt, hoc eſt, quae ab Eccleſia in diaconatũ ſuſcepta eſt, cenſuit Apoſtolus nubentem deſpici. &c. *Baſil. epiſt. ad Amphiloch. c. 24.*

CAP. X.

†Pagano. Diaconiſſa, quae cum Graeco † fornicata eſt, eſt ad communionem admittenda, ad oblationem autem ſeptimo anno admittetur, ſcilicet, ſi in caſtitate vitam agat. Graecus †Paganꝰ † autem, qui poſt fidem, rurſus ad ſacrilegiũ accedit, ad vomitum reuertitur. Nos ergo diaconiſſae corpus vt conſecratum, eſſe in caſu carnali non amplius permittimus. *Baſil. ad Anphiloch. c. 44.*

De Diaconiſſis non ordinandis.
Tit. XL.

CAP. I.

Diaconiſſae omnimode non ordinandae. Si quae iam ſunt, benedictioni, quae populo impenditur, capita ſubmittant. *Arauſ. cap. 26.*

CAP. II.

Viduarum conſecrationem, quas diaconiſſas vocant, ab omni religione † noſtra penitus abrogamus: ſolam eis paenitentiae benedictionem, ſi conuerti ambiunt, imponendo. *Epau. 21.*

† regione f.

CAP. III.

Feminae benedictionem diaconatus hactenus contra interdicta canonum accipiũt. &c. *Aurel ij. c. 15.*

CAP. IV.

Nulli poſtmodum feminae diaconalis benedictio pro condicionis huius fragilitate credatur. *Aurel. ij. c. 17.*

Communia de diaconiſſis.
Tit. XLI.

CAP. I.

Paulianiſtae cõuerſi, rebaptizentur. Clerici eorum laudabilis vitae rebaptizati ordinẽtur a catholico Epiſcopo, minus probati deponantur. Idem de diaconiſſis, & ceteris ex clero ſeruetur. Diaconiſſas autem intelligimus, quae in eo ordine numerantur. nam cum manus impoſitionem non habeant, omnino inter laicas computentur. *Nicae. 19.*

CAP. II.

Epiſcopi ante Epiſcopatum vxor ab eo ſeparata ex conſenſu, poſt eius ordinationem in monaſterium ingrediatur, quod longius abſit ab Epiſcopi habitatione, & Epiſcopi prouidentia ſuſtentetur. Quod ſi digna viſa fuerit, ad diaconiſſae dignitatem aſcendat. *Trul. 48.*

CAP. III.

Scimus ſanctam Mariam prius meretricem fuiſſe, poſtea factam continentem, non tamen inter diaconas relata eſt. *Taraſ. CP. ante vii. ſynod. in epiſt. ad Io. presb. poſt med.* *Luc. 7. ſ.*

LIBER OCTAVVS

De Acolythis, & alijs Clericis inferioribus.

DE ACOLYTHIS, ET DE EORVM Officio.

TIT. PRIMVS.

CAP. I.

Diſt. 24. c. 1. Nullus. Nullus lector, vel oſtiarius vaſa ſacrata audeat cõtingere. Nullus acolythorum rem ſacratã a presbytero alii porrigere. &c. niſi tãtum ſupportet, quod ei ſacerdos impoſuerit ſuo ore benedictum. *Silueſt. in ſynod. Rom. cclxxxiv. Epiſcopor. c. 9.*

CAP. II.

Septem diaconos in Vrbe Roma. &c. habemus; qui per ſingulas hebdomadas, & Dominicos dies, atque feſtiuitatum ſollemnia cum ſubdiaconibus, & acolythis, ac ſequaciũ ordinum miniſtris iniuncta ſibi obſeruant miniſteria. *Fabian. ep. 1. in prin.*

CAP. III.

Acolythus cum ordinatur, ab Epiſcopo *Diſt. 23. c. 16.*

quidem doceatur, qualiter in officio ſuo agere debeat; ſed ab Archidiacono accipiat ceroferarium cum cereo, vt ſciat ſe ad accendenda eccleſiae luminaria mancipari; accipiat & vrceolum vacuum ad ſuggerendum vinum in euchariſtiam ſanguinis Chriſti. *Carth.iv.cap.6.Iuo lib.3.cap.9.panor. & p.6.cap.15.decr.Anſel.lib.7.c.50.*

CAP. IV.

Acolythi Graece, Latine ceroferarii dicuntur, a deportandis cereis, quando legendum eſt Euangelium, aut ſacrificium offerendum. Tunc enim accenduntur luminaria ab eis, & deportantur, non ad effugandas tenebras, dum ſol eo tempore rutilet, ſed ad ſignum laetitiae demonſtrandum: vt ſub typo luminis corporalis illa lux oſtendatur, de
Ioan 1.a. qua in Euangelio legitur: Erat lux vera, &c. *Iſid.lib.7.cap.12.etymo. apud Aquiſgra. cap.5.Raban.lib.1.cap.9.de inſt.cleri.*

CAP. V.

Diſt. 23. c. 32. Non liceat cuilibet miniſteria tangere, niſi ſubdiacono, aut acolytho in ſecretario vaſa Dominica. Mar.*Brac. cap.*41. *Iuo par.6.cap.377.decr.Vid.*Laod.21.

De exorciſtis, & eorum officio.

Tit. II.

CAP. I.

Diſt.69. c. vlt. NOn oportet exorcizare eos, qui non ſunt promoti ab Epiſcopis, neque in eccleſiis, neque in domibus. *Laod.c.26.refert Felix iv ep.1.cap.1.in fi.Aquiſgr.79.*

CAP. II.

Diſt. 23. c. 17. Exorciſta cum ordinatur, accipiat de manu Epiſcopi libellum, in quo ſcripti ſunt exorciſmi, dicente ſibi Epiſcopo: Accipe, & commenda memoriae, & habeto poteſtatem imponendi manus ſuper energumenum, ſiue catechumenum. *Carth.iv.cap.7. Raban.lib.1.c.10.de inſt.cle.Iuo lib.3.tit.3.c.30.panor. & par.6.c.16.decr.Anſ.lib.7.c.49.*

CAP. III.

De conſ. d.5.c.11. Omni die exorciſtae energumenis manus imponant. *Carth.iv.c.90.Burch.lib.2.c.223. Iuo par.6.c.298.decr.*

CAP. IV.

Energumenis in domo Dei aſſidentibus victus quotidianus per exorciſtas oportuno tempore miniſtretur. *Carth.iv.c.92.*

CAP. V.

1.Eſdr.2.c. Quos Eſdras actores memorat tẽpli tunc, nunc eſſe exorciſtas inuenimus in Eccleſia Dei.&c.Hi cũ ordinantur, ſicut ait canon, accipiũt de manu Epiſcopi libellũ, in quo ſcripti ſunt exorciſmi, accipientes poteſtatem imponendi manus ſuper energumenos, (*ſiue baptizatos*) ſiue catechumenos. *Iſidor. lib.2.c.13.de eccl.offi.apud Aqiſg.c.4. Raba.li.1.c.10.de inſt.cler.*

De lectoribus, & eorum officio, & de his, quae facere prohibentur.

Tit. III.

CAP. I.

QVoniam vidimus quoſdam ex infantia tonſuram cleri accipientes, ſine Epiſcopi ordinatione legere in ambone: id deinceps fieri prohibemus, etiam ſi monachi ſint. Sed praepoſito monaſterii, ſi presbyter ſit ab Epiſcopo promotus, liceat hoc facere. item ex veteri conſuetudine liceat Chorepiſcopo lectores ordinare Epiſcopo permittente. N*icae.ij.c.14. Iuo par. 5.c. 376. decr. Caeſar.lib.9.cap.21.* *Diſt. 69. c.1.*

CAP. II.

Nullus lector, vel oſtiarius vaſa ſacrata audeat contingere. *Silueſt.in ſynodo Roman. ccxxxiv.Epiſcopor.cap.9.*

CAP. III.

Non oportet lectores, aut cantores orarium ferre, & ita legere, aut canere. *Laod. c.23.Anſel.lib.7.c.83.* *Diſt. 23. c.28.*

CAP. IV.

Lectores ad pubertatis tempus venientes cogantur vel vxores ducere, vel caſtitatem profiteri. *Carth.c.16.poſt.prin.* G. *Carth.iij.c.19.*L.*Hippon.20.L.Vorm.68.*Iuo *lib.3.tit.8.c.18.panor.Anſel.lib.7.c.142. Caeſar. lib.8.c.38.Tarrac.lib.1.cap.109.* *Diſt. 32. c.8.*

CAP. V.

Lectores populum non ſalutent. *Carth. c.16.in fin.G.Carth.iij.c.4.L. Vide Vorm. 69. Burch.lib.2.cap.11.Iuo lib.3.tit.3.cap.3.panor.& par.6.cap.31.decr.* *Diſt. 77. c. 5. placuit. & 20.q.1.c.15.*

CAP. VI.

Qui in eccleſia vel ſemel legerit, ab alia eccleſia ad clerum non recipiatur. *Carthag. c.91.G.Milen.15.* L. *Afr.57.*L.*Aquiſgr.57. Burch.lib.8.c.11.Iuo par.7.c.34.decr.* *Diſt. 71. placuit.c.3.*

CAP. VII.

Clericorum nomen etiam lectores retineant. *Carthag.iij.cap.21.Burch.lib.2.cap.42. Iuo par.6.cap.143.decr.* *Diſt. 71. c.2.clericum.*

CAP. IIX.

Lector cum ordinatur, faciat de illo verbum Epiſcopos ad plebem, indicans eius fidem, ac vitam, atque ingenium. Poſt haec ſpectante plebe tradat ei codicem, de quo lecturus eſt, dicens ad eum: Accipe & eſto lector † verbi Dei, habiturus, ſi fideliter, & vtiliter impleueris officium, partem cum eis, qui verbum Dei miniſtrauerunt. *Carth. iv.cap.8.Iuo lib.3.tit.3.cap.11.panor.& par.6.cap.17.decr.Anſelm.lib.7.cap.48.* *Diſt. 23. c.18.* † relator

CAP. IX.

Lector fidelis, ſi viduam alterius vxorem acceperit, amplius nihil ſit, ſed ſemper lector habeatur, aut forte ſubdiaconus. *Tolet. i.c.3.M.B.c.43.* *Diſt. 34. c.18.*

CAP. X.

Non liceat cuilibet ex lectoribus ſacra alta- *Diſt. 23. c.31.*

altaris vaſa portare; nec aliis, niſi his, qui ab Epiſcopo ſubdiaconi fuerint ordinati. *Brac.i.c.28.Laod.21.Vid.Mar.Br.c.41.*

CAP. XI.

Lectores in eccleſia in habitu ſaeculari ornato non pſallent, neque granos † gentili ritu dimittant.*Brac.i.cap.29.*

† gradus

CAP. XII.

Lectorem ordo formam, & initium a Prophetis accepit. Sunt igitur lectores, qui verbum Dei praedicant, quibus dicitur. Clama, ne ceſſes, quaſi tuba exalta vocem tuam. Iſti quippe, dum ordinantur, primum de eorum conuerſatione Epiſcopus verbum facit ad populum; deinde coram plebe tradit eis codicem apicum diuinorum ad Dei verbum annunciandum. Qui autem ad huiuſmodi prouehitur gradum, iſte erit doctrina, & libris imbutus, ſenſuumque, ac verborum ſcientia praeornatus.&c.*Iſidor. lib. 2. c. 11. de.eccleſ.offic. apud Aquiſgr. cap. 3. Raban. lib.1.cap.11 de inſtit.clericor.*

Eſa.58.a.

CAP. XIII.

Lector, ſi cum ſua ſponſa ante matrimonium commercium habuerit, poſtquam anno ceſſauerit, ad legendum recipietur manens non vlterius promouendus. Quod ſi ſine diſpenſatione furtim coierit; ceſſabit a miniſterio.*Baſil.ad Amphiloch.cap.68.*

CAP. XIV.

Dist. 34. c.18.

Lector, ſi viduam alterius vxorem acceperit; in lectoris ſtatu permaneat; aut ſi forte neceſſitas ſit, ſubdiaconus fiat, nihil autẽ ſupra. Similiter & ſi bigamus fuerit. *Mar. Brac.c.43.Tolet.i.c.3.*

CAP. XV.

Diſt. 92. c. 3.

Non liceat in publico pſallere, aut legere, niſi qui ab Epiſcopo lectores ſunt ordinati.*Mart.Braca.45.Vid.Laod.15.Aquiſgr.76.*

De oſtiariis, & de eorum officio. Tit. IV.

CAP. I.

NVllus lector, vel oſtiarius vaſa ſacrata audeat contigere. *Silueſt.in ſynod. Rom.ccxxxiv.Epiſcop.c.9.*

CAP. II.

De velis ianuarum cura ſit oſtiariis, &c. *Clem.epiſt.2.poſt principium.*

De conſec. d.1.nemo. c.39.in fi.

CAP. III.

Diſt. 23. c.29.

Non oportet [miniſtrum orarium ferre, neque ianuam relinquere. *Laod. c. 22. Anſelm.lib.7.c.82.*

CAP. IV.

Non oportet miniſtros, quamuis breui tempore ianuas derelinquere, & orationi vacare.*Laod.cap.43.*

CAP. V.

Clericorum nomen etiam oſtiarii retinẽt. *Carth.iij.cap.21.Burch.lib.2.cap.42.Iuo par. 6.cap.143.decr.*

Diſt. 72. c 2.cleri-corum.

CAP. VI.

Oſtiarius cũ ordinatur, poſtquam ab Archidiacono inſtructus fuerit, qualiter in domo Dei debeat conuerſari, ad ſuggeſtionem Archidiaconi tradat ei Epiſcopus claues eccleſiae de altario dicens: Sic age, quaſi redditurus Deo rationem, pro his rebus, quae his clauibus recluduntur.*Carth. iv. c.9. Iuo lib.3.tit.3.c.12. panor.& par.6.cap.18. decr. Anſel.lib.7.c.47.*

Diſt.23. c.19.

CAP. VII.

Tam ſubdiaconus, quam oſtiarius, vel reliqui ſeruitium ſanctae Eccleſiae conſuetum abſque vlla deſidia impleant, &c. qui contempſerit facere, & adimplere; ſubdiaconos verbis corripiendos, & ſi non emendauerint, ab ſtipendio priuandos, reliquos flagris coercendos. *Narbonen.c.13.*

CAP. IIX.

Manificus ille, qui ſanctam Dei aedificauerit Eccleſiam, quod ibidem pro ſua mercede largitus eſt, eodem loco presbyter ſecundum priorum canonum inſtituta deſeruiens habeat, & ſi presbyterum ea facultas habere non permittit, vel diaconus inſtituatur. Certe ſi minor eſt cenſus, oſtiarius a ſacerdote ſit electus, qui nitorem infra ſinus ſanctae Eccleſiae faciat, qui & ſanctarum reliquiarum luminaria omni ſubſequenti nocte accendat. *Toletan. habitum anno 12. Reccaredi Regis,c.2.*

CAP. IX.

Oſtiarii ſunt, qui in veteri teſtamento ianitores templi vocabãtur, qui praeerant portis Hieruſalem; quique ordinati per vices ſuas, omnia interiora templi, vel exteriora cuſtodiebant. Hi denique inter ſanctum, & iniquum diſcernentes, eos tantum in eccleſia, qui ſunt fideles, recipiunt. Intrare enim templum, niſi per hos † non poſſumus. habent enim poteſtatem tam bonos recipiẽdi, quam reiiciendi indignos.*Iſid.lib.2.c.14. de eccleſ.off.apud Aquiſgr.c.2. Raban.lib.1. c.12.de inſtit.cler.*

1. Paral. 23. & 2. 23.

† oſtium, vel eos

CAP. X.

Oſtiarii tonſuram eccleſiaſticam habeãt, hoc eſt, barbam raſam, & coronam in capite. *Bituric.c.7.apud ſyn.Lemouic.act.2.*

De pſalmiſtis, ſiue cantoribus, & de cuſtodibus martyrum, & de eorum officiis. Tit. V.

CAP. I.

SI quis deſiderat in Eccleſia militare, aut proficere, ſit prius oſtiarius, lector, exorciſta per tempora, quae Epiſcopus conſtituerit; deinde acolythus annis v. ſubdiaconus annis v. cuſtos martyrum ann.v. diaconus ann. v. &c. *Silueſter in epilogo ſyn.Rom.*

CAP. II.

Non oportet amplius, quam eos, qui regulariter cantores exſiſtunt, qui & de codice

Diſt.92. nõ liceat. cap.3.

canunt, alios in pulpitum conſcendere, & in eccleſia pſallere. *Laod. c. 15. Aquiſgr. 76. Mart. Brac. c. 45.*

C A P. III.

Diſt. 23. c. 28. Non oportet lectores, aut cantores orariis vti, & ita legere, vel canere. *Laod. c. 23. Anſelm. lib. 7. 83.*

C A P. IV.

Diſt. 92. c. 2. clericum. Clericorum nomen etiam pſalmiſtae retinent. *Carth. iij. c. 21. Burch. lib. 2. c. 42. Iuo par. 6. cap. 143. decr.*

C A P. V.

Diſt. 23. c. 20. Pſalmiſta, id eſt cantor, poteſt abſq. ſcientia Epiſcopi, ſola iuſſione presbyteri officium ſuſcipere cantandi, dicente ſibi presbytero: Vide, vt quod ore cantas, corde credas; & quod corde credis, operibus cõprobes. *Carth. iv. c. 10. Iuo lib. 3. tit. 3. c. 13. panor. & par. 6. c. 19. decr. Anſel. lib. 7. c. 46.*

C A P. VI.

Studendum ſummopere cantoribus eſt, ne donum ſibi diuinitus collatum, vitiis foedent: ſed potius illud humilitate, caſtitate, & ſobrietate, & ceteris ſanctarum virtutum ornamentis exornent. Quorum melodia animos populi circumſtantis ad memoriam, amoremque caeleſtium non ſolum ſublimitate verborum, ſed etiam ſuauitate ſonorũ, quae dicuntur, erigat. Cantorem autem, ſicut traditum eſt a ſanctis Patribus, & voce, & arte praeclarum, illuſtremque eſſe oportet; ita, vt per oblectamenta dulcedinis, animos incitet audientium. Cantores itaque non propter donum ſibi collatum, ſe ceteris ſuperbiendo praeferant; ſed humiliter ſocios exhibeant. Et prouidendum eſt illis, quando temperate, quandoque ſubmiſſe diuinum agatur officium: ſcilicet, vt ſecundum numerum clericorum, & officii qualitatem, cantum protendant, & voces moderentur ceterorum. Sonum etiam vocalium litterarum bene, atque ornate perſtrepant. &c. *Aquiſgr. c. 137*

C A P. VII.

Silueſter conſtituit; vt ſi quis deſiderat in Eccleſia militare, aut proficere, vt eſſet oſtiarius, lector, exorciſta, acolythus. &c. ſubdiaconus annis v. cuſtos martyrum ann. v. diaconus ann. vij. presbyter annis tribus. *Damaſ. in Silueſt.*

De minoribus ordinibus ante ſacros ordines ſuſcipiendis. Tit. VI.

Vide libro ſeptimo titulo quarto ſcripta.

Clerici inferioris ordinis habeant clericis ordinis ſuperioris, & laici clericis honorem. Tit. VII.

C A P. I.

Diſt. 93. c. 5. A Subdiacono ad lectorem omnes ſubditi ſint diacono Cardinali vrbis Romae, in eccleſia honorem repraeſentantes eidem. Pontifici vero presbyter, presbytero diaconus, diacono ſubdiaconus, ſubdiacono acolythus, acolytho exorciſta, exorciſtae lector lectori oſtiarius, in omni loco repraeſentent obſequium, ſiue in publico, ſiue in gremio eccleſiae. *Silueſter in ſynodo Rom. cclxxxiv. Epiſcopor. cap. 7. Burch. lib. 2. c. 224. Iuo par. 6. c. 299. decr. Anſel. lib. 7. c. 6*

C A P. II.

Si quis quempiam clericorum honoratorum in itinere obuium habuerit, vſq; ad inferiorem gradum honoris veneranter, ſicut condecet Chriſtianum, illi colla ſubdat, prout is officia, & obſequia fideliſſima Chriſtianitatis iure promeruit. Et ſi quidem ille ſaecularis equo vehitur, clericuſque ſimiliter; ſaecularis galerum de capite auferat, & clerico ſincerae ſalutationis munus adhibeat: Si vero clericus pedes graditur, & ſaecularis vehitur equo, ilico ad terram deſluat, & debitum honorem clerico ſincerae caritatis exhibeat. &c. Qui vero haec, quae Spiritu ſancto dictante, ſancita ſunt, tranſgredi voluerit, ab Eccleſia, quam in ſuis miniſtris dehonorat, quamdiu Epiſcopus illius Eccleſiae voluerit, ſuſpendatur. *Matiſco. ij. c. 15.*

Clerici, qui non ſunt ſacris ordinibus initiati vxores ducere poſſunt. Tit. IIX.

C A P. I.

Quoniam in aliquibus prouinciis permittitur, lectoribus, & cantoribus vxores ducere; non liceat eis alterius fidei vxorẽ ducere. Qui duxerunt, & liberos ſuſceperunt, ſi eos permiſerunt ab haereticis baptizari, referant eos ad communionem catholicae Eccleſiae: non baptizatos non liceat baptizare apud haereticos, neque copulare in matrimonio cum haereticis, Iudaeis, vel gentilibus, niſi promittant ſe conuertere. Qui contra fecerit, canonica poena † punietur. *Chalc. c. 14. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 27. panor.* — Diſt. 32. c. 15.; † paenitentia

C A P. II.

Lectores, & cantores tantum ex omnibus innuptis clericis vxores ducere permittuntur. *Ap. c. 26. G. 27. L. Trul. 6.*

C A P. III.

Si qui clerici ſunt extra ſacros ordines conſtituti, qui ſe continere poſſunt, ſortiri vxores debent, & ſtipendia ſua exterius accipere. *Greg. ad Auguſt. interrog. 2. vel 1. in fine. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 25. panor. & par. 6. c. 86. decr. Anſel. lib. 7. c. 3.* — Diſ. 32. c. 3. & 12. q. 1. c. 8. quia tuae. & ſi qui ſunt ro.

C A P. IV.

Placuit, vt [lectores cum ad annos pubertatis venerint, cogantur aut vxores ducere, aut continentiam profiteri. *Carth. 16. Gr. Carth. iij. c. 19. L. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 28. panor. Anſel.* — Diſt. 32. c. 8.

Anſel. lib. 7. c. 149. Caeſar. li. 8. c. 58. Tarrac. lib. 1. c. 199.

CAP. V.

Cum ad aetatem perfectam lectores peruenerint, ſi aliquis eorum pro carnis fragilitate vxorem habere voluerit, poteſtas ducendi coniugem non negetur. *Vaſen. ij. c. 1.*

CAP. VI.

Quoniã in Apoſtolicis canonibus dictum eſt, eorum, qui non ducta vxore in clerum promouentur, ſolos lectores, & cantores vxorem poſſe ducere, & nos hoc ſeruantes decernimus; vt deponatur hypodiaconus, diaconus, vel presbyter, qui poſt ordinationem vxorem duxerit. &c. *Trul. 6. Apoſt. 26.* G. 27. L.

De oeconomo, defenſore, executore, & paramonario, & de eorum officio. Tit. IX.

CAP. I.

1. q. 1. c. 8 — SI quis Epiſcopus per pecuniam ordinauerit Epiſcopum, Chorepiſcopum. &c. oeconomum, defenſorẽ, ſiue paramonarium. † &c. de ſuo gradu periclitetur. &c. *Chalc. c. 2. Nicae. ij. c. 5. Pariſ. ſub Lud. & Loth. lib. 1. c. 11. Capit. lib. 1. c. 19. Burch. lib. 1. c. 112. Iuo lib. 3. tit. 9. c. 3. panor. & par. 5. c. 118. decr. Anſel. lib. 6. c. 81. Caeſar. lib. 4. c. 21.*

† manſionarium.

CAP. II.

16. q. 1. quidam. 17. — De clerico, vel monacho CP. veniente ſine mandatis Epiſcopi, vt admoneatur, & eiiciatur a defenſore eccleſiae CP. *Chalc. c. 23.*

CAP. III.

Diſt. 75. c. 2. quoniam. — Apud oeconomum eccleſiae viduatae fructus eccleſiae conſeruentur. *Chalc. c. 25. Burch. lib. 1. c. 24. Iuo par. 5. c. 135. decr. Anſel. lib. 6. c. 35. Caeſar. lib. 3. c. 28.*

CAP. IV.

Diſt. 89. c. 4. quia, & 16. q. 7. quoniã. 21. — In aliquibus eccleſiis ſine oeconomis Epiſcopi res eccleſiaſticas tractant. Placuit omnem eccleſiam, quae habet Epiſcopum, habere oeconomum ex clero, qui res eccleſiaſticas gubernet, iuxta voluntatem Epiſcopi; vt non ſine teſte res adminiſtrentur eccleſiae, & non diſpergantur, atque Antiſtes vituperetur. Id ſi non fecerit, diuinis canonibus ſubiaceat. *Chalc. c. 26. Deuſd. c. 4. Anſel. li. 6. c. 135.*

CAP. V.

9. q. 3. c. 3 cum ſimus — Cum ſeruare canones debeamus, & dicatur in vno ex eis, oeconomum eſſe oportere in eccleſia; is ſeruetur. & ſi Metropolitanus in eccleſia ſua conſtituit oeconomum: recte eſt. Sin minus, ex auctoritate ſua licet CP. Epiſcopo oeconomum cõſtituere in eccleſia: idem & Metropolitanis licet, ſi Epiſcopi, qui ſub eis ſunt, non conſtituerint in ſuis eccleſiis oeconomos. Idem de monaſteriis dicendum. *Nicae. ij. c. 11. Iuo par. 5. c. 374. decr.*

CAP. VI.

Diſt. 77. c. 2. — In ſingulis gradibus obſeruanda ſunt tempora. Si ab infantia eccleſiaſticis miniſteriis nomen dederit, inter lectores vſque ad viceſimum aetatis annum continuata obſeruatione perduret. &c. Sane vt etiam defenſores eccleſiae, qui ex laicis fiunt, ſupradicta obſeruatione teneantur, ſi meruerint eſſe in ordine clericatus. *Zoſim. ep. 1. c. 3. Anſel. lib. 7. c. 41.*

CAP. VII.

Si quis dederit, vel acceperit fructus praeter Epiſcopum, vel ordinatum ad oeconomiam boni operis; & dans, & accipiens anathema ſit. *Gang. 7 & 8. Symma in Rom. ſyn. vi. in med. Aquiſgr. 66. Capit. lib. 1. c. 47. & lib. 6. c. 285. & lib. 7. c. 7. Burch. lib. 3. c. 144. & 145. Iuo par. 3. c. 209. & 210. decr. Anſel. lib. 5. c. 44. Caeſar. lib. 7. c. 43.* — 16. q. 1. c. 57. in canonibus.

CAP. IIX.

Executores quinque petantur electi, vt in diuerſas prouincias diuidantur. Aduocatorum quoque diſceptatio in cauſis eccleſiaſticis ab Imperatoribus petatur. Petatur licentia conſtituendi defenſores ſcholaſticos, qui res eccleſiae defendant, cum a ſacerdotibus petitum fuerit, vt ingrediantur ſecretaria iudicum. *Carth. c. 99. G. Mileu. c. 16. L. Afric. c. 64. L.*

CAP. IX.

Petantur [ab Imperatoribus defenſores eligendi ab Epiſcopis, ne pauperes a diuitibus vexentur: ob quos eccleſiam moleſtant. *Carth. c. 76. G. Carth. v. c. 9. L. Afric. c. 42. L. Capitul. lib. 5. c. 31.* — 23. q. 3. c. 10.

CAP. X.

Eos, quos oeconomos Graeci vocant, hoc eſt, qui vice Epiſcoporum res eccleſiaſticas tractant, ſicut ſancta ſynodus Chalcedonenſis inſtituit, omnes Epiſcopos de proprio clero ad regendas eccleſias habere oportet. Qui contempſerit, obnoxius eiuſdem magni concilii erit. *Tolet. iv. c. 47. Chalc. 26.*

CAP. XI.

Secundum Chalcedonenſium Patrum decreta, ex proprio clero oeconomum ſibi conſtituat vnuſquiſque Epiſcopus. &c. *Hiſpal. ij. c. 9. Chalc. 26. Burch. lib. 1. cap. 89. Iuo par. 5. c. 195. decr.* — 16. q. 7. c. 22. in nona.

CAP. XII.

Totius ſacerdotalis ordinis ſentẽtia alius renuntietur oeconomus, in quo Apollo quoque Epiſcopus conſenſit, vt bona eccleſiae, vt debent, inſumantur. *Theophilus Epiſcopus Alexandr. in commonitorio, cap. 9.*

De clericorum nomine, & munere. Tit. X.

CAP. I.

CLericus, qui Chriſti ſeruit Eccleſiae, interpretetur primo vocabulum ſuum, & nominis definitione prolata, nitatur eſſe, quod dicitur. Sic enim cleros Graece, Latine ſors interpretatur: propterea vocantur cleri- — 12. q. 1. c. 5.

Clerici, quia de ſorte ſunt Domini, vel quia Dominus ipſe, ſors, id eſt, pars clericorum eſt. Qui autem vel ipſe pars Domini eſt, vel Dominum partem habet, talem ſe exhibere debet; vt & ipſe poſſideat Dominum, & ipſe poſſideatur a Domino. Qui Dominum poſſidet, & cum Propheta dicit, pars mea Domi
Pſal.15.a nus, nihil extra Dominum habere poteſt. Quod ſi quippiam aliud habuerit præter Dominum, pars eius non erit Dominus, verbi gratia, ſi aurum, ſi argentum, ſi poſſeſſiones, ſi variam ſupellectilem, cum iſtis partibus Dominus pars eius fieri non dignatur. &c. *Hieron. ad Nepotianum apud Aquiſgr. c.94. Iuo lib.6. cap.1. decr. Anſel. lib.7. c.2. Deuſd. c.3. Caeſar. lib.8. c.1.*

CAP. II.

Omnes, qui in eccleſiaſtici miniſterii gradibus ſunt ordinati, generaliter clerici nominantur. Cleros autem, vel clericos hinc
Act 1 d. appellatos, doctores noſtri dicunt, quia Mathias ſorte electus eſt, quem primũ per Apoſtolos legimus ordinatum. Sic & omnes, quos illis temporibus eccleſiarum Principes ordinabant, ſorte eligebant. Nam cleros, ſors interpretatur. Vnde & haereditas Graece cleronomia appellatur, & haeres cleronomos. Proinde ergo clericos vocari aiunt, eo quod in ſorte haereditatis Domini dentur; vel pro eo, quod ipſe Dominus ſors eorum ſit, ſicut
Num. 18. de eis ſcriptum eſt, loquente Domino: Ego
Deu.18.a haereditas eorũ. Vnde oportet, vt qui Deum haereditate poſſident, abſque vllo impedimento ſaeculi, Deo ſeruire ſtudeant, & pauperes ſpiritu eſſe contendant; vt congrue il
Pſ.15.a. lud Pſalmiſtae dicere poſſint: Dominus pars haereditatis meae. *Iſidor. in lib. de eccl. offi. 2. c.1. apud Aquiſgr. c.99.*

De tonſura clericorum, Tit. XI.

CAP. I.

De vita, & honeſ. cler. c.15. Greg. ix. c.4. eo tit. in 4. coll. Diſt.23. c.23. & de vit. & honeſt. cler. c.4. Greg. ix. & in 1. coll. c.3. eod. tit. Diſt 23, c.21.

Clerici coronam, & tonſurã habeant congruentem. *Inno. iij. in conc. gen. Lat. c.16.*

CAP. II.

Si quis ex clericis relaxauerit comam, anathema ſit. *Greg. ij. in ſyn. Rom. c.17. Magunt. ſub Rab. c.15. Caeſar. lib.15. c.76.*

CAP. III.

Si quis clericus, aut monachus comam laxare praeſumpſerit, anathema ſit. *Zachar. in ſyn. Rom. c.8.*

CAP. IV.

Prohibete fratres per vniuerſas regionum veſtrarum eccleſias; vt clerici, qui laicis, & ſimplicibus virtutis, honeſtatis, prudentiae, & grauitatis exemplar eſſe debent, ac ſe ipſos tamquam ſignum purioris vitae rudioribus ad imitationem prudenter exhibere, iu
1. Cor.11 c. xta Apoſtolum comam non nutriant, ſed deſuper caput in modum ſphaerae radãt. quia ſicut diſcreti debent eſſe in conuerſatione, ita & in tonſura, & omni habitu diſcreti debent apparere. *Anicet. epiſt. vni. in fi. Iuo par. 6. c.46. decr. Caeſar. lib.8. c.39.*

CAP. V.

Archiepiſcopum veſtrum Iacobum conſuetudini ſanctae Romanae Eccleſiae, matris omnium eccleſiarum, veſtraeque ſpecialiter, obedire coegimus: ſcilicet, vt queadmodum totius Occidentalis eccleſiae clerus ab ipſis fidei Chriſtianae primordiis barbam radendi morem tenuit, ita & ipſe raderet. &c. Omnem tuae poteſtatis clerum barbas radere facias, atque compellas. *Greg. vij. lib.8. regiſ. epiſt.10. ad Iudicem Caralitanum.*

CAP. VI.

Clericus nec comam nutriat, nec barbam *De vit. & hon. cler. c.5. Greg. ix. & in 1. coll. c.4. eo. ti. Diſt.23. c.22.*
* radat. * *Carth. iv. c.44. Burch. lib.2. c.174. Iuo par.6. c.265. decr.*

CAP. VII.

Clerici, qui comam nutriunt, ab Archidiacono, etiam ſi noluerint, inuiti detondeantur. *Agath. c.20. Capitul. lib.7. cap.234. Caeſar. lib.8. c.31.*

CAP. IIX.

Vt nullus clericorum comam nutriat, aut barbam radat. *Barcin. c.3.*

CAP. IX.

Omnes clerici, vel lectores, ſicut Leuitae, & ſacerdotes detonſo ſuperius capite toto, inferius ſolam circuli coronam relinquant: non ſicut hucuſque in Galliciae partibus facere lectores videntur; qui prolixis, vt laici, comis in ſolo capitis apice, modicum circulum tondent. Ritus enim iſte in Hiſpaniis hucuſque haereticorum fuit. &c. Qui autem hoc nõ cuſtodierit, fidei catholicae reus erit. *Tolet. iv. c.40.*

CAP. X.

Tonſurae eccleſiaſticae vſus à Nazareis, ni fallor, exortus eſt, qui prius crine ſeruato, denuo, poſt magnam vitae continentiam, deuotione completa, caput radebant, & capillos in igne ſacrificii ponere iubebantur; *Nu.6.c.*
ſcilicet, vt perfectionem deuotionis ſuae Domino conſecrarent. Huius ergo exempli vſus ab Apoſtolis introductus eſt; vt hi, qui in diuinis cultibus mãcipati Domino conſecrantur, quaſi Nazarei, id eſt, ſancti Dei, crine praeciſo innouentur. hoc quippe, & Ezechieli *Ezec.7.a.*
Prophetae iubetur. &c. hoc & Nazareos illos Priſcillam, & Aquilam in actibus Apoſtolo *Act.18.*
rum primum feciſſe legimus, Paulum quoque Apoſtolum, & quoſdam diſcipulorum Chriſti, qui in huiuſmodi cultu mirãdi † extiterunt. Eſt autem clericis tonſura ſignum *† imitãdi*
quoddam, quod in corpore figuratur, ſed in animo agitur; ſcilicet, vt hoc ſigno in religione vitia reſecentur, & in criminibus carnis noſtrae, quaſi crinibus exuamur; atque inde innouati ſenſibus, vt comis rudibus eniteſcamus, exſpoliantes nos, iuxta Apoſtolũ, *Ephe.4.e. Coloſ.3.b*
veterem hominem cum actibus ſuis; induentes nouum,

tes nouum, qui renouatur in agnitione Dei. Quam renouationem in mente oportet fieri, ſed in capite demonſtrari, vbi ipſa mens noſcitur habitare. Quod vero detonſo capite ſuperius, inferius circuli corona relinquitur ſacerdotium, regnumque Eccleſiae in eis exi- *[margin: Exo. 28. f.]* ſtimo figurari. Tiara enim apud veteres conſtituebatur in capite ſacerdotum: haec ex byſſo confecta, rotunda erat, quaſi ſphaera media, & hoc ſignificatur in parte capitis tonſa; corona autem, latitudo aurei eſt circuli, quae Regum capita cingit. Vtrumque itaque ſignum exprimitur in capite clericorũ, vt impleatur etiam corporis quadam ſimili- *[margin: 1. Pet. 2. b]* tudine, quod ſcriptum eſt, Petro Apoſtolo perdocente: Vos eſtis genus electum, regale ſacerdotium. *Iſid. de eccleſiaſticis officiis lib. 2. c. 4. apud Aquiſgr. c. 1.*

CAP. XI.

Archidiaconi, Abbates, Praepoſiti, Capiſcholi, Canonici, oſtiarii, & omnes, qui miniſterium intra ſanctam eccleſiam tractant, tonſuram eccleſiaſticam habeant, hoc eſt, barbam raſam, & coronam in capite. *Bituricen. c. 7. apud Lemouicen. act. 2.*

CAP. XII.

Clerici clericaturam ſuam dimittentes, ab aliis clericis ſeparentur. *Bituric. cap. 22. apud Lemouic. act. 2.*

CAP. XIII.

[margin: Diſt. 23. non liceat 32. in fin.] Non oportet clericos comam nutrire, & ſic miniſtrare, ſed attonſo capite patentibus auribus, & ſecundum Aaron talarem veſtem induere, vt ſint in habitu ornato. *Mar. Brac. c. 67. Iuo part. 6. c. 378. decr.*

CAP. XIV.

Anicetus conſtituit, ut clericus comam non nutriret ſecundum praeceptum Apoſtoli. *Dam. in Anice.*

Quales debeant eſſe clerici. Tit. XII.

CAP. I.

[margin: Diſt. 23. c. 4.] Tales ad miniſterium eligantur clerici, qui digne poſſint Dominica ſacramenta tractare. Melius enim eſt Domini Sacerdoti, paucos habere miniſtros, qui poſſint digne opus Dei exercere, quam multos inutiles, qui onus graue ordinari adducant. &c. Ornent tam clerici, quam ſaeculares animas ſuas ornamentis digniſſimis, dogmatibus ſcilicet veritatis, decore pudicitiae, ſplendore iuſtitiae, candore pietatis, aliiſque omnibus, quibus compoſitam decet eſſe rationabilem mentem. Tum praeterea declinare a conſortiis inhoneſtis, & infidelibus, & ſocietates habere fidelium, atque illos frequentare conuentus, in quibus de pudicitia, de iuſtitia, de pietate tractatur. *Clem epiſt. 2. ante med. Anſel. lib. 8. c. 38. in addit.*

CAP. II.

Obſecro te, & repetens iterum, iterumque monebo, ne officium clericatus, genus antiquae militiae putes: id eſt, ne lucra ſaeculi in Chriſti quaeras militia, ne plus habeas, quam quando clericus eſſe coepiſti, & dicatur tibi, Cleri eorũ non proderunt eis. *[margin: Hier. 12.]* Menſulam tuam pauperes, & peregrini, & cum illis Chriſtus cõuiua nouerit. Negotiatorem clericum, ex inope diuitem, ex ignobili glorioſum, quaſi quandam peſtem fuge. Corrum- *[margin: 1. Cor. 15. d.]* punt bonos mores confabulationes peſſimæ. Tu aurum contemnis, alius diligit. Tu calcas opes, ille ſectatur. Tibi cordi eſt manſuetudo, ſilentium, ſecretum: illi loquacitas, attrita frons, fora placent, & plateae, & medicorum tabernae. In tanta morum diſcordia, quae poteſt eſſe concordia? *Hieron. ad Nepotian. apud Aquiſgr. c. 94.*

CAP. III.

Obſecro te cariſſime; vt multitudines hominum, & officia, & ſalutationes, & conuiuia, veluti quaſdam catenas fugias voluptatum. Sit vilis tibi, & veſpertinus cibus, olera & legumina, interdumque piſciculos pro maximis ducas deliciis. Qui Chriſtum deſiderat, & illo pane veſcitur, ne quaerit magnopere, de quam pretioſis cibis ſtercus conficiat. Quidquid poſt gulam non ſentitur, idem tibi ſit, quod panis, & legumina. Semper in manu tua ſacra ſit lectio. Frequenter orandum flexo corpore, & mens erigenda ad Dominum. crebrae vigiliae, & ventre vacuo ſaepius dormiendũ. Rumuſculos, & gloriolas, & palpantes adulatores, quaſi hoſtes fuge. † Pauperibus, & fratribus refrigeria *[margin: † deuita.]* ſumptuum manu propria diſtribue. Humilitatem veſtium tumenti animo non appetas. Saecularium, & maxime potentium conſortium deuita. Habeto ſimplicitatem columbae, ne cuiquam machineris dolos: & ſerpentis aſtutiam, ne aliorum ſupplãteris inſidiis. Nõ multum diſtat in vitio, vel decipere poſſe, vel decipi Chriſtianum. Templum verum Chriſti, anima eſt credentis. illam exorna, illam veſti, illi offer donaria; in illa Chriſtũ ſuſcipe. Neſcio enim, quo modo plus placeat mundo, qui Chriſto diſplicet. *Hieronym. in epiſt. ad Paulinum apud Aquiſgr. c. 95.*

CAP. IV.

Si clericatus titillat te deſiderium, diſce quod poſſis docere, & rationabilem hoſtiam offeras Chriſto: ne miles, ante quam tiro, ne prius magiſter ſis, ante quam diſcipulus. Nõ eſt humilitatis meae, neque menſurae, iudicare de clericis, & de miniſtris eccleſiarum ſiniſtrum quippiam dicere. &c. volo ergo, vt *[margin: De conſe. diſ. 5 cap. 33. numquam.]* ſine intermiſſione, & vigil tibi ſit ſenſus, nec vanis † cogitationibus patens. *[margin: † vagis.]* corpus pariter, & animus tendatur ad Dominum. Iram vince patientia. Ama ſcientiam ſcripturarum, & vitia carnis non amabis. Nec vacet mens tua variis perturbationibus, quæ ſi pectori inſederint, dominabuntur tui, & te deducent ad delictum maximum. Facito & aliquid

quid operis, vt te ſemper diabolus inueniat
1. Cor. 9. occupatum. Memento, quia & Apoſtoli Chriſti, habentes poteſtatem de Euangelio viuere, laborabant manibus ſuis, ne quem grauarent, & aliis tribuebant refrigeria, quorum pro ſpiritualibus debebāt metere carnalia. Ita ergo age, & viue in monaſterio, vt clericus eſſe merearis, vt adoleſcentiam tuam nulla ſorde commacules; vt ad altare Chriſti quaſi de thalamo virgo procedas, & habeas deforis bonum teſtimonium. feminae, quae nomen tuum nouerunt, vultum neſciāt. Cum ad perfectam aetatem veneris, ſi tamen vita comes fuerit, & te, vel populus, vel Pontifex ciuitatis in clerum elegerit: agito, quae clerici ſunt, & inter ipſos ſectare meliores; quia in omni conditione, & gradu, optimis mixta ſunt peſſima. Multo tempore diſce, quod doceas. Ne credas laudatorib. tuis, immo irriſoribus aurem ne libenter accommodes. *Hierony. ad Ruſticum apud Aquiſg. c. 96. Iuo lib. 3. tit. 16. c. 5. panor. & par. 7. c. 5. decr.*

CAP. V.

Clericis lege Patrum cauetur, vt a vulgari vita ſecluſi, a mundi voluptatibus ſeſe abſtineant. Non ſpectaculis, non pompis interſint: conuiuia publica fugiant: priuata non tantum pudica, ſed & ſobria colant. vſuris nequaquam incumbant, neque turpium occupationes lucrorum, fraudiſque cuiuſquam ſtudium appetant. Amorem pecuniæ, quaſi materiam cunctorum criminum fugiant: ſaecularia officia, negotiaque abiiciant, honorum gradus per ambitiones non ſubeant. Pro beneficiis medicinae Dei, munera non accipiant: dolos, & coniurationes caueant; odium, & aemulationem, obtrectationem, atque inuidiam fugiant: non vagis oculis, nec infraeni lingua, aut petulanti, tumidoque geſtu incedant; ſed pudorem, ac verecundiam mentis, ſimplici habitu, inceſſuq. oſtendant. Obſcaenitatem etiam verborum, ſicut & operum, penitus execrentur. Viduarum, ac virginum viſitationes frequentiſſimas fugiant; contubernia extranearum feminarum nullatenus appetant: caſtimoniam quoque inuiolati corporis perpetuo conſeruare ſtudeant, aut certe vnius matrimonii vinculo foederentur. Senioribus quoque obedientiam debitam praebeant, neque vllo iactantiae ſtudio ſemetipſos attollant. Poſtremo, in doctrina, in lectionibus, pſalmis, hymnis, canticis, exercitio iugi incumbant. Tales enim eſſe debent, qui diuinis cultibus ſeſe mancipandos ſtudent; ſcilicet, vt dum ſcientiae operam dant, doctrinae gratiam populis adminiſtrent. *Iſidor. de eccle. offic. lib. 2. c. 2. apud Aquiſg. c. 100.*

CAP. VI.

Clericus admonendus eſt, quatenus ſic viuat, vt bonum exemplum vitae ſuae ſaecularibus praebeat. & in clerico ſi quid iuſte reprehenditur, eius vitio ipſa religionis noſtræ aeſtimatio grauatur. Clerici diſcant; vt quæ a ſenioribus ſuis iuſte iubentur, impleant; vt humiliter eorum imperiis ſubiaceant; vt nec ſubiectio eos cōterat, nec locus ſuperior extollat. Clerici diſcant, quomodo ante occulti arbitri oculos per humilitatē, & obedientiam ſua interiora componāt; quatenus non cum reprobis puniantur, ſed cū electis aeterna praemia ſortiantur. Admouendi ſunt clerici; vt tanto circa ſe ſollicitius viuāt, quanto eos aliena cura non implicat. Dicendum eſt clericis, ne praepoſitorum ſuorum vitam temere iudicent, ſi quid eos forte agere reprehenſibiliter vident: ne vnde recte mala redarguunt, inde per elationis impulſum in profundiora mergantur. Admonendi ſunt clerici, ne, cum culpam ſuorum praepoſitorum conſiderant, contra eos audaciores fiāt: ſed ſic eorum praua apud ſemetipſos diiudicent, vt tamen diuino timore conſtricti, ſub eis iugum ferre reuerentiae non recuſent: quia praepoſitorum facta oris gladio ferienda non ſunt, etiam cum recte reprehendenda iudicantur. *Greg. lib. 5. paſtor. c. 5. apud Aquiſg.* 102.

CAP. VII.

Sunt nonnulli, qui tantum ex familia eccleſiaſtica clericos ſibi commiſſis congregāt eccleſiis. & hoc ideo facere videntur; vt, ſi quando eis aliquod incommodum fecerint, aut ſtipendia oportuna ſubtraxerint, nihil querimoniae contra ſe obiicere praeſumāt, timentes ſcilicet, ne aut ſeueriſſimis verberibus afficiantur, aut humanae ſeruituti denuo crudeliter addicantur. Hoc autem non ideo dicitur, vt ex familia eccleſiæ probabilis vitae in congregatione non ſint admittendi, præſertim cum apud Deum non ſit perſonarum acceptio: ſed potius, vt, propter quam intulimus occaſionem, nullus Praelatorum ſecluſis nobilibus, viles tantum in ſua cōgregatione admittant perſonas. *Aquiſg. c. 119.*

Clerici meliores collocentur in altiori dignitatis gradu. Tit. XIII.

CAP. I.

QVoniam quidem dicit alicubi diuinum eloquium, Dignus eſt operarius mercede ſua; huius rei gratia & nos decernimus, & promulgamus: vt magnae eccleſiae clerici, qui in ſubiectis ordinibus morati ſunt, ad maiores gradus aſcendant, & ſi digni claruerint, melioribus perfrui mereantur honoribus cum aliqui eorū qui in ipſis ſunt, aut per incrementum ad ſuperiora miniſteria † aduocati fuerint, aut per communem naturae terminum dormientes defuerint. Sed non ex illis, qui foris ſunt, aliqui ſe his ingerentes, debitas eis, qui multo tempore laborauerunt, dignitates, vel honores accipiant: ac per *Luc. 10.* *† myſteria.*

ac per hoc inueniantur eccleſiae clerici nullo modo poſſe proficere. Nullatenus autem habeant poteſtatem, qui Principum domorum, aut ſuburbanarum rerum curam geſſerint, inter clerum magnae eccleſiae colligi, vel conſtitui. Nemo quippe (*Deo*) militans ſaeculi negotiis implicatur. Si vero quis praeter definitionem, quā nunc protulimus, promotus fuerit in quocumque magnae eccleſiae gradu, reprobetur omnimodis ab omni eccleſiaſtico gradu, tamquam qui contra magnam ſynodum prouectus extiterit. *Syno. iix. CP. c. 13. ſub Hadr. ij.*

2. Tim. 2. 4.

CAP. II.

Diſ. 61. c. 13. nullus

Habeat vnuſquiſque (*clericorum*) ſuae fructum militiae in eccleſia, in qua ſuam per omnia officia tranſegit aetatem. in aliena ſtipendia minime alter obrepat: nec alii debitam, alter ſibi audeat vindicare mercedē. Sit facultas clericis renitendi, ſi ſe viderint praegrauari: & quos ſibi ingredi † ex tranſuerſo † agnouerint, non timeant refutare. Qui etſi non debitum, praemium, vel liberum de eo, qui eos recturus eſt, debent habere iudicium. *Caeleſ. epiſt. 2. c. 5. Burch. lib. 1. c. 7. Iuo lib. 3. tit. 1. c. 7. panor. & par. 5. c. 61. decr. Anſel. lib. 6. c. 21. Caeſar. lib. 3. c. 25. Tarrac. lib. 3. c. 3.*

† ingeri
† extraneorum.

CAP. III.

Clericum inter tentationes officio ſuo incubantem, gradibus ſublimandum. *Carth. iv. c. 42.*

Clerici ordinantur ab Epiſcopo, vel Chorepiſcopo, cum conſenſu clericorum. Tit. XIV.

CAP. I.

Diſt. 69. c. 1. in fin.

IVxta veterem morem Chorepiſcopi ex permiſſione Epiſcopi ordinant lectores. *Nicae. ij. c. 14. Iuo par. 5. c. 376. decr.*

CAP. II.

Presbyter, & diaconus, & reliqui clerici ab vno Epiſcopo ordinantur. *Ap. c. 2.*

CAP. III.

Lectores, ſubdiaconos, & exorciſtas Chorepiſcopus ordinare poteſt, non presbyteros, & diaconos ſine Epiſcopo eius vrbis. *Antioche. c. 10. Vide Ancyr. c. 13.*

CAP. IV.

Diſt. 24. c. 6.
† cōcilio

Epiſcopus ſine conſilio † clericorum ſuorum clericos non ordinet: ita vt ciuium aſſenſum, & conniuentiam, & teſtimoniū quaerat. *Carth. iv. c. 22. Caeſar. lib. 4. c. 77.*

Ne clericus alienus ordinetur ſine licentia ſui Epiſcopi. Tit. XV.

CAP. I.

Diſt. 71. c. 4.

CLericos in vna eccleſia ordinatos, vt antea dictum eſt, non licet in alia ordinare; ſed illic miniſtrare, vbi ab initio conſtituti ſunt. illis exceptis, qui per vim patrias ſuas amiſerunt, & in aliam eccleſiam venerunt. Si vero Epiſcopus receperit clericum, qui alii Epiſcopo pertinet, excommunicatus ſit recipiens, & receptus, quoad clericus abſens ad ſuam reuertatur eccleſiam. *Chalc. 20. Vernen. c. 12. Tribur. c. 28. Aquiſg. 87. Vide Chalc. 5. & 10. Nic. ij. c. 15. Iuo par. 6. c. 361. decr. Anſel. lib. 7. c. 97. Caeſar. lib. 4. c. 300.*

CAP. II.

Vt de aliena eccleſia ordinare clericum nullus vſurpet. *Syric. in ſynod. Rom. epiſt. 4. c. 6. apud concil. Telen.*

CAP. III.

Interdicimus, vt nullus Epiſcoporum audeat iuxta ſanctorum canonum inſtituta. &c. alterius ciuitatis clericum ſine dimiſſoriis ſui Epiſcopi ſuſcipere, vel ordinare. &c. *Zachar. in ſyn. Rom. cap. 11.*

CAP. IV.

Clericum alienum, niſi concedente eius Epiſcopo, nemo audeat retinere, vel promouere in eccleſia ſibi credita. &c. *Carth. iij. c. 21. Tribu. c. 28. Vide Carth. 91. G. Mileu. 15. L. Afric. 57. L. Burch. lib. 2. c. 42. Iuo par. 6. cap. 143. decr.* *Diſt. 72. c. 2.*

CAP. V.

Clericos ab aliis Epiſcopis ordinatos, ſine permiſſu eorum, a quibus fuerāt ordinandi, promouere ad ſuperiorem aliquem ordinem non praeſumant. *Venet. c. 10.*

CAP. VI.

Nullus alienum clericum, ſecundum decreta canonum, ſine conſenſu Epiſcopi ſui, audeat ordinare, ſed nec vllum ſanctorum ſacerdotum quiſpiam ordinet, qui localem ſe futurum primitus non ſpoponderit; vt per haec nullus a regula, vel diſciplina eccleſiaſtica deuiare permittatur impune. *Valent. Hiſp. cap. 6.*

CAP. VII.

Clerici, qui ſub qualibet occaſione, aut conditione in aliorum ciuitatibus, vel territoriis crediderint immorandum; nec ad vllum clericatus honorem, abſque ſui Epiſcopi ſcripto, atque conſenſu habeant promoueri. *Aurel. iij. c. 15.*

CAP. IIX.

Nullus clericum, ſeu lectorem alienum, ſine ſui conceſſione Epiſcopi, vel promouere, vel ſibi quibuſlibet conditionibus audeat vindicare. Quod ſi quis hanc conſtitutionem fuerit quacumque praeſumptione tranſgreſſus. &c. ab honore, vel officio ſuſcepto iuxta arbitrium ſui Pontificis, ſuſpendatur. Epiſcopus vero, qui ordinauerit, ſex menſibus miſſas facere non praeſumat. *Aurel. v. c. 5.*

CAP. IX.

Nullus Epiſcopus clericum alterius ordinare praeſumat, ſicut & antiqui canones vetuerunt, niſi forte ſignata ipſius Epiſcopi ſcripta ſuſceperit. *Brac. c. 26.*

CAP.

CAP. X.

Nullus alterius clericum retinere praeſumar, ſicut priſcis eſt canonibus inſtitutũ, nec ad ſacrum ordinem, ſiue voluntate ſui Epiſcopi, penitus promouere. *Cabilan. cap. 13.*

CAP. XI.

21. q. 2. c. 1. Nullus clericus cuiuſque gradus ſine litteris dimiſſoriis ſui Epiſcopi in alia eccleſia conſtituatur: alias ordinatus, & ordinans deponatur. *Trull. c. 17.*

CAP. XII.

Clerici ſi (*a ſenioribus ſuis*) ad ordinandum offeruntur, inſtrui debent, vt ad Epiſcopos, ex quorum parochiis ſumpti ſunt, eos remittant, & aut ibi ordinentur, aut litteras canonicas ab Epiſcopo, ex cuius dioeceſi ſunt, perferant, ſicut canonica docet auctoritas. *Melden. c. 31.*

De his, qui clerici ordinari non prohibentur. Tit. XVI.

CAP. I.

Diſ. 55. c. 7. ſi quis. & c. 9. ſi quis. SI a barbaris, vel a dominis caſtratus dignus eſt, in clerum ordinetur. *Nicaen. c. 1. Mart. Brac. 21. Tribur. 33. Iuo lib. 3. tit. 5. c. 15 panor. & par. 6. c. 374. detr. Anſelm. lib. 7. cap. 31. Caeſar. lib. 4. c. 110.*

CAP. II.

Diſt. 50. c. 32 preſbyteros p. qui ante. Ad clerum venire poſſunt, qui vi illata manu ipſa appoſita ſacrificarunt, ſe Chriſtianos eſſe profitentes, ſi alias vitae laudabilis ſint. *Ancyr. c. 3.*

CAP. III.

Eos, qui ante baptiſmum ſacrificarunt, ordinem ſuſcipere poſſe, vti iam ablutos placet. *Ancyr. c. 12.*

CAP. IV.

Diſ. 54. c. 3. Magn. & de obliga ad ratio. c. vn. Greg. ix. & in 1. collect. Procuratores, actores, tutores poſt depoſita officia, & redditas rationes, ſi actus vitae eorum fuerint probati, & clerici fuerint poſtulati, ordinentur. *Carth. 1. c. 8. Burch. lib. 2. c. 36. Iuo par. 6. cap. 137. decret.*

CAP. V.

Olim nouella adhuc fide, de legitime coniugatis, atque a coniugio ad continentiam conuerſis clerici fiebant. *Troslei. cap. 9.*

CAP. VI.

Qui vſuras accipit, ſi iniuſtum lucrum in pauperes conſumere voluerit, & ab auaritiae morbo deinceps liberari, eſt ad ſacerdotium admittendus. *Baſil. ep. ad Amphiloch. c. 14.*

De vita communi clericorum. Tit. XVII.

CAP. I.

Diſt. 32. c. 6. praeter. p. 1. STatuimus; vt ii praedictorum ordinum (*loquitur de ſacerdotibus diaconis, ſubdiaconis*) qui praedeceſſori noſtro (*Leoni*) obedientes caſtitatem ſeruauerunt, iuxta eccleſias, quibus ordinati ſunt, ſicut oportet religioſos clericos, ſimul manducent, & dormiant, & quidquid eis ab eccleſiis venit, communiter habeant. Et rogantes monemus; vt ad Apoſtolicam, communem ſcilicet vitam; ſummopere peruenire ſtudeant. *Nicol. ij. in ſyn. Rom. cxiy. Epiſcopor. c. 4. Iuo lib. 3. tit. 11. c. 3. panor. Caeſar. lib. 8. c. 44.*

CAP. II.

Communis vita, fratres, omnibus neceſſaria eſt, & maxime his, qui Deo irreprehenſibiliter militare cupiunt, & vitam Apoſtolorum, eorumque diſcipulorum imitari volũt. &c. *Clem. epiſt. 5. in prin. Iuo epiſt. 208. ad Ioan. Aurel. Ep. Anſel. lib. 7. cap. 1.* *12. q. 1. dilectiſſimis c. 2.*

CAP. III.

Vita communis inter bonos Chriſtianos viguit, & adhuc gratia Dei viget, & maxime inter eos, qui in ſortem Domini ſunt electi, id eſt, clericos. &c. *Vrban. epiſt. ſing. in prin. Iuo par. 3. c. 139. decr. & epiſt. 208. ad Ioan. Epiſcopum Aurelia. Anſel. lib. 7. c. 4.* *12. q. 1. ſcimus. 9.*

CAP. IV.

Quia tua fraternitas monaſterii regulis erudita, ſeorſum fieri nõ debet a clericis ſuis: in eccleſia Anglorum. &c. hanc debet conuerſationem inſtituere, quae in initio naſcentis Eccleſiae fuit Patribus noſtris; in quibus nullus eorum, ex his, quae poſſidebant, aliquid ſuum eſſe dicebat, ſed erant illis omnia communia. &c. communi autem vita viuentibus, iam de faciendis portionibus, vel exhibenda hoſpitalitate, & adimplenda miſericordia, nobis quid erit loquendum; cum omne, quod ſupereſt, in cauſis piis, ac religioſis erogandum eſt, Domino magiſtro omnium dicente: Quod ſupereſt, date eleemoſynam: & ecce omnia munda ſunt vobis. *Gregor. ad Aug. interrog. 1. & 2. Anſelm. lib. 7. c. 3. Tarrac. lib. 1. c. 261.* *12. q. 1. c. 8.* *Act. 4. ſ.* *Luc. 11. ſ.*

CAP. V.

Canonici, & clerici ciuitatum, qui in epiſcopiis conuerſantur, conſiderauimus, vt in clauſtris habitantes, ſimul omnes in vno dormitorio dormiant, ſimulque in vno reficiantur refectorio; quo facilius poſſint ad horas canonicas celebrandas occurrere, ac de vita, & conuerſatione ſua admoneri, & doceri. Victum, & veſtimentum iuxta facultatem Epiſcopi accipiant; ne paupertatis occaſione compulſi, per diuerſa vagari, ac turpibus ſe implicare negotiis cogantur; dimiſſoque eccleſiaſtico officio incipiant indiſciplinate viuere, & propriis deſeruire voluptatibus. *Turon. ſub Carolo cap. 23.*

CAP. VI.

Dixi fratribus meis; vt quicumque habet aliquid, aut vendat, aut eroget, aut donet, aut commune illud faciat. Eccleſiam habet, per quam Deus nos paſcit. &c. Faciant inde, quod volunt, dum tamen ſint pauperes mecum ſimul exſpectantes miſericordiam Dei. &c. Statueram nullum ordinare clericum,

cum, niſi qui mecū vellet manere: vt ſi vellet recedere a propoſito; recte illi tollerem clericatum; quia desereret ſanctae ſocietatis promiſſum, coeptumque conſortium. &c. Muto conſilium. Qui volunt habere aliquid proprium, quibus non ſufficit Deus, & Eccleſia eius; maneant vbi volunt, & vbi poſſunt; non eis aufero clericatum. Nolo habere hypocritas. &c. Malum eſt cadere a propoſito, ſed peius eſt ſimulare propoſitum. &c. Qui ſocietatem communis vitae iam ſuſceptam, quae laudatur in Apoſtolorum Actibus deſerit, a voto ſuo cadit, a profeſſione ſancta cadit; obſeruet iudicem Deum, non me. Ego ei non aufero clericatū; quantum ſit periculum, ante oculos eius poſui. Faciat quod vult. Et poſtea. Clericus duas res profeſſus eſt, & ſanctitatē, & clericatum. Interius ſanctitatem. nam clericatum propter populum ſuum, Deus impoſuit ceruicibus ipſius. &c. Ergo profeſſus eſt ſocietatem; profeſſus eſt communem viuendi ſanctitatem; profeſſus eſt, quam bonum, & quam iocundum ſit habitare fratres in vnum. Si ab hoc propoſito ceciderit, & extra manens clericus fuerit; dimidius cecidit & ipſe. &c. Si foris ſeruat ſanctitatem, dimidius cecidit: ſi intus habuerit ſimulationem, totus cecidit. &c. Si paratus eſt paſci a Deo per eccleſiam ipſius, non debet habere aliquod proprium; ſed aut erogare pauperibus, aut in commune mittere, & maneat mecum. Qui hoc non vult, habeat libertatem; ſed videat, vtrum habere poſſit felicitatis aeternitatē. *Auguſtin. ſermo. 52. ad fratres in eremo, apud Aquiſgr. c. 112. ante fin. Anſel. lib. 7. cap. 6.*

Act. 2. & & 4. *Pſal. 132.*

CAP. VII.

Qui habere voluerit proprium, & de proprio viuere, & contra iſta praecepta noſtra facere; parum eſt vt dicam; non mecum manebit, ſed nec clericus erit. Dixeram enim, vt ſi nollent ſuſcipere ſocialem vitam mecum, non illis tollerem clericatum, ſeorſum manerent, ſeorſum viuerent: quomodo noſſent, Deo viuerent. Et tamen ante oculos poſui, quantum mali ſit a propoſito cadere. Malui enim habere caecos, vel claudos, quam plangere mortuos. qui enim hypocrita eſt, mortuus eſt. Quomodo ergo quicumque voluiſſet extra manere, & de ſuo viuere, non ei tollerem clericatum: ita modo, quia placuit illis, Deo propitio, ſocialis haec vita; quiſquis cum hypocriſi vixerit, quiſquis fuerit habens proprium, non illi permitto vt inde faciat teſtamentum, ſed deleo eum de tabula clericorum. &c. Vbi ego Epiſcopus ſum, ille clericus non eſſe poterit. &c. Dixi aliquid ſuum non habere presbyteros. &c. *Auguſt. ſerm. 53. ad fratres in eremo, apud Aquiſgr. c. 113. ante finem. Anſelm. lib. 7. c. 6. in fine.*

Quo pacto ſint educandi clerici a pueritia. Tit. XIIX.

CAP. I.

NEceſſaria res exſiſtit; vt iuxta Eccleſiam clauſtra conſtituantur, in quibus clerici diſciplinis eccleſiaſticis vacent. Itaque omnibus vnum ſit refectorium, ac dormitorium, ſeu ceterae officinae ad vſus clericorum neceſſariae. Miniſtri vero poſt Epiſcopum ſuper eos tales eligantur, quorum vita, atque doctrina, illos potius exornent, quam dehoneſtent. *Syn. Rom. ſub Eugen. ij. & Leone iv. c. 7. Anſel. lib. 7. cap. 5.* *12. q. 1. c. 3.*

CAP. II.

Omnes presbyteri, qui ſunt in parochiis conſtituti, ſecundum conſuetudinem, quam per totam Italiam ſatis ſalubriter teneri cognouimus; iuniores lectores quantoſcumque ſiue † vxores habuerint, ſecum in domo, vbi habitare videntur, recipiant; & eos, quomodo boni patres ſpiritualiter nutrientes, pſalmos parare, diuinis lectionibus inſiſtere, & in lege Domini erudire contendant; vt & ſibi dignos ſucceſſores prouideant, & a Domino praemia aeterna recipiant. Cum vero ad ætatem perfectam peruenerint, ſi aliquis eorum pro carnis fragilitate uxorem habere voluerit, poteſtas ducendi coniugem non negetur. *Vaſen. ij. c. 1.* †ſi non ſ.

CAP. III.

De his, quos uoluntas parentum, a primis infantiae annis, in clericatus officio, vel monachali poſuit. &c. mox cum detonſi, vel miniſterio elector. † contraditi fuerint, in domo eccleſiae ſub Epiſcopali praeſentia, a praepoſito ſibi debeant erudiri. At vbi xviii. annorum fuerint, coram totius cleri, plebiſque conſpectu, volūtas eorum de expetendo coniugio ab Epiſcopo perſcrutetur. quib. ſi gratia caſtitatis Deo inſpirante placuerit. &c. ſubdiaconatus miniſterium probatione habita profeſſionis ſuae a viceſimo anno ſuſcipiant. &c. *Tolet. ij. c. 1. Anſel. lib. 7. c. 42.* *Diſt. 28. c. 5.* †lector ſ

CAP. IV.

Prona eſt [omnis aetas ab adoleſcentia in malum; nihil enim incertius, quam vita adoleſcentium. Si qui in clero pueri, † aut adoleſcentes exiſtunt, omnes in vno conclaui atrii commorentur; vt lubricae aetatis annos, non in luxuria, ſed in diſciplinis eccleſiaſticis agant, deputato probatiſſimo ſeniore, quem & magiſtrum diſciplinae, & teſtem vitae habeant. Quod ſi aliqui ex his pupilli exiſtunt, ſacerdotali tutela foueantur; vt & vita eorum a criminibus intacta ſit, & res ab iniuria improborum. Qui autem his praeceptis reſultauerint, monaſteriis deputentur; vt vagantes animi, & ſuperbi ſeueriori regula diſtringantur. *Tolet. iv. c. 23. Aquiſg. c. 135. Anſel. lib. 7. c. 8.* *12. q. 1. c. 1. Gen. 6. a. Pro. 30. c.* † pubeſ. res.

CAP. V.

† concilium f. Inſtituit hoc ſanctum ſynodum, † vt omnes parochitani presbyteri, iuxta & in rebus ſibi a Deo creditis ſentiunt, habere virtutem, de eccleſiae ſuae familia clericos ſibi faciant, quos per bonam uoluntatem ita nutriant, vt & officium ſanctum digne peragant, & ad ſeruitium ſuum aptos eos habeant. Hi etiam victum, & veſtitum diſpenſatione presbyteri merebuntur, & Domino, & presbytero ſuo fideles eſſe debent. &c. *Emeriten. c. 18.*

CAP. VI.

Sollerter rectores Eccleſiarum vigilare oportet, & pueri, vt adoleſcentes, qui in congregatione ſibi commiſſa nutriuntur, vel erudiuntur, ita iugibus eccleſiaſticis diſciplinis corrigantur, vt eorum laſciua aetas, & ad peccandum valde procliuis, nullum poſſit reperire locum, quo in peccati facinus proruat. Quapropter in huiuſcemodi cuſtodiendis, & ſpiritaliter erudiendis, talis a Praelatis conſtituendus eſt vitae probabilis frater, qui eorum curam ſumma gerat induſtria, eoſque ita artiſſime conſtringat; qualiter eccleſiaſticis doctrinis imbuti, & armis ſpiritalibus induti, & Eccleſiae vtilitatibus decenter parere, & ad gradus eccleſiaſticos quandoque digne poſſint promoueri. Libuit praeterea ob aedificationem congruam, & inſtructionem negotii, de quo agitur, quandam ſanctorum Patrum ſententiam huic operi inſerere, quae ita ſe habet: [Prona eſt omnis aetas. &c. His ita praemiſſis, oportet, vt probatiſſimo ſeniori pueri ad cuſtodiendum, licet ab alio erudiantur, deputentur. Frater vero, cui haec cura committitur, ſi eorum curam parui penderit, & aliud, quam oportet, docuerit, aut eis in aliquo cuiuſlibet laeſionis maculam ingeſſerit, ſeueriſſime correptus, ab officio amoueatur, & fratri alij id committatur, qui eos & innocentis vitae exemplis informet, & ad opus bonum peragendum excitet. *Aquiſgr. c. 135. Tolet. iv. cap. 23.*

(Margin: 12. q. 1. c. 1. Gen. 8. c.)

De alimentis clericorum.

Tit. XIX.

CAP. I.

Diaconi, & reliqui clerici partem oblationum accipiant ab Epiſcopo, & preſbyteris. *Ap. c. 4.* G. 5. *L.*

CAP. II.

12. q. 2. c. 30. Mos Apoſtolicae ſedis eſt, ordinatis Epiſcopis praeceptum tradere; vt ex omni ſtipendio, quod accedit, quattuor fieri debeant portiones: vna videlicet Epiſcopo, & familiae propter hoſpitalitatem, & ſuſceptionem; alia clero; tertia pauperibus, quarta eccleſiis reparandis. &c. tu debes eam conuerſationem inſtituere, quae initio naſcentis Eccleſiae fuit. &c. quibus erant omnia communia: Si qui vero clerici ſunt extra ſacros ordines conſtituti, qui ſe continere non poſſunt, ſortiri vxores debent, & ſtipendia ſua exterius accipere. &c. quia diuidebatur ſingulis prout cuique opus erat. De eorum quoque ſtipendio cogitandum, atque prouidendum eſt, qui ſub eccleſiaſtica regula ſunt tenendi. &c. *Gregor. ad interrog. Auguſt. 1. & 2. Iuo lib. 2. tit. 1. c. 8. panor. Anſel. lib. 5. c. 64. & lib. 7. c. 3. Caeſar. lib. 7. c. 106.* Tarra. lib. 1. c. 180. & 261.

(Margin: 12. q. 1. c. 8 quia. Act. 8.)

CAP. III.

Hoc nobis iuſtum, & rationabile uiſum eſt; vt ſi eccleſia ciuitatis eius, cui praeeſt Epiſcopus, ita eſt idonea, vt ipſa nullius indigeat; quidquid parochiis fuerit derelictum, clericis, qui in ipſis parochiis deſeruiunt, vel reparationibus eccleſiarum rationabiliter diſpenſetur. &c. *Concil. Carpent. in med.*

CAP. IV.

Defuncto Epiſcopo, is, cui domus commiſſa eſt. &c. clericis, qui in domo ſunt, conſuetam alimoniam adminiſtret. *Ilerd. c. 16.* 12. q. 2. haec 38.

CAP. V.

Epiſcopo e corpore recedente Metropolitani electione talis perſona ordinandae domui eccleſiaſticae procuretur, quae conſueta clericis ſtipendia diſpenſet. *Valent.* Hiſp. c. 2.

CAP. VI.

De his clericorum perſonis, quae de Ciuitatenſis eccleſiae officio, monaſterii, vel dioeceſis, vel baſilicis in quibuſcumque locis poſitis, id eſt, ſiue in territoriis, ſiue in ipſis ciuitatibus ſuſcipiuntur ordinandae: in poteſtate ſit Epiſcopi, ſi de eo, quod ante de eccleſia habebant, eos aliquid, aut nihil exinde habere uoluerit; quia vnicuique facultas ſuſcepti monaſterii, dioeceſis, vel baſilicae debet plena ratione ſufficere. *Aurelia. iij. c. 18.*

CAP. VII.

Statuimus in noſtris eccleſiis, uel ciuitatibus hoc eſſe ſeruandum, vt quidquid pecuniae a fidelibus in eccleſia fuerit oblatum, fideliter collectum maneat, & conſeruatum, & fideliter Epiſcopo praeſentetur: qualiter exinde tres partes fiant aequales, vnam Epiſcopus habeat, & alteram presbyteres, & diacones inibi deſeruientes conſequantur, & inter ſe, vt dignitas, & ordo popoſcerit, diuident. Tertia vero ſubdiaconibus, & clericis tribuatur, ut a Primicerio, † iuxta quod in officio eos percipit eſſe intentos, ita ſingulis diſpenſetur. *Emerit. cap. 14.* † Primiclerio.

CAP. IIX.

Nec illi, qui ſua poſſidentes, dari ſibi aliquid uolunt, ſine grandi peccato ſuo, unde pauper victurus erat, accipiūt. De clericis dicit per Prophetā Spiritus ſanctus: Peccata populi mei comedunt. Sed ſicut nihil habentes proprium, non peccata, ſed alimenta quibus indigere videntur, ſuſcipiunt: ita poſſeſſores, non alimenta, quibus abundant, ſed aliena peccata ſuſcipiunt. &c. Qui autem Eccleſiae ſer- Oſeae. 4. b

ſeruiunt; & labori ſuo veluti debita reddi oportere credentes, ea, quibus opus non habent, aut accipiunt libenter, aut exigunt: nimis carnaliter ſapiunt, ſi putant, quod Eccleſiae fideliter ſeruientes, ſtipendia terrena, ac non potius praemia aeterna percipiant. &c. Quod ſi quilibet miniſter Eccleſiae non habet vnde viuat, non ei reddit hic, ſed neceſſaria praeſtat Eccleſia; vt in futuro praemium laboris ſui recipiat, quod in hac vita iam ſpe Dominicae promiſſionis expectat. Illi quoque, qui velut idonei nihil ſibi quidem dari velut debitum poſcunt; ſed tamen Eccleſiae ſumptibus viuunt, non eſt meum dicere, quali peccato cibos pauperum praeſumendo ſuſcipiunt, qui Eccleſiam, quam iuuare de propriis facultatibus debuerant, ſuis expenſis inſuper grauant. Propter hoc fortaſſis in congregatione ſunt uiuentes, ne aliquos pauperes paſcant, ne aduenientes excipiant, aut ne ſuum cenſum expenſis cotidianis imminuant. &c. Si propter hoc non vult ſua quiſque relinquere, vt habeat vnde viuat; vt quid accipit vnde rationem reddat? vt quid peccatis alienis ſua multiplicat? *Proſper lib. 2. de vita contemplatiua c. 10. & 11. apud Aquiſg. c. 107. & 110.*

C A P. IX.

Clerici, quos pauperes, aut voluntas, aut natiuitas fecit, cum perfectione virtutis, vitae neceſſaria, ſiue in domibus ſuis, ſiue in congregatione viuentes accipiunt; quia ad ea accipienda non eos habendi ducit cupiditas, ſed cogit viuendi neceſſitas. Illi autem, qui tam infirmi ſunt, vt poſſeſſionibus ſuis renunciare non poſſint, ſi ea, quae accepturi erant, diſpenſatori relinquant, nihil habentibus conferenda; ſine peccato poſſident ſua: quia & ipſi quodammodo ſua relinquunt, quando propriis contenti rebus, nihil eorum, quae labori, vel ordini ſuo deberi arbitrantur, accipiunt. Quod ſi putant accipi debere eorum, quae conferuntur Eccleſiae, portionem, ne eam videantur abiicere; ſe vero non poſſe ſua relinquere, quod eis deforme ſit, inter ſuos pauperes reddi: nouerint eſſe deformius, ſe poſſeſſores de eleemoſynis pauperum paſci. *Proſper de vita contemplatiua lib. 2. c. 12. & 13. apud Aquiſg. cap. 108. &* 109.

C A P. X.

1. Cor. 9. b Qui in ſacrario operantur, quae de ſacrario ſunt, edunt: & qui altario deſeruiũt, cum altario participant. &c. Deus ordinauit his, qui Euangelium adnunciant, de Euangelio viuere. De Euangelio viuunt, qui nihil proprium habere volunt; qui nec habent, nec habere aliquid concupiſcunt, non ſuorum, ſed communium poſſeſſores. Quid eſt aliud, de Euangelio viuere, niſi laborantem inde, vbi laborat, neceſſaria vitae percipere? Apoſtolus tamen; qui ſic Euangelium praedicauit, vt non de Euangelio uiueret, ſed neceſſaria ſibi ſuis manibus miniſtraret, de ſe confidenter eloquitur: Ego autem nullo horum vſus ſum. *1. Cor. 9. c* & quare hoc dixerit, ſecutus aperuit, dicẽs: Expedit mihi mori magis, quam ut gloriam meam quis euacuet. Euacuari dicit gloriam ſuam, ſi ab eis, quibus praedicabat, uoluiſſet accipere uitae temporalis expenſam. Nolebat quippe in praeſenti laboris ſui fructum, ſed in futuro recipere. Si ergo ille, qui nihil habebat, noluit de Euangelio viuere, ubi laborabat, ſed ſuis manibus ne gloriam ſuae mercedis amitteret: quid nos, qui & propria nolumus amore poſſidendi, non uiuendi neceſſitate, relinquere; & accipere inſuper uolumus, non unde uiuamus, ſed cenſum noſtrum incrementis damnabilibus augeamus? *Proſp. lib. 2. de vita contemplatiua c. 15. apud Aquiſg. c. 111.*

C A P. XI.

Qui ſuas, & Eccleſiae habent facultates, & vtilitatem Eccleſiae, aut interius aut exterius conferunt, accipiant in congregatione cibum, & potum, & partes eleemoſynarum, & his contenti ſint, ne plus accipientes, pauperes grauari videantur, perpẽdentes ſententiam Proſperi, qua dicitur: Qui ſua poſſident, & dari ſibi aliquid volunt, ſine grandi peccato ſuo, vnde pauper victurus erat, non accipiunt. Hi vero, qui nec ſuis rebus abundant, nec Eccleſiae habent poſſeſſiones, & magnam vtilitatem Eccleſiae conferunt, accipiant in canonica congregatione victum, & veſtitum, & eleemoſynarum partes, quia de talibus ita in libro Proſperi ſcribitur: Clericos, quos voluntas, aut natiuitas pauperes fecit, in congregatione viuentes, neceſſaria vitae accipiant: quia ad ea accipienda, non eos habendi ducit cupiditas, ſed cogit viuendi neceſſitas. Porro ſi tales fuerint, qui nec ſuas, nec Eccleſiae velint habere poſſeſſiones, ſ[h]otũ neceſſitatibus prouidentiſſima gubernatione de facultatib. Eccleſiae debent ſubuenire Praelati. &c. *Aquiſgra. c. 120. ex Proſpero lib. 2. de vita contemplatiua. c. 10. & 11. & 12.*

C A P. XII.

Ea, quae a Domino Imperatore, conſenſu Epiſcoporum ob honorem, & amorem Dei eccleſiis conceſſa ſunt, non in auaritiam preſbyterorum, aut in rapacitatẽ Epiſcopalium miniſtrorum cedant; ſed in utilitatem eccleſiae, & in vſus clericorum, & pauperum deueniant. *Aquiſgr. ij. ſub Lud. par. 3. c. 6.*

Ne plures clerici in eccleſiis conſtituantur, quam earum facultates ferre poſſunt. Tit. XX.

C A P I.

IN congregandis † clericis modus diſcretionis teneatur; videlicet, ne plures admittãtur, quã facultas rerũ eis canonice attributa ſufficere poſſit. Deus .n. noſter omnipotẽs *De inſtit. c. 2. in 2. collect.* †ordinãdis.

Hh 2 tribus

tribus in rebus vniuerſa conſtituit, pondere videlicet, numero, atque menſura, cuius nos ſaluberrimum perficere, & conſeruare praeceptum ſemper oportet. *Syn. Rom. ſub Eugenio ij. & Leone iv. c. 9.*

CAP. II.

Cauendum ſummopere Praepoſitis Eccleſiarum eſt; vt in Eccleſiis ſibi commiſſis non plures admittant clericos, quam ratio ſinit, & facultas Eccleſiae ſuppetit; ne ſi indiſcrete, & extraordinarie plures aggregauerint, nec ipſos gubernare, nec ceteris Eccleſiae neceſſitatibus, vt oportet, valeant adminiculari. &c. Hi namque taliter aggregati, dum a Praelatis ſtipendia neceſſaria non accipiunt, neque canonicum ſeruant ordinem, nec diuinis officiis inſiſtunt, clauſtra, ſocietatemque ceterorum relinquentes, efficiuntur vagi, & laſciui, gulae, & ebrietati, & ceteris ſuis voluptatibus dediti; quidquid ſibi licitū eſt, licitum faciunt. &c. *Aquiſgranenſ. c. 118.*

CAP. III.

Neceſſarium in quibuſdam reperimus eccleſiis, vt clericorum ordo maiori adſtringatur diſciplina, & cuſtodia, ampliorique foueatur ſtipendiorum copia, vt occaſione temporalium ſubſidiorum, ſanctorum non depereat inſtitutio rerum. *Aquiſgra. ij. ſub Ludou. par. 3. c. 9.*

Clerici victum ſibi quaerant aliquo artificio, vel opere. Tit. XXI.

CAP. I.

Dist. 91. c. 4. CLericus, quantumlibet verbo Dei eruditus, artificio victum quaerat. *Carth. iv. c. 51. Burch. lib. 2. c. 102. Iuo par. 6. c. 179. decr. Caeſar. lib. 4. c. 112.*

CAP. II.

Dist. 91. c. 3. Clericus victum, & veſtimentum ſibi artificiolo, vel agricultura, abſque officii ſui dūtaxat detrimento, praeparet. *Carth. iv. cap. 52. Burch. lib. 2. c. 103. Iuo par. 6. c. 180. decr. Caeſar. lib. 4. c. 112.*

CAP. III.

Dist. 91. c. 4. §. 1. Omnes clerici, qui ad operandum validi ſunt, & artificiola, & litteras diſcāt. *Carth. iv. c. 53.*

CAP. IV.

Cum iubeamur victum, aut veſtitum artificiolo quaerere, & manibus propriis laborare; quid opus eſt in domo (*mulierem*) includere pro veſte? *Turon. ij. c. 10.*

De exercitationibus clericorum. Tit. XXII.

CAP. I.

SAcerdotes, & alii clerici, qui fuerint in exercitu Chriſtiano, tam ſubditi, quam Praelati, orationi, & exhortationi diligenter inſiſtant, docentes eos, verbo pariter & exemplo; vt timorem, & amorem ſemper habeant diuinum ante oculos. &c. *Innoc. iij. c. vlt. poſt prin. in conc. gen. Later.*

CAP. II.

Clerici, qui extra ſacros ordines ſunt conſtituti. &c. ſub eccleſiaſtica regula ſunt tenendi; vt bonis moribus viuant, & canendis pſalmis inuigilent, & ab omnibus illicitis, cor, & linguam, & corpus, Deo auctore conſeruēt. &c. *Greg. ad Auguſt. iij. cap. c. 1. & 2. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 25. panor. & par. 6. c. 86. decret. Anſel. lib. 7. c. 3. Tarrac. lib. 1. c. 261.* Dist. 32. § qui c. 3. et 12. q. 1. c. 8 quia tua. par. ſi qui vero.

CAP. III.

Clerici, ſi aliis temporibus nequeunt, ſaltem quadrageſimae tēpore pedes pauperum in competenti lauent hoſpitali; iuxta illud Euangelicum: Si ego Dominus, & magiſter veſter, laui vobis pedes; quāto magis vos debetis alter alterius lauare pedes? Quapropter expedit, vt in competenti loco hoſpitale ſit pauperum, vbi perfacilis ad illud veniendi conuentus fieri poſſit fratrum. *Aquiſgra. cap. 141.* Ioa. 13. A.

De veſtibus clericorum. Tit. XXIII.

CAP. I.

OMnis mollities, & ornatus corporis aliena ſunt ab eccleſiaſtico ordine. Epiſcopi igitur, & clerici veſtibus ſplendidis vtentes puniendi ſunt, item vnguentis vncti. &c. Sed ſi imaginum hoſtes derideant honeſta veſtimenta cleri, corrigantur; ſuperioribus enim temporibus ita veſtiebantur. &c. Qui non neceſſitatis cauſa, ſed pulchritudinis id facit, elationis crimine accuſetur, vt magnus Baſilius ait. A ſericis quoque veſtibus abſtineant, & a variis coloribus. &c. *Nicae. ij. c. 16. Iuo par. 5. c. 377. decr. Anſel. lib. 6. c. 185. Caeſar. lib. 4. c. 59.* 21. q. 4. c. 1.

CAP. II.

Clerici officia, vel commercia ſaecularia non exerceant, maxime inhoneſta. &c. Clauſa deferant deſuper indumenta, nimia breuitate, vel longitudine non notanda. Pannis rubeis, aut viridibus, necnon manicis, aut ſubtalaribus † conſuticiis, ſeu roſtratis; fraenis, ſellis, pectoralibus & calcaribus deauratis, aut aliam ſuperfluitatem gerentibus non vtantur: cappas manicatas ad diuinum officium intra eccleſiam nulli gerant, ſed nec alibi, qui ſunt in ſacerdotio, vel perſonatib. conſtituti, niſi iuſti cauſa timoris exegerit habitum transformari. Fibulas omnino nō ferant, neque corrigias auri, vel argenti ornatum habentes; ſed nec anulos, niſi quibus competit ex officio dignitatis. &c. Palliis diſfibulatis non vtantur in publico, ſed vel poſt collum, vel ante pedes † hinc inde connexis. *Inno. iij. in concil. gen. Lat. cap. 16.* De vita, & honeſt. cler. c. 15. Grego. ix. & c. 4. eo. tit. in 4. collect. † ſotularibus. † pectus.

CAP.

CAP. III.

Sciſſis veſtib. clericos abuti, vlterius prohibemus; & ne pompoſis induantur exuuiis admonemus. &c. *Vrban. ij. in ſyno apud Melfiam. c. 13.*

CAP. IV.

21. q. 4. c. vlt. Praecipimus, quod tam Epiſcopi, quã clerici in ſtatu mentis, & in habitu corporis Deo, & hominibus placere ſtudeant; & nec in ſuperfluitate fiſſurae, † aut colore veſtium, nec in tonſura intuentium, quorum forma, & exemplum eſſe debent, offendant aſpectum; ſed potius, quod eorum deceat ſanctitatem. Si moniti ab Epiſcopis emendari noluerint eccleſiaſticis careant beneficiis. *Innocen. ij. in concil. Rom. c. 3. Iuo in fine panor.*

† ſciſſura

CAP. V.

Praecipimus, vt tam Epiſcopi, quam clerici, neque ſuperfluitate, ſeu inhoneſta varietate colorum, aut fiſſura † veſtium, neque in tonſura intuentium, quorum forma, & exemplum eſſe debent, offendat aſpectũ: ſed potius ita in ſuis actibus errata condemnent, & amorem innocentiae conuerſatione demonſtrent, ſicut dignitas exigit ordinis clericalis. Quod ſi moniti ab Epiſcopis ſuis, infra quadraginta dies non obtẽperauerint, eccleſiaſticis beneficiis eorundem Pontificum auctoritate priuentur. &c. *Eugen. ij. in concil.* Remen *cap.* 2.

† ſciſſura

CAP. VI.

Diſt. 23. c. 32. clerici Veſtimenta, vel calciamenta clericis, niſi, quae religionem deceant, vti, aut habere non liceat. *Agath. cap. 20. Capit. lib. 7. cap. 234. Caeſar. lib. 8. cap. 51.*

CAP. VII.

Diſt. 41. c. vlt. Clericus profeſſionem ſuam, & in habitu, & in inceſſu probet; & ideo nec veſtibus, nec calciamentis decorem quaerat. *Carth. iv. c. 45. Burch. lib. 2. c. 209. Iuo p. 6. c. 284. decr. Anſel. lib. 7. c. 202. Caeſar. lib. 4. cap. 112.*

CAP. IIX.

Nullus clericus ſagum, aut veſtimenta, aut calciamenta ſaecularia, niſi quod religionem deceat, induere praeſumat. Quod ſi clericus, aut cum indecenti veſte, aut cum armis inuentus fuerit; a ſeniore ita coerceatur, vt triginta dierum incluſione detentus, aqua tantum, & modico pane diebus ſingulis ſuſtentetur. *Matiſc. cap. 5.*

CAP. IX.

Nullus clericorum veſtimenta purpurea induat, quae ad iactantiam pertinent mundialem, non ad religioſam dignitatem, vt ſicut eſt deuotio in mente, ita & oſtendatur in corpore. &c. *Narbon. c. 1.*

CAP. X.

21. q. 4. c. 3. nullus. Nemo clericus indecente veſte vtatur, in vrbe, vel via iter agens; ſed ſtolis, quae clericis dedicatae ſunt. Si fecerit, vnam hebdomadam excommunicetur. *Trul. cap. 27.*

CAP. XI.

Omnes clerici fornicationem non faciant, nec habitũ laicorũ portent. *Syn. Sueſſion. ſub Childerico in med.*

CAP. XII.

Non veſtis tenera clericum facit, aut ſacerdotem, ſed caſta mentis intentio. *Hieron. ad Ocean. apud Aquiſgr. c. 98.*

CAP. XIII.

Nemo clericorum arma portet, vel indumenta laicalia induat, id eſt, cottos, vel mantellos ſine cappa non portet, & laici cappas non portent. *Meten. c. 3.*

Clerici ſeruent grauitatem, & ludos ſaeculares non ſpectent. Tit. XXIV.

CAP. I.

Clerici mimis, ioculatoribus, & hiſtrionibus non intendant. *Innocen. iij. in concil. gener. Lateran. cap. 16.* De vita, & honeſt. cler. c. 15. Greg. ix.

CAP. II.

Non oportet ministros altaris, vel quoslibet clericos ſpectaculis aliquibus, quae aut in nuptiis, aut in conuiuiis exhibentur, intereſſe: ſed ante quam thymelici ingrediantur, ſurgere eos, & abire. *Laod. c. 54. Aquiſgr. c. 83. Trul. 24. Mart. Brac. c. 60. Iuo par. 11. c. 78. decr. Caeſar. lib. 8. cap. 83.* & c. 4. eo. titu. in 4. collect. De conſe. d. 5. c. 37.

CAP. III.

Clericum ſcurrilem, & verbis turpibus ioculatorem ab officio retrahendum. *Carth. iv. c. 60. Agath. c. 70. Capitul. lib. 7. cap. 191. in additis. Burch. lib. 2. cap. 172. Iuo lib. 3. tit. 15. c. 6. panor. & par. 6. c. 263. & par. 11. c. 79. decr. Anſel. lib. 7. c. 163. Caeſar. lib. 4. c. 112. & lib. 8. c. 84.* Diſt. 46. c. 6.

CAP. IV.

Clericum inter epulas cantantem obiurgandum, ſi perſtiterit in vitio, excommunicandum. *Carth. iv. c. 62. Capitul. lib. 7. c. 192. in addit. Burch. lib. 2. c. 170. Iuo par. 6. c. 261. decr.* 22. q. 1. c. 9.

CAP. V.

Clericus, vel monachus, ſi ad hippodromias aſcenderit, vel thymelicis interſit. &c. vel ceſſet, vel deponatur. *Trull. c. 24.*

CAP. VI.

Prohibet ſynodus, mimos, & eorum theatra, & venationum ſpectacula, & ſcenicas ſaltationes fieri. Si quis haec contempſerit, & ſe ad prohibita dederit, clericus deponatur, laicus excommunicetur. *Trull. c. 51.*

CAP. VII.

Non liceat ſacerdotibus, vel clericis aliqua ſpectacula in nuptiis, vel in conuiuiis ſpectare; ſed oportet, ante quam ingrediantur ipſa ſpectacula, ſurgere, & redire † inde. *Mar. Brac. cap. 60. Laod. c. 54. Aquiſgr. cap. 83. Burch. lib. 2. cap. 135. Iuo par. 6. cap. 209. decr.*

† recedere.

De ordine clericorum ſeruando.
Tit. XXV.

CAP. I.

Diſt 61. c. 12. NEc emeritis in ſuis eccleſijs clericis peregrini, & extranei, & qui ante ignorati ſunt, ad excluſionem eorum, qui bene de ſuorum ciuium merentur teſtimonio, praeponantur; ne nouum quoddam, de quo Epiſcopi fiant, inſtitutum videatur eſſe collegium. *Caeleſti. ep. 2. c. 4. Anſel. lib. 6. cap. 7.*

CAP. II.

Placuit, vt quicumque deinceps ab Epiſcopis ordinantur, litteras accipiant ab ordinatoribus ſuis manu eorum ſubſcriptas, continentes Conſulem, & diem; vt nulla altercatio de poſterioribus, vel anterioribus oriatur. *Carth c. 90. G. Mileu. c. 14. L. Afric. c. 56. L.*

CAP. III.

Diſt 74. c. 5. Epiſcoporum, quorum vita non reprehenditur, poſteriorem (*presbyterum, vel clericum*) priori nullus praeponat, niſi forte elatus ſuperbia, quod pro neceſſitate eccleſiae Epiſcopus iuſſerit, implere contemnat. &c. *Agath. c. 23.*

Ne cum clericis habitent feminae, praeter matrem. &c.
Tit. XXVI.

CAP. I.

Diſt. 32. c. 16. INterdixit per omnia magna ſynodus, non Epiſcopo, non presbytero, non diacono, nec alicui omnino, qui in clero eſt, licere ſubintroductam habere, niſi forte aut matrem, aut ſororem, aut amitam, vel materteram, vel eas tantum perſonas, quae ſuſpiciones effugiunt. *Nicaen. c. 3. Aquiſgran. cap. 39. Troslei. cap. 9. Mart. Bracar. cap. 32. Iuſtin. Nouell. 123. in princip. Capitul lib. 1. cap. 4. Burch. lib. 2. cap. 109. Iuo lib. 3. tit. 8. cap. 19. panorm & par. 6 cap. 186. decr. Anſelm. lib. 7. cap. 133. Caeſar. lib. 8. cap. 63.*

CAP. II.

In domibus clericorum nullas liceat habitare mulieres, niſi quas ſancti canones habitare permittunt. *Verbis. in concil. Claram. c. 10.*

CAP. III.

Diſt. 81. c. 21. ſed ſi. Nemo clericorum cum extranea habitet femina, niſi ſoror, aut proxima fuerit, & hoc cum magna ſollicitudine fiat. non enim ignoramus malitias Satanae. *Clem. epiſt. 2. circa med. Anſel. lib. 7. c. 139.* *2. Cor. 2.*

CAP. IV.

Diſt. 81. c. 31. Feminas non alias eſſe patimur in domibus clericorum, niſi eas tantum, quas propter ſolas neceſſitudinum cauſas habitare cum iiſdem ſynodus Nicaena permiſit. *Syric. epiſt. 1. c. 12. Burch. lib. 2. c. 110. Iuo par. 6. c. 52. & 187. decr. Anſel. lib. 7. c. 141.*

CAP. V.

Epiſcopus, vel quilibet clericus, aut ſororem, aut filiam virginem dicatam Deo tantum ſecum habeat; extraneam vero nequaquam. *Elib. c. 27.*

CAP. VI.

Si quis de clericis a gradu diaconatus in ſolatio ſuo mulierem, praeter auiam, matrem, ſororem, filiam, neptem, vel conuerſam ſecum vxorem habere praeſumpſerit; a communione alienus habeatur. par quoque & mulierem, ſi ſe ſeparare noluerit, poena percellat. *Arel. ij. c. 3.*

CAP. VII.

Cum omnibus omnino clericis extraneae feminae non cohabitent, ſed ſolae matres, auiae, materterae, amitae, ſorores, & filiae fratrum, aut ſororum, & quaecumque ex familia, domeſtica neceſſitate etiam, ante quam ordinarentur, iam cum eis habitabant, vel ſi filii eorum iam ordinatis parentibus vxores acceperunt, aut ſeruis non habentibus † in domo, quas ducant, aliunde ducere neceſſitas fuit. *Carth. iij. c. 17.* *Diſt. 81. c. 27.* †*habitantibus.*

CAP. IIX.

Clericus cum extraneis mulieribus non habitet. *Carth. iv. c. 46.*

CAP. IX.

Nullus clericorum extraneae mulieri qualibet collatione, aut familiaritate iungatur. Et non ſolum in domo illius extranea mulier non accedat, ſed nec ipſe frequentandi extraneam mulierem habeat poteſtatem. Sed cum matre tantum, ſorore filia, aut nepte, ſi habuerit, aut voluerit, viuendi liberam habeat poteſtatem. De quibus nominibus nefas eſt, aliud, quam natura conſtituit, ſuſpicari. *Agath. c. 10. Burch. lib. 2. c. 112. Iuo par. 6 c. 189. decr.*

CAP. X.

Ancillas, vel libertas a cellario, vel a ſecreto miniſterio, & ab eadem manſione, in qua clericus manet, placuit remoueri. *Agath. c. 11.*

CAP. XI.

Familiaritatem extranearum feminarum nouerint (*clerici*) eſſe vitandam; ſed qui ſunt caelibes, non niſi a ſororibus, aut amitis ſuis, aut a matribus conſolentur. &c. *Andegauen. c. 5.*

CAP. XII.

Quia nullum diabolo locum dari oportet nullam clerici cũ extraneis feminis habeant familiaritatem. &c. Si quis clericus poſt interdictum Epiſcopi ſui, illicitis familiaritatibus extranearum feminarũ voluerit inhaerere, a communione habeatur alienus. *Turo. c. 3.*

CAP. XIII.

De his, quibus cura pro parentelae proximitate haberi permittitur, ea cautela earum neceſſitates ſuſtineant; vt pietatis beneficia, quae eis ſunt neceſſaria, a longius praebeãt. Ipſi vero pro viſendis eis, cũ ingreſſi fuerint, celeri ſalutatione recurrant, nec ibi faciant

man-

Digitized by Google

manſionem. Qui tamen cum ad earum viſitationem pergunt, teſtem ſolatii ſui fide, & aetate probatum adhibeant ſecum. Si quis haec contempſerit, ſi clericus eſt, loci ſui dignitate priuetur: ſi vero religioſus, vel monachus, in cella monaſterii incluſus paenitentiae lamentis incumbat, vbi ſingulari afflictione, panis, & aquae victum ex Abbatis ordinatione percipiat. *Tarrac. c. 1.*

CAP. XIV.

De his qui ſine vxoribus ordinantur, & familias domus habent, habito ſecum pro vitae conuerſatione fratre in teſtimonium, nõ per quãcumque feminei ſexus perſonam eorum ſubſtantia gubernetur, aut per puerum; ſed aut per amicum domum ſuam debeant ordinare, niſi matrem, aut ſororem in domo habuerint, ut ſecundum priorum canonum ſtatuta per earum perſonas eorum debeat conturari ſubſtantia. *Gerun. c. 7.*

CAP. XV.

Quod ſaepe tranſcenditur, conuenit replicari. Ne quis Antiſtitum, clericorumve omnium licentiam habeat, intra domum ſuam villam, abſque propinquis mulieribus quas priores canones eloquuntur, habere perſonam, &c. Si quis clericorum ſuſpicionem aduerſam, aut oblocutionem populi de muliere quacumque fortaſſis incurrerit, eam ſtatim, ſi intra domum habet, abiiciat. Si certe extranea, & ſui iuris eſt, ita omnibus conditionibus ſtudeat obuiare; vt infamia, quae excitata eſt, abrogetur. Qui haec vitare noluerit, pro inobedientia, triennii excommunicatione multetur. Si de adulterii permixtione fuerit comprobatus, in regradatione honorum, priorum canonum ſtatuta ſeruentur. &c. *Aurel. iii. c. 4.*

CAP. XVI.

Nullus deinceps clericorum pro occaſione neceſſitatis faciendae veſtis, aut cauſa ordinandae domus, extraneam mulierem in domo ſua habere praeſumat. Et cum iubeantur victum, aut veſtitũ artificiolo quaerere, & manibus propriis laborare; quid opus eſt in domo ſerpentem includere pro veſte? &c. *Turon. ii. c. 10.*

CAP. XVIII.

Si qui clericorum, vel monachorum praeter matrem, aut germanam, vel etiam, quae proxima conſanguinitate iunguntur, alias aliquas quaſi adoptiuas feminas ſecum retinent, & cum ipſis habitant, ſicut Priſcilliani ſecta docent, anathema ſit. *Brac. c. 15.*

CAP. XIIX.

Cum clericis extraneae feminae nullatenus habitent, niſi tantum mater, ſoror, filia, amita, in quibus perſonis nihil ſceleris aeſtimari naturae foedus permittit. Id enim & conſtitutio antiquorum Patrum decreuit. *Tolet. iii. cap. 41.*

CAP. XIX.

Clericus, praeter non ſuſpectas perſonas, canone comprehenſas, non habeat mulierẽ, vel ancillam. idem etiam eunuchi ſeruent: ſin minus, clerici deponantur, laici excommunicentur. *Trull. c. 5.*

CAP. XX.

Clericus mulierem non habeat in domo ſua, quae cum illo habitet, niſi matrem, aut ſororem, aut neptem ſuam. *Syn. Sueſſion. ſub Childer. Rege, prope fin.*

CAP. XXI.

Omnibus clericis feminas ſecum in domibus ſuis habere, vltra licentiam canonum, firmiter ſit contradictum. *Magun. cap. 49.*

CAP. XXII.

Quicumque clericatus vtuntur officio, extranearum mulierum familiaritatem habere prohibẽtur, matrum ſuarum, aut filiarum ſibi ſolatia intra domum ſuam nouerint tantum eſſe conceſſa. &c. *Troslei cap. 9.*

CAP. XXIII.

Nec primi, nec ſoli ſtatuimus, ne mulieres cum viris cohabitarent; ſed lege canonem, qui a ſanctis Patribus noſtris Nicaeae editus eſt, qui aperte prohibet, ne ſint introductitiae. In hoc autem ſitum eſt cælibatus decus, & honeſtas, quod ſeparatus ſit a conſuetudine, & conſortio mulierum. Si quis enim verbo profitens; reuera ea faciat, quae, qui cum mulieribus cohabitant; aperte oſtendit ſe virginitatis quidem laudem nomine tantum proſequi, ſed a turpi voluptate non recedere. Tanto magis ergo oportebat te noſtrae poſtulationi facile acquieſcere, quod dicis te ab omni corporali perturbatione liberũ. Neque enim credo eum, qui ſeptuaginta annos natus eſt, cum muliere animi perturbatione commotum habitare; nec tamquam propter turpem aliquam actionem, quae facta fuerit, ſtatuimus ea, quae ſtatuimus; ſed quia ab Apoſtolo docti ſumus, fratri non eſſe ponendum offendiculum, vel ſcandalum. *Rom. 14. b*
Scimus autem, quod id, quod recte, & ſane fit ab aliquibus, erit aliis occaſio ad peccatum. Ea de cauſa decreuimus, ſanctorum Patrum conſtitutionem ſequentes, vt a muliere ſepareris. &c. Eiice eam a domo tua, & ſtatue ipſam in monaſterio; ſit illa cum virginibus, & viri tibi ſeruiant; ne nomen Dei per vos blaſphemetur. &c. Sin autem non correctus auſus fueris ſacerdotium apprehendere, eris toti populo anathema, & qui te ſuſceperint, erunt in omni Eccleſia abdicati. *Baſil. ad Gregor. presbit.*

Ne clericus feminis valde familiariter vtatur, neque ſolus cum illis ſermones conferat. Tit. XXVII.

CAP. I.

Clericus ſolus ad feminae tabernaculum non accedat, nec properet ſine maioris natu Principis iuſſione; nec presbyter ſolus *Diſt. 81. q. 20.*

cum

cum ſola adiungatur, ſed duobus adductis teſtibus viſitet infirmam; nec ſolus cum ſola femina fabulas miſceat. *Cle.epiſ.2.poſt prin. Iuo par.6.c.89.decr.Anſel.lib.7.c.139.*

CAP. II.

Diſt.81. c.32. Clerici, vel virginitatem profeſſi, ad viduas, vel virgines non ingrediantur, niſi de conſenſu Epiſcopi, vel presbyterorum. & tūc non ſoli, ſed cum aliis clericis, vel cum his perſonis, cum quibus Epiſcopus, vel presbyteri ingredi ſolent, aut cum presbyteris, vel laicis honeſtis. *Carth.c.38 G. Afr.5. L. Carth.iij.c.25.L.Trosle.c.9. Capit.li.7.c.28. Anſel.li.7.c.143.*

CAP. III.

Diſt.81. c.33. Ad reatum Epiſcopi pertinet, vel presbyteri, qui parochiae praeeſt, ſi ſuſtentandae vitae praeſentis cauſa adoleſcentiores viduae, vel ſanctimoniales clericorum familiaritatibus ſubiiciantur. *Carth.iv.c.*102. *Burch.li.8.c.55.Iuo par.7.c.73.decr.Caeſar.li.9.c.60.*

CAP. IV.

Epiſcopo, presbytero, diacono, vel diuerſis clericis, horis indebitis, id eſt, meridianis, vel veſpertinis, ad feminas prohibemus acceſſum; qui tamen, ſi cauſam habuerit, cum presbyterorum, aut clericorum teſtimonio videatur. *Epaun.c.* 20.

CAP. V.

De his, quibus cura pro parentelae proximitate haberi permittitur, ea cautela earum neceſſitates ſuſtineant; vt pietatis beneficia, quae eis ſunt neceſſaria, a longius praebeāt. Ipſi vero pro viſendis eis, cum ingreſſi fuerint, celeri ſalutatione recurrant, nec ibi faciant manſionem. Qui tamen cum ad earum viſitationem pergunt, teſtem ſolatii ſui fide, & aetate probatum adhibeant ſecum. Si quis haec a nobis ſtatuta contempſerit, ſi clericus eſt, loci ſui dignitate priuetur: ſi vero religioſus, vel monachus, in caella monaſterii incluſus paenitentiae lamentis incumbat, vbi ſingulari afflictione panis, & aquae victum ex Abbatis ordinatione percipiat. *Tarrac.c.*1.

CAP. VI.

Familiaritatem extranearum mulierum, licet ex toto ſancti Patres antiquis monitionibus praeceperint eccleſiaſticis euitandam; id nunc tamen nobis viſum eſt, vt qui poſt primam, & ſecundam commonitionem ſe emendare neglexerit; donec in vitio perſeuerat, officii ſui dignitate priuetur. Quod ſi ſe Deo iuuante correxerit, ſancto miniſterio reſtauretur. *Ver.c.*15.

CAP. VII.

Nuper editum cōcilii Toletani decretum ſeruetur; vt ſi presbyteri, diaconi, vel clerici conſortia extranearum feminarum, vel ancillarum familiaritatem per ſacerdotis ſui admonitionem a ſe minus remouerent; ſaeculi iudices eaſdem mulieres cum voluntate, & permiſſu Epiſcopi comprehenſas in ſuis lucris vſurpent; vt vitium hoc, dum ſacerdos inhibere non praeualet, poteſtas iudicialis coerceat; dato tamen ab eiſdem iudicibus ſacramento Epiſcopo, vt eas clericis nulla arte reſtituāt. *Hiſpal.i.c.3.Tolet.ij.c.3.*

CAP. IIX.

Quidam clerici, legitimum non habentes coniugium, extranearum mulierum, vel ancillarum ſuarum interdicta ſibi conſortia appetunt. Ideo quae coniunctae taliter cum clericis ſunt, ab Epiſcopo auferantur, & venundentur, illis pro tempore religatis † ad paenitentiam, quos ſua libidine infecerunt. *Tolet.iv.c.42.Anſel.lib.7.c.140.* *Diſt. 81. c.30.* † *relegatis.*

CAP. IX.

Omnem fornicandi occaſionem cupientes auferre, ſancimus; vt nullus ſacerdotum, ſiue quiſque de clero, abſque honeſto, & competenti teſtimonio, excepta ſola matre, cum quibuslibet feminis ſecrete ſe praeſumat adiungere; & non ſolum cum extraneis mulieribus, ſed nec cum ipſis etiam ſororibus, vel propinquis; ne licentia ſororum, vel propinquarum mulierum, quiſque ſolus familiarior habeatur ad perpetrandum ſcelus. Huius praeceptionis tranſgreſſor ſex menſibus ſe nouerit paenitentiae legibus ſubiacere. *Brac.ij c.4.*

CAP. X.

Monaſteria puellarum, quae ſub diſciplinae regula degunt, obſtructius munitis clauſtris, nullo pateant, niſi forte ſumma compellente neceſſitate, aditu virorum. Sed neq. presbyteri, vel diacones, vel quilibet de clero. &c. quaſi viſitationis, vel praedicationis cauſa, ſine permiſſu Epiſcopi ciuitatis. &c. licentiam habeant ingrediendi. &c. *Forojul.cap.12.*

CAP. XI.

Prima tentamenta ſunt clericorum feminarum frequentes acceſſus. Iſte ſexus reprehenſibiles exhibet clericos. Quid tibi vt vera cum feminis, qui ad altare cum Domino fabularis? Te in publico cuncti, te in agro ruſtici, aratores, ac vinitores cotidie lacerabūt, ſi contra depoſitum fidei cum feminis habitare contendis. Et quia, vt arbitror, concupiſcis irreprehenſibilis inueniri, teſtimonio bono munire. Nunquid in choro Apoſtolorum feminae adfuerunt? Prohibe virgines tecum commorari, etiam quae de genere tuo ſunt. Dilige eas, exterius ordina, frequenter viſita iunctus obſequio clericorum; ne cum ſecretaliter, ac ſolus ingrederis, macules teſtimonium tuum. Aliter namque coniugati, aliter continentes edocentur eccleſiaſticum ſubire miniſterium, & onus. Feminarum cum clericis nullo pacto coniuncta praecipitur conuerſatio. &c. Mihi crede, non poteſt toto corde habitare cū Domino, qui feminarum acceſſibus copulatur. &c. Si pudicitiā quaeris, feminam, quam videris conuerſantem bene, mente dilige, non corporali frequentes ornatu. &c. Si quis haec praecepta non obſeruarit; hoſtis eſt animae ſuae. Quod ſi poſt

moni-

monita noſtrã aliquis clericus agapetas amplius quaeſierit amare, quam Chriſtum; ſecundum ſynodalem regulam conueniatur, & praecepta Patrum in Nicaea definita ei legantur. Iam vero ſi conuentus praedicta fugerit, & reliquerit; conſequuti ſumus maximum lucrum. Alioquin talis ab Eccleſia anathematizandus eſt. &c. proh nefas, dolor eſt dicere, ſed praeterire nõ decet. Chriſto iſtae nubere nouerunt, non clericis. &c. *Hieron. ad Oceanum, apud Aquiſg. cap. 98.*

Communia de continentia clericorum.
Tit. XXIIX.
CAP. I.

FRaternitatem tuam negligentiae merito argui putamus; quod de caſtitate clericorum, ſicut nobis relatum eſt, praeceptis Romanae ſynodi, cui interfuiſti, inobediens vſque hodie videaris. Qua in re, tantum de te admirantes grauius dolemus, quantum te illud ſollicitius operari ſperabamus. Vnde Apoſtolica te auctoritate admonemus, vt clericos tuos, qui turpiter conuerſantur, paſtorali rigore coerceas; & quod Romana Eccleſia, te adſtante, de immunditia clericorum ſtatuit, neque gratiam, neque odium alicuius conſiderans, conſtanti auctoritate in eccleſia tua praedicando exerceas. *Greg. vij. lib. 1. reg. ep. 32. Gebhardo Epiſcopo.*

CAP. II.

Diſt. 81. non oportet. c. 28. Clerici, aſcetae, laici in balneo cum mulierib. non lauent. Hinc enim primum a gentilib. reprehendimur. *Laod. c. 30. Trull. c. 78.*

CAP. III.

Diſt. 77. Epiſcopus c. 6. Si coniugati iuuenes conſenſerint ordinari, etiam vxorum voluntas ita requirenda eſt, vt ſequeſtrato manſionis cubiculo, religione promiſſa, poſtea quam pariter conuerſi fuerint, ordinentur. *Agath. cap. 16. Iuo par. 5. cap. 365. decr.*

CAP. IV.

Si de adulterii permixtione fuerit *(Antiſtes, aut clericus)* comprobatus in regradatione honorum; priorum canonum ſtatuta ſeruentur. &c. *Aurel. iij. cap. 4.*

CAP. V.

2. q. 4. placuit. c. 1. Si quis aliquem clericorum in accuſatione fornicationis impetit. &c. Si non potuerit datis teſtimoniis approbare, quod dixit; excommunicationem accuſati accuſator accipiat. *Brac. ij. cap. 8. Capitul. lib. 5. cap. 240. Burch. lib. 2. cap. 202. Iuo lib. 4. tit. 8. cap. 13. panor. & par. 6. c. 276. decr.*

CAP. VI.

Haec ſancta ſynodus fieri elegit; vt annuis vicibus vnuſquiſq; noſtrum omnes Abbates monaſteriorũ, vel presbyteros, & diaconos ſuae dioeceſis ad locũ, vbi Epiſcopus elegerit, congregare praecipiat. &c. Cunctoſq; ſub eccleſiaſticis regulis adeſſe moneat: quoſque etiam parſimoniae, & ſobrietati, atque veridicae caſtimoniae honeſtorum virorum teſtimonio famã commendet. Sollicitum etiam pro hac re vnũquemque noſtrum eſſe conuenit, vt curioſa indagine perquiramus; ſi presbyteris, & diaconibus, & clericis pudica, & caſta ſit vita. &c. *Oſcen. ſynod. Vid. Egaren.*

CAP. VII.

Sancta inſtituit ſynodus; vt conſtitutio, quae dudum in concilio Oſcenſi conſtituta quidem, ſed minime conſcripta fuit, confirmata, & in perpetuum valitura perduret. Et omnia, quae ex caſtimonia presbyterorũ, & inferius† clericorum conſcripta ſunt, habeant eandem formam. *Egarenſ. ſynodus.*

† inferiorum f.

CAP. IIX.

Falſos presbyteros, & adulteros, vel fornicatores diaconos, & clericos de peculiis eccleſiarum abſtulimus, & degradauimus, & ad paenitentiam coegimus. *Fran. ſynod. Capitul. lib. 5. cap. 2.*

Clerici reuereantur Epiſcopum, & nihil agant ſine eius conſenſu.
Tit. XXIX.
CAP. I.

18. q. 2. c. 10. quidã. p. 1. CLerici ptochiorum, & monaſteriorum, & martyriorum ſub poteſtate Epiſcoporum vrbium ſint, iuxta ſanctorum Patrum traditionem, nec per contumaciam ab Epiſcopo ſuo diſſiliant. &c. *Chalc. c. 8. Iuo par. 6. c. 358. & 359. decr. Anſ. lib. 5. c. 84 in add.*

CAP. II.

Clerici, qui ſequuntur presbyterum ſe a ſuo Epiſcopo ſegregantem, & altare erigentem, deponantur, & laici excommunicentur, poſt trinam Epiſcopi monitionem. *Ap. cap. 31. G. 32. L.*

CAP. III.

2. q. 7. Sacerdotes. c. 8. *(Admonebat Petrus Apoſtolus)* Epiſcopos ſacerdotes ſuos, ac cunctos reliquos Eccleſiae miniſtros, atque omnem plebem ſibi cõmiſſam verbo diuino, & mandato inſtruere, & dirigere: hoſque omnes eorum Epiſcopos tota animi virtute diligere, vt oculos ſuos; quia oculi ſunt illorum: eorum praeceptis in omnibus obedire, etiam ſi ipſe aliter, quod abſit, agant, memores Dominici praecepti: Quae dicunt, facite; quae autem faciunt, facere nolite. *Matt. 23. a.* Ipſi autem Epiſcopi, ſi exorbitauerint, ab iſtis non ſunt reprehendendi, vel arguendi, ſed ſupportandi, niſi in fide errauerint. *Clem. ep. 1. prope fin. Vid. Iſidor. lib. 3. ſenten. c. 39. ſent. 4. Burch. lib. 1. cap. 137. Iuo par. 5. c. 251. decr.*

CAP. IV.

11. q. 3. c. 11. ſi autẽ vobis. Si vobis Epiſcopis non obedierint omnes presbyteri, diaconi, ſubdiaconi, & reliqui clerici. &c. non ſolum infames, ſed extorres a Regno Dei, & conſortio fidelium, ac a limini-

minibus ſanctae Dei Eccleſiae alieni erunt. *Clem. ep. 3. in prin. Tribur. c. 8.*

CAP. V.

16.q.1.c.41. Cunctis fidelibus, omnibus presbyteris, & diaconibus, ac reliquis clericis attendendum eſt; vt nihil abſque Epiſcopi proprii licentia agant. &c. *Clem. epiſt. 3. poſt med. Tribur. cap. 32. Burch. lib. 2. cap. 93. Iuo par. 2. cap. 123. & par. 6. cap. 90. decr. Caeſar. lib. 4. cap. 97.*

CAP. VI.

11.q.1.c.19. Si quis ſacerdotum, vel reliquorum clericorum ſuo Epiſcopo inobediens fuerit, aut inſidias ei parauerit, aut contumeliam, aut calumniam; & conuinci potuerit; mox curiae tradatur. *Pius epiſt. 2. in fi. Iuo p. 5. cap. 243. decr. Anſ. l. 8. c. 17. Caeſ. lib. 4. c. 99.*

CAP. VII.

Abbatibus, presbyteris, omnique clero, vel in religionis profeſſione viuentibus, ſine diſcuſſione, vel commendatione Epiſcoporũ pro petendis beneficiis ad dominos venire non liceat. Quod ſi quiſquam praeſumpſerit, tamdiu loci ſui honore, & communione priuetur, donec per paenitentiam plenam eius ſatisfactionem ſacerdos accipiat. *Aurel. cap. 9. vel 7.*

CAP. IIX.

Obſeruandum, ne a potentibus ſaeculi clerici contra Epiſcopos ſuos vllo modo erigantur. *Aruer. 3.*

CAP. IX.

Epiſcopi, atque clerici peregrini contenti ſint hoſpitalitatis munere oblato: nulliquę eorum liceat vllum officiũ ſacerdotale abſq. permiſſu Epiſcopi, in cuius parochia eſſe cognoſcitur, agere. *Anglic. c. 6.*

Ne clericus ſine litteris ſui Epiſcopi diſcedat, neve ab vllo ſuſcipiatur.

Tit. XXX.

CAP. I.

Diſt. 71. extraneo. c. 7. Peregrinos clericos, vel lectores in aliena vrbe ſine commendaticiis litteris ſui Epiſcopi, nullo modo miniſtrare oportere. *Chalc. cap. 13. Aquiſgr. ſub Lud. cap. 51. Capitul. lib. 1. cap. 3. Burch. lib. 2. ca. 138. et 139. Iuo lib. 3. tit. 5. c. 25. panor. & par. 6. ca. 212. decr. Anſelm. lib. 7. cap. 162.*

CAP. II.

Diſt. 71. c. 4. Clericos in ſuis eccleſiiis conſtitutos, ſicut iam definiuimus, non licere in alterius ciuitatis eccleſiis ordinari: † ſed adquieſcere in ea, in qua ab initio miniſtrare meruerunt; exceptis illis, qui proprias ciuitates perdiderũt, & ex neceſſitate ad alias eccleſias migrauerunt. &c. *Chal. c. 20. & acti. 6. in fi. c. 3. Aquiſgr. 87. Tribur. 28. Iuo par. 6. cap. 361. decr. Anſelm. lib. 7. cap. 97. Caeſar. lib. 4. cap. 100.*

† ſtatui

CAP. III.

Diſt. 98. c. 1. Conſtituit (*Silueſter*) [nulla ratione trãſmarinum hominem penes nos in clericatus gradu ſuſcipi, niſi quinque Epiſcoporum deſignatus ſit chirographis. *Silueſter in epilogo ſynodi Rom. in fi. Dam. in Anaſt. Anſelm. lib. 7. c. 19. Tarrac. lib. 3. c. 39.*

CAP. IV.

Presbyteri, vel diaconi, qui de alio Epiſcopo ad alium tranſeunt, vel quicumque clerici ſine commendaticiis a ſuo Epiſcopo litteris, non recipiantur. *Gregor. vij. in conc. Rom. ann. incer. c. 23.*

CAP. V.

Ne quis ſine licentia Epiſcopi clericus, nec Epiſcopus ſine Metropolitani curiam adeat, praecipientes praecipimus, & prohibentes prohibemus. &c. *Vrban. ij. in ſynod. apud Melfi. cap. 9.*

CAP. VI.

Si clericus, vel laicus excommunicatus, vel ſuſpenſus in alia vrbe ſuſcipiatur ſine litteris commendaticiis, ſuſcipiens, & ſuſceptus excommunicentur. *Ap. cap. 12. G. 13. L. Capitul. l. 1. c. 3. Burch. lib. 2. c. 136. Iuo lib. 3. tit. 5. c. 24. panor. & par. 6. c. 210. decr.*

CAP. VII.

Alienum clericũ, inuito Epiſcopo ipſius, nemo ſuſcipiat, nemo ſollicitet, niſi forte ex placito caritatis, id inter dantem, accipientemq. conueniat. Nam grauis iniuriae reus eſt, qui de fratris eccleſia id, quod eſt vtilius, aut pretioſius, audet vel abijcere, vel tenere. Itaque ſi intra prouinciam res agatur, transfugam clericum ad ſuam eccleſiã Metropolitanus redire compellet: ſi autem longius proceſſit, † tui praecepti auctoritate reuocabitur; vt nec cupiditati, nec ambitioni occaſio relinquatur. *Leo epiſt. 82. ad Anaſt. Theſſalon. Epiſcop. c. 9. Aquiſgran. 58. Tribur. 28. Iuo par. 6. c. 69. decr. Anſelm. lib. 7. c. 161. Tarrac. lib. 4. c. 18.* 19.q.2.c.1.

† receſſit

CAP. IIX.

Nemo peregrinus ſine pacificis (*litteris*) ſuſcipiatur. *Antioch. c. 7. Aquiſgr. c. 49. Burc. lib. 2. c. 137. Iuo par. 6. c. 211. decr.* *Diſt. 71. nullum c. vlt.*

CAP. IX.

Epiſcopus, presbyter, clericus ſine voluntate, & litteris Epiſcoporum, qui in prouincia ſunt, & maxime Metropolitani, ad Imperatorem non eat: ſed & communione, & dignitate priuetur. &c. *Antioch. c. 11. Aquiſgr. 73. Capitul. lib. 1. cap. 10. Burch. lib. 2. c. 177. Iuo par. 6. c. 268. decr. lib. 6. c. 115.* 23.q.8.c.27. & quis

CAP. X.

Non oportet ſacerdotem, vel clericum ſine canonicis litteris peregrinari. † *Laod. c. 41. Aquiſgr. cap. 52. & 81.* Nec ſine iuſſione Epiſcopi. *Laod. 41. Burch. lib. 2. cap. 45. Iuo par. 6. cap. 146. decr.* *De conſec. d. 5. c. 36.* † proficiſci.

CAP. XI.

Ne Epiſcopus clericum alienum ſine litteris ſui Epiſcopi ordinet, aut apud ſe retineat. *Carth. 1. cap. 5. Vide Tribur. 28. Burch. lib. 2. cap. 43. Iuo par. 6. cap. 144. decr. Anſel. lib. 6.* *Diſt. 71. c. 6. Primatus.*

Digitized by Google

lib.6.cap.124.in Rom.

CAP. XII.

Statuat grauitas veſtra; vt vnuſquiſque clericus, vel laicus, non communicet in aliena plebe ſine litteris Epiſcopi ſui. Gratus Epiſcopus dixit: Niſi hoc obſeruatum fuerit, communio fiet paſſim. † Nam ſi cum litteris receptus fuerit, & concordia inter Epiſcopos ſeruatur, & nemo ſubtilis alterius fugiens communionem, ad alterum latenter accedit. Vniuerſi dixerunt: Omnibus prouides, & clero, & laicis conſulis. *Carth.1.c.7.*

† paſſiua

CAP. XIII.

Quicumque clericus propter neceſſitatẽ ſuam alicubi ad comitatum ire voluerit, formatam ab Epiſcopo ſuo accipiat. Quod ſi ſine formata voluerit pergere, a communione remoueatur. Quod ſi alicubi ei repentina neceſſitas orta fuerit, ad comitatum pergendi, alleget apud Epiſcopum loci eius ipſam neceſſitatem, & de hoc ſcripta eiuſdem Epiſcopi deferat. *Mileu.c.20.*

CAP. XIV.

20. q. 4. monachũ. c. 3. §. 2. Clericis ſine commendaticiis epiſtolis Epiſcopi ſui, licentia non pateat euagandi. *Agath.c.38. Vide Venet. 5. Valent. 5. Burch. lib.2.c.131.et 142. Iuo lib.3.tit.5.c.26.panor. & par.6.c.214.& 215.decr.*

CAP. XV.

Presbytero, aut diacono, aut clerico ſine Antiſtitis ſui epiſtolis ambulãti communionem nullus impendat. *Agath.cap.52. Epaun. c.5. Aurel.ij.c.15. Vorm.c.18. Burch.lib.2.c. 44. Iuo par.6.c.145.decr.*

CAP. XVI.

Contra Epiſcopale iudicium clericis non liceat proſilire; neque inconſultis ſacerdotibus ſuis ſaecularia iudicia expetere; ſed nec de loco vno ad alium ſine Epiſcopi permiſſione tranſire; nec ſine commendaticiis ſacerdotum ſuorum litteris commeare. *Andegauen.cap.2.*

CAP. XVII.

Clerici non abſque ſuorum ſacerdotum commendatione ad alias prouincias, ſiue ciuitates ambulare diſponant. *Turon.c.12.*

CAP. XIIX.

Nullus clericorum relinquens proprium Epiſcopum, paſſim quolibet diſcurrat, neque alicubi veniens abſque commendaticiis litteris ſui Praeſulis ſuſcipiatur. Quod ſi ſemel ſuſceptus eſt, & noluerit inuitatus redire; & ſuſceptor, & is, qui ſuſceptus eſt, excommunicationi ſubiacebit. *Anglic.c.5.*

CAP. XIX.

21.q.2.c.1. Quoniam diuerſarum eccleſiarum clerici ſuas eccleſias, in quibus ordinati ſunt, relinquunt, & ad alios eunt Epiſcopos, & ſine voluntate ſui Epiſcopi in alienis eccleſiis verſantur; ex quo contingit eos ordinem nõ ſeruare iubemus, vt poſt Ian. men.iv.Ind. nullus clericus cuiuſcumque ordinis poſſit, ſine ſui Epiſcopi litteris dimiſſoriis in alia eccleſia conſtitui; quia & ipſe deponetur, & qui eum ſuſcepit. *Trul.c.17.*

CAP. XX.

Priſcis temporibus quando iura canonum ſuum ſeruabant vigorem, nullus clericorum parochiam ſuam, in qua diuinae militiae deuinctus erat, relinquere, & ad aliam ſine commendaticiis litteris, & epiſtolis, quas mos canonicus formatas appellat, audebat quoquo modo pergere. Noſtri vero temporis miſerabilis, dignaque emendatione inoleuit conſuetudo; eo quod multi eccleſiaſticae regulae ſubiecti, propoſiti, & loci ſui deſertores effecti, paſsim quocumque eis volũtas ſuaſerit, poſthabita auctoritate canonica pergunt, & non ſolum ab aliis Epiſcopis, & Abbatibus, verum etiam a Comitibus, & nõnullis aliis nobilibus viris recipiũtur. Quod quantum, & a diuina, & a canonica auctoritate diſcordet, in promptu eſt. Quod ne vlterius fiat, & ab Epiſcopis, & a ceteris eccleſiaſticis Praelatis obnixe eſt obſeruandũ, & a celſitudine Imperiali humiliter petendum; vt poteſtate regali prohibeatur; ne quiſpiam laicorum ſollicitare, aut recipere praeſumat alterius clericum. *Pariſ. ſub Ludou. & Loth. lib.1.c.36.*

CAP. XXI.

Illud a veſtra pietate ſuppliciter flagitamus; vt monachi, & presbyteri, nec non & clerici, qui poſtpoſita canonica auctoritate, paſſim Palatium adeunt, & veſtris ſacris auribus importuniſſimam moleſtiam inferunt, veſtra auctoritate, & poteſtate deterreantur, ne hoc facere praeſumant. *Pariſ. ſub Lud. & Loth. lib.3.c.14. Capit. lib.5.c.179.*

CAP. XXII.

Presbyteri, vel quilibet clerici in alterius parochiam ſine formata non recipiantur, neque retineantur, nec etiam miniſtrare ſinantur. &c. *Melden.cap.50.*

CAP. XXIII.

Qui cũ ſenioribus ſuis de aliis prouinciis ad noſtras parochias veniunt ſine formata, miniſtrare non permittantur. *Melden.c.51. Burch.lib.2.c.144. Iuo p.6.c.217.decr.*

CAP. XXIV.

Quidam Comites, & Vaſſi domeſtici presbyteros, & clericos noſtros. &c. abſque noſtra licentia recipiunt. &c. quod ne vlterius fiat, omnimodis eſt inhibendum. *Ticin. ſub Ludou. ij. cap.4.*

Ne clericus in aliena ciuitate commoretur, neque ſuam eccleſiam relinquat. Tit. XXXI.

CAP. I.

Presbyteri, diaconi, vel clerici, qui relictis ſuis eccleſiis ad alias ſe conferunt, admoniti non reuertuntur, excommunicentur. *Nicae.c.16. Aquiſgr.cap.45. Mar. Brac. cap.33.* 7. q. 1. c. 23. ſi qui.

cap. 33.*Burch.lib.*2.*cap.*98.*Iuo par.* 6.*c.*175. *decr.Anſelm.lib.*7.*c.*95.

CAP. II.

Diſt. 71. *c.*4. Clericos in Eccleſia conſtitutos, non licere alterius ciuitatis eccleſiae deputari, ſed permanere illic, in qua miniſtrare ab initio deputati ſunt, extra illos ſcilicet, qui, amiſſis propriis prouinciis, ex neceſſitate in alienã eccleſiam tranſierunt. &c. *Chalc.acti.*6.*in fi.* *c.*3.*& Chalc.*20.*Aquiſgr.*87.*Tribur.* 28.*Iuo par.*6.*cap.*361.*decr.Anſelm.lib.*7.*c.* 97. *Caeſar.lib.*4.*cap.*100.

CAP. III.

7. *q.* 1. *c.* 36. *propter.* De iis, qui tranſmigrant de ciuitate in ciuitatem Epiſcopis, aut clericis, placuit; vt canones, qui de hac re a ſanctis Patribus ſtatuti ſunt, habeant firmitatem. *Chalced.cap.*5. *Aquiſgr.ſub Lud.c.*44.*Capit.lib.* 1.*c.*24.

CAP. IV.

16. *q.* 1. *quidam.* 17. Clerici, & monachi quidam, qui nihil ab eorum Epiſcoporũ in mandatis acceperint, & nonnumquam ab eis excommunicati, CP. veniunt, & illic diutius morantur tumultuãtes, & perturbantes eccleſiaſticum ordinem, & peruertunt aliquorum domos. Commoneantur igitur a Defenſore CP. eccleſiae, vt exeant ab Imperiali Vrbe. Si vero in eiſdem actionibus permanſerint, inuiti ab eodem Defenſore eiiciantur, & ad ſua loca redeãt. *Chalcedon.*23.

CAP. V.

Quidam clerici tranſgreſſi canonicam conſtitutionem, omittunt ſuas paroecias, & in aliis eunt, ſaepe etiam CP. & ad magiſtratus accedunt, in eorum oratoriis miniſteria faciunt. ſine licentia ſui Epiſcopi, & CP. non liceat eos recipi in aliqua domo, vel eccleſia, alias ſi fecerit, deponatur. Sed qui cum voluntate eorum id agunt, non ſuſcipiant ſaeculares curas: quod ſacris canonib. prohibetur. Sed vel ceſſet; vel deponatur, maxime ſi ad docendum pueros, vel ſeruos ſacerdotio contempto deſcendant. *Nic.ij.c.*10.

CAP. VI.

Presbyter, diaconus, clericus, extra paroeciam ſuam ſine licẽtia ſui Epiſcopi non miniſtret. Si vocatus ab eo non redeat, vt laicus communicet. *Ap.*15. Si Epiſcopus alienus eum vt clericum tractet, excommunicetur. *Ap.*16.*Vide Antioch.*

CAP. VII.

7. *q.* 1. *c.* 43. Eos, qui ab eccleſiis ad eccleſias migrauerint, tamdiu a noſtra communione alienos habemus, donec ad eas redierint ciuitates, in quibus primitus ſunt ordinati. &c. *Damaſ.ad Paulin. Antioch. apud Theodorit. lib.*5.*c.*11.*& Trip.lib.*9.*cap.*19. *Anſelm.lib.* 6.*cap.*95.*Tarrac.lib.*3.*c.*179.

CAP. IIX.

Illam partem eccleſiaſticae diſciplinae, qua olim a ſanctis Patribus, & a nobis ſaepe decretum eſt, vt nec in presbyteratus gradu, nec in diaconatus ordine, nec in ſubſequenti officio clericorum ab Eccleſia cuiquam tranſire ſit liberum; vt in integrum reuoces admonemus. &c. *Leo epiſt.* 84. *ad Nicet. Aquilei.Epiſcop.in fin.*

CAP. IX.

Quiſquis propriae deſertor eccleſiae, nullis exſtantibus cauſis, ad aliam putauerit tranſeundum, temereque ſuſceptus fuerit; & promotus: reuerendorum canonum vel ipſe, vel receptor eius, atque prouector, conſtituta non effugiet, quae de huiuſmodi praeſumptoribus praefixere ſeruanda. *Gelaſ. epiſt.*1.*cap.* 25.

CAP. X.

Vt nequis, dum in ea durare poterit, qualibet neceſſitate ſuam relinquat eccleſiam. *Hadr.ad Epiſcop. Mediom.cap.* 55. *Capitul. lib.*7.*cap.*366.

CAP. XI.

Qui in quibuſcumque locis ordinati fuerint miniſtri, in ipſis locis perſeuerent. *Arel.i can.*2.*Vide etiam cap.*22.

CAP. XII.

Nullus cuiuſque ordinis clericus, nõ diaconus, non presbyter, non Epiſcopus, quacũque occaſione faciente, propriam relinquat eccleſiam, ſed omnino aut excommunicetur, aut redire cogatur. &c. *Arel.ij.c.* 13.

CAP. XIII.

Presbyter, diaconus, clericus, non relinquat ſuam paroeciam; ſi admonitus non redeat, deponatur. *Antioch.c.*3.*Syn.Rom.ſub Leo.iv.in cauſa Anaſtaſii.Aquiſgr.c.* 71. *M. Brac.*34.*Anſel.lib.*7.*c.*195. 7. *q.* 1. *ſi quis.* 24.

CAP. XIV.

Clerici in aliena ciuitate non immorentur, niſi cauſas eorum iuſtas Epiſcopi loci, vel presbyteri locorum peruiderint. *Carth.iij.cap.*37.

CAP. XV.

Presbyteri, & alii clerici poſſunt conceſſione ſuorum Epiſcoporum ad alias eccleſias tranſmigrare. *Carth.iv.cap.*27.*Iuo lib.*3.*tit.* 6.*c.*2.*panor.& p.*5.*c.*125.*decr.* 7. *q.* 1. *Epiſcopus.* 37

CAP. XVI.

Si quis clericus regulam diſciplinae eccleſiaſticae ſubterfugiens, fuerit euagatus: quicumque eum ſuſceperit, per illum Pontifici ſuo non reconciliauerit, ſed magis defenſare praeſumpſerit; Eccleſiae communione priuetur. *Arel.iij.cap.*4. 21. *q.*5. *ſi forte.c.*4.

CAP. XVII.

Ne quis ex eis (*clericis*) qui tali educatione imbuuntur, qualibet occaſione cogente propriam relinquens eccleſiam, ad aliam tranſire praeſumat. Epiſcopus vero, qui eum ſuſcipere abſque conſcientia proprii ſacerdotis praeſumpſerit; totius fraternitatis ſe reũ eſſe nouerit. Quia durum eſt, vt eum, quem alius rurali cenſu † a ſqualore infantiae exuit, alius ſuſcipere, ac vindicare praeſumat. *Tolet.ij.c.*2. † *ſenſu*

CAP. XIIX.

Vagus, atq; inſtabilis clericus, ſiue etiam

in

in diaconi miniſterio, vel presbyteri officio conſtitutus, ſi Epiſcopi, a quo ordinatus eſt, praeceptis non obedierit, vt in delegata ſibi eccleſia officium dependat aſſiduum; quouſque in vitio permanſerit, & communione, & honore priuetur. *Valent. Hiſp. c. 5.*

CAP. XIX.

Scribitur in lege mundiali de colonis agrorum, vt vbi eſſe quiſque iam coepit, ibi perduret: non aliter & de clericis, qui in agro eccleſiae operantur, canonum decreto praecipitur, niſi vt ibi permaneant, vbi eſſe coeperunt. Ideoque placuit, vt ſi quis cle- *21. q. 2. c. 2. placuit* ricus miniſteriis eccleſiae propriae deſtitutis, ad aliam tranſitum fecerit, compellente, ad quem fugerit, ſacerdote, ad eccleſiam, quam prius incoluerat, remittatur. Qui vero eum ſuſceperit, nec ſtatim ſine vllo niſu exceptionis ad propriam eccleſiam remittendum elegerit; quamdiu eum reſtituat, communione ſe priuatum cognoſcat. Deſertorē autem clericum cingulo honoris, atque ordinationis ſuae exutum, aliquo tempore monaſterio religari conuenit, ſicque poſtea in miniſterio eccleſiaſtici ordinis reuocari. Nam non poterit in talibus peruagationib. aboleri licentia, niſi fuerit in eis propter correptionem diſciplinae ſubſequuta cenſura. *Hiſpal. ij. cap. 3.*

CAP. XX.

Qui occaſione barbaricae perſecutionis, clerici fiunt, vel ex aliqua alia cauſa, & ceſſante perſecutione, vel cauſa, ſecedunt: ad ſuas eccleſias reuertantur, & eas non derelinquant. Qui non fecerit, excommunicetur, donec reuertatur. Item Epiſcopus, qui eum retinet. *Trull. 18.*

CAP. XXI.

Sacerdotes, & Leuitae, & ſequentis ordinis clerici, qui in diuerſas Imperii veſtri partes, maximeque in Italiae regionem fuga lapſi ſunt, veſtra auctoritate, per miſſos veſtros diligenter perquirantur, & in praeſentiam veſtram venire compellantur; & per veſtram clementiam vnicuique eccleſiae, a qua per contumaciam defecerunt, reſtituantur. *Pariſienſ. ſub Ludou. & Lothario, lib. 3. cap 13.*

Ne quiſquam clericum alienum a ſuo Epiſcopo auocet. Tit. XXXII.

CAP. I.

NVllus alienum presbyterum, Abbatē, miniſtrum, ſiue ſubdiaconū, vel quemlibet clericum fugientem, vagumque ſuſcipiat, non ad fugam ſuadeat, non fuge latibulum praebeat, non apud ſe habito, vel retento, humanitatem impendat: non occaſiones, quibus quaſi ſe neſciente alibi lateat, turpi oppoſitione confingat. Nam horum omnium caſibus non ſolum turpatur honeſtas, ſed & frequenti dolorū acerbitate confoditur fraternitas. &c. *Tolet. xiij. cap. 11.*

CAP. II.

Omnibus miniſtris eccleſiaſticæ dignitatis interdicimus; vt nullus quocumque munere, aut fauore corruptus, clericū alterius parochiae latenter, ac furtiue ad ordinationem ſubintroducere praeſumat. Quod ſi fecerit, iuxta Chalcedonenſe decretum, is, qui ordinatus eſt, donum ſancti Spiritus, quod ſurari conatus eſt, amittat, & qui mediator exſtitit, ſi clericus eſt, proprio gradu decidat; ſi laicus, aut monachus, anathematizetur. *Nannet. cap. 7. Chalc. c. 2. Burch. lib. 1. c. 106. Iuo par. 5. c. 208. decr.*

CAP. III.

Probibemus, vt nullus veſtrum alterius clericum ſollicitet, aut recipiat; quia grauis de hac re in ſacris canonibus ſententia eſt. *Theodulphus ad presbyteros Aurel. c. 15.*

Nullus clericus cenſeatur in duabus eccleſiis, aut in vna duo obtineat beneficia. Tit. XXXIII.

CAP. I.

NOn liceat clerico in duabus eccleſiis cenſeri, in qua ordinatus eſt, & in quā *21. q. 1. clericum. c. 2.* confugit; quod maior ſit, ob vanae gloriae cupiditatem. Si fecerint, reuocentur ad eccleſiam eorum, in qua initio ordinati ſunt, & in ea ſolum miniſtrent. Si vero quis mutatur ex vna in aliam eccleſiam, nihil attingat *21. q. 2. ſi quis. c. 3.* ex priori eccleſia, vel ex martyriis, ptochiis, xenodochiis ei ſubiectis. Qui contra haec fecerint, cadant ab ordine ſuo. *Chalced. c. 10. Aquiſgr. c. 50. Burch. lib. 2. cap. 96. Iuo l. 3. tit. 6. c. 5. panor. & par. 6. c. 173. decr. Anſel. lib. 7. c. 96. Caeſar. lib. 8. c. 14.*

CAP. II.

Clericus non conſtituatur in duab. eccle- *21. q. 1. c. 1.* ſiis. eſt enim auari, & negotiatoris, & alienū a conſuetudine eccleſiaſtica. Nam Dominus dixit: Nemo poteſt duob. dominis ſeruire. *Mat. 6. c. Luc. 16.* &c. Vnuſquiſque igitur iuxta Apoſtoli vocē, *1. Cor. 7. d* in quo vocatus eſt, in eo permaneat, & ſeruiat in vna Eccleſiis. Quæ vero per auaritiā fiūt in eccleſiaſtica rebus aliena ſunt a Deo; ſed quae ad victum neceſſaria ſunt, ex eis cō ſequatur. Apoſtolus ait: Neceſſitatibus meis *Act. 20. g* & meorum ſeruierunt manus meae. Haec in hac vrbe, extra vero in agris ab hominū raritatem permittitur. *Nicaen. ij. cap. 15. Iuo par. 6. cap. 311. decr. Anſelm lib. 7. c. 98.*

CAP. III.

Nulli clerico liceat deinceps in duab. ciuitatib. duas praebendas obtinere, cū duos titulos non poſſit habere. *Vrban. ij. in concil. Claram. c. 12.*

CAP. IV.

Nullus deinceps in vna eccleſia geminos honores habeat. *Vrban. ij. in concil. Claram. cap. 14.*

Ne clerici a laicis eccleſias accipiant, neve laici illas conferant.
Tit. XXXIV.

CAP. I.

De iure patr. c. 4. Greg. ix. et c. 5. eo. tit. in 1. collect. † pleruq.

QVia in tantum quorundam laicorum proceſſit audacia, vt Epiſcoporum auctoritate neglecta, clericos inſtituant in eccleſiis, & remoueant etiam, cũ voluerint; poſſeſſiones quoque atque alia bona eccleſiaſtica pro ſua plurimum† voluntate diſtribuant; & tam eccleſias ipſas, quam earum homines, talliis, & exactionibus grauare praeſumant: eos, qui amodo iſta commiſerint, anathemate decernimus feriẽdos. Presbyter autem, ſiue clericus, qui eccleſiam per laicos, ſine proprii Epiſcopi auctoritate receperit tenendam, communione priuetur; & ſi perſliterit, a miniſterio eccleſiaſtico, & ordine deponatur. *Alex. iij. in conc. Later. c. 14.*

CAP. II.

16. q. 7. c. 20.

Vt [per laicos nullo modo quilibet clericus, aut presbyter obtineat eccleſiam, nec gratis, nec pretio. *Nicol. ij. in concil. Roma. cxiij. Epiſcoper. cap. 6.*

CAP. III.

16. q. 7. c. 13. quoniam.

Decernimus, vt nullus clericorum inueſtituram Epiſcopatus, vel Abbatiae, vel eccleſiae de manu Imperatoris, vel Regis, vel alicuius laicae perſonae, viri, vel feminae ſuſcipiat. Quod ſi praeſumpſerit, recognoſcat inueſtituram illam Apoſtolica auctoritate irritam eſſe, & ſe vſque ad dignam ſatisfactionem excommunicationi ſubiacere. *Syn. Roma. ſub Greg. vii. ann. 6. Pont.* 1078. *xiij. Kal. Dec. c.* 3. T*arrac. lib. 5. c. 47.*

CAP. IV.

16. q. 7. c. 12. si † quilib.

Si quis Imperatorum, Regum, Ducum, Marchionum, Comitum, vel quarumlibet † ſaecularium poteſtatum, aut perſonarum inueſtituram Epiſcopatus, vel alicuius eccleſiaſticae dignitatis dare praeſumpſerit; & gratiam ſancti Petri, & introitum eccleſiae ei interdicimus. G*reg. vij. in conc.* R*om. anni vij. cap. 2. Anſel. li. 6. cap. 65.*

CAP. V.

Ne aliquis clericus, vel monachus a laicis eccleſias recipiat dono, vel pretio, niſi ab Epiſcopo. G*reg. vij. in conc. Rom. ann. inc. c. 1.*

CAP. VI.

Nullus clericus, vel monachus, vel laicus donum eccleſiaſticae rei, vel ipſam eccleſiã a laico recipiat, ſed ab Epiſcopo. *Greg. vij. in concil. Rom. ann. incer. c.* 10.

CAP. VII.

Si quis Imperatorum, Regum, Ducũ, Principum, Comitum, vel cuiuſuis poteſtatis ſaecularis, Epiſcopatum, vel quamuis aliam eccleſiaſticam dignitatẽ dare praeſumpſerit, eiuſdem ſententiae vinculo (*loquitur de excommunicatione*) ſe aſtrictum nouerit. &c. *Beneuent. ſub Victore iij.*

CAP. IIX.

Interdictum eſt, ne Reges, vel aliqui Principes aliquam inueſtituram de eccleſiaſticis honorib. faciant. *Vrb. ij. in conc.* C*lar. c.* 16.

CAP. IX.

Illud ſummopere & Apoſtolicae auctoritatis priuilegio prohibentes interdicimus; vt nullus in clericali ordine cõſtitutus, nulluſque monachus Epiſcopatus, aut Abbatiae, aut cuiuſlibet eccleſiaſticae dignitatis inueſtituram de manu laici ſuſcipere audeat. Quod ſi praeſumpſerit, depoſitione multetur. *Vrban. ij. in concil.* P*lacent. c. 16.*

CAP. X.

Nullus in clericali ordine conſtitutus, nullus monachus, aut Abbatiae, aut cuiuſlibet eccleſiaſticae dignitatis inueſtituram de manu laici ſuſcipere audeat; quod ſi praeſumpſerit, depoſitione multetur. *Vrban. ij. in ſyn. apud* M*elfiam. cap.* 8.

CAP. XI.

Quicumque clericorum ab hac hora in antea, inueſtituram eccleſiae, vel eccleſiaſticae dignitatis, de manu laica† acceperit, & qui ei manum impoſuerit, gradus ſui periculo ſubiaceat, & communione priuetur. P*aſchal. ij. in conc. incer. cap.* 1. 16. q. 7. c. 17. conſtitutiones. † laici

CAP. XII.

Si quis clericus, Abbas, vel monachus per laicos eccleſias obtinuerit, ſecũdum ſanctorum Apoſtolorum canones, & Antiocheni concilii capitulum excommunicationi ſubiaceat. *Paſcha. ij. in conc. incer. c.* 3. 16. q. 7. c. 16.

CAP. XIII.

Decreuit ſancta ſynodus; vt nullus Epiſcopus, Abbas, presbyter, vel quaelibet perſona de clero accipiat de manu Regis, vel Comitis, vel cuiuſlibet laicae perſonae donum Epiſcopatus, vel Abbatiae, vel eccleſiae, vel aliquarum eccleſiaſticarum rerum. Sed Epiſcopus a ſuo Metropolitano, Abbas, presbyter, & ceterae perſonae a proprio Epiſcopo. &c. *Pictau. c. 1. Tarrac. lib. 6. c. 83.*

De immunitate clericorum.
Tit. XXXV.

CAP. I.

IN tantum quorundam laicorum proceſſit audacia, vt tam eccleſias ipſas, quam earum homines talliis, & exactionib. praeſumant grauare: eos, qui amodo iſta commiſerint, anathemate decernimus feriẽdos. *Alex. iij. in conc. Later. c.* 14. De iure patr. c. 4. apud Gr. ix. et c. 5. eo. tit. in 1. collect.

CAP. II.

In diuerſis partibus mũdi rectores, & Cõſules ciuitatum, nec non & alii qui poteſtatẽ habere videntur, tot eccleſiis frequẽter onera imponunt; & ita grauibus eas, crebiſque exactionibus premunt; vt deterioris conditionis factum ſub eis ſacerdotium videatur, quam ſub Pharaone fuerit. &c. Siue quidem foſſata, ſiue expeditiones, ſiue quaelibet alia ſibi arbitrentur agẽda, de bonis eccleſiarum, De imm. eccle. c. 4. Greg. ix. & in 1. collect. Gen. 47.

rum, clericorum, & pauperum Chriſti vſibus deputatis, cuncta volunt (fere compilari. † &c. Quocirca ſub anathematis diſtrictione ſeuerius prohibemus; ne de cetero talia præſumant attentare, niſi Epiſcopus, & clerus tantam neceſſitatem, vel vtilitatem aſpexerint; vt abſque coactione ad releuandas communes neceſſitates, vbi laicorum non ſuppetunt facultates, ſubſidia per eccleſias exiſtiment conferenda. &c. *Alexand. iij. in conc. Lateran. cap. 19.*

† cõpleti.

CAP. III.

Ne cleric. vel mon. c. 9. Greg. ix. & c. 12. eo. tit. in 4. coll.

Si quis eccleſiis, vel perſonis eccleſiaſticis aliquod praeſumpſerit inferre diſpendium; per cenſuram canonicam compeſcatur. *Inn. iij. in conc. gen. Lat. c. 18.*

CAP. IV.

Sicut volumus, vt iura clericorum non vſurpent laici; ita velle debemus, ne clerici iura ſibi vindicent laicorum. Quocirca vniuerſis clericis interdicimus; ne quis praetextu eccleſiaſticae libertatis, ſuam de cetero iuriſdictionem extendat in praeiudicium iuſtitiae ſaecularis: ſed contentus exiſtat cõſtitutionibus ſcriptis, & conſuetudinibus hactenus approbatis, vt quae ſunt Caeſaris, reddantur Caeſari, & quæ ſunt Dei, Deo. &c. *Inn. iij. in conc. gen. Later. c. 42.*

Matth. 22.

CAP. V.

De iure. 30. Greg. ix. et c. 3. eo. tit. in 4. collect. Rom. 14.

Nimis de iure diuino quidam laici vſurpare conantur; cum viros eccleſiaſticos, nihil temporale continentes ab eis, ad praeſtãdum ſibi fidelitatis iuramenta compellunt. Quia vero, ſecundum Apoſtolum, ſeruus ſuo Domino ſtat, aut cadit; ſacri auctoritate concilii prohibemus; ne tales clerici perſonis ſaecularibus praeſtare cogantur huiuſmodi iuramentum. *Innocent. iii. in concil. generali Lateran. cap. 43.*

CAP. VI.

De imm. eccle. c. 7. Greg. ix. & c. 3. de conſ. in 4. collect.

Aduerſus Conſules, ac rectores ciuitatũ, & alios, qui eccleſias, & viros eccleſiaſticos talliis, ſeu collectis, & exactionibus aliis aggrauare nituntur, volens immunitati eccleſiaſticae Lateranenſe concilium prouidere: praeſumptores huiuſmodi ſub anathematis diſtrictione prohibuit. &c. Verum ſi quando forſan Epiſcopus ſimul cum clericis tantam neceſſitatem, vel vtilitatem inſpexerint; vt abſque vlla coactione, ad releuãdas vtilitates, & neceſſitates communes, vbi laicorum non ſuppetunt facultates, ſubſidia per eccleſias duxerint conferenda, praedicti laici humiliter, & deuote recipiant cum actionibus gratiarũ. Propter imprudentiã tamen quorundam, Romanum prius conſulant Pontificem. &c. *Innoc. iij. in conc. gener. Lat. c. 46. Vid. Alex. iij. in conc. Later. c. 14. & 19.*

CAP. VII.

Vt cuiuſlibet ordinis clericos laici nõ iudicent, nec de eccleſiis eiiciant. *Nicol. ij. in conc. cxiij. Epiſ. Rom. c. 10.*

24. q. 3. c. 24.

CAP. IIX.

Paternarum traditionum exemplis commoniti, paſtoralis officii debitum perſoluentes: eccleſias, cum bonis ſuis, tam perſonis, quam poſſeſſionibus, clericos videlicet, ac monachos, eorumque conuerſos; oratores quoque cum ſuis nihilominus rebus, quas ferunt, tutos, & ſine moleſtia eſſe ſtatuimus. &c. *Calliſt. ij. in conc. Rom. c. 19.*

CAP. IX.

Si quis iudicum clericos de quolibet corpore venientes, atque altario mancipatos, vel quorum nomina in matricula eccleſiae † tenentur inſcripta, publicis actionibus applicare praeſumpſerit; ſi a ſacerdote admonitus, emendare noluerit, agnoſcat ſe pacem Eccleſiae non habere. *Aurel. iv. c. 13.*

† eccleſia

CAP. X.

12. q. 2. c. 19.

Eccleſiarum ſeruos, & Epiſcoporum, vel omnium clericorum a iudicibus, vel actoribus publicis in diuerſis angariis fatigari dolemus: propterea petit concilium a glorioſiſſimo Domino noſtro; vt tales auſus inhibeat, ſed ſerui ſupraſcriptorum officiorum in eorum vſibus, vel eccleſiae laborent. Si qui vero iudicium, aut actorum clericum, aut ſeruum clerici, vel eccleſiae in publicis, ac priuatis negotiis occupare voluerit; a communione eccleſiaſtica, cui impedimentum facit, efficiatur extraneus. *Toletan. iij. cap. 21. Capitul. lib. 7. cap. 290. Iuo par. 3. capit. 138. decr.*

CAP. XI.

Quicumque iudex, aut ſaecularis presbytero, aut diacono, aut cuilibet de clero, aut de iunioribus abſque audiẽtia Epiſcopi, aut Archidiaconi, vel Archipresbyteri iniuriã inferre praeſumpſerit; anno ab omnium Chriſtianorum conſortio habeatur extraneus. *Antiſiod. cap. 43.*

CAP. XII.

Conſtituit ſanctum concilium; vt omnes ingenui clerici, pro officio religionis, ab omni publica indictione, atque labore habeantur immunes; vt liberi Deo ſeruiant, nullaq. praepediti neceſſitate, ab eccleſiaſticis officiis retrahantur. *Tolet. iv. c. 46.*

CAP. XIII.

Decernimus, vt cultus, & honor eccleſiarum Dei in omnibus, & ab omnibus religioſe cuſtodiatur, & digna reuerentia immunitatibus earum, ac miniſtris exhibeatur. &c. *Trosleia. cap. 1.*

De clericis, qui in ordinum ſuſceptione, aut in aliorum ſacramentorum adminiſtratione ſimoniam committunt. Tit. XXXVI.

CAP. I.

1. q. 2. c. 8.

SI quis Epiſcopus per pecuniam ordinauerit Epiſcopum, Chorepiſcopum, presbyterum, diaconũ, clericum, aut cõſtituerit, oeconomũ, defenſorẽ, vel paramonarium, †

† manſionarium

 vel

vel alium ex canone, idque feciſſe probetur; de ſuo gradu periclitetur, & qui ordinatus eſt, nihil conſequatur; ſed ſit alienus a dignitate, vel cura, quam emit. Si quis mediator huius turpitudinis fuit, clericus proprio gradu cadat; laicus, vel monachus anathematizetur. *Chalced.cap.2. Nicae. ij. c. 5. & 19. Brac. iij. cap.7. Pariſ ſub Lud. & Loth. lib. 1. cap.11. Nannet. cap.7. Capitul. lib. 1. c.19. Burch. lib. 1. cap. 112. Iuo lib. 3. tit.9. cap.3. panor. & par.5. cap.118. decr. Anſelm. lib. 6. c.81. Caeſar. lib.4. c.21.*

CAP. II.

Epiſcopus, Praepoſitus, clericus vel ceſſet a ſimonia in datione ordinum, vel ſuſceptione monachorum, vel deponatur iuxta concilium Chalcedon. Praepoſita eiiciatur a monaſterio, & in alio paeniteat. Item Praepoſitus, ſi presbyter non eſt. *Nicae.2. cap.19. Chalced. cap.2.*

CAP. III.

De ſim. 39. Greg. ix. et c. 3. eo. tit. in 4. coll. Sicut pro certo didicimus, in pleriſque locis, & a plurimis perſonis, quaſi columbas in templo vendentibus fiunt exactiones, & extorſiones turpes, & prauae pro conſecrationibus Epiſcoporum, benedictionibus Abbatum, & ordinibus clericorum: eſtque taxatum, quantum ſit iſti, vel illi, quantumve alteri, vel alii perſoluendum. &c. Tantum abolere volentes abuſum, conſuetudinem huiuſmodi, quae magis dicenda eſt corruptela, penitus reprobamus; firmiter ſtatuentes, vt pro his ſiue conferendis, ſiue collatis nemo aliquid quocumque praetextu exigere, ac extorquere praeſumat. alioquin & qui receperit, & qui dederit huiuſmodi pretium omnimodo damnatum, cum Giezi, & Simone condemnetur. *Innocen. iij. in conc. gener. Lateran. cap.63.*

CAP. IV.

c. 1. de ſimo. Greg ix. & in 1. collect. 1. q.2. nul lus. 3. & c. 4. ſicut. Antiquam Patrum regulam ſequens, nihil vmquam de ordinationibus accipiendum eſſe conſtituo; neque ex datione pallii, neq; ex traditione chartarum, neque ex ea, quam noua per ambitionem ſimulatio inuenit, appellatione paſtelli. &c. Sicut Pontificem non decem, manum, quam imponit, vendere; ita miniſter, vel notarius non debet in ordinatione eius vocem ſuam, vel calamum venũdare. Pro ordinatione vero, vel pallio, ſeu chartis, atque paſtello eidem, qui ordinandus eſt, vel ordinatus, omnino aliquid dare prohibeo. &c. Is autem, qui ordinatus fuerit, ſi non ex placito, neque exactus, neque petitus, poſt acceptas cartas, & pallium, aliquid cuilibet ex clero, gratiae tantummodo cauſa dare voluerit, hoc accipi nullo modo prohibemus; quia eius oblatio nullam culpae maculam ingerit, quae ex accipientis ambitu non proceſſit. *Greg. in ſynod. Rom. c. 5. lib.4. reg. c. 88. Anſ. lib.6. cap.83.*

CAP. V.

Vt per ſimoniacam haereſim nemo ordinetur, vel promoueatur ad quodlibet eccleſiaſticum officium. *Nicol. ij. in ſyn. Rom. c.9.*

CAP. VI.

De iis, qui non per pecuniam, ſed gratis ſũt a Simoniacis ordinati. &c. quia vix quaelibet eccleſia valet reperiri, quae hoc morbo non ſit aliqua ex parte corrupta; eos, qui vſque modo gratis ſunt a Simoniacis conſecrati. &c. in acceptis ordinibus manere permittimus; niſi forte alia culpa ex vita eorũ contra canones eis exſiſtat. &c. [De cetero, ſi quis ab eo, quem Simoniacum eſſe non dubitat, ſe conſecrari permiſerit, & conſecrator, & conſecratus non diſparem damnationis ſententiam ſubeat: ſed vterque depoſitus paenitentiam agat, & priuatus a propria dignitate perſiſtat. *Nicol. ij. in ſynod. Roma. cxiij. Epiſcopor. prope fi. Iuo lib.3. tit.9 cap.9. panor. & par.5. cap.79. decr. Caeſar. lib. 4. c. 15. Tarrac. lib.6. c.23.* 1. q. 1. c. 109.

CAP. VII.

Ordinationes, quae interueniente pretio, vel precibus, vel obſequio alicui perſonae ea intentione impenſo, † vel quae non communi conſenſu cleri, & populi ſecundum canonicas ſanctiones fiunt, & ab iis, ad quos conſecratio pertinet, non comprobantur, falſas ‡ eſſe diiudicamus: quoniam, qui taliter ordinantur, non per oſtium, id eſt, per Chriſtum intrãt, ſed vt ipſa veritas teſtatur, fures ſunt, & latrones. *Grego. vii. in ſyn. Ro. anni 6. cap.5. Iuo par.5. cap.81. decr. Tarracon. lib.5. cap.49.* 1. q. 1. c. 113. † impenſae ſunt. ‡ infirmas irritas. Ioan. 10.

CAP. IIX.

Ea, quae a ſanctis Patribus de Simoniacis ſtatuta ſunt, nos quoque ſancti Spiritus iudicio, & Apoſtolica auctoritate firmamus. Quidquid agitur in ſacris ordinibus, vel in eccleſiaſticis rebus, data, vel promiſſa pecunia adquiſitum eſt, nos irritum eſſe, nullaſq; vires obtinere cenſemus. *Vrban. ij. in concil. Placen. cap.1. & 2. Caeſ. lib.4. c.33.* 1. q. 3. c. 5.

CAP. IX.

Si qui a Simoniacis non Simoniace ordinati ſunt, ſi quidem probare potuerint ſe, cum ordinarentur, neſciſſe eos Simoniacos eſſe, & ſi † tunc pro catholicis habebantur in Eccleſia: talium ordinationes miſericorditer ſuſtinemus, ſi tamen eos laudabilis vita commendat. *Vrban. ij. in eod. concil. Placent. c.3. Caeſ. lib.4. c.33.* 1. q. 1. c. 108. † quod

CAP. X.

Qui vero ſcienter ſe a Simoniacis conſecrari, immo execrari permiſerint, eorum conſecrationem omnino irritam eſſe decernimus. *Vrban. ij. in eod. conc. Placent. cap.4. Caeſar. d. c.33.* 1. q. 1. cap. 108. inf.

CAP. XI.

Perſonarum ordinationes (*a ſchiſmaticis*) ſine communi conſenſu clericorum eccleſiae, ſiue per Simoniam itidem factas, irritas iudicamus. *Vrban. ij. in concil. incer. c.3. Call. ij. cap.21. in conc. Rom.*

CAP.

CAP. XII.

Patrum noſtrorum exemplo, & ſcriptis inſtructi, qui diuerſis temporibus Nouatianos, Donatiſtas, & alios haereticos in ſuis ordinibus ſuſceperunt praefati regni *(Teutonici)* Epiſcopos in ſchiſmate ordinatos, niſi aut inuaſores, aut Simoniaci, aut criminoſi comprobentur, in officio Epiſcopali ſuſcipimus. Id ipſum de clericis cuiuſcumque ordinis conſtituimus, quos vita, ſcientiaq. commendat. *Paſch. ij. in conc. apud Guardaſt. c. 2.*

CAP. XIII.

Statuimus, vt ſi quis Simoniace ordinatus fuerit, ab officio omnino cadat, quod illicite vſurpauit. *Inno. ij. in ſyn. Rom. c. 1. apud Iuon. poſt panor.*

CAP. XIV.

1. q. 1. c. 6. Quos conſtiterit indignos meritis ſacrā mercatos eſſe pretio dignitatem, conuictos oportet arceri, non ſine periculo facinus tale perpetrantes; quia dantem pariter, & accipientem damnatio Simonis, quam ſacra

Act. 8. lectio teſtatur, inuoluit. *Gelaſ. epiſt. 1. c. 26. Burch. lib. 1. c. 22. Iuo par. 5. c. 76. decr. Deuſde c. 2. Caeſar. lib. 4. c. 5.*

CAP. XV.

Diſt. 61. c. vlt. Quoniam Xyſtus † Capuanae eccleſiae Epiſcopus in Romana ciuitate poſitus, de

† Feſtus hac luce migrauit, curae nobis fuit. &c. vt memoratae eccleſiae viſitator accedas: ſic tamen, vt nihil de prouentionibus clericorum. &c. a quoquam praeſumi patiaris. *Greg. ep. ad Gaudentium Epiſcop. l. 4. regiſt. c. 56. Anſel. lib. 5. c. 12.*

CAP. XVI.

Gaudentio Nolanae ciuitatis Epiſcopo dedimus in mandatis, vt nihil de prouectionibus clericorum. &c. a quoquam vſurpari patiatur. *Greg. ep. ad clerum eccleſiae Capuanae. lib. 4. regiſt. c. 57.*

CAP. VII.

Vehementi taedio maeroris afficimur, ſi in eccleſiaſticis officijs quemquam habeat locum pecunia; & fiat ſaeculare, quod ſa-

1. q. 1. c. 2. crum eſt. [Quicumque ergo hoc pretii ſtudet datione mercari, dum non officium, ſed nomen attendit, ſacerdos non eſſe, ſed dici tantummodo inaniter concupiſcit. &c. Itaq. fratres cariſſimi, in ſacerdotibus ordinandis ſinceritas vigeat, ſit ſimplex ſine venalitate conſenſus. &c. *Greg. ad Syagr. & Aether. Epiſcop. c. 1. lib. 7. regiſt. epiſt. 108. vel 110. in prin. Iuo epiſt. 21. ad Eudon. dapiſer. Anſelm. lib. 6. cap. 72.*

CAP. XIIX.

Nullus pro adipiſcendis eccleſiaſticis ordinibus dare aliquod commodū praeſumat, vel pro datis accipere. *Greg. ad eoſd. Syagr. & Aether. Epiſcop. lib. 7. regiſt. d. epiſt. 100. vel 108. in fine.*

CAP. XIX.

Omnino execrabile, & eſſe grauiſſimum deteſtamur; quod illic ſacri ordines per Simoniacam haereſim, quae prima contra Eccleſiam orta, & damnata eſt, conferātur. &c. Petimus, vt Synodum fieri iuſſio veſtra conſtituat, vbi. &c. ſub diſtricti anathematis interpoſitione debeat interdici. &c. ne pro eccleſiaſticis ordinib. quilibet quidquā dare, vel auſus ſit accipere. *Gregor. ad Brunichild. Reginam lib. 7. regiſt. epiſt. 111. vel 113. cap. 2. & 3.*

CAP. XX.

Vos officium eorum, quos aut Simoniace promotos, & ordinatos, aut in crimine fornicationis iacentes cognoueritis, nullatenus recipiatis. *Greg. vij. lib. 2. regiſt. epiſt. 45. Rodulfo Duci, in fine.* *Diſt. 32. c. 6. praeter. p. officium.*

CAP. XXI.

Qui Simoniace, videlicet per interuentū pecuniae ſunt promoti, vt abſque vlla ſpe procurationis deponantur, Apoſtolica cenſura ſtatuimus. *Greg. vij. lib. 2. reg. epiſt. 63. Sicardo Aquilegien. Epiſcopo.*

CAP. XXII.

Illud fraternitati tuae notum eſſe volumus, contra Simoniacam haereſim in ſynodo confirmaſſe. Nam a ſanctis Patrib. longe ante ſtatutum eſt, ac vehementer prohibuiſſe; vt neque eccleſiae vllatenus vendantur, aut pro manus impoſitione pretium accipiatur. Quod ſi hoc modo ordinatus aliquis fuerit; eum a miſſae celebratione, & Euangelii lectione omnibus modis remouemus. *Greg. vij. lib. 2. reg. ep. 67.*

CAP. XXIII.

Quod M. presbyter filius noſter interrogare curauit, quid de his, qui a Simoniacis neſcienter, & ſine pretio ordinati ſunt, Apoſtolicae ſedis miſericors cenſura decernat; hoc obſeruare te volumus: eos, qui ante tempus Nicolai Papae ſine venalitate a Simoniacis ad aliquem gradum promoti ſunt; ſi tamen vita eorum irreprehenſibilis eſſe probatur, per manus impoſitionem confirmatos in ſuis ordinib. permanere, & miniſtrare poſſe. *Greg. vij. lib 6. regiſt. epiſt. 39. Rainal. Cuman. Epiſc. in fine.*

CAP. XXIV.

Ne quis Epiſcopus de quibuſlibet cauſis, vel Epiſcoporum ordinationibus, ceterorūque clericorum, aliquid praeſumat accipere: quia ſacerdotem nefas eſt cupiditatis venalitate corrumpi. *Aurel ij. c. 3.*

CAP. XXV.

Nullus Epiſcopor. de ordinationib. clericorum praemia praeſumat exigere, quia nō *(ſolum)* ſacrilegum, ſed & haereticum eſt, ſicut in dogmatib. eccleſiaſticis habetur inſertū, ad ordinandum clericum, per ambitionē, ad imaginem Simonis Magi pecuniam offer- *Act. 8. c.*
re ſacerdoti. qoia dicitur. Gratis accepiſtis, *Mat. 10. a.*
gratis date. Et cum talis ſit, qui gratia Dei a ſacerdote æſtimat pretio comparari; qualis ille, qui vendit? vterq. vſq; ad ſynodum ab Eccleſia ſegregetur. *Turon. ij. c. 28.*

CAP. XXVI.

1.q.1 ſi q ſuis.c.22. Non aliquo pretio gratia Dei, & impoſitio manuum venundetur: quia antiqua definitio Patrum ita de eccleſiaſticis ordinationibus ſtatuit; anathema ſit danti, & accipienti; propterea, quia aliquanti multis ſceleribus obnoxii ſancto indigne miniſtrantes altari, non hoc teſtimonio bonorum actuum, ſed profuſione munerum obtinent. Oportet ergo non per gratiam munerum, ſed per diligentem prius diſcuſſionem, deinde per multorum teſtimonium clericos ordinare. *Brac.* 3 t.c.3. *Iuo par.*5.c.128.*decr.*

CAP. XXVII.

Quicumque Simonis imitator Simoniacæ haereſis extiterit ſectator, vt eccleſiaſticorum ordinum gradus non dignitate morum obtineat, ſed munerum impenſione conquirat, & per oblata munera capiat, quibus hũc nec rationis ordo, nec dignitas morum vlla commendat, talis inuentus ſacrorũ ordinum apices penitus adipiſci nullo modo permittatur. Sed etſi adeptus fuerit, communione priuatus, cũ ordinatoribus ſuis propriorum bonorum amiſſione damnetur. *Tolet.vi.c.*4.

CAP. XXIIX.

1.q.1.cap. 101. quod quid. Quicumque deinceps in eccleſiaſtico ordine conſtitutus, aut pro baptizandis, conſignandiſque fidelibus, aut collatione chriſmatis, vel promotionibus graduum pretia qualibet, vel praemia, niſi voluntarie oblata, pro huiuſmodi ambitione ſuſceperit: ſi ſciente loci Epiſcopo tale quicquam a ſubditis perpetratur; idem Epiſcopus duobus menſibus excommunicationi ſubiaceat. &c. Sin autem ſuorum quiſpiam eodem neſciente de ſupradictis quodcumque capitulis accipiendum eſſe ſibi crediderit; ſi presbyter eſt, trium menſium excommunicatione plectatur; ſi diaconus, quattuor; ſubdiaconus, vel clericus his cupiditatibus ſeruiens, & competenti poena, & debita excommunicatione plectendus eſt. *Tolet.xi.c.8 Iuo part.1. c.73.& part.5 cap.*126.*decr.*

CAP. XXIX.

Epiſcopus, vel quiuis clericus ob pecuniam ordinatus, non ob probationem, & vitae bonum; deponatur cum ordinatore. *Trull.cap.*22.

CAP. XXX.

Vt nullus per pecunias ad honorem, vel gradum eccleſiaſticum accedere debeat. *Vernen.cap.*24.

CAP. XXXI.

Illud ſumopere, vigilantique ſtudio praecauentes decernere curauimus; vt nullus canonicae deditus ditioni, donum ſancti Spiritus pecuniae pretio fraudulenter deceptus, vendere, vel emere præſumat. Ne cui in quẽlibet ſacrum eccleſiaſtici ordinis gradum, muneris exigente merito, liceat quempiam ſubuehendo promouere; patentique ſemper cordis aure pertimeſcens, intelligat clariſſimam illam Domini vocem, dicentis: Gratis accepiſtis, gratis date. &c. *Foroiul.c.*1.

CAP. XXXII.

Nemo Epiſcoporum, vel quilibet miniſter eccleſiaſticus propter ſacrum chriſma aliquid muneris accipiat, neque denarios, vel quaelibet munuſcula, quae per miniſtros Epiſcoporum inordinabiliter exigũtur. *Melden.* *Matt.c.10.* *c.45.Burch.lib.4.c.77. Iuo par.*1.c.271.*decr.*

CAP. XXXIII.

In ordinandis plebium rationibus ciuium † inſtituta ſeruentur, & peſtiferæ ambitionis *† canonũ ſ.* vitium radicitus extirpetur: & neq. ob quorundam propinquitatem, neque pro alicuius familiaritatis gratia, neque quod maxime deteſtandum, propter pecuniarum acceptionem indignus quilibet ordinetur. *Ticin.c.*4.

CAP. XXXIV.

Omnibus miniſtris eccleſiaſticae dignitatis interdicimus; vt nullus quocumque munere, aut fauore corruptus, clericũ alterius parochiae latenter, ac furtiue ad ordinationem ſubintroducere praeſumat. Quod ſi fecerit, iuxta Chalcedonenſe decretum, is, qui ordinatus eſt, donum ſancti Spiritus, quod furari conatus eſt, amittat, & qui mediator extitit, ſi clericus eſt, proprio gradu decidat ſi laicus, aut monachus, anathematizetur. *Nannet.c.7.Vide Chalc.*2.*Burch.lib.*1.c.106. *Iuo par.*5.c.208.*decr.*

CAP. XXXV.

Epiſcopus e latere ſuo dirigere debet ſacerdotes, & alios prudentes viros. &c. qui *Diſt. 24. c.5.* ordinandorum vitam, genus. &c. diligenter inueſtigent. Ante omnia, ſi fidem catholicam firmiter teneant, & verbis ſimplicibus aſſerere queant. Ipſi autem, quibus hoc committitur, cauere debent; ne aut fauoris gratia, aut cuiuſcumque muneris cupiditate illecti, a vero deuient; vt indignum, & minus idoneum ad ſacros gradus ſuſcipiendos Epiſcopi manibus applicent. Quod ſi fecerint; & ille, qui indigne acceſſit, ab altari remouebitur; & illi, qui donum ſancti Spiritus vendere conati ſunt, coram Deo iam condemnati eccleſiaſtica dignitate carebunt. *Nannet. cap.*11.*Burch.lib.*2.c.1. *Iuo lib.*3. *tit.*2. c.14. *panor.& par.*6.c.21.*decr.Caeſar.lib.*4.c.106.

CAP. XXXVI.

Nullus pretium pro baptiſmo, neque pro paenitentia danda, neque pro ſepultura accipiat, niſi quod fideles ſponte dare, uel offerre uoluerint. *Bituric.c.*12.*apud Lemou.act.*2.

CAP. XXXVII.

Multipliciter, multiſque modis Euangelice, & Apoſtolice, & paterne docemur; ut mores ab auaritia alienos in ſacerdotii conſecratione habeamus, & neque deauremur, vel deargentemur, vel nobis aliquid uindicemus in cuiuſquam ſacerdotalis uiri ordinatione. &c. Qui enim manus imponunt, ſunt miniſtri Spiritus non Spiritus venditores: & qui Spiritus gratiam gratis accepere, *Mat.10.* eam quoque gratis dare iis; qui illam participant,

cipant, iuſſi ſunt a Dominica voce hac libertate accepta. Si quis autem eam auro emiſſe conuictus fuerit, diuina ei actione interdictum eſſe iubent. &c. Mundi ſumus a ſanguine eorũ, qui tranſgrediuntur canonicas conſtitutiones, & multo magis eorum, qui pecuniis ordinauerunt, vel ordinati ſunt; cum diuinus Petrus Apoſtolus, cuius cathedram ſortita eſt fraterna veſtra ſanctitas, vt Simonem Magum eos depoſuerit. &c. Macedonii, & eorum, qui circa illum erant, ſancti Spiritus hoſtium, tolerabilior erat haereſis. Cum illi enim ſanctum Spiritum Dei, & Patris creaturam, & ſeruum nugentur; hi ipſum, vt videntur, ſeruum ſuum faciunt. Omnis enim dominus id, quod habet, vendit. Similiter, & qui emit, volens eſſe dominus eius, quod emptum eſt, argenti pretio eum acquirit. Sic, qui rem hanc neſariam faciunt, Spiritum ſanctum deprimunt, aeque peccantes, ac ii, qui Chriſtum in Beelzebub dæmonia eiicere impie, blaſphemeque dicebant. Vel vt verius dicã, ſunt Iudae proditori ſimiles, qui Dei interfectoribus Iudaeis argenti pretio Dominum vendidit. &c. *Taraſ. Epiſc. CP. ad Hadr. Pont. Max. poſt vij. ſyn. Anſ. li. 6. c. 79. Deuſd. c. 2. Caeſar. lib. 4. c. 20. Tarrac. lib. 1. c. 61.*

1. q. 1. c. Eos, qui. 21.

CAP. XXXIIX.

Pelagius Papa dixit; Peto, vt petitionem meam confirmetis; vt ſi quis ille eſt, qui promouendus eſt in ſancta Eccleſia, ab oſtiario vſque ad gradum Epiſcopatus, neque per aurum, neque per aliquas promiſſiones proficiat. Vos enim omnes ſcitis, quia hoc Simoniacum eſt; ſed ſi quis ille eſt doctus in opere Dei, bonam vitam habens, nõ per dationem, ſed per bonam cõuerſationem iubemus eum vſque ad primum gradum venire. *Ex Pontif.*

Ne clerici beneficia eccleſiaſtica, aut res alias ſpiritales emant, aut vendant. Tit. XXXVII.

CAP. I.

Eos, qui per auri dationem ſe fuiſſe in Eccleſia conſtitutos gloriantur. &c. primũ quidem vltimum proprii ordinis gradum ſumere: ſin autem perſeuerauerint, inflicta quoque poena corrigere decernimus. Si quis autem in ordinatione hoc quandoque feciſſe viſus fuerit; aut vt vult canon Apoſtolicus, qui dicit: Si quis Epiſcopus. &c. *Nic. ij. c. 5. Vide* Ap. 29. G. 30. L.

CAP. II.

De ſimo. c. 9. Gregor. ex. c. 8. eo. tit. in 1. collect.

Cum in Eccleſiae corpore omnia debeant ex caritate tractari, & quod gratis receptum eſt, gratis impendi: horribile nimis eſt, quod in quibuſdam eccleſiis locum venalitas perhibetur habere; ita vt pro Epiſcopis, vel Abbatibus, ſeu quibuſcumque perſonis eccleſiaſticis ponendis in ſede. &c. aliquid exigatur. &c. Ne hoc de cetero fiat, & vel pro perſonis eccleſiaſticis deducendis ad ſedem, vel ſacerdotibus inſtituendis. &c. aliquid exigatur, diſtrictius inhibemus. &c. *Alex. iij. in conc. Lateran. cap. 7.*

CAP. III.

De magi. & c. o. 1. Greg. ex. & in 1. collect.

Pro licentia docendi nullus omnino pretium exigat. &c. qui vero contra hoc venire praeſumpſerit, a beneficio eccleſiaſtico fiat alienus. *Alex. iij. in concil. Later. c. 18.*

CAP. IV.

De ſim. c. 42 Greg. ex & c. 6 eod. tit. in 4. collect.

Ad Apoſtolicam audientiam frequenti relatione peruenit; quod quidam clerici pro exequiis mortuorum, & benedictione nubentium, & ſimilibus pecuniam exigunt, & extorquent: & ſi forte cupiditati eorum non fuerit ſatisfactum, impedimenta fictitia fraudulenter opponunt. Econtra vero quidam laici laudabilem conſuetudinem erga ſanctam Eccleſiam pia deuotione fidelium introductam, ex fermento haereticae prauitatis nituntur infringere, ſub praetextu canonicae pietatis. Quapropter & prauas exactiones ſuper his fieri prohibemus, & pias conſuetudines praecipimus obſeruari. Statuentes, vt libere conferantur eccleſiaſtica ſacramenta: ſed per Epiſcopum loci veritate cognita, compeſcantur, qui malitioſe nituntur laudabilem conſuetudinem immutare. *Inno. iij. in conc. gen. Lat. c. 66.*

CAP. V.

Vt per laicos nullo modo quilibet clericus, aut presbyter obtineat eccleſiam, nec gratis, nec pretio. Vt per Simoniacam haereſim nemo ordinetur, vel promoueatur ad quodlibet eccleſiaſticum officium. *Nicol. ij. in ſyn. Rom. cxiij. Epiſcopor. c. 5. & 9.* 16. q. 7. c. 20.

CAP. VI.

Quicumque ſane cupiditate parentum, cum adhuc paruuli eſſent, eccleſias, vel eccleſiarũ partes † per pecunias adepti ſunt; poſtquam eas omnino dimiſerint, ſi canonice in eis viuere voluerint, pro magna miſericordia ibidem eos eſſe concedimus; neque pro hoc facto a ſacris ordinib. illos remouemus, ſi alias digni inueniantur. † *Vrba. ij. in conc. Placent. c. 3. Caeſar. lib. 4. c. 33.*

1. q. 5. c. 2. † beneficia. † Inuenientur.

CAP. VII.

Illi vero, qui per ſe ipſos, cum iam maioris eſſent aetatis, nefanda cupiditate ducti, eas emerunt; ſi in aliis eccleſiis viuere canonice voluerint; ſeruatis propriis ordinibus pro magna miſericordia ibi eos miniſtrare permittimus. Quod ſi ad alias fortaſſis tranſferri non poterint, † & in eiſdem canonice viuere promiſerint; minoribus ordinibus contenti, ad ſacros ordines non aſcendant, † ſalua tamen in omnibus Apoſtolicae ſedis auctoritate. *Vrban. ij. in concil. Placen. cap. 6. Caeſar. d. c. 33.*

1. q. 5. c. 1. p. 1. † potuerit † accedãt

CAP. IIX.

Si qui tamen ante emptionem catholice ordinati ſunt; cum ea, quae emerunt, dimiſerint, & vitam canonicam egerint, in ſuis gradibus

1. q. 5. c. 1. p. 2.

† eiuſmodi. dib. permittantur, niſi forte huiuſmodi † eccleſia ſit, vt ibi primum locum debeant obtinere. *Vrban. ij. in d. conc. Placen. c. 7. Caeſar. d. c. 33.*

CAP. IX.

2. q. 5. c. 1. in fine. Primum enim, vel ſingularem, vel Praepoſiturae, vel officii locum in emptis eccleſiis eos habere non patimur. *Vrban. ij. in d. conc. Placen. cap. 8. Caeſar d. c. 33.*

CAP. X.

1 q. 3. c. ult. Si quis praebendam, vel Prioratum, ſeu Decanatum, aut honorem, vel promotionem aliquam eccleſiaſticam. &c. interueniente execrabili ardore auaritiæ per pecunias acquiſiuit; honore male acquiſito careat; & emptor, atque venditor, & interuentor nota infamiae percellantur; & nec pro paſtu, nec ſub obtentu alicuius conſuetudinis, ante, vel poſt a quoquã aliquid exigatur, vel ipſe dare praeſumat; quoniam Simoniacum eſt, ſed libere, & abſque imminutione aliqua collata ſibi dignitate; atque beneficio perfruatur. *Inn. ij. in ſyn. Rom. c. 1. apud Iuon. poſt panor.*

CAP. XI.

Clerici honorem gradus per ambitionem non ſubeant; pro beneficiis Dei medicinae, munera non accipiant. &c. *Iſidor. apud Magunt. cap. 10.*

CAP. XII.

Statuimus, quod nullus clericus ad curam animarum ab Epiſcopo, vel Archidiacono admittatur, niſi prius iurauerit, quod nullã in adeptione beneficii, ad cuius curam praeſentatur, commiſerit Simoniam. *Concil. habitum in Germania ſub Conrad. Card. c. 11.*

Ne clerici exigant vſuras.
Tit. XXXIIX.

CAP. I.

14. q. 1. c. 4. & c. 8. & diſ. 47 c. 2. Pſ. 14. b. QVoniam multi in canone ordinati clerici auaritiam, & turpia lucra perſequentes, obliuiſcuntur diuinae ſcripturae, quae ait: Pecuniam ſuam non dedit ad vſuram. ſed fenerantur, & centeſimas exigunt: Si quis deinceps vſuras acceperit, mutuo dãs vel alia ratione lucrum conſequens, aut ſeſcuplum exigens, deponetur a clero, & alienus a communione erit. *Nicae. c. 17. Aquiſg. 40. Mart. Brac. 63. vel 62. Capitul. lib. 1. c. 5. Raba. c. 32 de paenit. Burch. lib. 2. c. 120. Iuo par. 6. c. 196. & par. 13. c. 8. decr. Anſel. lib. 7. c. 153. in addit Caeſar. lib. 8. cap. 77.*

CAP. II.

De vſu. c. 1. Grego. ix. & in 1. collect. † profeſſione. † vocis. Plures clericorum, & quod marentes dicimus, eorum quoque, qui praeſens ſaeculum conditione, † votis, † & habitu reliquerunt, dum cõmunes vſuras, quaſi manifeſtius damnatas, exhorrent, commodata pecunia indigentibus, poſſeſſiones eorum in pignus accipiunt, & prouenientes fructus percipiunt vltra ſortem. Ideirco generalis concilii decernit auctoritas; vt nullus amodo conſtitutus in clero, vel hoc, vel aliud vſurae genus exercere praeſumat. Et ſi quis hactenus alicuius poſſeſſionem data pecunia ſub hac ſpecie in pignus accepit; ſi ſortem ſuam deductis expenſis de fructibus iam recepit, † abſolute poſſeſſionem reſtituat debitori. † percepit. Si autem aliquid minus habet, eo recepto, poſſeſſio libere ad dominum reuertatur. Quod ſi poſt huiuſmodi conſtituta in clero quiſquam extiterit, qui deteſtandis vſurarum lucris inſiſtat; eccleſiaſtici officii periculum patiatur. niſi forte beneficium eccleſiae fuerit, quod redimendum ei hoc modo de manu laica videatur. *Alex. iij. in concil. Tur. c. 2.*

CAP. III.

Nec hoc praetereundum eſſe duximus; 14. q. 4. c. 7. quoſdam lucri turpis cupiditate captos, vſurariam exercere pecuniam, & fenore velle diteſcere. Quod nos, non dicam in eos, qui ſunt in clericali officio conſtituti, ſed & in laicos cadere, qui Chriſtianos ſe dici cupiũt, condolemus. Quod vindicari acrius in eos, qui fuerint confutati, decernimus, vt omnis peccandi oportunitas adimatur. Illud etiam duximus praemonendum, vt [ſicut non ſuo, Diſt. 46. c. ult. ita nec alieno nomine, aliquis clericorum exercere fenus attemptet. Indecens enim eſt, crimen ſuum commodis alienis impendere. Fenus autem hoc ſolum adſpicere, & exercere debemus; vt, quod hic miſericorditer tribuimus, ab eo Domino, qui multipliciter, & in perpetuum manſura retribuet, recipere valeamus. *Leo epiſt. 1. cap. 3. & 4. Aquiſgra. ſub Lud. cap. 62. & 92. Raban. cap. 32. de paenit. Burch. lib. 2. cap. 121. & 123. Iuo part. 6. cap. 65. decr. Anſelm. lib. 7. cap. 150. & 149. in addit. Tarrac. lib. 4. cap. 27.*

CAP. IV.

Si quis clericorum detectus fuerit vſuras Diſt. 47. c. 5. accipere, placuit degradari, & abſtinere. *Eli. c. 20. Iuo p. 13. c. 12. decr. & lib. 3. tit. 13. cap. 1. panor.*

CAP. V.

De miniſtris, qui fenerantur, iuxta formã 14. q. 4 miniſtris. c. 2 Luc. 6. c. diuinitus datam a communione abſtinere. *Arel. i. c. 12. Iuo par. 13. c. 10. decr.*

CAP. VI.

Si quis clericus pecuniam dederit ad vſuram, aut conductor alienæ rei voluit eſſe, aut turpis lucri gratia aliquod genus negotiationis exercuerit, depoſitus a clero, a communione alienus habeatur. *Arel. ii. c. 14.*

CAP. VII.

Nulli clerico liceat alicuius rei uſuram accipere. Quae apertiſſime a ſcriptura diuina ſanciuntur, magis ſequenda, quam decernenda ſunt. Quod laicis vetatur, multo magis clericis prohibendum eſt. *Carth. cap. 5. G. Carth. i. c. 13. L. Aquiſgr. cap. 61.*

CAP. IIX.

Non oportet clericos fenerari, & vſuras, Diſt. 46. non licet. c. 9. & ſeſclupa accipere. *Laod. c. 4. Aquiſgr. 75.*

CAP. IX.

Seditionarios numquam ordinandos, ſicut Diſt. 46. c. 8.

nec

nec vſurarios. &c. *Carth. iv. c. 67. Agath. cap. 69. Burch. lib. 2. c. 17. Iuo par. 6. c. 36. decr.*

CAP. X.

Ne quis clericus, qui negotiandi ſtudium habere voluerit, vſuras accipiat. quia ſcriptum eſt: Qui pecuniam ſuam non dedit ad vſuram. & alio loco: Et non defecit de plateis eius vſura, & dolus. Manifeſtũ eſt enim, beatitudinis non poſſe conſequi gloriam, qui a praeceptis diuinis deuiauerit. *Turon. c. 13.*

Pſal. 14. Pſal. 54.

CAP. XI.

Ne quis ſacerdotum, vel clericorum more ſaecularium iudicum accipiat pro impenſis, patrociniis munera, niſi in eccleſiis oblata, &c. Si acceperit, veluti exactor fenoris, aut vſurarum poſſeſſor, ſecundũ ſtatuta Patrum, degradetur. *Tarrac. c. 10. Caeſar. lib. 5. c. 76.*

15. q. 2. c. vni.

CAP. XII.

Clerici vſuris nequaquam incumbant, neque turpium occupationes lucrorum fraudiſque cuiuſquam ſtudium non appetant: amorem pecuniae, quaſi materiam cunctorum criminum fugiant. &c. *Magun. ſub Carol. cap. 10. ex Iſidor.*

CAP. XIII.

Cupiditatem, tamquam radicem omnium malorum, & Apoſtolica damnat ſententia, & ab omni ordine eccleſiaſtico canonica perturbat interdictio: ita, vt ſtatuerit, nullum clericorum de qualibet re fenus accipere. *Aquiſgr. ij. ſub Ludou, par. 1. c. 5.*

1. Tim. 6.

CAP. XIV.

Vt Epiſcopi ſe ipſos, atque miniſtros ſuos, & maxime eccleſiaſticos, cunctoſque Chriſtianos in ſua parochia, perpendentes ex hoc ſtatuta Nicaeni concilii, & ceterorum conciliorum, ab vſuris ſine excuſatione compeſcant: & quos compeſcere aliter non potuerint, canonicam in eos ſententiam proferant. *Melden. cap. 55.*

CAP. XV.

Vſurarũ turpia lucra iterum canonica ſeueritate inhibemus. *Valent. ſub Loth. c. 10. in fine.*

CAP. XVI.

Inhibemus modis omnibus cum ingenti proteſtatione peſſimam lucri rabiem, vſurarum adinuentionem, quam non minus clerici ſectantur, quam laici, Dominici immemores praecepti, quo dicitur: Pecuniam tuam non dabis ad vſuram, & iterum: Non accipies a fratre tuo vſuram, nec amplius quam dediſti. *Trosl. c. 15. prope fin.*

Leui. 25.

CAP. XVII.

Clerici vſurarii excommunicentur. *Pictau. c. 10. Tarrac. lib. 6. c. 83.*

De vita, & honeſt. cleri. c. 2. Greg. ix. & in 1. collect.

Ne clerici negotiis ſaecularibus dent operam. Tit. XXXIX.

CAP. I.

Labora, ſicut bonus miles Chriſti Ieſu, Nemo militans Deo, implicat ſe negotiis ſaecularibus: vt ei placeat, cui ſe probauit. *Paul. epiſt. 2. ad Timoth. c. 2. in prin.*

CAP. II.

Epiſcopus, clericus, monachus, non aliena praedia conducat, neque tractet adminiſtrationem rerum ſaecularium, niſi ex legibus ad tutelam impuberum inexcuſabilem vocetur, aut ſi Epiſcopus vrbis ei commiſerit curam rerum Eccleſiaſticarum, aut orphanorũ (*pupillorum*) vel viduarum, & earum perſonarum quae eccleſiaſtico auxilio indigent. Contraueniens eccleſiaſticis poenis ſubiaceat. *Chalc. c. 3. Vernen. c. 16. Pariſ. ſub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 28. Burch. li. 2. c. 145. Iuo par. 6. c. 218. decr. Anſel. lib. 6. c. 181. in Rom.*

Diſt. 85. peruenit. c. vlt. 21. q. 3. c. 1.

CAP. III.

Non licet clericis curas ſaeculares ſuſcipere, vt qui ſint a canonibus prohibiti hoc facere. *Nicae ij. c. 10.*

CAP. IV.

Nullatenus habent poteſtatem, qui Principum domorum, aut ſuburbanarum rerum curam geſſerint, inter clerum magnae eccleſiae colligi, vel conſtitui: Nemo quippe Deo militans, ſaeculi negotiis implicatur. *Syn. iix. gen. CP. c. 13 ſub Hadr. ij.*

2. Ti. 2. a.

CAP. V.

Clerici in ſubdiaconatu, & ſupra, & in minoribus quoque ordinibus, ſi ſtipendiis eccleſiaſticis ſuſtentantur, coram iudice ſaeculari, aduocati in negotiis fieri non praeſumant, niſi propriam, vel eccleſiae ſuae cauſam fuerint proſecuti, aut pro miſerabilib. forte perſonis, quae proprias cauſas adminiſtrare non poſſunt. [Sed nec procurationes villarum, aut iuriſdictiones etiam ſaeculares ſub aliquibus Principibus, vel ſaecularibus viris, vt iuſtitiarii eorum fiant, clericorum quiſquam exiſtere † praeſumat. Si quis aduerſus hoc venire tentauerit, quoniam contra doctrinam Apoſtoli eſt; Nemo militans Deo, implicat ſe negotiis ſaecularibus, & ſaeculariter agit: ab eccleſiaſtico fiat miniſterio alienus; pro eo, quod officio clericali neglecto, fluctibus ſaeculi, vt potentibus ſaeculi placeat, ſe immergit. &c. *Alex. iij. in conc. Lat. c. 12.*

De poſtul. c. 1. Greg. ix. & in 1. collect. *Ne cleri. vel monac. c 4. Grego. ix. & c. 5. eo. titu. in 1. collect.* † aſſumere. *2. Ti. 2. a.*

CAP. VI.

Sententiam ſanguinis nullus clericus dictet, aut proferat, ſed nec ſanguinis vindictam exerceat, aut vbi exercetur, interſit. Si quis autem huiuſmodi occaſione ſtatuti, eccleſiis, vel perſonis eccleſiaſticis aliquod praeſumpſerit inferre diſpendium, per cenſuram canonicam compeſcatur; nec quiſquam clericus litteras ſcribat, aut dictet pro vindicta ſanguinis deſtinandas: vnde in curiis Principum haec ſollicitudo non clericis, ſed laicis committatur. Nullus quoque clericus rottariis, aut balliſtariis, aut huiuſmodi viris ſanguinum praeponatur; nec illam chirurgiae partem † ſubdiaconus, diaconus, vel ſacerdos exerceant, quae ad vſtionem, vel inciſio-

Ne clerici, vel mona. cap 9. Greg. ix. & c. 2. eo. titu. in 4. collect. † artem.

ciſionem inducit. &c. *Innoc. iij. in conc. gener. Later. cap.* 18.

CAP. VII.

c. 1. de fideiuſſ. Greg. ix. & c. 3. eo. ti. in 1. coll. Clericus fideiuſſionem dans, (*fideiuſsionibus inſeruiens*) deponatur. Ap. c. 20. *Burch. lib. 2. c. 173. Iuo par. 6. c. 264. decr.*

CAP. IIX.

Diſt. 88. conſequēt c. 2. Plurimos clericorum negotiationibus inhoneſtis, & lucris turpibus imminere, nullo pudore cernentes, Euangelicam lectionem, *Mat. 21. b* qua ipſe Dominus negotiatores e tēplo ver- *2. Ti. 2. a.* beratos flagellis aſſeritur expuliſſe: nec Apoſtoli verba: Nemo militans Deo, implicat ſe negotiis ſaecularibus. Pſalmiſtam quoque *Pſal. 70.* Dauid: Quoniam non cognoui negotiatio- *14. q. 4. clerici. c. 1.* nes, introibo in potentias Domini. Proinde ab indignis poſthac quaeſtibus nouerint abſtinendum, & ab omni cuiuſlibet negotiationis ingenio, vel cupiditate ceſſandum; aut in quocumque gradu ſint poſiti, mox a clerica- *Luc. 19. g.* libus officiis abſtinere cogantur; quoniam domus Dei, domus orationis eſt. &c. *Gelaſ. epiſt. 1. c. 17. Aquiſgr. 93. Iuo part. 13. c. 28. decr. Caeſar. lib. 8. c. 76.*

CAP. IX.

Tanto nimirum a ſacris debet omnis mundanarum rerum adminiſtrator eſſe remotus; quanto quemlibet ex catalogo clericorum, & militantium Deo nullis conuenit negotiis ſaecularibus implicari. *Nicol. ad Michael. Imperat. prope finem.*

CAP. X.

Si quis clericus pecuniam dederit ad vſuram, aut conductor alienae rei voluerit eſſe, aut turpis lucri gratia aliquod genus negotiationis exercuerit, depoſitus a clero, a communione alienus habeatur. *Arelat. ij. c. 14.*

CAP. XI.

21. q. 3. credo. c. 2. Qui ſeruiūt Deo, & annexi ſunt clero, non accedant ad actus, ſeu adminiſtrationem, vel procurationem domorum. &c. & Apo- *2. Tim. 2. a.* ſtolorum ſtatuta ſunt, quae dicunt: Nemo militans Deo, ingerit ſe negotiis ſaecularibus, proinde aut clerici ſint ſine actionibus domorū, aut actores ſine officio clericorum. *Carthag. i. c. 6. Vide Carth. 16. G. Burch. lib. 2. c. 150. Iuo par. 6. ce 223. decr.*

CAP. XII.

Non liceat (*laicis*) clericos noſtros eligere apothecarios, vel ratiocinatores. Gratus Epiſcopus dixit: &c. Si iniuria conſtitutionis Imperatoriae clericos inquietandos putauerint, ſi defenſio eccleſiaſtica nos non deridet, pudor publicus vindicabitur. *Carth. i. c. 9.*

CAP. XIII.

14. q. 4. c. 3. Canonum ſtatutis firmatum eſt; vt quicumque in clero eſſe voluerit, emendi vilius, vel vendendi carius ſtudio non vtatur. Si hæc voluerit exercere, cohibeatur a clero. *Tarrac. cap. 2. Burch. lib. 2. c. 122. Iuo par. 6. cap. 197. & par. 13. cap. 13. decr.*

CAP. XIV.

25. q. 2. obſeruandū. c. vn. Si quis ſacerdotum, vel clericorum more ſaecularium iudicum accipiat pro impenſis patrociniis munera. &c. veluti exactor fenoris, aut vſurarum poſſeſſor, ſecundum ſtatuta Patrum, ſe nouerit degradandum. *Tarr. cap. 10. Caeſar. lib. 5. cap. 76.*

CAP. XV.

Vt ſaecularia negotia vltra modum menſurae, nulli liceat exercere: ait enim Apoſto- *2. Tim. 2. a.* lus: Nemo militans Deo, implicat ſe negotiis ſaecularibus. &c. *Foroiul. c. 5.*

CAP. XVI.

Placuit, vt eas prorſus mundanas dignitates, quas ſaeculares viri, vel Principes terrae exercere ſolent, in venationibus ſcilicet, vel in canticis ſaecularibus, aut in reſoluta, & immoderata laetitia, in lyris, & tibiis, & his ſimilibus luſibus, nullus ſub eccleſiaſtico canone conſtitutus, ob inanis laetitiae fluxum, audeat faſtu ſuperbiae tumidus quandoque praeſumendo abuti; niſi forte, ſi in hymnis, & ſpiritalibus canticis delectatur, de ſacris videlicet ſcripturarum voluminibus, digne, honeſteque compoſitis vtatur. Ab his igitur non ſolum non inhibemus abſtinere, verum etiam conniuentes licentiae concedimus votum. *Foroiul. cap. 6.*

CAP. XVII.

Miniſtri altaris Domini, vel monachi. &c. *Ne clerici, vel monach. c. 1.* a negotiis ſaecularibus omnino abſtineant. Multa ſunt ergo negotia ſaecularia; de his *Grego. ix.* tamen pauca perſtrinximus; ad quae perti- *& in 1. collect.* net omnis libido, non ſolum in immunditia carnis, ſed etiam in omni concupiſcentia carnali: quidquid plus iuſto appetit homo; turpe lucrū; munera iniuſta accipere, vel etiam dare pro aliquo ſaeculari quaeſtu, pretio aliquem conducere; contentiones, & lites, vel rixas amare; in placitis ſaecularibus diſputare, excepta defenſione orphanorum, aut viduarum: conductores, aut procuratores eſſe ſæcularium rerum; turpis verbi, vel facti ioculatorem eſſe, vel iocum ſæcularem diligere; aleas amare; ornamentum inconueniēs propoſito ſuo quaerere; in deliciis viuere velle; gulam, & ebrietatem ſequi; pondera iniuſta, vel menſuras habere; negotium iniuſtum exercere. &c. Quae omnia miniſtris altaris Domini. &c. interdicimus, de quibus dicit Apoſtolus: Nemo militans Deo, im- *2. Tim. 2. a.* plicat ſe negotiis ſaecularibus. *Magunt. ſub Carol. c. 14. Magun. ſub Rab. c. 13. Capitul. lib. 7. c. 172. in addit. Burch. lib. 8. cap. 90. Iuo par. 7. cap. 108. decr.*

CAP. XIIX.

Sancti viri nequaquam occupationum ſæcularium curas appetunt, ſed occulto ordine ſibi ſuperimpoſitas gemunt. &c. *Iſid. lib. 3. c. 33. de ſummo bono, apud Aquiſgr. c. 18.*

CAP. XIX.

Negotiatorem clericum, ex inope diuitem, ex ignobili glorioſum, quaſi quandam peſtem fuge. *Hieron. ad Nepotian. apud Aquiſgr. cap. 94. in prin.*

CAP.

CAP. XX.

Procuratores, ac diſpenſatores domorum alienarum, atque villarum, quomodo poſſunt eſſe clerici, qui proprias iubentur contemnere facultates? *Hieron. ad Nepotian. apud Aquiſgr. c. 94. in fine.*

CAP. XXI.

Diſt. 88. c. 1.

Decreuit ſancta ſynodus (*Nicaena,*) nullum deinceps clericum aut poſſeſſiones conducere, aut negotiis ſaecularibus ſe miſcere, niſi propter curam pupillorum, & orphanorum, ac viduarum, aut ſi forte Epiſcopus ciuitatis eccleſiaſticarũ rerum ſollicitudinem habere praecipiat. &c. *Incert. de primitiua Eccle. ante edictũ Conſtantini. Vid. Chalc. c. 3.*

Ne clerici alea ludant. Tit. XL.

CAP. I.

De vita, & honeſt. cler. c. 15. Greg. ix. c. 4. eo. tit. in 4. coll.

CLerici officia, vel commercia ſaecularia non exerceant, maxime inhoneſta: mimis, ioculatoribus, & hiſtrionibus non intendant. &c. Ad aleas, vel taxillos non ludant, nec huiuſmodi ludis interſint. *Innoc. iij. in concil. gen. Lateran. cap. 16.*

CAP. II.

Diſt. 35. c. 1.

Epiſcopus, presbyter, diaconus aleae, & ebrietati deditus, ceſſet, vel deponatur. *Ap. c. 42.* Subdiaconus, lector, cantor. &c. ceſſet, vel excommunicetur. *Ap. c. 43. Raban. c. 28. de paeniten. Burch. lib. 14. cap. 5. Iuo lib. 3. tit. 15. cap. 4. panorm. & part. 13. cap. 73. decret. Caeſaraug. lib. 8. cap. 50. & 100.*

CAP. III.

Nemo laicus, vel clericus alea ludat; ſi fecerit, clericus deponatur, laicus excommunicetur. *Trull. c. 50.*

CAP. IV.

Ne clerici, vel monac. c. 1. Grego. ix. & in 1. collect.

Miniſtri altaris Domini, vel monachi. &c. a negotiis ſaecularibus omnino abſtineant. Multa ſunt negotia ſaecularia, de his tamen pauca perſtrinximus. &c. Iocum ſaeculare diligere, aleas amare. &c. *Magunt. ſub Carolo c. 14. Magun. ſub Rab. c. 13. Capitul. lib. 7. c. 172. in addit. Burch. lib. 8. cap. 90. Iuo par. 7. c. 108. decr.*

Ne clerici vagentur, aut otioſi in foro ſedeant. Tit. XLI.

CAP. I.

CLericus per plateas, & andronas, niſi certa, & maxima officii ſui neceſſitate, non ambulet. *Carth. iv. c. 47.*

CAP. II.

Diſt. 92. c. 4.

Clericus, qui non pro emendo aliquid in nundinis, vel in foro deambulat, ab officio ſuo degradetur. *Carth. iv. c. 48. Burch. lib. 2. c. 210. Iuo par. 6. c. 285. decr. Anſel. li. 7. c. 202. in addit.*

CAP. III.

Nullus clericus, ſubdiaconus, diaconus, vel presbyter in plateis reſideat; certe nec in plateis ſtare, & fabulis diuerſis commiſci. † *Narbon. c. 3.*

† commiſceri f.

CAP. IV.

De clericis vagis, ſeu de acephalis. &c. neque in ſeruitio Domini noſtri, neque ſub Epiſcopo, neque ſub Abbate; ſed ſine canonica; vel regulari vita degẽtes, vt in libro officiorum ſecundum capitulum, & tertium de eis dicit. Hos neq; inter laicos, aut ſaecularium officiorum ſtudia, neque inter clericos religio tenet diuina; ſed ſoliuagos, atque oberrantes, ſola turpis vita complectitur, & vaga; quique dum nullum metnunt, explendae voluptatis ſuae licentiam ſectãtur, quaſi animalia bruta, libertate, ac deſiderio ſuo feruntur; habentes ſignum religionis, non religionis officium, hippocẽtauris ſimiles, nec equi, nec homines. Tales omnino, vbicumque inuenti fuerint, praecipimus, vt Epiſcopi ſine vlla mora, eos ſub cuſtodia conſtringant canonica: & nullatenus eos amplius ita errabundos, & vagos ſecundum deſideria voluptatum ſuarum viuere permittant. Sin autem Epiſcopis ſuis canonice obedire noluerint, excommunicentur, vſque ad iudicium Archiepiſcopi regionis illius: & ſi ille eos corrigere non valuerit, tunc omnino ſub vinclis conſtringantur, vſque ad ſynodum; vt ibi eis indicetur, vtrum ad iudicium Domini noſtri, aut ad iſtam magnam ſynodum afferantur ſub cuſtodia publica. *Magunt. c. 22. Aquiſgr. c. 100. Tribur. 27. Iſidor. lib. 2. c. 3. diuin. offi.*

Ne clerici venationi, aut aucupio operam dent. Tit. XLII.

CAP. I.

VEnationem, & aucupationem vniuerſis clericis interdicimus; vnde nec canes, nec aues ad aucupandum habere praeſumãt. *Innocen. iij. in concil. gen. Later. c. 15. in fine.*

CAP. II.

c. 2. de cleric. vena. Grego. ix. & in 1. collect. & d. 34. c. 3.

Venationes, & ſiluaticas vagationes cum canibus omnibus ſeruis Dei interdiximus. Similiter accipitres, & falcones non habeãt. *Fran. ſyn. Capitul. lib. 5. c. 2. & lib. 7. c. 125. & 146. Burch. lib. 2. c. 214. Iuo par. 6. c. 289. & par. 13. c. 29. decr.*

CAP. III.

Clerici fornicationem non faciant. &c. nec apud canes † venationes faciant, nec accipitres portent. *Syn. Sueſſion. ſub Pipino.*

† cum canibus f.

CAP. IV.

Ne clerici, vel monac. c. 1. Grego. ix. & in 1. collect.

Miniſtri altaris Domini, vel monachi, nobis placuit, vt a negotiis ſaecularibus omnino abſtineant. &c. Canes, & aues ſequi ad venandum in omnibus quibuſcumque ſit cauſis, ſuperfluum eſſe. Ecce talia, & his ſimilia mini-

miniſtris altaris Domini, necnon & monachis omnino contradicimus. *Magun. ſub Carol. c.* 14. *Magun. ſub Raban. c.* 13. *Capit. lib.* 7. *c.* 172. *in addit. Burch. lib.* 8. *c.* 90. *Iuo par.* 7 *c.* 108. *decr.*

Ne clerici armis vtantur. Tit. XLIII.

CAP. I.

NE aliquis clericus arma deferat. *Vrb. ij. in conc. Claram. c.* 4.

CAP. II.

Si quis clericus relicto officii ſui ordine laicam voluerit agere vitam, vel ſe militiae tradiderit; excommunicationis poena feriatur. *Turo. c.* 5.

CAP. III.

Si clericus, aut cum indecenti veſte, aut cũ armis inuentus fuerit, a ſeniore ita coerceatur, vt triginta dierum incluſione detentus, aqua tantum, & modico pane diebus ſingulis ſuſtentetur. *Matiſcon. c.* 5.

CAP. IV.

Seruis Dei per omnia omnibus armaturam portare, vel pugnare, aut in exercitum, & in hoſtem pergere omnino prohibemus; niſi illis tantummodo, qui propter diuinum miniſterium, miſſarum ſcilicet ſollemnia adimplenda, & ſanctorum patrocinia portanda, † ad hoc electi ſunt, id eſt vnum, vel duos Epiſcopos cum capellanis presbyteris Princeps ſecum habeat; & vnuſquiſque praefectus vnum presbyterum, qui hominibus peccata confitentibus iudicare, & indicare paenitentiam poſſit. *Syn. Franc. Capitul. lib.* 5. *c.* 2. *& lib.* 7. *c.* 123. *Burch. lib.* 1. *cap.* 218. *Iuo par.* 5. *c.* 332.

† impetranda.

CAP. V.

Nos, qui relinquimus ſaeculum, id modis omnibus obſeruare volumus; vt arma ſpiritualia habeamus, ſaecularia dimittamus. Laicis vero, qui apud nos ſunt, arma portare non praeiudicemus; quia antiquus mos eſt, & ad nos vſque peruenit. *Magun. c.* 17.

CAP. VI.

23. q. 8. c. 6.

Quicumque ex clero eſſe videntur, arma militaria non ſumant, nec armati incedant; ſed profeſſionis ſuae vocabulum religioſis moribus, & religioſo habitu praebeat. Quod ſi contempſerint. &c. proprii gradus amiſſione multentur: quia non poſſunt ſimul Deo, & ſaeculo militare. *Melden. c.* 37. *Burchar. lib.* 2. *c.* 211. *Iuo li.* 3. *tit.* 15. *c.* 2. *panor. & par.* 6. *c.* 286. *decret.*

CAP. VII.

c. 2. de vita, et hon. cle. Greg. ix. & in 1. collect.

Clerici arma portantes, & vſurarij excommunicentur. *Pictau. c.* 10.

CAP. IIX.

Nemo clericorum arma portet, vel indumenta laicalia induat, id eſt, tottos, vel mantellos ſine cappa non portet; & laici cappas non portent. *Meten. c.* 3.

Ne clerici gulae, aut ebrietati dediti ſint. Tit. XLIV.

CAP. I.

A Crapula, & ebrietate omnes clerici diligenter abſtineant; vnde vinũ ſibi temperent, & ſe uino; nec ad bibendum quiſpiam incitetur; cum ebrietas mentis inducat exilium, & libidinis prouocet incentiuũ. Vnde illum abuſum decernimus penitus abolendum, quo in quibuſdam partibus ad potus aequales ſuo modo ſe obligant potatores. &c. Si quis autem ſuper his culpabilem ſe exhibuerit, niſi a ſuperiore commonitus ſatisfecerit competenter; a beneficio, vel officio ſuſpendatur. *Inno. iij. in concil. gen. Late. c.* 15.

De vita, & honeſt. cler. c. 14. Greg. ix. c. 3. eo. ti. in 4. coll.

CAP. II.

Dolentes referimus; quod non ſolum quidam minores clerici, verum etiam & aliqui eccleſiarum Praelati circa comeſſationes ſuperfluas, & confabulationes illicitas, vt de aliis taceamus, fere medietatem noctis expendunt. &c. Haec igitur, & ſimilia ſub poena ſuſpenſionis penitus inhibemus. &c. *Inn. iij. in concil. gen. Later. c.* 17.

De celeb. miſſ. c. 9. Grego. ix. c. 2. eo. ti. in 4. coll.

CAP. III.

Epiſcopus, presbyter, diaconus aleae, vel ebrietati deditus ceſſet, vel deponatur. *Ap. c.* 42. Subdiaconus, lector, cantor, vel laicus ceſſet, vel excommunicetur. *Ap. c.* 43. *Vid. Agath. c.* 41. *Raban. c.* 28. *de paenit. Burch. lib.* 14. *c.* 5. *Iuo lib.* 3. *tit.* 15. *c.* 4. *panor. & par.* 13. *c.* 73. *decr. Caeſar. lib.* 8. *c.* 50. *&* 100.

Diſt. 35. c. 1.

CAP. IV.

Quod non oporteat ſacerdotes, aut clericos ex collatis, vel ſymbolis conuiuia celebrare. Hoc autem nec laicos poſſe. *Laod. c.* 54. *vel* 55. *Aquiſgr. c.* 83. *in fine. Mart. Brac. c.* 62. *Raban. c.* 27. *de paenit.*

Diſt. 44. non oportet. c. 10. et c. non liceat. 12.

CAP. V.

Ante omnia clericis vitetur ebrietas, quae omnium vitiorum fomes, ac nutrix eſt. Quem ebrium fuiſſe conſtiterit, ut ordo patitur, aut xxx. dierum ſpatio communione ſtatuimus ſubmouendum, aut corporali ſubdendum ſupplicio. *Agath. c.* 41. *Venet. c.* 13. *Capitul. lib.* 7. *c.* 218. *&* 270. *Burch. lib.* 14. *c.* 11. *Iuo par.* 13. *c.* 79. *decr.*

Diſt. 35. c. vlt.

CAP. VI.

Miniſtri altaris Domini, vel monachi. &c. a negotiis ſaecularibus omnino abſtineant. Multa ſunt ergo negotia ſaecularia, de his tamen pauca perſtrinximus, &c. In deliciis uiuere uelle; gulam, & ebrietatem ſequi. &c. *Magun. ſub Carol. c.* 14. *& Magunt. ſub Rab. c.* 13. *Capitul. lib.* 7. *c.* 172. *in addit. Burch. lib.* 8. *c.* 9. *Iuo par.* 7. *cap.* 108. *decr.*

Ne cleri. ci. vel monac. c. 1. Greg. ix. & in 1. collect.

CAP. IIX.

Epiſcopi, & Dei miniſtri non debent comeſſationibus, & uinolentiis nimiis incumbere, ſed conſiderent ſententiam Domini dicentis:

[*Luc. 21. f.*] centis: Attendite, ne grauentur corda veſtra in crapula, & ebrietate. moderate enim cibum, & neceſſarium potum ſumant; vt iuxta [*1. Pet. 5. c.*] Apoſtolum, ſobrii ſint, parati ad ſeruitium Domini. *Remen. c. 18. Burch. lib. 14. cap. 2. Iuo par. 13. c. 71. decr.*

CAP. IIX.

[† nullus clericus] Zoſimus praecepit; vt nullis clericis † poculum in publico propinaretur, niſi tantum in caellis fidelium, maxime clericorum. *Ex Pontif.*

Clerici ne ingrediantur tabernas. Tit. XLV.

CAP. I.

[*De vita, & honeſt. cler. c. 15. Grego. ix. & c. 4. eo. titu. in 4. collect.*] Clerici officia, vel commercia ſaecularia non exerceant, maxime inhoneſta: mimis, ioculatoribus, & hiſtrionibus non intendant; & tabernas prorſus euitent, niſi forte cauſa neceſſitatis in itinere conſtituti. *Inno. iij. in concil. gene. Later. c. 16.*

CAP. II.

[*c. cum ex eod. 14. de paen. Gregor. ix. c. 5 eo. titu. in 4. collect.*] Qui ad quaerendas eleemoſynas deſtinantur, modeſti ſint, & diſcreti, nec in tabernis, aut locis incongruis hoſpitētur, nec inutiles faciant, aut ſumptuoſas expenſas, cauentes omnino, ne falſum religionis habitū geſtent. *Innoc. iij. in concil. gener. Lateran. cap. 62.*

CAP. III.

Si clericus in taberna comedens inueniatur, excommunicetur, niſi in pandocheo in via vrguente neceſſitate. *Ap. c. 54.*

CAP. IV.

[*Diſt. 44. c. 2.*] Non oportet clericos a presbyteris ad diaconos, & ceteros eccleſiaſtici ordinis miniſtros, aut lectores, cantores, exorciſtas, oſtiarios, aut eos, qui in aſcetarum ordine ſunt, in tabernam ingredi. *Laod. cap. 24. Aquiſgr. c. 60. Capitul. lib. 1. c. 14. Burch. lib. 2. c. 131. Iuo par. 6. c. 205. decr.*

CAP. V.

[*Diſt. 44. c. 4.*] Clerici cibi, vel potus cauſa nō ingrediantur tabernas, niſi hoſpitii cauſa neceſſe ſit. *Carth. c. 40. G. Afr. 7. L. Carth.* 111. *cap. 27. L. Aquiſgr. c. 59. & 60. Capit. lib. 1. c. 14. Burch. lib. 2. c. 130. Iuo par. 6. c. 204. decr.*

CAP. VI.

[*Diſt. 44. c. 3. nulli.*] Non licet clerico tabernariam officinam habere. Nam ſi ingredi in tabernam non licet, minus aliis in ea miniſtrare, & tractare. ſi fecerit, vel ceſſet, vel deponatur. *Trul. cap. 9.*

De poena, qua afficitur clericus, qui munus ſuum negligit. Tit. XLVI.

CAP. I.

[*Diſt. 91. c. 4. clericus in fine.*] Clericum inter tentationes ab officio ſuo declinantem, vel negligentius agentem ab officio ſuo remouendum. *Carth. iv. c. 50. Burch. lib. 2. c. 51.*

CAP. II.

De dioeceſanis eccleſiis, vel clero id placuit definiri: vt presbyteri, vel diaconi, qui inibi conſtituti ſunt, cum clericis ſeptimanas obſeruent: id eſt, vt presbyter vnam faciat hebdomadam, qua expleta ſuccedat diaconus ei. Similiter ea ſcilicet conditione ſeruata, vt omnis clerus die ſabbati ad veſperam ſit paratus, quo facilius die Dominico ſollemnitas cum omnium praeſentia celebretur. ita tamen, vt omnibus diebus Veſperas, & Matutinas celebrent. quia deſiſtente clero, quod eſt peſſimum, comperimus in baſilicis, nec luminaria miniſtrari. Si qui ſane negligentiae vitio haec implere noluerint; nouerint ſe, ſecundum ſtatuta canonum, pro modo perſonarum canonicae diſciplinae ſubdendos. *Tarr. c. 7.*

CAP. III.

Clerici, qui officium ſuum implere deſpiciunt, aut vice ſua ad eccleſiam venire detrectant, loci ſui dignitate priuentur. *Aurel. ij. c. 13.*

CAP. IV.

Si qui clerici miniſteria ſuſcepta quacumque occaſione agere, ſicut & reliqui detrectant; & excuſationē de patrociniis quorumcumque ne officium impleant, praetendunt; ac ſacerdotes ſuos ſub huiuſmodi cauſa æſtimant per inobedientiam contēnendos: inter reliquos clericos canonicos, ne ea licentia alii vitientur, nullatenus habeantur; neque ex rebus eccleſiaſticis cum canonicis ſtipendia, aut munera vlla percipiant. *Aurel. iij. c. 11.*

CAP. V.

Si quis ſuperbia elatus officium ſuum indignatione quacumque implere noluerit; iuxta ſtatuta priora, (a communione retentus, † & ab ordine depoſitus tamdiu habeatur, quamdiu, ſicut ſcriptum eſt, paenitentiae ſuppletione ſatisfecerit praeſente Pontifice. [† laica cō munione contētus.] Tamen illis regulariter, iuxta caritatem integram, & quaecumque illis ſtipendiorum iuxta conſuetudinem debentur, pro qualitate temporis ſunt miniſtranda, de quibus ſi querela procedat, officium agens recurrat ad ſynodum. *Aurel. iij. cap. 19.*

CAP. VI.

Si quae parochiæ in potentatuum † dominibus conſtitutae ſunt, vbi obſeruantes clerici ab eccleſia ciuitatis admoniti, ſecundum qualitates ordinis ſui, fortaſſe quod eccleſiae debent, ſub ſpecie domini domus implere neglexerint; corrigantur ſecundum eccleſiaſticam diſciplinam. et ſi ab agentibus poteſtatem, † vel ab ipſis rei dominis de agendo officio eccleſiae ab aliquo prohibentur, auctores nequitiae a ſacris caeremoniis arceantur, donec ſubſecuta emendatione, in pace eccleſiaſtica ſacris caeremoniis miſceantur. *Aurel. iv. c. 25.* [† potentium.] [† potentum.]

De clericis apoſtatis.
Tit. XLVII.

CAP. I.

20. q. 3. ca. c. 3. SEmel in clero ordinatos, & monachos cenſemus, neque ad militiam, neque in dignitatem ſaecularem venire. Qui non reſipuerint, anathematizentur. *Chalced. cap. 7. Aquiſgr. c. 85. Tribur. c. 27.* Capitul. *lib. 1. c. 26. Burch lib. 8. c. 4. Iuo lib. 7. c. 28. decr. Caeſar. lib. 9. c. 17.*

CAP. II.

Clerici, qui relicto clero ſe ad ſaecularem militiam, & ad laicos contulerint, non iniuſte ab Eccleſia, quam reliquerunt, amoueantur. *Andegauen. c. 8.*

CAP. III.

In ſynodo Chalcedonenſi cap. ſeptimo ſtatutum eſt; vt clerici, qui ſemel in clero deputati ſunt, neque ad militiam, neque ad aliquam veniant dignitatem mundanam. Et hoc tentantes, & paenitentiam non agentes. &c. anathematizari. Nos autem eandem ſequentes canonicam auctoritatem, ſtatuimus, vt clericus eccleſiaſtice nutritus, in eccleſia coram populo, vel legens, vel cantans, ſi poſtmodum relicto clericatus habitu, a caſtris Dominicis, quibus adſcriptus eſt, profugus, & apoſtata elabitur, & ad ſaeculum egreditur; ab Epiſcopo canonice coerceatur, vt ad ſinũ matris Eccleſiæ reuertatur. Quod ſi in hac indiſciplinatione perdurat, vt comam nutriat; conſtringatur, vt iterum detondeatur, & poſtea nec vxorem accipiat, nec ſacrum ordinem attingat. Si vero huic huius ſancti concilii reluctauerit definitioni, ſecundum præſtitutam Chalcedonenſis capituli conſtitutionem anathematizetur. &c. *Tribur. c. 27.*

Communia de clericis.
Tit. XLIIX.

CAP. I.

Diſt. 81. c. 7. SAcerdos, aut quiuis alius in ordinem eccleſiaſticum prouectus, ſi in eo ſcelere inueniatur, quo abiiciendus exſiſtat; depoſitus prouidentia Epiſcopi bene prouiſo loco conſtituatur, vbi peccata lugeat, & vlterius non committat. *Synod. Roman. Eugen. ij. & Leonis iv. c. 14.*

CAP. II.

Statutum eſt; vt in omni die & monachi, & clerici, & feminae, & qui cum eis fuerint, in pace permaneant. &c. *Vrb. ij. in ſyn.* Claram. *c. 1.*

CAP. III.

Omnis clericus ad eundem titulum, ad quem primum ordinatus eſt, ſemper ordinetur. *Vrban. ij. in conc.* Claram. *c. 13.*

CAP. IV.

Si clericorum aliquis cuiuſlibet laici poſſeſſionibus vſus fuerit, aut vicariũ, qui debitũ reddat, inueniat, aut poſſeſſione cedat, ne grauamen eccleſiae inferatur. *Vrba. ij. in ſyn. apud Melſiam. c. 11.*

CAP. V.

Si populi culpa, non Epiſcopi Epiſcopus non recipiatur, excommunicetur clerus, qui non recte docuit plebem ſuam. *Ap. c. 36. G. 37. L.*

CAP. VI.

Quod in laicis reprehenditur, id multo magis debet in clericis praedamnari. *Carth. I. c. 13. L. Carth. 5. G. Had. ad Epiſc. Mediom. c. 44.* Capit. *lib. 7. c. 16. & 359.* Caeſar. *lib. 2. c. 46.*

CAP. VII.

Non oportet clericos, aut laicos vocatos ad agapen, partes tollere: quia iniuria fit ordini eccleſiaſtico. *Laod. c. 27. Iuo p. 3. c. 128. decr.* Diſt. 42. c. 3.

CAP. IIX.

Epiſcopus nullius cauſam audiat, abſque praeſentia clericorum ſuorum. alioquin irrita erit ſententia Epiſcopi, niſi clericorũ præſentia confirmetur. *Carth. iv. c. 23. Burch. lib. 1. c. 114. Iuo par. 5. c. 214. decr.* 15. q. 7. c. 6.

CAP. IX.

De his clericorum perſonis, quae ad Ciuitatenſis eccleſiæ officio, monaſterii, vel dioeceſis, vel baſilicis, in quibuſcumque locis poſitis, id eſt, ſiue in territoriis, ſiue in ipſis ciuitatibus ſuſcipiuntur ordinandae; in poteſtate ſit Epiſcopi, ſi de eo, quod ante de eccleſia habebant, eos aliquid, aut nihil exinde habere voluerit; quia vnicuique facultas ſuſcepti monaſterii, dioeceſis, vel baſilicae debet plena ratione ſufficere. *Aurel. iij. c. 18.*

CAP. X.

Depoſitis (*clericis quia officium ſuum implere noluerunt*) regulariter caritatẽ integram, & quaecumque illis ſtipendiorũ iuxta conſuetudinem debentur, pro qualitate temporis ſunt miniſtranda. de quibus ſi quærela procedat, officium agens recurrat ad ſynodũ. *Aurel. iij. c. 19.*

CAP. XI.

Nullus clericorum, vel laicorum praeter Epiſcopos, epiſtolia facere praeſumat. *Turo. ij. c. 6.*

CAP. XII.

Quicumque clericorum a maximo vſque ad infra contra ſanctae Eccleſiae vtilitatem agere, tractare, vel conari fuerit repertus, merito deiiciatur, qui fidem ſeruare minime cognoſcitur. *Narbon. c. 7.*

CAP. XIII.

Quicumque iudex, aut ſaecularis presbytero, aut diacono, aut cuilibet de clero, aut de iunioribus abſque audiẽtia Epiſcopi, aut Archidiaconi, vel Archipresbyteri iniuriam inferre praeſumpſerit; anno ab omnium Chriſtianorum conſortio habeatur extraneus. *Antiſiod. c. 43.*

CAP. XIV.

Quicumque ex clericis, vel monachis cauſam contra proprium Epiſcopum habens, ad Metropolitanum ſuum cauſaturus acceſſerit, non debeat a proprio Epiſcopo excommunica-

municationis ſententia praedamnari, antequam per iudiciũ Metropolitani ſui, verum dignus excommunicatione habeatur, poſſit agnoſci.&c. *Tolet.xiij.c.12.*

CAP. XV.

1.Cor.11. a. Apoſtolus dicit: Imitatores mei eſtote,& obſeruate eos,qui ita ambulant, ſicut habetis formam noſtram. &c. Sicut Hieronymus in epiſtolam ad Galatas ait: Aemulantur autem bene, qui cum videant, vel audiunt eſſe in aliquibus gratias, dona,virtuteſque, ipſi tales eſſe deſiderant, & fidem, vitam, atque induſtriam eorum,per quae illa meruerunt, nituntur imitari; vt poſſint ea quoque quae bona aemulatione digna ſunt, conſequi,magis quaerentes ſpiritalia, quam carnalia, vt perſeuerãti gradu ad finem boni operis peruenire poſſint. &c. Imitemur ergo, & nos (*Apoſtolum*,) ſicut hortatur,& caſtigemus corpus noſtrum,& in ſeruitutem redigamus, ſi mundum volumus vincere. &c. Nihil ita hanc imitationem parit, quã ſi ita viuat aliquis,vt bonum eius in cõmune proficiat, atque vniuerſis vtiliora prouideat. &c. *Magunt.ſub Carolo c.15. Capitul.lib.7.c.172.in addit.*

CAP. XVI.

Inter omnia peccata Leui, ſiue eorum,qui ex Leui ſunt, ſacerdotum Dei, illud & ultimum,& maximum ponitur, quare accipiant faciem in lege,vt non cauſam,ſed perſonam conſiderent,iuſtumque pauperem deſpicientes,iniquos diuites ſuſcipiant, & honorent. *Hier.in c.2. Malach. apud Pariſ.ſub Ludou. & Loth.lib.1.c.12.prope fin.*

CAP. XVII.

Hyginus clerum compoſuit, & diſtribuit gradus. *Dam. in* Hygi.

CAP. XIIX.

Deusdedit clerum multum dilexit, ſacerdotes, & clerum ad loca priſtina reuocauit. *Ex Pontif.*

CAP. XIX.

Agatho clerum diuerſis ordinibus ſuper quod competebat, honoribus ampliauit. *Ex Pontif.*

LIBER NONVS

De Monachis & Canonicis regularibus, & de Sacris Virginibus.

NE RELIGIONES NOVAE INSTITVANTVR: neve monaſteria ſine iuſſu Epiſcopi aedificentur.

TIT. PRIMVS.

CAP. I.

18. q.2. quidam. c.10. NEMO aedificet, aut conſtituat monaſterium,vel oratoriam domum ſine volũtate Epiſcopi vrbis. *Chalc. c.4. Iuo li.3. tit.16.c.1.panor. & part.7.cap.1.decret. Anſel.lib.5.c.54.*

CAP. II.

Quidam monachi relictis monaſteriis, vt imperent,& non obediant, domos oratorias aedificare conantur, non habentes ea, quae oportet; prohibeatur hoc ab Epiſcopo eius loci. Idem in clericis, & laicis. *Nicaen. ij. c.17 Vid. Aurel.24.*

CAP. III.

De relig. dom.c. vlti. Greg. ix. & in 4.coll.c.3 eo. tit. Ne nimia religioſorum diuerſitas grauem in Eccleſia Dei offenſionem inducat, firmiter prohibemus, ne quis de cetero nouam religionem inueniat: ſed quicumque voluerit ad religionem conuerti,vnam de approbatis aſſumat. Similiter qui voluerit religionis domum fundare de nouo; regulã,& inſtitutionẽ accipiat de religionibus approbatis. *Innoc.iij.in conc.gener.Later.c.13.*

CAP. IV.

Monaſterium nouũ,niſi Epiſcopo permittente,aut probante,nullus incipere, aut fundare praeſumat. *Agathen.c.27. Iuo par.3.c.157.decr.* 18.q.2.de monachis 12.

CAP. V.

Caellulas nouas, aut congregatiunculas monachorum abſque notitia Epiſcopi prohibemus inſtitui. *Agath.c.58. Epau.c.10. Burch.lib.8.c.74. Iuo part.3.cap.165. & part.7. cap.92. decr.* 18.q.2.c. 13.

De voto. Tit. II.

CAP. I.

AD reddendum vota ſua Domino diligenter moneant,& inducant; & ſi neceſſe fuerit, per excommunicationis in perſonas, & interdicti ſententias in terras eorum omni tergiuerſatione ceſſante compellant. illis dumtaxat exceptis,quibus tale impedimentum occurrerit,propter quod ſecundum

ſedis Apoſtolicae prouidentiam, votum eorum commutari debeat merito, vel differri. *Inno.iij.in conc.gen.Lat.c.vlt.poſt princip.*

CAP. II.

Eos, qui vel pro Hieroſolymitano, vel pro Hiſpanico itinere cruces ſibi in veſtibus poſuiſſe noſcuntur, & viam poſtea dimiſiſſe, cruces iterato aſſumere, & viam ab inſtanti paſcha vſque ad proximum ſequens paſcha perficere, Apoſtolica auctoritate praecipimus: alioquin ex tunc eos ab introitu Eccleſiae ſequeſtramus, & in omnibus terris eorum diuina officia, præter infantibus baptiſmum, & morientibus paenitentiam interdicimus. *Calliſt.ij.in conc.Rom.c.11.*

CAP. III.

12.q.1.ſcimus.9. Quicumque veſtrum communem vitam ſuſceptam habet, & vouit ſe nihil proprium habere; videat, ne pollicitationem ſuam irritam faciat. &c. Quoniam ſatius eſt non vouere, quã votum, prout melius poteſt, non perficere. &c. *Vrban.in epiſt.vni. prope fin.*

CAP. IV.

20.q.3.c.1. Propoſitum monachi proprio arbitrio, aut voluntate ſuſceptum deſeri non poteſt abſq. peccato. Quod enim quis vouit Deo, debet & reddere. &c. *Leo ep.90.ad Ruſtic.Narbon. c.12.Vid.Tribur.26.Burch lib.8.c.8.Iuo lib. 3.tit.16.c.9.panor.& par.7.c.19.decr.Anſel. lib.7.c.196.& lib.11.c.147.*

CAP. V.

1.Par.29. Nemo quidquam Domino recte vouerit, niſi ab ipſo acceperit. Sicut legitur. Quae de manu tua accepimus, damus tibi. *Arauſi.ij. c.11.*

CAP. VI.

Pſal.75. Eccl.5.a. Ego ſcio, quantum mali ſit profiteri ſanctum aliquid, nec implere. Vouete, inquit, & reddite Domino Deo veſtro. & melius eſt, nõ vouere; quam vouere, & non reddere. *Auguſ. in ſermone 52.ad fratres in eremo, de vita, & morib. cleric. apud Aquiſg.c.112. prope fin.*

CAP. VII.

Illud mihi viſum eſt ridiculum, vouere aliquem a carnibus ſuillis abſtinere; quamobrem dignare eos docere, vt ab ineptis votis, & promiſsis abſtineant. *Baſili.ad Amphilochium.c.28.*

Ne quiſquam ante legitimam aetatem monachus fiat. Tit. III.

CAP. I.

QVoniam Deo ſe coniungere per ſeparationem a vitae perturbationibus valde ſalutare eſt: oportet non ſine examine nos in tempore ſolitariam vitam eligentes conſiderare, & traditam nobis formam a Patribus in his cuſtodire, vt confeſſionem vitae erga Deum tunc accipiamus, cum firma eſt cognitione, iudicio, & ratione. Sit igitur futurus monachus, non minor annis decem, cuius rei probatio Antiſtiti oſtendatur, & ſi placeat maior aetas, vt inſtituatur. Nam magnus Baſilius in canonibus ſacris eã, quae ſe offert Deo, & virginitatem ſuam, xvii. annorum eſſe vult, vt inter virgines ponatur. *Trull.c.40.Viden.Baſil.ad Amphilo.c.18.*

CAP. II.

De clericis hoc ſtatuimus; vt ij, qui hactenus inuenti ſunt, ſiue in canonico, ſiue in monachico ordine tonſurati ſine eorum voluntate; ſi liberi ſunt, vt ita permaneant. & deinceps cauendum, vt [nullus tondeatur ſine legitima aetate, & ſpontanea voluntate, vel cum licentia domini ſui. *Magunt.23.* c.1. de regula. Greg. ix & c.3.eo.tit. in 1. coll.

Ne quis inuitus efficiatur monachus. Tit. IV.

CAP. I.

SIcut, qui monaſteria elegerunt, a monaſteriis egredi non permittuntur; ita hi, 20.q.1.c. 9. qui inuiti ſine iuſtæ oſtenſionis crimine, monaſteriis ſunt intromiſſi, niſi volentes non teneantur: quia, quod non petunt, non obſeruant. &c. *Syno.Rom.ſub Eugen.ij. & Leone iv.c.32.Caeſar. lib.9.c.12.*

CAP. II.

Monachicum habitum induere, ac vitam remotam ducere, non niſi a ſpondente, diuinitus exiguntur. Vnde quiſquis vim intulerit alicui, vt monachicum habitum, & vitam remotiorem, quam non optauit, nec elegit, aſſumat; hic tamquam violens peccatum ſuadere non valet; & quoniam quod agitur, ex accipientis voto non venit; nec accipiens religioſum habitum, inde mercedem habet, nec inferens crudelitatis ſuae iudicio carebit. *Nicolaus ad conſulta Bulgarorum.c.87.*

Ne quiſquam fiat monachus cum ſpe aſcendendi ad altioris dignitatis gradum. Tit. V.

CAP. I.

PRioribus canonib. concordantes, definimus, neminem de ſenatoria dignitate, vel mundana conuerſatione nuper tonſum cũ intentione, vel expectatione Põtificatus, vel Patriarchatus honoris, clericum, aut monachum factũ, ad huiuſcemodi ſcandere gradũ. &c. Si vero quis per nullam ſuſpicionem prædictae cõcupiſcentiæ expectationis, ſed propter ipſum bonum humilitatis, quae eſt circa Chriſtum Ieſum, abrenuntians mundo fiat clericus, aut monachus, & omnem gradum eccleſiaſticum tranſigens per definita nunc tempora irreprehenſibilis extiterit. &c. placuit huic ſanctae, & vniuerſali ſynodo, eligi hunc, & admitti. Circa eos autem, qui religioſe morati ſunt in ordine clericorum, & mona-

monachorum, digni iudicati ſunt Pontificatus dignitate pariter & honore, praedictum tempus abbreuiamus. &c. *Sino.iix.CP.ſub Hadr.ij.cap.5.*

CAP. II.

16. q. 7. c. 20 perlatas. Vt nullus habitum monachi ſuſcipiat, ſpem, aut promiſſionẽ habens, vt Abbas fiat. *Nicol.ij.in ſyno.*Ro.*cxiij.Epiſcoporum,c.7.*

In monaſterijs tantum hae perſonae, ſint, quae ali poſſint.

Titr VI.

CAP. I.

*De inſtit. c.2.*Greg. *ix. & in 2. collect.* NOn amplius ſuſcipiatur in monaſterio canonicorum, atque monachorum, ſeu etiam puellarum niſi quantum ratio permittit, & in eodem monaſterio abſque neceſſariarum rerum penuria degere poſſint. *Arelatenſ.ſub Carolo cap.8.*

CAP. II.

In monaſteriis canonicorũ monachorum, ſeu puellarum maior hominum numerus nõ admittatur, quam facultas monaſterii poſſit ſufferre. T*uron. ſub Carolo c.31.*

CAP. III.

Plus non mittatur in monaſteria canonicorum, vel monachorum, aut puellarum, quam ſufferri poſſit. M*agunt.c.19.*

CAP. IV.

In ciuitatibus, & monaſteriis non maior numerus ſeruientium Deo mittatur, quã poſſibilitas eis miniſtrandi fuerit.*Rem.cap.27.*

De probatione regularium perſonarum.

Tit. VII.

CAP. I.

Diſ 54. c. 23. multos. QViſquis ex iuris eccleſiaſtici ſeruitute, ad Dei ſeruitium conuerti deſiderat, probetur prius in laico habitu conſtitutus, & ſi mores illius, atque cõuerſatio bono deſiderio eius teſtimonium ferunt, abſque retractione ſeruire in monaſterio omnipotenti Domino permittatur; & ab humano ſeruitio liber recedat, qui diuini obſequii diſtrictiorem appetit ſeruitutẽ. *Greg. in conc. Rom.indict.13.in fine lib.4.reg.c.*88.T*ribur.* 29.*Anſel.lib.7.c.175.Tarrac.lib.4.cap.21.*

CAP. II.

20. q. 4. monachũ. c. 3. p. in monachis. Monachos ſi verborum increpatio non emendauerit, etiam verberibus ſtatuimus coerceri: nec eis ad ſolitarias caellulas liceat a congregatione diſcedere, niſi forte probatis poſt emeritos labores. &c. *Agath. c.38. Venet.c.7.*

CAP. III.

Quaecumque puellae, ſeu propria voluntate monaſterium expetunt,ſeu a parentibus offeruntur,annum in ipſa veſte,qua intrauerint,permaneant.In his vero monaſteriis,vbi non perpetuo tenentur incluſae, triennium in ea,qua intrauerint, veſte permaneant; & poſtmodum ſecundum ſtatuta monaſterii ipſius,in loco,quo elegerint permanere, veſtimenta religionis accipiãt.&c. *Aurel.v.c.19.*

CAP. IV.

Qui in vrbibus,& agris, in clauſtris ſe ſeparare volunt,& ſibi ſolis conſulere,prius in monaſterio ingredi oportet, & anachoriticã conuerſationem diſcere, & triennio monaſterii praefecto in Dei timore ſubiicere ſe, & in omnibus, vt decet, obedire: & ita profitentes voluntatem eius vitae, & ſe ex toto corde id deſiderare, apud eius loci Praefectum rurſus anno extra clauſtrum ſit,vt finis eius magis appareat, quod non vanam gloriam,ſed quietem petat. &c. T*rul.c.41.*

CAP. V.

Virgo nominatur, quae ſe ſua ſponte Domino obtulit, & matrimonio renuntiauit,& vitam in ſanctificatione praetulit. Profeſſiones autem ab eo tempore iudicamus, quo aetas rationis complementum habuerit. non enim pueriles voces omnino in his eſſe ratas exiſtimare oportet, ſed eam, quae ſupra ſexdecim, vel ſeptemdecim annos nata fuerit,rationiſque compos, & diu examinata, probataque perſeuerauerit,& vt admittatur precibus contendit;tunc oportet in ſacrarum virginum catalogum referri, eiuſque confeſſionem comprobare, & illius infirmationem inexorabiliter punire. Multas enim parentes,& fratres offerunt,& quidam eorum,qui eas cognatione attingunt, ante aetatem, non ex ſe ipſis ad caelibatum incitatas; ſed aliquid, quod ad victum ſuum pertinet,procurantes: quas non facile admittere oportet,donec aperte propriam ſuam ſententiam perſcrutati fuerimus. *Baſilius in epiſt.2. ad Amphilochium cap.*18.*in fine.* 20. q. 1. c. 1. firma.

De profeſsione monachorum.

Tit. IIX.

CAP. I.

MOnachum aut paterna deuotio, aut propria profeſſio facit. Quidquid horum fuerit, alligatum tenebit. Proinde his ad mundum reuertendi intercludimus aditum, & omnes ad ſaeculum interdicimus regreſſus. *Tolet.iv.c.48. Vorma.*23.R*aban. cap.34. de paenit. Burch.lib.8.cap.6. Iuo par. 7. cap.30.decr. Anſel. lib.7.cap.193.Tarrac. lib.5.cap.15.* 20. q. 1. c. 3.

CAP. II.

Vidua, quae ſanctae religionis obtinere propoſitum voluerit,ſacerdoti,vel miniſtro, ad quem aut ipſa venerit,aut quem ad ſe venire contigerit, ſcriptis profeſſionem faciat a ſe aut ſigno,aut ſubſcriptione notatã,continentem, ſe & religionis propoſitum velle, & hoc perenniter, inuiolate ſeruare.&c. T*olet.x.c.4.* 20. q. 1. c. vlt.

CAP. III.

Virorum profeſſiones non nonimus, præterquam ſi qui ſe ipſos monachorum ordini adiudicarint; qui tacite videntur caelibatum admittere: ſed in illis quoque illud exiſtimo praecedere oportere, vt ipſi interrogentur, & euidens ipſorum accipiatur profeſſio; vt poſtquam ſe ad libidinoſam, & voluptariam vitam conuerterint, eorum, qui fornicantur, punitioni ſubiiciantur. *Baſilius ad Amphilochium cap.19.*

Monachi ſeruent regulam, quam profitentur. Tit. IX.

CAP. I.

CVi vita eſt quieta, & ſolitaria, vt qui Domino Deo iugum monaſticum tollere ſtatuerit; in ſolitudine, & ſilentio ſedebit. *Nicaen. ij. c. 22. ante finem.*

CAP. II.

Qui ſemel ſe Deo vouerunt, & habitum monachi oſtenderunt, vel comas totonderunt; regularem teneant vitam. &c. Monaſteriorum ordo debet perſiſtere; vt muti ore, aut ab excellentioribus cotidie lectione, aut pia inter ſe agitatione monachi inſtruantur; qualiter non tantum monachale nomẽ, quaſi auribus audiant; ſed clarius intenta meditatione, vel eruditorum informatione ſcire queant; quibus moribus, vel actibus ſtudeãt, aut participari cognoſcentes; quod actu in orationibus, in lectionibus, in diſputationibus, in vigiliis, in ieiuniis, moribus modeſti, vt bene placati concordes eſſe debeant, & in ceteris multis, quae aut a ſanctis Patribus, aut a monaſteriorum cõditoribus, de eorum vita vbertiſſime reperiũtur expoſita: & qualiter monachorum auctores non tantum habitu ſequantur, & nomine; ſed magis operibus, & virtute pertingere valeant. *Con. Rom. ſub Eugenio y. & Leone iv. c. 28.*

CAP. III.

Ordo monachorum, vel ancillarum Dei, ſecundum regulam ſanctam ſtabilis permaneat. *Sueſſon. ſub* Pipino *poſt prin.*

CAP. IV.

Monaſteria tam uirorum, quam puellarum, ſecundum ordinem, regulariter viuant, &c. *Vernen. c. 5.*

CAP. V.

Monaſteria monachorum, in quibus olim regula B. Benedicti cõſeruabatur. &c. ad priſtinum reuertantur ſtatum, & Abbates eorundem, in eodem habitu, ac vita, qua ipſa regula praecipit eos incedere; viuere ſtudeant. &c. *Turo ſub Carolo. c. 25. Troslei. c. 3.*

CAP. VI.

Vt Abbates, & monachi ſecundum regulam ſancti Benedicti viuant; qui ſe vt ita uiuerent, cum atteſtatione profeſſi ſunt. *Cabilo. ſub Carolo. c. 22.*

CAP. VII.

Abbates cẽſuimus ita cum monachis ſuis pleniter viuere. &c. ſecundum doctrinam regulae ſancti Benedicti, quantum humana permittit fragilitas. *Magunt. cap. 11.*

CAP. IIX.

Saeculum relinquere, eſt, ſicut Gregorius dicit, ſaeculi voluptatibus contraire. Hinc Paulus admonet dicens: Qui emunt, tamquã non poſſidentes, & qui vtuntur hoc mundo, tamquam non vtantur, & Gregorius in libro paſtorum: Vt videlicet ſic vobis ſuppetant, & externus † ſeruiant, quatenus a ſupernae dilectionis ſtudio animum non reflectant. *Magunt. c. 16.*

1. Cor. 7.

† exterius.

CAP. IX.

Lecta eſt regula ſancti Benedicti, ut ad memoriam reduceretur Abbatib. minus ſcientibus. &c. qualiter & ſe, & ſuos, ſecundum eandem regulam cuſtodire ualerent, atque gubernare. *Rem. c. 9.*

CAP. X.

Monachi, ſecundum traditam a B. Benedicto regulam, vnanimiter quantumcumq. poſſe eſt cuiuſque religionis, regularem vitã in ordinibus ſectentur. Sanctimoniales ſecundum id, quod earundẽ ſexus fragilitati congruit, religioni cum omni diligentia ſubdantur. *Aquiſgran. ij. ſub* Ludouico *part. 3. c. 13.*

CAP. XI.

De monaſteriis uirorum, ſeu feminarum, quae ſecundum regulam S. Benedicti, vel ſecundum canonicam auctoritatem, diſpoſita eſſe debent; quia inſpiratio omnipotentis Dei credimus, cor veſtri moderaminis incitatur, ipſi gratias referimus. Nam quod iam maxima ex parte ordinem ſuum amiſerint, omnibus eſt maniſeſtum. Quae, ut ad priſtinum ſtatum reducantur, in domini, ac genitoris ueſtri, ac ueſtra glorioſa diſpoſitione conſiſtit. *Ticin. ſub* Ludou. *c. 8.*

CAP. XII.

Vt in ciuitatibus, & monaſteriis utriuſq. ſexus, & ordinis, Dei cultus quam proxime fieri poſſit, inſtauraretur; ſtatuit ſancta ſynodus, annitente pio Principe; ut idonei legati dirigerentur; qui ſingulorum locorum ſtatum ſollertiſſime perſcrutarentur: & quae ipſi per ſe non ualerent corrigere, iudicio proximi futuri concilii, & poteſtati Regiae reuelarent. *Syn. apud* S. *Meldardum c. 4.*

CAP. XIII.

Monachi, uel ſanctimonialesſ, iuxta ſuam profeſſionem, ſobrie, ac pie, & ſimpliciter uiuant, & pro Regum ſalute, & Regni pace, & Eccleſiae tranquillitate ſupplicent. *Troslei. c. 3. prope finem.*

CAP. XIV.

Vt monachi, & ancillae Dei monaſteriales iuxta regulam ſancti Benedicti coenobia, uel xenodochia ſua ordinare, gubernare, & uiuere ſtudeant, & uitam propriam degere, ſecundum praedicti Patris ordinationem, non negli-

negligant. *Syno.Franci. in ſi.Capit.lib.* 5.*c.*2.

CAP. XV.

Omnes ſanctimoniales, excepta, quam infirmitas tenet, in dormitorio dormiant, & omnibus diebus ad conlationem veniant; & cetera ſeruent, quae in regula ſanctimonialium continentur, & quae a ſanctis Patribus illic conſtituta ſunt. *Magunti. ſub Rab.c.*16. *Cabil. ſub Carol.cap.*59.*Burch.li.*8.*c.* 77. *Iuo lib.*7.*c.*95. *decr.*

CAP. XVI.

Statuimus, & monachi per ſua coenobia regularem teneant ordinem. *Ludouicus ij. Imperator apud Ticinen. ſynodum in fine.*

Filij a parentibus monaſterio traditi, ſi poſtea conſenſerint, non poſſunt inde diſcedere. Tit. X.

CAP. I.

20. *q.*1.*c.* 2.*addidi ſpe.* SI pater, vel mater filium, vel filiam, intra ſepta monaſterii in infantiae annis ſub regulari tradiderit diſciplina; vtrum liceat eis, poſtquam puberratis impleuerint annos egredi, & matrimonio copulari? Hoc omnino euitamus: quia nefas eſt, vt oblatis a parentibus Deo filiis, voluptatis fraena laxentur. *Greg ep.*6.*ad Auguſtin.Greg.iij.ep.*4.*ad Bonif. in medio.Vorm.*22.Iuo *p.*7.*c.*15.*decr.*

CAP. II.

Quaecumquu puellae, ſeu propria voluntate monaſterium expetunt, ſeu a parentibus offeruntur, in ipſa, qua intrauerint, veſte annum permaneant. &c. *Aurel.v.c.*18.

CAP. III.

20.*q.*1.*c.* 3. Monachum aut paterna deuotio, aut propria profeſſio facit. quidquid horum fuerit, alligatum tenebit: proinde his ad mundum reuertendi intercludimus aditum; & omnes ad ſaeculum interdicimus regreſſus. *Toletan. iv.c.*48.*Vorma.*23.*Raba.c.*34 *de paenit.Burch.lib.*8.*c.*6.Iuo *par.*7.*c.*30.*decr.Anſel.lib.*7. *c.*177. *& in Rom.poſt finem lib.*13.*c.*65.*Tarrac.lib.*5.*cap.*15.

CAP. IV.

Qui a parentibus detóſi fuerunt, aut ſponte ſua amiſſis parentibus, ſe ipſos religioni deuouerunt, & poſtea habitum ſaecularem ſumpſerunt; a ſacerdote comprehenſi, ad cultum religionis, acta prius paenitentia reuocentur. &c. *Tolet.iv.c.*54.

CAP. V.

20. *q.*2.*c.* 1. Si in qualibet minori aetate, vel religionis tonſuram, vel religioni debitam veſtem, in vtroque ſexu filiis, aut nolentibus, vel neſcientibus, ſe ſuſceptam, & non mox viſam in filiis abdicauerint, ſed vel coram ſe, vel coram Eccleſia, palamque in conuentu eoſdem filios talia habere permiſerint; ad ſaecularem reuerti habitum ipſis filiis quandoque penitus non licebit. &c. *Tolet.x.c.*6. *Burch. lib.*4.*c.*1.*Iuo lib.*3.*tit.*16.*c.*13. *panor. & par.* 7.*c.*27.*decr.Anſel.lib.*11.*c.*176.*in Rom.Caeſar.lib.*9.*c.*14.*Trarac.lib.*6.*c.*109.

De coniugibus, qui ad religionem ſe conferunt. Tit. XI.

CAP. I.

SI vir, & vxor diuertere pro ſola religioſa inter ſe cōſenſerint vita; nullatenus ſine conſcientia Epiſcopi fiat; vt ab eo ſingulariter prouiſo conſtituantur loco. Nam vxore nolente, aut altero eorum etiam pro tali re matrimonium non ſoluatur. Vtraq. enim pars conſentiens, & magis alter ex illis diuini amoris, quam humani ardens, vt in caſtitate maneret, diuortium miſerit, & poſtmodum pollicitationem propriam non obſeruauerit; ad diſtrictam mentiens paenitētiam redigatur. *Syn. Rom. ſub Eugen.ij. & Leon. iv.c.*36.*Iuo lib.*6.*tit.*5.*c.*2. *panor. & par.* 8. *c.*127.*decr.Caeſar.lib.*10.*cap.*98. 27.*q.*2.*c.* 22.

CAP. II.

Si coniugatus vult monachus fieri; ex conſenſu mulieris fiat, ita, vt illa fiat monacha, vel profiteatur caſtitatem: quia eo viuente monacho, numquam habebit alium. Similiter de muliere. Si quis illorū praeuaricator fuerit mandatorum excōmunicationi ſubiaceat. *Greg.vij.in ſyno.Rom.ann.incer.c.*20.

CAP. III.

27. *q.*2.*c.* 18. *ſunt qui.* Si vir, & vxor vna caro ſunt, & religionis cauſa vir vxorem dimittit, vel mulier virum in hoc mundo remanentem, vel fortaſſe ad illicita migrantem; quae eſt iſta migratio, vel conuerſio, in qua vna, eademque caro & ex parte tranſit ad continentiam, & ex parte remanet in pollutione? Si vero vtriſq. conueniat, continentem vitam ducere; hoc quis audeat accuſare? quando certum eſt, quod omnipotens Deus, qui minora conceſſit, maiora non prohibuit. Et quidem multos ſanctorum nouimus cum ſuis coniugibus, & prius continētem vitam duxiſſe, & poſtmodum ad ſanctae Eccleſiae regimina migraſſe. *Greg. ad Theoctiſtam Patriciam lib.*9.*regiſtr.epiſ.* 39.*ante fin.Iuo lib.*6.*tit* 5.*c.*4.*panor. & par.* 8.*cap.*129.*decr. Anſelm.lib.*10.*c.*18. *Caeſar. lib.*10.*cap.*63.*Tarrac.lib.*4.*c.*50.

Quo pacto ſerui poſſint fieri monachi. Tit. XII.

CAP. I.

16 *q.*1 *c.* 12 *qui vero p. & nominem.* NVllum ſeruum religionis cauſa recipiant in monaſterium monachi, praeter ſui Epiſcopi conſcientiam. *Chalc.cap.*4. *in fine. Burch.lib.*8. *c.*28. Iuo *par.*7.*cap.*48. *& par.*16.*cap.*46.*decret.*

CAP. II.

*Diſt.*54. *c.*23. Multos ex † eccleſiaſtica familia * ſeu ſaeculari militia * nouimus ad omnipotentis † *de*

Dei

Dei ſeruitium feſtinare, vt ab humana ſeruitute liberi, in diuino ſeruitio valeant * familiarius * in monaſteriis conuerſari. Quos † ſi paſſim dimittimus, omnibus fugiendi eccleſiaſtici iuris dominium occaſionem praebemus. Si vero feſtinantes ad omnipotentis Dei ſeruitium, incaute retinemus; illi inuenimur negare quaedam, qui dedit omnia. Vnde neceſſe eſt, vt quiſquis eſt † iuris eccleſiaſtici ſeruitute * vel ſaecularis militiae * ad Dei ſeruitium conuerti deſiderat, probetur prius in laico habitu conſtitutus: & ſi mores illius † * atque conuerſatio * bono deſiderio illius † teſtimonium ferunt; abſque vlla retractatione ſeruire in monaſterio Deo permittatur, vt † a ſeruitio humano liber recedat, qui diuino amore † diſtrictiorem ſubire appetit ſeruitutem. *Gregor. in conc. Roman. cap. 16. lib. 4. cap. 88. & lib. 12. c. 33. reg. Vide Tribur. 29. Anſelm. lib. 7. cap. 175. Tarrac. lib. 4. cap. 21.*

† Quod
† ex
† eius
† eius
† &
† diuini obſequii

CAP. III.

Diſt. 54. generalis 12.

Propemodum cauſantur vniuerſi, paſſim ſeruos, & originarios dominorum iura, poſſeſſionemque fugientes, ſub religioſae conuerſationis obtentu vel ad monaſteria ſeſe conferre, vel ad eccleſiaſticum famulatum, conniuentibus quoque Praeſulibus, indifferẽter admitti. &c. Quiſquis Epiſcopus, presbyter, aut diaconus, vel eorum qui monaſteriis praeſſe noſcuntur, huiuſmodi perſonas apud ſe tenentes, non reſtituendas patronis; aut deinceps, vel eccleſiaſticae ſeruituti, vel religioſis congregationibus putauerint applicandas, niſi voluntate forſitan dominorũ ſub ſcripturae teſtimonio primitus abſolutas, vel legitima tranſactione conceſſas, periculum ſe honoris proprii non ambigant, communioniſque ſubituros, ſi ſuper hac re cuiuſquam verax nos querela pulſauerit. *Gelaſ. epiſt. 1. cap. 16. Iuo par. 6. cap. 100. & par. 16. cap. 47. decret. Anſelm. lib. 7. cap. 169. in Rom. Caeſar. lib. 9. c. 18.*

CAP. IV.

Quaecumque virgo ſub patrocinio ante annos xii. non coacta, ſed propria voluntate, ſacrum velamen ſibi impoſuerit, annumque & diem, nullo repetente, velata permanſerit; ab eodem ſancto habitu vlterius non recedat. &c. Si vero idem patronus poſt annum, & diem ſanctum propoſitum corrũpere, & velatam ſtuduerit repetere, atq; Chriſto ſuam ſponſam rapere; ſecundum praeſtituta canonum praeiudicemus, vt vires non obtineat, ſed Chriſto Regi ſuam ſponſam relinquat. &c. *Tribur. c. 24.*

Quibus de cauſis aliquae perſonae monaſteriis includantur. Tit. XIII.

CAP. I.

c. 4. de ex ceſſ. Pral. Greg. ix.

QVi contra naturam peccauerint. &c. ſi clerici fuerint, eiiciantur a clero, vel ad paenitentiam agendã in monaſteriis detrudantur. &c. *Alex. iij. in conc. Later. c. 11.*

c. vlt. de cohab. clericor. in 1. coll.

CAP. II.

De paen. & remiſ. Greg. ix. c. 2. eo. tit. in 4. coll.

Quoniam qui peccatum in paenitentiali iudicio ſibi detectum, praeſumpſerit reuelare; non ſolum a ſacerdotali officio deponendum decernimus; verum etiam ad agendam perpetuam paenitentiam in artum monaſterium detrudendum. *Innocent. iij. in conc. gen. Later. cap. 21.*

CAP. III.

20. q. 1. c. 9.

Sicut qui monaſteria elegerũt, a monaſteriis egredi non permittantur: ita hi, qui in monaſterio inuiti ſine iuſti oſtenſione criminis, ſunt intromiſſi, niſi volentes non teneãtur. &c. *Eugen. ij. & Leo iv. in ſyn. Roman. c. 32. Caeſar. lib. 9. cap. 12.*

CAP. IV.

Diſt. 50. ſ Epiſcopus 7.

Si Epiſcopus, presbyter, aut diaconus capitale crimen commiſerit, aut chartam falſauerit, aut teſtimonium falſum dixerit; ab officii honore depoſitus, in monaſterium retrudatur, & ibi quamdiu vixerit, laicam tãtummodo communionem accipiat. *Ag. c. 50.*

CAP. V.

Si diaconus, aut presbyter crimen capitale commiſerit; ab officii honore depoſitus, in monaſterium retrudatur, ibi tantummodo, quamdiu vixerit, communionem ſumendo. *Epau. cap. 22.*

CAP. VI.

Diſt. 81. ſ quis. 10.

Adulter clericus depoſitus ab officio, cõmunione conceſſa, in monaſterio toto vitae ſuae tempore trudatur. *Aurel. iij. capit. 7. Iuo lib. 3. titu. 11. cap. 11. panor. & par. 8. cap. 285. decret.*

CAP. VII.

Secundum concilia priſcorum, orthodoxorum decreuit fraternitas; vt quicumque fuerit culpabilis inuentus clericus, aut honoratus de ciuitate, & ad monaſterium fuerit deputatus, ſic Abba, qui eſt praeditus, cũ illo, qui dirigitur, agat, ſicut ab Epiſcopo manifeſta correctione fuerit ordinatus. aliter, ſi Abba facere elegerit pro correptione, tempus aliquod ſuſpendatur; quia ob hanc cauſam dirigitur, vt emendetur, non vt paſſim ferculis diuerſis ſaturetur. *Nar. c. 6*

CAP. IIX.

Vxor ſubdiaconi, exorciſtae, vel acolythi mortuo illo, ſecundo ſe non audeat ſociare matrimonio. Quod ſi fecerit, ſeparetur, & in coenobiis puellar. Dei tradatur, & ibidem vſque ad exitum vitae ſuae permaneat. *Matiſco. ij. c. 16.*

CAP. IX.

Si monachus in monaſterio adulterium commiſerit, aut peculiare habere praeſumpſerit, aut furtum fecerit; & hoc Abbas per ſe non emendauerit, aut Epiſcopo, aut Archidiacono non intimauerit, ad paenitentiam agendam in alio monaſterio retrudatur. *Antiſiod. c. 23.*

CAP.

CAP. X.

Deſertorem clericum cingulo honoris, atque ordinationis ſuae exutum, aliquo tempore monaſterio religari conuenit, ſicque poſtea in miniſterio eccleſiaſtici ordinis reuocari. *Hiſpal. ij. c 3.*

CAP. XI.

In. q. 1. omnis. c. 1. † pubeſcentes

Si qui in clero impuberes, † aut adoleſcẽtes exſiſtunt, omnes in vno conclaui atrii commorentur. &c. Qui his praeceptis reſultauerint, monaſteriis deputentur; vt vagantes animi, & ſuperbi ſeueriori regula diſtringantur. *Tolet. iv. c. 23. Anſel. lib. 7. c. 8.*

CAP. XII.

26. q. 5. ſi quis. c. 3.

Epiſcopus, presbyter, diaconus, clericus magos, aut aruſpices. &c. cõſulens, ab honore dignitatis ſuae depoſitus, monaſterii cenſuram excipiat, ibique perpetuae paenitentiae deditus, ſcelus admiſſum ſacrilegii ſoluat. *Tolet. iv. cap. 28. Raba. cap. 23. de paenit. Burch. lib. 10. cap. 48. Iuo lib. 3. tit. 15. cap. 3. & lib. 8. tit. 5. cap. 4. panor. & par. 11. c. 3. & c. 73. decr. Anſelm lib. 11. c. 122.*

CAP. XIII.

28. q. 1. c. 11.

Iudaeorum filii, & filiae baptizati, a parentibus ſeparẽtur, & monaſteriis, aut Chriſtianis viris, aut mulieribus Deum timentibus deputentur. *Tolet. iv. cap. 59. Burchard. lib. 4. cap. 83. Iuo lib. 1. tit. 2. cap. 66. panor. & par. 1. c. 277. decr.*

CAP. XIV.

Quae vxor fuerat Epiſcopi ante Epiſcopatum, & communi conuentione ſeparata eſt a viro, poſt eius in Epiſcopatu ordinationem, in monaſterium ingrediatur, longe ab Epiſcopi habitatione, & Epiſcopi prouidentia curetur, & ſi digna fuerit, aut diaconiſſæ dignitatem aſcendat. *Trul. c. 48.*

CAP. XV.

Si mortuo Epiſcopo, presbyteri, aut alii clerici, quib. hoc munus incumbit. &c. ad cõmonendum Epiſcopum vicinum tardi inueniantur; totius anni ſpatio ad paenitentiam in monaſteriis deputentur. &c. *Tolet. vij. c. 3. Burch. lib. 1. c. 216. Iuo par. 5. c. 330. decr.*

CAP. XVI.

Simoniacus ſuſcepto honoris gradu priuetur, & in monaſterio ſub perenni paenitentiã religetur. &c. *Tolet. xix. c. 3.*

CAP. XVII.

Sacerdotes, & alii clerici incontinentes. &c. ſi omnino coerceri nequiuerint, vſque ad exitum vitae ſuae monaſteriis deputati, diſciplinis monaſticis maneant omnino ſubiecti. *Tolet. xix. cap. 5.*

CAP. XIIX.

Sub paenitentiae oneribus vſque ad extremũ vitae monaſteriis religandi ſunt ſubdiaconi incontinentes. *Tolet. xix. c. 6.*

CAP. XIX.

Apoſtatae clerici monaſterii clauſtris, donec vixerint, ſub paenitentia retrudẽdi ſunt. &c. *Tolet. xix. c. 7. in fine.*

CAP. XX.

Diſt. 81. dictũ. 8.

Degradati presbyteri agendae paenitentiae gratia in monaſterio, aut canonico, aut regulari mittantur. *Cabilo. ſub Carolo c. 40. Burch. lib. 2. c. 191. Iuo par. 6. c. 236. decr.*

CAP. XXI.

Innocentius conſtitutum fecit de omni Eccleſia, & de regulis monaſteriorum, & de Iudaeis, & de paganis. & multos Cataphrygas inuenit, quos in exilio monaſterii relegauit. *Ex Pontif.*

De paupertate, & obedientia monachorum. Tit. XIV.

CAP. I.

De ſtatu monach. c. 2. Greg. ix. & in 1. collect. † cõmiſſum.

MOnachi non pretio recipiantur in monaſterio; non peculium permittantur habere. &c. Qui vero peculium habuerit, niſi ei ab Abbate pro iniuncta fuerit admiſtratione permiſſum, † de communione remoueatur altaris. Et qui in extremis cum peculio inuentus fuerit; nec oblatio pro eo fiat, nec inter fratres recipiat ſepulturam. &c. *Alex. iij. in conc. Later. c. 10.*

CAP. II.

18. q. 2. c. 5. Quam ſit inf.

Nullus monachorum ſine teſtimonio, vel conſenſu Abbatis ſui in eccleſia aliqua locũ teneat, vel ad aliquem promoueatur honorem. *Greg. in ſyn. Lateran. de mona. nigris, prope fin.*

CAP. III.

Quamquam plura ſint genera monachorum, obſeruanda videlicet, & alia omnimodo refutanda; tamen de his, qui in ſolo habitu exſiſtunt, diligenti cura debet vnuſquiſque Epiſcoporum in ſua diœceſi decertare, vt qui religioſitate conantur illudere; boni paſtoris ſtudio coartentur; vt ad proprium, de quo fuerint, reuertantur, monaſterium; aut proſpectu congruo in aliud mittãtur; vt qui ſemel ſe Deo vouerunt, & habitũ monachi oſtenderunt, vel comas totonderunt; regularem teneant vitam, vno ſcilicet, vt conuenit, dormitorio, ac refectorio, dormientes, atque exſiſtentes, & ad ſimilitudinem Apoſtolorum omnia peragentes; quia nec quiſquam, quod habebat, ſuum eſſe dicebat, ſed erant illis omnia communia. *Syn. Rom. ſub Eugen. ij. & Leone iv. c. 28.* *Act. 4.*

CAP. IV.

18. q. 2. c. 25.

Pernicioſam, & deteſtabilem conſuetudinem quarundam mulierum, quae, licet neq; ſecundum regulam beati Benedicti, neque Baſilii, aut Auguſtini viuunt, ſanctimoniales tamen vulgo cenſeri deſiderant, aboleri decernimus. Cum iuxta regulam degentes in coenobiis, tam in eccleſia, quam in refectorio communiter eſſe debeant, propria ſibi aedificant receptacula, & priuata domicilia; in quibus ſub hoſpitalitatis velamine paſſim hoſpites minus religioſos, contra ſa-

cros

cros,& bonos mores ſuſcipere nullatenus erubeſcant. *Inn. in conc. Rom. c. 20. al. 26.*

CAP. V.

Sanctimoniales,& mulieres, quæ Canonicae nominãtur;& irregulariter viuunt; iuxta beatorũ Benedicti, & Auguſtini regulam vitam ſuam in melius corrigant, & emendent. &c. in clauſtro aſſidue permanentes, communi refectorio,& dormitorio ſint contentae; & relictis praebendis, & aliis propriis, earum neceſſitatibus de cõmuni prouideatur. &c. Prohibemus etiam, ne in earundem collegiis aliqua, niſi quae regulariter victura fuerit, recipiatur. *Eugen. iij. in conc. Remen. cap. 4.*

CAP. VI.

12. q. 1 ſci mus. 9. Quicumque veſtrum communem vitam ſuſceptam habet, & vouit ſe nihil proprium habere, videat, ne pollicitationem ſuam irritam faciat. Sed hoc, quod Domino eſt pollicitus; fideliter cuſtodiat; ne damnationem, ſed praemium ſibi adquirat. Quoniam ſatius eſt non vouere, quam votum, prout melius poteſt, non perficere. *Vrban. epiſt. ſingu. ante finem.*

CAP. VII.

12. q. 1. Abbates. 16. Monachi Abbatibus omni obedientia, & deuotione ſubiaceant. Quod ſi quis per contumaciam fuerit indeuotus, aut vagetur, aut peculiare aliquid habeat: acquiſita ab Abbatibus auferantur, ſecundum regulam monaſterio profutura: ipſi vbi inuenti fuerint cum auxilio Epiſcopi, tamquam fugaces, ſub cuſtodia reuocentur; & reum ſe ille Abbas futurum eſſe cognoſcat, qui in huiuſcemodi perſonis, non regulari animaduerſione diſtrinxerit; vel qui ſuſceperit monachum alienum. *Aurel. cap. 15. al. 19. al. 22. Burch. lib. 8. c. 67. Iuo par. 7. c. 85. decr.*

CAP. IIX.

Si monachus in monaſtario adulterium commiſerit, aut peculiare habere praeſumpſerit, aut furtum fecerit, & hoc Abbas per ſe non emendauerit, aut Epiſcopo, aut Archidiacono non intimauerit: ad paenitentiam agendam in alio monaſterio retrudadatur. *Antiſio. cap. 23:*

CAP. IX.

Monachi non migrent de loco ad locum, hoc eſt de monaſterio ad monaſterium, niſi per miſſionem proprii Abbatis, ſed in ea permaneant obedientia, quam tempore ſuae conuerſionis promiſerunt. *Angli. c. 4.*

CAP. X.

De illis hominibus, qui dicunt, quod ſe propter Deum tonſuraſſent,& modo res eorum, vel pecunias habent,& nec ſub manu Epiſcopi ſunt, nec in monaſterio regulariter viuunt, placuit; vt in monaſterio ſint ſub ordine regulari, aut ſub manu Epiſcopi ſub ordine canonico: & ſi aliter fecerint,& correpti ab Epiſcopo ſuo, ſe emendare noluerint, excommunicentur. & de ancillis Dei eadem forma ſeruetur. *Vernen. ſub Pipino c. 11.*

CAP. XI.

Eis, qui militant Deo, fugiendae ſunt ex toto corde diuitiae: quas qui habere volũt, ſine labore non quaerunt, ſine difficultate non inueniunt, ſine cura non ſeruant, ſine anxia dilectatione non poſſident, ſine dolore non perdunt. Apoſtolus autem Chriſti militibus dixit: *1. Cor. 7 f.* Volo vos ſine ſollicitudine eſſe. *1. Tim. 6. b.* Et radix omnium malorum eſt cupiditas, ſeu auaritia; quam quidam appetẽtes, errauerunt a fide,& inſeruerunt ſe dolorib. multis. Ac ſi cenſus iſte terreuus eis, a quibus vitioſe diligitur, non eſt voluptatum materia, ſed dolorum. Quapropter expedit facultates Eccleſiae poſſidere, vt inde viuant, qui non ſaeculo, cuius gaudia fugitiua repudiant, ſed Deo deſeruiunt, cuius ineffabilia bona deſiderant. *Proſper lib. 2. de vita acti. & contempla. c. 14. apud Aquiſgr. c. 10. in fi.*

CAP. XII.

Qui mente, & corpore vult contemnere *Mat. 19.* ſaeculum,& pauper ſequi Chriſtum; audiat ipſum dicentem in Euangelio: Si vis perfectus eſſe; vade, vẽde omnia, quae habes,& da pauperibus,& veni, ſequere me. Et iterum: Omnis, qui reliquerit domum, aut fratres, *Ibidem.* aut patrem, aut matrem, aut agros propter me: centuplum accipiet;& vitam aeternam poſſidebit. Ad diſcipulos autem: *Ibidem.* Vos, inquit, qui reliquiſtis omnia, & ſequuti eſtis me; ſedebitis ſuper ſedes duodecim, iudicantes duodecim tribus Iſrael. Haec, & huiuſmodi praecepta ſolis ſpecialiter congruunt monachis: & quanto ſingularia, tãto & praecipua. *Aquiſgr. 114. in prin.*

CAP. XIII.

Monachi, qui Euangelicum praeceptum ſequentes, abſtractis, atque renunciatis patrimoniis, ſua Chriſto dedere; merito de facultatibus Eccleſiae ſubſidium accipiunt tẽporale; vt quia tanto mentis deſiderio caeleſtia appetunt, ſic in hac peregrinationis via ſumptibus Dominicis ſuſtententur; quatenus ad ea, quae contempſerunt, minime redire qualibet neceſſitatis cauſa compellantur. & quia nihil ſibi proprium reliquerunt; manifeſtum eſt, illos copioſius Eccleſiae ſumptibus, quam canonicos, qui ſuis, & Eccleſiae licite vtuntur, indigere. Vnuſquiſque enim, *1. Cor. 7. a.* vt ait Apoſtolus, proprium donum habet a Deo. *Aquiſgr. c. 115. in fine.*

CAP. XIV.

Nullus monachorum aliquid proprietatis habeat, & res ſaeculares, quibus renunciauit, nullatenus ſibi vſurpet, nec parochias eccleſiarum accipere praeſumat ſine conſenſu Epiſcopi. De ipſis vero titulis, in quibus conſtituti fuerint, rationem Epiſcopo, vel eius vicario reddant, & conuocati ad ſynodum veniant. *Magunt. ſub Rabano cap. 14.*

CAP. XV.

Auditur, quod monachi nequaquam contenti

tenti

tenti communibus rebus, propriis, & lucris turpibus inſeruiant; quod vitium, tamquam peſsimum cancer, ne vltra proſerpat, radicitus auellendum eſt, & Abbatum, & Epiſcoporum vigili cura recidendum. *Trosleia.c.3.in fine.*

De ieiuniis monachorum. Tit. XV.

CAP. vni.

DE ieiuniis antiqua a monachis inſtituta conſeruentur; vt de paſcha vſque quinquageſimam, exceptis rogationib. omni die fratribus prandium praeparetur. Poſt quinquageſimam tota hebdomada exacte ieiunent. Poſtea vſque ad Kal. Aug. ter in ſeptimana ieiunent ſecunda, quarta, & ſexta die, exceptis his, qui aliqua infirmitate conſtricti ſunt. In Auguſto, quia quotidie miſſae ſanctorum ſunt, prandium habeant. In Septēbri toto, † & Nouembri, ter in ſeptimana. De Decembri vſque ad natalem Domini, omni die ieiunent. Et quia iter natalem Domini, & Epiphaniam omni die feſtiuitates ſunt, itemque prandebunt. Excipitur triduum illud, quo ad calcandam Gentiliū conſuetudinem Patres noſtros noſtri ſtatuerunt, priuatas in Kal. Ianuar. fieri litanias; vt in eccleſia pſallatur, & hora octaua in ipſis Kal. Circumciſionis miſſa Deo propitio celebretur. Poſt Epiphaniam vero vſque ad quadrageſimam ter in ſeptimana ieiunent. *Turon. ij.cap.18.*

† Octobri ſ.

De virginitatis laudibus. Tit. XVI.

CAP. I.

NOs ſane nuptiarum vota nō aſpernanter accepimus, quibus velamine interfuimus; ſed virgines quas nuptiae creant, Deo deuotas maiore honorificentia muneramus. Contra Iouinianum & alios. &c. *Syrici.ep.2.in fin.*

CAP. II.

Dist. 30. hac,autē. 16. Virginitatem cū humilitate admiramur, continentiam cum caſtitate, & pietate ſuſcipimus. Separationem a mundanis rebus cū humilitate recipimus. &c. [parſimoniam, & humilitatem veſtium ad corporis coërtionē non inanem laudamus. &c. *Gang.in fin. Iuo par.8.cap.321.decr.* Dist. 41. c.5.

CAP. III.

Multa de comparatione virginitatis, & matrimonii, & de virginitate beatae Mariæ in partu, & de uiduis. contra Iouinianum, & alios. *Ambr. & alii ad Syriti.*

CAP. IV.

Cum duae ſint viae in vita: vna quidem moderatior, & vitae magis conueniens, dico matrimonium: alia autē angelica, & qua excellentior eſſe non poteſt, virginitas. Si quis quidem mundanam, ſcilicet, matrimonium elegerit; reprehenſione quidem vacabit, ſed nō tot dona accipiat. Accipiet enim; nam & ipſum fert fructum triceſimum. Si quis autem caſtam, & ſupramundanam amplexus fuerit; etiam ſi primo aſpera, & ardua via eſt, habet tamen dona admirabiliora; perfectum enim fructum centeſimum produxit. *Athanaſ. Epiſcop. ad Ammum monachum, prope finem.*

CAP. V.

Illud nobis confiteri eſt neceſſarium, quod virgo nominatur, quae ſe ſua ſponte Domino obtulit, & matrimonio renuntiauit, & vitam in ſanctificatione praetulit. *Baſili.in ep.2.ad Amphilochium.cap.18.*

CAP. VI.

Quaecumque mulieres (*ante baptiſmum*) virginitatem profeſſae ſunt, deinde poſtea matrimonium maluerunt; non exiſtimo eas oportere condemnari. Quaecumque enim dicit lex, iis dicit, qui ſunt in lege. Quaecumque autem iugum Chriſti nondum ſubierūt, eae nec Domini leges norunt. Quare ſunt ab Eccleſia cum omnibus ſuſcipiendae. *Baſilius ad Amphilochium cap.20.*

De caſtitate monachorum, & Canonichorum. Tit. XVII.

CAP. I.

VIrgo, quae ſe Deo dicauit, & monachi, nuptias contrahere non poſſunt. Si fecerint, ſint excommunicati. Sed poteſt Epiſcopus humanitatem praebere eis. *Chalc. c. 16. Colonien. ſub Carolo. iij. c. 6. Triburie. c. 23. Burch. lib. 8. c. 30. Iuo par. 7. c. 49. decr. Anſel. lib. 11. c. 89. Caeſar. lib. 10. cap. 116.* 27.q.1.c. 22.ſi.as & c.virgini.12.

CAP. II.

Qui ſponte ad monaſterium peruenerit, & poſtmodum ad nuptias, vel ad militiam deuoluitur, publice ſatisfactionem paenitentiae gerat. *Syn. Rom. ſub Leone iv. c.32.*

CAP. III.

Statuimus, quatenus Epiſcopi. &c. regulares Canonici, & monachi, conuerſi, & profeſſi, qui ſanctum tranſgredientes propoſitum, vxores ſibi copulare praeſumpſerint, ſeparentur. &c. & condignam paenitentiam agant. Id ipſum de ſanctimonialibus feminis ſi nupſerint, obſeruari decernimus. *Innoc. ij. in conc. Rom. c. 5. Eug. iij in conc. Remin. c. 7. Paenit. Rom. tit 9. c. 7. Iuo in ſi panor.* 27.q.1.vt lex. 40.

CAP. IV.

Presbyteris, diaconibus, ſubdiaconibus, & monachis concubinas habere, ſeu matrimonia contrahere penitus interdicimus; contractaque matrimonia ab huiuſmodi perſonis diſiungi, & ad paenitentiam debere redigi, iuxta ſacrorum canonum definitionem iudi- Dist. 27. c.8.

indicatum. *Calliſt. ij. in concil. Roman. cap.* 20. *Paenit. Rom. par.* 8. *cap.* 8.

CAP. V.

27. q. 1. c. 40. *ut lex*

Cananici regulares, & monachi, atque conuerſi, & profeſſi, qui ſanctum tranſgredientes propoſitum, vxores ſibi copulare præſumpſerint; ſeparentur. Huiuſmodi namque copulationem, quoniam cõtra eccleſiaſticam regulam conſtat eſſe contractam; matrimonium non eſſe cenſemus. Qui etiam ab inuicem ſeparari, pro tantis exceſſib. cõdignam paenitentiam agant. Id ipſum quoque de ſanctimonialibus feminis, ſi quod abſit, nubere attentauerint, obſeruari decernimus. *Inno ij. in conc. Rom. c.* 5. *Eugen. iij. in conc.* Rem. *in fine panor. Iuonis.* Paenit. *Rom. par.* 8. *c.* 7.

CAP. VI.

27. q. 1. c. 11. *impudicas.*

Monachorum quoſdam, atque monacharum abiecto propoſito ſanctitatis, in tantam *(dicis)* demerſos eſſe laſciuiam; vt prius elãculo, velut ſub monaſteriorum praetextu, illicita, ac ſacrilega ſe contagione miſcuerint. Poſtea vero in abruptum conſcientiae deſperatione perducti, de illicitis complexibus libere filios procreauerint; quod & publicae leges, & eccleſiaſtica iura condemnant. Has ergo impudicas, deteſtabileſque perſonas a monaſteriorũ coetu, eccleſiarũq. conuentib. eliminandas eſſe mandamus. quatenus retruſæ in ſuis ergaſtulis, tãtum facinus continua lamentatione deflentes, purificatorio poſſint paenitudinis igne decoqui; vt eis vel ad mortem ſaltem ſolius miſericordiae intuitu, per communionis gratiam indulgentia ſubuenire poſsit. *Syrici. ep.* 1. *c.* 6. *Tribur. c.* 23. *&* 26. *Anſel. lib.* 11. *c.* 143.

CAP. VII.

20. q. 3. *propoſitũ. c.* 10

Qui relicta ſingularitatis profeſsione ad militiam, vel ad nuptias deuolutus eſt; publicae paenitẽtiae ſatisfactione purgandus eſt. Quia & ſi innocens militia, & honeſtum poteſt eſſe coniugium, electionem tamen meliorum † deſeruiſſe tranſgreſsio eſt. *Leo epiſt.* 90. *c.* 12. *ad Ruſtic. Narbon. Epiſcop. Vid. Tribu. c.* 26. *Burch. lib.* 8. *c.* 8. *Iuo lib.* 3. *tit.* 16. *c.* 9. *panor. & par.* 7. *c.* 19. *decr. Anſelm. lib.* 7. *cap.* 196. *& lib.* 11. *c.* 147.

† melioris, vel melioré

CAP. IIX.

27. q. 1. *quotquot.* 24.

Qui promiſsionem virginitatis mentiuntur, digami definitionem ſequantur. *Ancyr.* 19. *Raban. cap.* 4. *de paenit.* Iuo *par.* 6. *c.* 351. *decr. Tarrac. lib.* 1. *cap.* 110.

CAP. IX.

Hi, qui ſunt deſertores profeſſae caſtitatis, praeuaricatores habendi, & his omnibus per paenitentiam legitimam conſulendum. *Arauſ. c.* 28.

CAP. X.

Qui ſe ſacratis virginibus per cõiunctionem nefandam miſcuerit, vel propoſitum profeſſae religionis dereliquerit: vtrique a communione habeantur alieni, quia ſi quis templum Dei violauerit, diſperdet illum Deus, donec reſipiſcentes, a laqueo diaboli, a quo capti tenentur, ab ipſius voluntate ad auxilium paenitentiae reuertantur. *Turon. c.* 6.

CAP. XI.

Monachus ſi poſtea vxori, vel pellici fuerit ſociatus, numquam eccleſiaſtici gradus officium ſortiatur. *Aurel. c.* 21. *al.* 23.

27. q. 1. *monach.* 32.

CAP. XII.

Diſt. 28. c. 5.

De his, quos voluntas parentum a primis infantiae annis in clericatus officio, vel monachali poſuit, pariter ſtatuimus obſeruandum; vt mox cum detonſi, vel miniſterio electorum † contraditi fuerint, in domo eccleſiae, ſub Epiſcopali praeſentia, a praepoſito ſibi debeant erudiri. At vbi octauumdecimum aetatis ſuae compleuerint annum, coram totius cleri, plebiſque conſpectu voluntas eorum de expetendo coniugio ab Epiſcopo perſcrutetur: quibus ſi gratia caſtitatis, Deo inſpirante placuerit, & promiſsione eaſtimoniae ſuae, abſque coniugali neceſsitate, reſponderint, ſeruaturos; hi tamquam appetitores artiſsimae viae, leuiſsimo Domini iugo ſubdantur. &c. Cauendum tamen eſt his, ne quando ſuae ſponſionis immemores, ad terrenas nuptias, aut abortiuos concubitus vltra recurrant. Quod ſi forte fecerint, vt ſacrilegii rei, ab Eccleſia habeantur extranei. &c. *Tolet. ij. c.* 1. *Lemou. act.* 2. *poſt med. Anſel. lib.* 7. *c.* 42.

† lector. ſ

CAP. XIII.

Si qui in monaſterio conuerſi ſunt, aut cõuerti voluerint, non habeant licentiam euagandi, nec coniugem ducere, aut extranearum mulierum familiaritatem habere. Si vxorem duxerit, excõmunicetur, & de vxoris male ſociatae conſortio, etiam iudicis auxilio ſeparetur. Quod ſi iudex ad hoc ſolatium dare noluerit, excommunicetur. Si per cuiuſcumque patrocinium ſe conatus fuerit defenſare, ambo ab Eccleſia ſegregentur, donec reuertatur ad ſepta monaſterii; & indictam ab Abbate, quamdiu ei præceptum fuerit, agat paenitentiam, & poſt ſatisfactionem reuertatur ad gratiam. *Turon. ij. cap.* 16.

CAP. XIV.

Non licet Abbati, nec monacho ad nuptias ambulare. *Antiſ. c.* 24.

CAP. XV.

Nonnulli monachorum egredientes a monaſterio, non ſolum ad ſaeculum reuertũtur, ſed etiam vxores accipiunt. Reuocati in eodem monaſterio, a quo exierent, paenitentiae deputentur, ibique defleant crimina ſua, vnde deceſſerunt. *Tolet. iv. c.* 51.

CAP. XVI.

Monachus in fornicatione deprehenſus, vel vxoré ducere, fornicantiũ poenis, iuxta canones ſubiiciatur. T*rul. c.* 44.

CAP. XVII.

Si clericus, vel monachus in fornicationis pec-

CAP. XVII.

Si clericus, vel monachus, in fornicationis peccatum ceciderit, poſt tertiam verberationem in carcerem miſſus, vertentem annum ibi paenitētiam agat. Similiter & nonnanes, velatae, vel ſanctimoniales eadem paenitentia contineantur, & radantur omnes nes capilli capitis earum. *Syn. Franc. prope fin. Capitul. lib. 5. cap. 2.*

CAP. XIIX.

Canonicorum fornicatio pro matrimonio non reputetur, ſed eorum coniunctio omnino diuellatur. *Baſil. ad Amphiloc. epiſt. 2. cap. 6. Canonicos vocat clericos in canone clericorum, & monachos, & monachas virginitatem profeſſas. Balſam.*

CAP. XIX.

Quae virginitatem profeſſa a voto ſuo, ac profeſſione lapſa eſt, peccati adulterii tempus in ſuae vitae diſpenſatione complebit. Idem & in his, qui vitam monaſticam profitentur, & labuntur. *Baſil. ad Amphiloch. ep. 3. cap. 60.*

Ne monachi cum feminis ſint in balneis.

Tit. XIIX.

CAP. I.

Diſt. 81. c. 28. NOn oportet ſacerdotes, clericos, vel aſcetas, vel laicos in balneo cum mulieribus lauari. haec enim prima reprehenſio eſt Gentilium. *Laod. c. 30.*

CAP. II.

Sacerdotes, clericos, vel aſcetas non oportet in balneo cum mulieribus lauari, neque aliquem Chriſtianum; id enim primum Gentiles reprehendunt. clericus deponatur, laicus excommunicetur. *Trul. cap. 78.*

Ne feminae habitent in monaſteriis monachorum, aut ea ingrediantur; neque viri introeant in monaſteria ſanctimonialium.

Tit. XIX.

CAP. I.

1. Cor. 10. NE ſuſpicio detur exteris, inquit Apoſtolus, mulieres degere in Epiſcopiis, & in monaſteriis, ſuſpicionis plenum eſt. Si quis ancillam, vel liberā in eis locis habuerit ad aliquod miniſterium, puniatur. ſi perſeuerat, deponatur. Si vero in ſuburbanis mulieres ſint, & velint Epiſcopus, vel Praepoſitus illic aliquid agere, dū illic sūt, nō liceat mulierib. degere, ſed ſecedant. *Nic. ij. c. 18.*

CAP. II.

Monaſteria puellarum non niſi probatae vitae, & aetatis prouectae ad quaſcumq. earū neceſſitates, vel miniſtrationes laici permittantur intrare. *Epaun. cap. 38. Arelat. ſub Carolo cap. 7.*

CAP. III.

Mulier intra ſepta monaſterii nullatenus introire permittatur. Si Abbas in hac parte, aut Praepoſitus negligens apparuerit; qui eam viderit, & non ſtatim eiecerit, excommunicetur. *Turon. ij. cap. 17.*

CAP. IV.

Nullus Epiſcopus, presbyter, diaconus, clericus, vel quicumq. ſaecularis in monaſteriis puellarum, niſi probatae vitae, & aetatis prouectae, praeter vtilitatem, aut pro quacumque reparatione monaſterii, in quacumque earum neceſſitate habitare, aut ſecretas collocutiones habere praeſumant. Nec intra ſalutatorium, † aut oratorium ingredi permittantur, praecipue Iudaei. nec pro quorumcumque negotiorum occaſione puellis intra monaſterium Deo dicatis, aliquid ſecretius colloqui, aut familiaritatem, vel moras ibid. habere praeſumant. *Mat. c. 2.* † ſacrarium.

CAP. V.

Si quis Abbas mulierem in monaſterio ingredi permiſerit, aut feſtiuitates aliquas ibi ſpectare praeceperit, tribus menſibus in monaſterio retrudatur, pane & aqua contentus. *Antiſio. cap. 26.*

CAP. VI.

Neq; in virorum monaſterio, mulier, neque in mulierū vir dormiat, vt extra omne ſcandalum ſint fideleś. &c. Si quis fecerit, clericus, ſiue laicus, excōmunicetur. *Trul. c. 47.*

CAP. VII.

Presbyteris, diaconibus, ceteriſque clericis infra clauſtra monaſteriorum puellarum non ſit conceſſum habitare. Neque intrent monaſteria. &c. Similiter & aliis hominibus eadem monaſteria importune frequentare cupientibus omnis aditus praecludatur. *Turon. ſub Carol. cap. 29.*

CAP. IIX.

Nullus vaſſus Abbatiſſae, nec miniſter aliquis, nec clericus, nec laicus clauſtra ancillarum Dei ingrediatur, niſi forte quando neceſſitas operandi incumbit. *Cabilon. ſub Carolo cap. 63.*

Ne monaſteria monachorum, & ſanctimonialium ſint duplicia, vel vicina: neve in eodem choro ſint.

Tit. XX.

CAP. I.

MOnaſteria duplicia ne fiant, quia ſcandalum, & irriſio multis ſunt. Si quae vero cum propinquis volunt manere, & vitam ſolitariam agere, viri ad virorum monaſteria eant, mulieres ad mulierum, ita Deo magis placebit. Facta autem hactenus conſeruentur, iuxta canonem ſancti Patris noſtri Baſilii, & iuxta eius ordinē viuant. Non degant ſimul monachi, & ſanctimoniales: ne facile labantur. Mona- *18. q. 1. definimus 21.*

cho non liceat ſeparatim conuerſari cum ſanctimoniali. Non dormiat monachus in monaſterio earum; non comedant ſimul mas, & femina. Neceſſaria vitae ſi a parte virorum adferantur ad mulieres canonicas, ea ſuſcipiat Praepoſita extra ianuam cum aliqua anu. Si conſanguineam velit videre monachus, praeſente Praepoſita conuerſentur, breuibus, & paucis verbis. *Nicae. ij. c.* 20. *Iuo par.* 7. *c.* 25. *decr.* *Caeſar. lib.* 9. *c.* 50.

CAP. II.

18. q. 2. c. 25. *perni cioſā p.* 1. Prohibemus, ne ſanctimoniales ſimul cum canonicis, ſiue monachis in eccleſia, in vno choro conueniant ad pſallendum. *Innoc. ij. in conc.* Rom. *c.* 21.

CAP. III.

18. q. 2. c. 23. Monaſteria puellarum longius a monaſteriis monachorum, aut propter inſidias diaboli, aut propter oblocutiones hominū, collocentur. A*gath. c.* 28. *Iuo par.* 3. *c.* 158. *decr.*

Presbyteri, aut monachi, qui faciunt ſacra apud ſanctimoniales, ſtatim diſcedant. Tit. XXI.

CAP. I.

AD faciendas miſſas qui in monaſteria puellarum ingreſſi fuerint, ſtatim exacto miniſterio regredi feſtinabunt. Alias autem nec clericus, nec monachus iuuenis ad puellarum congregationem habebunt acceſſum, niſi aut paterna, aut germana neceſſitudo probetur admittere. *Epaun. cap.* 38. *Arelat. ſub* Carolo *c.* 7.

CAP. II.

Ne presbyteri, diaconi, ceterique clerici intrent *(puellarum)* monaſteria, niſi tempore, quo miſſarum ſollemnia celebranda ſunt, vel alia quaelibet eccleſiaſtica officia peragenda; quib. peractis ſtatim egrediantur, nec ibi poſtea aliquam moram faciāt. Similiter & aliis hominib. eadem monaſteria importune frequentare cupientibus omnis aditus praecludatur. T*uro. ſub Caro. c.* 29.

CAP. III.

Non debere presbyteros amplius in monaſterio puellari immorari, niſi donec miſſarum ſollemnia, aut aliquid ibi de Dei ſeruitio, & ſuo miniſterio expleant. *Cabilo ſub Carolo c.* 60.

CAP. IV.

Presbyteris per monaſteria puellarum oportuno tempore liceat miſſarum ſollemnia celebrare, & iterum ad proprias eccleſias redire. M*agunt. c.* 26.

CAP. V.

Quādo ſacerdotibus in monaſteriis puellaribus miſſarum celebrationes faciendae ſunt, cum miniſtris ſibi deputatis illuc ingrediantur; quibus rite peractis, non ad ſecretas collocutiones ſanctimonialium ſe vllo modo diuertant, ſed cum miniſtris ſuis illico egrediantur. *Pariſien. ſub* Ludouic. & *Lothar. lib.* 1. *cap.* 46. *poſt. principium.*

Ne monachi, vel canonici feminis, neve ſanctimoniales viris valde familiariter vtantur. Tit. XXII.

CAP. I.

NOn degant ſimul monachi, & ſanctimoniales: ne facile labantur. Monacho non liceat ſeparatim conuerſari cum ſanctimoniali. &c. N*icae. ij. c.* 20. *Iuo par.* 7. *c.* 25. *decr.* C*aeſar. lib.* 9. *c.* 50. 18. q 2. *definimus.* 21.

CAP. III.

Monaſteria praeterea ſanctimonialium, ſi quiſquam clericus ſine manifeſta, & neceſſaria cauſa, frequentare praeſumpſerit; per Epiſcopum arceatur, & ſi non deſtiterit, a beneficio eccleſiaſtico reddatur immunis. *Alex. iij. in conc.* Later. *c.* 11. *De vita, & ho. cleric. ca* 8. 3. *Grego. ix. & in* 1. *collect.*

CAP. III.

Clerici, vel continentes ad viduas, vel virgines non ingrediantur, ſine voluntate Epiſcopi, vel presbyterorum. tunc vero non ſoli, ſed cum aliis clericis ingrediantur, vel cum illis perſonis, cum quibus Epiſcopi, vel presbyteri ingredi poſſunt, puta presbyteris, vel laicis honeſtis. C*arth. c.* 38. G. C*arth. iij. cap.* 25. L. *Afric.* 5. L. *Capitul. lib.* 7. *cap.* 28. *Anſelm. lib.* 7. *cap.* 143. *Diſt.* 81. *c.* 32.

CAP. IV.

Ad reatum Epiſcopi pertinet, vel presbyteri, qui parochiae praeeſt, ſi ſuſtentādae vitae praeſentis cauſa, adoleſcentiores viduæ, vel ſanctimoniales clericorum familiaritabus ſubiiciantur. *Carth. iv. cap.* 102. *Burch. lib.* 8. *cap.* 55. *Iuo par.* 7. *cap.* 73. *decr.* C*aeſar. lib.* 9. *cap.* 60. *Diſt.* 81. *c.* 33.

CAP. V.

Puella Dei, nec familiaritatem habeat cum confeſſore, aut cum quolibet laico ſanguinis alieni, aut conuiuium ſola adeat; niſi vbi ſit ſeniorum, aut honeſtorum, aut viduarum, honeſtarumque frequentia, vbi honeſte confeſſor quilibet, cum plurimorum teſtimonio teſtium, conuiuio intereſſe poſſit. Cum lectoribus autem in ipſorum domibus, non admittendas penitus, nec videndas, niſi forte conſanguinea ſoror ſit, vel vterina. *Toletan. cap.* 6.

CAP. VI.

Nulla profeſſa, vel vidua abſente Epiſcopo, vel presbytero, in domo ſua antiphonas cū cōfeſſore, vel ſeruo ſuo faciat. *Tolet. c.* 9.

CAP. VII.

Religioſus, vel monachus, qui familiarius cū propinqua eius curae cōmiſſa conuerſatur, in caella monaſterii incluſus, paenitentiae lamētis incūbat, vbi ſingulari afflictione panis, & aquae victū ex Abbatis ordinatione percipiat. *Tarr. c.* 1.

CAP. IIX.

Abbatiſſa cum viris, clericis, ſiue laicis, horis

horis incompetentibus non loquatur; ſed quidquid cum maſculis clericis, ſiue laicis de rebus neceſſariis peragere debet, a prima hora vſque ad veſpertinam peragat. Et hoc non cum ſingulis, ſed coram pluribus. *Cabilo.ſub Carolo c.55.*

CAP. IX.

A veſpera vſque ad primam neque Abbatiſſa, neque alia ſanctimonialium cum quibuſlibet maſculis vllum colloquium habeāt, niſi forte talis fuerit occaſio, quam euitare non poſſint, & ſi neceſſitas incubuerit, id coram teſtibus facere debebunt. *Cabilo.ſub Carolo cap.56.*

CAP. X.

Non debere ſanctimoniales in propriis manſionibus cum aliquibus maſculis clericis,ſiue laicis, conſanguineis, ſiue extraneis bibere,ſiue comedere:ſed ſi quando id agendum eſt,in adiutorio agatur; & vbi adiutorium deeſt, non fiat. Et cum nullo maſculo eis colloquium habere liceat,niſi in adiutorio,& ibi corā teſtib.*Cabilo.ſub Carolo c.61.*

CAP. XI.

Feminis,non ſolum in manſionib. & clauſtris canonicorum prandendum,aut requieſcendum non eſt: quin potius, nec in ea intrandi, excepto in eccleſiam, vltra tribuenda facultas.quia valde hoc a ſanctis Patrib. legitur inhibitum.Si quid vero caritatis officio illius attribuendum eſt; extra clauſtra conſtituatur locus,in quo id accipiant. Qui vero ſecus,quam praemiſſum eſt,agere tentauerit:ita ſeueriter a Praelatis,& a magiſtris corrigatur;vt ceteris,ne quid tale agere pertentent, exemplo correptionis ſibi exhibitæ, terrorem incutiat.*Aquiſg.c.144.*

CAP. XII.

Comperimus quoſdam canonicos, & monachos,poſthabito religionis ſuae pudore, monaſteria ſanctimonialium,tam monacharum,quam canonicarum,inconſulto Epiſcopo ſuo,imprudenter, atque irreuerenter adire.&c.Quod factum, quia nec canonico, nec monaſtico conuenit propoſito,prorſus interdicimus,niſi forte cauſa praedicationis, aut certe ineuitabilis neceſſitas id facere coegerit:& hoc nullatenus ſine licentia Epiſcopi, aut illius qui vice illius fungitur,fieri præſumatur.Quod ſi ſermo praedicationis faciendus eſt;cōgruo in loco coram omnib. fiat.Si colloquendū cū aliqua ſanctimonialiū, ratio expoſtulat;id non aliubi,niſi in conſtituto loco, id eſt, in auditorio, ſub teſtimonio virorum religioſorum,& religioſarum feminarum fiat.&c.Porro ſi ſacerdotibus ſanctimoniales peccata ſua confiteri voluerint, id non niſi in eccleſia coram ſancto altari, adſtantibus haud procul teſtibus faciant.Si autem infirmitas praepedierit, vt in eccleſia eadem confeſsio fieri nequeat, in quacumq; domo facienda eſt, non niſi teſtibus ſimiliter haud procul aſtantibus fiat. &c. Nullo modo qu[illegible] idetur nobis conuenire; vt monachus re[illegible]o monaſterio ſuo, idcirco ſanctimonialium monaſteria adeat, vt confitentibus peccata ſua modum paenitentiae imponat.&c. Epiſcopis ſane sūmopere prouidendum eſt, ne canonicorum, aut monachorum acceſſus indiſcretus in monaſteriis puellaribus paſsim fiat, quia perſaepe hac occaſione multos vtriuſque ordinis, canonici videlicet,& monaſtici viros, muſcipulam diaboli incurriſſe cognouimus.*Pariſien.ſub Ludouico,& Lothario lib.1.c.46.*

CAP. XIII.

Religioſis feminis laicorum alienorum familiaritatem, & conſortium prohibemus, eorum ſcilicet, qui nec Dei timore ſubiecti,nec continentiae retinent diſciplinam. *Mar.Br.c.32.*

De ſanctimonialibus lapſis, & de earum corruptoribus. Tit. XXIII.

CAP. I.

Virgo,quae ſe Deo dicauit,& monachi, nuptias contrahere non poſſint. Si fecerint, ſint excommunicati. Sed poteſt Epiſcopus humanitatem praebere eis. *Chalc.c.16.Colonien.ſub Carol. iij.c.6. Tribur. cap.23.Burch.lib.8.c.30.Iuo par.7.c.49.decr.Anſel.lib.11.c.89.Caeſ.lib.10.c.116.* *27.q.1.c. 22.ſi qua. & c. virgini.12.*

CAP. II.

Si quis monacham,quam Dei ancillam appellamus; in coniugium duxerit, anathema ſit. *Gregor. ij.in ſynod. Rom.cap. 3. Troslei. cap. 8.*

CAP. III.

Presbyteram,diaconam,nonnam,aut monacham,vel etiam ſpiritalem commatrem nullus ſibi praeſumat nefario coniugio copulare. Nam qui huiuſmodi opus perpetrauerit,ſciat ſe anathematis vinculo eſſe obligatum.&c.*Zachar.in ſynod.Rom.c.5.*

CAP. IV.

Feminae, quae habitum religioſum, aut velamen obtentu religioſitatis ſuſceperunt, cum eſſent viripotentes,deinceps viro ſociari non permittantur; ſed eligentes monaſteria, regulariter viuant, aut in domibus ſuſceptum habitum caſte obſeruent; contra autem turpes inuentae, prouidentia Epiſcopi emendentur.&c. *Syn.Rom.ſub Eug.ij.et Leone iv.c.29.Burch.lib.8.c.54.Iuo par.7.c.72. decr.Tarra..lib.6.c.232.* *22.q.1.c. mulieres. 31.*

CAP. V.

Qui ſponte ad monaſterium peruenerit,& poſtmodum ad nuptias, vel ad militiam deuoluitur; publice ſatisfactionem paenitentiae gerat.*Syn.Rom.ſub Leo.iv.c.32.*

CAP. VI.

Canonici regulares, & monachi, atque cōuerſi,& profeſsi,qui ſanctum tranſgredientes propoſitum, vxores ſibi copulare prae- *27.q.1.c. 40.ut lex.*

ſumpſerint; ſeparentur. Huiuſmodi namque copulationem, quoniam contra eccleſiaſticam regulam conſtat eſſe contractam; matrimonium non eſſe cenſemus. Qui etiam ab inuicem ſeparati, pro tantis exceſſibus condignam paenitentiam agant. Id ipſum quoque de ſanctimonialibus feminis,ſi quod abſit,nubere attentauerint, obſeruari decernimus. *Inno. ij. in concil. Rom. c. 5. Eugen. iij. in conc. Rem. c. 7. In fine panor. Iuonis. Paenit. Rom. par. 8. c. 7.*

CAP. VII.

27.q.1.c. 11.impudicas. Monachorum quoſdam, atque monacharum abiecto propoſito ſanctitatis,in tantam (*dicis*) demerſos eſſe laſciuiam;vt prius clanculo,velut ſub monaſteriorum praetextu,illicita,ac ſacrilega ſe contagione miſcuerint, Poſtea vero in abruptum conſcientiae deſperatione perducti,de illicitis complexibus libere filios procreauerint:quod & publicae leges,& eccleſiaſtica iura condemnant. Has ergo impudicas, deteſtabileſque perſonas a monaſteriorum coetu, eccleſiarumque conuentibus eliminandas eſſe mandamus. quatenus retruſae in ſuis ergaſtulis, tantum facinus continua lamentatione deflentes,purificatorio poſſint paenitudinis igne decoqui; vt eis vel ad mortem ſaltem ſolius miſericordiae intuitu, per communionis gratiam indulgentia ſubuenire poſſit. *Syrici. ep. 1. c. 6. Tribur. c. 23. & 26. Anſel. lib. 11. cap. 143.*

CAP. IIX.

27.q.1.c. 10. Quae Chriſto ſpiritualiter nubunt,& a ſacerdote velātur, ſi poſtea nupſerint publice, vel occulte corruptae fuerint;non eas admittendas eſſe ad agendam paenitentiam, niſi is,cui ſe iunxerant, de hac vita deceſſerit. Si enim de omnibus haec ratio cuſtoditur.&c. quanto magis de illa, quae ante immortali ſe ſponſo coniunxerat,& poſtea ad humanas nuptias tranſire elegit? *Inno. epiſt. 2. cap. 12. Turo. ij. c. 21. Burch. lib. 8. c. 13. Iuo lib. 7. c. 17. decr. Anſ. lib. 11. c. 88. Caeſ. lib. 10. c. 112.*

CAP. IX.

De improbo homine Daniele, qui cū virginum ſacrarum pollutus inceſto diceretur, Epiſcopus fuit ordinatus. *Caeleſt. ep. 2. c. 3.*

CAP. X.

Virginibus ſacris temere ſe quoſdam ſociare cognouimus.& poſt dicatum Deo propoſitum inceſta foedera,ſacrilegaque miſcere;quos protinus aequum eſt a ſancta communione detrudi,& niſi per publicam paenitentiam omnino non recipi; ſed his certe viaticum de ſaeculo tranſeuntibus, ſi tamen paenituerint, non negari. *Gelaſ. ep. 1. cap. 22. Vid. Tribur. 23. Raba. c. 5. de paenit.*

CAP. XI.

36.q.2.c. 2. Raptores viduarum, vel virginum ob immanitatem tanti facinoris deteſtamur, illos vehementius perſequendo, qui ſacras virgines,vel volētes,vel inuitas, matrimonio ſociare tentauerint. Quos pro tam nefandiſſimi criminis atrocitate, a communione ſuſpendi praecipimus. *Symmach. ep. 1. c. 3. Anſ. lib. 10. c. 8. Tarrac. lib. 6. c. 249.*

CAP. XII.

Neque viduas ad nuptias trāſire patimur, quae in religioſo propoſito,diuturna obſeruatione permanſerunt. Similiter virgines nubere prohibemus, quas annis plurimis in monaſteriis aetatem peregiſſe contigerit. *Symma. ep. 1. c. 4. Burch. lib. 8. c. 46. Iuo l. 3. tit. 17. c. 16. panor. & par. 7. c. 64. & 144. decr. Caeſar. lib. 9. cap. 56.* 27.q.1.c. 3.

CAP. XIII.

Sacramenta ab adulteris,& ſanctimonialium violatoribus exhibita ſancta, & veneranda non negamus. &c. huiuſmodi tamen homines a ſanctis miniſteriis prohibēdi ſūt. *Vrban. ij. in ep. ad L. praepoſitum ſancti Vincentij, al. Iuuenci, in med.* Diſt. 32. c. 6. praeter. ¶ ad hoc.

CAP. XIV.

Qui promiſſionē virginitatis mentiuntur, digami definitionem ſequantur. *Ancyr. 19. Raban. cap. 4. de paenit. Iuo par. 6. cap. 351. decr. Tarrac. lib. 1. cap. 110.* 27. q. 1. quotquot. 24.

CAP. XV.

Virgines Deo dicatae,ſi pactum perdiderint virginitatis. &c. placuit nec in fine dādam eis eſſe communionem. Quod ſi paenituerint, & tempore vitae ſuae egerint paenitentiam,& abſtinuerint ſe a coitu;eo quod lapſae potius videantur, placuit eas in fine communionem accipere debere. *Elib. c. 13. Magun. i. c. vlt. Colonien. ſub Carolo iij. c. 6. Magunt. ſub Arnul. c. 26. Raban. c. 4. de paen.* 27.q.1.c. 25.

CAP. XVI.

Profeſſas viduas, ſi in incontinentia perſtiterint, cum raptoribus eſſe damnandas. *Arel. ij. cap. 27. Turo. ij. c. 21. in fi.*

CAP. XVII.

De puellis,quae ſe vouerunt Deo, & praeclari nominis decore floruerunt, ſi poſt xxv. annos aetatis ad terrenas nuptias ſponte tranſierint,id cuſtodiēdum eſſe decreuimus; vt cum his,cum quibus ſe obligauerint, cōmunione priuentur; ita vt eis poſtulantibus paenitentia non negetur, cuius paenitentiae communio multo tempore differatur. *Arel. ij. c. 33. Turon. ij. cap. 21.*

CAP. XIIX.

Puellae, quae ſe Deo vouerunt, ſi ad terrenas nuptias ſponte tranſierint, paenitentes non ſtatim ad paenitentiam recipiantur. Cum data tamen fuerit, niſi plene ſatisfecerint Deo, in quantum ratio popoſcerit, eiſdem communio differatur. *Valent, Gall. cap. 2.*

CAP. XIX.

Sicut bonum eſt caſtitatis praemium, ita & maiori obſeruantia, & praeceptione cuſtodiendum eſt; vt ſi quae viduae quantumlibet adhuc in minoribus annis poſitae, & matura aetate a viro relictae, ſe deuouerunt Domino; & veſte laicali abiecta, ſub teſti- 27.q.1.c. 1.

Digitized by Google

teſtimonio Epiſcopi, & eccleſiae religioſo habitu apparuerint, poſtea vero ad nuptias *1. Tim. 5. b.* ſaeculares tranſierunt: ſecundum Apoſtolum damnationem habebunt, quoniam fidem caſtitatis, quam Domino vouerunt, irritam facere auſae ſunt. Tales ergo perſonæ ſine Chriſtianorum communione maneant, nec in conuiuio cum Chriſtianis communicent. &c. *Carthag. iv. c.* 104. *Burch. lib.* 8. *c.* 39. *Iuo par.* 7. *c.* 58. *&* 147. *decr.*

CAP. XX.

27. q. 1. c. 27. Deuotam peccantem non recipiendam in eccleſiam, niſi peccare deſierit; & ſi deſinens egerit aptam paenitentiam x. annis, recipiat communionem. Prinſquam autem in eccleſiam admittatur ad orationem, ad nullius conuiuium Chriſtianae mulieris accedat. Quod ſi admiſſa fuerit, etiam haec, quæ eam receperit, habeatur abſtenta. Corruptorem etiam par poena conſtringat. Quae autem maritum acceperit, non admittatur ad pænitentiam, niſi adhuc ipſo viuente marito, caſte viuere coeperit, aut poſtquam ipſe deceſſerit. *Tolet. c.* 16. *Mart. Brac.* 31. *Capitul. lib.* 7. *c.* 294. *Anſel. lib.* 11. *c.* 91.

CAP. XXI.

27. q. 1. c. 26. de filia. Epiſcopi, ſiue presbyteri, ſiue diaconi filia, ſi deuota fuerit, & peccauerit, & maritũ duxerit; ſi eam pater, vel mater in affectum receperint, a communione habeantur alieni. Pater vero cauſas in concilio nouerit ſe praeſtaturum. Mulier autem non admittatur ad communionem, niſi marito defuncto egerit paenitentiam. Si autem viuente eo ſeceſſerit, & paenituerit, nullo modo niſi vitae deficiens accipiat communionem. *Tolet. c.* 19. *M. Bra. c.* 30.

CAP. XXII.

27. q. 1. c. 35. Viduitatis ſeruandae profeſſionem coram Epiſcopo in ſecretario habitam, impoſita a presbytero veſte viduali, non eſſe violãdam. Eius vero raptorem, vel ipſam talis profeſſionis deſertricem, merito eſſe damnandam. *Arauſ. c.* 27. *Burch. lib.* 8. *cap.* 43. *Iuo lib.* 3. *tit.* 17. *c.* 14. *panor. & par.* 7. *c.* 61. *decr.*

CAP. XXIII.

Hi, qui ſunt deſertores profeſſae caſtitatis, praeuaricatores habendi; & his omnibus per paenitentiam legitimam conſulendum. *Arauſ. cap.* 28.

CAP. XXIV.

Sanctimoniales, quae de virginitate crimine proprio deciderunt, a communione habeantur alienae. *Andegauen. c.* 6.

CAP. XXV.

Quae virginitatem profeſſae, & benedictionem fuerint per manus impoſitionem, ſub conteſtatione huius propoſiti conſecutae, ſi fuerint in adulterio deprehenſae; cum adulteris ipſarum arcendas a communione cenſemus. *Venet. cap.* 4.

CAP. XXVI.

Qui ſe ſacratis virginibus per cõiunctionem nefandam miſcuerit, vel propoſitum profeſſae religionis dereliquerit; vtrique a communione habeantur alieni. quia ſi quis templum Dei violauerit, diſperdet illũ Deus *1. Cor. 3.* donec reſipiſcentes, a laqueo diaboli, a quo capti tenentur, ab ipſius voluntate ad auxilium paenitentiae reuertantur. *Turo. c.* 6.

CAP. XXVII.

Qui pænitenti viduae, vel virgini religioſae ſtuprum intulerit, ſi ſe ab eo ſequeſtrare noluerit, pariter a communione Chriſtianorum, & conſortio ſegregentur. Si vero illa, quae vim pertulit, ad ſanctam religionem redierit, in illo ſolo ſententia excommunicationis teneatur, quoaduſque publice paeniteat. *Ilerd. cap.* 6.

CAP. XXIIX.

De raptu virginum conſecratarum, ſeu in propoſito ſub deuotione viuentium, id ſtatuimus: vt quicumque ſacratae, vel deuotae, id eſt, religionem profeſſae vim inferre praeſumpſerit, a communione eccleſiaſtica vſque ad exitum repellatur, viatico tantum ei infirmitatis periculo reſeruato. Quod ſi quae rapta dicitur, cum raptore habitare conſenſerit, & ipſa excommunicatione ſimili feriatur. quae & formam de paenitentibus, ac viduis in propoſito manentibus definitam, ſub districtione eccleſiaſtica conſeruet. Quod ſi quis ſacerdos ſciens huiuſmodi perſonis cõmunicauerit; anno integro pacem eccleſiaſticam non habebit. *Aurel. iij. c.* 16.

CAP. XXIX.

Nos hoc ſequamur, quod Apoſtolus Paulus, vel Papa Innocentius ſtatuit, ita dumtaxat, vt nullus ſacratam Deo virginem, neque *1. Tim. 5. b.* ſi in honore Chriſti veſtem mutauit, tam viduam quam puellam, aut rapere, aut competere, aut ſibi coniugem ſociare præſumat; quia & lex Romana conſtituit: vt quicumque ſacratam Deo virginem, vel viduam forte raptus fuerit, ſi poſtea eius de coniunctione conuenerit, capitis ſententia feriatur. Item *Cod. de Ep. & cler.* [ſi quis non dicam rapere, ſed attentare matrimonio iungendi cauſa ſacratas virgines, vel viduas auſus fuerit; capitis ſententia feriatur. Cum etiam in chronicis habeatur, de virginibus Gentilium tempore, quae ſe Deae Veſtae ſacrauerant, poſtmiſſo propoſito, & corrupta virginali gratia, legali ſententia viuas in terra fuiſſe defoſſas. &c. Nos vero, quos lex perimi iubet, ſi cupiunt audire praeconem, volumus, ſi conuertantur, vt viuant. Nam tunc perimendi ſunt oris gladio, & a communione priuandi, ſi relicta ſibi decreta ſeniorum obſeruare noluerint. &c. Qui ergo in hac pertinacia perdurare voluerint, & plus in volutabro malae conuerſationis permanere, quam ſe de vetito coniugio ſeparare; perenni excommunicatione damnentur. Et quicumque Epiſcoporum, aut presbyterorum, vel diaconorũ, aut ſubdiaconorum (*eos communicare praeſumpſerit*) ab omnibus Epiſcopis excommunicatus

 habea-

habeatur, & excludatur excuſationis adinuentio, quam modo aliquae dicere meditantur, quod propterea ſe veſte mutauerint; ne eas inferiores perſonae macularent: cum Childebertus, & Clotharius Reges conſtitutionem legum hac de re cuſtodierint, & ſeruauerint, quam nunc donus Charibertus † Rex ſucceſſor eorum praecepto ſuo roborauit; vt nullus, vllam nec puellā, nec viduam, abſque parentum voluntate tradere, aut accipere praeſumat. &c. *Turon. ij. c. 21.*

CAP. XXX.

Sacrarum virginum neque per raptum, neque per competitiones aliquas quiſquam coniugia ſortiatur, ſimiliter de earum *(erit)* coniunctionibus abſtinendum; & hi, qui eas rapere, aut competere voluerint, a communione ſunt remouendi, quae veſtium commutatione, tam viduae, quam puellae religionē, paenitentiam, aut virginitatem publica declaratione fuerint profeſſae. Quod ſi contra dicta quis venerit, & ſacerdotem ſuum audire neglexerit; & in praeſenti a communione catholicae Eccleſiae habeatur extraneus, & perpetuo anathemate feriatur. *Pariſ. c. 5.*

CAP. XXXI.

Quae in domibus propriis tam puellae, quam viduae commutatis veſtibus cōuertuntur, cum his, quibus coniugio copulantur, Eccleſiae communione priuentur. Sane ſi culpam ſequeſtratione ſanauerint, ad communionis gratiam reuocentur. *Aurel. v. c. 19.*

CAP. XXXII.

32. q. 2. c. vlt. hoc idem. Si quis propoſitum caſtitatis viduae, vel virginis impedierit, a ſancta communione, & a liminibus eccleſiae habeatur extraneus. *Tolet. iij. c. 10. Burch. lib. 8. cap. 44. Iuo par. 7. cap. 62. decr.*

CAP. XXXIII.

De puellis, quae ſe Deo vouerint, & praeclarae decore aetatis ad terrenas nuptias tranſierint, decreuimus; vt ſi qua puella voluntarie, aut parentibus ſuis rogantib. religionem profeſſa, vel benedictionem fuerit conſecuta, & poſtea ad coniugium, aut ad volutabrum ſaeculi, quod potius ſtuprum eſt, quam coniugium iudicandū, tranſgredi praeſumpſerit; vſque ad exitum cum ipſo, qui ſe huiuſmodi conſortio maculauit, communione priuetur. Quod ſi paenitentia ducti ſe ſequeſtrauerint, quamdiu Epiſcopo loci illius viſum fuerit, a communionis gratia ſuſpendantur. Ita tamen, vt propter infirmitatem, aut ſubitaneum tranſitum vitae, illis miſerationis intuitu, communio tunc non negetur. *Matſco. c. 12.*

CAP. XXXIV.

Si qua virgo propria voluntate, abiecta laicali veſte, deuotarum more induta, caſtitatem ſeruare promiſerit; vel ſi quis hominum vtriuſque ſexus, paenitentiae benedictionem expetendo, a ſacerdote perceperint, ad terrena connubia ſponte tranſierint. &c. vtrique ab eccleſiarum liminibus expulſi, ita ab omnium catholicorum communione ſint ſeparati, vt nulla prorſus eis, vel colloquij conſolatio ſit relicta. *Barcinon. ij. c. 4.*

CAP. XXXV.

Duo ſunt genera viduarum, ſaeculares, & ſanctimoniales. Saeculares viduae ſunt, quae adhuc diſponentes nubere laicalem habitum non depoſuerunt. Sanctimoniales ſunt, quae iam mutato habitu ſaeculari, ſub religioſo cultu in conſpectu ſacerdotis, & Eccleſiae apparuerunt. Hae ſi ad nuptias tranſierint, iuxta Apoſtolum, non ſine damnatione erūt; 1. Ti. 5. b.
quia ſe primum Deo vouentes, poſtea caſtitatis propoſitum abiecerunt. *Tolet. iv. c. 55. Vide Tolet. vi. c. 6.*

CAP. XXXVI.

Epiſcopus, presbyter, diaconus. &c. mulierem conſecratam Deo violans deponatur, 27. q. 1. ſi quis. c. 6.
vti ſponſam Dei corrumpens; laicus excommunicetur. *Trul. c. 4.*

CAP. XXXVII.

Si clericus, vel monachus in fornicationis peccatum ceciderit, poſt tertiam verberationem in carcerem miſſus, vertentem annum ibi paenitentiam agat. Similiter & nonnanes velatae, uel ſanctimoniales eadem paenitentia contineantur, & radantur omnes capilli capitis earum. *Syn. Franc. prope fin. Capitul. lib. 5. c. 2.*

CAP. XXXIIX.

Conſtituimus, vt nullus laicus homo Deo ſacratam faeminam ad mulierem habeat. *Sueſſon. ſub Pipino ante fin.*

CAP. XXXIX.

Si homo inceſtum commiſerit cum Deo ſacrata, aut cum matre ſua, aut cum matrina ſua ſpiritali de fonte. &c. pecuniam ſuam perdat, ſi habet; & ſi emendare ſe noluerit, nullus eum recipiat, nec cibum ei donet. *Synod. ſub Pipino c. 1. Capitul. lib. 5. cap. 7.*

CAP. XL.

Placuit de feminis cuiuſcumque conditionis, puellis ſcilicet, vel viduis, quae virginitatis, ſiue continentiae propoſitum ſpontanee pollicentes, Deo mancipatae fuerint, & ob continentiae ſignum nigram veſtem, quaſi religioſam, ſicut antiquus mos fuit in his regionibus, indutae fuerint. &c. ſi poſtea ſeſe ſiue clanculo corruperint, ſeu publice nupſerint; dignis quidem mundano iudicio corporalibus coercitae vindictis, ſegregentur ab inuicem, & agant cunctis diebus vitae ſuae paenitentiam. &c. *Foroiul. c. 11.*

CAP. XLI.

Illud neceſſarium viſum eſt de monaſteriis puellarum quae in quibuſdam locis lupanaria potius uidentur eſſe, quam monaſteria, propter negligentiam ſtipendiorum, aut certe inſollertiam Praelatorum. Vnde poſtulandum eſt, vt religioſi viri ad hoc dirigantur, vt talia inquirant, & ſecundum religionem Deo placabilem emendare ſtudeant. *Aquiſgr.*

Aquiſgr.ij.ſub Ludou. *part.*3. *cap.*12.

CAP. XLII.

Admonendae Praelatae ſunt, vt praeuideant, ne in ipſis monaſteriis multimodi ſint anguli, vel talia loca, quae ſint tenebroſa, aut certe viſui Praelatarum † occulta, in quibus Deus pro ſceleribus inibi commiſſis ad iracundiam prouocetur. *Aquiſgr.ij.par.*3.*c.*14.

† Praelator.

CAP. XLIII.

De raptoribus viduarum, ac virginum dignum duximus, vt ab vniuerſis Comitib. omni niſu inueſtigentur, & inuenti condigna inuectione ex auctoritate Imperiali caſtigentur, vt a tam illicita præſumptionis audacia ipſi coerceantur, & ceteri hoc admittere volentes terreantur. *Aquiſgra.ij.ſub Ludouic. par.*4.*cap.*24.

CAP. XLIV.

Qui ſanctimoniales virgines, vel viduas rapiunt, & progreſſu etiam criminis in coniugium ſumunt, publicae penitentiae, iuxta modum, quem praeuiderit Epiſcopus, ſubigantur. Ipſae vero locis congruis paenitentiae retrudantur, & ad habitum religionis redire cogantur. Vterque autem ſine vlla ſpe vxoriæ copulationis peremniter maneat. Si autem, quod abſit, coniugia iterare praeſumpſerint, acriori ſubdantur vindictae, & amplius propellantur. Qui ſi forte obedire monitis ſalutaribus noluerint, anathematizentur. *Melden.c.*67.*Burch.lib.*8.*cap.*52.*Iuo par.*7.*cap.*30. *decr.*

CAP. XLV.

*De purg. canonic.c.*3. *Grego. ix. & in* 1. *colle.c.* 2.*eo.tit.*

Illae, quae quaſi ſanctimoniales ſub velamine religionis degere cognoſcuntur, ſed potius iuxta Apoſtolum in deliciis viuentes mortuae in diuinis oculis computantur, libidinibuſque, & ceteris carnis voluptatibus inſeruire accuſantur: ſi manifeſte detegi potuerint, Epiſcopali auctoritate, & Regia poteſtate in talibus locis reſidere ſub teſtimonio religioſo cogantur, vbi paenitentiam ſi fecerint dignam, adſequantur etiam fructuoſam. Si autem manifeſte detegi non valuerint, erga Eccleſiam ſuae opinionis malam famam legaliter purgare cogantur, & vt religioſius de cetero viuant, Epiſcopali decreto, & Regia poteſtate coerceantur. *Melden.c.*70.*Burch.lib.*8.*c.*50.*Iuo par.*7.*c.*68.*decr.*

CAP. XLVI.

Feminae, quae ſacro velamine ſunt conſecratae, ſi fuerint fornicatae, velamen deponere non praeſumant; ſed paenitentiae iugo ſubmiſſae ſummopere decertare feſtinent, vt ad indulgentiae, & remiſſionis valeant gratiam ſubuenire. † *Vorm.cap.*20.

†peruenire ſi

CAP. XLVII.

Si viduae propoſitum caſtitatis aſſumpſerint, aut monaſterii clauſtris regulariter conſtringantur, aut domi manentes caſtitatem ſuae profeſſionis integerrime cuſtodiant. Quod ſi a propoſito deuiauerint, canonicae inſtitutionis cenſura corrigantur. *Magunt. ſub* Arnul.*c.*26.

CAP. XLIIX.

Duae ſanctimoniales propter ſuum facinus de monaſterio ſancti Petri ſine velamine erant eiectae: ſed iuxta ſacros canones ſancta conſtituit ſynodus; vt velamina illis redderentur, & intra monaſterium in ergaſtulo ponerentur, paruo pane, & aqua breui, cum abundantia diuini verbi vſque ad ſatiſfactionem fruerentur. *Meten.c.*6.

CAP. XLIX.

Si quis ſacro velamine conſecratam in coniugium duxerit, & poſt dicatā Deo propoſitum inceſta foedera, ſacrilegaq. miſcuerit, vt in conſtitutis Gelaſii Papae cap.xx. protinus aequum eſt a ſacra communione detrudi, & niſi per publicam, probatamque paenitentiam omnino non recipi; ſi tamen paenituerint, tranſeuntibus de ſaeculo viaticum non negetur. In Chalced.cap.xvi, excommunicantur. &c. Syric. cap.vi. Velatae Deo. &c. Vnde verbo Domini, & canonica auctoritate in hac ſancta ſynodo praecipimus, vt omnino ſeparentur, & iuramento conligentur, vlterius ſub vno non cohabitare tecto, nec familiari frui colloquio, excepto in eccleſia, & in publico, aut pariter vllam habere communionem, vnde ſuſpicio illecebroſi facti, iuſte poſſit oriri. Si quae etiam inter ſe diuidenda ſint, diuidant, & vterq. ſua prouideat. *Tribur.c.*23.*Vid. Chalced.c.*16. *Gelaſ.ep.*1.*c.*22. *Syric.epiſt.*1.*c.*6.

27. *q.*1.*c.*17.*ſi quis.*

CAP. L.

Si vidua propria voluntate continentiam profeſſa, vt in Gelaſii cap.xxi. legitur, eius intentio pro ſe reddat rationem Deo. quia ſicut ſecundum Apoſtolum, ſi ſe continere non poterat, nullatenus nubere vetabatur; ſic ſecum habita deliberatione promiſſam fidem pudicitiæ debet cuſtodire. Qua auctoritate paternae ſuffulti ſententiae, in hoc ſacro conuentu ſancimus, & libere iudicamus: quod ſi ſponte velamen, quamuis non conſecratum, ſibi impoſuerit, & in eccleſia inter velatas oblationem Deo obtulerit; velit nolit, ſanctimoniae habitum vlterius habere debebit; licet ſacramento confirmare velit, eo tenore, & ratione velamen ſibi imponere, vt iterum poſſit deponere. *Tribur.c.*25.*Vid.Gelaſ.epiſt.*1.*c.*23. *Burch.lib.*8.*c.*36. *Iuo lib.*3.*tit.*17.*c.*10.*pan.& par.*7.*c.*55.*decr.*

27. *q.*1.*c.*8. *viduas*

1.*Tim.*5.

*De regul. c.*4.*Greg. ix. et c.*6. *eo. tit. in* 1. *collect.*

CAP. LI.

Nullus Deo deuotam virginem, nullus ſub religionis habitu conſiſtentem, ſiue uiduitatis continentiam profeſſam. &c. illicito connubio, aut vi, aut conſenſu accipiat coniugem, quia nec verum poterit eſſe coniugium. *Troslei.c.*8.

CAP. LII.

Scire vos conuenit, quia blaſphemiam Deo irrogat, qui cum Deo ſacrata, vel cum uelata femina ſe commaculat. *Troſlei.cap.*8. *prope fin.* Capitul.*libro* 6.*cap.*412. *hodie cap.*309.

CAP.

CAP. LIII.

Si clericus cum velata femina, vel cum ſacrata Deo ſe commaculauerit, proprio honore priuetur. *Troslei. c. 8. prope fin. ex Capitul. lib. 6. cap. 413. hodie cap. 410.*

CAP. LIV.

27. q. 1. c. 37. Sciendum eſt omnibus quod Deo ſacrata feminarum corpora per votũ proprie ſponſionis, & verba ſacerdotis Deo conſecrata templa eſſe, ſcripturarum teſtimoniis cõprobantur. & ideo violatores earum ſacrilegi, 1. Cor. 3, ac iuxta Apoſtolum filii perditionis eſſe noſcuntur. *Trosle. c. 8. in fin. ex Capitul. lib. 6. c. 414. hodie c. 311. Burch. lib. 8. c. 51. Iuo lib. 3. tit. 17. c. 19. panor. & par. 7. c. 69. decr.*

CAP. LV.

Contra nefandos inſidiatores ſacrarũ virginum pudicitiae. &c. neruum rigoris apponimus, ſtatuentes; vt quicumque pudicitiam ſanctimonialium cuiuſcumque habitus, auſu ſacrilego ſollicitare praeſumpſerit; ab officio, ſi clericus fuerit; ſi laicus, a perceptione corporis Domini nouerit ſe ſuſpenſum. Qui vero ſacrilegium, vel temerariũ carnis commercium cũ talibus habuerit; ipſo facto excommunicationis ſententia ſe nouerit innodatum. Sanctimonialis vero, ſeu canonica, quae huiuſmodi crimen flagitioſum perpetrauerit, vlterius ad officium aliquod in monaſterio nullatenus admittatur. Sed in ſignũ iniquitatis ſuae, vltima tam in clauſtro maneat, quam in choro. *Concil. habit. in German. ſub* Conrad. *Card. c. 13.*

CAP. LVI.

Canonicorum fornicatio pro matrimonio non reputetur, ſed eorum coniunctio omnino diuellatur. *Baſil. ad Amphiloch. epiſt. 2. cap. 6. Canonicos vocat clericos in canones clericorum, & Monachos, & monachas virginitatem profeſſas.* Balſam.

CAP. LVII.

De lapſis virginibus, quae vitam in honeſtate Domino profeſſae ſunt, deinde quoniã carnis perturbationibus ſubiectae ſunt, ſua pacta conuenta infirmarunt; Patres quidem clementer, & leniter, in eorum, qui labuntur infirmitatem ſe gerentes, eſſe admittendas cenſuerunt poſt annum ad ſimilitudinem digamorum decernentes. Mihi videtur, quod quoniam Dei gratia procedens Eccleſia fit fortior, & ordo virginum nunc augetur; eſt adhibendus animus rei, quae per intelligentiam cernitur, & ſententiae ſcripturae, quae poteſt ex conſequentia inueniri. Viduitas enim virginitate minor eſt, ergo & viduarum delictum, a virginum delicto ſecundum eſt, &c. Si vidua itaque grauiſſimo iudicio ſu-
1. Tim. 5. 6. biecta eſt, vt quæ fidem in Chriſtum irritam fecerit, quid de virgine putandum eſt, quae eſt ſponſa Chriſti, & ſacrum vas Domino dedicatum? Magnum quidem eſt peccatum, ancillam quoque quae clandeſtinis matrimoniis tradit ſtupri domum implere, & poſſeſſorem per malam vitam iniuria afficere: ſed multo eſt grauius ſponſam fieri adulteram, & vnione cum ſponſo ignominia, & dedecore affecta: ſe incompetentibus voluptatibus tradere. Vidua itaque vt corrupta ancilla condemnatur; virgo vero adulterae iudicio ſubiicitur; ſicut eum, qui cum aliena muliere cohabitat, adulterum nominamus, eum non prius ad communionem admittentes, quam a peccato ceſſauerit: ita videlicet, & in eo, qui virginem habet, afficiemur. *Baſil. ep. 2. ad Amphiloch. c. 18.*

CAP. LIIX.

Quae virginitatem profeſſa a voto ſuo, ac profeſſione lapſa eſt, peccati adulterii tẽpus in ſuae vitae diſpenſatione complebit. Idem & in his, qui vitam monaſticam profitentur, & labuntur. *Baſil. ad Amphiloch. epiſt. 3. c. 60.*

De virginibus ſacris, quae per vim fuerunt ſtupratae. Tit. XXIV.

CAP. I.

DE his, quae in ſacro virginitatis propoſito conſtitutae barbaricam pertulere violentiam, & integritatem pudoris, non animo, ſed corpore perdidere: ea nobis ſeruanda videtur moderatio, vt neque in viduarum deijciantur gradum, nec in ſacrarum, & perſeuerantium virginum numero cenſeantur. Quibus ſi in omnibus virginalibus obſeruationibus perſeuerant, & caſtimoniae ſoliditatem mente cuſtodiunt, ſacramẽtorum non eſt neganda communio: quia iniuſtum eſt, eas in eo vel argui, vel notari, quod non voluntas admiſit, ſed vis hoſtilis eripuit. *Leo epiſt. 85. ad epiſcop. Afric. c. 2. in fine.*

CAP. II.

Illae famulae Dei, quae integritatem pu- 32. q. 5. c. 14.
doris oppreſſione barbarica perdidere, laudabiliores erunt in humilitate, ac verecundia, ſi ſe incontaminatis non audeant comparare virginibus. Quamuis enim omne peccatum ex voluntate naſcatur; & potuerit corruptione carnis mens inuita non pollui; minus tamen eiſdem oberit, ſi quod potuerunt animo non amittere, doleant ſe vel corpore perdidiſſe. *Leo ep. 85. ad Epiſcopos Afric. c. 5.*

Ne ſanctimonialis habitet cum Epiſcopo, aut presbytero, aut quocumque alio viro. Tit. XXV.

CAP. I.

NEque hoc ſilendũ eſt, perueniſſe ad nos, per diuerſa loca Italiae, & Longobardorum partes, ſacerdotes cum ſanctimonialib. feminis, id eſt monachis, habitare. Quod nefarium eſt dicere, vel audire &c. Vbi enim talis fuerit commorantium habitatio, antiqui hoſtis ſtimuli non deſunt. Vnde omnino cauen-

cauendum eſt, ne fallant, & impleatur in eis Prophetae dictum: Sacerdotes eius contaminant ſancta, & reprobant legem. &c. *Zach. in ſyn. Rom. c.* 15. *Eze. c.* 22.

CAP. II.

27. q. 1. quotquot. 24. Qui virginitatem profitentur, bigamorum definitionẽ ſequantur, ſi praeuaricentur. Virgines, quæ vti ſorores cum aliquibus viuunt, prohibemus. *Ancyr. c.* 19. *Raban. c.* 4. *de paenit. Iuo p.* 6. *c.* 351. *decr. Tarrac. lib.* 1. *c.* 110.

CAP. III.

Epiſcopus, vel quilibet clericus ſororem, aut filiam virginem dicatam Deo tantum ſecum habeat, extraneam vero nequaquam. *Elib. cap.* 27.

CAP. IV.

Nullus, nullaque ſanctimoniae, & virginitati deſeruiens, propter blaſphemiam Eccleſiae, in vna domo cum extraneis commoretur. &c. Qui nolunt nubere, & pudicitiae meliorẽ eligunt partem, non ſolum nõ habitare ſimul, ſed nec habere ad ſe aliquem acceſſum (*debent.*) hoc & lex iubet, & in ſingulis conciliis ſtatutum eſt. &c. Si laici ſunt, poſt commonitionem, ſi cõtempſerint, a communione ſeparentur. &c. Pari ſententia tenentur, qui cum viduis commorantur, & nulla ſecum germanitate coniuncti ſunt. &c. *Carth.* I. *cap.* 3. & 4.

CAP. V.

In cubiculo Epiſcopi, presbyteri, diaconi, atque caellatio, vel familiari quolibet ſeruitio, neque ſanctimonialis vlla, neque extranea mulier, neque ancilla vllo modo admittatur. &c. *Aruer. c.* 16.

CAP. VI.

Nullus clericorum Epiſcopus, presbyter, diaconus, ſubdiaconus, ſanctimonialem, aut vidnam, vel ancillam propriam, pro confirmatione rerum in domo ſua ſtabilire praeſumat. &c. Si fecerit, excommunicetur. *Turo. ij. cap.* 11.

Ne quiſpiam praeficiatur monaſterijs ſanctimonialium iniuſſu Epiſcopi: neve ipſe Praefectus familiariter verſetur cum eis. Tit. XXVI.

CAP. I.

18. q. 2. c. 11. QVi religioſis feminis praeponendus eſt, ab Epiſcopo loci probetur. *Carth. iv. c.* 97. *Burchar. lib.* 8. *c.* 76. *Iuo par.* 7. *c.* 94. *decr.*

CAP. II.

18. q. 2. c. 24. In decima. Monaſteria virginum in prouincia Baetica monachorum adminiſtratione, ac praeſidio gubernentur. &c. remoti tamen ab earum familiaritate, nec vſque ad veſtibulum habeant accedendi licentiam. Sed neque Abbati, vel ei, qui praeficitur, extra eam, quae praeeſt, loqui virginib. Chriſti aliquid, quod ad inſtitutionem morum non pertineat, licebit; neque cum ea ſola, qui praeeſt, frequenter, eis loqui oportet, ſed ſub teſtimonio duarum, vel trium ſororum, ita vt rara ſit acceſſio, & breuis omnino locutio. &c. Vnus monachorum probatiſſimus eligatur, cuius curae ſit, praediis earum, ruſticis vel vrbanis intendere, fabricas extruere, & ſi quid aliud eſt, ad neceſſitatem monaſterii prouidere. &c. Is qui ab Abbate praeponitur, iudicio ſui Epiſcopi comprobetur. veſtes autẽ illae eiſdem coenobiis faciant, a quibus tuitionem expectant, & ab iiſdem denuo laborum fructus, & procurationis ſuffragium recepturae. Si qui autem monachorum hanc ordinationem contempſerint, aut qualibet inertiae diſſolutione neglexerint, ſciant, quod eorum temeritas, atque ſuperbia excommunicationis ſit plectenda cenſura. *Hiſpalen. ij. c.* 11.

Monachi, & ſanctimoniales, horas canonicas cantent. Tit. XXVII.

CAP. I.

VNus, atque idem pſallendi ordo in matutinis, vel ueſpertinis officiis teneatur, & non diuerſae, ac priuatae monaſteriorum conſuetudines contra eccleſiaſticas regulas ſint permixtae. *Brac. j. c.* 19. *Vide Tolet. iv. c.* 2. *Diſt.* 12. *placuit. c. vlt.*

CAP. II.

Abbatibus indultis officiis, quae iuxta voluntatem ſui Epiſcopi regulariter illis implenda ſunt, cetera officia publica, id eſt, ueſperas, matutinum, ſiue miſſam, aliter, quam in principali eccleſia celebrare non liceat. &c. *Tolet. xi. c.* 3. *Diſ.* 12 *de his. c.* 13.

CAP. III.

Sanctimoniales in monaſterio conſtitutae habeant ſtudium in legendo, & in cantando, in pſalmorum celebratione, ſiue oratione: & horas canonicas, matutinam videlicet, primam, tertiam, ſextam, nonam, ueſpertinam, completoriam pariter celebrent. *Cabil. ſub Carol. c.* 59. *Magun. ſub Rab. c.* 16. *Burch. lib.* 8. *c.* 77. *Iuo par.* 7. *c.* 95. *decr.*

CAP. IV.

Damaſus conſtituit, ut pſalmi die, noctuque canerentur per omnes eccleſias; qui hoc praecepit presbyteris, Epiſcopis, ac monaſteriis. *Ex Pontif.*

Monachi aſcendere poſſunt ad ſacros ordines, ſi Epiſcopus, & Abbas aſſenſum præbeant. Tit. XXIIX.

CAP. I.

PRaepoſitus monaſterii ordinatus presbyter ab Epiſcopo, poteſt ordinare lectorẽ in ſuo monaſterio. *Nicae. ij. c.* 14. *Iuo p.* 5. *c.* 376. *decr. Caeſar. lib.* 9. *c.* 21. *Diſt.* 69. *c.* 1. 18. q. 2. c. 5.

CAP. II.

Quam ſit p. vlt. Pariter cuſtodiendum eſt, ut inuito Abbate, ad

te, ad ordinanda alia monaſteria, aut ad ordines ſacros, uel clericatus officium, tolli exinde monachi non debeant: ſed ſi abundantes fuerint, qui ad celebrandas Dei laudes, uel utilitates loci ſufficiunt complẽdas; de his, qui ſuperfuerint, offerat Abbas corã Deo, quos digne potuerit inuenire. Quiſquis autem ex monaſterio ad eccleſiaſticum ordinem peruenerit, ulterius illic nec poteſtatem aliquam, nec licentiam habeat habitandi. *Greg. in ſynodo* Lateran. *de monach. nigr. c. 3.*

C A P. III.

Nulli filii concubinarum ad ordines, uel aliquos honores eccleſiaſticos promoueantur, niſi monachaliter, uel canonice uixerint in Eccleſia. *Vrb. ij. in conc.* C*laram. c.* 11.

CAP. IV.

Ne filii presbyterorum diaconorum, uel ſubdiaconorum canonicorum ad ordines, uel ad alios honores eccleſiaſticos promoueantur, niſi monachus, uel regularis canonicus fuerit. *Vrban ij. in ſyn. Claram c. 25.*

C A P. V.

Presbyterorum filios a ſacris altaris miniſteriis remouendos decernimus, niſi aut in coenobiis, aut in canonicis religioſae probati fuerint conuerſari. *Vrban. ij. in ſyno apud Melſiam.* 14. *Inno. ij. in conc.* Rom. *c.* 15. *Iuo lib.* 3. *tit.* 5. *c.* 10. *panor. & par.* 6. *c.* 410. *decre.* Caeſar. *lib.* 8. *cap.* 54.

C A P. VI.

16. q. 1. c. 29. Monachos, quos morum grauitas, & uitæ, ac fidei inſtitutio ſancta commendat, clericorum officiis aggregari & optamus, & uolumus; ita ut qui intra triceſimum annum ætatis ſunt digni, in minoribus per gradus ſingulos creſcente tempore promoueantur ordinibus, & ſic ad diaconatus, uel presbyterii inſignia maturae aetatis conſecratione perueniant, nec per ſaltus ad Epiſcopatus culmen aſcendant, niſi in his eadem, quae ſingulis dignitatibus ſuperius praefiximus, tempora fuerint cuſtodita. *Syric. epiſt.* 1. *c.* 13. *Iuo part.* 6. *c.* 53. *decr. Anſel. li.* 7. *c.* 101. *in addit.*

C A P. VII.

16. q. 1. c. 3. De monachis, qui diu morantes in monaſteriis, ſi poſtea ad clericatus ordinem peruenerint, non debere eos a priore propoſito deuiare. aut enim ſicut in monaſterio fuit, & quod diu ſeruauit, id in meliori gradu poſitus amittere non debet; aut ſi corruptus poſtea baptizatur, & in monaſterio ſedens, ad clericatus ordinem accedere uoluerit, uxorem omnino habere non poterit; quia nec benedici cum ſpõſa poteſt iam ante corruptus: quae forma ſeruatur in clericis. Maxime cũ uetus regula hoc habeat; ut quiſquis corruptus baptizatus, clericus eſſe uoluiſſet, ſpondeat ſe uxorem omnino non ducere. *Inno epiſt.* 2. *c.* 10. *Anſelm. lib.* 5. *c.* 67. *in addit.* *Tarrac. lib.* 6. *c.* 79.

C A P. IIX.

Diſt. 33. c. 6. Laici, qui clericis iuncti ſunt, aut monaſteriis, ex quo baptizati ſunt, hæſerint. &c. nõ prohibentur huiuſmodi ad clericatus ſortem aſſumi. *Inno. epiſt.* 4. *c.* 4. *Iuo lib.* 3. *tit.* 5. *c.* 4. *panor. & par.* 6. *c.* 95. *decr. Anſel. lib.* 7. *c.* 29. *Tarrac. lib.* 1. *cap.* 129.

C A P. IX.

Exigit dilectio tua praeceptum Apoſtolicae ſedis, in quo Patrum decreta conſentiũt; & ſignificas, nonnullos ex monachorum coetu, quorum ſolitudo, quauis frequẽtia maior eſt, ſed & laicos ad ſacerdotium feſtinare. Hoc autem ſpecialiter, & ſub praedeceſſoribus noſtris, & nuper a nobis interdictum conſtat. &c. Quis ille tam arrogans, tam inpudens inuenitur, ut in caeleſti militia, quae propenſius ponderanda eſt, & ſicut aurum repetitis ignibus exploranda, ſtatim dux eſſe deſideret; cum tiro ante non fuerit? & prius uelit docere, quam diſcere? *Zoſim. epiſt.* 1. *in prin. Anſel. lib.* 6. *c.* 24. Diſt. 59. ſ officia. c. 2.

C A P. X.

Si quis de religioſo propoſito, & diſciplinis monaſterialibus eruditus, ad clericale munus accedat, in primis eius uita praeteritis acta temporibus inquiratur, ſi nullo graui facinore probatur infectus. &c. Diſt. 77. c. 8. Ut ſi his omnibus, quae ſunt praedicta, fulcitur, continuo lector, uel notarius, aut certe defenſor effectus, poſt tres menſes exſiſtat acolythus, maxime ſi huic ætas etiam ſuffragatur. Diſt. 77. monachus c. 9. ſexto menſe ſubdiaconi nomen accipiat; ac modeſtae conuerſationie, honeſtaeque uoluntatis exiſtit, nono menſe diaconus, completoque anno ſit presbyter; cui tamen, quod annorum interſtitia fuerant collatura, ſancti propoſiti ſpõte ſuſcepta doceatur praeſtitiſſe deuotio. *Gelaſ. epiſt.* 1. *c.* 3. *Iuo par.* 3. *c.* 143. *decr.*

C A P. XI.

Si quis ab alieno monaſterio ſuſcipit aliquem, & ad clerum promouet, uel monaſterio ſuo Abbatem conſtituit: Epiſcopus, qui id facit, ſeparatus ab aliorum communione, ſui populi communione contentus ſit; ille autem neque clericus, neque Abbas ſit. *Carth. c.* 81. G. *Carth. v. cap.* 13. L. *Afri.* 47. L. *Caeſar. lib.* 9. *cap.* 15. Diſt. 58. ſ quis alienus. c. 2.

C A P. XII.

Monachi etiam uagantes ad officium clericatus, niſi eis teſtimonium Abbas ſuus dederit, nec in ciuitatibus, nec in parochiis ordinentur. &c. Si neceſſe fuerit clericum de monachis ordinari, cum conſenſu, & uoluntate Abbatis praeſumat Epiſcopus. *Agath. c.* 27. *Iuo par.* 3. *c.* 157. *decr.* 16. q. 1. c. 33.

C A P. XIII.

De monachis id obſeruari placuit, quod ſynodus Agathenſis decreuit, hoc tantum adiiciendo, ut [cum pro eccleſiae utilitate aliquos Epiſcopus probauerit, in clericatus officio promouendos, cum Abbatis uoluntate debeant ordinari. *Ilerd. c.* 3. *Vid. Agathen. cap.* 27. 16. q. 1. c. 34.

CAP.

CAP. XIV.

Deſtl preſbyter.c.1. Greg.ix. & in 1. collect.

Filii presbyterorum,& ceteri ex fornicatione nati ad ſacros gradus non prouehantur ; niſi aut monachi fiant, aut in congregatione canonica regulariter viuentes. Praelationes vero nullatenus habeant. *Pictau.c.8.Tarac.lib.6,c.83.*

CAP. XV.

Si quis Abbas ſibi presbyterum, vel diaconum ordinari petierit, de ſuis eligat, qui dignus ſit ſacerdotio fungi. *Ex regula ſancti Benedicti apud ſynodum Lemouicen. act. 2.prope fin.*

Monachi, qui ad Epiſcopatum aſcendunt,vti debent veſtitu monachali. Tit. XXIX.

CAP. I.

ILlos,qui reuerenter monaſticam vitam ſectati ſunt,& Epiſcopalem meruerũt honorem,conſeruare ſchema,& amictum monachicorum indumentorum, & ipſam beatam vitam,decernimus. & nullus omnino habeat poteſtatem deponere iam dictum ſchema; propter typhum,& arrogantem voluntatem. Nec † per hoc inueniatur proprior. Sicut enim continuae palliorũ amictus ſtudioſum, & ſuae gloriae deditum demonſtrat Epiſcopum: ita & hic depoſitio,ac denudatio monachici habitus,nihilominus eiſdem ſubmittit criminibus eum,qui hoc feciſſe captus extiterit. Quiſquis ergo Epiſcopus praeter definita, ſibi ſcripto tempore ſe pallio induerit,aut monaſticarum veſtium ſchema depoſuerit; aut corrigatur,aut a Patriarcha proprio deponatur. Syn.iix.CP.*ſub Had.ij.c.27.*

† ne

CAP. II.

De vita, & hon c.15. Greg.ix.& c.4. eo. tit. in 4. collect.

Pontifices in publico, & in eccleſia ſuperindumentis lineis omnes vtantur, niſi monachi fuerint,quos oportet deferre habitũ monachalem. *Inno.iij.in con.gen.* Lat.c.16.

Etiam clerici poſſunt monachi fieri. Tit. XXX.

CAP. I.

7.q.1.hoc nequaquã 45.

SI quis Epiſcopus, vel alius Pontificalis dignitatis,monachorum vitam velit agere, & paenitentiae: non poſſit Pontificalem dignitatem reſumere.Nam monachorum ſtatus humiliationis habet rationem, & diſciplinae; non doctrinae, & praelationis; neq; aliorum paſtor eſſe debet,ſed paſci cenſetur. Quamobrem,ut dictum eſt, ſancimus, vt nemo deinceps ex Pontificali dignitate, & paſtorali cura in ouium, & paenitentium locum ſeipſum ſubmittat. &c. *Synodus* CP. *ix. ſub Ioanne iix.can.2.Iuo part.7.c.149. decr. Caeſar.lib.9.c.62.*

CAP. II.

7.q.1.c.46.

Suggeſtum eſt nobis, quod pro praeteritis laboribus,& infeſtationibus nonnulli veſtrum aſſignatas ſibimet, & a Deo commiſſas relinquunt plebes, & in futuro plures relinquere velint eas,quas tueri debent,eccleſias, & pro ouibus ſibi commiſſis laborare negligant,& monaſteriorum ſe quieti contradere feſtinent; & vacationem ab Epiſcopatus laboribus eligere,& ſilentio; atque otio uitam degere magis appetant, quam in his,quae ſibi commiſſa ſunt,permanere. &c. Attendite itaque vobis,& omni gregi, in quo vos Spiritus ſanctus conſtituit Epiſcopos regere Eccleſiam Dei,quam acquiſiuit proprio ſanguine; vt non ſit,qui vos decipiat, aut ſeducat in ſubtilitate ſermonis; vt plebes vobis commiſſas relinquatis, & quieti vos tradatis, & vt vos ſolummodo ſaluetis, & filios orphanos relinquatis. *Liber.epiſt.2.ad omnes Epiſcopos,poſt prin.Tarrac.lib.6.cap.110.*

Act.20.f.

CAP. III.

19.q.1.c.vni.

Clerici, qui monachorum propoſitum appetunt,quia meliorem vitam ſequi cupiunt, liberos eis ab Epiſcopo in monaſteriis largiri oportet ingreſſus, nec interdici propoſitum eorum. T*olet.iv.c.49.Burch.lib.8.c.21. Iuo par.9.c.371.decret.Anſel.lib.7.c.179.& in Rom.poſt lib.13.cap.64.*

CAP. IV.

Liceat Chriſtiano aſceticam vitam eligere, & tempeſtatem curarum vitae effugere, & in monaſterium ingredi, ac tonſum monachi habitum accipere, etſi in aliquo crimine fuerit deprehenſus. Saluator enim noſter ait: Eum, qui venit ad me, non eijciam foras. nemo igitur prohibeatur illic eſſe,& paenitere. T*rul.43.*

Ioan.6.d.

CAP. V.

Paulus Patriarcha CP. Epiſcopatui renunciauit, monachicam eligens vitam. *Conſtantinus,& Irene ep.ad ſyno.Nicae.ij. poſt prin. apud eandem ſyn.act.1. poſt prin.*

De monachis, & ſanctimonialibus ab inſtituto vitae curſu diſcedentibus. Tit. XXXI.

CAP. I.

MOnachi,qui relinquunt ſuum habitum vel abſque licentia ſui Abbatis vagantur, non recipiantur. *Gregor. vij. in ſynod. Roman.ann.incer.cap.21.*

CAP. II.

20.q.3.c.1.

Propoſitum monachi proprio arbitrio,aut voluntate ſuſceptum,deſeri non poteſt abſq. peccato. Quod enim quis vouit Deo, debet & reddere. Vnde qui relicta ſingularitatis profeſſione ad militiam, vel ad nuptias deuolutus eſt,publicae paenitẽtiae ſatisfactione purgandus eſt.quia etſi innocens militia, & honeſtum poteſt eſſe coniugium; electionem tamen meliorum deſeruiſſe tranſgreſſio eſt. *Leo.epiſt.70.alias epiſt.90. c.13. ad Ruſtic.Nar-*

ſtic.Narbon.Epiſcopum.Vid.Tribur.cap.26. Burch.lib.8.c.8.Iuo lib.3.tit.16.c.9.panor. & par.7.c.19.decr.Anſel.lib.7.c.196. & lib.11. cap.147.

20.q.1.c.2. CAP. III.

Addidiſti adhuc: quod ſi pater, vel mater filium, vel filiam intra ſepta monaſterii in infantiae annis, ſub regulari tradiderit diſciplina; vtrum liceat eis, poſtquam pubertatis impleuerint annos, egredi, & matrimonio copulari. Hoc omnino euitamus: quia nefas eſt vt oblatis a parentibus Deo filiis voluptatis fraena laxentur. *Grego.in epiſt.6.ad Auguſtin.prope fin.*Gregor.*iij. epiſt.4. ad Bonifa. Vorma.c.22.Iuo par.7.cap.15.decret.*

Diſt.50. c.vlt. CAP. IV.

Hi, qui poſt ſanctam religionis profeſſionem apoſtatant, & ad ſaeculum redeunt, & poſtmodum paenitentiae remedia non requirunt; ſine paenitentia communionem penitus non accipiant. quos etiam iubemus ad clericatus officium non admitti; & quicumq. ille ſit, poſt paenitentiam ſaecularem habitum non praeſumat. Quod ſi praeſumpſerit, ab Eccleſia alienus habeatur. A*rel.ij.c.25. Raban.c.33.de paeni. Capit.li.6.c.139.Burch.lib.19.c.67.Iuo par.15.c.81.decr.*

CAP. V.

Quaecumque puellae ſeu propria voluntate monaſterium expetunt, ſeu a parētibus offeruntur, annum in ipſa, qua intrauerint, veſte permaneant. In his vero monaſteriis; vbi non perpetuo tenentur incluſae, triennium in ea, qua intrauerint, veſte permaneant. & poſtmodum ſecundum ſtatuta monaſterii ipſius, in loco, quo elegerint permanere, veſtimenta religionis accipiant. Quae ſi deinceps ſacra relinquentes loca, propoſitum ſanctum ſaeculi ambitione tranſcenderint, illæ, quae in domibus propriis, tam puellae, quam viduae, commutatis veſtibus conuertūtur, cum iis, quibus coniugio copulantur, Eccleſiae communione priuentur. Sane ſi culpam ſequeſtratione ſanauerint, ad communionis gratiam reuocentur. A*urel.v.c.19.*

CAP. VI.

Agnes monacha agellos, & alias res ad ſe pertinentes, aliquibus potentibus dare voluit; vt per eorum patrocinium ſe poſſet de intra monaſterii ſui ſepta ſubtrahere. &c. Quaecumque ita ſe derelicto habitu ad illecebras ſaeculi, aut res ſuas, pro tam nequam liberationis cauſa, quibuſcumque dare cenſuerit, tam illa, quā illi, qui acceperint. &c. tamdiu ſint a communionis gratia ſequeſtrati, quamdiu res ipſas eis, a quibus haec acceperant, digna paenitentia, aut ſatisfactione reſtituant. *Maiſc.c.19.*

CAP. VII.

Puellae, quae conniuentia parentum ſuorum, ſe voluntarie dedicauerint, & intra monaſterium puellarum concluſionem elegerint, & ſe de eodem monaſterio quacumque animi leuitate, aut vilitate † corporis, extra captiuitatis incurſum, voluntate ſua ſubtraxerint; & de conuerſatione religioſa cuiuſcumque vocationis ſpiritu, ſaeculi delectationes elegerint; quouſque in monaſterium vnde egreſſae ſunt, reuertātur, a communionis gratia ſegregentur: viaticum tamen illis miſerationis intuitu præbeatur. *Lugdunen. ij.c.3.*

† vtilitate f.

CAP. IIX.

Qui a parentibus detonſi fuerunt, aut ſponte ſua amiſſis parentibus, ſeipſos religioni deuouerunt, & poſtea habitum ſaecularem ſumpſerunt; vt iidem a ſacerdote comprehenſi, ad cultum religionis acta prius paenitentia reuocentur. Quod ſi conuerti non poſſunt; velut apoſtatae anathematis ſententiae ſubiiciantur. Quae forma ſeruabitur etiam in viduis, virginibuſque ſacris, ac paenitentibus feminis, quæ ſanctimonialem habitum induerunt, & poſtea aut veſtem mutauerunt, aut ad nuptias tranſierunt. *Tolet.iv.c.54.*

CAP. IX.

Procliuis curſus eſt ad voluptatem, & imitatrix natura vitiorum. Quiſquis virorum, vel mulierum habitum ſemel induerit ſpontanée religioſum; aut ſi vir deditus eccleſiae choro, vel femina fuerit, aut fuerit delegata puellarum monaſterio, in vtroque ſexu prævaricator, ad propoſitum inuitus reuerti cogatur; vt vir detondeatur, & puella ad monaſterium regrediatur. Si autem quolibet patrocinio deſertores permanere voluerint; ſacerdotali ſententia ita a Chriſtianorum coetu habeantur extorres, vt nec locus eis vllus ſit communionis. Viduae quoque ſicut vniuerſalis ſynodus iam ſtatuit, profeſſionis, vel habitus ſui deſertrices, ſuperiori ſententia condemnentur. *Tolet.vi.c.6. Burch.lib.8. cap.14.Iuo par.7.c.35. decr.* 20.q.3.c.2.

CAP. X.

Omnibus feminis, quae iam in praeteritum religionis veſte probantur indutae fuiſſe, nihil excuſationis valeat. &c. commoneantur ſane ſacerdotis auctoritate, vt redeant ſponte; ſi noluerint, ad religionis cultum reducantur; & in monaſteriis redactae, excommunicationis condignae ſententia feriantur. Idem quoque ordo in illarum condemnatione manebit, quae quamuis a ſacerdote ſanctimoniae veſtem nō accepiſſent, ipſae tamen indutae ſunt, aut in illo diu habitu conſenſerunt; qui religionis eſſe cultus ab intuentibus crederetur, ſi coram Eccleſia, vel ſacerdote, aut etiam competentibus teſtibus quandoque indutæ, certis indiciis, aut teſtimoniis approbantur. [Omnes tamen hae, ſeu venientes ad primam religionem, ſeu poſt trangreſſum reſumentes iteratam conuerſionem, ſicut praemiſſum eſt, & pallio capita contegant, & conſcriptam, roboratamque profeſſionis faciant ſcripturam, per quam vlterius non ſinantur relabi ad praeuaricationis audaciam. Quae vero ex omnibus his fuerint repertæ, animum aut ueſtem in tranſgreſſionem 27.q.1.c.36.

nem dediſſe; excommunicationis ſententiam ferant; & curſum mutato habitu, in monaſteriis, donec diem vltimũ claudant, ſub ærumnis arduae paenitentiae maneant religatae: *Tolet.x.c.5.Iuo lib.3.tit.17.c.15.panor.*

C A P. X I.

De his, qui in parua aetate coram parentibus religionis habitum tenuerunt.&c. [Si in qualibet minori aetate, vel religionis tonſuram, vel religioni debitam veſtem, in vtroque ſexu filiis, aut vnus, aut ambo parentes dederint, aut nolentibus, vel neſcientibus, ſe ſuſceptam, & non mox viſam in filiis abdicauerint, ſed vel coram ſe, vel coram Eccleſia, palamque in conuentu eoſdem filios talia habere permiſerint; ad ſaecularem reuerti habitum, ipſis filiis quandoque penitus non licebit. Sed conuicti, quod tonſuram, aut religioſam veſtem aliquando habuerint, mox ad religionis cultum, habitumque reuocentur, & ſub ſtrenua diſtrictione huiuſcemodi obſeruantiae inſeruire cogantur. Parentibus ſane filios ſuos religioni contradere non amplius, quam vſque ad decimum aetatis eorum annum licentia poterit eſſe: poſtea vero an cum voluntate parentum, an ſuae deuotionis ſit ſolitarium votum, erit filiis licitum religionis aſſumere cultum. Quiſquis autem, vel abolitione tonſurae, vel ſaecularis veſtis aſſumptione, detectus fuerit attigiſſe tranſgreſſionem, & excommunicationis cenſuram accipiat, & religioni ſemper inhaereat. *Totet x.c.6.Burch.lib 8 c.1 Iuo lib. 3.tit.16.c.13 panor & p.7.c.27 dec. Anſ.lib. 11.c.176.in Rom.Caeſar.lib.9.c.14. Tarrac. lib.6.c.* 109.

20.q.2.c. 2.

C A P. X I I.

27.q.1.c. 34.

Vidua, quae ſacrum capiti velamen impoſuerit, & inter ceteras velatas feminas in eccleſia orauerit, & oblationem cum illis obtulerit, ſi profeſſa eſt in eodem habitu permanere, ſpondens numquam religionis deponere velamen; a religionis obſeruantia diſcedere non praeſumat. Quod ſi praeſumpſerit, a liminibus ſanctae eccleſiae ſegregetur, donec ad emendationis remedia confugiat. *Vorma.21. Iuo lib.3. tit.c.7.c.12. panorm.& par.7.c.145.decr.*

C A P. X I I I.

20.q.1.c. 2.

Si pater, vel mater filium, filiamque intra ſepta monaſterii in infantiae annis, ſub regulari tradiderint diſciplina; non liceat eis poſtquam ad pubertatis peruenerint annos, egredi, & matrimonio copulari. Hoc ergo omnino deuitandum eſt; quia nefas eſt, vt oblatis a parentibus Deo filiis, voluptatum fraena laxentur. Igitur, vt praediximus, non liceat eis ſuſceptum habitum vmquam deſerere; ſed conuicti, quod tonſuram, aut religioſam veſtem aliquando habuerint, in religionis cultu, habituque, velint nolint, permanere cogantur. *Vorma.c.22.Grego.I. in epiſt.6. ad Auguſtin. prope fin.Greg.iy.epiſt.4.ad Boniſ. in medio. Iuo par.7.cap.15 decr.*

C A P. X I V.

Quaecumque virgo, ſub patrocinio ante annos xii. non coacta, ſed propria voluntate, ſacrum velamen ſibi impoſuerit, annumque, & diem, nullo repetente, velata permanſerit; ab eodem ſancto habitu vlterius non recedat, ſed ſponſa vero Regi Christo, immaculato agno, vlterius incorrupta, & immaculata deſeruiat. Si vero idem patronus poſt annum, & diem, ſanctum propoſitum corrumpere, & velatam ſtuduerit repetere, atq. Chriſto ſuam ſponſam rapere, ſecundum praeſtituta canonum praeiudicamus, vt vires non obtineat, ſed Chriſto Regi ſuam ſponſam relinquat. &c. *Tribur cap.24.*

C A P. X V.

Si monachus fuga regularis diſciplinae elapſus, propoſitum ſanctitatis calcauerit; omnimodis coercendus, & ab hominibus deteſtandus, atque omni onere eſt grauandus: vt ſaltem rubore verecundiae confuſus, & onere paupertatis afflictus, redeat, quem relicta ſingularitatis profeſſione inimicus tenebat. Si autem tam irreuerens, & pertinax eſt, vt ad monaſterium redire, & propoſitum monachi reluctauerit obſeruare; impleantur ſuper eum conſtituta, quae de eo ſcripta ſunt in ſancto canone in concilio Chalcedon. cap. iv. Papae Syricii vi. Leonis xxvi. quatenus retruſus ergaſtulo, decoqui poſſit paenitudinis igne purgatorio. *Tribur.cap.26. Vid. Syric.ep.1.c.6. Leo ep.90.cap.12.*

C A P. X V I.

Qui voluntarii, & ſecundum regulam ſancti Benedicti, habitum monachi ſuſceperunt, & poſtea voluntarii dereliquerunt, communione fidelium priuentur, vſque ad emendationem dignam. Et ſi Abbates, vel alii monachi uolunt eos ſuſcipere; maneant cum clericis in monaſteriis, vel apud clericos in habitu monaſtico, & reuerentia, atq. abſtinentia. *Bituric.c.23.apud ſyn. Lemonicen.act.2.*

De varijs rebus, quas monachi facere prohibentur. Tit. XXXII.

C A P. I.

PRaecipue in locis religioſis hoc volumus obſeruari; ne monachi, ſiue quicumque religioſi, cum pro aliquo exceſſu fuerint corrigendi; contra regularem Praelati ſui, & Capituli diſciplinam, appellare praeſumãt; ſed humiliter, ac deuote ſuſcipiant, quod pro ſalute ſua, utiliter eis fuerit iniũctum. *Alex. iij. in conc. Lat c.6. in fine.* *De appel. 16. Greg. ix. c 42. & tit in 1. collect.*

C A P. I I.

18.q.2.c. 25.

Pernicioſam, & deteſtabilem conſuetudinem quarundam mulierũ, quae licet neque ſecundum regulam B. Benedicti, neq. Baſilii, aut Auguſtini viuunt, ſanctimoniales tamen vulgo cenſeri deſiderant, aboleri decernimus.

nimus. Cum iuxta regulam degentes in coenobiis, tam in eccleſia, quam in refectorio communiter eſſe debeant; propria ſibi aedificant receptacula, & priuata domicilia, in quibus ſub hoſpitalitatis velamine, paſſim hoſpites minus religioſos contra ſacros, & bonos mores ſuſcipere nullatenus erubeſcũt. &c. Hoc tam inhoneſtum, deteſtandumque flagitium, ne vlterius fiat, omnimodis prohibemus, & ſub poena anathematis interdicimus. *Innoc. ij. in ſyn. Rom. c. 20. aliis cap. 26. Vide Eugen. iij in ſyn. Rem. c. 4.*

CAP. III.

16. q. 1. c. 19. adiĳci mus. Praeter Domini ſacerdotes, nullus audeat * docere, * praedicare, ſeu monachus, ſiue ille ſit laicus, cuiuſlibet ſententiae nomine glorietur. *Leo ep. 42. vel 61. in fine. ad Theodor. Epiſcop. & 91. vel 60. in fine, ad* Maximum *Antioch. Epiſcopum.* Burc. *li. 2. c. 158. Iuo par. 6. c. 249. decr. Anſelm. lib. 7. c. 130. & in Rom. poſt lib. vlt. c. 68.*

CAP. IV.

27. q. 1. c. 32. Monacho orarium in monaſterio, vel zonas habere non liceat. *Aurel. c. 16. al.* 20. *al.* 22.

CAP. V.

Nullus ſacerdotum, ac monachorum colligere alium in lecto ſuo praeſumat; nec liceat monachis caellas habere communes, vbi aut bini maneant, aut peculiare reponi poſſit. Sed ſchola labore communi conſtruatur, vbi omnes iaceant, aut Abbates, aut Praepoſito imminente; vt dum duo, vel tres viciſſim & legant, & excubent, alii conſolentur; vt non ſolum ſit cuſtodia corporum, ſed & ſurgat pro lectione aſſidua, profectus animarum. T*uro. ĳ. cap. 15.*

CAP. VI.

Non licet Abbati filios de baptiſmo habere, nec monachis commatres habere. *Antiſ. cap. 25.*

Ne monachi negotijs ſaecularibus dent operam. Tit. XXXIII.

CAP. I.

Diſt. 86. peruenit. c. vlt. EPiſcopus, clericus, monachus non conducat poſſeſsiones alienas, vel accipiat adminiſtrationem rerum ſaecularium, niſi ex legibus vocetur ad impuberis inexcuſabilem tutelam, aut Epiſcopus vrbis commiſerit ei curam rerum eccleſiaſticarum, aut pupillorum, & viduarum, quae carent defenſore, & earum perſonarum quae indigent eccleſiaſtico auxilio. Si quis contra audeat, eccleſiaſticis poenis ſubiaceat. *Chalc. cap. 3. Vide ibi. c. 4. & act. 6. c. 2.* Pariſ. *ſub* Ludou. *&* Loth. *lib. 1. c. 28.* Capitul. *lib. 1. cap. 22.* Burch. *lib. 2. c. 145.* Iuo *par. 6. c. 218. decr. Anſel. li. 6. c. 181. in Rom.*

CAP. II.

80. q. 3. cer. 3. Semel in clero ordinatos, aut monachos factos, neque ad militiam, neque ad dignitatem ſaecularem venire oportet. Qui id fecerint, neque pœnituerint, vt ad partes Dei reuertantur, anathematizentur. C*halc. c. 7. Vid. Ap. 83. Aquiſgr. c. 85.* Tribur. *27.* Capitul. *lib. 1. c. 26. Burch. lib. 8. c. 4. Iuo par. 7. c. 28. decre. Caeſar. lib. 9 cap. 17.*

CAP. III.

Non magnopere antiqui hoſtis inuidia infirma membra Eccleſiae praecipitare laborat, ſed manum mittit ad deſiderabilia eius, & electos quoſque nititur ſupplantare, dicente ſcriptura, Eſcae eius electae, multorum ſiquidem caſus operari ſe reputat, vbi pretioſius aliquod membrum Eccleſiae ſua fuerit calliditate detractum. Inde nimirum eſt, quod ſe in angelũ lucis more ſolito tranſfigurans, ſub obtentu languentium fratrum conſulendi corporibus, & eccleſiaſtica negotia fidelius pertractandi, regulares quoſdam, ad legendas leges, & confectiones phyſicas ponderandas, de clauſtris ſuis educit. vnde ne ſub hac occaſione ſcientiae, ſpirituales viri mundanis rurſum actionibus inuoluantur, & in interioribus ex eo ipſo deficiãt, ex quo ſe aliis putant in exterioribus prouidere; de praeſentis concilii aſſenſu ſtatuimus, vt nullus omnino poſt votum religionis, poſt factam in aliquo religioſo loco profeſſionem, ad phyſicam, legeſve mundanas legendas permittatur exire. Si vero exierit, & ad clauſtrum ſuum infra duorum menſium ſpatium non redierit, ſicut excommunicatus ab omnibus euitetur, & in nulla cauſa, ſi patrocinium praeſtare tentauerit, audiatur. Reuerſus autem in choro, capitulo, menſa, & ceteris, vltimus fratrum ſemper exiſtat, & niſi ex miſericordia forſan Apoſtolicae ſedis totius ſpem promotionis amittat. *Alex. iĳ. in conc. Turonenſ. c. 8. poſt conc. Later. par. 27. c. 2.*

Ne cleri. ci, vel monac. cap. 3 Greg. ix. c. 1. eo. ti. in 1. coll. Iob 39. Abac. 1.

CAP. IV.

Clerici coram iudice ſaeculari aduocati in negotiis fieri non praeſumant. &c. nec procurationes villarum, aut iuriſdictiones etiam ſaeculares ſub aliquibus Principibus, vel ſaecularibus viris, vt iuſtitiarii eorum fiant clericorum, quiſquam exiſtere praeſumat. Si quis aduerſus hoc venire tentauerit. &c. & ſaeculariter agit; ab eccleſiaſtico fiat miniſterio alienus. &c. Diſtrictius autem decreuimus puniendum, ſi religioſorum quiſquam aliquid praedictorum audeat attentare. *Alex. iĳ. in conc. Lat. c. 12.*

c. 1. de poſtul. Greg. ix. & in 2. coll c. 4. ne cle. vel mon. Gregor. ix. & in 1. coll. c. 3. eo. tit

CAP. V.

Quod quibuſdam religioſis a ſede Apoſtolica eſt prohibitum, volumus, & mandamus ad vniuerſos extendi; ne quis videlicet, abſque Abbatis, & maioris partis ſui Capituli licentia, pro aliquo fideiubeat, vel ab alio pecuniã mutuo accipiat, vltra ſummam communi prouidentia conſtitutam. Alioqui non teneatur Conuentes pro his aliquatenus reſpondere, niſi forte in vtilitatem

De fideiu. c. 4. Greg. ix. c. 1. eo. titu. in 4. collect.

domus

domus manifeſte conſtiterit expendiſſe. & qui contra ſtatutum iſtud venire praeſumpſerit, grauiori diſciplinae ſubdatur. *Innoc. iij. in conc. gen. Lat. cap. 59.*

CAP. VI.

Praua conſuetudo, prout accepimus, & deteſtabilis inoleuit; quoniam monachi, & regulares canonici, poſt ſuſceptum habitum, & profeſſionem factam, ſpreta bonorum magiſtrorum Auguſtini, & Benedicti regula, leges temporales, & medicinam gratia lucri temporalis addiſcunt. &c. Vt ergo ordo monaſticus, & canonicus Deo placens in ſancto propoſito inuiolabiliter conſeruetur, ne hoc vlterius praeſumatur, auctoritate Apoſtolica interdicimus. &c. *Innoc. ij. in conc. Rom. c. 6. in fine panor.* Iuonis.

CAP. VII.

2. q. 7. c. 54. Nullus monachus ſaecularia, aut eccleſiaſtica negotia perturbare praeſumat; quia mortua in talibus vox eſt eorum. *Pelag. ij. epiſt. 3. poſt prin. Anſel. lib. 5. cap. 63. in Rom. Caeſar. lib. 9. c. 6.*

CAP. IIX.

16. q. 1. c. 35. Monachi a monaſterio egredientes, ne aliquod miniſterium eccleſiaſticum præſumant agere prohibemus, niſi forte cũ Abbatis imperio. nullus eorum forenſis negotii ſuſceptor, vel executor exiſtat, niſi quod monaſterii expoſcit vtilitas, Abbate imperante. Canonum ante omnia Gallicanorũ de his conſtitutione ſeruata. *Tarr. c. 11.*

CAP. IX.

Hoc & de Abbatibus, & de presbyteris, & diaconibus, & maxime monachis obſeruandum eſt: vt ad forum, neque vbi publice negotia iudiciaria exercentur, non pergãt. &c. *Cabilo. ſub Carolo c. 11.*

CAP. X.

Neque presbyteri, neque diaconi, neque monachi villici fiãt. *Cabilo. ſub Carol. c. 12.*

CAP. XI.

Decreuimus, ſicut ſancta regula dicit; vt monaſterium, vbi fieri poſſit, per Decanos ordinetur: quia illi praepoſiti ſaepe in elationem incidunt, & in laqueum diaboli. Monachi ad ſaecularia placita nullatenus veniãt, neque ipſe Abbas ſine conſenſu Epiſcopi ſui. & cum neceſſitas exigit, tunc per iuſſionem, & cõſilium Epiſcopi illuc vadat. nequaquam tamẽ contentiones, aut lites aliquas ibi mouere praeſumat; ſed quidquid quaerendum, vel etiam reſpondendum ſit, per aduocatos ſuos hoc faciat. Abbates, & monachi vſq. ad interrogationem ſilentium habeat; & cum interrogantur, cum humilitate, & reuerentia reſpondeant, alias quaerelas omnino deuitent. In eorum clauſtro permaneant. &c. *Maguntic. 12.*

CAP. XII.

c. 1. ne clerici vel monac. Greg. ix. & in 1. collect. Miniſtri altaris Domini, vel monachi a negotiis ſaecularibus abſtineant. Sũt autem haec. &c. In regula ſancti Benedicti præcipitur praeuidere, per quorum manus negotium monaſterii tranſeat. &c. Apoſtolus ait: Nemo militans Deo implicat ſe negotiis ſaecularibus. *Magunt. c. 14. Magun. ſub Raban. c. 13. Capitul. lib. 7. c. 172. in addit. Burchar. lib. 8. c. 90. Iuo par. 7. cap. 108. decret.* 2. Tim. 2. 4.

CAP. XIII.

Monachi ad placita ſaecularia nullatenus vadant. *Rem. cap. 29.*

CAP. XIV.

Nemo ſacerdotum, vel monachorum negotiis illicitis ſe implicet, quomodo ſcriptum eſt. Nemo militans Deo, implicat ſe negotiis ſaecularibus. *Rem. c. 30.* 2. Tim. 2. 4.

CAP. XV.

Comperimus nonnullos presbyteros, & monachos deſertores ordinis ſui, quod non ſine magno animi maerore proſequimur, adeo uillicationes, & negotiationes, diuerſaque turpia lucra ſpectare, vt illud videatur completum, quod dicitur: Et erit ſicut populus, ſic ſacerdos. Quod & leges diuinae, & iura canonica condemnant, quantumque etiam id religioni Chriſtianae contrarium ſit; manifeſtum eſt. &c. In concilio quoque Chalcedonenſ. titulo tertio legitur. Peruenit ad ſanctam ſynodum. &c. de monachis ſpecialiter titul. iv. Monachos vero. &c. His ita premiſſis, oportet, ut Epiſcopi ſuae parochiae ſacerdotes, & monachos a memoratis illicitis actionibus, ſua auctoritate compeſcant: tranſgreſſores vero cenſura canonica corripiant, qua dicitur. Tranſgredientem vero hanc definitionem noſtram excommunicatum eſſe decreuimus, ne nomen Dei blaſphemetur. *Pariſienſis ſub Ludou. & Loth. lib. 1. cap. 28.* Eſa. c. 24.

CAP. XVI.

Monachi a negotiis ſaecularibus omnino abſtineant. Multa ſunt negotia ſaecularia, de his tamen pauca perſtrinximus: ad quae pertinet omnis libido, non ſolum immunditia carnis, ſed etiam in omni carnali concupiſcentia; quidquid plus iuſto appetit homo, turpe lucrum, munera iniuſta accipere, vel etiam dare pro aliquo ſaeculari, cum quaeſtu; pretio aliquem conducere: contentiones, & lites, vel rixas amare; in placitis ſaecularibus diſputare, excepta defenſione orphanorum, aut viduarum; conductores, aut procuratores eſſe ſaecularium rerum, turpis verbi, uel facti ioculatorem eſſe, vel iocum ſaecularem diligere, aleas amare; ornamentum inconueniens propoſito ſuo quaerere; in deliciis uiuere uelle; gulam, & ebrietatem ſequi; pondera iniuſta, uel menſuras habere; negotium iniuſtũ exercere. nec tamen iuſtum negotium eſt interdicendum, propter neceſſitates diuerſas; quia legimus ſanctos Apoſtolos negotiatos eſſe, & in regula ſancti Benedicti praecipitur præuidere, per quorum manus negotium monaſterii tranſeat. canes, & aues ſequi ad uenandum; in comeſſationibus, & uinolentiis c. 1. ne clerici vel monac. Greg. ix. & in 1. collect.

nimiis incumbere; ſuperfluitatem in quibuſlibet rebus nolle fugere. Quae omnia miniſtris altaris interdicimus, hortantes eos

2. *Tim.* 2. ſeruare illud Apoſtolicum; Nemo militans Deo, implicat ſe negotiis ſaecularibus. &c. *Magun. ſub Rabano c.*13. *Magunt.*1.*cap.*14. *Capitul.lib.*7.*c.*172. *in addit. Burch.lib.*8.*c.* 90.*Iuo par.*7.*c.*108. *decr.*

CAP. XVII.

Monachos paſſim, & quaſi abſque canonicae auctoritatis iugo effraenatos per ſaecularia negotia minime oportet diſcurrere, & vilicis, atque ſaecularibus curis inſeruire; ſed ſecundum inſtitutionem canonicam, in quibus renuntiauerunt, contentos eſſe; & neque ſaecularibus, neque eccleſiaſticis negotiis, niſi in cauſa neceſſitatis, accepta tamen proprie ciuitatis Epiſcopi licentia, intereſſe. *Aquiſgr.*ij.*ſub Ludouic.part.*3.*cap.*2.

CAP. XIIX.

Ne (*monachi*) ſub praetextu obedientiæ diutius villicationibus inſeruiant; ſed regulariter obedientiam in viciſſitudine ſua peragentes, ſecum, vt de S. Benedicto legitur, in monaſterio habitent, atque ſe ipſos recolligant. &c. *Melden.c.*57.

CAP. XIX.

Ne monachi, vel ſanctimoniales ſaecularibus curis, vel negotiis occupentur; ne pompas mundiales requirãt; ne eccleſiaſtica iura inquietent; ſed iuxta proprietatem ſui vocabuli, quietem, & otium amplectantur. *Trosleian.c.*3.*prope fin.*

Ne ſimoniae locus vllus ſit apud monachos, & ſanctimoniales. Tit. XXXIV.

CAP. I.

1. *q.* 1: *ſi quis Epiſcopus.* 8. Mediator ſimoniacae ordinationis clericus a ſuo gradu cadat, laicus, vel monachus, anathematizetur. *Chalced.cap.*2. *Burch.lib.*1.*cap.*112.*Iuo li.*3.*tit.*9. *cap.*3.*panorm.& par.*5.*cap.*118.*decr.Anſel.lib.*6.*cap.* 81.*Caeſar.lib.*4.*cap.*21.

CAP. II.

Ita auaritia implicat ſe inter duces Eccleſiae, vt aliqui dicti pij viri, & mulieres tranſgreſſi mandata Domini, ſeducantur, & auro accepto faciant receptiones venientium ad ſacrum ordinem, & ad vitam monaſticam. & quorum initium improbandum eſt, omnia

Mat. 6.*c.* † atque ſunt abiicienda, vt ait magnus Baſilius. Non enim licet ſeruire Deo, medio † Mamonae. Epiſcopus hoc faciens, vel Praepoſitus, vel alius clericus; vel ceſſet, vel deponatur, iuxta canonem 11. Chalcedon. Praepoſita vero eiiciatur a monaſterio, & alteri monaſterio tradatur ad paenitentiam. Eodem modo Praepoſitus, niſi presbyter ſit. Quae vero dantur a parentibus liberis dotium cauſa, vel quia ipſorum liberorum ſunt, confitentibus his, qui offerunt, ea eſſe conſecrata Deo: iubemus, vt ſiue maneant, ſiue recedant inde, ea permaneant monaſterio, niſi Praepoſiti ſit culpa. *Nicae.*ij.*cap.*19.

CAP. III.

Non ſatis vtiliter in populo auaritia redarguitur, ſi ab iis, qui in clero conſtituti videntur, & praecipue, qui contempto ſaeculo religioſorum nomen profitentur, & regulam, modis omnibus non cauetur. Prohibemus igitur, ne ab iis, qui ad religionem tranſire voluerint, aliqua pecunia requiratur, neve Prioratus, aut capellaniae quaelibet monachorũ aut clericorum, annua diſtractione vendantur, nec ab eo, qui pro regimine ipſarũ committitur, pro earum commiſſione vllum pretium exigatur. &c. *Alex.iii.in conc.Turon. c.*6.*poſt conc.Later.par.*2.*c.*10. *De ſimo.c.* 8. *Grego.* ix *& c.*7. *eo tit. in* 1.*collect.*

CAP. IV.

In quibuſdam eccleſiis locũ venalitas perhibetur habere, ita vt pro Epiſcopis, vel Abbatibus, ſeu quibuſcumque perſonis eccleſiaſticis ponendis in ſede. &c. aliquid exigatur. &c. Ne hoc de cetero fiat, & vel pro perſonis eccleſiaſticis deducendis ad ſedẽ. &c. aliquid exigatur, diſtrictius inhibemus. &c. *Alex.iij. in conc.Later.c.*7. *De ſimon. c.*9 *Greg. ix. & c* 8. *eo.ti.in* 1. *collect.*

CAP. V.

Monachi non pretio recipiantur in monaſterio. &c. Si quis autem exactus pro ſua receptione aliquid dederit, ad ſacros ordines non aſcendat. is autem, qui acceperit, officii ſui priuatione multetur. &c. Prioratus quoque, ſiue obedientiae pretii datione nulli tradantur: alioqui, & dantes, & accipientes a miniſterio fiant eccleſiaſtico alieni. *Alex. iij.in d.conc.Later.cap.*10. *De ſtatu monach.* 2. *Grego. ix. & in* 1. *collect.*

CAP. VI.

Pro benedictionibus Abbatum nihil recipiatur. *Inno.iij.in con.gen.Lat.c.*63. *De ſimon. c.* 39. *Gregor ix. & c.*3.*eo.tit. in* 4 *coll.*

CAP. VII.

Quoniam ſimoniaca labes adeo pleraſque moniales infecit; vt vix aliquas ſine pretio recipiant in ſorores, paupertatis prætextu volentes huiuſmodi vitium palliare: ne id de cetero fiat, penitus prohibemus. *De ſimon.* 40. *Greg. ix. & c.*4. *eo. tit. in* 4. *collect.* Statuentes, vt quaecumque de cetero talem prauitatem cõmiſerit, tam recipiens, quam recepta, ſiue ſit ſubdita, ſiue Praelata, ſine ſpe reſtitutionis de ſuo monaſterio expellatur, in locum artioris regulae ad agendum perpetuo paenitentiam retrudenda. De his autem, quae ante hoc ſynodale ſtatutum taliter ſunt receptae, ita duximus prouidendum; vt remotae de monaſteriis, quae perperam ſunt ingreſſae, in aliis eiuſdem ordinis collocentur. Quod ſi propter nimiam multitudinem alibi forte nequiuerint cõmode collocari; ne forte damnabiliter in ſaeculo euagentur, recipiantur in eodem monaſterio diſpenſatiue de nouo, mutatis prioribus locis, & inferioribus aſſignatis. Hoc etiam circa monachos, & alios regulares decernimus obſeruandum. Verum ne per ſimplicitatem, vel

igno-

ignorantiam ſe valeant excuſare; praecipimus, vt dioeceſani Epiſeopi ſingulis annis hoc faciant per ſuas dioeceſes publicari. *Inno.iij.in conc.gen.Later.c.64.*

C A P. IIX.

1. q. 1. c. 154.

Nullus Epiſeopus grauamen, ſeu ſeruile ſeruitium ex vſu contra eccleſiaſticam normam Abbatibus, ſeu clericis ſuis imponat, vel interdictum ſacerdotale officium, pretio interueniente reſtituat. quod ſi fecerit, officii ſui periculum ſubeat. *Greg. ij. in ſyn. Rom. an. 6. c. 10. Tarrac. lib. 5. c. 34.*

C A P. IX.

Nullus Abbas pretium exigere ab eis, qui ad conuerſionem veniunt, aliqua placiti occaſione præſumat. *Vrba. ij. in ſyn apud* Mel*ſiam c.7.*

C A P. X.

Nullus Epiſcopus, neque presbyter, vel Abbas, ſeu diaconus per præmium ad ſacrum ordinem penitus accedat. Quod qui fecerit, ipſo honore, quem praemiis comparare præſumpſerit, omnino priuetur. C*abilo.c.16.*

C A P. XI.

16. q. 7. c. 42. conſtituat. & 10. q. 3. c. vlt.

Imputatur quibuſdam fratribus eo quod auaritiae cauſa hominibus perſuadeant, vt abrenuntiantes ſaeculo, res ſuas eccleſiæ conferant. &c. Epiſcopi, ſiue Abbates, qui non in fructum animarum, ſed in auaritiam, & turpe lucrum inhiantes, quoslibet homines illectos circumueniendo totonderunt; & res eorum tali perſuaſione non ſolum acceperunt, ſed potius ſubripuerunt; paenitentiae canonicae, ſiue regulari, vt puta turpis lucri ſectatores ſubiaceant. Hi vero, qui vanis promiſſionibus, vel quibuſlibet machinationibus perſuaſi, mentis inopes effecti, rerum ſuarum domini eſſe neſcientes, comam depoſuerint; in eo quod coeperunt, perſeuerare cogantur. Res namque, quae ab illectis, & negligentibus datae, ab auaris, & cupidis non ſolum acceptae, ſed raptae noſcuntur, haeredibus reddantur, qui dementia parentum, & auaritia incentorum, exheredati eſſe noſcuntur. Si vero neſcientibus Epiſcopis, aut Abbatibus, miniſtri eorum, quilibet videlicet in clero, hoc feciſſe conuincuntur; Epiſcopi, & Abbates deſidia, illi vero rapacitate, & auaritia iudicentur. Hoc vero, quod quiſque Deo iuſte, & rationabiliter de rebus ſuis offert, Eccleſia tenere debet. *Cabilo. ſub Carolo cap. 6. & 7. Vide Maguntin. 23. Burchar. lib. 8. cap. 93. Iuo part. 7. cap. 111. decret.*

C A P. XII.

Nemo Abbatiam per pecuniam adquirat. Et quicumq. tali modo iam adquiſiſſe comprobatur, omni remota occaſione deponatur. *Pictau. cap. 2.*

C A P. XIII.

Abbates, monachi, canonici eccleſias, quas numquam habuerunt, non emant, nec alio modo ſibi vindicent, niſi conſentiente Epiſcopo in cuius fuerint dioeceſi. In illis vero, quas hactenus abſque calumnia habuerunt, redditus, beneficiaq. obtineant. *Pictau. cap. 6.*

Ne monachi fenerentur.
Tit. XXXV.

C A P. I.

PLures clericorum, & quod maerentes dicimus, eorum quoque, qui praeſens ſaeculum profeſſione vocis, & habitu reliquerunt; dum communes vſuras exhorrent, commodata pecunia indigētibus poſſeſſiones eorum in pignus accipiunt, & prouenientes fructus percipiunt vltra ſortem. Idcirco generalis concilii decreuit auctoritas, vt nullus amodo conſtitutus in clero, vel hoc, vel aliud vſurae genus exercere praeſumat. &c. *Alex. iij. in conc. Turo. c. 2. poſt concil. Later. par. 16. c. 9.* *De vſur. c. 1. Greg. ix. & in 1. collect.*

Ne monachi introeant in tabernas, aut ebrietati ſint dediti.
Tit. XXXVI.

C A P. I.

SI contingat, vt, quae ſunt neceſſaria, non afferat monachus, vel ſacerdos; & propter neceſſitatem velit ſiue in pandochaeo, vel in alicuius domo diuertere; ei liceat hoc facere, vtpote vrgente neceſsitate. *Nicaen. ij. cap. 22.*

C A P. II.

Quod non oporteat ſacro miniſterio deditos, a presbyteris vſque ad diaconos, & reliquum eccleſiaſticum ordinem. &c. & ex numero aſcetarū ingredi tabernas. *Laod. c. 24. Aquiſgr. c. 60. Capitul. lib. 1. c. 14. Burch. lib. 2. c. 131. Iuo par. 6. c. 203. decr.* *Diſt. 44. non oportet. c. 2.*

C A P. III.

Monachi, & canonici tabernas ad edendum, vel bibendum non ingrediantur, ſicut in conciliis Laodicenſi, & Africano legitur eſſe interdictum. *Rem. cap. 26. Laod. 24. Carthagin. iij. cap. 27.*

C A P. IV.

Miniſtri altaris Domini, vel monachi, nobis placuit, vt a negotiis ſaecularibus omnino abſtineant. Multa ſunt ergo negotia ſaecularia; de his tamen pauca perſtrinximus. &c. in deliciis viuere velle; gulam, & ebrietatem ſequi. *Magunt. ſub Carolo cap. 14.* Addit Magunt. ſub Rab. c. 13. in comeſſationibus, & vinolentiis nimiis incūbere. &c. Conſiderare quoque ſententiam Domini dicentis: Attendite, ne grauentur corda veſtra in crapula, & ebrietate; moderare cibum, & potum; vt iuxta Apoſtolum, ſobrii ſint parati ad ſeruitium Domini. *Capitul. lib. 7. c. 172. in addit. Burch. lib. 8. c. 90. Iuo par. 7. c. 108. decr.* *cap. 1. ne cleri. vel mona. b. Grego. ix. & in 1. collect.* *Luc. 21.* *1. Tim. 3.*

Ne monachi interſint nuptiis, aut ludis publicis, aut turpibus. Tit. XXXVII.

CAP. I.

NOn licet Abbati, nec monacho ad nuptias ambulare. *Antiſ.c.24.*

CAP. II.

Non liceat clerico, vel monacho in hypodromiis aſcendere, vel thymelicorum ludis intereſſe, et ſi vocetur clericus in nuptias, quando bi ludi ingrediuntur, ſurgat, & recedat, ex Patrũ diſciplina; ſin minus, vel ceſſet, vel deponatur. *Trul.c.24. Vid. Laod.*54.

CAP. III.

Ne clerici, vel monac. nego. ſaecul. c. 1. Grego. ex. & in 1. collect. Miniſtri altaris Domini, vel monachi a negotiis ſaecularibus omnino abſtineant. Multa ſunt ergo negotia ſaecularia. &c. turpis verbi, vel facti ioculatorem eſſe, vel iocum ſaeculare diligere; aleas amare; ornamentum inconueniens propoſito ſuo quaerere; in deliciis viuere velle. &c. *Magun. ſub Carolo c.*14. *Magun. ſub Rab.c.*13. *Capitul. lib.7.c.*172. *in addit.* Burch. *lib.*8.*cap.*90. Iuo *par.7.c.108. decr.*

CAP. IV.

Epiſcopi, & Abbates ante ſe ioca turpia facere non permittant. *Remen.c.*17.

CAP. V.

Monachi, ante ſe ioca ſaecularia, vel turpia fieri non permittant. *Magun. ſub Rabano c.13. in fine.*

De monachorum, vel ſanctimonialium veſtitu. Tit. XXXIIX.

CAP. I.

Diſt. 30. c.15. SI quis virorum exercitii prætextu (*quaſi aſceta*) pallio vtitur, quaſi ex hoc iuſtitiam habeat, & contemnat eos, qui ferũt birros, atque alia communi, & conſueta veſte vtuntur; anathema ſit. G*angr.c.*12. *Burch. lib.8.c.*63. *Iuo par.7.c.81. decr.*

CAP. II.

Diſt. 30. c.6. Si qua mulier eodem praetextu mutauerit veſtem muliebrem conſuetam, & virilẽ ſumpſerit; anathema ſit. *Gangr.c.13. Burch. lib.* 8.*c.*60. *Iuo par.7.c.78. decr.*

CAP. III.

Diſt. 30. c.1. quaecumque. Si qua mulier religionis praetextu (*quaſi aſcetria*) ſibi comam tondeat, quam Deus in ſignum ſubiectionis ei dedit, quaſi diſſoluens ſubiectionis mandatum; anathema ſit. *Gangr.c.17. Burch. lib.8.c.62. Iuo par.7.c.*80. *& par.8.c.320. decr. Caeſar. lib.9.c.54.*

CAP. IV.

Monachi, vel ſanctimoniales, iuxta ſuam profeſſionem, ſobrie, ac pie, & ſimpliciter viuant. &c. Ne ſaecularibus curis, vel negotiis occupentur; ne pompas mundiales requirãt. &c. Auditur enim, quod ſpreta humilitate, & abiectione monaſtica, ornamentis, & his etiam, quae bonis laicis indecentia, & turpia ſunt, operam impendant. &c. propriis, & lucris turpibus inſeruiant; quod vitium tamquam peſſimum cancer, ne vltra proſerpat, radicitus euellendum eſt. *Trosleia.c.3. in fi.*

Ne monachi laicis ſacramenta tribuant. Tit. XXXIX.

CAP. I.

MOnachus officium presbyterale non praeſumat facere, id eſt, ea, quae pertinent ad parochiam. niſi tantum per neceſſitatem, ſcilicet baptiſmum, & paenitentiam, ſi presbyter defuerit. *Greg. vij. in ſyn. Rom. ann. incer. c.6.*

CAP. II.

Interdicimus & Abbatibus, & monachis publicas paenitentias dare, infirmos viſitare, & vnctiones facere, & miſſas publicas cantare: chriſma, & oleum, conſecrationes altarium, ordinationes clericorum ab Epiſcopis accipiant, in quorum parochiis manent. *Calliſt. ij. in concil.* Roman. *cap.*17. *16. q.1. c.10.*

CAP. III.

Nec illud nobis videtur congruum, vt clerici & laici, Epiſcoporum, & presbyterorum canonicorum iudicia declinantes, monaſteria monachorum expetant; vt ibi monachi ſacerdotibus confeſſionem peccatorum ſuorum faciant; praeſertim cum eiſdem ſacerdotibus monachis id facere fas non ſit. exceptis his dumtaxat, qui ſub monaſtico ordine ſocum in monaſteriis degunt. &c. *Pariſienſ. ſub Ludouico, & Lothario lib.1.c.46. in med.*

CAP. IV.

Nullus Abbas, monachus, vel quilibet alius pœnitentias iniungat, niſi quib. proprius Epiſcopus hanc curam dederit. *Pictau.c.5.*

Quonam modo poſſint monachi, vel canonici ex vna religione ad aliam ſe conferre. Tit. X L.

CAP. I.

SI quis monachus pro lucro animae, vel animarum, a ſuo monaſterio exire, & aliud propoſuerit intrare, conſentiẽtibus Epiſcopo, Abbate, & fratribus, conſentimus, & concordamus: quia id feciſſe multos ſanctos legimus. &c. *Tribur.c.26.*

CAP. II.

Canonici, & monachi de monaſteriis ſuis, vbi prius titulati ſunt, niſi cauſa rationabilis neceſſitatis, vel aedificationis animæ, vel ordinem melius obſeruandi, ad aliud monaſterium non tranſeant, propter adipiſcẽdum aliquod miniſterium, vel honorem, vel occupationem terrenam, abſque conſenſu Epiſcopi ſui, vel Abbatis. *Bituricen. cap.23. apud ſynodum Lemouicen. act.2.*

De

De monachis, qui vagantur, aut ignoti ſunt, aut fingunt ſe monachos eſſe. Tit. XLI.

CAP. I.

16.q.1.c.12. QVi vere, & pure ſolitariam vitam ſequuntur, debito honore digni ſunt. Sed quia monachorum habitu eccleſias, & 18.q.2. quidam. c.10. publicas res perturbãt circumeuntes vrbes, & monaſteria ſibi cõſtitui curantes; placuit, vt nulla monaſteria aedificentur, aut oratoria, ſine voluntate Epiſcopi vrbis. &c. *Chalc. cap.4.* Tribur. *cap.26. Capitul. lib.5.cap.25.* Iuo *lib. 3. tit. 16. cap.1. panor. & par.7. cap. 1. decret. Anſelm. lib.5.cap.54. & in Roman. poſt lib. vlt. cap.63.*

CAP. II.

Monachus, vel ſanctimonialis non relinquat ſuam habitationem, & diſcedat ad aliã: ſi autem id contigerit, ipſum, vt hoſpitem recipi eſt neceſſarium; non tamen ſine voluntate Praepoſiti ſui recipiatur. *Nic. ij. cap. 21.*

CAP. III.

Ne monachi a monaſteriorum clauſuris, abſque Abbatis, vel qui ab eo eſt cõſtitutus, licentia, ad quodlibet opus exercendũ egredi praeſumant. cum vero licentia impetrata aliquid ad peragendum perrexerint, non ſine duorum, vel trium ex fratribus teſtimonio peragant. *Leo iv. in ſyno. Rom. c. 28. in fi.*

CAP. IV.

Monachi, qui relinquunt ſuum habitum, vel abſque licentia ſui Abbatis vagantur, non recipiantur. *Greg. vij. in conc. Roman. ann. incer. c.21.*

CAP. V.

Conſtituimus, ne quis Epiſcopus monachum quemlibet vagantem in ſua diaeceſi, prouinciave retineat, niſi Abbatis proprii fuerit litteris regulariter commẽdatus. *Vrb. ij. in ſyn. apud Melfi. cap. 10.*

CAP. VI.

Quam illicitum ſit illud, aeſtimari non poteſt, vt tranſeuntes ſiue ſimulent, ſiue ſint monachi, quod ſe appellant, quorum nec vitam poſſumus ſcire, nec baptiſmum; quorum fidem incognitam habemus, nec probatam; nolint ſumptibus adiuuare; ſed ſtatim aut diaconos facere, aut presbyteros ordinare feſtinent, aut quod eſt grauius, Epiſcopos conſtituere non formident. &c. *Syrici ep. 3. cap. 2.*

CAP. VII.

20.q.4.c.3. Monachum, niſi Abbatis ſui permiſſu, aut voluntate, ad alterum monaſterium commigrantem, nullus Abbas ſuſcipere, aut retinere praeſumat. Sed vbicumque fuerit, Abbati ſuo auctoritate canonum reuocetur. *Agath. c.27. Iuo par.3. c.157. decr.*

CAP. IIX.

20.q.4.c.3. monachũ p.1. Clericis ſine commendatitiis epiſtolis Epiſcopi ſui, licentia non pateat euagandi. In monachis quoque praeſentis ſententiae forma ſeruetur. Quos ſi verborum increpatio non emendauerit, etiam verberibus ſtatuimus coerceri. *Agath. cap. 38. Venet. cap. 5. & 6. Burch lib. 2. cap. 141. & 142. Iuo lib. 3. tit. 5. cap. 26. panor. & par. 6. cap. 214. & 215. decret.*

CAP. IX.

Monachi, qui coeptam obſeruationis viã relinquunt, & abſque epiſtolis, & abſque certis negotiis, vel neceſſitatibus per regiones vagantur alienas; cognita diſtrictione, ſi ſe non emendauerint, ab Abbatibus ſuis, vel a ſacerdotibus, ad communionem non recipiantur. *Andegauen c.9.*

CAP. X.

Si qui clericus propter luxum, vanitatiſque praeſumptum de officio ſuo ſponte diſceſſerit, ac velut obſeruatorem legis monachum videri ſe maluerit, quam clericum; ita de eccleſia repellendum; vt niſi rogando, atque obſecrando plurimis temporibus ſatisfecerit, non recipiatur. *Caeſar. 6.*

CAP. XI.

Religioſi propriae religionis, qui nec inter clericos, nec inter monachos habentur; ſiue hi, qui per diuerſa loca vagi feruntur, ab Epiſcopis, in quorum conuentu commorari noſcuntur, licentia eorum coerceatur; vt aut in clero, aut in monaſterio deputentur. praeter eos, qui ab Epiſcopo ſuo, propter aetatem, aut languorem fuerint abſoluti. *Tolet. iv. cap. 52.*

CAP. XII.

Monachi, & ſanctimoniales non exeant ex monaſterio, niſi vrgente neceſſitate, & cum benedictione Praepoſiti, & cum honeſtis ſociis. *Trul. cap. 46.*

CAP. XIII.

Vt monachi, qui veraciter regulariter viuunt, ad Romanam ſedem, vel alicubi vagari non permittantur, niſi obedientiam Abbatis ſui exerceant. Et ſi talis cauſa euenerit, quod abſit, quod ille Abbas ſic remiſſus, vel negligens inueniatur; vt in manus laicorum ipſum monaſterium veniat, & hoc Epiſcopus emendare non potuerit; & aliqui tales monachi ibidẽ fuerint, qui propter Deũ de ipſo monaſterio migrare velint, propter eorum animas ſaluandas; hi per conſenſum Epiſcopi, licentiam habeant, qualiter eorum animae poſsint ſaluari. *Vernen. c. 10.*

CAP. XIV.

Monachi in eorum clauſtro permaneant: nullusq; ex eis foras vadat, niſi per neceſsitatem ab Abbate mittatur in obedientiam. Nec foris manducent, neque bibant ſine permiſsione Abbatis, nec ad conuiuia ſaecularia vadant. *Magunt. cap. 12.*

CAP. XV.

Monaſterium ita debet conſtitui, vt omnia neceſſaria infra monaſterium exerceantur; vt non

vt non ſit neceſſitas monachis, vel clericis, vel puellis vagandi ſoras.&c.*Magunt. cap.* 20.*Capitul.lib.*5.*cap.*78.

CAP. XVI.

Ne monachi, aut canonici occaſionem quaerant vagandi.&c.*Rem.c.*25.

CAP. XVII.

Multi eccleſiaſticae regulae ſubiecti, propoſiti, & loci ſui deſertores effecti, paſſim quocumque eis voluntas ſuaſerit, poſthabita auctoritate canonica pergunt, & non ſolum ab aliis Epiſcopis, & Abbatibus, verum etiã a Comitibus, & nonnullis aliis nobilibus viris recipiuntur. Quod quantum, & a diuina, & a canonica auctoritate diſcordet, in prõptu eſt. Quod ne vlterius fiat, & ab Epiſcopis, & a ceteris eccleſiaſticis Praelatis obſeruandum.&c. *Pariſ. ſub Ludouic. & Loth. lib.*1.*cap.*36.

CAP. XIIX.

Illud a veſtra pietate ſuppliciter flagitamus; vt monachi, & presbyteri, nec non & clerici, qui poſtpoſita canonica auctoritate paſsim Palatium adeunt, & veſtris ſacris auribus importuniſsimam moleſtiam inſerũt; veſtra auctoritate, & poteſtate deterreantur, ne hoc facere praeſumant. quoniam in huiuſcemodi facto & vigor eccleſiaſticus contemnitur, & religio ſacerdotalis, & profeſſio monaſtica vilior efficitur. *Pariſienſ. ſub Ludou & Loth.lib.*3.*cap.*14.

CAP. XIX.

Poſtulandum eſt de monachis, vt & ipſi in publicis locis ſine ratione decenti diſcurrere prohibeantur; quia hoc a propoſito ipſorum procul abſiſtit. Fieri etiam poteſt, vt quidam illorum. &c. perpetrato ſcelere in monaſterio, cauſam uagandi potius eligant, quã regularib.diſciplinis ſubiacere. *Aquiſgr.ij.ſub Ludou.par.*4.*c.*23.

CAP. XX.

Monachi, quibus monaſteriorum cura commiſſa non eſt, paſsim, & ſine auctoritate Palatium non adeant, nec in eo immorentur, vel vbicumq; diſcurrere, ac peruagari præſumant: ſed ſi tales quilibet fuerint, vt vtiles, & neceſſarii eccleſiae, ac Principi reperiantur; cum auctoritate Epiſcopi canonice, ac religioſe pergant. Sin autem, in monaſteriis ſuis, ſicut canonica, & regularis docet inſtitutio, religioſe reſideant.&c.*Melden.c.*57.

De monachis ſolitariis, & eremitis. Tit. XLII.

CAP. I.

16.q.1.c.12.

QVi vere, & pure ſolitariam vitam ſequũtur, debito honore digni ſũt.*Chalcedon.cap.*4.*Vide Capitul.lib.*5. *cap.* 25. *Iuo lib.*3.*titulo* 16. *cap.*1.*panorm. & par.*7.*cap.*1.*decr. Anſelm.lib.*5.*cap.*54.*& in Roma.poſt lib.vlt.cap.*63.

CAP. II.

Monachi non ſinguli per uillas, & oppida, ſeu ad quaſcumque parochiales ponãtur eccleſias; ſed in maiori conuentu, aut cum aliquibus fratribus maneant: nec ſoli inter ſaeculares homines ſpiritualium hoſtium conflictionem exſpectent, Salomone dicente: Vae ſoli, quia cum ceciderit, non habet ſubleuantem.*Alex. iij.in conc.Later.c.*10.

Greg. in. & in 1. *collect. De ſtatu mon. c.*2.

Eccl. 4.a.

CAP. III.

Nos quidem, qui vitam cum pluribus ducimus, etſi formidoloſi, ac timidi, tamen quia contra hoſtem antiquum bella propoſuimus, quaſi in acie ſtamus. Vos autem, qui ſolitariam vitam ducitis, quid aliud, quam monachos dixerim; qui feruore virtutis etiã ante aciem exire feſtinatis? Cur ergo eum non ſingulariter hoſtis impetat, a quo ſe impeti ſingulariter ſpectat? Et nos quidem, qui inter homines viuimus, ſaepe per homines a callido hoſte tentatur. Vos autem, qui viam vitae praeſentis extra hominum frequentiam ducitis, tanto maiora certamina pati neceſſe eſt, quanto ad vos ipſe tentationum magiſter accedit. Neque enim vacare orationibus, ac laudibus Dei ſine aliqua interruptione temporis poteſtis. quia etſi intentio continue prompta eſt, ipſa tamen humanitatis infirmitas ad ſemetipſam relabitur, vt aliquando ſeſſa iaceat, atque ab ſtudii ſui exercitatione torpeſcat. Antiquus vero hoſtis, mox vt otioſam mentem inuenerit, ad eam ſub quibuſdam occaſionibus locuturus venit, & quaedam ei de geſtis praeteritis ad memoriam reducit; audita quondam verba indecenter cogitationi reſonat; & ſi qua dudum turpiter acta ſunt, corũ ſpecies oculis cordis opponit; vt quem de praeſentibus non valet inquinare, de malis tranſactis violet. Et decepta mens ſaepe inde delectationẽ reparat, vnde diu iam ſe per paenitentiam afflixit.&c.*Greg. epiſt.ad Secundinum incluſum, lib.*7.*regiſt.c.*53.*poſt. prin.*

CAP. IV.

Seruandum eſt de monachis, ne eis ad ſolitarias caellulas liceat a congregatione diſcedere. Niſi forte probatis poſt emeritos labores, aut propter infirmitatis neceſsitatem, aſperior ab Abbatibus regula remittatur†. Quod ita demum fiet, vt intra eadem monaſterii ſepta manentes tamen ſub Abbatis poteſtate, ſeparatas habere cællulas permittantur. *Agath.c.*38.*Venit.cap.* 7. *Iulian. Nou. Iuſtin.*123.*c.*53.

20. *q.*4.*c.*3. *monachũ p.vl.*

† permittatur f.

CAP. V.

Nullus monachus congregatione monaſterii derelicta, ambitionis, & vanitatis impulſu caellulam cõſtruere, ſine Epiſcopi permiſsione, vel Abbatis ſui voluntate praeſumat. *Aurel.c.*18.*al.*22.*al.*24. *Capitul. lib.*6. *cap.* 138.

18.*q.*2.*c.*14.

CAP. VI.

Quoſdam paternarum traditionum ignaros,

Google

ros,vel oblitos eſſe conſpicimus.&c. Dum enim indocti docere appetunt; quid aliud, quam quia ignorantiae errore vexentur, oſtendunt?&c. Eos, quos in caellulis propriis recluſa ſanctae vitae ambitio tenet, quoſq; eiuſdem ſancti propoſiti, & merita iuuant, & probitas ornat;hos Dei auxilio, & noſtro fauore tutos exiſtere: illos vero, quos in tali propoſito,ignauia impulit,non prudentiae cognitio deputauit; quoſque nulla vitæ dignitas ornat, ſed & ignorantia foedat, & morum execratio turbat: decernimus ab his abiiei caellulis,atque locis, in quibus aut feruntur vagi, aut tenentur incluſi; atque ab Epiſcopis,ſiue rectoribus monaſteriorum, ex quorũ congregatione fuerint, vel in quorum vicinitate cõſiſtunt, in monaſteriis omnimodo deputentur. Vt illic ſancti ordinis meditantes doctrinam, primum poſſint diſcere,quae ſunt a Patribus inſtituta; vt poſtea valeant docere, quae ſunt ſancta meditatione percepta; atque tunc demum,ſi doctrinae, & ſancti operis fructu extiterint fecundati, ad ſummam virtutis properent, exercitio ſanctae intentionis imbuti. Deinceps autem, quicumq; ad hoc ſanctum propoſitum venire diſpoſuerit,non aliter dabitur aſſequi. &c. niſi prius in monaſteriis inſtituti, & ſecundum ſanctas monaſteriorum regulas plenius eruditi, dignitatem honeſtæ vitae,& notitiam potuerint ſanctae promereri doctrinae.Ceteros vagos,& inhoneſtos, qui ex ſacerdotib.; vel miniſtris repererint, aut ſi fuerint prope,coenobiorum Patribus corrigendos aſſignent;aut ſi difficile eſt, pro ſola honeſtate vigoris ſui poteſtati erudiendos inclinent.*Tolet.vij.cap.5.*

CAP. VII.

Qui in vrbibus, & agri in clauſtris † ſe ſeparare volunt, & ſibi ſolis conſulere;prius in monaſterium ingredi oportet, & anachoriticam conuerſationem diſcere, & triennio monaſterii Praefecto in Dei timore ſubiicere ſe, & in omnibus,vt decet, obedire,& ita proficentes voluntatem eius vitae, ex ſe ex toto corde id deſiderare,apud eius loci Præfectum probati, rurſus altero anno extra clauſtra †ſint, vt finis eius magis appareat, quod non vanam gloriam, ſed quietem petant. Tunc includantur: neque cum velint, exire poſſint, niſi ob communem vtilitatem, aut maiorem vim,ſiue neceſsitatem mortiferam,cum Epiſcopi benedictione. ſi qui vero alias exire tentauerint, inuiti includantur, & ieiuniis,& aliis macerationibus curẽtur: ſcientes ſcriptum eſſe: Nemo mittens manum ad aratrum, & reſpiciens retro, aptus eſt ad regnum caelorum. *Trul.c.41.*

† clauſuris

† clauſuram

Luc.9.8.

CAP. IIX.

Qui dicuntur eremitae, qui veſtibus nigris,intonſiſque crinibus circumeunt vrbes; inter viros laicos,& mulieres, ſuam profeſſionem deturpantes; iubemus, vt ſi volunt crines tondere, & monachorum habitum ſuſcipere,in monaſterium inducãtur, & cum fratribus ſtatuantur. Si nolunt, extra vrbes eiiciantur,& eremum habitent, vnde nomen acceperunt. *Trul.c.42.*

CAP. IX.

Noui monachos aliquot, cum in mundo eſſent,omni libidine conſpurcatos: cum autem ſolitarie viuerẽt, tamquam faces in orbe reſplenduiſſe, nullum tamen ex his in ſacerdotem ordinatum. Quod ſi autem id ſemel atque iterum factum eſt, non tamen cõfeſtim legem in Eccleſia praeſcribit. *Taraſ. CP.ante vij.ſyn.in ep.ad Ioan. presb.in med.*

De Abbate, ſiue Praepoſito monachorum, & de electione eius, & munere. Tit. XLIII.

CAP. I.

Licet lectores facere Praepoſito monaſterii,ſi ipſe Praepoſitus ab Epiſcopo ordinatus eſt presbyter. *Nicae. ij. cap. 14.Iuo par.5.c.376.decr.Caeſ.lib.9.c.21.*

Diſt.67. c.1.

CAP. II.

Monachi nõ pretio recipiantur in monaſterio;non peculium permittantur habere; non ſinguli per villas,& oppida,ſeu ad quaſcumque parochiales ponantur eccleſias: ſed in maiori conuentu, aut cum aliquibus fratribus maneant. &c. Si vero peculium habuerit, niſi ei ab Abbate pro iniuncta fuerit adminiſtratione permiſſum,de communione remoueatur altaris. &c. Abbas etiam, qui iſta diligenter nõ curauerit,officii ſui iacturam ſe nouerit incurſurum. *Alexand.iij. in conc.Later.cap.10.*

De ſta. mo na cap.2. Greg. ix. & in 1. collect.

CAP. III.

Defuncto Abbate cuiuſquam congregationis,non extraneus, niſi de eadem congregatione, quem ſibi propria voluntate concors fratrum ſocietas elegerit; & qui electus fuerit;ſine dolo, vel venalitate aliqua ordinetur. Quod ſi aptam inter ſe perſonam inuenire nequeunt,ſollerter ſibi de aliis monaſteriis ſimiliter eligant ordinandum. Niſi forte ex tantis criminibus, quae ſacri canones punire monſtrant,prohibeantur. *Grego. in ſynod.Later.de mona. nigris c.2.& in ep. 18.apud Martin.Epiſc.Rauen.poſt prin. lib. 7.regiſt.Iuo lib.3.tit.16.c.8.panor.& par.7. c.11.decr.Anſelm.lib.5.cap.58. Caeſ.lib.7. c. 50.Tarrac.lib.1.c.312.*

18.q.2.c. 5. quam ſit.p.1.

† exſtantib. f.

CAP. IV.

Abbates per coenobia,vel vt hoc tempore monaſteria nuncupantur, tales conſtituantur, qui ſui vocabuli miniſterium Deo poſſint indubitanter ſupplere; ita docti,vt quãdoque fratrum negligentia acciperit, omnino cognoſcere poſsint,& emendare.ſacerdotalem quoque ſint honorem adepti; vt peccantium ſibi ſubiectorum fratrum valeant omni-

omnimodo refrænare,& amputare commiſſa;& ita obſeruent,& ſtatuta regularium per omnia non inueniantur derelinqui. Quatenus Domini pro cunctis poſſint clementiam exorare;vt ſcelerum abluti ſqualore,piaque conuerſatione muniti,ſanctorum mereantur conſortio ſociari. *Eugen. ÿ. & Leo iv. in ſynod. Roman. cap.27.*

CAP. V.

Ne monachi a monaſteriorum clauſuris, abſque Abbatis, vel qui ab eo eſt conſtitutus,licentia,ad quodlibet opus exercendum egredi praeſumant. cum vero licentia impetrata aliquid ad peragẽdum perrexerint, non ſine duorum, vel trium teſtimonio pergant. Nam ſi Abbas intenſo ſtudio cuncta haec non procurauerit adimplenda;talem ſe credat ſuſtinere,iuxta Patrum ſententiam, cenſuram; qualem delinquentes monachi tunc promereri debuerant. *Leo iv. in ſynod. Roman. cap.28.*

CAP. VI.

Abbas ſi in culpa reperiatur,aut fraude, & innocentem ſe aſſerens, ab Epiſcopo ſuo accipere noluerint correptionem,ad Metropolitani iudicium deducatur. *Epau. c.19.*

CAP. VII.

Abbatibus,presbyteris, omnique clero, vel in religionis profeſſione viuentibus, ſine diſcuſſione, vel commendatione Epiſcoporũ pro petendis beneficiis ad domnos venire non liceat. Quod ſi quiſquam praeſumpſerit; tamdiu loci ſui honore, & communione priuetur, donec per paenitentiam plenam, eius ſatisfactionem ſacerdos accipiat. *Aurel. cap.9. al. 7.*

CAP. IIX.

In alia ſynodo nobis perdonaſtis, vt illa monaſteria, vbi regulariter monachi, vel monachae vixerunt, hoc quod eis de illis rebus dimittebatis,vnde viuere potuiſſent, vt exinde ſi regalis erat,ad dominum Regem faciant rationes Abbas,vel Abbatiſſa: & ſi Epiſcopalis,ad illum Epiſcopum. Similiter & de illis vicis. *Vernen. ſub Pipino c. 20.*

CAP. XIX.

In victu, & veſtitu, vel conuerſatione Abbatum, qui monachos habere cernuntur, Dei voluntas, & domini Imperatoris impleatur. *Remen. c.23.*

CAP. X.

Sit rector diſcretus in ſilentio, humilis in verbo, ne aut tacenda proferat, aut proferenda reticeſcat. Nam ſicut incauta locutio in errorem pertrahit, ita indiſcretum ſilentium hos,quos erudire poterat,in errore derelinquit. Si rector bene agentibus per humilitatem ſocius, contra delinquentium vitia per zelum iuſtitiae erectus;vt & bonis in nullo ſe praeferat, & cum prauorum culpa exigit, poteſtatem protinus ſui prioratus agnoſcat: quatenus & honore ſuppreſſo, aequalem ſe ſubditis bene viuentibus deputet, & erga peruerſos iura rectitudinis exercere nõ formidet. Omnes homines natura aequales genuit: ſed variante meritorum ordine, alios aliis culpa poſtponit. Ipſa etiam diuerſitas,quae acceſſit ex vitio, diuino iudicio diſpenſatur; vt quia omnis homo aeque ſtare non valet,alter regatur ab altero. cuncti,qui praeſunt non in ſe poteſtatem debent ordinis,ſed aequalitatem penſare conditionis; nec praeeſſe hominibus. ſed prodeſſe. Quam videlicet potentiam bene regit, qui ſcit per illam ſuper culpas erigi: ſcit cum illa ceteris aequalitate componi.&c. *Grego. in paſtor. lib.2. c.4. & 1. apud Aquiſg. c.21.*

CAP. XI.

Comperimus,quod nonnulli Praelatorũ, nulla interueniente neceſsitate, non cum clericis, ſed potius ſeorſum cum laicis, & quibuſdam familiaribus ſuis ſermocinari,& conuiuari delectetur. Similiterque & a quibuſdam Abbatibus, & Abbatiſsis fieri didicimus.Quae res,quia valde a paterna ſollicitudine abhorret,& ſubditos in contemptũ magiſtrorum, murmurationemq. & in diuinorum obſequiorum tranſgreſsionem pertrahit, prorſus reſecandam eſſe ſtatuimus; &,vt ab hinc Praelati,in his,quae praemiſſa ſunt,quantum facultas permiſerit, ſibi ſubditis participes exſiſtant,cenſuimus. De qua re in Actibus Apoſtolorum, & in vita beati Auguſtini,& in concilio Sardicenſi cap. xiv. copioſa habentur exempla. *Pariſ. ſub Ludo. & Lothar. lib.1. cap.21.*

CAP. XII.

De Abbatibus canonicis, & regularibus, & de Abbatiſsis, quae in ſanctimonialibus praeeſſe videntur, ſiue de laicis, qui monaſteria habent, illud tantummodo veſtrae pietati depoſcimus, vt admoneantur, vt de ſe ipſis ceteris bonum exemplum praebeant, & religioſe,ſicut decet,cõuerſentur; & quod vniuſcuiuſque profeſsioni inconueniens eſt, & in ſacris voluminibus prohibetur, omnino caueant; & loca ſibi a vobis conceſſa deperire, & deſtrui per negligentiam non dimittant.&c. *Pariſ. ſub Ludou. & Loth. lib.3. cap.18. Capit. lib.5. cap.18 2.*

CAP. XIII.

Abbates monachorum oportet peruigili ſtudio gregis ſibi commiſsi curam gerere. &c. Simul etiam diuinae lectionis ſtudio iugiter eos informent; ne aut tempore deſolati auxilio,diuinum opus explere nequeãt, aut torpentes otio in laqueũ tentationis incidant.&c. *Aquiſgr. ij. ſub Lud. par.3. c.2.*

CAP. XIV.

Monachos,nec Epiſcopus, nec Abbas, vel quilibet alius veredariorum more,in miſſaticis inſtanter tranſmittat.Quia per quoſdã illorum contra canonicam auctoritatem, & eccleſiaſtica,& ciuilia perturbãtur negotia. *Melden. c.57.*

CAP. XV.

De monaſteriis clericorũ, monachorum,

atque

atque puellarum, quae clericis, ſiue laicis beneficii iure donata ſunt, placuit; vt tales eis praeficiant prouiſores, & Praepoſitos, ſicut in Cabilonenſi concilio ſcriptum eſt, qui, & praeeſſe nouerint, & prodeſſe; & qui ad Epiſcopum recurrant, & ſecundum eius ordinationem ad conuentum ſynodi occurrant; & commiſſum ſibi gregem canonice, & cum magna religione cuſtodiant, quaſi rationem de animabus eorum reddituri. *Magun. ſub Arnul. c. 25. Cabil. ſub Carolo. c. 52. & 54.*

CAP. XVI.

Abbates monachorum regulam per ſingula verba diſcutientes pleniter legant, & intelligenter Domino opitulante efficaciter cũ monachis implere ſtudeant. *Trosleia. c. 13. ante med. ex Capitular.*

CAP. XVII.

2. Ti. 4. d In doctrina ſua Abbas illam ſemper debet Apoſtolicam formam ſeruare, in qua dicit; Argue, obſecra, increpa. *Trosleia. cap. 3. ante med. ex regula Sancti Benedicti c. 2.*

CAP. XIIX.

Monachorum cauſam qualiter ex parte diſpoſuerimus; & quomodo ex ſe ipſis eligendi Abbatis licentiam dederimus, & qualiter, Deo opitulante, quiete viuere, propoſitumq. indefeſsi cuſtodire valerent, ordinauerimus, in alia ſchedula annotari fecimus. *Capitulare Carol. lib. 1. c. 86 & in add. lib. 7. cap. 5. poſter. apud* Trosleianum *c. 3. poſt med.*

CAP. XIX.

Cenſemus, vt ſtatus monaſteriorum innolatus, iuxta antiquam regulae traditionem, vel canonum conſtituta ſeruetur, & vt Abbates ſint religioſae perſonae, & quae regularem nouerint diſciplinã. *Trosl. c. 3. in fi.*

CAP. XX.

De aeta. & qualit. ord. ca. 1. Greg. ix. & in 1. collect. Abbates, qui presbyteri non ſunt, presbyteri fiant, aut praelationes amittant. &c. Quid ſi aliqua iuſta cauſa prohibente presbyteri eſſe non potuerint, praelationes amittant. *Pictau. cap. 17.*

De Prioribus monachorum. Tit. XLIV.

CAP. vni.

De ſtat. mon. c. 2. in fi. Gre. ix. et in 1. collect. PRioratus, ſiue obedientiae pretii datione nulli tradantur. &c. Priores vero cum in conuentualibus eccleſiis fuerint conſtituti, niſi pro manifeſta, & rationabili cauſa, non mutentur; videlicet ſi fuerint dilapidatores, ſi incontinenter vixerint, aut aliquid tale egerint, pro quo amouendi merito videbuntur; aut ſi etiam pro neceſſitate maioris officii, de conſilio fratrum, fuerint transferendi. *Alexand. iij. in concil. Later. cap. 10. in fine.*

Abbates monachorum, & canonicorum, & Abbatiſſae dent operam, vt ſuppetant monachis, quae neceſſaria ſunt. Tit. XLV.

CAP. I.

ABbates monaſteriorum, in quib. canonica vita antiquitus fuit, vel nunc videtur eſſe, ſollicite ſuis prouideant canonicis, vt habeant clauſtra, & dormitoria, in quibus ſimul dormiant, ſimulque reficiãtur, horas canonicas cuſtodiant; victum, & veſtimenta, iuxta quod poterit Abbas, habeant; quo facilius ad Dei ſeruitium poſſint conſtringi. Sintque Abbates ſibi ſubditis bene viuendo duces, & praeuii, viamque demonſtrent, qua recte gradiendo ad meliorem vitam peruenire valeant. *Turon. ſub Carol. cap. 24. Troslei. c. 3.*

CAP. II.

In monaſteriis puellarum multa inueniri poſſunt, quae emendatione indigent. Nam quaedam Abbatiſſarum negligentius, quam oporteat, viuere dicũtur. &c. & talium actus ſubdita familia imitatur. Victus etiam, ac veſtimenta, aliaque nonnulla neceſſaria, quae iure ab Abbatiſſis praeparari debuerant, abſtracta ſibi eadem conqueritur familia. *Turo ſub Carol. c. 26.*

CAP. III.

Abbatiſſa ſtipendia ſanctimonialib. praebeat neceſſaria, ne forte per indignationem cibi, aut potus, peccare compellantur. *Cabilon ſub Carol. cap. 54.*

CAP. IV.

De monaſteriis puellarum cõſiderandum eſt, & Imperatoris miſericordia imploranda; vt victum, & neceſſaria a ſibi Praelatis conſequi poſsint ſanctimoniales, & vita illarum, & caſtitas ſecũdum fragilitatem ſexus diligenter prouiſa tueatur. *Rem. c. 33.*

CAP. V.

Illud ſemper caueant Praelati *(canonicorum;)* ne id, quod dare debent, aut poſſunt, qualibet diſsimulatione, aut tenacitate ſubditis ſubtrahant; ne paupertatis occaſione compulſi, per diuerſa vagari, aut turpibus ſe implicare negotiis cogantur, & relicto eccleſiaſtico officio incipiant indiſciplinate viuere, & propriis voluptatibus deſeruire. Et Praelati, qui eis neceſſaria largiendo, a Domino remunerari poterant; diſtricte, & ſeuere iudicentur. Dent quippe eis pulmentum, iuxta quod vires ſuppetunt, & loca eis congrua attribuant, in quibus nutrimina fiant, vnde neceſſaria pulmenta habeant, exceptis his, quae de eccliſiae virilis, vel oblationib. fideliũ accipiũt. *Aquiſg. c. 122. in fi.*

CAP. VI.

Hoc vigilanter perpendere debent Praelati;

Digitized by Google

lati; quod eadem paſtio gregis dominici, nõ vniformi, ſed omnimoda eſt ſollicitudine gerenda: ſcilicet, quia & terrena ſubſidia diligenter illis praebere, & exempla virtutis ſimul cum verbo praedicationis debent ſollicite impendere. Qua propter ſtudeat vnuſquiſque praelatus; vt familiae Chriſti annonam ſpiritualem, carnalemque fideliter ſubminiſtret, vt effici mereatur ille euan-
Mat. 24. d. Luc. 12. e. gelicus ſeruus, de quo dicitur: Fidelis ſeruus, & prudẽs, quem conſtituit Dominus ſuper familiam ſuam; vt det illis in tempore tritici menſuram. &c. Hanc igitur geminam paſtionem, Praelati ſibi cõmiſſis ouibus impendere inſtanter procurent; vtpote pro animabus eorum Domino rationem reddituri; quatenus eas paſtori omnium, Chriſto videlicet, ſummo Pontifici, ſecũ in tremendi examinis die inlaeſas praeſentantes, non cum reprobis, & diuina vltione feriendis damnentur; ſed potius cum electis paſtoribus perpetua felicitate a Domino remunerentur. *Aquiſgr. cap. 123.*

CAP. II.

Abbates congregationes ſibi commiſſas, ſiue ſpiritaliter, ſiue temporaliter paterno affectu gubernare, eiſque neceſſaria ſtipendia adminiſtrare non negligant; ne forte propter aliquam inopiam, & diuina officia negligantur, & ipſae congregationes irreligioſius viuere compellantur. *Pariſienſ. ſub Ludou. & Loth. lib. 3. c. 18. Capit. lib 5. c. 181.*

CAP. IIX.

Vt Abbates canonici gregibus ſibi commiſſis inſtanter inuigilent, & geminam eis paſtionem impendant, id eſt, cibi, & verbi; quatenus abſque murmurationis vitio Domino ſeruire valeant. *Aquiſgran. ij. ſub Ludou. parte 3. cap. 1.*

CAP. IX.

Abbates monachorum oportet peruigili ſtudio gregis ſibi commiſsi curam gerere; videlicet, vt ſine quibus eſſe non poſſunt, tẽporalia ſubſidia adminiſtrent, tantoque id ſtudioſius decertent agere, quanto ſciunt exterius nihil contingere licere. *Aquiſgr. ij. ſub Ludou. par. 3. cap. 2.*

CAP. X.

De neceſſariis ſubditarum victualib. Prælatæ monaſteriorum ad proprios vſus ſubditis ſubtrahere non praeſumant: ne, & illae inde, occaſione videlicet minorationis victus, atque veſtimentorum, in laqueum incidant diaboli. *Aquiſgr. ij. ſub Lud. p. 3. c. 13.*

CAP. XI.

Ne vlla monachis euagandi detur occaſio, prouideant Abbates, vel Praepoſiti monaſteriorum; & ſecundum quod temporis, vel loci fert poſsibilitas, omnia illis in victualibus, & veſtibus neceſſaria, ſicut regula praecipit; oportune miniſtrentur. *Troslei, cap. 3. in fine.*

Ne vnus Abbas praeſit duobus monaſteriis, aut duo Abbates vni monaſterio. Tit. XLVI.

CAP. I.

PRohibemus, ne quis in diuerſis monaſteriis locum monachi habere praeſumat: nec vnus Abbas pluribus monaſteriis præſidere. *Inn. iij. in conc. gen. Later. c. 13. in fi.* *De relig. dom. c. ul. Greg. ix. & c. 3. eo. tit. in 4. collect.*

CAP. II.

Abbatibus ſingulis diuerſas caellulas, aut plura monaſteria habere non liceat, niſi tantũ propter incursũ hoſtilitatis intra muros receptacula collocare. *Ag. c. 38. Venet. c. 8.* *20. q. 4. monachi. c. 5. in fi.*

CAP. III.

Vnum Abbatem duobus monaſteriis præſidere interdicimus. *Agath. cap. 57. Epau. c. 9. Capitul. lib. 6. cap. 153. Burch. lib. 8. cap. 81. Iuo p. 3. c. 164. & par. 7. c. 99. decr.* *21. q. 1. c. 4.*

CAP. IV.

Duo Abbates in vno monaſterio eſſe non debent; ne ſub obtentu poteſtatis, ſimultas inter monachos, & ſcandalum generetur. Verumtamen ſi quilibet Abbas ſibi elegerit ſucceſſorem; ipſe, qui ſic eligitur, de facultatibus ipſius monaſterii ad regẽdum nullam habeat poteſtatem. *Cabilon. cap. 12.*

De Capitulo Abbatum. Tit. XLVII.

CAP. vni.

IN ſingulis regnis, ſiue prouinciis fiat de triennio in triennium, ſaluo iure dioeceſanorum Pontificum, commune capitulum Abbatum, atque Priorum Abbates proprios non habentium, qui non conſueuerunt tale capitulum celebrare. &c. apud vnum de monaſteriis ad hoc aptum. Nulluſque plus, quã ſex euectiones, & octo perſonas adducat. Aduocent autem in his primordiis duos Ciſtertiẽſis ordinis Abbates vicinos. &c. Qui duos ſibi de ipſis aſſocient, quos viderint expedire. Ac ipſi quatuor praeſint capitulo vniuerſo, auctoritatem tamen praelationis non aſſumant, quin poſsint mutari. &c. Illic diligẽs habeatur tractatus de reformatione ordinis, & obſeruantia regulari. & quod ſtatutum fuerit illis iv. approbãtibus, ab omnibus inuiolabiliter obſeruetur, omni excuſatione, & contradictione, ac appellatione remotis. prouiſio nihilominus, vbi ſequenti termino † debeat capitulum celebrari. &c. Ordinentur etiam in eodem capitulo religioſae, ac circumſpectae perſonae, quæ ſingulas Abbatias eiuſdem regni, ſiue prouinciae, non ſolum monachorum, ſed etiam monialium, ſecundum formam ſibi praefixam, vice noſtra ſtudeant viſitare corrigentes, & refor- *De stat. mon. c. 7. Greg. ix. & c. 10. eod. tit. in 4. collect.* *† trienio f.*

man-

mantes ſingula. &c. Ita quod ſi rectorem loci cognouerint ab adminiſtratione penitus amouendum, denuntient Epiſcopo proprio, vt illum amouere procuret. Quod ſi non fecerit, ipſi viſitatores hoc referant ad Apoſtolicam ſedem examinandum. Hoc ipſum regulares canonicos ſecundum ordinem ſuum volumus, & praecipimus obſeruare. Si vero in hac nouitate quidquam difficultatis emerſerit. &c. ad Apoſtolicae ſedis iudicium referatur, ceteris ſeruatis. Porro dioeceſani Epiſcopi monaſteria ſibi ſubiecta ita ſtudeant reformare; vt cum ad ea dicti viſitatores acceſſerint, plus in illis inueniãt commendandum, quam corrigendum. &c. cauentes, ne per eos monaſteria in debitis oneribus aggrauentur. &c. Praecipimus tam dioeceſanis Epiſcopis, quam perſonis, quae praeerunt capitulis celebrandis, vt per cenſuram eccleſiaſticam appellatione remota compeſcant aduocatos, patronos, vicedominos, rectores, & Conſules, magnates, & milites, ſeu quoſlibet alios; ne monaſteria praeſumant offendere in perſonis, ac rebus. & ſi forſitan offenderint, eos ad ſatisfactionem compellere non omittant: vt liberius, & quietius omnipotenti Deo valeant famulari. *Inn. iij. in conc. gen. Later. c.* 12.

Ne laici monachis praeſint, aut apud illos habirent, aut Abbatias conferant; neve monachi eas ab ipſis accipere audeant. Tit. XLIIX.

CAP. I.

c. 3. de priuil. Greg. ix. & in 1. collect. Eccleſias ſane, & decimas de manu laicorum ſine conſenſu Epiſcoporum, tam illos (*loquitur de fratribus Templi, & Hoſpitalis*) quam quoſcumque alios religioſos recipere prohibemus: dimiſſis etiam, quas contra tenorem iſtum moderno tempore receperunt. *Alex. iij. in conc. Later. c.* 9.

CAP. II.

De preb. c. 31. Gr. ix. et c. 7. eod tit. in 4. collect. In Lateranenſi concilio noſcitur fuiſſe prohibitum; ne quilibet regulares eccleſias, ſeu decimas ſine conſenſu Epiſcoporum, de manu praeſumat recipere laicali. &c. *Innoc. iij. in conc. gen. Later. cap.* 61.

CAP. III.

Ne aliquis clericus, vel monachus ab ipſis laicis eccleſias recipiat dono, vel pretio, niſi ab Epiſcopo. *Gre. vii. in conc. Ro. an. inc. c.* 1.

CAP. IV.

Nullus clericus, vel monachus, vel laicus donum eccleſiaſticae rei, vel ipſam eccleſiã a laico recipiat, ſed ab Epiſcopo. *Greg. vij. in conc. Rom. ann. incer. cap.* 10.

CAP. V.

16. q. 7. c. 13. quonia Decernimus, vt nullus clericorũ inueſtituram Epiſcopatus, vel Abbatiae, vel eccleſie, de manu Imperatoris, vel Regis, vel alicuius laicae perſonae, viri vel feminae ſuſcipiat. Quod ſi praeſumpſerit, recognoſcat inueſtituram illam Apoſtolica auctoritate irritam eſſe, & ſe vſque ad dignam ſatisfactionem excommunicationi ſubiacere. *Greg. vij. in ſyn. Rom. ann. 6. Pont.* 1078. *xiii. Kalend. Decem. c. 3. Tarracon. lib. 5. cap.* 47.

CAP. VI.

Apoſtolica auctoritate decernimus, vt [ſi quis deinceps Epiſcopatum, vel Abbatiam de manu alicuius laicae perſonae ſuſceperit; nullatenus inter Epiſcopos, vel Abbates habeatur; nec vlla ei, vt Epiſcopo, ſeu Abbati audientia concedatur. Inſuper & gratiam ſancti Petri, & introitum eccleſiae interdicimus, quouſque locum, quem ſub crimine tam ambitionis, quam inobedientiae, quod eſt ſcelus idololatriae, cepit reſipiſcẽdo non deſerit. *Gregor. vii. in ſynod. Roman. ann. 7. Pontif. cap. 1. Victor iij. in ſyno. Beneuent. Anſelm. lib. 6. cap. 64. Deusded. cap. 1. Caeſar. lib. 4. cap.* 32. *16. q. 7. c. 12.*

CAP. VII.

Cõſtituimus, vt [ſi quis deinceps Epiſcopatum, vel Abbatiam de manu alicuius laicae perſonae ſuſceperit, nullatenus Epiſcopus, vel Abbas habeatur, neque vlla ei vt Epiſcopo, vel Abbati adhibeatur reuerentia. &c. *Victor. iij. in conc. Beneuen. Greg. vii. in conc. Rom. ann. 7. c. 1. Deusd. c. 1. Anſel. lib. 6. c. 64. Caeſar. lib. 4. c.* 32. *16. q. 7. c. 12.*

CAP. IIX.

Nullus Abbas, nullus eccleſiarum Praepoſitus, quae iuris ſunt eccleſiaſtici, accipere ſine Epiſcopi conceſſione peaeſumat. *Vrban. ij. in ſyn. apud. Melfi. c.* 6.

CAP. IX.

Nullus Monachus Abbatiae inueſtituram de manu laici ſuſcipere audeat, quod ſi præſumpſerit, depoſitione multetur. *Vrban. ij. in concil. apud. Melfiam c.* 8.

CAP. X.

Si quis Principum, vel aliorum laicorum diſpoſitionem, ſiue donationem, ſiue dominationem rerum, ſeu poſſeſsionum eccleſiaſticarum ſibi vindicauerit; ut ſacrilegus iudicetur. Clerici uero, ſiue monachi, qui eas per eorum poteſtatem acceperint, excommunicationi ſubiiciantur. *Paſchal. ij. in concil. 1. incerto. c. 5. & 6. Calliſt. ij. in conc. Rom. c.* 4. *16. q. 7. c. 25.*

CAP. XI.

Si quis clericus, Abbas, uel monachus, per laicos eccleſias obtinuerit, ſecundum ſanctorum Apoſtolorum canones, & Antiocheni concilii capitulum excommunicationi ſubiaceat. P*aſchal. ij. in concil. 2. incerto c. 3. Vid. Ap.* 30. *G.* 31. *L.* *16. q. 7. c. 16.*

CAP. XII.

Priuilegium, quod bonae memoriae prædeceſſor noſter Alexander contra ſanctor: Patrũ ſtatuta, aliqua ſubreptione, uel deceptione inductus fecit, Euerardo Comiti, eiuſque

 poſte-

poſteris aduocatiam, & praeficiendi Abbatis poteſtatem, & totius rei adminiſtrationem concedens: nos canonicae correctionis ſententia, per Apoſtolicam functiouem vtentes, infirmamus, infringimus, atque caſſamus. &c. *Gregor. vij. lib. 7. regiſt. epiſt. 24. Vuillel. Abb.*

CAP. XIII.

Sanctorum Patrum decreuit ſententia; ne monaſteria diuerſoria ſaecularium fiāt. &c. Placuit vniuerſo coetui, hoc ſtatuere, vel potius definire; vt nullus abinceps ſaeculariū, ſeu poteſtatiue, ſen etiam vel ex permiſſo Abbatis, vel cuiuſlibet monachorum infra claustra monaſteriorum hoſpitandi, vel cōmorandi habeat receptaculū, exceptis quos vita probos, egenos, aut paupertate depreſſos inſpectio præuiderit Abbatis; quos & ſuſcipere beneuola voluntate in monaſteriis, & alendos eleemoſynis modis omnibus finimus. De reliquis autem perſonis ſaecularib. &c. nullum penitus patimur infra clauſtra monaſteriorum hoſpitandi habere receptaculum. Ceterum ſi ſecretius, aut ſequeſtratim a monaſterio aliquod conſtructum pro ſuperuenientibus domicilium patuerit, ibi eos ſuſcipere Abbates, vel monachos oportebit. &c. *Caeſaraug. iij. cap. 3.*

CAP. XIV.

Monaſteria diuinis ſolummodo cultibus dicata, non debere ſaecularibus dari, & canonica prodit auctoritas, & ipſorum deſtructio locorum. Sed quia exigit Reipub. neceſſitas, ſaltem collapſa loca erigi debent, & clerici locis, in quibus fuerāt, reſtituti, quouſque opportunitas id permittat emendari plenius. *Aquiſgr. ij. ſub Lud. par. 4. c. 18.*

CAP. XV.

Sacrum monaſticum ordinem a Deo inſpiratum, & ab ipſis Apoſtolis fundatum, ſeu a nominatiſsimis, & ſanctiſſimis Patribus excultum, atque per iſtud Imperium a veſtris piae memoriae praedeceſſoribus propagatum, & quaedam etiam loca ſpecialius venerabilia contra omnem auctoritatem, & rationem, ac patrum veſtrorum, ſeu Regum conſuetudinem, laicorum curae, & poteſtati, in maximo veſtro periculo, & illorum perditione, & Dei, ac ſanctorum non modica ad iraſcendum prouocatione, vos commiſiſſe dolemus. Quapropter pro Chriſto deuotiſsime obſecramus; vt tam magnam offenſam, & iuſtam reprehenſionem. &c. ab animabus veſtris, & felicitate regni veſtri pellatis; & loca venerabilia, & habitum, ac ordinem ſacrum eis, qui ad hoc vocati ſunt. &c. ad cuſtodiendum, & prouidendum committatis. &c. *Conc. habitum in Holonia villa, apud ſynod. Melden. cap. 9.*

CAP. XVI.

Peruentum eſt ad nos, quod auditu lugubre, & dictu nefas, actuq. horribile, ac nimis triſte dignoſcitur; quia cōtra omnem auctoritatem, contra Patrum decreta, & totius Chriſtianae Religionis conſuetudinem, in monaſteriis regularibus laici in medio ſacerdotum, & Leuitarum, ac ceterorum religioſorum virorum, vt domini, & magiſtri reſideant, & velut Abbates, de illorum vita, & conuerſatione decernant, eoſque diiudicent, ac regimina animarum, ac diuina eis ſecundum regulam, non ſolum ſine praeſentia, verum etiam ſine conſcientia Epiſcopi cōmittāt ſacraria. &c. Decernimus, vt quidquid huiuſmodi hactenus actum eſt, ſacerdotali, ac regali rigore, ſeu diſpoſitione caſſetur, & ad ſtatum auctoritatiuum reducatur; & talis Abbatia, quae paternitas Latino nomine dicitur, funditus remoueatur. Etſi quis hoc de cetero praeſumpſerit, & admonitus a tali praeſumptione ſe corrigere noluerit; & idem, & qui ei fauerit, vel conſenſerit, a corpore Chriſti ſeparetur, & ſanguine. Qui autem de monachis per talem manum, obediētiam regularem ſuſceperit, grauioris culpae vindicta puniatur. &c. *Conci. habitum apud Holoniam villam apud ſynod. Melden. c. 10.*

CAP. XVII.

Laicus cauſa manducandi, & bibendi in refectorium non ducatur. *Turonenſe apud Troſleia. cap. 3. in med.*

CAP. XIIX.

Decreuit ſancta ſynodus, vt nullus Abbas. &c. accipiat de manu Regis, vel Comitis, vel cuiuſlibet laicae perſonae donum Abbatiae. &c. Sed Abbas a proprio Epiſcopo. *Pictau. cap. 1.*

De Abbatibus, & aliis Praelatus canonicorum, & de eorum munere. Tit. IL.

CAP. I.

PRaepoſitorum (*canonicor.*) officii eſt, vt ſubditorum mentes, ſanctarum ſcripturarum lectionibus aſſidue muniant; ne lupus inuiſibilis aditum inueniat, quo ouile Domini ingredi, & aliquam ouium ſubripere valeat. Et quamquam ab his hoc inſtantiſſime ſpiritaliter fieri oporteat, neceſſe eſt tamen, vt clauſtra, in quibus clero commiſſo canonice viuendum eſt, firmis vndique circumdent munitionibus, vt nulli omnino intrandi, aut exeundi, niſi per portam, pateat aditus. *Aquiſgr. c. 117.*

CAP. II.

Sollerter Praelatis (*canonicorū*) ſatagendum eſt; vt eos quib. praeſunt, verbis, & exēplis ad bene videndum informent: fixoq. corde tenendū, ne eos quaſi proprios, ſed vt Domini ſui gregem, tractare meminerint, iuxta illud, quod Petro dicitur: Si diligis me, paſce oues meas. Meas, inquit, nō tuas. *Io. vlt. c.* Et hoc ideo dicimus, quia ſunt nonulli, qui oues Chriſti, non amore Chriſti, ſed ſuae, vel gloriae, vel dominationis, vel quaeſtus gratia paſcunt.

ſcunt. &c. Ergo ſicut ſubditis neceſſaria corporis tribuunt, ita nihilominus ſtudere debent, vt iidem religioſiſſime ordinem canonicum ſeruent, & Praelatis ſuis, ac magiſtris honorem debitum humiliter impēdant: vt horis canonicis diuinum officium deuotiſſime expleant: intus, foriſque non ſolum habitu, & actu, ſed etiam ipſo inceſſu inreprehenſibiles exiſtant. vt non otio vacent, non vaniloquio inſeruiant, non detractionibus, & ceteris vitiorum illecebris incūbant, ſed potius, aut orationi, aut lectioni, aut quibuſlibet eccleſiae officiis ſe occupēt: vt quotidie ad collationem veniant, vbi & hanc inſtitutionem, & aliarū ſcripturarum ſanctarum lectiones perlegant, & pro admiſsi veniam poſtulent, & ſententiam pro qualitate admiſsi ſuſcipiant: vbi etiam de communi profectu, & vtilitate eccleſiae pertractent. &c. *Aquiſgr. cap.* 123.

CAP. III.

Praelati in locis ſibi commiſsis, in quibus canonice viuitur, erga ſubiectos quoſque delinquentes, & ea, quae proprie ad eorū propoſitum pertinent, obſeruare nolentes, adhibere debent correptionis modum. Sed quia omnis aetas, vel vnuſcuiuſque intelligentiæ capacitas proprias debet habere menſuras: & iuxta modum culparum, menſura extendenda eſt correptionum: & haec omnia iure pendent in Praelatorum iudicio, quo & diſcretiſsime temperanda ſunt; neceſſe eſt, vt iidē Praelati circa delinquentes medici peritiſsimi imitentur factum; ſcilicet, vt adhibita magnae diſcretionis cura, quod cuique congruat, quodve conueniat, adhibeant. Hoc ſummopere perpendentes, vt iuxta quantitatem vulnerum, exhibeant fomenta curationum; quatenus (*nec alteri dent, quod noceant,*) nec alteri ſubtrahāt, quod iuuat. &c. Illis ſummopere obſeruandum eſt; vt iuxta modum culparum, & perſonarum, atque aetatum, omnino ipſa temperata ſit correptio; vt nec vitium deſidiae inoleſcat, nec correptio manſuetudinis modum excedat. ne, vt ait beatus Maximus, † aut ſolutior lenitas conniuentiam praebeat peccanti, aut immoderata ſeueritas a lapſu non reuocet delinquentem. Sed & hoc illis nihilominus cauendum eſt; ne errata delinquentium alicuius rei liuore feriant: ſed potius, vt ait beatus Auguſtinus, ſint criminum perſecutores, & hominum liberatores. Oderint vitia, diligāt homines. oderint, quod inſtinctu diaboli ingeſtum eſt: diligant, quod Dei bonitate creatum eſt. Teneant in manu baculum, & virgam: baculum videlicet, quo aliorum virium imbecillitates ſpiritaliter ſuſtineant; virgam vero, qua vitia delinquentium zelo rectitudinis feriant. *Aquiſgr. c.* 134.

† Maximinus.

CAP. IV.

Oportet Eccleſiae Praelatos, vt de congregatione ſibi commiſſa tales eligant boni teſtimonii fratres, in quibus onera regiminis ſecure poſſint partiri. Quibus etiam talem conferant poteſtatem; vt vice illorum fungentes, & inobedientes canonica cenſura corripere, & obedientes hortando ad meliora valeant prouocare. Non enim conſtituendi sūt perſonaliter, aut eo ordine, quo in colligio fratrum admiſſi ſunt: ſed ſecundum vitae meritum, & ſpiritualium donorum praerogatiuam: qui & in congregatione aſſidui ſint, & fratrum curam peruigili ſtudio gerant: & ſicut alios praecedunt magiſterio, ita nimirum innocētis vitae informent exēplo, vt iuxta Apoſtolum, exemplo ſint ceteris in verbo, in conuerſatione, in caritate, in fide, in caſtitate. &c. Qui etiam ſi Prioratus ſui cauſa intumeſcere coeperint, & curam fratrum nihili penderint, ſi crebro admoniti, incorrigibiles extiterint; a monaſterio propellantur, aliique in loco illorum, qui id ſtrenue peragere poſſint, ſubſtituantur. *Aquiſgr. cap.* 138.

1. *Ti.* 4. *e*

CAP. V.

Quamuis omnes, qui praeſunt, Praepoſiti rite dicantur: vſus tamen obtinuit, eos vocari Praepoſitos, qui quandam Prioratus curam ſub aliis Praelatis gerunt. Hi tamen, qui iuxta hunc morem Praepoſiti vocantur, tales, & tam ſtrenui a Praelatis ſunt conſtituendi; qui & vitæ probabilis ſint, & ea, quæ ſibi iniuncta ſunt, fideliter, humiliterque expleant. Et pro eo, quod aliis praelati ſunt, nequaquam parui pendant canonica inſtituta: ſed quanto plus implicantur in fratrū curis, tanto magis ſtudeant caeleſtibus obtemperare monitis. Debent igitur cunctae cōgregationi Praepoſiti, eſſe vtiles, & de miniſterio cōmiſſo fideliter prodeſſe. Ea vero, quae fratribus dare debent, cum caritate tempore opportuno incunctanter praebeāt, quatenus a Domino de fideli adminiſtratione gradum bonum acquirant. Erga huiuſcemodi vero delinquentes, & obedientiam ſibi commiſſam bene non adminiſtrantes, modus ſuperius comprehenſus, tenendus eſt. *Aquiſgr. cap.* 139.

CAP. VI.

Oportet, vt Praelati Eccleſiae, praecedentium Patrum exempla ſectātes aliquod præparent receptaculū, vbi pauperes colligantur. &c. Sed & canonici tam de frugibus, quā etiam de omnib. eleemoſynarū oblationib. in vſus pauperum decimas libentiſſime ad ipſum conferant hoſpitale. *Aquiſg. c.* 141.

CAP. VII.

Si quelibet (*canonicū*) Praelatus, aut qui eius vice fungitur, aut forte quilibet alius ſpiritualis frater; intra clauſtra quippiam inhoneſte agētem, aut extra in biuiis, aut in plateis otio, vaniſq; confabulationibus vacantem repererit: primo ſecreta admonitione eum corripiat, & poſt, ſi neceſſe fuerit, coram fratribus idem negligens acrius iudicetur; vt deinceps emendatus, in melius proficiat. *Aquiſg. cap.* 144.

CAP. IIX.

Decet, immo neceſſe eſt, vt Abbates canonicorum attendant, vt quid Abbates vocentur. Si patres ſpirituales ſunt, & filios ſpirituales Domino gignant, iuxta illud Apoſtoli: Secundum Euangelium meum ego vos genui. &c. Oportet, vt memores ſint illius Apoſtolici, quo dicitur: Nemini dantes vllam offenſionem, vt non vituperetur miniſterium noſtrum; ſed in omnibus exhibeamus noſmetipſos, ſicut Dei miniſtros: & religioſe, caſte, ac pudice viuere ſatagant; venationibus, turpibus lucris, ceteriſque vanitatib. paternitati ſuae non conuenientibus nullatenus inſeruiant; ne per ſuum malum exemplum ſubditos ad ruinam pertrahant: quia in eiuſcemodi Praelatorum illicitis factis, & magnum animarum periculum generatur, & religio clericalis a multis vituperatur. Vnde etiam ſummopere Epiſcopis, ad quorum curam pertinent, prouidendum eſt; vt hi Abbates ab illicitis ſe abſtineant; & dictis, & exemplis, ſibi ſubditis ad vitam aeternam ducatum praebere contendant. Quod ſi Epiſcopo ſuo obedire ſuperbiendo renuerint, ſynodali iudicio aut corrigantur, aut certe Principali auctoritate interueniente, honore praelationis priuentur. *Pariſ. ſub Ludou. & Loth. lib. 1. cap. 37.*

1. Cor. 4.
2. Co. c. 6.

CAP. IX.

De Abbatibus, canonicis, & regularibus, & de Abbatiſsis, quae ſanctimonialib. praeeſſe videntur, ſiue de laicis, qui monaſteria habent, illud tantum veſtrae Pietati depoſcimus; vt admoneantur, vt de ſe ipſis ceteris bonum exemplum praebeant, & religioſe, ſicut decet, conuerſentur: & quod vniuſcuiuſq; profeſſioni inconueniens eſt, & in ſacris voluminib. prohibetur, omnino caueāt: & loca ſibi a vobis conceſſa deperire, & deſtrui per negligentiam non dimittant. *Pariſ. ſub. Ludou. & Loth. lib. 3. c. 18. Capit. lib. 5. c. 181.*

CAP. X.

Vt Abbates canonici gregib. ſibi commiſſis inſtanter inuigilent, & geminam eis paſtionem impendant, id eſt, cibi, & verbi, quatenus abſque murmurationis vitio Domino ſeruire valeant. Simul etiā, vt praedicti Abbates eccleſiaſtica iura intemerata cuſtodiant, videlicet, vt cognoſcant cuius praenomine nocentur, in eo, quod Abbates vocati ſunt; quod & intelligitur in typo Chriſti nomen ſpiritalis patris. Ideoq. ſemetipſos nomini, quod accipiunt, conforment; vt ſubditis, & ſpiritualib. filiis exemplum praeeūdo, & informando religioſe exhibeant. Ideoque non cōuenit miniſterio ipſorum aliqua turpia, aut ſaecularia, vel etiam inania quaeq; ſectari, quae contra religionem eſſe noſcuntur; ſed potius canonice, religioſe, caſte, ſobrie, atq; pie, & iuſte vita eorū omnibus ſibi commiſſis aeternae felicitatis ducatum praebeat. &c. *Aquiſgran. ij. ſub Ludou. par. 3. c. 1.*

De vita, & honeſtate Canonicorum. Tit. L.

CAP. I.

PRouidendum neceſſe eſt vnicuique Epiſcopo, qualiter canonici viuere debeant, nec non & monachi; vt ſecundum ordinem canonicum, vel regularem viuere ſtudeant, vt ait Apoſtolus: Vnuſquiſque in qua vocatione vocatus eſt, in ea permaneat. *Arel. ſub Carolo c 6. Magunt. ſub. Rab. cap. 13.* 1. Cor. 7.

CAP. II.

In omnibus quantum humana permittit fragilitas, decreuimus; vt canonici clerici canonice viuant, obſeruantes diuinae ſcripturae doctrinam, & documenta ſanctorum Patrum; & nihil ſine licentia Epiſcopi ſui, vel magiſtri eorum poſiti, agere praeſumant in vnoquoque Epiſcopatu. & vt ſimul manducent, & dormiant, vbi his facultas id faciendi ſuppetit, vel qui de reb. eccleſiaſticis ſtipendia accipiunt, & in ſuo clauſtro maneāt, & ſingulis diebus mane primo ad lectionem veniant, & audiant, quod eis imperetur: ad menſam vero ſimiliter lectionem audiant, & obedientiam ſecundum canones ſuis magiſtris exhibeant. *Magun. c. 9.*

CAP. III.

Monachi, & canonici tabernas ad edendum, vel bibendum, non ingrediantur, ſicut in conciliis Laodiceuſi, & Africano legitur eſſe interdictum. *Rem. cap. 26. Vid. Laod. 24. Carth. iij. c. 27.*

CAP. IV.

Quia euidenti auctoritate liquet, canonicam inſtitutionem praeſtare ceteris inſtitutionibus: debent, neceſſe eſt, qui huius profeſſionis cenſentur nomine, procurare; qualiter in ſemetipſis eandem inſtitutionem vita, & moribus exornent, potius quam dehoneſtent: quoniam qui tātae auctoritatis inſtitutione pollent, & ſe aliis imitabiles præſtare debent; verendum eſt, ne ſi, quod abſit, a propoſito exorbitauerint, regno Dei indigni ſiant. Quamquam enim canonicis, quia in ſacris canonibus illis prohibitum non legitur, liceat linum induere, carnibus veſci, dare, & accipere, proprias res, & eccleſiæ cum humilitate, & iuſtitia habere; quod monachis, qui ſecundum regularem inſtitutionem artiorē ducunt vitam, penitus inhibitum eſt; tamen in cauendis vitiis, & amplectendis virtutibus, eorum, & monachorum diſtare non debet vita. &c. *Aquiſgr. c. 115.*

CAP. V.

Studeāt ſummopere canonici horas vigilantiſſima cura cuſtodire, & in his diuinum officium humiliter, ac deuote perſoluere. Mox enim, vt datum fuerit ſignum, feſtinato omnes ad eccleſiam conueniant. Quam non pōpatice, vel inhoneſte, vel incompoſite; ſed cum reuerentia, & Dei timore ingrediantur.

Nec

Ne cũ baculis in choro, exceptis debilibus, ſed religioſiſſime illis ſtandum, & pſallendum eſt. Sunt enim quidam clericorum, qui in ſaecularibus negotiis, & diſceptationibus paene totum infatigabiliter deducunt diẽ; & mox in eccleſiam, ad diuinum officium peragendum vt intrauerint, ita fatigari videntur; vt nec orationi vacare, nec ad pſallendum ſtare queant: ſed potius ſedentes, nõ diuinis, ſed vanis ſolent inſtare loquelis. &c. Omnes igitur ab otioſis ſermocinationibus auditum pariter caſtigent, & linguam: in eccleſia cum timore, & veneratione ſtantes, aut orent, aut cantent, aut audiant. Verba vero turpia, ac liuida, & ſaecularia, nec ipſi proferant, nec alios proferre ſinant: quinimmo laudes Deo in commune perſoluẽtes, pro ſuis, populorumque, quorum oblationibus viuunt, delictis Dominum exorent. &c. Caueant etiam, ne pro requie ſibi in locis diuino cultui mancipatis conceſſa, otio torpeant; ſed magis in perſoluẽdis diuinis laudibus promptiores, ac deuotiores exſiſtant; vt per hanc quietem bene operãtes, ad eam, quae ſine caret, peruenire valeant. Qui vero has horas frequentare, & in his, vt dignũ eſt caeleſte neglexerit officium perſoluere, digna inuectione corripiatur; vt & ipſe emendetur, & ceteri timorem habentes, huiuſcemodi negligentiam caueant. Sed quoniam aliud eſt ex toto omittere, aliud pigre occurrere: qui ſegniter, aut tarde ad matutinum, aut aliud quodlibet diuinum obſequium peragendum occurrerit; dignum eſt, vt non cum aliis in choro, ſed omnium vltimus, vt certe erubeſcere diſcat; in loco huiuſcemodi negligentibus a Praelatis conſtituto, ſtet: foris vero nullatenus remanere praeſumat, ne otio, & fabulis vacet, & à Dei laudibus penitus alienus exſiſtat. Cuſtodes praeterea eccleſiae harum horarum diſtinctiones bene norint; vt ſcilicet ſigna certis temporibus pulſent. Luminaria vero cum omni diligentia concinnanda prouideant, ſitque eorum ſtudii, vt nihil de ſibi cõmiſſis reb. eccleſiae pereat. *Aquiſgr. c.* 131.

CAP. VI.

Si quis frater in congregatione canonica conſtitutus, horas canonicas frequentare neglexerit; eccleſiamque non religioſe, ſed põpatice, vel incompoſite intrauerit; & opus Dei negligenter exequutus fuerit; ad collationem venire diſtulerit; obedientiam a magiſtris ſibi iniunctam agere recuſauerit; in legendo, vel cantando, vel in ceteris eccleſiaſticis diſciplinis iuxta vires ſtudium nõ exhibuerit, ad Miſſam non neceſſitate, ſed vitio tarde occurrerit; e clauſtris ſine licentia exierit; per licentiam vero egreſſus, extra conſtitutum, ſiue placitum moras fecerit; in plateas ire, aut in biuiis reſidere tentauerit; in dormitorio aliquid indecens, aut inhoneſtũ, verbis, aut actibus perpetrauerit; alicubi, niſi in dormitorio, cum ceteris abſque cauſa ineuitabili dormire praeſumpſerit; fratribus caritatis officio obedienter ſeruire neglexerit; diſcordiam, quam dicente ſcriptura Dei anima deteſtatur, inter fratres ſeminauerit; (*Prov. 6.c.*) & huic inſtitutioni contumax, aut ſuperbus, aut murmurans, ſeu in aliquo contrarius exſtiterit; ceteraſque huiuſcemodi agere tentauerit: hic primo ſecundum Domini praeceptum, (*Mat. 18.c*) non ſolum ſemel, aut ſecundo, ac tertio, quinimmo crebrius admoneatur; & ſi his admonitionibus non ceſſerit; publica obiurgatione corripiatur. Quod ſi & his renisus fuerit, ceteris ſibi alimentis interdictis, pane tantum, vſque ad dignam ſatisfactionem vtatur, & aqua. Si vero nec ſic ſe correxerit; ſeparetur a menſa, & a ſocietate fratrum in choro pſallentium remoueatur; & ſeorſum in loco huiuſcemodi negligentibus a Praelatis conſtituto ſtare cogatur, vt ſaltem rubore ſequeſtrationis emendetur. &c. Poſtremo, ſi inemendabiles, & incorrigibiles apparuerint; ne per plures eorum dira ſerpant contagia; neceſſe eſt, vt a ceterorum ſocietate, vt pote oues morbidae, ſecreti, ante praeſentiã deducantur Epiſcopi; vt ab eo canonica auctoritate publice damnentur. Si vero quis in collegio canonicorum culpam criminalem admiſerit; huic nulla eſt danda dilatio, quin aut ſponte paenitentiam pro admiſſo crimine gerat; aut ſi id agere reſultauerit, corã Epiſcopo deducatur, vt ab eo publica mulctetur paenitentia. &c. *Aquiſgr. c.* 134.

CAP. VII.

Expletis religioſiſsimo obſequio horis cõpetẽtibus diurnis officiis, ab omnibus canonicis, dato ſigno, deuotiſsimo ad completorium celebrandum veniendum eſt. Quo completo oportet, vt non epulis, non potationibus, vaniſque inſeruiant loquelis: ſed his penitus poſtpoſitis, humiliter, & honeſte dormitorium petant. Et nequaquam duo in vno, ſed ſinguli in ſingulis lectis quieſcant. Lucerna quoq; in eodem dormitorio noctis tempore iugiter ardeat. Nihil deniq. inhoneſtum, aut indecens in dormitorio geratur ab aliquo, nec quiſquam aliquem inquietare praeſumat, nec ad verba inutilia, & otioſa prorumpere cogat. Huius vero capituli contemptor, ſpecialiter a Praelatis, & magiſtris ſeueriſsime corripiatur. *Aquiſgr. c.* 136.

CAP. IIX.

Si ab omnib. fidelib. his ſalutiferis praeceptis, totis niſib. eſt fauendũ; quanto magis ab his, qui diuinis cultib. mãcipati ſunt, & aliis exemplo virtutũ condimentum eſſe debent. Proinde oportet primo omnium, vt Dominũ (*Mat. 22.d*) Deum diligant ex toto corde, tota anima, tota virtute, & proximos tamquam ſe ipſos: noſſe, quia in his duob. praeceptis tota lex pendet, & Prophetae. &c. Diem iudicii timeant, vitam aeternam ſpiritaliter concupiſcant, ſpem ſuam Deo committant, pro-

prio Epiſcopo in omnibus ſecundum canonicam inſtitutionem obtemperent, magiſtros ſuos non temere reprehendant; poſtremo doctrinis ſpiritalibus operam dēt; lectionibus, pſalmis, hymnis, canticis, & ceterorum bonorum operum exercitio iugiter incumbant; in dormitorio, niſi quem infirmitas detinuerit, omnes dormiant; in refectorio pariter reficiantur; cotidie ad collationem veniant: mox, vt ſignum datum fuerit, ad eccleſiam feſtinato veniant: & horas canonicas non negligenter, ſed cum omni religione pariter celebrent; eccleſiam non pompatice, ſed reuerenter ingrediantur; in choro non cum baculis ſtent; vaniloquiis nequaquam inſiſtant, ſed cum omni deuotione, & veneratione diuinae ſeruitutis opus peragant, ſcientes Angelorum praeſentiam ſemper illic adeſſe; e clauſtris non, niſi per licentiam, egrediātur; egreſſi irreprehenſibiliter viuant; vt ab his, qui foris ſunt, bonum teſtimonium habeant; & religionem, ac propoſitum ſuum actibus illicitis nequaquã maculent; ſed potius omnes, quibus ſe iunxerint, ſale ſapientiæ, & bonorum operum exemplis condiant; contubernia feminarum nullatenus appetant; non vanis oculis, aut petulanti, tumidoque geſtu, ac diſſolutis renibus incedant; non ſpectaculis, non pompis ſaecularibus interſint; non aleae, non quibuſlibet venationib. inſeruiant. Apoſtoli quoque inſtructi documento, quo ait; Non in veſte pretioſa; nequaquam pre-
1. Tim. 2. 9. tioſis delectentur veſtibus. Caueant ſummopere, ne extra clauſtra moras faciant, niſi vt ſibi a Priore conſtitutum fuerit, & opportunitas temporis dictauerit. Intra clauſtra poſiti, non otio vacent; ſed aut diuinis officiis, aut propriis vtilitatibus, aut certe magiſtrorum iuſſionibus pareant; ne otio torpentes
2. Theſ. 3. 6. ab Apoſtolo audiant: Qui non vult operari, nec manducet. Seniores ſpiritualiter iuniores diligant; iuniores ſenioribus obſequium dignum exhibeant; doctiores minus doctis nequaquam ſe praeferãt; ſed magis eos cum caritate aedificent; neque hi, qui nobilitate generis, aut virtutum donis pollent, ceteris ſe tumide ſuperextollant. omnes in congregatione viciſſim ſibi caritatis officio ſeruiãt: quibus etiam in refectorio comedentibus, & religioſe ſilentium tenentibus continuatim legatur lectio. Delinquentes zelo rectitudinis pariter arguant, & caſtigent; pueros, &
†verbor. adoleſcentes negligentes verber. † diſciplinis corripiant: ſinguli iuxta capacitatem ſuam, diuerſarum artium erudiantur diſciplinis, vt nullus in collegio canonico inutilis appareat, nec vota fidelium otioſus comedat tales quippe eſſe, immo taliter conuerſari decet omnes, qui diuinis officiis ſe manciparunt. Quapropter ſtudeant hæc breuiter collecta ſedula meditatione perlegere, & memoriae commendare; & adiuuante diuina gratia, iuxta vires adimplere; quo facilius, & liberius maiora, a ſanctis Patribus edita, exſequi valeant. Vocatione ergo, qua vocati ſunt, nec ad dextram, nec ad ſiniſtram declinantes ambulent: quatenus diuinis iuſſionibus obtemperantes, ad Chriſtum, in cuius ſorte eſſe noſcuntur, qui via, veritas, & vita eſt, eo opitulante peruenire mereãtur. *Aquiſgran. cap. 145.* Ioan. 14.

CAP. IX.

In cuſtodiis congregationum tam canonicorum quamque monachorum, nec non ſanctimonialium, ſummopere ſtudēdum cenſuimus, vt in omnibus locis clauſtra eis praeuideantur, religioni eorum congruentia; ſed & habitacula domorũ, in quibus religio Deum ſequi volentibus perfici, atque augeri poſſit, potius quam vitia nutriri. Hoc tamē, vt non negligatur a Praelatis congregationum, miſſis dominicis committatur. Modus autem erga ipſarum congregationum diſciplinam hic eſſe debet; id eſt, ut canonici ſecundum id, quod continetur in libro, qui de eorum vita collectus eſt, religioſe conuerſentur. &c. *Aquiſgr. ii. ſub Ludou. par. 3. c. 15.*

CAP. X.

Vt canonici in ciuitate, vel monaſteriis, ſicut conſtitutum eſt, in dormitorio dormiant & in refectorio comedant, & in domo infirmorum neceſſario ſubleuentur: & tam ſani, quam infirmi canonice veſtiantur, atque in clauſtris horis congruis degant, & ſub cuſtodia canonica lectionibus, & ceteris diuinae inſtitutionis inſiſtant officiis. Qui uero Epiſcoporum loci conuenientiam, aut facultatem non habuerit, ut hoc perficere, & ordinare poſsit, Princeps ſecundum conſtitutionem domini Imperatoris Ludouici annuat; id eſt, ſi uicina Epiſcopo terra de eadem eccleſia eſſe reperta fuerit, & ab alio poſſidetur; eccleſiae rectori ad clauſtra clericorum, uel alia quaelibet eccleſiae commoda facienda reddatur. Si autem de fiſco fuerit; regia liberalitas eandem terram ad ſeruorum Dei habitacula conſtruenda, largiri dignetur. Si autē de alia caſa Dei, aut de cuiuſlibet proprio fuerit; ex conuenientia commutandi licentia tribuatur: & ſi paupertas loci ad aedificandas domos neceſſarias non ſuffecerit, eos ad adiutorium aedificandi poteſtas regia cogat, qui res de eadem eccleſia in beneficiis tetinent. *Melden. c. 53.*

De victu, & veſtitu canonicorum. Tit. LI.

CAP. I.

QVia ſanctorum Patrum ſententiæ docēt clericos non diuitiarum ſectatores eſſe, nec res eccleſiarum inofficioſe accipere debere: non ab re putauimus nonnulla exēpla libri Proſperi ad medium exempli cauſa deducere, in quibus ita legitur. Qui eccleſiae

ſeruiunt,

ſeruiunt,& ea, quibus opus non habent, aut libenter accipiunt, aut exigunt, nimis carnaliter ſapiunt. Item ibi: Satis quippe indignum eſt, ſi fidelis, & operoſa deuotio clericorum, propter ſtipendium ſaeculare, praemia ſempiterna contemnat. Item ibi: Si propter hoc non vult ſua quiſque relinquere, vt habeat vnde viuat: vt quid accipit, vnde rationem reddat? vt quid peccatis alienis ſua multiplicat? His igitur, & caeterorum ſanctorum Patrum dictis diligenter animaduerſis, ſtudeãt, neceſſe eſt, clerici, in accipiendis eccleſiaſticis ſumptibus ſuum vitare periculum. Proinde qui & ſuas, & eccleſiae habent facultates, & utilitatem eccleſiae, aut interius, aut exterius conferunt; accipiãt in congregatione cibum, & potũ, & partes eleemoſynarum, & his contenti ſint; ne plus accipientes, pauperes grauari videantur, perpendentes ſententiam Proſperi, qua dicitur; Qui ſua poſſident, & dari ſibi aliquid volũt; ſine grandi peccato ſuo, vnde pauper victurus erat, non accipiunt. Hi vero, qui nec ſuis rebus abundant, nec eccleſiae habent poſſeſſiones, & magnam vtilitatem eccleſiae conferunt; accipiant in canonica congregatione victum, & veſtitum, & eleemoſynarum partes; quia de talibus ita in libro Proſperi ſcribitur: Clerici, quos voluntas, aut natiuitas pauperes fecit, in cõgregatione viuentes, neceſſaria vitae accipiãt: quia ad ea accipienda, non eos habendi ducit cupiditas, ſed cogit viuendi neceſſitas. Porro ſi tales fuerint, qui nec ſuas, nec eccleſiae velint habere poſſeſſiones; horum neceſſitatibus prouidentiſſima gubernatione, de facultatibus eccleſiae debent ſubuenire Praelati, attendentes illud Proſperi: Qui habet, inquit, aliquid eccleſiæ, cum omnibus nihil habentibus commune habet. Sed & illorum curam nihilominus gerere debent, quos aut infirmitas, aut ſenectus aggrauat, quos etiam conſtat olim in vtilitatibus eccleſiae deſudaſſe. *Aquiſg. c.*120. *ex Proſpero lib.*2. *de vita contemplatiua cap.* 10. 11. *&* 12.

CAP. II.

Solet in pleriſque canonicorum congregationibus irrationabiliter, atque indiſcrete fieri, vt nonnulli clerici, qui & diuitiis affluunt, & aut parum, aut nihil vtilitatis eccleſiae conferunt, maiorem ceteris diuinum ſtrenue peragentibus officium, annonam accipiant. &c. Eſt nempe rationabile, iuſtumque coram Deo, & hominibus, vt in vnaquaque canonica congregatione a minimo vſq. ad maximum, cibum, & potum omnes æqualiter accipiant; hi etiam videlicet, qui propter aliquam vtilitatem, in numero canonicorum fuerint admiſſi. Quamquam enim plerique ſubditorum a Praelatis, rebus quibuſlibet aliis plus ceteris merito ſoleant honorari; in hac tamen ſocietate, ſecluſa perſonarum acceptione, una debet cibi, & potus aequalitas eſſe. *Aquiſgr. cap.*121.

CAP. III.

Illud congruentiſſime, & rationabiliter tenendum eſſe cenſuimus; vt in ſingulis locis, in quibus ſocialiter canonice Domino militatur, panem, & pulmentum, & eleemoſynarum partes aequaliter canonici accipiant. Et quamquam decentiſſimum foret, vt ſimiliter aeque potum acciperent, nõ tamen id æqualiter in omnibus locis, nec eccleſiarũ diuerſiſſimae facultates, nec terrarum qualitates, nec euentuum ſinunt fieri poſſe varietates. &c. Placuit, vt omnibus locis, maioribus ſcilicet, & minoribus, accipiant ſinguli canonici per ſingulos dies quattuor libras panis. In locis vero, ubi maiores facultates ſunt eccleſiae, verbi gratia, tria, aut quattuor, aut certe octo, & eo amplius, millia manſi, ſi eadem regio vini ferax fuerit, accipiant per ſingulos dies quinque libras vini. &c. Habeant ijdem canonici hortos olerum, vnde cum ceteris additamentis aliquod pulmentum cotidie in refectorio ſibi viciſſim miniſtrent. propter diuerſas namque, & inaequalitates menſurarum, quae apud pleroſque, non æque ſecundum Domini legem, ſed ſecundũ vniuſcuiuſque prouinciæ vſum habentur, mẽſuram cibi, & potus ponderis ratione canonicis dandam eſſe cenſuimus. &c. A*quiſg. c.*122.

CAP. IV.

In refectorio cotidie una (*canonici*) reficiãtur, niſi forte quem neceſſitas abeſſe compulerit, & hoc nõ ſine licentia magiſtri fiat. Illis quoque comedentibus, & ſilentium religioſe tenentibus, continuatim legatur lectio, & ab eis intentiſſime audiatur, & uiciſſim in refectorio, & ceteris communibus neceſſitatibus ſibi fraternitatis officio ſeruiãt, & nullus foras, niſi per licẽtiam egrediatur. Egreſſus quoque nullum de ſe detractioni locum det, ſed magis imitabilem ſe cunctis exhibeat. &c. *Aquiſgr. cap.*123.

CAP. V.

Canonicis totis uiribus elaborandum eſt, vt & indumenta uirtutum habeant interius, & per immoderatum cultum caueant dehoneſtare religionis dignitatẽ exterius. Quantum etiam a ſuperfluo, & immoderato cultu ueſtium ſe compeſcere debeant, multis ſanctorum Patrum documẽtis perdoceri poteſt. Dicit enim beatus Hieronymus in epiſtola ad Euſtochium: Sunt quidam mei ordinis, quibus omnis cura eſt de ueſtibus, ſi bene oleant, ſi pes laxa pelle non folleat, crines calamiſtri ueſtigio rotantur, digiti de anulis radiant, & ne plantas humidior uia ſpargat, uix imprimũt ſumma ueſtigia. Tales, inquit, cum uideris, ſponſos magis exiſtimo, quam clericos. Et beatus Gregorius; Nemo, inquit, exiſtimet, in fluxu, atque ſtudio ueſtium peccatum deeſſe: quia ſi hoc culpa non eſſet, nullo modo Ioannem Dominus de ueſtimenti ſui aſperitate laudaſſet. Si cultus ueſtium culpa *Matt.* 11. 4.

† Paulus I. Pet 3. & I. Tim 2. c. culpa non eſſet, nequaquam Petrus † Apoſtolus per epiſtolam feminas a pretioſarum veſtium appetitu compeſceret dicens. Non in veſte pretioſa. Penſandum nobis ſummopere eſt de cultu veſtium, quæ culpa ſit, hoc etiam viros appetere, a quo curauit paſtor Eccleſiae, & feminas prohibere. Quapropter oportet canonicos ſanctarum ſcripturarum auctoritati parere, ſanctorumque Patrum documenta vigilanter perpendere; vt humilitatem, quam corde geſtant, actu, habitu, inceſſu, ipſa etiam equitatione religioſiſſime demonſtrent, pluſque velint ſancta conuerſatione, eximiiſque moribus, quam ornatu veſtium fulgere. Si enim more coniugatorum in ſe ornandis nitore veſtium, phaleris equorum, ceteriſque humanae vanitatis rebus abuſi fuerint; ſcilicet, vt ſe ſimilibus uti debere contendant, in quo eorum conuerſatio a laicorum diſtare videbitur? Decet porro, vt eorum talis ſit veſtium cultus, qui occaſione vanitatis careat, & nihil nouitatis, nihil ſuperfluitatis redoleat, nihilque reprehenſionis, aut detractionis habeat. Non enim ſpecialiter praeſumi debet ab aliquo, quod non generaliter teneatur ab omnibus; id eſt, nec plus iuſto cultior veſtis, nec inſolita, atque deformis, quia in vtroque illorum, aut electionis, aut certe ſimulationis noxa pateſcet, Inter vtrumque enim, virtus diſcretionis moderatiſſime tenenda eſt. Quae pleniſſime in vita beati Auguſtini, in laudem illius prolata, ita legitur: Veſtis eius, & calceamenta, vel lectualia ex moderato, & competenti habitu erant, nec nitida nimium, nec abiecta plurimum: quibus plerique, vel iactare ſe inſolenter homines ſolent, vel abiicere, ex vtroque non quae Ieſu Chriſti, ſed quae ſua ſunt, quaerentes. &c. A*quiſgr.c.124.Vid.Hieron.in ep.ad Euſtoch. cuius initium eſt, Audi filia, & Greg.homil.6.in Euang.in med.*

CAP. VI.

Reprehenſibilem, & eccleſiaſtica emendatione dignum, apud pleroſque canonicos inoleuiſſe comperimus vſum; eo quod contra morem eccleſiaſticum cucullas, quibus ſolis monachis vtendum eſt, induant: cum utique illorum habitum penitus vſurpare non debeant, a quorum propoſito quodammodo diſtant. quia ſicut & indecens eſt, vt arma militaria more laicorum geſtent; ita nimirum inhoneſtum eſt, & ualde indecorum; vt alterius propoſiti indumenta ſibi imponant. &c. Sicut etiam turpe eſt, virum ueſtem muliebrem, & mulierem veſtem uirilem induere; ita ualde indecorum eſt, canonicum veſtem monachicam induere, niſi tamen cum ueſte etiam propoſitum uoluerit aſſumere. &c. *Aquiſgr.c.125.*

De canonicis beati Auguſtini, quibus nihil erat proprium. Tit. LII.

CAP. I.

Volui habere in iſta domo Epiſcopi mecum monaſterium clericorum. Ecce quomodo viuimus. Nulli licet in ſocietate noſtra habere aliquid proprium: ſed ſi forte aliqui habent, nulli licet: & ſi habent; faciunt, quod non licet. &c. Sane hoc nouerit caritas veſtra, dixiſſe me fratribus meis, qui mecum manêt, ut quicumque habet aliquid, aut vendat, aut eroget, aut donet, aut commune illud faciat. &c. Faciant inde, quod volunt, dum tamen ſint pauperes mecum ſimul exſpectantes miſericordiam Dei. &c. Qui ſocietatem communis vitae iam ſuſceptam, quae laudatur in Apoſtolorum actibus, deſerit; a uoto ſuo cadit, a profeſſione ſancta cadit, obſeruet iudicem, ſed Deum, non me. Ego ei non aufero clericatum. Quantum ſit periculum, ante oculos eius poſui; faciat, quod vult. *Auguſt.in ſerm.52.ad frat.in ere.de vita, & morib.clericor. apud Aquiſgr.c.112.* Act. 2. & 4. &.

CAP. II.

Qui habere voluerit proprium, & de propio uiuere, & contra iſta praecepta noſtra facere: parum eſt, ut dicam, non mecum manebit; ſed nec clericus erit. Dixeram enim, & ſcio me dixiſſe, ut ſi nollent ſuſcipere ſocialem uitam mecum, non illis tollerem clericatum: ſeorſum manerent, ſeorſum viuerent; quo modo noſſent, Deo uiuerent. Et tamen ante oculos poſui, quantum mali ſit a propoſito cadere. &c. *Auguſt.in ſerm.de vita, & morib.clericorum, ſer.53. ad fratres in eremo, apud Aquiſg.c.113.Anſel.lib.7.c.6.*

De Capitulis canonicorum, & de viſitandis eorum monaſterijs. Tit. LIII.

CAP. I.

De capitulis canonicorum regularium tertio quoque anno. I*nnoc.iij. in conc. gen.Lat.c.12. Vid.tit.47.c.vni.* De ſtat. monach.c. 7.Gregor. ix. & c.2. eo.ti in 4. collect.

CAP. II.

Miſſi per quaeque loca directi ſimul cum Epiſcopis uniuſcuiuſque dioeceſis, perſpiciant loca monaſteriorum canonicorum, & monachorum, & puellarum, ſi in apto, & congruo loco ſint poſita, ubi commodum neceſſarium poſſit acquiri, quod ad utilitatē pertinet monaſterii, ſicut in ſancta regula dicitur. M*agunt.c.20.Capitul.lib.5.cap.78.*

CAP. III.

Congregationes canonicorum, ſecundum canonicam inſtitutionem, a propriis Epiſcopis ſtrenue viſitentur, & eorum religio, & habitus

habitus exquiratur; ſi vita, & moribus ſint probi, ac officio, & vnanimitatis ſtudio ſolliciti, a leuiſſimis quoque, & pernicioſiſſimis actibus cauti. Subſidia etiam illorum pia dominorum prouidentia exquirantur, & diſpenſentur. *Syno. Tullenſis parte vltima c. 9.*

De clauſtris canonicorum, & de officio Ianitoris. Tit. LIV.

CAP. I.

Clauſtra firmis vndique circumdentur munitionibus, vt nulli omnino intrandi, aut exeundi, niſi per portam, pateat aditus. Sint etiam interius dormitoria (*canonicorum*) refectoria, caellaria, & ceterae habitationes, vſibus fratrum in vna ſocietate viuentium neceſſariae. &c. *Aquiſg. c. 117.*

CAP. II.

Eligatur, neceſſe eſt, a Praelato ex congregatione ſibi commiſſa frater probabilis vitae, cuius officii ſit, portam canonicorum cum ſumma obedientia, & humilitate, competenti tempore claudere, ac reſerare; vt nulli per eam, niſi per licentiam, aditus pateat intrandi, aut exeundi. Cui etiam obſeruandum eſt, ne quibus cordi eſt plus otiis vacare, quam diuinis obſequiis incubare, foras euagandi locum praebeat, & eorum nugarum, quod nefas eſt, particeps fiat. Debet praeterea aduenientes quoſque cum caritate ſuſcipere, & Priori aduentum eorum, cauſamque nuntiare. Expleto veſpertino, & completorio officio, obſeratiſque portis, claues earum idem portarius ei, qui uicem Praelati tenet, ferat, ut nulli horis incompetentibus intrandi, aut exeundi maneat facultas. Quas etiam ab eodem in craſtinum tempore accipiat conſtituto. Si vero inobediens, atque proteruus idem repertus fuerit portarius, ſicut de aliis miniſtris negligentibus dictum eſt, iudicetur. *Aquiſg. c. 143.*

CAP. III.

Oportet clauſtra canonicorum ita diligenter cuſtodiri, vt grex dominicus fraterna concorditer fruatur pace. &c. *Aquiſgr. c. 144.*

De caellario, & piſtrino praefectis, & de aliis famulis canonicorum. Tit. LV.

CAP. vni.

Debet procurare Praelatus; vt fratrib. caellerarium non vinolentum, vel uiolentum, non ſuperbum, non tardum, non prodigum; ſed moribus honeſtum, ac Deum timentem conſtituat; qui & ſtipendia fratrum fideliter ſeruet, & diligēti cura adminiſtret, & in adminiſtrando nullatenus fratres contriſtet. Cui etiam priſtinum fratrum commitendum eſt; ut illud ita uigilantiſſima cura cuſtodiat, ne miniſtri ibidem deputati annonam fratrum aut furtim ſubripiēdo, aut alio quolibet modo negligenter viuendo diſſipēt. Hi vero famuli eligantur de fideliſſima eccleſiae familia: & his officiis diligenter erudiantur; ut ſcilicet, & piſtoria arte, & fidei puritate neceſſitatibus fratrum oportuniſſime ualeant ſuffragari. Eadem quoque forma de cocis ſeruanda eſt. Inutiles denique atque inobedientes caellerarii, ſecundum ſuperius comprehēſam ſententiam iudicentur. *Aquiſg. c. 140.*

Tit. LVI. De noſocomio canonicorum.

CAP. I.

Qvamuis canonicis proprias licitum ſit habere manſiones; debet tamen a Praelato manſio infirmorum, & ſenum intra clauſtra canonicorum fieri, ut qui ſuam forte non habent, in eadem ſuam poſſint aptiſſime tolerare imbecillitatem: quatenus ibidem & ſubſidiis eccleſiaſticis, quibus indigent, & fratrum adminiculis miſericorditer ſuſtētentur. Erga quos oportet, ut ceteri fratres magnam exhibeant caritatem; ſcilicet, vt eis compatiendo ſubueniāt, & aſſiduis uiſitationibus, & ſcripturarum ſanctarum cōſolationibus, nec non & propriarum rerum facultatibus adminicula neceſſaria praebeant; vt impleatur in eis illud Euangelicum. Infirmus fui, & uiſitaſtis me. *Aquiſgra. 142.* *Matt. 25. d.*

CAP. II.

Canonici in ciuitate, uel monaſteriis, ſicut conſtitutum eſt, in dormitorio dormiant, & in refectorio comedant; & in domo infirmorum neceſſario ſubleuentur: & tam ſani, quam infirmi canonice ueſtiantur, atque in clauſtris horis congruis degant. &c. *Meldenſ. 53.*

Filij presbyterorum, vel canonicorum, & alij illegitimi canonici ſacris poſſunt initiari. Tit. LVII.

Vide ſupra libro vi. titulo Lx. *Quibus adde cap. vnicum.*

Nvlli filii concubinarum ad ordines, vel aliquos honores eccleſiaſticos promoueantur, niſi monachaliter, uel canonice uixerint in eccleſia. *Vrbanus ij. in concilio Claromontenſ. cap. 11.*

Communia de canonicis regularibus. Tit. LIIX.

CAP. I.

Vltra tres menſes cathedralis eccleſia, vel regularis Praelato non vacet. &c. *Innoc.* *De elect. 41. Greg. ix. c. 8. eo. in 4. coll.*

Innocen. iij. in concil. gen. Later. cap. 23.

CAP. II.

Altaria congregationibus canonicorum, vel monachorum per perſonas data, mortuis perſonis libera redeant in manus Epiſcoporum; niſi fuerint illis, per eorum ſcripta, vel priuilegia confirmata. *Vrb. ij. in concil. Claramon. cap. 7.*

CAP. III.

De clericis hoc ſtatuimus; vt hi, qui hactenus inuenti ſunt, ſiue in canonico, ſiue in monachico ordine tonſurati, ſine eorum voluntate; ſi liberi ſunt, vt ita permaneant. & deinceps cauendum, vt [nullus tondeatur ſine legitima aetate, & ſpontanea voluntate, vel cum licentia domini ſui. *Magun. c. 23.*

c. 1. de regula. Gregor. ix. & c. 3. eo tit. in 2. coll.

CAP. IV.

Lecti ſunt ſancti canones, vt quiſque canonicus legem, vitamque ſuam minime ignoraret, quod non expedit, ſicut in decretali legitur Innocentii. *Rem. c. 8.*

CAP. V.

Monachi, & canonici pleniter conſilium habeant, qualiter Deo militare, animaſque eorum melius valeant cuſtodire: ne propter aliquam neceſſitatem, occaſionem quaerant vagandi, & inter ipſos propter hoc locus tentandi detur diabolo. *Rem. c. 25.*

CAP. VI.

Canonicorum, qui in parochiia tonſurantur, & erudiuntur, interdum etiam & ordinantur ſine auctoritate, dignitas regalis in ſuum periculum non dignetur recipere, praeſertim cum eos ſalubriter, & auctoritatiue poſſit habere. Quapropter cum quilibet canonicorũ ad regiam venerit maieſtatem, & ſuo ſe voluerit mancipare ſeruitio; conſenſu Epiſcopi, ad cuius dioeceſim pertinere dignoſcitur, eum recipiat. &c. *Melden. c. 58.*

De canonicis feminis. Tit. LIX.

CAP. I.

STatuimus, vt ſanctimoniales, & mulieres, quae canonicae nominantur, & irregulariter viuunt, iuxta beatorum Benedicti, & Auguſtini regulam, vitam ſuã in melius corrigant, & emendent: ſuperfluitatem veſtium, & inhoneſtatem deſerant, & in clauſtro aſſidue permanentes, cõmuni refectorio, & dormitorio ſint contentae. & relictis praebendis, & aliis propriis, earum neceſſitatibus de communi prouideatur. &c. Prohibemus etiã, ne in earundem collegiis aliqua, niſi quae regulariter victura fuerit, recipiatur. *Eugen. iij. in conc. Rem. c. 4. in editis c. 3.*

CAP. II.

Libuit huic ſacro conuentui, quaſdam admonitiunculas breuiter eis ſanctimonialibus ſcribere, quae ſe canonicas vocãt. Quoniam hae, quae ſub monaſticae regulae norma degunt, totius vitae ſuae ordinem in eadem, quam profitentur, regula ſcriptum habent. *Cabilo. ſub Carolo cap. 53.*

CAP. III.

Abbatiſſa diligentem habeat curam de congregatione ſibi commiſſa: & prouideat in lectione, & in officio, & in pſalmorum modulatione, vt ipſae ſanctimoniales ſtrenuae ſint; & in omnibus operibus bonis illa eis ducatum praebeat, vtpote pro animabus earum rationem in conſpectu Domini reddittura. & ſtipendia ſanctimonialibus praebeat neceſſaria; ne forte propter indigentiam cibi, aut potus, peccare compellantur. *Cabilon. ſub Carolo cap. 54.*

CAP. IV.

Abbatiſſa cum viris, clericis ſiue laicis, horis incompetentibus non loquatur: ſed quidquid cum maſculis, clericis, ſiue laicis de rebus neceſſariis peragere debet, a prima hora vſque ad veſpertinam peragat. Et hoc non cum ſingulis, ſed coram pluribus. *Ibid. c. 55.*

CAP. V.

A veſpera vſque ad primam neque Abbatiſſa, neque alia ſanctimonialium cum quibuſlibet maſculis vllum colloquiũ habeant, niſi forte talis fuerit occaſio, quam euitare non poſſint: & ſi neceſſitas incubuerit, id coram teſtibus facere debebunt. *Ibid. c. 56.*

CAP. VI.

Abbatiſſa, quae in ciuitate monaſterium habet, nequaquam de monaſterio egrediatur, niſi per licentiam Epiſcopi ſui, aut qui eius vicem obtinet, niſi forte aut Imperialis iuſſio eam cogat, aut prolixitas itineris id facere minime permittat. Et ſi quando foras pergit, de ſanctimonialibus quas ſecum ducit, curam, & vigilantiam habeat, vt nulla eis detur peccandi licentia, ſiue occaſio. Sed & cum pergit, in monaſterio talem vice ſua conſtituere debet, quae de ſanctimonialium animabus curam, & uigilantiam habeat. *Ibid. cap. 57.*

CAP. VII.

Habeat etiam Abbatiſſa ſtudium, in aedificando ea, quae ad ſanctimonialiũ neceſſitatem pertinent, aut in reſtaurando. *Ibid. c. 58.*

CAP. IIX.

Sanctimoniales in monaſterio conſtitutae habeant ſtudium in legendo, & in cantando, in pſalmorum celebratione, ſiue oratione; & horas canonicas, matutinam videlicet, primam, tertiam, ſextam, nonam, veſpertinam, completorium pariter celebrent. Et omnes, excepta, quam infirmitas tenet, in dormitorio dormiant. Et omnibus dieb. ad collationem veniãt. *Ibid. c. 59. Magun. ſub Rab. c. 16.*

CAP. IX.

Non debere presbyteros amplius in monaſterio puellari immorari, niſi donec Miſſarum ſollemnia celebrent, aut aliquid ibi de Dei ſeruitio, & ſuo miniſterio expleant. *Cabil. ſub Carol. cap. 60.*

CAP.

CAP. X.

Non debere ſanctimoniales in propriis manſionibus cum aliquibus maſculis, clericis, ſiue laicis, conſanguineis, ſiue extraneis bibere, ſiue comedere: ſed ſi quando id agendũ eſt, in adiutorio agatur; & vbi adiutorium deeſt, non fiat. Et cum nullo maſculo eis colloquium habere liceat, niſi in adiutorio, & ibi coram teſtibus. *Ibid.cap.61.*

CAP. XI.

Sanctimoniales, niſi forte Abbatiſſa ſua, pro aliqua neceſſitate incumbente, illas mittet, nequaquam de monaſterio egrediantur. Hae vero, quae famulos, aut famulas non habent, ad exercenda negotia, ad portam monaſterii perueniant, & ibi coram teſtibus negotia ſua exerceant. *Ibid.c.62.*

CAP. XII.

Nullus vaſſus Abbatiſſae, nec miniſter aliquis, nec clericus, nec laicus clauſtra ancillarum Dei ingrediatur, niſi forte quando neceſſitas operandi incumbit. *Ibid.cap.63.*

CAP. XIII.

Portaria non eligatur, niſi quae aetate matura ſit, & teſtimonium habeat bonum, & vitae probabilis ſit. *Ibid.c.64.*

CAP. XIV.

Quidquid in his capitulis minus fuerit, ab Epiſcopo ſuo Abbatiſſa perquirat. Et ita illi in omnibus obediens ſit, ſecundum canonicam conſtitutionem, ſicuti iuſtum, & rectum eſt. *Ibid.c.65.*

Ad Epiſcopum pertinet cura monachorum & ſacrarum virginum, & monaſteriorum. Tit. LX.

CAP. I.

16. q. 1. qui vere. 12. Epiſcopum conuenit ciuitatis, competentem monaſteriorum prouidentiam gerere. *Chalc.c.4.in fine.*

CAP. II.

Sacrae virgines, cum a parentibus ſegregantur, a quibus cuſtodiebantur, Epiſcopi, aut eo abſente presbyteri prouidentia, honeſtioribus mulieribus commendentur, vel ſimul habitantes ſeſe cuſtodiant; vt ne vndique vagantes opinionem Eccleſiae laedant. *Carth.44.G. Cartha.iij.cap.33. L. Afric.11. L. Capit.lib.1.cap.40.*

CAP. III.

Diſt. 28. c. 5. De his, quos voluntas parentum a primis infantiae annis in clericatus officio, vel monachali poſuit: mox cum detonſi fuerint, vel miniſterio elector. † contraditi, in domo eccleſiae, ſub Epiſcopali praeſentia, a praepoſitis ſibi debeant erudiri. &c. *Tolet.ij.cap.1. Anſelm.lib.7.cap.42.*

† lector. ſ

CAP. IV.

De his clericorum perſonis, quae de Ciuitatenſis eccleſiae officio monaſterii, vel dioeceſis, vel baſilicis in quibuſcumque locis poſitis, id eſt, ſiue in territoriis, ſiue in ipſis ciuitatibus, ſuſcipiuntur ordinandae, in poteſtate ſit Epiſcopi, ſi de eo, quod ante de eccleſia habebant, eos aliquid, aut nihil exinde habere voluerit, quia vnicuique facultas ſuſcepti monaſterii, dioeceſis, vel baſilicae debet plena ratione ſufficere. *Aurel.iij.c.18.*

CAP. V.

Annuis vicibus vnuſquiſque noſtrum omnes Abbates monaſteriorum, vel presbyteros, & diaconos ſuae dioeceſis ad locum, vbi Epiſcopus elegerit, congregare praecipiat: & omnibus regulam demonſtret ducendi vitam, cunctoſque ſub eccleſiaſticis regulis adeſſe praemoneat; quoſq. etiam parſimoniæ, & ſobrietati, atque veridicae caſtimoniæ honeſtorum virorum teſtimonio fama commendet. *Oſcenſe ſub Reccaredo Rege, in prin.*

CAP. VI.

Agnouimus quoſdam Pontifices praecepti Principis Apoſtolorum, qui ait: Paſcite, qui in vobis eſt, gregem, non coacte, ſed ſpontanee: neque vi dominantes in clero, ſed forma facti gregis; ita eſſe immemores, vt quibuſdam monaſteriis, parochialibuſque eccleſiis, aut ſuae conſanguinitatis perſonas, aut ſui fauoris Participes, iniquum ſaepe ſtatuant in Praelatum. &c. Proinde [decenter omnibus placet, & in praeſenti tale reſcindere factum, & non eſſe de cetero faciendum. *Tolet.x. cap.3.* 1. Pet. 5. a Diſt. 89. c. 6.

CAP. VII.

Monaſteria tam virorum, quam puellarum, ſecundum ordinem regulariter viuant. Et ſi hoc facere contempſerint, Epiſcopus, in cuius parochia eſſe uidentur, hoc emendare debeat. quod ſi non potuerit hoc emendare, Metropolitano hoc innoteſcat, & ipſe emendari faciat. Quod ſi hoc nec ipſe emendare potuerit, ad ſynodum publicam exinde veniant, & ibidem canonicam ſententiam accipiant. Et ſi publicam ſynodum contempſerint, aut honorem ſuum perdant, aut excommunicentur ab omnibus Epiſcopis, & talis in eius loco, in ipſa ſynodo cõſtituatur, per verbum, & voluntatem domini Regis, vel conſenſu ſeruorum Dei, qui ſecundum ordinem ſanctum ipſum gregem regat. *Vernen.c.5.*

CAP. IIX.

Si aliqua monaſteria ſunt, quae eorum ordinem propter paupertatem adimplere non poſſunt, hoc Epiſcopus de veritate praeuideat, & hoc domino Regi innoteſcat; vt in ſua eleemoſyna hoc emendari faciat. Et ſi tales feminae velatae ad praeſens ibidem congregatae inueniuntur, quae regulariter viuere non velint, nec ad hoc dignae ſunt, vt cum illis aliis habitent, Epiſcopus, vel Abbatiſſa praeuideant locum aptum, vbi ſeparatim cum cuſtodia in pulſatorio habitare debeant, vel operari manibus, quod ipſa Abbatiſſa

batiſſa eis iuſſerit, interim quod probatæ digNae ſunt, vt in congregatione recipiantur. *Vernen. cap. 6.*

CAP. IX.

Prouidendum neceſſe eſt vnicuique Epiſcopo, qualiter canonici viuere debeant, nec non & monachi, vt ſecundum ordinem canonicum, vel regularem viuere ſtudeant, vt ait Apoſtolus: Vnuſquiſque in qua vocatione vocatus eſt, in ea permaneat. *Arel. ſub Carolo c. 6. Magun. ſub Raba. c. 13.* *1. Cor. 7. d.*

CAP. X.

Miſſi per quaeque loca directi, ſimul cum Epiſcopis vniuſcuiuſque dioeceſis, perſpiciāt loca monaſteriorum canonicorum, & monachorum, & puellarum ſi in apto, & congruo loco ſint poſita, vbi commodum neceſſarium poſſit acquiri, quod ad utilitatem pertinet monaſterii, ſicut in ſancta regula dicitur. Monaſterium autem ita debet conſtitui, vt omnia neceſſaria intra monaſterium exerceantur; vt non ſit neceſſitas monachis, vel clericis, uel puellis uagandi foras. quia omnino non expedit animabus eorum. Similiter quoque aedificia monaſteriorum ſupradicti miſſi, & cum eis Epiſcopi per diuerſa loca praeuideant, ſi apta ſint, & congruenter ſanctae profeſſioni compoſita; uel ſi clauſtrum firmum habeant, in quo ſaluari poſſint animae in eis commorantium ſub diſciplina canonica, vel regulari. Vbi autem aliter inuētum fuerit, hoc omnimodis Epiſcopus loci ipſius faciat emendari. ita ut condignam profeſſioni eorum cuſtodiam habeant canonici, vel monachi, atque nonnales; ne detur eis occaſio malefaciendi, quod abſit. *Magunt. c. 20. Capitul. lib. 5. cap. 78.*

CAP. XI.

Vnuſquiſque Epiſcopus ſciat per ſingula monaſteria, quantos quiſque Abbas canonicos in monaſterio ſuo habeat: & hoc omnino ambo pariter prouideant; vt ſi monachi fieri noluerint, regulariter uiuāt. ſin autem, canonice uiuant omnino. *Magunt. c. 21. Capit. lib. 5. c. 79. Burch. lib. 8. c. 5. Iuo par. 7. c. 29. decr.*

CAP. XII.

In quantum ipſi Abbates, Abbatumque ſubiecti Epiſcopis propriis, pro ſe, ſuiſq. omnibus rationem reddituros nouerint; tanto eorū conſilio, atque auctoritate, modis omnibus mancipentur. *Aquiſgran. ij. ſub. Ludouico part. 3. c. 1. in fine.*

CAP. XIII.

Monachus de monaſterio ſine conſultu, uel praeſentia Epiſcopi, aut uicarii eius ad hoc regulariter deductus, non eiiciatur; cuius diſpoſitione, & auctoritate de cetero uita, & conuerſatio eiecti, ne perditus perpetuo fiat, ſi aliquo modo ſaluari poteſt, ordinari debet, atque decerni. *Melden. c. 59.*

CAP. XIV.

Monaſteria, quae adhuc ſtatum ſuum retinent, vnumquemque Epiſcoporum, in cuius parochia conſtituta ſunt, prouidere oportet vtrum ordinem ſuum teneant. Quod ſi aliter inuenerit, vna cum rectore monaſterii corrigere debebit. Quod ſi rectoris monaſterii principaliter culpa fuerit, & ſe, ſuoſque ſubditos ad Epiſcopi ſui admonitionem corrigere diſſimulauerit; ſynodica debet auctoritate percelli. *Ticinen. ſub Ludouico ij. c. 9.*

CAP. XV.

Congregationes canonicorum, & monachorum, ac ſanctimonialium ſecundum canonicam inſtitutionē a propriis Epiſcopis ſtrenue viſitentur; & eorum religio, & habitus exquiratur, ſi vita, & moribus ſint probi, ac officii, & vnanimitatis ſtudio ſolliciti, a leuiſſimis quoque, & pernicioſiſſimis actibus cauti. Subſidia etiam illorum pia dominorum prouidentia exquirantur, & diſponantur. &c. *Tullen. part. vlt. c. 9.*

Monachi, & canonici, & ſanctimoniales ſint in poteſtate Epiſcopi, illumque reuereantur; & ne iniuſſu ipſius diſcedant.

Tit. LXI.

CAP. I.

QVi in ſingulis vrbibus, & regionib. monachi ſunt, ſubiaceant Epiſcopo, & quietem ament, ac ieiuniis, & orationibus dent operam in his locis, in quibus ordinati fuerint. Neque eccleſiaſticis, aut ſaecularibus rebus occupentur, monaſteriis relictis, niſi ob neceſſariam cauſam ab Epiſcopo vrbis id permittatur. Nullum vero ſeruum ſuſcipiant, vt ſine uoluntate Epiſcopi monachus ſit. Qui contra fecerit, excommunicatus ſit, vt nomen Dei non blaſphemetur. Epiſcopus uero competenti prouidentia prouideat monaſteriis. *Chalc. c. 4. Pariſ. ſub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 28. Vide Chalc. actio. 6. cap. 1. & act. 15. Tribur. 26. Capitul. lib. 5. c. 25. & lib. 7. c. 18. Burch. lib. 8. c. 28. Iuo lib. 3. tit. 16. c. 1. panor. & par. 7. c. 1. & 48. & p. 16. c. 46. decr. Anſel. lib. 5. c. 54. & in Rom. lib. vlt. c. 63.* *16. q. 1. qui vere. 12.*

CAP. II.

Clerici ptochiorum, & monaſteriorum, & martyriorum ſub poteſtate Epiſcoporum vrbium ſint, iuxta ſanctorum Patrum traditionem. Qui vero conantur eos auferre ab Epiſcopis, clerici canonum poenis ſubiaceant, laici, uel monachi communione careant. *Chalc. cap. 8. Iuo part. 6. c. 358. & 354. decr. Anſel. lib. 5. c. 84. in addit.* *18. q. 2. c. 10. quidā p. Iſt clerici.*

CAP. III.

De clerico, uel monacho coniurante, uel conſpirante, aut collegia faciente aduerſus Epiſcopos, uel laicos clericos, ut cadat a gradu ſuo. *Chalc. c. 18. Tullen. poſt epiſt. ſynodi. Vorma. 74. Raban. c. 19. de paenitent. Capitul. lib. 1. c. 29. Burch. lib. 10. c. 68. & 69. Iuo part. 12. c. 87.* *11. q. 1. c. 22. coniurationum & c. 24. ſi qui. & c. 25 ſi clerici.*

*12.c.87.& 87.decr.Anſel.lib.*8.*c.*16.& 18.

CAP. IV.

16.q.1. quidd.17. De clerico, vel monacho CP. veniente ſi-
ne mandatis Epiſcopi, vt admoneatur, & eij-
ciatur a defenſore eccleſiae Conſtantinopo-
litanae. *Chalced.c.*23.

CAP. V.

Nullus laicorum, vel monachorum, aut ex
catalogo clericorum ante diligentem exa-
minationem, & ſynodicam ſententiam, a
communione ſe ſeparet proprii Patriarchae.
&c. Si vero quis aduerſus hanc ſanctam ſyno
dum deprehenſus fuerit agere. &c. mona-
chus, aut laicus ſegregetur ab omni eccle-
ſiaſtica communione, atque collegio, quouſ-
que conuerſus per paenitentiam recipiatur.
Syn.six.CP.ſub Hadr.*ij.c.*10.

CAP. VI.

Sacerdos, (*qui monaſterio, vel oratorio
praeeſt*,) ad placita, & ad iuſtam reuerẽtiam
Epiſcopi obedienter recurrat. Si vero ſu-
perbia elatus, uel alio quolibet modo, a pro-
prii ſe ſubtrahere maluerit mandatis Epi-
ſcopi, canonicis eum decernimus ultionibus
ſubiacere. E*ugen.ij. & Leo iv. in ſyn. Rom.
c.*21.*Caeſar.lib.*8.*c.*43.

CAP. VII.

Nullus Abbas, uullus eccleſiarum Praepo-
ſitus, quae iuris ſunt eccleſiaſtici, accipere,
ſine Epiſcopi conceſſione praeſumat. *Vrb.ij.
in ſyn.apud* Melſiam *c.*6.

CAP. IIX.

Vt monaſteria reddantur Epiſcopo, ad cu-
ius parochiam pertinent. V*italian.ep.*3.

CAP. IX.

18.q.2.c.16. Abbates pro humilitate religionis in Epi-
ſcoporum poteſtate conſiſtant, & ſi quid ex-
tra regulam fecerint, ab Epiſcopis corrigan-
tur. Qui ſemel in anuo, iu loco vbi Epiſco-
pus elegerit, accepta uocatione conueniant.
*Aurelia.*15.*vel* 19.*al.*21.*Capitul.lib.*6.*c.*137.
*Burch.lib.*8.*c.*67.*Iuo par.*7.*c.*85.*decr. Anſel.
poſt lib.vlt.cap.*54.*in* Romano.

CAP. X.

Abbates, qui Epiſcoporum praecepta de-
ſpiciunt, ad communionem nec penitus ad-
mittantur: niſi contumaciam humilitate
ſuſcepta deponant. *Aurel.ij.c.*21.

CAP. XI.

Abbates, vel monachi, aut agentes mona-
ſteriorum patrocinio ſaeculari penitus non
vtantur, nec ad Principis praeſentiam ſine
Epiſcopi ſui permiſſu, ambulare audeant.
Quod ſi fecerint, a ſuis Epiſcopis excommu-
nicentur. *Cabilo.c.*15.

CAP. XII.

Canonici nihil ſine licentia Epiſcopi ſui,
vel magiſtri agere præſumant. *Magun.c.*9.

CAP. XIII.

Abbatiſſa Epiſcopo in omnibus obediens
ſit, ſecundum canonicam conſtitutionem,
ſicut iuſtum, & rectum eſt. *Cabilon.ſub Ca-
rol.cap.*65.

CAP. XIV.

Monachi non debent parui pendere paſto-
res ſuos, in cuiuſcumque parochia conſiſten-
tes, ſicut aliqui faciunt. *Aquiſg.ij.ſub Lu-
dou.par.*3.*c.*3.

Ne Epiſcopi poteſtate ſibi in monachos conceſſa abutantur. Tit. LXII.

CAP. I.

EPiſcopus nec Abbatem, nec Archipresby
terum, ſine omnium ſuorum compresby-
terorum, & Abbatum conſilio, de loco ſuo
praeſumat eiicere, neque per praemiũ alium
ordinare, niſi facto concilio tam Abbatum,
quam presbyterorum ſuorum. quem autem
negligentia eiicit, cum omnium presbytero-
rum conſilio refutetur. *Turo.ij.cap.*7.

CAP. II.

Nuntiatum eſt, quod monachi Epiſcopali
imperio ſeruili opere mancipentur, & iura
monaſteriorum contra inſtituta canonum il-
licita praeſumptione vſurpentur: ita ut pæ-
ne ex coenobio poſſeſſio fiat, atque illuſtris
portio Chriſti ad ignominiam, ſeruitutem-
que perueniat. Talia ne fiant; ſed [hoc tan- 18.q.2.c.1.
tum ſibi in monaſterio vindicent ſacerdotes,
quod praecipiunt canones; id eſt, monachos
ad conuerſationem ſanctam praemonere,
Abbates, aliaque officia inſtituere, atque ex-
tra regulam facta corrigere. Quod ſi aliquid
in monachos canonibus interdictũ præſump-
ſerint, aut vſurpare quippiam de monaſterii
rebus tentauerint, non deerit ab illis ſenten-
tia excommunicationis, qui ſe deinceps ne-
quaquam ſuſtulerint ab illicitis. T*olet.iv.c.*
30.*Anſel.lib.vlt.c.*55.*in* Rom.

CAP. III.

Vt quaeque monaſteria Deo conſecrata,
nulli Epiſcoporũ liceat ea in aliquo inquie-
tare, nec quidquam de eorum rebus violen-
ter abſtrahere. *Angl.c.*3.

Ne Abbas iniuſſu Epiſcopi res monaſterii alienet. Tit. LXIII.

CAP. I.

SI quis Epiſcopus, vel monaſterii praefe- 12.q.2. quiſquis. c.19.
ctus inuentus fuerit ex Epiſcopatus, vel
monaſterii agris, in alicuius magiſtratus
manus alienare, vel alteri perſonae tradere;
nullius ſit momenti traditio, iuxta canonem
Apoſtolorum. &c. Ne liceat autem quidquam
ex eis ſibi uindicare, vel propriis cognatis,
quae Dei ſunt, elargiri. Si ſint autem pau-
peres, ut pauperibus ſuppeditet, ſed non eo-
rũ prætextu res eccleſiae uenumdet. &c. Sin
autẽ aliqua improba calliditate utatur, & ab
agricola, uel clerico agrũ magiſtratus eme-
rit; ſic quoque nullius ſit momenti uenditio,

& Epiſcopatui, vel monaſterio reſtituatur. Porro Epiſcopus, vel monaſterii praefectus, qui hoc fecerit, exturbetur quidē Epiſcopus ab Epiſcopatu, monaſterii vero praefectus a monaſterio; vt qui male diſſipant, quae non congregauerunt. *Nicae.ij. c.12. Vide Apoſt. 38.40.41. Iuo par.5.c.375. decr. Anſel.lib.6. c.184. Caeſar. lib.7.c.72.*

CAP. II.

17. q.4.c. 40. In venditionibus, quas Abbates facere praeſumūt, haec forma ſeruetur; vt quidquid ſine Epiſcopi notitia venditum fuerit, ad poteſtatem Epiſcopi reuocetur. Mancipia uero monachis donata, ab Abbate non liceat manumitti. Iniuſtum enim putamus; ut monachis cotidianum rurale opus facientibus, ſerui eorum libertatis otio potiantur. *Agatb.c.56. Epau.c.8. Iſidor. in regula mona.c.5. Iuo par.3.c.163. decr. & in epiſt.138. Roberto Comiti. Caeſaraug. lib.9.cap.36.*

Diſt.54.c.22. Abbati.p.iniuſtum.

CAP. III.

De uenditionibus, quas Abbates, uel Abbatiſſae facere praeſumpſerint, forma ſeruetur; ut quidquid ſine ipſorum † notitia uenditum fuerit, ad poteſtatem Epiſcopi reuocetur. Mancipia uero monaſteriis donata ab Abbatibus utriuſque ſexus non liceat manumitti. Iniuſtum enim putamus, ut monachis cotidianum rurale opus facientibus, ſerui eorum libertatis uſu potiantur. *Epau. c.8. Agatb.c.56.*

† Epiſcopor. f.

CAP. IV.

12.q.2.c. 41. Abbatibus, presbyteris, ceteriſque miniſtris de rebus eccleſiaſticis, uel ſacro miniſterio alienare, uel obligare abſque permiſſu & ſubſcriptione Epiſcopi ſui nil liceat. Quod qui praeſumpſerit, degradetur communione conceſſa; & quod praeſumptum, uel alienatum, uel temere ordinatum eſt, ordinatione Epiſcopi reuocetur. *Aurel.iij.c.23. Capitul. lib.7.c.275. Anſel.lib.5.c.85. in addit. & in Rom.lib.vlt.c.44. Tarac.lib.6.c.15.*

CAP. V.

Si quid Abbatibus, aut ſacris monaſteriis, aut parochiis pro Dei contemplatione oblatum fuerit, in ſua proprietate hoc Abbates, uel presbyteri minime reuocabunt, nec alienari a cunctis fratribus debet, quacumque occaſione, quibus ſi fuerit neceſſarium, ut ſtatuta conuellant; non aliter ualeat, niſi fuerit ſui Epiſcopi ſubſcriptione firmatum. *Aurel.iv.c.11.*

Monachi decimas praediorum dent eccleſijs. Tit. LXIV.

CAP. I.

De decim. 34. Greg. ix.c.7 eo. tit. in 4. collect. NVper Abbates Ciſtercienſis ordinis in generali capitulo congregati, ad commonitionem noſtram prouide ſtatuerunt; ut de cetero fratres ipſius ordinis non emant poſſeſſiones, de quibus decimae debentur eccleſiis, niſi forte pro monaſterio de nouo fundando: ſi tales poſſeſſiones eis fuerint pia fidelium deuotione collatae, aut emptae pro monaſteriis de nouo fundandis, committant excolendas a quibus eccleſiis decimae perſoluantur: ne occaſione priuilegiorum ſuorum eccleſiae ulterius praegrauentur. Decernimus ergo, ut de alienis terris, & amodo acquirendis, ſi eas propriis manibus, aut ſumptibus deinceps excoluerint, decimas perſoluant eccleſiis, quibus ratione praediorum antea ſoluebantur, niſi cum ipſis eccleſiis aliter duxerint componendum. Nos ergo ſtatutum huiuſmodi gratum, & ratum habentes, hoc ipſum ad alios regulares, qui gaudent ſimilibus priuilegiis, extendi uolumus, & mandamus: ut eccleſiarum Praelati proniores, & efficaciores exiſtant, ad exhibendum eis de ſuis malefactoribus iuſtitiae complementum, eorumque priuilegia diligentius, & perfectius ſtudeant obſeruare. *Inno.iij.in conc.gen.Later.c.55.*

CAP. II.

Plerique, ſicut accepimus, regulares, & clerici ſaeculares, interdum cum uel domos locant, uel feuda concedunt, in praeiudiciū parochialium eccleſiarum pactum adiiciunt; ut conductores, & feudatarii decimas eis ſoluant, & apud eoſdem eligant ſepulturam. &c. pactum huiuſmodi penitus reprobamus. &c. *Inno.iij.in concil.gen. Lat.c.56.* *De paſt. 7.Greg. ix & c.1. eo. tit in 4. collect.*

CAP. III.

Nullus Abbas decimas, & primitias, & reliqua, quae ſecundum conſtituta canonum ad Epiſcopos pertinent, ſine auctoritate Romani Pontificis, ſeu Epiſcopi conſenſu, in cuius dioeceſi habitat, detineat, Apoſtolica ſanctione firmamus. *Grego.vij. in concil.Rom. anni 6 ſui Pontificatus cap.9. Tarach.lib.5.c.53.*

CAP. IV.

Epiſcopi, & Abbates de agris, & uineis, quae ad ſuum, uel fratrum ſtipendium habent, decimas ad eccleſias dari faciunt. Familia uero ibi det decimas ſuas, ubi infantes eorum baptizantur, & ubi per totum anni circulum miſſas audiunt. *Cabilo. ſub Carolo c.19. Burch.lib.3.c.132. Iuo lib.2.tit.5.c.3. panor & par.3.c.198. decr. Anſel.lib. vlt.c.48.in Rom.* 16. q.1. *queſt.46.*

Qualis debeat eſſe Abbatiſſa, & de eius munere. Tit. LXV.

CAP. I.

ABbatiſſae abſque Epiſcopi licentia monaſterium non egrediantur, niſi ad Imperator. ſed in ſuis permaneant monaſteriis, ibique & ſe ipſas cuſtodire, ſibique commiſſas ſeruare, quanta potuerunt uigilantia, decertent. *Turonenſ. ſub Carolo cap.30.*

CAP.

CAP. II.

Monaſterijs puellaribus tales praeferri debent feminae, & Abbatiſſae creari, quae & ſe, & ſubditum gregem cum magna religione, & ſanctitate cuſtodire norint, & his, quibus praeſunt, prodeſſe non deſinant. Sed & ſe, & illas ita obſeruent, vtpote vaſa ſancta in miniſterio † Domini praeparata. Talem enim ſe debet Abbatiſſa exhibere ſubditis in habitu, in veſte, in omni conuictu; vt eis ad caeleſtia regna pergentibus ducatum praebeat. Sciat etiam ſe pro his, quas in regimine accepit, in conſpectu Domini rationem reddituram. *Cabilo. ſub Carolo cap.* 52. *Capitul. lib.* 2. *c.* 42. *apud Troſle. c* 3.

† miniſterium ſ.

CAP. III.

Abbatiſſa diligentem habeat curam de congregatione ſibi commiſſa, & prouideat in lectione, & in officio, & in pſalmorum modulatione; vt ipſae ſanctimoniales ſtrenuae ſint; & in omnibus operibus bonis illa eis ducatum praebeat; vtpote pro animabus earum rationem in conſpectu Domini reddit ura. &c. *Cabilo. ſub Carolo c.* 54.

CAP. IV.

Habeat Abbatiſſa ſtudiũ aut in aedificando ea, quae ad ſanctimonialium neceſſitatem pertinent, aut in reſtaurando. *Cabilo ſub Carolo c.* 58.

CAP. V.

Aliter, quam diuina auctoritas, & religio Chriſtiana docet, agitur; quando feminae amiſſis viris eatenus carnaliter viuentes, repente, & ſine probationis examine, ad regimen animarum pertrahuntur, praeficiunturque ſanctimonialibus, vtpote matres ſpiritales, quas numquam contigit eiuſdem propoſiti diſcipulas exſtitiſſe. Fitque, vt quae forte feliciter incedebant, earum prauis exemplis miſerabiliter ruant. &c. Quia ergo haec res diuinae auctoritati non concordat; neceſſe eſt, vt caueatur; ne forte, & committenti, & his, quibus committitur, laeſura animarum proueniat. *Pariſ. ſub Ludou. & Loth. lib.* 1. *c.* 39.

CAP. VI.

Depoſcimus, vt in Abbatiſſis conſtituendis, veſtrum ſpecialiter caueatis periculum, ſicut vobis ſaepe eſt admonitum, & per diuinam auctoritatem crebrius manifeſtatum. *Pariſien. ſub Lud. & Lotha. lib.* 3. *c.* 23. *Aquiſgran. ij. ſub Ludouico parte* 4. *c.* 9.

CAP. VII.

Admonendae ſunt Praelatae monaſteriorum; vt ſubditas moribus probis, atque exemplis praecedant. &c. Sed deinceps illae ouibus Chriſti praeferendae ſunt, quas contagio vitiorum non coinquinet, ſed religionis deuotio commendet. Nam illud perſpicuum eſt, quae necdum nouerant eſſe filiae in diſciplina religionis, nec in ſeſe religionis normam habentes, matres religioſarum fieri non poſſe. *Aquiſgr. ij. ſub Ludouic. par.* 3. *cap.* 13.

CAP. IIX.

Habeat Abbatiſſa ſtudium in aedificando ea, quae ad ſanctimonialium neceſſitatem pertinent, & in reſtaurando. *Maguntin. ſub Rab. c.* 16.

Qua aetate, & qua die oporteat virgines conſecrari. Tit. LXVI.

CAP. I.

NVllus Epiſcoporum virginem ſacratam, ſi maritale expetierit conſortium, benedicere attentet, niſi eã probauerit lxxii. annorum eſſe conſtitutam. Vbi probabitur iudicium verae pudicitiae, vt in lxxii. annis requirens verum Chriſtum pudicitia cuſtodita, vncto uertice, introducatur ad nuptias Chriſti, uelamen capitis ferens, non cordis. Nulla ſchemata monachorum oportet fieri, niſi poſt xxv. aetatis annos propter ſcandala, ut xxv. annis, iam euacuato omni feruore diaboli, inueniat ſibi mundum vas Spiritus ſanctus. *Siueſt. in ſynodo Romana cclxxxiv. Epiſcopor. c.* 10.

CAP. II.

Deuotis virginibus niſi aut in Epiphaniorum die, aut in albis paſchalibus, aut in Apoſtolorum nataliciis, ſacrum minime velamen imponatur, * & non ante xxv. annos, * niſi forſitan, ſicut de baptiſmate dictum eſt graui languore correptis; ne ſine hoc munere de ſaeculo exeant, implorantibus non negetur. *Gelaſ. epiſt.* 1. *c.* 14. *Vide Tribur.* 25. *Burch. li.* 8. *c.* 15. *Iuo li.* 3. *tit.* 17. *c.* 3. *panor. & par.* 7. *c.* 36. *decr. Anſel. lib.* 7. *c.* 199. *Tarrac. lib.* 3. *c.* 92.

20. q. 1. c. 11.

CAP. III.

Ante xxv. annum uirgo non conſecretur. *Carth. iij. c.* 4. L. *Vide Carth.* 16. G. *Tribur. c.* 24. *Worm.* 69. *Burch. lib.* 2. *c.* 11. *Iuo lib.* 3. *tit.* 3. *c.* 3. *panor. & par.* 6. *c.* 31. *decr. Capit. lib.* 1. *c.* 46.

Diſt 77. placuit. c. 5. & 20. q. 1. c. 15.

CAP. IV.

Si Epiſcopus propter periculum virginalis caſtitatis, cum potens amator, vel raptor formidetur, vel ſi mortis periculum virgini immineat, petentibus parentibus, uel his, ſub quorum cura eſt, ne ſine habitu decedat; uelauerit uirginem minorem xxv. annis, non ſit temerator eius ſynodi, qua is numerus annorum conſtituitur. *Carth. c.* 127. *G. Mileui.* 26. *L. Afric.* 93. *L. Turo ij. c.* 21. *Tribur. c.* 24. *Iuo lib.* 3. *tit.* 17. *c.* 5. *panor.*

CAP. V.

Sanctimoniales, quantumlibet uita earum & mores probati ſint, ante annum aetatis ſuae xl. non velentur. *Agath. c* 19.

20. q. 1. c. 14.

CAP. VI.

Non uelandas eſſe virgines, quae ſe Deo nouerunt, niſi xl. annorum probata aetate, quam ſacerdos comprobauerit. *Caeſar. c.* 8.

CAP. VII.

Etſi magnus Baſilius in ſacris ſuis canoni-

bus eam,quae ſe ſua ſponte Deo offert,& virginitatem complectitur, ſi ſeptimum decimum annum compleuerit,in virginum ordinem referendam eſſe ſtatuit.&c.Sacri tamen canones quadraginta annorum diaconiſſam ordinandam eſſe ſtatuerunt. *Trull.c.*40.

CAP. IIX.

Virginibus quoque ſacrum velamen accipiendum, decreta Patrum interdicunt ante xxv.annos,niſi forte aliqua eogente neceſſitate,pro qua licitū eſt haec ſtatuta mutare, vt in canonibus ſi requiratur, inueniri poterit.*Turo. ſub Carolo c.*28.*Vide Carth.ij.c.*4.

CAP. IX.

Leo conſtituit monaſterium apud Petrum Apoſtolum, & conſtituit, vt monacha non acciperet velaminis capitis benedictionem, niſi probata fuerit in virginitate lx.† annis. *Ex Pontif.* † xl.

Ne quiſquam praeter Epiſcopum virgines conſecret. Tit. LXVII.

CAP. I.

SAcerdotes conſecrare,diaconos, ſubdiaconos, virgines Epiſcopi tantum poſſunt. *Damaſ. epiſt.*4. *in med.Leo epiſt.*66. *ſiue* 86. *Epiſcopis German.*

CAP. II.

26.q.6. ſi ſubet.c.1. & cap.2. presbyter Virgines conſecrare presbytero nō licet. *Carth.*6.G.*Carth ij.c.*3. L. (*inconſulto Epiſcopo* L.)*Carth.ij.c.*36. L.

CAP. III.

Virginis conſecratio Epiſcopis tantum permiſſa. *Hiſpalen.ij.c.*7.

CAP. IV.

Comperimus, quod quidam presbyterorum incaute,& extraordinarie velum viduarum inconſultis Epiſcopis ſuis conſecrent, & ob id eidē religioni macula ingeratur, quia eiſdem velatis per diuerſa vagandi occaſio praebeatur. Vt autem nullus Pontificum viduas velare attentet,canonica auctoritas inhibet. Quod vero presbyteri inconſultis Epiſcopis ſuis, velum viduarum conſecrare non praeſumant,prorſus interdicimus. Quod ſi quiſpiam presbyterorum, huius conſtitutionis contumaciter tranſgreſſor extiterit, canonicae correptionis poenas luet. *Pariſien. ſub Lud.& Loth.lib.*1.*c.*40.

CAP. V.

Quorundam relatu didicimus, quoſdam presbyteros ſuae menſurae immemores, immo canonicae auctoritati reſultantes, in tantam audaciam prorupiſſe; vt ſacrarum virginū conſecratores extiterint.&c.Quod, quia canonicae auctoritati minime concordat; ne vlterius quiſpiam presbyterorum id facere praeſumat,prorſus inhibemus. Quod ſi forte,quod non optamus, aliquis presbyterorum id facere praeſumpſerit, vtpote canonicae auctoritatis tranſgreſſor,irretractabiliter feriatur. *Pariſ. ſub Ludou.& Loth.lib.*1.*cap.*41.

CAP. VI.

Inuenimus, quod quaedam feminae, maxime hae, quae valde ſenſu tenues ſunt, ſine conſenſu ſacerdotum, idcirco ſibimetipſis velum imponant; vt ſub praetextu huius velaminis, eccleſiarum excubatrices, & adminiſtratrices fieri poſſint. Haec igitur incauta velatio, vnuſquiſque Epiſcopus prouideat, ne in parochia ſua fiat. &c. Huiuſmodi mulierculae examinentur, & inſtruantur, qualiter ſi propter Deum ſe ſacrari volunt,velandae ſint; qualiterque eandem velationem ſub caſtitatis, & humilitatis propoſito conſeruent, diligenter admoneantur. *Pariſien.ſub Lud.& Loth.lib.*1.*c.*42.

CAP. VII.

Inuenimus, quod quaedam Abbatiſſae, & ceterae ſanctimoniales non ſolum viduas,ſed etiam virgines puellas velare ſolitae ſint. Quod quantum ſexui femineo illicitum, & a religione Chriſtiana ſit alienum; omnis,qui ſanum ſapit,facile aduertit.&c. Si forte aut Abbatiſſa, aut alia quælibet ſanctimonialis, poſt hanc definitionem, in tantam audaciam proruperit, vt viduā, aut puellam virginem velare praeſumat; congrua ab Epiſcopo ſuo correctione coerceatur, & paenitentiae canonicae vſque ad ſatisfactionem ſubdatur. *Pariſien.ſub Lud.& Lothario lib.*1. *cap.*43. *Burch.lib.*8.*c.*17.*Iuo par.*7.*c.*38. *decr.& lib.*3.*tit.*17.*c.*7. *panor.* 20.q.2.c.3.Statuimus.

De conſecratione viduarum. Tit. LXIIX.

CAP. I.

VIduas velare Pontificum nullus attentet, quod nec auctoritas diuina delegat, nec canonum forma praeſtituit. &c. *Gelaſ.epiſt.*1.*c.*13.*Tribur.c.*25.*Burch.lib.*8. *c.*36.*Iuo lib.*3.*tit.*17.*cap.*1c.*panorm. & par.* 7.*c.*55.*decr. Anſel.lib.*7.*c.*200.*Tarrac.lib.*3. *c.*92. 20.q.1.c.11.deuotis.infra.27.q.1.c.8.

CAP. II.

De viduis ſub nulla benedictione velandis ſuperius latius diximus. *Gelaſ. ep.*1. *cap.*23. *Tribur.*25.*Burch.lib.*8. *c.*34. *Iuo par.*7.*c.*53. *decr.Caeſar. lib.*9.*c.*61. 27.q.1.c.42.

CAP. III.

Viduarum conſecrationem, quas diaconiſſas vocant, ab omni religione † noſtra penitus abrogamus, ſolam eis paenitentiae benedictionem,ſi conuerti ambiunt, imponendo. *Epau.c.*21.*refert Turon.ij.c.*21. *in fine.* † regione f.

CAP. IV.

Illud,quod aliqui dicunt; vidua,quae benedicta non fuit,quare non debet maritū accipere,cum omnes ſciant,quod numquam in canonicis libris legitur benedictio vidualis? Quia ſolum propoſitum illi ſufficere debet, ſicut in Epaunenſibus canonibus a Papa

Auito,

Anito, vel omnibus Epiſcopis conſcriptum eſt. *Turon. ij. c. 21. Epau. 21.*

CAP. V.

Iuuenes viduae cito nequaquam velentur, vſque dum probetur illarum religio, & bona ab eis nota ſit conuerſatio; ne forte de eiſdem dici poſſit ab Apoſtolo: Quae autem in deliciis ſunt, viuentes mortuae ſunt. *Turon. ſub Carolo c. 27.* *1. Tim. 5. d.*

CAP. VI.

Vt nullus Pontificum viduas velare attentet, canonica auctoritas inhibet. *Pariſ. ſub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 40.*

CAP. VII.

Quaedam Abbatiſſae, & ceterae ſanctimoniales, nõ ſolum viduas, ſed etiam virgines puellas velant &c. Ita hoc illicitum, & temerarium factũ habetur in vſu; vt vix aut viduae velari a presbyteris, aut puellae virgines conſecrari expetant a Pontificib. &c. *Pariſ. ſub Ludou. & Lothar. lib. 1. cap. 43.*

CAP. IIX.

Nobiles feminae, quae amiſſis viris velãtur, & non in monaſteriis ſub ſpiritalis matris regimine, ſed potius in domibus propriis occaſione liberorum, rerumque ſuarum reſidere, deliciiſque affluere delectãtur. &c. ab Epiſcopis paſtorali ſollicitudine admoneantur, & inſtruantur; quatenus ſuae ſaluti conſulant, ne ſic indiſcrete viuendo, & terrenis actionibus ſexui ſuo non conuenientibus ſe implicando, vitam perpetuam amittant. Statuimus, vt huiuſcemodi viduae amiſſis viris, repente non velentur, ſed cum conniuẽtia Epiſcopi ſui triginta diebus, vt a glorioſo Principe domino Ludouico cum conſenſu venerabilium ſacerdotum iam dudum cõſtitutum eſt, exſpectent. quibus peractis aut nubant, aut ſi potius Deo ſe ſacrari expoſtulauerint, admoneantur, & inſtruantur; vt non in domibus propriis, ſed in monaſteriis ſub ſpiritalis matris regimine Deo ſe ſeruituras ſubdant. &c. *Pariſ. ſub Ludou. & Loth. lib. 1. c. 44.*

CAP. IX.

De nobilibus feminis, quae amiſsis viris repente velantur, & in propriis domibus diuerſas neceſsitates opponentes reſidere delectantur; iam dudum in aliis conuentibus coram Serenitate veſtra ventilatum, & definitum eſt; vt nulla illarum taliter ſe velari inconſulto Epiſcopo ſuo attentaret: quoniã per huiuſcemodi velationem, noxiam ſibi libertatem acquirere, & per diuerſa vagari cupiant. &c. Vnde neceſſe eſt, vt quod hactenus erga eas admonendo ſacerdotalis auctoritas explere nequiuit, id terror imperii, atque poteſtas ob earum ſalutem adimpleat. *Pariſ. ſub Ludou. & Loth. lib. 3. c. 7.*

CAP. X.

De viduis praecipimus; vt nequaquam citó velentur, ſed in poteſtate earum maneat, conſentiente Epiſcopo, vtrum nubant, an profeſsionem caſtitatis aſſumant, vſque dum probetur earum conuerſatio; ne forte de eiſdem dici poſsit, quod ab Apoſtolo dicitur: Quae autem in deliciis ſunt, viuentes mortuae ſunt. &c. *Magun. ſub. Arnulf. c. 26. Turon. ſub Carol. 27.* *1. Tim. 5. d.*

Virgines aliquae, & viduae non conſecratae, nubere prohibentur.

Tit. LXIX.

CAP. I.

Hae quae nec dum ſacro velamine tectae, tamen in propoſito virginali, ſẽper ſe ſimulauerunt permanere; licet velatæ non fuerint, ſi forte nupſerint; his agenda aliquanto tempore paenitentia eſt; quia ſpõſio earum a Domino tenebatur. Si enim inter homines ſolet bonae fidei contractus nulla ratione diſſolui; quanto magis iſta pollicitatio, quam cum Deo pepigerunt, ſolui ſine vindicta non poterit? Nam ſi Apoſtolos Paulus, quae a propoſito viduitatis diſceſſerant, dixit eis habere condemnationem, quia primam fidem irritam fecerunt; quanto potius virgines, quae prioris promiſsionis fidem minime ſeruauerunt? *Inno. epiſt. 2. c. 13. Turo. ii c. 21. Vid. Syrici. epiſt. in c. quamuis. Raban. c. 5. de paenit. Capitul. lib. 7. c. 213 in addit. Burch lib. 8. c. 12. & 45. Iuo lib. 3. tit. 17. c. 17. panor. & par. 7. c. 18. & 63. decr. Anſel. lib. 11. c. 177. in Rom.* *27. q. 1. c. 2. par. 1. & 2. 9.* *1. Tim. 5. b.*

CAP. II.

Puellae, quae non coactae parentum imperio, ſed ſpõtaneo iudicio virginitatis propoſitum, atq; habitum ſuſceperunt, ſi poſtea nuptias eligunt; praeuaricantur, etſi conſecratio non acceſsit. Cuius vtique non fraudarentur munere, ſi in propoſito permanerent. Ambigi vero non poteſt, crimen magnũ admitti, vbi & propoſitum deſeritur, & conſecratio violatur. Nam ſi humana pacta † nõ poſsũt impune calcari; quid de eis manebit, qui corruperint foedera diuini ſacramenti? *Leo epiſt. 90. ad Ruſti. Narbon. Epiſcop c. 13. & 14. Burch. lib. 8. c. 2. Iuo par. 7. c. 20. decr. Anſel. lib. 11. c. 87. Caeſar. lib. 10. c. 113. Tarac. lib. 1. c. 221.* *20. q. 1. c. 8.* † facta

CAP. III.

De viduis ſub nulla benedictione velandis diximus; quae ſi propria voluntate profeſſam priſtini coniugii caſtitatem mutabili mente calcauerit; periculi eius intererit, quali Deum debeant ſatisfactione placare: quia iuxta Apoſtolum, primam fidem irritam fecerunt. &c. *Gelaſ. epiſt. 1. c. 23. Tribur. c. 25. Burch. lib. 8. c. 34. Iuo par. 7. c. 53. decr. Caeſar. lib. 9. c. 61.* *27. q. 1. c. 42.* *1. Tim. 5. b.*

CAP. IV.

Illud, quod aliqui dicunt: Vidua quae benedicta non fuit, quare non debet maritum accipere? cum omnes ſciant, quod num-

quam in canonicis libris legitur benedictio vidualis? Quia non ſolum propoſitum illi ſufficere debet, ſicut in Epaunenſibus canonibus a Papa Auito, vel omnib. Epiſcopis conſcriptum eſt. *Turon. ij. c. 21. in fin. Epaun. 21.*

CAP. V.

Placuit de feminis cuiuſcumque conditionis, puellis ſcilicet, vel viduis, quae virginitatis, ſiue continentiae propoſitum ſpontanee pollicentes Deo, emancipatae † fuerint, & ob continentiae ſignum, nigram veſtem quaſi religioſam, ſicut antiquus mos fuit in his regionibus inducae fuerint, licet non ſint a ſacerdote ſacratae; in hoc tamen propoſito eas perpetim perſeuerare mandamus. Si vero poſtea ſeſe ſiue clãculo corruperint, ſeu publice nupſerint; dignis quidem mundano iudicio corporalibus coercitae vindictis, ſegregentur ab inuicem, & agant cunctis dieb. vitae ſuae paenitentiam. &c. *Foroiulien. cap. 11. Vide volum. 3. lib. de Paenitentia.*

† Deo mãcipatæ f.

CAP. VI.

27. q. 1. c. 8. de regularib. c. 4. Grego. ix. 3. 6. eo. ti. in 1. coll.

Sancimus, & libere iudicamus; quod ſi ſpõte uelamen, quamuis non conſecratum ſibi (*vidua*) impoſuerit, & in eccleſia inter velatas oblationem Deo obtulerit; velit, nolit, ſanctimoniæ habitum vlterius habere debebit: licet ſacramento confirmare velit, eo tenore, & ratione velamen ſibi imponere, vt iterum poſſit deponere. *Tribur. c. 25. Burch. lib. 8. c. 36. Iuo lib. 3. tit. 17. c. 10. panor. & par. 7. c. 55. decr. Anſel. lib. 7. c. 200.*

Ne virgines nuptias execrentur. Tit. LXX.

CAP. I.

Diſt. 30. c. 5. ſi quis d. 31. quicumq. c. 9.

QVi virgo eſt, vel continens, & ſeparat ſe, quod nuptiae abominandae ſint, non quod bona, & ſancta ſit virginitas, anathema ſit. *Gangr. c. 6. Burch. lib. 8. c. 61. Iuo par. 7. c. 79. decr.*

CAP. II.

Diſt. 30. ſi quis propter. 4.

Virgines propter Deũ, ſi coniugatos contemnant, anathema ſint. *Gangr. cap. 10. Aquiſgranen. 67. Burchard. lib. 8. c. 64. Iuo par. 7. c. 82. & par. 8. c. 316. decr.*

Sanctimoniales ne egrediantur ex monaſterio, & de portaria, ſiue ianitrice. Tit. LXXI.

CAP. I.

MOnachus, vel ſanctimonialis non relinquat ſuam habitationem, & diſcedat ad aliam; ſi autem id contigerit, ipſum, vt hoſpitem accipi eſt neceſſarium; non tamen ſine volũtate Præpoſiti id fiat. *Nicae. ij. c. 21.*

CAP. II.

Quae aſceticam vitã elegerunt, & in monaſterio conſtitutae ſunt, non exeant. Si qua vero neceſſitas inexcuſabilis fuerit; cum benedictione, & cura Praepoſitæ id faciat. Tũc vero nõ ſolae, ſed cum aliquibus ſenioribus, & antiquioribus monaſterii, cum mandato Praepoſitae. omnino vero extra non pernoctent. Item monachi non exeant, niſi cum benedictione Praepoſiti. Qui, quaeve, haec con tempſerint, debitis poenis ſubiiciãtur. *Trul. 46. Vide Trul. 41.*

CAP. III.

Nulla Abbatiſſa extra monaſterium licentiam habeat exire, niſi hoſtilitate cogente. ſed dominus Rex, quando aliquam de ipſis Abbatiſſis ad ſe venire iuſſerit, ſemel in anno per conſenſum Epiſcopi, in cuius parochia eſt, vt tum ad eum aliqua veniat ex ſua iuſſione, ſi neceſſitas fuerit, & alibi omnino non debeat, nec per villas, nec per alia loca demorari, niſi tantum, quam celerius potuerit, ambulare, & reuerti. Et non moueat de ſuo monaſterio, ante quam ſuum miſſum ad dominum Regem tranſmittat: & ſi iuſſerit Rex venire, veniat: ſin autem, in monaſterio permaneat. Similiter nec aliae monachae extra monaſterium exire debeant. *Vernenſ. ſub Pipino. c. 6.*

CAP. IV.

Monaſteria puellarum, quae ſub diſciplinae regula degunt, obſtructius munitis clauſtris, nullo pateant, niſi forte ſumma compellente neceſſitate, aditu virorum. &c. Nulla vllo umquam tempore licentia ſit Abbatiſſæ, vel cuilibet monachae, transfigurante ſe Satana in angelum lucis, quaſi orationis cauſa ſuggerente eis, Romam adire, uel alia loca uenerabilia circuire. Quam ſit namque irreligioſum, & reprehenſibile cum viris, propter itineris neceſſitatem conuerſari, nullus tam excors eſt, vel deſipiens, qui ignoret, &c. *Foroiul. c. 12.*

CAP. V.

Abbatiſſae abſque ſui Epiſcopi licentia, foras monaſterium egrediendi non habeant poteſtatem, niſi cum ad Imperatorem proficiſci uoluerint. Sed tantum in ſuis permaneant monaſteriis, ibique & ſe ipſas cuſtodire, ſibique commiſſas ſeruare, quanta poterunt uigilantia decertent. *Turon. ſub Carolo c. 30.*

CAP. VI.

Abbatiſſa (*canonicarum*) quae in ciuitate monaſterium habet, nequaquam de monaſterio egrediatur, niſi per licentiam Epiſcopi ſui, aut qui eius uicem obtinet. niſi forte aut Imperialis iuſſio eam cogat, aut prolixitas itineris id facere minime permittat. Et ſi quando foras pergit, de ſanctimonialibus quas ſecum ducit, curam, & uigilantiam habeat. *Cabilo. ſub Carolo. c. 57.*

CAP. VII.

Sanctimoniales (*canonicae*) niſi forte Abbatiſſa pro aliqua ſua neceſſitate incumbente illas mittente, nequaquam de monaſterio egrediantur. Has vero, quae famulos, aut famulas

mulas non habent, ad exercenda negotia, ad portam monaſterii perueniant, & ibi coram teſtibus negotia ſua exerceant. *Cabilo. ſub Carolo cap.62.*

CAP. IIX.

Portaria non eligatur, niſi quae aetate matura ſit, & teſtimonium habeat bonum, & uitae probabilis ſit. *Cabilon. ſub Caro. c.64. Burch. lib.8. c.79. Iuo part.7. c.97. decr.*

CAP. IX.

Abbatiſſas cum ſanctimonialibus omnino recte, & iuſte viuere cẽſemus; quae vero profeſſionem ſanctae regulae Benedicti fecerũt, regulariter uiuant. Sin autem, canonice uiuant, pleniter, & ſub diligenti cura cuſtodiam habeant, & in clauſtris ſuis permaneant, neque foras exitum habeant. Sed & ipſae Abbatiſſae in monaſteriis ſedeant, nec foras uadant, ſine licentia, & conſilio Epiſcopi ſui. *Magunt. cap.13.*

CAP. X.

Monaſterium ita debet conſtitui, ut omnia neceſſaria intra monaſterium exerceantur; ut non ſit neceſſitas monachis, uel clericis, uel puellis uagandi foras; quia omnino non expedit animabus eórum. *Magunt. c.20. Capitul. lib.5. c.78.*

CAP. XI.

In cuſtodiis congregationum, tam canonicorum, quamque monachorum, nec non ſanctimonialium, ſummopere ſtudendum cenſuimus; vt in omnibus locis, clauſtra eis prouideantur religioni eorum congruentia, ſed & habitacula domorum, in quibus religio Deum ſequi uolentibus perfici, atque augeri poſsit, potius quam uitia nutriri. &c. *Aquiſgran. ij. ſub Ludouico parte 3. cap.15.*

CAP. XII.

Abbatiſſa, quae in ciuitate monaſterium habet, nequaquam de monaſterio egrediatur, niſi per licentiam Epiſcopi ſui, aut qui eius uicem obtinet, niſi forte regali iuſsione cogatur. Et ſi quando foras pergit, de ſanctimonialibus, quas ſecum ducit, curam, & uigilantiam habeat, ut nulla eis detur peccandi licentia, ſiue occaſio. Sed & cum pergit, in monaſterio talem in uice ſua conſtituere debet, quæ de ſanctimonialium animabus curam, & uigilantiam gerat. *Magunt. ſub Rab. c.16. Burch. lib.8. c.80. Iuo par.7. c.98. decr.*

CAP. XIII.

Nulla ſanctimonialis uirgo, uel vidua cõuentus generales adeat, niſi a Principe fuerit euocata, aut ab Epiſcopo ſuo; niſi forte propriæ neceſſitatis ratio impulerit, & hoc ipſum cum licentia populi † ſui. *Nannet. c.19. in fine.*

† Praepoſiti, vel Epiſcopi ſ.

CAP. XIV.

Sacerdotes per oratoria nequaquam miſſas, niſi tam caue, ante ſecundam horam celebrent, ut populus a publicis ſollemnitatibus non abſtrahatur. Sed ſiue ſacerdotes, qui in circuitu urbis, aut in eadem urbe ſunt; ſiue populus, ut praediximus, in unum, ad publicam miſſarum celebrationem conueniant, exceptis Deo ſacratis feminis, quibus mos eſt ad publicum nõ egredi, ſed clauſtris monaſterii contineri. *Theodulphus ad presbyteros Aurelian. c.46.*

v. d. 1. de conſ. c.50. ex hoc in ſi.

Virgines, & viduae, quae ſe Deo conſecrant, vitent corporis nimium ornatum. Tit. LXXII.

CAP. I.

STatuimus, ut ſanctimoniales, & mulieres, quae canonicae nominantur, & irregulariter viuunt, iuxta beatorum Benedicti, & Auguſtini regulam, uitam ſuam in melius corrigant, & emendent, ſuperfluitatemque veſtium, & inhoneſtatem deſerant, & in clauſtro aſsidue permanentes communi refectorio, & dormitorio ſint contentae. &c. *Eugen. iij. in concil. Remenſi c.4. in editis c.3.*

CAP. II.

Sanctimonialis uirgo, cum ad conſecrationem ſui Epiſcopo offertur, in talibus ueſtibus applicetur, qualibus ſemper uſura eſt, profeſſioni, & ſanctimoniae aptis. *Cartha. iv. c.11. Burch. lib.8. c.23. Iuo par.7. c.43. decr.* *Diſt. 23. c.24.*

CAP. III.

Vidua, quae ſanctae religionis obtinere propoſitum uoluerit, ſacerdoti, uel miniſtro, ad quem aut ipſa uenerit, aut quem ad ſe venire contigerit, ſcriptis profeſsionem faciat, a ſe, aut ſigno, aut ſubſcriptione notatam, continẽtem ſe, & religionis propoſitum uelle, & hoc perenniter inuiolate ſeruare. Tunc accepta, a ſacerdote uel miniſtro, apta religionis huius ueſte, ſeu lectulo quieſcens, ſiue quocumque in loco conſiſtens, incunctanter ea vtatur. nec diuerſi coloris, aut diuerſæ partis eadem ſit notabilis ueſtis, ſed religioſa, & non ſuſpecta; quae careat uarietatibus colorum, & diuerſitatibus ſpecierum, adeo ut abſque ulla ſuſpicione tranſgreſſionis maneat uſui tantum apta ſanctae religionis, & ſui ſexui competens ad teſtimonium probitatis. &c. Pallio purpureo, vel nigri coloris caput contegat, ab initio ſuſceptae religionis. &c. *Tolet. x. cap.4.* *20. q.1. c. ult.*

CAP. IV.

In aliquibus monaſteriis mulier. quae ſumpturae ſunt habitum ſacrum, ſericis, & variis ſtolis auro, lapilliſque ornatis, ab eas introducentibus ueſtiuntur, & ita ad altare producuntur, ubi his ueſtibus exuuntur, & habitus benedicitur, & ueſte nigra ueſtiuntur. Iubemus id non fieri. &c. *Trull. c.45.*

Ne ſanctimoniales vaſa ſacra, aut pallas contingant. Tit. LXXIII.

CAP. I.

SAcratas Deo feminas, uel monachas ſacra vaſa, vel ſacratas pallas penes vos con- *Diſt. 23. c.25.*

contingere,& incenſum circa altaria deferre,perlatum eſt ad Apoſtolicam ſedem; quæ omnia reprehenſione,& vituperatione plena eſſe,nulli recte ſapientium dubium eſt. Quapropter huius ſanctae ſedis auctoritate, hæc omnia vobis reſecare funditus, quãto citius poteritis,cenſemus ; & ne peſtis haec latius diuulgetur per omnes prouincias , abſtergi citiſſime mandamus.&c. *Soter ep.2.in princ. Burch.lib.2. cap.215. Iuo par. 2. cap. 72. & par.3.cap.265.decr.Anſelm. lib.7. cap. 204. Tarrac.lib.4 cap.43.*

CAP. II.

Soter cõſtituit, vt nulla monacha pallam ſacratam contingeret,nec incenſum poneret in ſancta eccleſia.*Dam.in Soter.*

CAP. III.

Bonifacius conſtituit, vt nulla mulier,aut monacha pallam ſacratam contingeret, aut lauaret, aut incenſum poneret in eccleſia, niſi miniſter.*Ex Pontif.in Bonifacij.*

Communia de ſanctimonialibus. Tit. LXXIV.

CAP. I.

SI liceat ſanctimoniales feminas , quemadmodum viros,ſibi inuicẽ pedes abluere , tam in cena Domini, quam in aliis diebus ? Hoc dominicum praeceptum eſt,quod qui per fidem impleuerit, habebit ex eo laudem : etenim viri , & mulieres vnum Deum habemus , qui in caelis eſt . *Zachar. epiſt. 5. in med.* *Io.13. b.*

CAP. II.

Viduae,vel ſanctimoniales , quae ad miniſterium baptizandarum eliguntur , tam inſtructae ſint ad officium; vt poſſint apto, & ſano ſermone docere imperitas , & ruſticas mulieres tempore , quo baptizandae ſunt , qualiter reſpondeant,& qualiter viuere debeant. *Carthaginien.iv.c.12.*

De priuilegiis conceſſis aliquibus religioſis , & ne eis abutantur . Tit. LXXV.

CAP. I.

De priu. c.3.Greg. ix. & in 1. collect.

CVm & plantare ſacram religionem , & plantatam fouere modis omnibus debeamus.&c.Fratres Templi,& Hoſpitalis,alii quoque religioſae profeſſionis indulta ſibi ab Apoſtolica ſede excedentes priuilegia, contra Epiſcopalem auctoritatem multa praeſumunt.&c.& fratribus eorum ad eleemoſynas quaerendas euntibus cũm indultũ ſit eis , vt in aduentu eorum ſemel in anno eccleſiae aperiantur, atque in eis diuina celebrentur officia , plures ex eis de vna , ſiue diuerſis domibus ad locum interdictum ſaepius accedunt . &c. Eccleſias ſane , & decimas de manu laicorum ſine cõſenſu Epiſcoporum tam illos , quam quoſcumque alios religioſos recipere prohibemus ; dimiſſis etiam , quas contra tenorem iſtum moderno tempore receperunt . Excommunicatos , & minatim interdictos tam ab illis , quam ab omnibus aliis,iuxta Epiſcoporum ſententiã ſtatuimus euitandos. In eccleſiis ſuis , quae ad eos pleno iure non pertinent , inſtituendos presbyteros Epiſcopis praeſentent , vt eis quidem de plebis cura reſpondeant,ipſis vero pro rebus temporalibus rationem exhibeant competentem : inſtitutos autem Epiſcopis inconſultis non audeant remouere. Si vero Templarii , ſiue Hoſpitalarii ad eccleſiaſticum interdictum venerint, nõ niſi ſemel in anno , ad eccleſiaſticum admittantur officium ; nec tunc ibi corpora ſepeliant defunctorũ . De fraternitatibus hoc ſtatuimus, vt ſi nõ ſe praedictis fratribus omnino reddiderint,ſed in ſuis proprietatibus duxerint remanendum : propter hoc ab Epiſcoporum ſententia nullatenus eximantur , ſed poteſtatem ſuam in eos , ſicut in alios parochianos ſuos exerceant , cum pro ſuis exceſſibus fuerint corrigendi . Quod autem de praedictis fratribus dictum eſt,de aliis quoque religioſis , qui praeſumptione ſua Epiſcoporũ iura praeripiunt, & cõtra canonicas eorum ſententias , & tenorem priuilegiorum noſtrorum venire praeſumunt, præcipimus obſeruari : Si autem contra hoc inſtitutum venerint ; & eccleſiae, in quibus iſta praeſumpſerint, ſubiaceant interdicto, & quod egerint , irritum habeatur . *Alexand. iij. in conc.Lateran.cap.9.*

CAP. II.

Clerici non exhibeant huiuſmodi peſtilẽtibus *(haereticis)*eccleſiaſtica ſacramenta, nec eos Chriſtianae praeſumant ſepulturae tradere, nec eleemoſynas,nec oblationes eorum accipiant . alioquin ſuo priuentur officio . Similiter quilibet regulares.. quib. hoc etiam infligatur,vt eorum priuilegia in illa dioeceſi non ſeruentur, in qua tales exceſſus praeſumpſerint perpetrare . *Innocent.iij.in conc.gener.Later.cap.3.poſt med.* *De haret. c 13 Gr. ix.et i.1. eo.tit. in 4. collect.*

CAP. III.

De priui. 24.Greg. ix.c 7 eo. tit. in 4. collect.

Vt priuilegia, quae quibuſdam religioſis perſonis Romana conceſſit eccleſia permaneant inconuulſa.&c.Sane quibuſdam regularibus ſedes Apoſtolica indulſit ; vt iis,qui eorum fraternitatem aſſumpſerint, ſi forſan eccleſiæ,ad quas pertinent,a diuinis fuerint officiis interdictae,ipſoſque mori cõtingat ; ſepultura eccleſiaſtica non negetur , niſi excommunicati , vel nominatim fuerint interdicti ; ſuoſque confratres, quos eccleſiarum Praelati apud eccleſias ſuas * non permiſerint ſepeliri , niſi excommunicati , vel interdicti fuerint nominatim , ipſi ad eccleſias ſuas * deferant tumulandos . Hoc autem de illis confratribus intelligimus , qui vel adhuc

huc manentes in ſaeculo, eorum ordini ſunt oblati, mutato habitu ſaeculari; vel qui eis inter viuos ſua bona dederunt, retento ſibi quamdiu in ſaeculo vixerint. vſufructu; qui tamen ſepeliantur apud ipſorum regulariũ, vel aliorum non interdictas eccleſias, in quibus elegerint ſepulturam, ne ſi de quibuſlibet ipſorum fraternitatem aſſumentib. fuerit intellectum; pro duobus, aut trib. denariis annuatim ſibi collatis, diſſoluatur pariter, & vileſcat eccleſiaſtica diſciplina. Certam tamen & ipſi remiſſionem obtineant ab Apoſtolica ſibi ſede conceſſam. Illud etiam pro huiuſmodi regularibus eſt indultum; vt ſi qui fratrum ſuorum, qui ab eis miſſi fuerint ad recipiendas fraternitates, ſiue collectas; in quamlibet ciuitatem, caſtellum, vel vicum aduenerint; ſi forte locus ille a diuinis ſit officiis interdictus, in eorum iucundo aduentu, ſemel in anno aperiantur eccleſiae; vt excluſis excommunicatis diuina ibi officia celebrentur. Sic intelligi volumus, quod in eadem ciuitate, aut caſtro, vel villa vna tantum eccleſia eiuſdem ordinis fratribus, vt dictum eſt, ſemel aperiatur in anno. Quia licet pluraliter dictum ſit, quod in eorum iucundo aduentu aperiantur eccleſiae: non tamen ad eccleſias eiuſdem loci diuiſim, ſed praedictorum locorum coniunctim, ſano referendum eſt intellectu: ne ſi hoc modo ſingulas eiuſdem loci eccleſias viſitarent, nimium vilipendi contingeret ſententiam interdicti. Qui vero cõtra declarationes præſcriptas quidquam ſibi præſumpſerint vſurpare, graui ſubiaceant diſciplinae. † *Innoc. iij. in conc gener. Later. c. 58.*

† vltioni

CAP. IV.

De priui. c. 21. Gr. ix. et c. 8. eo. tit in 4. collect.

Quod nonnullis eſt religioſis indultum, in fauorem Pontificalis officii ad Epiſcopos extendentes, concedimus; vt cum commune terrae fuerit interdictum. &c. celebrent diuina. &c. *Inn. iij. in conc. gen. Lat c. 58.*

CAP. V.

† Accedẽtibus

De exceſ. Prela. 12. Greg. ix. c. 1. eo. tit. in 4. coll.

Aſcendentibus † ad nos de diuerſis mundi partibus Epiſcoporum querelis intelleximus, graues, & grandes quorũdam Abbatum exceſſus, qui ſuis finibus non contenti, manus ad ea, quae ſunt Epiſcopalis dignitatis, extendunt, de cauſis matrimonialibus cognoſcendo, iniungendo publicas pænitentias, concedendo indulgentiarum litteras, & ſimilia praeſumendo. Vnde contingit interdum, quod vileſcat (*Epiſcopalis*) auctoritas apud multos. Volentes igitur in his & Epiſcoporum dignitati, & Abbatum prouidere ſaluti, praeſenti decreto firmiter prohibemus; ne quis Abbatum ad talia ſe præſumat extendere, ſi proprium voluerit periculum euitare: niſi forte quiſquam eorum ſpeciali conceſſione, vel alia legitima cauſa huiuſmodi valeat ſe tueri. *Innoc. iij. in conc. gener. Later. cap. 60.*

De quibuſdam Pontificibus Maxim. qui monaſteria aedificarunt. Tit. LXXVI.

CAP. I.

GRegorius domum ſuam conſtituit monaſterium. *Ex Pontif.*

CAP. II.

Honorius fecit in domo ſua iuxta Lateranas monaſterium in honore beatorum Apoſtolorum Andreae, & Bartholomæi, quod appellatur Honorii, vbi praedia, & dona ſimul obtulit. *Ex Pontif.*

CAP. III.

Gregorius II. monaſteria, quae circa baſilicam ſancti Pauli Apoſtoli erant, ad ſolitudinem deducta, innouauit; atque ordinatis ſeruis Dei monachis, congregationem poſt longum tempus conſtituit, vt ibidem die, noctuque Deo redderent laudes. Hic gerontocomium, quod poſt abſidam ſanctæ Dei genetricis ad praeſepe ſitum eſt, monaſteriũ inſtituit; atque monaſterium ſancti Andreae Apoſtoli, quod Barbarae nuncupatur, ad nimiam deductum deſertionẽ, in quo ne vnus quidem habitabat monachus, accitis monachis ordinauit; vt vtraq; monaſteria, ad ſãctam Dei genetricem, ſingulis diebus, atque noctibus Deo laudes canerent. &c. Eo tempore Honeſta matre Pontificis mortua, domum propriam in honorem ſanctae Chriſti martyris Agathae, additis a fundamentis cenaculis, vel quae monaſterio erant neceſſaria, a nouo conſtruxit; praedia illic ſuburbana, vel ruſtica pro monachorum obtulit neceſſitate. *Ex Pontif.*

CAP. IV.

Gregorius III. conſtruxit monaſterium circa titulum ſanctorum martyrum Stephani, Laurentii, atque Chryſogoni, conſtituẽs ibidem Abbatem, & monachorum congregationem, ad perſoluendas Deo laudes in eodem titulo, diurnis, atque nocturnis temporibus, ordinatas ſecundum inſtar officiorum beati Petri Apoſtoli, ſegregatum videlicet monaſterium a iure poteſtatis presbyteri dicti tituli. &c. *Ex Pontif.*

Communia de monachis. Tit. LXXVII.

CAP. I.

IN eccleſia, vel monaſterio ordinatio certa clerici fiat. *Chalcedonen. capit. 6. Capitul. lib. 1. cap. 25. Burch. lib. 2. cap. 6. Iuo lib. 3. titu. 2. cap. 20. panor. & par. 6. cap. 26. decr. Anſelm. lib. 7. cap. 93.* *Diſt. 70. neminem c. 1.*

CAP. II.

Oeconomus in monaſteriis conſtituatur. &c. *Nicae. ij. c. 11. Iuo par. 5. c. 374. decr.* *9. q. 3. c. 3. cum ſimus.*

CAP.

CAP. III.

Si quis decreta Nicolai, & Hadriani pro Ignatio Patriarcha CP. contra Photium inuaſorem reprehendere auſus fuerit, ſi quidē ſacerdos fuerit, aut clericus, a proprio decidat honore, ſimul & ordine; monachus, aut laicus, cuiuſcumque ſit dignitatis, ſegregetur, donec paenitens profiteatur ſe conſeruaturum praedictorum editionem. *Syn. iix. gen. CP. ſub* Hadr. *ij. c.* 2.

CAP. IV.

Sancta, & vniuerſalis ſynodus definit, & ſtatuit; quod nullus laicorum, vel monachorum, aut aliquis ex catalogo clericorum, ante diligentem examinationem, & ſynodicam ſententiam, a communione ſe ſeparet proprii Patriarchae. &c. Sin vero quis aduerſus hanc ſanctam ſynodum deprehenſus fuerit agere. &c. monachus, aut laicus ſegregetur ab omni eccleſiaſtica communione, atq; collegio, quouſque conuerſus per paenitentiam recipiatur. *Synod. iix. gener.* CP. *ſub Hadr. ij. c.* 10.

CAP. V.

De ſta. monac. c. 2. *Greg. ix. & in* 1. *collect.*

Ne monachi ſinguli per villas, & oppida, ſeu ad quaſcumque parochiales ponantur eccleſias. &c. *Alex. iij. in conc.* Later. *c.* 10.

CAP. VI.

c. 1. *de magiſ. Greg. ix & in* 1. *collect.*

Magiſtro, qui clericos eiuſdem eccleſiae, & ſcholares pauperes gratis doceat, competens aliquod beneficium aſſignetur. &c. In aliis quoque reſtituatur eccleſiis, ſiue monaſteriis, ſi retroactis temporibus aliquid in eis ad hoc fuerit deputatum. *Alex. iii. in conc.* Lat. *c.* 18.

CAP. VII.

c. 2. *de treue. & pa. Greg. ix. & in* 1. *collect.*

Innouamus, & presbyteri, monachi, clerici, conuerſi, peregrini. &c. congrua ſecuritate laetentur. *Alex. iii. in conc. Lat. c.* 22.

CAP. IIX.

c. 2 *de ſum. Tri. Gre ix. et in* 4. *coll.*

† Florentino

Si quis ſententiam Abbatis Ioachim approbare praeſumpſerit, tamquam haereticus ab omnibus confutetur. In nullo tamen per hoc Florēſi † monaſterio, cuius ipſe Ioachim extitit inſtitutor, volumus derogari; quoniam regularis inſtitutio eſt, & obſeruantia ſalutaris. *Inn. iii. in conc. ge. Lat. c.* 2. *in fi.*

CAP. IX.

De accuſ. 24. *Greg. ix et c.* 4. *eo. tit. in* 4 *collect.*

Sicut accuſationem legitima praecedere debet inſcriptio, ſic & denuntiationem caritatiua admonitio, & inquiſitionem clamoſa inſinuatio praeuenire. &c. Hunc tamen ordinem circa regulares perſonas non credimus vſquequaque ſeruandum; quae cum cauſa requirit, facilius, & liberius a ſuis poſſunt adminiſtrationibus amoueri. *Innoc. iii. in conc. Lat. c.* 8. *in fine.*

CAP. X.

De poen. c. 12. *Gr. ix. et c.* 2. *eo. tit in* 4. *collect.*

† admittantur.

Si patroni, vel alii clericum ipſius eccleſiae occiderint, vel mutilauerint, vſque ad quartam generationem in clericorum collegium non aſſumantur; † nec in regularibus domibus alicuius praelationis aſſequantur honorem, niſi cum eis fuerit misericorditer diſpenſatum. *Inn. iii. in con. gen. Lat. c.* 45.

CAP. XI.

De app. 61 *Greg. ix. et c.* 5. *eo. tit. in* 4. *collect.*

Ceterum has duas conſtitutiones (*de recuſatione, & appellatione commoniti*) nolumus ad regulares extendi, qui ſuas habent obſeruantias ſpeciales. *Innocen. iii. in concil. gener. Lateran. cap.* 48.

CAP. XII.

De prob. 31. *Greg. ix. et c.* 7. *eo. tit. in* 4. *collect.*

In Lateranenſi concilio noſcitur fuiſſe prohibitum, ne quilibet regulares eccleſias, ſeu decimas, ſine conſenſu Epiſcoporum de manu praeſumant recipere laicali; nec excommunicatos, vel nominatim interdictos admittant aliquatenus ad diuina. Nos autem id fortius inhibentes, tranſgreſſores cōdigna curabimus animaduerſione punire: ſtatuentes nihilominus; quatenus in eccleſiis, quae ad ipſos pleno iure non pertinent, iuxta eiuſdem ſtatuta concilii, Epiſcopis inſtituendos presbyteros repraeſentent; vt illis de plebis cura reſpondeant, ipſis vero pro rebus temporalibus rationem exhibeant competentem. Inſtitutos vero remouere non audeant Epiſcopis inconſultis. Sane adiicimus, vt illos repræſentare procurent, quos vel conuerſatio reddit notos, vel commendat probabile teſtimonium Praelatorum. *Innoc. iii. in conc. gen.* Lat. *cap.* 61. *Alex. iii. in conc. Later. c.* 9.

CAP. XIII.

De ſimon. 41. *Greg. ix. et c.* 9. *eo tit. in* 4. *collect.*

Praeterea cum miles, aut clericus domum religionis ingreditur, vel apud religioſos eligit ſepulturam; etiam ſi nihil in loco religioſo reliquerit, difficultates ingerunt, (*Epiſcopi*) & malitias; donec aliquid muneris manus contingat eorum. &c. exactiones huiuſmodi penitus inhibemus. Quod ſi quis tranſgreſſor extiterit, exacta duplicata reſtituat, in vtilitates locorum, in quorum fuerint ſolura diſpendium, fideliter conuertenda. *Inn. iii. in conc. gen.* Lat. *c.* 65.

CAP. XIV.

De conſec. d. 4. *vers. c.* 118.

De clericis, & monachis, aut puellis Dei, aut ſaecularibus rebaptizatis, &; de paenitentia, quam agere debent. *Felix. iii. in ſyn. Rom. c.* 3. *Burch. lib.* 4. *c.* 99. *Iuo part.* 1. *cap.* 293. *decr.*

CAP. XV.

2. *q.* 7. *cū pastores.* 38.

Monachi in cubiculo Epiſcopi, vel clerici verſentur. *Grego. in ſynod. Roma. c.* 2. *eſt in reg. lib.* 4. *c.* 88. *& lib.* 12. *c.* 33. Pariſ. *ſub* Ludouic. *&* Loth. *lib.* 1. *c.* 20. *Anſel. lib.* 6. *c.* 134. Tarach. *lib.* 4. *c.* 62.

CAP. XVI.

16. *q.* 7. *c.* 33.

† idoneos auctoritate

Monaſterium, vel oratoriū canonice conſtructum, a dominio conſtructoris inuite nō auferatur. liceatque illi id presbytero, cui voluerit, pro ſacro officio illius diocceſeos, &(bonae auctoritatis dimiſſoria, † cum conſenſu Epiſcopi, ne malus exiſtar, commendare. &c. *Eugen. ii. & Leo iv. in ſyn. Rom. c.* 21. *Anſel. lib.* 5. *c.* 72. *Caeſar. lib.* 8. *c.* 43.

CAP.

CAP. XVII.

Nullus presbyter volens monachus fieri, eccleſiam monachis relinquat, niſi ex licentia Epiſcopi. *Greg.vii. in conc. Rom. ann. incer.cap.*13.

CAP. XIIX.

In caſtellis, vel villis, in quibus ſunt monachorum monaſteria, poſtquam presbyteri a diuino ceſſabunt officio propter excommunicatos, monachi portas eccleſiae omnes claudant, niſi vnam ex parte clauſtri, per quam ipſi intrent. &c. Et ſigna non ſonent, ne forte eis diuinum celebrãtibus officium, aliquis excõmunicatus ſe inferat. *Greg.vii. in conc.Rom ann.incer.cap.*17.

CAP. XIX.

Statutum eſt, vt in omni die & monachi, & clerici, & feminae, & qui cum eis fuerint, in pace permaneant. *Vrb.ii.in ſyn.Clar.c.*1.

CAP. XX.

Altaria congregationibus canonicorum, vel monachorum per perſonas data, mortuis perſonis libera redeant in manu Epiſcoporum, niſi fuerint illis, per eorum ſcripta, vel priuilegia confirmata. *Vrban.ij.in concil.Claramon.cap.* 2.

CAP. XXI.

Sanctum concilium definit Nicaenum, aliam fidem nulli licere proferre. &c. Qui autem praeſumpſerit componere aliam fidem, aut proferre. &c. Si Epiſcopi fuerint, aut clerici, alienari quidem Epiſcopos ab Epiſcopatu, clericos a clero; ſi vero monachi, aut laici fuerint, anathemate feriri. *Liber. epiſt.* 1.*in prin.ad Athan & alios.*

CAP. XXII.

Qui haec praeſumpſerint praeuaricari. &c. Si monachi ſunt, ſegregentur, & alieni ſint de ſuis locis. *Liber d.ep.*1.*in ſi.*

CAP. XXIII.

De monaſterio ſuſpecto de haereſi, & de diligentia, quae in ipſo erat adhibenda. *Leo ep.*68.*ad Marcian.in med.*

CAP. XXIV.

Si peſtifer morbus, aut mortalitas in eccleſia, vel monaſteriis irrepſerit, quos necdum tetigit, a loco fugiunt, euitantes periculum. vnde fatuum hoc videtur; non enim *Tob.*13.*d.* valet quiſquam Dei effugere manus. *Gregor iij.ep.*4.*incip.deſiderabilem,prope ſin.*

CAP. XXV.

De monaſterio ſub regula ſancti Benedicti, priuilegio ſedis Apoſtolicae munito. *Zachar.epiſt.* 5.*poſt princ. incip. Benedictus Deus.poſt principium.*

CAP. XXVI.

De monachis id obſeruari praecipimus, quod ſynodus Chalcedonenſis conſtituit. *Barcin.*1.*cap.vlt.*

CAP. XXVII.

Si clericus, aut monachus diem dominicã non celebret, menſib. ſex a conſortio ſuſpendetur fratrum. *Matiſc.ii.cap.*1.*in fine.*

CAP. XXIIX.

Kalend. Nouembr. omnes Abbates ad cõcilium veniant. *Antiſiod.*7.

CAP. XXIX.

Non amplius, quam duos ſolidos vnuſquiſque Epiſcoporum prouinciae (*Galliciae cum viſitat*) per ſingulas dioeceſis ſuae baſilicas, iuxta ſynodum Bracarenſem, annua illatione ſibi expetat inferri; monaſteriorum baſilicis ab hac ſolutionis penſione ſeiunctis. &c. *Toletan.vii.cap.*4.*Bracar.ii.cap.* 2.*Anſelm.lib.*7.*cap.*196.*in addit.* *10.q.3 inter cetera.8.*

CAP. XXX.

Quia fieri plerumque cognoſcitur, vt eccleſiae parochiales, vel ſacra monaſteria, quorundam Epiſcoporum, vel inſolentia, vel incuria horrendam decidant in ruinam. &c. [Decernimus, vt quamdiu earumdem fundatores eccleſiarum in hac vita ſuperſtites extiterint, pro eiſdem locis curam permittantur habere ſollicitam, & ſollicitudinem ferre praecipuam, atque rectores idoneos in eiſdem baſilicis iidem ipſi offerant Epiſcopis ordinandos. Quod ſi tales forſitan non inueniantur ab eis; tunc, quos Epiſcopus loci probauerit Deo placitos, ſacris cultib. inſtituat, cum eorum conniuẽtia ſeruituros. Quod ſi ſuperſtitibus eiſdem fundatoribus rectores ibidem præſumpſerit Epiſcopus ordinare; & ordinationem ſuam irritam nouerit eſſe, & ad verecundiam ſuam alios in eorum loco, quos iidem ipſi fundatores cõdignos elegerint, ordinari. *Tolet.ix.c.*2. *16.q.7.c.32.*

CAP. XXXI.

Si quis religioſorum ab Epiſcopo vſque ad extremum ordinis clericorum, ſiue monachorum generalia iuramenta in ſalutem Regiam, gentiſque, aut patriae data, reperiatur violaſſe voluntate profana; mox propria dignitate priuatus, & loco, & honore habeatur excluſus; eo miſerationis obtentu tantummodo reſeruato, vt, an locum, an honorem, an vtraque poſſideat, concedendi ius, licentiamque Principalis poteſtas obtineat. *Toletan.x.cap.*2.

CAP. XXXII.

Stephanus Epiſcopus Emeritenſis dixit: Se violentia Principali (*Vuambae Regis*) impulſum fuiſſe, vt in monaſterio villulae, in qua corpus ſanctiſs. Pincuii confeſſoris quieſcit, nouam Epiſcopalis honoris ordinationem effecerit. &c. Iubemus, vt in loco villulae ſupradictae deinceps ſedes Epiſcopalis non remaneat. &c. & praedictus locus ſub monaſtica deinceps inſtitutione manſurus, non vltra Epiſcopali priuilegio fretus, ſed ſub regimine Abbatis, ſicut huc vſque fuit, erit modis omnibus emancipandus. *Tolet.xii. cap.*4.*in princ. & in fine.Burch. lib.* 1.*cap.*33.*Iuo par.*5.*c.*144.*decr.*

CAP. XXXIII.

Ne Abbas propter iuſtitiam faciendam ſportulas vetitas † accipiat. *Vernen.c.*25. †contradictas

CAP.

CAP. XXXIV.

Saeculum relinquere eſt, ſicut Gregorius dicit, ſaeculi voluptatibus contraire. &c. *Magunt. cap.* 16.

CAP. XXXV.

Praepoſiti, & vicedomini ſecundum regulam, vel canones conſtituantur. *Rem. c.* 24.

CAP. XXXVI.

Alia monachorum cauſa eſt, alia clericorum. Clerici paſcunt oues, ego paſcorum. Illi de altario viuunt: mihi, quaſi infructuoſae arbori, ſecuris ponitur ad radicem, ſi munus ad altare non defero. Nec poſſum obtendere paupertatem, cũ in Euangelio Chri- *Luc. 21. d*
ſti, anum viduam, duo, quae ſibi ſola ſupererant, aera mittentem laudauerit Dominus. *Hieron. ad Heliodo. apud Aquiſgr. c.* 97.

CAP. XXXVII.

2. 5. 5. c. Saepe contingit, vt in monaſteriis furta perpetrentur, & qui haec committunt, ignorentur. Idcirco ſtatuimus, vt quando ipſi fratres de talibus ſe expurgare debeant; miſſa ab Abbate celebretur, vel ab aliquo, cui ipſe Abbas praeceperit, praeſentibus fratribus, & ſic in vltima miſſae celebratione, pro expurgatione ſua corpus, & ſanguinem Domini noſtri Ieſu Chriſti percipiant, quatenus ita inde innocentes ſe eſſe oſtendant. *Vorm. c.* 15. *Burch. lib.* 11. *cap.* 66. *13. abrogatus canon, et in Dei tentatio.*

CAP. XXXIIX.

Si quis ex presbyteris voluerit nepotem ſuam, aut aliquem conſanguineum ad ſcholas mittere, in eccleſia ſanctae Crucis, aut in monaſterio ſancti Aniani, aut S. Benedicti, aut S. Liſardi, aut in ceteris de his coenobiis, quae nobis ad regẽdum commiſſa ſunt, ei licentiam id faciendi concedimus. *Theodulph. ad presb. Aurel. c.* 19.

LIBER DECIMUS

De laicis Catholicis.

QVALES DEBEANT ESSE CHRISTIANI.

TIT. PRIMVS.

CAP. I.

BONORVM operum inter cetera ſemina, ac negotia ſunt; quãtum vnuſquiſque ſapit, & poteſt, totis intimi cordis viſceribus Deũ diligere, & proximũ velut ſeipſum. *Matt. 22. d. Luc. 10. e Luc. 9. c.* Abnegare ſeipſum ſibi, vt Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum ſequatur; & nihil eius amori praeponere: veritatem corde, & ore proferre debere, & totam ſpem Deo ſemper cõmittere. Inſtruebat (*B. Petrus*) actus ſuae vitae omnis hora cuſtodire; & omni loco Deum reſpicere, firmiter ſcire. Cogitationes malas cordi ſuo aduenientes, mox ad Chriſtũ allidere, & ſacerdotibus Domini manifeſtare. Os ſuum a multo, vel prauo colloquio cuſtodire; & verba vana, aut mendacia non loqui, quia *Sap. 1. c.* os, quod mentitur, occidit animam. Verba diuina libenter obtemperare, atque obedientes eſſe docebat. Praedicationi, & orationi, ac lectioni frequenter incumbere; & eleemoſynas veras perficere; deſideria carnis nõ *Gal. 5. c.* perficere, ſed propriam frangere voluntatem. Boni aliquid in ſe viderit, Deo applicare, non ſibi; & malum a ſe factum cognoſcat, & ſibi imputet. Multum loqui non amare, ſed cuſtodire labia ſua, ne dolum, *Pſal. 33.* aut malum loquantur. Diem iudicii timere; gehennam expaueſcere. Vitam aeternam omni concupiſcentia deſiderare. Non *Deut. 5. c* occidere; non adulterari; non furtum facere; non rem proximi concupiſcere; non falſum teſtimonium dicere: ſed omnes homines honorare; corpus cuſtodire; vanas, & caducas non amplecti delicias. &c. dolentes conſolari, & ſuis bonis refouere, & a malis actibus ſe alienum facere. non eſſe ſuperbum, non *1. Ti. 5. c.* vinolentum, nec multum edacem, non ſomnolentum, non pigrum, non murmuratorem, nec detractorem; quia qui detrahit, non ſe, ſed multos alios occidit. iram non perficere; nec iracundiae tempus reſeruare. Dolũ in corde non tenere, nec pacem falſam dare; caritatem non derelinquere, nec iurare; ne forte periurium, quod abſit, fiat. Malum pro malo non reddere; nec iniuriam facere; ſed factam patienter ſufferre. Inimicos diligere, maledicentes ſe non maledicere; ſed magis benedicere, & perſequutionem pro iuſtitia ſuſtinere. Caritatem † amare, & nullum odio *† Caſtitatem* habere: quia qui odit fratrem ſuum, homicida eſt. *1. Io. 3. c.* elationem fugere, zelum malum non habere. Inuidiam non exercere, non contentionem

tionem amare. cum diſcordantibus ante ſolis occaſum in pacem redire, & de Dei miſericordia numquam deſperare. Seniores venerari, & iuniores diligere. &c. *Clem. epiſt.* 1. *ante fin.* Theodul. c. 21. *ad presb. Aurelian.* Bened. *in regu. mona. c.* 2.

CAP. II.

Magna contumelia, & graue nobis erit peccatum, ſi ita deſipiamus; vt videamus eũ, qui idola colit, eſſe ſobrium; nos, qui Deum colimus, ſobrii eſſe recuſemus. Non hoc ſit inter nos; ſed magnum habeamus ſtudium, vt ſi illi, qui errant, homicidium non faciunt, nos ne iraſcamur quidem: & ſi illi adulterium non committunt; nos ne concupiſcamus quidem alienam mulierem. Si illi amãt proximos ſuos; nos etiam diligamus inimicos noſtros. Si illi mutuo dant his, qui habent vnde reddant: nos etiam his demus, a quibus recipere non ſperamus. & per omnia nos, qui aeterni ſaeculi haereditatem ſperamus, debemus praecedere eos, qui praeſens tantum ſaeculum nouerunt, ſcientes; quia ſi opera illorum noſtris operibus collata, in die iudicii ſimilia inueniantur, ac paria; confuſio nobis erit, quod aequales inuenimur in operibus his, qui propter ignorantiam condemnantur, & nullam ſpem futuri ſaeculi habuerunt. Et vere digna confuſio eſt, ubi nihil amplius geſſimus ab his, quibus amplius intelleximus. Quod ſi confuſio nobis erit, aequales his inueniri in operibus bonis; quid erit nobis, ſi inferiores nos, ac deteriores examinatio futura reperiat? *Clem. epiſt.* 3. *in fin.*

CAP. III.

Matt. 22. *d.* Oportet primo omnium, vt Dominum Deum diligant ex toto corde, tota anima, tota virtute; & proximos tamquam ſe ipſos; & noſſe, quia in his duobus praeceptis tota lex pendet, & Prophetae. Non occidant, neque *1. Ioan.* 3. *c.* fratrem ſuum oderint; quia, vt ait Apoſtolus, qui fratrem ſuum oderit, homicida eſt. Non adulterent, non faciant furtum, non concupiſcant rem alienam, non falſum teſtimonium dicant: & quod ſibi nolunt fieri, alteri non faciant. Non ſint ſuperbia tumidi, non detractionibus aſſueti, non ebrietati ſeruientes, non luxuria eneruati, non iracundia turbidi, non quibuslibet aliis vitiis ſubſtracti: non vaniloqui, non inuidi, non ſomnolenti, non pigri, non murmuratores, non ſuſurrones, non vinolenti, non multum edaces. Fraudes, & doloſitates caneãt; vſuris nequaquam inſeruiant; non iurent, ne forte periurent: malum pro malo non reddant. Cum in ſe aliquid boni viderint, Deo; & malum cum viderint, ſibi deputent. Diſcordiam fugiant; & quos diſcordantes inuenerint, ad caritatis concordiam reuocent: & iuxta Pſalmiſtae vo- *Pſal.* 33. cem, declinant a malo, & faciant bonum. Attendant & Apoſtolum prohibentem; Non, *Rom.* 13. *d* inquit, in comeſſationibus, & ebrietatibus; non in cubilibus, & impudicitiis; non in contentione, & aemulatione; ſed induimini Ieſum Chriſtum. Animaduertant etiam, quod ab his vitiis ab Apoſtolo prohibitis, omnium vitiorum ſeges emergat: & quod horum morborum mater ſuperbia ſit. Oportet etiam, vt animam, corpuſque ſuũ ab omni inquinamẽto carnis, & ſpiritus cuſtodiant, vt iuxta Apoſtolum, integer ſpiritus eorum *1. Theſ.* 5. *d.* & anima, & corpus ſine quaerela in aduentu Domini noſtri Ieſu Chriſti ſeruetur. Sobrie, iuſte, & pie viuant. &c. Ieiunium ament, hoſpites colligant, pauperes recreent, nudos veſtiant, infirmos viſitent, mortuos ſepeliãt, in tribulatione poſitis opem ferant, dolentem conſolentur, amori Chriſti nihil praeponant, caritatem non derelinquant: pacem, ſi fieri poteſt, cum omnibus hominibus habeant: diem iudicii timeant: vitam aeternam ſpiritualiter concupiſcant: ſpem ſuam Deo committant. &c. *Aquiſgr. c.* 145.

CAP. IV.

Orationibus continuis, firma fide, eleemoſynis notabilibus, humilitate, ſpe ad Deum perpetua, diuinorum ſermonum meditationibus, erga fratres compatientia, erga familiares humanitate, omnibus denique Domini noſtri Ieſu Chriſti praeceptis veluti muro cingere ſeſe, ſuamque coniugem, liberos, & omnem ſubſtantiam curare, ornare, & tueri laudo, & ad hoc hortor: *Nilus ad Olympiodorum Protoſ. vij. ſynod. acti.* 4.

CAP. V.

Libet nobis inſerere ſententiam cuiuſdam Patris, in qua magna breuitate quid agi, quidve vitari debeat, continetur. In primis Dominum Deum tuum diligere ex toto cor- *Mat.* 22. *d.* de, tota anima, tota virtute; denique proximum, tamquam ſe ipſum. &c. Quod ſibi quis fieri non vult, alii ne faciat. Abnegare ſemetipſum ſibi, vt ſequatur Chriſtum. corpus caſtigare, delicias non amplecti. &c. A ſaeculi actibus ſe facere alienum, nihil amori Chriſti praeponere. &c. Charitatem non derelinquere. non iurare, ne forte periures. veritatem ex corde, & ore proferre. &c. non eſſe ſuperbum, non vinolentum, non multum edacem, non ſomnolentum, non pigrum, non murmurioſum, nõ detractorem. Spem ſuam Deo committere: bonum aliquid in ſe cum viderit, Deo applicet, & non ſibi, malum vero ſemper a ſe factũ ſciat, & ſibi reputet. Diem iudicii timere, gehennam expaueſcere; vitam aeternam omni concupiſcentia ſpiritali deſiderare. mortem cotidie ante oculos ſuſpectam habere. actus vitae ſuae omni hora cuſtodire. In omni loco Deum ſe reſpicere pro certo ſcire. &c. Os ſuum a malo, vel prauo eloquio cuſtodire. multum loqui non amare. verba vana, aut riſui apta non loqui; riſum multum, aut excelſum † non amare; † excuſſum. lectiones ſanctas libenter audire. &c. deſideria carnis non perficere, voluntatem propriam odiſſe. &c. non velle dici ſanctum,

ante quam ſit;ſed prius eſſe,quod verius dicatur. Praecepta Dei factis cotidie adimplere; caſtitatem amare,nullum odiſſe : zelum, & inuidiam non habere; contentionem non amare; elationem fugere,& ſeniores venerari,iuniores diligere in Chriſti amore. &c.de Dei miſericordia non deſperare. &c. *Theodul.c.21.Clemens epiſt.1.ante finem.V idend. Benedict.in regula monac.cap.2.*

Qualis debeat eſſe Rex, & quod ſit eius munus. Tit. II.

CAP. I.

REx,qui ſedet in ſolio iudicii,diſſipat omne malum intuitu ſuo.*Prouer.c.20.prouerb.*8.Diſſipat impios Rex ſapiens,& incuruat ſuper eos fornicem. *Ibid.prou.26.* Miſericordia,& veritas cuſtodiunt Regem, & roboratur clementia thronus eius. *Ibid.prouer. 29.Pariſ.ſub Ludo. & Loth.lib.2.cap.2. poſt prin.Aquiſgr.ij. ſub Ludou. part.4.c.4. Magunt. ſub Arnul.c.2. poſt medium. Troſlei.c. 2.Capit.lib.7.cap.25.in addit.*1.

CAP. II.

Rex iuſtus erigit terram, vir auarus deſtruet eam.*Prouer.c.29.prou.4.Pariſ.vbi ſupra.*Princeps, qui libenter audit verba mendacii,omnes miniſtros habet impios.*Ibi.prouer.12.* Rex, qui iudicat in veritate pauperem, thronus eius in aeternum firmabitur. *Ibid.prouer.14. Magun ſub Arnul.vbi ſup.*

CAP. III.

Diligite iuſtitiam,qui iudicatis terram, ſentite de Domino in bonitate; & in ſimplicitate cordis quaerite illum.&c. *Sapien.c.1. in prin.Pariſ.vbi ſupra. Aquiſg ij.vbi ſupra. Troslei.vbi ſupra.Capitul.vbi ſupra.*

CAP. IV.

Melior eſt ſapientia, quam vires; & vir prudens,quam fortis. Audite ergo Reges,& intelligite : diſcite iudices finium terrae. Praebete aures vos, qui continetis multitudines, & placetis vobis in turbis nationum. Quoniam data eſt a Domino poteſtas vobis, & virtus ab Altiſſimo, qui interrogabit opera veſtra,& cogitationes ſcrutabitur. Quoniam cum eſſetis miniſtri regni illius, non recte iudicaſtis; nec cuſtodiſtis legem iuſtitiae;neque ſecundum voluntatem Dei ambulaſtis. Horrende,& cito apparebit vobis, quoniam iudicium duriſſimum his,qui praeſunt, fiet. Exiguo enim conceditur miſericordia : potentes autem potenter tormenta patientur. Non enim ſubtrahet perſonam cuiuſquam Deus,nec verebitur magnitudinem cuiuſquã: quoniam puſillum, & magnum ipſe fecit, & aequaliter cura eſt illi de omnibus. Fortiores autem fortior inſtat cruciatio. Ad vos ergo Reges ſunt hi ſermones mei, vt diſcatis ſapientiam, & non excidatis. Qui enim cuſtodierint iuſtitiam, iuſte iudicabuntur, & qui didicerint iuſta, inuenient quid reſpondeant.&c. *Sapien.c.6.in prin. Pariſ. vbi ſup. Aquiſgr.ij.vbi ſupra. Troſle.c.2. Capitul.vbi ſupra.*

CAP. V.

Iudex ſapiens iudicabit populum ſuum, & Principatus ſenſati ſtabilis erit. Secundum iudicem populi,ſic & miniſtri eius, & qualis rector eſt ciuitatis,tales & inhabitantes in ea. Rex inſipiens perdet populum ſuum: & ciuitates inhabitabuntur per ſenſum prudentium. In manu Dei poteſtas terrae : & execrabilis omnis iniquitas gentium, & vtilem rectorem ſuſcitabit in tempus ſuper illam. &c. Regnum a gente in gentem transfertur propter iniuſtitias, & iniurias, & contumelias,& diuerſos dolos. *Eccleſiaſti.cap.10. in princi Pariſ. vbi ſupra.*

CAP. VI.

Rectorem † te poſuerunt, noli extolli : eſto in illis quaſi vnus ex ipſis. Curam illorum habe,& ſic conſidera,& omni cura tua explicita recumbe,vt laeteris propter illos, & ornamentum gratiae accipias coronam, & dignationem conſequaris corrogationis. *Eccleſiaſti.cap.32.in princi. Magun.ſub Arnul.cap.2.poſt principium.* † Principem.

CAP. VII.

Boni Principis,ac Regis eſt, eccleſias conteritas,atque ſciſſas reſtaurare, nouas aedificare,& Dei ſacerdotes honorare, atq. tueri. *Marcellus epi.2.ante med.ad Maxen.Anſe.li. 6.c.187.* *Diſt.96. c.vlt.*

CAP. IIX.

Ipſa regni gubernacula erga ſubiectos magno ſunt moderamine temperanda,ne poteſtas mentem † ſurripiant. Tunc enim regnum bene regitur, cum regnandi gloria animo non dominatur. Curandum quoq; eſt, ne ira ſurrepat; ne fiat citius omne, quod libet. † Ira quippe, etiam cum delinquentium culpas exquirit,non debet menti,quaſi domina praeire, ſed poſt rationis tergum, velut ancilla famulari, vt ad faciem iuſſa veniat. &c. *Greg. epiſt.ad Recear. Regem pro-pe ſin.lib.7.c.122. reg.* † menti † licet

CAP. IX.

Niſi mouerentur poteſtates Chriſtianae, aduerſus huiuſmodi (*apoſtatas*) quomodo rationem redderent de imperio ſuo Deo? quippe cum pertineat hoc ad Reges ſaeculi Chriſtianos,vt temporibus ſuis pacatam, & ſine deminutione, velint ſeruari matrẽ ſuam Eccleſiam, vnde ſpiritaliter nati ſunt. Siquidem Nabuchodonoſor Rex, qui ſtatuã ſuam erexerat, & ad eam adorandam omnes coegerat, laudibus trium puerorum de igne liberatorum commotus, dixiſſe legimus. Et ego ponam decretũ omnibus tribubus, & linguis in omni terra, & quicumque dixerint blaſphemiam in Deũ Sidrac,Miſaac, & Abdenago,in interitũ erunt,& domus eorum in perditione. Si ergo ſic faceret Rex barbarus, ne blaſphe- *Dan. c.3. &*

blaſphemetur Deus Iſrael, quia potuit tres pueros de igne temporali liberare; quanto potius ſaeuire debent Reges Chriſtiani, quia Chriſtus abnegatur, & irridetur; a quo non tres pueri tantum, ſed & orbis terrarum cum ipſis Regibus à perpetuis ignibus liberatur? Nam qui illis mentiri, vel eſſe infideles conuincuntur; aut vix, aut numquam ab eis viuere profecto ſinuntur: & quomodo non indignentur, & ſaeuiant, quando vident Chriſtum, qui eſt Rex Regum, & Dominus dominantium, ab hominibus abnegari, illudi, & ei fidem promiſſam non cuſtodiri? Zelentur itaque zelo Dei, quia ſe ipſos per Chriſtum recolunt liberatos a gehenna, magis quā ille, qui attendit tres pueros ereptos a flāma. *Nicol. ad conſulta Bulgaror. c. 18. poſt prin.*

Apoc. cap. 19. c.

CAP. X.

Erunt (*Reges*) catholicae fidei aſſertores; eamque, & † hanc, quae imminet, Iudaeorum perfidiam, & cunctarum haereſum iniuriam defendentes: erunt actibus iudices, & vita modeſti; erunt in pronitionibus rerum parci plus, quam extenti, vt nulla vi, aut factione, ſcripturarum, vel definitionum qualiumcumque contractus a ſubditis vel exigant, vel exigendos intendant: erunt in conquiſitis oblatione gratiſſima rebus non proſpectantes proprii iura commodi, ſed conſulentes patriae, atque genti. De rebus congregatis ab eis, illas tantum ſibi vindicent partes, quas dictauerit auctoritas Principalis. &c. Et non prius apicem regni quiſque percipiat, quam ſe illa per omnia ſuppleturum, iuriſiurandi taxatione deficiat. &c. *Tolet. iix. cap. 10.*

† cōtra f.

CAP. XI.

Quoſdam conſpeximus Reges, poſtquam fuerint Regni gloriam aſſecuti, extenuatis viribus populorum, rei propriae congerere lucrum; & obliti, quod Reges ſint vocati, defenſionem in vaſtationem conuertunt, qui vaſtationem defenſione pellere debuerūt; illud grauius innectentes; quod ea, quae videntur acquirere, non Regni deputant honori, vel gloriae; ſed ita malunt in ſuo iure confundi, vt veluti ex debito decernant, hæc in liberorum poſteritatē tranſmitti. &c. Habeant deinceps iure conditi Reges in regendo corda ſollicita, in operādo facta modeſta, in decernendo iudicia iuſta, in parcendo pectora prompta, in conquirendo ſtudia parca, in conſeruando vota ſincera, & tanto gloriam Regni cum felicitate retentent; quāto iura regiminis & manſuetudine conſeruauerint, & æquitate direxerint. *Tolet. iix. in decr. concil. poſt canones.*

CAP. XII.

Licet peccatum humanae originis per baptiſmi gratiam cunctis fidelibus dimiſſum fit; tamen aequus Deus ideo diſcreuit hominibus vitam, alios ſeruos conſtituens, alios dominos, vt licentia male agendi ſeruorum poteſtate dominantium reſtringatur. Nam ſi omnes ſine metu fuiſſent, quis eſſet, qui a malis quempiā prohiberet? Inde † & in gentibus Reges, Principeſque electi ſunt, vt terrore ſuo populos a malo coercerent, atq. ad recte uiuendum legibus ſubderent. &c. *Iſido. li. 3. de ſumm. bono c. 47. apud Aquiſgr. c. 104.*

† Vnde

CAP. XIII.

Rex a recte agendo † vocatur. Si enim pie, & iuſte, & miſericorditer regit; merito Rex appellatur: ſi his caruerit, non Rex, ſed tyrannus eſt. Antiqui autem omnes Reges tyrannos vocabant: ſed poſtea pie, & iuſte, & miſericorditer regentes, Regis nomen ſunt adepti; impie vero, iniuſte, crudeliterq. principantibus, non Regis, ſed tyrannicum aptatum eſt nomen. Quia ergo Rex a regendo dicitur; primo ei ſtudendum eſt, vt ſemetipſum, ſuamque domum, Chriſti adiuuante gratia, ab operibus nequam emaculet, boniſque operibus exuberare faciat, vt ab ea ceteri ſubiecti bonum exemplum ſemper capiant; ipſe etiam ſalutiferis Chriſti præceptis fideliter, atque obedienter obſecūdet. &c. Regem non iniquum, ſed correctorem iniquorum eſſe oportet. &c. Iuſtitia Regis eſt, neminem iniuſte per potentiam opprimere; ſine acceptione perſonarum inter virum, & proximum ſuum iudicare; aduenis, & pupillis, & uiduis defenſorem eſſe; furta cohibere, adulteria punire, iniquos non exaltare; impudicos, & hiſtriones non nutrire; impios de terra perdere; patricidas, & peierantes viuere non ſinere; eccleſias defendere, pauperes eleemoſynis alere, iuſtos ſuper regni negotia conſtituere; ſenes, & ſapientes, & ſobrios conſiliarios habere; magorum, & hariolorum, pythoniſſarumque ſuperſtitionibus non intendere; iracundiam differre; patriam & fortiter, & iuſte cōtra aduerſarios defendere; per omnia in Deo viuere; proſperitatibus non eleuare animum, cuncta aduerſa patiēter ferre, fidem catholicam in Deum habere; filios ſuos non ſinere impie agere, certis horis orationibus inſiſtere, ante horas congruas non guſtare cibum. &c. Quantum iuſtitia Regis (*in*) ſaeculo valet, intuentibus perſpicue patet; pax populorum eſt, tutamentum patriae, immunitas plebis, munimentum gentis, cura languorum, gaudium hominum, temperies aëris, ſerenitas maris, terrae fecunditas, ſolatium pauperum, haereditas filiorum, & ſibimetipſi ſpes futurae beatitudinis. Attamen ſciat, quod ſicut in throno hominum primus conſtitutus eſt, ſic & in poenis, ſi iuſtitiam non fecerit, primatum habiturus eſt. Omnes namque quoſcumque peccatores ſub ſe in praeſenti habuit, ſupra ſe modo in illa futura poena habebit. &c. *Pariſ. ſub Ludou. & Loth. lib. 2. cap. 1. ex Iſidor. & Cypr. Aquiſgr. ij. ſub Lud. par. 4. cap. 1. Magun. ſub Arnul. cap. 2. Troſle. cap. 2. Capitul. lib. 7. cap. 24. in addit. prior.*

† regēdo f.

CAP. XIV.

Clementiſſimus Imperator non ideo eſt vas miſericordiae praeparatum in gloriam, quia apicem terreni principatus accepit; ſed ſi Imperiali culmine recta fide viuat, & vera cordis humilitate praeditus, culmen regiae dignitatis ſanctae religioni ſubiiciat: ſi magis in timore ſeruire Deo, quam in tumore dominari populo delectetur: ſi in eo lenitas iracundiam mitiget, ornet benignitas poteſtatem: ſi ſe magis diligendũ, quam metuendum cunctis exhibeat: ſi ſubiectis ſalubriter conſulat: ſi iuſtitiam ſic teneat, vt miſericordiam non relinquat: ſi prae omnibus ita ſe ſanctae matris Eccleſiae meminerit filium, vt eius paci, atque tranquillitati per vniuerſum mundum prodeſſe ſuum faciat Principatum. Magis enim Chriſtianum regitur, atq; propagatur Imperium, dum eccleſiaſtico ſtatui per omnem terram conſulitur; quam cum in parte quacumque terrarum, pro temporali ſecuritate pugnatur. *Pariſien. ſub Lud. & Lotba. d. lib. 2. c. 1. prope fin. ex Fulgentio lib. de veritate praedeſtinationis. Aquiſgran. ij. ſub Ludouico parte 4. c. 2. Magun. ſub Arnul. c. 2. Capitul. lib. 7. c. 24. in addit. 1.*

CAP. XV.

Qui intra ſaeculum bene temporaliter imperat, ſine fine in perpetuum regnat; & de gloria ſaeculi huius ad aeternam tranſmeat gloriam. Qui vero praue regnum exercent, poſt veſtem fulgẽtem, & lumina lapillorum, nudi, & miſeri ad inferna torquendi deſcendunt. Reges a recte agẽdo vocati ſunt, ideoque ſicut recte agendo Regis nomen tenetur; ita peccando amittitur. &c. Recte igitur illi Reges vocantur, qui tam ſemetipſos, quam ſubiectos bene regendo modificare nouerũt. &c. Dum mundi Reges ſublimiores ſe ceteris ſentiunt, mortales tamen ſe eſſe agnoſcãt nec regni gloriam, qua in ſaeculo ſublimantur, aſpiciant: ſed opus, quod ſecum deportant, intendant. &c. Reges, quando boni ſunt, muneris eſſe Dei: quando vero mali, ſceleris eſſe populi. Secundum meritum enim plebium, diſponitur vita rectorum. &c. *Pariſ. ſub Ludou. & Lothar. d. lib. 2. c. 1. prope fin. ex Iſidoro lib. 3. ſenten. c. 48.*

CAP. XVI.

Studendum eſt Regi, vt non ſolum in ſe, verum etiam in ſibi ſubiectis Regis nomen adimpleat; prouideatque vt populus ſibi ſubiectus, pietate, pace, caritate, iuſtitia, & miſericordia, atque concordia, & vnanimitate, ceteriſque bonis exuberet operibus; vt haec habentes, Dominum ſecum habere mereantur; ſciatque certiſſime, quod non ſolum de ſe, verum etiam de ipſis Dominus ab eo fructum bonae operationis exacturus eſt. *Pariſ. ſub Ludou. & Lothar. d. lib. 2. cap. 1. in fine.*

CAP. XVII.

Scire (*Rex*) debet, quod cauſa, quam iuxta miniſterium ſibi cõmiſſum adminiſtrat, non hominum, ſed Dei cauſa exſiſtit; cui pro miniſterio, quod ſuſcepit, in examinis tremendi die rationem redditurus eſt. & ideo oportet; vt ipſe, qui iudex eſt iudicum, cauſam pauperum ad ſe ingredi faciat, & diligenter inquirat; ne forte illi, qui ab eo conſtituti ſunt, & vocem eius agere debent, in populo, iniuſte, aut negligenter pauperum oppreſſiones pati permittant. *Pariſien. ſub Lud. & Lotba. d. lib. 2. c. 2. in prin. Vide Aquiſgra. ij. ſub Ludouic. parte 4. cap. 3.*

CAP. XIIX.

Qualis debeat eſſe Rex, conſtat ex multis Diuinarum litterarum teſtimoniis. Iob cap. 29. Cumque ſederem quaſi Rex. &c. Item Prouerbiorum cap. 20. 29. Eccleſiaſtici 10. Sapien. c. 1. & 6. *Pariſi. ſub Ludou. & Lothar. d. lib. 2. c. 2. poſt princ. & Aqiſgran. ij. ſub Ludo. par. 4. c. 4. Troslei. c. 2. Magun. ſub Arnul. c. 2. Capitul. lib. 7. c. 25. in addi. 1.*

CAP. XIX.

Quod Rex cauſam pauperum ad ſe ingredi facere, & diligenter debeat inquirere, dat intelligi illud, quod legimus, antiquitus iudices idcirco in porta ad iudicandum ſediſſe; vt nullus accedendi difficultatem, aut quiſpiam ciuium vim, aut calumniam neceſſe haberet ſuſtinere. Ideo & Hieruſalem ciuitas iuſtitiae vocata eſt, quamdiu in ea iuſta exercebantur iudicia; quia non permittebatur in ea a rectoribus iniquitas permanere. Quod vero Rex bonos ſublimare, & malos debeat comprimere, Apoſtolus Petrus *1. Pet. 2.* docet, dicens: Subditi eſtote omni humanae creaturae propter Deũ, ſiue Regi quaſi praeeccellenti. &c. Quae verba ita Beda exponit: non quod omnes, qui a Regibus mittuntur duces, vel malefacientes punire, vel bonos laudare nouerint: ſed quae eſſe debeat actio boni iudicis, ſimpliciter narrat, hoc eſt, vt malefacientes coerceat, & bene agentes remuneret. *Pariſ. ſub Ludou. & Loth. d. lib. 2. c. 3. ante med.*

CAP. XX.

Liquido claret; quod pietas, iuſtitia, & miſericordia ſtabiliant regnum; & laeſiones viduarum, & pupillorum, calumniaeque miſerorum, violentaque iudicia, & peruerſio iuſtitiae euidenter illud euertant. Vnde & multorum regnorum collapſio (*fuit*) quia pietatis, iuſtitiae, & miſericordiae non habuerunt ſtabilimentum. *Pariſ. ſub Ludou. & Loth. d. lib. 2. c. 4.*

CAP. XXI.

Nemo Regum a progenitoribus regnũ ſibi adminiſtrari, ſed a Deo veraciter, atq. humiliter credere debet dari, qui dicit; Meum *Prouer. 8.* eſt conſilium, & aequitas, mea eſt prudentia, mea eſt fortitudo: per me Reges regnant, & legum conditores iuſta decernunt: per me Principes imperant, & potẽtes iuſtitiam decernunt. &c. Hi vero, qui a progenitorib. ſibi ſucce-

ſuccedere regnum terrenum, & non potius a Deo dari putant, illis aptantur; quos Dominus per Prophetam improbat, dicens: Ipſi regnauerunt, & non ex me; Principes extiterunt, & non cognoui. Ignorare quippe Dei, proculdubio reprobare eſt. Quapropter quiſquis ceteris mortalibus temporaliter imperat, non ab hominibus, ſed a Deo ſibi regnum commiſſum credat. Multi namque munere diuino, multi etiam Dei permiſſu regnant. Qui pie, & iuſte, & miſericorditer regnant, ſine dubio per Deum regnant: qui vero ſecus, non eius munere, ſed permiſſu tantum regnant. &c. *Pariſien. d. lib. 2. c. 5.* *Oſe. 8.*

CAP. XXII.

Conſtat, poteſtatem regalem omnibus ſibi ſubiectis ſecundum aequitatis ordinem conſultum ferre debere; & idcirco oportet, vt omnes ſubiecti fideliter, & vtiliter, atque obedienter eidem pareant poteſtati. Quoniam qui poteſtati a Deo reſiſtit ordinatae; Dei vtique ordinationi, iuxta Apoſtoli documentum, reſiſtit. Sicut enim ſubiecti, a Rege ſibi volunt pie, & iuſte opitulari; ita ſpecialiter ei primum ad ſalutem animae ſuae procurandam, deinde generaliter ad honeſtatem, & vtilitatem regni, ſecundum Dei uoluntatem diſponendam, atque miniſtrandam, indiſſimulanter, atque irretractabiliter ſolatium oportunum debent exhibere. &c. *Pariſien. d. lib. 2. c. 8. in principio.* *Rom. 13. a*

CAP. XXIII.

Recte illi vocantur Reges, qui tam ſemetipſos, quamq. ſubiectos bene regendo pacificare nouerunt. *Aquiſgr. ij. ſub Lud. p. 4. c. 1. in fine.*

CAP. XXIV.

Regale miniſterium ſpecialiter eſt populum Dei gubernare, & regere eum aequitate, & iuſtitia, & vt pacem, & concordiam habeant, ſtudere. Ipſe enim debet primo defenſor eſſe eccleſiarum, & ſeruorum Dei, viduarum, orphanorum, ceterorumque pauperum, nec non & omnium indigentium. Ipſius enim terror, & ſtudium huiuſcemodi, in quantum poſſibile eſt, eſſe debet: primo vt nulla iniuſtitia fiat, deinde ſi euenerit, vt nullo modo eam ſubſiſtere permittat; nec ſpem deliteſcendi, ſiue audaciam male agendi cuiquam relinquat. &c. *Aquiſgr. ij. ſub Ludouico parte 4. c. 3. Magunt. ſub Arnul. cap. 3.*

CAP. XXV.

Rex aſſenſum non praebeat improuide affirmantibus, non debere eſſe res Dominicas, id eſt Domino dominantium deditas, ita ſub defenſione Regis, ſicut propriae ſuae ſunt hæreditates: magiſque aduertat, quia quanto Deus excellentior eſt homine, tanto præſtantior eſt diuina cauſa mortalium poſſeſſione. Quocirca decipitur, quiſquis plus in propriis, quam in Dominicis rebus gloriatur: quarum diuinarum rerum defenſor, & cuſtos diuinitus ſtatutus, diligenti cura, non ſolum ea ſeruare, ſed etiam multiplicare debet. &c. *Magunt. ſub Raban. cap. 6.*

CAP. XXVI.

Si fideliter vultis regnare, & vigorem Regium, ac ſeniorale, & ſuper veſtros, & ſuper impugnantes poteſtatem veſtram optatis habere; caritatem illam, quam Apoſtolus docuit, de corde puro, & conſcientia bona, & fide non ficta, cum fratribus veſtris ſtudete habere. &c. *Melden. cap. 7.* *1. Tim. 1.*

CAP. XXVII.

Veſtra ſtudebit magnitudo obnixius obſeruare; vt ciuitates per Regis tranſitum non depraedentur: vt quando tranſitus veſter iuxta ciuitates acciderit, immunes, & liberas veſtra dominatio iubeat a depraedationum exactionibus fieri manſiones intra ciuitatem. &c. *Melden. c. 27.*

CAP. XXIIX.

Volumus, vt omnes fideles noſtri certiſſimum teneant, neminem cuiuſlibet ordinis, aut dignitatis deinceps noſtro inconuenienti libitu, aut alterius calliditate, vel iniuſta cupiditate promerito honore debere priuari, niſi iuſtitiae iudicio, & ratione, atque æquitate dictante. Legem vero vnicuique competentem, ſicut anteceſſores ſui tempore noſtrorum praedeceſſorum habuerunt, in omni dignitate, & ordine, fauente Domino, noſtram magnificentiam obſeruaturam promittimus. *Carol. Ludou.* P*ij F. in concil.* *Holon. ante canon. Melden. cap. 3.*

De Regis poteſtate, & de dignitate poteſtatis ſacerdotalis, quae maior eſt Regia. Tit. III.

CAP. I.

Contra Imperatorem, & alios laicos, qui ſacerdotes irridebant, anathema. *Syno. iix. CP. ſub* Hadr. *ij. cap. 16.*

CAP. II.

Res humanae aliter tutæ eſſe non poſſunt, niſi quae ad diuinam confeſſionem pertinēt, & Regia, & ſacerdotalis defendat auctoritas. *Leo epiſt. 29. ad* Pulcher. *Aug. in fine.* *23. q. 5. c. 21.*

CAP. III.

Chriſtus memor fragilitatis humanae, quod ſuorum ſaluti congrueret, diſpenſatione magnifica temperans, † ſic actionib. propriis, dignitatibuſque diſtinctis officia poteſtatis vtriuſque diſcreuit, ſuos volens medicinali humilitate ſaluari, non humana ſuperbia rurſus intercipi; vt & Chriſtiani Imperatores pro aeterna vita Pontificibus indigerent, & Pontifices pro temporalium curſu rerum Imperialibus diſpoſitionibus vterentur; quatenus ſpiritalis actio a carnalibus diſtaret incurſibus: & ideo militans Deo, minime ſe negotiis ſaecularibus implicaret: ac viciſſim nō ille reb. diuinis praeſidere vide- *Diſt. 10. c. quoniā. 8. d. 96. cum ad verū. 6.* *† temperauit.* *2. Tim. 2. a.*

retur, qui eſſet negotiis ſaecularibus implicatus; vt & modeſtia vtriuſque ordinis curaretur, ne extolleretur vtroque ſuffultus, & competens qualitatibus actionum ſpecialiter profeſſio aptaretur. Quibus omnibus rite collectis, ſatis euidenter oſtenditur, a ſaeculari poteſtate nec ligari prorſus, nec ſolui poſſe Pontificem. *Gelaſ.ep.3. ſiue in tomo de anathe.vinculo,in fine.Nicol.epiſt. ad Mich. Imp.ante fin.Iuo par.4. c.188. decret. Anſel. lib.1.cap.72.*

CAP. IV.

Diſt.96. c.10. Duo quippe ſunt,Imperator Auguſte,quibus principaliter mundus hic regitur,auctoritas ſacra Pontificum, & Regalis poteſtas. in quibus tanto grauius eſt pondus ſacerdotum, quanto etiam pro ipſis Regibus hominum in diuino reddituri ſunt examine rationem. Noſti etenim quod licet praeſideas humano generi dignitate rerum, tamen Praeſulibus diuinarum deuotus colla ſubmittis, atque ab eis cauſas tuae ſalutis expetis, inque ſumendis caeleſtibus ſacramentis,eiſque vt competit,diſponendis, ſubdi te debere cognoſcis religionis ordine, potius quam præeſſe. &c. *Gelaſ.ep.5. ad Anaſtaſ. Auguſt. in prin.refert Troſlei.c.2.Pariſ.ſub Lud.et Loth. lib.1.c.3.Greg.vij.lib.8.regiſt.epiſt.21.Capitul.lib.5.c.167.Iuo lib.5.tit.3.cap.28.panor. & par.5.c.378. decr. Anſel.lib.1. c.71. Tarrac.lib.4.cap.17.*

CAP. V.

Cur non adiiſtis Imperatorem? &c. allegantes numquam de Pontificibus niſi Eccleſiam iudicaſſe. &c. obſequi ſolere Principes Chriſtianos decretis Eccleſiae; non ſuam praepouere poteſtatē: Epiſcopis caput ſubdere Principem ſolitum, non de eorum capitibus iudicare. *Gelaſ epiſt.6.vel 7.ad Epiſcopos Orientis in med.*

CAP. VI.

Non debet ſpirituali operi etiam Regalis praeferri praeceptio: cum primum in Matt.22. d. Eccleſia ſit mandatum, Diliges Dominum Deum tuum. &c. Vnde non debet praecepto Domini perſona cuiuſlibet hominis anteponi, neque debet terrenae conditionis actio, vel perſona terrere, quos Chriſtus ſpe crucis armauit. *Turon.ij.c.1.*

CAP. VII.

Principaliter totius ſanctae Dei Eccleſiae corpus, in duas eximias perſonas, in ſacerdotalem videlicet,& regalem, ſicut a ſanctis Patribus traditum accepimus, diuiſum eſſe nouimus. De qua re Gelaſius Romanae ſedis venerabilis Epiſcopus ad Anaſtaſium Imperatorem ita ſcribit: Duo ſunt quippe Imperator Auguſte. &c. Fulgentius quoque in libro de veritate praedeſtinationis, & gratiæ, ita ſcribit: Quantum pertinet ad huius temporis vitam, in Eccleſia nemo Pontifice potior,& in ſaeculo,Chriſtiano Imperatore nemo celſior inuenitur. *Pariſ. ſub Ludou. & Loth.lib.1.c.3.Aquiſg.ij.ſub Lud.in prin. Capitul.lib.5.c.167.*

CAP. IIX.

Principes ſaeculi nonnumquam intra Eccleſiam poteſtatis adeptae culmina tenent, vt per eandem poteſtatem diſciplinam eccleſiaſticam muniant. Ceterum intra Eccleſiam poteſtates neceſſariae nō eſſent; niſi ve,quod non praeualet ſacerdos efficere per doctrinæ ſermonem,poteſtas hoc imperet per diſciplinae terrorem. Saepe per regnum terrenum, caeleſte regnum proficit;vt qui intra Eccleſiam poſiti, contra fidem,& diſciplinam Eccleſiae agunt,rigore Principum conterantur; ipſamque diſciplinam, quam Eccleſiae utilitas exercere non praeualet, ceruicibus ſuperborum poteſtas principalis imponat: & vt venerationem mereatur, virtutem poteſtas impertiat. Cognoſcant Principes ſaeculi Deo debere ſe reddere rationem propter Eccleſiam, quam a Chriſto tuendam ſuſcipiunt. &c. *Pariſ. ſub Ludou. & Loth. lib.2. c.2. prope fin. ex Iſidoro. Aquiſgr.ij.ſub Ludou.par.4.c.2.*

CAP. IX.

Petimus humiliter veſtram excellentiam, vt per vos filii, & proceres veſtri nomen,poteſtatem, vigorem, & dignitatem ſacerdotalem cognoſcant, quod ex verbis Domini facile intelligere poſſunt, quibus B. Petro,cuius uicem indigni gerimus, ait: Quaecumque ligaueris ſuper terram, erunt ligata & in caelo. &c. Et alibi, diſcipulis generaliter dicit: Accipite Spiritum ſanctum; quorum remiſeritis peccata,remittūtur eis; & quorum retinueritis, retenta ſunt. &c. licet enim ſanctis praecedentibus ſacerdotibus vita, & meritis longe inferiores ſimus, idem tamen ſacrum miniſterium, quod indigne ſuſcepimus,non minoris auctoritatis, & dignitatis exiſtit: & quamquam miniſterio tanto indigni ſimus, propter illum tamen, cuius miniſterium gerimus, in nobis non eſt contemnendum. *Aquiſgran.ij. ſub Ludouico parte 4.c.5. Vid.Pariſ. ſub Ludo. & Lothar. lib.3.c.8.& cap.9.* Matt.16. Ioan.20.

CAP. X.

Conſtat *(Eccleſiam)* peregrinantem duabus praeſentialiter perſonis gubernari, ſacerdotali ſcilicet, ac Regali; quatenus auctoritate Epiſcopali,atque Imperiali cenſura intrinſecus,& extrinſecus circumſepta,liberius modum proprium valeat conſeruare. *Aquiſgr.ij. ſub Ludou.par.4.c.25.*

CAP. XI.

Bene noſtis ab illo, qui ſolus Rex, & ſacerdos fieri potuit, ita Eccleſiam diſpoſitam eſſe,vt Pontificali auctoritate, & Regali poteſtate gubernetur. *Concil. habitum in villa Holonia apud ſynod.Melden.c.8.*

De

De vtilitate, quam optimi Principes rebus eccleſiaſticis afferunt.
Tit. IV.

CAP. I.

De haeret. c.8. Greg. ix. & c.6. eo. ti in 1. collect. SIcut ait B.Leo, licet eccleſiaſtica diſciplina ſacerdotali contenta iudicio cruentas (non efficiat † vltiones; catholicorum tamen Principum conſtitutionibus adiuuatur; † effugiat ut ſaepe quaerant homines ſalutare remediũ dum corporale ſuper ſe metuũt euenire ſupplicium.† *Alex.iij.in concil. Later.c.27.* † iudiciũ

CAP. II.

Diſt. 97. c.1., Ipſa Eccleſia deuotionem tuam, Chriſtianiſſime Imperator, meo quidem ſermone, ſed ſuo venerabili appellat affectu, † quam Chriſtus Deus noſter, veſtri fidus rector, & gubernator Imperii, vni deſponſatam ſibi, & intactam virginem ſeruat; ne in eam aliquos patiamini inſidiãtium procellarum fluctus inlidi, & quietam faciem tempeſtatis inſolitae tumore turbari. &c. Angeretur plurib. Princeps Chriſtianiſſime, mater Eccleſia, niſi apud te ſuarum eſſet ſecura cauſarum; & niſi in oppreſſionibus idolorum, in haereticorum correctionibus, fide tua, diuino cultu pariter cum Imperio ſemper florente viciſſet. Habet refugium, pium tuae mãſuetudinis animum, cum ſuae religionis ueneratione coniunctũ. &c. *Boniſ.epiſt.1. ad Honorium Imperat.* † affatu

CAP. III.

Profuit diu diſtrictio eccleſiaſticae lenitatis, quae etſi ſacerdotali contenta iudicio, cruentas refugit ultiones; ſeueris tamen Chriſtianorum Principum conſtitutionibus adiuuatur; dum ad ſpiritale nonnumquam recurrunt remedium, qui timent corporale ſupplicium. *Leo epiſt.91. in prin. ad Turib. Epiſcop. Aſtur.*

CAP. IV.

Ordo eccleſiaſticus, & canonica forma, atque monaſtica religio ſæpe a longe ſuperiore tempore; cum minus religioſos Principes habuit, titubauit, & pæne collabens deperiit; & iterum, cum deuotos, & in Dei zelo feruentes Principes accipere meruit, reſurrectione quadam reuixit, & uigorem recepit. &c. *Concil. habitum in villa Holonia apud ſyn. Meld.c.11.*

CAP. V.

Vt Regia magnificentia liberiorem libertatem Epiſcopis ad ſuum peragẽdum in eorum parochiis miniſterium, quam hactenus propter diuerſas perturbationes habuiſſent, maxime in ſacratiſſimis temporibus, quadragesimae ſcilicet, & aduẽtus Domini tribuat; quatenus & periculum & Epiſcopi ipſi, & Regia dignitas ſalubrius pro miniſterio ſibi cõmiſſo, & neglecto poſſint euadere, & pro ſtrenue executo diuinam miſericordiam ſibi conciliare praeualeant. *Melden.c.28.*

CAP. VI.

Auctoritatem ſigillo Regio roboratam more tractoriae, Chriſtianiſſimus Princeps ſingulis donet Epiſcopis, quam quiſque Epiſcoporum penes ſe habeat, vt quando ei neceſſe fuerit, per eandem auctoritatem reipublic. miniſtros conueniat; ut ipſi in quibuſcumque ciuili indiguerit adiutorio, reipub. miniſtris concurrentibus, ſuũ, immo diuinũ, poſſit rite peragere miniſteriũ. *Melden.c.71.*

CAP. VII.

Ius eccleſiaſticum, & legem canonicam nobis ita conſeruetis, ſicut anteceſſores veſtri, qui hoc bene, & rationabiliter, ita quod ſciri poterit, & Deus vobis poſſe dederit, noſtris praedeceſſoribus conſeruauerũt. *Melden.c.81.*

Quales iudices, & miniſtros a Rege conſtituit oporteat. Tit. V.

CAP. I.

AD peccatum Regis pertinet, quando iudicibus, miniſtriſque iniquis miniſteriũ ſuum implendum committit: neque enim miniſterium ſuum per alios tantum adminiſtrare, & ſe ab eo debet alienare. Non ergo dicimus, vt ſolus iurgia, & quaerimonias populi audiat, & inueſtiget, & definiat: quoniam nequaquam ad haec ſolus ſufficere poteſt, ſed magis, vt tales ſub ſe timentes Deũ, & auaritiam odientes conſtituat, per quos Regem Regum non offendant. *Pariſ. ſub Lud. & Lotb. lib.2.c.3. in prin.*

CAP. II.

Quales debeant eſſe iudices, qui a Rege conſtituuntur, conſtat ex Deuteron. cap. 1. & *16.* & ex Iob cap. 29. & Exod. cap. 18. *Pariſ. d. lib.2.c.3. poſt prin. & lib.3.c.23. Aquiſgranat.ij. ſub Ludouico parte 4.c.10.*

CAP. III.

Hi, qui poſt Regem, populum Dei regere debent, id eſt Duces, & Comites, neceſſe eſt, vt tales ad conſtituendum prouideantur, qui ſine periculo eius, a quo conſtituuntur, conſtitui poſſint; ſcientes ſe ad hoc poſitos eſſe, vt plebem Chriſti ſibi natura aequalem recognoſcant, eamque clementer ſaluent, & iuſte regant; non, vt dominentur, & affligant; neque vt populum Dei ſuum aeſtiment, aut ad ſuam gloriam ſibi illum ſubiiciant, quod non pertinet ad iuſtitiam, ſed potius ad tyrannidem, & iniquam poteſtatẽ. Valde enim exigit neceſſitas, vt quia ipſe proculdubio Rex aequiſſimo iudici de commiſſo ſibi miniſterio rationem redditurus eſt; ut etiam ſinguli, qui ſub eo conſtituti ſunt miniſtri, diligentiſſime ab eo inquirantur, ne ipſe pro eis iudicium incurrat diuinum. *Pariſien.d. lib.2.c.3. prope fin.*

CAP. IV.

Rogamus veſtram pietatem propter diuinam

uinam miſericordiam, veſtramque ſalutem, ac totius populi vtilitatem, uec non & Regni honorem, atque ſtabilitatem: vt veſtra pietas ſollertiſſimam vigilantiam adhibeat, quatenus conſiliarii, & dignitatis veſtrae miniſtri, cuſtodeſque animae veſtrae, & corporis, qui debent eſſe intra Regnum, aliis decus, & bonitatis exemplum, & in exteris nationibus bonae opinionis condimentum; caritatem, pacem, atque concordiam, omni ſimulatione, & calliditate poſtpoſita, adinuicem habeant. &c. *Pariſien. ſub Lud. & Loth lib. 3. c. 24. Aquiſgran. 9. ſub Ludouico parte 4. c. 11.*

Ne Rex ſit ſuperbus, aut crudelis. Tit. VI.

CAP. I.

Aſſeritis, quod Rex veſter cum ad manducandum in ſedili, ſicut mos eſt, ad menſam ſederit, nemo ad conneſcendum, etiam neque vxor eius cum eo diſcũbat, vobis procul in ſellis reſidentibus, & in terra manducantibus. &c. Suadentes hortamur; vt ad Chriſtianae religionis Principes attendatis, & humilitatis eorum conſiderantes faſtigium, deponatis ex vobis omne ad nihil vtile ſupercilium. &c. nam antiqui Reges, quorum multi ſanctorum conſortium meruerunt, ac ideo veraciter Reges dicti ſunt, quoniam ſancti reperti ſunt, cum amicis, quinimmo cum ſeruis ſuis conuiuati fuiſſe memorãtur; quin potius ipſe Rex Regum, & Dominus dominantium Redemptor noſter, non ſolum cum ſeruis, & amicis ſuis, Apoſtolis ſcilicet, recubuiſſe, verum etiam cum publicanis, & peccatoribus, & recubuiſſe, & manducaſſe deſcribitur. *Nicol. ad conſulta Bulgar. cap. 42.*

CAP. II.

Si quis ex Regibus contra reuerentiam legum ſuperba dominatione, & faſtu Regio in flagitiis, & facinore, ſiue cupiditate crudeliſſimam poteſtatem in populis exercuerit, anathematis ſententia a Chriſto Domino condemnetur, & habeat a Deo ſeparationem, atque iudicium; propter quod praeſumpſerit praua agere, & in perniciem Regnum deducere. &c. *Tolet. iv. c. 74. prope fin.*

CAP. III.

Qui recte vtitur Regni poteſtate, ita præſtare ſe omnibus debet; vt quanto magis honoris celſitudine claret, tanto ſemetipſum mente humiliet: proponens ſibi exemplum humilitatis Dauid, qui de ſuis meritis non
2. Reg. 6. tumuit, ſed humiliter ſeſe deiiciens dixit: Vilis incedam, & vilis apparebo ante Dominum, qui elegit me. *Iſidorus lib. 3. ſententiarum c. 49. apud Pariſ. ſub Lud. & Loth. lib. 2. c. 1. prope fin.*

Subditi Regib. obediant, & opem ferant. Tit. VII.

CAP. I.

Licet cenſum dari Caeſari, an non? &c. Cuius eſt imago haec, & ſuperſcriptio? Dicunt ei, Caeſaris. Tunc ait illis: Reddite ergo, quae ſunt Caeſaris, Caeſari; & quæ ſunt Dei, Deo. *Matth. c. 22. nu. 17. Pariſ. ſub Ludo. & Lotha. lib. 2. c. 8.*

CAP. II.

Subiecti eſtote omni humanae creaturae propter Deum; ſiue Regi, quaſi praecellenti; ſiue Ducibus, tamquam ab eo miſſis ad vindictam malefactorum laudem vero bonorum; quia ſic eſt voluntas Dei. &c. Omnes honorate. Fraternitatem diligite. Deum timete. Regem honorificate. *Petr. epiſt. 1. cap. 2. nu. 13. & 17. Pariſ. vbi ſupra.*

CAP. III.

Omnis anima poteſtatibus ſublimioribus ſubdita ſit. Non eſt enim poteſtas, niſi a Deo, quae autem ſunt, a Deo ordinata ſunt. Itaque qui reſiſtit poteſtati, Dei ordinationi reſiſtit. Qui autem reſiſtunt, ipſi ſibi damnationem acquirunt. Nam Principes non ſunt timori boni operis, ſed mali. Vis autem non timere poteſtatem? bonum fac, & habebis laudem ex illa. Dei enim miniſter eſt in bonum. Si autem malũ feceris, time; non enim ſine cauſa gladium portat. Dei enim miniſter eſt, vindex in iram ei, qui malum agit. &c. *Paul. in epiſt. ad Roma. c. 13. in prin. Pariſ. vbi ſupra.*

CAP. IV.

Admone illos Principibus, & poteſtatibus ſubditos eſſe, dicto obedire ad omne opus bonũ paratos eſſe. *Paulo in ep. ad Titum in prin.*

CAP. V.

Quia & religioni inimicum, & hominibus conſtat eſſe perniciosum, futura illicite cogitare, & caſus Principum exquirere, ac ſibi in poſterum prouidere. &c. cenſemus, vt quiſquis inuẽtus fuerit talia perquiſiſſe, & niuente Principe, in alium attendiſſe pro futura Regni ſpe; aut alios in ſe propter id attraxiſſe; a conuentu catholicorum cum excommunicationis ſententia expellatur. *Tolet. v. c. 4.*

CAP. VI.

Sed & hoc, pro peſtilentioſis hominum moribus † ſalubri deliberatione cenſemus; ne quis in Principem maledicta congerat. Scriptum eſt enim a legiſlatore: Principem po- Exo. 22. d
puli tui ne maledixeris. Quod ſi quis fecerit, excommunicatione eccleſiaſtica plectatur. &c. *Tolet. v. c. 5.* Act. 23. b.

† morbis

CAP. VII.

Primo omnium admonuimus generaliter cunctos, qui noſtro conuentui interfuere, vt obedientes ſint domino excellentiſſimo Imperatori noſtro, & fidem, quam ei promiſſam habent,

habent, inuiolabiliter conſeruare ſtudeant. &c. *Turon.ſub* Carolo *c.*1.

CAP. IIX.

Neceſſe eſt, vt vnuſquiſque fidelis (*Regiae*) poteſtati ad ſalutem propriam, & honorem Regni, ſecundum Dei voluntatem, vtpote membrum capiti, opem congruam ferat, pluſque in illo generalem profectum, & vtilitatem, atque honorem Regni, quam lucra quærat mundi; quatenus his ſaluberrimis opitulationibus ſibi viciſſim ſuffragantes, aeterno Regno periter mereantur perfrui felices. Pariſ.*ſub* Ludou.*&* Loth.*lib.*2.*c.*8.*in fine.*

CAP. IX.

Honor Regius, & poteſtas Regali dignitati competens, atque ſinceritas, & obtemperantia ſeniori debita, remota omni ſocordia, & calliditate, ſeu qualibet indebita quorumcumque coniunctione, contra honorem, & poteſtatem, atque ſalutem noſtram, ſiue Regni noſtri ſoliditatem, nobis in omnibus, & ab omnibus ſicut tempore anteceſſorum noſtrorũ conuenerat, exhibeatur. &c. *Concilium apud* Holoniam *c.*2.*apud ſynod. Melden.c.*2.

CAP. X.

Si quis contra Regiam dignitatem doloſe, ac callide, ac pernicioſe ſatagere comprobatus fuerit, niſi digniſſime ſatisfecerit, anathematizetur. M*elden.cap.*14.*ex concil. apud* Lauriac.

CAP. XI.

Rom.13.a Si quis poteſtati Regiae, quae non eſt iuxta Apoſtolum, niſi a Deo, contumaci, ac inflato piritu contra auctoritatẽ, & rationem pertinaciter contradicere praeſumpſerit, & eius iuſtis, & rationabilibus imperiis ſecundum Deum, & auctoritatem eccleſiaſticã, ac ius ciuile, obtemperare irrefragabiliter noluerit; anathematizetur. *Meld.cap.*15.*ex eod. concil.*

Communia de Regibus. Tit. IIX.

CAP. I.

Regem non diligimus, ſi odio leges eius habemus. *Clem.ep.*1.*ante med.*

CAP. II.

Confinitimi hoſtium ſacerdotes, praeter eos, qui a Regia poteſtate ſublimi licentiam acceperunt, quodlibet mandatum ad gẽtem extraneam occulte accipere, vel dirigere non praeſumant. Qui autem deprehenditur, aut conuincitur, denuntiatus Principi, apud concilium condigna animaduerſione multabitur. T*olet.iv.c.*29.

CAP. III.

Ne Regis Chintillani poſteritas bonis paternis ſpolietur. T*olet.v.c.*2.*Tolet.vi.c.*16.

CAP. IV.

Ne indigni Regiam dignitatem, nec ſine electione Gothicae gentis, aſſequi conentur. T*olet.v. cap.*3. T*olet.vi. cap.*17.

CAP. V.

Quiſquis ſuperſtes Principum extiterit, iuſte in rebus profligatis, aut largitate Principis acquiſitis, nullam debet habere iacturam. &c. T*olet.v.c.*6.*Vide Tolet.vi.c.*14.15. *& Tolet.iix.in fine.*

CAP. VI.

Ab hinc ergo deinceps ita erunt in Regni gloriam praeficiendi rectores, vt aut in vrbe Regia, aut in loco, vbi Princeps deceſſerit, cum Pontificum, maiorumque Palatii omnimodo eligantur aſſenſu. &c. *Tolet.iix.c.*10.

CAP. VII.

Rex patrimonium ſuum relinquat filiis, aut cui velit; res autem quae ad ipſum nomine Regio pertinent, relinquat ſucceſſori. T*olet. iix.in decr.conc.*

CAP. IIX.

Praecauere debent tam ſacerdotes, quam Principes, omniſque populus; vt nullus res alienas competere a Regis audeat poteſtate. &c. P*ariſ.c.*6.

CAP. IX.

Rex Carolus ſynodum ſolus ingreſſus, ſimpliciter cum Epiſcopis reſidebat. *Synod. apud* B.*Medardum in principio.*

Laici primitias, decimas, & oblationes clericis perſoluant: & ne ſuas, aut alienas ſibi retinere audeant. Tit. IX.

CAP. I.

Quamuis graue nimis, & omni† dignum animaduerſione iudicii habeatur, quod laici quidem,† quod ſacerdotum eſt, in eccleſiaſticis rebus vſurpant, maiorem inde formidinem incutit, ac dolorem, quoniam ſomitem ſui erroris in ipſo clero dicuntur aliquotiens inuenire; dum quidam fratrum, & coepiſcoporum noſtrorum, aliorumque Praelatorum eccleſiae decimas eis, & (ipſarum diſpenſationes † indulgent, & in deuia eos mortis impellunt, qui praedicatione ipſorum, & ad vitae viam fuerant reuocandi, de quibus dicit Dominus per Prophetam: Peccata populi mei comedunt, & ad iniquitates prouocant animas eorum. Vnde ſtatuimus, vt ſi quis alicui laico in ſaeculo remanenti eccleſiam, decimãve conceſſerit; a ſtatu ſuo, tamquam arbor, quas inutiliter terram occupat, ſuccidatur, & donec emendet, ruinae ſuæ ſubiaceat dolore proſtratus. *Alex.iij.in conc. Turon.c.*3.*poſt conc.*Later.*parte* 26.*c.*8.

De decim. 17.*Greg. ix.c.*2.*eo. titu. in* 2. *collect.*

† diuini

† quidam

† eccleſiarũ diſpoſitiones.

*Oſe.*4.*b.*

*Mat.*3.*c.*

CAP. II.

Prohibemus etiam, ne laici decimas cum animarum ſuarũ periculo retinentes, in alios laicos poſſint aliquo modo transferre. Si quis vero receperit, & Eccleſiæ non tradiderit,† Chriſtiana ſepultura priuetur. *Alex.iij. in conc.*Later.*c.*14.

*De decim. c.*19.*Greg. ix. c.* 23. *eo. tit. in* 1. *coll.*

† reddiderit.

CAP. III.

De decimis c.32. Grego.ex. & c.5.eo. titu. in 4. collect.

In aliquibus regionibus quaedam permixtae ſunt gentes, quae ſecundum ſuos ritus decimas de more non ſoluunt, quamuis cenſeantur nomine Chriſtiano. His nonnulli domini praediorum ea tribuunt excolenda, vt decimis defraudantes eccleſias, maiores inde reditus aſſequantur. Volentes igitur ſuper eccleſiarum indemnitatibus prouidere, ſtatuimus; vt ipſi domini talibus perſonis, & taliter ſua praedia excolenda committanc; quod abſque contradictione decimas eccleſijs cum integritate perſoluant; & ad id, ſi neceſſe fuerit, per cenſuram eccleſiaſticam compellantur. &c. *Innocen.iij.in concil. gener. Later.c.53.*

CAP. IV.

De decimis c.33. Grego ex. c.6.eo.tit. in 4. coll. 1. Cor.3.

Cum non ſit in homine, quod ſemen ſerenti reſpondeat, quoniam iuxta verbum Apoſtoli, Neque qui plantat, eſt aliquid, neque qui rigat, ſed qui incrementum dat Deus: ipſo quidem de mortificato ſemine plurimum fructum afferente; nimis auare in decimis quidam defraudare nituntur, cenſus, & tributa, quae interdum indecimata praetereuntur, de frugibus, & primitiis educentes. &c. Statuimus, vt in praerogatiua Domini generalis exactionem tributorum, & cenſuum praecedat ſolutio decimarum. Vel ſaltem ij, ad quos cēſus, & tributā indecimata peruenerint; quoniam res cum onere ſuo tranſit, ea per cenſuram eccleſiaſticam decimare cogantur eccleſiis, quibus iure debentur. *Innoc.iij.in concil gen. c.54.*

CAP. V.

De vſu.c. 18. Greg. ix.c.3.eo. titu.in 4. collect.

Iudaeos decernimus compellendos ad ſatisfaciendum eccleſiis pro decimis, & oblationibus debitis, quas a Chriſtianis de domibus, & poſſeſſionibus aliis percipere conſueuerant ante, quam ad Iudaeos quocumque titulo deueniſſent; vt ſic eccleſiae conſeruentur indemnes. *Innocen. iii. in concil. gener. Later.cap.67.*

CAP. VI.

16.q.1. c. 3. praecipimus. & d.32. c.6. praeter. §.deinde.

Vt decimae, & primitiae, ſeu oblationes viuorum, & mortuorum eccleſiis Dei fideliter reddantur a laicis; & vt in diſpoſitione Epiſcoporum ſint. quas qui retinuerint, a ſanctae Eccleſiae communione ſeparentur. *Nicol.ij.in conci.Rom.cxiii.Epiſcopor.cap.5. Iuo lib.3.tit.11.c.3.panor.*

CAP. VII.

16.q.7.c. 1.

Decimas, quas in vſum pietatis conceſſas eſſe canonica auctoritas demonſtrat, a laicis poſſideri Apoſtolica auctoritate prohibemus. Siue enim ab Epiſcopis, vel Regibus, vel quibuſlibet perſonis eas acceperint; niſi Eccleſiae reddiderint: ſciant ſe ſacrilegii crimen committere, & aeternae damnationis periculum incurrere. *Synod. Rom.an.6.ſub Greg.vij.c.7.Inno.ij.in concil. Roma.c.7.vel 9.Euge.iij.in concil.Remen.c.8. Anſel.lib.5. c.49.Caeſar.lib.7.c.46.Tarrac.lib.5.c.51.*

CAP. IIX.

Nullus laicus eccleſiam, vel beneficium eccleſiae teneat, oblationes ſcilicet altaris, ſepulturam, baptiſterium. ſed neque ea, quae pertinent ad ſedum † presbyterale, & tertiam partem decimae. &c. *Gregor. vij. in concil.Rom.ann.incer.c.1.*

† feudum f.

CAP. IX.

Ne laici decimam partem de laboribus ſuis retineant: & ſicut nō debent retinere, ita nec recipere. *Vrban.ij.in conc. Claram.c.19.*

CAP. X.

10.q.1.c. 14.

Sanctorum Patrū canonibus conſona ſentientes, oblationes de ſacratiſſimo, & reuerentiſſimo altari B. Petri, & Saluatoris, & ſanctae Mariae rotundae, aut de aliis eccleſiarum altaribus, ſiue crucibus a laicis auferri penitus interdicimus, & ſub diſtrictione anathematis prohibemus. *Calliſt.ij. in concil.Rom.c.14.*

CAP. XI.

Vid.16.q. 7.c.1.

Diuinarum legum manifeſta eſt diſciplina, & ſanctorum Patrum decreta ſanxerunt; vt decimas eccleſiarum, quas in vſum pietatis conceſſas, canonum demonſtrat auctoritas, laici non debeant poſſidere. Nos quoq; ne id fiat, modis omnibus prohibemus. Si vero † ab Epiſcopis, ſiue a Regibus, vel quibuſlibet perſonis acceperint, niſi eccleſiae reddiderint, ſacrilegii crimen committunt, & periculum aeternae damnationis incurrunt. *Eugen.iij. in concil. Remen.c.8. Grego. vij.in ſyn.Rom.an.6.c.7.*

† ſiue

CAP. XII.

Fruges nouas, & rerum offerre primitias, etiam veteribus moris erat, quod paene in ipſo initio mundi Abel, & Cain egiſſe legimus. *Nicol.ad conſul.Bulg.c.89.*

Gen. 4.

CAP. XIII.

Rex Anglorum licet in quibuſdam non ita religioſe, ſicut optamus, ſe habeat; tamen in hoc, quod eccleſias Dei non deſtruit, neque vendit. &c. presbyteros vxores, laicos decimas, quas detinebant, etiā iuramento dimittere compulit; ceteris Regibus ſe ſatis probabiliorem, ac magis honorandum oſtendit. *Gregor. vij. libro 9. regiſtr. epiſtol.5. Dienſi Epiſcopo.*

CAP. XIV.

Auctoritate ſanctae Romanae Eccleſiae vos admonemus. &c. vt ſacerdotibus, praecipueque Epiſcopis reuerentiam, ac obedientiam quaſi patribus procuretis impendere; nec non & decimas, quae ad vſum tam ipſorum, quam eccleſiarum, & pauperum proficiant, dare, totique Regno indicere. Quod quidem nulli debet graue videri, pro meliori parte, videlicet ſemper victura anima, quemque decimam Deo offerre; cum pro morituro corpore, plurimae gentes coniugibus ſuis tertiam rerum legibus compellantur exſoluere. *Gregor.vij.lib.9.regiſt.epiſt. 14.Regibus Viſogotthorum.*

CAP.

CAP. XV.

Decimas terrarum eccleſiarum quas exco lunt eccleſiae propriis ſumptibus firmiter interdicimus,ne laici de cetero teneant, vel poſſideant,& quicumque laici vlterius receperint,& terras eccleſiarum per vim, vel per furtum tenuerint, excommunicationi ſubiaceant. *Vrban.ij.in conc.incer.c.6.*

CAP. XVI.

Malach.3 De decimis,uel primitiis.&c.nihil melius puto docere, quam quod ſcriptum eſt in Malachia Propheta, dicente Domino: Inferte omnem decimam in horreum meũ.&c. Quis non alacri, & laeto pectore offerat Deo, vt poſſit illam promereri benedictionem, de qua dicit: Effundam ſuper vos benedictionem meam vſque ad abundantiam? Vel quis non timeat, vel contremiſcat illam maledictionem,quam minatur nolentibus offerre; Vos maledicti eſtis,& me vos configitis gens tota? &c. *Foroiul.c.14.*

Ibid.

CAP. XVII.

Qui decimas poſt crebras admonitiones, & praedicationes ſacerdotum dare neglexerint, excommunicentur. Iuramento vero eos conſtringi nolumus propter periculum periurii. *Cabil.ſub Carol.c.18. Capitu.lib.2.c.38.Longob.de decim.c.10.*

CAP. XIIX.

Hi, qui ex rebus eccleſiaſticis nonas, & decimas perſoluere, & ſarta tecta eccleſiae ſecundum antiquam auctoritatem, & conſuetudinem reſtaurare debent,& hoc non ſolum negligunt, verum & per contemptum dimittunt,atque clericos fame,ac penuria, eccleſiaſtica quoque aedificia diſſolutione annullari permittunt; tamdiu ab eccleſiaſtica com munione ſeparentur, vſque dum diligentia emendare ſtudeant, quod ſocordia neglexerunt. Quod ſi iterum iterauerint; poſt excom municationis ſatisfactioné Regia poteſtate compulſi,iuxta legale,& antiquum edictum; Qui negligit cenſum,perdat agrum. *Melden. c.62.*

CAP. XIX.

De iur.patro.c.3.in 1. collect. Si laici capellas habuerint, a ratione, & auctoritate alienum habetur,vt ipſi decimas accipiãt,& inde canes,aut gynaeciarias ſuas paſcant, ſed potius presbyteri eccleſiarum eas accipiant,& inde reſtitutionem eccleſiarum & luminaria,& hoſpitum,ac pauperum receptionem exhibeant,& pro vobis,ac ſtatu regni veſtri Domini miſericordiam ſtudioſe implorent. *Melden.c.75. Burch.lib.3.c.239. Iuo par.3.c.281.decr.*

CAP. XX.

De rebus Deo ſacratis ſaltem nonae, & decimae eccleſiis,quibus iure debentur,fideliter ab his,a quibus,retinentur, miniſtrentur. &c. *Tullet.par.2.c.13.*

CAP. XXI.

16.q.2.c.2. Admonemus, atque praecipimus, vt decima omnino Deo dari nõ negligatur, quam Dominus ipſe dari ſibi conſtituit. Timendum eſt enim,vt quiſquis Deo debitum ſuum abſtrahit, Deus propter peccatum ſuum auferat ei neceſſaria ſua. Qui vero decimas poſt crebras admonitiones, & praedicationes ſacerdotum dare neglexerint, excommunicentur. *Magun. ſub Arnul.c.17. Magun.ſub Carolo c.38. Magun.ſub Rab.c.10. Capitul.lib.5.cap.89. & in addit.lib.7.c.28. Burch.lib.3.c.131.Iuo lib.2.tit.5.c.1.panor. & par.3.197.decr.*

CAP. XXII.

Nemo ſeniorum de eccleſia ſua accipiat de decimis aliquam portionem, ſed ſolummodo ſacerdos, qui eo loco ſeruit, vbi antiquitus decimae fuerant conſecratae; ipſe eas cum integritate accipiat in ſui ſuſtentationem,& ad luminaria concinnanda,& baſilicae aedificia, veſtimenta quoque ſacerdotalia, & cetera vtenſilia ſuo miniſterio congrua obtinenda. *Meten.c.2.*

CAP. XXIII.

De decimis Auguſtinus doctor mirabilis ſub breui ratiuncula ſatis videtur dilucidaſſe,cum ait; [Decimae ex debito requiruntur. Quid ſi diceret Deus, nempe meus es ò homo; mea eſt terra, quam colis; mea ſemina,quae ſpargis;mea animalia,quæ fatigas; meus eſt ſolis ardor,& cum omnia mea ſint, tu qui minus accommodas, ſolam decimam merebaris;ſed ſeruo tibi nouem,da mihi decimam. Si non dederis decimam, auferam nouem. &c. *Tribur.c.13.Aug. in ſerm.219. de temp. Burch.lib.3.c.133. Iuo par.3.c.199. decr. & lib.2. tit.5.c.4. panor. Anſel.lib.5.c.34.Deuſded.c.3.Caeſar.lib.6.c.38.* 16.q.1.c. decimae. 66.p.decimae.

CAP. XXIV.

Sunt nonnulli, qui auſu ſacrilego ſurripiunt, atque defraudant Deo debitam decimarum partem ad ſuam ipſorum perniciem, dicentes non ſe debere decimas dare de militia,de negotio,de artificio,de lanarum tonſione,& de ceteris quibuſcumque a Deo largitis commerciis: audiant non noſtra, ſed per ſacras ſcripturas Dei,de talibus mandata, & ſancta ſanctorum Patrum exempla. &c. Et primo omnium attendant,quia ſolius Dei cauſa oblationes, & decimas ſuas ſacerdotibus,immo in ſacerdotibus ipſi Deo dare debeant.&c. *Troſl.cap.6.*

CAP. XXV.

Sicut ab iis, qui labore agrorum, & ceteris laboribus victum, atque veſtitum, & neceſſaria vſibus humanis adquirere inhiantes ſtant; decimae,& eleemoſynae dandae ſunt; ita iis quoque qui pro neceſſitatibus ſuis negotiis inſiſtunt,faciendum eſt. &c. *Theodul. ad presbyteros Aureli.c.35.*

Ne laici beneficia iniuſſu Epiſcopi tribuere,aut clerici ab ipſis accipere audeant. Tit. X.

CAP. I.

SI quis Epiſcopus per verſutiã, uel tyrannidẽ Principũ huiuſmodi dignitatis conſecra-

ſecrationem ſuſceperit, deponatur, &c. *Syn. I IX. gen. ſub* Hadr. II. c. 2.

CAP. II.

Diſt. 63. c. 3. & 2.

Sancta haec, & vniuerſalis ſynodus definiuit, & ſtatuit, atque iure promulgauit, neminem laicorum Principum, vel potentũ ſemet inſerere electioni, vel promotioni Patriarche, vel Metropolitae, aut cuiuslibet Epiſcopi &c. Quiſquis ſaecularium Principum, & potentum, vel alterius dignitatis laicus aduerſus communem, & conſonantẽ, atque canonicam electionem eccleſiaſtici ordinis agere tentauerit, anathema ſit. donec obediat, & conſentiat, quod eccleſia de electione, & ordinatione proprii Praeſulis ſe velle monſtrauerit. *Synod. I IX. gener. ſub Hadria.* II. *c. 22. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 1. panor. & par. 5. c. 122. decr. Anſel. lib. 6. c. 20. Deus ded. c. 1. Caeſar. lib. 3. c. 63. Tarrac. lib. 1. c. 47.*

CAP. III.

c. 3. de priuil. Grego. IX. & in 1. collect.

Eccleſias ſane, & decimas de manu laicorum ſine conſenſu Epiſcoporum, tam illos (*loquitur de* Hoſpitalariis) quam quoſcumque alios religioſos recipere prohibemus. dimiſſis etiam, quas contra tenorem iſtum moderno tempore receperunt. *Alex.* III. *in conc. Later. c. 9.*

CAP. IV.

De iure patr. c. 4. Greg. IX. c. 5. eo. tit. in 1. collect.

† plerũq.

Quia in tantum quorundam laicorũ proceſſit audacia, vt Epiſcoporum auctoritate neglecta, clericos inſtituant in eccleſiis, & remoueant etiam, cum voluerint; poſſeſſiones quoque, atque alia bona eccleſiaſtica pro ſua plurimum † voluntate diſtribuant; & tam eccleſias ipſas, quam earum homines talliis, & exactionibus grauare praeſumant. Eos, qui ſmodo iſta commiſerint, anathemate decernimus feriendos. Presbyter autem, ſiue clericus, qui eccleſiam per laicos, ſine proprii Epiſcopi auctoritate receperit tenendam, communione priuetur. & ſi perſtiterit, a miniſterio eccleſiaſtico, & ordine deponatur. &c. *Alex.* III. *in conc. gen. Later. c. 14.*

CAP. V.

De elect. c. 43. Gregor. IX. c. eo. tit. in 4. col. lect.

Quiſquis electioni de ſe factae per ſaecularis poteſtatis abuſum conſentire praeſumpſerit contra canonicam libertatem; & electionis commodo careat, & ineligibilis fiat, nec abſque diſpenſatione poſſit ad aliquam eligi dignitatem. Qui vero electionem huiuſmodi, quam ipſo iure irritam eſſe cenſemus, praeſumpſerint celebrare, ab officiis, & beneficiis per triennium ſuſpendãtur, eligendi tunc poteſtate priuati. *Inno.* III. *in conc. gen. Later. c. 25.*

CAP. VI.

De praeb. 31. Grego. IX. c. 7. eo. tit. in 4. collect.

In Lateran. concilio noſcitur fuiſſe prohibitum, ne quilibet regulares, eccleſias, ſeu decimas ſine conſenſu Epiſcoporum de manu preſumãt recipere laicali &c. Statuimus, quatenus in eccleſiis, quae ad ipſos pleno iure non pertinent, iuxta eiuſdem ſtatuta concilii, Epiſcopis inſtituendos presbyteros repraeſentent, vt illis de plebis cura reſpondeant, ipſis vero pro rebus temporalibus rationem exhibeant competentem. Inſtitutos vero remouere non audeant Epiſcopis inconſultis. & c. *Innoc.* III. *in conc. gener. Later. c. 61. Vid. Alex.* III. *in conc. Lat. c. 9.*

CAP. VII.

Nullus in eccleſiis praeſumat presbyteros conſtituere, niſi qui & ſacerdotalem gradum dare licite poteſt, & canonice de neglectis presbyteros increpare; ſed ab his venerabiliter ſacerdotes ad Diuini miniſterii officium expetantur Epiſcopis, quibus ſingulariter & dioeceſes pertinent, & canonice debent ipſas eccleſias prouidere, ordinareque prouiſas. *Synod. Rom. ſub Leone* IV. *c. 42.*

CAP. IIX.

10. q. 7. c. 20.

Vt [per laicos nullo modo quilibet clericus, aut presbyter obtineat eccleſiam nec gratis, nec pretio. *Nicol.* II. *in ſynod. Rom.* c XIII. *Epiſcoporum.*

CAP. IX.

16. q. 7. c. 13. quoniam.

Decernimus, vt nullus clericorum inueſtituram Epiſcopatus, vel Abbatiae, vel eccleſiæ, de manu Imperatoris, vel Regis, vel alicuius laicae perſonae, viri vel feminae ſuſcipiat. Quod ſi praeſũpſerit, recognoſcat inueſtiturã illam Apoſtolica auctoritate irritam eſſe, & ſe vſque ad dignam ſatisfactionem excommunicationi ſubiacere. *Greg.* VII. *in ſyn. Rom. an. 6. Pont.* 1078. XIII. K. *Dec. cap. 3. Tarrac. lib. 5. cap. 47.*

CAP. X.

16. q. 7. c. 12.

Apoſtolica auctoritate decernimus; vt ſi quis deinceps Epiſcopatum, vel Abbatiã de manu alicuius laicae perſonae ſuſceperit; nullatenus inter Epiſcopos, vel Abbates habeatur; nec ulla ei, vt Epiſcopo, ſeu Abbati audientia concedatur. Inſuper & gratiam ſancti Petri, & introitum eccleſiae interdicimus; quouſque locum, quem ſub crimine, tam ambitionis, quam inobedientiae quod eſt ſcelus idololatriae, cepit, reſipiſcendo non deſerit. Similiter etiam de inferioribus eccleſiaſticis dignitatibus conſtituimus. *Greg.* VII. *in ſynod. Ro. an. 7. c. 1. Victor* III. *in ſynod. Beneu. Anſel. lib. 6. c. 64. Deusd. c. 1. Caeſar. lib. 4. c. 32.*

CAP. XI.

d. c. 12. in fine.

† quilibet.

Si quis Imperatorum, Regum, Ducum, Marchionum, Comitum, vel quarumlibet † ſaecularium poteſtatum, aut perſonarum, inueſtituram Epiſcopatus, vel alicuius eccleſiaſticae dignitatis dare praeſumpſerit; eiuſdem ſententiae vinculo ſe obſtrictum eſſe ſciat. *Greg.* VII. *in ſynod. Rom. an. c. 2. Victor* III. *in ſyn. Beneuen. Anſel. lib. 6. c. 65. Caeſar. lib. 4. c. 32.*

CAP. XII.

Ne aliquis clericus, vel monachus a laicis eccleſias recipiat dono, vel pretio niſi ab Epiſcopo. *Greg.* VII. *in conc. Rom. ann. incerto c. 1. in fine.*

CAP.

CAP. XIII.

Nullus clericus, vel monachus, vel laicus donum eccleſiaſticae rei, vel ipſam eccleſiam a laico recipiat, ſed ab Epiſcopo. *Greg. vii. in concil. Rom. anno incerto c.10.*

CAP. XIV.

16.q.7.c. 12. Conſtituimus, vt [ſi quis deinceps Epiſcopatum, vel Abbatiam de manu alicuius laicae perſonae ſuſceperit; nullatenus Epiſcopus, aut Abbas habeatur, neque vlla ei, vt Epiſcopo, vel Abbati adhibeatur reuerentia. Inſuper ei beati Petri gremiū, & introitū eccleſiae interdicimus, quouſque locum, quē ſub tanto crimine ambitionis, & inobedientiae, quod eſt ſcelus idololatriae, cepit, reſipiſcendo non deſerit. Similiter etiam de inferioribus eccleſiaſticis gradibus, dignitatibuſque conſtituimus. *Victor iii. in ſynod. Beneuentana.*

CAP. XV.

Vt nullus eccleſiaſticum aliquem honorem a manu laicorum accipiat. *Vrbanus iii. in Claramon. concil. c.13. vel 15.*

CAP. XVI.

Interdictum eſt, ne Reges, vel aliqui Principes aliquam inueſtituram de eccleſiaſticis honoribus faciant. *Vrban. ii. in Claramon. c. 14. vel. 16.*

CAP. XVII.

Illud ſummopere, & Apoſtolicae auctoritatis priuilegio prohibentes interdicimus: vt nullus in clericali ordine conſtitutus, nulluſque monachus, Epiſcopatus, aut Abbatiae aut cuiuslibet eccleſiaſticae dignitatis inueſtituram de manu laici ſuſcipere audeat: quod ſi praeſumpſerit; depoſitione multetur. *Vrban. ii. in concil. apud Melſi. c. 8.*

CAP. XIIX.

Priuilegium illud, quod non eſt priuilegium, nec vere debet dici priuilegium, pro liberatione captiuorum, et Eccleſiae a Domino Papa Paſchali per violentiam Henrici Regis extortum, nos omnes in hoc ſancto concilio cum eodem Domino Papa congregati canonica cenſura, & eccleſiaſtica auctoritate, iudicio ſancti Spiritus damnamus, & irritū eſſe iudicamus atque omnino caſſamus, & ne quid auctoritatis, & efficacitatis habeat, penitus excommunicamus. Quod ideo damnatum eſt, quia in eo priuilegio continebatur, quod electus canonice a clero, & populo a nemine conſecretur, niſi prius a Rege inueſtiatur; eſt quod contra Spiritum ſanctum, & canonicam inſtitutionem. *Synod. ſub Paſchali ii.*

CAP. XIX.

Patrum noſtrorum conſtitutionibus conſentientes eccleſiarum inueſtituras a laicis fieri, omnimodo prohibemus. Si quis autem huius decreti temerator extiterit. &c clericus quidem ab eiuſdem dignitatis conſortio repellatur, laicus vero ab eccleſiae liminibus arceatur. *Concil. apud Guardaſt. ſub Paſch. ii. c. 3.*

CAP. XX.

Conſtitutiones ſanctorum canonum ſequentes ſtatuimus; vt quicumque clericorū ab hac hora inantea inueſtituram eccleſiae, 16.q.c.17
vel eccleſiaſticae dignitatis de manu laica † acceperit, & qui ei manū impoſuerit, gradus ſui periculo ſubiaceat, & communione priuetur. *Paſchal. ii. in concil. incer c. 1.* † laici

CAP. XXI.

Laicis quamuis religioſis nulla de eccleſiaſticis dignitatibus † aliquid diſponendi legitur attributa facultas. *Paſchalis ii. in concil. incer. c. 2. vel 4. Symma. in ſynod. Rom. 3. c. 3. Calliſt. ii. c. 4. in ſyn. Steph. ep. 2. c. 9. Troſle. c. 3. Capit. li. 5 c. 249. et li. 6. c. 294 Burch. lib. 15. c. 35. Iuo par. 16. c. 35. decr. Deuſded. c. 4. Anſel. li. 5. c. 10. Caeſar. lib 7. cap. 121. Tarrac. lib. 1. c. 59.* 16.q. 7.c. 24. diſt. 96.c.1. p. Fulcitus. † facultatibus.

CAP. XXII.

Si quis Principum, vel aliorum laicorum, 16.q.7.c.
diſpoſitionem, ſiue donationem rerum, ſiue 25.
poſſeſſionum eccleſiaſticarum ſibi vendicauerit, vt ſacrilegus iudicetur. clerici vero, ſiue monachi, qui eas per eorum poteſtatem acceperint, excommunicationi ſubiiciantur. *Paſch. ii. in concil. incerto c. 5. & 6. Call. ſt. ii. in conc. Rom. c. 4.*

CAP. XXIII.

Sunt quidam, qui vel violentia, vel fa- 1. q. 2. c.
uore non permittunt eccleſias regulariter 125.
ordinari: hos decernimus, vt ſacrilegos iudicandos. Qui vero eccleſias, eorum violentia, vel poteſtatiuo fauore ſuſceperint, excommunicationi ſubiiciantur. *Paſchalis ii. in concil. incert. cap. 7. & 8.*

CAP. XXIV.

Eccleſias a laicis incaſtellari, aut in ſerui- 10.q. 1.c.
tutem redigi, auctoritate Apoſtolica prohi- 14.
bemus. *Calliſt. ii. in concil.* Ro. *c. 14. in fine.*

CAP. XXV.

Praecipimus, vt laici, qui eccleſias tenent, aut eas Epiſcopis reſtituant, aut excommunicationi ſubiaceant. *Inno. ii. in ſyn. Rom. cap. 7. apud Iuo. poſt panor.*

CAP. XXVI.

Si quis praepoſituras, praebendas, vel alia eccleſiaſtica beneficia de manu laici acceperit, indigne ſuſcepto careat beneficio. Iuxta decreta itaq. ſanctorum Patrum laici, quāuis religioſi ſint, nullam tamen habent diſponendi de eccleſiaſticis facultatibus poteſtatem *Inno. ii. in ſyn. Rom. c. 19.*

CAP. XXVII.

Si Epiſcopus per ſaeculares magiſtratus 16.q. 1.c.
(poteſtatis L.) eccleſiam aſſequatur; depo- quia. 14.
natur, & excommunicetur, & qui ei commu- & diſt.
nicant. *Ap. 30. G. 31. L. reſert. Nicae. ii. c. 3.* 63. c. 7.
Burch. lib. 3. c. 109. Iuo par. 3. c. 85. & par. 5. omnis.
c. 119. & 120. decr. Deuſded. c. 1. & 4. Anſel. lib. 5. c. 71. in ad l. & lib. 6. c. 5. Caeſar. lib. 3. c. 64. Tarrac. lib. 1. c. 46.

CAP. XXIIX.

Inter cetera, quae tua fraternitas agenda

Digitized by Google

ſuſcepit, hoc attentiſsime perpendat, & exſequi ſtudeat; vt congregatis omnibus, & in conuentu reſidentibus manifeſta perſonali denuntiatione interdicat; vt conſeruanda deinceps in promouendis Epiſcopis, canonica, & Apoſtolica auctoritate; nullus Metropolitanorum aut quiuis Epiſcoporũ alicui, qui a laica perſona donum Epiſcopatus ſuſceperit, ad conſecrandum illum imponere manum audeat, niſi dignitatis ſuae honore, officioque carere & ipſe velit. Similiter etiã vt nulla poteſtas, aut aliqua perſona de huiuſmodi honoris donatione, vel acceptatione vlterius ſe intromittere debeat. &c. *Greg. vii. lib. 4. reg. epiſt. 22. Hugoni* Dienſi *Epiſcopo. in fine.*

CAP. XXIX.

Priuilegium, quod bonae memoriae praedeceſſor noſter Alexander contra ſanctorum Patrum ſtatuta, aliqua ſubreptione vel deceptione inductus, fecit Euerado Comiti, eiusq. poſterius aduocatiam, & praeficiendi Abbatis poteſtatem, & totius rei adminiſtrationem conceſsit: nos canonicae correctionis ſententia per Apoſtolicam functionẽ vtentes, infirmamus, infringimus, atque caſſamus. *Grego. vii. lib. 7. regiſt. ep.* 24. *Vuillel. Abb. ante finem.*

CAP. XXX.

Haec ſcripta, quae de electione, ſeu inueſtituris perſonarum facta ſunt, videlicet vt electione libere facta ſine vi, & aliqua ſimonia, conſenſu Regis, facultatem habeat Rex inueſtiendi per virgam, & anulum: & electus a Rege, & populo non conſecretur, niſi a Rege inueſtiatur: ego canonica inſtitutione omnino caſſa, omnino irrita iudicio, & anathemate, & ſub dãnatione perpetuo permanere decerno; vt nullius vnquam auctoritatis ſint, & nullius bonae memoriae. Ea vero, quae ſacri Apoſtolorum canones, & Antiochenum, atque vniuerſalia concilia, & praedeceſſores noſtri, & praecipue fel. mem. Dominus Gregorius, & Vrbanus de his prohibuerunt, damnauerunt, ſtatuerunt, & firmauerunt; ego prohibeo, damno, conſtituo, & confirmo, & me illorum ſanctiones profiteor ſeruaturum. *Paſchalis ii. in ep. ad* Archiepiſ. *Viennen. in fine.* Vide. *Ap.* 30. G. 31. L. *Antioch.* 23.

CAP. XXXI.

De reb. ecleſ. alie. c. 2. Greg. ix. & in 3. collect.

Qui res eccleſiae petunt a Regibus. &c. irrita habeantur quae obtinent, & a communione eccleſiae eiuſdem excludantur. *Aruer. c. 4. Burch. lib. 15, c. 36. Iuo. par. 16. c. 37. decr.*

CAP. XXXII.

Si quis per ordinationem Regiam Epiſcopatum vſurpet, & aliquis de cõprouincialibus recipere eum praeſumpſerit, ſit a fratribus omnibus ſegregatus, & ab ipſorũ omniũ caritate remotus *Pariſ. c. 8. Iuo par. 5. c. 123. decr.*

CAP. XXXIII.

Laici presbyteros abſque iudicio proprii Epiſcopi non eiiciant de eccleſiis, nec alios immittere praeſumant. quia [quando preſbyteri ab Epiſcopis in parochiis ordinantur Diſt. 38. c. 2. neceſſe eſt, vt ab ipſis Epiſcopis diligenter inſtructi, eccleſias ſibi deputatas accipiant; ne per ignorantiam, quod abſit, etiam in ipſis diuinis ſacramentis offendant. &c. *Arelat. ſub Carolo c. 4.* Tolet. *iv. c. 2. Iuo lib. 3. tit. 2. c. 16. panor. et par. 3. c. 129. decr.* Anſel. *lib. 7. c.* 104.

CAP. XXXIV.

Interdicendum videtur clericis, ſiue laicis ne quis cuilibet presbytero praeſumat dare eccleſiam ſine licentia, & conſenſu Epiſcopi ſui. *Turon. ſub* Carolo *c. 15. Magun. ſub Raban. c. 12. Magun. ſub Arnul. c. 5.*

CAP. XXXV.

Inuentum eſt quod multi arbitrii ſui temeritate, & quod grauius eſt, ducti cupiditate, presbyteris quibuslibet abſque conſenſu ſuorum Epiſcoporum eccleſias dant, vel auferunt. Vnde oportet, vt canonica regula ſeruata nullus abſque conſenſu Epiſcopi ſui cuilibet presbytero eccleſiam det. Quam ſi iuſte adeptus fuerit, hanc non niſi graui culpa ſua, & coram Epiſcopo canonica ſeueritate amittat. *Cabilo. ſub* Carolo. *c. 42.* Capit. *lib. 7. cap. 65. in addit.* Burch. *lib. 3. cap. 112. Iuo lib. 2. tit. 4. cap. 19. panor. & par. 3. cap. 88. decr.*

16. q. 7. 38.

CAP. XXXVI.

Laici presbyteros non eiiciant de eccleſiis ſuis, neque conſtituant ſine conſenſu Epiſcoporum ſuorum. *Magun. c. 29.* Capit. *lib. 5. c. 82. Burch. lib. 3. c. 111. Iuo lib. 2. tit. 4. c. 20. panor. & par. 3. c. 87. decr.*

16. q. 7. c. 37.

CAP. XXXVII.

Peruentum eſt ad nos. &c. quod in monaſteriis regularibus laici in medio ſacerdotũ, & Leuitarum, ac ceterorum religioſorum virorum, vt domini, & magiſtri reſideant, & velut Abbates de illorum vita, & conuerſatione decernant, eoſque diiudicent, ac regimina animarum, ac diuina eis, ſecundum regulam, non ſolum ſine praeſentia, verum etiã ſine conſcientia Epiſcopi committant ſacraria. &c. Si quis hoc de cetero praeſumpſerit, & admonitus a tali praeſumptione ſe corrigere noluerit; & idem, & qui ei fauerit, vel conſenſerit, a corpore Chriſti ſeparetur, & ſanguine. Qui autem de monachis per talem manum obedientiam regularem ſuſceperit; grauioris culpae vindicta puniatur. Quod ſi poſt quiſquam illorum præſumpſerit, iudicio ſancti Spiritus praeſentis decreti auctoritate anathematizetur. *Synodus Holonien. apud Melden. c.* 10.

CAP. XXXIIX.

Nullus laicus presbyterum in eccleſiam mittere, vel eiicere praeſumat, niſi per conſenſum Epiſcopi. *Vorm. c.* 57.

CAP. XXXIX.

Decretum eſt, vt nullus laicorum alieni preſby-

presbytero ſuam commendet eccleſiam, præter conſenſum Epiſcopi : ſed eum prius mittat ſuo Epiſcopo, vel eius vicario, vt probetur, ſi ſcientia, aetate, & moribus talis ſit, vt ſibi populus Dei commendetur. *Saleguſtadien. cap. 13. poſt Burchardi decret. Iuo par. 15. cap. 179. decr.*

CAP. XL.

Nullus laicus presbyteros in ſuis eccleſiis mittat, niſi in manu Epiſcopi ſui. qui Epiſcopus curam animarum debet vnicuique presbytero commendare de parochiis eccleſiarum ſingulatum. *Synod. Bituricen. cap. 21. apud concil. Lemouicen. actio. 2.*

CAP. XLI.

Decreuit ſancta ſynodus, vt nullus Epiſcopus, Abbas, presbyter, vel quaelibet perſona de clero accipiat de manu Regis, vel Comitis, vel cuiuſlibet laicae perſonae donum Epiſcopatus, vel Abbatiae, vel eccleſiae, vel aliquarum eccleſiaſticarum rerum. &c. Si vero laici decretis canonicis reſiſtentes, eccleſias violenter tenere praeſumpſerint : ipſi excommunicentur. In eccleſiis vero illis nullum diuinum officium fiat, nullus ibi oret, lumen non ponatur, mortuus non ſepeliatur. &c. *Pictau. c. 1.*

CAP. XLII.

In eadem ſynodo (*loquitur de Romana ſub Greg. vij.*) inſtitutum eſt, vt qui a laico inueſtituram eccleſiae acciperet, anathemate vterque plecteretur, & qui ſcilicet daret, & qui acciperet. *Ex chronicis Caſsinenſis coenobij Leonis Oſtienſis Epiſcopi, lib. 3. c. 41.*

Ne laici rebus eccleſiaſticis ſe immiſceant, aut eas ſibi vindicent, aut tributa clericis imponant. Tit. XI.

CAP. I.

De ſchiſ. c. 1. Greg. ix. c. 2. eo. titu. in 3. collect.

ALienationes, ſeu donationes, quae per eoſdem ſchiſmaticos, ſiue per laicos factae ſunt de rebus eccleſiaſticis, omni careant firmitate, & ad eccleſiam ſine omni eius onere reuertantur. &c. *Alexan. iij. in conc. Later. cap. 2.*

CAP. II.

De iure patro. c. 4. Grego. ix. c. 5. eo. tit. in 1. coll.

In tantum quorundam laicorum proceſſit audacia. &c. vt tam eccleſias ipſas, quam earum homines, talliis, & exactionibus præſumant grauare: eos, qui amodo iſta commiſerint, anathemate decernimus feriendos. &c. *Alex. iij. in d. conc. Later. c. 14.*

CAP. III.

De immun. eccleſ. c. 4. Grego. ix. & in 1. collect.

Non minus pro peccato eorũ, qui faciunt, quam pro illorum detrimento, qui ſuſtinent, graue nimis eſſe dinoſcitur, quod in diuerſis partibus mundi, rectores, & Conſules ciuitatum, nec non & alii, qui poteſtatem habere videntur, tot eccleſiis frequenter onera imponunt, & ita grauibus eas, crebriſque exactionibus premunt, vt deterioris conditionis factum ſub eis ſacerdotium videatur, quam ſub Pharaone. &c. Ille quidem omnibus aliis ſeruituti ſubiectis, ſacerdotes ſuos, & eorum poſſeſſiones in priſtina libertate dimiſit, & de publico eis alimoniam miniſtrauit. Iſti vero vniuerſa fere onera ſua imponunt eccleſiis, & tot angariis eas affligunt, vt quod Hieremias ait, competat : Princeps prouinciarum facta eſt ſub tributo. Siue quidem foſſata, ſiue expeditiones, ſiue quaelibet alia ſibi arbitrentur agenda, de bonis eccleſiarum, clericorum, & pauperum Chriſti vſibus deputatis cuncta volunt fere compleri. Iuriſdictionem etiam, & auctoritatem Epiſcoporũ, & aliorum Praelatorum ita euacuant, vt nihil poteſtatis eis in ſuis videatur hominibus remanſiſſe. &c. Quocirca ſub anathematis diſtrictione ſeuerius prohibemus, ne de cetero talia praeſumant attentare, niſi Epiſcopus, & clerus tantam neceſsitatẽ, vel vtilitatem aſpexerint; vt abſque coactione ad releuandas communes neceſſitates, vbi laicorum nõ ſuppetunt facultates, ſubſidia per eccleſias exiſtiment conferenda. Si autem Conſules, aut alii de cetero id praeſumpſerint, † & commoniti deſiſtere forte noluerint; tam ipſi, quam eorum fautores excommunicationi ſe nouerint ſubiacere, nec communioni fidelium reddantur, niſi ſatisfactionem fecerint competentem paenitentes. *Alex. iij. in d. con. Latera. c. 19.*

Gen. 47.

Thren. 1.

† iſta commiſerint

CAP. IV.

De arbit. 8. Gregor. ix. c. 1. eo. titu. in 4. collect.

Prohibemus, ne ſuper rebus ſpiritualibus compromittatur in laicum. quia non decet, vt laicus in talibus arbitretur. *Inno. iij. in con. gen. Late. c. 40. in fine.*

CAP. V.

Sicut volumus, vt iura clericorum non vſurpent laici; ita velle debemus, ne clerici iura ſibi uindicent laicorum. quocirca vniuerſis clericis interdicimus, ne quis praetextu eccleſiaſticae libertatis, ſuam de cetero iuriſdictionem extendat in præiudicium iuſtitiae ſaecularis; ſed contentus exiſtat conſtitutionibus ſcriptis, & conſuetudinibus hactenus approbatis, ut quae ſunt Caeſaris, reddantur Caeſari; & quae ſunt Dei, Deo recta diſtributione reddantur. *Inno. iij. in d. con. gener. Latera. c. 42.*

Matt. 22.

CAP. VI.

De iureiura. 30. Grego. ix. c. 3. eo. tit. in 4. coll. Rom. 14.

Nimis de iure diuino quidam laici vſurpare conantur, cum viros eccleſiaſticos nihil temporale continentes, ab eis ad præſtãdum ſibi fidelitatis iuramenta compellunt. Quia vero ſecundum Apoſtolum, ſeruus domino ſuo ſtat, aut cadit: ſacri auctoritate concilii prohibemus, ne tales clerici perſonis ſaecularibus praeſtare cogantur huiuſmodi iuramentum. *Inno. iij. in d. conc. gener. Later. c. 43.*

CAP. VII.

De reb. eccle. alien.

Cum laicis quamuis religioſis, diſponendi

vlt. Gre. ix. c. 1. eo. t. t. in 4. collect.

de rebus eccleſiaſticis nulla ſit attributa poteſtas, quos ſubſequendi manet neceſsitas, non auctoritas imperandi; dolemus ſic in quibuſdam ex illis refrigeſcere caritatem; quod immunitatem eccleſiaſticae libertatis, quam nedum ſancti, ſed etiam Principes ſaeculares multis priuilegiis munierunt, nõ formidant ſuis conſtitutionibus, vel potius conſictionibus impugnare; non ſolum de feudorum alienatione, ac aliarum poſſeſsionũ eccleſiaſticarum, & vſurpatione iuriſdictionũ, ſed etiã de mortuariis, nec non & aliis, quæ ſpirituali iuri videntur annexa, illicite praeſumendo. Volentes igitur ſuper his eccleſiarum indemnitati conſulere, ac a tantis grauaminibus prouidere; conſtitutiones huiuſmodi, & vindicationes feudorum, ſeu aliorum bonorum eccleſiarum, ſine legitimo eccleſiaſticarum perſonarum aſſenſu praeſumptas, occaſione conſtitutionis laicae poteſtatis; cum non conſtitutio, ſed deſtitutio, vel deſtructio dici poſsit, nec non vſurpatio iuriſdictionum; ſacri approbatione concilii decernimus non tenere, praeſumptoribus per cẽſuram eccleſiaſticam compeſcendis. *Inno. iii. d. concil. gener. Lateran. cap.* 44.

CAP. IIX.

De immun eccl. 7. Grego. ix. c. 3. de cenſ. in 4. collect.

Aduerſus Conſules, ac rectores ciuitatũ, & alios, qui eccleſias, & viros eccleſiaſticos talliis, ſeu collectis, & exactionibus aliis aggrauare nituntur, volens immunitati eccleſiaſticae Lataranenſe concilium prouidere; praeſumptores huiuſmodi, ſub anathematis diſtrictione prohibuit, tranſgreſſores, & fautores eorum excommunicationi praecipiens ſubiacere, donec ſatisfactionem impendant competẽtem. &c. Quoniam vero nec ſic quorundam malitia contra Dei eccleſiam conquieuit; adiicimus, vt conſtitutiones, & ſententiae, quae ab excommunicatis huiuſmodi, vel de ipſorum mandato fuerint promulgatae, inanes, & irritae habeantur, nullo vmquam tẽpore valiturae. &c. nullus vano decipiatur errore, vt infra tempus regiminis ſuſtineat anathema, quaſi poſt illud nõ ſit ad ſatisfactionem debitam compellendus. nam & ipſum, qui ſatisfacere recuſauerit; et ſucceſſorem ipſius, ſi non ſatisfecerit infra menſem, manere decernimus eccleſiaſtica cenſura concluſum, donec ſatisfecerit competenter, cum ſuccedat in onere, qui ſubſtituitur in honore. *Inno. iii. in d. con. gen. Late. c.* 46.

CAP. IX.

Diſt. 96. c. 1. bene.

Requiratur, & deferatur (*ſcriptura Baſilii*) in medium, vt cuiuſmodi ſit, poſſit agnoſci. Et dum diceret, Hormiſda diaconus recitauit. Cum in vnum apud B. Petrum Apoſtolum reſediſſent, ſublimis, & eminentiſsimus vir, Praefectus Praetorio, atque Patricius, agens etiam vices praecellentiſsimi Regis Odoacris, Baſilius dixit: Quamquam ſtudii noſtri, & religionis intereſt, vt in Epiſcopatus electione concordia principaliter ſeruetur eccleſiae; ne per occaſionem ſeditionis, ſtatus ciuitatis vocetur in dubiũ; tamen admonitione beatiſsimi viri Papae noſtri Simplicii, quã ante oculos ſemper habere debemus: hoc nobis meminiſtis ſub obteſtatione fuiſſe mandatum; vt propter illum ſtrepitũ, & venerabilis Eccleſiae detrimentum, ſieum de hac luce tranſire contigerit, non ſine noſtra conſultatione cuiuſlibet celebretur electio. Et cum legeret, Creſconius Epiſcopus ciuitatis Tudertinae eccleſiae, ſurgens e conſeſſu dixit: Hic perpendat ſancta ſynodus, vti praetermiſſis perſonis religioſis, quibus maxime cura eſt de tanto Pontifice, laici electionem in ſuam redegerint poteſtatem: quod contra canones eſſe manifeſtum eſt. Item Hormiſda diaconus legit: Nam & cum quid confuſionis, atque diſpendii venerabilis Eccleſia ſuſtineret; miramur praetermiſſis nobis, quidquam fuiſſe tentatum: cum etiam Sacerdote noſtro ſuperſtite, nihil ſine nobis, debuiſſet aſſumi. Quare, ſi Amplitudini veſtrae, vel Sanctitati placet, incolumia omnia, quæ ad futuri Antiſtitis electionem reſpiciunt, religioſa veneratione† ſeruemus, hanc legem ſpecialiter praeferentes, quam nobis, haeredibuſque noſtris, Chriſtianae mentis deuotione ſancimus: ne vmquam praedium, ſeu ruſticum ſeu vrbanum, vel ornamenta, aut miniſteria eccleſiarum, quae nunc ſunt, vel quae ex quibuslibet titulis ad eccleſiarum iura peruenerint; ab eo, qui nunc Antiſtes ſub electione communi fuerit ordinandus, & illis qui futuris ſaeculis ſequentur, quocumque titulo, atque commento alienentur. Si quis vero aliquid eorum alienare voluerit; inefficax, atque irritum iudicetur, ſitque facienti, vel conſentienti, accipientique anathema. Maximus Epiſcopus Bleranae eccleſiae, dixit: Modo ſancta ſynodus dignetur edicere; ſi licuit laico homini anathema in ordine eccleſiaſtico dictare? aut ſi potuit laicus ſacerdoti anathema dicere, & contra canones, quod ei non competebat, conſtituere? dicite, vobis quid videtur? De me licuit laico legem dare? Sancta ſynodus dixit: Non licuit. &c. Hormiſda diaconus legit: Et is, qui praedium, ruſticum vel vrbanum iuris eccleſiaſtici fuerit conſecutus, nouerit ſe nulla lege, vel praeſcriptione munitum: ſed ſiue is, qui alienauerit, ſiue is, qui conſequenter voluntate contraria praedium huiuſmodi alienarum reuocare tentauerit, id cum fructibus reſtituat, qui illud fuerit conſecutus. &c. Quam etiam poenam, placuit accipientis haeredes, proheredeſq. reſpicere. in qua re cuilibet clericorum contradicendi ſit facultas. Iniquum eſt enim, & ſacrilegii inſtar, vt quae, vel pro ſalute, vel pro requie animarum ſuarum vnuſquiſque venerabili eccleſiæ pauperũ cauſa cõtulerit,

† honoratione.

aut

aut certe reliquerit; ab his, quos haec maxime ſeruare conuenerat, in alienitatem transferantur. Plane quaecunque in gemmis, vel auro, atque argento, nec non & veſtibus, minus apta vſibus, vel ornatui videbuntur eccleſiae, quae ſeruari, ac diu manere non poſſunt, ſub iuſta aeſtimatione vendantur, & erogationi religioſae proficiant. Cumque lecta fuiſſet, Laurentius (*Epiſcopus*) Mediolanenſis eccleſiae dixit: Iſta ſcriptura nullum Romanae ciuitatis potuit obligare Pontificem; quia non licuit laico ſtatuendi in eccleſia, praeter Papam Romanum, habere aliquam poteſtatem, cui obſequendi manet neceſſitas, nō auctoritas imperandi. maxime, cum nec Papa Romanus ſubſcripſerit: nec alicuius ſecundum canones Metropolitani legatur aſſenſus. Petrus Epiſcopus Rauennatis eccleſiae, dixit: Scriptura, quae in noſtra cōgregatione vulgata eſt, nullis eam viribus ſubſiſtere manifeſtum eſt: quia nec canonibus conuenit, & a laica perſona cōcepta videtur, maxime quia in ea nullus Praeſul ſedis Apoſtolicae interfuiſſe, vel propria ſubſcriptione firmaſſe monſtratur. Eulalius Epiſcopus Syracuſanae eccleſiae dixit: Scriptura, quae in ſacerdotali concilio recitata eſt, euidentiſſimus documentis conſtat inualida: primum, quod contra Patrum regulas a [laicis, quamuis religioſis, quibus nulla de eccleſiaſticis facultatibus aliquid diſponendi legitur vnquā attributa facultas, facta videtur. Deinde quod nullius Praeſulis Apoſtolicae ſedis ſubſcriptione firmata docetur. &c. *Syn.* Ro.*iii.ſub Symm.c.*1.2.3.*Burch.lib.*15.*c.*35.*Iuo par.*16.*c.*36. *decr.Anſel. lib.*5.*c.*9. & 10. & *lib.*4.*c. vlt.in* Ro.*Deuſd.c.*1. & 4.*Caeſar.li.*7.*c.*112.*et* 113.*Tarrac.li.*1.*c.*48.*et* 59.

16.q.7.c. 23.in placuit.

16.q.7.c. 24.

CAP. X.

Vt plebes eccleſiae nullatenus aut Comitibus, aut Epiſcoporum vaſſallis, aut vllis laicis in beneficia tribuantur. *Ioan.* IX. *in concil. Rauennat.par.*2.*cap.*10.

CAP. XI.

Vt cuiuslibet ordinis clericos laici non iudicent, nec de eccleſiis eiiciāt. *Nicola.* II. *in conc. Roma.c.*10.

CAP. XII.

Nullus iudex laicus, vel vicarius in eccleſia, vel cimiterio aliquam poteſtatem exerceat, vel aliquem diſtringat, aut capiat, aut furtum ibi requirat, *Greg.* VII. *in conc. Rom. ann.incer.c.*12.

CAP. XIII.

Interdictū eſt omnibus laicis, ne amplius altaria, vel eccleſias ſibi retineāt. *Vrb.* II. *in conc.Claram.c.*20.

CAP. IVX.

16.q.7.c. 24.

Stephanus martyr ſcribit: [Laicis, quamuis religioſi ſint, nullatenus tamen de eccleſiaſticis facultatibus aliquid diſponendi legitur vnquam attributa facultas. Neque deinde fieri permittimus, ſed omnino interdicentes prohibemus. [Si quis ergo Principū, vel aliorum laicorū diſpoſitionem, ſiue donationem † rerum ſeu poſſeſſionū eccleſiaſticarū ſibi vindicauerit, vt ſacrilegus iudicetur. Clerici vero, ſiue monachi, qui eas per eorum poteſtatem acceperint, excommunicationi ſubiiciantur. *Paſchal* II. *in conc. incer.c.*4. & 5. & 6.*Steph.epiſt.*2.*c.*9.*Troslc. c.*3.*Capit.lib.*5.*c.*249. & *lib.*6.*c.*294.

16.q.7.c. 25.

† dominationē.

CAP. XV.

Iuxta beatiſſimi Papae Stephani ſanctionem ſtatuimus, vt laici, quamuis religioſi ſint, nullam tamen de eccleſiaſticis rebus aliquid diſponendi habeant facultatem; ſed ſecundum Apoſtolorum canones omnium negotiorū eccleſiaſticorū curam Epiſcopus habeat, & ea velut Deo cōtemplante diſpenſet. Si quis ergo Principum, vel aliorum laicus diſpoſitionem, ſeu donationem rerum, ſiue poſſeſſionū eccleſiaſticarū ſibi vindicauerit, vt ſacrilegus iudicetur. *Calliſt.* II. *in conc.Ro. c.*4.*Viden.Steph vbi ſupra Apoſt.*38.

CAP. XVI.

Laici eccleſiaſtica terminare negotia non praeſumant. *Eug.* III. *in conc.Remen. c.* 5. *in editis c.*4.

c.2 de iudi. Greg. ix. & in 1.coll.

CAP. XVII.

Secundum Chalcedonenſium Patrum decreta ex proprio clero oeconomum ſibi conſtituat Epiſcopus. Indecorum eſt enim, laicū vicarium eſſe Epiſcopi, & ſaeculares in eccleſia iudicare, dicente Moyſe: Non arabis in boue, & aſino: id eſt, homines diuerſae profeſſionis in officio vno non ſociabis. &c. Si quis Epiſcopus eccleſiaſticam rem aut per laicalem procurationem adminiſtrandam elegerit, aut ſine teſtimonio oeconomi gubernandam crediderit; vere vt contemptor canonū, & fraudator eccleſiaſticarum rerum, non ſolum Chriſto de rebus pauperum iudicabitur reus, ſed etiam concilio manebit obnoxius. *Hiſpalen.* II *c.*9.*Vid.Chalc.*26.*Burch.lib.*1.*c.*89.*Iuo par.*5.*c.*195.*decr.*

16.q.7.c. 22.in nona.

Deutero. 22.b.

CAP. XIIX.

Saeculares, qui necdum ſunt ad clericatum conuerſi, res parochiarum, vel ipſas parochias minime ad regendum debeant habere commiſſas. *Cabilon.c.*5.

CAP. XIX.

Sacerdotes, & Principes a recto tramite deuiarunt. &c. quia & Principalis poteſtas diuerſis occaſionibus interuenientibus, ſecus quam auctoritas diuina ſe habeat, in cauſas eccleſiaſticas proſilierit; & ſacerdotes partim negligentia, partim ignorantia, partim cupiditate in ſaecularibus negotiis, & ſollicitudinibus mūdi, vltra quā debuerāt, ſe occupauerint. Et hac occaſione, aliter, quā diuina auctoritas doceat, in vtraque parte actū extitiſſe dubium non eſt. *Pariſ. ſub Ludou. & Loth.lib.*3.*c.*26.*Aquiſ.* II. *ſub Lud.par.*4.*c.*14.

CAP. XX.

Praecepta Regalia ſuper precariis eccle-

ſiaſticis fieri, nec ratio ſinit, nec auctoritas quolibet modo permittit. Quoniam praecepta in iure eccleſiaſtico firmare, indignum iudicet, neceſſe eſt, maieſtas Regia, niſi ab eccleſiaſtico rectore petantur. Idem autem cuſtos eccleſiae ſolertiſsime caueat; ne ſui ordinis, & eccleſiaſticae communionis forte immemor, contra auctoritatem, praeceptū Regium pro quacumque aſſentatione fieri petat. qui etſi fecerit, non audiatur. *Beluacen.. apud ſyn. Melden. c.* 22.

CAP. XXI.

Nemo viuente Epiſcopo eccleſiam illius, aut res ad eam pertinentes inuadere, aut dominari praeſumat, neque ſub voluntariae cleri, ac populi electionis obtentu, praeter voluntatem Epiſcopi quiſquam quacumq. ſaeculari poteſtate praeditus, quaſi oeconomum conſtituat. *Melden. c.* 47.

CAP. XXII.

Nemo laicorum presbyteros eccleſiarum ſuarum turpi villicationi, & ſecundum Apoſtolum ſaeculari, & inhoneſtae negotiationi implicare, nec ſecum aliorſum contra auctoritatem praeſumat ducere, quo miniſterium ſibi commiſſum cogantur negligere. Quod ſi contra interdicta praeſumpſerit, excommunicetur. *Melden. cap.* 49. *Burchard. lib.* 2. *cap.* 146. *Iuo par.* 6. *cap.* 219. *decret.* (*2. Timot. 2.*)

CAP. XXIII.

Vt praecepta illicita de rebus eccleſiae &c. a vobis facta reſcindantur, & vt de cetero ne fiant, caueatis. *Melden. ad Carolum Caluum Imp. c.* 84.

CAP. XXIV.

Nullus laicus, quamuis religioſus, praeſumat aliquid de rebus Deo dicatis, vel eccleſiae facultatibus, id eſt, nec dandi baſilicas, nec auferendi ſine conſenſu Epiſcopi habeat poteſtatem. &c. *Colon. ſub Carolo* III. *c.* 4.

Ne laici Gentilium, aut Iudæorum, aut hæreticorum dies feſtos colant, aut illorum ſuperſtitionibus faueant. Tit. XII.

CAP. I.

SI clericus, vel laicus ingrediatur ſynagogam Iudaeorum, vel haereticorum ad orandum; deponatur, & excommunicetur. *Ap.* 65.

CAP. II.

Clericus, qui cum Iudæis ieiunia, aut feſta celebrat &c. deponatur, laicus excommunicetur. *Ap. c.* 70.

CAP. III.

Si Chriſtianus oleum adferat † in templum gentilium, aut in Synagogam Iudaeorum, in diebus feſtis eorum, aut lucernas accenderit, excommunicetur. *Ap. c.* 71.

† auferat

CAP. IV.

Placuit prohiberi; vt cum rationes ſuas accipiunt poſſeſſores, quidquid ad idolum datum fuerit, acceptum non inferant: ſi vero poſt interdictum fecerint, per quinquennii ſpatia temporis a communione eſſe arcendos. *Elib. c.* 40.

CAP. V.

Admonere placuit fideles; vt quantum poſſunt, prohibeant, ne idola in domibus ſuis habeant. &c. *Elib. c.* 41.

CAP. VI.

Admoneri placuit poſſeſſores; vt non patiantur fructus ſuos, quos a Deo percipiūt, cum gratiarum actione a Iudaeis benedici; ne noſtram, irritam & infirmam faciant benedictionem. Si quis fecerit, ab eccleſia abiiciatur. *Elib. c.* 49.

CAP. VII.

Matronae, vel earum mariti veſtimenta ſua ad ornandam ſaeculariter pompam non dent. ſi fecerint, triennii tempore abſtineant. *Elib. c.* 57.

CAP. IIX.

Si in alicuius presbyterio † infideles, aut faculas accenderint, aut arbores, fontes, vel ſaxa venerentur: ſi haec eruere neglexerit, ſacrilegii ſe eſſe reum cognoſcat; dominus autem, vel ordinator rei ipſius, ſi admonitus emendare noluerit, communione priuetur. *Arel.* II. *c.* 23.

† praedio ſ.

CAP. IX.

Qui ſabbato vacant, vt Iudaei, anathema Chriſto ſint. *Laod. c.* 29.

CAP. X.

Non oportet cum hæreticis, vel ſchiſmaticis orare. *Laod. c.* 33. *Mar. Brac. c.* 71. (*1. q. 1. c. non licet 67.*)

CAP. XI.

Non oportet a Iudaeis, vel haereticis munera miſſa feſtiua accipere, neque cum eis feſtos dies agere. *Laod. c.* 37. *Vid. Ap.* 70. *Melden. c.* 73.

CAP. XII.

Non oportet a Iudaeis azyma accipere, aut communicare cum impietate eorū. *Laod. c.* 38. *Melden. c.* 73.

CAP. XIII.

Non oportet cum paganis feſta celebrare, & communicare impietati eorum. *Laod. cap.* 39.

CAP. XIV.

Filii ſacerdotum profana ſpectacula non celebrent, neque inſpiciant. Id & omnibus Chriſtianis praedicatur; vt vbi blaſphemiae ſunt non ingrediantur. *Carth. c.* 15. *G. Carth.* III. *c.* 11. *L.*

CAP. XV.

Auguriis, vel incantationibus ſeruientē, a conuentu eccleſiae ſeparandum. Similiter & ſuperſtitionibus Iudaicis, vel feriis inhaerentem. *Carth.* IV. *c.* 89. *Burch. lib.* 10. *c.* 7. *Iuo lib.* 8. *tit.* 6. *c.* 4. *paner. & par.* 11. *cap.* 35. *decr. Tarrac. lib.* 4. *c.* 73. (*26. q. 5. c. 11.*)

CAP. XVI.

Quicumque deinceps Epiſcopus, clericus, ſaecu-

ſaecularis (*Iudaeis*) contra fidem Chriſtianam ſuffragium, vel munere, vel fauore praeſtiterit; vt profanus, & ſacrilegus anathema effectus, ab Eccleſia catholica, & regno Dei habeatur extraneus; quia dignus eſt, vt a corpore Chriſti ſeparetur, qui inimicis Chriſti patronus efficitur. *Tolet. iv. c. 57. Tolet. iix. cap. 12.*

CAP. XVII.

28. q. 1. c. Nullus. Nemo clericus, vel laicus azyma apud Iudaeos comedat, aut cum eis habitet, aut in morbis vocet, aut ab eis medicinam accipiat, aut in balneis cum eis lauet; clericus deponatur, laicus excommunicetur. *Trull. c. 11. Iuo par. 13. c. 116. decr. Caeſaraugustan. lib. 8. cap. 102.*

CAP. XIIX.

Kalendas, vota, & brumalia, & Kalendas Martii † conuentum ex Chriſtianorum republica tollimus. Item mulierum publicas ſaltationes, & quae nomine falſorum Deorum gentilium, ex viris, vel mulieribus fiunt choreae, & feſta, quae omnia aliena ſunt a Chriſtianis. Nemo etiam vir mulieris ſtolam induat, nec mulier viri, neque perſonas comicas, vel ſatyricas, vel tragicas induant. Neque Dionyſi nomine exclamato voas exprimant. Neq. dum vinum in cuppis diffundunt, riſum moueant, ignorantiae, vel ſtultitiae praetextu daemoniacos modos operantes. Qui fecerint, clerici deponantur, laici excommunicētur. *Trull. c. 62. Paenit. Rom. tit. 7. c. 1.*

† Maii ſ.

CAP. XIX.

Incendia, vel pyras, quae ante domos, vel officinas in Neomeniis quidam ponunt, & ſuper ea veteri modo tranſiliunt, ceſſare iubemus. Quiſquis tale fecerit; clericus deponatur, laicus excommunicetur. Scribitur enim quarto Regum, Manaſſem altare aedificaſſe militiae caeli. &c. *Trull. c. 65.* 4. Reg. 21. 4.

CAP. XX.

Qui iurant, vt gentiles, paenitentia canon coercet, nos excommunicatione. *Trull. c. 95. Vid. Baſil. c. 80.*

Ne laici fiant Epiſcopi, presbyteri, vel diaconi; aut inferioris ordinis clerici: ſed per gradus, & tempora aſcendant.

Tit. XIII.

Vide ſupra libro quarto, titulo ſexto, & libro ſexto, titulo vi. & libro vij. titulo quarto ſcripta: quibus adde infra ſcripta.

CAP. I.

ANathematizamus Photiam, qui contra ſacras regulas, & ſanctorũ Pontificum Romanorum veneranda decreta, repente de curiali adminiſtratione, ſaecularique militia ſublatus, ſuperſtite Ignatio Patriarcha CP. eſt inſtitutus. &c. *Libellus eccleſiae Romanae approbatus ab iix. ſynodo CP. acti. 1. ſub Hadrian. ij.*

CAP. II.

Vt nullus laicus ad quemlibet gradum eccleſiaſticum repente promoueatur, niſi poſt mutatum habitum ſaecularem, diuturna conuerſatione inter clericos fuerit cõprobatus. *Nic. 4. in ſyn. Rom. cxiij. Epiſcopor. c. 13.*

CAP. III.

Quod ſemel, aut ſecundo neceſſitas haereticorum intulit, contra Apoſtolica praecepta, velut lege licitum praeſumi (*ſcimus*;) neophytum, vel laicum, qui nullo eccleſiaſtico functus fuerit officio, inconſiderate, vel presbyterum, vel diaconum ordinare, quaſi meliores Apoſtolis ſint, quorum audeant mutare praeceptum, & qui non didicit, iam docere compellitur. Ita nullus reperitur idoneus clericorum nec inter diaconos, nec inter alios clericos inuenitur, qui ſacerdotio dignus habeatur. Sed ad condemnationem eccleſiae laicus poſtulatur. quod ne fiat vitta, admoneo, praedico. *Syric. epiſt. 3. c. 3.* 1. Tim. 3. 6.

CAP. IV.

De laicis, quos canones ordinare prohibent, certum eſt quidem hoc regulas eccleſiaſticas continere; ſed non ita definitum eſt, vt de omnibus ſit laicis conſtitutum. Neque enim clerici naſci, & non fieri poſſunt. &c. *Inno. ep. 4. c. 3. Iuo par. 6. c. 95. decr.*

CAP. V.

Abſtineatur ab illicitis ordinationibus. Nullus ex laicis, nullus digamus. &c. ordinetur. *Caeleſt. ep. 2. c. 6.*

CAP. VI.

Ne quis laicũ ad ordinem clericatus admittat, & ſinat fieri, vnde & illum decipiat, & ſibi cauſas generet, quibus reus conſtitutis decretalibus fiat. *Caeleſt. ep. 3. c. 2. Nicol. in epiſt. ad Mich. Imp. incip. Principatũ. poſt prin. lecta in iix. ſyn. ſub Hadr. ij. act. 4. Anſel. lib. 7. c. 28. Tarrac. lib. 1. c. 124. & lib. 3. c. 4.* Diſt. 61. quid proderit c. 7.

CAP. VII.

Ne laicus ſine religione promiſſa clericus ordinetur. *Epaun. c. 37.*

CAP. IIX.

De ordinationibus clericorum obſeruandum eſſe decreuimus, vt nullus ſaecularium ad clericatus officium praeſumat accedere, niſi cum Regis iuſſione, aut cum iudicis voluntate: ita vt filii clericorum, id eſt, patrũ, auorum, ac proauorum, quos ſupradicto ordine parentum conſtat obſeruatione ſubiunctos, in Epiſcoporum poteſtate, & diſtrictione conſiſtant. *Aurel. c. 6. al. 4.*

CAP. IX.

Non promoueantur ad ſacerdotium, qui ſeruili conditioni obnoxii ſunt: qui ignoti ſunt: qui neophyti, vel laici ſunt: qui ſaeculari militiae dediti ſunt: qui curiae nexibus obligati ſunt: qui inſcii litterarum ſunt. &c. Diſt. 51. qui in aliquo. c. 5.

qui

qui per gradus eccleſiaſticos non aſcenderunt. &c. *Tolet.iv.c.*18.

Ne laici dominicis, & feſtis diebus abſint ab eccleſia ſua. Tit. XIV.

CAP. I.

SI quis in ciuitate poſitus, tres dominicas ad eccleſiam non acceſſerit, pauco † tempore abſtineat, vt correptus eſſe uideatur. *Eliber.c.*21.

† tanto

CAP. II.

Scimus tempore præterito Patres ſtatuiſſe; vt ſi quis laicus in vrbe verſatus tres dominicos dies, in tribus hebdomadibus non conueniſſet, priuaretur communione. Si ita de laicis, cur non idem de Epiſcopis dicendum? *Sarditen.cap.*11.G.14.L.

CAP. III.

De conſ. diſtinct. 1. ſi quis 34.

Paſcha, Natali Domini, Epiphania, Aſcenſione Domini, Pentecoſte, & natali Sancti Ioannis Baptiſtae, & ſi qui maximi dies in feſtiuitatibus habentur, non niſi in ciuitatibus, aut parochiis miſſas teneant. *Agath.c.*21.*Iuo par.*4.*c.*9 *decr.*

CAP. IV.

Vt ciues, qui ſuperiorum ſollemnitatum, id eſt, Paſchae, & Natalis Domini, vel Pentecoſtes ſollemnitatibus cum Epiſcopis intereſſe neglexerint, cum in ciuitatibus communionis, vel benedictionis accipiendae cauſa poſitos ſe noſſe debeant; triennio a communione priuentur eccleſiae. *Agath c.*63.

CAP. V.

De inuitandis ciuibus ad certas ſollemnitates. Ciues natalium ſuperiorem noctem Paſchae, ac Natiuitatis Domini ſollemnitatem (*agant cum*) Epiſcopis; nec intereſt, in quibus ciuitatibus poſitus accipiendae benedictionis deſiderio non venerit expetendus. *Epau.cap.*35.

CAP. VI.

*De conſe. d.*3.*c.*5.

Nulli ciuium Paſchae, Natalis Domini, vel quadrageſimae † ſollemnia, in villa liceat celebrare, niſi quem infirmitas probabitur tenuiſſe. *Aurel.cap.*25.*al* 27.*Burchar. lib.*2.*c.*75.*Iuo par.*4.*cap.*12 *decr.*

† quinquageſimae ſ.

CAP. VII.

Xvi. Kalen. Ian. vſque in diem Epiphaniae, qui eſt iix. Id. Ianuar. continuis diebus nulli liceat de eccleſia ſe abſentare in domibus, nec ſecedere ad villam, nec montes petere, nec nudis pedibus incedere; ſed concurrere ad eccleſiam. Quod qui non obſeruauerit de ſuſpectis; anathema ſit in perpetuum. *Caeſar.c.*4.

CAP. IIX.

Vt feſtiuitates praecipuas, Domini Natale, Paſcha, Pentecoſten, & ſi quae aliae ſunt, presbyteri, & ciues natu maiores celebrent in ciuitate cum ſuo Epiſcopo, non villis. &c. *Aruer.c.*14.*Burch.li*,2.*c.*231.*Iuo par.*6.*c.*306.*decr.*

CAP. IX.

Quiſquis de prioribus ciuibus Paſcha extra ciuitatem tenere voluerit, ſciat ſibi a cuncta ſynodo eſſe prohibitum. Sed principales feſtiuitates ſub praeſentia Epiſcopi teneant, vbi ſanctum decet tenere conuentum. Tamen ſi aliquis certa neceſſitate aſtringatur, vt hoc implere non poſſit; ab Epiſcopo poſtulet commeatum. Quod ſi hoc poſtulare deſpexerit, & eundem locum idem in feſtiuitate praeſentibus † tenere voluerit; ſuſpendatur. *Aurel.iv. c.*3.

† poſtea ſ.

CAP. X.

Cuſtodite diem Dominicam. &c. Si quis veſtrum proximam habet eccleſiam, properet ad eandem; & ibi dominico die ſemetipſum praecibus lacrimiſque afficiat. Sint oculi, manuſque veſtrae toto illo die ad Deum expanſae. &c. *Matiſcon.ij.c.*1.

CAP. XI.

Epiſcopus, presbyter, diaconus, clericus, laicus, qui ſine neceſſitate in tribus hebdomadibus tribus Dominicis diebus non conuenit in eccleſia ſua; clericus deponatur, laicus excommunicetur. *Trul.cap.*81.

Fideles erudiantur a ſacerdotibus. Tit. XV.

CAP. I.

SI quis ſaecularium amore religionis ſe ad quemcumque ſacerdotum crediderit conferendum; ipſe ſibi eum, quem erudiendi gratia ſuſcepit, vindicabit. *Arel.ij.c.*36.

CAP. II.

Filij ſacerdotum profana ſpectacula non celebrent, neque inſpiciant. Id & omnibus Chriſtianis praedicatur, vt vbi blaſphemiae ſunt, non ingrediantur. *Cartha.c.*15.G.*Cartha.ij.c.*11.L.

De honore a laicis, & alijs deferendo his, qui digni ſunt. Tit. XVI.

CAP. I.

DE honore nimio non deferendo ab Epiſcopis Principibus, & Strategis; *Synod. iix.*CP. *ſub Had.ij.c.*14.

CAP. II.

Catholicum, qui pro catholica fide. &c. tribulationes patitur honore omni a ſacerdotibus honorandum, etiam & per diaconum ei victus adminiſtretur. *Carth.iv.c.*43.

CAP. III.

Pauperes, & ſenes eccleſiae plus ceteris honorandi ſunt. *Carth.iv.c.*83.

CAP. IV.

Qui primatu dignitatis, atque reuerentiæ, vel gratiae ob meritum in Palatio honorabiles

biles habentur, hia a innioribua modeſtua honor per omnia deferatur; qui etiam minorea a ſenioribus & dilectionis amplectantur affectu, & vtilitatia imbuantur exemplo. *Tolet.vi.cap.13.*

De energumenis, & amentibus. Tit. XVII.

CAP. I.

SI quia daemonem habeat, ne fiat clericus; cum fidelibus purgatua autem recipiatur, & ſi ſit dignus, clericus fiat. *Ap.c.79.*

CAP. II.

Diſt.33. c.5. Vſque adeo ſane comperimus illicita quaeque prorumpere, vt daemoniis, ſimilibuſque paſſionibus irretitis, miniſteria ſacroſancta tractare tribuatur. Quibua, ſi in hoc opere poſitis aliquid propriae neceſſitatia occurrat, quis de ſua fidelium ſalute confidat; vbi miniſtros ipſos curationia humanae tanta perſpexerit calamitate vexari? atque ideo neceſſario remouendi ſunt, ne quibuſlibet, pro quibus Chriſtus eſt mortuua, ſcandalum generetur infirmis. &c. *Gelaſ. epiſtol.1.cap.21. Burch.lib.2.cap.20.* Iuo *par.2. cap.*88. *& lib.6.cap.*40.*decr.*

CAP. III.

Energumeni, qui ab erratico ſpiritu exagitatur, nomen, neque ad altare cum oblatione recitandum, neque (*ipſum*) permittendũ, vt ſua manu in eccleſia miniſtret. *Elib.c.29.*

CAP. IV.

Eos, qui a ſpiritibua immundis vexantur, ſi in fine mortis fuerint conſtituti, baptizari placet. Si vero fideles fuerint, dandam eia eſſe communionem. Si lucernas publice accendant, abſtineant a communione. E*liber.c.37.*

CAP. V.

Diſt.23. c.17. De poteſtate, quam habet exorciſta imponendi manus ſuper energumenos. C*artha.iv.c.7. Rab.lib.1.cap.*10 *de inſtitu.cleric.* Iuo *lib.3.tit.3.cap.* 10.*panor. & par.6.cap.16.decret. Anſel.lib.7.cap.49.*

CAP. VI.

De conſe. d.5.c.12. omnia. Omni die exorciſtae energumenis manua imponant. *Carth.iv.c.90. Burch.lib.2.cap.223.Iuo par.6.c.298.decr.*

CAP. VII.

Ibid. Pauimenta domorũ Dei energumeni verrant. *Carthag.iv.c.91.*

CAP. IIX.

Ibid. Energumenis in domo Dei aſſidentibus victus quotidianus per exorciſtas oportuno tempore miniſtretur. *Carth iv.c.92.*

CAP. IX.

26. q.6. qui recedunt.7.in fine. Amentibua quaecunque ſunt pietatis, conferenda ſunt. *Arauſ.c.13.*

CAP. X.

Energumeni baptizati, ſi de purgatione ſua curent, & ſe ſollicitudini clericorum tradant, monitiſque obtemperent, omnimode communicent, ſacramenti ipſiua virtute vel muniendi ab incurſu daemonum, quo infeſtantur, vel purgandi, quorum iam oſtenditur vita purgatior. *Arauſ c.14.*

CAP. XI.

Energumenis catechumenis, in quantum vel neceſſitas exegerit, vel oportunitas permiſerit, de baptiſmate conſulendum. *Arauſ. c.15.*

CAP. XII.

Energumeni non ſolum nõ aſſumendi ſunt ad vllum ordinem clericatus; ſed & illi, qui ordinati ſunt, ab impoſito officio ſunt repellendi. *Arauſ.c.16.Burch.lib.2.c.34.Iuo par.6.c.135.decr.*

CAP. XIII.

Ne duarum vxorum vir. &c. aut qui publice aliquando arreptus ſit, ad ordines promoueatur. *Aurel.iij.c.6.*

CAP. XIV.

Bene ſiquidem maiorum regulis definitum eſt, vt daemoniis, aliiſque paſſionibus irretitis miniſteria ſacra tractare non liceat. Cui praecepto conſenſu rationis adhibito, id communiter definimus; vt nullus de ijs, *Diſt.33. c.3.* qui aut in terram arrepti a daemonibus eliduntur, aut quolibet modo vexationis incurſibua efferuntur, vel ſacris audeant miniſtrare altaribua, vel indiſcuſſi ſe diuinia ingerãt ſacramentia; exceptis illis, qui variis corporum incommoditatibus dediti, in eiuſmodi paſſionibua in terram approbantur eliſi. qui tamen & ipſi tamdiu erunt ab officli ſui, & ordine, & loco ſuſpenſi, quouſque vnius anni ſpatio per diſcretionem Epiſcopi inueniantur ab incurſu daemonum alieni. *Tolet.xi.cap.13.Burch.lib.3.c.72. Iuo par.2.c.125.decr.*

CAP. XV.

Exorciſtae, cum ordinantur, ſicut ait canon, accipiunt de manu Epiſcopi libellum, in quo ſcripti ſunt exorciſmi, accipientes poteſtatem imponendi manus ſuper energumenos. &c. *Iſid.lib. 2.c.13. de eccleſ. offic. apud Aquiſgr.c.4. in fin.*Raban*.lib.1.c.10.de inſtit.cleric.*Vid.*Carth.iv.c.7.*

Parentes filios nutriant, & erudiant. Tit. XIIX.

CAP. I.

SI quis ſuos liberos derelinquat, & non nutriat, & quod in ſe eſt, ad pietatem non inducat, ſed exercitii religioſi praetextu negligat, anathema ſit. *Gang.c.15.Iuo par.8.c.318.decr.* Item liberi parentes nutriant. *Gangr.c.11.Iuo ibid.c.319.* *Diſt.30.c.14.& c.1*

CAP. II.

Epiſcopi, & clerici filios ſuos non emancipent, niſi moribus, & aetati eorum conſuluerint: vt peccatia eorum non ipſi grauentur. *Carthag.35.* G. *Cartha.iij. cap.14. L.Afr.2.L.*

CAP.

CAP. III.

Vt parentes filios ſuos,& patrini eos,quos de fonte lauacri ſuſcipiunt, erudire ſummopere ſtudeant.illi,qnia eos genuerunt, & eis a Domino dati ſunt: iſti,qnia pro eis fideiuſſores exiſtunt. *Arela. ſub* Carolo *c.19.*

CAP. IV.

Quonam modo parentes educare debeant filios,multis teſtimoniis confirmatur; vt Iob cap.1.& 3.Regum cap.2.Tobiae cap.1.4.14. *Aquiſgran.ij. ſub* Ludouico *parte* 4.*c.*12.*Pariſien ſub* Lud.*& Lothario lib.*3.*c.*25.

Filii obediant parentibus,& ſerui dominis ſuis. Tit. XIX.

CAP. I.

HOnora patrem tuum,& matrem tuam; vt ſis longaeuus ſuper terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi. E*xodi c.*20. *poſt princip.*

CAP. II.

Honora patrem tnum, & matrem, ſicut praecepit tibi Dominus Deus tuus; vt longo viuas tempore, & bene ſit tibi in terra, qnam Dominus Deus tuus daturus eſt tibi. *Deuter.c.*5.*in med.*

CAP. III.

In opere,& ſermone, & omni patientia honora patrem tuum,vt ſuperueniat tibi benedictio a Deo, & benedictio illius in nouiſſimo maneat.&c. Quam malae famae eſt, qui derelinquit patrem,& eſt maledictus a Deo, qui exaſperat matrem. *Eccleſiaſtici c.*3.*poſt prin.*

CAP. IV.

Deus dixit: Honora patrem, & matrem: & qui maledixerit patri, vel matri; morte morlatur.&c. *Chriſtus apud* Matth.*c.*15.*poſt prin.& Mar.c.*7.*poſt prin.*

CAP. V.

Filii obedite parentibus veſtris in Domino: hoc enim iuſtum eſt. Honora patrem tuum, & matrem tuam, quod eſt mandatum primum in promiſſione: vt bene ſit tibi,& ſis longaeuus ſuper terram. Et vos patres nolite ad iracundiam prouocare filios veſtros: ſed educate illos in diſciplina, & correptione Domini. Serui obedite dominis carnalib. cum timore,& tremore, in ſimplicitate cordis veſtri, ſicut Chriſto: non ad oculum ſeruientes, quaſi hominibus placentes, ſed vt ſerui Chriſti,facientes voluntatem Dei ex animo, cum bona voluntate ſeruientes ſicut Domino,& non hominibus.ſcientes,quoniam vnuſquiſque quodcumque fecerit bonum, hoc recipiet a Domino,ſiue ſeruus,ſiue liber. Et vos domini eadem facite illis remittentes minas, ſcientes, quia & illorum, & veſter dominus eſt in caelis, & perſonarum acceptio non eſt apud Deũ.*Paul epiſt.ad Epheſ. c.*6.*in prin.*

CAP. VI.

Filii obedite parentibus per omnia: hoc enim placitum eſt Domino. Patres nolite ad indignationem prouocare filios veſtros; vt non puſillo animo fiant. Serui obedire per omnia dominis carnalibus non ad oculum ſeruientes, quaſi hominibus placentes; ſed in ſimplicitate cordis timentes Deum. I*dem in epiſt.ad* Coloſ.*c.*3.*in fine.*

CAP. VII.

Seruos dominis ſuis ſubditos eſſe,in omnibus placentes,non contradicentes,non fraudantes; ſed in omnibus fidem bonam oſtendentes: vt doctrinam Saluatoris noſtri Dei ornent in omnibus. *Idem epiſt. ad Titum c.* 2. *poſt princip.*

CAP. IIX.

Serui ſubditi eſtote in omni timore dominis,non tantum bonis, & modeſtis,ſed etiam dyſcolis. Haec eſt enim gratia, ſi propter Dei conſcientiam ſuſtinet quis triſtitias,patiens iniuſte.*Petrus ep.*1.*c.*2.*ante fin.*

CAP. IX.

Domini a ſeruis ferendi ſunt, vt ſub exercitatione tolerantiae, ſuſtineantur temporalia, ſperentur aeterna. *Zephyr.epiſt.*1.*ante fi.*

CAP. X.

Semper illud Pauli prae oculis habeatur *Coloſ.4.a.*
ſalubris admonitionis dicẽtis: Domini, quod iuſtum eſt, & aequum, ſeruis praeſtate ſcientes, quoniam & vos dominum habetis in cælo. & alibi,cum ſeruis, ut obedirent dominis carnalibus, praecepiſſet,adiunxit; Scientes *Epheſ.6.b*
inquiens, quod vnuſquiſque veſtrum, quodcumque fecerit bonum, hoc conſequetur a Domino ſiue ſeruus, ſiue liber. &c. *Nicol. ad conſul.*Bulgaror.*c.* 21.

CAP. XI.

Patres a filiis honorari, non ſolum diui- *Exo.20.b.*
nis,verum etiam humanis legibus praecipitur. *Nicol.in epiſt.ad Mich* Imper. *ante med.*

CAP. XII.

Si quis religionis praetextu docuerit ſer- *17. q.4.§*
uum, vt non obediat domino, & vt ſeparetur *quis alie-*
a miniſtrando: neque cum benignitate mini- *nũ.37.38*
ſtret, anathema ſit. G*ang.c.*3.*Mart.* B*rac.*47. B*urch.lib.*8.*c.*25.*& lib.*11.*c.*62. I*uo par.*7.*c.*45.*& par.*13.*c.*48.*& par.*16.*c.*102.*decr.*

CAP. XIII.

Si qui liberi ſeparentur a parentibus ma- *Diſt.30.§*
xime fidelibus pietatis praetextu, neque de- *qui filij.*
bitum honorem parentibus praebeant, vene- *1.*
rantes eorum religionem: anathema ſint. G*ang.c.*16.*Iuo par.*8.*c.*319.*decr.*

CAP. XIV.

Admonendi ſunt fideles ſanctae Dei Eccleſiae, vt filios ſuos, & filias ſuas doceant parentibus obedientiam exhibere, dicente Do- *Eccleſiaſti*
mino: Fili honorifica patrem tuum. Nam & *ci 7.c.*
ipſi ſe parentes erga filios ſuos,ac filias ſuas modeſte debent agere, dicente Apoſtolo: Et *Ephe.6.a*
vos parentes nolite ad iracundiam prouocare filios veſtros. Nam & hoc dicendum eſt eis, vt ſi illi genitali affectu parcere velint iniuriis filiorum, non has impune Dominus

ſinit,

finit, niſi forte digna pœnitentia exhibeatur, & quia leuius eſt filiis, parentum quaelibet flagella ſuſcipere, quam Dei iram incurrere. *Theodulph. ad presbyter. Aureli. c. 33.*

De ſeruis, & libertis non ordinandis. Tit. XX.

Vide infra volumine ſecundo, vbi agitur de ſacrameto ordinationis.

Quo pacto ſerui poſſint effici monachi. Tit. XXI.

Vide poſita libro nono titulo duodecimo. quibus adde cap. unic.

c. 1. de regul. Greg. ix. & c. 3. eo. tit in 1. collect. DE clericis hoc ſtatuimus; vt ii, qui hactenus inuenti ſunt, ſiue in canonico, ſiue in monachico ordine tonſurati ſine corũ voluntate; ſi liberi ſunt, vt ita permaneant. Et deinceps cauendum, vt nullus tondeatur ſine legitima aetate, & ſpontanea voluntate, vel cum licentia domini ſui. *Magunt. c. 23.*

Quo modo manumitti poſſint ſerui eccleſiæ. Tit. XXII.

CAP. I.

SI (*Epiſcopus*) de ſeruis eccleſiae libertos fecerit numero competenti, in ingenuitate permaneant, ita vt ab officio eccleſiæ non recedant. *Aurel. iv. c. 9.*

CAP. II.

Si res praeceſſoris tui Gaudentii Epiſcopi eccleſia veſtra non poſſidet; liberi, qui ab eo facti ſunt, non ſunt legitime abſoluti. Ceterum ſi res illius in compenſationem eccleſiae veſtrae deſeruiunt; illi prorſus maneant liberi. Nam vt dictum eſt, ſi praeſtitum de rebus ſuis non fecit, tale † damnum ferre † non debuit. Propterea ergo de vno conſenſu omnes ſignificamus, magis humanius, quam ſeuerius cogitantes; vt hi, quos conſtat tali conditione fuiſſe liberatos, in iure eccleſiae maneant, vt idonei; & peculium ſuum non aliis perſonis, ſed tantum filiis ſuis derelinquant. Ipſis quoque filiis, & nepotibus cum peculiis ipſorum quaſi idoneis, in iure eccleſiae permanentibus, in extraneam eis non liceat perſonam quippiam tranſmittere. Si qui eorum ſine haerede deceſſerint, peculium eorum ſanctae proficiat eccleſiae. *Hiſpalen. c. 1.*

† eccleſię † inferre

CAP. III.

Ea vero mancipia, quae memoratus de iure eccleſiae ſublata ſuis proximis contulit, ſi ſimilia de proprio ſuo eccleſiae ipſi non compenſauit; eccleſia veſtra abſque aliqua oppoſitione recipiat, &c. Durum eſt enim, atque irreligioſum; vt Epiſcopus, qui eccleſiaſticis ſtipendiis viuit, & proprietatem ſuam lucris eccleſiae minime cõfert, aliorum oblationes a iure eccleſiaſtico priuet. *Hiſpalen. c. 2.*

CAP. IV.

Epiſcopi, qui nihil ex proprio ſuo Eccleſiae Chriſti compenſauerunt, diuinam ſententiam metuant, & libertos ex familiis eccleſiae ad condemnationem ſuam facere non praeſumant. Impium eſt enim, vt qui res ſuas eccleſiae Chriſti non contulerit, damnum inferat, & ius eccleſiae alienare contendat. Tales ergo libertos ſucceſſor Epiſcopus abſque aliqua oppoſitione ad ius eccleſiae reuocabit, quia eos non aequitas, ſed improbitas abſoluit. *Tolet. iv. c. 66. Burch. li. 3. c. 189. Iuo par. 3. c. 249. decr.* *12. q. 2. eſſ. c. 39. de reb ecleſiae c. 4 Gregor. ix. & c. 5. eo ti in 1. collect.*

CAP. V.

Epiſcopus, qui mancipium iuris eccleſiae non retento eccleſiaſtico patrocinio manumitti deſiderat; duos meriti eiuſdem, & peculii coram concilio eccleſiae, cui praeeminet, per commutationem ſubſcribentibus ſacerdotibus offerat; vt rata, & iuſta inueniatur definitio commutantis. Tunc enim liberam manumiſſionem ſine patrocinio eccleſiæ concedere poterit; quia eum, quem libertati tradere diſponit, iam iuri proprio acquiſiuit. Huiuſmodi autem liberto aduerſus eccleſiam, cuius iuris extitit, accuſandi, vel teſtificandi denegetur licentia. Quod ſi praeſumpſerit; placet, vt ſtante commutatione in ſeruitutem propriam reuocetur, cui nocere conatur. *Tolet. iv. c. 67. Burch. lib. 3. c. 176. Iuo par. 3. c. 237. & par. 16. c. 65. decr.* *12. q. 2. c. 58.*

CAP. VI.

Sacerdotes, qui aut res ſuas eccleſiae relinquunt, aut nihil habentes, aliqua tamen praedia, aut familias eccleſiis ſuis conquirunt; licebit illis aliquos de familiis eiuſdem eccleſiae manumittere, iuxta rei collatae modum, quem antiqui canones decreuerunt; ita vt cum peculio, & poſteritate ſua ingenui ſub patrocinio eccleſiae maneant, vtilitates iniunctas ſibi, iuxta quod potuerint, proſequentes. *Tolet. iv. c. 68. Burch. lib. 3. c. 177. Iuo par. 3. c. 238. decr.* *De reb. eccleſ. c. 3. Grego ix. & in 1. collect.*

CAP. VII.

Multi ſacerdotes, prout illius conceſſit diuina gratia, habent, vnde canonicum ordinem impleant, & ſic libertos faciant, & ſunt multi, qui nihil habentes ad hanc gratiam veniunt, & ſic libertos facere praeſumunt: tales libertos regula canonica eſſe non iubet ſtabilitos. &c. Placuit huic ſanctae ſynodo, vt quiſquis digne iuxta canonicam regulam libertus fuerit factus, in libertate maneat, & a patrocinio eccleſiae ipſe, aut poſteritas eius numquam diſcedat. Quiſquis vero, non vt ordo canonicus poſcit, libertus fuerit factus, quamuis prolixitas temporis in ſcripturae ſuae textu inueniatur; quia a ſeruitio eccleſiae numquam viſus eſt abſceſſiſſe, & canonica ſententia reſcindi iubet talem libertatem; ille, & poſteritas omnis eius in ſerui-

ſeruitio permaneat ſanctae eccleſiae, cui deuincti manent per veram originem. illos vero per omnia ſtabilitos in libertate eſſe ſtatuimus, qui ab his Epiſcopis liberi ſunt, vel fuerunt facti, qui de ſuo bona plurima ſanctae eccleſiae, in qua praeſident, per ſuae ſcripturae textum cognoſcuntur contuliſſe. Et hi quamlibet iubeantur eſſe ſtabiles, nullo modo recidendi ſunt a patrocinio ſanctae eccleſiae. &c. Haec forma eſt in presbyteris ſeruanda; quicumque voluntate Epiſcopi ſui iuxta canonicam regulam de familia ſuae eccleſiae libertos facere voluerint. *Emerit.c.*20.

CAP. IIX.

Non eſt dubium, a ſanctis Patribus definitum fuiſſe, vt omnes liberti, qui ab Epiſcopis ex propriis familiis eccleſiae manumiſſionis gratia titulantur, poſt decedentis Epiſcopi obitum, mox vt alius peruenerit Epiſcopus, infra anni ſpatium libertates ſuas repraeſentent: quo ſecundum canonis ſententiam per ſuas profeſſiones debitam originis ſuae conditionem agnoſcant. Sed quia ita ſpeciali modo ſancta decreuit ſynodus; vt ſi ipſi liberti infra anni ſpatium ſuperuenienti ſuo Pontifici chartulas libertatis ſuae praeſentare neglexerint, protinus eos in priſtinam ſeruitutis redigant conditionem. &c. Quia ergo comperimus, quoſdam Pontifices, potius lucra ſua ampliare ſtudentes, quam de mercedis opere Domino placentes, liberos, quos ex familia eccleſiae a ſuis praedeceſſoribus inueniunt, pro eo quod chartulas libertatis ſuae infra conſultum tempus non repraeſentant, ſtatim eos in propriam ſeruitutem redigere. Vnde hoc pietatis ſtudio, generali modo ſubrogamus beneficium; vt ſi iidem liberti forſitan ignorauerint ordinem canonum, aut certe, vt adſolet fieri, ad praeſentandas libertates ſuas tepuerint; ipſius Pontificis ſollicitudo, (*qui*) mox in ſedem ſibi creditam ſucceſſerit, per clerum, aut domeſticos perquirere procurabit, quos decedentes Epiſcopi de familiis eccleſiae manumiſſionis gratia titulauerint: vt eoſdem Pontifice praemonente ipſi liberi chartulas libertatis ſuae repraeſentent: qualiter nec liberti eccleſiae de inſtitutione canonum ignorantes ſe eſſe perhibeant, nec ſacerdotis callida voluntas pateſcat; vnde contra ordinem reducantur manumiſſi ad originem ſeruitutis. Quos, ſi Pontifice praemonente contempſerint infra anni ſpatium ſuas libertates propriae ſedis Epiſcopo pandere; licitum ſit ei ſecundum canonum ſanctiones, in iure eccleſiae ſuae reducere ſeruituros. *Caeſarauguſt.iij.c.*4.

Liberti eccleſiae ſemper ſunt addicti ipſi eccleſiae, cuius fuerunt ſerui, & omnes eorum poſteri.

Tit. XXIII.

CAP. I.

De libertis, ſi qui presbyteri, vel diaconi ab Epiſcopis facti ſunt, ſecundum modum, quo canones antiqui dant licentiam, ſint liberi, & tamē a patrocinio eccleſiæ, tam clerici, quam ab eis progeniti non recedant. Ab aliis quoque libertati traditi, & eccleſiis commendati, patrocinio Epiſcopi colligantur; & ne cuiquam donentur, a Principe hoc Epiſcopus poſtulet. *Tolet.iij.c.*6. 12. q.2.c. 63.

CAP. II.

Liberti eccleſiae, quia numquam moritur eorum patrona, a patrocinio eiuſdem numquam diſcedant, nec poſteritas quidem eorum, ſicut priores canones decreuerunt. Ac ne forte libertas eorum in futura prole non pateat; ipſaque poſteritas naturali ingenuitate obnitēs, ſeſe ab eccleſiae patrocinio non ſubtrahat, neceſſe eſt, vt tam hi liberti, quam ab eis progeniti profeſſionem Epiſcopo ſuo faciant, per quam ex familia eccleſiae libertos effectos ſe eſſe fateantur, eiuſque patrocinium non relinquant, ſed iuxta virtutem ſuam obſequium ei, vel obedientiam praebeant. *Tolet.iv.c.*69.*Burch. lib.*3.*c.*185.*Iuo par.*3.*c.*245.*decr.* 12.q.2.c. 65.

CAP. III.

Eccleſiae liberti, eorumque progenies, eidem Baſilicae, de qua libertatis gratiam meruerunt, obſequia prompta, ſinceraq. parabunt: qui ſicut hoc in obſequio pro poſſibilitate ſui, quod vtiles ingenui dabunt; ita quoque in emendatione culparum, quod inutiles ingenui ſuſtinebunt. *Tolet.ix.c.*15.

Quibus de cauſis liberti eccleſiae in ſeruitutem reuocentur.

Tit. XXIV.

CAP. I.

Libertos, quos (*Epiſcopi*) ſacerdotes, vel diaconos de eccleſia ſibi commiſſa facere voluerint, actus eccleſiae proſequi iubemus. Quod ſi facere contempſerint, placuit eos ad proprium reuerti ſeruitium. *Agath.c.*49.*Iuo par.*3.*c.*161.*decr.* 12.q.2.c. 35.*diaconi.*

CAP. II.

Libertorum ſtatus, qui contra Epiſcopum ſuum, vel patronam eccleſiam nituntur, decidi potius, quam conſeruari conuenit: vt quorum libertas pernicioſa eſt, ſit ſalutifera ſeruitus: & qui ſuperbire nouerint adepta libertate prædíti, diſcant obedire ſubiecti. *Hiſpal.ij.c.*8.*in fine.* 12.q.2.c. 61. *octauæ ſi.*

CAP.

CAP. III.

12. q. 2. c. 58. *Epiſco pus, qui.* Liberto, aduerſus eccleſiam, cuius iuris extitit, accuſandi, vel teſtificandi denegetur licẽtia. Quod ſi praeſumpſerit, placet vt ſtante commutatione, in ſeruitutem propriam (*eius*) reuocetur, cui nocere conatur. *Toletan. iv. cap. 67. in fine. Burchar. lib. 3. c. 176. Iuo par. 3. c. 237. & par. 16. c. 65. decr.*

CAP. IV.

12. q. 2. c. 61. Liberti eccleſiae, qui a patrocinio eius diſcedentes quibuſlibet perſonis adhaeſerũt, ſi admoniti redire contempſerint, manumiſſio eorum irrita ſit; quia per obedientiæ contemptum ingrati actione tenentur. *Tolet. iv. c. 70. Burch. li. 3. c. 184. Iuo par. 3. c. 244. decr.*

CAP. V.

De ſeru. non ordi. c. 3. Greg. ix. & c. 4 eo. tit. in 1. collect. De familiis eccleſiae conſtituere presbyteros, & diacones per parochias liceat, quos tamen vitae rectitudo, & probitas morum commendat. Ea tamen ratione, vt antea manumiſſi libertatem ſtatus ſui percipiant, & denuo ad eccleſiaſticos honores ſuccedant, &c. Quidquid autem talibus, aut per libertatem conceſſum, aut ſucceſſione extiterit datum, aut a quolibet quoquo modo collatum, non licebit eis quippiam inde in extraneas perſonas tranſmittere; ſed omnia ad ius eius eccleſiae, a qua manumiſſi ſunt, poſt eorum obitum pertineant. His quoque, ſicut & ceteris eccleſiae libertis accuſandi, vel teſtificandi aduerſus eccleſiam aditus intercluditur. Ad quod ſi aſpirauerint, nõ ſolum libertatis beneficio eareant; ſed etiam honoris gradu, quem non dignitate naturae, ſed tẽporis neceſſitate promeruerunt. *Tolet. iv. c. 73.*

CAP. VI.

12. q. 2. c. 64. Longinquitate ſaepe fit temporis, vt non pateat conditio originis: vnde iam decretum eſt in anteriori vniuerſalis concilii canone, vt profeſſionem ſuam liberti eccleſiae debeant facere. &c. qui profiteantur ſe & de familiis eſſe eccleſiae, & eccleſiae obſequium numquam relicturos. His adiicimus, vt quotiens curſum vitae ſacerdos impleuerit, omnes liberti eccleſiae, vel ab eis progeniti, chartulas ſuas in conſpectu omnium debeant ipſi, qui ſubſtituitur, Pontifici publicare, & profeſſiones ſuas in conſpectu eccleſiae renouare; quatenus ſtatus ſui uigorem obtineant & obedientia eorum eccleſia non careat. Si autem aut ſcripturas libertatis ſuae intra annum ordinationis noui Pontificis manifeſtare contempſerint, aut profeſſiones renouare noluerint; vacuae, & inanes chartulae ipſæ remaneant, & illi origini ſuae redditi ſint perpetuo ſerui. *Tolet. iv. c. 9.*

CAP. VII.

Decet, vt hi, quorum parentes titulum libertatis de familiis eccleſiae perceperunt, intra eccleſiam, cui obſequium debent, cauſa eruditionis enutriantur. Contẽptus quippe eſt patronorum, ſi ipſis neglectis, aliis ad educandum detur progenies manumiſſorum. Itaque cenſemus; vt ſine ſtatus ſui praeiudicio, ab Epiſcopo habeantur in doctrinae obſequio; quatenus & illi debitum reddant famulatum, & nullum patiantur ſuae ingenuitatis detrimentum. Eos vero, qui aliter, quam ſententia noſtra decreuerit, agere tentauerint; inuitos iubemus ab Epiſcopis ad hoc ipſum reduci. Quod ſi forte parentes eorum eos Pontificibus ſuis dare contempſerint, & alios ſibi patronos adoptauerint; ingratorum libertorum lege feriantur. *Tolet. vi. c. 10.*

De coniugio ſeruorum, & libertorum. Tit. XXV.

CAP. I.

QVaecumque mancipia ſub ſpecie coniugii ad eccleſiae confugerint ſepta, vt per hoc credant poſſe fieri coniugia: minime eis licentia tribuatur, nec talis coniunctio a clericis defenſetur. quia probatum eſt, vt ſine legitima traditione coniuncti, pro religionis ordine ſtatuto tempore ab eccleſiae communione ſuſpendantur; ne in ſanctis locis talis coitus miſceatur. De qua re decernimus; vt parentibus, aut propriis dominis, prout ratio poſcit, perſonarum accepta fide reſtituti, ſub ſeparatione promiſſioni reddantur. Poſtmodum tamen a parentibus, atque dominis libertate conceſſa, ſi voluerint, eos propria voluntate coniungant. *Aurel. iv. cap. 23.*

CAP. II.

Cunctis eccleſiarum libertas, tam viris, quam feminis, eorumque propagini interdicitur iudicio generali; ne deinceps cauſa conubii, aut Romanis ingenuis copulentur, aut Gotthis. Quod ſi hoc factum quandoque patuerit; permixtione tali genita proles numquam merebitur ius debitae dignitatis; nec eccleſiae vmquam carebit obſequiis, cuius beneficio donum meruiſſe noſcitur libertatis. *Tolet. ix. cap. 13.*

CAP. III.

Si contingat quemcumque de libertis eccleſiae, eorumque proſapiae contra primæuas, modernaſque Patrum regulas aut Gotthis, aut Romanis ingenuis copulari; tam illis, quam eorum ſtirpi non licebit ab eccleſiae patrocinio euagari: ſed ad debita obſequia reuerti cogendi ſunt; aut ſi redire noluerint, quaecumque vel parentes eorum, vel ipſi ab eccleſia ſunt adepti, vel in eius patrocinio viſi ſunt conquiſiſſe, inſiſtente Pontifice, in ditionem propriae reducantur eccleſiae. *Tolet. ix. cap. 14.*

CAP. IV.

Dictum nobis eſt, quod quidam legitima ſeruorũ matrimonia, poteſtatiua quadã præ ſumptione dirimant, non admittentes illud Euangelicũ: Quod Deus coniũxit, homo non 29. q. 2. c. ult.

Matt. 19. a.

Digitized by Google

ſeparet. Vnde nobis viſum eſt, vt coniugia ſeruorum non dirimantur, etiam ſi diuerſos dominos habeant, ſed in vno coniugio permanentes, dominis ſuis ſeruiant. Et hoc in illis obſeruandum eſt, vbi legalis coniunctio fuit, & per voluntatem dominorum. *Cabilon. ſub Carolo c.* 30. *Capitul. lib.* 7. *c.* 55. *in addit. Burch. lib.* 9. *c.* 26. *Iuo lib.* 6. *tit.* 2. *c.* 5. *panor.* & *par.* 8. *c.* 54. & 167. & *par.* 16. *c.* 335. *decr.*

CAP. V.

Statuimus, & libere iudicamus; vt quiſquis liber libertam, hoc eſt, ex ancilla per manumiſſionem, & Regalem largitionem liberam factam, legitime in matrimonium duxerit, vlterius habere debebit tamquã vnam ex nobili genere progenitam, excepta fornicationis cauſa, & quamdiu illa viuat, nullam aliam accipiat. &c. *Tribur. c.* 38. *Vid. Leon. ep.* 90. *cap.* 4.

De manumiſsis in eccleſia. Tit. XXVI.

CAP. I.

DE manumiſſionibus ſane in eccleſia dicendis, ſi id noſtri conſacerdotes per Italiam facere reperiuntur, noſtrae etiam erit fiduciae iſtorum ordinem ſequi; data plene licentia miſſo legato; vt quaecumque digna fide pro ſtatu eccleſiae, & ſalute animarum agere potuerit, nos laudabiliter in conſpectu Domini accepturos. &c. Ab vniuerſis Epiſcopis dictum eſt: Omnibus placent haec. *Carth. c.* 65. G. *Afr.* 31. *L. Magunt. ſub Raba. c.* 9.

CAP. II.

Item placuit, vt de manumiſſionibus in eccleſia celebrandis, ab Imperatore petatur. *Carth. c.* 83. G. *Afr.* 49. *L.*

CAP. III.

Diſt. 87. c. 6. eod. in fin. In eccleſia manumiſſos, & per teſtamentum eccleſiae commendatos, ſi quis in ſeruitutem, vel obſequium, vel ad coloniarũ conditionem imprimere † tentauerit, animaduerſione eccleſiaſtica coërcebitur. *Arauſ. c.* 7. *Burch. lib.* 3. *c.* 187. *Iuo lib.* 2. *tit.* 9. *c.* 3. *panor.* & *par.* 3. *c.* 154. & 247. *decr.*

† renocare.

CAP. IV.

Comperimus eos, qui in eccleſiis iuxta conſuetudinem a ſeruitio fuerint abſoluti, pro libito quorumcumque iterum ad ſeruitium reuocari: impium eſſe tractauimus. &c. quaecumque mancipia ab ingenuis dominis ſeruitute laxantur, in ea libertate maneant, quam tunc a dominis perceperunt. Huiuſmodi quoque libertas, ſi a quocumque pulſata fuerit, cum iuſtitia ab eccleſiis defendatur. praeter eas culpas, pro quibus leges collatas ſeruis libertates reuocare iuſſerunt. *Aurel. v. c.* 7.

CAP. V.

Indignum eſt, vt ii, qui in ſacroſancta eccleſia iure noſcuntur legitimo manumiſſi, aut per epiſtolam, aut per teſtamentum, aut per longinquitatem temporis libertatis iure fruuntur, ne a quolibet iniuſtiſsime inquietentur. Vniuerſa ſacerdotalis congregatio dixit: Iuſtum eſt, vt contra calumniatorum omnium verſutias defendantur, qui patrocinium immortalis eccleſiae concupiſcunt. &c. *Matiſc.* 9. *c.* 9.

Communia de ſeruis, & libertis eccleſiæ, & aliorum. Tit. XXVII.

CAP. I.

SI quos de ſeruis eccleſiae bene meritos ſibi Epiſcopus libertate donauerit, collatam a ſucceſſoribus libertatem placuit cuſtodiri; cum hoc, quod eis manumiſſor in libertatem contulerit: quod tamen iubemus viginti ſolidorum numeri modum in terrula, vel vineola, vel hoſpitiolo tenere. &c. *Agath. c.* 7. *Iuo par.* 16. *c.* 50. *decr.* 12. q. 2. c. 57.

CAP. II.

Libertos legitime a dominis ſuis factos eccleſia, ſi neceſſitas exegerit, tueatur. Quos ſi quis ante audientiam aut peruadere, aut ſpoliare praeſumpſerit, ab eccleſia repellatur. *Agath.* 29. *Iuo lib.* 2. *tit.* 9. *c.* 1. *panor.* & *par.* 3. *c.* 159. & *par.* 16. *c.* 15. *decr.* Diſt. 87. c. 7.

CAP. III.

Fugitiui domos ſuas, aut familias deſerentes, qui etiam ſi reuocati fuerint. &c. ab Epiſcopo, ſi voluerit, aut ſi ita illi meruerint, diſtrahantur. *Agath.* 46. *Caeſar. lib.* 7. *c.* 78. 12. q. 2. c. 54.

CAP. IV.

Mancipia monachis donata, ab Abbate nõ liceat manumitti. *Agath. c.* 56. *Epaun. c.* 8.

CAP. V.

De genere ſeruili id decreuimus obſeruandum, vt deſcendens inde poſteritas, vbicumque quamuis poſt longa ſpatia temporum reperiatur in loco, cui auctores eius conſtat fuiſſe depoſitos, ſtudio ſacerdotis in ea, quae conſtituta eſt a deuotis conditione, permaneat. Cui praecepto ſi quis ſaecularium humanae cupiditatis impulſu crediderit obuiandum, quouſque ſe corrigat, ab eccleſia ſuſpendatur. *Aurel. iv. c.* 31.

CAP. VI.

De degeneribus ſeruis, qui ſepulchris defunctorum pro qualitate ipſius miniſterii deputãtur, hoc placuit obſeruari; vt ſub qua ab actoribus fuerint conditione dimiſsi, & ſiue haeredibus, ſiue eccleſiae pro defenſione fuerint deputati; voluntas defuncti circa eos in omnibus debeat conſeruari. Quod ſi eccleſia eos de fiſci functionibus in omni parte defenderit; tam illi, quam poſteri eorum eccleſiae defenſione in omnibus potiantur, & occurſum impendant. *Pariſ. c.* 9.

CAP. VII.

Innuente, & conſentiente domino Reccaredo Rege id praecepit ſacerdotale concilium;

Digitized by Google

cilium; vt clericos ex familia fiſci nullus audeat a Principe donatos expetere: ſed tradito capitis ſui tributo, eccleſiae Dei, cui ſunt alligati, vſque dum viuunt, regulariter adminiſtrent. *Tolet.iij.c.*8.

CAP. IIX.

*Diſt.*87. *c.*8. Liberti eccleſiae, qui a quibuſcumque manumiſſi ſunt, & eccleſiae patrocinio commendati exiſtunt; ſicut regulae antiquorum Patrum conſtituerunt, ſacerdotali defenſione a cuiuſlibet inſolentia protegantur, ſiue in ſtatu libertatis eorum, ſiue in peculio, quod habere noſcuntur. *Tolet.iv.c.*71.*Burch.lib.*3.*c.*286.*Iuo lib.*2.*tit.*9.*c.*2.*panor.& par.*3.*c.*246. *& par.*16.*c.*52.*decr.*

CAP. IX.

*Diſt.*54. *c.*5. Quicumque libertatem a dominis ſuis ita percipiunt, vt nullum ſibi in eis obſequium patronus retentet: iſti ſi ſine crimine capitali ſunt, ad clericatus ordinem liberi ſuſcipiantur; quia directa manumiſſione abſoluti noſcuntur. Qui vero retento obſequio manumiſſi ſunt; pro eo quod adhuc patrono ſeruituti tenentur obnoxii, nullatenus ſunt ad eccleſiaſticum ordinem promouendi; ne quãdo voluerint eorum domini, fiant ex clericis ſerui. *Tolet.iv.c.*72.*Burch.lib.*2.*c.*25. *Iuo lib.*3.*tit.*5.*c.*5.*panor.& par.*6.*c.*126.*decr.*

CAP. X.

15. *q.* 8. *cũ multae.c.* 3. Filii ſubdiaconorum, & ſuperiorum haereditatem parentum non accipiunt, & in ſeruitutem eius eccleſiae, de cuius ſacerdotis, vel miniſtri ignominia nati ſunt, iure perẽni manebunt. *Tolet.ix.c.*10.*Iuo par.*6.*c* 425.*decr.*

CAP. XI.

*Diſt.*54. *c.*4. Qui ex familiis eccleſiae, ſeruituri deuocantur in clerum, ab Epiſcopis ſuis libertatis, neceſſe eſt, vt percipiant donum: & ſi honeſtae vitae claruerint meritis, tunc demum maioribus fungantur officiis. Quos vero flagitii ſordidauerit incorrigibilis nota, perpetua ſeruitus conditionis religet in cathenã. *Tolet.ix.c.*11.*Iuo par.*6.*c.*373.*decr.*

CAP. XII.

Si ſacerdos libertatẽ ſeruis eccleſiae conferre voluerit, non a die confectionis ſcripturae, tempus annorum computatum tenebit; ſed ex eo, cum eum, qui ſcripturam confecit, verius obiiſſe conſtiterit. *Tolet.ix.c.*12.

CAP. XIII.

Libertis eccleſiæ, eorumque propagini, ex omnibus, quae de iure eccleſiae noſcuntur habere, nihil licebit in extraneum dominũ tranſactione quacumque deducere: ſed ſi ex his quaelibet vendere fortaſſe voluerint; ſacerdoti eiuſdem eccleſiae offerant conueniẽter emenda, earumque pretia rerum, vt eis placuerit, aut diſpenſent, aut habeant. Nam & in dominium partis alterius, rei ſuae cenſum nullo modo tranſire permittimus. Suis ergo filiis, vel propinquis, eiuſdem eccleſiae vel ſeruitio, vel patrocinio ſubiugatis, quaecumque vendere, vel donare voluerint, aditus omnino patebit. *Tolet.ix.c.*16.

CAP. XIV.

Pietatis eſt maximae, & religionis intuitus, vt captiuitatis vinculum omnino a Chriſticolis redimatur. &c. Nullus mancipium extra fines, vel terminos, qui ad regnũ Clodouei Regis pertinent, penitus debeat venumdare; ne, quod abſit, per tale commercium, aut captiuitatis vinculo, vel quod peius eſt, Iudaicae ſeruituti mancipia Chriſtiana teneantur implicita. *Cabilo.*9.

CAP. XV.

Seruos, qui a ſuis dominis manumittuntur ſub tribus teſtibus frui honore decernimus, qui praeſentes libertati vires, & fidem adferent. *Trull.cap.*86.

CAP. XVI.

Propter peccatum primi hominis humano generi poena diuinitus illata eſt ſeruitutis; ita, vt quibus aſpicit non congruere libertatem, his miſericordius irroget ſeruitutem. &c. Quantum attinet ad rationem, non eſt perſonarum acceptio apud Deum, qui mũdi eligit ignobilia, & contemptibilia, & quae non ſunt, vt ea, quae ſunt, deſtrueret; ne glorietur omnis caro, hoc eſt, carnalis potentia cum illo. Vnus enim Dominus aequaliter, & dominis fert conſultum, & ſeruis. Melior eſt ſubiecta ſeruitus, quam elata libertas. Multi enim inueniuntur Deo libere ſeruientes ſub dominis conſtituti flagitioſis; qui etſi ſubiecti ſunt illis corpore, praelati tamen ſunt mente. *Iſidor.lib.*3. *de ſumm.bono cap.*47.*apud Aquiſgran.cap.*104. *Epheſ.*6.*b Coloſ.*3.*d* 1.*Cor.*1.*d*

CAP. XVII.

Meminiſſe debent, qui res eccleſiae, atque familiam ſub manu ſua habent, non eos debere ſeuere, & crudeliter cum eis agere; ſed cogitare, quia vtrorumque dominus eſt in caelis: & conſuetum, atque antiquum ab eis ſeruitiũ exigant, nihil ſuperaddentes. *Aquiſgr.ij.ſub Ludou.par.vlt.c.*20.

CAP. XIIX.

Serui eccleſiarum, quibuſcumque poteſtatibus ſubditi, vnde melior conſuetudo, vel deuotior commendatio ex tempore, & iuſſione domini Ludouici, vel certe domini Caroli, ſiue etiam Pipini non exiſtit, ſaltem xx. diebus in anno, eidem eccleſiae ad reficiẽdas ipſius ruinas abſque moleſtia ſeruire ſinantur. &c. *Meld.*62.

Communia de laicis.

Tit. XXIIX.

CAP. I.

PRaecipimus tam dioeceſanis Epiſcopis, quam perſonis, quae praeerunt capitulis celebrandis; vt per cenſuram eccleſiaſticam appellatione remota compeſcant aduocatos, patronos, vicedominos, rectores, & Conſules, magnates, & milites, ſeu quoſli- *De Hat. monac.* 7. *Grego.ix. c.*2.*eo.tit. in* 4. *coll.*

bet alios; ne monaſteria praeſumant offendere in perſonis,ac rebus. & ſi forſitan offenderint,eos ad ſatisfactionem compellere nō omittant, vt liberius,& quietius omnipotenti Deo valeant famulari.*Inn.iij.in conc.gen. Later.c.12.in fine*.

CAP. II.

Si quis clericus,aut laicus a communione ſuſpenſus,ſeu non communicans,ad aliā properet ciuitatem,& ſuſcipiatur ſine cōmendaticiis litteris,& qui ſuſceperunt,& qui ſuſceptus eſt,communione priuentur.Excommunicato vero proteletur ipſa correptio,tāquam qui mentitus ſit, & eccleſiam Dei ſeduxerit. *Ap.c.12.13.G.13.L.Capitul.lib.1.c.3.*

CAP. III.

Diſt.45. Epiſcopū. 7. Fideles peccantes, vel infideles delinquenter verberans,vt ab eis timeatur, Epiſcopus presbyter,diaconus,deponatur. *Ap.c.27. G. 28.L.Anſel.lib.6.c.159.*

CAP. IV.

Diſt.38. c.vlt. Nullus propter opprobrium ſenectutis, aut iuuētutis,vel nobilitatem generis,a paruulis,& minus eruditis, ſi quid forte eſt vtilitatis, aut ſalutis, inquirere negligat. &c. *Clem.epiſt.3. poſt prin.*

CAP. V.

Magiſtratum anno,quo agit Duumuiratū, prohibere placet, vt ſe ab eccleſia cohibeat. *Elib.c.56.*

CAP. VI.

Ne feminae ſuo potius, quam maritorum nomine, laicis ſcribere audeant, qui fideles ſunt;vel litteras alicuius pacificas, ad ſuum ſolum nomen ſcriptas,accipiant.*Elib.c.81.*

CAP. VII.

De Praeſidibus,qui fideles ad Præſidatum impetu proſiliunt,ita placuit;vt cum promoti fuerint, litteras accipiant eccleſiaſticas communicatorias.ita tamen,vt quibuſcumque locis geſſerint, ab Epiſcopo eiuſdem loci cura de illis agatur;vt cum coeperint contra diſciplinam publicam agere,tūc demum a communione excludantur. Similiter & de his fiat,qui remp.agere volunt.*Arel.i c.7.*

CAP. IIX.

Diſt 30. quae.umque c.2. Si qua mulier propter diuinum cultum,vt aeſtimat, crines attondeat, quos ei Deus ad ſubiectionis materiam tribuit;tamquā præceptum diſſoluens obedientiae,anathema ſit. *Gangr.c.17.Burch.lib.8. c.62. Iuo p.7.c.80. & par.8.c.320.decr.Caeſar.lib.9.c.54.*

CAP. IX.

Diſt.30. haec in fine.c.16. Diuitias cum iuſtitia,& benignitate† non reiicimus.*Gan.in fine.Iuo par.8.c.321.decr.*

CAP. X.

†operib. bonis. Clericus,vel laicus non communicet in aliena plebe,ſine litteris Epiſcopi ſui. *Carth. i.c.7.*

CAP. XI.

Diſt 71. nullum.c. vlt. Nullus peregrinorum ſine pacificis ſuſcipiatur epiſtolis. *Antioch.c.7. Aquiſgr.49.Capit.lib.1.c.3.Burch.lib.2.c. 137. & 138. Iuo par. 6.c. 211. & 212. decr. & lib.3.tit.5.c. 24.& 25. panor.*

CAP. XII.

Non oportere quemquam Chriſtianorum cogi ad ſpectacula (*theatrorum, ceterorumque ludorum*) maxime quia in his exercendis,quæ cōtra præcepta Dei ſunt, nulla perſecutionis neceſsitas a quoquā adhibēda eſt, ſed, vti oportet, homo in libera volūtate ſubſiſtat ſibi diuinitus conceſſa. Corporatorum enim maxime periculum conſiderandum eſt, qui contra praecepta Dei magno terrore coguntur ad ſpectacula conuenire. *Afric.c.28. L.Carth.62.G.*

CAP. XIII.

Vt qui ludricam artē exercuerunt,ſi Chriſtiani fiant,non cogantur ad eam redire: petatur ab Imp.*Afri.c.30.L.Carth.64.G.*

CAP. XIV.

Admonendi ſunt domini ſubditorum, vt circa ſuos pie, & miſericorditer agant; nec eos qualibet iniuſta occaſione condemnent, non vi opprimant, nō illorum ſubſtantiolas iniuſte tollant;nec ipſa debita,quae a ſubditis reddēda ſunt,impie,ac crudeliter exigantur.*Turo.ſub Carolo c.49.Capitul.li.2.c.44.*

CAP. XV.

Quia conſtat in eccleſia diuerſarum conditionū homines eſſe,vt ſint nobiles,& ignobiles,ſerui, coloni, inquilini, & cetera huiuſcemodi nomina: oportet, vt quicumque eis praelati ſunt,clerici ſiue laici,clementer erga eos agant, & miſericorditer eos tractent, ſiue in exigendis ab eis operibus, ſiue in accipiendis tributis,& quibuſdam debitis; ſciātque,eos fratres ſuos eſſe, & vnum ſecum habere patrem Deū,cui clamant; Pater noſter, qui es in caelis: vnam matrem ſanctam Eccleſiam quæ, eos intemerato ſacri fontis vtero gignit.Diſciplina igitur eis miſericordiſſima,& gubernatio oportuna adhibenda eſt. diſciplina,ne indiſciplinate viuendo,auctorē ſuum offendant; gubernatio,ne in quotidianis vitae commeatibus Praelatorum adminiculo deſtituti fatiſcāt.*Cabil.ſub Carolo c.31.* *Matt.6.*

CAP. XVI.

Laici in eorum miniſterio obediant Epiſcopis ad regendas eccleſias Dei, viduas, & orphanos defenſandos, & vt obedientes ſint eis,ad eorum Chriſtianitatem ſeruandā. Et Epiſcopi conſentientes ſint Comitibus,& iudicibus ad iuſtitias faciēdas.&c.*Magun.c.8.*

CAP. XVII.

Lex Chriſti non ſpecialiter clericis,ſed generaliter cunctis fidelibus eſt a Deo attributa;licet in Euangelio quædam ſint præcepta ſpecialia, quae ſolummodo contemptoribus mundi, & Apoſtolorum ſectatoribus conueniant;cetera tamen cūctis fidelibus,vnicuiq. ſcilicet in ordine, quo ſe Deo ſeruire deuouit, indiſſimulanter obſeruanda cenſentur. *Pariſien.ſub Lud.& Lotha.lib.2.c.7.in prin.*

CAP. XIIX.

Chriſtiani modo diſſimiles ſunt iis, qui Apoſtolorum tempore floruerunt. longe enim illi pietate, miſericordia, aliiſq. virtutibus

timis praeſtabant; nunc autem magna ex parte auaritia, aliiſque vitiis abundant. *Pariſien.d.c.7.poſt prin.*

CAP. XIX.

Illud cunctis volentibus confirmatum eſt, ve qui diſciplina eccleſiaſtica noxii, ſiue ingenui ſiue ſerui, coercentur, nulli audeât eos tueri, & vindictam eorum in quoſlibet ad poteſtatem Epiſcoporum pertinentium retorquere. &c. *Synod. apud B. Medardum c.7.*

LIBER VNDECIMVS

De haereticis, & apoſtatis, & ſchiſmaticis.

NE QVISQVAM DE FIDE CATHOLICA diſputet in turba: neve ſymbolum fidei componat.

TIT. PRIMVS.

CAP. I.

CONSTITVIT ſanctum concilium; vt nemini liceat aliam fidem proferre, conſcribere, vel componere, quam eam, quae praeſtituta, ac praeſcripta eſt a ſanctis Patribus, qui Nicaeae in Spiritu ſancto coacti fuerunt. Qui autem audeant aliam fidem vel componere, vel producere, vel proferre volentibus conuerti ad agnitionem veritatis ſiue ex Gentilitate, ſiue ex Iudaiſmo, ſiue ad alia qualicumq. ſecta; ſi quidem Epiſcopi, vel clerici ſint, ab Epiſcopatu, & a clero remoueantur, ac prohibeantur: ſin autem laici ſint, anathemate percellantur. *Epheſ.c.7.refertur act.1.concil.Chalced.poſt cap.12.eiuſd.Epheſ.*

CAP. II.

Decreuit ſancta, atque vniuerſalis haec ſynodus; aliam fidem nemini licere proferre, ſiue conſcribere, aut exponere, vel ſentire, vel aliter tradere. Sed eos, qui audent vel componere aliam fidem, vel proferre, vel docere, vel tradere aliud ſymbolum volentibus ad cognoſcendam ſe conuertere veritatem ex ritu Pagano, ſiue Iudaico, vel qualicumque haeretico: eos, ſi quidem Epiſcopi, ſiue clerici ſunt, alienos eſſe Epiſcopos ab Epiſcopatu, & clericos a clero; quod ſi monachi, vel laici fuerint, anathematizari. *Chalc.act.5.in def.in fine.*

CAP. III.

Definimus, aliam fidem nulli licere proferre, aut conſcribere, componereve, aut ſapere, vel etiam aliter docere. Qui vero praeſumpſerit fidem alteram componere, vel proferre, vel docere, vel tradere, aut ſymbolum volentibus conuerti ad agnitionem veritatis ex Gentilitate, vel Iudaiſmo, aut ex qualibet haereſi, aut qui nouitatem vocis, vel ſermonis adinuentionem ad ſubuerſionem eorum, quae nunc a nobis determinata ſunt, introducere: hos, ſi quidem Epiſcopi fuerint, aut clerici, alienos eſſe Epiſcopos quidē ab Epiſcopatu, clericos vero a clero: ſin autem monachi fuerint, vel laici; anathematizari eos. *Syn.vi.CP.ſub Conſtantino iv.act.17.in fine definit.*

CAP. IV.

Igitur praedictum ſanctum concilium, vt legimus, definiuit Nicaenū; aliam fidem nulli licere proferre, aut conſcribere, vel componere, aut ſapere, vel docere aliter, nec quidquam in fide ſentire, aut proferre, quod hic Patrum regulis poſsit obuiare. Qui autē praeſumpſerit componere aliam fidē, aut proferre, docere, vel tradere aliud ſymbolū ad viā veritatis conuerti deſiderantibus de quacumque haereſi, vel ex Iudaeis, vel ex Paganis Chriſtianos ſe fieri volentibus hi ſi Epiſcopi fuerint, aut clerici, alienari quidē Epiſcopos ab Epiſcopatu, clericos a clero: ſi vero monachi, aut laici fuerint, anathemate feriri. *Liber.epiſt.1.in principio.*

CAP. V.

Pietatē verā, pro ſacramento ſalutis humanae incitare praeſumo, ne cuiuſquā procaci, impudentiq. verſutia, quaſi de incerto, quid ſequendū ſit, ſinatis inquiri; & cū ab Euangelica, Apoſtolicaque doctrina nec vno quidem verbo liceat diſſidere, aut aliter de ſcripturis diuinis ſapere, quam beati Apoſtoli, & Patres noſtri didicere, atque docuerunt; nunc demum indiſciplinarae moueantur, & impiae quaeſtiones; quas olim mox, vt eas apta ſibi corda diabolus excitauit, per diſcipulos veritatis Spiritus ſanctus extinxit. Nimis autem iniquum eſt, vt per

 pau-

paucorum inſipientiam ad coniecturas opinionum, & ad carnalium diſputationum bella reuocemur. &c. *Leo epiſt. 40. ad Marcianum Aug.*

CAP. VI.

Compreſſa, vel remota inquietudine, ac prauitate paucorum, facile firmabitur probanda concordia; ſi in eam fidem, quã Euangelicis, & Apoſtolicis praedicationibus declaratam, per antiquos Patres noſtros accepimus, & tenemus, omniũ corda concurrant; nulla penitus diſputatione cuiuſquam retractationis admiſſa: ne per vanam, fallacemque verſutiam, aut infirma videantur, aut dubia, quae in ipſo lapide angulari Chriſto fundata ſunt, & ſine fine manſura. &c. *Leo epiſt. 48. ad eundem Marcianum Imperat.*

CAP. VII.

Quia poſt illas Epheſinae ſynodi impietates, quibus Dioſcori ſcelere fides catholica refutata, peruerſitas Eutychiana ſuſcepta eſt: nihil ad confirmationem fidei Chriſtianae vtilius potuit ordinari, quam vt praedicti facinus ſancta ſynodus Chalcedonenſis aboleret: & tanta illic haberetur caeleſtis cura doctrinae, vt nihil cuiuſquam opinione reſideret, quod a praedicationibus, vel Propheticis, vel Apoſtolicis diſſonaret; ea ſcilicet moderatione ſeruata, vt rebellibus tantum, ac pertinacibus ab Eccleſiae vnitate reiectis, nulli correcto venia negaretur. Quid probabilius, quid religioſius poterit Pietas veſtra decernere; quam vt, quae non tam humanis, quam Diuinis ſunt ſtatuta decretis, nullus vltra ſinatur impetere; ne vere digni ſint Dei munus amittere, qui de veritate ipſius auſi fuerint dubitare? &c. Quis eſt, niſi aut Antichriſtus, aut diabolus, qui pulſare audeat inexpugnabilem veritatem? qui in malitia ſua inconuertibilis perſeuerans, per vaſa irae, & ſuae apta fallaciae, falſo diligentiae nomine, dum veritatẽ ſe mentitur inquirere, mendacia deſiderat ſeminare? &c. *Leo epiſt. 73. ad Leon. Imperat. poſt principium.*

CAP. IIX.

Magnis haereticorum audetur inſidiis, vt inter Eutychis, Dioſcoriqae diſcipulos, & eũ, quem Apoſtolica ſedes direxerit, diligentior, tamquam nihil fuerit ante definitum, tractatus habeatur, & quod totius mundi catholici ſacerdotes in ſancta Chalcedonenſi ſynodo probant, gaudentque firmatum, in iniuriam etiam ſacratiſsimi concilii Nicaeni, efficiatur infirmum. &c. Deteſtandum ergo nobis eſt, perſeueranterque vitandum, quod fraus haeretica nititur obtinere. nec in aliquam diſceptationem pie, & plene definita, reuocanda ſunt; ne ad arbitrium damnatorum ipſi de his videamur ambigere, quae manifeſtum eſt, per omnia Propheticis, & Euangelicis, & Apoſtolicis auctoritatibus conſonare. Vnde, ſi qui ſunt, qui ab his, quae caelitus ſunt conſtituta, diſſentiunt, ſuis opinionibus relinquantur, & ab vnitate Eccleſiae, cum ea, quam elegere, peruerſitate diſcedãt. Nam nullo modo fieri poteſt, vt qui diuinis audent contradicere ſacramentis, aliqua nobis communione ſocientur. Iactent ſe in ſui eloquii vanitate, & de argumentationum ſuarum verſutia, quae inimica eſt fidei, glorientur; nobis placet, Apoſtolicis obedire praeceptis, dicentibus: Videte, ne quis vos *Colo. 2.* decipiat per Philoſophiam, & inanem ſeductionem hominum. &c. Praeceptioni tamen veſtrae in eo adnitar obedire, vt aliquos de fratribus meis dirigam. &c. Praenoſcat igitur Pietas veſtra hos, quos ſpondeo dirigendos, non ad confligẽdum cum hoſtibus fidei, nec ad certandum contra illos, a ſede Apoſtolica profecturos; quia de rebus & apud Nicaeam, & apud Chalcedonem, ſicut Deo placuit, definitis, nullum audemus inire tractatum, tamquam dubia, vel infirma ſint, quae tanta per Spiritum ſanctum fixit auctoritas. Inſtructioni autem paruulorum noſtrorum, qui poſt lactis alimoniam cibo deſiderant ſolidiore ſatiari, miniſterii noſtri praeſidium non negamus. & ſicut ſimpliciores non ſpernimus, ita a rebellibus haereticis abſtinemus. &c. *Leo epiſt. 76. ad eund. Leon. Imp. poſt prin.*

CAP. IX.

Nemo vel clericus, vel militaris, vel alterius cuiuſlibet conditionis, de fide Chriſtiana publice turbis adunatis, & audientibus *C de ſum. Trin. et fid. c. tradentibus.* tractare conetur in poſterum, ex hoc tumultus, & perfidiae occaſionem requirens. Nam iniuriam facit iudicio religioſiſsimae ſynodi, ſi quis ſemel iudicata, ac recte diſpoſita reuoluere, & publice diſputare contendit. &c. *Valentinianus, & Marcianus Imper. Chalced. act. 3.*

Fide recta, & operibus bonis conſequimur Chriſtiani aeternam felicitatem. Tit. 11.

CAP. I.

VNigenitus Dei filius Ieſus Chriſtus. &c. *c. 1. de ſu. Trin. Greg. ex. & in 1. coll.* paſſus, & mortuus deſcendit ad inferos, reſurrexit a mortuis, & aſcendit in caelum. ſed deſcendit in anima, reſurrexit in carne, aſcendicque pariter in vtroque venturus in fine ſaeculi iudicare viuos, & mortuos, & redditurus ſingulis ſecundum opera ſua, tam reprobis, quam electis. Qui omnes cum ſuis propriis corporibus reſurgent, quae nunc geſtant, vt recipiant ſecundum merita ſua, ſiue bona fuerint, ſiue mala, illi cum diabolo poenam perpetuam, & iſti cum Chriſto gloriam ſempiternam. &c. Non ſolum autem virgines, & continentes, verum etiam coniugati per fidem rectam, & operationem bonam, & ſic placentes Deo, ad aeternam merentur beatitudinem peruenire. *Inno. iij. in concil. gen. Later. c. 1.*

CAP.

CAP. II.

2. Cor. 5. De paen. 14 Grego. in. c. 5. ev. ſeru, in 4. ... epiſcop.

Quoniam, vt ait Apoſtolus, omnes ſtabimus ante tribunal Chriſti, recepturi prout in corpore geſſimus, ſiue bonum, ſiue malum fuerit; oportet nos diem meſſionis extremæ miſericordiae operibus praeuenire, ac aeternorum intuitu ſeminare in terris, quod reddente Domino cum multiplicato fructu colligere debeamus in caelis: firmam ſpem, fiduciamque tenentes, quod qui parce ſeminat, parce & metet, & qui ſeminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet vitam aeternam. &c. monemus, & exhortamur in Domino. &c. vt pias eleemoſynas, & grata caritatia ſubſidia erogetis; vt per ſubuentionem veſtram (*pauperum*) inopiae conſulatur, & vos per haec, & per alia bona, quæ Domino inſpirante feceritis, ad aeterna poſſitis felicitatis gaudia peruenire. *Inno. iij. in conc. gener. Lateran. cap. 62.*

2. Cor. 9.

CAP. III.

Cunctis credentibus quae continentur in ſymbolo (*Apoſtolorum*) ſalus animarum & vita perpetuà bonis actibus praeparatur. *Clem. epiſt. 1. ante medium.*

CAP. IV.

Operum hic locus, hoc tempus eſt; meritorum, ſaeculum futurum. Curratur igitur per viam mandatorum Dei, & a beatorum praeceptorũ Domini inſtitutis, & a Spiritus ſancti doctrina non recedatur. Quapropter præparanda ſunt corda noſtra, ac corpora, ſanctae mandatorum eius, ſuorumque Epiſcoporum, ac praedicatorum obedientiae militatura; vt ſuae gratiae iubeat nobis auxiliũ miniſtrari, & fugientes gehennae poenam ad vitam valeamus omnes peruenire aeternam. *Clem. epiſt. 1. in fine.*

CAP. V.

Decet omnes Chriſtianos; vt eum imitentur, cuius nomen ſortiti ſunt. Quid prodeſt, *Iacob. 2.* fratres mei, Iacobus Apoſtolus ait, ſi fidem quis dicat ſe habere, opera autẽ non habeat? *Vrban. epiſt. vn. in prin.*

CAP. VI.

Sciendum eſt, quia in fide, & bonis operibus lex Chriſtianorum ſubſiſtit. Nam fides prima eſt omnium virtutum in conuerſatione credentium. Vnde & prima die lux eſſe di- *Gen. 1.* citur, cum a Deo, Fiat lux, dictum fuiſſe deſcribitur, id eſt, illuminatio credulitatis appareat. ſiquidem & propter hanc Chriſtus in terram deſcendit. Opus autem bonum nihilominus a Chriſtiano exigitur; quemadmo- *Heb. 11.* dum in lege noſtra ſcriptum eſt; Sine fide impoſſibile eſt placere Deo: ſic etiam ſcriptum *Iacob. 2.* eſt; Sicut corpus ſine ſpiritu mortuum eſt, ita & fides ſine operibus mortua eſt. Haec eſt lex Chriſtiana, haec eſt, quam quiſque legitime cuſtodiẽs, omnino ſaluabitur. *Nicolaus ad conſulta Bulgar. cap. 1.*

CAP. VII.

25. q. 1. c. 9 Prima ſalus eſt, rectæ fidei regulam cuſtodire; deinde a conſtitutis Dei, & Patrum nullatenus deuiare. Vnum quippe horum ad fidem pertinet, alterum ad opus bonum. Si- *Heb. 11.* cut enim ſcriptum eſt; Sine fide impoſſibile eſt placere Deo: ſic rurſus legitur; Fides ſine *Iacob. 2.* operibus eſt mortua. *Hadrian. ij. in libello dato Legatis, lecto apud ſynod. iix. gen. CP. act. 1. Hormiſd. ep. 7. Ioan. CP. ad Hormiſd. Eulal. Chartag. ad Bonifacium ij.*

CAP. IIX.

Debetur merces bonis operibus, ſi fiant: ſed gratia, quae non debetur, praecedit, vt fiant. &c. *Arauſ. ii. c. 18.*

CAP. IX.

Epiſcopus habeat homilias continentes neceſſarias admonitiones, quib. ſubiecti erudiantur, id eſt, de fide catholica. &c. & quibus operibus poſſit promereri beata vita, quibuſve excludi. *Turonen. ſub Carol. c. 17.*

CAP. X.

Initium actionis noſtrae, de fide eſſe decreuimus, quae bonorum omnium eſt fundamentum; & quia ſine fide, vt dicit Apoſtolus, *Heb. 11.* impoſſibile eſt placere Deo. Fides tamen *Iacob. 2.* indiget opere, quia fides ſine operibus mortua eſt: ideo B. Gregorius: Ille, inquit, vere credit, qui exercet operando, quod credit. &c. *Magun. c. 1.*

CAP. XI.

Spes vero in Deum firmiter a cunctis Chriſtianis tenenda eſt, vnde Pſalmiſta comme- *Pſal. 61.* morat: Sperate in eo omnis congregatio po- *Pſal. 36.* puli, & reliqua. & iterũ: Spera in Deo, & fac *Pſal. 31.* bonitatem, & iterum: Sperantes autẽ in Domino miſericordia circumdabit. Et Apoſto- *Rom. 8.* lus: Spe enim ſalui facti ſumus. *Magun. c. 2.*

CAP. XII.

1. Ioan. 4. Caritas Deus eſt, vt ait Ioannes Apoſtolus, Qui manet in caritate, in Deo manet, *1. Tim. 1.* & Deus in eo. Item Paulus Apoſtolus; Finis, inquit, praecepti eſt caritas de corde puro, & conſcientia bona, & fide non ficta. Caritatem ergo qui habet, omnia bona habet; quam ideo commemorauimus, quia volumus, vt firmiter ab omnibus aeque catholicis conſeruetur. Auguſtinus quoque in ſermone de laude caritatis dicit: Si ergo non vacat omnes paginas perſcrutari, omnium ſcripturarum ſecreta penetrare, tene caritatem, vbi pendent omnia; ibi tenebis, quod ibi didiciſti. &c. *Magunt. c. 3.*

CAP. XIII.

Non his accommodanda fides eſt, qui cum pollent integritate fidei, turpiter viuunt, & doctrinae integritatem operibus deſtruunt. Vtrumque enim Dei ſeruis neceſſarium eſt; vt opus ſermone, & ſermo operibus comprobetur. &c. *Magunt. c. 18.*

CAP. XIV.

De fidei ratione, vt vnuſquiſque iuxta intellectum ſuae capacitatis Domino largiente diſceret, & intelligeret, atque operib. plene obſeruaret. *Remens. 1.*

CAP.

CAP. XV.

Extant innumera documenta quibus perdocetur, qualiter fides Chriſti primum expetenda ſit, deinde opera fidei exercenda; quoniam fides niſi opera habeat, mortua eſt in ſemetipſa, Apoſtolo Iacobo teſtante: Sicut enim, inquit, corpus ſine ſpiritu mortuum eſt; ita & fides ſine operibus mortua eſt. &c. Quapropter vnuſquiſque fidelis, ſi ſaluus eſſe vult, oportet, vt remotis peruerſis conſuetudinibus, quae periculum animarum generant, fidem Chriſti, quam percepit, bonis operibus exornare non negligat. Conſtat ergo, quod fundamentum Chriſtianae religionis fides ſi catholica. &c. Et quod noſſe vnum quemque fidelem oporteat, quia haec fides vera, & fructuoſa eſſe non poteſt, niſi bonis operibus exornetur, id eſt, fide, ſpe, & caritate, humilitate, caſtitate, continentia, ſobrietate, vnanimitate, concordia, iuſtitia, pietate, miſericordia, innocentia, & ſimplicitate, & ceteris ſimilibus, quae omnia in dilectione Dei, & proximi conſiſtunt. Sine his enim nemo poteſt Deo placere, nec ſaluus eſſe, quia teſte Apoſtolo, fides ſine operibus mortua eſt in ſemetipſa. Proinde neceſſe eſt, vt vnuſquiſq. Chriſtianus diligenter perpendat, vtrum in eo fides viua ſit, bona opera agendo; an mortua, bona opera negligendo. Et ſi iuxta documentum Apoſtoli ipſa fides ſine operibus bonis mortua eſt; qua damnatione plectendi ſunt illi, qui non ſolum eandem fidem bonis operibus non exornant, ſed etiam diuerſis flagitiis eam commaculant? *Pariſ. ſub Lud. et Loth. lib. 1. c. 1. Capit. lib. 6. c. 160.*

Iac. 2. 6.

Iac. 2. 6

CAP. XVI.

Sicut initio naſcentis Eccleſiae fides operibus floruit, ita nunc iiſdem neglectis apud quoſdam marceſcit. vt enim verbis B. Auguſtini ſcribētis in libro ſermonum vtamur; Chriſtus in nobis idem eſt, qui & illis: ſed non idem animus in nobis, qui fuit in illis: eadem fides in nobis, ſed non eadem deuotio. In illis enim maior erat fraternitas Chriſti, quam ſanguinis: in illis ſicut vna fides, ita erat & vna ſubſtantia: vt quibus erat communis Chriſtus, communis eſſet ſumptus. Nefas enim putabant eum ſibi participem non adſciſcere in ſubſtantia, qui particeps eſſet in gratia. Non ergo verebātur, ne eſurirent: ſed potius timebant, ne alius eſuriret. Nūc autem, vt idem B. Auguſtinus ait, ita alter de alterius inopia non cogitat; vt illud fit, quod dicit Apoſtolus: Alius quidem eſurit, alius ebrius eſt. &c. Tunc ſub Apoſtolis tanta fraternitatis dilectio fuit vt in conuentu ſuo nulla inueniretur indigentia: tanta autem modo Chriſtianitatis diſſimulatio eſt, vt in coetu noſtro vix inuenias locupletem. Locupletem autem vix inueniri dico, non facultatibus ſed operibus. Ait autem Apoſtolus: Diuites ſint in operibus bonis. Locupletem enim in Eccleſia intelligi voluit, qui diues in Chriſto eſt. &c. *Pariſ. ſub Lud. & Loth. lib. 2. c. 7.*

1. Corin. 11.

1. Timot. 6.

CAP. XVII.

Procurandum eſt, vt dum in hac vita viuitur, bonis operibus inſiſtatur. Admonet quippe Dominus in Euangelio. Vigilate, & orate, quia neſcitis diem, neque horam. Item: Dies Domini ſicut fur in nocte veniet. Item: Ambulate dum lucem habetis, ne tenebrae vos comprehendant. &c. His documentis perdocemur, quod indulta tempora paenitentiae in vanum non ſint deducenda; & quod fides Chriſti bonis ſemper operibus exornanda. *Pariſ. d. lib. 2. cap. 10. in fine.*

Matt. 25. 1. Theſſ. 5 Ioan. c. 12

CAP. XIIX.

Multi fide tantum Chriſtiani ſunt, opere vero a Chriſtiana doctrina diſſentiunt; & atteſtante Iacobo Apoſtolo didicimus, fidem non ſolum otioſam, ſed etiam eſſe mortuam ſine operibus, ait enim: Quid proderit fratres mei, ſi fidem quis dicat ſe habere, opera autem non habeat? numquid poterit fides ſaluare eum? Et B. Hieronymus: Quid prodeſt, ſi impie agens Dominum voce inuocas, quem operibus negas? Sanctus quoque Papa Gregorius: Quid prodeſt, ſi Redemptori noſtro per fidem iungamur, ſi ab eo moribus diſiungamur? Itaque ille vere credit, qui exercet opere, quod credit. Magnopere ſatagendum eſt: vt qui fideles eſſe dicuntur, ſi cum fideli Abraham benedici cupiunt, qui non tantum ex fide, ſed ex operibus iuſtificari meruit, beate viuere ſtudeant. &c. Exornetur ergo ſancta fides, vt vera, & fructuoſa ſit, ſpe, caritate, humilitate, caſtitate, continentia, ſobrietate, vnanimitate, concordia, iuſtitia, pietate, miſericordia, innocentia, & ſimplicitate, & ceteris ſimilibus, quae in dilectione Dei conſiſtunt, & proximi. &c. *Troſleian. cap. 15.*

Iac. c. 2.

CAP. XIX.

Recta ſane, & irreprehenſibilis fides, quam fulgor ex bonis operibus comitatur, omni bono vos implet, & decoram nactos gloriā oſtendit; at operum fulgor, ſi expers videatur eſſe rectorum dogmatum, inculpataeque fidei, humanae animae nullo modo mea ſententia vtilis fuerit. Nam ſicut fides abſque operibus mortua eſt, ita, ſi vertas, & dicas opera abſque fide mortua, verum eſſe fatemur. Igitur ſimul fulgeat cum honeſtae vitae gloria, etiam immaculatae fidei candor. &c. *Cyril. in expoſ. ſymboli Nicae. in princ. poſt conc. Epheſ.*

Iac. 2. 6.

CAP. XX.

Chriſtianiſmus vere eſt ſcientiam inueniens venerabilis ſanctae Trinitatis: per hanc ſanctam ſcientiam ab ignorantia liberatus homo, gratia filius Dei vocatur, detergens maculas peccatorum per bona opera, ex quibus proprie purgata mens fit ſuſceptibilis ſanctae Trinitatis, & vnitatis. *Theodoret.*

cōtra Sabellia. ante fin. poſt Liberati breuiar.

CAP. XXI.

Quamnis non minus ſanctas regulas, quā in catholicam fidem delinquatut: & diabolus non pro fidei prauitate, ſed ob peruerſitatem operum perpetuo maneat condemnatus. Nam ſicut vnicuique ſine fide impoſſibile eſt placere Deo. ita & fides ſi non habeat
Iac. 2. 6. opera, mortua eſt in ſemetipſa. *Anaſtaſ. Bibliot. in proem ſyn.* CP. *ad Had. ii.*

Communia de fide.
Tit. III.

CAP. I.

SI quis ſecundum ſanctos Patres non confitetut proprie, & ſecundum veritatem omnia, quæ tradita ſunt, & praedicata ſanctae catholicae, & Apoſtolicae Dei Eccleſiae, perindeque a ſanctis Patribus, & venerandis vniuerſalibus quinque conciliis vſq. ad vnum apicem verbo, & mente; condemnatus ſit. *Later. conc. ſub Marti. c. 17.*

CAP. II.

Infidelitas dum non credit futurum Dei iudicium, peccandi licentiam praebet: peccatum vero hominem paſsionibus obnoxiū facit. Fides autem. futurum Dei iudicium eſſe credens, continet homines a peccato. *Clem. epiſt. 3. ante med.*

CAP. III.

c. 1. de haeret. Greg. ix. & in 1. collect. Fides omnes actus hominis praecedere debet: quia [dubius in fide infidelis eſt; nec eis omnino credendum, qui veritatis fidem ignorant. *Xyſt. epiſt. 1. in fi. Vid. Nicaen. 45. apud Iul. epiſt. 2. cap. 21. Hadr. c. 4. ad Epiſc. Mediom. Capit. lib. 5. c. 183. & lib. 7. c. 147. in addit. Burch. lib. 1. c. 144. Iuo. par. 5. cap. 257. decr. Anſel. lib. 3. cap. 88.*

CAP. IV.

Eſt locus apud Deum, videlicet, ſanctae Eccleſiae vnitas, in qua ſupra petram ſtatur, dum cōfeſſionis ſoliditas humiliter tenetur. *Fabia. epiſt. 3. ante med. Xyſt. iii. epiſt. ſing. in med. Gregor. lib. 7. epiſt. 53. ad Secundin. in med.*

CAP. V.

Dulciſſima mihi tua dilectio in hoc, quod praecipue in bonis moribus viuit; quod ſe per abſtinentiam affligit; quod doctrinae Dei vehementius inſiſtit; hoc ſtudioſius cogitet, nec errorem ſchiſmaticorum ſequens, a ſanctiſsima vniuerſali Eccleſia diuiſa poſſit inueniri. Et quid toi labores proderunt; ſi in vnitate fidei inuenti non fuerint? quae ante Dei omnipotentis oculos in bonis actionibus animam praecipue cuſtodit? &c. *Greg. ep. 2. ad Secundinum. ante med. lib. 7. regiſt. cap. 53.*

CAP. VI.

Indubitanter doctoribus pie, & recte tractantibus verbum veritatis: ipſiſque ſacrae ſcripturae lucidiſſimis expoſitoribus, id eſt Cypriano, Hilario, Ambroſio, Hieronymo, Auguſtino, ceterifque in catholica pietate quieſcentibus, reuerenter auditum, & obtemperanter intellectum ſubmittimus; & pro viribus quae ad ſalutem noſtram ſcripſerunt amplectimur. *Valent. ſub Lothar. c. 1.*

CAP. VII.

Illud nobis ſimpliciter, & fideliter tenendum, ac docendum placet, iuxta Euangelicam, & Apoſtolicam veritatem; quod pro illis hoc datum pretium (*ſanguinis Chriſti*)
teneamus, de quibus ipſe Dominus noſter dicit: Sicut Moyſes exaltauit ſerpentem in de- *Ioan. 3. b.*
ſerto, ita exaltari oportet filium hominis; † ipſo
vt omnis, qui credit in ipſum †, non pereat, ſed habeat vitam aeternam. Sic enim Deus dilexit mundum, vt filium ſuum vnigenitū daret; vt omnis, qui credit in eum, non pereat, ſed habeat vitam aeternam. &c. *Valent. ſub Lothario cap. 4.*

De apoſtatis, & de paenitentia illis imponenda.
Tit. IV.

CAP. I.

DE iis, qui praeuaricarunt ſine vi, aut ſine rerum ablatione, aut ſine periculo, aut alia de cauſa; vt tempore Licinii euenit; et ſi indigni eſſent humanitate, tamen benigne cum eis agendo, ſi vere eos paeniteat, tres annos inter audientes, fideles ſint. Septem annos ſubiicient ſe, duos vero annos ſine oblatione communicabunt populo in orationibus. *Nicae. c. 11.*

CAP. II.

Qui vero prius vocati per gratiam, & *De paenit. diſt. 5. ſi qu. c. 4.*
priorem viam teſtati cingulos depoſuerunt, poſtea vero ad vomitum, vt Canes reuerſi ſunt, & pecunias, ac beneficia dederunt, vt ad malitiam redirent: hi decem annis ſubiiciant ſe (*ſint † inter paenitentes L.*) poſt tres *† in afflictione permaneant.*
annos auditionis. In his autem omnibus exquirere oportet voluntatem eorum, & paenitentiae ſpeciem. Nam qui timore, & lacrymis, & humilitate †, & bonis operibus *† patientia :*
conuerſionem, opere non ſpecie ſimulata demonſtrent; hi impleto definito tempore auditionis, orationum participes fient. poſtea licebit Epiſcopo aliquid humanius de eis conſulere. Qui vero non differre videntur, & putant eis ſufficere habuiſſe locum ingrediendi in eccleſiam ad conuerſionem; omne tempus adimpleant. *Nicaen. cap. 12. G. 1 5. L. Anſel. lib. 11. cap.* 141.

CAP. III.

Si qui vero (*ex his*) deceſſerint, vetus, *26. q. 6. c. 6. de his vs c. ſi quis 6.*
& canonica lex ſeruetur: vt ſi quis decedat, vltimo, & neceſſario viatico non priuetur. Si vero deploratus communione accepta reuixerit,

uixerit, inter oratione tantum communicantes ſit. Et generaliter quocumque decedente petente euchariſtiam, Epiſcopus cum exploratione ei conferat. *Nicaen.c.*13.G.ta. L.*Tribur.c.*31.*Mart.*Brac.*c.* 83. *Burch. lib.* 18.*c.*6. *Iuo par.*15.*c.*31.*decr.Anſel. lib.* 11. *cap.*22.

CAP. IV.

De cathechumenis lapſis placuit, vt tribus annis auditores ſint, poſtea orent cum ceteris catechumenis. *Nicae.c.*14.*G.* 13 *L.*

CAP. V.

Quidam, ſicut accepimus, qui ad ſacri vndam baptiſmatis voluntarij acceſſerunt, veterem hominem omnino non exuunt, vt nouum perfectius induant; cum prioris ritus reliquias retinentes, Chriſtianae religionis decorem tali commixtione confundant. Cum autem ſcriptum ſit: Maledictus homo, qui terram duabus viis ingreditur; & indui veſtis non debeat lino, lanaque contexta: ſtatuimus, vt tales per Praelatos eccleſiarum ab obſeruantia veteris ritus omnimodo compeſcantur: ut quos Chriſtianae religioni liberae uoluntatis arbitrium obtulit, ſalutiferae coactionis neceſsitas in eius obſeruatione conſeruet: cum minus malum exiſtat, uiam Domini non agnoſcere, quam poſt agnitã retro ire. *Inno.iii.in concil.gen.Lat.c.*70.

De apoſta. 4. Grego. ix c. 3. de Iudae. in 4. collect. — *Eccleſ. 3.* — *Deute.* 22 — 2.*Pet.*2.

CAP. VI.

Si clericus ob metum Iudaei, Graeci, uel haeretici negauerit nomen Chriſti, eiiciatur; ſi nomen clerici, deponatur. ſed poſt paenitentiam, ut laicus ſuſcipiatur. *Ap.c.* 2.

CAP. VII.

Beatus praedeceſſor noſter Clemens uir Apoſtolicus, & ſpiritu Dei plenus, una cum reliquis ſanctis collegis ſuis ſtatuit, dicens: Accuſandi, uel teſtificandi licentia denegetur iis, qui Chriſtianae religionis, & nominis dignitatem, & ſuae legis, uel ſui propoſiti normam, aut regulariter prohibita neglexerint. Trausgreſſores enim ſponte legis ſuae, eiuſq. uiolatores, recedentes, & apoſtatae nominantur. Omnis enim apoſtata refutandus eſt ante reuerſionem ſuam, non in accuſatione recte agentium, aut teſtimonio ſuſcipiendus: quia uir duplex animo inconſtans eſt in omnibus uiis ſuis. *Anacle.epiſ.*1. *poſt prin.Iuo lib.*4.*tit.*7.*cap.*8.*panor.& par.* 5.*c.*237.*decr.Anſel.lib.*3.*c.*10.

3.*q.*4.*c.*2. — *Iacob.*1.*a*

CAP. IIX.

Adiectum eſt quoſdam Chriſtianos ad apoſtaſiam, quod dici nefas eſt, tranſeuntes, & idolorum cultu, ac ſacrificiorum contaminatione profanatos, quos a Chriſti corpore, & ſanguine, quo dudum redempti fuerant, renaſcendo, iubemus abſcindi. & ſi reſipiſcentes forte ad lamenta fuerint aliquando conuerſi, his quamdiu uiuunt, agenda paenitentia eſt, & in ultimo fine ſuo reconciliationis gratia tribuenda. quia docente Domino, nolumus mortem peccatorum, ſed ut cõuertantur, & viuant. *Syrici.epiſt.*1.*c.*3. *Raban.de paenit.cap.*33.

Ezec. 18. *g.*

CAP. IX.

De his chriſtianis, qui inter eos, a quibus fuerant captiuati, immolaticiis cibis aſſeruntur eſſe polluti, conſultationi caritatis tuae hoc etiam reſpõdendum eſſe credimus, vt paenitentiae ſatisfactione purgentur, quae non tam temporis longitudine, quam cordis compunctione penſanda eſt. Et ſiue hoc terror extorſerit, ſiue fames ſuaſerit, non dubitetur abolendum; cum huiuſmodi cibus pro metu, aut indigentia, non pro religionis veneratione ſit ſumptus. *Leo ep.*73. *c.*5.*ad Nicet.Aquile.*

CAP. X.

Qui conuiuio ſolo Gentilium, & eſcis immolaticiis vſi ſunt, poſſunt ieiuniis, & manus impoſitione purgari, vt deinceps ab idolothitis abſtinentes, ſacramentorum Chriſti poſſint eſſe participes. Si autem idola adorauere, aut homicidiis, vel fornicationibus contaminati ſunt; ad communionem eos, niſi per paenitentiam publicam, non oportet admitti. *Leo epiſt.*90.*ad Ruſtic. Narbon. c.* 17. *Burch.lib.*10.*c.*37.*Iuo par.*11.*c.* 62. *decr.*

CAP. XI.

Non adoretis idola, neque immoletis carnes, quia Dominus non recipit iſta. *Greg.ii. epiſt.*5.*ad Thuringos.*

CAP. XII.

Quicumque in vobis ſuſceperunt Chriſtũ dominum noſtrum, in ipſo ambulent radicati, & ſuperaedificati, & confirmati fide. &c. Diſcedite filii ab idolorum cultura, & accedite, & adorate dominum Deum noſtrum. &c. *Greg.ii.ep.*6.*ad Saxones, in medio.*

CAP. XIII.

Qui fidem reſpuit, quam promiſit, ab illo, a quo ſuſceptus eſt, & qui fide eius interuentor extitit, debet per omnia reuocari. Iam vero ſi non audierit eum, quem ipſe pro ſe dederat vadem, dicendum eſt Eccleſiae, a qua ſuadente maiori ſtudio ad ouile proprium ouis reduci conuenit, quae errauit; & vt ad viam veritatis, quae Chriſtus eſt, redeat modis omnibus reuocari. ſi quidem ab ea, tamquam a matre, tãquam a magiſtra ſuadendum eſt illi; quatenus videat, quoniam apoſtatam ſpiritum imitatus eſt, quod in veritate non ſteterit. &c. Porro ſi nec Eccleſiã audierit, ſit omnibus, ueluti ſicut ethnicus, id eſt Gentilis, ac per hoc iam merito per poteſtates exteras tamquam extraneus opprimatur. &c. Nam niſi mouerentur poteſtates Chriſtianae aduerſus huiuſmodi, quomodo rationem redderent de imperio ſuo Deo? quippe cum pertineat hoc ad Reges ſaeculi Chriſtianos, vt temporibus ſuis pacatam, & ſine deminutione velint ſeruari matrem ſuã Eccleſiam, vnde ſpiritualiter nati ſunt. *Nicol.ad conſulta Bulgar.c.* 18.

*Matt.*18. *c.* — *Ioan.* 8. *f.* — *Matt.*18. *c.*

CAP.

CAP. XIV.

Praeſbyteri, qui immolarunt, & poſtea reuerſi ſunt ad certamina pro religione peragenda, ſi non artificio quodam, vt praepararent, & perſuaderent ſe tormentis ſubie- ctos fuiſſe: hi honoris quidem cathedram teneant, ſed neque offerant, neque concionentur, neque miniſtrent in ſacris miniſteriis. *Ancy.c.1.Burch.lib.5.c.40.* Iuo *par.* 2. *c.49.decr.*

Diſt. 50. *c.32. preſbyteros.*

CAP. XV.

Si diaconi eodem modo ſacrificarunt, & rurſus ad certamen redierunt, alium quidẽ honorem habeant. Sed ceſſent ab omni ſacro miniſterio, panem, & calicem non ferant, neque praedicent. Si vero aliqui Epiſcopi videant labores, & humilitatem, ac tranquillitatem † eorum, & velint plus eis dare, aut auferre; habeant poteſtatem. *Ancy.cap.2.Burch. lib.5.c.41.Iuo par.2.cap.50. decr.*

d.c.32. p. 1.

† manſuetudinem.

CAP. XVI.

Qui fugientes capti ſunt, vel a ſuis proditi, vel bona amiſerunt, vel tormenta tulerunt, vel in carcerem coniecti ſunt, & ſe Chriſtianos eſſe proclamarunt; ſi per vim manus eorum ad cibum intulerunt, ſed ſemper confeſsi ſunt ſe eſſe Chriſtianos, & dolorem eius rei demonſtrarunt habitu, & vitae humilitate: hi extra peccatum ſunt, & a communione non ſunt prohibendi. Et ſi maioris examinis cauſa, vel ignoranter prohibiti ſunt, ſtatim recipiantur. Idem de clericis, & laicis cenſendum. Sed & hi laici poſſunt ordinari, ſi alias vitae probabilis ſint. *Ancy.c.3.*

d. cap.32. preſbyteros.p.2.

CAP. XVII.

De iis, qui per vim immolarunt, & cenam ſumpſerunt cum idolis. Quicumque habitu meliore profecti ſunt, & veſte pretioſiore accubuerunt; annum audiant, triennio ſubiiciantur, biennio oratione tantum communicent, poſtea in integrum reſtituantur. *Ancy.*4.

CAP. XIIX.

Qui vero cum veſte lugubri profecti ſunt, ſed accubuerunt ſemper cum lacrymis, ſi triennium ſubiectionis impleuerunt; ſine oblatione recipiantur. Si non comederunt, duos annos ſubiicientur, tertio communicabunt ſine oblatione, quarto anno integre percipient. Epiſcopi autem poſsint modum conuerſionis conſiderantes, humanius agere, aut plus temporis prorogare. Sed & antiqua vita examinetur, & ita humanitas metiatur. *Ancy.c.5.*G.4.L.

CAP. XIX.

De his, qui minis punitionis, & ablationis bonorom, & exilii, ſacrificarunt: & ante hanc diem non eos poenituerit, neque conuerſi ſunt: tempore autem huius ſynodi reuerti cogitant. Placuit, vt hinc ad magnam diem (*Paſchatis*) ad audiendum recipiantur, poſt eam diem triennio paeniteant ſubiecti, & poſt aliud biennium communicent (*in oratione*) ſine oblatione, et ita in integrum reſtituantur ſexennio completo. Si qui vero ante ſynodum ſuſcepti fuerunt ad paenitentiam, ab eo tempore initium ſexennii ducant. Si quod vero mortis periculum ex morbo, aliaue cauſa euenerit, recipiantur. *Ancy.c.6.* G.5.L.

CAP. XX.

De his, qui ſimul cenarunt in Gentilium, feſto, in ſeparato loco Gentilium, ſed ipſi ſua cibaria attulerunt, & comederunt: biennio paeniteant ſubiecti, & recipiantur. Sed an cum oblatione, Epiſcopi conſiderent, & vnuſcuiuſq. vitã aduertant. *Ancy.c.7.*G.6.L.

CAP. XXI.

Qui bis, vel ter per vim ſacrificarunt; quadriennio ſubiecti paeniteant, biennio autem ſine oblatione communicent, ſeptimo integre recipiantur. Ancy.c.8.G.7.L.

CAP. XXII.

Qui non ſolum deuiarunt, ſed & coegerunt alios fratres: hi triennio audiant, ſexennio ſubiecti paeniteant, annum communicent ſine oblatione; ut decennio expleto integre participent. Hoc autem tempore eorum uita conſideretur. *Ancy.9.*G.8.L.

CAP. XXIII.

Placuit, ut quicumque poſt fidem baptiſmi ſalutaris, adulta aetate ad templum idololatrurus acceſſerit, & fecerit, quod eſt crimen capitale; nec in fine eum ad communionem ſuſcipere. *Eliber.c.1.*

CAP. XXIV.

Flamines, qui poſt fidem lauacri, & regenerationis ſacrificauerint; eo quod geminauerint ſcelera, accedente homicidio, uel triplicauerint facinus, cohaerente moechia; placuit, eos nec in fine accipere communionem. *Eliber.c.2.*

CAP. XXV.

Flamines, qui non immolauerunt, ſed munus tãtum dederunt; eo quod ſe a funeſtis abſtinerũt ſacrificiis, placuit, in fine eis praeſtare cõmunionem, acta tamen legitima paenitentia. Item ipſi, ſi poſt paenitentiam fuerint moechati, placuit, vlterius eis non eſſe dandam communionem; ne luſiſſe de Dominica communione videantur, E*liber.c.3,*

CAP. XXVI.

Idolo datum qui accepto ferunt; quinquennio a communione arceantur. E*lib.c.*40

CAP. XXVII.

Si quis fidelis apoſtata per in finita tempopora ad eccleſiam non acceſſerit: ſi tamen fuerit reuerſus, nec fuerit idololatra; poſt x. annos placuit eum communionem accipere. *Elib.c.46.*

CAP. XXIIX.

Poſt biennium accipiant communionem ſacerdotes, qui coronas ſacrificantium tulerunt. *Eliber.c.55.*

CAP.

CAP. XXX.

Qui apoſtatant, & antequam ſe ad Eccleſiam repraeſentēt, nec quidem paenitentiam agere quaerunt, & poſtea infirmitate arrepti, petunt communionem; placuit, eis non dandam communionem, niſi reualuerint, & egerint dignos fructus paenitentiae. *Arel.i.c.*23.

CAP. XXXI.

De his, qui in perſecutione praeuaricati ſunt, ſi voluntarie fidem negauerint, hoc de eis Nicaena ſynodus ſtatuit; vt quinque annis inter cathecumenos exeant, & duos inter diſcommunicantes, ita vt communionem inter paenitentes non praeſumant. in poteſtate tamen, vel arbitrio erit Epiſcopi, vt ſi eos ex animo errorem deflere, & agere paenitentiam viderit, ad communionem pro eccleſiaſtica humanitate ſuſcipere. *Arel. ii. c.* 10. *Vid.* Nicae.*c.*11.

CAP. XXXII.

Si qui vero dolore victi, & pondere perſecutionis, negare, & ſacrificare compulſi ſunt: duobus annis inter catechumenos, triennio inter paenitentes habeantur, a communione ſuſpenſi. *Arel.ii.c.*11.

CAP. XXXIII.

Non oportet Chriſtianos relinquere Eccleſiam Dei, & abire, atque angelos nominare, & conuentus facere, ad angulos idololatriae abhominandae congregationes facere. &c., quae prohibentur. Si quis in ea idololatria reperiatur, anathema ſit; quod reliquerit Dominum noſtrum filium Dei pro idololatria. *Laod. cap.* 35. *Capitul. lib.1.cap.*16.

CAP. XXXIV.

De cōſec. d. 2. ſcient. 96. Apoſtatis miſericordia, & reconciliatio non negetur. *Carth.c.*46. G. *Carth. iii. c.* 35. L. *Afr.*12. L. *Burch. lib.*4.*c.*36. *Iuo par.*1.*cap.* 230.*decr.*

CAP. XXXV.

Circa eorum perſonas, qui ſe poſt vnum, & ſanctum lauacrum vel profanis ſacrificiis daemonum, vel inceſta lauatione polluerūt, eam cenſurae formam duximus eſſe ſeruandam; vt his iuxta ſynodum Nicaenam, ſatisfactionis aditus non negetur. &c. acturi vero paenitentiam vſque in diem mortis, nō ſine ſpe tamen remiſſionis: qui eius largitatem & ſolus obtinet, & tam diues miſericordiae eſt, vt nemo deſperet. &c. *Valent. Gal.c.3.Vid.Nicae.c.*11.

CAP. XXXVI.

Qui in praeuaricatione rebaptizati, ſine aliqua neceſſitate, vel tormento lapſi ſunt, Nicaenae ſynodi ſtatuta ſeruent, quæ de praeuaricatoribus ſancita eſſe noſcuntur; vt annis vii. inter catechumenos orēt, & duobus inter catholicos, & poſtea moderatione, & clementia Epiſcopi fidelibus in oblatione Euchariſtiae communicent. *Uer.c.9.Vid.*Nicae.*cap.*11.

CAP. XXXVII.

Catholici, qui ab idolorum cultu ſe non cuſtodiunt, nec ad integram accepti baptiſmi gratiam reuertuntur; vel qui cibis idolorum cultibus immolatis guſtu illicitae praeſumptionis vtuntur; ab Eccleſiae coetibus arceantur. *Aurel.ii.c.*19.

CAP. XXXIIX.

Si quis poſt acceptum baptiſmi ſacramentum, ad immolata daemonibus ſumenda tamquam ad vomitum reuertitur; ſi commonitus a ſacerdote, ſe corrigere ex hac praeuaricatione noluerit, a communione catholica pro emundatione ſacrilegii ſuſpendatur. *Aurel.iv.c.*15.

CAP. XXXIX.

Si quis Chriſtianus vt Gentilis, apud ferae, vel paecudis exta iurauerit, inuocatis nominibus paganorum, nec commonitus reſipiſcat; donec reatum emendet, a conſortio fidelium, vel Eccleſiae communione pellatur. *Aurel.iv.c.*16.

CAP. XL.

Clericus deponatur, laicus excommunicetur, qui feſta Gentilium celebrat. *Trull. c.*62.65.*Paenit.* Rom.*tit.*7.

CAP. XLI.

In eos, qui iurant, vt pagani, canon paenitentias, nos excommunicationem imponimus. *Trull.c.*95.

CAP. XLII.

Praecepta Domini ſunt: Non facies tibi ſculptibile, neque omnem ſimilitudinem. &c. Item: Qui immolat Diis, occidetur. &c. Cultores idolorum, veneratores lapidū, accenſores facularum, & excultores fontium, admonemus vt agnoſcant, quod ipſi ſpontaneae ſe morti ſubiiciunt, qui diabolo ſacrificare uidentur. &c. Ac proinde omne ſacrilegium idololatriae, uel quidquid illud eſt contra ſanctam fidem, in quo inſipientes homines captiuati, diabolicis culturis inſeruiunt, ſacerdotis, uel iudicis inſtantia inuentum, ut ſacrilegia eradantur, & exterminata truncentur. Eos uero, qui ad talem errorem accurrunt, & uerberibus coerceant, & onuſtos ferro dominis ſuis tradant. &c. In genui perpetua excommunicationis ſententia feriantur, & artiori exilio ulciſcantur. *Tolet.xii.c.*11. *Exod.*20. *d.* *Exod.*22. *c.*

CAP. XLIII.

Si quis, ſiue ſit uir, ſiue mulier, aliquem a recta credulitate, & catholica fide inluſione diabolica auerterit; expedit ei, ut Euangelicus intonat ſermo, ut ſuſpendatur mola aſinaria in collo eius, & demergatur in profundum maris. &c. *Tibur.c.*50. *Matt. c.* 18.

CAP. XLIV.

Quoniam quartum Paſca perſecutionem iam apprehendit; ſatis eſt iis, qui delati quidem ſunt, in cuſtodiamque coniecti, tormentaque non ſufferenda, & intolerabilia flagella, & multas alias graues neceſſitates

ſuſti-

ſuſtinuerunt; poſtea autem ſunt a carnis im becillitate proditi; etiam ſi non ab initio ſuſcepti ſunt, propter grauem lapſum; con ſecutum tamen, quia multum decertarunt, & diu reſtiternnt, non enim ſponte ad ea deuenerunt, ſed a carnis imbecillitate pro-diti; nam & ſtigmata Ieſu in ſuis corpori-bus oſtentant, & anno iam tertio deflent: eis ab aduentu per reuocationem in memoriã, *Matt.4.d* alii quadraginta dies iniungantur, quos cũ ieiunaſſet Dominus noſter Ieſus Chriſtus, poſtquam baptizatus fuerat, tentatus eſt a diabolo. In quibus & ipſi cum valde exerci-tati fuerint, & conſtantius ieiunauerint, vi-gilabunt in orationibus. &c. *Petrus Alexan. dri. in ſermone de penitentia c. 1.*

CAP. XLV.

Qui poſtquam in cuſtodiam traditi ſunt, & in carcere, tamquam in obſidione afflictio nes, graueſque fetores paſsi ſunt, poſtea au tem ſine bello tormentorum captiui facti ſunt, nimia virium inopia, & quadam cae-citate confracti, his placet annum ad aliud c.III. tempus adiungi. &c. His, qui nihil eiuſmodi paſſi ſunt, nec fidei fructum oſtenderunt; ſed ad vitium transfugerunt, a metu, & timidi-tate, proditi, nunc autem veniunt ad paeni-tentiam; neceſſe eſt, & conueniens infrugiſe *Luc.13.b* rae ficus parabolam proponere: Habebat quis ficum plantatam in ſuo vineto, & venit quaerens in ea fructum, & non inuenit. &c. qua ante oculos accepta, & oſtenſo digno fructu paenitentiae in tanto temporis inter c.IV. uallo (*annorum.IV.*) magis iuuabuntur. His, qui ſunt omnino deſperati, & paenitentiam non agunt, & pellem Aethiopis immutabilẽ poſſident, & pardi varietates; dicetur, quod *Matt.21 b.* alii ficui dictum eſt: Nequaquam ex te fru-*Marc.11. b.* ctus fiat in aeternum, & ideo ſtatim quoque exareſcit. &c. His, qui ſimularunt, ſicut & Da c.V. uid, qui ſe epilepticum fingebat, ne morere-*1.Reg.21 d.* rur, quamuis reuera epilepticus non eſſet, & non nude negationi inſcripſerunt, ſed in mul tis anguſtiis, tamquam pueri conſilio, & pru dentia praediti inter pueros inſipientes, ini micorum inſidias ludificati ſunt; vel, vt qui altaria peruaſerint, vel tamquam qui chi-rographum dederint, vel vt qui pro ſe ethni cos immiſerint; etiam ſi nonnulli eorum, qui confeſsi ſunt, vt audiui, aliquibus eo-rum ceſſerunt: quoniam maxima cautione vi tarunt, ne ipſi ſuis manibus ignem facerent, & daemonas impuros ſuffirent. Quoniam er go propter ignorantiam eos id feciſſe, *nõ* compertum eſt; eis ſemeſtre imponetur in paenitentia conuerſionis. His autem, qui ſer c.VI. uos Chriſtianos pro ſe ſubmiſerunt; ſerui quidem, vt qui ipſi ſub manu eſſent, & quodã modo ipſi quoque in dominorum cuſtodia eſ ſent, miniſque ab ipſis territi, & propter eo-rum metum eo compulſi, & lapſi; anno ope-ra paenitentiae oſtendent deinceps diſcen-tes, vt ſerui Chriſti, facere Chriſti voluntatẽ, & eum timere. &c. Liberi autem tribus annis c.VII. in paenitentia examinabuntur, tum quod diſsimulauerint, tum quod effecerint, vt ſer-ui ſacrificarent. &c. His autem, qui proditi c.IIX. ſunt, & exciderunt, qui & ipſi ad certamen acceſſerunt, ſe eſſe Chriſtianos confitentes, & in cuſtodiam cum tormentis coniecti ſunt, aequum eſt in exultatione cordis vires ſimul addere; & eis in omnibus communicare, & in orationibus, & in participatione corpo-ris, & ſanguinis, & ſermonis adhortatione. &c. His quoque qui tamquam ex ſomno ipſi c.IX. ad certamen parturiens, & trahere differens proſiliunt, ſibi autem pugnae maritimae, & multa fluxuũ inundationis attrahunt vel po tius fratribus peccatorum carbonem accen dũt; ipſis quoq. cõmunicandum eſt, vt qui in nomine Chriſti ad id veniant. &c. Non eſt c.X. aequum, vt vel clerici, qui ſua ſponte aufu-gerunt, lapſi autem, & reluctati ſunt, ampli us in ſacro miniſterio maneant, vt qui Do-mini gregem reliquerint, & ſe ipſos vitupe rauerint. &c. Quando lapſi ſunt, vt qui per-peram ſe geſſerint, & ſe ipſos vituperauerint non poſſunt amplius ſacra miniſteria obire. &c. eis ſufficit communio. &c. His, qui pecu-niam dederunt, ne vt ab omnis improbita- c.XII. tis moleſtia omni ex parte remoti eſſent, cri men intendi non poteſt. Damnum enim, & iacturam pecuniarum ſuſtinuerunt, ne ipſi animae detrimento afficerentur. &c. Vnde c.XIII. nec eos, qui omnia reliquerunt propter ſa-lutem animae, & ſeceſſerunt, licet accuſare, tamquam aliis propter ipſos detentos. Nam & Epheſi pro Paulo Caium, & Ariſtar-chum in theatro comprehenderunt vna *Act.19.* cum Paulo peregrinantes. &c. Si qui au-tem vim multam, & neceſſitatem paſſi ſunt, c.XIV. quique & in ore ferrum, & vincula accepe-runt, & propter bonam fidei affectionem ſuas quoque manus vri fortiter pertulerunt ad profanum ſacrificium eis inuitis addu-ctas; quemadmodum mihi ſcripſerunt ex cuſtodia beatiſsimi martyres de iis, qui ſunt in Libya, & alii etiam in ſacris comminiſtri; hi ſimul teſtificantibus reliquis quoque fra-tribus poſſunt eſſe in ſacro miniſterio inter confeſſores collocati; vt & qui in multis tor mentis mortificati fuerint, & non amplius potuerint vel loqui, vel dicere, vel moueri, vt reſiſterent iis, qui vim afferebant. &c. *Pe-trus Archiepiſcopus Alexandri. & martyr. in ſerm. de paenitentia c.2.3. & c. vſq. ad 14.*

CAP. XLVI.

Facta eſt (*ſynodus*) & apud ſacrorũ com-miniſtros, qui habitant in Graecia; nihilo ſe-cius autem, & apud eos, qui habitant in Hiſ pania, & Gallia; & placuit hoc, quod hic, & vbique, vt iis quidem, qui lapſi ſunt, impie-tati autẽ praeſunt, venia quidem detur pae nitentibus, ac reſipiſcentibus, eis autẽ locus cleri nõ detur. Iis autẽ, qui impietatis aucto res nõ fuerũt, ſed vi, & neceſſitate tracti ſũt;

viſum eſt dari veniam, habere autemetiam locum in clero: maxime quia probabilem defenſionem attulerunt, & viſum eſt hoc quodammodo oecumonico quodam concilio factum eſſe.&c. *Athanaſius epiſt. ad Rufinianum poſt prin.*

CAP. XLVII.

Maſculorum, & animalium initores, & homicidae.&c.& idololatrae eadem cōdem natione digni habentur. *Baſil.epiſt. ad Amphiloch.c.7.*

CAP. XLIIX.

Qui Chriſtum negauit, & ſalutis myſterium tranſgreſſus eſt, cum toto vitae ſuae tempore deflere,& confiteri conuenit, in tēpore,quo e vita excidit ſacramento dignus habitus, propter fidem diuinae clementiae. *Baſil.ad Amphiloch.c.72.*

CAP. XLIX.

Qui in barbarorum incurſione fidem in Chriſtum violarunt factis ſacramentis Gentilibus & quibuſdā nefariis,quae idolis magicis oblata ſunt,ab eis guſtatis; ii ſecundū leges a Patribus iam editas,& canones diſpenſentur.& *Baſil.ad Amphiloch.c.80.*

CAP. L.

Si quis fidem in Chriſtum negauit, vel ad Iudaiſmum,vel idolorum cultum,vel Manichaeiſmum, vel aliud quid tale impietatis genus deſciuiſſe viſus ſit; qui ſuapte quidem ſponte ad eiuſmodi malum irruens, deinde ad ſe rediens, totum vitae ſuae habet tempus paenitentiae. Numquam enim ſi myſtica peragatur oratio,Deum vna cum populo adorare dignus cenſetur; ſed ſeorſum praecabitur,a ſacramentorum autem communione omnino erit alienus; in hora autem ſui exceſſus ſacramenti parte dignus cēſebitur. Sin autem contigerit, vt is praeter ſpem viuat; in eodem iudicio rurſus vitam traducet myſticorum ſacramentorum ad exitum vſque expers.Tormentis autem,& grauibus ſuppliciis excruciati, praeſtituto tempore poenas dent,ſanctis Patribus in eo clementia ſic vſis,tamquam anima non lapſa ſit,ſed corporalis imbecillitas tormentis non reſiſtens.Quare menſura eorum, qui in fornicatione peccarunt, & vi, doloreque expreſſa tranſgreſſio in conuerſione commenſurata eſt. *Greg.Nyſſ.epiſt.canon.c.2.*

CAP. LI.

De paenitentia,quae conſtitui debet iis, qui religionem Chriſtianam abnegarunt; *Methodius Patriarch.Conſtantinopolitanus.*

De paenitentia imponenda haereticis reſipiſcentibus. Tit. V.

CAP. I.

VEnientes a Nouatianis, vel Montenſibus per manus tantum impoſitionem ſuſcipiantur. quia quamuis ab haereticis, tamen in Chriſti nomine ſunt baptizati. praeter eos, qui forte a nobis ad illos tranſeuntes rebaptizati ſunt. Hi ſi reſipiſcentes, & ruinam ſuam cogitantes redire maluerint, ſub longa paenitentiae ſatisfactione admittendi ſunt. *Inno.epiſt.2.c.8.*

CAP. II.

Si quis de catholica Eccleſia ad haereſim tranſitum fecerit,rurſuſque ad Eccleſiam recurrat: paenitentia huic nō denegetur,quod cognouit peccatum ſuum. & poſt x. annos paenitentiae ei communio detur.Si infantes fuerint tranſducti, incunctanter recipi debent. *Elib.c.22. Anſel.lib. 11.c. 128. Paenit. Rom.tit. 7.c. 4.*

CAP. III.

Lapſis,id eſt,qui in catholica *fide* baptizati ſunt,ſi praeuaricatione damnabili poſt in hareſim tranſierint;grandem redeūdi difficultatem ſanxit antiquitas,quibus nos annorum multitudine breuiata, paenitentiam biennii condicione infraſcriptae obſeruationis imponimus. vt praeſcripto biennio, tertio(*die*)ſine relaxatione ieiunent, & eccleſiam ſtudeant frequentare paenitentium locum,ſtandi,orandi humilitatem ita nouerint obſeruandam;vt etiam ipſi, cum catechumeni egredi commonentur, abſcedant. Conſtituto tempore admittantur ad altarium:aut ſi noluerint,ſtatuta praeteritorum canonum implere debebunt. *Agathen. c. 60.*

CAP. IV.

De iis,qui poſt baptiſmi ſacramentum ad haereſis lapſum carne ſuadente deſcendunt, & agnoſcentes rectum, ad vnitatem fidei catholicae venire deſiderant; in Epiſcoporum poteſtate conſiſtat,cum eos viderint dignam paenitentiā agere,quando,vel qualiter communioni priſtinae reformētur. *Aurel. iv c.8.*

CAP. V.

Syricus conſtituit,vt ſi quis conuerſus de Manicheis rediret ad Eccleſiam, nullatenus communicaret,niſi tantum relegationi monaſterii diebus vitae ſuae teneretur obnoxius; vt ieiuniis,& orationibus maceratus, probatus ſub omni examinatione vſque ad vltimum, die tranſitus ſui, humanitate Eccleſiae viaticum eis largiretur. Hic conſtituit,haereticos ſub manus impoſitione recipi,& reconciliari praeſente cuncta Eccleſia. *Ex Pont. in Syric.*

De recipiendis haereticis,cū reſipiſcunt. Tit. VI.

CAP. I.

ERRANT,qui putant Domini ſacerdotes poſt lapſum,ſi condignam egerint paenitentiam Domino miniſtrare non poſſe, & ſuis honoribus frui, ſi bonam deinceps vitam duxerint, & ſuum ſacerdotium condigne cuſtodierint.Et ipſi, qui hoc putant, *Diſt. 50. c.14. ponderet. p. errant.*

non

non ſolum errant, ſed etiam contra traditas Eccleſiae claues diſputare, & agere videtur: *Mat. 16. c* de quibus dictum eſt: Quaecumque ſolueritis. &c. Nos vero indubitanter, tam Domini ſacerdotes, quam reliquos fideles, poſt dignam ſatisfactionem, poſſe redire ad honores credimus, *Hier. 8. b.* teſtante Domino per Prophetam: Numquid, qui cadit, non adiiciet, vt reſurgat? & qui auerſus eſt, non reuertetur? &c. Mundatur ergo homo a peccato, & reſurgit gratia Dei lapſus, & in priſtino manet officio. &c. *Calliſt. epiſt. 2. in fin. Burch. lib. 19. cap. 42. Iuo lib. 3. tit. 11. c. 16. panorm. & part. 6. cap. 48. decr.*

CAP. II.

Si aliquando (*Pelagiani*) in ſe Dei adiutorium, quod hucuſque negauerunt, prouocauerint, & opus ſibi eius auxilium eſſe cognouerint. &c. damnent haec, quae hucuſque ſenſerunt, & aliquando animum rectis diſputationibus commodantes, ab hac aliquantulum labe correcti, veris ſe ſanandos conſiliis tribuant, atque ſubmittant. Quod ſi fecerint, erit in poteſtate Pontificum, iſtis aliquatenus ſubuenire, & talibus aliquam curam praeſtare vulneribus, quam ſolet lapſis, cum reſipuerint, Eccleſia non negare; vt a ſuis remoti praecipitiis, intra ouile Domini redigantur: ne foris poſiti, & tanto praeſidio a fide munitionis excluſi, periculis omnib. exponantur deuorandi luporum dentibus, atq. vexandi; quibus obſiſtere hac, qua illos in ſe irritauerant, doctrinae peruerſitate non poſſunt. *Innoc. epiſt. 25. ad concil. Carthag. in fin.*

CAP. III.

Iubemus ſane, quia Chriſtus Dominus noſter propria voce ſignauit, nolle ſe mortem morientis, *Ezech. 18. g & 33. c.* ſed vt reuertatur, & viuat; vt ſi vnquam ad ſanum depoſito praui dogmatis errore, reſipuerint (*Pelagius, & Caeleſtius,*) damnaueruntque ea, quorum ſe ipſi praeuaricatione damnauerunt, eis medicinam ſolitam, id eſt, receptaculum ſuum, ab Eccleſia non negari: ne dum eos redeuntes forſitan prohibemus, vere extra ouile remanentes, expectantis hoſtis rapidis faucibus glutiantur, quos † in ſemetipſos ſpiculis malae diſputationis armarunt. *Innocent. epiſt. 26. ad concil. Mileuit. in fine.*

† quas f.

CAP. IV.

De his, qui in hac cauſa grauius peccauere (*in pſeudoſynodo Epheſina*) & ob hoc ſuperiorem ſibi locum in eadem infelici ſynodo vindicarunt, vt humilium fratrum ſimplicitatem arrogantiae ſuae praeiudiciis aggrauarent; ſi forte reſipiſcunt, & a facti ſui defenſione ceſſantes, in condemnationem proprii conuertuntur erroris: horum ſi ſatisfactio talis accedit, quae non refutanda videatur, maturioribus Apoſtolicae ſedis conſiliis reſeruetur; vt examinatis omnibus, atque perpenſis, de ipſis eorũ actionibus, quid conſtitui debeat, aeſtimetur. Neque prius in eccleſia, cui te Dominus voluit praeſidere, cuiuſquam talium nomen ad altare recitetur, quam quid de eis conſtitui debeat, rerum proceſſus oſtendat. *Leo epiſt. 44. ad Anatolium Epiſcop. CP. in med.*

CAP. V.

Primates ſynodi (*Epheſinae*) nec reſiſtentibus ſibi fratribus, nec conſentientibus perceperunt, cum ad infringendam catholicam fidem, & ad execrabilem haereſim roborandam, alios priuilegio honoris exuerint, alios conſortio impietatis inieceerint. &c. Verumtamen quia tales ſibi maxime ſua iniquitate nouerunt, & maioribus vulneribus diligentior eſt adhibẽda medicina; nullis vmquam epiſtolis deſtitui, etiam talibus ſi reſipiſcerent, veniam denegandam. Et quamuis incomparabiliter inimiciſſimam Chriſtianae religioni haereſim deteſtemur; ipſos tamen, ſi corrigantur, & digna ſe ſatisfactione purificent, ab ineffabili miſericordia Dei non iudicamus alienos: ſed potius cum gementibus gemimus, & cum flentibus flemus: & ſic vtimur iuſtitia commotionis, vt non amittamus remedia caritatis. &c. Qui etſi poſt illud iudicium ſuum tam impium, quam iniuſtum, non ſunt catholicae fraternitati ita honorabiles, vt fuerunt, ſuas tamen adhuc obtinent ſedes: & Epiſcopatus ſui honore potiuntur, aut per veram, & neceſſariam ſatisfactionem pacem Eccleſiae recepturi, aut ſi haereſim tuebuntur, profeſſionis ſuae merito iudicandi. *Leo epiſt. 49. ad Pulcheriam in fine.*

CAP. VI.

Tua ſanctitas hoc a nobis requiſiuit, vt ſibi de ſacerdotali officio poſt lapſum reſurgendi rationem ſcriberemus; dum dicis de hoc canonum diuerſorum legiſſe diuerſas † ſententias, alias reſurgendi, alias nequaquã poſſe. &c. Poſt dignam ſatisfactionem credimus poſſe redire ad honorem. &c. *Greg. epiſt. 4. in med. ad Secundin. lib. 7. regiſt. c. 53. Raban. c. 1. de paenit. Burch. lib. 19. c. 43. Iuo lib. 3. tit. 11. c. 15. panor. & par. 6. c. 85. decr.*

Diſt. 50. quia ſanctitas. c. 16.

† diuiſas

CAP. VII.

Quicumque clerici ex Donatiſtis correcto conſilio ad catholicam vnitatem tranſire voluerint, ſecundum vniuſcuiuſque Epiſcopi catholici voluntatem, atque conſilium, qui in eodem loco gubernat eccleſiam, ſi hoc paci Chriſtianae prodeſſe viſum fuerit, in ſuis honoribus ſuſcipiantur; ſicut prioribus eiuſdem diuiſionis temporibus factũ eſſe manifeſtum eſt. &c. Non vt concilium, quod in tranſmarinis partibus de hac re factum eſt, diſſoluatur: ſed vt illud maneat circa eos, qui ſic tranſire ad catholicam volunt, vt nulla per eos vnitatis compenſatio procuretur. Per quos autem, vel omnimodo perfici, vel adiuuari manifeſtis fraternarum animarum lucris catholica vnitas in locis, in quibus degunt, viſa fuerit; non eis obſit, quod contra honores eorum, quamuis ſalus nulli intercluſa ſit, in tranſmarino concilio

ſtatutum eſt;id eſt,vt ordinati in parte Donati, ſi ad catholicam correcti tranſire voluerint,non ſuſcipiantur in honoribus ſuis ſecundum tranſmarinum concilium, exceptis his, per quos catholicae vnitati conſuletur. *Afric.c.*35.L.*Carth.c.69*.G.

CAP. IIX.

Morborum, qui longiſsimi ſunt, difficillimi curatu eſſe ſolent: ſic animus haereſeos tenebris obtutus, lumen veritatis difficillime admittit.*Taraſ*.CP.*in vii. ſynod. act.* 1. *poſt princ.*

CAP. IX.

De Euſtathio Ariano ſaepius lapſo, ſaepe reſtituto ad Epiſcopatum, *Baſilius in epiſtola ad Occidētis Epiſcop. & in epiſtola ad Terentium Comitē. vii.ſy.act.*1.*in med.referuntur.*

CAP. X.

In primis cum a ni ceſſatum eſſet, ſynoduſque praeſentium,& corum, qui longinquas regiones incolebant, Epiſcoporum haberetur, nec modo comminiſtris, qui per Graeciam paſſim habitant, verum etiam in Galliis, & Hiſpania,cummuni decreto placuit:vt & hic,& vbique gentium quicumque lapſi fuiſſent proprio arbitrio, & anteſignani fuiſſent impietatis, ſi reſipiſcerent;ignoſcendum quidem illis,verum non reſtituendos in cleri numerum. Qui vero non auctores, ſed neceſſitate, & violentia compulſi fuiſſent, viſum eſt illis quidem ignoſcendū, & in cleri locum reſtituendos, maxime cum probabilem defenſionem, & excuſationem dederint. &c. Hac de cauſa clero per ea tempora ignotum eſt. qui vero in errorem ſeducti erant, & violentia huc compulſi, data quoq. his communio eſt: quemadmodum haec & Romam ſcripta ſunt, Romanorumq. Eccleſiam omnia comprobaſſe conſtat. *Athanaſ.ad Rufinianū apud vii.ſy.act.*1.*poſt me.*

CAP. XI.

Lu. 15. Ille Euangelicus iunior filius.&c. & annulum fidei recepit,& ſtola circumdatur, per quam quid aliud,quam ſacerdotii declarantur inſignia? &c. *Ex concilio Alexandrino Rufinus lib.*10.*c.*28.*apud vii. ſynod. act.* 1. *poſt med.*

CAP. XII.

Qui in Sardicenſi ſynodo fuerant.&c.reddiderunt ſedes Paulo,& Athanaſio, & Marcello Ancyrano apologiam afferenti, & dicenti non intellectum ſuum librum,cum ipſe etiam auerſaretur omnes, qui purum hominem Chriſtum dicūt.*Socrates in hiſt. eccl. Triper.lib.*4 *c.*23 *vii.ſynod.act.*1.*poſt med.*

CAP. XIII.

Taraſius dixit: Plurimi iam canonici,ſanctarumque ſynodorum,& Patrum libri lecti ſunt,qui docent nos reuerſos ab haereſi recipere debere, modo non ſubſit improba aliqua cauſa. *vii.ſynod.act.*1.*poſt med.*

CAP. XIV.

Vt ſcriptum eſt ab hiſtoricis, B. Meletius creatus fuit ab Arianis Epiſcopus, & cum aſcendiſſet ambonem, praedicauit conſubſtantialitatem, & tamen illius electio reprobata eſt.*Petrus Hadriani PP.vicarius in ſyn. vii.act.* 1.*poſt med.*

CAP. XV.

Demetrius diaconus armamentarius ſanctae eccleſiae CP.dixit: Quandoquidem in priori actione viſum eſt magnae, & generali ſynodo, inſequenti doctrinam Patrum, & legiſlationem eccleſiaſticam;eos,qui ex haereſi reuertuntur,recipiendos: quin etiam rurſus admittendos,qui ab haereticis ordinati ſunt,modo orthodoxam fidem ſapiant: ecce aſtant ante fores Epiſcopi,qui libellos confeſſionis orthodoxiae ſuae paulo ante legerunt,rogantes,vt admittantur.&c.Sancta ſynodus reſpondit:Adſint. &c.*vii. ſyno. act.* 3.*in princ.*

CAP. XVI.

Scitis,inquit Sabas monachus,& Praeſes Studii, beatum noſtrum Patrem Athanaſiū ad Rufinianum ſcripſiſſe,haereticorum anteſignanis ſatis ſit,vt ad paenitentiam recipiantur.&c.Conſtantinus Epiſcopus Conſtantiae Cypri dixit:Iuuenalis,qui queſtabant a partibus illius,principes erant ſynodi latronum,attamē in quarta ſynodo recepti ſunt. &c.Taraſius dixit: Quin etiam Euſtathius haereſiarcha Macedoniorum fuerat, ſed tamen B. Baſilius Pater noſter cum libello illum recepit &c.*vii.ſyn.act.* 3. *poſt prin.*

CAP. XVII.

Haereticos,qui in exceſſu e vita paenitentiam agunt,recipere oportet. recipere autē non ſine iudicio; ſed examinantes,an veram paenitentiam oſtendant,& ſi fructus habent, qui ſalutis ſtudium teſtificentur.*Baſil.epiſt. ad Amphiloch.c.*5.

Haeretici,cū recipiuntur ab Eccleſia, deteſtentur haereſim, in qua fuerunt. Tit. VII.

CAP. I.

DE iis,qui ſe Catharos(*Nouitianos*L.)nominant,& ad catholicam, & Apoſtolicam eccleſiā reuertuntur,recepta manus impoſitione, maneant in clero. Sed prius ſcripto confiteantur,quod ſentient,& ſequentur catholicae,& Apoſtolicae Eccleſiae dogmata.hoc eſt,cum his,qui ſecundas nuptias contraxerunt,communicabunt, & cum his qui perſecutione praeuaricati ſunt. de quibus tempus,& ratio (*paenitentiae* L.)definita eſt vt ipſi in omnibus ſequantur dogmata catholicae Eccleſiae.Illi igitur omnes, ſiue in vicis. ſiue in vrbibus ſoli inueniantur ordinati, permaneant in eodem ordine: ſed ſi ad catholicae Eccleſiae Epiſcopum, vel preſbyterum aliqui ex iſtis pertinent, is Epiſcopus in ſua dignitate,vt par eſt, maneat;(*ſimiliter preſbyteri, & diaconi* L.) & qui vocatur a Catharis Epiſcopus,preſbyteri habeat c.47.& 8.ſyn.

honorem

honorem, niſi forte Epiſcopo videatur honorem nominis Epiſcopi eidem relinquere. Sed ſi id diſpliceat, inueniat locum Chorepiſcopi, vel presbyteri, in quo in clero eſſe videatur. *Nicae. c. 8. refert vii. ſyn. act. 1. ante med. Inno. ep. 22. c. 5. ad Epiſc. Maced. Toletan. xii. cap. 4.*

CAP. II.

Plurimos (*Manichaeorum*) inueſtigatio noſtra reperit. &c. quos potuimus emendare, correximus: & vt damnarent Manichaeum cum praedicatione, & diſciplinis ſuis, publica in eccleſia profeſſione, & manus ſuæ ſubſcriptione compulimus; & ita de voragine impietatis ſuae confeſſos, paenitentiam concedendo leuauimus. *Anaſt. epiſt. 1. c. 3. Leo epiſt. 2. ad Epiſcopos Italiae.*

CAP. III.

Dilectionem tuam duximus commonendam, inſinuantes ad animae periculum pertinere, [ſi quiſquam de his, qui a nobis in
1. c. 1. c. 42. ſi quis haereticorum, atq. ſchiſmaticorum ſectam delapſus, & ſe vtcumque haereticae communionis contagione maculárit, reſipiſcens,
1. q. 7. c. 21. in communione catholica, ſine profeſſione legitimae ſatisfactionis habeatur. [Saluberrimum enim, & ſpiritualis medicinae vtilitate pleniſſimum eſt; vt ſiue presbyteri, ſiue diaconi, aut cuiuslibet ordinis clerici, qui ſe correctos videri volunt, atque ad catholicam fidem, quam iam pridem amiſerant, rurſum reuerti ambiunt; prius errores ſuos, ipſos auctores errorum damnari a ſe ſine ambiguitate fateantur. &c. *Leo ep. 3. ad Epiſcopum Aquilien. & epiſt. 83. ad* Altinum *Epiſcopum.* Iuo *lib. 3. tit. 10. c. 4. panor. & par. 6. c. 97. decr.* Anſel. *lib. 12. c. 39. Tarrac. lib. 4. c. 13*

CAP. IV.

Si fideliter, atque vtiliter (*Eutyches*) dolet, & quam recte mota ſit Epiſcopalis auctoritas, vel ſe reum cognoſcit; vel ſi ad ſatisfactionis plenitudinem omnia, quae ab eo male ſunt ſenſa viua voce, & praeſenti ſubſcriptione damnauerit; non erit reprehenſibilis erga correctum quantacumque miſeratio. Quia Dominus noſter, verus, & bonus
Ioa. 10. b. c. paſtor, qui animam ſuam poſuit pro ouibus
Luc. 9. g. ſuis; & qui venit animas hominum ſaluare, non perdere; imitatores nos vult eſſe ſuae pietatis, vt peccantes quidem iuſtitia coerceat; conuerſos autem miſericordia non repellat. *Leo ep. 10. cap. 6. ad Flauian.* CP.

CAP. V.

Si ipſe (*Eutyches*) qui in hanc tentationẽ incidit, reſipiſcat, ita vt per libellarem ſatisfactionem proprium damnet errorem; communio ei ſui ordinis non negetur. *Leo epiſt. 13. & epiſt. 17. ad* Pulcheriam *in fine.*

CAP. VI.

Si condemnatus (*Eutyches*) presbyter plena ſatisfactione corrigitur; ſententia, qua obſtrictus eſt, relaxetur. *Leo epiſt. 18. ad Iulian. Epiſcop. in fine.*

CAP. VII.

Si depoſita imperitiae ſuae vanitate (*Eutychiani*) reſipiſcunt, omnique errore damnato, fidem veram, ſingularemque ſuſcipiũt; miſericordia eiſdem Epiſcopalis beneuolentiae nõ negetur, manſuro iudicio, quod praeceſſit, ſi impietas merito condemnata, in ſua prauitate perſtiterit. *Leo epiſt. 9. ad Flauianum Epiſcop.* CP. *in fine.*

CAP. IIX.

Quoſdam Epiſcopos de his, qui rebus impiis videntur praebuiſſe conſenſum, reconciliationem repoſcere, & catholicorum communionem deſiderare, tam noſtrorum, quã fratris, & coëpiſcopi mei Anatolii, cui teſtimonium ferre dignamini relatione cognouimus: quorum deſideriis ſic praebemus effectum; vt correctis, & quae male ſunt facta, propria ſubſcriptione damnantibus, participata noſtrorum, quos miſimus, cura cum ſupradicto Epiſcopo pacis gratia tribuatur, quia deuotionis vtrumque eſt Chriſtianae, vt & pertinaces veritas iuſta coerceat, & conuerſos caritas non repellat. *Leo ep. 37. ad Pulcheriam Auguſtam, circa finem.*

CAP. X.

Qui plenis ſatisfactionibus male geſta condemnant, & accuſare magis ſe eligunt, quam tueri; pacis, & communionis noſtrae vnitate laetentur; ita vt digno prius anathemate, quae contra fidem catholicam ſunt recepta, damnentur. Aliter enim [in Eccleſia 1. q. 1. c. 68.
Dei, quae corpus eſt Chriſti; nec rata ſunt ſacerdotia, nec vera ſacrificia, niſi in noſtrae proprietate naturae verus nos Pontifex reconciliet, verus immaculati agni ſanguis emundet. *Leo epiſt. 38. c. 2. ad Anatolium Epiſcop.* CP. *Iuo par. 2. c. 9. decr.*

CAP. X.

Quicumque in illa in ſynodo (*Epheſina*) quae nomen ſynodi nec habere potuit, nec meretur, & in qua maleuolẽtiam ſuam Dioſcorus, imperitiam autem Iuuenalis oſtendit, dolent. &c. ſe metu victos, & terrore ſuperatos ad conſenſum ſceleſtiſsimi iudicii potuiſſe compelli, & communionem catholicam obtinere deſiderant; ſatisfactioni eorum pax fraterna praeſtetur, ita vt non dubiis profeſſionibus, Eutychen cum ſuo dogmate, cumque conſortibus ſuis anathematis execratione cõdemnent. *Leo epiſ. 44. ad Anatolium Epiſ.* CP. *in med.*

CAP. XI.

Paene omnes, qui in conſenſum praeſidentium aut traducti fuerant, aut coacti, reſcindendo, quod ſtatutum fuerat ab illis, & condemnando, quod ſcripſerant, perpetuã culpae abolitionem, & Apoſtolicae pacis gratiam ſunt adepti. &c. *Leo epiſt. 49. Ad Pulcheriam ante finem.*

CAP. XII.

Si conſcientiam ſuam voluiſſet (*Atticus presbyter*) probare ſinceram, non Eutychen

ſibi odioſum fuiſſe; ſed quod perfidiam ipſius reprobaret, atque damnaret, debuerat confiteri.&c. Praedictus Atticus, vt ab omni ſuſpicione contraria liber appareat, quid in Eutychete anathematizet, ac damnet, eui denter oſtendat, & in damnationem erroris expreſsi remota omni dubitatione ſubſcribat; ita vt Chalcedonenſis ſymboli definitionem de fide, cui etiam dilectio tua ſubſcribendo conſenſit, & quam Apoſtolicae ſedis firmauit auctoritas, profiteatur ſe per omnia ſeruaturum, adiecta ſubſcriptione propriae manus, quae in eccleſia Chriſtiano populo praeſente recitetur; vt pro catholica fide neque nos negligentes, neque ipſe vltra ſuſpectus habeatur. Qui ſi in eadem prauitate perdurans praeceptis ſalubribus parere noluerit, ſententiam ſynodi Chalcedonenſis, cuius definitionibus reſultat, recipiet. *Leo epiſt. 75. ad Anatolium Epiſcop. CP. in med.*

CAP. XIII.

Agnouimus quoſdam presbyteros, diaconos, ac diuerſi ordinis clericos, quos Pelagiana, vel Caeleſtiana haereſis habuerit implicatos, ita in veſtra prouincia ad communionem catholicam perueniſſe, vt nulla ab eis damnatio proprii exigeretur erroris, & paſtoralibus excubiis nimium dormitantibus, lupos ouium pellibus tectos in ouile dominicum non depoſitis beſtialibus animis introiſſe.&c. Congregata apud vos ſynodo prouincialium ſacerdotum, omnes ſiue presbyteri, ſiue diaconi, ſiue cuiuſcumque ordinis clerici, qui de Pelagianorum, Caeleſtianorumque conſortio in cõmunionem catholicam ea imprudentia ſunt recepti; vt non prius ad damnationem ſui coartarentur erroris, quam nunc ſaltem, poſtea quam hypocriſis eorum ex quadam parte detegitur; ad veram correctionem, quae & ipſis prodeſſe, & nullis poſſit nocere, cogantur. Damnent apertis profeſſionibus ſui ſuperbi erroris auctores, & quidquid in doctrina eorum vniuerſalis Eccleſia exhorruit, deteſtentur; omniaque decreta ſynodalia, quae ad exciſionem haereſeos Apoſtolicae ſedis confirmauit auctoritas, amplecti ſe, & in omnibus approbare, plenis, & apertis, ac propria manu ſubſcriptis proteſtationibus eloquantur. Nihil in verbis eorum obſcurum, nihil inueniatur ambiguum; quoniam nouimus hanc iſtorum eſſe verſutiam; vt in quacumque particula dogmatis execrandi, qua ſe a damnatorum ſocietate diſcreuerint, nihil ſibi ſenſuum ſuorum exiſtiment eſſe non ſaluum. &c. *Leo epiſt. 84. ad Aquilei. Epiſcop. in prin.*

CAP. VIX.

1. q. 7. c. 20. Donatum Salicinenſem, ex Nouitiano cũ ſua, vt comperimus, plebe conuerſum, ita Dominico volumus gregi praeſidere, vt libellum fidei ſuae ad nos meminerit dirigendum; quo & Nouatiani dogmatis damnet errorem, & pleniſsime confiteatur catholicam veritatem. [Maximum quoque ex laico, licet reprehenſibiliter ordinatum, tamen ſi Donatiſta iam non eſt, & a ſpiritu ſchiſmaticae prauitatis alienus, ab Epiſcopali, quam quoquomodo adeptus eſt, non repellimus † dignitate; ita vt ipſe libello ad nos edito catholicum ſe eſſe manifeſtet. *Leo. epiſt. 85. ad Epiſcop. African. c. 3.* 1. q. 7. c. 19.

† repellimus.

CAP. XV.

Quia de Hieroſolymitanorum profeſsione reſpondimus, hoc quoque exiſtimauimus ſalutis eorum cauſa competenter addendũ; vt ſi communionis Apoſtolicae ſe dederint vnitati, & profeſsionem ſuam ſcripto indicent, quam Legatis noſtris apud Conſtantinopolim poſitis offerant, aut per ſuos ad nos dirigant, aut fraternitati veſtrae tradant, eodem tamen tenore conſcriptam, quæ ad nos modis omnibus ſeu ſub noſtra ordinatione deferatur. *Hormiſda ep. 6. ad Epiphanium Epiſc. CP. ante fi.*

CAP. XVI.

Si per paenitentiam condemnauerint (*Euſtathiani*) omnia haec, quae maledixerunt, acceptabiles fiant; atque ideo ſingula, quae debeant condemnare, ſynodus credidit exponenda. Quod ſi quis tenuerit haec; tamquam haereticus, & anathematizatus, & ſine communione, ac damnatus abiiciatur. *Gang. in principio.*

CAP. XVII.

Nouatianum in communionem recipi nõ debere, niſi ſuſcepta paenitentia incredulitatis praeteritum damnet errorem. *Arel. ii. cap. 9.*

CAP. XIIX.

Qui ex haereſi conuertuntur Nouatianorum, Photinianorum, aut Quartodecimanorum, aut fideles, aut catechumeni eorum, non ante ſuſcipiantur, quam anathematizent omnem haereſim, eam praeſertim, in qua erant. tunc vero, qui apud eos fideles dicebantur, cum didicerint fidei ſymbola, peruncti ſancto chriſmate, communicent ſanctis myſteriis. *Laod. 7.*

CAP. XIX.

Quod ſi dicunt ſe reſipuiſſe, doceant per ſcripturam ſuam reſipiſcentiam, & execrationem fidei, quam CP. ſuſceperunt. praeterea ab haereticis ſeparent ſe, & ſimpliciores minime decipiant. *Baſil. in epiſt. ad Euaiſenos. vii. ſyn. act. 1. in med.*

CAP. XX.

Reſipiſcentes ab haereſi anathematizare ſcripto haereſim eſt traditum ab Apoſtolis, & ceteris ſanctis Patribus, & conciliis vniuerſaliqus, & prouincialibus. Baſilius Ancyranus reſipiſcens e libello dixit. *vii. ſynod. act. in princ.*

Haeretici ſine forma Eccleſiae baptizati, ſi ad Eccleſiam veniunt, iterum baptizentur. Tit. IIX.

CAP. I.

1. q. 1. ſ quis. c. 52

DE Paulianiſtis, *(& Cataphrygis L.)* qui ad Eccleſiam catholicam confugerunt, definitum eſt, vt rebaptizentur omnino. Si qui vero antea clerici fuerunt, ſi ſine culpa,& reprehenſione eſſe videantur; rebaptizati ordinentur a catholicae Eccleſiae Epiſcopo. Si vero in examine inutiles reperiantur, deponantur. Idem de diaconiſsis, & ceteris ex elero eadem ratione ſeruetur. *Nicaen.c.19.refert Innoc. ep.22.c 5. ad Epiſcop. Maced.Anſel.lib.9.c.55.in addit.*

CAP. II.

Conuerſos ab haereſi ita ſuſcipimus. Arianos,& Macedonianos,& Sabbatianos, & Nouatianos, qui ſe dicunt Catharos, & Ariſteros, † & Quartodecimanos, ſiue Tetraditas, & Apollinariſtas ſuſcipimus datis libellis, & anathematizata omni haereſi, quae non ſentit, vt ſentit Eccleſia ſancta Dei catholica,& Apoſtolica; & ſignatos, vel vnctos primum ſancto vnguento in fronte, & oculis, & naribus, & ore, & auribus. & ſignantes eos dicimus: Signum doni ſancti Spiritus. Eunomianos vero, qui in vnam immerſionem baptizantur,& Montaniſtas, quos nũc Phrygas dicimus,& Sabellianos, qui hyiopatoriam docent,& alia difficilia faciunt, omneſque alias haereſes, quoniam multae ſunt, maxime eorum, qui a Galatarum regione veniũt; omnes hos, qui reuertuntur ad orthodoxam fidem, vt paganos recipimus. Prima die facimus eos Chriſtianos: altera catechumenos: tertia exorcizamus eos inſufflando ter in faciem,& aures, atque ita eos inſtruimus, & facimus, vt ſint aliquo tempore in Eccleſia,& audiant ſcripturas,& tunc eos baptizamus. *CP.cap.7.G.Trull.cap.96.*

† vel ſiniſtros.

CAP. III.

De conſe. d.4. c.84. hi vero.

Hi haeretici, qui in Trinitatis nomine minime baptizantur, ſicut ſunt Bonoſiaci,& Cataphrygae, quia & illi Chriſtum Dominum non credunt, & illi Spiritum ſanctum peruerſo ſenſu eſſe prauum quendam homine Montanum credunt, quorum ſimiles multi ſunt alii: cum ad ſanctam Eccleſiam veniunt, baptizantur; quia baptiſmus non fuit, quod in errore poſiti, in ſanctae Trinitatis nomine perceperunt. *Greg ad Quirinum Epiſcop.lib.9.regiſt.ep.61.Iuo lib.1.tit.2.c.57. panor. & par.1.c.153.decr.Caeſar.lib.12.c.68.*

CAP. IV.

De conſec. diſt. 4. de Arianis. 109.

Ariani, qui propria lege ſua vtuntur, rebaptizentur. Si ad Eccleſiam aliqui de hac haereſi venerint, interrogent eos noſtrae fidei ſacerdotes ſymbolum; & ſi peruiderint in Patre,& Filio,& Spiritu ſancto eos baptizatos, manus eis tantum imponatur, † vt accipiant Spiritum ſanctum. quod ſi interrogati non reſponderint hanc Trinitatem, baptizentur. *Arel.i.cap.8.*

† impo-nant.

CAP. V.

Photinianos, ſiue Paulianiſtas, ſecundum Patrum ſtatuta, baptizari oportet. *Arel.ii.c.16.*

CAP. VI.

Bonoſiacos ex eodem errore venientes, quos ſicut Arianos baptizari in Trinitate manifeſtum eſt, dum interrogati, fidem noſtram ex toto corde confeſſi fuerint; cum chriſmate, & manus impoſitione in eccleſia recipi ſufficit. *Arel.ii.cap.17.*

CAP. VII.

Qui ab haereſi Phrygiorum (*Cataphrygarum L.*) conuertuntur, etſi in elero apud eos permaneant,& maximi appellẽtur, hos cum omni cura inſtrui, & baptizari oportet ab Epiſcopis,& presbyteris. *Laod.cap.8.*

CAP. IIX.

Conuerſos ad fidem haereticos ita ſuſcipimus. Arianos, & Macedonianos. &c. *(ut CP.7.G.)* De Paulianiſtis definitio Eccleſiæ eſt, vt rebaptiaentur omnino. Eunomenianos, qui in vna immerſione baptizant; Montaniſtas. &c. (*vt CP.7.*) &c. Manichaeos vero, & Valentinianos,& Marcioniſtas, & Neſtorianos,& ex ſimilibus haereſibus oportet facere libellos, & anathematizare eam haereſim,& Neſtorium,& Eutychẽ, & Dioſcorum, & Seuerum,& reliquos principes harum hæreſum,& qui ea ſentiunt, & omnes ſupradictas, & ita participent de ſacra communione. *Trul.96 Vide* CP.7.G.

CAP. IX.

Pepuzenorum baptiſmus nullam mihi habere rationem videtur; & miratus ſum, quomodo hoc Dionyſiũ, qui fuit canonicus, prætcriit. Antiqui enim illum baptiſmum ſuſcipiendum putarunt, qui nihil fidei tranſgreditur.&c. Pepuzeni ſunt aperte haeretici. In ſanctum enim Spiritum blaſphemarunt. &c. Quamnam ergo habet rationem, verum eorum baptiſma iudicari, qui in Patrem, & Filium,& Montanum, Priſcillamque baptizantur? non enim baptizati ſunt, qui non in nobis tradita baptizati ſunt. *Baſil.epiſt.ad Amphiloch.cap.1. poſt principium.*

CAP. X.

Encratitarum verſutia fuit, ne ab Eccleſia reciperentur, proprium baptiſma occupare. &c. Si quiſpiam ab illis fuerit aſſumptus, ſi ad Eccleſiam redierit, baptizandus eſt. &c. Patres tamen, qui apud nos rerum eccleſiaſticarum diſpenſationem habent, ſequendi ſunt. &c. Si vero illi baptiſmum noſtrum ſeruant, nihil nos angat. &c. canonibus exacte ſeruiendum eſt. Qui ad eorum baptiſma accedunt, inungi fidelium modo, & ita ad myſteria accedere. Noui vero, quod fratres, qui

cum

Digitized by Google

cum Izoë, & Saturnino, quique ex eo ordine ſunt, conueniunt, in Epiſcoporum ſedem receperimus, vt etiam nunc, qui eius ſunt ordinis, diſſeparare ab Eccleſia nequeamus, qui canonem quendam, qui de communicatione cum his agit, ex Epiſcoporum traditione ediderimus. *Baſil. ad Amphilochium epiſtola canonica 1. poſt princip. refertur in vij. ſynod. actio. 1. in med.*

CAP. XI.

Encratitae, & Saccophori, & Apotactitae ſubiiciuntur eidem rationi, cui & Nouatiani, quia de illis editus eſt canon, etſi diuerſus: quae autem ſunt aduerſus eos, ſilentio prætermiſſa ſunt. nos autem vna ratione eos rebaptizamus. ſi autem prohibita eſt apud vos haec rebaptizatio, ſicut & a Romanis, alicuius oeconomiae gratia; noſtra tamẽ oratio vires obtineat, quandoquidem eſt veluti Marcioniſtarum germen eorum haereſis, nuptias abhorrentium, & nuptias aduerſantiũ, & Dei creaturam inquinatam eſſe dicẽtium. Eos ergo in Eccleſiam non admittimus, niſi in noſtrum baptiſmum baptizati fuerint. &c. *Baſil. ad Amphiloch. cap. 47.*

CAP. XII.

Pius conſtituit, haereticum venientem ex Iudaeorum haereſi, ſuſcipi, & baptizari. *Dam. in Pij.*

Hæretici rite baptizati per manus impoſitionem, aut per fidei profeſſionem ſuſcipiuntur ab Eccleſia. Tit. IX.

CAP. I.

1. q. 7. c. 8. ſi qui. DE his, qui ſe Catharos nominant, & ad catholicam, & Apoſtolicam Eccleſiam reuertuntur. &c. Scripta profeſſione catholica, & recepta manus impoſitione maneant in clero. &c. *Nicaen. cap. 8. refert Innocent. epiſt. 22. c. 5. ad Epiſc. Maced.*

CAP. II.

Deinde venerunt ad ſynodum aliqui Iconomachi, & monitis ſanctae ſynodi, & Imperatoris conuerſi, recepti ſunt cum anathematizatione. *Syn. iix. CP. ſub Had. ii. act. 8. in fi.*

CAP. III.

Nicaeni Patres damnauerunt Arium, Photinum, Sabelliumque atque ſequaces eorum, eodemque tempore Silueſter Romae congregauit cclxvii. Epiſcopos, & damnauit iterum Calixtum, † Arium, & Photinum, atque Sabellium. & conſtituit; vt presbyterum Arianum reſipiſcentem nemo ſuſciperet, niſi Epiſcopus eiuſdem loci eum reconciliaret, & ſacroſancto chriſmate per Epiſcopalis manus impoſitionem ſancti Spiritus gratia, † quae ab haereticis dari non poteſt, confirmaret. *Ex decerptis ex decretis Silueſtri in epilogo. Concil. Rom. in prin.*

† Calliſtum f.

† gratiã.

CAP. IV.

Venientes a Nouatianis, vel Montenſibus per manus impoſitionem ſuſcipiantur, praeter eos, quos rebaptizant. *Siric. in ſyn. Rom. ep. 4. c. 8. apud con. Telen.*

CAP. V.

Quod ſignificaſtis, quid de conuerſis haereticis fieri debuiſſet? Scitote nos, eos, qui in ſanctae Trinitatis fide baptizati ſunt, per impoſitionem manus ſuſcipere. *Euſeb. epiſt. 1. in prin.*

CAP. VI.

Haereticos omnes, quicumque Dei gratia conuertuntur, & in ſanctae Trinitatis nomine credentes baptizati ſunt, Romanae Eccleſiae regulam tenentes, per manus impoſitionem reconciliari praecipimus. *Euſeb. epiſt. 3. in fine.*

CAP. VII.

Venientes a Nouatianis, vel Montenſibus per manus tantum impoſitionem ſuſcipiantur; quia quamuis ab haereticis, tamen in Chriſti nomine ſunt baptizati: praeter eos, ſi qui forte a nobis ad illos tranſeuntes, rebaptizati ſunt. Hi, ſi reſipiſcentes, & ruinam ſuam cogitantes, redire voluerint, ſub longa paenitentiae ſatisfactione admittendi ſunt. *Inno. epiſt. 2. cap. 8.*

CAP. IIX.

Arianos, ceteraſque huiuſmodi peſtes, *1. q. 1. c. 73.*
quia eorum laicos conuerſos ad Dominum, ſub imagine paenitentiae, ac ſancti Spiritus ſanctificatione per manus impoſitionem ſuſcipimus; non videtur, clericos eorum cum ſacerdotii, aut miniſterii cuiuſpiam ſuſcipi debere dignitate. &c. *Inn. ep. 18 c. 3. ad Alex. Epiſc. Iuo lib. 3. tit. 10. c. 2. panor. Anſel lib. 9. c. 58. Caeſar. lib. 13. c. 50. Tarrac. lib. 1. c. 27.*

CAP. IX.

Noſtrae lex Eccleſiae eſt, venientibus ab *1. q. 1. arctum in ſ. c. 18.*
haereticis, qui tamen illic baptizati ſunt, per manus impoſitionem, laicam tantum tribuere communionem, nec ex his aliquem in clericatus honorem vel exiguum ſurrogare. *Inno. epiſt. 22. c. 4. in fine ad Epiſcopos Macedo. Iuo lib. 3. tit. 5. c. 17. & tit. 10. c. 3. panor. & par. 6. c. 60. decr.*

CAP. X.

Hi, de quibus ſcripſiſti, qui ſe baptizatos *De conſe. d. 4. c. 38.*
ſciunt, ſed cuius fidei fuerint, qui eos baptizauere, ſe neſcire profitentur; quolibet modo formam baptiſmatis acceperint, rebaptizandi non ſunt; ſed per manus impoſitionem inuocata virtute Spiritus ſancti, quam ab haereticis accipere non potuerunt, catholicis copulãdi ſunt. *Leo epiſ. 90. c. 16. ad Ruſtic. Narbon. Burch. li. 4. c. 42. Iuo lib. 1. tit. 2. c. 84 panor. & par. 1. c. 236. decr. Anſel. lib. 9. c. 37.*

CAP. XI.

Ab antiqua Patrũ inſtitutione didicimus; *De conſe. d. 4. c. 44.*
vt quilibet, qui apud haereſim in Trinitatis nomine baptizantur, cum ad ſanctam Eccleſiam redeunt; aut vnctione chriſmatis, aut

impo-

Digitized by Google

impoſitione manus, aut ſola profeſsione fidei ad ſinum matris Eccleſiae reuocentur. Vnde Arianos per impoſitionem manus Occidens, per vnctionem vero ſancti chriſmatis, ad ingreſſum ſanctae Eccleſiae catholicae, Oriens reſormat. Monophyſitas vero, & alios ex ſola vera confeſſione recipit: quia ſanctum baptiſma, quod ſunt apud haereticos conſecuti, tunc in eis vires emundationis accipit; cum vel illi per impoſitionem manus Spiritum ſanctum acceperint, vel iſti per profeſſionem verae fidei, ſanctae, & vniuerſalis Eccleſiae viſceribus fuerint vniti. &c. Neſtoriani vero, quia in ſanctae Trinitatis nomine baptizantur, ſed eos Iudaicae perfidiae ſimiles incarnationem vnigeniti non credentes, ſuae haereſeos error obſcurat; ad ſanctã Eccleſiam catholicam venientes, de verae fidei firmitate, & confeſſione docẽdi ſunt; vt vnum eundemque Dei, & hominis filium, Deum Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum credant &c. Hãc ergo natiuitatis eius veritatem quicumque a peruerſo errore Neſtorii reuertuntur, coram ſancta fraternitatis veſtrae congregatione fateantur, eũdem Neſtorium cum omnibus ſequacibus ſuis, ac reliquas haereſes anathematizantes; venerandas quoque ſynodos, quas vniuerſalis Eccleſia recipit, ſe recipere, & venerari promittant, & abſque vlla dubitatione ſanctitas veſtra, ſeruatis eis propriis ordinibus in ſuo coetu recipiat. &c. *Greg. ad Quirinum Epiſcop. lib. 9. reg. epiſt. 61. Iuo lib. 1. tit. 2. c. 81. panor. & par. 1. c. 133. decret. Caeſar. lib. 12. c. 68.*

C A P. XII.

Qui in infirmitate credere volunt, debet his manus imponi. *Arel. 1. c. 6.*

C A P. XIII.

Haereticos in mortis diſcrimine poſitos, ſi catholici eſſe deſiderent, ſi deſit Epiſcopus, a presbyteris cum chriſmate, & benedictione conſignari placet. *Arauſ. 2.*

C A P. XIV.

Presbytero, propter ſalutem animarum, quam in cunctis optamus, deſperatis, & in lecto recumbentibus haereticis, ſi conuerſionem ſubitam petant, chriſmate ſubuenire permittimus. quod etiam omnes conuerſuri, ſi ſani ſunt, ab Epiſcopo nouerint expetendum. *Epaun. c. 16.*

C A P. XV.

Per impoſitiones manus fidelibus baptizandis, vel conuerſis ex haereſi Spiritum ſanctum tradere Epiſcopis tantum licet. *Hiſpal. ij. c. 7.*

C A P. XVI.

Euſebius haereticos inuenit in vrbe Roma, quos ſola manuum impoſitione reconciliauit. *Dam. in Euſe.*

C A P. XVII.

Syricius conſtituit, haereticos ſub manus impoſitione recipi, & reconciliari praeſente cuncta Eccleſia. *Ex Pontiſ.*

Baptizati apud haereticos, qui formam Eccleſiae ſeruant, non rebaptizentur.

Tit. X.

C A P. I.

EPiſcopus, aut presbyter, qui vere baptizatum iterum baptizat, vel qui ab impiis pollutum non baptizat, deponatur: vti irridens crucem, & mortem Domini, & non diſcernens veros a falſis ſacerdotes. *Ap. c. 47.*

C A P. II.

Ab haereticis baptizati, vel ordinati, neque fideles, neque clerici eſſe poſſunt. *Ap. c. 68. Licet valeat baptiſmus, aut ordinatio prohibitum tamen eſt ab his ordinari.*

C A P. III.

Quibus (*haereticis*) ſolum baptiſma ratum eſſe permittimus, quod vtique in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti perficitur *1. q. 1. c. 73. Arianos.* nec Spiritum ſanctum eos habere ex illo baptiſmate, illiſque myſteriis arbitramur. *Inno. epiſt. 18. c. 3. ad Alex. Epiſc. Iuo lib. 3. tit. 10. c. 2. panor. Anſel. lib. 9. c. 58. Caeſar. lib. 13. c. 50. Taraſ. lib. 1. cap. 29.*

C A P. IV.

Si ab haereticis baptizatum quempiam fuiſſe conſtiterit, erga hunc nullatenus ſacramentum regenerationis iteretur: ſed hoc tantum, quod ibi defuit, conferatur; vt per Epiſcopalem manus impoſitionẽ, virtutem ſancti Spiritus conſequatur. *Leo epiſt. 35. c. 2. ad Leonem Epiſc. Rauenn.*

C A P. V.

Hi, qui baptiſmum ab haereticis acceperunt, cum baptizati ante non fuiſſent, ſola *1. q. 1. c. 51. hi, qui.* inuocatione Spiritus ſancti per impoſitionẽ manuum confirmandi ſunt; quia formam tantũ baptiſmi ſine ſanctificatione virtute ſumpſere. Et [hanc regulam, vt ſcitis, ſeruandam omnibus eccleſiis praedicamus; vt lauacrum ſemel initum, nulla iteratione violetur, dicente Apoſtolo: Vnus Dominus, vna fides, vnum baptiſma. *1. q. 1. c. 57.* *Ephe. 4. a.* Cuius ablutio nulla iteratione temeranda eſt; ſed, vt diximus, ſola ſanctificatio ſancti Spiritus inuocãda eſt, vt, quod ab haereticis nemo accipit, a catholicis ſacerdotibus conſequatur. *Leo epiſt. 77. c. 7. ad Nicet. Aquile. Anſel. lib. 9. c. 26. Tarac. lib. 4. c. 11. & lib. 6. c. 49.*

C A P. VI.

Quicumque baptizatus fuerit ab haereticis in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, nullo modo rebaptizari, ſed per ſolam manus impoſitionem purgari debet. *Zach. ep. 2. in fi. Burch. lib. 4. c. 40. & 43. Iuo par. 1. c. 234. & 237. decr.*

C A P. VII.

Cyprianus, & omnes paene per Africam ſacerdotes decreuerunt, haereticos eſſe rebaptizan-

ptizandos. Cornelius, & ceteri omnes per Italiam ſtatuerunt, quod antiquitus a Patribus acceperant, vt poſt abiectionem praui, & confeſſionem recti dogmatis, ſola manus impoſitione purgarentur. *Euſe.lib.7.c.2. eccleſ. hiſtoriae.*

CAP. IX.

Stephanus ſtatuit, non communicandum eſſe his, qui rebaptizant eos, qui ab haereticis ad Eccleſiam tranſeunt. &c. *Euſeb.lib.7. cap.4.& 6.*

Num haeretici poſt mortem poſſint damnari, aut abſolui. Tit. XI.

CAP. I.

Haeretici etiam poſt mortem anathematizari poſſunt. *Cyrillus libro primo de eo, quod vnus eſt Chriſtus, & in epiſtola ad Martianum, & alios monachos. Auguſtinus ad Bonifacium loquens de Caeciliano, & in ep.ad catholicos, & lib.3. c.35. & 39. contra Creſconium; quae omnia, & alia multa ſunt apud v.ſyno.*CP *act.5.in med.& approbantur a ſynodo ibid. Idem confirmat eadem ſynodus act.8. poſt prin. & poſtea in condemnatione Theodori haeretici iam mortui; & vi.ſynod.* CP.*variis in locis;& Nicae.ij.epiſt.ſynodi ad Conſtantin.& Iren.vbi multi mortui haeretici anathematizantur.*

CAP. II.

Acacium haereticorum fautorem a Romano Pontifice condemnatum non poſſe iam poſt mortem abſolui, *affirmat Gelaſius epiſtol.3. ad Fauſtum, cuius initium eſt, Ego quoque. in princip.*

CAP. III.

De haere. c.5. Greg. ix.c.8 eo. titu in 1. collect. Si quis Epiſcopus haereticos etiam conſanguineos, aut paganos Eccleſiae praetulerit; poſt mortem anathema ei dicatur. *Carthag.c.82.G.Afr.c.48.L.*

CAP. IV.

Dicta poſſumus, non auctores damnare. quod ſi adhuc viuerent, & correpti errorem ſuum non condemnarent, iuſtiſsime damnarentur. *Pontianus ad Iuſtinia.*

CAP. V.

Sancti Patres non ſolum viuentes haereticos condemnauerunt, ſed & poſt mortem, vtpote in ſua impietate mortuos anathematizauerunt; ſicut eos, qui iniuſte condemnati ſunt, reuocauerunt poſt mortem, & in ſacris diptychis ſcripſerunt: quod factum eſt, & in Ioanne, & in Flauiano religioſae memoriae Epiſcopis CP. *Iuſtinianus epiſt.ad ſyno.* CP. *v.ante fin. lecta act.1.in prin.*

CAP. VI.

Poſt mortem haeretici anathematizantur, vt Valentinus, Baſilides, Marciō, Cerinthus, Manichaeus, Eunomius, Bonoſus. *Iuſtin.ad Ioan.ij.ante fin.vbi alia multa.*

Epiſcopi adhibeant diligentiam in oppugnandis haereticis. Tit. XII.

Vide ſupra libro quarto titulo quinquageſimo octauo.

Principum eſt, opem ferre Eccleſiae contra haereticos. Tit. XIII.

CAP. I.

Fauete catholicis veſtro more, parentumque veſtrorum date defendendae fidei libertatem, quam ſalua clementiae veſtrae reuerentia, nulla vis, nullus poterit mundanus terror auferre. Cum enim Eccleſiae cauſa, ſtatum regni veſtri agamus, & ſalutis, vt prouinciarum veſtrarum quieto iure potiamini; defendite contra haereticos inconcuſſum Eccleſiae ſtatum, vt & veſtrum Chriſti dextera defendatur Imperium. *Leo in ſyn.Rom.ep. 23.ad Theodoſium* Imper*at.in fine.*

CAP. II.

Ita haereticorum impudentiæ reſtitiſtis, vt profiteremini ad totius mundi pacē, Chalcedonēnſis ſynodi vos eſſe cuſtodem. Quod cum ex veſtrae fidei ſententia ſaluberrime definitum ſit; quanto ſtudioſius vniuerſali Eccleſiae eſt conferendum: vt tranquillitas fidei Chriſtianae etiam veſtro proſit Imperio, nec improbitas haeretica in aliquo ſuo molimine glorietur? cuius pertinax inſidioſa contentio illico conquieſcet, ſi Imperiali poteſtate fraenetur. *Leo epiſtol.72.ad* Leon. *Imperat. in fin.*

CAP. III.

Apud Chriſtianiſsimum Principem, & inter Chriſti praedicatores digno honore numerandum, vtor catholicae fidei libertate; & ad conſortium te Apoſtolorum, ac Prophetarum ſecurus exhortor; vt conſtanter deſpicias, ac repellas eos, qui ſe Chriſtiano nomine priuauere: nec patiaris impios parricidas ſacrilega ſimulatione de fide agere, quos conſtat a fide deuiare. Cum enim clemētiam tuam Dominus tanta ſacramenti ſui illuminatione ditauerit, debes incunctanter aduertere, Regiam poteſtatem tibi non ſolum ad mūdi regimen, ſed maxime ad Eccleſiae præſidium eſſe collatam; vt auſus nefarios comprimendo, & quae bene ſunt ſtatuta, defendas, & veram pacem his, quae ſunt turbata, reſtituas, depellendo ſcilicet peruaſores iuris alieni, & antiquæ fidei ſedem Alexandrinae eccleſiae reformando. &c. Sacerdotalem namque, & Apoſtolicum tuae pietatis animum, etiam hoc malum ad iuſtitiam vltionis debet accendere, quod CP. eccleſiae puritatem peſtilenter obſcurat, in qua inue-

niuntur

niuntur clerici quidam haereticorum ſenſui conſonantes, & intra ipſa catholicorum viſcera aſſertionibus ſuis haereticorum partem adiuuantes. In quibus deturbandis frater meus Anatolius, cum nimis benigne parcit, ſegnior inuenitur. Dignamini pro fide veſtra, etiam Eccleſiae iſtam praeſtare medicinam, vt tales non ſolum ab ordine clericatus, ſed etiam ab vrbis habitatione pellãtur; ne vlterius ſanctus Dei populus peruerſorum hominum contagio polluatur. *Leo ep.73. ad Leon. Imper. in med. & in fine.*

CAP. IV.

Si qui ſua obduratione caecati, ita in reprobi ſenſus amentiam tranſierunt, vt mallent furere, quam ſanari; ad Imperialẽ pertinet poteſtatem, vt perturbatores Eccleſiae pacis, & reipublice, quae Chriſtianis Principibus merito gloriatur, inimici ſollicitius comprimantur. &c. Agat itaque fraternitas tua oportunis ſuggeſtionibus, vt clementiſſimus Princeps, quae Domino ſint placitura, praecipiat, & incẽtores cruentarum ſeditionum iubeat competentius coerceri, vt nec illi impuniti ſint, quorum manus ſcelera perpetrarunt, nec illi, qui talium vtuntur inſania. &c. *Leo ep.80. ad. Iulian. Coen. Epiſcop. in med.*

CAP. V.

Aduerſus haereticos, vel paganos, vel eorum ſuperſtitiones legati miſſi de hoc concilio, quidquid vtile prouiderint, a glorioſiſſimis Principibus impetrent. *Mileuit. c.11.*

CAP. VI.

Principes erunt catholicae fidei aſſertores, eamque, & hanc, quae imminet, Iudaeorum perfidiam, & cunctarum haereſum iniuriam defendentes. &c. *Tolet. iix. c.10. in med.*

De libris haereticorum reijciendis, & comburendis. Tit. XIV.

CAP. I.

DE Theodoro Mopſueſteno, & eius ſcriptis; item de ſcriptis Theodoriti contra Cyrillum, & ſynodum Epheſinam, & de epiſtola Ibae ad Marin Perſam: *vide ſyn. v. gener. CP. variis in locis, & in primis collat. 8. in definitione, c.12.13.14. & in ſubſcript. Epiſcoporum. & in epiſt. Iuſtiniani Imper. ad Ioannem ij. Papam cuius initium eſt; Scientes.*

CAP. II.

De quibuſdam falſo inſcriptis ſanctorum Apoſtolorum itinerariis comburendis, *vij. ſyn. act.5. ante med.*

CAP. III.

Laicus, vel monachus excommunicetur; Epiſcopus, presbyter, diaconus deponatur, qui occultauerit libros hæreticorum contra imagines. *Nicaen. ij. c.9.*

CAP. IV.

Diſt.15.c. Rufinum beatus Hieronymus de arbitrii libertate notauit: de illo ea ſentimus, quae praedictum Hieronymum ſentire cognoſcimus. Item alios, quos Hieronymus reprehendit, reiicimus. Origenis opera a Hieronymo repudiata cum auctore ſuo dicimus eſſe renuenda. &c. Cetera, quae ab haereticis, ſiue ſchiſmaticis conſcripta, vel praedicata ſunt, nullatenus recipit catholica, & Apoſtolica Romana Eccleſia. &c. *Gelaſ. & ſynodus lxx. Epiſcopor. Burch. li.3. c.220. Iuo lib.2. tit.11. c.3. panor. & par.4. c.64. decr.* *3. ſancta. P. itemRufinus.*

CAP. V.

Euangelium nomine Thomae, quo vtuntur Manichaei, apocryphum. &c. Euangelia, quae falſauit Lucianus, apocrypha. &c. Euangelia, quae falſauit Eſitius, apocrypha. &c. Libri omnes, quos fecit Lucius † diſcipulus diaboli, apocryphi. &c. Liber prouerbiorum qui ab haereticis conſcriptus, & ſancti Xyſti nomine praenotatus eſt, apocryphus. &c. Liber Ogiae nomine gigantis, qui ab haereticis cum dracone poſt diluuium pugnaſſe perhibetur, apocryphus. &c. Liber Phyſiologus, qui ab hæreticis conſcriptus eſt, & beati Ambroſij nomine ſignatus, apocryphus. &c. Opuſcula Tertulliani, Lactantii, Africani, Poſtumiani, & Galli, Montani, Priſcillae, & Maximillae, Fauſti, Manichaei, Commodiani, alterius Clementis Alexandrini, Tatii Cypriani, Arnobii, Tychonii, Caſsiani presbyteri Galliarum, Victorini Pitauienſis, Fauſti Regienſis Galliarum, Frumenti Caeci. &c. Phylacteria omnia, quae non Angelorum, vt illi confingunt, ſed daemonum magis arte cõſcripta ſunt, apocryphi. Haec, & omnia his ſimilia, quæ Simon Magus, Nicolaus, Cherintus, Marcion, Baſilides, Ebion, Paulus Samoſatenus, Photinus, Bonoſus, Montanus, Apollinaris, Valentinus, Manichaeus, Fauſtus, Africanus, Sabellius, Arius, Macedonius, Eunomius, Nouatus, Sabbatius, Caeleſtius, Donatus, Euſtachius, Iouinianus, Pelagius, Iulianus Celanenſis, Caeleſtinus, Maximinus, Priſcillianus ab Hiſpania, Neſtorius CP. Maximus, Vnicus, Lampetius, Dioſcorus, Eutyches, Petrus Alexandrinus, & alius Petrus Antiochenus, Acacius CP. cum conſortibus ſuis docuerũt, vel ſcripſerunt, in aeternum confitemur eſſe damnata. *Gelaſ. & ſynod. lxx. Epiſcopor. Burcha. lib.3. c.221. Iuo lib.2. tit.11. c.36. panor. & par.4. c.65. decret. Caeſaraug. lib.2. c.23.*

Diſt.15.c. 3. p. in primis.

† Leutius

CAP. VI.

Si quis falſos libros impiorum, vt ſanctos in Eccleſia publicauerit in peſtem populi, & cleri; deponatur. *Ap. c.60.*

CAP. VII.

Si quis Epiſcoporum, vel apocrypha (*Priſcillianiſtar.*) haberi per domos non prohibuerit, vel ſub canonicorum nomine eos codices in Eccleſia permiſerit legi, qui Priſcilliani adulterina ſunt emendatione corrupti; haereticum ſe nouerit iudicandum; quoniam [qui alium ab errore non reuocat, ſe- *c.2. de ha*

ipſum

ipſum errare demonſtrat. *Leo ep.91. ad Turib. Aſturic. Epiſcop.c.15.*

ret.Greg. ix. & in 1. collect.

CAP. IIX.

†Dicti-nii.

Dicticinij † tractatus vetantur, licet auctor reſipuerit. *Leo d.ep.91.cap.16.*

CAP. IX.

Numquidnam in ipſorum haereticorum libris non multa, quae ad veritatem pertineant, poſita releguntur? Numquidnam ideo veritas refutanda eſt, quia illorum libri, vbi prauitas ineſt, refutantur? Aut ideo praui libri ſuſcipiendi ſunt eorum, quia veritas, quae illic inſerta eſt, non negatur? *Gelaſ. in tom. de anathem. vinculo poſt prin.*

CAP. X.

Mandamus, quatenus libros erroris (*Petri Abaelardi, & Arnaldi de Brixia*) faciatis igne comburi. *Inno.ij.epiſt.2.ad Sampſonem Archiep. Remen.& alios.*

CAP. XI.

Diſt.37. c.1.

Epiſcopus Gentilium libros non legat, hæreticorum autem pro neceſſitate, & tempore. *Carth.iv.c.16. Burch.lib.1.c.95. Iuo lib. 2.tit.11.c.44. panor. & par.4.c.160. & par.5. c.197. decr. Anſel.lib.7. c.202. in addit. Caeſar.lib.2.c.29. & lib.4.cap.56.*

CAP. XII.

Si quis ſcripturas, quas Priſcillianus ſecundum ſuum deprauauit errorem, vel tractatus Dictinii, quos ipſe Dictinius, ante quã conuerteretur, ſcripſit ſub nomine Patriarcharum, Prophetarum, & Apoſtolorum, & ſuo errori conſona confinxit, legit, & impia eorum figmenta ſequitur, aut defendit: anathema ſit. *Brac.i.cap.17.*

CAP. XIII.

Inter epiſtolas diuini Apoſtoli quaedam frrtur ad Laodicenſes, quam Patres noſtri tamquam alienam reprobauerunt. Ad haec Manichaei Euangelium ſecundum Thomam inuexerunt, quod Eccleſia catholica merito vt impium auerſatur. Quẽadmodum etiam id, quod nunc de B. Patre noſtro Epiphanio dictum eſt, cum illius nequaquam exiſtat. *Epiphan. apud vij. ſyn. act.6. tom.5. in prin.*

CAP. XIV.

In quarta, & quinta ſynodo epiſtola, quae dicebatur Ibae ad Marin Perſam, anathematizata eſt, quaſi Neſtorio cõſentiens, ipſe Iba non eſt damnatus. *Epiphan. vij. ſyn. vbi ſupra, tomo quinto poſt prin.*

CAP. XV.

Comperimus (*Eutychianos*) conſcriptis libris, & chartarum tomis plura finxiſſe, quæ eorum inſaniam aduerſus veram fidem aperte ſignarent; atque ideo praecipimus, vbicumque huiuſmodi ſcripta reperta fuerint, ignibus concremari. &c. *Valentin. & Marcianus Impp. epiſt.2. ad Palladium apud ſyn. Chalc. act.3. in fine.*

CAP. XVI.

De haer. conſtit.8.

Omnes chartae, ac libri, qui funeſtum Eutychetis dogma fuerint complexi, incendio concrementur, vt facinoroſae peruerſitatis veſtigia ipſa flammis combuſta depereant. *Marcianus Imp. apud ſyn. Chalc. act.16. in fi.* quicumque in f.

CAP. XVII.

Nemo audeat ſacrilegos codices a Theodoro, & Neſtorio expoſitos, & contrarios verae doctrinae (*concili Epheſini*) legere, aut poſſidere, aut ſcribere: oportet enim eos codices cum omni diligentia requiri, & inuentos publice coram omnibus comburi. *Edictũ Theodoſii, & Valentiniani Impp. in med. apud ſyn. v. CP. act.5. in med.*

CAP. XIIX.

B. Symmachus inuenit Manichaeos in vrbe Roma, quorum omnia ſimulacra, vel codices ante fores baſilicae Conſtantinianae incendio concremauit, & eos ipſos exilio relegauit. *Ex Pontifi.*

CAP. XIX.

Hormiſda codices (*Manichaeorum*) ante fores baſilicae Conſtantinianae incendio concremauit. *Ex Pontif.*

CAP. XX.

Scripta Arii comburantur. qui ea caelauerit, capite plectatur. *Conſt. apud Socratem lib.2.c.15. Tripart.*

Haereticis mos eſt, catholicorum libros deprauare. Tit. XV.

CAP. I.

De quibuſdam exemplaribus ſynodi v. CP. deprauatis ab haereticis, *Syn. vi. gen. CP act.3. in prin. & act.12. poſt prin.*

CAP. II.

Quia quorundam haereticorum verſuta nequitia ad conturbandam aliorum ſimplicitatem, epiſtolam meam, quam ad beatae memoriae Flauianum dedi, falſaſſe perhibetur; vt cõmutatis quibuſdam verbis, vel ſyllabis, receptorem me Neſtoriani erroris aſſerat: obſecro venerabilem clementiam veſtram, vt eandem epiſtolam. &c. in Græcum ſermonem iubeatis integre, diligenterque tranſlatam, per idoneum latorem ſub veſtri ſignaculi impreſſione deferri, tradendam iudicibus Alexandrinis, qui eã clero, & plebi ipſius ciuitatis, cum prædictorum Epiſcoporum praedicationibus, qui & meo ſcripto conſentiunt, faciant recitari; vt agnoſcant, ſe fallacium hominum fraude vlterius decipi non debere. &c. *Leo epiſt.67. ad Marcian. Imperator. in fine.*

CAP. III.

Scimus in Nicæna magna ſynodo cccxiix. Epiſcoporũ ab omnibus concorditer eſſe roboratum, non debere abſq. Rom. Pont. ſententia concilia celebrari. &c. Licet haec, & alia quam plura neceſſaria ab haeretici, qui nos cotidie infeſtant, & perdere nituntur, vt facilius nos capere poſſint, ſint ſynodica capitula incenſa, nobiſq. ſublata. *Atha. alij ad & Felic. ii. poſt prin. Anſel. lib.2.c.50.*

Ne

Ne catholici communicent cum haereticis, neve illorum dona accipiant. Tit. XVI.

CAP. I.

Haereticum hominem poſt vnam, & ſecundam correptionem deuita ſciens; quia ſubuerſus eſt, qui eiuſmodi eſt, & delinquit; cum ſit proprio iudicio condemnatus. *Paul. in epiſt. ad Titum c. 3. ante fin.*

CAP. II.

Si quis venit ad vos, & hanc doctrinam non adfert; nolite recipere eum in domum, nec Haue ei dixeritis. Qui enim dicit illi Haue, communicat operibus eius malignis. *Ioan. epiſt. 2. ante fin.*

CAP. III.

De haere. c. 13. Greg. ix. c. 1. eo. tit. in 4. collect. Credentes, receptores, defenſores, & fautores haereticorum excommunicationi decernimus ſubiacere. &c. Si qui autem tales, poſtquam ab Eccleſia denotati fuerint, euitare contempſerint; excommunicationis ſententia vſque ad ſatisfactionem idoneam percellantur. Sane clerici non exhibeant huiuſmodi peſtilentibus eccleſiaſtica ſacramenta; nec eos Chriſtianae praeſumant ſepulturae tradere, nec eleemoſynas, neque oblationes eorum accipiant: alioquin ſuo priuētur officio. &c. *Innoc. iii. in conc. gener. Later. c. 3. in med.*

CAP. IV.

Habe cum his, quos libenter amplecteris, portionem ex ſententia praeſenti, quam per tuae tibi direximus eccleſiae Defenſorem ſacerdotali honore, & communione catholica, nec non etiam a fidelium numero ſegregatus, ſublatum tibi nomen, & munus miniſterii ſacerdotalis agnoſce. &c. *Felix iii. cum lxvij. Epiſc. ep. ad Acacium CP.*

CAP. V.

Epiſcopus, presbyter, diaconus cum haereticis orans excommunicetur. Si vero permittat eis, vt clericis operari, † deponatur. *Ap. c. 45.* (*† agere*)

CAP. VI.

Si clericus, vel laicus ingrediatur in ſynagogam Iudaeorum, vel haereticorū ad orandum; deponatur, & excōmunicetur. *Ap. c. 65.*

CAP. VII.

Neceſſe eſt, vt ſalutis cauſa filius, qui ſermonem receperit veritatis, a parentibus ſeparetur incredulis, aut rurſus pater ſeparetur a filio; aut filia a matre. Et hoc modo inter propinquos, atque conſanguineos credentes, atque incredulos, ſcientiae, atque ignorantiae, veritatiſque, & erroris pugna conſurgit. &c. Quod ſi dicat aliquis, Et quomodo iuſtum videtur, ſeparari filios a parentibus? Audi quomodo: quia cum ipſis ſi in errore permaneant, neque illis proderunt, & ipſi cum illis pariter interibunt. Iuſtum igitur, & valde iuſtum eſt, ſeparari eum, qui ſaluari vult ab eo, qui non vult. *Clem. ep. 4. poſt prin.*

CAP. IIX.

Quis catholicorum virorum cum aduerſariis Chriſti velit vlterius miſcere ſermonem? quis ſaltem ipſam vitae lucem communione partiri? Nouae haereſeos nimirum fugiantur auctores. Quid enim acerbius in Dominum fingere potuerunt; quam cum adiutoria diuina caſſarent, cauſamque quotidianae precationis auferrent? *Innoc. epiſt. 26. ad concil. Mileuit. poſt prin.*

CAP. IX.

Sicut non poteſt peruerſitatis communicatore ſuſcepto non pariter peruerſitas approbari: ſic non poteſt refutari peruerſitas complice ſectatore peruerſitatis admiſſo. &c. Proinde cum Chalcedonenſe concilium pro fidei catholicae, atque Apoſtolicae veritate, communioneque celebratum damnauerit Eutychen deteſtandi furoris auctorem; non ſatis habuit, niſi vt pariter eius quoque conſortem Dioſcorum, ceteroſque propelleret. Hoc igitur modo, ſicut in vnaquaque haereſi vel factum ſemper, vel fieri non habetur ambiguum, ſucceſſores eorum Timotheum, Petrum, atque alterum Antiochenum Petrum, non viritim per ſingulos quoſque rurſus facto concilio, ſed ſynodi ſemel iacta regula conſequenter eliſit. Quemadmodum ergo non euidenter apparet, etiam cunctos ſimili tenore conſtringi? & qui eorum communicatores, & complices extiterunt, atque omnes omnino a catholica, atque Apoſtolica merito communione diſcerni? hinc Acacium quoque iure dicimus a noſtro conſortio ſubmouendum, qui maluit in ſortem tranſire perfidiæ, quam in catholicæ, atque Apoſtolicae communionis ſinceritate conſtare; cum fere per triennium, ne in id veniret, Apoſtolicae ſedis epiſtolis doceatur competenter inſtructus. Poſtquam vero communionis eſt factus alienae, non potuit, catholicae, & Apoſtolicae mox ſocietate non praeſcidi, ne per eum, ſi vel paullulum ceſſaremus, nos quoque videremur ſubiiſſe contagia perfidorum. &c. Quo in ſua perfidia, & damnatione manente, tam eius in eccleſiaſtica recitatione non poteſt nomen adſcribi, quam externae contagium non debet communionis admitti. Quapropter aut doceatur ab haeretica participatione ſincerus, quorum ſe ille communioni permiſcuit, aut cum eiſdem non poteſt non repelli. *Gelaſ. ep. 5. ad Anaſtaſium Imperat. poſt med.*

CAP. X.

Auctore cuiuſlibet inſaniae, ac pariter errore damnato, ſufficere iudicarunt (*maiores noſtri;*) vt quiſquis aliquando huius erroris communicator exiſteret, principali ſententia damnationis eius eſſet obſtrictus; quomodo † manifeſte quilibet vel profeſſione ſua, vel communione poſſet agnoſci. &c. *Gelaſ. epiſt. 6. ad Epiſcop. Dardaniae poſt prin. Anſel. lib. 12. c. 69.* (*24. quaeſ. 1. maiores. c. 2.*) (*† quoniā*)

CAP. XI.

24. q.3.c. 36. Cum quibus erat (*de Acacio*) ſynodus ineunda? Catholici Pontifices fuerant vndique iam depulſi, ſolique remanſerant ſocii perfidorum, cum quibus iam nec licebat habere conuentum, dicente Pſalmiſta: Psal.25. Non ſedi in concilio vanitatis, & cum iniqua gerentibus non introibo. Nec eccleſiaſtici moris eſt, cum his, qui pollutam habent communionẽ, permixtamque cum perfidis, miſcere concilium.† &c. *Gelaſ. ep.6. ad Epiſcop. Dardaniae ante med. Anſel. lib.12. c.69.*

†conſiliũ

CAP. XII.

De Acacio, & aliis Epiſcopis Orientalib. qui ſedis Apoſtolicae communione priuati fuerunt, quia cum hæreticis communicarũt. *Gelaſ. epiſt. 7. ad Epiſcop. Orientis.*

CAP. XIII.

Nonne miſſis huc ſaepe litteris indicaſtis, cum ceteris haereticis vos Eutychen quoq. reſpuere? Hoc ſi verum eſt, aut eos, qui communicauerunt Eutychetis ſucceſſoribus pariter abdicate; aut aliorum quoque haereticorum ſucceſſoribus communicãtes admittite. Sed Acacius, inquis, nihil contra fidem, ſicut Eutyches, & ſucceſſor eius, legitur vbicumque dixiſſe: quaſi non ſit deterius, & non ignoraſſe veritatem, & tamen communicaſſe veritatis inimicis. &c. Miramur tamen, quomodo iſta profertis; hoc eſt, vt & ſynodum Chalcedonenſem vos ſuſcipere pro fide catholica profiteamini; & eos, quos damnauit, ſectantium communicatores, non pariter, generaliterque putetis fuiſſe damnatos. Oſtendite ergo, quae ſynodus in vnaquaque haereſi cum erroribus ſucceſſores eorum his communicãtes, ſimulque omnes non dannet & complices. Itaque ille veſter Acacius, qui Eutychianis haereſibus deteſtabili communione factus eſt particeps, ab eadem ſynodo ſine dubitatione damnatus, quae & Eutychen, Dioſcorumque cum ſucceſſoribus eorum, hiſque communicantes, ſynodico tenore proſtrauit. Sic ſequaces quoque eorum, Timotheum, Petrumque ſimili definitione deiecit. Proinde ſi ea, quae in ſynodo Chalcedonenſi pro fide, & communione catholica lege Apoſtolica definita ſunt, vere, certeque ſectamini, ſicut veſtra profeſſione multiplici continetur: aut ſucceſſores ab illa ſynodo damnatorum, hiſque communicantes abiicite; aut ſi iſtos admittitis, ea, quae in illa ſynodo, pro fide, & communione catholica, & Apoſtolica ſunt peracta, non ſolum falſo vos retinere perpenditis, ſed inſuper labefactare conamini, & in Eutychianam haereſim ſine retractatione recidit is. &c. *Gelaſ. epi.8. ad Euphemian. in med.*

CAP. XIV.

Omnino vos ipſos euellite a caeno, in quo haeretici demerſi tenentur, & excutite immunditiem pulueris, qui adhaeſit, generaliterque omnes, ab Apoſtolicis dogmatib. declinantes, fideli abdicatione condemnate. Nulla quidem eſt communicatio tenebris ad lucem, neque ambulantes per viam rectam, 2. Corint. 6.c. veſtigia ſua cum errore declinantium coniungunt. Tenendum eſt vinculum fidei, recuſandaque eſt infidelis cõmunicationis lues: quoniam ſecundum Apoſtolum, quemadmodum qui adhæret Deo, vnus ſpiritus eſt cum eo: ita qui adhaeret meretrici, vnum corpus fit. 1. Cor.6.d. *Hormiſda, epiſt.9. ad clericos ſecundae Syriae, in med.*

CAP. XV.

Non licere in haereticorum coemeteria, vel martyria, vt appellantur, abire clericos orationis, aut ſalutis cauſa. Sed hos omnes, etſi fideles ſint, excommunicatos fieri ad certum tempus, paenitentes vero, & confeſſos ſe peccaſſe, ſuſcipi. *Laod. cap.9.*

CAP. XVI.

Non oportet hæreticorum benedictiones, quae potius maledictiones ſunt, accipere. 1.q.1.ca. 66. & c. nõ liceat. 67. *Laod. c.32. Mar. Brac. c.70. Burch. lib.3. cap. 209. Iuo par.3. c.260. decr. Deusd. cap.2. & 4. Caeſar. lib.13. c.49. Tarrac. lib.6. c.20.*

CAP. XVII.

Non oportet cum haereticis, vel ſchiſmaticis orare. d.c.67. *Laod. c.33. Mart. Brac.71.*

CAP. XIIX.

Non oportet Chriſtianum relinquere martyres Chriſti, & abire ad falſos martyros haereticorum, vel quos haeretici finxerũt; namque hi a Deo alieni ſunt. Sint igitur anathema, qui ad eos proficiſcuntur. *Laod. c.34. Burch. lib.3. c.210. Iuo par.3. cap.261. decr.*

CAP. XIX.

Non oportet a Iudaeis, vel haereticis accipere miſſas res feſtiuas, neque cum eis feſta celebrare. *Laod. c.37.*

CAP. XX.

Clericus haereticorum, aut ſchiſmaticorum, tam conuiuia, quam ſodalitates euitet 24.q.3.c. 35. aequaliter. *Carth. iv. c.70.*

CAP. XXI.

Haereticorum coetus, † non eccleſias, ſed conciliabula † eſſe. d.c.35. *Carth. iv. cap.71.*

†conuenticula

CAP. XXII.

Cum haereticis nec orandum, nec pſallendum. *Carth. iv. c.72.*

†cõcilia diaboli d.c.35.

CAP. XXIII.

Si ſuperioris loci clericus haeretici cuiuſcumque conuiuio interfuerit; anni ſpatio pacem eccleſiae non habebit, minores clerici vapulabunt. *Epau. cap.15. Melden. cap. 73.*

CAP. XXIV.

Qui pro haereſi, aut pro crimine aliquo excommunicantur, nullus eis communicare praeſumat, ſicut antiqua Patrum continent ſtatuta. Quae ſi quis ſpernit voluntarie, ſe ipſum alienum a communione facit. *Brac. I. c.33.*

CAP. XXV.

Si quis Epiſcopus, ſine alicuius Epiſcopi 1.q.7.c. 22.

preſ-

presbyter, aut diaconus in alicuius haereſis opinionem offenderit, & ob hanc cauſam fuerit excommunicatus; nullus Epiſcopus eum in communionem recipiat, niſi prius in communi concilio, porrecto fidei ſuae libello, ſatisfaciat omnibus. &c. Hoc idem & de fidelibus laicis ſit decretum, ſi in aliqua haereſis opinione fuerint nominati. *Mar. Brac. c. 36.*

CAP. XXVI.

An debet clericus praeſentibus Arianis, vel aliis haereticis, orare; & an eum † laedit, quando facit orationem, ſeu oblationẽ? Reſpon. In diuina oblatione diaconus ante ſalutationem loquitur: Qui non communicatis, ambulate. non debent ergo intereſſe, niſi profiteantur ſe paenitentiam acturos, & haereſim vitaturos. *Timotheus Epiſcopus Alexandriae. in reſponſis. cap. 9.*

† Deeſt f.

CAP. XXVII.

De iis, qui Arianis communicauerunt, & eccleſias hucuſque detinent, vt ſe habet conſuetudo, fiat. ita tamen, vt alii conſtituantur, qui in orthodoxia teſtificentur, & alii permaneant. &c. Et qui communicarunt cum Arianis eccleſias habentibus, puniantur, ſi quidem ipſorum voluntate hoc fecerunt. Sin autem proprio Epiſcopo obedierunt, permaneant. *Theophilus Epiſcop. Alexand. in Commonitorio in prin.*

Ne catholici matrimonia cum haereticis contrahant. Tit. XVII.

CAP. I.

Lectores, & Cantores non ducãt alterius ſectae vxorem. Sed qui duxerunt, & liberos ſuſceperunt, ſi eos fuerunt baptizari apud hæreticos, reducant ad communionem catholicae Eccleſiae. non baptizatos non baptizent apud haereticos. neque copulent eos in matrimonio cum haeretico, Iudaeo, vel Gentili, niſi promittat ſe ad orthodoxam fidem venturum. Qui contra venerit, canonicis poenis ſubiaceat. *Chalc. c. 14. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 27. panor.*

Diſt. 32. quoniam. 25.

CAP. II.

Haereticis, qui errant ab Eccleſia catholica, nec ipſis catholicas dandas puellas, neq. Iudacis. quod nulla poteſt eſſe ſocietas fideli cum infideli. Si fecerint, parentes abſtinere per quinquennium placet. *Eli b. c. 16.*

2. Cor. 6. c

CAP. III.

Filii clericorum (*& Epiſcopor. L.*) Gentilibus, vel haereticis (*vel ſchiſmaticis L.*) matrimonio non copulentur. *Carth. c. 21. G. Carth. iij. c. 12. L.*

CAP. IV.

Non oportet cum omnibus † haereticis miſcere connubia, & filios, vel filias dare; ſed potius accipere, ſi tamen profiteantur, Chriſtianos futuros eſſe ſe, & catholicos. *Agath. c. 67. Burch. lib. 9. c. 78. Iuo par. 8. c. 204. decr.*

28. q. 1. c. 26. † hominibus.

CAP. V.

Non licere clericis indifferenter ad nuptias ſuos liberos haereticis copulare. *Laod. c. 10. G. 11. L.*

CAP. VI.

Non oportet cum vllis haereticis nuptias facere, aut dare eis filios, vel filias; ſed potius accipere, ſi promittant ſe Chriſtianos fore. *Laod. c. 31. G. 32. L. Vid. Burch. lib. 9. c. 78. Iuo par. 8. c. 204. decr.*

CAP. VII.

Orthodoxus non ducat haereticam, neque haereticus orthodoxam; nullae ſint nuptiae inter eos, & diſſoluantur. non ouis lupo iungatur, neque Chriſti portioni, portio peccatorum. Qui contra venerit, excommunicetur. *Trull. c. 72.*

Haereticus non poteſt accuſare, neque eſſe teſtis. Tit. XIIX.

CAP. I.

Semper in accuſatione clericorum primo perſona, fides, vita, & conuerſio blaſphemantiũ perſcrutetur. nam fides omnes actus hominis praecedere debet, quia [dubius in fide infidelis eſt. nec eis omnino eſt credendum, qui veritatis fidem ignorant, nec rectae conuerſationis vitam ducunt. quoniam tales & facile, & indifferenter lacerant, & criminantur recte, & pie viuentes. Ideo ſuſpicio eorum diſcutienda eſt primo, & corrigenda; neque accuſatoribus ſuſpectis, vel de inimicorum domo prodeuntibus eſt credendũ. *Nica. c. 45. apud Iulium ep. 2. c. 11. Xyſt. epiſt. 1. in fi. Hadr. c. 4. ad Epiſc. Mediom. Capit. lib. 5. c. 183. & 139. & lib. 7. c. 147. in addit. Burch. lib. 1. c. 144. Iuo par. 5. c. 257. decr. Anſel. li. 3. c. 88.*

c. 1 de haeret. Greg. ix. & in 1. collect.

CAP. II.

Haereticis non licet accuſationes contra orthodoxos Epiſcopos ſuper eccleſiaſticis negotiis facere. Haereticos autem dicimus, iam olim ab Eccleſia detectos, & a nobis anathematizatos, & qui fidem quidẽ rectam confitentur, ſed ſe ſeparent, aut cõtradicũt canonicis Epiſcopis. *CP. c. 6. G. Nicol. in ep. ad Mich. Imp. incip. Propoſueramus. Iuo lib. 4. tit. 7. c. 20. panor. & par. 14. cap. 70. decr. Anſel. lib. 4. c. 72.*

4. quaeſt. 1. quod autem. c. 2.

CAP. III.

Credentes, receptores, defenſores, & fautores haereticorum excommunicationi decernimus ſubiacere; firmiter ſtatuẽtes, vt ſi poſtquam quis talium fuerit excommunicatione notatus, ſatiſfacere contempſerit infra annũ; ex tũc ipſo iure ſit factus infamis, nec ad publica officia. &c. nec ad teſtimonium admittatur. *Inn. iij. in conc. gen. Later. c. 3.*

De haere. c. 13 excõmunicamus p. i. re dentes Grego ix. c 2. eo tit. in 4. coll.

CAP. IV.

Teſtes, & accuſatores ſine aliqua ſint infamia, vxores, & filios habẽtes, & omnino Chriſtum praedicentes. *Silueſt. in epilogo ſynod. Rom. cclxxvij. Epiſcopor. in med. Had. ad Epiſc.*

2. q. 4 c. 2. & 6. q. 1. c. 6.

*Mediom.cap.68.Magun.ſub Arnul. cap.*12. *Capit.lib.*1.*cap.*139.*Iuo par.*6.*cap.*334.*decr. Anſel.lib.*3.*cap.*88.

CAP. V.

Si ex vtraque parte ad cauſam dicendam venerint; quia vnus abſq; altero audiri non debet, quaerendum eſt in iudicio, cuius ſint conuerſationis,& fidei,atque ſuſpicionis accuſatores; quia ad hoc admitti non debent, niſi bonae conuerſationis,& rectæ fidei viri. &c. *Felix in ſynod.lxx.* Epiſcop. *epiſt.* 2.*ante med.* Hadr. *ad Epiſcop.* Mediom.*c.*5.*them.*5. *Capit.lib.*7.*c.*143.*in addit.Iuo li.*4.*tit.*7.*c.*5. *panor.& par.*5.*c.*248.*decr.* Anſel.*lib.*3.*c.*88.

CAP. VI.

Teſtificandi, vel accuſandi licentia denegetur (*bis*,) qui Chriſtianae religionis, & nominis dignitatē,& ſuae legis, vel ſui propoſiti normam,aut regulariter prohibita neglexerint. F*elix.ij.in ſyn.Rom.epiſt.*1.*c.*9.

CAP. VII.

Perſonae accuſantium tales eſſe debent, quarum fides,& conuerſatio,& vita probabilis,& abſque reprehenſione ſit.&c. Prius requiratur fides perſonae, vita, & actus diſcutiantur.*Felix.ij.in ſyno.Rom.epiſt.*1.*c.*11.& 13.

CAP. IIX.

Haeretici,a quibus nimium opprimimur, excommunicatique. &c.nullatenus ad accuſationem, vel ad teſtimonium erunt admittendi.F*elix ij.in ſyno.Rom.epiſt.*1.*c.*15.

CAP. IX.

Contra Epiſcopum haereticus teſtis; vel ſingularis fidelis non admittatur.A*p.c.*75.

CAP. X.

3.q.4.c.2 *beatus.* Accuſandi, vel teſtificandi licentia denegetur iis,qui Chriſtianae religionis,& nominis dignitatem,& ſuae legis,vel ſui propoſiti normam,aut regulariter prohibita neglexerint.Tranſgreſſores enim ſpōte legis ſuæ, eiuſque violatores, & recedentes apoſtatae nominantur. Omnis enim apoſtata refutandus eſt ante reuerſionem ſuam, non in accuſatione recte agentium,aut teſtimonio ſuſcipiendus. *Ex Clemente Anacl.epiſt.*1.*c.*1.*Iuo lib.*4.*tit.*7.*cap.*8.*panor.& part.*5.*c.*237.*decr. Anſel.lib.*3.*c.*10.

CAP. XI.

5.q.4.c.3. Reprobari oportet eorum redargutiones, qui in recta fide ſuſpecti ſunt.Fides autem,& conuerſatio primum ſcrutanda eſt.P*ius epiſt.* 1.*c.*2.

CAP. XII.

Omnes, qui in recta fide ſuſpecti ſunt, in accuſatione ſacerdotum,& eorum,ſuper quorum fide non haeſitatur, minime recipiātur, & in teſtimonio humano dubii habeātur. Infimari ergo oportet eorum vocē,de quorum fide dubitatur,nec eis omnino eſt credendū, 2.q.7.c. 18. qui rectam fidem ignorant. [Quaerendum eſt ergo in iudicio, cuius ſit conuerſationis, & fidei, is, qui accuſat,& is,qui accuſatur; quoniam ii,qui non ſunt rectae conuerſationis, ac fidei. &c. non permittuntur maiores natu accuſare; nec quorum fides, vita,& libertas neſcitur. *Calliſt.epiſt.* 2.*c.*5.*Carth.iv. c.*96.*Capitul.lib.*7.*c.*110.& 111.& 112.& *in addit. poſter.c.*10. & 11.*Iſidor.lib.*3.*c.*46.*de ſum.bon.Burch.lib.*1.*c.*171.*Iuo par.*5.*c.*2.89. *decr.*

CAP. XIII.

Accuſandi non ſunt (*ſacerdotes Domini*) ab infamibus.&c. aut alterius ſectae,vel religionis hominibus. P*ontian.epiſt.*1.*in prin. Troſl.cap.*4.

CAP. XIV.

Suſpectos, aut inimicos, aut facile litigantes, & eos, qui non ſunt bonae conuerſationis, aut quorum vita eſt accuſabilis, & qui rectam non tenent, & docent fidem, accuſatores eſſe, & teſtes, & anteceſſores noſtri Apoſtolica repulerunt auctoritate,& nos ſubmouemus. P*ontian. epiſt.*2. *in prin.Anſel.lib.*3.*c.*16. 3.q.5.c.4.

CAP. XV.

Omnes,qui rectam non docent doctrinam, vel rectam non tenent fidem,accuſatores neminem recte credentium accuſare poſſunt, quia infamia ſunt notati,& a ſinu ſanctæ matris Eccleſiae Apoſtolico mucrone vſque ad rectam conuerſationem, & reuerſionem eorum abſciſſi. Vnde Apoſtolica auctoritate cum omnibus eiuſdem Apoſtolicae,atq. vniuerſalis Eccleſiae filiis ſtatuentes ſancimus; vt omnes,qui in catholica fide ſuſpecti ſunt, in accuſatione recte credentium non ſuſcipiantur; quia ſuſpiciones ſemper ſunt amouendae. Meritò ergo eorum reprobatur accuſatio, qui in recta fide ſuſpecti ſunt, nec eis omnino eſt credendum,qui Trinitatis fidem ignorant. F*abia.epiſt.*1.*in med.Anſel.lib.*3.*c.* 17.

CAP. XVI.

Ipſi Apoſtoli,& ſucceſſores eorum olim ſtatuerūt,eos ad accuſationem non recipi. &c. qui ſunt ſuſpecti. &c. aut dubii in recta fide. &c.F*abia.ep.*2.*ante med.*

CAP. XVII.

Decernimus,vt ii,qui non ſunt bonae conuerſationis,aut quorum vita eſt accuſabilis, aut quorum fides, vita, & libertas neſcitur; non poſſint Domini ſacerdotes accuſare. F*abia.epiſt.*3.*c.*1.*Xyſt.iij.epiſt.vn.Capitul.lib.* 7.*c.*111.*Anſel.lib.*3.*c.*73.

CAP. XIIX.

Infames eſſe eas perſonas dicimus, quae pro aliqua culpa notantur infamia, id eſt, omnes, qui Chriſtianae legis normam abiiciunt,& ſtatuta eccleſiaſtica cōtemnunt. &c. & Apoſtolorum,atque ſucceſſorum eorum, reliquorumque Patrum ſtatuta libenter violantes. &c. Hi omnes nec ad ſacros gradus debent prouehi. &c. nec rectam fidem, vel dignam conuerſationem non habentes, ſummos ſacerdotes poſſunt accuſare.*Steph.ep.*1. *in med. Burch.lib.*1.*c.*173. *Iuo lib.*4.*tit.*7.*c.* 14.*panor.& par.*5.*c.*291. *decr. Deuſded.c.*3. *Anſelm.lib.*3.*c.*5. *Caeſar.lib.*5.*c.*28. *Tarrac. lib.*2.*c.*8. 6.q.1.c. 17.

CAP.

CAP. XIX.

Hi, qui non ſunt bonae conuerſationis, & quorum vita eſt accuſabilis, aut quorum fides, vita, & libertas neſcitur; non poſſunt (*Epiſcopos*) accuſare. Primo ſemper accuſatorum perſonae, fides, vita, & conuerſatio eſt enucleatim inquirenda. &c. quia nihil prius fieri debet, quam impetitorum perſonae, fideſque, vita, & conuerſatio diligenter diſcutiantur. &c. *Steph. epiſt. 2. in med.*

CAP. XX.

†impingi †.

Crimina, quae Epiſcopis impingere † dicis, per alios non ſinas vllo modo fieri, niſi per ipſos, qui crimina intendunt. Si tamē ipſi digni, & irreprehenſibiles apparuerint, & actis docuerint publicis, omni ſe carere ſuſpicione, & inimicitia, & irreprehenſibilē fidem, conuerſationemque ducere. *Dionyſ. epiſ. 2. ante fin.*

CAP. XXI.

Hæretici omnes, & ſuſpecti. &c. nullatenus ad accuſationem ſunt admittendi. *Eutych. epiſt. 2. c. 2. Iuo par. 6. c. 333. decr.*

CAP. XXII.

Omnibus accuſandi, vel teſtificandi licentia denegetur, qui Chriſtianae religionis, & nominis dignitatem, & ſuae legis, vel ſui propoſiti normam, aut regulariter prohibita neglexerint. *Eutych. ep. 2. c. 3. Anſel. lib. 3. c. 25. Caeſar. lib. 5. c. 35.*

CAP. XXIII.

2. q. 7. c. 25. Paganos, & haereticos ſcias non poſſe Chriſtianos accuſare, aut vocem eis infamationis inferre. *Caius epiſt. 1. c. 1. Iuo lib. 4. tit. 7. c. 11. panor. Anſel. lib. 3 c. 45. Tarrac. lib. 2. c. 15.*

CAP. XXIV.

Perſona, fides, vita, & conuerſatio, atque ſuſpicio accuſantium enucleatim primo inquirenda eſt. &c. *Marcellus epiſt. 2. in medio.*

CAP. XXV.

5. q. 5. c. 4. Nec illi, qui aut in fide catholica, aut inimicitia ſuſpecti ſunt, ad pulſationem (*Epiſcoporum*) admittantur. *Euſeb. epiſt. 1. poſt prin. Anſe. lib. 3. c. 26.*

CAP. XXVI.

3. q. 5. c. 6. canonica. Omnes infames, cunctoſque ſuſpectos, vel inimicos, & eos, qui non ſunt eorum gentis, vel quorum fides, vita, & libertas neſcitur. &c. ab omni accuſatione Epiſcoporum funditus ſubmouemus. *Pelag. ij. epiſt. 3. in prin. Anſel. lib. 3. c. 39.*

CAP. XXVII.

Nouimus in Nicaena ſynodo generaliter eſſe decretum; vt nullus paſſim, vageque Epiſcopos lacerare, aut accuſare, & qui non ſunt rectae fidei, vel bonae vitae, vel clarae conuerſationis, aut infamare praeſumat. *Athanaſ. & alij ad Felic. ij poſt principium.*

CAP. XXIIX.

4. q. 6. omnibus. c. 2 Haeretici, pagani, Iudaei non admittuntur ad accuſandum, niſi ſuas cauſas proſequantur. *Carth. c. 130. G. Cart. vij. cap. 2. L. Afr. 96. L. Iuo par. 16. c. 64. decr.*

CAP. XXIX.

Quaerendum in iudicio, cuius ſit conuerſationis, & fidei is, qui accuſat, & is, qui accuſatur. *Carth. iv. c. 96. Calliſt. epiſt. 2. Capitul. lib. 7. c. 110. & in addit. cap. 10.* 2. q. 7. c. 18.

Ne clerici donent, aut relinquant bona ſua haereticis. Tit. XIX.

CAP. I.

Epiſcopi, vel clerici non orthodoxis Chriſtianis, etſi propinqui eorum ſint, nihil largiantur ex bonis ſuis. *Carth. cap. 22. G. Carth iij. c. 13. L.* De haer. c. 6. Greg. ix. c. 9. eo. titu in 1. collect.

CAP. II.

Si Epiſcopus haeredes haereticos, vel Gentiles reliquerit, etiam propinquos, etiam ab inteſtato, anathema ei dicatur, etiā mortuo, & nomen eius ſileatur a ſacerdotibus. *Carth. c. 82. G. Afr. 48. L.* De haere. ſi quis. c. 5 Greg. ix. c. 8 eo. tit. in 1. coll.

De ordinatis ab haereticis, & ſchiſmaticis. Tit. XX.

CAP. I.

De ijs, qui ſe Catharos nominant, & ad catholicam, & Apoſtolicam Eccleſiam reuertuntur, recepta manus impoſitione, maneant in clero. &c. *Nicae. c. 8. vij. ſynod. actio. 1. ante fin. Inno. epiſt. 22. c. 5.* 1. q. 7. c. 8 ſi qui.

CAP. II.

De Maximo Cynico, & de ſeditione CP. propter eum ſecuta. vt neque Maximus Epiſcopus fiat, aut ſit, neque qui ab eo ordinati ſunt, in aliquo gradu cleri. irrita autem ſunt, quae erga eum, vel ab eo facta ſunt. CP. c. 4. G. c. 3. L. Diſt. 19. c. vlt.

CAP. III.

Photium (*ſchiſmaticum,*) qui tumultibus, & turbationibus orbem terrae repleuit, iuſto decreto damnamus, promulgantes, nunquam fuiſſe prius, aut nunc eſſe Epiſcopum; nec eos, qui in aliquo ſacerdotali gradu ab eo conſecrati, vel promoti ſunt, manere in eo, ad quod proue͏cti ſunt. *Synod. iix. gener. CP. ſub Hadr. ij. cap. 4.*

CAP. IV.

Ad haec, ordinationes ab Octauiano, & aliis ſchiſmaticis, & haereticis euacuamus, & irritas eſſe cenſemus *Alex. iij. in concil. Turonen. c. 9.*

CAP. V.

Quod a praedeceſſore noſtro Innocentio factum eſt, innouantes, ordinationes ab Octauiano, & Guidone haereſiarchis, nec non & a Ioanne Strumenſe, qui eos ſecutus eſt, factas, & ab ordinatis ab eis irritas eſſe cenſemus. *Alex. iij. in concil. Later. c. 2.* De ſchiſ. c. 1. Greg. ix. & c. 2. eod. tit. in 1. collect.

CAP. VI.

Ordinationes, quæ a Guiberto haereſiarcha, poſtquam ab Ap. mem. Papa Gregorio, & a Rom. Eccleſia eſt damnatus, factae ſunt, & ab eis, qui catholicorum adhuc viuentium Epiſcoporum ſedes inuaſerunt, irritas 9. q. 1. c. 1

eſſe iudicamus. *Vrba.ii. in concil.* Placent. *c.9.*

CAP. VII.

Ibid. Similiter autem eas, quae a ceteris haereſiarchis, niſi probare valuerint, ſe, cum ordinarentur, eos neſciſſe damnatos. *Vrban. ii. in conc.* Placent. *cap.* 10.

CAP. IIX.

Ibid. Qui vero ab Epiſcopis quondam quidem catholice ordinatis, ſed in ſchiſmate a Romana Eccleſia ſeparatis, conſecrati ſunt; eos nimirum, cum ad Eccleſiae vnitatem redierint, ſeruatis propriis ordinibus miſericorditer ſuſcipi iubemus, ſi vita, & ſcientia eos commendant. *Vrban. ii. in conc.* Placent. *c.11.*

CAP. IX.

Ibid. Amodo vero quicumque a prædictis ſchiſmaticis, ſanctaeque Roman. Eccleſiae aduerſariis ſe ordinari permiſerit, nullatenus hac venia dignus habeatur. *Vrban. ij. in concil. Placen. cap.* 12.

CAP. X.

Ibid. Quamuis autem miſericordiae intuitu, magnaque neceſſitate cogente hanc in ſacris ordinibus diſpenſationem conſtituerimus; nullum tamen praeiudicium ſacris canonibus fieri volumus, ſed obtineant proprium robur, & ceſſante neceſſitate, illud quoq. ceſſet, quod factum eſt pro neceſſitate. Vbi enim multorum ſtrages iacet, ſubtrahendum eſt aliquid ſeueritati, vt addatur amplius caritati. *Vrban. ii. in concil.* Placen. *c.* 13.

CAP. XI.

Per multos iam annos regni Teutonici latitudo ab Apoſtolicae ſedis vnitate diuiſa eſt; in quo nimirum ſchiſmate tantum periculum factum eſt, vt quod cum dolore dicimus, vix pauci ſacerdotes, aut clerici catholici in tanta terrarum latitudine reperiantur. Tot igitur filiis in hac ſtrage iacētibus, Chriſtianae pacis neceſſitas exigit, vt ſuper hac materia Eccleſiae viſcera aperiantur. Patrum itaque noſtrorum exemplo, & ſcriptis inſtructi, qui diuerſis temporibus Nouatianos, Donatiſtas, & alios haereticos in ſuis ordinibus ſuſceperunt; praefati regni Epiſcopos in ſchiſmate ordinatos, niſi aut inuaſores, aut ſimoniaci, aut criminoſi comprobentur; in officio Epiſcopali ſuſcipimus. Id ipſum de clericis cuiuſcumque ordinis ſuſcipimus, quos vita, ſcientiaque commendat. Paſchal. *ij. in concil. apud* Guardaſtall. *cap.* 2.

CAP. XII.

Ordinationes, quae a Burdino haereſiarcha, poſtquam a Romana Eccleſia eſt damnatus, quaeque & a pſeudoepiſcopis per eum poſtea ordinatae ſunt, nos eſſe irritas iudicamus. *Calliſt. ij. in concil. Rom. c.6.*

CAP. XIII.

12. q.2. c. 37. Ordinationes (*ab Othone, Guidone, Hieremia, ſeu forte Philippo*) factas ſine communi conſenſu clericorum Eccleſiae, ſiue per ſimoniam factas irritas iudicamus. *Calliſt. ij. in concil. Rom. c.21.*

CAP. XIV.

Ordinationes factas a Petro Leonis, & ſchiſmaticis, & hæreticis, euacuamus, & irritas eſſe cenſemus. *Inno. ij. in conc. Rom. c.24.*

CAP. XV.

Quod a praedeceſſore noſtro Papa Innocentio ſtatutum eſt, innouantes, ordinationes factas a filio Petri Leonis, & aliis ſchiſmaticis, & haereticis, euacuamus, & irritas eſſe cenſemus. *Eugen. iij. in concil.* Remen. *c.16.*

CAP. XVI.

Epiſcopus, presbyter, diaconus iterum ordinatus deponatur cum ordinatore, niſi conſtiterit, quod ab haereticis ordinatus eſt. Ab eis enim baptizati, vel ordinati neque fideles, neque clerici eſſe poſſunt. *Ap. c.68.* *c. ſit ex. a. 3. notatio nem.*

CAP. XVII.

Arianos praeterea, ceteraſque huiuſmodi peſtes, quia eorum laicos conuerſos ad Dominum, ſub imagine paenitentiae, ac ſancti Spiritus ſanctificatione per manus impoſitionem ſuſcipimus, non videtur clericos eorum, cum ſacerdotii, aut miniſterii cuiuſpiā ſuſcipi debere dignitate; quoniam quibus ſolum baptiſma ratū eſſe permittimus, quod vtique in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti perficitur, nec Spiritum ſanctum eos habere ex illo baptiſmate, illiſque myſteriis arbitramur. quoniam cum a catholica fide eorum auctores deſciſcerent, perfectionem ſpiritus, quam acceperant, amiſerunt. *Inno. epiſt. 18. ad Alex. Epiſc. c.3. Iuo lib. 10. cap. 2. panor. Anſel. lib. 9. c. 58. Caeſar. lib. 13. c. 50. Tarrac. lib. 1. c. 27.* *1. q. 1. c. 73.* *1. q. 1. ca. 17 quiper fectionem, & 23. q. 129. haeretici.*

CAP. XIIX.

Si vere cōſtat, aliquos ante damnationem Bonoſi ab eodem ordinatos, poſtea voluiſſe, vel nunc velle reuerti; eos recipiendos eſſe cenſemus. *Inno. epiſt. 21. ad Marcian. Epiſc.*

CAP. XIX.

Cum dicamus ab haereticis ordinatos vulneratum per illam manus impoſitionem habere caput. &c. vbi paenitentiae remedium neceſſarium eſt, illic ordinationis honorem locum non poſſe habere. &c. Certe, qui quod non habuit, dare non potuit; damnationem vtique quam habuit, per prauam manus impoſitionem dedit. &c. At dicitur vera, ac iuſta legitimi ſacerdotis benedictio auferre omne vitium, quod a vitioſo fuerat iniectum. Ergo ſi ita eſt, applicentur ad ordines ſacrilegi. &c. Sed noſtrae lex Eccleſiae eſt, venientibus ab haereticis, qui tamen illic baptizati ſunt, per manus impoſitionem, laicam tantum tribuere communionem, nec ex his aliquem in clericatus honorem vel exiguum ſubrogare. At vero hi, qui a catholica fide ad haereſim tranſierunt, quos nō aliter oportet, niſi paenitentia ſuſcipi, apud vos non ſolum paenitentiam non agunt, verum etiam honore cumulantur. Sed Aniſii quondam fratris noſtri, aliorumque conſacerdotum ſumma deliberatio haec fuit; vt quos Bonoſus ordi- *1. q. 1. per ſum eſt. 18* *1. q. 4. c. 9. homini p. cum ergo.*

ordinauerat, ne cum eodem remanerent, ac ne fieret non mediocre ſcandalum; ordinati remanerent. † Vicimus, vt opinor, ambigua. Iam ergo, [quod pro remedio, ac neceſſitate temporis ſtatutum eſt, conſtat primitus non fuiſſe: ac fuiſſe regulas veteres, quas ab Apoſtolis, vel Apoſtolicis viris traditas Eccleſia Romana cuſtodit, cuſtodiendaſque mandat his, qui eam audire conſueuerunt. Sed neceſſitas temporis id fieri magnopere poſtulabat. &c. Sed canones apud Nicaeam conſtituti de Nouatianis fieri permiſerunt. &c. De his, inquit, qui nominant ſe ipſos Catharos, id eſt mundos. &c. Poſſumus dicere de ſolis his Nouatianis eſſe praeceptum. &c. addidiſſet enim, aliiſque haereticis. &c. Quod de Paulianiſtis dictum eſt, poterit confirmare, a quibus venientes etiam baptizari praecipiuntur. Num quidnam, cum de Paulianiſtis iubent, omnes qui ab haereticis reuertuntur, erunt hoc exemplo baptizandi? &c. Quod idcirco diſtinctum eſſe, ipſis duabus haereſibus, ratio manifeſta declarat: quia [Paulianiſtae in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti minime baptizant vt Nouatiani; nec apud iſtos de vnitate poteſtatis diuinae, hoc eſt Patris, Filii, & Spiritus ſancti quaeſtio aliquando mota eſt, & ideo omnibus ſegregatis haec ſola electa eſt, cui iſtud crederent concedendum; quia nihil in Patris, & Filii, & Spiritus ſancti ſacramento peccarent. Si quis vero de catholica ad haereſim tranſiês, aut fidelis ab apoſtaſia reuertens, & reſipiſcens, redire voluerit; numquid eadem ratione poterit ad clerum permitti? cuius commiſſum non, niſi per longam paenitentiam poterit aboleri, nec poſt paenitentiam clericum fieri ipſi canones ſua auctoritate permittunt. Vnde conſtat, qui de catholica ad Bonoſum tranſierunt damnatum, atque ſe paſſi ſunt, aut cupierunt, ab eodem ordinari, non oportuiſſe ordinationis eccleſiaſticae ſuſcipere dignitatem, qui commune omnium eccleſiarum iudicium deſerentes, ſuam peculiariter in Bonoſo vanitatem ſequendam eſſe duxerunt. Sed multos [conſtat vim paſſos; atque inuitos, attractos, repugnanteſque ab eodem ordinatos. Dicat mihi, volo, quiſquis hoc credit; ſi non poſt ordinationem Bonoſi interfuit, cum conficeret ſacramenta; ſi communioni eius participatus non eſt; ſi ſtatim ad Eccleſiam rediit; & iſte talis poteſt habere colorem aliquem excuſationis. Ceterum, alii, qui vel poſt annum, aut menſem ad Eccleſiam redierunt, intelligimus eos, qui in catholica nouerant ſe propter vitia ſua non poſſe ſuſcipere ordinationem; idcirco ad illum perrexiſſe, qui paſſim, & ſine vlla diſcuſſione ordinationes illicitas faciebat, credentes ſe poſſe per iſtam inſtitutionem, locum in Eccleſia catholica recipere, de quo antea deſperauerant. &c. Ad ſummam certe, qui nihil a Bonoſo acceperunt, rei ſunt vſurpatae dignitatis, qui conficiendorum ſacramentorum ſibi vindicauerunt auctoritatem, atque id ſe putauerunt eſſe, quod de his nulla fuerat regulari ratione conceſſum. Praeuideat ergo dilectio veſtra, haćtenus talia tranſiſſe, & aduertite, quod, vt dicitis, neceſſitas imperauit, in pace iã eccleſias conſtitutas, non poſſe praeſumere; ſed, vt ſaepe accidit, [quotiens a populis, aut a turba peccatur, quia in omnes propter multitudinem non poteſt vindicari; inultum ſolet tranſire. priora ergo dimittenda dico Dei iudicio, & de reliquo maxima ſollicitudine praecauendum. *Innocen. epiſt.22.c.3.4.5.6. Nicaen.8. & 19. Syno. iix. vel ix. CP. ſub Ioan. iix. actio.2. Raba.c.17. de paenit. Iuo in prol. panor. & decret. part.5. c.10. & lib.3. tit.5. c.17. & tit.10. c.3. panor. & par.6. c.59. & 60. decr. Anſel. lib.6. c.73. Deuſd. c.2. Tarrac. lib.6. c.141.*

(Margin notes: † recipe-rentur. — 1.q.1. quod pro neceſſitate. 41. 1 quaeſt.7. quod pro remedio c.7. — 1.q.1.c.53. — 1.q.1.c.111. — 1.q.1.c.14)

CAP. XX.

Quos baptizauit Acacius, vel quos ſacerdotes, ſiue Leuitas ſecundum canones ordinauit, nulla eos ex nomine Acacii portio læſionis attingit, quo forſitan per iniquum tradita ſacramenti gratia, minus firma videatur. &c. Nã ſi viſibilis ſolis iſtius radii, cum per loca foetidiſsima tranſeunt, nulla contactus inquinatione maculantur; multo magis illius, qui iſtum viſibilẽ fecit, virtus nulla miniſtri indignitate conſtringitur. Nam & Iudas, cum fuerit ſacrilegus, & fur, quidquid egit inter Apoſtolos, pro dignitate cõmiſſa beneficia per indignum data, nulla ex hoc detrimenta ſenſerunt. &c. Ideo ergo & hic Acacius, cuius nomen dicimus eſſe reticendum, male bona miniſtrando, ſibi tantum nocuit. Nam inuiolabile ſacramentum, quod per illum datum eſt, aliis perfectionem ſuae virtutis obtinuit, ei autem obfuit. *Anaſt. ij. epiſt. vni. c.7. & 8. Iuo par.1. c.131. decr. & in epiſt.67. ad Bern. Abb. Anſel lib.9. c.62. Tarrac. lib.6. c.145. Caeſar. lib.12. c.63.*

(Margin note: Diſt.19. ſecundum. c.8.)

CAP. XXI.

Ad hoc, quod ſubiungitur in eadem epiſtola, vtrum ſit vtendum ordinationibus, & reliquis ſacramentis a criminoſis exhibitis, vt ab adulteris, & ſanctimonialium violatoribus, & huiuſmodi; ad hoc ita reſpondemus; Si ſchiſmate, vel haereſi ab Eccleſia non ſeparantur, eorundem ordinationes, & reliqua ſacramenta ſancta, & veneranda non negamus, ſequentes † B. Auguſtinũ, qui ſuper Ioannem de huiuſmodi tam copioſe, quam veraciter differit. ait enim; Baptizet ſeruus malus, ſiue ſeruus bonus, non ſciat ſe ille, qui baptizatur, baptizari, niſi ab eo, qui ſibi tenuit † baptizandi poteſtatem. & paullo poſt: Non horreat colũba miniſteriũ malorum, reſpiciat Domini poteſtatem. &c. Ceterum ſchiſmaticorum, & haereticorum ſacramenta, quoniam extra Eccleſiam ſunt, iuxta ſanctorum Patrum traditiones, S. † Pelagii, Gregorii, Cypriani, Auguſtini, Hieronymi, formam

(Margin notes: Diſt.32. c.6 praeter & ad hoc. — † ſequendo. — † dedit — † ſcilicet ſ.)

formam qnidem ſacramentorum, non autem virtucis affectum † habere profitemur; niſi cum ipſi, vel eorum ſacramentis initiati per manus impoſitionem ad catholicam redierunt vnitatem. &c. *Vrbanus ii. in epiſt. ad* L. *Praepoſit.S.Vincentii* † *in med.*

† effectum

† Iuuentii vel Iuuenci.

CAP. XXIII.

Placuit, vt ex ipſis Donatiſtis quicumq. clerici ad catholicam vnitatem tranſire voluerint, ſi eos catholicae vnitati vtilitatem afferre Epiſcopus iudicauerit, in ſuis honoribus recipiantur.&c.*Carth.ca.99.*G. *Afric. cap.35.*L.

CAP. XXIII.

Praesbyteriqni ex haereſi Ariana ad ſanctans catholicam Eccleſiam conuerſi ſunt, qui ſanctam, & puram fidem, atque caſtiſſimam tenuerint vitam, accepta denuo benedictione presbyterii, ſancte, & pure miniſtrare debeant. ceteri vero, qui hanc ſupra ſcriptam vitam adimplere, vel tenere neglexerint, ab officio depoſiti in clero. Ita & diaconibus, ſicut & de presbyteris conſtitutum eſt.*Caeſar auguſt. ii.c.*1.

CAP. XXIV.

Serie depoſitionis memorati Ebbonis pleniſſime prolata. &c. claruit praefatum Ebbonem Epiſcopale officium illicite repetiiſſe, quoſque gradibus eccleſiaſticis aeſtimatus fuerit promouiſſe, damnationi potius obnoxios effeciſſe. *Syn.apud B. Medard.in prin.*

CAP. XXV.

1.q.7.c.4. conuenientibus p. Item Petrus. Quid de Anatolio dicitis? nonne princeps fuit qnartae ſynodi? & tamen a Dioſcoro impio illo fuerat creatns, atque id etiã praeſente Eutyche. ergo & nos ab haereticis ordinatos recipiamus. &c. addatur, quod ordinatio a Deo eſt. &c. *Taraſ.vii.ſyn. act. ante fin.*

CAP. XXVI.

ubi ſupra Sane & plurimi, qui in ſexta ſynodo praeſides fuerunt, a Sergio, Pyrrho, Paulo, & Petro doctoribus haereſeos monothelitarum fuere creati. Sed & hi viciſſim CP. ſedes inter clerum diſtribuerunt, & ab extremo eorum doctore Petro, vſqne ad ſextam ſynodũ anni non pauciores, quam xv. interceſſerunt. qui vero intermediis temporibus fuerunt, Thomas ſcilicet, Ioannes, & Conſtantinus, ab haereticis fuerunt ordinati; verum ea de cauſa non ſunt reprobati. Circiter enim L. annos haereſis illa viguit, & tamen in *vi.* ſynodo Patres, quatuor illos praenominatos tantum damnarunt, eorum ordinationẽ reliquerunt. *Taraſ.vii.ſynod.act.*1. *ante fin.*

CAP. XXVII.

Non noui Epiſcopum, neque inter ſacerdotes Chriſti numerauerim, qui a contaminatis manibus, in fidei vaſtationem, ad dignitatem aliquam fuerit prouectus. &c. ne ſcilicet quoſlibet ad communionem ſuſcipiatis, neve manum impoſitionem ab eis recipiatis, vt poſtea pace facta violenter ſe ipſos ſacerdotali complemento adnumerent. *Baſilius ad* Nicopolitas.*vii.ſyn.act.*1.*ante fi.*

CAP. XXIIX.

Taraſius dixit; Et ego profecto qui in fidei diſſolutionem creati ſunt, abominor. tum autem maxime, quotiens orthodoxi Epiſcopi fuerint praeſentes, a quibus potuere creari. Haec autem eſt ſententia B. Patris, ſi ſynodica conuocatio fuerit facta, & eccleſiarum in recta fide concordia; qui auſus fuerit impuris haereticis creandum ſe dare, deponi dignum eſt. Sancta ſynodus ait: Haec vera ſententia eſt.*vii.ſynodus act.* 1.*ante finem.*

CAP. XXIX.

Satis iam videtur mihi confirmatum eos, qui ab haereticis ordinati ſunt, recipiendos: ſi qnis vero deſtinato animo ad haereticos ſe contulerit, ab eiſque ordinatus fuerit, eum nequaquam recipiendum. *Conſtan. Epiſcopus Conſtantiae Cypri.vii.ſynod. act.* 1.*in fin.*

Ne haeretici, aut baptizati ab haereticis ſacris initientur, exceptis Nouitianis, & aliis quibuſdam. Tit. XXI.

CAP. I.

De iis, qui ſe nominant catharos, id eſt mundos, ſi aliquando venerint Eccleſiam catholicam, placuit ſancto, & magno concilio, vt impoſitionem manus accipientes ſic in clero permaneant. &c. *Nicae.c.*8. *1.q.7.c.8. ſi qui.*

CAP. II.

Quicumque ex lapſis per ignorantiam ordinati ſunt, aut etiam, ſcientibus, qui ordinauerunt; non praeiudicant regulae eccleſiaſticae. nam cum primum compertum fuerit, deponentur. *Nicae.c.* 10. *Diſ.81.c.5*

CAP. III.

Paulianiſtae ad Eccleſiam catholicam confugientes baptizentur, & ſi irreprehenſibiles inuenti fuerint, ordinentur. *Nicae. c.* 19. *Anſel.lib.9.c.55.in addit.* *1.q.1.c.52 ſi quis.*

CAP. IV.

Qui in qualibet aetate alibi, quam in Eccleſia catholica aut baptizati, aut rebaptizati ſunt, ad eccleſiaſticam militiam non permittantur accedere. &c. *Felix. iii. in ſyn. Rom.c.5.Burc.lib.4.c.99. Iuo par.* 1.*c.* 293. *decr.Anſel.lib.7. c.14. Tarae.lib.1.c.* 31. *1.q.7.c.10*

CAP. V.

Ab haereticis baptizati. &c. clerici eſſe non poſſunt. *Ap.c.68.*

CAP. VI.

Noſtrae lex Eccleſiae eſt; venientibus ab haereticis, qni tamen illic baptizati ſunt, per manus impoſitionem, laicam tantum tribuere communionem; nec ex his aliquem in clericatus honorem, vel exiguum ſubrogare. *1.q.1.c.18 ventũ eſt. p. ſed noſtrae.*

Digitized by Google

gare. *Inn.edict.*12.*c.*4. *ad epiſc.Macedo.Iuo lib.*3.*tit.*5.*c.*17.*& tit.*10.*c.*3.*panor.& par.*6.*c.*60.*decr.*

CAP. VII.

1.q.1.ſi quis.c.42 & c.omnis.c.112 & 1.q.7. ſaluberrimum.c.21 Circa (*haereticos*) etiam illam canonum conſtitutionem praecipimus cuſtodiri; vt in magno habeant beneficio, ſi adempta ſibi omni ſpe promotionis, in quo inueniuntur ordine, ſtabilitate perpetua maneant; ſi tamen iterata tinctione non fuerint maculati. Non leuem apud Deum noxam incurrit, qui de talibus ad ſacros promouendos ordines iudicarit. Quod ſi cum grandi examinatione promotio conceditur inculpatis, multo magis non debet licere ſuſpectis. *Leo epiſt.* 3.*ad Iulian.Epiſcop.Aquileien.in med.& ep.* 83.*ad Septimium Epiſc.in fine.*Iuo *lib.*3. *tit.* 10.*c.*4. *panor. & par.*6.*c.*97.*decr.Anſel.lib.* 12.*c.*39.*Tarrac.lib.*4.*c.*13.

CAP. IIX.

Andream, qui rationabiliter Archidiaconi eſt priuatus officio; & Euphratam, qui ſanctae memoriae Flauiani, vt comperi, improbus exiſtit accuſator, ſi profeſſionibus pleniſsime ſcriptis, non minus Eutychianam haereſim, quam Neſtorianum execrabile dogma condemnant, quoniam venia eſt praeſtanda correctis, presbyteros conſecrabis, vt ſibi remedium catholicae ſi dei ſentiant profuiſſe.&c. Ceteri vero, quos par reatus inuoluerat, ſi veniam ſimili profeſſione cum ſatisfactione depoſcunt, ſuis ordinibus reformentur; his tantum ad officio rum primatum admiſſis, quos ab omni errore liberos fuiſſe conſtiterit. *Leo epiſt.*69. *ad Anatolium* CP.*Epiſc. in med.*

CAP. IX.

Bonifacio dedimus in mandatis. &c. vt [Afros paſsim ad eccleſiaſticos ordines prae-
Diſ.98.c.3. tendentes nulla ratione ſuſcipiat, quia aliqui eorum Manichaei, aliqui rebaptizati ſaepius ſunt probati. *Gregor.ii.epiſt.* 3. *in princ. ad clerum Thuring.Gela.ad ordinan. Epiſc.Anſel.lib.*7.*c.*21.*Tarrac.lib.*3.*c.* 41.

CAP. X.

Ex omni haereſi, qui ad nos fidelis venerit, minime eſt ad clerum promouendus: vel ſi qui ſunt in praeteritum ordinati, deponantur. *Elib.c.*51.

CAP. XI.

1.q.4.placuit.c.3. De Donatiſtis, & pueris a Donatiſtis baptizatis. Interrogemus fratres, & conſacerdotes noſtros Syricium, Simplicianum & de ſolis infantibus a Donatiſtis baptizatis, an ne quod ſua voluntate non fecerunt, errore parentum impediantur ad miniſteria ſacri altaris, cum ad Dei Eccleſiam ſalutari propoſito conuertuntur? *Carth.c.*48.G. *Carth. iii.c.*48.*L.Afr.c.*14.

CAP. XII.

1.q.4.c.4 Qui apud Donatiſtas paruuli baptizati ſunt nondum ſcire valentes erroris eorum interitum, & poſtea quam ad aetatem rationis capacem peruenerunt, agnita veritate, falſitatem eorum abhorrentes ad Eccleſiam Dei catholicam, per vniuerſum mundum diffuſam, ordine antiquo per manûs impoſitionem recepti ſunt: debere talibus ſuſcipiendum munus clericatus, non impedire nomen erroris.&c. *Carth.c.*58.G.*Afric.c.*24. L.*Deusded.c.*2.

CAP. XIII.

Clerici Donatiſtae, ſi Eccleſiae vtiles fuerint ſuſcipiantur in ſuis honoribus &c. *African.c.*35.

CAP. XIV.

Non promoueantur ad ſacerdotium, qui in haereſim lapſi ſunt, vel qui in haereſi bap- Diſt. 51. qui in aliquo.c.5.
ptizati, aut rebaptizati eſſe noſcuntur. &c. *Tolet.iv.c.*18.

CAP. XV.

Placuit in ſynodis, vt his, qui lapſi ſunt, impietati autem praeſunt, venia quidem detur paenitentibus, ac reſipiſcentibus; eis autem locus cleri non detur. His autem, qui impietatis auctores non fuerunt, ſed vi, & neceſſitate tracti ſunt, viſum eſt dari veniam, habere autem etiam locum in clero.&c. *Athanaſ.in epiſt.ad* Ruſinianum *poſt princ. refertur apud Nicae.ii.acti.*1.*ante fin.*

CAP. XVI.

Declarauit mihi tua pietas, quod quidã eorum, qui ſe Catharos nominant volunt ad Eccleſiam accedere. Quoniam ergo magna ſynodus; quae Nicaae habita eſt a ſanctis Patribus, ſtatuit; vt ordinentur, qui accedunt; velis iuxta hanc formam eos, qui ad Eccleſiam accedunt, ordinare: ſi quidem vita eorum recta eſt, & nihil eis aduerſatur. *Theophil.Epiſcop.Alexand. in expoſitio. de Catharis.Vid.Nicae.*8.

De poenis, quae propoſitae ſunt fautoribus haereticorum.

Tit. XXII.

CAP. I.

Occultans libros contra imagines Epiſcopus, presbyter, diaconus deponatur; laicus, vel monachus excommunicetur. *Nicae ii.c.*9.

CAP. II.

Quiſquis poſt hanc definitionem noſtram ad picturae ſanctarum imaginum in eccleſiis, aut doctrinae actionem quoquo modo (*Iconoclaſtas*) admiſerit; ſi quidem clericus fuerit, proprio gradu periclitetur, ſi vero laicus, ſeparetur, & diuinorum myſteriorum communione priuetur. Sy*n.iix.gen.ſub* H*adr.ii.c.*7.

CAP. III.

In partibus Toloſae damnanda haereſis De haere. c.10.in 1. collect.
dudum emerſit.&c. Contra eam Epiſcopos, & omnes Domini ſacerdotes in illis partibus

bus commorantes inuigilare praecipimus, & ſub interminatione † anathematis prohibere; ne vbi cogniti fuerint illius haereſis ſectatores, receptaculum quiſquam eis in terra ſua praebere, aut praeſidium impertiri praeſumat. ſed nec in venditione, aut emptione aliqua cum eis communio habeatur; vt ſolatio ſaltem humanitatis amiſſo, ab errore viae ſua reſipiſcere compellantur. Quiſquis autem contra haec venire pertentauerit, tamquam participes iniquitatis eorum anathemate feriatur. *Alex. iii. in concil. Turo. c.* 4.

† interdictione.

CAP. IV.

De haeret. c. 8. Greg. ix. & c. 6 et 7. e. tit. in 1. collect.

(Haereticos) & defenſores eorum, & receptores anathemati decernimus ſubiacere; & ſub anathemate prohibemus, ne quis eos in domibus, vel in terra ſua tenere, vel fouere, vel negotiationē cum eis exercere, praeſumat. &c. Qui eos tenuerint, vel fouerint per regiones, in quibus taliter debacchātur in dominicis, & aliis ſolemnibus diebus per eccleſias publice denuntientur. &c. Epiſcopi vero, ſiue presbyteri, qui talibus forte non reſtiterint, officii ſui priuatione † multentur, donec miſericordiam Apoſtolicae ſedis obtineant. *Alex. iii. in concil. Turo. c. vl. in princ. & in fine.*

† ſuſpenſione.

CAP. V.

De haret. c. 13 Greg. ix. & c. 2. e tit. in 4. collect.

Credentes, receptores, defenſores, & fautores haereticorum excōmunicationi decernimus ſubiacere, &c. *Innocen. iii. in concil. gener. Later. c. 3. in med.*

CAP. VI.

Habe cum his, quos libenter amplecteris, portionem ex ſententia praeſenti. &c: Sacerdotali honore, & communione catholica, nec non etiam a fidelium numero ſegregatus. &c. *Felix iii. cum* LXVII. *Epiſcopis ad Acacium* CP.

CAP. VII.

Nullus omnino hominum haereſiarchas, & eorum ſequaces, qui in partibus Guaſconiae, aut Prouinciae, vel alibi commorantur, manuteneat, vel defendat; nec aliquis eis in terra ſua receptaculum praebeat. Si quis autem vel eos de cetero retinere, vel ad alias partes proficiſcentes eorum errori conſentiens recipere forte praeſumpſerit; quo iratus Deus animas percutit, anathemate feriatur, & in terris eorum, donec condigne ſatisfaciant, diuina celebrare officia interdicimus. *Eugen. iii. in concil. Remen. c.* 17.

CAP. IIX.

Epiſcopus, presbyter, diaconus cum haereticis orans, excommunicetur. Si vero permittat eis, vt clericis operari, deponatur. *Apoc.* 45.

CAP. IX.

Si quis falſas ſcripturas impiorum vt ſanctas in eccleſia publicauerit in peſtem populi, & cleri; deponatur. *Ap.* 60.

CAP. X.

Si clericus, vel laicus ingrediatur ſynagogam Iudaeorum, vel haereticorum ad orandum; deponatur, & excommunicetur. *Ap.* 65.

CAP. XI.

De excommunicatione Acacii Epiſcopi CP. qui cum haereticis communicauit: *Gelaſ. in tomo de anathemate, in epiſtola* 5. *ad Anaſtaſ. poſt med. & epiſt.* 6. *ad Epiſcopos* Dardan. *poſt prin. & in med. & in epiſt.* 7. *ad* Epiſcopos Orientis, *& epiſt.* 8. *ad* Euphemia. Epiſcop. CP. *Anaſtaſ. ii. epiſt.* 1. *Iuſtinus ad* Hormiſdam.

CAP. XII.

Amittat Epiſcopatum, qui falſo dixerit Donatiſtas communicaſſe, cum ſciat non cōmunicaſſe. *Carth.* 125. G, *Mile.* 25. L.

CAP. XIII.

Nulli clerico liberum ſit diſcedere ab Epiſcopo ſuo, et alteri Epiſcopo communicare, niſi forte ei, quem Epiſcopus alius libenter habeat de haereticorum ſchiſmate diſcedentem, & ad fidem catholicam reuertentem. Si qui autem de catholicis diſceſſerint, & in communione eorum palam, vel occulte cum eis, qui excommunicati ſunt, vel per ſententiam iam notati, fuerint inuenti; habeant illorum, ad quos ire voluerint, etiam in damnatione conſortium. *Tolet. i. c.* 12.

CAP. XIV.

Si ſuperioris loci clericus haeretici cuiuſcumque conuiuio interfuerit, anni ſpatio pacem Eccleſiae non habebit. Quod ſi minores clerici praeſumpſerint, vapulabunt. *Epaunen. c.* 15. *Melden. c.* 73.

CAP. XV.

Catholicus, qui filios ſuos in haereſi baptizandos obtulerit, oblatio illius in Eccleſia nullatenus recipiatur. *Ile.* 13.

CAP. XVI.

Iudex ciuitatis, vel loci, ſi haereticum, aut Bonoſiacum, vel cuiuslibet alterius haereſis ſacerdotem, vel quamcumque perſonā de catholicis rebaptizaſſe cognouerit; quia Reges nos conſtat habere catholicos; non ſtatim rebaptizantes adſtrinxerit, & ad Regis fidem propterea diſtringendos adduxerit; annali excommunicationi ſubdatur. *Aurel. iii. c.* 30.

CAP. XVII.

Qui pro haereſi, aut pro crimine aliquo excommunicantur, nullus eis communicare praeſumat, ſicut & antiqua canonum continent ſtatuta. Quod ſi quis ſpernit voluntarie, ſe ipſum alienum a cōmunione facit. *Brac. i. c.* 33.

CAP. XIIX.

Si quis ex nobis in parochiis ſuis, *poſt* ag ita huius concilii inſtituta aut clericum aut monachum ſanae huic doctrinae reſiſtentem inuenerit, aut aliquo adhuc Priſcillianae

nae ſectae errore latitare perſenſerit, & non continuo illum excommunicatum, & anathematizatum de eccleſia eiecerit foras; ita vt cum huiuſmodi homine nec cibum aliquis fidelis ſumere, nec communicare praeſumat; nouerit ſe is, qui talem receperit, fraternae eſſe excommunicationi obnoxium. & diuinae proculdubio ſententiae reum. &c. *Brac.i.c.*40.

CAP. XIX.

Tollātur ſuſpectae reliquiae metticaq. nam ſūt vulgares probatio nes.

Statuit ſancta ſynodus, vt reliquias in quibuſcumque locis de Ariana haereſi inuentae fuerint, pro latae a ſacerdotibus, in quorum eccleſiis reperiuntur, Pontificibus praeſentatae igne probentur. Quod ſi a quibuslibet occultatae fuerint, & deteguntur; a ſacroſanctae catholicae Eccleſia coetu ſegregentur. *Caeſar.ii.c.*2.

De baſilicis haereticorum, Tit. XXIII.

CAP. I.

De conſecrat.d.1. c 19. et eclesiaſiar.

ECcleſias Arianorum, vbicunque inueneritis, catholicas eas diuinis precibus, & operibus abſque vlla mora conſecrate; quia & nos, quando fuimus Conſtantinopoli tam pro religione catholica, quam & pro Regis Theodorici cauſa negotii ſuadente, atque hortāte, Arianoſque extirpante piiſſimo Iuſtino orthodoxo Imperatore, quaſcumque illis in partibus eorum Eccleſias reperire potuimus, catholicas eas, Domino opem ferente, conſecrauimus. *Ioan. epiſt.* 2. *ad Epiſ. Italiae poſt prin.*

CAP. II.

24.q.3.c. 35.clericus.

Haereticorum coetus non Eccleſia, ſed conciliabulum eſt. *Carth.iv.c.*71.

CAP. III.

Baſilicas haereticorum, quas tanta execratione habemus exoſas, vt pollutionem earum purgabilem non putemus, ſanctis vſibus applicare deſpicimus, niſi quas per violentiam noſtris abſtulerant, poſſimus reuocare. *Epaun.c.*33.

CAP. IV.

Baſilicas, quas in peruerſitate ſua Gothi (*Ariani*) hactenus habuerunt. &c. ſimili, quo noſtrae inuocari ſolent, placuit ordine conſecrari. *Aurel.c.*12.*al.*10.

CAP. V.

Eccleſiae, quae fuerunt in haereſi Ariana, nunc autem ſunt catholicae, ad eos Epiſcopos cum ſuis rebus pertineant, ad quos parochia ipſae, in quibus ipſae eccleſiae ſunt, pertinere videntur. *Tolet.iii.c.*9.

CAP. VI.

Statuit ſancta ſynodus, vt Epiſcopi de Ariana haereſi venientes, ſi quas eccleſias ſub nomine catholicae fidei nec dum benedictione a catholico ſacerdote percepta conſecrentur denuo. *Caeſar.ii.cap.*3.

De Nouatianis, ſiue Catharis, & de paenitentia lapſis non deneganda. Tit. XXIV.

P. I.

DE his, qui ſe nominant Catharos, id eſt mundos (*Nouatianos L.*) ſi aliquando venerint ad Eccleſiam catholicam, placuit ſancto, & magno concilio, & impoſitionem manus accipientes, ſic in clero permaneant. Haec autem prae omnibus eos ſcripti s conuenit profiteri; quod catholicae, & Apoſtolicae Eccleſiae dogmata ſuſcipiant, & ſequantur; id eſt, & bigamis ſe communicare, & his, qui in perſecutione prolapſi ſunt, erga quos, & ſpatia conſtituta ſunt, & tempora definita, ita vt Eccleſiae catholicae, & Apoſtolicae placita ſequantur in omnibus. &c. *Nicae.c.*8.*refert vii.ſyno.actio.* 1. *ante med.& innoc.ep.*22.*c.*5.*ad Epiſc. Mace.* *1.q.3. ſi qui c.8.*

CAP. II.

Superuenit Nouatus ex Africa, & ſeparauit de Eccleſia Chriſti Nouatianum, & quoſdam alios Chriſti confeſſores, & conuertit in prauam doctrinam. A quibus vos fratres auertite, & cauete ab omnibus, qui alterā fidem, & doctrinam tenent, quam Apoſtoli, & ſucceſſores eorum tenuerunt &c. *Fabian. ep.1.poſt prin.*

CAP. III.

Inuidens antiquus hoſtis ſuſcitauit nobis aduerſarium Nouatum, rectae fidei, & ſanctae doctrinae aemulum. qui extra eccleſiā ordinauit Nouatianum, & in Africa Nicoſtratum, vtroſque hareticos, ſicut ille erat. &c. Quidam confeſſores, qui dudum fuerant fideles, a nobis, & a recta fide diabolo inſtigante ſe ſeparantes, cum Maximo presbytero, ad Eccleſiam catholicam, & fidem rectam ſunt reuerſi, & denuo, ſicut prius, facti ſunt confeſſores fideles. &c. *Corn.epiſt.* 1. *in med.*

CAP. IV.

His, qui poſt baptiſmum omni tempore incontinentiae, & voluptatibus dediti, in extremo fine vitae ſuae paenitentiam ſimul et reconciliationem expoſcunt, communionem dare obeuntibus placuit, & propter Domini miſericordiam, quaſi viaticum profecturis, & ne Nouatiani haeretici negantis † veniam, aſperitatem, & duritiam ſequi videamur. *Inno.epiſt.*3.*c.*2 *Vide Triburi.* 31. *in fine.*

† negantes.

CAP. V.

Donatum Salicinenſem ex Nouaciano cū ſua, vt comperimus, plebe conuerſum, ita dominico, volumus gragi praeſidere; vt libellum fidei ſuae ad nos meminerit dirigendum; quo et Nouatiani dogmatis damnet errorem, & pleniſsime confiteatur catholicam veritatem *Leo ep.*85.*ad Epiſcopos Africae c.*3. *1.q.7.c. 20.*

CAP.

Digitized by Google

CAP. VI.

Contra Nouatianum, & de confeſſoribus, & martyribus Nouatianis: *Cypria. epiſt.* 1. *ad Cornelium.* Et de Nouato, & aliis; *Cypr. epiſt.* 6. *ad Corn. & epiſt.* 7. *quae ſunt epiſt.* 8. *& 9. lib. 2. eiuſd.*

CAP. VII.

Cathari ſunt, ex his', qui ſunt abſciſſi, verum enimuero antiquis viſum eſt, Cypriano dico, & noſtro Furmiliano, eos omnes vni calculo ſubicere; Catharos, & Encratitas, & Hydroparaſtatas. &c. nonnullis Aſiaticis viſum eſt. &c. eorum baptiſma ſuſcipi; ſuſcipiatur. &c. *Baſili. epiſt.* 1. *ad Amphilochium.* c. 1.

CAP. IIX.

Declarauit mihi tua pietas, quod quidam eorum, qui ſe Catharos nominant, volunt ad Eccleſiam accedere. Quoniam ergo magna ſynodus, quae Nicaeae habita eſt a ſanctis Patribus, ſtatuit; vt ordinentur, qui accedunt; velis, iuxta hanc formam, eos, qui ad Eccleſiam accedant, ordinare: ſi quidem vita eorum recta eſt, & nihil eis aduerſatur. *Teophil. Epiſcop Alexandr. in expoſi. de Catharis. Vid. Nicae.* 8.

CAP. IX.

Nouatum, & eius impiae haereſis aſſeclas anathematizo, vtpote qui iniurius ſit aduerſus paenitentiam, & manſuetudinem Dei eleuat. Taraſ. CP. *ante vij. ſyn. epiſt ad Ioan. presbyter. poſt med.*

CAP. X.

Poſt paſſionem Fabiani ſuperuenit Nouatus ex Africa, & ſeparauit Nouatianū de Eccleſia, & quoſdam cōfeſſores. *Dam. in Fabia.*

CAP. XI.

Sub Cornelii Epiſcopatu Nouatus Nouatianum extra eccleſiam ordinauit, & in Africa Nicoſtratum. &c. *Damaſ. in Corn.*

CAP. XII.

Multa de Nouato, Nouatianis, & Catharis; *Euſeb. lib.* 6. c. 33.

De Origenis, & ſociorum damnatione. Tit. XXV.

CAP. I.

SI quis non anathematizat Arium, Eunomium, Macedonium, Apollinarem, † Neſtorium, Eutychen, & Origenem cum impiis eorum ſcriptis. &c. anathema ſit. *Synod. v. CP. actio. vlt. c.* 11.

† Apollinarium

CAP. II.

Quinta ſynodus hic congregata eſt aduerſus Theodorum Mopſueſtenum, Origenem, Didymum, & Euagrium, & ſcripta Theodoreti aduerſus xij. capitula Cyrilli, & Epiſtolam, quae dicitur Ibae ad Marin Perſam. &c. *v. ſyno. CP. act.* 17. *in defini. in prin.*

CAP. III.

Origenis, Euagrii, & Didymi fabuloſitates anathematizamus, quemadmodum ſynodus Conſtantinopoli conflata, quincta numero docuit. *vij. ſyn. act.* 7. *in defin. in med.*

CAP. IV.

Audemus anathematizare Arii inſaniam, Macedonii rabiem. &c. & horum multorum capitum hydram, Origenis, Didymi, & Euagrii nugas, fabulaſque. &c. *vij. ſyn. in ep. ad Conſtantinum, & Irenem in med.*

CAP. V.

Anathematizamus Origenem, qui vana ſuſcipit, & Theodorum Mopſueſtiae quoque pariter & Euagrium, qui etiam ſecundum eaſdem, & diuerſas opiniones eodem perditionis irretiti ſunt barathro. *Syn. iix. CP. ſub Hadr. ij. act.* 10. *in defin. ſyn. poſt prin.*

CAP. VI.

Origenis nonnulla opuſcula, quae vir beatiſſimus Hieronymus non repudiat, legenda ſuſcipimus. Reliqua autem omnia cum auctore ſuo dicimus eſſe renuenda. Euſebius in laudibus, & excuſatione Origenis ſchiſmatici vnum conſcripſit librum. &c. *Gelaſ. in ſyn. lxx. Epiſcopor. poſt med. Burch. li.* 3. c. 220. *Iuo lib.* 2. *tit.* 11. c. 3. *Panor. & par.* 4. c. 64. *decr. Caeſar. lib.* 2. c. 6. *Tarrac. lib.* 1. c. 232.

Diſt. 15. c. 3. *ſancta.* §. *Ite Origenis.*

CAP. VII.

Si quis ſecundum ſanctos Patres conſonanter nobis, pariterque fide non reſpuit, & anathematizat anima, & ore omnes, quos ſancta Dei Eccleſia reſpuit, & anathematizat nefandiſſimos haereticos, id eſt Sabellium, Arium, &c. Origenem, Didymum, Euagrium. &c. condemnatus ſit. *Martin. in conc. Later. ſecret.* 5. c. 18.

CAP. IIX.

Quod in Origene merito damnatum eſt, qui animarum, antequam corporibus inſererentur, non ſolum vitas, ſed & diuerſas fuiſſe aſſeruit actiones: neceſſe eſt, vt etiam in (*Eutychete*) niſi maluerit ſententiam abdicare, plectatur. *Leo ep.* 11. *ad Iulian. Epiſcop. ante fi.*

CAP. IX.

Anathematizamus, atque execramur omnes haereſes, omneſque earum auctores, atq. fautores, qui aduerſus Apoſtolicam, & orthodoxam fidem diabolicis decepti fallaciis falſitatis errores in Eccleſiam conati ſunt introducere, id eſt, Arium, Sabellium. &c. Origenem, qui & Adamantius, Didymum, & Euagrium. &c. *Leo ij. in epiſt. ad Conſtantin. iv. Imperat. poſt med. poſt vi. ſyn.*

CAP. X.

Diuinorum Patrum clxv. in hac ciuitate Imp. congregatorum ſub Iuſtiniano piæ memor. Imp. noſtro pias voces, vt a Spiritu ſancto editas cognoſcimus, qui Theodorū Mopſueſtiae Neſtorii magiſtrum, & Origenem, & Didymum, & Euagrium, qui Graecas fabulas rurſus fictas retulerunt, & corporum quorundam, & animarum circuitiones, & immutationes, ſeu tranſmigrationes de integro ruminauerunt. &c. & in mortuorum reſurrectionem impie, ac contumelioſe inſultarunt.

runt &c.anathematizarunt,& execrati ſũt, *Trul. cap.1.ante fin.*

CAP. XI.

Quinta ſynodus triumphauit de Origene, Didymo, & Euagrio; quos omnes, vt haereticorum magiſtros execror. *Taraſius* CP. *in epiſt ad Orientis Epiſcopos. vii.ſyn.act.3. in med.*

CAP. XII.

Quintum ſanctum concilium vniuerſale ſuſcipio, omneſque eius praeclaras definitiones, quod ad confirmationem Chalcedonenſis concilii congregatum eſt. perimit autem,& interitum proiicit, principaliter quidem Origenem inſanum,& omnes eius pompoſas ſomnolentias, & plena multae impietatis commenta; Euagrii quoque cum eo, & Didymi dogmata, & omnia eorum pagana, atque prodigioſa,nec non & fabuloſa deliramenta.&c.Anathema in perpetuum, & catathema a ſancta,& conſubſtantiali adoranda Trinitate, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti ſint. Primum quidem Simon Magus. &c. poſt quem Cleobius, Menander.&c. Helceſeus,Origenes, alter Origenes,qui & Adamantius. &c. *Sophronius* Hieroſolomitanus *apud vi.ſynod.act.11.ante fin.*

CAP. XIII.

Cum ſancta vniuerſalis quinta ſynodus CP. eſſet congregata; communi,& generali anathemate reiecti ſunt Origenes, &. Theodorus Epiſcopus Mopſueſtiae,& quaecumque ab Euagrio, & Didymo dicta ſunt de praeexiſtentia, ſiue περὶ προυπάρξεως &c. Alexander Epiſcopus Abyles contra ſenſit, quare Epiſcopatu exutus Byzantium ſe recepit, & terraemotu abſorptus eſt,& defoſſus. Neolauritas autem,cum ſe a catholica communione ſeparaſſent, Eutychius Patriarcha diuerſis rationibus aggreſſus eſt. &c. eos a Neolaura expulit. N. *in vita S. Sabae, apud vii.ſynod.act.1.in fine.*

CAP. XIV.

Quinta ſynodus clxiv. Epiſcoporum priores quattuor confirmauit, execrans Arium. &c.praeterea Origenem,Euagarium, Didymum, omneſque fabuloſas, & gentiles eorũ prodigioſas narrationes.&c. *Theodor.* Hieroſolym.apud ſyno.vii.act.3.poſt med.*

CAP. XV.

Vltra has Conſtantinopoli congregata Iuſtiniani Imperatoris imperio ſynodus eſt, quae Origenem, qui & Adamantius,Euagrium, Didymum cum gentilibus eorum commentariis anathemate deuouit.&c.vii. *ſyn. actio.6.ante med tom.1.verba ſunt haereticorum, ſed probantur ab* Epiphanio, *qui contradicit ceteris.*

CAP. XVI.

Suſcipimus quae in temporibus Iuſtiniani diuæ memoriæ in praedicta a Deo conſeruanda noſtra feliciſsima ciuitate comploſa eſt ſynodus,contra Dei impugnatores Originẽ,Didimum,& Euagrium &c. *Edictum Imper.Cõſtãt iv.apud ſy.vi.* CP. *act.18.ante fig.*

CAP. XVII.

Monachi quidam ab Hieroſolymis venerũt ad Pelagiũ in comitatu,portãtes capitula libris Origenis excerpta, volẽtes agere apud Imperatorẽ, vt de Origenes damnaretur cũ illis capitulis.&c. Annuit Imperator facillime,gaudẽs ſe de talibus cauſis iudicium ferre. Iubente eo,dictata eſt in Origenem,& in illa capitula anathematis damnatio; quam ſubſcribentes vna cũ Menna Archiepiſcopo apud CP.reperto; deinde directa eſt Vigilio Romano Epiſcopo, Zoilo Alexandrino, Euphemio Antiocheno,& Petro Hieroſolymitano.Quibus eam accipientibus & ſubſcribentibus Origenes damnatus eſt mortuus, qui viuens olim fuerat ante damnatus. *Liberat. c.23.*

CAP. XIIX.

Quinta *(ſynodus)* iterũ fuit Conſtantinopoli,quinque vero & ſexaginta ſupra centũ Patres in hac coacti ſunt.&c. Eiecerũt autẽ pie extra diuina ſepta Euagrium, & Didymum cum Origene,viros,qui non eodem tẽpore deceſſerunt,ſed tamen eadem conſcripſerunt,falſa nẽpe,& peregrina dogmata a diuina Eccleſia. Et nũc quidẽ corporũ reſurrectionẽ omnino auferebant, nunc vero alienigenarũ reſurrectionem prater opinionem aſſerebant; Paradisum vero, & Adam dicebant incorporeũ,& poenã ad tẽpus putabãt terminandam. Quinetiam daemonum reſtitutiones ſcripſerunt. *Pſellus ante vii.ſyn.*

Contra Paulum Samoſatenum, & Photinum,& alios,qui Chriſtum tantum eſſe hominem dicebant. Tit. XXVI.

CAP. I.

De Paulianiſtis,qui ad eccleſiã catholicã cõfugiunt,baptizãdis,& ordinãdis, ſi digni ſunt: *Nicae.ii.c.19.* De iiſdẽ Paulianiſtis,& Photinianis baptizandis. *Arel.ii.c.16.& Trull.c.96.De Paulianiſtis tantũ vide ſupra tit.8.c.1.& 5.& 8.*

CAP. II.

Contra Paulum Samoſatenũ, & Photinũ: CP. *ſyn.in epi.ad Damaſ.apud Theodorit.lib.5.c.9.*

CAP. III.

Contra Photinum, & Photinianos: CP. *c.1.Chalc.act.16.in allocu concilii.Leo in ſyn. Rom.ep.22.ad clerum* CP. *Felix iii. in epiſt.2.ad Petr.Fullo.ante v.ſynod.Leo ii.in epiſt. ad Conſtantin.vi.Imperat poſt iv.ſyn.*

CAP. IV.

Contra Paulum Samoſatenum: *Martin.in concil. Later.c.18.Felix iii.in epiſt.1. & 2. ad Petr. Fullo ante v.ſyn.Leo ii. in d. epiſt. ad Conſtantin iv. Imper.Sophronius* Hieroſolym.apud vi.ſyn.act.11.Taraſius* CP. *in epi.ad*

Orientis Epiſcopos apud vii. ſyn. actio. 3.

CAP. V.

Anathematizamus Photinum, qui Hebionis haereſim inſtaurans, Dominum Ieſum Chriſtum tantum ex Maria virgine confitetur. *Damaſ. epi.* 1. *in profeſſione fidei in prin.*

CAP. VI.

Contra Photinum, & Marcum haereticos, qui Chriſtum Deum ex Patris ſubſtantia ante ſaecula negant genitum. *Inno. epiſt.* 20. *ad Lauren.* Epiſc.

CAP. VII.

Paulus Samoſatenus, & Photinus dixerunt, Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, ante quam naſceretur ex virgine Maria, non fuiſſe. *Leo epiſt.* 91. *ad Turibium cap.* 3.

CAP. IIX.

Contra Euphratam Epiſcopum negantem Chriſtum eſſe Deum; qui a ſynodo deponitur. *Aggrippin. ſyno.*

CAP. IX.

Si quis dicit, filium Dei Dominum noſtrum, antequam ex Virgine naſceretur, nō fuiſſe, ſicut Paulus Samoſatenus, & Photinus, & Priſcillianus dixerunt: anathema ſit. *Brac. cap.* 3.

CAP. X.

Nicaeae Bithyniae ccc ac ıxx. Epiſcopi damnauerunt Arium, Photinum, & Sabellium, vel ſequaces eorum. & in vrbe Roma congregauit (*Silueſter*) cum conſilio Auguſti Epiſcopos cclxxviii. & damnauit iterum eoſdem. *Dama. in Silue.*

CAP. XI.

De Paulo Samoſateno tempore Dionyſii Papae, & de concilio Antiocheno aduerſus eundem Paulum Samoſatenum Epiſcopum Antiochiae. *Euſeb. lib.* 7. *c.* 22. 23. 24. 25. 26.

Contra Sabellianos, & Patripaſſianos: Perſonas Diuinas re vera diſtinctas eſſe. Tit. XXVII.

CAP. I.

NON ſpernendam eſſe fidem ſanctorum Patrum ccc x11 ix. qui Nicaeae Bithyniae conuenerunt, ſed manere eam ratam oportet, & anathematizari omnem haereſim, ſpecialiter autem Eunomianorum. &c. & Sabellianorum. CP. *c.* 1.

CAP. II.

Contra Sabellium Afrum, ſiue Lybicum: CP. *ſyn. in epiſt. ad Damaſ. apud Theodorit. li.* 5. *c.* 9. *Syn.* CP. *gen. iix. ſub Hadr. ii. act.* 10. *in defi. Felix iii. in epiſt. ad Petr. Fullo. ante v. ſyno.* Leo ii. *epiſt. ad Conſtantinum iv. Impe. poſt. vi ſyn. gen. Sophronius* Hieroſol. *apud. vi. ſyn gen. act.* 11. *Taraſius Epiſc.* CP. *in epi. ad Epiſc. Orien. apud vii. ſyn. act.* 3. *in med. vbi Sabellius appellatur Afer. Theodor. Hieroſol. Epiſcop. apud eandem vii. ſyn. act.* 3. *poſt med.*

CAP. III.

Si quis non anathematizat. &c. Sabelliū, Arium. &c. condemnatus ſit. *Martin. in concil. Later. c.* 18.

CAP. IV.

Anathematizamus eos, qui Sabellii ſequuntur errorem, eundem dicentes Patrem eſſe quem & Filium. *Damaſ. ad Paulin. in profe. fidei. Vid. Theodor. lib.* 5. *cap.* 10. *& Nicepho. lib.* 12. *c.* 18.

CAP. V.

Primo capitulo demoſtratur, quam impie ſentiant (*Priſcillianiſtae*) de Trinitate diuina, qui & Patris, & Filii, & Spiritus ſancti vnam, atque eandem aſſerunt eſſe perſonam, tamquam idem Deus, nunc Pater, nunc Filius, nunc Spiritus ſanctus nominetur: nec alius ſit, qui genuit; alius qui genitus eſt; alius qui de vtroque proceſſit: ſed ſingularia vnitas in tribus quidem vocabulis, & nō in tribus ſit accipienda perſonis. Quod blaſphemiae genus de Sabellii opinione ſumpſerunt, cuius diſcipuli, etiam Patripaſſiani merito nuncupantur: quia ſi ipſe eſt Filius, qui & Pater; crux Filii, Patris eſt paſſio: & quidquid in forma ſerui Filius Patri obediendo ſuſtinuit; totum in ſe Pater ipſe ſuſcepit. Quod catholicae fidei ſine ambiguitate cōtrarium eſt, quae Trinitatem vnitatis, ſic homouſion confitetur; vt Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum, ſine confuſione indiuiſos, ſine tempore ſempiternos, ſine differentia credat aequales: quam vnitatem in Trinitate non ex eadem perſona, ſed eadem implet eſſentia. *Leo ep.* 91. *c.* 1. *ad Turibium.*

CAP. VI.

Sabellium damnauit ſynodus, nec fuit neceſſe, vt eius ſectatores poſtea damnarentur, ſingulas viritim ſynodos celebrari: ſed pro tenore conſtitutionis antiquae, cunctos, qui vel prauitatis illius, vel communionis extitere participes, vniuerſalis Eccleſia duxit† eſſe refutandos. *Gelaſ. in epi. ad Epiſcop. Dardan. in prin. Anſel. lib.* 12. *c.* 69. 24. q. 1. 2. maniferos. in fi. †dixit

CAP. VII.

Si quis dixerit, atque crediderit Deum Patrem, eundem eſſe Filium, vel Paracletum, anathema ſit. Si quis dixerit, vel crediderit Filium eundem eſſe Patrem, vel Paracletum anathema ſit. Si quis dixerit, vel crediderit Paracletum eſſe vel Patrem, vel Filium, anathema ſit. *Tolet. i. in aſſert. fidei, vel in concil. Aquis Celenis habito contra Priſcillian.*

CAP. IIX.

Si quis Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum, non confitetur tres perſonas vnius ſubſtantiae, & virtutis, ac poteſtatis ſicut Catholica, & Apoſtolica Eccleſia docet: ſed vnam tantum, ac ſolitariam dicit eſſe perſonam; ita vt ipſe ſit Pater, qui Filius; ipſe etiam ſit Paracletus Spiritus, ſicut Sabellius, & Priſcillianus dixerunt: anathema ſit. *Brac. cap.* 1.

CAP.

Digitized by Google

CAP. IX.

Conſitemur eſſe Patrem, qui genuerit ex ſubſtantia ſua Filium ſibi & coequalem, & coeternum: non tamen vt idem ipſe ſit natus, & genitor, ſed perſona alius ſit Pater, qui genuit; alius ſit Filius, qui fuerit generatus, vnius tamen vterque ſubſtantiae. &c. *Tolet. iii. ante canones.*

CAP. X.

Nec quia tres has perſonas eſſe diximus vnum Deum; eumdem eſſe Patrem, quem Filium: vel eum eſſe Filium, qui eſt Pater: aut eum, qui eſt Spiritus ſanctus, vel Patrem vel Filium dicere poterimus. Non enim ipſe eſt Pater, qui Filius: nec ipſe Filius, qui Spiritus ſanctus: nec Spiritus ſanctus ipſe, qui eſt Pater, vel Filius. cum tamen ipſum ſit Pater, quod Filius: ipſum Filius, quod Pater: ipſum Pater, & Filius, quod eſt & Spiritus ſanctus, id eſt natura vnus Deus. *Tolet. xi. in confeſſ. fidei, ante med.*

CAP. XI.

Quamuis Pater genuerit Filium, nec ideo Filius ſit idem, qui Pater; nec Pater ſit ipſe, qui Filius; ſed neque Spiritus ſanctus Pater ſit, Filiuſque, ſed tantum Patris, Filiique Spiritus, eidem Patri, & Filio etiam ipſe coequalis. &c. *Tolet. xvi. in confeſſ. fidei.*

CAP. XII.

Contradicimus per omnia Patripaſsianis qui Diuinitatem paſsibilem auſi ſunt elingnare. *Paulinus apud ſynodum Foroiulipaulo ante ſymbolum.*

CAP. XIII.

Nicaeae Bithyniae ccc xi ix. Epiſcopi dānauerunt Arium, Photinum, & Sabellium, vel ſequaces eorum. & in vrbe Roma congregauit (*Siluester*) cum conſilio Auguſti Epiſcopos cc lxxiix. & damnauit iterum Calliſtum, & Arrium, & Photinum, & Sabellium. *Damaſ. in Syluestri.*

De Manichaeis, & de variis eorum erroribus. Tit. XXIIX.

CAP. I.

NON dubie (*Eutychiani*) Manichaeorū confederantur errori, qui ab vnigenito Dei filio, verum & noſtrae naturae hominem negant eſſe ſusceptum, omneſque eius corporeas actiones ſimulatorii volunt fuiſſe phantaſmatis. &c. Non Deum tantum dicimus Chriſtum, ſicut haeretici Manichaei; nec hominem tantum, ſicut haeretici Photiniani. *Leo in ſyn. Rom. ep. 22. ad clerum, & plebem* CP. *in prin. & in fin.*

CAP. II.

De Manichaeorum erroribus, *Leo epi. 11. ad Iulian. Coenſem Epiſc. in prin. & epiſt. 81. ad Epiſc. Palaeſt. post prin. et epiſt. 95. ad Leo Imper. poſt prin. Felix iii. in epiſt. 1. & 2. ad Petr. Fullo. ante v ſynod. Tolet. 15. poſt med.*

CAP. III.

Vt Manichaei Priſcillianiſtae die natalis Chriſti, & die dominico ieiunabant, qua Chriſtum hominem verum fuiſſe negabant, atque ita nec in vera hominis natura natum aſſerebant. *Leo epiſt. 91. ad Turibiū Aſturicen. Epiſ. c. 4.* Animam hominis diuinae eſſe ſubſtantiae affirmabant. *Ibid. c. 5.* Damnabant nuptias. *Ibid. c. 7.* Corpora humana a diabolo fuiſſe facta dicebant. *Ibid. c. 8. Hos errores refellit Leo in ead. epiſt*

CAP. IV.

Manichaeorum cum Priſcillianiſtis tam foederata ſunt corda; ſolis nominibus diſcreti, ſacrilegiis autem ſuis inueniantur vniti: quia etſi vetus teſtamentum, quod iſti ſe ſuſcipere ſimulant, Manichai refutant; ad vnū tamen finem vtrorumque tendit intentio, cū quod illi recipiendo corrumpunt, illi abdicando impugnant. In execrabilibus autem myſteriis eorum, quae quanto immundiora ſunt, tanto diligentius occultantur, vnum prorſus nefas, vna eſt obſcoenitas, & ſimilis turpitudo. &c. *Leo d. ep. 91. cap. 16.*

CAP. V.

In eo, quod in extrema familiaris epiſtolae tuae parte poſuiſti, miror cuiuſquam catholici intelligentiam laborare, tamquam incertum ſit, an deſcendente ad inferna Chriſto, caro eius requieuerit in ſepulcro; quae ſicut vere & mortua eſt, & ſepulta, ita vere eſt die tertia reſuſcitata. &c. Quod non credere ſatis impium eſt, & ad Manichaei, Priſcillianique doctrinam pertinere non dubiū eſt; qui ſacrilego ſenſu ita ſe Chriſtum ſimulant confiteri, vt & incarnationis, & mortis, & reſurrectionis auferant veritatem. *Leo epi. 91. cap. 17.*

CAP. VI.

Contra Manicheos, & Priſcillianiſtas, qui carnium eſcas execrabantur. *Vigil. ep. 1. c. 1.*

CAP. VII.

Credimus imaginarium corpus, aut phantaſmatis alicuius in (*Chriſto*) non fuiſſe, ſed ſolidum, atque verum; hunc & eſuriſſe, & ſitiſſe, & doluiſſe, & fleuiſſe, & omnes corporis iniurias pertuliſſe. *Tolet. in aſſertione fidei vel in ſynod. Aquis Celenis edita.*

CAP. IIX.

Si quis natale Chriſti ſecundum carnem nō vere honorat, ſed honorare ſe ſimulat, ieiunans in eodem die & in Dominico; quia Chriſtum in hominis vera natura natum eſſe non credit, ſicut Cerdon, & Marcion, Manichaeus, & Priſcillianus dixerunt; anathema ſit. *Brac. c. 4.* Si quis animas humanas, vel angelos ex Dei credit ſubſtātia extitiſſe, ſicut Manichaeus, & Priſcillianus dixerunt anathema ſit. *Ibid. c. 5.* Si quis dicit Diabolū non fuiſſe prius Angelum bonum a Deo factum, nec Dei opificum fuiſſe naturam eius; ſed dicit eum ex tenebris emerſiſſe, nec aliquem ſui habere auctorem; ſed ipſum eſſe

principium, atque ſubſtantiam mali, ſicut Manichaeus, & Priſcillianus dixerunt; anathema ſit. *Ibid. c.7.* Si quis coniugia humana damnat, & procreationem naſcentium perhorreſcit, ſicut Manichaeus, & Priſcillianus dixerunt; anathema ſit. *Ibid. c.11.* Si quis plaſmationem humani corporis, diaboli dicit figmentum eſſe, & conceptiones in vteris matrum, operibus dicit daemonum figurari, proptee quod reſurrectionem carnis non credit, ſicut Manichaeus, & Priſcillianus dixerunt; anathema ſit. *Ibid. c.12.* Si quis dicit creationem vniuerſae carnis non opificium eſſe Dei, ſed malorum eſſe angelorum ſicut Manichaeus, & Priſcillianus dixerunt; anathema ſit. *Ibid. c.13.* Si quis immundos putat cibos carnium. &c. ſicut Manichaeus, & Priſcillianus docuerunt; anathema ſit. *Ibid. cap.14.*

CAP. IX.

Credo, quod Deus Verbum, vnigenitus Patris Filius. &c. non ſeparatus a gremio generantis, ad nos humiles deſcendit. &c. & formam ſuſcepit noſtram, qui ſecundum diuinam eſſentiam, quantum ad habitum, & ſpeciem inexformabilis: & corporatur ſecundum nos incorporeus. Et homo iuxta veritatem efficitur, qui ſemper Deus cognoſcitur; & materno ventre geſtari monſtratur, qui ſempiterni Patris in ſinu eſt. & intemporeus, principium recipit temporale; non per phantaſiam factus haec omnia, vt Manichaeis, & Valentinis videtur inſanis; ſed re, & veritate totum ſe ipſum exinaniens paterna, & propria voluntate, & totam noſtram aſſumens maſſam, carnem inquam nobis conſubſtantialem, & animam rationalem animabus noſtris contribulem, & mentem menti noſtrae comparem. Hic itaque homo eſt, & cognoſcitur, & homo ſecundum veritatem factus eſt ab ipſo ſummo conceptu de ſanctiſſima virgine. &c. *Sophronius Hieroſol. vi. ſyn. act. 11. ante med.*

CAP. X.

Manichaei inuenti ſunt in vrbe Roma, Miltiadis, & Anaſtaſii tempore. *Damaſ. in Miltiad. Pontif. in Anaſt.*

CAP. XI.

De poenis, quibus Manichaei olim afficiebantur; *Anaſt. epiſt. 1. c. 3. Leo epiſt. 2. ad Epiſcopos Italiae, in prin. & Pontif. in Syric. & Gela. & Hormiſ.*

Contra Manichaeos, Priſciallianiſtas, Euſtathianos, & alios, qui cibos carnium deteſtabantur.

Tit. XXIX.

CAP. I.

Spiritus manifeſte dicit; quia in nouiſſimis temporibus diſcedant quidam a fide. &c. prohibentium nubere, abſtinere a cibis, quos Deus creauit ad percipiendum cum gratiarum actione fidelibus, & his qui cognouerũt veritatem. &c. *Paul. epiſt. 1. ad Timoth. c. 4. in prin.*

CAP. II.

Epiſcopus, presbyter, diaconus, clericus, laicus nuptiis, carne, & vino non abſtinẽtiæ, ſed abominationis cauſa abſtinens. &c. deponatur, & ab Eccleſia abiiciatur. *Ap. 51.*

CAP. III.

Si Epiſcopus, presbyter, diaconus diebus feſtis non ſuſcipit carnem, & vinum; abominationis, non abſtinentiae cauſa; deponatur. *1.Tim.4.* quaſi cauteriatam habens conſcientiam, & cauſa ſcandali multis ſit. *Apoſt. c. 53.*

CAP. IV.

Eſcas, quas vitare vos audiuimus, irrationabiliter non reſpuatis. Scitis fratres legiſlatorem docuiſſe, omnia, quae creauit Deus, *Gen. 1. b.* erant valde bona: & ipſa per ſe veritas ait: Non quod intrat in os, coinquinat hominẽ; *Matt. 15. b.* ſed quod exit de ore. Vnde conſtat, non debere refutari eſcas communes, quas Deus ad cibos tribuit fidelib. ſuis. Et in actibus Apo- *Act. 10. b.* ſtolorum de mundis eſcis legitur ita: Poſtera autẽ die. &c. Quae Deus purificauit, tu commune ne dixeris. &c. *Eleuth. epiſt. 1. in prin.*

CAP. V.

Contra Priſcillianiſtas, & Manichaeos, qui carnium eſum execrabantur: *Vigil. epiſ. 1. c. 1.*

CAP. VI.

Quae animalia, ſeu volatilia liceat manducare, quantum exiſtimo, Dominus euidenter oſtendit, cum poſt diluuium animalia cuncta Noë tribuit, & filiis eius edenda dicens: Omnes piſces maris manui veſtrae tra *Gen. 9. a.* diti ſunt, & omne, quod mouetur, & viuit, erit vobis in cibum, quaſi olera virentia. & demonſtratis caelitus beato Petro in illo diſco *Act. 10. b.* quamuis hoc altius intelligẽdum ſit, cunctis animantibus, dicitur: Macta, & manduca. Itaq. omne animal, cuius cibus minime corpori nociuus eſſe probatur, & ſocietas hoc in cibum admittet humana, comedi non prohibetur. &c. Teſtamento veteri, vbi quidam cibi carnium prohibentur, cur non ſit con- *Ad Tit. a.* traria iſta ſentẽtia, qua dicit Apoſtolus: Omnia munda mundis; & , Omnis creatura Dei *1. Tim. 4. b.* bona eſt; ſi poſſunt, intelligant hoc Apoſtolum de ipſis dixiſſe naturis. Illas autem litteras propter quaſdam praefigurationes tempori congruentes, animalia quaedam non natura, ſed ſignificatione immunda dixiſſe. &c. *Nicol. ad conſul. Bulgar. c. 43. ex Auguſtino.*

CAP. VII.

Presbyteri, & diaconi, qui carnibus vt ma- *Diſt. 30. c. vt. in fin.* lis abſtinent, neque olera cum carne cocta comedunt, ceſſent ab ordine ſuo. *Ancy. c. 14. Aquiſgr. 63. Mart. Brac. c. 59. Burch. lib. 13. c. 15. Iuo p. 4. c. 48. decr.*

CAP. IIX.

Si quis carnem edentẽ, praeter ſanguinem *Diſt. 30. c. 13.* & idolis immolatum, & ſuffocatũ cum religione, & fide condemnat, velut ſpem propter huiuſmodi perceptionem non habentem, ana-

Digitized by Google

anathema ſit.*Gang.c.*1. *Aquiſgr.*65.*Iuo par.* 7.*c.*30.*decr.*

CAP. IX.

Diſt. 23. *Qui Epiſcopus. c.* 2.

Quaerendum ab Epiſcopo, ſi nuptias non improbet.&c.Si carnium perceptionem non culpet. &c. *Chart.* iv.*c.*1.*Burch.li.*1.*c.*8.*Iuo par.*5.*c.*62.*decr.*

CAP. X.

Si quis dixerit, vel crediderit,carnes auium, ſeu pecudum,quae ad eſcam datae ſunt, non tantum pro caſtigatione hominum abſtinendas,ſed execrandas eſſe;anathema ſit.*Tolet.in aſſertione fidei,vel in ſyn. Aquis Celenis habita.*

CAP. XI.

Si quis immundos putat cibos carnium, quas Deus in vſu hominum dedit,& non propter afflictionem ſui corporis, ſed quaſi immunditiam putans, ita abſtineat ab eis, vt nec olera cocta cum carnibus praeguſtet, ſicut Manichaeus,& Priſcillianus docuerunt; anathema ſit.*Brac.c.*14.

CAP. XII.

Quicumque in clero cibo carnium non vtuntur, pro amputanda ſuſpicione Priſcillianae haereſis, vel olera cocta cum carnibus tantum praeguſtare cogantur. Quod ſi contempſerint.&c.neceſſe eſt, hos excōmunicatos ab officio omnino remoueri.*Brac.cap.*32.V*id.Mart.Brac.*59.

CAP. XIII.

Eleutherius conſtituit,vt nulla eſca vſualis quae tamen rationabilis & humana eſt, quā Deus creauit, a Chriſtianis maxime fidelibus repudiaretur.*Damaſ.in Eleuth.*

Contra Catharos,Manichæos, Euſtathianos,Priſcillianiſtas,& alios, qui primas vel ſecundas nuptias dānabant. Tit. XXX.

CAP. I.

SPiritus manifeſte dicit; quia in nouiſſimis temporibus diſcedent quidam a fide, attendentes ſpiritibus erroris, & doctrinis daemoniorum in hypocriſi loquentium mendacium,& cauteriatam habentium ſuam conſcientiam; prohibentium nubere, abſtinere a cibis.&c. *Paul.epiſt.ad Timoth. c.* 4. *in prin.*

CAP. II.

Cathari reſipiſcentes ſuſcipiant dogmata catholicae, & Apoſtolicae Eccleſiae,id eſt, & bigamis ſe communicare; & his, qui in perſecutione prolapſi ſunt.&c.Nic*ae.c.*8. *refert* Nicae.ii.*actio.*1.*in med.*

CAP. III.

Eos,qui religioſitatis ſpeciem ſimulantes &c.legitimarum damnant foedera nuptiarū, tamquam haereticos ab Eccleſia Dei pellimus.&c.*Inno.ii. in ſyn.Rom.cap.*17.

CAP. IV.

Epiſcopus, presbyter, diaconus, clericus, laicus,qui nuptiis, carne,& vino abſtinet,nō continentiae cauſa, ſed abominationis;deponatur,vel reſipiſcat, & ab Eccleſia abiiciatur:ſunt enim omnia valde bona,& maſculū, & feminam creauit Deus.*Ap c.*51. *Gen.*1.*a.*

CAP. V.

Priſcillianiſtae nuptias damnant, & procreationem naſcentium perhorreſcunt, in quo ſicut pæne in omnibus cum Manichaeorum profanitate concordant. &c.quia nō eſt illic libertas turpitudinis, vbi pudor matrimonii ſeruatur,& ſpes ſobolis. *Leo epiſt.* 91. *c.*9.*ad Turibium Epiſcopum.*

CAP. VI.

Si quis vituperet nuptias, & dormientem cū viro ſuo fidelē, ac religioſam deteſtetur, aut culpabilem aeſtimet, velut quae in regnum Dei introire non poſſit; anathema ſit. *Gang.c.*1. *Diſt* 32.*c.* 8. *& diſt.* 30. *c.* 12.

CAP. VII.

Quicumque virginitatem cuſtodiens, aut continentiae ſtudēs, velut horreſcēs nuptias temerat, nec propter hoc quod bonum, & ſanctum eſt,nomen virginitatis aſſumit; anathema ſit.*Gangr.c.*9.*Burch.lib.* 8.*c.*61.*Iuo par.*7.*c.*79.*decr.* *Diſt.*30.*c.* 9. *ſi quis vel. & diſtin.*31.*c.* 9.

CAP. IIX.

Si quis ex his, qui virginitatem propter Dominum ſeruant,extollitur aduerſus coniugatos:anathema ſit.*Gang.c.*10. *Aquiſgr.*67. *Burch.lib.*8. *c.*64.*Iuo par.*7. *c.*82.*& par.* 8. *c.*316.*decr.* *Diſt* 30.*ſi quis propter.c.* 4.

CAP. IX.

Si qua mulier virum proprium relinquēs diſcedere voluerit nuptias execrans; anathema ſit.*Gang.c.*14.*Iuo par.* 8.*c.* 229. *&* 317. *decr.* *Diſ.*30.*c.* 3.

CAP. X.

*N*uptiarum cohabitationem † caſtam honoramus.*Gangren.in fine.Iuo par.* 8.*c.* 321. *decret.* *Diſt.* 30. *c.*6 *in ſi.* † copulationem.

CAP. XI.

Quaerendum ab Epiſcopo ſi nuptias non improbet, ſi ſecunda matrimonia non damnet.*Chart.iv.c.*1.*Burch.lib.* 1.*c.*8.*Iuo par.*5.*c.*62.*decr.* *Diſt.* 23. *Qui Epiſcopus.c.*2.

CAP. XII.

Si quis dixerit,vel crediderit coniugia hominum,quae ſecundum legem diuinam licet habere;execrabilia eſſe; anathema ſit.*Tolet.* 1.*in fin.vel ex concil.Aquis Celenis habito.*

CAP. XXIII.

Si quis coniugia humana damnat, & procreationem naſcentium perhorreſcit, ſicut Manichaeus, & Priſcillianus dixerunt; anathema ſit.*Brac.c.*11.

De aequalitate trium Diuinarum perſonarum contra Arianos. Tit. XXXI.

CAP. I.

CRedimus in vnum Deum Patrem omnipotentē.&c. Et in vnū Dominum Ieſū

† de Chriſtum Filium Dei, natum ex† Patre vnigenitum, hoc eſt de ſubſtantia Patris, *ante omnia ſaecula* Deum ex Deo, lumen ex lumine, Deum verum ex Deo vero: natum, non factum†, homouſion, hoc eſt, conſubſtantialem †creatũ. Patri, per quẽ omnia facta ſunt. Nicaen. *Symbol. & Conſtantinopol. in multis conciliis lectum, & confirmatũ Vid. apud ſyn. Epheſ. in actis, quae referũtur apud ſyn.* Chalce. *act.* 1. *poſt med. & apud eandẽ ſyn.* Chalce. *act.* 2. *in prin. & apud* CP. *vi. act.* 6. *ãte fi. & apud* CP. *vi. act.* 17. *in prin.* CP. (*Nicae. ii. in defi.* CP. *iix. ſub* Hadri. *ii. in defin.*) Syn. *Rom. ſub Iulio in prin. Syn.* Later. *ſub* Martin. *ſecret.* 4. *Leo ep.* 93. *c.* 1. *ad* Leonẽ *Augu.* Athana. *et ſyn.* Aegyp. *ad* Liber. Carth. *vi. in fin. Afric. c.* 104. (*Cyril. & ſyn.* Alex. *in epi. ad Neſtor. poſt* Epheſ. *ſyn.*) *Tolet iii. in prin.* (*Tole. iix. in prin.*) *Brac. iii. in prin.* (Tolet. *xii. in prin.* Tolet. *xiii. ante canones.* Tole. *xv. in prin. Tolet. xvii. in prin. Foroiul ante canones.*) Cyril. *Alex. in expoſit. Symbol.* Nicaen. *poſt. ſyn.* Epheſ. *In his omnib. locis refertur* Symbolum *Nicaenum, aliquando ipſum ſolum, aliquando aliis verbis compoſitum.*

CAP. II.

Immutabilis eſt fides ccc xiix. Patrum, qui Nicaeae Bithyniae conuenerunt. & anathematixantur omnis haereſis. Eunomianorum praeſertim, vel potius Anomoeorum; & Arianorum, ſiue Eudoxianorum; & Semiarianorum, ſiue Pneumatomachorum, & Sabellianorum, & Marcellianorũ, & Photianorum†, & Appollinariſtarum. CP. *c.* 1.

† Photinianorũ.

CAP. III.

De tomo Dyticorum †. Antiochenos ſuſcipimus, qui confitentur Patris, & Filii, & Spiritus ſancti diuinitatem. CP. *c.* 5. G.

†Occidẽtalium

CAP. IV.

Contra Arianos: *Chalc. in allocutione concilÿ habita apud* Marcianum *Imper. act.* 16. CP. *v. varÿs in locis, & in primis act.* 8. *c.* 11. CP. *vi. act.* 17. *in def.* Nicae. *ii. act.* 7. *in def. & in epiſt. ad Conſtantinum, & Irenem Imperatores, & in epi. ad clericos Conſtantinop. Syn. iix. gen.* CP. *ſub* Hadr. *ii. in def.*

CAP. V.

Firmiter credimus, & ſimpliciter confitemur, quod vnus ſolus eſt verus Deus. &c. Pater, & Filius, & Spiritus ſanctus. Pater a nullo, Filius autem a ſolo Patre, ac Spiritus ſanctus ab vtroque pariter, abſque initio ſemper, & fine. Pater generans, Filius naſcens, & Spiritus ſanctus procedens. &c. *Inn. iii. in conc. gen.* Lat. *c.* 1.

c. 1. de ſũ. Trin. Gregor. ix. & in 4. collec.

CAP. VI.

Damnamus ergo, & reprobamus libellum ſiue tractatum, quem Abbas Ioachim edidit contra magiſtrum Petrum Lombardum de vnitate, ſeu eſſentia Trinitatis: appellans haereticum, & inſanum, pro eo quod in ſuis dixit ſententiis; quod quaedam ſumma res eſt Pater, & Filius, & Spiritus ſanctus, & illa non eſt generans, neque genita, nec procedens. &c. Tres ſunt, qui teſtimonium dant in caelo, Pater, & Verbum, & Spiritus ſanctus, & hi tres vnum ſunt: & tres ſunt, qui teſtimonium dant in terra, ſpiritus, aqua, & ſanguis, & tres vnum ſunt, ſicut in codicibus quibuſdam inuenitur. Nos autem ſacro, & vniuerſali concilio approbante, credimus, & confitemur cum Petro, quod vna quaedam res eſt incomprehenſibilis quidem, & inaeſtimabilis, quae veraciter eſt Pater, & Filius, & Spiritus ſanctus. &c. quia quaelibet trium perſonarum eſt illa res, videlicet ſubſtantia, eſſentia, ſiue natura diuina, quae ſola eſt vniuerſorum principium. &c. vt ſecundum orthodoxam, & catholicam fidem conſubſtantiales eſſe credantur. Pater enim ab aeterno Filium generando ſuam ſubſtantiam ei dedit, iuxta quod ipſe teſtatur. Pater quod dedit mihi, maius eſt omnibus. &c. & ſic eadem res eſt Pater, & Filius, & Spiritus ſanctus ab vtroque procedens. &c. Si quis igitur ſententiam, ſiue doctrinam praefati Ioachim in hac parte defendere, vel approbare praeſumpſerit, tamquam haereticus ab omnibus confutetur. &c. Maxime cum idem Ioachim omnia ſcripta ſua nobis aſſignari mandauerit, Apoſtolicae ſedis iudicio approbanda, ſeu etiam corrigenda. &c. Reprobamus etiam, & damnamus peruerſiſſimum dogma impii Amalrici †, cuius mentem ſic pater mendacii excaecauit; vt eius doctrina non tam haeretica cenſenda ſit, quam inſana. *Inno. iii. in con. gen.* Latera. *c.* 2.

c. 2. de ſũ. Trin. Gregor. ix. & in 4. collec.

1. Ioan. 5.

Ioan. 10.

†Almarici

CAP. VII.

Contra Arium, *Iulius in ſyn. Rom. Damaſ. in ſyn. Rom. idem in ſyn. ep.* 5. *ad Epiſcopos Illyrici. Leo in ſyn.* Rom. *ep.* 22. *ad clerum, & plebem Conſtantinopol.* Felix. *iii. in ſyn. Rom, vel epiſt.* 2. *ad Petrum Fullonem, & ad Zenonem Imperat. ante v. ſyn.* CP. *Martin. in ſyn. Later. ſecret.* 5. *c.* 18. *Agatho. et ſyn. Rom. in epiſt.* 1. *ad* Conſtantin. *iv.* Imper. *relata in iv. ſyn.* CP. *actio.* 4.

CAP. IIX.

Aduerſus eos, qui dicunt, quod Filius in eo minor eſt, quia Propheta inquit: Verbum faciet Dominus breuiatum vniuerſo orbi, &c. quod diſpenſationem ſuſceptae carnis annuntiat. &c. *Anacle. epiſt.* 1. *ante fin.*

Iſa. 10.

CAP. IX.

Aduerſus eos, qui dicunt de Patre ſolo dictum eſſe; quia ipſe ſolus habet immortalitatem, & lucem. habitat inacceſſibilem. &c. non enim ſolus Pater ſine Filio. &c. *Euari. epiſt.* 1. *in med.*

1. Tim. 6.

CAP. X.

De Trinitate Diuinarum perſonarum, & vnitate eſſentiae; *Alex. epiſt.* 1. *prope finem. Vide Benedict. epiſt. ſingulari.*

CAP. XI.

De Trinitate, & vnitate, & quod Filius non ſit minor Patre. *Xyſt. epiſt.* 1. *in prin. Hygin. epiſt.* 1. *in prin. Soter epiſt.* 1.

CAP. XII.

Multa contra eos, qui dicunt Filium ex tempore, vel poſt tempora natum ex Patre: *Xyſt. ii. epiſt.* 1. *in prin.*

CAp.

Digitized by Google

CAP. XIII.

Contra eos qui dicunt Filium non poſſe proprie videre Patrem, & minorem eſſe Patre: *Felix epiſt.3.in prin.*

CAP. XIV.

Contra eos, qui dicunt Filium eſſe minorem Patre: *Marcellin.epi.1.in prin.*

CAP. XV.

Anathematizamus Arium, atque Eunomium, qui pari impietate Filium, & Spiritum ſanctum aſſerunt eſſe creaturas, &c. *Damaſ. epiſt.1.ad Paulinum in profeſſione catholicae fidei.*

CAP. XVI.

Aduerſus Arianos, *Leo epiſt.* 10. *ad Flauianum CP.Epiſcop.& epiſt.51.ad Anatol.CP. & epiſt.81.ad* Epiſc.Palaeſtin.*& epiſt.91.ad Turibium Aſturi.Epiſcop. & epiſt.95.ad Leonem Auguſtum in prin.* Gelaſ. *in tomo de anathemate ante med.& in epiſt.6. ad Epiſc. Dardan.poſt prin.Hormiſd.ep.1.c.2.ad Iuſti. Imp.& epiſt.6.ad Ephipha.Epiſc. CP. Ioan. ii.in epiſt.vn.ad Valer.Epiſ.Agapet.epi. vni. ad Antimum CP.Epiſcop.Vigil.epiſt.1.c 2.et 3.Pelag. epiſt.vn.ad Vigilium Epiſcop.Benedict.epiſt ſing. Agatho epiſt. ad Conſtantin. iv.Imperator.apud vi. ſynod. CP. action.* 4. *Leo ii.ad eundem Conſtantin.poſt vi.ſyn. Concil.Sardicen.in epiſt.ad omnes Epiſcopos apud Theodorit.lib.2.c.8.& Tripartit.lib. 4. c. 24. Athanaſius,& ſynodus Alexandr. ad Liber. Aquileienſ.in quo multa contra Arianos.Carthag.c.2.* G.Chart.ii.c.1.*Carthag.iv.c.1. Toletan.* 1.*in aſſertione fidei.* Libellus *a Paulo Epiſcopo Apamear.& ab aliis Epiſcopis apud ſynod.v.CP. ſub Menna. Reſcriptum Ioan. Hieroſolym.& ſyno.ad Ioan.CP.ibidem.Bracaren.i.c.1.& 3.Toletan.iii.ante canones.Toletan.iv.cap.1.Toletan.vi.cap.1.Emerit. cap 1.Toletan.xi.ante canon. Anglic.ii. in prin. Mediolanen.ſub Manſueto in epiſt. ad Conſtantin. iv.* Imp*erator. ante vi. ſynodum. Trull.cap.1.Toletan.xv.in prin.Toletan.xvi. in confeſſ.fidei.Francoford. in libello Sacroſyllabo,& in epiſt.ad* Epiſc*opos German.Galliae,& Hiſpaniae.Arel.ſub* Carolo c.1.Pari*ſienſ.ſub* Ludoui.& Lothar.lib.1.c.1.*Vormacien.in prin.*Aduerſus eoſdem, *Ambroſ. apud ſynod.Aquilien.in diſputatione contra Palladium,& Secundianum Arianos.*Vid.libell. *Ioan.* Epiſcop. CP. *ad Hormiſdam Romanum Pontificem.*Contra eoſdem,*Athanaſ.in epiſt.ad* R*ufinianum.Greg.Neocaeſar.in expoſitione fidei ante v ſyn.CP.*Baſil.*in ſerm.de fide,ibid.Fauſtus* Ep*iſcopus* A*pollonidae ad Petrum Fullonem, ibid. Aſclipiades Epiſcopus Tralliar.ad eund.ibid* Iuſtinianus *Epiſcop Siciliae ad eund.ibid* Cincianus*, ſiue Quintianus* Epiſ*.ad eundem ibidem. Sophronius Epiſcopus* Hieroſolymit. *apud ſynodum vi. CP. action.11.Pſellus ante vii ſyn. Taraſius Epiſcopus Conſtantinopolitan.ad Epiſcopos Orientis,apud ſynodum Nicaen. ii. action.3.Theodorus Epiſ.Hieroſol.in eadem act.3.Epiphanius in refutatione pſeudoſynod.*CP.*variis in locis ibid.action.6.*Paulinus *apud ſynod. Foroiul. in princ.Epiſt.clericorum* Hieroſolymitan.*ad Iuſtinum* A*uguſt.poſt* Hormiſdae *epiſt.8.Iuſtinus Auguſt. in epiſt.ad Hormiſdam. Iuſtinianus in epiſt.ad Ioann.ii.*Romanum Ponti*fi.in qua ſuam fidem explicat; & in epiſt. ad ſyn.v.*CP.*apud eandem ſyn.act.1.Reccardus Gotthorum Rex apud ſyn.Tolet.iii. in princ. Conſtantin.iv.Imp.in edicto poſt vi. ſyn.CP. Carolus Imperat.in epiſt.ad* Elipand. *Archiepiſc.Tolet.apud ſyn.*Francoſ.

CAP. XVII.

Nicaeae Bithyniae congregati ſunt cccxiix. Epiſcopi.&c. qui damnauerunt Arium, Photinum, & Sabellium, vel ſequaces eorum. & in Vrbe Roma congregauit Silueſter cum conſilio Auguſti Epiſcopos cclxxvii. & damnauit iterum Calixtum, & Arium, & Photinum, & Sabellium. Et conſtituit, vt presbyter Arianum reſipiſcentem non ſuſciperet, niſi Epiſcopus loci deſignaret eum. *Damaſ.in Silueſtri.*

CAP. XIIX.

Doctrina, qua nuper contra pietatem ſurrexit eccleſiaſticam, Hebionis eſt, & Artemonis, & zelus Pauli Samoſateni, de Antiochia ſynodali omnium Epiſcoporum iudicio ab Eccleſia pulſi. cui ſuccedens Lucianus extra ſynagogas manſit trium Epiſcoporum. &c. *Alexander Alexandrinus ad Alexandrum Conſtantinop.apud* Theodorit *lib.1.c.4. hiſt. eccleſiaſt.& lib.1.cap.14.*

CAP. XIX.

Contra Arianos, Sabellium, Eunomianos, Pneumatomachos, Aetium, Photinum, Marcellum, *Paulum* Samoſat. Apollinarem; CP. *ſyn.epiſtola ad Damaſum apud Theodorit. lib.5.c.9.*

Varia de Arianis. Tit. XXXII.

CAP. I.

CYprios ſane aſſeris, olim Arianae impietatis potentia fatigatos, non tenuiſſe Nicaenos canones in ordinandis ſibi Epiſcopis.&c. Perſuademus eis, vt curent iuxta canonum fidem, fidem catholicam ſapere. *Innoc.epiſt.18.c.2.ad Alex.* Epiſco. Vid. *Nicae.c.2.& 6.*

CAP. II.

Eccleſias Arianorum vbicumque inueneritis, catholicas eas diuinis precibus & operibus abſque vlla mora conſecrate: quia & nos, quando fuimus Conſtantinopoli, tam pro religione catholica, quam & pro Regis Theodorici cauſa negotij, ſuadente, atque hortante, Arianoſq. extirpante piiſsimo, atq. Chriſtianiſſimo Iuſtino orthodoxo Imperatore, quaſcumq. illis in partibus eorum eccleſias reperire potuimus, catholicas eas, Domino opem ferente conſecrauimus. &c. *Ioan. epiſt.2.ad* Epiſcopos *Italiae poſt prin.*

CAP.

CAP. III.

De Reccaredo Rege Viſigothorum, & Sueuorum cōuerſo ab Ariana haereſi: *Greg. epiſt. 1. & 3. lib. 1. reg. c. 41. ad Leand. Hiſp. & lib. 7. c. 122. ad Reccar. Reg.*

CAP. IV.

Eccleſiae, quae fuerunt in haereſi Ariana, nūc autem ſunt catholicae, ad eos Epiſcopos cum ſuis rebus pertineant; ad quos parochiae ipſae, in quibus ipſae eccleſiae fundatae ſūt, pertinere videntur. *Tolet. iij. c. 9.*

CAP. V.

v. ti. xxii. c. xiv. no tationem. Statuit ſancta ſynodus; vt reliquiae, in qui buſcumque locis de Ariana haereſi inuentae fuerint, prolatae a ſacerdotibus, in quorum eccleſiis reperiūtur, Pōtificibus praeſētatae, igne probentur. &c. *Caeſaraugust. ij. c. 2.*

CAP. VI.

Statuit ſancta ſynodus; vt ſi Epiſcopi de Ariana haereſi veniētes, aliquas eccleſias ſub nomine catholicae fidei, nec dum benedictione a catholico ſacerdote percepta (*conſecrauerint*) cōſecrētur denuo. *Caeſar. ii. c. 3.*

CAP. VII.

Ioannes Papa miſſus eſt a Theodorico (*Ariano*) Rege ad Iuſtinum Aug. vt Arianis eccleſiae in Oriente reſtituerentur, ne Theodoricus Italiam perderet, & obtinuit. *Ex Pontif.*

Contra Macedonium, qui Spiritum ſanctum creaturam eſſe dicebat. Tit. XXXIII.

CAP. I.

Credimus in Spiritum ſanctum Dominum, & viuificatorem, ex Patre procedentem, cum Patre, & Filio adorandum, & conglorificandum; qui locutus eſt per Prophetas. *Symbo. Conſtantinop. lectum, & confirmatum in cōciliis Chalced. actio. 2. in prin. v ſyno. CP. actio. 6. ante fin. vi. ſyn. CP. actio. 17. in prin. refert* Iulius *in ſyn. Rom. Martin. in ſyn. Later ſecret. 4. Tolet. iii. in prin. cōfirmat. Nicae. ii. actio. 7. in definit. iix. ſyn.* CP *ſub* Hadr. *ii. in defin.*

CAP. II.

Anathematizatur omnis haereſis, Eunomianorum praeſertim. &c. Arianorum, ſiue Eudoxianorum, & Semiarianorum ſiue Pneumatomachorum. &c. CP. *c. 1. & in epiſt. ad Damaſ. apud Theodorit. lib. 5. c. 9.*

CAP. III.

Contra Macedonij haereſim, *Vid. Chalced. actio. 16. in allocut. ſynodi. V ſyn.* CP. *collat. 8. c. 11. vi. ſyn.* CP. *acti. 17. in defin.* Nicae. *ii. acti. 7. in defin. & in epiſt. ad* Impp. *& in ep. ad clericos* CP. *iix. ſyn.* CP. *ſub Hadr. ii. in defin. Martin. in Latera. ſecret. 5. c. 18.*

CAP. IV.

Poſt Nicaenum concilium aliud in vrbe Romana poſtea congregatum eſt, in quo catholici Epiſcopi addiderunt de Spiritu ſancto, quia poſtea is error inoleuit; vt quidam ore ſacrilegio auderent dicere Spiritum ſanctum factum eſſe per Filium. Vnde anathematizamus omnes, qui nō tota libertate proclamant eum cum Patre, & Filio vnius poteſtatis eſſe, atque ſubſtantiae. &c. Anathematizamus Macedonianos, qui de Arii ſtirpe venientes, nō perfidiā mutauerunt, ſed nomen. &c. *Damaſ. epiſt. 1. in profeſſi. cathol. fidei.*

CAP. V.

Contra Macedonium, & Eudoxium, *Gregor. lib. 6. reg. epiſt. 31. c. 195. ad Eulog. Alex. & alios, & epiſt. 5. c. 169. ad* Cyriacum CP. *& lib. 7. epiſt. 30. indict. 1. ad eund. Eulogium.*

CAP. VI.

Contra Macedonium, *Manſuet. in ſynod. Mediolanen. ante. vi. ſynod. Iſidor. in collectione conciliar. & libr. 6. c. 16. etymolog.*

Contra Euſtathium, & ſocios, qui varias haereſes amplectebantur. Tit. XXXIV.

CAP. I.

Qvoniam conuenies ſancta ſynodus Epiſcoporum in Eccleſiam Gangrenſem, propter quaſdā eccleſiaſticas, & neceſſarias cauſas inquirendas, & ea, quae circa Euſtathium geſta ſunt, dignoſcenda, inuenit multa fieri indecenter † ab his, qui eundam Euſtathium ſecuti ſunt; neceſſario ſtatuit palam omnibus facere, vt amputentur vniuerſa, quae ab eodem male commiſſa ſūt. Declaratum eſt enim, hos eoſdem nuptias accuſare, & docere, quod nullus in coniugio poſitus ſpem habeat apud Deum. &c. Inuenti ſunt diſceſſiones a dominicis eccleſiis Dei docere, & ea, quae in eccleſiis aguntur, debere contemni, priuatiſque conuenticulis inſtitutis ad imitationem eorum, quae in domo Dei aguntur, omnia praeſumere celebrare. Adhuc etiam veſtibus communibus ſpretis, nouos etiam, & inſolitos habitus aſſumpſiſſe, fructuum quoque oblationes, quas veterū inſtitutio eccleſiis tribuit, ſibimet vindicaſſe tamquam ſanctos, ſibi eas offerri debere, apud ſe, & inter ſe diſpenſandas. Seruos a dominis recedentes, per hunc inuſitatum religionis morem dominos contempſiſſe. Mulieres quoque praeter conſuetudinem, & ſui ſexus ordinem, hinc ſe iuſtificari credentes, virilem habitum ſuſcepiſſe. &c. Ieiunia dominicis diebus, & aliis feſtis agere, at quæ in Eccleſia praedicantur, contemnenda aſſeruiſſe. Nonnullos eorum etiam cibos carnium, tamquam illicitos reputaſſe †. &c. Si per paenitentiam condemnauerint omnia hac, quæ male ſenſerūt, tāquā a ſe non bene geſta, recipiantur; atque ideo vt ſingula debeant cōdemnare, ſynodus ea credidit exponenda.

† illicite

† refutaſſe

eorum renuerit id agere, tamquam haereticus anathema ſit, & excommunicatus, & ſeparatus ab Eccleſia. &c. *Gangr. in princ. De hoc eodem Euſtathio ſaepe in haereſim Arianam lapſo, ſaepe reſtituto ad Epiſcopatum, Baſil. in epiſt. ad Occidentis Epiſcopos, & in epiſt. ad* Terentium *Comitem apud vii. ſyn. act. 1. in med.*

CAP. II.

17. q. 4. c. 37. 38.

Si quis ſeruum, praetextu diuini cultus doceat dominum contemnere proprium, vt diſcedat ab eius obſequio, nec ei, cum beneuolentia, & omni honore deſeruiat, anathema ſit. *Gang.* 3. *Mart. Brac. c.* 47. *Burch. lib.* 8. *c.* 25. *& lib.* 11. *c.* 62. *Iuo par.* 7. *c.* 45. *& par.* 13. *c.* 48. *& par.* 16. *c.* 102 *decr.*

CAP. III.

Diſt. 28. *ſ. quis. c.* 15.

Quicumque diſcernit a presbytero, qui vxorem habuit, quod non oporteat, eo miniſtrante, de oblatione percipere, anathema ſit. Gang. c. 4. *Bur. lib.* 3. *c.* 75. *Iuo par.* 2. *cap.* 128. *decr.*

CAP. IV.

Diſt. 30. *c.* 10.

Si quia docet, domum Dei contemptibilẽ eſſe, & conuentus qui † in ea celebrantur; anathema ſit. *Gãg. c.* 5. *Bur. lib.* 3. *cap.* 94. *Iuo par.* 3. *c.* 84. *decr.*

† Cõmuniones quae

CAP. V.

Diſt. 42. *c.* 1.

Si quis deſpici eos, qui fideliter agapas exhibent, & propter honorem Dei conuocant fratres; & noluerit communicare huiuſcemodi vocationibus, paruipendẽs quod geritur: anathema ſit. *Gang. c.* 11. *Burc. lib.* 19. *cap.* 124. *Iuo part.* 15. *c.* 136. *decr.*

CAP. VI.

Diſt. 30 *c.* 15.

Si quis virorum propter continentiam, quae putatur, amictu pallii vtitur, quaſi per hoc habere ſe iuſtitiam credens, & deſpicit eos, qui cum reuerentia byrrhos †, & & aliis communibus, & ſolitis veſtibus vtuntur: anathema ſit. *Gangr. c.* 12. *Burch. lib.* 8. *c.* 60. *Iuo par.* 7. *c.* 81. *decr.*

† beros

CAP. VII.

Diſ 30. *c.* 6.

Si qua mulier propter continentiam, quae putatur, habitum mutat, & pro ſolito muliebri amictu virilem ſumit: anathema ſit. *Gangr. c.* 13. *Burch. lib.* 8. *c.* 60. *Iuo par.* 7. *c.* 78. *decr.*

CAP. IIX.

Diſt. 30. *ſ. quis derelinquit c.* 14.

Si quis filios ſuos relinquens non eos enutrit, & quod ad ſe pertinet, non ad pietatem diuini cultus informat, ſed per occaſionem continentiae negligit: anathema ſit. *Gangr.* 15. *Iuo par.* 8. *c.* 218. *decr.*

CAP. IX.

Diſt. 30. *ſ. quis filij. c.* 1.

Quicumque filii a parentibus praetextu diuini cultus abſcedunt, nec debitam reuerentiam dependunt illis, qui diuinum cultum ſibi proculdubio praeferunt: anathema ſit Gangr. *c.* 16. *Iuo par.* 8. *c.* 319. *decr.*

CAP. X.

Diſtin. 30 *qua. um.* 3.

Si qua mulier propter diuinum cultum, vt aeſtimat, crines attondeat, quos ei Deus ad ſubiectionis materiam tribuit, tamquam praeceptum diſſoluens obedientiae: anathema ſit. *Gangr. c.* 17. *Burch. lib.* 8. *c.* 62. *Iuo par.* 7. *c.* 80. *& par.* 8. *cap.* 320. *decr.* Caeſar. *lib.* 9. *cap.* 54.

c. 2.

CAP. XI.

Si quis propter continentiam, quae putatur; in die dominico ieiunat; anathema ſit Gag. *c.* 18. *Vid. Aquiſgr. c.* 68. *Mart.* Brac. *cap.* 57. *Burch. lib.* 13. *c.* 19. *&* 20. *Iuo par.* 4. *c.* 51. *&* 52. *decr.*

Diſt. 30. *ſi quis tanquam. c.* 7. *et c. ſi quis presbyter* 17.

CAP. XII.

Si quis eorum, qui continentiae ſtudent, ſine neceſſitate corporis, tradita in commune ieiunia, & ab Eccleſia cuſtodita ſuperbiendo diſſoluit, ſtimulo ſuae cogitationis impulſus: anathema ſit. *Cangr. c.* 19. *Aquiſg.* 69. *Capit. lib.* 1. *c.* 48. *& lib.* 7. *c.* 187. *in addit. Burch. lib.* 13. *c.* 5. *Iuo par.* 4. *c.* 38. *decr.*

Diſ. 30. *c.* 8.

CAP. XIII.

Si quis ſuperbiae vſus affectu cõuentus † abominatur, qui ad confeſſiones martyrum celebrantur, & miniſteria †, quae in iis fiunt, ſimul cum eorum memoriis execratur: anathems ſit. *Gang. c.* 20.

Diſt. 30. *ſi quis per ſuperbiã. c.* 9.

† communiones

† miſſas

Contra Apollinarem, qui Chriſtum animam rationis participem habere negabat. Tit. XXXV.

CAP. I.

NON ſpernendam eſſe fidem Patrum ccc xviii. qui Nicaeam Bithyniae conuenerunt; ſed manere eam ratam oportet, & anathematizari omnem haereſim, ſpecialiter autem Eunomianorum. &c. & Photinianorum, & Apollinariſtarum †, CP. *c.* 1.

† Apollinarior.

CAP. II.

Si quis non anathematizat Arium, Eunomium, Macedonium, Apollinarium, Neſtorium, Eutychen, Originem. &c. anathema ſit. *V. ſyno.* CP. *collatio.* 8. *c.* 11. *& alibi.*

CAP. III.

Audemus, anathematizare Arii inſaniã, Macedonii rabiem, Apollinarii dementiã. *vii. ſyno. in epiſt. ad Conſtantius & Irenem. Vide epiſt. eiuſdem ſyn. ad clerum* CP. *in fin. ſynod.*

CAP. IV.

Vnigenitus Dei filius Ieſus Chriſtus a tota Trinitate communiter incarnatus: ex Maria virgine Spiritus ſancti cooperatione conceptus, verus homo factus, ex anima rationali, & humana carne compoſitus, vna in duabus naturis perſona, viam vitae maniſeſtius demonſtrauit. *Inn iii. in conc. gen. Later. c.* 1.

De ſumma Trinit. & fid. cathol. c. 1 *& in* 4. *collect.*

CAP. V.

Contra Apollinarem, & illius haereſim: *Leo & ſynod. Rom. epiſt.* 22. *ad clerum, & plebem*

Digitized by Google

principium, atque ſubſtantiam mali, ſicut Manichaeus, & Priſcillianus dixerunt; anathema ſit. *Ibid. c.7.* Si quis coniugia humana damnat, & procreationem naſcentium perhorreſcit, ſicut Manichaeus, & Priſcillianus dixerunt; anathema ſit. *Ibid. c.11.* Si quis plaſmationem humani corporis, diaboli dicit figmentum eſſe, & conceptiones in vteris matrum, operibus dicit daemonum figurari, propter quod reſurrectionem carnis non credit, ſicut Manichaeus, & Priſcillianus dixerunt; anathema ſit. *Ibid. c.12.* Si quis dicit creationem vniuerſae carnis non opificium eſſe Dei, ſed malorum eſſe angelorum ſicut Manichaeus, & Priſcillianus dixerunt; anathema ſit. *Ibid. c.13.* Si quis immundos putat cibos carnium. &c. ſicut Manichaeus, & Priſcillianus docuerunt; anathema ſit. *Ibid. cap. 14.*

CAP. IX.

Credo, quod Deus Verbum, vnigenitus Patris Filius. &c. non ſeparatus a gremio generantis, ad nos humiles deſcendit. &c. & formam ſuſcepit noſtram, qui ſecundum diuinam eſſentiam, quantum ad habitum, & ſpeciem inexformabilis: & corporatur ſecundum nos incorporeus. Et homo iuxta veritatem efficitur, qui ſemper Deus cognoſcitur: & materno ventre geſtari monſtratur, qui ſempiterni Patris in ſinu eſt, & intemporeus, principium recipit temporale; non per phantaſiam factus haec omnia, vt Manichaeis, & Valentinis videtur inſanis; ſed re, & veritate totum ſe ipſum exinaniens paterna, & propria voluntate, & totam noſtram aſſumens maſſam, carnem inquam nobis conſubſtantialem, & animam rationalem animabus noſtris contribulem, & mentem menti noſtrae comparem. Hic itaque homo eſt, & cognoſcitur, & homo ſecundum veritatem factus eſt ab ipſo ſummo conceptu de ſanctiſſima virgine. &c. *Sophronius Hieroſol. vi. ſyn. act. 11. ante med.*

CAP. X.

Manichaei inuenti ſunt in vrbe Roma, Miltiadis, & Anaſtaſii tempore. *Damaſ. in Miltiad. Pontif. in Anaſt.*

CAP. XI.

De poenis, quibus Manichaei olim afficiebantur; *Anaſt. epiſt. 1. c. 3. Leo epiſt. 2. ad Epiſcopos Italiae, in prin. & Pontif. in Syric. & Gela. & Hormiſ.*

Contra Manichaeos, Priſciallianiſtas, Euſtathianos, & alios, qui cibos carnium deteſtabantur.

Tit. XXIX.

CAP. I.

SPiritus manifeſte dicit; quia in nouiſſimis temporibus diſcedant quidam a fide. &c. prohibentium nubere, abſtinere a cibis, quos Deus creauit ad percipiendum cum gratiarum actione fidelibus, & his qui cognouerũt veritatem. &c. *Paul. epiſt. 1. ad Timoth. c. 4. in prin.*

CAP. II.

Epiſcopus, presbyter, diaconus, clericus, laicus nuptiis, carne, & vino non abſtinẽtiae, ſed abominationis cauſa abſtinens. &c. deponatur: & ab Eccleſia abiiciatur. *Ap. 51.*

CAP. III.

Si Epiſcopus, presbyter, diaconus diebus feſtis non ſuſcipit carnem, & vinum; abominationis, non abſtinentiae cauſa; deponatur. *1. Tim. 4.* quaſi cauteriatam habens conſcientiam, & cauſa ſcandali multis ſit. *Apoſt. c. 53.*

CAP. IV.

Eſcas, quas vitare vos audiuimus, irrationabiliter non reſpuatis. Scitis fratres legiſlatorem docuiſſe, omnia, quae creauit Deus, *Gen. 1. A.* erant valde bona: & ipſa per ſe veritas ait: Non quod intrat in os, coinquinat hominẽ; *Matt. 15. b.* ſed quod exit de ore. Vnde conſtat, non debere refutari eſcas communes, quas Deus ad cibos tribuit fidelib. ſuis. Et in actibus Apoſtolorum *Act. 10. A.* de mundis eſcis legitur ita: Poſtera autẽ die. &c. Quae Deus purificauit, tu commune ne dixeris. &c. *Eleuth. epiſt. 1. in prin.*

CAP. V.

Contra Priſcillianiſtas, & Manichaeos, qui carnium eſum execrabantur: *Vigil. epiſ. 1. c. 1.*

CAP. VI.

Quae animalia, ſeu volatilia liceat manducare, quantum exiſtimo, Dominus euidenter oſtendit, cum poſt diluuium animalia cuncta Noë tribuit, & filiis eius edenda dicens: Omnes piſces maris manui veſtrae tra*Gene. 9. A.*diti ſunt, & omne, quod mouetur, & viuit, erit vobis in cibum, quaſi olera virentia. & demonſtratis caelitus beato Petro in illo diſco *Act. 10. A.* quamuis hoc altius intelligẽdum ſit, cunctis animantibus, dicitur: Macta, & manduca. Itaq. omne animal, cuius cibus minime corpori nociuus eſſe probatur, & ſocietas hoc in cibum admittet humana, comedi non prohibetur. &c. Teſtamento veteri, vbi quidam cibi carnium prohibentur, cur non ſit con*Ad Tit. 1. d.*traria iſta ſentẽtia, qua dicit Apoſtolus: Omnia munda mundis; &, Omnis creatura Dei *1. Timot. 4. b.* bona eſt; ſi poſſunt, intelligant hoc Apoſtolum de ipſis dixiſſe naturis. Illas autem litteras propter quaſdam præfigurationes tempori congruentes, animalia quaedam non natura, ſed ſignificatione immunda dixiſſe. &c. *Nicol. ad conſul. Bulgar. c. 43. ex Auguſtino.*

CAP. VII.

Presbyteri, & diaconi, qui carnibus vt malis abſtinent, *Diſt. 30. c. vlt. in fin.* neque olera cum carne cocta comedunt, ceſſent ab ordine ſuo. *Ancy. c. 14. Aquiſgr. 63. Mart. Brac. c. 59. Burch. lib. 13. c. 15. Iuo p. 4. c. 48. decr.*

CAP. IIX.

Si quis carnem edentẽ, praeter ſanguinem *Diſt. 30. c. 13.* & idolis immolatum, & ſuffocatũ cum religione, & fide condemnat, velut ſpem propter huiuſmodi perceptionem non habentem,

ana-

anathema ſit.*Gang. c.2. Aquiſgr.65.Iuo par. 4.c.30.decr.*

CAP. IX.

Diſt. 23. *Qui Epiſcopus. c.* 2. Quaerendum ab Epiſcopo, ſi nuptias non improbet.&c.Si carnium perceptionem non culpet. &c. *Chart. iv.c.1.Burch.li.1.c.8.Iuo par.5.c.62.decr.*

CAP. X.

Si quis dixerit, vel crediderit,carnes auium, ſeu pecudum,quae ad eſcam datae ſunt, non tantum pro caſtigatione hominum abſtinendas,ſed execrandas eſſe;anathema ſit.*Tolet.in aſſertione fidei,vel in ſyn. Aquis Celenis habita.*

CAP. XI.

Si quis immundos putat cibos carnium, quas Deus in vſu hominum dedit,& non propter afflictionem ſui corporis, ſed quaſi immunditiam putans, ita abſtineat ab eis, vt nec olera cocta cum carnibus praeguſtet, ſicut Manichaeus,& Priſcillianus docuerunt; anathema ſit.*Brac.c.*14.

CAP. XII.

Quicumque in clero cibo carnium non vtuntur, pro amputanda ſuſpicione Priſcillianae haereſis, vel olera cocta cum carnibus tantum praeguſtare cogantur. Quod ſi contempſerint.&c.neceſſe eſt, hos excõmunicatos ab officio omnino remoueri.*Brac.cap.* 32.*Vid.Mart.Brac.*59.

CAP. XIII.

Eleutherius conſtituit,vt nulla eſca vſualis quae tamen rationabilis & humana eſt, quã Deus creauit, a Chriſtianis maxime fidelibus repudiaretur.*Damaſ.in Eleuth.*

Contra Catharos,Manichaeos, Euſtathianos,Priſcillianiſtas,& alios, qui primas vel ſecundas nuptias dãnabant. Tit. XXX.

CAP. I.

SPiritus manifeſte dicit; quia in nouiſſimis temporibus diſcedent quidam a fide, attendentes ſpiritibus erroris, & doctrinis daemoniorum in hypocriſi loquentium mendacium,& cauteriatam habentium ſuam conſcientiam; prohibentium nubere, abſtinere a cibis.&c. *Paul.epiſt.ad Timoth. c. 4. in prin.*

CAP. II.

Cathari reſipiſcentes ſuſcipi ant dogmata catholicae, & Apoſtolicae Eccleſiae,id eſt, & bigamis ſe communicare; & his, qui in perſecutione prolapſi ſunt.&c.*Nicae.c.*8. *refert* Nicae.ii.*actio.*1.*in med.*

CAP. III.

Eos,qui religioſitatis ſpeciem ſimulantes &c. legitimarum damnant foedera nuptiarũ, tamquam haereticos ab Eccleſia Dei pellimus.&c.*Inno.ii. in ſyn.Rom.cap.*17.

CAP. IV.

Epiſcopus, presbyter, diaconus, clericus, laicus,qui nuptiis, carne,& vino abſtinet,nõ continentiae cauſa, ſed abominationis;deponatur,vel reſipiſcat, & ab Eccleſia abiiciatur:ſunt enim omnia valde bona,& maſculũ, & feminam creauit Deus.*Ap c.*51. *Gen.1.a*

CAP. V.

Priſcillianiſtae nuptias damnant, & procreationem naſcentium perhorreſcunt, in quo ſicut pæne in omnibus cum Manichaeorum profanitate concordant. &c.quia nõ eſt illic libertas turpitudinis, vbi pudor matrimonii ſeruatur,& ſpes ſobolis. *Leo epiſt.* 91. *c.*9.*ad Turibium Epiſcopum.*

CAP. VI.

Si quis vituperet nuptias, & dormientem cũ viro ſuo fidelẽ, ac religioſam deteſtetur, aut culpabilem aeſtimet, velut quae in regnum Dei introire non poſſit; anathema ſit. *Gang.c.*1. *Diſt 31.c. 8. & diſt. 30. c. 12.*

CAP. VII.

Quicumque virginitatem cuſtodiens, aut continentiae ſtudẽs, velut horreſcẽs nuptias temerat, nec propter hoc quod bonum, & ſanctum eſt,nomen virginitatis aſſumit; anathema ſit.*Gangr.c. 9.Burch.lib. 8. c. 61. Iuo par.7.c.79.decr.* *Diſt.30.c. 5. ſi quis vel. & diſt.31.c. 9.*

CAP. IIX.

Si quis ex his, qui virginitatem propter Dominum ſeruant,extollitur aduerſus coniugatos:anathema ſit.*Gang.c.*10. *Aquiſgr.*67. *Burch.lib.*8. *c.*64.*Iuo par.*7. *c.*82.*& par.* 8. *c.*316.*decr.* *Diſt.30.ſi quis propter.c. 4.*

CAP. IX.

Si qua mulier virum proprium relinquẽs diſcedere voluerit nuptias execrans; anathema ſit.*Gang.c.*14.*Iuo par. 8.c.*229. *&* 317. *decr.* *Diſ.30.c. 3.*

CAP. X.

*N*uptiarum cohabitationem † caſtam honoramus.*Gangren.in fine.Iuo par. 8.c.* 321. *decret.* *Diſt. 30. c.6 in ſi.* † copulationem.

CAP. XI.

Quaerendum ab Epiſcopo ſi nuptias non improbet, ſi ſecunda matrimonia non damnet.*Chart.iv.c.*1.*Burch.lib.*1.*c.*8.*Iuo par.*5.*c.*62.*decr.* *Diſt. 23. Qui Epiſcopus.c.2.*

CAP. XII.

Si quis dixerit,vel crediderit coniugia hominum,quae ſecundum legem diuinam licet habere;execrabilia eſſe; anathema ſit.*Tolet.* 1. *in fin.vel ex concil. Aquis Celenis habito.*

CAP. XIII.

Si quis coniugia humana damnat, & procreationem naſcentium perhorreſcit, ſicut Manichaeus, & Priſcillianus dixerunt; anathema ſit.*Brac.c.*11.

De aequalitate trium Diuinarum perſonarum contra Arianos. Tit. XXXI.

CAP. I.

CRedimus in vnum Deum Patrem omnipotentẽ.&c. Et in vnũ Dominum Ieſũ

† de Chriſtum Filium Dei, natum ex † Patre vnigenitum, hoc eſt de ſubſtantia Patris, *ante omnia ſaecula* Deum ex Deo, lumen ex lumine, Deum verum ex Deo vero: natum, non factum †, homouſion, hoc eſt, conſubſtantialem Patri, per quẽ omnia facta ſunt. *Nicaen. Symbol. & Conſtantinopol. in multis conciliis lectum, & confirmatũ Vid. apud ſyn. Epheſ. in actis, quae referũtur apud ſyn.* Chalce. *act.* 1. *poſt med. & apud eandẽ ſyn.* Chalce. *act.* 2. *in prin. & apud* CP. *vi. act.* 6. *ãte fi. & apud* CP. *vi. act.* 17, *in prin.* CP. (*Nica. ii. in def.* CP. *iix. ſub* Hadri. *ii. in defin.*) Syn. *Rom. ſub Iulio in prin. Syn.* Later. *ſub* Martin. *ſecret.* 4. Leo *ep.* 95. *c.* 1. *ad* Leonẽ Augu. *Athana. et ſyn.* Aegyp. *ad* Liber. Carth. *vi, in fin.* Afric. *c.* 104. (Cyril. *& ſyn.* Alc. *in epi. ad Neſtor. poſt* Epheſ *ſyn.*) *Tolet iii. in prin.* (*Tolc. iix. in prin.*) *Brac. iii. in prin.* (Tolet. *xii. in prin.* Tolet. *xiii. ante canones.* Tolc. *xv. in prin. Tolet. xvii. in prin. Foroiul ante canones.*) Cyril. *Alex. in expoſit. Symbol.* Nicaen. *poſt. ſyn.* Epheſ. *In his omnib. locis refertur* Symbolum *Nicaenum, aliquando ipſum ſolum, aliquando aliis verbis compoſitum.*

margin: † de ... † factũ.

CAP. II.

Immutabilis eſt fides ccc xiix. Patrum, qui Nicaeae Bithyniae conuenerunt. & anathematizantur omnis haereſis. Eonomianorum praeſertim, vel potius Anomoeorum; & Arianorum; ſiue Eudoxianorum; & Semiarianorum, ſiue Pneumatomachorum, & Sabellianorum, & Marcellianorũ, & Photianorum †, & Appollinariſtarum. CP. *c.* 1.

† Photinianorũ.

CAP. III.

De tomo Dyticorum †. Antiochenos ſuſcipimus, qui confitentur Patris, & Filii, & Spiritus ſancti diuinitatem. CP. *c.* 5. G.

† Occidẽtalium

CAP. IV.

Contra Arianos: *Chalc. in allocutione concilii habita apud* Marcianum Imper. *act.* 16. CP. *v. variis in locis, & in primis act.* 8. *c.* 11. CP. *vi. act.* 17. *in def.* Nicae. *ii. act.* 7. *in def. & in epiſt. ad Conſtantinum, & Irenem Imperatores, & in epi. ad clericos Conſtantinop. Syn. iix. gen.* CP. *ſub* Hadr. *ii. in def.*

CAP. V.

c. 1. *de ſũ. Trin. Gregor. ix. & in* 4. *collec.* Firmiter credimus, & ſimpliciter confitemur, quod vnus ſolus eſt verus Deus. &c. Pater, & Filius, & Spiritus ſanctus. Pater a nullo, Filius autem a ſolo Patre, ac Spiritus ſanctus ab vtroque pariter, abſque initio ſemper, & fine. Pater generans, Filius naſcens, & Spiritus ſanctus procedens. &c. *Inn. iii. in conc. gen. Lat. c.* 1.

CAP. VI.

c. 2. *de ſũ. Trin. Gregor. ix. & in* 4. *collec.* Damnamus ergo, & reprobamus libellum ſiue tractatum, quem Abbas Ioachim edidit contra magiſtrum Petrum Lombardum de vnitate, ſeu eſſentia Trinitatis i appellans haereticum, & inſanum, pro eo quod in ſuis dixit ſententiis; quod quaedam ſumma res eſt Pater, & Filius, & Spiritus ſanctus, & illa non eſt generans, neque genita, nec procedens. &c. Tres ſunt, qui teſtimonium dant in caelo, Pater, & Verbum, & Spiritus ſanctus, & hi tres vnum ſunt: & tres ſunt, qui teſtimonium dant in terra, ſpiritus, aqua, & ſanguis, & tres vnum ſunt, ſicut in codicibus quibuſdam inuenitur. Nos autem ſacro, & vniuerſali concilio approbante, credimus, & confitemur cum Petro, quod vna quaedam res eſt incomprehenſibilis quidem, & inaeſtimabilis, quae veraciter eſt Pater, & Filius, & Spiritus ſanctus. &c. quia quaelibet trium perſonarum eſt illa res, videlicet ſubſtantia, eſſentia, ſiue natura diuina, quae ſola eſt vniuerſorum principium. &c. vt ſecundum orthodoxam, & catholicam fidem conſubſtantiales eſſe credantur. Pater enim ab aeterno Filium generando ſuam ſubſtantiam ei dedit, iuxta quod ipſe teſtatur. Pater quod dedit mihi, maius eſt omnibus. &c. & ſic eadem res eſt Pater, & Filius, & Spiritus ſanctus ab vtroque procedens. &c. Si quis igitur ſententiam, ſiue doctrinam praefati Ioachim in hac parte defendere, vel approbare praeſumpſerit, tamquam haereticus ab omnibus confutetur. &c. Maxime cum idem Ioachim omnia ſcripta ſua nobis aſſignari mandauerit, Apoſtolicae ſedis iudicio approbanda, ſeu etiam corrigenda. &c. Reprobamus etiam, & damnamus peruerſiſſimum dogma impii Amalrici †, cuius mentem ſic pater mendacii excaecauit; vt eius doctrina non tam haeretica cenſenda ſit, quam inſana. *Inno. iii. in con. gen. Latera. c.* 2.

1. Ioan. 5. — Ioan 10. — † Almariti

CAP. VII.

Contra Arium, *Iulius in ſyn. Rom. Damaſ. in ſyn. Rom. idem in ſyn. ep.* 5. *ad Epiſcopos Illyrici. Leo in ſyn.* Rom. *ep.* 22. *ad clerum, & plebem Conſtantinopol.* Felix. *iii. in ſyn. Rom, vel epiſt.* 2. *ad* Petrum Fullonem, *& ad Zenonem Imperat. ante v. ſyn.* CP. *Martin. in ſyn.* Later. *ſecret.* 5. *c.* 18. *Agatho. et ſyn. Rom. in epiſt.* 1. *ad* Conſtantin. *iv.* Imper. *relata in vi. ſyn.* CP. *actio.* 4.

CAP. IIX.

Aduerſus eos, qui dicunt, quod Filius in eo minor eſt, quia Propheta inquit: Verbum faciet Dominus breuiatum vniuerſo orbi, &c. quod diſpenſationem ſuſceptae carnis annuntiat. &c. *Anacle. epiſt.* 1. *ante fin.*

Eſa. 10.

CAP. IX.

Aduerſus eos, qui dicunt de Patre ſolo dictum eſſe; quia ipſe ſolus habet immortalitatem, & lucem. habitat inacceſſibilem. &c. non enim ſolus Pater ſine Filio. &c. *Euari. epiſt.* 1. *in med.*

1. Tim. 6.

CAP. X.

De Trinitate Diuinarum perſonarum, & vnitate eſſentiae; *Alex. epiſt.* 1. *prope finem. Vide* Benedict. *epiſt. ſingulari.*

CAP. XI.

De Trinitate, & vnitate, & quod Filius non ſit minor Patre. *Xyſt. epiſt.* 1. *in prin. Hygin. epiſt.* 1. *in prin. Soter epiſt.* 1.

CAP. XII.

Multa contra eos; qui dicunt Filium ex tempore, vel poſt tempora natum ex Patre: *Xyſt. ii. epiſt.* 1. *in prin.*

CAp.

Digitized by Google

CAP. XIII.

Contra eos qui dicunt Filium non poſſe proprie videre Patrem, & minorem eſſe Patre: Felix epiſt.3.in prin.

CAP. XIV.

Contra eos, qui dicunt Filium eſſe minorem Patre: Marcellin.epi.1.in prin.

CAP. XV.

Anathematizamus Arium, atque Eunomium, qui pari impietate Filium, & Spiritum ſanctum aſſerunt eſſe creaturas, &c. Damaſ. epiſt.1.ad Paulinum in profeſſione catholicae fidei.

CAP. XVI.

Aduerſus Arianos, Leo epiſt. 10. ad Flauianum CP. Epiſcop. & epiſt.51.ad Anatol. CP. & epiſt.81.ad Epiſc.Palaeſtin. & epiſt.91.ad Turibium Aſturi. Epiſcop. & epiſt.95.ad Leonem Auguſtum in prin. Gelaſ. in tomo de anathemate ante med. & in epiſt.6. ad Epiſc. Dardan.poſt prin.Hormiſd.ep.1.c.2.ad Iuſti. Imp. & epiſt.6. ad Ephipha. Epiſc. CP. Ioan. ii.in epiſt.vn.ad Valer.Epiſ.Agapet.epi. vni. ad Antimum CP.Epiſcop.Vigil.epiſt.1.e 2.et 3.Pelag. epiſt.vn.ad Vigilium Epiſcop.Benedict.epiſt ſing. Agatho epiſt. ad Conſtantin. iv.Imperator.apud vi. ſynod. CP. action. 4. Leo ii.ad eundem Conſtantin.poſt vi.ſyn. Concil.Sardicen.in epiſt.ad omnes Epiſcopos apud Theodorit.lib.2.c.8. & Tripartit.lib. 4.c. 34. Athanaſius, & ſynodus Alexandr. ad Liber. Aquileienſ.in quo multa contra Arianos.Carthag.c.2. G.Chart.ii.c.1.Carthag.iv.c.1. Toletan. 1.in aſſertione fidei. Libellus a Paulo Epiſcopo Apamear. & ab aliis Epiſcopis apud ſynod.v.CP. ſub Menna. Reſcriptum Ioan. Hieroſolym. & ſyno.ad Ioan.CP.ibidem.Bracaren.i.c.1. & 3.Toletan.iii.ante canones.Toletan.iv.cap.1.Toletan.vi.cap.1.Emerit. cap 1.Toletan.xi.ante canon. Anglic.ii. in prin. Mediolanen.ſub Manſueto in epiſt. ad Conſtantin. iv. Imperator. ante vi. ſynodum. Trull.cap.1.Toletan.xv.in prin.Toletan.xvi. in confeſſ.fidei.Francoford. in libello Sacroſyllabo, & in epiſt.ad Epiſcopos German.Galliae, & Hiſpaniae. Arel.ſub Carolo c.1.Pariſienſ.ſub Ludoui. & Lothar.lib.1.c.1.Vormacien.in prin. Aduerſus eoſdem, Ambroſ. apud ſynod. Aquilien.in diſputatione contra Palladium, & Secundianum Arianos. Vid.libell. Ioan. Epiſcop. CP. ad Hormiſdam Romanum Pontificem. Contra eoſdem, Athanaſ.in epiſt.ad Rufinianum.Greg. Neocaeſar.in expoſitione fidei ante v ſyn.CP.Baſil.in ſerm.de fide.ibid. Fauſtus Epiſcopus Apollonidae ad Petrum Fullonem, ibid. Aſclepiades Epiſcopus Tralliar.ad eund.ibid Iuſtinianus Epiſcop Siciliae ad eund.ibid Cincianus, ſiue Quintianus Epiſ.ad eundem ibidem. Sophronius Epiſcopus Hieroſolymit. apud ſynodum vi. CP. action.11.Pſellus ante vii ſyn. Taraſius Epiſcopus Conſtantinopolitan.ad Epiſcopos Orientis, apud ſynodum Nicaen. ii. action. 3. Theodorus Epiſ. Hieroſol.in eadem act. 3. Epiphanius in refutatione pſeudoſynod.CP.variis in locis ibid.action.6.Paulinus apud ſynod. Foroiul. in princ.Epiſt.clericorum Hieroſolymitan.ad Iuſtinum Auguſt.poſt Hormiſdae epiſt.8.Iuſtinus Auguſt. in epiſt.ad Hormiſdam. Iuſtinianus in epiſt.ad Ioann.ii.Romanum Pontifi.in qua ſuam fidem explicat; & in epiſt. ad ſyn.v.CP.apud eandem ſyn.act.1.Reccardus Gotthorum Rex apud ſyn.Tolet.iii. in princ. Conſtantin.iv.Imp.in edicto poſt vi.ſyn.CP. Carolus Imperat.in epiſt.ad Eliſpand. Archiepiſc.Tolet.apud ſyn.Francoſ.

CAP. XVII.

Nicaeae Bithyniae congregati ſunt cccxiix.Epiſcopi.&c. qui damnauerunt Arium, Photinum, & Sabellium, vel ſequaces eorum. & in Vrbe Roma congregauit Siluester cum conſilio Auguſti Epiſcopos cclxxvii. & damnauit iterum Calixtum, & Arium, & Photinum, & Sabellium. Et conſtituit, vt presbyter Arianum reſipiſcentem non ſuſciperet, niſi Epiſcopus loci deſignaret eum. Damaſ.in Silueſtri.

CAP. XIIX.

Doctrina, qua nuper contra pietatem ſurrexit eccleſiaſticam, Hebionis eſt, & Artemonis, & zelus Pauli Samoſateni, de Antiochia ſynodali omnium Epiſcoporum iudicio ab Eccleſia pulſi. cui ſuccedens Lucianus extra ſynagogas manſit trium Epiſcoporum. &c. Alexander Alexandrinus ad Alexandrum Conſtantinop. apud Theodorit lib.1.c.4. hiſt. eccleſiaſt. & lib.1.cap.14.

CAP. XIX.

Contra Arianos, Sabellium, Eunomianos, Pneůmatomachos, Actium, Photinum, Marcellum, Paulum Samoſat. Apollinarem; CP. ſyn.epiſtola ad Damaſum apud Theodorit, lib.5.c.9.

Varia de Arianis. Tit. XXXII.

CAP. I.

CYprios ſane aſſeris, olim Arianae impietatis potentia fatigatos, non tenuiſſe Nicaenos canones in ordinandis ſibi Epiſcopis.&c. Perſuademus eis, vt curent iuxta canonum fidem, fidem catholicam ſapere. Innoc.epiſt.18.c.2.ad Alex. Epiſco. Vid. Nicae.c.2. & 6.

CAP. II.

Eccleſias Arianorum vbicumque inueneritis, catholicas eas diuinis precibus & operibus abſque vlla mora conſecrate: quia & nos, quando fuimus Conſtantinopoli, tam pro religione catholica, quam & pro Regis Theodorici cauſa negotij, ſuadente, atque hortante, Arianoſq. extirpante piiſsimo, atq. Chriſtianiſsimo Iuſtino orthodoxo Imperatore, quaſcumq. illis in partibus eorum eccleſias reperire potuimus, catholicas eas, Domino opem ferente conſecrauimus. &c. Ioan. epiſt.2.ad Epiſcopos Italiae poſt prin.

CAP.

eorum renuerit id agere, tamquam haereticus anathema ſit, & excommunicatus, & ſeparatus ab Eccleſia. &c. Gangr. in princ. *De hoc eodem Euſtathio ſaepe in haereſim Arianam lapſo, ſaepe reſtituto ad Epiſcopatum, Baſil. in epiſt. ad Occidentis Epiſcopos, & in epiſt. ad Terentium Comitem apud vii. ſyn. act. 1. in med.*

CAP. II.

17. q. 4. c. 37. 38. Si quis ſeruum, praetextu diuini cultus doceat dominum contemnere proprium, vt diſcedat ab eius obſequio, nec ei, cum beneuolentia, & omni honore deſeruiat; anathema ſit. *Gang.* 3. *Mart. Brac. c.* 47. *Burch. lib.* 8. *c.* 25. & *lib.* 11. *c.* 62. *Iuo par.* 7. *c.* 45. & *par.* 13. *c.* 48. & *par.* 16. *c.* 102 *decr.*

CAP. III.

Diſt. 28. ſi quis. c. 15. Quicumque diſcernit a presbytero, qui vxorem habuit, quod non oporteat, eo miniſtrante, de oblatione percipere, anathema ſit. Gang. *c.* 4. *Bur. lib.* 3. *c.* 75. *Iuo par.* 2. *cap.* 128. *decr.*

CAP. IV.

Diſt. 30. c. 10. Si quis docet, domum Dei contemptibilẽ eſſe, & conuentus qui † in ea celebrantur; anathema ſit. *Gãg. c.* 5. *Bur. lib.* 3. *cap.* 94. *Iuo par.* 3. *c.* 84. *decr.*

† Cõmu niones, quae

CAP. V.

Diſt. 42. c. 1. Si quis deſpici eos, qui fideliter agapas exhibent, & propter honorem Dei conuocant fratres; & noluerit communicare huiuſcemodi vocationibus, paruipendens quod geritur: anathema ſit. *Gang. c.* 11. *Burc. lib.* 19. *cap.* 124. *Iuo part.* 15. *c.* 136. *decr.*

CAP. VI.

Diſt. 30 c. 15. Si quis virorum propter continentiam, quae putatur, amictu pallii vtitur, quaſi per hoc habere ſe iuſtitiam credens, & deſpicit eos, qui cum reuerentia byrrhos †, & & aliis communibus, & ſolitis veſtibus vtuntur: anathema ſit. *Gangr. c.* 12. *Burch. lib.* 8. *c.* 60. *Iuo par.* 7. *c.* 81. *decr.*

† beros

CAP. VII.

Diſ 30. c. 6. Si qua mulier propter continentiam, quae putatur, habitum mutat, & pro ſolito muliebri amictu virilem ſumit: anathema ſit. *Gangr. c.* 13 *Burch. lib.* 8. *c.* 60. *Iuo par.* 7. *c.* 78. *decr.*

CAP. IIX.

Diſt. 30. ſi quis derelinquit c. 14. Si quis filios ſuos relinquens non eos enutrit, & quod ad ſe pertinet, non ad pietatem diuini cultus informat, ſed per occaſionem continentiae negligit: anathema ſit. *Gangr.* 15. *Iuo par.* 8. *c.* 218 *decr.*

CAP. IX.

Diſt. 30. ſi quis filij. c. 1. Quicumque filii a parentibus praetextu diuini cultus abſcedunt, nec debitam reuerentiam dependunt illis, qui diuinum cultum ſibi proculdubio praeferunt: anathema ſit Gangr. *c.* 16. *Iuo par.* 8. *c.* 319. *decr.*

CAP. X.

Diſtin. 30 quaecumq. Si qua mulier propter diuinum cultum, vt aeſtimat, crines attondeat, quos ei Deus ad ſubiectionis materiam tribuit, tamquam praeceptum diſſoluens obedientiae: anathema ſit. Gangr. *c.* 17. *Burch. lib.* 8. *c.* 62. *Iuo par.* 7. *c.* 80. & *par.* 8. *cap.* 320. *decr. Caeſar. lib.* 9. *cap.* 54. c. 2.

CAP. XI.

Si quis propter continentiam, quae putatur; in die dominico ieiunat; anathema ſit Gag. *c.* 18. *Vid. Aquiſgr. c.* 68. *Mart.* Brac. *cap.* 57. *Burch. lib.* 13. *c.* 19. & 20. *Iuo par.* 4. *c.* 51. & 52. *decr.* Diſt. 30. ſi quis aliquam. c. 7. et c. ſi quis presbyter 17.

CAP. XII.

Si quis eorum, qui continentiae ſtudent, ſine neceſſitate corporis, tradita in commune ieiunia, & ab Eccleſia cuſtodita ſuperbiendo diſſoluit, ſtimulo ſuae cogitationis impulſus: anathema ſit. *Cangr. c.* 19. *Aquiſg.* 69. *Capit. lib.* 1. *c.* 48. & *lib.* 7. *c.* 187. *in addit. Burch. lib.* 13. *c.* 5. *Iuo par.* 4. *c.* 38. *decr.* Diſ. 30. c. 8.

CAP. XIII.

Si quis ſuperbiae vſus affectu cõuentus † abominatur, qui ad confeſſiones martyrum celebrantur, & miniſteria †, quae in iis fiunt, ſimul cum eorum memoriis execratur: anathema ſit. *Gang. c.* 20. Diſt. 30. ſi quis per ſuperbiã. c. 9.

† commu niones
† miſſas

Contra Apollinarem, qui Chriſtum animam rationis participem habere negabat. Tit. XXXV.

CAP. I.

NON ſpernendam eſſe fidem Patrum ccc xviii. qui Nicaeam Bithyniae conuenerunt; ſed manere eam ratam oportere, & anathematizari omnem haereſim, ſpecialiter autem Eunomianorum. &c. & Photinianorum, & Apollinariſtarum †, CP. *c.* 1. † Apollinarior.

CAP. II.

Si quis non anathematizat Arium, Eunomium, Macedonium, Apollinarium, Neſtorium, Eutychen, Originem. &c. anathema ſit. *V. ſyno.* CP. *collatio.* 8. *c.* 11. & *alibi.*

CAP. III.

Audemus, anathematizare Arii inſaniã, Macedonii rabiem, Apollinarii dementiã. *vii. ſyno. in epiſt. ad Conſtantin. & Irenem. Vide epiſt. eiuſdem ſyn. ad clerum* CP. *in fin. ſynod.*

CAP. IV.

Vnigenitus Dei filius Ieſus Chriſtus a tota Trinitate communiter incarnatus: ex Maria virgine Spiritus ſancti cooperatione conceptus, verus homo factus, ex anima rationali, & humana carne compoſitus, vna in duabus naturis perſona, viam vitae maniſeſtius demonſtrauit. *Inn iii. in conc. gen. Later. c.* 1. De ſumma Trinit. & fid. cathol. c. 1. & in 4. collect.

CAP. V.

Contra Apollinarem, & illius haereſim: *Leo & ſynod. Rom. epiſt.* 22. *ad clerum, & plebem*

Digitized by Google

bem CP. in fi. Felix iij. & ſyn. in epiſt. ad Petrum Fullonem, cuius initium eſt, Quis dabit. & in epiſt. ad Zenon. Imp. cuius initium eſt, Conuenit. ante v. ſyn.

CAP. VI.

Si quis non anathematizat Sabellium, Arium, Eunomium, Macedonium, Apollinarem. &c. condemnatus ſit. *Later. ſub Mart. c. 18 ſecret. 5.*

CAP. VII.

Quicumque illi ſunt ita obcaecati, & a lumine veritatis alieni, vt verbi † Dei a tempore incarnationis (*humanae carnis*) denegent veritatem †: oſtendant, in quo ſibi Chriſtianum nomen vſurpent, & cum Euangelio veritatis qua ratione cōcordent: ſi per B. Virginis partum aut caro ſine deitate, aut deitas eſt orta ſine carne. Sicut enim negari non poteſt, Euangeliſta dicente, quod verbum caro factum eſt, & habitauit in nobis (*Ioan. 1. b.*); ita negari non poteſt, beato Apoſtolo Paulo prædicante, quod Deus erat in Chriſto, mundum reconcilians ſibi (*2. Cor. 5. d*), &c. Quam ſibi in huius ſacramenti præſidio ſpem relinquunt, qui in Saluatore noſtro † negant humani corporis † veritatem? &c. Dicant ergo iſti hypocritæ, qui cæcis mentibus lumen nolunt recipere veritatis, in qua forma crucis ligno Dominus maieſtatis Chriſtus affixus ſit (*Io. 19. d. g*): quid iacuerit in ſepulchro; & reuoluto lapide monumenti (*Mat. 28. d*), quæ tertia die caro reſurrexit; & qui † poſt reſurectionem ſuam non credentes quoſdam diſcipulos arguebat, & hæſitationem cunctantium contutabat, cum diceret: Palpate, & videte, quia ſpiritus carnem & oſſa non habet, ſicut me videtis habere (*Luc. vlt. f*). Et Apoſtolo Thomæ: Infer manum tuam in latus meū, & vide manus meas, & pedes; & noli eſſe incredulus, ſed fidelis (*Io. 20. g.*): &c. *Caius ep. ſing. c. 4. Leo epiſt. 81. ad Monachos Palaeſtinos poſt princ. & epiſt. 95. c. 2. ad Leonem Auguſt. Agapt. ep. vn. ad Anthim. Epiſc. CP.*

† verbo

† humanā, id eſt, noſtrā negent ineſſe naturā.

† Saluatoris noſtri corpore

† humanae ſubſtantiae

† in quo

CAP. IIX.

Haereſis eradicanda eſt, quae poſt ea in Oriente dicitur pullulaſſe: id eſt, confitendus eſt ipſe ſapientiæ ſermo filius Dei humanum ſuſcepiſſe corpus, animam, ſenſum &c. Si quis autem dixerit, verbum pro humano ſenſu in Domini carne verſatum; hunc catholica Eccleſia anathematizat. &c. Anathematizamus eos, qui pro hominis anima rationali & intelligibili, dicunt Dei verbū in humana carne verſatum, cum ipſe Filius ſit verbum Dei, & non pro anima rationali, & intelligibili in ſuo corpore fuerit; ſed noſtram, id eſt, rationalem, & intelligibilē ſine peccato animā ſuſceperit, atq. ſaluauerit. *Damaſ. ad Paulin. c. 1. & 2. & in profeſſio catho fidei, poſt prin.*

CAP. IX.

Contra eundem Apollinarem Anthiochenum, & illius haereſim: *Damaſ. in ep. ad Orientis Epiſcopos apud* Theodori. *lib. 5. c. 10. hiſt eccl. & lib. 9. c. 15. triper.* Leo *ep. 10. ad Flauiām Epiſcop.* CP. *& ep. 11. ad Iulianum Coenſem* Epiſcop. *poſt prin. & epiſt. 95. ad* Leonem *Imperat. poſt med. qua affert teſtimoniū* B. *Ambroſ. contra Apollinariſtas. Leo ij. epiſt. ad* Conſtantin. *Imp. poſt* VI. *ſyn. Carth.* IV. *c. 1. Tolet.* XI. *in prin. Tolet.* XVI. *c. 2. Vormacien. in prin. Quintianus ſiue* Circiarius *Epiſcop. in epiſt. ad* Petrum *Fullonem ante v. ſyn.* CP.

CAP. X.

Si quis crediderit, vel dixerit, carnem tantum ſine anima a Filio Dei eſſe ſuſceptam: anathema ſit. *Tolet. i. in fine vel concil. Aquis Celenis habit. in aſſertio. fidei, poſt prin.*

CAP. XI.

Auerſor Macedonium, & omnes, qui ab illius partibus ſtant. Cum his vero, & Deo odioſum Apollinarium hominem plane de diuinis inſipide loquentem. *Taraſ.* CP. *epiſt. ad Epiſcopos Orientis* VII. *ſyn. act. 3.*

CAP. XII.

Vnus Chriſtus Ieſus propter vnam perſonam Dei, & hominis filius, Deus verus, & homo verus, in Anima rationali, & vera carne. *Paulinus apud ſynodum Foroiul. poſt ſymb.*

CAP. XIII.

Contra Apollinariſtas: *edictum Marciani Imperat. poſt ſynod. Chalcedonen. Iuſtiniā. Imperat. in epiſt. ad Ioann. ij. Papam, vbi fidē ſuam explicat, & anathematizat Apollinarium; & in epiſt. ad ſyn. v. CP. apud eandem ſynod. collatio. 1. Conſtantinus* IV. *Imperat. in edicto poſt.* VI. *ſynodum, cuius initium,* Firmamantum. *Liberat. in breuiario cap. 3.*

De Priſcillianiſtis, Variiſq. eorum erroribus. Tit. XXXVI.

CAP. I.

Epiſtolae ſermo, & commonitorii ſeries, & libelli tui textus demonſtrat, Priſcilliniſtarum foetidiſſimam apud vos recaluiſſe ſentinam. Nihil eſt enim ſordium in quorumcumque ſenſibus impiorum, quod in hoc dogma non confluxerit. &c. Denique ſi vniuerſae haereſes, quae ante Priſciliani tempus exortae ſunt, diligentius retractentur nullus paene inuenietur error, de quo non traxerit impietas iſta contagium; quæ non contenta eorum recipere falſitates, qui ab Euangelio Chriſti ſub Chriſti nomine deuiarunt, tenebris etiam paganitatis immerſi ſunt, vt per magicarum artium profana ſecreta, & mathematicorum vana mendacia, religionis fidem, morumque rationem in poteſtate daemonum, & effectu ſiderum collocarent. &c. *Leo ep. 91. ad Turibium Epiſcopum in prin.*

CAP. II.

Priſcillianiſtae in Trinitate diſtinctionē perſonarum negabant, vt Sabelliani. *Leo d. epiſt. 91. c. 1.* Virtutes quaſdam ex Deo pro-

fluxiſſe

fluxiſſe dicebant, quas ipſe ſua eſſentia praeceſſit. *Ibi. c.* 2. Chriſtum ſolum hominē eſſe affirmare videbantur. *Ibi. c.* 3. Ieiunabant die dominico, & die Natali Chriſti. *Ibi. c.* 4. Animam hominis Diuinae eſſe ſubſtantiae aſſerebant. *Ibi. c.* 5. *&* 13. Diabolum nunquam fuiſſe bonum, neq. naturam eius a Deo creatam. *Ibi. c.* 6. Damnabant nuptias. *Ibi. c.* 7. Corpora humana a diabolo fuiſſe facta dicebant, & reſurrectionem carnis non eſſe credendam. *Ibi. c.* 8. Filios promiſſionis ex mulieribus quidem natos, ſed ex Spiritu ſancto eſſe conceptos. *Ibi. c.* 9. Animas hominum fuiſſe ſine corpore, & in caeleſti habitatione peccaſſe. *Ibi. c.* 10. Animas hominū, & corpora ſtellis fatalibus obſtringi opinabantur. *Ibi. c.* 11. Sub alijs poteſtatibus partes animae, ſub alijs corporis mēbra deſcribunt. *Ibi. c.* 12. De ſcripturis canonicis multa impie proferebant. *Ibi. c.* 13. *&* 14. Scripturae Diuinae codices deprauabant, multosque libros a ſe conſcriptos quaſi authenticos nomine Apoſtolorum proponebant in medium, quibus ſuos errores confirmabant. *Ibid. c.* 15. *&* 16. *Hos omnes errores Leo ead. epiſt. refellit. & concil. Brac. c. 1. & reliquis vſque ad* 18.

CAP. III.

Vetus teſtamentum iſti ſe ſuſcipere ſimulant, Manichaei refutant. &c. In execrabilibus myſteriis eorum, quae quanto immundiora ſunt, tanto diligentius occultantur, vnum prorſus nefas eſt, vna obſcaenitas. &c. *Leo. d. epiſt.* 91. *c.* 16.

CAP. IV.

Priſcillianiſtae, & Manichaei, ita ſe Chriſtum ſimulant confiteri; vt & incarnationis, & mortis, & reſurrectionis auferant veritatem. *Leo. d. ep.* 91. *c.* 17.

CAP. V.

Contra Priſcillianiſtas, & Manichaeos, qui carnium eſum execrabantur; *Vigil. epiſt.* 1. *c.* 1.

CAP. VI.

Epiſcoporum nomina, qui in conuentu municipii Celenorum aduerſus Priſcilliani ſectatores, & haereſim, quam aſtruxerat, libellarem dedere ſentētiam. *Tolet. 1. in prin.*

CAP. VII.

Aſſertio fidei contra omnes haereticos, & præſertim Priſcillianiſtas. *Tolet. 1. in fine, vel in conc. Aquis Celenis habito.*

CAP. IIX.

Si quis in errore Priſcilliani ſectam ſequitur, vel profitetur; vt aliud in ſalubri baptiſmo contra ſedem ſancti Petri faciat; anathema ſit. *Tolet. 1. in fine, vel in d. conc. Aquis Celen. habito.*

CAP. IX.

Lucretius Epiſcopus dixit; &c. Eo tempore, quo in his regionibus nefandiſſimae Priſcillianae ſectae venena ſerpebant, beatiſſimus Papa vrbis Romae Leo. &c. per Turibium notarium ſedis ſuae ad ſynodū Galliciae contra eam impiam haereſim &c. ſcripta direxit. Cuius etiam paecepto Tarraconenſes, & Carthaginenſes Epiſcopi, Luſitani quoque, & Baethici facto inter ſe concilio regulam fidei contra Priſcillianam haereſim cum aliquibus capitulis conſcribentes ad Baleonium tunc huius Bracarenſis eccleſiae Praeſulem direxerunt. &c. Omnes Epiſcopi dixerunt: Valde neceſſaria horum capitulorum eſt lectio; vt damnata &c. abominata iā olim a ſede beatiſſimi Petri Apoſtoli, & damnata Priſcillianae haereſis figmenta cognoſcantur. &c. *Bracar. 1. in princip.*

CAP. X.

Si quis animas humanas, vel Angelos ex Dei credit ſubſtantia exſtitiſſe, ſicut Manichaeus, & Priſcillianus dixerunt, anathema ſit. Si quis animas humanas dicit prius in caeleſti habitatione peccaſſe, & pro hoc in corpora humana in terram deiectas, ſicut Priſcillianus dixit; anathema ſit. Si quis dicit diabolum non fuiſſe prius Angelum bonum a Deo factum, nec Dei opificium fuiſſe naturam eius; ſed dicit eum ex tenebris emerſiſſe, nec aliquem ſui habere auctorem, ſed ipſum eſſe principium, abſq. ſubſtantia † mali, ſicut Manichaeus, & Priſcillianus dixerunt; anathema ſit. Si quis credit, quod aliquantas immundas † creaturas diabolus fecerit, & tonitrua, & fulgura, & tempeſtates, & ſiccitates ipſe diabolus ſua auctoritate facit, ſicut Priſcillianus dixit; anathema ſit. *Brac. c.* 5. 6. 7. 8.

† atq. ſub ſtātiam f.

† in mūdo f.

CAP. XI.

Si quis dicit creationem vniuerſae carnis non opificium eſſe Dei, ſed malorum angelorum, ſicut Manichaeus, & Priſcillianus dixerunt: anathema ſit. *Brac. c.* 13.

CAP. XII.

Si quis clericorum vel monachorum praeter matrem, aut germanam, vel etiam quae proxima conſanguinitate iunguntur, alias aliquas quaſi adoptiuas feminas ſecum retinent, & cum ipſis habitant, ſicut Priſcilliani ſecta docuit, anathema ſit. *Brac. c.* 15. Si quis quinta feria paſchali, quae vocatur cena Domini, hora legitima poſt nonam, ieiunus in eccleſia miſſas non tenet, ſed ſecundum ſectam Priſcilliani, feſtiuitatem ipſius ab hora tertia per miſſas defunctorum ſoluto ieiunio colit; anathema ſit. *Brac. c.* 16. Si quis ſcripturas, quas Priſcillianus ſecundum ſuum deprauauit errorem, vel tractatus Dictinii, quos ipſe Dictinius, ante quā conuerteretur, ſcripſit ſub nomine Patriarcharum, Profetarum, & Apoſtolorum, & ſuo errori conſona confinxit, legit, & impia eorum figmenta ſequitur, aut defendit: anathema ſit. *Brac. cap.* 17.

CAP. XIII.

Non aliter Epiſcopi, & aliter presbyteri populum, ſed vno modo ſalutent, dicentes; Dominus ſit vobiſcum, ſicut in libro Ruth legitur, & vt reſpondeatur a popu- *Ruth. 2. d*

populo; & cum ſpiritu tuo. Sicut & ab ipſis Apoſtolis traditum, omnis retinet Oriens, & non ſicut Priſcilliana haereſis permutauit. *Brac. c.* 21. CAP. XIV.

Quia per ſtultitiam præſumpti nuper erroris aut certe ex veteris Priſcillianae adhuc haereſis fetore corupto cognouimus, quoſdam presbyteros in huius praeſumptionis audacia retineri, vt miſſas mortuorum etiam poſt acceptum merum, vel oblationem, auſi ſunt conſecrare; placuit, vt ſi quis presbyter poſt hoc edictum noſtrũ, non ieiunus, ſed quocumq. cibo praeſumpto oblationem conſecrauerit in altari; cõtinuo ab officio ſuo priuatus, a proprio deponatur Epiſcopo. &c. *Brac. ij. c.* 10.

Contra Priſcillianiſtas, qui dicebant, non omnia a Deo fuiſſe creata. Tit. XXXVII.

CAP. I.

c. 1. *de ſũ. Trin. Gregor.* 1x. *& in* 4. *collec.*

FIrmiter credimus, & ſimpliciter confitemur; quod vnus ſolus eſt verus Deus, aeternus, & immenſus, omnipotens, incommutabilis, incomprehenſibilis, & ineffabilis. & c. Vnum vniuerſorum principiũ, creator omnium, inuiſibilium & viſibilium &c. qui ſua omnipotenti virtute ſimul ab initio temporis vtramque de nihilo condidit creaturam, ſpiritualem & corporalem; angelicam videlicet, & mundanam, ac deinde humanam quaſi communem ex ſpiritu, et corpore conſtitutam. Diabolus enim, & daemones alii a Deo quidem natura creati ſunt boni, ſed ipſi per ſe facti ſunt mali. Homo vere vero diaboli ſuggeſtione peccauit. Haec ſancta Trinitas &c. doctrinam humano generi tribuit ſalutarem, *Inno.* jjj. *in con. gen. Latera. c.* 1.

CAP. II.

Diabolum non fuiſſe a Deo creatum: haereſis Priſcillianiſtarum. *Leo ep.* 91. *de Turib. Aſtur. Epiſc. cap.* 6.

CAP. III.

Corpus humanum diaboli eſſe figmentũ: haereſis Manichaeorum, & Priſcillianiſtarũ. *Leo d. epiſt.* 91. *c.* 8. *&* 9.

CAP. IV.

Diabolum, & multa alia non fuiſſe creata a Deo: haereſis Priſcillianiſtarum. *Brac. c.* 7. 8. 13.

De anima, & corpore humano & de reſurrectione mortuorum; dedreta catholica cõtra Manichaeos, Priſci llianiſtas, & alios haereticos, Tit. XXXIIX.

CAP. I.

VEteri, & nouo teſtamento vnam animã rationalem, & intellectualem habere hominem docente, ac omnibus deiloquis Patribus & magiſtris Eccleſiæ eandem opinionem aſſeuerantibus, in tantum impietatis quidam malorum inuentionibus dantes operam deuenerunt; vt duas eum habere animas impudenter dogmatizare, & quibuſdã irrationabilibus conatibus per ſapiẽtiam, quae ſtulta facta eſt, propriam haereſim confirmare pertentant Itaq. ſancta haec, & vniuerſalis ſynodus. &c. talis impietatis inuentores, & patratores, & his ſimilia ſentientes magna voce anathematizat; & definit, atque promulgat, neminem prorſus habere, vel ſeruare quoquo modo ſtatuta huius impietatis auctorum. Si autem quis contraria gerere praeſumpſerit huic ſanctae, & magnae ſynodo; anathema ſit, & a fide, atque cultura Chriſtianorum alienus. *Syno.* 11x. C.P. *ſub Hadr.* jj. *c.* 11. *1. Cor. 1.*

CAP. II.

Omnes (*homines*) cum ſuis proprijs corporibus reſurgent. quae nunc geſtant; vt recipiant ſecundum merita ſua, ſiue bona fuerint, ſiue mala, illi cum diabolo poenam perpetuam, & iſti cum Chriſto gloriam ſempiternam. *Inn.* jjj. *in concil. gen. Later. c.* 1. *De sũma Trinit. c.* 1. *Gregor.* 1x. *& in* 4. *collect.*

CAP. III.

Animam hominis eſſe diuinae ſubſtantiae error Philoſophorum, & Manichaeorum, & Priſcillianiſtarum. *Leo ep.* 91. *c.* 5. *&* 13. *ad Turib. Epiſcop.* CAP. IV.

Plaſmationem humanorum corporum figmentum eſſe diaboli: error Manichaeorum & Priſcillianiſtarum. qui itẽ haeretici carnis reſurrectionem negabant. *Leo d. epiſt.* 91. *c.* 8.

CAP. V.

De creatione corporis, & animae, & de peccato originali: *Leo d. epiſt.* 91. *c.* 9.

CAP. VI.

Animas hominum fuiſſe, & in caeleſti habitatione peccaſſe: error Priſcilianiſtarum. *Leo d. ep.* 91. *c.* 10.

CAP. VII.

Animas, & corpora humana fatalium ſtellarum atq. ſiderum poteſtati ſubiici error Priſcillianiſtarum. *Leo d. epiſt.* 91. *c.* 11. 12. 14.

CAP. IIX.

Quaerendum ab (*Epiſcopo*) ſi credat huius, quam geſtamus, & non alterius carnis reſurrectionem. *Carth.* 1v. *c.* 1. *Burch. lib.* 1. *c.* 8. *Iuo par.* 5. *c.* 62. *decr.* *Diſtin.* 23 *Qui Epiſcopus. c.* 2

CAP. IX.

Reſurrectionem futuram humanae credimus carnis. Animam hominis non diuinae eſſe ſubſtantiae, aut Dei Patris; ſed creaturam dicimus Dei volũtate creatam. *Tolet.* 1. *in fine, ſiue conc. Aquis Celenis habit in aſſerit. fidei.* CAP. X.

Si quis dixerit, vel crediderit corpora humana nõ reſurgere poſt mortẽ: anathema ſit. *Tolet.* j. *in fine, ſiue d. conc. Aquis Celen. hab.*

CAP. XI.

Si quis dixerit, vel crediderit animam huma-

humanam Dei portionem, vel Dei eſſe ſubſtantiam; anathema ſit. *Tolet. i. in fin. ſiue d. tonci. Aquis Celen. hab.*

CAP. XII.

Si quis animas humanas, vel angelos, ex Dei credit ſubſtātia extitiſſe, ſicut Manichæus, & Priſcillianus dixerunt: anathema ſit. *Brac. c. 5.*

CAP. XIII.

Si quis animas humanas, dicit prius in caeleſti habitatione peccaſſe, & pro hoc in corpora humana in terram deiectas, ſicut Priſcillianus dixit: anathema ſit. *Brac. c. 6.*

CAP. XIV.

Si quis animas, & corpora humana fatali ſigno credit adſtringi, ſicut pagani, & Priſcillianus dixerunt: anathema ſit. *Brac. c. 9.*

CAP. XV.

† vel f. Si qui duodecim ſigna, id eſt † ſidera, quae Mathematici obſeruare ſolent, per ſingula animae, vel corporis membra diſſipata credūt, & nominibus Patriarcharum adſcripta dicunt, ſicut Priſcillianus dixit: anathema ſit. *Brac. c. 10.*

CAP. XVI.

Si quis plaſmationem humani corporis, diaboli dicit figmentum eſſe, & cōceptiones in vteris matrum, operibus dicit daemonum figurari; propter quod reſurrectionem carnis nō credit, ſicut Manichaeus, & Priſcillianus dixerunt: anathema ſit. *Brac. c. 12.*

CAP. XVII.

Hoc exemplo capitis noſtri cōfitemur vera fide † reſurrectionem carnis omniū mortuorum: nec in aëre, vel qualibet alia carne, vt quidam delirant, reſurrecturos nos credimus; ſed in iſta, qua viuimus, conſiſtimus, & mouemur. &c. *Tolet. xi. in prol. in fine.* († veram fieri)

CAP. XIIX.

Exemplum nobis *(Christus)* ſua reſurrectione impendit; vt ſicut ille viuificans nos, poſt duos dies die tertio viuus reſurrexit a mortuis; ſic nos etiam in huius ſaeculi fine reſurrecturos vſquequaque credamus: non in aerea, vel in phantaſticae viſionis vmbra, vt quorūdam improbanda opinio præſtruit, ſed in veridicae carnis ſubſtantia, in qua nūc ſumus, & viuimus. *Tolet. xvi. in confeſſione fidei prope finem.*

CAP. XIX.

Exemplo capitis noſtri, in hac carne, qua nunc ſumus, & mouemur, reſurrecturos nos credimus. *Vorm. in prin.*

Contra Pelagianos, quì gratiam diuinam non eſſe neceſſariam, ſed liberum arbitriū homini ſufficere dicebant. Tit. XXXIX.

CAP. I.

Excommunicantur, qui aſſentiuntur Caeleſtio. *Epheſ. c. 1. G.*

CAP. II.

Contra Pelagianos, *Inno. epiſt. 25. ad concil. Carthag. & epiſt. 26. ad concil. Mileuit. & epiſt. 27. ad Aurelium, Alypium, Auguſtinū, & alios.*

CAP. III.

Quiſquis huic aſſentiens videtur eſſe ſententiae, qua dicat adiutorio nobis non opus eſſe diuino, inimicum ſe catholicae fidei, & Dei beneficio profitetur ingratum. Nam nec noſtra communione ſunt digni, quā prædicando taliter polluerunt. &c. *Inno. epiſt. 25. poſt med. ad concil. Carthag.*

CAP. IV.

Cum in omnibus diuinis paginis volūtati liberae, non niſi adiutorium Dei legamus eſſe nectendum; eamque nihil poſſe caeleſtibus praeſidiis deſtitutam: quonam modo huic ſoli poſſibilitatem hanc pertinaciter defendentes, ſibimet, immo, quod eſt dignius dolore communi, plurimis Pelagius, Caeleſtiusq. perſuadent. &c. *Inno. ad concil. Mileu. epiſt. 26. in med.*

CAP. V.

Cōtra Pelagium, & Caeleſtium de gratia, & libero arbitrio multa; *Caeleſtin. epiſt. 1. c. 3. & poſtea.*

CAP. VI.

In praeuaricatione Adae omnes homines naturalem poſſibilitatem, & innocentiam perdidiſſe, & neminem de profundo illius ruinae per liberum arbitrium poſſe conſurgere, niſi eum gratia Dei miſerentis erexerit, pronunciante beatæ memoriae Innocentio Papa, atque dicente in epiſtola ad Carthaginenſe concilium: Liberum enim arbitriū olim ille perpeſſus, dū ſuis inconſultius vtitur bonis, cadēs, in praeuaricationis profunda demerſus eſt: & nihil, quemadmodum exinde reſurgere poſſet, inuenit: ſuaque in aeternum libertate deceptus, huius † ruina iacuiſſet opreſſus, niſi eum poſtea Chriſti per ſuam gratiam releuaſſet aduentus, qui per nouae regenerationis purificationem omne praeteriti peccati vitiū ſui baptiſmatis lauacro purgauit. *Caeleſt. epiſt. 1. c. 4. Inno. ep. 25. ad concil. Carth. poſt med.* († huiuſmodi f.)

CAP. VII.

Neminem eſſe per ſemetipſum bonum, niſi participationem ſui ille donet, qui ſolus eſt bonus. Quod in eiſdem ſcriptis eiuſdem Pōtificis ſententia proteſtatur dicens: Nūquid nos de eorum poſt haec rectum mētibus aeſtimemus, qui ſibi ſe putant deberi, quod boni ſunt; nec illum conſiderant, cuius cotidie gratiam conſequuntur; qui ſine illo tantum ſe aſſequi poſſe confidunt? *Caeleſt. d. ep. 1. c. 5. Inno. ep. 25. ad concil. Carth. poſt prin.*

CAP. IIX.

Neminem etiam baptiſmatis gratia renouatum, idoneum eſſe ad ſuperandas diaboli inſidias, & ad euincendas carnis concupiſcētias, niſi per cotidianum adiutorium Dei

perſeuerantiam bonae conuerſationis acceperit. Quod eiuſdem Antiſtitis in eiſdem paginis doctrina confirmat, dicens: Nam quāuis hominem redemiſſet a praeteritis illè peccatis; tamen ſciēs iterum poſſe peccare, ad reparationem ſibi &c. multa ſeruauit, cotidiana praeſtās illi remedia, quibus niſi freti, confiſique nitamur, nullatenus humanos vincere poterimus errores. Neceſſe eſt enim, vt quo auxiliante vincimus, eo iterum non adiuuante vincamur. *Caeleſt. d. epiſt. 1. c. 6. Inno. vbi ſupra poſt med.*

CAP. IX.

Quod nemo, niſi per gratiam, libero bene vtatur arbitrio, idem magiſter in epiſtola ad Mileuitanum concilium data praedicat, dicens: Aduerte tandem, o prauiſſimarum mētium peruerſa doctrina, quod primum hominem ita libertas ipſa decepit; vt dum indulgentius fraenis eius vtitur, in praeuaricationem praeſumptionis conciderit. Nec ex hac potuit erui, niſi ei prouidentia regenerationis ſtatū priſtinae libertatis Chriſti Domini reformaſſet aduentus. *Caleſt. epiſt. 1. c. 7. Inn. epiſt. 26. ad concil. Mileu. in med.*

CAP. X.

Quod omnia ſtudia, & omnia opera ac merita ſanctorum ad Dei gloriam, laudemque referēda ſunt: quia nemo aliunde ei placet, niſi ex eo, quod ipſe donauerit. in quam nos ſententiam dirigit beatae recordationis Papae Zoſimi regularis auctoritas, cum ſcribens ad totius orbis Epiſcopos ait: Nos autem inſtinctu Dei; omnia enim bona ad auctorem ſuum referenda ſunt, vnde naſcuntur; ad fratrum, & coepiſcoporum noſtrorum cōſcientiam vniuerſa retulimus. Hunc autem ſermonem ſinceriſſimae veritatis luce radiātem, tanto Afri Epiſcopi honore venerati ſunt; ita vt ad eundem virum reſcriberent: Illud vero, quod in litteris, quas ad vniuerſas prouincias curaſti eſſe mittendas, poſuiſti, dicens: Nos tamen inſtinctu Dei. &c. ſic accepimus dictum; vt illos, qui contra Dei adiutorium extollunt humani arbitrii libertatem, diſtricto gladio veritatis, velut curſim tranſiens, amputares. &c. Praeparatur volūtas a Domino, & vt boni aliquid agant, paternis inſpirationibus ſuorum ipſe tāgit corda fidelium. *Rom. 8. c.* Quotquot enim ſpiritu Dei aguntur, hi filii ſunt Dei; vt nec noſtrum deeſſe ſentiamus arbitrium, & in bonis quibuſq. voluntatis humanae ſingulis motibus magis illius valere non dubitemus auxilium. *Caeleſt. epiſt. 1. c. 8.*

CAP. XI.

Quod ita Deus in cordibus hominum, atque in ipſo libero operetur arbitrio, vt ſancta cogitatio, pium conſilium, omniſque motus bonae volūtatis ex Deo ſit; quia per illum aliquid boni poſſumus, ſine quo nihil poſſumus (*Zoſimus ibidem ait.*) Quod ergo tempus interuenit, quo eius non egeamus auxilio? In omnibus igitur actibus, cauſis, cogitationibus, motibus adiutor, & protector orandus eſt. &c. *Caeleſt. epiſtol. 1. c. 9.*

CAP. XII.

Illud, quod intra Carthaginenſis ſynodi decreta cōſtitutum eſt, quaſi proprium Apoſtolicae ſedis amplectimur, quod ſcilicet tertio capitulo definitum eſt; vt quicumque dixerit gratiam Dei, qua iuſtificamur per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum, ad ſolam remiſſionem peccatorum valere, quae iam cōmiſſa ſunt; non etiam ad adiutorium, vt non committantur: anathema ſit. *De conſ. d. 4. c. 154. placuit.* Et capite quarto. Si quis dixerit gratiam Dei per Ieſum Chriſtum, propter hoc tantum nos adiuuare ad non peccandum; quia per ipſam nobis reuelatur, & aperitur intelligentia mandatorum; vt ſciamus quid appetere, & quid vitare debeamus; non autem per illam nobis praeſtari, vt quod faciendum cognouimus, etiam facere diligamus, atque valeamus: anathema ſit. &c. *e. d. c. 155 quiſquis.* Item quinto capite. Quiſquis dixerit, ideo nobis gratiam iuſtificationis dari; vt quod facere per liberum arbitrium iubemur, facilius poſſimus implere per gratiam; tamquam etſi gratia non daretur, non quidem facile, ſed tamen poſſimus etiam ſine illa diuina implere mādata: anathema ſit. &c. *e. d. c. vlt. placuit.* *Caeleſt. epiſt. 1. c. 10. Mileu. c. 3. 4. 5. L. Afr. 78. 79. 80. L Carth. 112. 113 114. G. Vid. Auguſt. c. 28. de dogm. eccleſ. Bur. lib. 20. c. 18. Iuo par. 17. c. 30. decr.*

CAP. XIII.

Non dubitamus ab ipſius (*Dei*) gratia omnia hominis merita praeueniri, per quem fit, vt aliquid boni, & velle incipiamus, & facere. Quo vtique auxilio, & munere Dei non aufertur liberum arbitrium, ſed liberatur; vt de tenebroſo lucidum, de prauo rectū de languido ſanum, de imprudente ſit prouidum. Tanta enim erga omnes homines eſt bonitas Dei, vt noſtra velit eſſe merita, quae ſunt ipſius dona. &c. *Caeleſt. epiſt. 1. c. 12.*

CAP. XIV.

Ad confitendum gratiam Dei, cuius operi, ac dignationi nihil penitus ſubtrahendū eſt ſatis ſufficere credimus, quidquid ſecundum praedictas regulas, Apoſtolicae ſedis nos ſcripta docuerunt: vt prorſus non opinemur catholicum, quod apparuit praefixis ſententiis eſſe contrarium. *Caeleſt. d. epiſt. 1. c. 13*

CAP. XV.

De recipiendis Pelagianis, & Caeleſtianis, ſi reſipiſcunt; ita tamen, vt ſuum damnent errorē, & auctorem illius. *Leo epiſt. 83. ad Septimium Epiſc.*

CAP. XVI.

Hoc ſibi tota arte fallendi (*Pelagiani*) niſi intelligantur, excipiunt; vt gratia *Dei* ſecūdum merita dari accipientiū ſentiatur. Quae niſi gratis detur, non eſt gratia ſed merces,

Epheſ.2.b retributioque meritorum, dicẽte beato Apoſtolo: Gratia ſalui facti eſtis per fidem, & hoc non ex vobis, ſed Dei donum eſt; non ex operibus, ne forte quis extollatur. Ipſius enim ſumus figmentum, creati in Chriſto Ieſu in operibus, quæ praeparauit Deus; vt in illis ambulemus. *Leo epiſt. 84. ad Aquileien. Epiſcop. in med.*

C A P. XVII.

Contra Pelagianos, *Concil. Carthagin. ep. ad Innocen. ante epiſt. 25. & concil. Mileuit. ad eundem Innocen. ante ep. 26. & epiſt. Aurelii, & aliorum poſt epiſtolam 26. Innocẽtii.*

C A P. XIIX.

Id enim agunt iſti (*Caeleſtius, & Pelagius*) vt non defendendo, ſed potius in ſacrilegam ſuperbiam extollendo liberum arbitrium, nullum relinquãt locum gratiæ Dei, qua Chriſtiani ſumus; qua & id ipſum noſtrae voluntatis arbitrium vere fit liberum, dum a carnalium concupiſcentiarum domi-
Ioan. 8. d. natione liberatur, dicente Domino: Si vos filius liberauerit, tunc vere liberi eritis. quod auxiliũ fides impetrat, quae eſt in Chriſto Ieſu domino noſtro. &c. Quicumque dogmatizat, & affirmat humanam ſibi ad vincenda peccata, & Dei mandata facienda, ſufficere poſſe naturam; & eo modo gratiae Dei, quae ſanctorum euidentius orationibus declaratur, aduerſarius inuenitur: & quicumque negat, paruulos per baptiſmum Chriſti a perditione liberari, & ſalutem percipere ſempiternam: anathema ſit. *Carth. concil. epiſt. ad Inno. poſt prin. & in fin. ante ep. 25. eiuſd.*

CAP. XIX.

Haec interim duo, quibus omnino totum, quod Chriſtiani ſumus, conantur (*Pelagiani*) euertere, quae fidelia corda ſuſtineant? non eſſe rogandum Deum, vt contra peccati malum, atque ad operandam iuſtitiam ſit noſter adiutor: & non opitulari paruulis ad conſequẽdam vitam aeternam Chriſtiani gratiae ſacramentum? *Mileuit. concil. ad Innocen. in med. ante epiſtol. 26. eiuſd.*

C A P. XX.

Contra Pelagium Hieroſolymis praecipue ſanctus filius tuus, frater, & compresbyter noſter Hieronymus conflixit. *Mile. conc. ad Inno. ibid. ante fi.*

C A P. XXI.

Si quis inuocationem humanam gratiae Dei dicit poſſe conferri, non autem ipſam gratiam facere, vt inuocetur a nobis; con-
Eſa. 65 a. tradicit Eſaiae Prophetae, vel Apoſtolo idẽ
Rom. 10. d dicenti: Inuentus ſum non quaerentibus me: Palam apparui his, qui me non interrogabant. *Arauſ. ij. c. 3.*

C A P. XXII.

Si quis, vt a peccato purgemur, voluntatẽ noſtram Deum expectare contendit, non autem vt etiam purgari velimus, per ſancti Spiritus infuſionem, & operationem in nos fieri confitetur; reſiſtit ipſi Spiritui ſancto, per Salomonem dicenti: Praeparatur voluntas a Domino; & Apoſtolo ſalubriter praedicãti: Deus eſt, qui operatur in nobis, & vel *Phil. 2. b.*
& ſe perficere ꝓ bona volũtate. *Arauſ. ij. c. 4.*

C A P. XXIII.

Si quis ſicut augmentum, ita etiam initiũ fidei ipſum credulitatis affectum, quo in eũ credimus, qui iuſtificat impium, & ad regenerationem baptiſmatis peruenimus, non per gratiae donum, id eſt per inſpirationem Spiritus ſancti corrigentem voluntatem noſtram ab infidelitate ad fidem, ab impietate ad pietatem; & naturaliter nobis ineſſe dicit Apoſtolicis dogmatibus aduerſarius appro-
batur, beato Paulo dicente: Cõfidimus, quia, *Philip 1 a*
qui coepit in vobis bonum opus, perficiet vſque in diem Domini noſtri Ieſu Chriſti. Et
illud: Vobis datum eſt pro Chriſto, non *Ibid. d.*
ſolum, vt in eum credatis, ſed etiam vt pro illo patiamini. Et, Gratia ſalui facti eſtis
per fidem, non ex vobis; Dei enim donum *Epheſ. 2. b*
eſt. &c. *Arauſ. ij. c. 5.*

C A P. XXIV.

Si quis ſine gratia Dei, credentibus volẽtibus, deſiderantibus, conantibus, laborantibus, vigilantibus, ſtudentibus, petentibus, quaerentibus, pulſantibus, nobis miſericordiam dicit conferri, non autem diuinitus, vt credamus, velimus, vel haec omnia, ſicut oportet, agere valeamus, per infuſionem, & inſpirationem ſancti Spiritus in nobis fieri confitetur, aut humilitati, aut obedientiae humanae ſubiungit gratiae adiutorium, nec vt obediẽs, & humillimus, ipſius gratiae donum eſſe conſentit, reſiſtit Apoſtolo dicenti:
Quid habes, quod non accepiſti? &, Gratia *1. Cor. 4. b. & 15. d*
Dei ſum id, quod ſum. *Arauſ. ij. c. 6.*

C A P. XXV.

Si quis per naturae vigorem bonum aliquod, quod ad ſalutem pertinet vitae aeternae, cogitare, aut eligere, ſiue ſalutari praedicationi conſentire poſſe confirmat, abſque illuminatione, & inſpiratione Spiritus ſancti, qui dat omnibus ſuauitatem in conſentiendo, & credendo veritati; haeretico fallitur ſpiritu, non intelligens vocem Dei in
Euangelio dicẽtis: Sine me nihil poteſtis facere. & illud Apoſtoli: Numquid idonei *Ioan. 15. d.*
ſumus cogitare aliquid a nobis, quaſi ex nobis? ſed ſufficientia noſtra ex Deo eſt. *Arauſ. ij. c. 7.* *2. Cor. 3. b*

C A P. XXVI.

Si quis alius miſericordia, alius vero per liberum arbitrium, quod in omnibus, qui de praeuaricatione primi hominis nati ſunt, cõſtanti ſaeuitia hominem ad gratiam baptiſmi porſe venire cõtendit, aſſecta fide probatur alienus. is enim, non omnium liberum arbitrium per peccatum primi hominis aſſerit infirmatum, aut certe ita laeſum putat vt tamen quidam valeant, ſine reuelatione Dei, myſterium ſalutis aeternae per ſemetipſos poſſe conquirere. Quod quam

ſit contrarium, ipſe Dominus probat, qui non Ioan.6.e. aliquos, ſed neminem ad ſe poſſe venire teſtatur, niſi quem Pater attraxerit, ſicut & Petro dicit: Beatus es Simon Bariona; quia Mat.16.c caro, & ſanguis non reuelauit tibi, ſed Pater 1.Cor.12.d. meus, qui in caelis eſt. Et Apoſtolus: Nemo poteſt dicere Dominum Ieſum Chriſtum, niſi in Spiritu ſancto. *Arauſ.ij.c.8.*

CAP. XXVII.

Diuini eſt muneris, cum & recte cogitamus, & pedes noſtros a falſitate, & iniuſtitia tenemus. Quotiens enim bona agimus, Deus in nobis, atque nobiſcum, vt operemur, operatur. *Arauſ.ij.c.9.*

CAP. XXIIX.

Adiutorium Dei etiam renatis, ac ſanctis ſemper eſt implorandum, vt ad finem bonum peruenire, vel in bono poſſint opere perdurare. *Arauſ.ij.c.10.*

CAP. XXIX.

Nemo quidquã Domino recte voverit, niſi ab ipſo acceperit; ſicut legitur: Quae de ma- 1. Para. 29.d. nu tua accepimus, damus tibi. *Arauſ.ij.c.11.*

CAP. XXX.

Tales nos amat Deus, quales futuri ſumus ipſius dono, nõ quales ſumus noſtro merito. *Arauſ.ij.c. 12.*

CAP. XXXI.

Arbitrium voluntatis in primo homine infirmatum, niſi per gratiam baptiſmi non poteſt reparari. Quod amiſſum, niſi a quo po- Io n. 8.6. tuit dari, non poteſt reddi. Vnde ipſa veritas dicit: Si vos Filius liberauerit, tunc vere liberi eritis. *Arauſ.c.13.*

CAP. XXXII.

Nullus miſer de quacumque miſeria liberatur, niſi qui Dei miſericordia praeueni- Pſal.78. tur, ſicut dicit Pſalmiſta: Cito anticipet nos Pſal. 58. miſericordia tua Domine. Et illud: Deus meus, miſericordia eius praeuenit me. *Arauſ.ij.c.14.*

CAP. XXXIII.

Ab eo, quod formauit Deus, mutatur Adam, ſed in peius per iniquitatem ſuam. ab eo, quod operata eſt iniquitas, mutatur fidelis, ſed in melius per gratiam Dei. illa ergo mutatio fuit praeuaricatoris primi: Pſal. 76. haec ſecundum Pſalmiſtam, mutatio dexterae excelſi. *Arauſ.ij.c.15.*

CAP. XXXIV.

1. Cor. 4. b. Nemo ex eo, quod videtur habere, glorietur, tamquam non acceperit: aut ideo ſe putet accepiſſe, quia litera extrinſecus, vel vt legitur, apparuit, vel vt audiretur, ſonuit. Nam ſicut Apoſtolus dicit: Si per Gal. 2.d. legem iuſtitia, ergo Chriſtus gratis mortuus eſt. Aſcendens in altum, captiuam duxit captiuitatem, dedit dona hominibus. Ephes.4.b & Pſal. 67. Inde habet, quicumque habet. Quisquis autem inde ſe habere negat, aut vere non Mat.25.c habet, aut id, quod habet, auferetur ab eo. *Arauſ.ij.c.16.*

CAP. XXXV.

Fortitudinem gentilium mundana cupiditas, fortitudinem Chriſtianorum Dei caritas facie, quae diffuſa eſt in cordibus noſtris Rom. 5.d. non per voluntatis arbitrium, ſed per Spiritũ ſanctum, qui datus eſt nobis, nullis meritis gratiam praeueniẽtibus. *Arauſ.ij.c.17.*

CAP. XXXVI.

Debetur merces bonis operibus, ſi fiant: ſed gratia, quae non debetur, praecedit, vt fiant. *Arauſ.c.18.*

CAP. XXXVII.

Natura humana, etiam ſi in illa integritate, in qua eſt condita, permaneret, nullo modo ſe ipſam, creatore ſuo non adiuuante ſeruaret. Vnde cum ſine gratia Dei ſalutem non poſſit cuſtodire, quam accepit, quomodo ſine Dei gratia poterit reparare, quod perdidit? *Arauſ.ij.c.19.*

CAP. XXXIIX.

Multa in homine bona fiunt; quae non facit homo. Nulla vero facit homo bona quae Iſa.26.d. non Deus praeſtet, vt faciat homo. *Arauſ.ij.c. 20.*

CAP. XXXIX.

Sicut eis, qui volentes in lege iuſtificari, & a gratia exciderunt, veriſsime dicit Apo- Gal. 2.d. ſtolus: Si ex lege iuſtitia eſt, ergo Chriſtus gratis mortuus eſt. Iam hic enim erat lex, & non iuſtificabat: iam hic erat & natura, & non iuſtificabat: ideo Chriſtus nõ gratis mortuus eſt, vt & lex per illum impleretur, qui dixit: Nõ veni legem ſoluere, ſed adimplere: Mat. 5.c. & natura per Adam perdita, per illum repararetur, qui dixit, veniſſe ſe quaerere, & ſaluare, quod perierat. *Arauſ.ij.c.21.* Luc.19.b.

CAP. XL.

Nemo habet de ſuo, niſi mendacium, & peccatum. Si quis autem habet homo veritatem, atque iuſtitiam; ab illo fonte eſt, quem debemus ſitire in hac eremo, vt ex eo, quaſi guttis quibuſdam irrorati non deficiamus in via. *Arauſ.ij.c.22.*

CAP. XLI.

Suam voluntatem homines faciunt, non Dei, quando id agunt, quod Deo diſplicet. Quando autem ita faciunt, quod volunt, vt diuinae ſeruiant volũtati; quamuis volentes agant, quod agunt; illorum tamen voluntas eſt, a quo praeparatur, & iubetur, quod volũt. *Arauſ.ij.c.23.*

CAP. XLII.

Ita ſunt in vite palmites, vt viti nihil conferant; ſed inde accipiant, vnde viuant. Sic Ioan.15.d. quippe vitis eſt in palmitibus, vt vitale ſubminiſtret eis, non ſumat ab eis. Ac per hoc & manentem in ſe habere Chriſtum, & manere in Chriſto, diſcipulis prodeſt, & nõ Chriſto. nam praeciſo palmite, poteſt de viua radice alius pullulare; qui autem praeciſus eſt, non poteſt ſine radice viuere. *Arauſ.ij.c.24.*

CAP. XLIII.

Per peccatum primi hominis ita inclinatum, & attenuatum fuit liberum arbitrium;

vt

vt nullus poſtea aut diligere Deum, ſicut oportuit, aut credere in Deum, aut operari propter Deum, quod bonum eſt, poſſit, niſi gratia eum, & miſericordia diuina praeuenerit. &c. *Arauſ.* 11. c. 25.

CAP. XLIV.

Diſtin 45 c. 5. de Iudaeis. Sicut homo propria arbitrii voluntate ſerpenti obediens perijt; ſic vocante ſe gratia Dei propriae mentis conuerſione homo quiſq. credendo ſaluatur. Ergo non vi, ſed libera arbitrii voluntate, *(Iudaei)* vt conuertantur ſuadendi ſunt, non penitus impellendi. *Tolet. iv. c. 56. Burch. lib. 4. c. 82. Iuo lib. 1. tit. 2. c. 65. panorm. & par. 1. c. 276. & par. 13. c. 94. decr.*

CAP. XLV.

De gratia, per quam ſaluantur credentes, & ſine qua rationalis creatura numquam beata vixit, & de libero arbitrio, per peccatũ in primo homine infirmato, ſed per gratiam Domini Ieſu fidelibus eius redintegrato, & ſanato, id ipſum conſtantiſſime, & fide plena fatemur, quod ſanctiſſimi Patres auctoritate ſacrarum ſcripturarum nobis tenendum reliquerunt; quod Africana, quod Arauſica ſynodus profeſſa eſt, quod beatiſſimi Pontifices Apoſtolicae ſedis, catholica fide tenuerunt. Sed & de natura, & gratia in aliam partem nullo modo declinare praeſumentes ineptas autem quaeſtiunculas & c. penitus reſpuimus, & vt fraterna caritas cauendo a talibus auditum caſtiget, Chriſti amore monemus. *Valent. ſub Lothario. c. 6.*

CAP. XLVI.

Vnde ſatis apparet, quod ad non peccandum, id eſt, ad non male faciendum, quamuis eſſe non dubitetur liberum arbitrium voluntatis, tamen eius poteſtas non ſufficiat, niſi adiuuetur infirmitas. &c. *Aurel. & alij ad Inno. ante med. ante epiſ. 27. eiuſdem.*

CAP. XLVII.

Dogmata catholicorum contra dogmata Pelagii: *Poſt epiſtolam Aurel. Carthagin. Epiſcopi, quae circumfertur inter epiſtolas Leonis in editione veteri ante epiſt. 73.*

De baptiſmo pueris neceſſario, & de peccato originali: contra Pelagianos, & alios haereticos. Tit. XL.

CAP. I.

TAlis erat omnium a primis ducta genitoribus cauſa mortaliũ; vt orignali peccato tranſeunte per poſteros, nullus *Ioan. 1. b.* poenam damnationis euaderet, niſi Verbũ caro fieret, & habitaret in nobis, in ea ſcilicet natura, quae noſtri & ſanguinis eſſet, & generis. &c. *Leo in ſyn. Rom. epiſt. 22. ad clerum, & plebem CP. ante fin.*

CAP. II.

Eos, qui religioſitatis ſpeciem ſimulãtes, Dominici corporis, & ſanguinis ſacramentũ baptiſma puerorum, ſacerdotium, & ceteros eccleſiaſticos ordines, & legitimarum damnant foedera nuptiarum; tamquam haereticos ab Eccleſia Dei pellimus, & damnamus, & per poteſtates exteras coerceri praecipimus. Defenſores quoq. ipſorum eiuſdem damnationis vinculo innodamus. *Inno. ij. in ſyn. Rom. c. 17.*

CAP. III.

Nec putetis, quod etiam ſi omnem pietatem colatis, omnẽque iuſtitiam, baptiſmum vero non accipiatis, ſpem poſſitis habere apud Deum; immo maiori poena digni eritis, qui bona opera non bene operati eſtis. Confertur enim meritum homini ex bonis geſtis, ſed ſi ita gerantur, ſicut Deus iubet. Deus autem iuſſit omnem colẽtem ſe baptiſmo conſignari. Quod ſi vos renueritis, vt veſtrae voluntati magis, quam Dei obtemperetis; contrarii ſine dubio, & inimici eſtis voluntati eius. &c. Siue enim iuſtus, ſiue ſit iniuſtus, baptiſmus ei per omnia neceſſarius eſt. Iuſto quidem, vt impleantur in eo perfectio & regeneretur Deo: iniuſto vero, vt peccatorum, quae geſſit, remiſſio cõcedatur. Omnibus ergo feſtinandum eſt, ſine mora renaſci Deo. *Clem. epiſt. 4 poſt med.*

CAP. IV.

Liberum arbitrium olim perpeſſus, dum ſuis inconſultius *(homo)* vtitur bonis, cadens in praeuaricationis profunda demerſus eſt: & nihil quemadmodum exinde ſurgere poſſet, inuenit: ſuaque in aeternum libertate deceptus, huic ruinae iacuiſſet oppreſſus, niſi eum poſtea Chriſti, per ſuam gratiam, releuaſſet aduentus; qui per nouae regenerationis purificationem, praeteritum omne vitiũ ſui baptiſmatis lauacro purgauit: & eius cõfirmans ſtatum, quo rectius, conſtabiliuſque procederet, tamen ſuam gratiam in poſterũ non denegauit. &c. *Inno. epiſt. 25. ad con. Cartha. poſt med. Caeleſt. epiſt. 1. c. 4.*

CAP. V.

Pueros paruulos, ſi nullis imbuãtur Chriſtianae gratiae ſacramentis, habituros vitam aeternam nequaquam, Chriſtiana praeſumptione contendunt *(Pelagius, & Caeleſtius)* &c. Non opitulari paruulis ad conſequendam vitam aeternam Chriſtianae gratiae ſacramentum. *Mileu. concil. ad Innocent. poſt principium.*

CAP. VI.

Illud, quod *(Pelagium, & Caeleſtiũ)* veſtra fraternitas aſſerit praedicare; paruulos aeternae vitae praemiis abſque baptiſmatis gratia poſſe donari, perfatuum eſt. Niſi enim manducauerint carnem filii hominis, & biberint ſanguinem eius; non habebunt vitam in ſemetipſis. qui autem hanc in eis ſine regeneratione defendunt; videntur mihi ipſum baptiſmum velle caſſare. &c. Sinite infantes, & nolite eos prohibere venire ad me; talium eſt enim regnum caelorum. &c. *Ioa 6. f.* *Matt. 19.*

Inno. ep. 26. ad concil. Mileuit. ante fin.

CAP. VII.

In praeuaricatione Adae, omnes homines naturalem poſſibilitatem, & innocent iam perdiderunt. &c. *Caeleſt. ep. 1. c. 4.*

CAP. IIX.

Illud quod circa baptizandos in vniuerſo mundo ſancta Eccleſia vniformiter agit, non otioſo contemplamur intuitu; cum ſiue paruuli, ſiue iuuenes ad regenerationis veniunt ſacramentum; non prius fontem vitae adeunt, quam exorciſmis, & exufflationibus clericorum, ſpiritus ab eis immundus abigatur: vt tunc vere appareat, quomodo Princeps mundi huius mittatur foras, & quo modo prius alligetur fortis & deinceps vaſa eius diripiantur, in poſſeſſionem tranſlata victoris, qui captiuam ducit captiuitatem, & dat dona hominibus. *Caeleſ. epiſt. 1. c. 12. Burch. lib. 4. c. 10. Iuo par. 1. c. 205 decr.*

Ioā c. 12. Matt. 12. Marc. 3. Epheſ 4 Pſal. 67.

CAP. IX.

Paruulos dicunt (*Pelagiani*) ſi ſine baptiſmo hinc de ſaeculo exierint, non poſſe damnari, neque reos in peccato Adae teneri; ſed ad Regnum Dei, vel ad vitam aeternam, ſine vlla cunctatione venire; cum Apoſtolus dicat: Per vnum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors; & ita in omnes homines pertranſit; propter quod & ipſi paruuli baptizantur. &c. A paruulo recens nato, vſque ad decrepitum ſenem, quam liber corporis aetatem gerant, ſicut nullus prohibendus eſt a baptiſmo; ita nullus eſt, qui non peccato moriatur in baptiſmo. Sed paruuli originali: maiores autem, etiam his omnibus moriuntur peccatis, quaecumque male viuendo addidere ad illud, quod naſcendo traxere. *Leo epiſt. 84. ad Nicetam. Aquilei. Epiſcop. ante med. & ante fi. Iuo par 17. c. 4. decr.*

Rom. 5. b. De conſ. d 4. c. 154.

CAP. X.

Omnem hominem in corporis, animaeque ſubſtantiam conditore vniuerſitatis formari atque animari intra materna viſcera (*catholica fides*) confitetur, manente quidem illo peccati, mortalitatiſque contagio, quod in prolem a primo parente tranſcurrit; ſed regenerationis ſacramento ſubueniente, quo per Spiritum ſanctum promiſsionis filii renaſcuntur, non in vtero carnis, ſed in virtute baptiſmatis. &c. *Leo ep 91. ad Turibiū, c. 9.*

CAP. XI.

Fides catholica conſtanter praedicat, atq. veraciter; quod animae hominum, prius quam ſuis inſpirentur corporibus, non fuerunt, nec ab vllo incorporentur, niſi ab opifice Deo, qui & ipſarum eſt creator, & corporum. Et quia per primi hominis praeuaricationem tota humani generis propago vitiata ſit, neminem poſſe a condicione veteris hominis liberari, niſi per ſacramentum baptiſmatis Chriſti, in quo nulla eſt diſcretio renatorum, dicente Apoſtolo: Quicumque enim in Chriſto baptizati eſtis, Chriſtum induiſtis. &c. *Leo d. epiſt. 91. c. 10.*

Gal. 3. d.

CAP. XII.

Pelagius, qui in Epheſina ſynodo damnatus eſt, ea intentione hoc dixit; vt oſtenderet, nos a Chriſto vacue redemptos: ſi nos per Adam in anima mortui non ſumus. &c. *Greg. li. 5. regiſt. ep. 14. c. 114. Narſi Comiti poſt prin.*

CAP. XXIII.

Cum Caeleſtius, atque Pelagius in ea ſynodo (*Epheſina*) ſint damnati; quomodo poterant illa capitula recipi, quorum damnabantur auctores? *Gregor. lib. 7. reg. epiſt. 47. ind. 2. ad Anaſt. Antioch. prope fin.*

De haeret. c. 4 Greg. ix. & in 1. collect.

CAP. XIV.

In extremo epiſtolae quaeſiſti, quid eis reſpondendum ſit, qui dilectionem tuam de paruulorum animabus requirunt, qui ſine gratia baptiſmatis moriūtur. &c. Illud incertum non eſt; quia niſi ſacri baptiſmatis gratia fuerit renatus homo, omnis anima originalis peccati vinculis eſt obſtricta. Hinc enim ſcriptum eſt: Non eſt mundus in conſpectu eius, nec vnius diei infans ſuper terram. Hinc Dauid ait: In iniquitatibus conceptus ſum, & in delictis peperit me mater mea. Hinc ipſa veritas dicit: Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto, non introibit in regnum caelorum. Hinc Paulus Apoſtolus ait: Sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Chriſto omnes viuificabuntur. Cur ergo infans, qui nihil egit, in conſpectu omnipotentis Dei non valet eſſe mūdus? cur Pſalmiſta ex legitimo coniugio prolatus, in iniquitate conceptus eſt? cur niſi qui mundatus aqua baptiſmatis fuerit, mundus non eſt? Cur in Adam omnis homo moritur, ſi originalis peccati vinculis non tenetur? ſed quia genus humanum in parente primo, velut in radice putruit, & ariditatem traxit in ramis. Et inde omnis homo cum peccato naſcitur, vnde primus homo permanere noluit ſine peccato. *Gregorius ad Secundinum incluſum, lib. 7. regiſt. epiſt. 53.*

Ioan. 3. a. Iob. 25. Pſa. 50. b. Ioan. 3. a. 1. Cor. 15 e.

CAP. XV.

Primi parentes cum in paradiſo deliquiſſent, immortalitatem, quam acceperant, recto Dei iudicio perdiderunt. &c. immortalitatem homini pro peccato ſuo abſtulit. &c. Baptizari autem quod genuerit mulier, ſi mortis periculo vrgetur, vel ipſa hora, qua natum eſt, nullo modo prohibetur. &c. Ex culpa primi hominis factum eſt, vt eſuriamus. *Greg. ad interrog. Aug. c. 10.*

CAP. XVI.

Si etiam grauiſſimis delictoribus, & in Deum multum ante peccātibus cum poſtea crediderint, remiſſio peccatorum datur, & a baptiſmo, atque gratia nemo prohibetur, quanto magis prohiberi non debet infans, qui recens natus nihil peccauit, niſi quod ſecundum Adam carnaliter natus

contagium

contagium mortis antiquae prima natiuitate contraxit? qui ad remiſſam peccatorū accipiendam hoc ipſo facilius accedit; quod illi remittuntur non propria, ſed aliena peccata. &c. *Concil. apud Cypri. lib. 3. ep. 8. ad Fidum presbyt. ante fin.*

CAP. XVII.

Paruulos etiam propter ſalutem, quæ per Saluatorem Chriſtum datur, baptizādos (*Pelagius et Cæleſtius*) negant, ac ſic eos mortifera doctrina in aeternum necant; promittentes etiam ſi non baptizentur, habituros vitā aeternam. &c. Quicumque negat paruulos per baptiſmum Chriſti a perditione liberari, & ſalutem percipere ſempiternam; anathema ſit. *Carth. concil. ad Inno. in fine, ante epiſt. 25. eiuſd.*

CAP. XIIX.

De conſ. d. 4. p. acuit 152. Quicumque dicit, Adam primum hominē mortalem factum, ita vt ſiue peccaret, ſiue non peccaret, moreretur in corpore, hoc eſt, de corpore exiret, non peccati merito, ſed neceſſitate naturae: anathema ſit. *Mileuit. c. 1. Afr. 76. L. Carth.* 110. G. *ex conc. Carth. apud Leo. poſt epi. 72. in veteri edit.* Aug. *cap. 23. de eccleſ. dogmat.*

CAP. XIX.

De conſ. d. 4. c. placuit 153. Placuit, vt quicumque paruulos recentes ab vteris matrum baptizandos negat, aut dicit in remiſsionem quidem peccatorum eos baptizari, ſed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lauacro expietur; vnde fit conſequens, vt in eis forma baptiſmaris, in remiſsionem peccatorum non vere, ſed falſe intelligatur: anathema ſit. Quoniam non aliter intelligendū eſt, quod ait Apoſtolus: Per vnum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines pertranſiit, in quo omnes peccauerunt; niſi quemadmodum Eccleſia catholica vbique diffuſa ſemper intellexit. *Rom. 5. b.* Propter hanc enim regulam fidei, etiam paruuli, qui nihil peccatorū in ſemetipſis adhuc committere potuerunt, ideo in peccatorum remiſsionem veraciter baptizantur, vt in eis regeneratione mundetur, quod generatione traxerunt. *Mileu. c. 2. Afric. c. 77. L. Cartag. c. 11. G. Auguſt. de dog. eccleſ. c. 24. Burch. lib. 4. c. 34. Iuo par. 1. c. 228 decr.*

CAP. XX.

Si quis per offenſam præuaricationis Adæ non totum, id eſt, ſecundum corpus, & animam, in deterius dicit hominem commutatum; ſed animae libertate illaeſa durante, corpus tantummodo corruptioni credit obnoxium, Pelagii errore deceptus: aduerſatur ſcripturae dicenti: Anima, quae peccauerit, ipſa morietur. *Eze. 18. a* Et, Neſcitis, quoniam cui exhibitis vos ſeruos ad obediendum, ſerui eſtis eius, cui obeditis? *Rom. 6. c.* Et, A quo quis ſuperatur, eius et ſeruus addicitur. *2. Pet. 2. e* *Arauſ. ij. c. 1.*

CAP. XXI.

Si quis ſoli Adae praeuaricationem ſuam nō & eius propagini aſſerit nocuiſſe, aut certe mortem tantum corporis, quæ poena peccati eſt, non autem peccatum, quod mors eſt animae, per vnum hominem in omne genus humanum tranſiſſe teſtatur; in iuſtitiam Deo dabit, contradicens Apoſtolo, dicenti: Per vnum hominem peccatum intrauit in mundū, *Rom. 5. b.* & per peccatum mors in omnes homines pertranſiit, in quo omnes peccauerunt. *Arauſ. ij. cap. 2.*

CAP. XXII.

Arbitrium voluntatis in primo homine infirmatum, niſi per gratiam baptiſmi non poteſt reparari. Quod amiſſum, niſi a quo potuit dari, non poteſt reddi. vnde ipſa veritas dicit: Si vos filius liberauit, tunc vere liberi *Ioan. 8. c.* eritis. *Arauſ. ij. c. 13.*

CAP. XIII.

Sicut homo propria arbitrii voluntate ſerpenti obediens periit: ſic vocante ſe gratia *Diſt. 45. c. 5. de Iudaeis.* Dei propriae mentis conuerſione homo quiſque credendo ſaluatur. Ergo non vi, ſed libera arbitrii voluntate, vt conuertantur (*Iudaei*) ſuadendi ſunt, non potius compellendi. *Tolet. iv. c. 56. Burch. lib. 4. c. 82. Iuo lib. 1. tit. 2. c. 65. panor. par. 1. c. 276. & par. 13. cap. 94. decr.*

CAP. XXIV.

Solum filium fatemur ad redemptionem humani generis propter culparum debita, quae per inobedientiam Adae originaliter, & noſtro libero arbitrio contraximus, reſoluenda a ſecreto Patris arcanoque prodiiſſe, & humanitatem ſine peccato de ſancta ſemper virgine Maria aſſumpſiſſe. *Tolet. vi. c. 1.*

CAP. XXV.

Paruulorum infantium vita originali peccato obnoxia, quae nulli propter aetatem diſcernendi, vel expetendi ſenſui aptior iudicetur, niſi ex ſponſione fidelium baptiſmi accipiant ſacramentum, nullo ſenſu, nulla etiā diſcretionis induſtria id appetere poſſunt. *Tolet. xij. c. 2.*

CAP. XXVI.

Dogma Pelagii haeretici. Cum diceret Adam mortalem factum, qui ſiue peccaſſet, ſiue non peccaſſet, moriturus eſſet: & quod peccatum ipſius ipſum ſolum laeſerit, non genus humanum: & quod infantes nuper nati in illo ſtatu ſunt, in quo Adam fuit ante praeuaricationem: & quod neque per mortem, vel praeuaricationem Adae omne genus moriatur. &c. Et ſi non baptizentur infantes, habere vitam aeternam: & diuites baptizatos, niſi omnibus abrenuntient, ſi quid boni viſi ſunt facere, non reportare illos, nec eos habere poſſe regnum Dei. Catholicorum dogma. Quod Adam niſi peccaſſet, moriturus non fuiſſet. ſecundo, quod peccatum eius non ipſum ſolum laeſerit, ſed & genus humanum. tertio, quod infantes nuper nati non ſunt in illo ſtatu, in quo Adam fuit ante præuaricationem. quarto, vt ad ipſos etiam pertineat

tineat

1.Cor.15. b. tineat, quod breuiter ait Apoſtolus: Per vnũ hominem mors, & per vnum hominem reſurrectio mortuorum. Sicut enim in Adam omnes moriũtur; ita & in Chriſto omnes viuificabuntur. Vnde fit, vt infantes non baptizati, nõ ſolum regnum caelorum, verum etiam vitam aeternam habere non poſſunt. Quinto confitentur, diuites baptizatos, etiam ſi diuitiis ſuis non careant, & ſint tales, quales ad Timotheum deſcribit Apoſtolus dicens: 1.Tim.6. d. Praecipe diuitibus huius ſaeculi, non ſuperbe ſapere. &c. habere poſſe regnum Dei. *Concilium Carthag. poſt Leonis epiſt. 72. in veteri editione.*

CAP. XXVII.

Innocentius inuenit Pelagium, & Caeleſtium haereticos, & damnauit eos, & conſtituit; vt qui natus fuerit de Chriſtiana, denuo naſci debeat per baptiſmum; hoc eſt baptizari, quod Pelagius damnabat. *Et Pontif.*

Contra Pelagianos, qui dicebant, iuſtum numquam peccare. Tit. XLI.

CAP. I.

1.Ioan.1. e. PLacuit, quod ait ſanctus Ioannes Apoſtolus; Si dixerimus, quia peccatum non habemus, nos ipſos ſeducimus, & veritas in nobis non eſt: quiſquis ſic accipiendum putauerit, vt dicat, propter humilitatem† oportere dici, nos habere peccatum, non quia vere ita eſt: anathemata ſit. Sequitur enim Apoſtolus, & adiungit: Si autem cõfeſſi fuerimus (Ibid.) peccata noſtra, fidelis eſt, & iuſtus, qui remittat nobis peccata, & mũdet nos ab omni iniquitate. Vbi ſatis apparet, hoc non tantum humiliter, ſed etiã veraciter dici. &c. *Mileu. c.6.L. Carth. 115. G. Afric. c. 81. L.*

† humanitatem nõ

CAP. II.

Placuit, vt quicumque dixerit, in oratione Dominica ideo dicere ſanctos: Dimitte (Matth 6. b.) nobis debita noſtra; vt non pro ſe ipſis hoc dicant, quia non eſt eis iam neceſſaria iſta petitio, ſed pro aliis, qui ſunt in ſuo populo peccatores: & ideo non dicere vnumquemq. ſanctorum. Dimitte mihi debita mea, ſed dimitte nobis debita noſtra, vt hoc pro aliis potius, quam pro ſe iuſtus petere intelligatur: anathema ſit. Sanctus enim, & iuſtus erat (Iacob.3.a) Apoſtolus Iacobus, cum dicebat: In multis enim offendimus omnes. &c. *Mileuit. c.7. L. Carthag. 116. G. Afric. c. 82. L.*

CAP. III.

Placuit, vt quicumq. verba ipſa Dominicae orationis, vbi dicimus: Dimitte nobis (Matt 6.b) debita noſtra: ita volunt a ſanctis dici, vt humiliter, nõ veraciter hoc dicatur: anathema ſit. Quis enim ferat orantem, & non hominibus, ſed ipſi Domino mentientem; qui labiis ſibi dicit, dimitti velle, & corde dicit, quae ſibi dimittantur, debita non habere? Hucuſq. de fide cõtra Pelagianos. *Mile. c. 8. L. Carth. 117. G. Afric. 83. L.*

De Donatiſtis, qui baptiſmum haereticorum nullo modo admittebant. Tit. XLII.

CAP. I.

DE litteris Anaſtaſii Rom. Pont. quibus Africanos Epiſcopos contra Donatiſtas excitauit. *Carth. c. 66. G. Afr. 32. L.*

CAP. II.

Multa de diligentia, quam Epiſcopi Africani adhibuerunt in traducendis Donatiſtis a ſua ſecta ad Eccleſiam catholicam. *Carth. c. 67. 68. 69. 70. 93. 94. 95. 96. 109. G. Afric. c. 33. 34. 35. 36. 58. 59. 60. 61. 73. 74. 75. L.*

CAP. III.

Donatiſtae, per quos vel omnimodo perfici, vel adiuuari manifeſtis fraternarum animarum lucris, catholica vnitas in locis, in quibus degunt, viſa fuerit. &c. ſuſcipiantur in ſuis honoribus. *Afr. 35. L. Carth. c. 69.* G.

CAP. IV.

De Maximianiſtis, qui cum eſſent ex Donatiſtis, ab eis ſchiſma fecerunt. &c. Donatiſtae baptiſmum haereticorum nullo modo admittebant, praeterea ordinatos ab haereticis in ſuis honoribus nolebant recipere. *Carth. cap. 70.* G. *Afr. 36.* L.

CAP. V.

Sane vt ille plebes, quae conuerſae ſunt a Donatiſtis, & habuerunt Epiſcopos, ſine dubio inconſulto concilio habere mereantur: quae autem plebs habuerunt Epiſcopum, & & eo defuncto, voluerint non Epiſcopum proprium habere, ſed ad alicuius Epiſcopi dioeceſim pertinere, non eis eſſe denegandũ. nec non & illud ſuggeſtum eſt, quod Epiſcopi qui ante legem Imperatorum de vnitate latam conuerterunt plebes ad catholicam, quas habebant ipſi, eas obtinere debeãt. &c. *Afric. c. 66. L. Carth. c.* 102. G.

CAP. VI.

Item placuit, quoniam quidem ante aliquot annos in Eccleſia plenario concilio conſtitutum eſt; vt quaecumque eccleſiae in dioeceſi conſtitutae, ante leges de Donatiſtis latas catholicae factae ſunt, ad eas cathedras pertineant, per quarum Epiſcopos factum eſt, vt catholicae vnitati communicarent: poſt leges autem quaecumque communicauerint, illuc pertineant, quo pertinebant, cum eſſent in parte Donati. Sed quia multae controuerſiæ poſtea inter Epiſcopos de dioeceſibus ortae ſunt, & oriuntur; quibus tunc minus videtur eſſe proſpectum: nunc iſto cõcilio ſancto placuit; vt vbicumque catholica fuit, & pars Donati; & ad diuerſas cathedras pertinebant, quocumque tempore illic

vnitas

vnitas facta eſt, vel facta fuerit, ſiue ante, ſiue poſt leges; ad eũ cathedram pertineant, ad quam catholica, quae iam ibi fuerat, pertinebat. *Afric. c. 84. L. Carth. 118. G.*

CAP. VII.

Si Epiſcopus ex Donatiſtis ad catholicã
c. 1. de paro. Greg. ix. & in 1. collect. vnitatem conuerſus eſt; aequaliter inter ſe diuidant eas, quae ſic inuentae fuerint, (*eccleſiae*) &c. Quod ſi forte antiqui catholici ſuum Epiſcopum voluerint, & illi ſuum, qui ex Donati parte conuerſi ſunt: plurimorum voluntas praeferatur. Si partes aequales sũt maioris temporis Epiſcopo deputetur. &c. *Afric. 85. L. Carth. 119. G.*

CAP. IIX.

Placuit, vt ſi quiſquam poſt leges aliquem
c. 1. de praeſcr. Greg. ix. & in 1. collect. locum ad catholicam vnitatem conuerterit, ſi eum per triennium nemine repetente retinuit; ulterius ab eo non repetatur. &c. Si fuerit Epiſcopus ad catholicam ex Donati parte conuerſus, non ei praeiudicet praefinitum tempus, ſed ex qua die conuerſus eſt, habeat per triennium poteſtatem repetendi loca, quae ad ipſius pertinebant cathedram. *Afr. 86. L. Carth. c. 121. G.*

Contra Neſtorianos, & eos qui in Chriſto duas perſonas conſtituebant.

Tit. XLIII.

CAP. I.

SI quis non confitetur, Deum eſſe veraciter Emmanuel, & propterea Dei genitricem ſanctam Virginem: peperit enim ſecundum carnem, factum Dei uerbum, ſecundum quod ſcriptum eſt: Verbum caro factũ
Ioan. 1. eſt: anathema ſit. *Epheſ. c. 1.*

CAP. II.

Si quis non confitetur, carni ſecundum ſubſtantiam unitũ Dei Patris uerbum, unũq. eſſe Chriſtum cum propria carne, eundem ſcilicet Deum, ſimul & hominem: anathema ſit. *Epheſ. c. 2.*

CAP. III.

Contra Neſtorianos duodecim anathematai *apud ſynodum Epheſinam, quae repetuntur apud ſynod. Chalcedonenſ. act. 1. & apud ſynodum v. CP. act. 6. & apud Cyrill. epiſt. ſynodica ad Neſtorium, cuius initium eſt, Saluatore, vel, Cum Saluator. Canones vii. concilii Epheſini GR. Plures Caleſtini, & Cyrilli, & aliorum. epiſt. relatae in ead. ſynodo Epheſ. Afferuntur etiam in eadem Epheſ. ſynodo contra Neſtorium teſtimonia ſanctorũ Patrum, Petri Alexãdrini marty. in libro de diuinitate, Athanaſii Alex. libro contra Arianos, & epiſt. ad Epictetum; Iulii Papae Rom. epiſt. ad Proſdocium, Felicis Papae Rom. epiſt.*
† Maximianum *ad Maximum†, Theophili Alex. epiſt. 5. & 6. Paſchali; Cypriani lib. de eleemoſyna, Ambroſii lib. 1. ad Gratianum, c. 6. & lib. 2. c. 4. Gregorii Nazianzeni ep. ad Celidonium, Baſilii Caeſar. Gregorii Nyſſaeni, Attici Epiſcopi CP. Amphilochii Epiſcopi Iconii. Quae item referuntur in ſyn. Chalced. act. 1.*

CAP. IV.

Contra eundem Neſtorium, *eadem ſynod. Chalc. act. 5 in definitione fidei, & act. 16. in allocutione habita apud Marcianum Imp. in qua afferuntur teſtimonia ſanctorum Patrum, Damaſi Papae, Baſilii, Ambroſii, Gregorii Nazianzeni, Athanaſii, Amphilochii, Antiochi Epiſcopi Ptolemaidis, Flauiani Epiſcopi Antiocheni, Ioan. Chryſoſtomi, Attici CP. Procli, Cyrilli.*

CAP. V.

Contra Theodorum Mopſueſtenum, & eoſdem Neſtorianos: *Synod. CP. v. variis in locis, in quibus multa ex ſyn. Epheſ. & ex Cyryllo, Proclo, Caeleſtino Papa, & ex aliis afferuntur. & in primis act. 8. in definitione, vbi Theodorus, & Neſtoriani anathematizãtur, & quattuordecim fidei decretis horum haereſis refellitur. Syn. vi. CP. act. 17. in defini. & act. 18. in ſerm. acclamatorio. Synodus Nicaena ii. act. 7. in definitione, & in epiſt. eiuſdem ſynod. ad Conſtantinum, & Irenem, in med. & ep. eiuſdem ſyn. ad clericos CP. in med. poſt action. 7. & ſynod. iix. ſub Hadr. ii. act. 10. in definitione. Syn gen. Later. ſub Inno. iii. c. 1. Leo, & ſyn. Rom. in epiſt. 21. ad CP. & 22. ad clerum, & plebem CP. Felix iii. & ſyn. in epiſt. ad Petrum Fullonem, cuius initium eſt; Quoniam & ep. ad eundem, cuius initium eſt: Quis dabit. & epiſt. ad Zenonem Imp. cuius initium eſt; Conuenit. ante v. ſyn. CP. Lateran. ſub Mart. variis in locis, & in primis act. 5. c. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 16. 18. & ſyn. Rom. cxx. Epiſcoporum ſub Agathone, apud ſyn. vi CP. act. 4.*

CAP. VI.

Item contra dogmata Neſtorii, *aliqui ipſo Neſtorio antiquiores, & Eutychian. ep. 1. Caius ep. ſing. Damaſ. in ep. ad Paulin.*

CAP. VII.

Contra eandem haereſim, Leo *multis in locis, & in primis epiſt. 6. ad Eutychen. 9. ad Theodoſium Auguſt. 10. ad Flauianum CP. Epiſcopum. xi. ad Iulianum Epiſcopum. 13. ad Pulcheriam Auguſt. 17. ad eandem Pulcheriam. 18 ad Iulianum Epiſcopum. 31. ad Theodoſium Imperat. 37. ad Pulcheriam Aug. 41. ad Marcianum Imp. 45. ad Pulcheriam Auguſt. 44. ad Anatolium CP. Epiſcopum. 45. ad ſynodum Chalced. 46. ad Anatolium Epiſcopum, 47. ad Marcianum Imp. 50. ad omnes Epiſcopos Galliarum. 54. ad Iulianum Epiſcopum. 59. ad ſynodum Chalcedon. cuius initium eſt, Omnem quidem. 60. ad Maximũ Antioch. Epiſcopum. 61. Ad Theodorit. Cyri Epiſcop. 64. ad Eudociam Auguſt. 67. ad Marcianum Imp. 69 ad Anatolium CP. 80. ad Iulianum Epiſc 81. ad Palaeſtinos Epiſcopos, 92. ad Ruſticum, & alios Epiſcopos Galliae.*

liae. 95. ad Leonem Imp. Gelaſ. ep. 6. ad Epiſcopos Dardaniae. Hormiſda epiſt. 1. c 1. & c. 3. & epiſt. 5. ad Epiſcopos Hiſpaniae. & epi. 6 ad Epiphanium Epiſcop. CP. & epiſt. 9. ad clericos ſecundae Syriae. Agapetus epi. ad Anthimum. Vigil. in epiſt ad Ruſticum, & Sebaſtianum. & in epiſt. ad Valentinian. Epiſ. & in epiſt. ad Aurelianum Epiſc. apud v. ſyn. CP. act. 7. Gregor. ep. ad Secundinum lib. 7. regiſt. epiſt 53. & epiſt ad Quirin. Epiſcop. li. 9. regiſt. epiſt. 61. Agatho ad Conſtantinum iv. Imperat. apud vi. ſynod. CP act. 4. Leo ii. in epiſt. ad eundem Conſtantinum poſt. vi. ſyn. Hadrian. in epiſt. aduerſus Elipan. apud ſyn. Francofor. in prin.

CAP. IIX.

Contra eoſdem Neſtorianos, *Chartag. iv. c. 1. Tolet. 1. in aſſert. fidei, ſiue concil. Aquis Celenis habitum. Mediolan in epiſt. ad Leon. cuius initium eſt, Reuerſis poſt epiſt. Leonis 50. Item CP. ſub Menna ante v. ſynod. variis in locis. Libellus a Paulo Epiſcopo Apamear. & ab aliis ad Iuſtinian. Imper. apud ſyn CP. ſub* Menna *act. 1. Aurel. v. c. 1. Tolet. iii. poſt prin. Hiſpalen. ii. c. 12. & 13. Tolet. iv. c. 1. Tolet. vi. c. 1. Tolet. xi. ante canones. Anglic. ii in prin. Mediolan. ſub Manſueto* Epiſcopo *in epiſt. ad* Conſtantinum *iv. Imper. ante vi. ſyn. Trull. c. 1. Tolet. xiv c. 8. &* 10. *Frãcofordien. in libello Sacroſyllabo, & in epiſt. eiuſdem ſyn. ad epiſcopos Hiſpan. Arel. ſub Carolo c. 1. Vormac. in princ. Plauianus Epiſcopus CP. ad* Leonem *poſt epiſt. 8. Libellus fidei Ioan. CP. ad Hormiſdam. epiſt. clericorum Hieroſolym. ad Iuſtinum Imper. poſt Hormiſ epiſt. Fauſtus Epiſcopus Apollonid. ad Petrum Pullonem ante ſyn. 5. CP. Pamphilus Epiſcopus Abydar. ad eundem Petrum. Aſclepiades Epiſcopus Tralliarum, Iuſtinianus Epiſcopus Siciliae, Cincianus, ſiue Quintianus Epiſcopus Aculianarum, vel Camulianor. ante v. ſyn. Sophron. Hieroſolym. apud vi ſyn. act. 11. qui refert quintam ſynodum damnaſſe Theodorum Mopſueſtenum magiſtrum Neſtorii Deo rebellis, Taraſ Epiſcopus CP. epi. ad Epiſcopos Orientis apud vii. ſynod. act. 3. Theodorus Hieroſolym. ead. ſyn. & actione. Paulinus apud ſyn. Foroiul. in prin. Iuſtinianus Imper. in epiſt. ad Io. ii. Papam, vbi ſuam fidem explicat, & refert Cyrillum, Gregorium NazianZenum, Baſilium, Gregorium Nyſſaenum; & in epi. ad Mennã CP. ante ſyn. v. CP. act. 1. Conſtantin. iv. Imp. in edicto poſt vi. ſyn. Carolus Impera. in epiſt. ad Elipandum Archiepiſcop. Tolet. apud ſyn. Francoford. in fin.*

CAP. IX.

De ſynodo Epheſina, in qua Neſtorius: & de Conſtantinopolitana v. in idẽ qua Neſtorius, & Theodorus Mopſueſtien. damnati fuerunt: *Pſell. ante vii. ſyn. & Epiphan. apud vii. ſyn. gen. act. 6. tom. 2.*

CAP. X.

Leo inuenit duas haereſes, Eutychianam, & Neſtorianam. &c. Epiſcopi catholici in concilio damnauerunt Eutychen, & Neſtorium, & Dioſcorum. *Ex Pont.*

CAP. XI.

Hilarius damnauit Eutychen, & Neſtorium, & omnes eorum ſequaces, & omnes hæreſes. *Ex Pontiſ.*

CAP. XII.

Gelaſius fecit quinque libros aduerſus Neſtorium, & Eutychen. &c. *Ex Pontiſ.*

CAP. XIII.

Neſtorius CP. Epiſcopus contra Arianos, Nouatianos, Quartadecimanos multa fecit. Idem Anaſtaſii haereſim ſecutus, non Photini & Pauli Samoſateni. *Trip. lib.* 12. *c.* 4. Multa de Neſtorio, vt damnatus ſit in concilio Epheſino. & in exilium in Oaſim miſſus, in quo obiit. *Euagr. lib. 1. c. 2. hiſtor. & Liberat. in breuiar.*

Contra Euthychen, Dioſcorum, Acephalos, & alios haereticos, qui in Chriſto duas naturas negabant. Tit. XLIV.

CAP. I.

SEquentes ſanctos Patres, vnum, eumdemque confiteri Filium, & Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum conſona voce omnes docemus; eundem perfectum in deitate, eundem perfectum in humanitate, Deum vere, & hominem vere eundem ex anima rationali, & corpore, coeſſentialem Patri. ſecundum deitatẽ, coeſſentialem nobis eundem ſecũdũ humanitatem, per omnia nobis ſimilem abſque peccato; ante ſaecula quidem de Patrẽ genitum ſecundum deitatem, in nouiſſimis autem diebus eundem propter ſalutem noſtram ex Maria Virgine theotoco ſecundum humanitatem; vnum, eundem Chriſtum, Filium, Dominum, vnigenitum, in duabus naturis inconfuſe, immutabiliter, indiuiſe, inſeparabiliter agnoſcendum; nuſquam ſublata eſſentia naturarum propter vnionem, magiſque ſalua proprietate vtriuſque naturae, & in vnam perſonam, atque exſiſtentiam concurrente, non in duas perſonas partitum, atque diuiſum, neque diſiunctum; ſed vnum, & eundem Filium, vnigenitum, Deum verbum, Ieſum Chriſtum, ſicut ante Prophetae de eo, & ipſe nos Ieſus Chriſtus erudiuit, & Patrum nobis ſymbolũ tradidit. *Chalced. act. 5. in defin.*

CAP. II.

Contra Eutychianos *epiſt. ſyn. Chalcedon. ad Valentinianum, & Marcianum* Impp. *& ad* Leon. *Papam act. 3. Allocutio ſyn. Chalced. habita apud* Marcianum *Auguſtum act. 16. vbi teſtimonia ſanctorum Patrum afferuntur Damaſi Papae ad Paulinum, Athanaſii ad Epictetum*

rectum, Baſilii contra Eunomium, Ambroſii ad Gratianum, Gregorii Nazianzeni ad Celidonium, & ex ſecundo ſermone de Filio; Athanaſii aduerſus haereſes, Amphilochii in expoſitione Euãgelii ſecũdũ Io. Antiochi Epiſcopi Ptolemaidis, Flauiani Epiſcopi Antiocheni, Ioannis Chryſoſtomi in explanatione Euãgelii ſecundũ Ioannẽ, & ſecundũ Matthaeũ; Attici Epiſcopi Conſtantinopolitani ad Eupſychium, Procli, & Cyrilli, qui omnes duas naturas in Chriſto confitentur.

CAP. III.

Contra eoſdem, Syn. v. gen. CP. variis in locis, & in primis act. 8. in prin. definitionis, c. 7. 8. 9. 11. Syn. vi. in def. fidei, act. 17. & in ſermone acclamatorio ad Conſtantin. iv. Imper. act. 18. Sy. Nicaen. ii. in def. & in epiſto. ſyn. ad Conſtantinum, & Irenem Imperatores in med. & ad clericos CP. in med. poſt act. 7. Syn. iix. CP. ſub Hadr. ii. in defin. act. 10. Syn. gener. Later. ſub Inno. iii. cap. 1.

CAP. IV.

Contra eoſdem Eutychianos, Leo, & ſyn. Rom. ep. 21. ad Cõſtantinopolitanos, & ep. 22. ad clerum, & plebem CP. 23. ad Theodoſium Auguſtum, 24. ad Pulcheriam Auguſtam. 26. ad Fauſtum & alios. Felix iii. in epiſt. ad Zenon. Imp. cuius initium eſt, Conuenit. ante v. ſyn. CP. Lateran ſub Martino variis in locis, & in primis in def. ſecret. 5. & c. 1. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 18. Roman. ſub Agathone cxx. Epiſcoporum. apud ſyn. CP. act. 4.

CAP. V.

Contra eiuſdem Eutychetis haereſim, aliqui ipſo Eutychete antiquiores, Eutychianus Rom. Pont. in epiſt. 1. Caius epiſt. ſing. Concil. Carthag. iv. c. 1.

CAP. VI.

Contra Eutychianos, Leonis multae epiſtolae, & in primis epiſt. 10. ad Flauianum, cuius initium eſt, Lectis; in qua Eutychianos, & Neſtorianos accurate refellit. Fuit autem haec epiſtola lecta in ſyn. Chalced. act. 2. & approbata in eadem ſynodo act. 5. in def. Fuit itẽ lecta in ſynod. CP. v. act. 6. Facitque illius mẽtionem Gelaſ. in ſyn. lxx. Epiſcopor. vbi de illa loquens ait: Cuius textum quiſpiam ſi vſq. ad vnum iota diſputauerit, & non in omnibus venerabiliter receperit; anathema ſit.

CAP. VII.

Cõtra eoſdẽ Eutychianos, Idem Leo in epi. 9. ad Theodoſium Augu. ii. ad Iulianum Coenſẽ Epiſcopum, epiſt. 12. ad Theodoſium Auguſt. 13. ad Pulcheriam Auguſt. 18. ad Iulianum Epiſcop. 19. ad Flauianum Epiſc. 27. ad Anaſtaſium Epiſcop. Theſſalonicen. 29. ad Pulcheriam Auguſtam, 31. ad Theodoſ. Auguſt. 34. ad Martinum presbyterum, 37. ad Pulcheriam Auguſtam, 41. ad Marcianum Auguſtum, 43. ad Pulcheriam Auguſtam, 44. ad Anatolium Epiſcop. 45. ad ſyn. Chalced. 46. ad Anatolium Epiſcop. CP. 47. ad Marcianum Auguſtum, 50. ad Rauuennium, & alios, 54. ad Iulianum Epiſcop. Coenſem, 59. ad ſyn. Chalced. 60. ad Maximum Antioch. Epiſcop. 61. ad Theodorit. Epiſcop. 64. ad Eudociam Auguſtam, 67. ad Marcianum Auguſtum, 68. ad eundem Marcianum, 69. ad Anatolium Epiſc. 70. ad Iuuenalem Epiſcop. Hieroſol. 73. ad Leonem Aug. 75. ad Anatol. CP. 76. ad Leonem Auguſtum, 80. ad Iulianum Epiſcop. 81. ad Epiſcopos Palaeſt. 92. ad Ruſticum, & alios Galliae Epiſcopos, 95. ad Leonem Auguſtum.

CAP. IIX.

Aduerſus eoſdem, Sãcti Hilarii Pictauienſis Epiſcopi, & confeſſoris de fide vno, & de Trinitate lib. 2. & 9. Sancti Athanaſii Alexandrinæ Eccleſiae Epiſcopi, & confeſſoris ad Epictetum Corinthiorum Epiſcopum. Sancti Ambroſii Epiſcopi, & confeſſoris Mediolauenſis eccleſiae, quod miſit ad Imp. Gratianum, lib. 2. de fide, & in libro de incarnatione Domini contra Apollinariſtas, lib. 10. c. 6. & ad Sabinũ Epiſcopum lib. 7. epiſt. 47. Sancti Auguſtini Epiſcopi Hipponenſis eccleſiæ ad Dardanum, & in epiſtola ad Voluſianum, & in expoſitione Euangelii ſecundum Ioannem (tract. 78. poſt med) Sancti Ioannis CP. Epiſcopi, & cõfeſſoris in homilia de Cruce; & Latrone & in homilia de aſcenſione Domini. Sancti Theophili Epiſcopi Alexandrini de epiſtola Paſchali, quam per Aegyptum deſtinauit; & in alia epiſt. Paſchali contra Origenem. Sancti Gregorii Epiſcopi Nazianzeni in homilia de Epiphania. Sancti Baſilii Epiſcopi Cappadocis. Sancti Cyrilli Epiſcopi Alexandrini tum alibi, tum in libro, qui dicitur Golia; & in epi. ad Neſtorium. Haec refert Leon. Aug. Vide Hiſpalen. ii. c. 12. & 13.

CAP. IX.

Contra eoſdem, Gelaſ. in tomo de anathematis vinculo, & in epiſt. 4. ad Fauſtum, & in epiſt. ad Anaſtaſium Auguſtum, & in epiſt. 6. ad Epiſcopos Dardaniae, & epiſt. 7. ad Epiſcopos Orientis, & in epiſt. 8. ad Euphemianũ. in quibus omnibus epiſtolis multa ſunt contra Eutychianos, & contra Acacium Epiſcopum CP. qui cum illis communicauit. Symmach. epiſt. 4. ad clerum Dardaniae, Hormiſd. epiſt. 1. ad Iuſtinum Imperat. c. 1. & 3. & epiſt. 6. ad Epiphanium Epiſcop. CP. in med. & epiſt. vlt. ad clericos ſecundae Syriae. Agapetus epiſt. ad Anthimum Epiſcopum CP. Vigilius in epiſt. ad Ruſticum, & Sebaſtianũ; & in epiſt. ad Valentinianum Epiſcopum, & in epiſt. ad Aurelianum Epiſcopum Arelat. apud v. ſyn. act. in quibus ſyn. Chalced. quae Euthychem damnauit, amplectitur. Grego. ep. ad Secundinum incluſum poſt. prin. lib. 7. regi epiſt. 53. in qua ſynodum Chalcedonenſem veneratur, quae Eutychianos damnauit. Agatho ep. ad Conſtantinum iv. Imperat. apud ſyn. vi. CP. act. 4. Leo ii. in epiſt. ad Conſtantin. iv. Imp. poſt vi. ſyn. CP.

CAP. X.

Ingreſſus eſt ad nos quidam ex haereſi Acepha-

Acephalorum; natione Syrus, vt aſſerit ipſe, Epiſcopus, duarum in Chriſto naturarum proprietatem abnegans, & deitatem paſsibilem aſſerens. &c. *Hiſpal. ii. c. 12. Contra eum multa afferuntur ex ſacra ſcriptura. Item hi ſancti Patres:* Hilarius *in explanatione epiſt. ad* Timoth. *Ambroſius in expoſit. Euang. ſecun.* Lucam. (*lib. 10. c. 99. & c. 104.* Lucae 22. 23. *& c. 94.) Athanaſius in tract. de Chriſti natiuitate: & in expoſit. fidei.* Gregorius *Naziazenus in epiſt. ad Celidonium: & in ſermo. de* Filio: *& lib. 4. contra* Eunomium. *Baſilius lib. 4. contra eund.* Eunom. Cyrillus *epiſt. 1. & 2. ad Succeſſum: & in expoſit.* Leuitici. *Auguſtinus tum alibi, tum aduerſus Maximinum & in expoſit. Ioan. euang.* Leo *in epiſt. ad Flauian. CP. Epiſcopum. Fulgentius in libro de incarn. D. N. Ieſu Chriſti. Iſidor. in d. conc. Hiſpal c. 13.*

CAP. XI.

Contra eoſdem Eutychianos. *Syn. Tolet. 1. in aſſert fidei, vel concil. Aquis Celenſis habit. CP ſub Flauiano apud ſyn. Chalced act. 1. Gallica ſub Rauennio poſt epi. 49.* Leonis. *Mediolan ſub Euſebio poſt epiſt.* 50. Leonis. *CP. ſub Menna variis in locis.*

CAP. XII.

Contra Timotheum Aelurum Eutychianum, *Syn. Aegyptiorum in epiſt. ad Leon. Auguſ. & in epi. ad Anatolium Epiſc. poſt ſynod. Chalc. Praeterea viginti & octo epiſtole quarundam ſynodorum prouincialium pro ſynod. Chalcedonenſi, & contra Timotheum Aelurũ Eutychianum, quae poſt ſyn. Chalc. editae ſunt.*

CAP. XIII.

Contra Eutychianos, *Libellus a Paulo Epiſcopo Apamear & ab aliis ad Iuſtinianũ Imper. ad ſyn. CP ſub Menna act. 1. Reſcriptum Ioan. Hieroſolym. & ſynodi Hieroſolymis congregatae ad Ioannem Epiſc. CP. in d ſyn CP. act. 1. Aurelian. v. c. 1. Tolet. iii. ante canones. Tolet. iv. c. 1. Tolet. vi. c. 1. Tolet. xi. ante canones: Anglic. ii. poſt prin. Mediol. ſub Manſueto Epiſc. in ep. ad Conſtantinum iv. Imper. ante vi ſyn. Trull c. 1. Tolet xiv. c. 8. 9. 10. Francoford. in libello Sacroſyllabo. & in epi eiuſdẽ ſyn. ad* Epiſcopos Hiſpaniae. *Arelat. ſub* Carolo *c. 1 Vormac. in princ. Flauianus* Epiſcopus *CP. ad Leonem poſt epiſt. 8. eiuſdem* Leonis.

CAP. XIV.

De damnatione Dioſcori haeretici Eutychiani, *Paſchaſinus, & alii legati Leonis Pont. Max. poſt ſynod. Chalcedonen.*

CAP. XV.

Contra Timotheum Aelurum Eutychetis diſcipulum, & pro ſyn. Chalced. quae Eutychetem damnauit: *multorum Epiſc. epiſtolae editae ſunt poſt ſyn. Chalced. Anatolii Epiſcopi CP. ad Leonem Imper. Luciani Epiſcopi* Byzae, *Valentini Epiſcopi Philippopolis, Sebaſtiani Epiſcopi, Theotimi Epiſcopi Scutiae* †, *Agapiti* Epiſcopi *Rhodi, Iuliani Epiſ. Coenſis.*

†Scythiæ

CAP. XVI.

Aduerſus Eutychianos, *Libellus fidei Ioan. CP. ad Hormiſdam. Epiſtola clericorum Hieroſolym. Antiochen. & ſecundae Syriae ad Iuſtinum Imp. inter Hormiſda epiſt. Fauſtus* Epiſcopus *Apollonidae ad Petrum Fullonem ante v. ſyn. CP. Pamphilus Epiſcopus Abidar. ad eundem, ibid. Iuſtinianus Epiſcopus Siciliae ad eundem ibid. Cincianus, ſiue Quintianus Epiſc. Aculianar. vel* Camulianor. *ad eundem ibid. Sophronius Hieroſolym. apud vi. ſynod. CP. act. 11. Taraſius Epiſcopus CP. epiſt. ad Epiſcopos Orientis apud ſynod.* Nicae. *ii. act. 3. Theodorus* Epiſcopus *Hieroſolym. apud ean. ſynod. ead. act. Epiphanius tomo 2. & 3. apud eand. ſyn. in refutat. act. 6.* Paulinus *apud ſyn. Foroiul. in prin. Varadatus monachus in epi. ad Leonem Auguſtum pro ſynod.* Chalced. *& contra Timotheum Aelurum Eutychianum poſt ſyn.* Chalced.

CAP. XVII.

Aduerſus Eutychianos, *Marcianus Imper. in edicto ad ciues Conſtantinopolitanos. Valentinianus, & Marcianus in duabus epiſtolis ad* Palladium *Praefectum praetor. apud ſyn. Chalc. act. 3. Idem Marcianus Auguſt. in alia epi. ad Palladium Praefectum praet. poſt ſyn. Chalced. & in epi. ad Alexandrinos & in epiſt. ad Archimandritas poſt ſyn.* Chalced. *Iuſtinus in epi. 2. ad Hormiſd.* Rom. *Pont. Iuſtinianus Imper. in epiſt ad Io. ii.* Papam, *vbi ſuam fidem explicat, & refert Cyrillum, Gregorium Nazianzenum, Baſilium, Grego. Nyſſaenum & in epi. ad ſyn* CP. *ſub Menna. apud eandem ſyn. act. 1. Conſtantin. iv. Imp. in edicto poſt vi ſyn. Carolus Imper. in epiſt. ad Elipandum Archiepiſco. Tolet apud ſyn. Francoford. Pulcheria Auguſta in epiſt. ad Archimandritas poſt ſyn. Chalced.*

CAP. XIIX.

Leo inuenit duas haereſes, Eutychianam, & Neſtorianam. &c. Congregati ſunt (*Epiſcopi*) vna cum tomo, hoc eſt, fide Apoſtolicae Eccleſiae Romanae. &c. qui expoſuerunt fidem catholicam, duas aſſerentes naturas in vno Chriſto Deo, & homine. &c. & damnauerunt Eutychen, & Neſtorium, & Dioſcorum. &c. Beatus vero Leo direxit fidei chatholicae tomum, & expoſuit damnans omnes haereſes. *Ex Pontif.*

CAP. XIX.

Hilarius fecit decretalem. &c. confirmans tres ſynodos, Nicaenam, Epheſinam, & Chalcedonenſem, & tomum ſancti Archiepiſcopi Leonis. & damnauit Eutychen, & Neſtorium, & omnes eorum ſequaces, & omnes haereſes. *Ex Pontif.*

CAP. XX.

Gelaſius fecit ſynodum, & miſit per tractum Orientis, & iterum damnauit in perpetuum Acacium, & Petrum. &c. Hic fecit quinque libros aduerſus Neſtorium, & *Eutychen*, qui hodie in bibliotheca, & archiuio *Eccleſiae* continentur. &c. Item duos libros aduerſus Arium. *Ex Pontif.*

CAP.

CAP. XXI.

Quarta ſynodus Chalcedone fuit.&c.contra Eutychen infelicem, & contra Dioſcorum, qui corpus dominicum phantaſticum eſſe impie dicebant.&c. *Pſellus ante vii.ſynod.*

Ne quiſquam addat Triſagio: Qui crucifixus es. &c. contra Petrum Fullonem Antiochenum. Tit. XLV.

CA. I.

VT in Triſagio poſt verba illa; Sanctus Deus, ſanctus fortis.&c.non dicatur: Qui crucifixus es, intelligendo de Trinitate. *Felix iii.contra Petrum Fullonem* Epiſcopum *Antiochenum in ſyn.ep.ad eundem, & ad Zenonem Imp. ante v.ſyn.*CP.*Antheon Epiſcopus Arſinoes contra eundem Petrum, ibid. Fauſtus* Epiſcopus *Apollonidae contra eundem, ibid.* Pamphilus Epiſcopus Abydarum cõtra eundem, ibid. Aſclepiades Epiſcopus Trallianum ad eundem, ibid.* Iuſtinianus Epiſcopus *Siciliae ad eundem,* Cinciarius, *ſiue Quintianus Epiſcopus Acculianorum, vel Camulianorum ibid. Acacius* CP.Epiſcopus, *ibid.*

CAP. II.

Qui aiunt, quia Redemptor noſter, & Dominus Ieſus Chriſtus Deus, & Dei filius paſſionem crucis ſecundum deitatem ſuſtinuit: quod impium eſt, & catholicis mentibus execrabile: anathema ſint. *Nicol.in ſynod. Rom. e.2.in regiſt.*

CAP. III.

Clauſulam, quam in illa laude ſubiungitis: Sanctus Deus, ſanctus fortis, ſanctus immortalis: iſtam videlicet: Qui crucifixus es pro nobis, quoniam nulla Orientalium, praeter veſtram, ſed nec ſancta Romana habet Eccleſia, nos totius ſcandali occaſionem, prauique intellectus ſuſpicionem uitantes ſuperaddere de cetero omittatis. *Gregor.vii.lib.8.reg. epiſt.1.*

CAP. IV.

Ab antiquis Patribus haereticus dicebatur, qui adderet hymno ubi ter ſanctus dicitur. Qui crucifixus es pro nobis, miſerere nobis: nos anathematizamus, & clericum deponi, & laicum excommunicari iubemus. *Trull.c.82.*

CAP. V.

Sexta ſynodus anathematizauit Sergium, &c. Quibus adiicio Seuerum Acephalorum principem, & Petrum Fullonem, qui ter ſancto hymno adiecit paſſionem deitatis. *Theodor. Patriarch.* Hieroſol.*apud vii. ſyn. act.3.in med.*

Contra Monothelitas, qui tantum vnam voluntatem, & vnam operationem Chriſto tribuebant. Tit. XLVI.

CAP. I.

COntra Monothelitas, qui unam tantum in Chriſto uoluntatem eſſe dicebant: *Syn. vi gen multis in locis, & in primis act. 8. in prin.& act.9. & 10.ubi* Leonis, *Athanaſii, Gregorii* Nazianzeni, *Cyrilli, Ambroſii,* Ioannis Chryſoſtomi, *Gregorii Nyſſaeni,* Epiphanii, Auguſtini, *Iuſtini martyris, Euphemii, Ioãnis Epiſcopi Scythopoleos, et aliorum teſtimonia afferuntur. & in reliquis actionibus, & praeter ceteras act.17. in definitione fidei, in qua, quemadmodum duas naturas in Chriſto, ita duas naturales voluntates & duas operationes confitentur Patres contra Theodorum Pharanitanum Epiſ. contra Sergium, Pyrrhum, Paulum, Petrum Cõſtãtinopol. Epiſcopos, Cyrum Alexandrinũ, Honorium* Romae, *Macariũ Antiochen. & alios haereticos.*

CAP. II.

Contra Sergium, Honorium, Cyrum, Pyrrhum, Macarium: vii.*ſyn. Nicae.ii.actio.7.in defin.*

CAP. III.

Audemus anathematizare Arii inſaniam, &c. Sergii, Honorii, Cyri, & Pyrrhi, eorumq. aſſeclarum vnam voluntatem, immo malã, & improbam voluntatem. *Syn.vii.in fine, in epiſt.ad Conſtantinum, & Irenem, ante med.*

CAP. IV.

Sanctam, & vniuerſalem ſextam ſynodum ſuſcipimus, (*quae*) in vnius Chriſti duabus naturis, conſequenter etiam duas operationes, ac totidem voluntates ſapienter aſſeuerauit. Anathematizamus autem Theodorum qui fuit Epiſcopus Pharan, & Sergiũ, & Pyrrhum, & Paulum, ac Petrum impios Praeſules Cõſtantinopolitanorum eccleſiae, atque Honorium Romae, vna cum Cyro Alexandiae, nec non & Macarium Antiochiae, ac diſcipulum eius Stephanum. *Syn. viii.* CP. *act.10.ſub* Hadr.*ii.in definit in med.*

CAP. V.

Contra eoſdem Monothelitas, *Lateranen. ſub Martino act.1. & reliquis, in quibus item duas in Chriſto voluntates, & operationes eſſe definiunt Patres, afferunturque teſtimonia ſãctorum Cyrilli,* Gregorii *Nazianzeni, Dionyſii Areopagitae, Baſilii in act. 3. & eorund. & Ambroſii, Auguſtini,* Gregorii *Nyſſaeni, Amphilochii,* Hippolyti *martyris, Leonis, Athanaſii,* Ioannis *Chryſoſtomi, Theophili Alexandrini, Seueriani,* Hilarii, *Cyrilli* Hieroſol. *Iuſtini Philoſophi & martyris, Euphemii Antioch. Ioan. Scythopol. & alior. act.5. in qua affertur definitio. & c. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 18. & ſubſcri-*

Digitized by Google

CAP. XXI.

Quarta ſynodus Chalcedone fuit.&c.contra Eutychen infelicem, & contra Dioſcorum, qui corpus dominicum phantaſticum eſſe impie dicebant.&c. *Pſellus ante vii.ſynod.*

Ne quiſquam addat Triſagio: Qui crucifixus es. &c. contra Petrum Fullonem Antiochenum. Tit. XLV.

CA. I.

VT in Triſagio poſt verba illa; Sanctus Deus, ſanctus fortis.&c.non dicatur: Qui crucifixus es, intelligendo de Trinitate. *Felix iii.contra Petrum Fullonem Epiſcopum Antiochenum in ſyn.ep.ad eundem, & ad Zenonem Imp. ante v.ſyn.* CP. *Antheon Epiſcopus Arſionoes contra eundem Petrum. ibid. Fauſtus* Epiſcopus *Apollonidae contra eundem, ibid.* Pamphilus Epiſcopus Abydarum cõtra eundem, ibid. *Aſclepiades Epiſcopus* Tral*liarum ad eundem, ibid.* Iuſtinianus *Epiſcopus Siciliae ad eundem,* Cinciarius, *ſiue Quintianus Epiſcopus Aeculianorum, vel Camuliaorum ibid. Acacius* CP.*Epiſcopus, ibid.*

CAP. II.

Qui aiunt, quia Redemptor noſter, & Dominus Ieſus Chriſtus Deus, & Dei filius paſſionem crucis ſecundum deitatem ſuſtinuit: quod impium eſt, & catholicis mentibus execrabile: anathema ſint. *Nicol.in ſynod. Rom. c.2.in regiſt.*

CAP. III.

Clauſulam, quam in illa laude ſubiungitis; Sanctus Deus, ſanctus fortis, ſanctus immortalis: iſtam videlicet; Qui crucifixus es pro nobis, quoniam nulla Orientalium, praeter veſtram, ſed nec ſancta Romana habet Eccleſia, uos totius ſcandali occaſionem, prauique intellectus ſuſpicionem uitantes ſuperaddere de cetero omittatis. *Gregor.vii.lib.8.reg. epiſt.1.*

CAP. IV.

Ab antiquis Patribus haereticus dicebatur, qui adderet hymno ubi ter ſanctus dicitur. Qui crucifixus es pro nobis, miſerere nobis: nos anathematizamus, & clericum deponi, & laicum excommunicari iubemus. *Trull.c.82.*

CAP. V.

Sexta ſynodus anathematizauit Sergium, &c. Quibus adicio Seuerum Acephalorum principem, & Petrum *Fullonem*, qui ter ſancto hymno adiecit paſsionem deitatis. *Theodor. Patriarch.* Hieroſol.*apud vii.ſyn. act.3.in med.*

Contra Monothelitas, qui tantum vnam voluntatem, & vnam operationem Chriſto tribuebant. Tit. XLVI.

CAP. I.

COntra Monothelitas, qui unam tantum in Chriſto uoluntatem eſſe dicebant. *Syn. vi gen.multis in locis, & in primis act. 8. in prin. & act.9. & 10. vbi* Leonis, *Athanaſii, Gregorii* Nazianzeni, *Cyrilli, Ambroſii, Ioannis Chryſoſtomi, Gregorii Nyſſaeni, Epiphanii, Auguſtini, Iuſtini martyris, Euphemii, Ioãnis Epiſcopi Scythopoleos, et aliorum teſtimonia afferuntur, & in reliquis actionibus, & praeter ceteras act.17. in definitione fidei, in qua, quemadmodum duas naturas in Chriſto, ita duas naturales voluntates & duas operationes confitentur Patres contra Theodorum Pharanitanum Epiſ. contra Sergium, Pyrrhum, Paulum, Petrum Conſtãtinopol. Epiſcopos, Cyrum Alexandrinũ, Honorium* Romae, *Macariũ Antiochen. & alios haereticos.*

CAP. II.

Contra Sergium, Honorium, Cyrum, Pyrrhum, Macarium: vii.*ſyn. Nicae.ii.actio.7.in defin.*

CAP. III.

Audemus anathematizare Arii inſaniam, &c. Sergii, Honorii, Cyri, & Pyrrhi, eorumq. aſſeclarum vnam voluntatem, immo malã, & improbam voluntatem. *Syn.vii.in fine, in epiſt.ad Conſtantinum, & Irenem, ante med.*

CAP. IV.

Sanctam, & vniuerſalem ſextam ſynodum ſuſcipimus, (*quae*) in vnius Chriſti duabus naturis, conſequenter etiam duas operationes, ac totidem voluntates ſapienter aſſeuerauit. Anathematizamus autem Theodorum qui fuit Epiſcopus Pharan, & Sergiũ, & Pyrrhum, & Paulum, ac Petrum impios Praeſules Cõſtantinopolitanorum eccleſiae, atque Honorium Romae, vna cum Cyro Alexandriae, nec non & Macarium Antiochiae, ac diſcipulum eius Stephanum. *Syn. viii.* CP. *act.10.ſub* Hadr.*ii.in definit in med.*

CAP. V.

Contra eoſdem Monothelitas, *Lateranen. ſub Martino act.1. & reliquis, in quibus item duas in Chriſto voluntates, & operationes eſſe definiunt Patres, afferunturque teſtimonia ſãctorum Cyrilli,* Gregorii *Nazianzeni, Dionyſii Areopagitae, Baſilii in act. 3. & eorund. & Ambroſii, Auguſtini,* Grego*rii Nyſſaeni, Amphilochii,* Hip*polyti martyris, Leonis, Athanaſii,* Ioannis *Chryſoſtomi, Theophili Alexandrini, Seueriani,* Hilarii, *Cyrilli* Hieroſol.*Iuſtini Philoſophi & martyris, Euphemii Antioch. Ioan. Scythopol. & alior. act.5. in qua affertur definitio. & c. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 18. & ſubſcriptiones*

ptiones Patrum, & epiſt. Martini poſt eandem ſynodum.

CAP. VI.

Pro duabus voluntatibus, & operationibus Chriſti, *referuntur Ambroſius, Athanaſius*, Auguſtinus, Leo, Gregorius Nazianzenus. *Chalcedonen. ſynodus, CP. v ſynodus, Ioã. Chryſoſt.* CP. *Cyrillus Alexandrinus, Gregorius Nyſſaenus*, Hilarius, *Dionyſius Areopagita, & alij. Contra haeretici Apollinaris, Seuerus, Theodoſius Alexand* Cyrus *Alexandrin. Theodorus Pharanitanus, Sergius CP. Pyrrhus CP. Paulus CP. Petrus CP. referuntur ab Agatho. in ſyn. in epi. ad Impp. apud vi. ſyn. act.* 4.

CAP. VII.

Licet Honorio ab Orientalibus poſt mortem anathema ſit dictum, ſciendum tamen eſt, quia fuerat ſuper haereſi accuſatus; propter quam ſolum licitum eſt minoribus maiorum ſuorum moribus reſiſtere, vel prauos ſuos ſenſus libere reſpuere. *Hadr. ii. in ſynodo Romana allocutione 3. lecta in ſynod. iix. CP. act.* 7.

CAP. XII.

Anathematizamus noui erroris inuentores, id eſt, Theodorum Pharanitanum Epiſcopum, Cyrum Alexandrinum, Sergium, Pyrrhum, Paulum, Petrum Conſtantinopolitanae eccleſiae ſucceſſores magis, quam Præſules; nec non & Honorium, qui hanc Apoſtolicam Eccleſiam &c. & immaculatam fidem ſubuertere conatus eſt. &c. & qui ſimilia eorum ſapuerunt, vel ſapiunt. qui vnam videlicet voluntatem, & vnam operationem dicere praeſumpſerunt, vel praeſumunt in duabus naturis Domini noſtri Ieſu Chriſti. &c. *Leo ii. in epiſt. ad Conſtantin. iv. Aug. poſt vi. ſyn.*

CAP. IX.

Duas naturas in vna ſubſiſtentia diuinitatis, & humanitatis inconfuſe, incommutabiliter, Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum habere veraciter confitemur. Ita quoque, & duas naturales voluntates, & duas naturales operationes habere, vtpote perfectum Deum, & perfectum hominem, vnum, eundemque ipſum Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. *Manſuet. Epiſ. & ſyn. Mediol. epi. ad Conſtantin. iv. in fine.*

CAP. X.

Ex vna (*natura Chriſtus*) immortalis habetur, ex altera mortalium condicione reſoluitur; habens in aeterna diuinitatis voluntate, quo ſuſceptum hominem ſumeret; habens in ſuſcepti hominis voluntate, ut humana voluntas Deo ſubdita eſſet. vnde &
Luc. 22. ipſe dicit ad Patrem: Pater non mea voluntas ſed tua fiat. Alteram videlicet oſtendens voluntatem diuinitatis, qua ſuſceptus eſt homo; alteram hominis, qua obediendum eſt Deo. *Tolet. xiv. c. 8. in fine.* Et ideo ſecundum harum duarum differentiam naturarum, duarum quoque inſeparabilium proprietates praedicandae ſunt voluntatum, & operum. *Ibidem. c. 9.*

CAP. XI.

Contra Theodorum Pharan, Cyrum Alexandriae, Honorium Romae, Sergium, Pyrrhum, Petrum, Paulum CP. Macarium Antiochiae, Stephanum, & Polychronium; *Trul. c. 1.*

CAP. XII.

Duas (*Chriſto*) voluntates ineſſe, vnam diuinitatis ſuae, aliam humanitatis noſtrae, credimus. &c. Alia eſt uoluntas Deitatis ſuæ alia etiam humanitatis noſtrae. *Tolet. xvi. in confeſſione fidei.*

CAP. XIII.

Contra Monothelitas, *Conſtantin. iv. Imperat. in edict. poſt vi. ſyn.* CP. *& in iuſſione eiuſdem poſt edict.*

CAP. XIV.

Temporibus Conſtantini Pii Imp. in hac deuota ciuitate clxx. Epiſcoporum concilium coactum eſt, in quo Theodorus, quem Pharan vocant, & Cyrus Alexandriae Praeſul, & Honorius Romanus Epiſcopus, Sergius item, & Paulus, Pyrrhus, & Petrus, qui hic† praeſidebant, item Macarius Antiochenus cum Stephano illius diſcipulo, anathemate percuſſus eſt, & extra catholicam Eccleſiam eiecit, quod vnam voluntatem, & operationem in duabus vnius Dei noſtri Chriſti naturis ſtatuerent. *Pſeudoſynodus tomo 2. apud vii. ſyno. act. 6. poſt prin quod non improbat Epiphanius.* †illic

CAP. XV.

Thodorus Papa Pyrrhum olim CP. Patriarcham venientem ex Africa recepit deteſtantem ea, quae a ſe, & a deceſſoribus ſuis ſcripta, vel acta ſunt aduerſus immaculatam noſtram fidem. &c. Sed reuerſum ad proprium vomitum in concilio damnauit. &c. Item Paulum Regiae ciuitatis Patriarcham. *Ex Pontific.*

CAP. XVI.

De ſynodo ſexta contra Cyrum, Sergium, Pyrrhum, Paulum, Petrum, Macarium Antiochenum, Stephanum, Anaſtaſium, Leontium, Polychronium, Epiphanium, & Anaſtaſium; *Ex Pontif. in Agathonis, & in Leonis ii. additur Honorius.*

CAP. XVII.

Sexta ſynodus CP. conſtituit, & diſſipauit dogmata impiorũ, quorum anteſignani Theodorus Epiſcopus Pharan, Honorius Romae, Cyrus Alexandriae, Sergiuſque, & Pyrrhus, item Paulus Samoſatenſis, praeter hos, & Petrus, & miſer Macarius, cumque illo Stephanus. Hi incarnati Verbi negabant duas naturas, vnam quandam dicentes eſſe compoſitam, & actionem vnam. Cum his Polychronium abſtulerunt perfecte. Et duas dogmatizauerunt incarnati Verbi naturas; & duas voluntates plane pie aſſerunt. *Pſellus ante vii. ſynod.*

De

De Iconomachis, & de veneratione imaginum. Tit. XLVII,

CAP. I.

Contra Iconomachos, & de veneratione imaginum: *multa apud vii. ſyn. variis in locis, vbi afferuntur multa teſtimonia ſanctorum pro imaginibus, & in primis act. 6. vbi refutatur quaedam pſeudoſynodus* CP. *contra imagines. Vid. act. 7. in deſin. & epiſt. ſynod. ad* Conſtantinum, & *Irenem Imperatores; & epiſ. eiuſdem ſynodi ad clericos Conſtantinopolitanos, & epiſtol.* Hadriani *ad Cõſtantinum, & Irenem apud eandem ſynod. act. 2. Vid. item. eundem* Hadr. *in lib. de imaginibus ad Carolum* Imperat.

CAP. II.

Septima pſeudoſynodus contra imagines, cui præfuit Theodoſius Epiſcopus Epheſinus, Siſinnius Paſtillas Pergae Epiſcopus, Baſilius Piſidiae, qui & Tricacabus, & Conſtantinus Patriarcha, execranda. &c. Qui doctrinas ſanctorum Patrum, & traditionem catholicae Eccleſiae contemnunt, quiq. cauſantur & voces Arii, Neſtorii, Eutychis, & Dioſcori iactant dicentes; quod niſi ſatis ex veteri, & nouo Teſtamẽto inſtructi eſſemus, ſanctorum Patrum ſacrarum ſex ſynodorũ doctrinas, & catholicae Eccleſiae traditiones ſequeremur. Execratio *Baſil. Ancyrae Epiſcopi reſipiſcentis quae verba ab omnibus reſipiſcentibus in ea ſyn. dicta ſunt. Syno. vii. act. 1. in prin.*

CAP. III.

De haereſi Chriſtianos accuſantium, qui imagines ab eccleſiis, abſtulerunt: *Nicae. ii. c. 7.*

CAP. IV.

Libri contra imagines ponantur in Epiſcopio CP. vt cum libris aliorum haereticorum conſeruentur. *Nicaen. ii. c. 9.*

CAP. V.

Vicarii ſenioris Romae dixerunt. &c. Theodorum (*Iconomachum*) qui nominatur Crithinus, anathematizat ſancta haec, & vniuerſalis ſynodus, & omnes conſentaneos eius, tam qui nunc adhuc ſuperſunt, quam qui in eodem ſenſu, & opinione vita exceſſerunt. Et aſcendens Stephanus Deo amiciſsimus diaconus, & notarius anathematizauit ita: Omnibus haereticis anathema. Concilio, quod adhuc fremit contra venerabiles imagines, anathema. His, qui ſumunt diuinae ſcripturae dicta, quae ſunt aduerſus idola, contra venerandas imagines, anathema. His, qui vocant ſacras iconas idola, anathema. His, qui dicunt, quia vt ad deos Chriſtiani ad imagines acceſſerunt, anathema. His qui inhonorant venerabiles iconas, anathema. &c. His, qui audent dicere, catholicam Eccleſiam idola aliquando ſuſcepiſſe, anathema. &c. *Sin. iix.* C.P. *act. 8. in fine ſub Hadr. ii. Vid. etiam act. 10. in definit.*

CAP. VI.

Ioannem quondam CP. Antiſtitem, & ſequaces ipſius, qui imagines (*Chriſti, & ſanctorum*) frangendas, atque calcandas eſſe ore polluto aſſeuerant. &c. ſancimus eos a Chriſto, & ab Eccleſia catholica, atque Apoſtolica eſſe anathema. *Nicol. in ſyn. Rom. cap. 6. regiſt. refertur apud Syn. iix.* CP. *act. 7. & 8. ſub* Hadr. *ii.*

CAP. VII.

Inuenimus & Manichaeos reſpuiſſe imagines, & Marcioniſtas, & qui confundunt naturas Chriſti, quorum princeps Petrus Fullo; praeterea Xenaeum Hierapolitanum, & Seuerum, alioſque haereticos. *Taraſ. apud vii. ſyn. act. 1. poſt med.*

CAP. IIX.

Dereliquerunt me fontem aquae viuae, & foderunt ſibi ciſternas diſsipatas, quae non poſſunt continere aquas. Ciſterna diſſipata haereticorum quaeuis oratio eſt, ex qua Chriſtianorum calumniatores, quique eam haereſim induxere, hauſerunt, potauerunt que ex ea ſimplices peruerſionem, & errorem intolerabilem, quibus per Propheticam vocem Vae, vae, immittetur. Imitati enim Hebraeos, Saracenos, Gentiles, Samaritas, item Manichaeos, Phantaſiaſtas, & haereticos, qui Deum paſſum fuiſſe aſſerũt, ſanctarum imaginum vſum prohibere voluerunt, quem tamen a primordiis in Eccleſia catholica fuiſſe, ex ſanctorum Patrum lectione clarum eſt. *Taraſ. in vii. ſyn. act. 5. in prin.* *Hiere. 2.*

CAP. IX.

De Xanaeo Calandrione, & Petro, & Cyro, & Philoxeno: *Theodorus Lector, & Ioannes Diacrinomius in hiſt. eccleſiaſt. vii. ſyn. act. 5.*

CAP. X.

Gregorius tertius in ſynodo Romana decreuit; vt ſi quis deinceps antiquae conſuetudinis, & Apoſtolicae Eccleſiae fidelem vſum contemnens, aduerſus venerationem ſacrarum imaginum. &c. depoſitor, atque deſtructor, & profanator, vel blaſphemus extiterit; ſit extorris a corpore, & ſanguine D. N. Ieſu Chriſti, vel totius Eccleſiæ vnitate, atque compage. *Ex Pontif.*

Contra Berengarium, & reliquos Sacramentarios, qui corpus Chriſti vere eſſe in ſacramento Eucharistiae negant. Tit. III.

CAP. I.

In diuina menſa rurſus itidem non propoſitum panem, & calicem humi reſpiciamus†, ſed mentem eleuantes fide, conſideramus, iacere† in ſacra illa menſa agnum illũ Dei, qui tollit peccata mũdi (ſine veteri ſacrificio†

† humiliter intenti ſimus
† ſitum

† cruento † incruente

ficio † a ſacerdotibus immolatum, & pretioſum eius corpus, & ſanguinem vere accipientes, credamus haec eſſe noſtrae reſurrectionis ſigna, ſiue ſymbola. Ob hoc enim non multum accipimus, ſed parum; vt noſcamus nō ad repletionem, † ſed ad ſanctificationem (ſumi.) *Ex actis concil. Nicae. diatyp. 6.*

† ſatietati

CAP. II.

De ſumma Trinit. c. 1 Grego. ix. et in 4. collect.

Vna eſt fidelium vniuerſalis Eccleſia, extra quam nullus omnino ſaluatur; in qua idē ipſe ſacerdos, & ſacrificium Ieſus Chriſtus; cuius corpus, & ſanguis in ſacramento altaris ſub ſpeciebus panis, & vini veraciter continentur, tranſubſtantiatis pane in corpus, & vino in ſanguinem poteſtate diuina: vt ad perficiendum myſterium vnitatis accipiamus ipſi de ſuo, quod accepit ipſe de noſtro. Et hoc vtique ſacramentum nemo poteſt cōficere, niſi ſacerdos fuerit rite ordinatus ſecūdum claues Eccleſiae, quas ipſe conceſſit Apoſtolis, & eorum ſucceſſoribus Ieſus Chriſtus. *Inno. iii. in conc. gen. Lat. c. 1.*

CAP. III.

De conſ. d. 2. c. 38.

In quibus iſti ignorantiae tenebris, in quo hactenus deſidiae corpore iacuere, vt neq. audito diſcerent, vel lectione cognoſcerent, quod in Eccleſia Dei omnium ore tam conſonum eſt; vt nec ab infantium linguis, veritas corporis, & ſanguinis Chriſti inter communis ſacramenta fidei taceatur †. Quia in illa miſtyca diſtributione ſpiritalis alimoniae hoc impartitur, hoc ſumitur; vt accipientes virtutem caeleſtis cibi, in carnem ipſius, qui caro noſtra factus eſt, tranſeamus. *Leo in ſyn. Rom. epiſt. 22. ad clerum, & plebem CP. Anſel. lib. 9. c. 7. Caeſar. lib. 13. c. 6.*

† teneatur

CAP. IV.

Ego Berengarius corde credo, & ore confiteor, panem, & vinum, quae ponuntur in altari, per myſterium ſacrae orationis, & verba noſtri Redemptoris ſubſtantialiter conuerti in veram, ac propriam, ac viuificatricem carnem, & ſanguinem Ieſu Chriſti Domini noſtri, & poſt conſecrationem eſſe verum Chriſti corpus. &c. Cōc. *Rom ſub Greg. vii. ann. 1079. lib. 6. regiſt. & lib. 3. poſt epiſt. 17. Tarrac. lib. 5. c. 58.*

CAP. V.

De conſ. d. 2. c. 42.

Ego Berengarius indignus diaconus Eccleſiæ ſancti Mauricii Andegauenſis cognoſcens veram, catholicam, & Apoſtolicam fidem, anathematizo omnem haereſim, praecipue eam, de qua hactenus infamatus ſum; quae adſtruere conatur, panem, & vinum, quae in altari ponuntur, poſt conſecrationem ſolummodo ſacramentum, & non verum corpus, & ſanguinem Domini noſtri Ieſu Chriſti eſſe. &c. Conſentio autem ſanctae Romanae, & Apoſtolicae ſedi; & ore, & corde profiteor, de ſacramentis dominicae menſae eam fidem tenere, quam Dominus, & venerabilis Papa Nicolaus, & haec ſancta ſynodus auctoritate Euangelica, & Apoſtolica tenendam tradidit, mihique firmauit. &c. Iurans per ſanctam, & homouſion Trinitatem, & per haec ſacroſancta Chriſti Euangelia. Eos vero, qui contra hanc fidem venerint, cum dogmatibus, & ſectatoribus ſuis, aeterno anathemate dignos eſſe pronuntio. Quod ſi ego ipſe aliquando aliquid contra haec ſentire, ac praedicare praeſumpſero, ſubiaceam canonum ſeueritati. Lecto, & perlecto ſponte ſubſcripſi. *Nicol. ii. in ſynod. Rom. cxiii. Epiſcoporum. Iuo lib. 1. tit. 4. c. 4. panor. & par. 2. c. 10. decr.*

CAP. VI.

Ipſa veritas nos inſtruit, calicem, & panem in ſacramento offerre, quando ait: Accepit Ieſus panem, et benedixit deditque diſcipulis ſuis dicens: Accipite, et manducate; Hoc eſt enim corpus meum, quod pro vobis tradetur. Similiter poſtquam caenauit, accepit calicem, deditque diſcipulis ſuis dicens: Accipite, et bibite ex eo omnes, quia hic eſt calix ſanguinis mei, qui pro vobis fundetur in remiſsionem peccatorum. *Matt. 26. c.* Crimina enim, atque peccata oblatis his Domino ſacrificiis delentur. &c. [Nihil in ſacrificiis maius eſſe poteſt quam corpus, & ſanguis Chriſti; nec vlla oblatio hac potior eſt, ſed haec omnes praecellit, quae pura cōſcientia Domino offerenda eſt, & pura mente ſumenda, atque ab omnibus veneranda; & ſicut potior eſt ceteris ita potius excoli, & venerari debet. *Alex. epiſt. 1. poſt med. Burch. lib. 5. c. 5. Iuo par. 2. c. 15. & c. 68. decr. Tarrac. lib. 6. c. 179.*

De conſec. diſt. 2. c. 8.

CAP. VII.

Ipſi [(*ſacerdotes,*) qui proprio ore corpus Domini conficiunt, ab omnibus ſunt audiendi, obediendi, atq. timendi. &c. *Teleſphor. epi. vnic. ante med. Iuo par. 6. c. 314. decr. Anſel. li. 3. c. 13.* 6. q. 1. c. 1.

CAP. IIX.

Abſit, vt quidquam ſiniſtrum de iis loquar qui Apoſtolico gradui ſuccedentes Chriſti corpus ſacro ore conficiunt. *Anter. epi. vnic. poſt med. Hierony. ad Heliodor. Iuo epiſt. 57. Landoni pr ... asb.* 11. c. 3. 54.

CAP. IX.

Non leniter quiſquam aſſentiat in detractione, vel iudicatione, vel damnatione fratrum, maximeque ſacerdotum. &c. qui proprio ore corpus Chriſti conficiunt. *Damaſ. epi. 3. ad Stephan. & alios Epiſcop. ante fin.*

CAP. X.

Quod beatus Ambroſius videlicet de ſumendo corpore Domini ſenſerit, his litteris intimaui, & c. Item Gregorius Papa in lib. iv. dialogorum. Debemus itaque praeſens ſaeculum, vel quia iam conſpicimus defluxiſſe, tota mente contemnere, cotidiana Deo lacrymarū ſacrificia, cotidianas carnis eius, & ſanguinis hoſtias immolare: haec namq. ſingu

lariter

lariter victima ab aeterno interitu animam ſaluat, quae illam nobis mortem vnigeniti per myſterium reparat. quae licet ſurgens a *Rom. 6. a.* mortuis iam non moritur, & mors ei vltra non dominabitur; tamen in ſe ipſo immortaliter, & incorruptibiliter viuens, pro nobis iterum in hoc myſterio ſacrae oblationis immolatur. Eius quippe ibi corpus ſumitur, eius caro in populi ſalute partitur, eius ſanguis, non iam in manus infidelium, ſed in ora fidelium funditur. Hinc ergo penſemus, quale ſit pro nobis hoc ſacrificium, quod pro abſolutione noſtra paſſionẽ vnigeniti Filii ſẽper imitatur. Quis enim fideliũ, habere dubium poſsit, in ipſa immolationis hora ad ſacerdotis vocem caelos aperiri, in illo Ieſu Chriſti myſterio Angelorum choros adeſſe, ſũmis iam ſociari, terrena caeleſtibus iungi, vnum quid ex viſibilibus, & inuiſibilibus fieri. Item Ioannes Chryſoſtomus Patriarcha ad Neophytos: Videte, quem admodum ſponſam ſibi Chriſtus coniunxit; *† ſatiatos f.* videte, quo vos cibo ſatietatis† enutrit; ipſe nobis cibi ſubſtantia eſt, atq. nutrimentũ. Nam ſicut mulier affectione cogente genitũ alere ſui lactis foecunditate feſtinat; ſic & Chriſtus, quos ipſe regenerat, ſuo ſanguine ſemper enutrit. &c. *Greg. vii. in ep. ad Matil. lib. 1. reg. epi.* 50.

CAP. XI.

Protectione ſanguinis, & corporis Chriſti muniamus (*lapſos:*) & cum ad hoc fiat Eucharistia, vt poſsit accipiẽtibus eſſe tutela, quos tutos eſſe contra aduerſarium volumus, munimento Dominicae ſaturitatis armemus. Nam quo modo docemus, aut prouocamus eos in confeſsione nominis ſanguinem ſuum fundere; ſi eis militaturis Chriſti ſanguinem denegamus? aut quo modo ad martyrii poculum idoneos facimus; ſi non eos ad bibendum prius in Eccleſia poculum Domini iure communicationis admittimus? *Cypri. & alii Epiſc. epiſt. 2. ad Cornel. poſt prin.*

CAP. XII.

De conſec. diſt. 2. c. 80. neceſſario. Annunciantes ſecundum carnem mortem vnigeniti filii Dei, id eſt, Ieſu Chriſti, & reſurrectionem eius, & in caelis aſcenſionem, pariter confitentes, incruentam celebramus in eccleſiis ſacrificii ſeruitutem; ſic etiam ad myſticas benedictiones accedimus, & ſanctificamur participes ſancti corporis, & pretioſi ſanguinis Chriſti omnium noſtrum redemptoris effecti; non vt communem carnem percipientes, quod abſit, nec vt viri ſanctificati, & verbo coniuncti ſecundum dignitatis vnitatem, aut ſicut diuinam poſſidentis habitationem; ſed vere viuificatricem, & ipſius verbi propriam factam. Vita enim naturaliter, vt Deus exiſtens, quia propriae carni vnitus eſt, viuificatricem eſſe eam profeſſus eſt. Et ideo quamuis di- *Ioan. 6. f.* cat ad nos: Amen, amen dico vobis, niſi manducaueritis carnem filii hominis. &c. non tamen eam, vt hominis vnius ex nobis exiſtimare debemus (quomodo enim iuxta naturam ſuam viuificatrix eſſe caro poterit hominis?) ſed vt vere propriam eius factam, qui propter nos filius hominis eſt factus, & vocatus. *Cyrillus, & ſynod. Alexandr. in epi. ad Neſtorium confirmata in concil. Epheſ. Iuo par. 1. cap. 3. & par. 2. c. 4. paragr. neceſſario, decr. Caeſar. lib.* 11. c. 1.

CAP. XIII.

Chriſtiani inſtar templi Hieroſolymitani vbi ſanguis brutorum animalium effundebatur, baſilicas in amore, & honore Dei conſtruunt; vbi non iam ſanguis taurorum effunditur ſed corpus & ſanguis Chriſti cõficitur, & a fidelibus percipitur, & Deus tã euidẽtibus oraculis loca nomini ſuo dicata inhabitare, ibiq. ſupplicũ preces ſe exaudire polliceri dignatur. &c. Quod ſi etiam memoratum templum, in quo pecudes mactabantur tantae venerationi habebatur. &c. quanto magis templa Chriſti, vbi eius caro, & ſanguis immolatur, a fidelibus ſunt religiuſis obſequiis veneranda, & aſsiduis precibus inexcuſabiliter frequentanda? *Pariſ. ſub Lud. & Lot. lib. 2. c. 11. ante fin.*

CAP. XIV.

Hic eſt ſanguis ille Dominicus, (*qui profluxit ex imagine*) qui apud pleroſque repertus eſſe dicitur; nec eſſe aliter aeſtimandum a vere catholicis, praeter id, quod ſcribitur a nobis; quaſi ex carne, & ſanguine Chriſti aliquid poſsie in mundo inueniri; niſi illud, quod in ara altaris per manus ſacerdotum cotidie ſpiritualiter efficitur. *Athana. in ſer. de imag. Chriſti Beryt. prope fin. apud vii. ſyn. act. 4.*

CAP. XV.

Amen, amen dico vobis, niſi manducaueritis carnem filii hominis, & biberitis eius *Ioan. 6.* ſanguinem, non habebitis vitam in vobis ipſis. Viuifica igitur ſunt ſanctum corpus, & ſãguis Chriſti. Corpus enim, ſicut dixi, eſt, non hominis cuiuſdam, qui vitae particeps eſt, ſed potius proprium vitae ſecundum naturam, vnigeniti. *Cyrill. in expoſ. ſymboli Nicae. ante fin. poſt. Epheſ. ſynod.*

CAP. XVI.

Semper laudem eius, qui nos fecit, in *Pſal. 149.* ore ferentes, & exaltationes eius in gutture habentes, omnis populus Chriſti in tranſſumptione ſanguinis, & corporis eius, per quam memoriam mortis, & reſurre- *Luc. 22.* ctionis illius, iuxta ſuam traditionem celebramus, inſatiabili deſiderio, & a Deo incitato ſtudio, ad ea incitatur magis quam ad fontes aquarum ceruus. *German. Epiſt. CP. Pſal. 41.* *ad Thomam Epiſco. Claudiopol. apud Nicaen. ii. act. 4. ante finem.*

CAP. XVII.

Nemo vmquam ſanctorum Apoſtolorum, qui tubae ſunt Spiritus ſancti, aut glorioſorũ Patrum noſtrorum incruentum noſtrum ſacrificium in memoriam paſsionis Chriſti Do

mini Dei noſtri, & totius ſuae diſpenſationis
factum, imaginem corporis illius dixit. Nã
is qui accepit a Domino, ſic non dicit, aut
confitetur, ſed audiunt eum ſic dicentem euã
Ioan. 6. gelice: Niſi comederitis carnẽ filii hominis,
& biberitis eius ſanguinem, non intrabitis in
Mat. 26. c regnum caelorum. &c. Qui manducat carnẽ
meam, & bibit ſanguinem meum, in me ma-
Marc. 14. c. net, & ego in eo. &, Cum accepiſſet panem,
& gratias egiſſet, fregit, & dedit diſcipulis
Luc. 22. b. ſuis, & dixit: Accipite, edite: hoc eſt corpus
meum; & accepto calice, cum gratias egiſ-
ſet, dedit illis dicens: Bibite ex hoc omnes.
Hic eſt enim ſanguis meus noui teſtamenti,
qui pro multis effunditur in remiſſionẽ pec-
catorum. Nõ autem dixit: Sumite, edite ima-
ginem corporis mei. Quin etiam Paulus di-
uinus Apoſtolus e ſacris Domini verbis hau-
riens dixit: Ego accepi a Domino, quod &
tradidi vobis. quia in ea, qua traditus eſt,
1. Cor. 11. c. nocte accepit panem, & poſtquam gratias
egiſſet, fregit, & dixit: Accipite, manducate;
hoc eſt corpus meum, quod pro vobis frangi-
tur; hoc facite in meam recordationem. Si-
mili modo & poculum, poſtquam caenatus
eſſet, dicens: hoc poculum nouum teſtamen-
tum eſt in ſanguine meo. Hoc facite, quotieſ
cumque biberitis, in meam commemoratio-
nem. Quotieſcumque panem hunc ederitis,
& poculum hoc biberitis, mortem Domini
annuntiatis. Legas quouſque voles; nunquam
inuenies, neque Dominum, neque Apoſtolos,
neque Patres incruentum illud ſacrificium,
quod a ſacerdote offertur, imaginẽ dixiſſe;
verum ipſum corpus, & ipſum ſanguinem.
Attamen ante ſanctificationis conſecrationẽ,
quibuſdam Patribus pie ſane viſum eſt
antitypon, hoc eſt, exemplar ſimilis formae
nominare; quorum de numero Euſtathius,
conſtans is propugnator orthodoxae fidei,
& Arianicae inſaniae expugnator clarus: itẽ
Baſilius eiuſdem ſuperſtitionis auerruncator,
qui apertam, & planam rectorum, & proba-
torum dogmatum viam docentes, vno ore, &
ſpiritu loquuntur. Hic quidem exponens di-
Prouer. 9. a ctum illud in Prouerbiis Salomonis: Edite
meum panem, & bibite vinum, quod commi-
ſcui vobis, haec inquit: Per panem, & vinum
antitypa membrorum corporalium Chri-
ſti praedicat. Ille vero ex eodem fonte hau-
riens, vt omnes ſacerdotii myſtae cognoſcũt,
in precatione diuinae anaphorae (ita Grae-
ci Miſſae partem vocant) ſic alicubi legit:
Confidentes tuo ſacro altari appropinqua-
mus, & proponentes antitypa ſancti corpo-
ris, & ſanguinis Chriſti tui te praecamur, &
inuocamus. Et quae deinceps ſequuntur, ſen-
tentiam Patris amplius cõfirmant, quod an-
te ſanctificationẽ antitypa vocauerint; poſt
conſecrationem autem corpus Domini; & sã
guinem Chriſti, atque ita eſſe creduntur. Sed
generoſi iſti ſacrarum imaginum cupien-
tes contemplationem obſcurare, aliam ſcili-
cet imaginem introduxerunt, quae ſane non imago eſt, ſed corpus, & ſanguis. Verum vafricia, & improbitate confiſi falſo ſophiſmate ſe ipſos ſubuertunt: hanc ſacram oblationem poſitione fieri dicentes. Verum quẽadmodum iſtud dicere aperta inſania eſt; ſic & imaginem aſſerere corpus, & cruorem Domini, eiuſdem eſt dementiae. Et praeter id, quod eſt ſingularis ruditatis opus, impietatẽ quoque admixtam habet. Deinde dimittentes mendacium, quadamtenus veritatem cõtingunt, confeſſi diuinum corpus panem fieri. At ſi imago corporis eſt, non poteſt ſane fieri diuinum corpus. Numquid igitur hoc, illucque ſe iactantes, inconſtantia, & minime firma omnia ſua dogmata aſſerunt? &c. & nunc quidem ſanctum, & notabile noſtrum ſacrificium, imaginem ſacri corporis Chriſti, nunc autem ſacrum, & diuinum corpus aſſerunt. &c. *Epiphanius in refuta. apud vii. ſyn. gen. act. 6. tom. 3. in fin.*

Contra Gilbertum Porretanum Pictauienſem Epiſcopum. Tit. XII.

CAP. I.

CRedimus, & confitemur ſimplicem naturam Diuinitatis eſſe Deum, nec aliquo ſenſu catholico poſſe negari, quin diuinitas ſit Deus. & Deus diuinitas. Sicubi vero dicitur Domini ſapientia ſapientem, magnitudine magnum, Diuinitate Deum eſſe, & alia huiuſmodi; credimus, nõ niſi ea ſapientia, quae eſt ipſe Deus, ſapientem eſſe; non niſi magnitudine, quae eſt ipſe Deus, magnũ eſſe. &c. *Eugenius iii. in concil. Remenſi.*

CAP. II.

Credimus, & confitemur ipſam diuinitatem, ſiue ſubſtantiam diuinam, ſiue naturam diuinam dicas, incarnatam eſſe, ſed in Filio. *Eugen. iii. in concil. Remenſi.*

Contra aliquos haereticos, qui liberum arbitrium negant. Tit. L.

CAP. I.

DEus ab initio conſtituit hominem, & reliquit illum in manu conſilii ſui. Adiecit mandata, & praecepta ſua: ſi volueris mãdata ſeruare, conſeruabunt te, & in perpetuũ fidem placitam facere. Appoſuit tibi aquã, & ignem; ad quod volueris porrige manum tuam. Ante hominem vita, & mors; bonum, & malum; quod placuerit ei, dabitur illi. *Eccleſiaſtic. c. 15. num. 14.*

CAP. II.

Nihil aliud conſtituit humanae ſubſtantiae integritatem, niſi eſſentialis voluntas, per

per quam liberi arbitrii vigor in nobis deſignatur, ſic ſe habeat, vt ſubſtantialis operatio. *VI. ſyno. CP. act. 18. in acclamatorio.*

CAP. III.

De apoſta. Gregor. ix. c. 3. de Iudae. in 4 collec.

Quos Chriſtianae religioni liberae volũtatis arbitrium obtulit, ſalutiferae coactionis neceſsitas in eius obſeruatione cõſeruet. &c. *Inno. iij. in con. gen. Latera. c. 70.*

CAP. IV.

Si quis ſane audiens ſermonem veri Prophetae, velit, aut nolit recipere, & amplecti onus eius, id eſt, mandata vitae, habet in ſua poteſtate. Liberi enim ſumus arbitrii. Nam ſi hoc eſſet, vt videntes ea iam non haberent in poteſtate aliud facere, quam audierant; vis erat quaedam naturae, per quam liberũ non eſſet ad aliam migrare ſententiam. Aut ſi rurſus ex audientibus nullus omnino reciperet, & hoc naturae vis erat, quae vnum aliquid fieri cogeret, & alteri parti non daret locum. Nunc autem quia liberum eſt animo, in quam velit partem, declinare iudicium ſuum, & quam probauerit, eligere viam; conſtat euidenter, ineſſe hominibus arbitrii libertatem. *Clemens ep. 3. ante med.*

Contra Graecos, qui dicunt, Spiritũ ſanctum procedere tantum a Patre, & non a Filio. Tit. LI.

PARS POSTERIOR.

CAP. I.

Credimus in vnum Deum Patrem omnipotẽtẽ creatorẽ. &c. Et in Spiritũ sañctũ Dominum, viuificantem, qui ex Patre, Filioq. procedit. &c. VII. *ſyn. act. 7. in definitione.*

CAP. II.

c. 1. de ſũ. Trin. Gregor. ix. & in 4. collec.

Firmiter credimus, & ſimpliciter confitemur, quod vnus ſolus eſt verus Deus, Pater, & Filius, & Spiritus ſanctus. Pater a nullo, Filius autem a ſolo Patre, ac Spiritus ſãctus ab vtroq. pariter abſq. initio ſẽper, & fine. Pater generans, Filius naſcens, & Spiritus ſanctus procedens, conſubſtantiales, & coequales. &c. *Inno. iij. in con. gen. Latera. c. 1.*

CAP. III.

Primo capitulo demonſtratur, quam impie ſentiant (*Priſcillianiſtae*) de Trinitate diuina: qui & Patris, & Filii, & Spiritus ſancti vnam, atque eandem aſſerunt eſſe perſonam: tamquam idem Deus nunc Pater, nunc Filius, nunc Spiritus ſanctus nominetur; nec alius ſit qui genuit; alius, qui genitus eſt; alius, qui de vtroque proceſſit. *Leo ep. 91. ad Turib. Epiſc. Aſtur. cap. 1.*

CAP. IV.

Proprium eſt Patris, vt generaret Filium; proprium Filii Dei, vt ex Patre Patri naſceretur aequalis; proprium Spiritus ſancti, vt de Patre, & Filio procederet ſub vna ſubſtantia deitatis. *Hormiſd. epiſt. 1. c. 2. in fin.*

CAP. V.

Conſtantinopolitana eccleſia de S. Spiritu a nobis diſſidens concordiam Apoſtolicae ſedis expectat. Armeni etiam fere omnes a catholica fide aberrant. & paene vniuerſi Orientales praeſtolantur, quid fides Apoſtoli Petri inter diuerſas opiniones eorũ decernat. *Gregor. vij. lib. 2. regiſtri epiſt. 31.*

CAP. VI.

De conſec. d. 5. c. 39. de Spiritu. in fine. Ioan. 14. b Ioan. 15. d

Quamuis in ſua ſit ſubſtãtia Spiritus eius, & intelligatur in perſona proprietas, iuxta id, quod Spiritus eſt, & non Filius; attamen alienus ab illo non eſt. Nam Spiritus appellatus eſt veritatis, & veritas Chriſtus eſt. vnde & ab iſto, ſimiliter ſicut ex Deo Patre procedit. *Cyrill. & ſyn. Alex. in epiſt. ad Neſtor. apud ſyn. Epheſin. & apud ſyn. v. CP. gen. actio. 6. luo. par. 1. cap. 3. decr.*

CAP. VII.

Credimus Spiritum eſſe Paracletum, qui nec Pater ſit ipſe, nec Filius; ſed a Patre, Filioque procedens. Eſt ergo ingenitus Pater, genitus Filius, non genitus Paracletus, ſed a Patre, Filioque procedens. *Tolet. i. in fin. in aſſer. fidei ſiue ſyn. Aquis Celenis habita.*

CAP. IIX.

Quicumque Spiritum ſanctum non credit a Patre, & Filio procedere. &c. anathema ſit. *Tolet. iii. ante canones.*

CAP. IX.

Spiritum ſanctum nec creatum, nec genitum, ſed procedentem ex Patre, & Filio profitemur. *Tolet. iv. c. 1.*

CAP. X.

Spiritum ſanctum nec creatum, nec genitum, ſed procedentem ex Patre, & Filio profitemur. *Tolet. vi. c. 1.*

CAP. XI.

Sicut a ſanctis Apoſtolis oſtenſa docetur: ſicut a ſequentibus Patribus orthodoxis diſſerta probatur: ſicut etiam a ſanctis illis ſynodalibus geſtis vere, ſancteque confirmata dignoſcitur; in quibus Arii, vel Eutychetis in ſaniſſimus error deprehẽditur, & radicitus extirpatur: ſicut deniq. in ſacris miſſarum ſollemnitatibus concordi voce profitemur, ac dicimus: Credimus in vnũ Deum. &c. Credimus & in Spiritum ſanctum viuificatorẽ, ex Patre, & Filio procedentẽ. &c. *Tolet. iix. c. 1.*

CAP. XII.

Credimus Spiritum ſanctum. &c. non tamen genitum, vel creatum, ſed ab vtriſque procedentem, amborum eſſe Spiritum. &c. nec enim de Patre procedit in Filium, vel de Filio procedit ad ſanctificandam creaturam ſed ſimul ab vtriſque proceſſiſſe monſtratur; quia caritas ſiue ſanctitas amborum eſſe agnoſcitur. Hic ergo Spiritus ſanctus miſſus ab vtriſque creditur. &c. *Tolet. xi. in prin.*

CAP. XIII.

Hanc noſtrae fidei regulam ipſis verbis, atque ſententiis commemoranter, reteximus quibus eam in conuentu Nicaeni cõcilii declaratam eſſe ſcimus. Credimus in vnum Deum &c. Credimus & in Spiritum ſanctum

Domi-

Dominum, viuificatorem, ex Patre, & Filio procedentem. &c. *Brac. iii. in pro. Emerit. c. 1.*

CAP. XIV.

Glorificamus Deum Patrem ſine initio, & Filium eius vnigenitum, ex Patre generatum ante ſaecula, & Spiritum ſanctum procedentẽ ex Patre, & Filio inenarrabiliter. *Anglic. ii. in med.*

CAP. XV.

Quidquid Euangelica, & Apoſtolica traditio ſanxit, quidquid Nicaena, CP. & Epheſina ſynodus conſtituit, *quidquid Chalced. cõcilii promulgatio definiuit * ſicut multorum Catholicorum Patrum documento expoſitũ, traditumque nobis accepimus; ſicut etiam in miſſarum ſolemniis patulis confeſſionum vocibus proclamamus. Credimus in vnum Deũ &c. Credimus in Spiritum ſanctum Dominũ, & viuificatorem ex Patre, & Filio procedentem. &c. *Tolet. xii. in pro. Tolet. xvii. cap. 1.*

CAP. XVI.

Iuxta quod ſacroſancti Symboli elucubrata profeſſio claret, quae in miſſarum ſollemnitatibus patula eunctorum acclamatur fidelium voce: Credimus in vnum Deum. &c. Credimus & in Spiritum ſanctum Dominũ, & viuificatorem ex Patre, & Filio procedentem. &c. *Tolet. xiii. in pro.*

CAP. XVII.

Credimus & in Spiritum ſanctum Dominum viuificantem, ex Patre, & Filio procedentem. *Tolet. xv. in confeſſ. fidei.*

CAP. XIIX.

Credimus, & confitemur omnium creaturarum, quae trinis rerum machinis continentur, auctricem, atque conſeruatricem indiuiduam Trinitatem, id eſt, Patrem, qui eſt totius fons, & origo Diuinitatis: Filium, qui eſt plena imago Dei. &c. Spiritum vero ſanctũ ex Patre, Filioq. abſq. aliquo initio procedentem. &c. *Tolet. xvi. in confeſſione fidei, in qua multa de proceſſione Spiritus ſancti.*

CAP. XIX.

Popter eos haereticos, qui ſuſurrãt Spiritum ſanctum ſolius eſſe Patris, & a ſolo procedere Patre, additum eſt: Qui ex Patre, Filioq. procedit. &c. legerant nempe ii, qui addiderunt: Qui ex Patre, Filioque procedit; ipſam, eandemq. veritatem in Euangelio redarguentem Philippum: Philippe, inquit, qui
Ioan. 14. b videt me, videt & Patrem meum. An non credis, quia ego in Patre, & Pater in me eſt? Si ergo ſicut ipſe teſtatur, inſeparabiliter, & ſubſtantialiter, eſt Pater in Filio; & Filius in Patre; quo pacto credi poteſt, vt conſubſtantialis Patri, Filioque Spiritus ſanctus, non a Patre, Filioque eſſentialiter, & inſeparabiliter ſemper procedat? &c. Saepe a nobis, noſtriſq. maioribus indubitanter definitum eſt, inſeparabilia ſemper eſſe opera ſanctae Trinitatis. In eo namq. Spiritus ſanctus a Filio procedere creditur, in quo a Patre procedere nõ dubitatur. &c. De Spiritu ſancto, vt oſtenderet (*Dominus*) eum ſuum, Patriſque, ſic ait: Ioan. 15. d
Spiritus, inquit veritatis, qui a Patre procedit, ille me clarificabit. Nam qui de Patre procedit, Patris profecto Spiritus eſt, & qui veritatis Spiritus eſt, ſuus nihilominus Spiritus eſt, ipſe enim de ſe dicit: Ego ſum via, Ioan. 14. d
veritas, & vita. &c. *Paulinus apud ſyno. Foroiul. ante ſymbolum.*

CAP. XX.

Credo in Spiritum ſanctum, Dominum, & viuificantem, qui ex Patre, Filioque procedit. *Foroiulen. in ſymbolo.*

CAP. XXI.

Spiritus ſãctus verus Deus, vere, & proprie Spiritus ſanctus eſt: non genitus, nec creatus ſed ex Patre, Filioq. intemporaliter, & inſeparabiliter procedens. &c. Et non eſt perſonaliter Pater, vel Filius; ſed ex vtroque procedit. *Paulin. apud. ſyn. Foroiul. poſt ſymbol.*

CAP. XXII.

Spiritum ſanctum nec creatum, nec genitum, ſed procedentem ex Patre, & Filio profitemur. *Arelat. ſub Carolo c. 1.*

CAP. XXIII.

Spiritum ſanctum, qui eſt tertia in Trinitate perſona, vnum, atque aequalem cũ Deo Patre, & Filio credimus eſſe Deũ, vnius ſubſtantiae, vnius quoque naturae: nec tamen genitum, vel creatum, ſed a Patre, Filioq. procedentem, amborum eſſe Spiritum. Nec enim procedit de Patre in Filium, nec a Filio tantum procedit ad ſanctificãdã creaturã; ſed ab vtriſq. procedere mõſtratur, quia caritas, ſiue ſanctitas amborum eſſe agnoſcitur. &c. Habet Pater aeternitatem ſine natiuitate, Filius aeternitatem cum natiuitate, Spiritus vero ſanctus aeternitatem proceſſionis a Patre, & Filio ſine natiuitate. *Vorm. in principio.*

CAP. XXIV.

Innotuit nobis ſancta ſedes Apoſtolica, errores, blaſphemiaſque cuiuſdam in partibus Orientis in Spiritum ſanctum, quod non a Filio, niſi tãtum a Patre procedat, blaſphemantis. hortamur veſtram fraternitatem vna mecum, vt ſecundum admonitionem Domini Romanae ſedis Praeſidis, ſinguli noſtram perſpectis Patrum catholicorum ſententiis de diuinae ſcripturae pharetris, acutas proferamus ſagittas potentis ad confodiendam belluam monſtri renaſcentis, & ad conterebrandum caput nequiſſimi ſerpentis. *Troslei. c. 14. in fine.*

CAP. XXV.

Omnis turba coepit cantare, & dicere, Vnus Deus Pater & ipſe ingenitus; Vnus Filius, & ipſe vnigenitus Chriſtus. &c. Vnus Spiritus ſanctus, & ab vtroque procedens, per quem veraciter nos credimus eſſe ſaluãdos. *Athanaſius in ſermone de imagine Berytenſi poſt med. apud. ſyn. vii. act. 4. poſt principium.*

CAP. XXVI.

Spiritus ſanctus confitendus a nobis, & praedicandus, a Patre eſt, & Filio procedere. &c.

&c. *Tolet.iij.c.2.in tomo Regis Reccaredi.*

CAP. XXVII.

Credimus & in Spiritum ſãctũ Deũ verũ, viuificatorem omniũ, ex Patre, & Filio procedentem. &c. Credimus Spiritum ſanctum procedentem ex Patre, & Filio. &c. Aeternus Pater, aeternus Filius, aeternus & Spiritus ſanctus ex Patre, Filioque procedens. *Ep. Caroli Imp. ad Epiſcopos Hiſpaniae in fine apud ſyn. Francoford.*

PARS PRIOR.

Contra Eunomium & alios qui dicunt Spiritum ſanctũ non procedere a Patre.

CAP. XXIIX.

Cum autem venerit Paracletus, quem ego mittã vobis a Patre Spiritum veritatis, qui a Patre procedit; ille teſtimonium perhibebit de me. *Chriſtus apud Ioan. c. 15. in fine.*

CAP. XXIX.

† viuificantem

Credimus in Spiritum ſanctum, Dominũ, & viuificatorem †, ex Patre procedentem. *Symbolum Conſtantinopol.*

CAP. XXX.

Et in Spiritum ſanctum Dominum, & viuificatorem, ex Patre procedentem, cum Patre, & Filio coadorandũ. &c. *In ſymbolo CP. apud Chalc. act. 2. poſt prin. & apud ſyn. vi. CP. actio. 17. apud Tolet. i. ante canones.*

CAP. XXXI.

Sanctum Spiritum Dominum, & Deum ex Patre procedentem, ſecundum fidei documẽta defenſores veritatis declararunt. *Chalc. act. 16. in allocutione ſynod.*

CAP. XXXII.

Et in Spiritum ſanctum Dominum; & viuificatorem ex Patre procedentem. *Agatho, & alij relati in ſyn. vi. act. 5. Petrus Nicomedien. & alii ibid. act. 10. in fin.*

CAP. XXXIII.

Neque enim ipſi erant, qui loquebantur, ſed Spiritus Dei, & Patris, qui procedit quidem ex ipſo; eſt antẽ & a Filio non alienus, ſecundũ vnius eſſentiæ rationẽ. *Cyrill. ep. ad Io. Antioch. in fi. apud Chalc. act. 1. poſt prin.*

CAP. XXXIV.

Spiritus ſanctus eſt Patri, Filioque conſubſtantialis, & profunditur quidem, hoc eſt egreditur, ſicut a fonte Deo, & Patre, conceditur autem creaturae per Filium. Vnde inſpirauit in ſanctos Apoſtolos dicens: Accipite Spiritum ſanctum. (Ioann. 20) *Cyril. in expoſ. Nic ſymboli ante fin. poſt. Ephe ſ ſyno.*

CAP. XXXV.

Macedonius ſpirat a Patre ſolo Spiritum ſanctũ. *Iuſtinianus Epiſc. Siciliae ante v. ſyn.*

CAP. XXXVI.

Et in vnum Spiritũ ſanctũ, qui ſẽpiterne a Deo Patre procedit. *Sophronius Hieroſ. epiſt. ſyn. ad Sergium poſt. prin. apud vi. ſyn. act. 11*

CAP. XXXVII.

Et in Spiritum ſanctum Dominum viuificantem, qui ex Patre per Filium proceſſit. *Taraſ. in epiſtola ad Epiſcop. Oriẽtis, in prin. apud. vii. ſyno act. 3.*

CAP. XXXIIX.

Et in vnum ſanctum Spiritum ſine fine ex Patre procedẽtem. *Theodorus Hieroſ. Epiſ. & Oriẽtales, in prin. apud vii. ſyn. act. 3. in med.*

CAP. XXXIX.

Secunda ſynodus Spiritum ſanctum ducẽ, & ductorem nacta declarauit ex Patre ante tempora, et perpetuo Spiritum ſanctũ egreſſum habuiſſe. etc. *Theodorus Hieroſ. & alii ibid. vii ſyno. actio. 3. in med.*

CAP. XL.

Spiritus ſanctus ſubſiſtens eſt, ex Patre procedens, et per Filium datus, aduerſus Arium impium. *Theodorit. contra Sabelliũ poſt Liberatum.*

CAP. XLI.

Spiritum ſanctum Deum, et Dominum noſtrum non genitum, neque ingenitum, non creatum, neque factum, ſed de patre procedentem, Patris, et Filii ſpiritum, cum Patre et Filio coeternum veneramur. *Acta de Liberio cap. 1.*

Contra varios haereticos, quorum haereſes ad certa capita redigi vix poſſunt. Tit. LII.

CAP. I.

Hoc habes, quia odiſti facta Nicolaitarum, quae ego odi. Et poſtea. Habes illic tenentes doctrinam Balaam, qui docebat Balac mittere ſcandalum coram filijs Iſraël, edere, et fornicari: ita habes et tu tenentes doctrinam Nicolaitatum. *Apocal. cap. 2. num. 6. & 14.*

CAP. II.

Contra Eunomianos, ſiue Anomoeos, Arianos, ſiue Eudoxianos, Semiarianos, ſiue Pneumatomachos, Sabellianos, Marcellianos, Photinianos, et Apollinarianos. CP. *c.* 1.

CAP. III.

Contra Meſſalianitas, Euchetas, vel Enthuſiaſtas. *Epheſina ſynodus confirmat ſchedulam ſynodicam Siſinii CP. poſt Epheſ. ſyn. contra eorum librum Aſceticon. ibid.*

CAP. IV.

Si quis non anathematizat Arium, Eunomium, Macedonium, Apollinarium, Neſtoriũ Eutychen, Origenem cum impiis eorum conſcriptis, et alios omnes haereticos. etc. anathema ſit. *Syn. v. gen.* CP. *c.* 11. *refert Martin. in ſyn. Later. ſecr. 4.*

CAP. V.

Contra Arium, Macedonium, Apollinarẽ, Ne-

Neſtorium, Eutychen, et Dioſcorum; VI. *ſyn. CP. actio. 17. in definit.*

CAP. VI.

Euſebij Pamphili haereſes, *ex ep. ad Cōſtātiam Licinii vxorem, & ex eius libris ad Euphrationem, & ex libro i. Antipatri Epiſcopi Boſtrorum refutationis Apologiae pro Origene ab Euſebio Pamphili Epiſcopo Caeſaerae conſcriptae. vii. ſyn. act. 5 in med. & Epiphan. apud eandem ſyn. act. 6. qui item illius haereſes refert. to. 3. poſt. prin. & to. 5. ante med.*

CAP. VII.

Contra Arium, Macedonium, Pneumatomachos, Neſtorium, Eutychen, Dioſcorum, Petrum, Seuerum, Origenem, Euagrium, Didymum, Sergium, Honorium, Cyrum, Pyrrhū Macarium; *vii ſyn. act. 7. in definit.*

CAP. IIX.

Audemus anathematizare Arij inſaniam, Macedonij rabiem, Apollinarij dementiam, Neſtorij idololatriam in homine, Eutychis & Dioſcori conſpirantem vanitatem, & horum multorum capitum, Origenis, Didymi, & Euagrij nugas, fabulaſque Sergij, Honorij Cyri, & Pyrrhi, eorumque aſſeclarum vnam voluntatem, immo malam, & improbam voluntatem. Deinde, & qui poſt hos vana, & noua excogitarunt nugamenta contra venerandas imagines. &c. Syno. *vii. in epiſt. ad Conſt. & Irenem poſt prin.*

CAP. IX.

Contra Seuerum, Petrum, Zoaram, Origenem, Theodorum Mopſueſtiae, & Euagrium; *iix. ſyn. CP. ſub* Hadr. *ii. act. 10. in defini.*

CAP. X.

Damnatio Calliſti Sabelliani; Hippolyti diaconi Valentianiſtae, & Victorini Epiſcopi ſchiſmatici, propter Paſcha. *Syno. Rom.* cclxxxIV. *Epiſcopor. ſub Silueſtro. c. 2.*

CAP. XI.

Contra Arium, Macedonium, Neſtorium, Eutychen, & Dioſcorum; *Gelaſ. in ſyno.* lxx. *Epiſc.*

CAP. XII.

Si quis ſecundum ſanctos Patres conſonāter nobis, pariterque fide non reſpuit & anāthematizat anima, † & ore omnes, quos reſpuit, & anathematizat nefandiſsimos haereticos, cum omnibus impijs eorum conſcriptis vſque ad vnum apicem ſancta Dei Eccleſia catholica, & Apoſtolica, hoc eſt ſanctae, & vniuerſales quinque ſynodi, & conſoſonanter omnes probabiles Eccleſiae Patres id eſt, Sabellium, Arium, Eunomium, Macedonium, Apollinarem, Polemonem, Eutychen, Dioſcorum, Timotheum Aelurum, Seuerum, Theodoſium, Colluthum, Themiſtiū. Paulum Samoſatenum, Diodorum, Theodorum, Neſtorium, Theodulum Perſam, Origenem, Didymum, Euagrium, & compendioſe omnes reliquos haereticos, qui a catholica Eccleſia reprobati, atque abiecti ſunt, quorum dogmata diabolicae operationis ſunt genimina; & eos, qui ſimilia cum his vſque ad finem ſapuerunt, aut ſapiunt, vel ſapere ſperantur. &c. huiuſmodi condemnatus ſit. *Later. ſub* Mart. *c. 18. ſecret. 5.*

† animo f.

CAP. XIII.

Contra Iouinianum, Auxentium, Genialē, Geminatorem, Felicem, Plotinum, Marcianum, Ianuarium, & Ingenioſum, & alios, qui virginitatem aſpernabantur; *Syric. epiſt. 2.* Qui etiam perpetuam virginitatem Mariae matris Dei negabant. *Ambroſ. & alii epiſt. ad Syric. ante med.*

CAP. XIV.

Contra Marcionem, *Leo ep. 81. ad Epiſcopos Palaeſtinae.* Contra Valentinum, *ep. 95. poſt prin. ad Leon. Imp.*

CAP. XV.

Eunomium, Macedonium, Neſtorium ſynodus ſemel geſta condemnans, vlterius ad noua cōcilia venire non ſiuit. *Gelaſ. ep. 6. ad Epiſc. Dardan. poſt prin. Anſel. lib. 12. c. 69.* 24 q. 1. c. 1 *maiores. in fine.*

CAP. XVI.

Contra Arium, Eunomium, Macedonium, Neſtorium, Eutychen, & *Dioſcorum; Gregor. lib. 1. ep. 24. ad Ioan. CP. & alios; & lib. 3. ep. 33. ad Theodelindam; & lib. 5. epiſt. 2. c. 101. ad clerum Rauen.*

CAP. XVII.

Contra eos, qui dicunt, religionis cauſa coniugia debere diſſolui: qui etiam dicebāt, peccata in baptiſmate ſuperficie tenus dimitti. Et ei, qui triēnium paenitentiam ageret de quocumque peccato, licere poſtea agere vitam in voluptatibus. Et ſi quis compulſus aliquid anathematizare ſe diceret, de quo reprehenderetur, anathematis vinculo non obſtringi. *Gregor. ad Theoctiſtam Patriciam lib. 9. regiſt. epiſt. 39. in fin. qui eos ibidem anathematizat.*

CAP. XIIX.

Anathematizamus Arium, Sabelliū, Macedonium, Apollinarem, Eunomium, Neſtorium, Eutychem, Dioſcurum, Timotheum, Seuerum, Themiſtium, Origenem, qui & Adamantius, Didymum, & Euagrium: ſimiliter ſcripta Theodoriti aduerſus XII. ſancti Cyrilli capitula, cum epiſtola, quae dicitur Ibae ad Marin Perſam; & Iacobum, Theodoſium, Gaianū, Anthimum, Zoaram, Donatum, Nouatum, Priſcillianum, Paulum, Photinum, Pelagium, Caeleſtium, Iulianum, Fauſtum, Maximinum, Theodorum Pharanitanum Epiſcopum, Cyrum Alexandrinum, Sergium, Pyrrhum, Paulum, Petrum CP. nec nō & Honorium, qui hanc Apoſtolicam Eccleſiam nō Apoſtolicae traditionis doctrina luſtrauit, ſed profana proditione immaculatam fidem ſubuertere conatus eſt; Macarium Antiochenum, Stephanum, Polychronium. *Leo ij. poſt vi. ſyn. poſt med.*

CAP. XIX.

Contra Arium, Macedonium, Neſtorium, Eutychen, & Dioſcorum; *Inno. ij. in epiſt. ad*

ad Sampſon. & alios contra Petr. Abaelard. Bracar. ii. ante canon. Reccared. Rex in tomo fidei initio conc. Tolet. iij.

CAP. XX.

De circūcellionib᾽,& Donatiſtis. *Afr. c.* 60

CAP. XXI.

Quia haereſis presbyterorum a quodam presbytero primum ſurrexit. &c. Si illi diaconi omnium ſententia Eiſcoporum dānati ſunt,& haeretici reputati;quid presbyteri merentur? &c. *Turon. ij. cap.* 20.

CAP. XXII.

Si quis extra ſanctam Trinitatem alia diuinitatis nomina introducit, &c. ſicut Gnoſtici, & Priſcillianus dixerunt:anathema ſit. *Brac. cap.* 2.

CAP. XXIII.

Contra Arium,Macedonium, Eudoxium, Neſtorium,& Eutychen; *Anglic. ſyn. ij.*

CAP. XXIV.

Contra Arium,Macedonium,Apollinarē, Neſtoriū,Eutychen,& Dioſcorum; *Trull. c.* 1.

CAP. XXV.

De Hydroparaſtatis, qui pro vino, ſola aqua in ſacrificio vtebantur: *Trull. cap.* 32.

CAP. XXVI.

De praeſcientia Dei, & praedeſtinatione aſſertiones contra haereticos: *Valentin ſyn. ſub Loth. c. 2. & 3. Vide Arauſi. ii. c.* 25.

CAP. XXVII.

Anathema itaque in perpetuum, & catathema a ſancta, & conſubſtantiali adoranda Trinitate Patris, & Filij, & Spiritus ſancti ſint,primum quidem Simon Magus, qui primus peſſimis haereſibus peſſimus principauit;poſt quē Cleobius,Menāder,Piletus,Hermogenes, Alexander aerarius, Doſitheus, Corpheus,Saturninus,Masbotheus, Hadrianus, Baſilides,Iſidorus eius filius, & furore ſuperior,Ebion,Carpocrates,Epiphanes,Prodicus,Drinthusque,& Mirinthus,Valētinus, Florinus,Blaſius,Artemon,Secundus,Caſſianus,Theodotus,Heraclion,Ptolemaeus, Marcus, Ademis,Colorbaſſus Caruſtienſis,Theodotus Scytheus,Theodotus alter,Euphrates, *(vel Euphrateus)* Tranſmarinus,Monoimus Arabs,Hermogenes,Tatianus Syrus,Seuerus Aſclepiodotus, Bardiſanus, Armoneus eius filius,Hermophilius,Cerdon,Sacerdon,Marcion Pōticus,Apelles,Apollinides, Potitus, Prepon,Python,Seuerus;Theodotus trapezita Montanus,Priſcilla, quae & Maximilla, huius furioſae diſcipulae nepos, Helceſeus Origenes,alter Origenes,qui & Adamātius, Sabellius Lybicus,Nouatus,Paulus Samoſatenus,Epigenus,Cleomenes, Noitus Smyrnenſis,Manes,Sabbatius,& Arius, Meletius, Aëtius,Eunomius,Allerius,Eudoxius,Donatus,Macedoni᾽ Pneumatomach᾽Apollinaris Laodicenſis,& eius filius Apollinarius, Magnus,Polemon,Pelagius,Caeleſtius,Iulianus eiuſdem furoris defenſores *(hoc eſt Pelagiani)* Theodorus Mopſueſtenus, & Neſtorius Anthropolatrae,Cyrus,& Ioannes Cilices, eiuſdem impietatis,Eutyches, Dioſcorus Eutychetis defenſor,& aduocatus;Barſumas,Zoaras,Timotheus,qui dicitur Aelurus;Petrus Mungos *(vel Magogus)* id eſt,Balbus, & Acacius: qui coinoniton† Zenonis machinati † enoticon f.
ſunt. Lampedius auctor Marcioniſtarum haereſos,Didymus,& Euagrius Origenianae vanitatis primi ſeeretales †; Petrus Fullo, qui ad hymnum triſagii crucem auſus eſt † ſectatores f.
coaptare;Petrus alter Ibericum contagium, Eſaias huius collega, qui aliam inter Acephalos haereſim propagauerunt; & Seuerus horum diſcipulus, Acephaliſta Antiochenus adulter,Theodoſius Alexādrinus,Anthemius Trapezuntenus,Iacobus Syrus,Iulianus Halycarnaſſeus,Feliciſſimus, Gaianus Alexandrinus;a quibus Gaianitarum, ſiue Iulianiſtarum haereſis;Dorotheus eiuſdem haereſis Paulus Fuſcus,Ioannes Grammaticus Philoponus,& Conon,& Eugenius trium triplicis deitatis aſſertores, Themiſtius ignorantiae pater,genitor, atque ſeminator nefandiſſimus,qui Chriſtum verum Deum noſtrum, diem iudicii neſciſſe delirabat;Petrus Syrus, Sergius Armenius Tritheitae, Damianus Sabellianus, Athanaſius Syrus, Apozygarius Anaſtaſius,Beniamin Alexandrinus,Ioannes, & Sergius, Thomas,& Seuerus Syri, Maenas Alexandrinus Gaianitarum propugnator. Et omnes haereſes Nicolaitarum, Eutychetarum,Cainorum,Adamaianorum,Barbalitarum *(vel Bardeſanitarum)* Barbonianorum,Naaſilitinorum, *(vel Narciſsinorum)* Eſtraloticorum,Oſionitorum,Sethianorum, Sophianorum, Ophitarum,Antiacitorum *(vel Anthiaciſtarum)* Petracicorum,Hydroparaſtitorum,Encreiorum,Marcioniſtarum, Phrygarum,Pepudianorum,Artitoritorum, Abrodicorum,*(vel Aporiorū)* Teſſaradecatitarum,Nazaraeorum,Melchiſedeanorum, Antidicomarinnitarum, Spatirianorum, *(vel Sphaeroniſtarum)* Cyrelanorum,Dulianorum,Anthropomorphitarum,Heraclitarū Meſſalianorum,Eutychitarum,Acephalorū, Verſunophitarum,*(vel Vrnuſtianorum)* Eſaianorum,Agnoetarum,*(vel Gnoitarum)* Iacobitarum, Tritheitarum. &c. *Sophronius Hieroſol. apud vi. ſyn. act.* 11.

CAP. XXIIX.

Omnem haereticam vaniloquentiam execror,eorumque anteſignanos, & Primates, Simonem dico, Marcionem, Manetta,Paulum Samoſatenum, & Sabellium Afrum.&c. Prima ſynodus anathematizat Arium,Aetiū Eunomium,Eudoxium, Demophilum, Anomios,& Semiarianos. &c. Secunda ſynodus Macedonium,Apollinarium.&c. Tertia Neſtorium,Diodorum,Theodorum,quique illius quadruplarem fabulam ſectantur. &c. Quarta anathematizat Eutychen, Dioſcorū, & omnem Acephalorum turbam, Seuerum, Iulianum Halycarnaſenſem.&c. Quinta Origenem

genem, Didymum, Euagrium. &c. Sexta Cyrum, Sergium, Honorium, Pyrrhũ, Paulũ. &c. *Taraſ. CP. in epiſtola ad Epiſcopos Orientis vii. ſyn. act. 3. in medio.*

CAP. XXIX.

Quinta ſynodus priores quatuor confirmauit, execrans Arium, Neſtorium, Eutychẽ, Theodorum Mopſueſtienſem, praeterea Origenem, Euagrium, Didymum, ad haec epiſtolam Ibae ad Marin Perſam, & Theodoriti cõmentaria contra xii. capita B. Cyrilli. Sexta ſynodus anathematizauit Sergium, Pyrrhum, Petrum, Cyrum, Honorium, Theodorum Pharan, ac Polychronium. &c. Item anathematizamus omnes haereticos a Simone Mago ad Seuerum Acephalorum Principem, & Petrũ Fullonem, qui terſancto hymno adiecit paſſionem deitatis. &c. *Theodorus Hieroſ. Epiſcopus vii. ſyno. act. 3. poſt. med.*

CAP. XXX.

Haereſis eſt, vt Manichaeorum, & Valentinorum, & Marcioniſtarum, & Pepuzenorum. Hi Pepuzeni in ſanctum Spiritum blaſphemarunt, Montano, & Priſcillae Parацleti appellationem nefarie, & impudenter attribuentes. &c. in Patrem, & Filium, & Mõtanum, Priſcillamque baptizant. *Baſili. ep. 1. ad Amphilochium. cap. 1.*

CAP. XXXI.

De Catharis, Encratitis, & Hydroparaſtatis; *Baſil. d. epiſt. ad Amphilo. c. 1.*

CAP. XXXII.

Encratitarum, & ſaccophororum, & Apotatictarum eſt; veluti Marcioniſtarum germen, eorum haereſis, nuptias abhorrentium, & Dei creaturam inquinatam eſſe dicentiũ. *Baſili. ad Amphilochium. cap. 47.*

CAP. XXXIII.

Miſcebantur Arianis Melitiani dudum ab Eccleſia ſegregati. Sub Petro enim Alexandrinae ciuitatis Epiſcopo Melitius quidam vnius ciuitatis Aegiptiorum Epiſcopus depoſitus eſt propter multas cauſas, & maxime quia in perſecutione fide negata ſacrificauerat. Inter haec igitur ſuperuenit quaeſtio Ariana, & Melitius vna cum ſuis defendebat Arium. &c. *Tripert. lib. 1. cap. 18. ante concil. Nicaen. Vid. Theodorit. lib. 1. c. 9.*

CAP. XXXIV.

Omnes (*Chriſtiani*) ſimul in eccleſiam cõueniebant, atque communicabant praeter Nouatianos, & Phrygas, & Valentinianos, & Martioniſtas, & Paulianiſtas, & alios haereticos, contra quos omnes Imperator poſita lege ſanciuit, auferri eorum oratoria, & eccleſiis applicari, & neque in domibus priuatorum eos congregationes, nec publice celebrare. *Sozo. libr. 3. cap. 12. Triper. poſt Nicaen. ſyno.*

De poenis, quae ſunt haereticis conſtitutae. Tit. LIII.

PARS PRIOR.

Anathema contra haereticos.

CAP. I.

ANathemata contra Arianos, *Symb. Nicae. in fin. Vid. tit. 31. c. 1. & poſtea* Cõtra Eunomianos, Arianos, Macedonianos, & alios haereticos: *CP. c. 1. Vid tit. 33. c. 1. & 2. & poſtea.* Contra Neſtorianos, *Epheſ. c. 1. & 2. & reliquis. Vid. tit. 43. c. 1. & 2. & poſtea.* Cõtra eoſdem, & Eutychianos; *Chalced. variis in locis. Vid. tit. 44. c. 1. & poſtea.* Contra Seuerum Acephalum, & alios; *Syn. CP. v. ſub Menna variis in locis. Vid. tit. 44.* Contra Theodorũ Mopſueſtenum, & Neſtorium; *CP. v. in defin. vbi multa anathemata. Vid. tit. 43.* Cõtra Monothelitas, *Sy. CP. vi. ſub Cõſtantino iv. Imper. Vid. act. 8. vbi anathematizatur, & deponitur Macarius; & act. 15. in qua Polychron. Vid. tit. 46.* Cõtra Iconomachos, *Nicae. ii. multis in locis. Vid. tit. 47.* Contra Manich. & alios, *Gelaſ. cum lxx. Epiſc.*

CAP. II.

Contra eos, qui in homine duas animas eſſe dicebant; *Viii. ſyno. CP. ſub Hadr. ii. c. 11.* Contra omnes haereticos, *Inno. iij. in conc. gen. Later. c. 3. Xyſt. ij. ep. 1. in med.* Contra Calliſtum Sabellianum, & Hippolytum Valentinianiſtam; *Silueſt. in conc. Rom.* cclxxxiv *Epiſcopor. c. 2.* Contra eos, qui de Euchariſtia & aliis ſacramentis impie ſentiebant; *Inno. ij. in ſyno. Rom. c. 17.* Contra Iouinianum, & alios, qui virginitatem aſpernabantur; *Syric. epiſt. 2. in fine.*

CAP. III.

Contra Pelagianos, *Inno. in epiſt. 25. ad concil. Carth. & in epiſt. 26. ad conc. Mileuit. Vide ſupra tit. 39. 40. & 41.* Contra eos, qui nuptias diſſoluebant, & de baptiſmo, & anathemate peruerſe ſentiebant; *Gregor. in ep. ad Theoctiſtam. lib. 9. reg. ep. 39. Vid. tit. 52. c. 13.* Contra Petrum Abaelardum, & eius ſectatores; *Inno. ii. in ep. ad Sampſon. Remen. & alios.* Contra Euſtathium, & alios ſectatores; *Gangr. ſyn. multis capit. Vid. ſupra tit. 29. 30. 34.* Contra Priſcillianiſtas, & Manichaeos, *Leo epiſt. 91. ad Turib. Tolet. i in fin. ſiue Aquis Celen. & Bracar. c. 1. & alia. Vid. tit. 28. 29. 30 36. 37. 38.* Contra Anthimum CP. & alios; *Syn. CP. ſub Menna ante ſyn. v. gen.* Contra omnes haereticos a ſex ſynodis condẽnatos, *Trul. c. 1.* Contra Elipandum Toletanum, & Felicem Orgellitanum; *Francof. ſyn.*

PARS

PARS POSTERIOR.

De aliis poenis haereticorum.

Vide volumine tertio vbi de poenis omnium criminum agitur.

De ſchiſmatici. Tit. LIV.

CAP. I.

STephanus diaconus,& notarius fecit anathematiſmum Photii, & ſequacium, & cooperatorum eius,in quo ipſum Photium, vt Curialem, & inuaſorem, ſaecularem, & forenſem,neophytum,& tyrannum, vt ſchiſmaticum, & damnatum,vt moechum,& parricidam,vt fabricatorem mendacii,vt inuentorem peruerſorum dogmatum, vt nouum Maximum Cynicum,& vt nouum Dioſcorum anathematizat cum omnibus ſequentibus,& fautoribus ſuis. *Syn. iix. CP. act. 7. in fin. ſub Hadr. ii.*

CAP. II.

Diſtin. 22 c. vlt. Definimus,neminem prorſus mundi potentum,quamquam eorum,qui Patriarchalibus ſedibus praeſunt,inhonorare.&c. Sed nec alium quemquam conſcriptiones contra ſanctiſsimum Papam ſenioris Romae, ac verba complicare,vel componere, ſub occaſione, quaſi diffamatorum quorundam criminum; quod & nuper Photius fecit, & multo ante Dioſcorus. Quiſquis autem tanta iactantia, & audacia vſus fuerit, vt ſecundum Photiũ, & Dioſcorum in ſcriptis,vel ſine ſcriptis iniurias quaſdam contra ſedem Petri Apoſtolorum Principis moueat aequalem, & eandem, quam illi condemnationem recipiat. *Syn. iix. CP. c. 21. ſub Hadr. ii. Anſel. lib. 2. c. 72. Deusd. c. 3.*

CAP. III.

Ordinationes ab Octauiano,& aliis ſchiſmaticis,& haereticis euacuamus. *Alex. iii. in conc. Turon. c. 9 ſiue vlt.*

CAP. IV.

De elect. c. licet. 6. 6. Gre. ix. c. 15. eod. tit. in 1. collect. Si quis de tertiae partis nominatione confiſus ſibi nomen Epiſcopi vrbis Romae vſurpauerit;tam ipſe, quam qui eum receperint, excommunicationi ſubiaceant, & totius ſacri ordinis priuatione multentur ita vt viatici eis etiam,niſi tantum in vltimis communio denegetur; & niſi reſipuerint, cum Num. 16. Dathan & Abiron,quos terra viuos abſorbuit, accipiant portionem. *Alex. iii. in conc. Later. cap. 1.*

CAP. V.

Quod a praedeceſſore noſtro felicis memoriae Innocentio factum eſt, innouantes, ordinationes ab Octauiano, & Guidone haereſiarchis, nec non & a Ioanne Struinenſi †, qui eos ſecutus eſt, factas, & ab ordinatis ab eis, irritas eſſe cenſemus. Adiicientes etiam, vt ſi qui dignitates eccleſiaſticas, ſeu beneficia per praedictos ſchiſmaticos receperunt, careant impetratis. Alienationes quoque, ſeu inuaſiones, quae per eoſdem ſchiſmaticos,ſiue per laicos factae ſunt de rebus eccleſiaſticis, omni careant firmitate, & ad eccleſiam ſine omni eius opere reuertantur. Si quis autem contraire praeſumpſerit, excommunicationi ſe nouerit ſubiacere. Illos autem, qui ſponte iuramentum de tenendo ſchiſmate praeſtiterunt, a ſacris ordinibus, & dignitatibus decernimus manere ſuſpenſos. *Alex. iii. in conc. Later. c. 2.*

De ſchiſm. c. 1. Grego. ix. & c. 2. eo tit. in 1. collect. † Strumẽ

CAP. VI.

Anathematizamus et Photium, qui contra ſacras regulas, & ſenctorum Pontificum Romanorum veneranda decreta repente de curiali adminiſtratione, ſaecularique militia ſublatus, ſuperſtite Ignatio Patriarcha Conſtantinopoli eſt peruaſorie, immo tyrannice a quibuſdam ſchiſmaticis, vel anathematizatis,atque depoſitis inſtitutus in eccleſia,donec ſedis Apoſtolicae ſanctionibus inobediens fuerit.&c. *Libell. Eccleſiae Romanae lectus in ſyn. iix. CP. ſub Hadr. ii. act. 1.*

CAP. VII.

In ſynodo Romana excommunicauit Gregorius vii. Sigifredum Maguntinum Archiepiſcopum in hunc modũ. Sigifredum Maguntinum Archiepiſcopum, qui conatus eſt Epiſcopos,atq. Abbates regni Theutonicorum a ſancta Romana eccleſia, videlicet ſpirituali † matri ſua ſcindere,iudicio ſancti Spiritus & auctoritate beatorũ Apoſtolorũ Petri, & Pauli,ab omni Epiſcopali officio ſuſpẽdimus & a communione corporis,& ſanguinis Domini ſeparamus,niſi forte mortis periculũ ſuperueniat; ita tamen, vt paenitentia ductus reſipiſcat. Ceteri vero, qui ſua ſponte eius ſchiſmati conſentiendo ſubſcripſerunt, & in ea iniquitate perdurare volunt; ſimiliter ab omni Epiſcopali officio ſuſpendimus. Illos vero,qui non ſponte conſenſerunt,vſq. ad feſtiuitatem ſancti Petri ſufferimus,eo quidem reſpectu,vt ſi infra iſtum terminum,idoneã, aut per ſe,aut per nuntios ſuos ſatisfactionẽ praeſentiae noſtrae non obtulerint, Epiſcopali deinceps officio priuentur. *Gregor. vii. in ſyn. Rom. ann. 3 ſui Pontif.*

† ſpeciali

CAP. IIX.

Tedaldum Archiepiſcopum Mediolanenſem,& Rauenatem Guibertum inaudita haereſi, & ſuperbia aduerſus hanc ſanctam catholicam Eccleſiam ſe extollentes, ab Epiſcopali omnino ſuſpendimus, & ſacerdotali officio, & olim iam factum anathema ſuper ipſos innouamus.&c. Rolandus Taruiſenſis, qui pro adipiſcendo Epiſcopatus honore, ſchiſma facere non abhorruit, a modo vſque in ſaeculum Epiſcopali careat dignitate.&c Hugonem Cardinalem tituli ſancti Clementis. &c. (*ſchiſmaticum*) ab omni ſacerdotali officio priuamus, & vſque ad ſatisfactionem anathemate percutimus. *Gregor. vii. in concil. Roman. ann. 5 c. 3.*

CAP. IX.

Sententiam depoſitionis, & excommunicationis iam plerumque datam in Tedaldū Mediolanenſem dictum Archiepiſcopum, Guibertum Rauennatem, & Rolandum Taruiſenſem (*ſchiſmaticos*) confirmamus, & corroboramus. Et Petrum olim Rodonenſem Epiſcopum, nunc autem Narbonenſis eccleſiae inuaſorem pari ſententia damnamus. *Greg. vii. in ſyn. Rom. ann. 7. c. 3.*

CAP. X.

Auctoritate Dei, & beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, omniumque ſanctorum (*Guilbertum haereſiarcham*) omni ſacerdotali officio, & honore priuamus, & a liminibus eccleſiae ſeparantes, anathematis vinculo innodamus. Noſtis praeterea, quos dolos machinati ſint, quantaſque mihi preſſuras intulerint Hugo Lugdunenſis Archiepiſcopus, & Ricardus Maſſilienſis Abbas, qui pro faſtu, & ambitione ſedis Apoſtolicae, ad quam dudum clam inhiabant, vbi votis ſuis potiti non ſunt, ſchiſmata in ſancta Eccleſia fecerunt. &c. Vnde vobis Apoſtolica auctoritate praecipimus, vt ab eis abſtinere curetis, neque illis omnino communicetis; quia Eccleſiae Romanae communione ſua ſe ſpōte priuarunt. Nam, vt beatus ſcribit Ambroſius, qui ſe a Romana Eccleſia ſegregat, vere eſt habendus haereticus. *Victor. iij. in ſyn. Beneuent.*

CAP. XI.

9. q. 1. c. 5. Ordinationes, quae a Guiberto haereſiarcha, poſtquam ab Apoſtolicae mem. Papa Gregorio, & a Romana Eccleſia eſt damnatus, factae ſunt, & ab eis, qui catholicorum adhuc viuentium Epiſcoporum ſedes inuaſerunt, irritas eſſe iudicamus. Similiter autē eas, quae a ceteris haereſiarchis: niſi probare valuerint ſe, cum ordinarentur, eos neſciſſe damnatos. Qui ab Epiſcopis quondam quidem catholice ordinatis, ſed in ſchiſmate a Romana Eccleſia ſeparatis conſecrati ſunt: eos nimirum, cum ad Eccleſiae vnitatem redierint, ſeruatis propriis ordinibus miſericorditer ſuſcipi iubemus, ſi vita, & ſcientia eos commendant. Amodo vero quicumque a praedictis ſchiſmaticis, ſanctaeque Romanae Eccleſiae aduerſariis ſe ordinari permiſerit; nullatenus hac venia dignus habeatur. Quāuis autem miſericordiae intuitu, neceſſitate cogente, hanc in ſacris ordinibus diſpenſationem conſtituerimus; nullum tamen praeiudicium ſacris canonibus fieri volumus; ſed obtineant proprium robur, & ceſſante neceſſitate, illud quoque ceſſet, quod factum eſt pro neceſſitate. *Vrbanus ij. in concil. Placen. c. 9. 10. 11. 12. 13.*

CAP. XII.

Ordinationes, quae a Burdino haereſiarcha, poſtquam a Romana Eccleſia eſt damnatus, quaeq. & a pſeudoepiſcopis per eum poſtea (*ordinatis*) ordinatae ſunt, nos eſſe irritas iudicamus. *Calliſt. in conci. Rom. c. 6.*

CAP. XIII.

Alienationes, quae ſpecialiter per Othonem † Guidonem, Hieremiam, ſeu forte Philippum vbilibet de poſſeſſionibus Rauēnatis Exarchatus factae ſunt, damnamus, &c. *Caliſt. d. conci. Rom. c. 21.* †Attonem

CAP. XIV.

Ordinationes factas a Petro Leonis, & ſchiſmaticis, & haereticis euacuamus, & irritas eſſe cenſemus *Inno. ij. in conc. Rom. cap. 24. Eugen. iij. in con. Rem. c. 16.*

CAP. XV.

Poſt tertiam admonitionem Epiſcopi excommunicantur laici, & deponuntur clerici, qui adhaerent presbytero, qui ſeparatim altare erexit Epiſcopo contempto. *Ap. c. 31 G. 32. L.*

CAP. XVI.

Eſt ſtatutum olim; vt qui ſtatum conturbat Eccleſiae, ab eius liminibus arceatur. &c. Qui autem ex veſtro collegio fuerit, & ab auxilio veſtro ſe ſubtraxerit, magis ſchiſmaticus, & non ſacerdos eſſe probabitur. *Alex. epiſt. 3. poſt prin. Vid. Triburi. 9. Burch. lib. 1. c. 129. & lib. 15. cap. 87. Iuo par. 5. cap. 229. & par. 16. c. 38. decr.*

CAP. XVII.

De reconciliatione Ioannis Epiſcopi CP. qui ſe cū Eccleſia Romana coniunxit, a qua Acacius Epiſcopus CP. & qui poſt ipſum CP. eccleſiam adminiſtrarunt, diſceſſerant: *Ioan. CP. ad Hormiſdam. Huius reconciliationis mentionem facit idem Hormiſda, eiuſq. exēpli mittit ad Epiſcopos Hiſpaniae. Vide Hormiſd. epiſt. 3. cuius initium eſt. Interea. & ep. 6. ad Epiphanium CP. Epiſcop.*

CAP. XIIX.

De reconciliatione Eulalii Epiſcopi, & eccleſiae Carthaginienſis, quae cum diu a Romana Eccleſia diſceſſiſſet, tandem ad ipſam rediuit, & omnes, qui ei aduerſabantur, anathematizauit; *Bonif. ii. epiſt. 1.*

CAP. XIX.

Damnatio Vigilii ſchiſmatici: *Silueri. ep. 2*

CAP. XX.

De quibuſdam ſchiſmaticis, qui in ſynodo fuerunt damnati; *Zacharias ep. 4. ad Boniſ. Epiſc. cuius initium, Cum nobis, ante fin.*

CAP. XXI.

Si quis extra eccleſiam ſeorſum conuentus celebrat, & diſpiciens eccleſiam, ea quae ſunt eccleſiae, voluerit vſurpare, non conſentiente presbytero iuxta decretum Epiſcopi: anathema ſit. *Gangr. cap. 6. Burch. lib. 3. cap. 95.* Diſt. 30. c. 11.

CAP. XXII.

Quod non oporteat cum haereticis, vel ſchiſmaticis pariter orare: *Laod. c. 33. Mart. Brac. cap. 71.* 1. q. 1. c. 69 ni liceat. in fine. 11. q. 3. ſi quis c. 5.

CAP. XXIII.

Si presbyter contra Epiſcopum ſuum inflatus ſchiſma fecerit: anathema ſit. *Carth. ii. c. 8. L. Carth. 11. G. Vorm. 66. Burch. lib. 2.*

lib.2.c.194.Iuo p.6.c.239.decr.Anſel.lib.12.cap.33.

CAP. XXIV.

Quod in quibuſdam ſchiſmaticis recipiẽdis Nicaenum concilium ſtatuit, a ſingulis per territoria ſua, hoc etiam praeſens conuentus ſtatuit ab omnibus ſeruari debere; vt cuicumque de fratribus tale aliquid caritatis concilia dictauerint, liceat ei vnam parochiarum ſuarum eccleſiam cedere, in qua aut Chorepiſcopi nomine, vt idem canon loquitur, aut peregrina, vt aiunt, communione foueatur. &c. *Regien.c.3.Vid.Nicae.8.*

CAP. XXV.

Nomina eorum, qui non conſentiunt ſedi Apoſtolicae, inter ſacra non ſunt recitanda myſteria. *Ioannes Epiſcop.* CP. *in libello fidei ad* Hormiſdam. *Eulalius Epiſcop. Carthagin.in libell.ad* Bonif.ij.

CAP. XXVI.

Schiſma diſſenſio eſt propter eccleſiaſticas cauſas. &c. Paraſynagogae ſunt congregationes, quae fiunt ab inſolentibus presbyteris, vel Epiſcopis. &c. *Baſil. in epiſt. 1. ad Amphilo.c.1.*

Varia decreta, in quibus Simonia dicitur haereſis Simoniaca.

Tit. LV.

CAP. I.

VT per Simoniacam haereſim nemo ordinetur, vel promoueatur ad quodlibet eccleſiaſticum officium. *Nicolaus ii. in ſyno. Romana cap. 9.*

CAP. II.

Omnis haereticus infidelis eſt; Simoniacus vero, quia haereticus, idcirco infidelis. *Victor.iii.in ſyn.Beneuent.*

CAP. III.

1.q.1.qui buſdã 117 in fine. Cum prima contra ſanctam Eccleſiam Simoniaca haereſis ſit exorta: cur non perpenditur, cur non videtur; quia eum, quem quis cum pretio ordinat, prouehendo agit, vt haereticus fiat? &c. G*rego. lib. 4.ep.vlt. Epiſcopis per* Helladem, *in fin.*

CAP. IV.

In ſacerdotibus ordinandis ſinceritas vigeat; ſit ſimplex ſine venaliter conſenſus. *1.q.1.c.13.* &c. [Cum liqueat hanc haereſim ante omnes radice peſtifera ſurrepſiſſe, atque in ipſa ſua origine Apoſtolica eſſe deteſtatione dãnatam. *Greg.in ep.ad Syagri. & Aeter.Epiſ. lib. 7. regiſt. ep. 110. vel 108. poſt prin. Iuo par.5.c.112.decr.Anſel.lib.6.c.72.*

CAP. V.

Omnino execrabile, & eſſe grauiſſimum deteſtamur, quod ſacri illic ordines per Simoniacam haereſim, quae prima contra Eccleſiam orta, & diſtricta maledictione damnata eſt conferantur. G*rego.ad* Brunichild. R*eginam lib.7.regiſt.epiſt.113. al.111.*

CAP. VI.

Priuſquam vnius vitio Simoniacae illic haereſeos nequitia conualeſcat, ſententiae veſtrae falce facto concilio radicitus amputetur. *Greg.lib.10.ep.34.Victori Epiſcopo.*

CAP. VII.

Illud fraternitati tuae notum eſſe volumus, contra Simoniacam haereſim in ſynodo cõfirmaſſe; nam a ſanctis Patribus longe ante ſtatutum eſt; ac vehementer prohibuiſſe; vt neque eccleſiae vllatenus vendantur, aut pro manus impoſitione pretium accipiatur. &c. G*regor. vii. lib. 2. regiſt. epiſt. 68.* C*oloni. Epiſc.*

CAP. IIX.

Cum liqueat hanc haereſim (*loquitur de Simonia*) ante omnes alias radice peſtifera in Eccleſia ſubrepſiſſe, atque in ipſo ortu Apoſtolicae maledictionis telo eſſe damnatam; cur non cauetur? cur non perpenditur? &c. qui ad hoc, vt fiat haereticus, promouetur? *Gregor. apud* G*regor. vii. lib.9. regiſt. epiſt.vlt.prope fin.Iuo par.5.c.75.& 112.decr.Deuſd.c.2.*

CAP. IX.

Nullus Epiſcoporum de ordinationibus clericorũ praemia praeſumat exigere, quia nõ ſolum ſacrilegium, ſed & haereticum eſt, ſicut in dogmatibus eccleſiaſticis habetur inſertum. &c. *Turon.ii.cap.28.*

CAP. X.

Quicumque Simonis imitator Simoniacae quoque haereſis exſtiterit ſectator, vt Eccleſiaſticorum ordinum gradus non dignitate morum obtineat, ſed munerum impenſione conquirat. &c. talis inuentus, ſacrorum ordinũ apices adipiſci, nullo modo permittatur. &c. *Tolet.vi.c.4.*

CAP. XI.

Quos deinceps poſt praelationem per premium ordinatos fuiſſe patuerit, ſub definitis paenitentiae legibus vt haereſimoniacos † ab Eccleſia ſeparandos eſſe cenſemus. &c. *Tolet.xi.cap.9.* († vere Simoniacos)

CAP. XII.

Vt nullus per pecunias ad honorem, vel gradum eccleſiaſticũ accedere debeat; quia haereſis Simoniaca eſſe videtur. *Vernen.c.24.*

CAP. XIII.

Sunt in quibuſdam locis Scoti, qui ſe dicũt Epiſcopos eſſe, & multos negligentes abſque licentia dominorum ſuorum ſiue magiſtrorum, presbyteros & diaconos ordinant; quorum ordinationem, quia plerumq. in Simoniacã incidit haereſim, & multis erroribus ſubiacet; modis omnibus irritã fieri debere, omnes vno conſenſu decreuimus. *Cabilon.ſub Carolo c. 43.* B*urch. lib.1.c.120. Iuo p.5.c.220.decr.Capitul.lib.7.c.66.in addit.*

CAP. XIV.

Oportet, vt in electione, & ordinatione ſacerdotis valde execranda Simoniaca hæreſis, quae propter quorundam auaritiam

& ambitionem modernis temporibus dignitatem ſacerdotalem fuſcare comprobatur, nihil ſui deteſtādi iuris habeat: quae in primordio ſāctae Dei Eccleſiae a B.Petro Principe Apoſtolorum cum auctore ſuo damnata eſt.&c. *Pariſ ſub* Lud. *& Loth. lib. 1 .c.11.* *Aſt. 8.*

CAP. XV.

Sacri canones Simoniacam haereſim dānant, & eos ſacerdotio priuari praecipiunt, qui de largiendis ordinibus pretium quærūt. *B.Grego.Homilia 16.in euang.*Lucae *(Deſignauit* Dominus Ieſus*) apud Pariſien.ibid.*

CAP. XVI.

Si quis copioſius, pleniuſque de vitanda, ac deteſtanda Simoniaca haereſi ſcriptum noſſe cupit, librum epiſtolarum B. Gregorij legat. &c. *Pariſ.d.c.11.*

CAP. XVII.

Monemus, vt quandocumque Deo diſpenſante quilibet Epiſcopus ad Dominum migrauerit, ſubmota funditus peſte Simoniacae haereſis, ſine dilatione iuxta auctoritatem ſedes vacans Epiſcopum a vobis regulariter deſignatum, & gratia ſancti Spiritus conſecratum accipiat. *Concil. habitum in villa* Hotoniae *apud ſyn.*Melden.*c.8.*

CAP. XIIX.

1.q.7.c.3. ouendū. 1.q.1.c.13 cū liqueat & c.4 benedictio. Nemo per Simoniacam haereſim regiminis locum obtineat.&c. cum Spiritus ſanctus per os ſancti dicat Gregorii: Cur non perpenditur, quia benedictio illi in maledictionem conuertitur qui; ad hoc, vt fiat haereticus, promouetur? & item: Ementes quippe, atq. vendentes par poena cōſtringit; cum liqueat hāc haereſim in ipſa ſua origine, Apoſtolica eſſe deteſtatione damnatam. *Meld. c.43.ex Gregor.lib.4.reg.epiſt.vlt.& lib.7.epiſt.*108. *vel* 110.*Burch.lib.1.c.21. Iuo par.5.c.75.&* 112.*decr.Anſel.lib.6.c.72.*Deuſd.*c.2.*

Communia de haereticis, & ſchiſmaticis.

Tit. LVI.

CAP. I.

ALienis erroribus ſociatū, vel a ſui propoſiti tramite recedentem, aut ſacris canonibus inobedientem ſuſcipere non poſſumus, nec impetere recte credentes, vel ſanctorum Patrum ſanctionibus obtemperantes permittimus. *Nicae. c.52. apud Iuli. ep.2. cap. 15.*

CAP. II.

Si qui in qualibet ciuitate clericorum a Neſtorio, quique illius dogma ſequuntur, prohibiti ſunt, vt minus recte ſenſerint; hos vt gradum proprium recuperent, iuſtum cēſuimus. Quicumque autem clerici vniuerſali, & orthodoxae ſynodo conſentiunt, & nunc, & in futurum, etiam quouis tempore iubemus; ne omnino Epiſcopis a ſacris canonibus, & orthodoxa fide deficientibus, & abſiſtentibus, eaque tranſgredientibus ſubiiciantur. *Epheſ.c.3.apud vii. ſyn.act.1.*

CAP. III.

Quidam laici laudabilem conſuetudinem (*in oblationibus*) erga ſanctam Eccleſiam pia deuotione fidelium introductam, ex fermento haereticae prauitatis, nituntur infringere ſub prætextu canonicae pietatis. &c. pias conſuetudines praecipimus obſeruari. *Inno.iij.in con.gen.*Latera.*c.66.* *De ſimon. 42.|Greg. ix.c.6. eo. tit. in 4. collect.*

CAP. IV.

Alieni erroris ſocium, a ſui propoſiti tramite recedentem, aut Apoſtolicae ſedis iuſſionibus inobedientem ſuſcipere non poſſumus, nec impetere recte credentes, vel ſanctorum Patrum iuſſionibus obtemperantes permittimur: quia inter fideles, & infideles magna debet eſſe diſcretio. *Hygin.epiſt.2. in med.*Dionyſ.*ep.2.Iuo lib.4.tit.8.c.5.panor. & p.5.c.288.decr.Anſel.lib.2.c.15.& lib.3. c.9.& 61.Caeſar. lib.5.c.31.* *3.q.4.c.1. & 2.q.7. c.33.*

CAP. V.

Omnis haereſis nimis eſt impia, Euangelicae veritatis inimica, quae non portionem aliquam laedere, ſed ipſa Chriſtianae religionis conatur fundamēta côuellere. *Xiſt.ij. ep.1.in prin. Felix ep.1.in prin. latius.*

CAP. VI.

Quod ab infidelibus, aut haereticis factū fuerit, omnino caſſabitur. *Marcelli ep.2.in fi. Burch.lib.15.c.8.Iuo par.16.c.9.decr.*

CAP. VII.

Pro talibus (*Epiſcopis, qui per chorepiſcopos adminiſtrant*) animae negliguntur, oues pereunt, morbi creſcunt, haereſes, & ſchiſmata prodeunt, eccleſiae deſtruuntur, ſacerdotes vitiantur, & reliqua mala proueniunt. *Dama.ep.4.poſt prin.*

CAP. IIX.

Qnod ſemel, aut ſecundo neceſſitas haereticorum intulit contra Apoſtolica praecepta, velut lege licitum praeſumi *(non debet, vt)* neophytum, vel laicum ordinari. &c. *Syrici.ep.3.c.3.*

CAP. IX.

Orat Eccleſia, vt haeretici catholicae fidei perceptione reſipiſcant; vt ſchiſmatici ſpiritum rediuiuae caritatis accipiant. *Caeleſti. epiſt.1.c.11.*

CAP. X.

Quid iniquius, quam impia ſapere, & ſapientioribus doctioribuſque non credere? Sed in hāc inſipientiam cadunt, qui cum ad cognoſcendam veritatem aliquo impediuntur obſcuro †; non ad Propheticas voces, non ad Apoſtolicas litteras, nec ad Euangelicas auctoritates, ſed ad ſemetipſos recurrunt. &c. *Leo epiſt.10.c.1.* *24. q. 3. c.30.*

† obſtaculo

CAP. XI.

Per impoſitiones manuum fidelibus baptizandis, vel conuerſis ex haereſi Paraclitum Spiritum ſanctum tradere (*chorepiſcopi* *Diſ. 68. c 4.quamuis.*

non

non poſſunt, vel presbyteri, ſed tantum Epi-ſcopi.) Leo *epiſt. 86. ad Epiſcopos Germ. Vid. Damaſ. epiſt. 4. Iuo par. 6. c. 72. decr. Anſel. lib. 7. c. 114. Tarra. lib. 3. c. 80.*

CAP. XII.

Non neceſſe eſt in ſingulas perſonas ſynodum cõuocare, ſed damnato haereſiarcha cenſentur damnati ſocii. *Gela. epiſt. 6. in prin ad Epiſcopos Dardan.*

CAP. XIII.

25. quaeſt. 2 c. 22.

Sic decet fidem ſanctorum Patrum in Eccleſia ſeruari catholica, vt quod habuit amittat, qui improbabili temeritate, quod non accepit, aſſumpſerit. *Siluer. epiſt. 2. in fine ad Vigili. Iuo par. 6. c. 73. decr. & in ep. 21. ad Eudonem. Anſel. lib. 6. c. 155. Tarra. lib. 3. c. 62. & lib. 6. c. 140.*

CAP. XIV.

Nectarius laicus a ſynodo ſecunda factus eſt CP. Epiſcopus, quia nullus clericorum inueniri poterat non haereticus, & is expugnator haereticorum fuerat, & defenſor eccleſiarum. *Nicol. ad Photium in epiſt. incip. Poſtquam. poſt prin. lecta apud ſyn. iix.* CP. *actio 4. ſub Hadr. ij.*

CAP. XV.

Diſt. 13. c. 2.

Cum Epiſcopus ordinandus eſt, antea examinetur. &c. Si fidei documenta verbis ſimplicibus aſſerat. &c. C*arth. iv. c. 1. Burch. lib. 1. c. 8. Iuo par. 5. c. 62. decr.*

CAP. XVI.

De conſ. d. 3. d. 66.

Epiſcopus nullum prohibeat ingredi eccleſiam, & audire verbum Dei, ſiue Gentilẽ, ſiue haereticum, ſiue Iudaeum vſque ad miſſam cathecumenorum. C*arth. iv. c. 84. Burch. lib. 3. c. 28. Iuo lib. 2. tit. 4. c. 14. panor. & par. 3 c. 33. decr.* C*aeſar. lib. 4. c. 91.*

CAP. XVII.

Si nunc vſque ab haereticis infans in baptiſmate tertio mergebatur; faciẽdum apud vos eſſe non cenſeo; ne dum merſiones numerant, diuinitatem diuidant; dumque quod faciebant, faciunt, morem veſtrum ſe feciſſe glorientur. T*olet. iv. c. 5. Vorm. c. 5.*

CAP. XIIX.

Ritus hæreticorũ(*clericorũ*) in Hiſpaniis, prolixis, vt laici, comis in ſolo capitis apice modicũ circulũ tõdere. &c. T*olet. iv. c. 40.*

CAP. XIX.

Scholas conſtituant (E*piſcopi.*) vt praecepit Imp. Carolus, quarum doctrina diuerſis haereſibus, & Antichriſto reſiſtatur. C*abilo ſub Carolo c. 3.*

CAP. XX.

Qui in ſuis monaſteriis religioſe reſidere debent, & vocum nouitates, vt innoteſcant, ſtudio proferre ſatagũt, accerrimme, vt præſumptores arguantur, & comprimantur. *Melden. c. 34.*

CAP. XXI.

Hypatius, et complices Epiſcopi aiunt: Ex malis magiſtris malas doctrinas aſſumpſimus: Taraſius Patriarcha ait: Quãdoquidem dixiſtis, cacon didaſcalon caca ta mathemata. ex malis doctoribus ſacerdotes Eccleſia recipere non debet. *Syn. vii. act. 1.*

CA. XXII.

Quod ſi iam videas (*Neſtorianos*) congregari in recta fide, malorum oportet te obliuionem praeteritorum inducere. etc. C*yrill. epiſt. ad Maximianum diaconũ. vii. ſy. act. 1.*

CAP. XXIII.

Cum non liceat exacte omnes ad ſalutem perducere, ſubinde aliquem conniuentur relinquimus; ne vniuerſorum iacturam, et dãnum patiamur. C*yrill. ad Gennadium presbyterum, apud vii. ſynod. act.* 1.

CAP. XXIV.

Malum perpetuo idem eſt, et aequale, maxime autem in rebus eccleſiaſticis, in quarum decretis cum paruis, tum magnis errare idem eſt. Si quidem in vtriſque lex diuina violatur. T*araſ. vii. ſyno. act. 1.*

CAP. XXV.

Macarius haereticus erat a ſexta ſynodo deſignatus, verum piae memoriae Benedictus deliberandi ſpatium per xxx. dies illi cõceſſit, et Bonifacium conſiliarium ad eum miſit, verum noluit reſipiſcere. *Petrus Hadrians Papae Vicarius ibid. vii. ſynod act. 1.*

CAP. XXVI.

Omnes haereſiarchae ſuorum errorum occaſiones e diuina ſcriptura collegerunt. etc. *2. Pet. 3.*
Quae imperiti, et minime conſtantes ſecundum proprias cupiditates peruertunt. etc.
Arius, et Eunomius ex illa ſententia, Domi- *Prov. 8. c*
nus creauit me principium viarũ. etc. Apol- *Ioan. 3. b.*
linarius, Nemo aſcendit in caelum, niſi qui *1. Cor. 15. f*
deſcendit de caelo filius hominis. *Epipha. in refut. apud vii. ſynod. act. 6.*

CAP. XXVII.

Antiqui alia haereſes nominauerunt, alia vero ſchiſmata, alia paraſynagogas, hoc eſt peruerſas a cõgregatione diſſenſiones. Haereſes quidẽ eos, qui omnino abrupti ſunt, et in ipſa fide ſunt abalienati. Schiſmata autem eos, qui propter antiquas eccleſiaſticas cauſas, et medicabiles quaeſtiones inter ſe diſſident. Paraſynagogas autem congregationes, quae fiunt ab inſolentibus presbyteris, vel Epiſcopis. vt ſi quis peccauiſſe conuictus ſit, a ſacra † obeũdi miniſterio prohibitus, et *† ſynodo*
is canonibus ſe non ſubmiſit; ſed ſibi Praeſulatum, et ſacrum miniſterium attribuit. *Baſilius epiſt. 1. ad Amphilochium.*

CAP. XXIIX.

Videtur omnino haereſis eſſe, quaedam cathena a daemone contexta, alia alii connexa, omnibus tamquam ab vno vertice impietatis appenſis, etiam ſi diuerſas cognominationes ſortitae, et loco, et tempore, et quantitate, et qualitate, et potentia, et actu differant. T*heodorus Studit. epiſt. 4. ad Naucrat. filium.*

LIBER DVODECIMVS
De Iudaeis,& Paganis.

NE IVDAEI INVITI COGANTVR ſuſcipere Chriſtianam religionem.

TIT. PRIMVS.

CAP. I.

PETRVS,qui ex(*Iudaeorum*) ſuperſtitione ad Chriſtianae fidei cultum Deo volēte perduὶctus eſt, adhibitis ſibi quibuſdā indiſciplinatis,ſequēti die baptiſmatis ſui, hoc eſt, Dominico, in ipſa feſtiuitate paſchali, cum graui ſcandalo. &c. imaginem(*in ſynagoga*) genitricis Dei, Dominiq. noſtri, & venerandam crucem, vel birrum album,quo de fonte ſurgens indutus fuerat, poſuit.&c. Ne ergo ſupraſcriptus Petrus, vel alii,qui ei in hac indiſciplinatione praebuere conſenſum,hoc zelo fidei ſe feciſſe reſpondeant; vt per hoc quaſi eis neceſſitas fieret conuertendi;admonendi ſunt,atque ſcire debent, quia hac circa eos temperantia magis vtendum eſt;vt trahatur ab eis velle,non re-
Pſal. 53. niti,non vt adducantur inuiti:quia ſcriptum eſt:Voluntarie ſacrificabo tibi. &c. H*adr.de imaginibus.c.*50.*ex* B.*Gregor. ad* I*anuarium Epiſcop.*C*aralit.lib.*7.*regiſt.epiſt.*5.

CAP. II.

De cōſec. diſt. 4. *c.* 93. Iudaei, quorum perfidia frequēter ad vomitum redit, ſi ad legem catholicam venire voluerint,octo menſes inter cathechumenos eccleſiae limen introeant; & ſi pura fide noſcuntur venire,tunc demum baptiſmatis gratiam mereantur. Quod ſi caſu aliquo periculum infirmitatis intra praeſcriptum tempus incurrerint,& deſperati fuerint, baptizētur, *Agath.*34.B*urch.lib.*4.*c.*81.I*uo.par.*1.*c.*275. *decr.& lib.*1.*tit.*2.*c.*64.*panor.*

CAP. III.

Diſtin 45 *c.*5. De Iudaeis praecipit ſancta ſynodus, nemini deinceps ad credendum vim inferre:cui
*Rom.*9.*d.* enim vult,Deus miſeretur;& quem vult, indurat:non enim tales inuiti ſaluandi ſunt, ſed volentes; vt integra ſit forma iuſtitiae.
Gen. 3.*d.* Sicut enim homo propria arbitrii voluntate ſerpenti obediens periit: ſic vocante ſe gratia Dei propriae mentis conuerſione homo quiſque credendo ſaluatur.Ergo non vi, ſed libera arbitrii voluntate, vt conuertantur, ſuadendi ſunt,non potius impellendi.Qui autem iam pridem ad Chriſtianitatem venire coacti ſunt, ſicut factum eſt temporibus religioſiſſimi Principis Siſebuti † quia iam cōſtat eos ſacramentis diuinis ſociatos, & baptiſmi gratiam ſuſcepiſſe, & chriſmate vnctos eſſe,& corporis Domini,& ſanguinis extitiſſe participes; oportet, vt fidem etiam, quam vi,vel neceſſitate ſuſceperunt, tenere cogantur;ne nomen Domini blaſphemetur, & fides,quam ſuſceperunt, vilis, ac contemptibilis habeatur.T*olet.iv.c.*56.T*oletan.iix. c.*12.*Burch. lib.*4.*c.*82. I*uo lib.*1. *tit.*2. *c.*65. *panor.& par.*1.*c.*276. *& par.*13.*c.* 94. *decr.* † Siſenādi

De priuilegijs Iudaeorum, qui ad Chriſtianam fidem ſe conferunt.

Tit. II.

CAP. I.

SI qui (*Iudaei*) Deo inſpirante ad fidem ſe conuerterint Chriſtianam,poſſeſſionibus ſuis nullatenus excludantur: cum melioris condicionis conuerſos ad fidem eſſe oporteat; quam ante, quam fidem acceperunt † habebantur. Si autem ſecus factum fuerit, Principibus, vel poteſtatibus eorundem locorum,ſub poena excommunicationis iniungimus; vt portionem hereditatis, & bonorum ſuorum ex integro eis faciant exhiberi. *Alex.iii.in conc.*L*ater.c.*26.*in.fine.* *De Iudaeis c.*5.*Greg. ix.& in* 1 *collect.* † ſuſciperent

CAP. II.

Delegit noſtrae humanitatis conuentus; vt quidquid eorum ſententiae,vel leges, qui nos in fide catholica praeceſſerunt, ad obterendam (*Iudaeorum*) perfidiam continere noſcuntur, ab omnibus ſacerdotibus † cunctiſque iudiciariam curam habentibus ſtudioſius in eis nihilominus compleatur;& ea, quae nunc a nobis inſtituuntur; votis feruētibus conſeruentur.Ita nempe, vt quique eorum ad Chriſtum plena mentis intentione ſe conuerterint, & fidem catholicam abſque aliquo infidelitatis fuco ſeruauerint; ab omni functione, quam ſacratiſſimo fiſco perſoluere conſueti ſunt,cum his, quae habere potuerint,ſecuri, extorreſq. perſiſtant. Eandemque impenſionem ii, qui in infidelitate ſua perſtiterint, publicis vtilitatibus in integritate perſoluant. Ipſi vero qui ab errore ſuo conuerſi extiterint;ſuis tantum vtilitatibus, † ſenioribus

vt ceteri ingenui vacent, & negotia ſua agẽtes, quidquid pro publicis indictionibus a Principe eis fuerit imperatum, vt vere Chriſticolae expediant. nam aequitatis ordo depoſcit; vt qui fide Chriſti decorantur, corã hominibus nobiles, ac honorabiles habeantur. *Tolet. xvi. c. 1.*

De Iudaeis, qui a religione Chriſtiana defecerunt. Tit. III.

CAP. I.

SVNT, qui cum Iudaei eſſent, vt Chriſtiani credere videbantur, ſed id occulte negabant ſabbatizantes, aut alia Iudaice facientes; iubemus hos neque in communionem, neque in orationem, neque in eccleſiam ſuſcipi: ſed aperte Hebraeos eſſe, neque filios eorum baptizari, neque ſeruum emere, vel poſſidere. Si quis conuerſus fuerit, & crediderit toto corde, & eorum facta, & mores deteſtetur, & alios coarguat, & corrigat; recipiatur, & eius liberi baptizentur. Aliter non recipiantur. *Nicae. c. 8.*

CAP. II.

De conſec. diſt. 4. c. 94. Plerique, qui ex Iudaeis ad Chriſtianam fidem promoti ſunt, nunc blaſphemantes in Chriſtum non ſolum Iudaicos ritus perpetraſſe noſcuntur, ſed etiam abominandas circumciſiones exercere praeſumpſerunt, de quibus conſultu Siſenandi Regis concilium decernit: vt huiuſmodi tranſgreſſores Pontificali auctoritate correcti, ad cultum Chriſtiani dogmatis reuocentur. &c. Eos autem, quos circumciderunt, ſi filii eorum ſunt, a parentum conſortio ſeparentur; ſi ſerui, pro iniuria corporis ſui, libertati tradantur. *Tolet. iv. c. 58. Tolet. iix. c. 12. Burch. lib. 4. c. 85. Iuo lib. 1. tit. 2. c. 68. panor. & par. 1. c. 279. decr.*

CAP. III.

2. q. 7. c. 24. Non poteſt erga homines eſſe fidelis, qui Deo extiterit infidelis. Iudaei ergo qui dudum Chriſtiani effecti ſunt, & nunc Chriſti fidem praeuaricati ſunt; ad teſtimonium dicendum admitti non debent, quamuis eſſe ſe Chriſtianos annuntient. quia ſicut in fide Chriſti ſuſpecti ſunt, ita in teſtimonio humano dubii habentur. &c. *Tolet. iv. c. 63. Tolet. iix. c. 12.*

CAP. IV.

Dum in hac ſancta ſynodo per aliarum cauſarum ſemitas dirigeremus cautiſsime greſſus, extemplo *(Iudaeorum)* infidorum conſpiratio ad vnionis noſtrae peruenit auditus; eo quod non ſolum contra ſuam pollicitationem ſuorum rituum obſeruatione, tunicam fidei, qua eos per vndam ſacri baptiſmatis induit ſancta mater Eccleſia, maculauerint; ſed & regni faſtigium ſibi per conſpirationem vſurpare maluerint. Quod infauſtum facinus, dum ex ipſorum profeſſionibus noſter pleniſsime noſſet conuentus; huius decreti noſtri ſententia eos decernimus irreuocabili feriri cenſura; ſcilicet, vt ex iuſſione piiſſimi, & religioſiſſimi Principis noſtri Egicanis. &c. ſuis omnibus rebus nudati, & ipſae reſculae fiſci viribus † ſociatae, tã eorundem perfidorum perſonae, quam vxorum ſuarum, ac filiorum, vel reliquiae poſteritatis a locis propriis exulatae, per cũctas Hiſpaniae prouincias perpetuae ſeruituti ſubactae, his, quibus eos iuſſerit ſeruituros largiri, maneant vſquequaque diſperſae. &c. *Tolet. xvii. c. 8.* † iuribus

Iudaeorum filii fideles apud Chriſtianos educentur, & non priuentur haereditate paterna. Tit. IV.

CAP. I.

IVdaeorum filios, vel filias baptizatos, ne parentum vltra inuoluantur erroribus, ab eorum conſortio ſeparari decernimus, deputandos monaſteriis, aut Chriſtianis viris, aut mulieribus Deum timentibus, vt ſub eorum conuerſatione cultum fidei diſcant; atq. in melius inſtituti, tam in moribus quam in fide proficiant. *Tolet. iv. c. 59. Meld. 73. Tolet. iix. c. 12. Burch. lib. 4 c. 83. Iuo li. 1. tit. 2. c. 66. panor. & par. 1. c. 277. decr.* *28. q. 1. c. 11.*

CAP. II.

Iudaei baptizati, ſi poſtea praeuaricantes in Chriſtum qualibet poena damnati extiterint, a rebus eorum fideles filios excludi nõ oportebit, quia ſcriptum eſt, Filius non portabit patris iniquitatem. *Toletan. iv. cap. 60. Toletan. iix. cap. 12.* *1. q. 4. c. 7.* *Ezec. 18. c.*

CAP. III.

Filios *(Iudaeorum, qui a fide defecerunt,)* vtriuſque ſexus decernimus, vt a ſeptimo anno nullam cum parentibus ſuis habitationẽ, aut ſocietatem habentes, ipſi eorum domini, qui eos acceperint, per fideliſsimos Chriſtianos eos nutriendos contradant; ea ſcilicet ratione, vt et maſculos Chriſtianis feminis in coniugio copulent, & feminas Chriſtianis ſimiliter viris maritali ſocietate adiungant. Et neque parentibus, neque filiis ſit penitus licentia quoquo pacto Iudaicae ſuperſtitionis caerimonias cuſtodire, neque infidelitatis ſuae ſemitas quibuslibet occaſionibus iterare. *Tolet. xvii. c. 8. in fine.*

De Iudaeorum ſeruis, praeſertim Chriſtianis. Tit. V.

CAP. I.

IVdaei ſiue Saraceni, nec ſub alendorum puerorum obtentu, nec pro ſeruitio, nec *De Iudaeis cap. 5.*

Grego.ix. & in 4. collect. alia qualibet cauſa, Chriſtiana mancipia in domibus ſuis permittantur habere. *Alex.iii. in concil.Later.c.26.*

CAP. II.

Si quis Chriſtianus ſeruum, aut ancillam Iudaeo venumdare praeſumpſerit, anathema ſit. *Zach.in ſyn.Rom.c.10.*

CAP. III.

Mirati ſumus, quod in regno veſtro Iudaeos Chriſtiana mancipia poſſidere permittis. Quid enim ſunt omnes Chriſtiani, niſi membra Chriſti? &c. In hoc vos amplius petimus, Dei cultores demonſtretis, quod fideles eius ab inimicis eius abſoluitis. *Gregorius ad Brunichild. Reginam lib.7.regiſt.epiſt. 113.& 114.apud ſynod.Melden.c.73.*

CAP. IV.

Chriſtiana mancipia, quae a Iudaeis adducuntur, aut poſsidentur, aut mandatoribus contradantur, aut certe Chriſtianis emptoribus intra diem quadrageſimum venundentur; & tranſacto hoc dierum numero, nec apud eos quolibet modo remaneant. Si autē quædam ex iiſdem mancipiis talem ægritudinem fortaſsis incurrerint, vt infra ſtatutos dies vendi non valeant; adhibenda ſollicitudo eſt, vt dum ſaluti fuerint priſtinae reſtituta, ſimiliter modis omnibus diſtrahantur. &c. nec Chriſtiana mancipia in domo Iudaei habitare ſinantur. *Grego.in regiſtro li. 7.c.35.apud ſyn.Melden.d.c.73.*

CAP. V.

De mancipiis Chriſtianis, quae in Iudaeorum ſeruitio detinentur, ſi eis, quod Chriſtiana religio vetat, a dominis imponitur; aut ſi eos de eccleſia excuſatos tollant pro culpa, quae remiſſa eſt, & affligere, aut caedere fortaſſe praeſumpſerint, & ad eccleſiam iterato confugerint; nullatenus a ſacerdote reddantur, niſi pretium offeratur, ac detur, quod mancipia ipſa valere pronuntiauerit iuxta taxationem. *Aurel.iii.c.13.*

CAP. VI.

Cum prioribus canonibus iam fuerit definitum, vt de mancipiis Chriſtianis, quae apud Iudaeos ſunt, ſi ad eccleſiam confugerint, & redimi ſe poſtulauerint; etiam ſi ad quoſcumq. Chriſtianos refugerint, & ſeruire Iudaeis noluerint; taxato, & oblato a fidelibus iuſto praetio, ab eorum dominio liberentur. Statuimus, vt tam iuſta conſtitutio ab omnibus catholicis obſeruetur. *Aure. iv.c.27.Vid.Aurel.iii.c.13.*

CAP. VII.

Si quicumque Iudaeus proſelytum, qui aduena dicitur, Iudaeum facere praeſumpſerit, aut Chriſtianum factum ad Iudaicam ſuperſtitionem adducere: vel ſi Iudaeus Chriſtianam ancillam ſuam ſibi crediderit ſociādam; vel ſi de parentibus Chriſtianis natum Iudaeum ſub promiſſione fecerit libertatis; mancipiorum amiſſione multetur. Ille vero, qui de Chriſtianis natus, Iudaeus factus eſt ſi ſub condicione fuerit manumiſſus, vt in ritu Iudaico permanens, habeat libertatem: talis condicio non valebit. quia iniuſtum eſt, vt ei libertas maneat, qui de Chriſtianis parentibus veniens, Iudaicis vult cultibus adhaerere. *Aurel.iv.c.30.*

CAP. IIX.

Suggerente concilio, id glorioſiſſimus dominus noſter Rex canonibus inſerendum præcepit; vt Iudaeis non liceat mancipium Chriſtianum in vſus proprios comparare. &c. Si qui vero Chriſtiani ab eis Iudaiſmi ritu ſunt maculati, vel etiam circumciſi; non reddito pretio, ad libertatem, & religionem redeant Chriſtianam. *Tolet.iii.c. 14. Raban. c. 26.de penit.* *Diſt. 54. c.14.nulli.*

CAP. IX.

Licet, quod de Chriſtianis, qui aut captiuitatis incurſu, aut quibuſcumq. fraudibus Iudaeorum ſeruitio implicantur, debeat obſeruari, non ſolum canonicis, ſed & legum beneficio iam pridem fuerit conſtitutum; tamen, quia nunc dicitur, quoſdam Iudaeos per ciuitates, aut municipia conſiſtentes, in tantam inſolentiam, & proter uiam prorupiſſe; vt nec reclamantibus Chriſtianis liceat, vel pretio de eorum poſſe ſeruitute abſolui: ſancimus, quod, qui Iudaeo deinceps debeat deſeruire, datis pro quolibet bono mancipio duodecim ſolidis, ipſum mancipium quicūq. Chriſtianus, ſeu ad ingenuitatem, ſeu ad ſeruitium licentiam habeat redimendi. Quia nefas eſt, vt quos Chriſtus Dominus ſanguinis ſui effuſione redemit, perſecutorum vinculis permaneant irretiti. Quod ſi acquieſcere his, quae ſtatuimus, quicumq. Iudaeus noluerit, quamdiu ad pecuniam conſtitutam venire deſtulerit; liceat mancipium ipſum cum Chriſtianis, vbicumque voluerit, habitare. *Matiſc.c.16.Melden.c.73. Burch. lib. lib.4.c.88.Iuo par.1.c.282.decr.* *Diſt. 54. c.18. præſenti. & de Iudae c.1. Grego.ix. & in 1. collect.*

CAP. X.

Si quis Iudaeus Chriſtianum mancipium ad ritum Iudaicum conuictus fuerit perſuaſiſſe; & ipſo mancipio careat, & legali damnatione plectatur. *Matiſcon. apud Melden. cap.73.*

CAP. XI.

Ex decreto glorioſiſſimi Principis hoc ſanctum elegit concilium; vt Iudaeis non liceat Chriſtianos ſeruos, nec Chriſtiana mancipia emere, nec cuiuſquam conſequi largitatem. nefas enim eſt, vt membra Chriſti ſeruiant Antichriſti miniſtris. Quod ſi deinceps ſeruos Chriſtianos, vel ancillas Iudaei habere praeſumpſerint; ſublati ab eorum dominatu, libertatem a Principe conſequantur. *Tolet.iv.cap.65.Tolet.iix.c.12.*

CAP. XII.

Nullus mancipium extra fines, vel terminos, qui ad regnum Clodouei Regis pertinent, penitus debeat venumdare: ne per tale commercium, aut captiuitatis vinculo, vel

quod

quod peius eſt, Iudaicae ſeruituti mancipia Chriſtiana teneantur implicita. *Cabil. c. 9.*

CAP. XIII.

Titulus legis, Ne Iudaeis mancipia deſeruiant, vel adhaereant Chriſtiana. Item, ſi Iudaeus ſe Chriſtianum eſſe teſtetur, ne reiciat Chriſtianum mancipium. Item de Chriſtianis mancipiis Iudaeorum. &c. Item
Diſt. 54. eiſ c. 17. [vt ſi Iudaeorum ſerui, necdum adhuc conuerſi, ad Chriſti gratiam conuolauerint, libertate donentur. *Tolet. xii. c. 9. Burch. lib. 4. cap. 86. Iuo par. 1. c. 280. decr.*

CAP. XIV.

Conſtantinus Flauius Imperator Auguſtus. Si quis Iudaeorum Chriſtianum ſeruum vel cuiuslibet alterius ſectae emerit, & circumciderit; a Iudaei ipſius poteſtate ſublatus in libertate permaneat. *Apud ſynod. Melden cap. 73. Verba ſunt interpr. Cod. Theod. li. 16. tit 9. conſt. 1.* Burch. lib. 4. c. 90. *Iuo par. 1. c. 284. decr.*

CAP. XV.

Quicumque Iudaeus ſeruum, ſeu ingenu-
L. eum. qui Cod. de apoſta. um, inuitum, vel ſuaſione plectenda ex cultu Chriſtianae religionis in nefandam ſectā, ritumve traduxerit; amiſsis facultatibus, capite puniatur, iuſtiſsimae poenae ſanguinis deſtinatus, qui fidem alterius expugnanit peruerſa doctrina. *Theodoſius, & Valentinianus apud ſyn. Meld. c. 73. Nouel. Theodoſii tit. 3. de Iudae.*

CAP. XVI.

Iudaeis Chriſtianae legis nolumus ſeruire perſonas; ne occaſione domini ſectam venenerandae religionis immutent. &c. *Theod. & Valenti. apud ſin. Meld. c. 73.*

Nulli Iudaeis magiſtratus, aut honores mandentur.

Tit. VI.

CAP. I.

De Iudaeis c. 16. Greg. ix. c. 10. eod. tit. in 4. collect.
CVM ſit nimis abſurdum, vt Chriſti blaſphemus in Chriſtianos vim poteſtatis exerceat; quod ſuper hoc Toletanum concilium prouide ſtatuit, nos propter transgreſſorum audaciam in hoc capitulo innouamus; prohibentes, ne Iudaei officiis publicis praeferantur. quoniam ſub tali praetextu Chriſtianis plurimum ſunt infeſti. Si quis autem officium eis tale commiſerit, per prouinciale concilium, quod ſingulis praecipimus annis celebrari, monitione praemiſſa, diſtrictione qua conuenit, compeſcantur. Officiali vero huiuſmodi, tamdiu Chriſtianorum communio in commerciis, & aliis denegetur: donec in vſus pauperum Chriſtianorum ſecundum prouidentiam dioeceſani Epiſcopi conuertatur, quidquid fuerit adeptus a Chriſtianis occaſione officii ſic ſuſcepti; & officium cum pudore dimittat, quod irreuerenter aſſumpſit. Hoc idem extendimus ad Paganos. *Inno. iii. in conc. gen. Later. cap. 69. Vide Tolet. iii. c. 14.*

CAP. II.

Iudaeos Chriſtianis dominari, vel ſupra eos poteſtatem exercere, vlterius nullatenus ſinas. Quid enim eſt Iudaeis Chriſtianos ſupponere, atque hos illorum iudicio ſubicere, niſi Eccleſiam Dei opprimere, & Satanae ſynagogam exaltare? & dum inimicis Chriſti velis placere, ipſum Chriſtum contemnere? *Greg. vii. lib. 9. regiſt. epiſt. 2. ad Alfon. Regem Hiſp.*

CAP. III.

Ne Iudaei Chriſtianis populis iudices præponantur. *Aruer. c. 8.*

CAP. IV.

Nulla officia publica (*Iudaeis*) iniungan- *Diſt. 54. c. 14.*
tur, per quae eis occaſio tribuatur, Chriſtianis poenam inferre. *Toletan. iii. c. 14. Raban. c. 26. de paenit.*

CAP. V.

Nec Iudaei Chriſtianis populis iudices deputentur, aut telonarii eſſe permittantur, per quod illis, quod Deus auertat, Chriſtiani videantur eſſe ſubiecti. *Matiſc. c. 13. Melden. cap. 73.*

CAP. VI. *17. q. 4. c. 38.*

Praecipiente Siſenando Rege [conſtituit ſanctum concilium; vt Iudaei, aut hi, qui ex Iudaeis ſunt, officia publica nullatenus appetant; quia ſub hac occaſione Chriſtianis iniuriam faciunt. Ideoque iudices prouinciarum cum ſacerdotibus, eorum ſubre-
ptiones fraudulenter relictas † ſuſpendant, *† elicitas.*
& officia publica eos agere non permittant. Si quis iudicium hoc permiſerit, velut in ſacrilegum excommunicatio proferatur, & is, qui ſubrepſerit, publicis caedibus deputetur. *Tolet. iv. c. 64. Tolet. iix. c. 12. Iuo par. 13. c. 97. decrt.*

CAP. VII.

Theodoſius, & Valentinianus Auguſti. Iudaeis, vel Paganis cauſas agendi, vel militandi licentiam denegamus, quibus Chriſtianæ legis nolumus ſeruire perſonas, ne oc-
caſione domini †, ſectam venerandae reli- *† domini.*
gionis immutent. Omnes igitur perſonas erroris infauſti iubemus excludi, niſi his emendatio matura ſubueniat. *Apud ſynod. Melden. cap. 73.*

CAP. IIX.

Cod. de Iudae l. vi.
Theodoſius, & Valentinianus Auguſti: Hac victura in omne aeuum lege ſancimus, neminem Iudaeum ad honores, & dignitates accedere, nulli adminiſtrationem patere ciuilis obſequii, nec Defenſoris ſaltem fungi officio. Nec fas quippe credimus, vt ſupernae Maieſtati, & Romanis legibus inimici ſub ſpecie cuiuslibet officii Chriſtianos, vel etiam ſacerdotes, ſub quacumque occaſione iniuriis audeant fatigare, vel legis noſtrae aliquos aut condemnare, aut adiudicare praeſumant: nec carcerali cuſtodiae præſint;

ne

ne Chriſtiani, vt fieri aſſolet, nonnumquam abſtruſi, cuſtodum odiis alterum carcerem patiantur. *Apud ſynod. Meldenſ. c. 73. Nouella Theodoſ. tit. 3. de Iudaeis.*

CAP. IX.

Quicumque *(ex Iudaeis)* ad honores irrepſit; habeatur, vt ante, condicionis extremae, ne videamur hominibus exſecrandis contumelioſum immunitatis beneficium praeſtitiſſe. *Thodoſius, & Valentinianus apud ſynod. Melden. c. 73. Vided. Nou. Theod.*

Ne Iudaei Chriſtianas, neve Chriſtiani Iudeas vxores ducant, aut illis copulentur. Tit. VII.

CAP. I.

Diſti 32. quoniã c. 15. LEctores, & cantores non ducant vxores alterius religionis, neque liberos copulent in matrimonio cum haeretico, Iudaeo vel Gentili, niſi promittant orthodoxam fidem recipere. Contra veniens ſubiaceat poenis canonicis. *Chalcedo. c. 14. Iuo lib. 3. tit. 8. c. 27. panor.*

CAP. II.

De Iudaeis ca. 15. Grego ix. c. 1. eo tit in 4. collect. In nonnullis prouinciis à Chriſtianis Iudaeos, ſeu Sarracenos habitus diſtinguit diuerſitas; ſed in quibuſdam. &c. contingit interdum, quod per errorem Chriſtiani Iudaeorum, ſeu Sarracenorum; & Iudaei, ſeu Sarrãceni Chriſtianorum mulieribus commiſceantur. &c. Statuimus, vt tales vtriuſque ſexus in omni Chriſtianorum prouincia, & omni tempore, qualitate habitus publice ab aliis populis diſtinguantur, cum etiam per Moyſen hoc ipſum legatur eis iniunctum. *Inno. iii. in conc. gen. c. 68.* Leui 19. Deut. 22.

CAP. III.

Si quis Chriſtianus filiam ſuam Iudaeo in coniugio copulare praeſumpſerit, niſi perfecte crediderit Chriſto, & baptizatus fuerit. &c. ſi vidua Chriſtiana Iudaeum duxerit virum, vel conſentientibus ei, anathema ſit. *Zachar. in ſyn. Rom. c. 10.*

CAP. IV.

2. Cor. 6. Neque haereticis, neque Iudaeis puellae dentur vxores; quod nulla poteſt eſſe ſocietas fideli cum infideli. Si contra fecerint parentes, per quinquennium abſtineant. *Elib. cap. 16.*

CAP. V.

Si quis fidelis habens vxorem, cum Iudaea, vel Gentili fuerit moechatus; a communione arceatur. Quod ſi alius eum detexerit, poſt quinquennium, acta legitima paenitentia, poterit Dominicae ſociari communioni. *Elib. c. 78.*

CAP. VI.

Nullus Chriſtianus Iudaeam, neque Iudaeus Chriſtianã in matrimonio ducat vxorem. quia inter huiuſmodi perſonas illicitas nuptias eſſe cenſemus. Qui ſi commoniti a conſortio hoc ſe ſeparari diſtulerint; a communionis gratia ſunt ſine dubio ſubmouendi. *Aurel. ii. c. 18.*

CAP. VII.

Chriſtianis omnibus interdicimus, ne Iudaeorum coniugiis miſceantur. qui, ſi fecerint, vſque ad ſequeſtrationem, quiſquis ille eſt, communione pellatur. *Aurel. iii. c. 13.*

CAP. IIX.

Si quis Iudaicae prauitati iugali ſocietate coniungitur, & ſeu Chriſtiana Iudaeo, ſiue Iudaeus Chriſtianae conſortio miſceatur carnali; a Chriſtianorum coetu, atque conuiuio & a communione Eccleſiae, cuius ſociatur hoſtibus, ſegregetur. *Aruer. cap. 6. Melden. 73.*

CAP. IX.

Si Iudaeus Chriſtianam ancillam ſuam ſibi crediderit ſociandam (*illius*) amiſſione multetur. *Aurel. iv c. 30.*

CAP. X.

Iudaeis non liceat Chriſtianas habere vxores, vel concubinas. &c. Sed & filios, qui ex tali coniugio nati ſunt, aſſumendos eſſe ad baptiſmum. *Tolet. iii. cap. 14. Raban. cap. 26. de paenit.*

CAP. XI.

Iudaei qui Chriſtianas mulieres in coniugio habent, admoneantur ab Epiſcopo ciuitatis ipſius, vt ſi cum eis permanere cupiũt, Chriſtiani efficiantur; ſi noluerint, ſeparentur: quia non poteſt infidelis in eius permanere coniunctione, quae iam in Chriſtianam tranſlata eſt fidem. Filii autem, qui ex talibus nati exiſtunt, fidem, atque condicionem matris ſequantur: ſimiliter & hi, qui procreati ſunt de infidelibus mulieribus & fidelibus viris, Chriſtianam religionem ſequantur, non Iudaicam ſuperſtitionem. *Tolet. iv. c. 62. Tolet. iix. c. 12.* 28. q. 1. c. 10.

Ne Iudaei clericos accuſent, nec ve Chriſtianorum teſtimonia recuſent. Tit. IIX.

CAP. I.

TEſtimonium Chriſtianorum aduerſus Iudaeos in omnibus cauſis, cum illi aduerſus Chriſtianos teſtibus ſuis vtantur recipiendos eſſe cenſemus: & anathemate decernimus feriendos, quicumq. Iudaeos Chriſtianis voluerint in hac parte praeferre: cum eos ſubiacere Chriſtianis oporteat, & ab eis pro ſola humanitate foueri. *Alex. iii. in conc. Later. c. 26.* De teſtib. c. 21. Gre. ix. c. 5. de Iudae. in 1. collect.

CAP. II.

Iudaei, aut Pagani ad accuſandum clericos non recipiantur, niſi ſuas cauſas proſequantur. 4. q. 1. c. 1. definimus

4.q. 6.om nibus c.2. quantur. *Cartha. 130. & Carth. viii. c. 2. L. Afr. 93. & 96. L. Raba. c. 1. de paenit. Iuo par. 16. c. 64. decr.*

Ne Chriſtiani cum Iudaeis cibum ſumãt, neve eis valde familiariter vtantur. Tit. IX.

CAP. I.

De Iudaeis cap. 5. Greg. ix. & 1. in 1. collect. EXcommunicentur, qui cum (*Iudaeis, vel Sarracenis,*) praeſumpſerint habitare. *Alex. iii. in conc. Later. c. 6.*

CAP. II.

Si clericus, vel fidelis cum Iudaeis cibum ſumpſerit, a communione abſtineat, vt emendetur. *Elibertin. in c. 50.*

CAP. III.

28. q. 1. c. 14. Omnes deinceps clerici, ſiue laici Iudaeorum conuiuia euitent; nec eos ad conuiuium quiſquis excipiat; quia cum apud Chriſtianos cibis communibus non vtantur, indignũ eſt, atque ſacrilegum, eorum cibos a Chriſtianis ſumi: cum ea, quae Apoſtolo permittente nos ſumimus ab illis iudicentur immunda. ac ſic inferiores incipiant eſſe Chriſtiani, quam Iudaei; ſi nos, quae ab illis appo-
1. Tim. 4. nuntur, vtamur, illi vero a nobis oblata contemnant. *Agath. c. 40. Venet. c. 12. Meten. 4. Melden. c. 73. Iuo par. 13. c. 117. decr.*

CAP. IV.

Indaeorum conuiuiis etiam laicos conſtitutio noſtra prohibuit: & ne cum illo clericus panem comedat, quiſquis in Indaeorum fuerit conuiuio inquinatus. *Epaun. c. 15. Melden. c. 73.*

CAP. V.

Chriſtianis conuiuia interdicimus Iudaeorum: in quibus ſi forte fuiſſe probantur, annali excommunicationi pro huiuſmodi contumacia ſubiacebunt. *Aurel. iii. c. 13.*

CAP. VI.

Nullus Chriſtianus Iudaeorum conuiuiis participare praeſumant. Quod ſi facere quicumque quod nefas eſt dici, clericus, aut ſaecularis praeſumpſerit; ab omnium Chriſtianorum conſortio ſe nouerit compeſcendum. &c. *Matiſc. c. 15. Melden. c. 73.*

CAP. VII.

2. q. 1. ca. 12. Saepe malorum conſortia etiam bonos corrumpunt, quanto magis eos, qui ad vitia proni ſunt. Nulla ergo communio vltra ſit Hebraeis ad fidem Chriſtianam translatis cum his, qui adhuc in veteri ritu conſiſtunt; ne forte eorum participio ſubuertantur. Quicumque ex his infidelium conſortia non vitauerint, & hi Chriſtianis donentur, & illi publicis caedibus deputentur. *Tolet. iv. c. 61. Tolet. iix. c. 12. Burch. lib. 4. c. 84. Iuo lib. 1. tit. 2. c. 67. panor. & par. 1. c. 278. decr.*

CAP. IIX.

Interdictum eſt iuxta capitula ſanctorum Patrum; vt nemo Chriſtianorum cum (*Iudaeis*) manducet, & bibat, vel quidquid eo medi, aut potari poteſt, a Iudaeis accipiat. Nimis enim, iuxta quod ait Caeſarius Arelatenſis eccleſiae Epiſcopus, indignum eſt, atq. ſacrilegum eorum cibos a Chriſtianis ſumi, cum ea, quibus nos fruimur, ab illis iudicentur immunda; ac ſic inferiores incipiant eſſe Chriſtiani, quam Iudaei. Et omnes eorum conuiuas, ipſe, & ſanctus Syagrius Aeduorum Epiſcopus cum aliis multis excommunicauerunt. *Meten. c. 4. Agath. 46.*

Ne Iudaei in feriis Paſſionis, & Reſurrectionis Chriſti in publicum prodeant. Tit. X.

CAP. I.

IN diebus lamentationum, & Dominicae Paſſionis in publicum minime prodeant (*Iudaei*) eo quod nonnulli ex ipſis talibus diebus ſicut accepimus, ornatius non erubeſcunt incedere, ac Chriſtianis, qui ſacratiſſimae Paſſionis memoriam exhibentes, lamentationum ſigna praetendunt, illudere non formidant. Illud autem diſtrictiſſime inhibemus; ne in contumeliam Redemptoris proſilire aliquatenus praeſumant. Et quoniam illius diſſimulare nõ debemus opprobrium, qui probra noſtra deleuit; praecipimus, praeſumptores huiuſmodi per Principes ſaeculares condignae animaduerſionis adiectione compeſci, ne crucifixum pro nobis praeſumant aliquatenus blaſphemare. *Inno. iii. in conc. gen Later. c. 68.* *De Iudaeis ca. 15. Greg. ix. c. 1. ex. ti. in 4. coll.* *Eſai. 53.*

CAP. II.

Iudaei a die cenae Domini, vſque in ſecundam ſabbati in Paſcha, hoc eſt, ipſo quatriduo procedere inter Chriſtianos, neque catholicis populis ſe vllo loco, vel quacumque occaſione miſcere præſumant. *Aurel. iii. c. 29. Melden. 73.*

CAP. III.

Iudaeis, a cena Domini, vſque ad primam diem poſt Paſcha, ſecundum edictum bonae recordationis domini Childeberti Regis per plateas, aut forum quaſi inſultationis cauſa, deambulandi licentia denegetur. & vt reuerentiam cunctis ſacerdotibus Domini, vel clericis impendant: nec ante ſacerdotes conſeſſum, niſi ordinati habere praeſumant. Qui hoc facere fortaſſe praeſumpſerit; a indicibus locorum, prout perſona fuerit, diſtringatur. *Matiſc. c. 14. Melden. c. 73.*

CAP. IV.

Childebertus Rex Francorum. Iudaeis a cena Domini vſque in primum Paſcha per plateas, aut forum quaſi inſultationis cauſa deambulandi licentia denegetur. *Apud ſyn. Melden. d. 73.*

Ne

net, Iudaeornm perfidia, & a cunctarum hæreſum iniuria defendentes. &c. *Toletan. iix. cap.* 10.

CAP. II.

Erga ſudaeos a Chriſtianis Principibus; ac ceteris omnibus Dei fidelibns, tam clericis, quam laicis, viris, ſeu ſeminis, ſacrorum canonum, & antiquorum Regum, atque legum iura ſeruētur. &c. *Meld. c. 73. in prin.*

Communia de Iudaeis. Tit. XIV.

CAP. I.

1. Cor. 10 g. Apoſtolici praecepti verba ſunt, apud Iudaeos, atque Gentiles ſine offenſione nos eſſe debere. Hoc quiſquis Chriſtianus eſt, tota animi virtute cuſtodit †. *Miltiades epiſt. vni. in principio. Caeleſt. epiſt.* 1. *in prin.*

† cuſtodiat.

CAP. II.

Orat Eeclefia, vt Iudaeis ablato cordis velamine, lux veritatis appareat. *Caeleſti. epi. 1. cap.* 11.

CAP. III.

Reccaredus Rex conſtitutionem fecit contra Iudaeos, quā eorum pecuniis noluit tollere. *Greg. epi. 3. c. 3. lib. 7. c. 122. reg. poſt prin. ad eund.* Reccare.

CAP. IV.

De conſe. d. 1. c. 66. Epiſcopus nullum prohibeat ingredi ecclefiam, & audire verbum Dei, ſiue Gentilē, ſiue haereticum, ſiue Iudaeum, vſque ad miſſam cathecumenorum. *Carth. iv. c. 84. Burch. lib. 3. c. 28. Iuo lib. 2 tit. 4. c. 14. panor. & par. 3. c. 33. decr. Caeſar. lib. 4. c. 91.*

CAP. V.

Ne intra ſalutatorium †, aut oratorium, (*ſanctimonialium*) ingredi permittantur praecipue Iudaei. *Matiſ. c.* 2.

† ſacrarium

CAP. VI.

Iudacis non liceat corpus deducere pſallendo, ſed vt eorum habuit mos, & conſuetudo antiqua corpus deducant, & deponant, quod ſi facere aliter praeſumpſerint, inferant Comiti ciuitatis auri vncias ſex. *Narbonen. c. 9.*

CAP. VII.

Inflexibilis Iudaeorum perfidia', deflexa tandem videtur pietate, & potentia ſuperna. nam excellentiſſimus, & Chriſtianiſſimus Princeps. &c. non ſinit degere in regno ſuo enm, qui non eſt catholicus. &c. Quiſquis ſuccedentium temporum regni ſortitus fuerit apicem, non ante conſcendat regiam ſedem, quam inter reliqua condicionum ſacramenta pollicitus fuerit, hanc ſe catholicam non permiſſurum eos violare fidem. &c. Si temerator huius promiſſi extiterit; ſit anathema maranatha in conſpectu Dei, & pabulum efficietur ignis aeterni, ſimilique cum eo damnatione perculſis, quicumque ſacerdotum, vel quilibet Chriſtianorum eius implicati fuerint errore. Quae vero in vniuerſali ſynodo de Iudaeis conſcripta ſunt, confirmamus, &c. *Toletan. vi. cap.* 3.

CAP. IIX.

Baptizati Iudaei quocumque loco, certo tempore conuerſentur, feſtis tamen praecipuis noui teſtamenti ſerie conſecratis, & diebus illis, quos olim ſanctione veteris legis ſibimet cenſebant eſſe ſolemnes, in ciuitatibus, publiciſque cōuentibus cum ſummis Dei ſacerdotibus celebrare praecipimus; vt eorum conuerſationem, & fidem, & Pontifex approbet, & veritas ſeruet. Huius vero temerator edicti, prout Epiſcopus † permiſerit, aut flagris, aut abſtinentiae ſubiacebit. *Tolet. ix c. 17.*

† aetas

CAP. IX.

De Iudaeorum execranda perfidia diſcretis titulorum ſententiis editas noniter a glorioſo Principe leges vigilanti ſenſuum intentione perlegimus, diſtricto etiam grauitatis pondere earum inſtituta probauimus. &c. (*Tituli legum.*) Ne Iudaei aut ſe, aut filios ſuos, vel famulos a baptiſmi gratia ſubtrahant. Item, ne Iudaei, more ſuo celebrent Paſcha, vel carnis circuncisiones exerceant; ac ne Chriſtianum quemquam a fide Chriſti dimoueant. Item, ne Iudaei ſabbata, ceteraſque feſtiuitates ritus ſui celebrare praeſumant. Item, vt omnis Iudaeus diebus Dominicis, & in praenotatis diebus ab opere ceſſet. Item, ne Iudaei ex propinquitate ſui ſanguinis connubia ducant, & vt ſine benedictione ſacerdotis nubere non audeant. Item, ne Iudaei religioni noſtrae inſultantes, ſectam ſuam defendere audeant: nec a fide refugientes, alibi ſe transducant. Et ne quilibet refugientes eos ſuſcipiat. Item, ne Chriſtianus a Iudaeis quodcumque muneris contra fidem Chriſti accipiat. Item, ne Iudaei libros legere audeant, quos Chriſtiana fides repudiat. &c. Item, profeſſio Iudeorum, quomodo vnuſquiſque ad fidem veniens, indiculum profeſſionis ſuae conſcribere debeat. Item, condiciones Iudaeorum, quas iurare debeant hi, qui ex eis ad fidem venientes, profeſſiones ſuas dederint. Item, de Chriſtianis mancipiis Iudaeorum quae ſe non prodiderint Chriſtiana, ſiue de publicatoribus eorum. Item, ne Iudaei a quolibet poteſtate accepta extra regiam ordinationem, Chriſtianum quemque impetere, plectere, vel diſtringere audeant. &c. Item, ne Iudaei adminiſtratorio vſu in ordinem vilicorum, atque actorum, Chriſtianam familiam redigere audeant, & de damnis eorum, qui talia ordinanda iniunxerint. Item, Iudaeus ex aliis prouinciis, vel territoriis ad Regis noſtri ditionem pertinentibus

vtile prouiderint, a glorioſiſſimis Principibus impetrent. *Mileu.c.31.*

CAP IX.

Sunt, qui Kal. Ian. colunt, cum Ianus homo Gentilis, & Rex fuerit, Deus eſſe non potuit. &c. Sunt etiam, qui in feſtiuitate cathedrae domni Petri Apoſtoli cibos mortuis offerunt, & poſt miſſas redeuntes ad domos proprias, ad Gentilium reuertuntur errores; & poſt corpus Domini ſacratas daemoni eſcas accipiunt. &c. Quemcumque in hac fatuitate Paſtores; atque presbyteri perſiſtere viderint, vel neſcio (*quas*) ad petras, aut arbores, aut ad fontes deſignata loca Gentilium perpetrare, quae ad Eccleſiae rationem non pertinent; eos ab Eccleſia ſancta (*hac*) auctoritate repellant, nec participare ſancto altario permittant, qui Gentilium obſeruationes cuſtodiunt. &c. *Turon.ii.c.23.*

CAP. X.

Quoniam paene per omnem Hiſpaniam, ſiue Galliciam idololatriae ſacrilegium inoleuit: cum conſenſuglorioſ. Principis (*Reccaredi*) ſancta ſynodus ordinauit; vt omnis ſacerdos in loco ſuo vna cum iudice territorii, ſacrilegium memoratum ſtudioſe perquirat, & exterminare inuentum non differat. Omnes vero, qui ad talem errorem concurrunt ſine diſcrimine, qua poterunt, animaduerſione coerceant. Quod ſi neglexerint, ſciant ſe vtique excommunicationis periculum eſſe ſubituros. Si qui vero domini extirpare hoc malum de poſſeſſione ſua neglexerint, & familiae prohibere noluerint, ab Epiſcopo & ipſi a communione pellantur. *Tolet.iii.c.16.*

CAP. XI.

Praecepta Domini ſunt dicentis. Non facies tibi ſculptile. &c. Cultores idolorum, Exo.10.4. veneratores lapidum, accenſores facularum & excultores fontium admonemus; vt agnoſcant, quod ipſi ſpontaneæ ſe morti ſubiiciũt, qui diabolo ſacrificare videntur. &c. Ac proinde omne ſacrilegium idololatriæ, vel quidquid illud eſt, contra ſanctam fidem, in quo inſipientes homines captiuati, diabolicis culturis inſeruiunt, ſacerdotis, vel iudicis inſtantia inuentum, vt ſacrilegia eradantur, & exterminata truncentur. Eos vero, qui ad talem errorem accurrunt, & verberibus coerceant, & onuſtos ferro dominis ſuis tradant. &c. Domini tamen eorum, qui nuntiatos ſibi talium ſeruorum errores vlciſci noluerint; & excommunicationis ſententiam perferãt, & iura ſerui illius. &c. ſe amiſiſſe cognoſcant. &c. *Tolet.xii.c.11.*

CAP. XII.

Cum Dominus praecipiat: Non facies Exo.10.4. tibi ſculptile. &c. Cultores idolorum efficiuntur, veneratores lapidum, accenſores facularum, excolentes ſacra fontium, vel arborum, auguratores quoque ſeu praecantatores. &c. Rectoribus eccleſiarum Dei ſtudere vt. &c. ſuo eos reſtituant creatori. De quibus ſacrilegiis extirpandis multa ſanctorũ Patrum in diuerſis conciliis clarent edicta. &c. Cum conſenſu, & iuſſu Egicani Regis decernimus; vt omnes Epiſcopi, ſeu presbyteres, vel hi, qui iudicandis cauſarum negotiis praeſunt, in cuiuſcumque loco praemiſſa ſacrilegia, vel quælibet alia. &c. repererint; emendare, & extirpare non differant. &c. Quod ſi emendare neglexerint, iudex loci ſui dignitate priuatus, anni vnius ſpatio erit ſub paenitentia conſtitutus. &c. Si qui vero pro talium defenſione obſtiterint ſacerdotibus, aut iudicibus, vt ea nec emendent, nec extirpent. &c. ſint anathema in conſpectu diuinae Trinitatis. &c. *Tolet.xvi.cap.2.*

CAP. XIII.

Vnuſquiſque Epiſcopus in ſua parochia ſollicitudinem habeat, adiuuante graphione, qui defenſor eccleſiae eſt; vt populus Dei paganias non faciat; ſed vt omnes ſpurcitias Gẽtilitatis abiiciat, & reſpuat; ſiue profana ſacrificia mortuorum. &c. ſiue hoſtias immolaticias, quas ſtulti homines iuxta eccleſias ritu pagano faciũt. &c. ſiue illos ſacrilegos ignes, quos Nedfri vocant; ſiue omnes quaecumq. ſunt Paganorum obſeruationes, diligenter prohibeant. *Franc.ſyn. Capit. lib. 5.capit.2.*

CAP. XIV.

Vnuſquiſque Epiſcopus in ſua parochia ſollicitudinem habeat; vt populus Chriſtianus Paganiſmum non faciat. *Sueſſon.ſub Pipino.*

CAP. XV.

Summo decertare debent ſtudio Epiſcopi, & eorum miniſtri; vt arbores dæmonibus conſecratae, quas vulgus colit, & in tanta veneratione habet, vt nec ramum, vel ſurculum inde audeat amputare, radicitus excindantur, atque comburantur. Lapides quoque, quos in ruinoſis locis, & ſiluestribus daemonum ludificationibus decepti venerantur, vbi & vota vouent †, & deferunt; funditus effodiantur, atque in tali loco proiiciantur, vbi numquam a cultoribus ſuis venerari poſsint, & omnibus annuntietur, quantum ſcelus ſit idololatria, & qui haec veneratur, & colit, quaſi Deum ſuum negat. &c. Si quis hoc transgreſſus fuerit, fidem perdidit, & eſt infideli deterior. &c. *Nãnetẽ.c.20.*

† fouent.

CAP. XVI.

Quicumque Antiſtites huiuſmodi neſas (*idololatriae*) agi permiſerit, vel peractum in ſua diæceſi protinus abolere diſtulerit; a loci ſui officio pulſus, vnius anni excurſu ſub paenitentiae maneat religatus lamento†. &c. *Tolet. xvi. in tom. Regis Egicani.*

† amẽtoſ.

Ne pagani cogantur ſuſcipere fidem Chriſti. Tit. XVII.

CAP. I.

DE his, qui Chriſtianitatis bonnm ſuſcipere renuunt, & idolis immolant, vel genua curuāt, nihil aliud ſcribere poſſumus vobis; niſi vt eos ad fidem rectam monitis, exhortationibus, & ratione illos potius, quā vi, quod vane ſapiant, conuincatis; opera manuum ſuarum, & inſenſibilia elementa, cum ſint homines intellectuabiles, adorantes, immo daemoniis ſuam ceruicem flectentes, & immolantes: nam, vt Apoſtolus docet: ſcimus, quoniam nihil eſt idolum, ſed quae immolant gentes, daemoniis immolant. Iam vero ſi vos non audierint; cum eis nec cibos ſumere, nec vllam penitus communionem habere. &c. Nulla igitur cum his, qui nō credunt, idolaq. adorant, miſcenda communio eſt. Porro illis violentia, ut credant, nullatenus inferenda eſt. Nam omne, quod ex voto non eſt, bonum eſſe non poteſt. Scriptum eſt enim: Voluntarie ſacrificabo tibi. & rurſus: Voluntaria inquit, oris mei, beneplacita fac Domine. & iterum: Et ex voluntate mea confitebor illi. Vltronea quippe Deus obſequiá, & exhiberi tantum ab vltroneis praecipit, nam ſi vim inferre voluiſſet, nullus omnipotentiae illius reſiſtere potuiſſet. &c. *Nicolaus ad conſulta Bulgarorum c. 41. Iuo par. 1 c. 181. & 182. & par. 11. c. 85. & 86. decr. Caeſar. lib. 12. c. 88.*

1. Cor. 8. a.
Pſal. 53.
Pſal. 118.

CAP. II.

Non eſſe inferendam Pagano violentiam, ſupra docuimus capite xli. *Nicolaus ad conſulta Bulgarorum c. 102. Iuo par. 1. c. 182. decr. Caeſar. lib. 12. c. 88.*

Ne Chriſtiani communicent cum Paganis, neq. eorum libros legant. Tit. XIIX.

CAP. I.

EXcommunicentur, qui cum Iudaeis, & Sarracenis praeſumpſerint habitare. *Alex. iii. in conc. Later. c. 26.*

De Iudaeis ..., 5. Greg. 9. & in 3. collect.

CAP. II.

Neceſſe eſt, vt ſalutis cauſa filius, qui ſermonem receperit veritatis, a parentibus ſeparetur incredulis, aut rurſum pater ſeparetur a filio, aut filia a matre. Et hoc modo inter propinquos, atque conſanguineos credentes, atque incredulos, ſcientiae, atque ignorantiae, veritatiſque, & erroris pugna conſurgit. &c. Quod ſi dicat aliquis; & quomodo iuſtum videtur, ſeparari filios a parentibus? Audi quomodo: quia cum ipſis, ſi in errore permaneant, neque illis proderunt, & ipſi cum illis pariter interibunt. Iuſtum igitur, & valde iuſtum eſt ſeparari eum, qui ſaluari vult, ab eo, qui non vult. &c. *Clem. epiſt. 3. poſt prin.*

CAP. III.

Infidelibus nolite coniungi, nec cum eis vllam participationem habere. Talia vero agentes, non fideles, ſed infideles iudicantur. Vnde ait Apoſtolus: Quae portio fideli cum infideli? aut quae participatio iuſtitiae cum iniquitate? *Calliſt. epiſt. 2. in prin.*

2. Cor. 6. c.

CAP. IV.

Nulla cum his, qui non credunt, idolaque adorant, miſcenda communio eſt. &c. Si quaeritis, quid de (*idololatris*) iudicandum ſit, Apoſtolum Paulum audite, qui cum Corinthiis ſcriberet, ait: Quid mihi de iis, qui foris ſunt? &c. Veruntamen auferte malum ex vobis ipſis; ne videlicet vobiſcum morans, vt cancer ſerpat; aut certe, dum a fidelibus ſibi communicari conſpicit, ſuae vanitati communicari putet, ac per hoc veraciorem, & ſanctiorem ſuam ſectam, quam noſtram exiſtimet religionem. Propter conſcientiam ergo magnopere idola colentium cauenda eſt omnino communio. nam qui idololatris communicat, ipſis idolis, immo daemoniis communicare videtur. &c. *Nicolaus ad conſulta Bulgar. cap. 41. Iuo par. 1. c. 182. & par. 11. cap. 86. decr. Caeſar. lib. 12. cap. 88.*

1. Cor. 5. d.

CAP. V.

Cum Paganis, quod ſit Chriſtianis pactum faciendum, Apoſtolus indicat, qui nullam cōmunionem luci ad tenebras, Chriſti ad Belial, fideli cum infideli, dat intelligi debere prorſus exſiſtere. Verum ſi eo fidelis animo pactum cum infideli conſtituit, vt eum ad cultum veri Dei poſsit attrahere, non eſt prohibendum. &c. Inueniuntur autem nonnulli ſanctorum, & fidelium cum alienigenis, & infidelibus pacta, & amicitiae foedera contraxiſſe diuerſa, ſed eos non tamquam infidelitatem eorum, & ſuperſtitionem approbantes, coluiſſe; ſed tamquam in angarias diuerſis vſibus implicaſſe, & praecipue in terrenis eos quaeſtibus, & ſeruilibus occupaſſe. *Nicolaus ad conſulta Bulgaror. c. 82.*

2. Cor. 6.

CAP. VI.

De libris profanis, quos a Sarracenis vos abſtuliſſe, ac apud vos habere perhibetis, quid faciendum ſit, inquiritis. Qui nimirum non ſunt reſeruandi; corrumpunt enim, ſicut ſcriptum eſt, mores bonos colloquia mala: ſed vtpote noxii, & blaſphemi igni tradendi *Nicol. ad conſul. Bulgar. cap. 103.*

1. Cor. 15. d.

CAP. VII.

Petatur a Chriſtianis Imperatoribus cum contra diuina praecepta in multis locis conuiuia ita fiant, ex Gentili errore ducta, vt Chriſtiani Gentilibus clam coniungantur; vt haec prohibeant, & ex vrbibus, & poſſeſſio-

nibus

Digitized by Google

nibus expellant. maxime in natalibus martyrum per vrbes, & ſacra loca hae ſordes inferuntur, quibus diebus, quod dicere turpe eſt, choreas per agros, & plateas ducunt, & matronarum honos, & aliarum multarũ mulierum pudor contumeliis afficiuntur; ita vt ſanctae fidei cultus periclitetur. *Cartha. cap.* 61. *G. Afric.* 47. *L.*

CAP. IIX.

Di. 37. *c.* 1. Epiſcopus Gẽtilium libros non legat. hæreticorum autem pro neceſſitate, & tempore. *Carth. iv. c.* 16. *Burch. lib.* 1. *cap.* 95. *Iuo lib.* 2. *tit.* 11. *c.* 44. *panor & par.* 4. *c.* 160. *& par.* 5. *c.* 197. *decr. Anſel. li.* 7. *c.* 102. *in addit. Caeſar. lib.* 2. *c.* 29. *& lib.* 4. *c.* 56.

Ne fideles coniungantur cum Paganis.

Tit. XIX.

CAP. I.

Diſtin 32. *quoniam* 15. LEctores, & cantores non ducant vxores alterius ſectae, liberos non copulent in matrimonio cum haeretico, Iudaeo, vel Gẽtili, niſi promittat orthodoxam fidem recipere. contra veniens canonice puniatur. *Chal. c.* 14. *Iuo lib.* 3. *lib.* 8. *c* 27. *panor.*

CAP. II.

De Iudaeis c. 15. *Gre. ix. c.* 1. *eod tit. in* 4. *collect.* In nonnullis prouincijs a Chriſtianis Iudaeos, ſeu Sarracenos habitus diſtinguit diuerſitas; ſed in quibuſdam. &c. contingit interdum, quod per errorẽ Chriſtiani Iudaeorum ſeu Sarracenorum; & Iudaei, ſeu Sarraceni Chriſtianorum mulieribus commiſcentur. &c. Statuimus, vt tales vtriuſque ſexus in omni Chriſtianorum prouincia, & omni tempore, qualitate habitus publice ab aliis populis diſtinguantur, cum etiam per Moyſen hoc ipſum legatur eis iniunctum. *Inn. iii. in conc gen. Later. c.* 68.
Leuit. 19. *Deuteron* 22.

CAP. III.

Propter copiam puellarum Gentilibus minime in matrimonium dandae ſunt virgines Chriſtianae; ne aetas in flore tumẽs, in adulterio reſoluatur animae. *Elib. c.* 15.

CAP. IV.

Si quis ſacerdotibus idolorum filias ſuas iunxerint, placuit nec in fine eis dandam communionem. *Elib. c.* 17.

CAP. V.

Si quis fidelis habens vxorem, cum Iudæa, vel Gentili fuerit moechatus, a communione arceatur. &c. *Elib.* 78.

CAP. VI.

Puellae fideles, quae Gentilibus iunguntur, aliquanto tempore a communione ſeparentur. *Arel. c.* 11.

CAP. VII.

Liberi clericorum Gentilibus, vel haereticis (*aut ſchiſmaticis* L.) matrimonio non copulentur. *Carth.* 21. *G. Carth. iii. c.* 12. *L.*

Ne Chriſtiani Paganorum ſuperſtitioni faueant.

Tit. XX.

CAP. I.

SI quis Kal. Ianuarias, & broma † colere praeſumpſerit, aut menſas cum dapibus in domibus praeparare, & per vicos, & plateas cantationes, & choreas ducere, quod maxima iniquitas eſt coram Deo, anathema ſit. *Zachar. in ſyn* Roman. *c.* 9. *Burch. lib.* 10. *c.* 16 *Iuo par.* 11 *cap.* 43. *decr.* 26. *q.* 7. *c.* 14. † brumam f.

CAP. II.

Si Chriſtianus oleum mittat † in templum Gentilium, vel in ſynagogam Iudaeorum in eorum feſtis diebus, aut lucernas accendat; excommunicetur. *Ap. c.* 71. † offerat

CAP. III.

Diuinos, vel ſortilegos, ſacrificia mortuorum, vel lucorum, vel fontium, auguria, vel phylacteria, vel incantatores, & veneficos, id eſt, maleficos, & obſeruationes ſacrilegas; quae in veſtris finibus fieri ſolebant, omnino reſpuentes, tota mentis intentione ad Dominum conuertimini. &c. *Grego. iii. ep.* 2. *in med. ad Germanos.*

CAP. IV.

De Kal. Ianuar. vel ceteris auguriis, phylacterijs, incantationibus, vel aliis diuerſis obſeruationibus quae Gentili more obſeruari dixiſti apud beatum Petrum Apoſtolum, vel in vrbe Roma, hoc a nobis, & omnibus Chriſtianis deteſtabile, & pernicioſum eſſe iudicamus. &c. *Zachar. ep.* 6. *poſt med. ad Bonif incip. Suſceptis.*

CAP. V.

Placuit prohiberi, vt cum rationes ſuas accipiunt poſſeſſores, quiquid ad idolum datum fuerit, acceptum non inferant. Si vero poſt interdictum fecerint, per quinquennii ſpatia temporis a communione eſſe arcẽdos. *Elib. c.* 40.

CAP. VI.

Sacerdotes, qui tantum ſacrificantium coronam portant, nec ſacrificant; nec de ſuis ſumptibus aliquid idolis praeſtant, placuit poſt biennium accipere communionem. *Eliber.* 55.

CAP. VII.

Matronae, vel earum mariti veſtimenta ſua ad ornandam ſaeculariter pompam non dent: ſi fecerint, triennii tempore abſtineant. *Elib. c.* 57.

CAP. IIX.

Si in alicuius presbyterio † infideles aut faculas accenderint, aut arbores, fontes, vel ſaxa venerentur: ſi haec eruere neglexerit, ſacrilegii ſe eſſe rerum cognoſcat. Dominus autem, vel ordinator rei ipſius, ſi admonitus emendare noluerit; communione priuetur. *Arel. ii. c.* 23. † prædio f.

CAP.

CAP. IX.

De haeret c.5. Greg. ix c 8 eo tit. in 1. collect.

Si haeretici; vel Gentiles, ab Epiſcopo haeredes relinquantur, etſi propinqui ſint; etſi ab inteſtato ſuccedant; anathema dicatur Epiſcopo, & a nomine eius ſacerdotes abſtineãt. *Carth.c.* 92. *G. Afr.c.* 48. L.

CAP. X.

Non oportet cum Paganis feſta celebrare, & communicare impietati eorum. *Laod.c* 39.

CAP. XI.

Si quis Chriſtianus, vt eſt Gentilium conſuetudo, apud cuiuſcumque ferae, vel pecudis exta, inuocatis inſuper nominibus Paganorũ fortaſſe iurauerit, ſi ſe ab hac ſuperſtitione commonitus noluerit cohibere, donec reatũ emendet, a conſortio fidelium, vel Eccleſiae communione pellatur. *Aurel. iv. c.* 16.

CAP. XII.

Ad nos peruenit, quoſdam de populis catholicae fidei, execrabili ritu, die quinta feria, quod dicitur Iouis excolere, & operationem non facere. Quam rem pro Dei timore execrantes, & blaſphemantes, quicumque ab hac die praeter feſtiuitates in eo die venientes, auſus, vel auſa fuerit vacare, & operam non facere; ſi ingenuus eſt, aut ingenua, de eccleſia repellendum, & ſub paenitentia mittendi anno vno, & eleemoſyna, & fletu ſatisfaciat, vt eis Dominus ignoſcat. ſi Seruus aut ancilla fuerit, contenta † flagella correcti domino cõſignentur, & vltra talia eos obſeruare non permittant. *Narbon.c.* 15.

† cẽtena f.

CAP. XIII.

Non licet Kal. Ian. vecolo † aut ceruolo facere: vel ſtrenas diabolicas obſeruare. Sed in ipſa die ſic omnia beneficia tribuantur, ſicut & reliquis diebus. *Antiſſiodor.c.* 1.

† vitulo f.

CAP. XIV.

Non licet compenſas in domibus propriis nec vigilias in feſtiuitatibus ſanctorũ facere: nec inter ſẽtes, aut arbores ſacriuos †, ac riuos vel ad fontes vota exſoluere: ſed quicũq. votũ habuerit, in Eccleſia vigilet, & matricolae ipſum votum, aut pauperibus reddat. Nec ſubtilia, aut pede, aut hominem † lineo fieri penitus praeſumat. *Antiſſiod.c.* 3

† acriuos

† homine f.

CAP. XV.

*Kalendas, Vota, & Brumalia, & Kalendarum Martij † conuentum ex Chriſtianorũ repub. tollimus. Item mulierum publicas ſaltationes, & quae nomine falſorum deorum Gentilium ex viris, vel mulieribus fiunt choreae, & feſta; quae omnia aliena ſunt a Chriſtianis. Nemo etiam vir mulieris ſtolam induat, nec mulier viri, neque perſonas comicas, vel ſatyricas. vel tragicas inducant. Neque Dionyſi nomine exclamato vuas exprimant. Neque dum vinum in cuppis diffundũt riſum moueant ignorãtiae, vel ſtultitiæ prætextu daemoniaco modo operantes. Qui fecerint clerici deponantur, laici excommunicentur. *Trull.c.* 62. *Paenit. Rom. tit.* 7. *c.* 1.

† Maii f.

CAP. XVI.

Incendia, quae ante domos, vel opificinas in Neomeniis quidam ponunt, & ſuper ea veteri more tranſiliunt, ceſſare iubemus. Quiſquis tale fecerit, clericus deponatur, laicus excommunicetur. Scribitur enim quarto Regum; Manaſſen altare aedificaſſe militiae caeli. &c. *Trull.c.* 65. *4. Reg. 21. a.*

CAP. XVII.

Qui iurant, vt Gẽtiles, paenitentia canon coercet, nos excommunicatione. *Trull.* 95.

CAP. XIIX.

Non liceat Chriſtianis prandia ad defunctorũ ſepulchra deferre, & ſacrificare mortuis. *Mar. Brac.c.* 70. *Burch. lib.* 11. *c.* 38. *Iuo par.* 11 *c.* 63. *decr.* *De conſec. diſt 1. c. 28 non oportet. in fine*

CAP. XIX.

Non liceat Chriſtianis tenere traditiones Gentiliũ; & obſeruare, & colere elemẽta. &c. *Mar. Brac.c.* 73. *Raban.c.* 24. *de paenit. Burch lib.* 10. *c.* 13. *Iuo par.* 11. *c.* 40. *decr.* *26. q. 5. c. 3.*

CAP. XX.

Non liceat iniquas obſeruationes agere diebus Kalendarum, & otijs vacare Gentilibus, neque lauro, aut viriditate arborum cingere domos. Omnis haec obſeruatio paganiſſima eſt. *Mar. Brac.c.* 74. *Raban.c.* 24. *de paenit. Burch. lib.* 10. *c.* 15. *Iuo p.* 11. *c.* 42. *decr.* *26. q. 7. c. 13.*

Ne Chriſtiani deferant ad Paganos arma, & alia, quibus ipſi nocere poſſint Reipub. Chriſtianae. Tit. XXI.

CAP. I.

ITa quorundam animos occupauit saeua cupiditas, vt cum gloriẽtur nomine Chriſtiano, Sarracenis arma, ferrũ, & ligamina † galearum deferant, & pares eis, aut etiam ſuperiores in malitia fiant; dum ad impugnãdos Chriſtianos arma eis, & neceſſaria ſubminiſtrant. Sunt etiam, qui pro ſua cupiditate in galeis, & piraticis Sarracenorum nauibus regimen, & curam gubernationis exercent. Tales igitur a communione Eccleſiae praeciſos; & excommunicationi pro ſua iniquitate ſubiectos, & rerum ſuarum per ſaeculi Principes catholicos, & Conſules ciuitatum priuatione multari, & capientium ſeruos, ſi capti fuerint, fore cenſemus. Praecipimus etiam, vt per eccleſias maritimarum vrbium crebra, & ſollemnis excõmunicatio proferatur in eos. *Alex. iii. in con. gen. Lat.c.* 24.

De Iudaeis c 6. Grego. ix & in 2 collect.

† lignamina

CAP. II.

Excomunicamus, & anathematizamus illos falſos, & impios Chriſtianos, qui contra ipſum Chriſtum, & populum Chriſtianum Sarracenis arma, ferrum, & ligamina † deferunt galearum: eos etiam, qui galeas eis vendunt, vel naues, quique in piraticis Sarracenorum nauibus curam gubernationis exercent, vel in machinis, aut quibuſlibet

De Iudaeis c. 17. Gregor ix.

† lignamina

aliis

aliis aliquod eis impendunt conſilium, vel auxilium in diſpendium terrae ſanctae; ipſarum rerum ſuarum priuatione multari,& capientium ſeruos fore cenſemus. Praecipientes, vt per omnes vrbes maritimas diebus Dominicis, & feſtiuis huiuſmodi ſententia innouetur,& talibus gremium nō aperiatur Eccleſiae,niſi totum, quod ex ſubſtantia tam damnata perceperint, & tantumdem de ſua in ſubſidium praedictae terrae trāſmiſerint; vt aequo iudicio,in quo deliquerint, puniātur. Quod ſi forte ſoluendo non fuerint, alias ſic reatus talium caſtigetur, quod in poena ipſorum aliis interdicatur audacia ſimilia præſumēdi. *Inn.iii.in cō.gen.Lat.c.vlt.*

Pagani non gerant magiſtratus,neque habeant mancipia Chriſtiana. Tit. XXII.

CAP. I.

De Iudais c.5 Greg. ix. & in 1. collect. IVdaei,ſiue Sarraceni nec ſub alendorum puerorum obtentu, nec pro ſeruitio,nec alia qualibet cauſa Chriſtiana mancipia in domibus ſuis permittantur habere. excommunicentur autem,qui cum eis praeſumpſerint habitare. *Alex.iii.in con.Lat.c.26.*

CAP. II.

De Iudais c.16.Gre. ix c.2 eo. tit. in 4. collect. Ne Iudaei officiis publicis praeficiantur. &c. Hoc idem extendimus ad Paganos.&c. *Inno.iii.in con.gen.Lat.c.69.*

Infidelis non poteſt accuſare Chriſtianum. Tit. XXIII.

CAP. I.

c.1.de haeret.Greg. ix. & in 1. collect. SEmper in accuſatione clericorum primo perſona,fides,vita,& cōuerſatio blaſphemantium perſcrutetur. Nam fides omnes actus hominis praecedere debet,quia dubius in fide infidelis eſt. Nec eis omnino eſt credendum,qui veritatis fidem ignorant,nec rectae conuerſationis vitam ducunt: quoniam tales & facile, & indifferenter lacerant, & criminantur recte,& pie viuentes.&c. *Nicae. c.45.apud Iul.epiſt.2.c.11.Xyſt.ep.1. in fin. Hadr.c. 4.ad Epiſcop. Mediom.Capitul. lib.5. c.183.& 239. & lib.7.c.147.in addit.Burch. lib.1.c.144. Iuo par 5. cap.257. decr. Anſel. lib.3. c.88.*

CAP. II.

Accuſandi nō ſunt(*ſacerdotes Domini*)ab infamibus.&c.aut alterius ſectæ,vel religionis hominibus. *Pontian.ep. 1.in prin. Troſl.c.4.*

CAP. III.

6 q.1.c. 17.in fin. Nec liberti,neque ſuſpecti, nec rectam fidem,vel dignam conuerſationem non habentes, ſummos ſacerdotes poſſunt accuſare. *Steph.epiſt.1.c.1.Burch.lib. 1.c.173. Iuo p.5. c.291.decr.Deuſd.c.3.*

CAP. IV.

Paganos,& haereticos ſcias nō poſſe Chriſtianos accuſare, aut vocē eis infamationis inferre. *Caius ep.vni.c.1.Iuo lib.4.tit.7.c.11. panor.& Anſel.lib.3.c.45.Tarrac.lib.2.c.19.* *2.q.7.c.25*

CAP. V.

Perſona,fides,vita, & conuerſatio, atque ſuſpicio accuſantium enucleatim primo inquirenda eſt. *Marcellus ep.2.in med.*

CAP. VI.

Gentilis ad accuſandum clericos non admittatur, niſi ſuam cauſam proſequatur. *Carth.cap.130.G.Carth.vi. c.2.* L. *Afr.96.L. Iuo par.16.c.64.decr.* *4.q.6.omnib.c.2.*

De ijs, qui credunt, & nondum ſunt baptizati. Tit. XXIV.

CAP. I.

ANtequam quis baptizetur, docendus eſt, non ſtatim poſt Gentilitatis conuerſionem eſt baptizandus. Multo minus eſt ſtatim ordinandus Epiſcopus.cū dicat Apoſtolus: Non neophytus,ne forte elatus in iudicium incidat, & laqueum diaboli. *Nicae. c.2.Mart.Brac.c.22.Ioann.iix.in iix. vel.ix. ſyn.gen.act.2.Iuo in prolog panorm.& decr.* *Diſtin.48 c.1.* *1. Tim.3. d.*

CAP. II.

Quicumque (*ex Eunomianis, & Montaniſtis,& Sabellianis*)rectae ſidei adſcribi volunt,vt Graecos † admittimus;& primo quidem die ipſos Chriſtianos facimus, ſecundo catechumenos.&c.& ſic eos catechizamus, ſiue initiamus,& curamus,vt lōgo tēpore verſentur in eccleſijs, & audiant ſcripturas, & tunc eos baptizamus.CP.c.7.G. *† Paganos*

CAP. III.

Flamines ſi fuerint catechumeni,& ſe a ſacrificiis abſtinuerunt, poſt triennii tempora ad baptiſmum admittantur. *Elib.c.4.*

CAP. IV.

Gentiles ſi in infirmitate deſiderant ſibi manus imponi.&c.placuit eis manus imponi & fieri Chriſtianos. *Elib.c.39.*

CAP. V.

Nequis Chriſtianus,aut Gentilis ad idolū Capitolii ſacrificandi cauſa aſcendat, & videat. Si fecerit, pari crimine teneatur. Si fuerit fidelis, poſt x. annos acta paenitentia recipiatur. *Elib. 59.*

Cetera vide parte ſecunda, vbi de catechumenis, & de baptiſmo agitur.

Communia de Paganis. Tit. XXV.

CAP. I.

IN nonnullis prouinciis a Chriſtianis Iudaeos,ſeu Sarracenos habitus diſtinguit diuer- *De Iudais 15 Grego: ix.c. eo. tit in 4. collect.*

diuerſitate.&c.contingit interdum, quod per errorem Chriſtiani Iudaeorum ſeu Sarracenorum,& Iudaei, ſeu Sarraceni Chriſtianorũ mulieribus commiſcentur. &c. Statuimus, vt diſtinguantur.&c. *Inno. iii. in concil. gener. Lat. cap. 68.*

CAP. II.

Diſ.45.c. 7. Epiſcopum. Epiſcopus, presbyter, diaconus fideles peccantes, vel infideles delinquentes verberans deponatur. *Ap.c.27.G.28.L.Anſel.li.6.c.159*

CAP. III.

1.Cor.10. 3. Apoſtolici praecepti verba ſunt, apud Iudaeos, atque Gentiles ſine offenſione nos eſſe debere. hoc quisquis Chriſtianus eſt, tota animi virtute cuſtodit. *Milti.epiſt.1.in prin. Caeleſt.epiſt.1.in prin.*

CAP. IV.

Si licet perſecutionem Paganorum fugere an non? Salutare conſilium damus. ſi fieri poteſt, locum inueneris, inſta ad praedicandum illis: ſi autem ſupportare non valueris eorum perſecutionem; habes praeceptum dominicum, vt in aliam ingrediaris ciuitatem. *Mat.10.c* *Zacha.epiſt.5. ad Boniſa. ante fin. cuius init. Benedictus Deus.*

CAP. V.

Aduerſus haereticos, vel Paganos, vel eorum ſuperſtitiones; legati miſſi de hoc glorioſo concilio, quidquid vtile prouiderint, a glorioſiſſimis Principibus impetrent. *Mileu. cap. 11.*

CAP. VI.

Lectores in eccleſia in habitu ſaeculari ornato non pſallant, neque granos † Gentili ritu dimittant. *Brac.1.c.29.*

† gradus

CAP. VII.

Qui iura ciuilia diſcunt, non debent Paganorum moribus vti, neque in theatrum aſcendere †, vel cyliſtras celebrare, vel praeter communem vſum ſtolas induere. &c. aut excommunicentur. *Trul. 71.*

† induci

CAP. IIX.

Mercatores huius regni, Chriſtiani ſiue Iudaei, mancipia Pagana, quae per tot populos, & ciuitates fidelium tranſeuntes ad manus infidelium, & ſaeuiſſimorum hoſtium noſtrorum perducunt: ex quo & ipſi infelices ſerui, qui ſi a Chriſtianis emerentur, poterant ſaluari, miſerabiliter pereunt, & inimicorum regni maximus numerus augetur; coerceantur a piis Principibus noſtris, & intra Chriſtianorum fines vendere compellantur; ne tam horrenda crudelitate, & aperta infidelitate, & animarum damnis Deus exaſperetur, & vires hoſtibus augeantur. *Melden.c.73.in fine, ex Tole. iv.c.59.*

CAP. IX.

Sarracenis ſufficit, quod in eremo lapidi inanimato ſacrificia faciant, acclamentque hanc vocem chobar, quod a patribus acceptum per puerilia myſteria, & feſta peragũt. Chriſtianis vero caracter propriſſimus eſt fides, & cõfeſſio in vnum Deum Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum, cum reliquis ſacri ſymboli capitibus. &c. *Germanus Epiſcopus CP. ad Thomam Epiſcopum Claudiopoleos, poſt. prin. vii. ſyno act.4. poſt prin.* *docet Sarracenos idololatras eſſe*

CAP. X.

Innocentius conſtitutum fecit de omni eccleſia, et regulis monaſteriorũ, & de Iudaeis, et de Paganis. *Ex Pontif.*

FINIS.

REGISTRVM

✠ ✠✠ A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Vu Xx Yy Zz.

Aaa.

Omnes ſunt terniones præter Aaa duernionem.

ROMAE, Ex Typographia Alfonſi Ciacconi. M.DCXIII.
SVPERIORVM PERMISSV.

Digitized by Google